Ya̱'a̱ tse'e je̱ nam kojtstán juu' ve'e je̱

Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je̱ nMa̱j Vintsa̱namda

Jesucristo kajx

New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)

Ya̱'a̱ tse'e je̱ nam kojtstán juu' ve'e je̱ Nte'yam_xyaktaajnjimdu je̱ nMa̱j Vintsá̱namda Jesucristo ka̱jx

New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe, Totontepec)

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e

Contents

Mateo 1
Marcos 100
Lucas 161
Juan 264
Hechos 340
Romanos 435
1 Corintios 479
2 Corintios 520
Gálatas 546
Efesios 561
Filipenses 575
Colosenses 585
1 Tesalonicenses 594
2 Tesalonicenses 602
1 Timoteo 607
2 Timoteo 618
Tito 626
Filemón 631
Hebreos 634
Santiago 664
1 Pedro 675
2 Pedro 687
1 Juan 694
2 Juan 705
3 Juan 707
Judas 709
Apocalipsis 713

Ya̱'a̱ tse'e je̱ O̱y Ka̱ts je̱ O̱y Ayook juu' ve'e je̱ Mateo jyaay

Je̱ Jesucristo je̱ jyu̱jpit jayu
(Lc. 3.23-38)

1 Je̱ Jesucristo je̱ jyu̱jpit jayu, je̱'e̱ tse'e je̱ Abraham, je̱'e̱ tse'e
je̱ David. Jidu̱'u̱m tse'e ñaske̱'xidi:
2 je̱ Abraham tse'e je̱ myajntk je̱ Isaac; je̱ Isaac tse'e je̱
myajntk je̱ Jacob; je̱ Jacob tse'e je̱ myajntk je̱ Judá je̱ts je̱ y'uts
je̱ y'ajch;
3 je̱ Judá je̱ts je̱ ta̱'a̱xta̱jk Tamar, je̱'e̱ tse'e je̱ myajntkta je̱
Fares je̱ts je̱ Zara; je̱ Fares tse'e je̱ myajntk je̱ Esrom; je̱ Esrom
tse'e je̱ myajntk je̱ Aram;
4 je̱ Aram tse'e je̱ myajntk je̱ Aminadab; je̱ Aminadab tse'e
je̱ myajntk je̱ Naasón; je̱ Naasón tse'e je̱ myajntk je̱ Salmón;
5 je̱ Salmón je̱ts je̱ ta̱'a̱xta̱jk Rahab, je̱'e̱ tse'e je̱ myajntk je̱
Booz; je̱ Booz tse'e je̱ myajntk je̱ Obed; je̱ Obed tse'e je̱ myajntk
je̱ Isaí;
6 je̱ Isaí tse'e je̱ myajntk je̱ yakkutojkpa David; je̱ yakkuto-
jkpa David je̱ts je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e ijt je̱ jamya'aju Urías je̱
ñu̱da̱'a̱x, je̱'e̱ tse'e je̱ myajntk je̱ Salomón.
7 Je̱ Salomón tse'e je̱ myajntk je̱ Roboam; je̱ Roboam tse'e je̱
myajntk je̱ Abías; je̱ Abías tse'e je̱ myajntk je̱ Asa;
8 je̱ Asa tse'e je̱ myajntk je̱ Josafat; je̱ Josafat tse'e je̱ myajntk
je̱ Joram; je̱ Joram tse'e je̱ myajntk je̱ Uzías;
9 je̱ Uzías tse'e je̱ myajntk je̱ Jotam; je̱ Jotam tse'e je̱ myajntk
je̱ Acaz; je̱ Acaz tse'e je̱ myajntk je̱ Ezequías;
10 je̱ Ezequías tse'e je̱ myajntk je̱ Manasés; je̱ Manasés tse'e
je̱ myajntk je̱ Amón; je̱ Amón tse'e je̱ myajntk je̱ Josías;
11 je̱ Josías tse'e je̱ myajntk je̱ Jeconías je̱ts je̱ y'utsa̱ta̱jk, van'it
ku ve'e je̱ israeejlit jayu ake̱e̱'y yakvo̱o̱vdi je̱m babilóniait y'it
jo̱o̱tm.
12 Ta̱vani tse'e je̱ israeejlit jayu ake̱e̱'y yakvo̱vda vye'na,
je̱tse'e jyaa'knañaske̱'xijidi: je̱ Jeconías tse'e je̱ myajntk je̱
Salatiel; je̱ Salatiel tse'e je̱ myajntk je̱ Zorobabel;
13 je̱ Zorobabel tse'e je̱ myajntk je̱ Abiud; je̱ Abiud tse'e je̱
myajntk je̱ Eliaquim; je̱ Eliaquim tse'e je̱ myajntk je̱ Azor;
14 je̱ Azor tse'e je̱ myajntk je̱ Sadoc; je̱ Sadoc tse'e je̱ myajntk
je̱ Aquim; je̱ Aquim tse'e je̱ myajntk je̱ Eliud;
15 je̱ Eliud tse'e je̱ myajntk je̱ Eleazar; je̱ Eleazar tse'e je̱
myajntk je̱ Matán; je̱ Matán tse'e je̱ myajntk je̱ Jacob;

16 je̱ Jacob tse'e je̱ myajntk je̱ José, je̱ María je̱ ñu̱yaa'y. Je̱
María tse'e je̱ Jesús je̱ tyaak. Je̱ Jesús tse'e je̱ Cristo, juu' ve'e je̱
Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit.
17 Ax makmajkts naske̱'e̱xats je̱'e̱ ve'e vye'na ku ve'e je̱
Abraham ku̱jx yakmacho̱va̱tsa̱a̱'n je̱ts je̱ David ku̱jx paat;
makmajkts naske̱'e̱xavats je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ David ku̱jx yak-
macho̱va̱tsa̱a̱'n je̱ts van'it ku̱jx paat ku ve'e je̱ israeejlit jayu
ake̱e̱'y yakvo̱o̱vdi je̱m Babilonia; makmajkts naske̱'e̱xavats
je̱'e̱ ve'e ku ve'e van'it ku̱jx yakmacho̱va̱tsa̱a̱'n je̱ts van'it ku̱jx
paat ku ve'e je̱ Cristo kye'x.

Ku je̱ Jesucristo kye'x
(Lc. 2.1-7)

18 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Jesucristo kye'x. To'k xa ve'e je̱ jayu
y'ijt juu' ve'e José du̱xa̱a̱j. Pu̱kani tse'e du̱jayep vye'na to'k
je̱ kiixa̱ta̱'a̱x juu' ve'e María du̱xa̱a̱j, je̱'e̱ juu' ve'e u̱x'o̱o̱k je̱
Jesucristo tyaaki. Ka̱k'apu̱kna ve'e cha̱a̱nada vye'na, van'it
tse'e je̱ Espíritu Santo je̱ Nte'yam je̱ mya̱kkin ka̱jx du̱yaktaajñ
je̱ María ónu̱k ma̱a̱t.
19 Ax je̱ José, tu̱vts je̱'e̱ ve'e je̱ jyáyuvin je̱ jyoojntykin y'ijt.
Ku ve'e du̱'ix je̱ts ónu̱k ma̱a̱tani ve'e je̱ María, ax ka'a tse'e
du̱'uktso̱jkni je̱tse'e du̱ma̱a̱ttsa̱a̱nat, ni ka'a tse'e du̱tso̱jkpa
je̱tse'e ku̱du̱yaktso̱'o̱tyuujn, je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱'ukvinmaajy je̱ts
ayu'utsji ve'e ku̱du̱masoo̱kni.
20 Namvaate'e je̱ José ve'em du̱vinmay, van'it tse'e to'k je̱
Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ y'aangeles yak'ixji je̱ kuma'aj ka̱jx juu' ve'e
jidu̱'u̱m na̱'mu̱xju:
—José, je̱ David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j, kadi mtsa̱'a̱ga je̱tse'e je̱
María xma̱a̱ttsa̱a̱nat, ku̱x je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n ka̱jxe'e je̱
Espíritu Santo yaktaajnji ónu̱k ma̱a̱t.
21 Yakke̱'e̱xupe'e to'k je̱ pi'k mix ónu̱k, Jesuusts je̱'e̱ ve'e
mtukxa̱a̱jap ku̱x je̱'e̱ ve'e du̱tuknu̱vaatsnup je̱ jyayu je̱
tyó̱kinda.
22 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ve'em jyajty je̱tse'e tyoojnji je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
je̱ y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt je̱ Nte'yam je̱
y'ayook ko̱jtsnajxpa. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
23 Onu̱k ma̱a̱t tse'e tyánu̱t to'k je̱ kiixa̱ta̱'a̱x,
je̱'e̱ tse'e to'k je̱ pi'k mix ónu̱k du̱yakke̱'e̱xup.
Emanuel tse'e yaktukxa̱a̱jap.
(Jidu̱'u̱mts je̱'e̱ ve'e je̱ Emanuel kya̱tsa̱pítsum, u̱u̱'m ma̱a̱tta
ve'e je̱ Nte'yam.)
24 Ku ve'e je̱ José jyo̱tvij, ve'em tse'e du̱tuujn ax jo'n je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n je̱ y'aangeles ña̱'mu̱xji, mya̱a̱ttsu̱u̱ni'ukvaan tse'e je̱
María;
25 ax ka'a tse'e ti ka̱ts du̱tukma̱a̱tjayejp van'it paat ku ve'e je̱
pi'k mix ónu̱k du̱yakke'x, Jesuusts je̱'e̱ ve'e tyukxa̱a̱jidu.

2

Je̱ yaa'tya̱jkta juu' ve'e je̱ maatsa du̱nu̱'ixpa̱jkidup

1 Je̱me'e Belén je̱ Jesús kye'x, to'k je̱ kajpu̱n juu' ve'e
je̱m judéait y'it jo̱o̱tm, van'it ku ve'e je̱ Herodes yakkutojkp
vye'na. Van'it tse'e jye̱'ydi je̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm je̱
yaa'tya̱jkta juu' ve'e je̱ maatsa du̱nu̱'ixpa̱jkidup,
2 je̱m je̱'e̱ ve'e cho̱o̱'nda joma ve'e je̱ xa̱a̱j pyítsum, je̱tse'e
du̱'amo̱tutú̱vidi:
—¿Jómase'e y'it je̱ israeejlit jayu yakkutojkpa juu' ve'e ke̱'x?
Joma ve'e je̱ xa̱a̱j pyítsum, je̱mts a̱a̱tse'e n'ix je̱ maatsa juu' ve'e
du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts ta̱ ve'e kye'ex, je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e
yaja tu̱nmín je̱ts a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e nvinjávat nvintsa̱'a̱gat.
3 Ku ve'e je̱ yakkutojkpa Herodes du̱mo̱tu, van'it
tse'e ñavyinma'yu̱nmo̱o̱jyji, nay ve'empa tse'e nu̱jom je̱
jerusaleenit jayu.
4 Van'it tse'e je̱ yakkutojkpa du̱vatsa̱a̱jv nu̱jom je̱ tee'ta̱jk
je̱ vyintsa̱nda je̱ts je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jkta, je̱tse'e
du̱'amo̱tutú̱vidi pa̱n joma ve'e kye̱'e̱xu̱t je̱ Cristo, juu' ve'e je̱
Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutókuṯ.
5 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvjidi:
—Je̱m Belén, yaja judéait y'it ja̱a̱t, ku̱x jidu̱'u̱me'e du̱jatyaajñ
je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp to'k juu' ve'e ijt je̱ Nte'yam je̱
y'ayook ko̱jtsnajxpa:
6 Je̱ts miitsta, beleenit jáyuda juu' ve'e tsu̱u̱nidup yaja judéait
y'it ja̱a̱t,
mnu̱má̱jidup xa miitse'e nu̱yojk je̱ts ka'a ve'e je̱ viijnk jáyuda
juu' ve'e tsu̱u̱nidup yaja Judea,
ku̱x je̱me'e mkajpu̱n ka̱jxmda jyé̱jat to'k je̱ yakkutojkpa juu'
ve'e du̱'ix'ijtnup a̱ts je̱ njáyuda, je̱ israeejlitta.
Jidu̱'u̱m tse'e du̱jatyaajñ.
7 Van'it tse'e je̱ Herodes ayu'uts du̱vatsa̱a̱jv je̱'e̱da juu' ve'e
je̱ maatsa du̱nu̱'ixpa̱jkidup je̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi pa̱n vin'ite'e
du̱'ix'ukvaandi je̱ maatsa.
8 Van'it tse'e du̱pake̱jxti je̱m Belén. Jidu̱'u̱m tse'e
du̱nu̱u̱jmidi:
—Na̱jkxu̱ x'íxtada o̱y je̱ pi'k mix ónu̱k. Ku tse'e xpaa'ttat,
m'avánadap tse'e je̱ts a̱tse'e na̱jkx nvinja'viva nvintsa̱'kiva.
9 Ku ve'e ve'em yaknu̱u̱jmidi je̱ yaa'tya̱jkta, van'it tse'e
cho̱o̱'ndini. Van'it tse'e vyintoo'va̱jkijidi je̱ maatsa juu' ve'e
y'ixtu ku ve'e vye̱'nada je̱m joma ve'e je̱ xa̱a̱j pyítsum, je̱tse'e
yo̱'y'atú̱vi je̱ maatsa joma ve'e je̱ pi'k mix ónu̱k.
10 Ku ve'e je̱ yaa'tya̱jk du̱'íxtinuva je̱ maatsa, o̱o̱y tse'e
tyunxo̱o̱jntkti.
11 Ku ve'e tya̱jkidi je̱p tu̱jkp, y'ixtu tse'e je̱ pi'k mix ma̱a̱t
je̱ tyaak María, van'it tse'e du̱vinko̱xkténidi je̱ pi'k mix ónu̱k

jętse'e dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi. Van'it tse'e dụyak'avaatsti
jẹ y'apạjkinda jętse'e dụmọọydi jẹ vyintsạ'kin: jẹ oro, jęts jẹ
incienso ax jo'n jẹ pọọm, jęts jẹ pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e mirra
dụxạạj.
12 Van'it tse'e jẹ Nte'yam tyuknụja'vijidi jẹ kuma'aj kạjx jęts
ka'a ve'e y'ukvimpijttinit joma ve'e jẹ Herodes. Jẹ viijnk too'
tse'e pyạjktinu jętse'e ñạjkxtini joma ve'e jẹ y'itta jẹ ñaaxta.

Ku jẹ Jesús yaktsọọ'nji jẹ tyee' jẹ tyaak jętse'e yaknạjkxji jẹp Egipto

13 Ku ve'e ñạjkxtini jẹ yaa'tyạjkta juu' ve'e jẹ maatsa
dụnụ'ixpạjkidup, van'it tse'e jẹ José jẹ kuma'aj kạjx yak'ixji
to'k jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'aangeles juu' ve'e jidụ'ụm nạ'mụxju:
—Pojtụkụ, yaktsọọ'nụ yạ pi'k mix mạạt yạ tyaak jęts
mạạtkẹ'ẹkụn. Nạjkxta jẹm Egipto, jẹm tse'e mtándat van'it
paat ku ạts mitse'e nvaajnjat, kụx jẹ Herodes yakjay'íxtajape'e
yạ pi'k mix ónụk jętse'e dụyakjay'ọọ'kjụt.
14 Van'it tse'e jẹ José pyojtụk jętse'e kọọ'ts dụmạạttsạạ'n jẹ
pi'k mix ónụk mạạt jẹ tyaak, jętse'e jẹm Egipto ñạjkxti.
15 Jẹm tse'e tyaandi van'it paat ku ve'e jẹ Herodes y'ọọ'kni.
Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ
y'ayook, ve'em ax jo'n vyaajñ to'k juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpa. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ: "Nvatsọọv ạtse'e
jẹ n'Onụk jętse'e jẹm Egipto pyítsumnit." Jidụ'ụm tse'e vyaajñ.

Ku jẹ Herodes dụyakjay'ọọ'kjidi jẹ pi'k mix ónụk

16 Ku ve'e jẹ yakkutojkpa Herodes dụ'ix jęts vin'ạạ'njụdu
ve'e jẹ yaa'tyạjkta juu' ve'e jẹ maatsa dụnụ'ixpạjkidup, ọọy
tse'e tyunnaajkjọtma'tji, yakjay'ọọ'kkạjxju ve'e nụjom jẹ pi'k
mix ónụkta juu' ve'e dụkatạjkipna toojk joojnt jętse'e jẹm
jyoojntykada vye'na beleenit kyajpụn kạjxm jęts tạmạnaat;
ve'eme'e dụpayọ'y pạn vinxụp joojntani ve'e jẹ pi'k mix Jesús,
ve'em ax jo'n ñạ'mụxjidi jẹ yaa'tyạjkta juu' ve'e jẹ maatsa
dụnụ'ixpạjkidup.
17 Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji jẹ Jeremíasjẹ
y'ayook, to'k juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa.
Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
18 Yakmọtu xa ve'e jẹm ramaajit kyajpụn kạjxm
jętse'e jẹ jayu jẹ yaaxụn jẹ tsaachvinma'yụn dụyaknajxti,
jẹ Raquel jẹ chaan jẹ kyọọj,
jẹ'ẹ tse'e jẹ y'ónụk dụnụyaaxtu,
ka'a tse'e dụ'uktsọjktini jętse'e pạn kyọjtsjọt'amạ́jajadat,
kụx tạ́vani ve'e jẹ y'ónụkta y'ọọ'kni vye'na.
19 Ạạ'kani tse'e jẹ Herodes vye'na, van'it tse'e jẹm Egipto jẹ
José to'k jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'aangeles yak'ixji jẹ kuma'aj kạjx,
jętse'e ñạ'mụxji:

20 —Pojtu̱ku̱, vo̱vu̱ ya̱ pi'k mix ma̱a̱t ya̱ tyaak, na̱jkxtinuva
je̱m israeejlit y'it jo̱o̱tm, ku̱x tá̱vani je̱'e̱ ve'e y'o̱o̱'ktini juu' ve'e
du̱'ukyak'o̱o̱'kuvaandu ya̱ pi'k mix.
21 Van'it tse'e je̱ José pyojtu̱k je̱tse'e du̱va̱a̱jv je̱ pi'k mix ma̱a̱t
je̱ tyaak, je̱tse'e je̱m ña̱jkxtini israeejlit y'it jo̱o̱tm.
22 Ax ku tse'e je̱ José du̱mo̱tu je̱ts je̱ Arquelao ve'e yakkuto-
jkp je̱m Judea, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ tyee' Herodes du̱vintikts, tsa̱'ki
tse'e je̱ José ku ve'e je̱m ña̱jkxu̱t. Ku ve'e yakvaajnji je̱ kuma'aj
ka̱jx, je̱m tse'e galiléait y'it jo̱o̱tm ñu̱jkx.
23 Ku ve'e je̱m jye̱'y, je̱m tse'e nazarétit kyajpu̱n ka̱jxm ñu̱jkx
tsu̱u̱niva. Ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e tyoojnji juu' ve'e
kyo̱jtstu je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, je̱'e̱ts je̱'e̱
ve'e ku ve'e vyaandi je̱ts nazarétit jayu je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús.

3

Ku je̱ Yaknapejtpa Juan kya'amaajy joma ve'e
kyapantsu̱u̱na
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Ku ve'e je̱ Jesús chu̱u̱ni je̱m Nazaret, van'it tse'e je̱
Yaknapejtpa Juan ñu̱jkx joma ve'e kyapantsu̱u̱na je̱m judéait
y'it jo̱o̱tm.
2 Je̱m tse'e du̱tuk'ix'ukvaajñ je̱ jáyuda juu' ve'e nu̱na̱jkxju̱du.
Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Vinmayu̱mpijttini, maso̱o̱ktini je̱ mko̱'o̱y joojntykinda.
Napya̱a̱jmjidini je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, ku̱x
myaaxu̱xju̱dupe'e je̱tse'e je̱m m'ijttinit.
3 Ya̱ Juaants je̱'e̱ ve'e juu' ve'e y'ava'ni je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpa Isaías. Jidu̱'u̱m tse'e du̱jatyaajñ:
Yakmó̱tup xa ve'e ku ve'e to'k je̱ jayu jidu̱'u̱m ma̱kk kya̱ts
joma ve'e kyapantsu̱u̱na:
“Yak'o̱'yijada, yaktaajvjada je̱ too' joma ve'e je̱ Maja̱ Vintsá̱n
ñáxu̱t.”
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Isaías du̱jatyaajñ.
4 Juu' ve'e je̱ Juan vyítip, je̱ camello pajk pu̱mts je̱'e̱ ve'e; je̱ ak
tse'e tyiintsoojmjup. Je̱ paach tse'e jyu̱'kxp je̱ts je̱ maja̱ pa'ajk.
5 Je̱ jerusaleenit jayu tse'e na̱jkxtu amo̱tunajxpa; na̱jkxtuva
tse'e nu̱jom je̱ jáyuda juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m judéait y'it jo̱o̱tm,
nay ve'empa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱mutá̱midup je̱ jordaanit
maja̱ na̱a̱j.
6 Vintso̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ tyo̱kin du̱mavyatsta, ve'em tse'e je̱
Juan yaknapétjada je̱m Jordán maja̱ na̱jo̱o̱tm.
7 Ax ku tse'e je̱ Juan du̱'ix je̱ts nu̱maye'e je̱ fariseota̱jk je̱ts
je̱ saduceota̱jk ñu̱na̱jkxjada je̱tse'e du̱yaknapéttat, van'it tse'e
du̱nu̱u̱jmidi:

—Miitsta, jẽ tsaa'n jẽ chaanda jẽ kyõõjta, jẽ kąts xa ve'e tũxmṍtuda jẽts tą́minup jẽ'ẽ ve'e jẽ tsaachto'nũn, jẽ'ẽ kąjx tse'e xkukẽ'ẽkta.

8 Jẽ'ẽ tse'e mtoondinup juu' ve'e õy jẽtse'e ñũkẽ'xnatą́kat jẽts mmasõõktinu ve'e jẽ mkõ'õy joojntykinda.

9 Ka'a ve'e xnũtṹvadat jẽtse'e mva'andat: “Ka'a tse'e jẽ Nte'yam xyaktsaachpaatumdat, kũx jẽ Abraham jẽ chaan jẽ kyõõj xa ũũ'me'eda”, kũx nvaajnjidup ąts miitse'e jẽts õ'yixjupe'e jẽ Nte'yam jẽtse'e yą tsaaj dũyakvimpítũt jẽ Abraham jẽ chaan jẽ kyõõj.

10 Ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẽ kũp juu' ve'e jẽ õõjyit jũ'kx dũkayaktą'mip. Ax tą tse'e jẽ tiempo jye'ya juu' ve'e ve'em ax jo'n jẽ jayu jẽ pojxũn dũmach jẽtse'e jẽ kũp dũpojxũkũt. Ax nũjom tse'e jẽ kũp juu' ve'e jẽ õõjyit jũ'kx dũkayaktą'mip, yakpojxũknupts jẽ'ẽ ve'e jẽtse'e yakjąnvíppinit.

11 Jẽ tsoxk nąąj ąts miitse'e ntukyaknąpẽjttup, jẽ'ẽ nũja'vints jẽ'ẽ ve'e jẽts mmasõõktinu ve'e jẽ mkõ'õy joojntykinda; ax jẽ'ẽ pąn ątse'e xpa'ũx'õõkip, jẽ'ẽ tse'e jẽm mja'vin kąjxmda mtukyaknąpẽ́tjadap jẽ Espíritu Santo jẽtse'e jẽ jayu dũtõkimpayõ'õyũt. Ñũmą́jipts jẽ'ẽ ve'e nũyojk jẽts ka'a ve'e ąts, ni ka'ats ątse'e nvinmachjũ jẽts ątse'e jẽ kyą'ąjk nyakkẽẽkjat.

12 Ku ve'e jẽ jayu dũtõkimpayõ'õy, ve'em tse'e dũtónũt ax jo'n to'k jẽ yaa'tyąjk juu' ve'e jẽm kyą'm jẽ tukjẽẽ'pũn dũmats'ijtp jẽtse'e dũvimpṍjũt jẽ trigo. Pyąkmókup tse'e jẽ trigo tąąjm; ax jẽ po'ox juu' ve'e pyąjkjap, jẽ'ẽ tse'e jẽm jąnjõõtm pyąąmnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.

Ku jẽ Jesús ną̃pejt
(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

13 Ku ve'e jẽ Juan jẽ jayu dũyaknąpejt, van'it tse'e jẽ Jesús chąą'n jẽm galiléait y'it jõõtm jẽtse'e jyẽ'y joma ve'e jẽ jordaanit mąją nąąj, jẽm joma ve'e jẽ Juan vye'na. Jẽ'ẽ tse'e ñũnąjkx jẽtse'e jẽ Juan yaknąpẽ́tjũt.

14 Ka'a tse'e jẽ Juan dũ'uktsąjk, jidũ'ũme'e jẽ Jesús dũnũũjmi:

—¿Mits ątse'e xnũmiimp? Ñojk'ṍy xa ąts mitse'e xyaknąpẽ́tũt.

15 Van'it tse'e jẽ Jesús y'atsõõjvji:

—Kuvũk xa ve'e dũtsąk, kũx pyaatyp y'akẽẽguip jẽ'ẽ ve'e jẽtse'e nto'numũt nũjom juu' ve'e jẽ Nte'yam chąjkp.

Van'it tse'e jẽ Juan dũkuvũjk.

16 Ku tse'e jẽ Jesús ną̃pẽjtkũjx, van'it tse'e pyítsumni jẽm nąjõõtm. Tun to'mayji tse'e õjts jẽ tsapjõõtmit it y'ava'ach jẽtse'e jẽ Jesús dũ'ix jẽts jẽme'e ñũkąda'akyjũ jẽ Espíritu

Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm, ve'eme'e
ñụkạda'akyjụ ax jo'n to'k jẹ pak.
17 Van'it tse'e to'k jẹ ayook yakmọtu juu' ve'e jẹm tsapjọọtm
kạdaak. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Yạ'ạ xa ve'e ạts jẹ n'Onụk, juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp,
ọọyts ạts yạ'ạ ve'e ntuntukxọọndụk.

4

Ku jẹ Jesús jẹ Satanás y'ukyaktọkimpạkuvaajnji
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Van'it tse'e jẹ Espíritu Santo jẹ Jesús dụyaknụjkx jẹm
vinva'ajts it kạjxm jẹtse'e jẹm jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e
dụnụvintsạnikạjxp jẹ kọ'ọyjayuvaptạjkta, jẹtse'e dụ'íxụt
vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụyaktọkimpụjk.
2 Vụjxtkupx xạạj vụjxtkupx tsooj ve'e jẹ Jesús kyakay
vye'na, van'it tse'e jẹ yooj pyaatji.
3 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap vyinkutạ́miji jẹtse'e ñạ'mụxji,
ukvin'ạạ'nuvaajnju tse'e:
—Pạn tyụ́vam xa ve'e jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk mitse'e,
mukọ́tsụts n'it yạ tsaaj jẹtse'e vyimpítụt tsapkaaky.
4 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Jidụ'ụm xa ve'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka tun jẹ'ẹ
kạjxjyap xa ve'e jẹ jayu jyoojntyka ku ve'e juu' dụkay dụjụ'kx,
jẹ ayook kạjxe'e juu' ve'e jẹ Nte'yam kyạjtsp.”
5 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaknạjkxji jẹm kunuu'kx ka-
jpụn kạjxm, jẹm Jerusalén. Van'it tse'e jẹ Jesús jẹm mạjạ
tsaptạkkọjm dụyakpejt
6 jẹtse'e jidụ'ụm dụnụụjmi:
—Pạn tyụ́vam xa ve'e jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk mitse'e, naa-
jkkụstạ́kajats n'it, kụx jidụ'ụme'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Jẹ Nte'yam xa ve'e dụpava'anup jẹ y'aangelestạjk jẹtse'e
m'íxjụt mjayẹ́pjụt,
jẹtse'e jẹ kyạ'ạj mtuk'amátsajat jẹtse'e jẹ mtek jẹ tsaaj kyayak-
tsaachajat.
7 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Vaampap tse'e jidụ'ụm jẹ Kunuu'kx Jatyán: “Ka'a tse'e
x'íxtat joma vaate'e juu' dụkuvụk jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ụụ'm jẹ
nNte'yamamda.”
8 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaknạjkxjuva joma ve'e to'k jẹ
kọpk juu' ve'e kạjxm ạạ'k. Jẹm tse'e jẹ Jesús dụtuk'ix nụjom jẹ
jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxviijn jẹts vinxụpe'e
jẹ mạjin jẹ jayu dụjayep.
9 Van'it tse'e dụnụụjmi:
—Nụjom xa ạts mits yạ'ạ ve'e nmọkyạjxnit pạn
xvinkọxkténip ạts mitse'e jẹts ạtse'e xvinjávat xvintsạ'ạgat.

10 Van'it tse'e jẹ Jesús ña'mụxji:

—Nạjkxni, Satanás, kụx jidụ'ụme'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Vinjávada vintsạ'ạgada jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ụụ'm jẹ nNte'yamamda, jẹ'ẹjyji ve'e to'k mvinjávadap mvintsạ'ạgadap.”

11 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap myasọọkji jẹtse'e jẹ aangelestạjk jẹ Jesús dụnụnạjkxti jẹtse'e dụpatto'nidi.

Ku jẹ Jesús kya'amay'ukvaajñ jẹp Galilea
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Ku ve'e jẹ Jesús jẹ kạts dụmọtu jẹts jẹpe'e poxụntụjkp jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, van'it tse'e ñụjkx jẹm Galilea;

13 ax ka'a tse'e tyaajñ jẹm nazarétit kyajpụn kạjxm, jẹme'e Capernaum ñụjkx tsụụniva. Jẹ kajpụn, myutạ́mipe'e jẹ mạjạ nạ'akạya jẹm zabuloonit jẹts neftaliijit y'it jọọtmda.

14 Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em jyajty jẹtse'e tyoojnji juu' ve'e jẹ Isaías jyatyaan, to'k juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa. Jidụ'ụm tse'e dụjatyaajñ:

15 Jẹ it jẹ naax juu' ve'e Zabulón jẹts Neftalí dụxạạj,
jẹ too' juu' ve'e jẹ'yp jẹm maaxy nạpa'am jẹtse'e ñaxy jẹm jado'k ado'om Jordán mạjạ nạpa'am,
jẹm galiléait y'it jọọtm joma ve'e jyoojntykada pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap,
16 jẹ jayu pạn pạn jatye'e kupi'ijts kukọọ'ts tsụụnidu,
y'íxtuts jẹ'ẹ ve'e to'k jẹ mạjạ kujajpa jẹ mạjạ kutạ'kxpa;
pạn pạn jatye'e maaydup tajtup kụx chạ'kidupe'e jẹtse'e y'ọọ'ktat,
kujajjụdu kutạ'kxjụdu tse'e.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Isaías dụjatyaajñ.

17 Van'it tse'e jẹ Jesús kya'amay'ukvaajñ. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—Vinmayụmpijttini, masọọktini jẹ mkọ'ọy joojntykinda. Napyạạjmjidini jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm kụx myaaxụxjụdupe'e jẹtse'e jẹm m'ijttinit.

Ku jẹ Jesús dụvạạjv nụmaktaaxk jẹ ajkx maakpada
(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Jẹja tse'e galiléait myạjạ nạ'akạya pa'ayi jẹ Jesús ñaxy vye'na, jẹtse'e dụ'ix nụmẹjtsk jẹ yaa'tyạjk, to'k uts to'k ajch: to'k juu' ve'e dụxạạj Simón juu' ve'e yaktukxạạji Pedro, jẹts jado'k juu' ve'e dụxạạj Andrés. Ajkx maakpats jẹ'ẹ ve'e y'ijtti; jẹm jẹ'ẹ ve'e dụ'avạ́jada vye'na jẹ tyuk'ajkx'amaakin xuum mạjạ nạ'akạya jọọtm.

19 Van'it tse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:

—Pamiindini ạts. Ajkx maakk xa ve'e mtoondup; ax ụxyamts ạts miitse'e jẹ toonk nmọ'ọdat jẹts ạtse'e jẹ jayu xtuknụmíndat.
20 Tun jatyji tse'e dụmasọọktini jẹ tyuk'ajkx'amaakin xuum jẹtse'e dụpanạjkxtini.
21 Vẹẹ'n tse'e yọ'ọyda vye'na, van'it tse'e jẹ Jesús dụ'ixpa janụmẹjtsk jẹ yaa'tyạjk, jẹ Santiago jẹts jẹ Juan, nay to'k uts to'k ajchpats jẹ'ẹ ve'eda, jẹ Zebedeo jẹ myajntktạjk. Jẹm jẹ'ẹ ve'e barco jọọtm jẹ tyee' dụmạạdada vye'na jẹtse'e jẹ tyuk'ajkx'amaakin xuum dụ'ataagada. Van'it tse'e jẹ Zebedeo jẹ myajntktạjk yakvọọvduva.
22 Tun jatyji tse'e dụmasọọktini jẹ barco mạạt jẹ tyee'da, jẹtse'e dụpanạjkxtini.

Ku jẹ Jesús jẹ nụmay jayu dụyak'ixpụjk
(Lc. 6.17-19)

23 Jẹm tse'e nụjom galiléait y'it jọọtm jẹ Jesús dụ'ayọ'ọy dụ'anaxy y'ijt joma jaty tsaptạjk jẹtse'e jẹ jayu dụtukyak'ixpụk jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu yakvaajñja jẹts chạjkpe'e jẹ Nte'yam jẹtse'e jẹ jayu ñapyạạjmjidinit jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm. Pạn nụvinxụpe'e to'k jado'k jẹ pa'am dụjayep, ve'em tse'e dụyakjọtkạdaakni.
24 Yaknụja'vip tse'e jẹ Jesús jẹm nụjom mạjạ it jọọtm juu' ve'e Siria dụxạạj; tyuknụnạjkxtu tse'e jẹ Jesús nụjom pạn pạn jatye'e jẹ pạjkpa jẹ aampa dụjayẹjptup, pạn pạn jatye'e jẹm jya'vin kạjxmda jẹ kọ'ọyjáyuvap, pạn pạn jatye'e kọ'ọpya'ampạjkjụdup, jẹts pạn pạn jatye'e mojktup; yakjọtkạdakkạjxnuts jẹ'ẹ ve'e to'k kạ'ạjyjida.
25 Nụmay tse'e jẹ jayu pyanạjkxjidi. Jẹm tse'e jẹ galiléait jayu, jẹm tse'e juu' ve'e tsọọ'ndu jẹm decápolisit y'it jọọtm jẹts jẹm jerusaleenit kyajpụn kạjxm, jẹmpa tse'e juu' ve'e viijnk tsọ tsọọ'ndu jẹm judéait y'it jọọtm, nay jẹmpa tse'e juu' ve'e tsọọ'nduva jẹ it jẹ naax juu' ve'e jado'k ado'om jẹ jordaanit mạjạ nạnaxy jẹm joma ve'e jẹ xạạj pyítsum.

5

Ku jẹ Jesús kya'amaajy jẹm tonụn viinm

1 Ku ve'e jẹ Jesús dụ'ix jẹ nụmay jayu, van'it tse'e pyejt joma ve'e to'k jẹ tonụn jẹtse'e jẹm y'ạjxtk. Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñụjẹ'yjidi,
2 jẹtse'e jẹ Jesús yak'ixpạjkjidi jidụ'ụm:

Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e xọọnda
(Lc. 6.20-23)

3 —Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e jẹ tyọkin dụ'ixkajptup, íttapts jẹ'ẹ ve'e jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

4 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e tsaachvinmaaydup,
yakjo̱t'amá̱jajadapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.
5 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ nu̱u̱'k aaj je̱ nu̱u̱'k
jo̱o̱t du̱jaye̱jptup, je̱'e̱ tse'e yakmo̱'o̱dap je̱ naxviijnit it.
6 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e du̱yoojidup
du̱ta̱a̱tsidup juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, ku'ux jo̱tka̱da'aky
tse'e y'íttat.
7 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu du̱tukmo̱'ttup,
tukmo̱'tju̱duvapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.
8 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ va'ajts aaj je̱ va'ajts
jo̱o̱t du̱jaye̱jptup, y'íxtapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.
9 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e
du̱yaknamyujo̱t'o̱'yijidup juu' ve'e namyu'e̱jkju̱dup,
va'anupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam: “A̱tsts ya̱'a̱ ve'e je̱ n'óṇu̱kta.”
10 ’Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu jomtoo-
jnju̱dup titoojnju̱dup ku̱xe'e du̱tonda juu' ve'e je̱ Nte'yam
cha̱jkp, íttapts je̱'e̱ ve'e je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m.
11 ’Xo̱o̱n xa miitse'eda ku ve'e je̱ jayu mvinko̱jtspé̱tjada,
mjomtónjada mtitónjada, je̱tse'e mnu̱vampé̱tjada a̱ts ka̱jx.
12 Tukxo̱o̱ndu̱kta tse'e o̱o̱y ku ve'e ve'em myaktonda,
ku̱x myakmo̱o̱ydinupe'e je̱ ma̱ja̱ o̱'yin je̱m tsapjo̱o̱tm, ku̱x
ve'eme'e du̱jomtoondi du̱titoondi je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpata̱jkta juu' ve'e joojntykidu too'va̱jkp je̱ts ka'a ve'e
miitsta.

Je̱ kaan tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 9.49-50; Lc. 14.34-35)

13 ’Miitsta xa ve'e je̱ kaan jo'n yaja naxviijn. Ax
pa̱n tó̱kinup tse'e je̱ kaan je̱ tya'mu̱tsin, ¿vintso̱se'e
jado'k nax tya'mu̱tsinuvat? Ka'ats je̱'e̱ ve'e y'uktoonnit,
yak'u̱xko̱'o̱nupe'e je̱ja too' aajy je̱tse'e je̱ jayu ñu̱te̱e̱'nju̱t
tyukte̱e̱'nju̱t.

Je̱ ta̱'kxpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.21-25; Lc. 8.16-18)

14 ’Miits xa ve'e je̱ ta̱'kxpa jo'n yaja naxviijn. To'k je̱ kajpu̱n
juu' ve'e je̱m ko̱pk ka̱jxm, ka'a tse'e y'o̱ya je̱tse'e yakyo'otsu̱t.
15 Ka'a xa ve'e je̱ ta̱'kxpa yakna̱'a̱k je̱tse'e ti yaktuknaxjópu̱t;
ka̱jxm je̱'e̱ ve'e yakpu̱m je̱tse'e du̱kuta̱'kxu̱t anañu̱joma je̱
jáyuda juu' ve'e je̱p tu̱jkp.
16 Nay ve'empats miitse'eda, ve'em ax jo'n je̱ ta̱'kxpa
je̱ nu̱may jayu du̱kutu̱'kx, yaknu̱ke̱'xnatá̱kada je̱ y'o̱y je̱'e̱
je̱ja je̱ jayu vyinkujk; ku je̱'e̱ ve'e du̱'íxtat je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu'
ve'e mtoondup, yakmá̱jadap yakjaanchadapts je̱'e̱ ve'e je̱
nTee'amda, juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm.

Oy jẹ'ẹ ve'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn
(Lc. 16.16-17)

17 ’Ka'a xa miitse'e mvinmáydat jẹts jẹ'ẹ ạtse'e nnụmiin jẹts
ạtse'e nyakkutǫ́kiyụt jẹ Moisés jẹ pyava'nụn jẹts juu' ve'e
jyavyẹjttu jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta. Ka jẹ'ẹ
kạjxapts ạtse'e nmiijn jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e nyakkutǫ́kiyụt; jẹ'ẹ
kạjxe'e jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e nkutyónụt jẹts ạtse'e nkọjtsva'atsụt ti
ve'e tyijp.

18 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, namvaate'e y'it
yạ tsajmit it jẹts yạ naxviijnit it, tonkạ́xjup tse'e nụjom
jẹ pava'nụn; dụmạja dụmootska jẹ'ẹ ve'e jẹ pava'nụn,
tonkạ́xjupts jẹ'ẹ ve'e.

19 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, pạn pạn xa ve'e dụkakutyoomp jẹ
pava'nụn, dụkanụmạja jẹ'ẹ ve'e jẹ pava'nụn, jẹtse'e ve'em jẹ
jayu dụtuk'ix, jẹ'ẹ tse'e dụnụpi'kikạ́xup jẹ jayu juu' ve'e ijttup
jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm; ax pạn pạn tse'e dụkutyoomp jẹ
pava'nụn jẹtse'e ve'em jẹ jayu dụtuk'ix, ñụmạ́japts jẹ'ẹ ve'e
jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

20 Kụx ve'em ạts miitse'e nnạạjmada, ve'em xa ve'e dụtsạk
jẹtse'e nụyojk ọy xtóndat juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp jẹts ka'a
ve'e juu' ve'e tyoondup jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ
fariseotạjk. Pạn ka'a tse'e ve'em xtonda, ka'a tse'e mtạ́kadat
jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

Ku jẹ jayu jyọtma'aty
(Lc. 12.57-59)

21 ’Tạ ve'e x'amọtunaxta ku ve'e jidụ'ụm jẹ jụjpit jayu
yaknụụjmidi: “Ka'a tse'e myakjayu'ọọ'ktat, kụx jyapạna pạn
pạne'e yakjayu'ọọ'kp, yakmọ'ọpts jẹ'ẹ ve'e jẹ tsaachpaatụn.”

22 Ax nmụụjmidupts ạts miitse'e jẹts jyapạna pạn pạne'e
jẹ y'uts jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ dụmu'ẹjkjup,
yaktọkimpayọ'ọyupts jẹ'ẹ ve'e. Pạn pạne'e jẹ y'uts jẹ y'ajch
ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ dụvinkọjtspẹjtp, tọkimpayọ'ọyjadapts
jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jatye'e dụnụmạ́jidup jẹp tsaptụjkp. Pạn pạn
tse'e ka víjap dụtijp jẹ y'uts jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ,
kutsạ'ạga tse'e jẹtse'e jẹm jạnjọọtm yakpạạmnit.

23 ’Ax ve'em tse'e, pạn myaknạjkxtup xa ve'e jẹ myạxta
joma ve'e jẹ Nte'yam xvinjávada xvintsạ'ạgada, jẹtse'e jẹm
xjaa'myẹ́tstat jẹts mmu'ẹjkjụdupe'e nụto'k jẹ m'utsta jẹ
m'ajchta ukpụ nụto'k jẹ m'utsta jẹ mtsạ'ạda,

24 masọ'ọktanumts jẹja jẹ myạxta jẹtse'e nạjkx too'vạjkp
jẹ'ẹ xmạạtnamyujọt'ọ́yajada, van'it tse'e mvimpijttinuvat
jẹtse'e jẹ myạxta jẹ Nte'yam xtukkạtạ́kadat.

25 ’Pạn jẹm xa ve'e pạne'e mnụxạ'ạijidup
jẹtse'e xmạạtnạjkxta jẹja jẹ yakkutojkpa vyinkujk,
tukmạạtkọjts'ọ́yada tse'e jẹja too' aajy, ve'em tse'e jẹm

ję̣ tǫ̣kin payǫ̣'yva kyą̣'m mkayakpạ́mdat. Kų̣x pą̣n mpą̣ạjmjų̣dup xa ve'e jẹm ję̣ tǫ̣kin payǫ̣'yva kyą̣'m, ję̣ tǫ̣kin payǫ̣'yva tse'e jẹm ję̣ tojpa kyą̣'m mpạ́mjadap ję̣tse'e mpoxų̣ntą̣kpạ́mjadat.
26 Tyụ́vam xa ą̣tse'e nva'añ ję̣ts ka'ajame'e mpítsumdat ję̣p poxų̣ntų̣jkp vi'name'e xkakuvę̣tta nų̣jom juu' ve'e myójidup.

Ku ję̣ jayu ję̣ navyą̣jkų̣n dų̣yakvintsą̣'kintọ́ki

27 ’Tą̣ ve'e x'amǫ̣tunaxta ku ve'e jidų̣'ų̣m yakką̣ts: “Ka'a tse'e xyakvintsą̣'kintọ́kidat ję̣ navyą̣jkų̣n.”
28 Ax ą̣tsts miitse'e nnų̣ų̣jmidup ję̣ts ǫ̣pyą̣na pą̣n pą̣ne'e dų̣nų̣'ixp tọ'k ję̣ tą̣'ą̣xtą̣jk ję̣tse'e dų̣tsą̣k ję̣tse'e dų̣mą̣ạtnayjayẹ́pjų̣t, tą̣ tse'e jẹm jya'vin ką̣jxm ję̣ tą̣'ą̣xtą̣jk dų̣tukmą̣ạtyakvintsą̣'kintọ́ki ję̣ navyą̣jkų̣n.
29 ’Pą̣n myaktǫ̣kintoojnjų̣dup xa ve'e ję̣ m'aka'yų̣n viijnda, tunyakpítsumda tse'e ję̣tse'e x'ų̣xkojtat, kų̣x nų̣yojk ǫ̣y ję̣'ę̣ ve'e ję̣tse'e to'k viijn ję̣ mni'kxta ję̣ mkǫ̣pkta xyakkutọ́kidat ję̣ts ka'a ve'e ku ve'e nų̣jom ję̣ mni'kxta ję̣ mkǫ̣pkta yakpą̣ạmnit jẹm ją̣njǫ̣ǫ̣tm.
30 Pą̣n myaktǫ̣kintoojnjų̣dup xa ve'e ję̣ m'aka'yų̣n ką̣'ą̣jta, tunkų̣spoxta tse'e ję̣tse'e x'ų̣xvívuptat, kų̣x nų̣yojk ǫ̣y ję̣'ę̣ ve'e ję̣tse'e to'k viijn ję̣ mni'kxta ję̣ mkǫ̣pkta xyakkutọ́kidat ję̣ts ka'a ve'e ku ve'e nų̣jom ję̣ mni'kxta ję̣ mkǫ̣pkta yakpą̣ạmnit jẹm ją̣njǫ̣ǫ̣tm.

Ku ję̣ yaa'tyajk ję̣ ñų̣dą̣'ą̣x dų̣masǫ̣ǫ̣kni
(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31 ’Kǫ̣jtstuva tse'e ję̣ jayu jidų̣'ų̣m: “ę̣pyą̣na xa ve'e pą̣n pą̣ne'e ję̣ ñų̣dą̣'ą̣x dų̣masǫ̣'ǫ̣kuvaannup, tun vinkǫ̣pkts ję̣'ę̣ ve'e ję̣tse'e too'vą̣jkp dų̣mǫ̣'ǫ̣t ję̣ ñą̣k joma ve'e yak'íxų̣t ję̣ts ka'a ję̣'ę̣ ve'e dų̣'uknų̣dą̣'ą̣xini.”
32 Ax ą̣tsts miitse'e nnų̣ų̣jmidup ję̣ts pą̣n pą̣n yaa'tyą̣jke'e dų̣masǫ̣ǫ̣knup ję̣ ñų̣dą̣'ą̣x, pą̣n ka ję̣'ę̣ ką̣jxap ku ve'e ję̣ ñų̣dą̣'ą̣x dų̣yakvintsą̣'kintọ́ki ję̣ navyą̣jkų̣n, ję̣ yaa'tyą̣jk ką̣jx tse'e ję̣ tą̣'ą̣xtą̣jk dų̣yakvintsą̣'kintọ́ki ję̣ navyą̣jkų̣n ku ve'e ję̣ viijnk yaa'tyą̣jk dų̣pų̣k. Ax ję̣'ę̣ tse'e juu' ve'e ų̣x'ǫ̣ǫ̣k dų̣pą̣jkp ję̣ tą̣'ą̣xtą̣jk juu' ve'e ję̣ ñų̣yaa'y tų̣myasǫ̣ǫ̣kjini, nay yakvintsą̣'kintọ́kivapts ję̣'ę̣ ve'e ję̣ navyą̣jkų̣n.

Ku ję̣ jayu ję̣ Nte'yam dų̣yaknaxy ukpų̣ ti jaty

33 ’Tą̣ ve'e x'amǫ̣tunajxtuva ku ve'e jidų̣'ų̣m ję̣ jų̣jpit jayu yaknų̣ų̣jmidi: “Kutyonų̣ ję̣ vaandų̣k juu' ve'e tų̣xpų̣m pą̣n ję̣ Nte'yame'e tų̣xyaknaxy.”
34 Ax ą̣tsts miitse'e nnų̣ų̣jmidup ję̣ts ka'a ve'e ję̣ Nte'yam xyaknáxtat ku ve'e ję̣ vaandų̣k xpą̣mda. Ni ka'a tse'e ję̣ tsapjǫ̣ǫ̣tmit it xyaknáxtat. Pą̣n ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts

jẹ'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ Nte'yam kṵxyaknajxti, kṵx jẹme'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn tsṵṵjntkṵn.
35 Ka'a tse'e yạ̱ naxviijnit it xyaknajxtuvat. Pạ̱n ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts jẹ'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ Nte'yam kṵxyaknajxti, kṵx ve'em yạ'ạ̱ ve'e yạ̱ naxviijnit it ax jo'n jẹ̱ va'kpẹjtṵn joma ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ tyek kṵdṵyukkạ́n. Ka'a tse'e jẹ̱ Jerusalén xyaknajxtuvat. Pạ̱n ve'em xa ve'e xtonda, ve'emts jẹ'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ Nte'yam kṵxyaknajxtuva, kṵx jẹ̱ Mạjạ̱ Yakkutojkpa jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ kyajpṵn.
36 Ni jẹ̱ mkuvajka tse'e xkayaknajxtuvat, kṵx ka'a ve'e m'ọ̱'yixjada jẹ̱tse'e xyakvimpíttat ọ̱tyo'ka jẹ̱ mvaajyta yạ̱k uk pọ̱ọ̱'p.
37 Jidṵ'ṵme'e mva'andat "ve'em" ukpṵ "ka'a"; kṵx juu' ve'e nṵyojk jaa'kyakkọ̱jtsp, jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvapts jẹ'ẹ̱ ve'e dṵyakjẹ́jip.

Ku jẹ̱ jayu dṵtonṵmpit juu' ve'e ka ọ́yap
(Lc. 6.29-30)

38 'Tạ̱ ve'e x'amọ̱tunajxtuva ku ve'e jidṵ'ṵm yakkạ̱ts: "Pạ̱n pạ̱ne'e jẹ̱ jayu jẹ̱ vyiijn dṵyakma'tp, jẹ̱ tyạ̱ạ̱ts dṵyakvajntkp, nay vanxṵ́pjyam tse'e yaktoonnuvat."
39 Ax ạ̱tsts miitse'e nnṵṵjmidup jẹ̱ts ka'a ve'e xtonṵmpijtjadat juu' ve'e ka ọ́yap pạ̱n pạ̱ne'e mmutọ̱kintoojnjṵdup; ñojk'ọ́y xa ve'e, pạ̱n pạ̱ne'e m'akupạ̱'kxijidup to'k ado'om aaj, mọ̱ọ̱yduva tse'e jado'k ado'om jẹ̱tse'e mjaa'k'akupạ̱'kxajadat.
40 Pạ̱n pạ̱n tse'e mnṵxạ̱'ạ̱avaajnjṵdup jẹ̱tse'e jẹ̱ mvitṵpa'tk mpạ̱jkṵxjada, masọ̱ọ̱ktuva tse'e jẹ̱tse'e jẹ̱ mvitṵni'kx mpạ̱jkṵxjadat.
41 Pạ̱n myaktuk'akẹ̱ẹ̱'yidup xa ve'e jẹ̱tse'e juu' xpatsạ́mdat kojkm legua, ax mpatsạ́mdap tse'e jakojkm legua.
42 ẹ̱pyạ̱na pạ̱n pạ̱ne'e juu' m'amọ́tujṵdup, mmọ̱'ọ̱dap tse'e; pạ̱n pạ̱n tse'e juu' anuu'kx m'amọ́tujṵdup, ka'a tse'e xtso'oxpạ́ktat.

Tsọ̱kta jẹ̱ jayu pạ̱n pạ̱ne'e mtso'oxpạ̱jkjṵdup
(Lc. 6.27-28, 32-36)

43 'Tạ̱ ve'e x'amọ̱tunajxtuva ku ve'e jidṵ'ṵm yakkạ̱ts: "Tsọ̱kta pạ̱n pạ̱ne'e mtsọ̱jkjṵdup; ka'a tse'e xtsọ́ktat pạ̱n pạ̱ne'e mtso'oxpạ̱jkjṵdup."
44 Ax ạ̱tsts miitse'e nnṵṵjmidup: Tsọ̱kta pạ̱n pạ̱ne'e mtso'oxpạ̱jkjṵdup, amọ́tuda jẹ̱ Nte'yam jẹ̱tse'e dṵkunoo'kxṵt pạ̱n pạ̱ne'e mkọ̱'ọ̱ñṵkọ̱jtsijidup, ọ̱tyoojnjada pạ̱n pạ̱ne'e mkọ̱'ọ̱tyoojnjṵdup, nṵtsapkọ̱tsta jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam ọ̱y tyo'nṵxjadat pạ̱n pạ̱ne'e mvinkọ̱jtspẹ̱jtjṵdup jẹ̱ts pạ̱n pạ̱ne'e mjomtoojnjṵdup mtitoojnjṵdup,
45 ax ve'em tse'e mnṵkẹ̱'xnatạ́kadat jẹ̱ts nTee'imdupe'e jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm. Kṵx ku xa ve'e jẹ̱ aampa

xa̱a̱j du̱yakpítsum, tyuknu̱'aampyts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e o̱y jayu je̱ts juu' ve'e ko̱'o̱y jayu, yakjéjipts je̱'e̱ ve'e je̱ tooj je̱tse'e du̱yaknu̱tu'uj pa̱n pa̱n jatye'e tu̱v jáyuvidup joojntykidup, nay ve'empa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e jomjáyuvidup tijáyuvidup je̱tse'e jyomjoojntykada tyijoojntykada.

46 Pa̱n je̱'e̱jyji xa miitse'e mtso̱jktup pa̱n pa̱ne'e mtso̱jkju̱dup, ¿ti o̱'yin tse'e mpa̱ktap je̱'e̱ ka̱jx? Je̱ kupa̱'mu̱n pa̱kmojkpa paat xa ve'e ve'em jyátu̱kada.

47 'Pa̱n je̱'e̱jyji ve'e mko̱jtspo̱o̱'kxtup juu' ve'e mma̱a̱tnayja'vijidup, ¿ti o̱'yints miitse'e mtoondup je̱ts ka'a ve'e je̱ viijnk jáyuda?, ku̱x nay vanxú̱pjyame'e du̱toonduva pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada.

48 Va'ajts tse'e mnaajk'ijtjidinit, ve'em ax jo'n ñaajk'ítju̱ va'ajts je̱ nTee'amda, juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm.

6

Ku je̱ jayu je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱tún

1 'Ku xa ve'e xtonda je̱ y'o̱y je̱'e̱, ka je̱'e̱ ka̱jxap tse'e xtóndat je̱tse'e je̱ jayu du̱'íxtat juu' ve'e mtoondup. Pa̱n je̱'e̱ ka̱jx xa ve'e ve'em xtonda je̱tse'e je̱ jayu m'íxjadat, ka'a tse'e o̱y mtonu̱mpijtu̱xjadat je̱ nTee'amda, juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm.

2 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ku tse'e xputá̱kadat je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e katih'ijtu̱xju̱dup, ka'a tse'e anañu̱joma je̱ jayu xtuknu̱jávadat, ku̱x ve'eme'e jyátu̱kada je̱p tsaptu̱jkp je̱ts je̱ja too' aajy pa̱n pa̱n jatye'e me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta. Je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e ve'em du̱tonda je̱tse'e je̱ jayu y'o̱ñu̱kó̱tsajadat. Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts ka'a ve'e o̱y je̱ Nte'yam tyonu̱mpijtu̱xjadat, nvaatani je̱'e̱ ve'e ku ve'e yak'o̱ñu̱ko̱jtsidi.

3 Ax kuts miitse'e je̱ jayu xmo̱'o̱dat juu' ve'e katih'ijtu̱xju̱dup, ve'em tse'e xtóndat je̱tse'e ni pa̱na du̱kanu̱jávat.

4 Pa̱n ve'em tse'e xtonda, o̱y tse'e mtonu̱mpijtu̱xjadat je̱ nTee'amda, juu' ve'e du̱'ixp nu̱jom juu' ve'e kanu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ja je̱ jayu vyinkujk.

Ku je̱ jayu chapka̱ts
(Lc. 11.2-4)

5 'Ku miitse'e mtsapkó̱tstat, ka'a tse'e ve'em mtsapkó̱tstat ax jo'n je̱'e̱da juu' ve'e me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta, ténip tse'e chapko̱tsta je̱p tsaptu̱jkp je̱ts joma ve'e je̱ too' ñavyinnaxyju̱, je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e ve'em du̱tonda je̱tse'e je̱ jayu y'íxjadat ku ve'e chapko̱tsta. Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts ka'a ve'e o̱y je̱ Nte'yam tyonu̱mpijtu̱xjadat, nvaatani je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu ve'em y'íxjada.

6 Ax kuts miitse'e mtsapkó̱tstat, tá̱kadats je̱p mtu̱jkp, aka̱'a̱da je̱ mta̱jk, van'it tse'e xmukó̱tstat je̱ nTee'amda,

juu' ve'e jẹm tsapjọọtm. Pạn ve'em tse'e xtonda, ọy tse'e
mtonụmpijtụxjadat jẹ nTee'amda, juu' ve'e dụ'ixp nụjom juu'
ve'e kanụkẹ'xnatạjkip jẹja jẹ jayu vyinkujk.
7 ’Ku ve'e mtsapkọ́tstat, ka'a tse'e xkọjtsụmpíttat
xkọjts'atạjtat, ve'em ax jo'n jyátụkada pạn pạn jatye'e jẹ
Nte'yam dụka'íxada, ve'eme'e vyinmayda jẹts amọtunáxjadap
jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam ku ve'e ọọy tyunkọtsta.
8 Ka'ats miitse'e ve'em mjátụkadat, kụx namka'ana mi-
itse'e jẹ Nte'yam juu' x'amọ́tuda, ñụja'vipts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
mka'ijtụxjụdup.
9 Jidụ'ụm tse'e mtsapkọ́tstat:
Ạạts jẹ nTee',
tsapjọọtm xa mits jẹme'e,
va'ajts aaj va'ajts jọọtts mitse'e,
jẹtse'e myakvinjávat myakvintsạ'ạgat.
10 Yakmiinni to'k aaj jẹ mkutojkụn.
Ve'em ax jo'n jẹm tsapjọọtm tyunjụ juu' mitse'e mtsạjkp,
ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.
11 Mọọyk ạạts ụxyam jẹ kaaky jẹ nạạj juu' ạạtse'e jọ́vum xạạj
ntukjoojntykip.
12 Mẹẹ'kxjik ạạts jẹ ntọkin,
ve'em ax jo'n ạạtse'e ntọkinmẹẹ'kxpa pạn pạn jaty ạạtse'e
xmutọkintoomp.
13 Kadi ạạts to'k aaj xmasạ'ạk jẹts ạạtse'e nka'at jẹm jẹ
kọ'ọyjáyuvap y'am kyạ'm;
mitsts ạạtse'e x'íxup xjayẹ́pup, x'axajtókup,
ve'emts ạạtse'e xkah'amạạdaagat jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
Kụx xạ'ma kạjx mitse'e xkạ'ma jẹ kutojkụn, jẹ mạkkin, jẹts jẹ
mạjin. Amén.
14 ’Pạn mtọkinmẹẹ'kxtup xa miitse'e pạn pạne'e
mmutọkintoojnjụdup, mtọkinmẹẹ'kxjadap tse'e jẹ
nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm;
15 ax pạn ka'a tse'e xtọkinmẹẹ'kxta jẹ jayu juu' ve'e
mmutọkintoojnjụdup, nay ka'ava tse'e jẹ nTee'amda
mtọkinmẹẹ'kxjụduvat.

Ku jẹ jayu y'ayooja

16 ’Ku xa miitse'e m'ayoojadat, ka'a tse'e jẹ mviijnda jẹ
m'aajta xyakma'attat, ve'em ax jo'n jyátụkada jẹ'ẹda juu' ve'e
ijttup mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta, kụx ve'em jẹ'ẹ ve'e jyátụkada
jẹtse'e jẹ jayu dụnụjávadat jẹts ayoojidup jẹ'ẹ ve'e. Tyụ́vam
xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts ka'a ve'e ọy jẹ Nte'yam ty-
onụmpijtụxjadat, nvaatani jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu y'íxjada jẹts
ayoojidupe'e.
17 Ax miits, ku tse'e m'ayoojadat, navyimpojjada
nay'apojjada jẹtse'e ọy mnavyọọ'kjadat,

18 ve'em tse'e jẹ jayu dụkanụjávadat jẹts m'ayoojidupe'e.
Pạn ve'em tse'e xtonda, ọy tse'e mtonụmpijtụxjadat jẹ
nTee'amda, juu' ve'e dụ'ixp nụjom juu' ve'e kanụkẹ'xnatạjkip
jẹja jẹ jayu vyinkujk.

Jẹ ọ'yin juu' ve'e jẹm tsapjọọtm
(Lc. 12.33-34)

19 'Ka'a tse'e xnụpạjkpẹ́ttat jẹ ọ'yin juu' ve'e yaja naxviijn,
joma ve'e jẹ tọ́tụk juu' jaty dụtukka'yini, joma ve'e juu' jaty
vyintọki, jẹts joma ve'e jẹ mẹẹ'tspa tyạ́kada;
20 ñojk'ọ́ye'e xnụpạjkpẹ́ttat jẹ ọ'yin juu' ve'e jẹm tsapjọọtm,
joma ve'e jẹ tọ́tụk juu' jaty dụkatukkaya, joma ve'e juu' jaty
kyavintọki, jẹts joma ve'e jẹ mẹẹ'tspa kyatạ́kada.
21 Kụx pạn joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'íxtup mjayẹjptup,
nay jẹẹjyam tse'e y'ijtpa jẹ mjọọtta jẹ mja'vinda.

Ve'em xa ve'e jẹ jayu jẹ vyiijn ax jo'n jẹ jayu jẹ jyọọt jẹ jya'vin
(Lc. 11.34-36)

22-23 'Ve'em xa ve'e jẹ jayu jẹ vyiijn ax jo'n jẹ jayu jẹ jyọọt
jẹ jya'vin. Pạn ọy xa ve'e jẹ mviijnda, m'íxtup tse'e ọy.
Ax pạn ma'at tse'e jẹ mviijnda, kọọ'ts tse'e jẹ mni'kxta jẹ
mkọpkta tyañ. Nay ve'empats jẹ'ẹ ve'e mạạt jẹ mjọọtta jẹ
mja'vinda. Pạn va'ajts tse'e jẹ mjọọtta jẹ mja'vinda, jẹ y'ọy
jẹ'ẹ tse'e mtoondup; ax pạn m'ajọọtidup tse'e jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ
jẹtse'e vintok m'itta, jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ tse'e mtoondup, ve'emts
miitse'eda ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e ijtp jẹja akọọ'ts it jạạt jẹtse'e
nụyojk kukọọ'ts tyañ jẹts ka'a ve'e jẹ viints jayu.

Jẹ Nte'yam jẹts jẹ meen
(Lc. 16.13)

24 'Ni pạna xa ve'e kya'ọ'yixjụ jẹtse'e mẹjtsk jẹ vyintsạ́n
dụjayẹ́pụt, kụx to'ke'e dụtsọ́kụt, jado'k tse'e dụtso'oxpạ́kụt,
to'ke'e dụmutónụt dụmupạ́kụt, jado'k tse'e dụviijnk'íxụt. Nay
ve'empa tse'e jẹ jayu juu' ve'e jẹm jẹ meen kyạ'm naajk'ijtjup,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjụ jẹtse'e jẹ Nte'yam dụpanạjkxụt.

Y'ixp jyayejpp tse'e jẹ Nte'yam pạn pạn jaty jẹ y'ónụk
(Lc. 12.22-31)

25 'Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nnạạjmada, ka'a tse'e xvinmáydat
jẹ mkaakyta jẹ mnạạjta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a
tse'e xvinmaayduvat jẹ mvitta jẹ mxọxta juu' ve'e mjayẹ́ptap.
Ñụmạ́jip jẹ'ẹ ve'e nụyojk ku ve'e jẹ jayu jyoojntyka jẹts ka'a
ve'e jẹ kaaky jẹ nạạj juu' ve'e jyayejpp; ñụmạ́jip jẹ'ẹ ve'e
nụyojk jẹ jayu jẹ ñi'kx jẹ kyọpk jẹts ka'a ve'e jẹ vit jẹ xọx juu'
ve'e jyayejpp.
26 Ixta vintsọ ve'e jẹ jẹyyva tạ́nụk kyani'ipta, ka'a tse'e
jẹ tạạjm dụpạkmokta, ka'a tse'e tii joma ve'e dụyak'íttat
jẹ tyukjoojntykinda; ọ́yam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidup

tseˈe jẹ̱ nTeeˈamda, juuˈ veˈe jẹ̱m tsapjo̱o̱tm. Kadi xvinmayda,
nu̱yojk xa miitseˈe o̱o̱y xtunjaaˈknu̱májada jẹ̱ts kaˈa veˈe jẹ̱
jẹ̱yyva tá̱nu̱k.
27 Jyatunvinmay jẹ̱ˈẹ̱ veˈe, ¿pa̱nts miitseˈeda juuˈ veˈe
o̱ˈyixjup jẹ̱tseˈe ñaajkyó̱nju̱t jadoˈk noox?
28 ’¿Ax tya̱jx tseˈe xvinmayda jẹ̱ mvitta jẹ̱ mxo̱xta? Ixta
vintso̱ veˈe jẹ̱ ojts ja̱a̱tit pu̱j yẹ̱ẹ̱ˈkta, kaˈa tseˈe tyonda, kaˈa tseˈe
pyiiˈtta kyo̱jta;
29 ax veˈemts a̱tseˈe nvaˈañ jẹ̱ts ó̱yameˈe jẹ̱ yakkutojkpa
Salomón vaˈajts tsoj tyunnaxya̱xju̱ yˈijt, kaˈa tseˈe du̱muvaaˈty
ax joˈn jẹ̱ pu̱j.
30 Pa̱n veˈem tseˈe jẹ̱ Nteˈyam du̱yaktsoju̱pu̱k jẹ̱ aajy jẹ̱
ojts juuˈ veˈe u̱xyam yẹ̱ẹ̱ˈkp jẹ̱tseˈe kep jẹ̱ ja̱a̱jn pyaatjinit,
¿vintso̱ts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ Nteˈyam mkamo̱ˈo̱jadat pa̱n ti veˈe
mnatyukxó̱xjadap? ¡Vẹ̱ẹ̱ˈnji xa veˈe jẹ̱ Nteˈyam xjaanchjávada!
31 Jẹ̱ˈẹ̱ ka̱jx tseˈe, kaˈa tseˈe mnaajkvinmáyjadat jẹ̱tseˈe
mvaˈandat: “¿Tis vineˈe nkaˈyumdap nˈookumdap?”, ukpu̱
“¿Tis vineˈe nnatyukxo̱jxumjadap?”
32 Ku̱x nu̱jom jẹ̱ˈẹ̱ veˈe, yakvinkó̱pkidupts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ jayu
pa̱n pa̱n jatyeˈe jẹ̱ Nteˈyam du̱kaˈíxada; ax jẹ̱ nTeeˈamda,
juuˈ veˈe jẹ̱m tsapjo̱o̱tm, ñu̱jaˈvipts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe pa̱n ti u̱u̱ˈmeˈe
xkaˈijtjimdup.
33 Ax veˈem tseˈe, yakvinkó̱pkada o̱o̱y jẹ̱tseˈe mˈijttinit jẹ̱m
jẹ̱ Nteˈyam yˈam kya̱ˈm jẹ̱tseˈe xtoondinit juuˈ jẹ̱ˈẹ̱ veˈe cha̱jkp,
veˈem tseˈe myakmo̱o̱yduvat juuˈ veˈe mkáydap mˈooˈktap jẹ̱ts
juuˈ veˈe mnatyukxó̱xjadap.
34 Kádits xvinmayda juuˈ veˈe kep mínup, ku̱x jẹ́japeˈe kep
juuˈ veˈe mvinmáydap. Toˈk toˈk jẹ̱ xa̱a̱j, veˈem tseˈe jẹ̱
vinmaˈyu̱n du̱yakjẹ̱ja.

7

Kaˈats u̱u̱ˈmeˈe jẹ̱ jayu nto̱kimpayo̱ˈyumdat
(Lc. 6.37-38, 41-42)

1 ’Kaˈats miitseˈe jẹ̱ jayu xto̱kimpayo̱ˈo̱ydat, veˈem tseˈe jẹ̱
Nteˈyam mkato̱kimpayo̱ˈyju̱duvat.
2 Ku̱x veˈem pa̱n vintso̱ veˈe jẹ̱ jayu xto̱kimpayo̱ˈo̱yda, nay
vanxú̱pjyam tseˈe jẹ̱ Nteˈyam mto̱kimpayo̱ˈyju̱duvat; uk pa̱n
vintso̱ veˈe jẹ̱ mjáyuvinda, nay jẹ̱ mjáyuvinda tseˈe vimpítup.
3 ¿Vintso̱seˈe yˈo̱ˈyixju̱t jẹ̱ˈẹ̱ juuˈ veˈe jẹ̱ ma̱ja̱ to̱kin du̱ma̱a̱t,
jẹ̱tseˈe du̱putá̱kat jẹ̱ yˈuts jẹ̱ yˈajch ukpu̱ jẹ̱ yˈuts jẹ̱ cha̱ˈa̱ juuˈ
veˈe vẹ̱ẹ̱ˈnji jẹ̱ to̱kin du̱ma̱a̱t? Veˈem xa jẹ̱ˈẹ̱ veˈe ax joˈn jẹ̱
jayu juuˈ veˈe jẹ̱p vyiimp toˈk jẹ̱ ku̱p juuˈ veˈe vaˈajts ma̱j
jẹ̱tseˈe du̱tsa̱k jẹ̱tseˈe du̱putá̱kat jẹ̱ yˈuts juuˈ veˈe jẹ̱ piˈk poˈox
tu̱vyintá̱kaja.

4 Van'it tse'e jẹ y'uts dụnụụjma: “Va'an ạts dụyakpítsumụ jẹ
pi'k po'ox juu' ve'e jẹp mviimp.”
5 ¡Mẹjts'aaj mẹjtsjọọt xa jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ mạjạ tọkin
dụmạạt! Yaknụva'ache'e too'vạjkp dụtsạk jẹ mạjạ tọkin juu'
ve'e jyayejpp, van'ítnum tse'e y'ọ'yixjụt jẹtse'e dụputạ́kat jẹ
y'uts jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ juu' ve'e vẹẹ'nji jẹ tọkin
dụmạạt.
6 ’Ka'a tse'e jẹ ok xmọ'ọdat jẹ Nte'yam jyẹ'ẹ, ka'a tse'e
jẹ mpeerlas xvạjjadat jẹ kẹẹm. Pạn mmọọydup xa ve'e,
tyuktẹẹ'ndapts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e mnụpojtụkjadat jẹtse'e
myakvintọ́kijadat.

Amọ́tuda juu' jẹ Nte'yam, íxtada, jẹts kọjtspọọ'kxta jẹja
tạk'aagui
(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 ’Amọ́tuda juu' jẹ Nte'yam, jẹtse'e myakmọ'ọdat; íxtada,
jẹtse'e xpaa'ttat; kọjtspọọ'kxta jẹja tạk'aagui, jẹtse'e jẹ
Nte'yam myak'avaatsụxjadat.
8 Kụx pạn pạn xa ve'e jẹ Nte'yam juu' dụ'amọ́tup, yakmọ'ọp
tse'e; pạn pạn tse'e juu' dụ'íxtip, pyaatyp tse'e; pạn pạn tse'e
kọjtspọọ'kxp jẹja tạk'aagui, yak'avaatsụxjup tse'e jẹ Nte'yam.
9 ’Onụk tee'da ónụk taakta, ku xa ve'e jẹ m'ónụkta
m'amọ́tujadat jẹ tsapkaaky, ¿jẹ tsaaj tse'e mmọ'ọdap?
10 Ku tse'e m'amọ́tujadat jẹ ajkx, ¿jẹ tsaa'n tse'e mmọ'ọdap?
11 Mjakọ'ọyjáyuvada xa miitse'eda, mnụja'vidup tse'e jẹtse'e
xmọ'ọdat jẹ y'ọy jẹ'ẹ jẹ m'ónụkta; ax jẹ nTee'amda, juu' ve'e
jẹm tsapjọọtm, nụyojkts jẹ'ẹ ve'e dụmọ'ọt jẹ y'ọọjyit jẹ'ẹ pạn
pạn jatye'e amọ́tujụdup.
12 ’Ax ve'em tse'e, pạn vintsọ xa ve'e xtsọkta jẹtse'e jẹ jayu
mto'nụxjadat, ve'emts miits jẹ'ẹ ve'e xtoojnjiduvat, kụx jẹ
Moisés jẹ pyava'nụn jẹts juu' ve'e jyavyẹjttu jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụtuk'íxtup jẹts ti
ve'e yaktónup ku ve'e jẹ jayu ñachọ́kjada vimpit atụj.

Jẹ akạ'ạ juu' ve'e mootskji vyiijn tukmu'a'ixmojkin
(Lc. 13.24)

13 ’Tạ́kada joma ve'e jẹ akạ'ạ juu' ve'e mootskji vyiijn.
Kụxe'e jẹ akạ'ạ jẹts jẹ too' juu' ve'e jẹ jayu dụyaknạjkxp joma
ve'e vyintọ́kidinit, mạjạ viijnts jẹ'ẹ ve'e, nụmayts jẹ'ẹ ve'e juu'
ve'e jẹ tsọ tạjkidup.
14 Ax jẹ akạ'ạ jẹts jẹ too' juu' ve'e jẹ jayu dụyaknạjkxp joma
ve'e xạ'ma kạjx jyoojntykidinit, pi'kji jẹts mootskjits jẹ'ẹ ve'e
vyiijn, nụ'eejyjits jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ tsọ tạjkidup.

Yaknụja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹ kụp vintsọ ve'e tyạ'ma
(Lc. 6.43-44)

15 ’Myakkǫ́pkadap tse'e ǫǫy je'ę kąjxta pąn pąn jatye'e
natyijjụdup ję Nte'yam ję y'ayook kǫjtsnajxpada. Ve'em xa
ję'ę ve'eda ax jo'n ję mu'uk lobo juu' ve'e napyąąjmjup ję pi'k
carnero jo'n jętse'e jęja nụmay carnero akujk tyąka.
16 Mnụjávadap tse'e jęts pąn ję'ę ve'eda ku ve'e x'íxtat vintsǫ
ve'e juu' dụtonda, kụx ka'a xa ve'e ję tsaaydum tąąjm ukpụ ję
higo tąąjm yaktuk jęm ápit kąjxm.
17 Nụjom ję ǫy jụ'kx kụp, ję ǫǫjyit jụ'kx tse'e yaktą'mip; jęts
nụjom ję kǫ'ǫy jụ'kx kụp, ję kǫ'ǫy jụ'kx tse'e yaktą'mip.
18 Ka'a tse'e ję ǫy jụ'kx kụp dụyaktą'ma ję kǫ'ǫy jụ'kx; ni
ka'a tse'e ję kǫ'ǫy jụ'kx kụp dụyaktą'ma ję ǫy jụ'kx.
19 Nụjom tse'e ję jụ'kx kụp juu' ve'e dụkayaktą'mip ję
ǫǫjyit jụ'kx, yakpojxụkpts ję'ę ve'e jętse'e jęm jąnjǫǫtm
yakpąąmnit.
20 Ve'emts miitse'e xnụjávadat pąn pąn jatye'e ǫy jayu pąn
pąn jatye'e kǫ'ǫy jayu ku ve'e x'íxtat pąn vintsǫ ve'e juu'
dụtonda.

Ka anañụjómap xa ve'e tyąkadat jęm ję Nte'yam y'am kyą'm
(Lc. 13.25-27)

21 ’Ka nụjómap xa ve'e tyąkadat jęm ję Nte'yam y'am kyą'm
pąn pąn jaty ątse'e xtijtup “Vintsąn, Vintsąn”; ję'ęjyjida ve'e
pąn pąn jatye'e dụtoondup juu' ve'e chąjkp ąts ję nTee', juu'
ve'e jęm tsapjǫǫtm.
22 Nụmay xa ątse'e xnąąjmadat ję xąąj: “Vintsąn, Vintsąn,
mits ję mkutojkụn kąjxts ąątse'e ję Nte'yam ję y'ayook
nkǫjtsnáxy y'ijt jęts mits ję mkutojkụn kąjxts ąątse'e ję
kǫ'ǫyjáyuvap nyakpítsum y'ijt jęm ję jayu jya'vin kąjxm, mits
ję mkutojkụn kąjxts ąątse'e ję mújit atụva ntun y'ijt.”
23 Ax van'itts ątse'e nnąąjmadat: “Ni vin'ita xa miitse'e
mka'itta ąts ję njáyuda; vinva'kva'atsta ąts miitsta pąn pąn
jatye'e dụtoondup juu' ve'e ka ǫ́yap.”

Ję tąjk juu' ve'e tsǫǫ'ntk jęja tsakụjx jęts ję tąjk juu' ve'e
tsǫǫ'ntk jęm po'o ni'kxm
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

24 ’Pąn pąn xa ve'e dụ'amǫtunajxp juu' ątse'e nkąjtsp jętse'e
ve'em dụtún, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n to'k ję vij jayu juu' ve'e
ję tyąjk dụpąąm jęja tsakụjx.
25 Ku tse'e ję it tyuuj, jętse'e ję nąąj kyǫmpejt y'ojtspejt,
jętse'e ję mąkk pǫj tyunnajxni jętse'e dụpati'ts ję tąjk, ax ka'a
tse'e kyitu, kụx jęja ve'e tsakụjx chǫǫ'ntk.
26 Ax ję'ę tse'e juu' ve'e dụ'amǫtunajxp juu' ątse'e nkąjtsp
jętse'e ve'em dụkatún, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n to'k ję jayu juu'
ve'e ka víjap, juu' ve'e ję tyąjk dụpąąm jęm po'o ni'kxm.

27 Ku tseʼe jẹ it tyuuj, jẹtseʼe jẹ nạạj kyọmpejt yʼojtspejt,
jẹtseʼe jẹ mạkk pọj tyunnajxni jẹtseʼe dụpatiʼts jẹ tạjk, vanʼit
tseʼe jẹ tạjk kyítuni. ¡Ọọyam tseʼe tyunvintọki!
28 Ku veʼe jẹ Jesús kyọjtskụjx, atụva atọki tseʼe jẹ nụmay jayu
jẹ yʼixpạjkụn dụtuktaandi
29 kụx jẹ kutojkụn mạạteʼe kyạjts, ka veʼemap ax joʼn jẹ
tsaptụjkpit yakʼixpạjkpatạjk.

8

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky toʼk jẹ jayu juuʼ veʼe lep-
rapạjkjup
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ku veʼe jẹ Jesús vyajntyk jẹm tonụn viinm, vanʼit tseʼe
nụmay jẹ jayu pyanạjkxjidi.
2 Vanʼit tseʼe vyinkutạ́miji toʼk jẹ jayu juuʼ veʼe leprapạjkjup,
jẹtseʼe jẹ Jesús dụvinkọxkteni, jẹtseʼe dụnụụjmi:
—Vintsạ́n, pạn mtsạjkp xa mitseʼe, mʼọʼyixjup tseʼe jẹts
ạtseʼe xtuknụvaʼatsụt yạ lepra paʼam.
3 Vanʼit tseʼe jẹ Jesús jẹ kyạʼạj tyuknụkọọjnji jẹtseʼe jẹ paʼam
jayu dụnụụjmi:
—Ntsạjkp xa ạtseʼe. Vaʼajts tseʼe mtaanni.
Ku veʼe veʼem vyaajñ, tun jatyji tseʼe jẹ lepra paʼam
ñụvaatsjini.
4 Vanʼit tseʼe jẹ Jesús ñạʼmụxji:
—Ni pạna xa veʼe xkavaajnjat pạneʼe tụmyakjọtkạdaʼakyjụ.
Nạjkxụ joma veʼe jẹ teeʼ jẹtseʼe dụʼíxụt jẹts tạ veʼe
mjọtkạdaʼaky, vanʼit tseʼe xyọ́xụt juuʼ veʼe jẹ Moisés
pyavaan ku veʼe jẹ jayu kyọọʼkpạjkjini jẹ lepra paʼam,
veʼem tseʼe anañụjoma dụnụjávadat jẹts tạ́vani veʼe jẹ paʼam
mnụvaʼachjụ.

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky toʼk jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n jẹ
tyoompa
(Lc. 7.1-10)

5 Ku veʼe jẹ Jesús tyạjki jẹm capernaaumit kyajpụn jọọtm,
vanʼit tseʼe vyinkutạ́miji toʼk jẹ tojpa juuʼ veʼe dụnụvintsạ́nip
nụmọ́kupx jẹ tojpatạjk. Vanʼit tseʼe jẹ Jesús dụmunooʼkxtk.
6 Jidụʼụm tseʼe vyaajñ:
—Vintsạ́n, jẹmeʼe tạkʼam ạts jẹ ntoompa pyaʼammaʼaj, mo-
jkp jẹʼẹ veʼe jẹtseʼe ọọy tyuntsaachpaaʼty.
7 Vanʼit tseʼe jẹ Jesús yʼatsọọjvji:
—Nạjkxụts ạts jẹʼẹ dụyakjọtkạdaʼakyụ.
8 Vanʼit tseʼe jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n yʼatsạạjv:
—Vintsạ́n, kaʼa xa ạtseʼe nvinmachjụ jẹtseʼe jẹp ạts
ntụjkp mtạ́kat; kọọjyji veʼe vaʼanụ jẹtseʼe jyọtkạdaʼakụt,
ax jọtkạdaʼakupts jẹʼẹ veʼe.

9 Kux jem xa ve'e pan atse'e xyakkutojkjip, jempa tse'e ats
je ntojpa juu' atse'e nyakkutojkjivap. Ku atse'e to'k nmuujma
jetse'e ñajkxut, najkxpts je'e ve'e; ku atse'e jado'k nmuujma
jetse'e myínut, miimpts je'e ve'e; ku atse'e je ntoompa juu'
ntukpava'añ, tyuumpts je'e ve'e.
10 Ku ve'e je Jesús du'amotunajxy, atuva atoki tse'e tyaajñ
jetse'e jidu'um dunuujmi je jayu juu' ve'e panajkxjudup:
—Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada jets yaja ve'e nujom
israeejlit y'it jaatta, ni to'kats atse'e nkapaa'ty juu' atse'e
xjaanchja'vip ax jo'n ya jayu.
11 Atsts miitse'e nnuujmidup jets je'yadape'e numay juu'
ve'e tsoo'ndap jem joma ve'e je xaaj pyítsum jets jem joma ve'e
je xaaj tyaka, myaat'ajxtuktapts je'e ve'e kaayva je Abraham,
je Isaac, maat je Jacob jem je Nte'yam kyutojkun jootm;
12 ax je'eda pan pan jatye'e uktukkadaakjudup jetse'e jem
kuy'itta, yakpámdapts je'e ve'e jem akoo'ts ítum. Jem tse'e
numay yaaxtinit jem tse'e numay ñatyatskaa'tjidinit.
13 Van'it tse'e je Jesús dunuujmi je tojpataajk je vyintsán:
—Najkxni jem mtak'am, va'an ve'em dutunju ax jo'n
tuxjaanchjáva.
Tun je'yji tse'e je tyoompa jyotkadaakni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky je Simón Pedro je myá'vut taak
(Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

14 Van'it tse'e je Jesús ñujkx jem je Pedro tyak'am. Jem tse'e
du'ix je Pedro je myá'vut taak pya'amma'aj, jampajkjup.
15 Van'it tse'e je pa'am jayu jem kyá'm dumajch jetse'e je
jaajn ñuvaatsjini. Van'it tse'e je ta'axtajk pyojtukni jetse'e je
Jesús dupatto'ni.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky numay je pa'am jayu
(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Ku ve'e je xaaj tyajkini, van'it tse'e je Jesús
dutuknunajkxti numay je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxmda
je koyjáyuvap. To'k naxji tse'e je Jesús je koyjáyuvap
dumukajts jetse'e duyakpítsumni; jotkadaaktinu tse'e je
pa'am jayu nuvinxupe'e y'ijtti.
17 Je'e kajx tse'e ve'em jyajty jetse'e tyoojnji juu' ve'e
kyojts je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Isaías. Jidu'um tse'e
vyaajñ: "Je'e xa ve'e xtuknuvaatsumdu je mpajkpamda je
n'aampamda."

Numejtsk je jayu juu' ve'e je Jesús dupanajkxuvaandu
(Lc. 9.57-62)

18 Ku ve'e je Jesús du'ix jets numaye'e je jayu tyun-
naa'ténijini, van'it tse'e je y'ixpajkpataajk dupavaajñ jetse'e
ñáxtat jem jado'k ado'om maja na'akaya pa'am.

19 Van'it tse'e to'k ję tsaptujkpit yak'ixpąjkpa ję Jesús
duvinkutąmi jętse'e dunuujmi:
—Yak'ixpąjkpa, mpanąjkxuvaampy xa ąts mitse'e pąn
joma ve'e mnujkx.
20 Jętse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:
—Jęp xa ve'e ję vaax ję y'aajntk joma ve'e chuuna, jęppa
tse'e ję jęyyva tąnuk ję pyę'ęn; ax ąts, ję Jayu Juu' ve'e
Nupąąmduka Ijtp, ni ję'ęts ątse'e xka'ijtja joma ątse'e yą
nkuvajk nkǫ'ǫkut.
21 Van'it tse'e jado'k ję y'ixpąjkpa ñą'muxji:
—Vintsą́n, yakjajtjik ąts to'k aaj jęts ątse'e ję ntee' nyak-
naxtą́kat, van'itts ąts mitse'e mpanąjkxnit.
22 Jętse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:
—Pamiinni ąts. Ję'ęda pąn pąn jatye'e dukajayęjptup ję joo-
jntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp, va'an tse'e duyaknaxtą́kada
ję y'ǫǫ'kpada.

Ku ję Jesús duyak'atuvi ję mąkk pǫj
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Van'it tse'e ję Jesús tyąjki jęm barco jǫǫtm mąąt ję
y'ixpąjkpatąjk.
24 Van'it tse'e ję mąkk pǫj myiijn joma ve'e ję nąąj, jętse'e ję
barco ǫǫy dutuntukkoo'ya, maap tse'e ję Jesús vye'na.
25 Van'it tse'e ję y'ixpąjkpatąjk yojxjidi, jętse'e ję Jesús
dunuujmidi:
—¡Vintsą́n, yaktsǫǫkk ąąts to'k aaj! ¡Kunajxumdinuptam xa
ve'e jęp ną'ąąkp!
26 Van'it tse'e y'atsǫǫjvjidi:
—¿Tyąjx tse'e mtsą'ągada? ¡Tun vęę'nji ve'e ję jaanchja'vin
xjayępta!
Van'it tse'e pyojtuk jętse'e dutuknuujmi ję pǫj jęts ję nąąj.
Van'it tse'e ję pǫj y'atuvi jętse'e ję nąąj tyu'ujkjajty.
27 Atuva atǫki tse'e tyaandi ję y'ixpąjkpatąjk jętse'e
ñavyaajnjidi:
—¿Vintsǫs yą'ą vine'e yą jayu ję mąkkin ǫǫy dutunjayep?
¡Kątsupąjkjup xa ve'e ję pǫj paat jęts ję mąją ną'akąya paat!

Ku ję Jesús duyakpítsum ję kǫ'ǫyjáyuvap jęm ję jayu jya'vin
kąjxmda
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Ku ve'e ję Jesús jyę'y jęm jado'k ado'om mąją ną'akąya
pa'am, jęm gadaarait y'it jǫǫtm, van'it tse'e numęjtsk ję
yaa'tyąjk vyinkutą́mijidi juu' ve'e pítsumdu jęp ǫǫ'kpa aa-
jntkup. Va'ajts mu'ukts ję'ę ve'e y'ijtti, ni pąna ve'e
kyǫǫ'k'ǫ'yixjini jętse'e jęm tsǫ ñáxut. Numęjtsk ję yaa'tyąjk,
jęm tse'e jya'vin kąjxmda ję kǫ'ǫyjáyuvap.
29 Van'it tse'e mąkk vyaandi:

—¿Ti kątsts ụụ'me'e njayẹjpumdup?, Jesús, jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk. ¿Jẹ'ẹ ve'e tụxnụmín jẹts ą̨ątse'e xyaktsaachpaa'tụt ǫ́yame'e jẹ xą̨ąj dụkapaa'tyna?

30 Jékum jaty tse'e nụmay jẹ kẹẹm jyą̨'kxta vye'na,

31 van'it tse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap dụmunoo'kxtkti jẹ Jesús:

—Pą̨n xyakpítsump xa ą̨ątse'e, masǫǫkk ą̨ąts to'k aaj jẹts ą̨ątse'e ntuktą̨kat xi kẹẹmda.

32 Van'it tse'e jẹ Jesús ñą̨'mụxjidi:

—It. Tą́kada.

Van'it tse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap dụtukvaatstini jẹ yaa'tyą̨jkta jẹtse'e jẹ kẹẹm dụtuktą̨jkidi. Van'it tse'e nụjom jẹ kẹẹm kyụsnoomdi jẹm tonụn viinm jẹtse'e y'ano'midi jẹm mą̨ją̨ ną̨'akąya jǫǫtm. Jẹp tse'e ñax'ǫǫ'kkąjxtini.

33 Van'it tse'e kyẹẹkti jẹ kẹẹm íxpada. Ku tse'e jyẹ'ydi jẹm kajpụn kąjxm, van'it tse'e jẹ jayu dụtukmumaajntykti juu' ve'e tụtyunjụ tụkyą̨tsjụ joma ve'e jẹ kẹẹm tụjyą̨'kxta jẹts jẹ yaa'tyą̨jkta juu' ve'e jẹm jya'vin kąjxmda tụy'it jẹ kǫ'ǫyjáyuvap.

34 Van'it tse'e jẹ kukajpụn dụnụnąjkxti jẹ Jesús. Ku tse'e dụ'ixti, van'it tse'e dụmunoo'kxtkti jẹtse'e jẹm jẹ'ẹ y'it jǫǫtmda pyítsumnit.

9

Ku jẹ Jesús dụyakjǫtkądaaky to'k jẹ mojkpa jayu
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Van'it tse'e jẹ Jesús tyą̨jki jẹm barco jǫǫtm jẹtse'e jyẹ'y jẹm jado'k ado'om mą̨ją̨ ną̨'akąya pa'am, jẹm joma ve'e ǫjts chụụna.

2 Jẹm tse'e tyuknụnąjkxjidi to'k jẹ mojkpa jayu juu' ve'e jẹm myaajntkụn kąjxm. Ku ve'e jẹ Jesús dụ'ix jẹts jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e jẹ mojkpa jayu dụnụụjmi:

—Jǫt'amąja, mee'kx tse'e jẹ mtǫkin tyañ.

3 Jẹm tse'e vyẹ'nada jẹ tsaptụjkpit yak'ixpąjkpa juu' ve'e vinmaaydu: Vyinkǫjtspejtp xa yą̨'ą̨ ve'e jẹ Nte'yam ku ve'e ve'em vya'añ.

4 Ax ñụja'vip tse'e jẹ Jesús vintsǫ ve'e vyinmayda, jẹ'ẹ kąjx tse'e dụ'amǫtutụvi:

—¿Tyą̨jxts miitse'e mkǫ'ǫyvinmáyda?

5 ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku ą̨tse'e jẹ jayu nnụụjma: “Mee'kx tse'e jẹ mtǫkin tyañ”, ukpụ ku ą̨tse'e nnąąjmat: “Pojtụkni jẹts jaamni”?

6 Jẹtse'e xnụjávadat jẹts njayejpp ą̨tse'e jẹ kutojkụn yaja naxviijn jẹts ą̨tse'e jẹ jayu ntǫkinmẹẹ'kxụt, ą̨ts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpą̨ąmdụka Ijtp.

Van'it tse'e jẹ mojkpa jayu dụnụụjmi:

—Pojtu̱kni, pa̱kmojknits xi mmaajntku̱n je̱ts na̱jkxni je̱m mta̱k'am.
7 Van'it tse'e pyojtu̱kni, jo̱tka̱da'akyani tse'e vye'na, je̱tse'e ña̱jkxni je̱m tya̱k'am.
8 Ku ve'e je̱ nu̱may jayu du̱'ix, van'it tse'e cha̱'kidi je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱yakma̱jidi du̱yakjaanchidi je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ jayu du̱mo̱o̱jy ya̱ kutojku̱n.

Ku je̱ Jesús du̱va̱a̱jv je̱ Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ku ve'e je̱ Jesús ñu̱jkx, van'it tse'e du̱'ix to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e Mateo du̱xa̱a̱j, je̱ja je̱'e̱ ve'e chu̱u̱na vye'na joma ve'e je̱ kupa̱'mu̱n du̱pa̱kmuk. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Pamiinni a̱ts.
Van'it tse'e je̱ Mateo tyeni je̱tse'e je̱ Jesús du̱pana̱jkxni.
10 Je̱m tse'e je̱ Mateo tya̱k'am je̱ Jesús kyay y'uu'k vye'na, van'it tse'e jye̱'ydi nu̱may je̱ kupa̱'mu̱n pa̱kmojkpata̱jkta je̱ts je̱ viijnk jáyuda juu' ve'e je̱ jayu tijju̱dup tó̱kinax jayu. Je̱'e̱ tse'e je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk kaayva du̱ma̱a̱tnajxtu.
11 Ax ku tse'e je̱ fariseota̱jk du̱'ixti, van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:
—¿Tya̱jx tse'e ya̱ myak'ixpa̱jkpada du̱ma̱a̱tkáy du̱ma̱a̱t'uu'k je̱ kupa̱'mu̱n pa̱kmojkpada je̱ts je̱ viijnk tó̱kinax jáyuda?
12 Y'amo̱tunajx tse'e je̱ Jesús, van'it tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa je̱'e̱ ve'e du̱tso̱kta je̱ tso̱'yiva pa̱n pa̱n jatye'e ma̱kka̱tso̱ts, je̱'e̱da ve'e pa̱n pa̱n jatye'e pa̱jkju̱dup.
13 Je̱'e̱ xa ve'e vinko̱pk je̱tse'e xvinmó̱tudat juu' ve'e tyijp ya̱ ka̱ts ya̱ ayook juu' ve'e je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp jidu̱'u̱m vaamp: "Je̱'e̱ xa a̱tse'e nu̱yojk ntsa̱jkp je̱tse'e je̱ jayu je̱ tukmo̱'tu̱n du̱jayé̱ptat, ka je̱'e̱pe'e je̱tse'e je̱ tá̱nu̱k du̱yó̱xtat." Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ. Ka je̱'e̱p xa a̱tse'e nnu̱miimp je̱ts a̱tse'e nyaaxjat je̱ jayu juu' ve'e tu̱v jáyuvidup joojntykidup; je̱'e̱ a̱tse'e nnu̱miimp juu' ve'e tó̱kinax jayu, ve'em tse'e vyinmayu̱mpijttinit je̱tse'e du̱masoo̱ktinit je̱ kyo̱'o̱y joojntykinda.

Ku je̱ Jesús du̱'ava'ni pa̱n tya̱jx ka̱jxe'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk kyah'ayoojidi
(Mr. 2.18-20; Lc. 5.33-35)

14 Van'it tse'e je̱ Yakna̱pe̱jtpa Juan je̱ y'ixpa̱jkpada je̱ Jesús du̱vinkutá̱midi je̱tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:
—¿Tya̱jxts a̱a̱tse'e ntun'ayooja je̱tse'e je̱ fariseota̱jk o̱o̱y tyun'ayoojiduva?, ka'a tse'e mits ya̱ m'ixpa̱jkpata̱jk y'ayoojada.
15 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱ojvjidi:
—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pa̱n pa̱n jatye'e miindup joma ve'e je̱ jayu ñavyu̱kju̱ namvaate'e je̱ ta̱'a̱xpa̱jkpa du̱ma̱a̱dada, je̱'e̱ ka̱jx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava

tse'e chaachvinmáyda ạts yạ n'ixpạjkpatạjk namvaat ạtse'e n'it yạ'ạ mạạtta. Ax pyaa'tupts jẹ'ẹ ve'e jẹ xạạj ku ạtse'e nkọọ'k'ijtnit yạ'ạ mạạtta, van'it tse'e tụụv y'ayoojadat.

Jẹ nam ixpajkụn juu' ve'e jẹ Jesús jẹ jayu tyuk'ix
(Mr. 2.21-22; Lc. 5.36-39)

16 Van'it tse'e jẹ Jesús dụjaa'ktukmu'a'ixmojki. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—Ni pạna xa ve'e jẹ nam vit dụkatuk'akạya jẹ pak vit. Pạn ve'em xa jẹ'ẹ ve'e kụdụtún, van'it tse'e jẹ nam akạ'yụn dụvạạ'nmókụt jẹ pak vit jẹtse'e dụtunjaa'kkạạ'tsnit.

17 Ni pạna xa ve'e dụkah'atẹ'miva jẹ nam tsaaydum pa'ajk nạạj jẹm pak ak apạjkin jọọtm. Pạn ve'em xa jẹ'ẹ ve'e kụdụtún, mupájinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ ak, ax kọọjyji tse'e vyintọ́kiyụt jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj jẹts jẹ ak apạjkin. Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ nam tsaaydum pa'ajk nạạj yakpụm jẹm nam ak apạjkin jọọtm, ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintọ́kiyụt.

Jẹ Jairo jẹ ñạạx jẹts jẹ tạ'ạxtajk juu' ve'e jẹ Jesús jẹ vyit dụtọọn
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Namvaate'e jẹ Jesús ve'em vya'añ vye'na, van'it tse'e to'k jẹ israeejlit jayu jẹ ñụvintsạ́n jyẹ'y jẹtse'e jẹ Jesús dụvinkọxkteni, jẹtse'e dụnụụjmi:

—Tun ọọ'kuvaannupe'e ạts jẹ mpi'k nạạx. Ja'mụ to'k aaj jẹtse'e jẹ mkạ'ạj xtuknụkọ́nụt, ve'em tse'e jyaa'kjoojntykat.

19 Van'it tse'e jẹ Jesús tyeni jẹtse'e dụmạạdi, nay ve'empa jẹ y'ixpạjkpatạjk.

20 Van'it tse'e jẹp jẹ Jesús ñaadup myutạ́miji to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e makmẹjtsk joojntani dụjayẹjpp jẹ vinnụjkxjụ pa'am, jẹtse'e jẹ vyit paa'v dụtọọjnji.

21 Ve'em tse'e dụtuujn kụxe'e ñañạ'mụxji: Tun kọọjyji xa ijk ạtse'e kụntạ́n xi vyit, jọtkạda'akupts ạtse'e.

22 Ax van'it tse'e jẹ Jesús y'ixụmpijt, jẹtse'e dụ'ix jẹ tạ'ạxtạjk, jẹtse'e dụnụụjmi:

—Jọt'amạja, tạ xa ve'e mjọtkạdaakni jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e tụxjaanchjáva.

Ax jẹ'yji tse'e jẹ tạ'ạxtạjk jyọtkạdaakni.

23 Ku ve'e jẹ Jesús jyẹ'y jẹm jẹ israeejlit jayu jẹ ñụvintsạ́n tyạk'am, van'it tse'e jẹ xooxpatạjk dụ'ix jẹts nụmaye'e jẹ jayu tyunya'axta tyuntsaachvinmáyda.

24 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Nạjkxta, pítsumda; ka'a xa yạ'ạ ve'e yạ kiix ónụk y'ạạ'ka, maapji yạ'ạ ve'e.

Van'it tse'e jẹ jayu tyukxiikji.

25 Ku ve'e jẹ Jesús jẹ jayu dụyakpitsumkụjx, jẹtse'e tyạjki joma ve'e jẹ kiix ónụk mya'aj, van'it tse'e jẹ pi'k kiix ónụk jẹ kyạ'ạj dụkọọjnụk, jẹtse'e jẹ kiix pyojtụk.

26 Ax nu̱jom tse'e je̱m je̱ it je̱ naax ya̱ ayook vya'kxtk juu'
ve'e toojnju ko̱jtsju.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky nu̱me̱jtsk je̱ viints jayu

27 Ku ve'e je̱ Jesús cha̱a̱'n, van'it tse'e nu̱me̱jtsk je̱ viints jayu
pyana̱jkxjidi, ma̱kk tse'e kyo̱jtsti, je̱tse'e vyaandi:
—¡Tukmo̱'tk a̱a̱ts to'k aaj, je̱ David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e
yakkutojknup!

28 Ku ve'e je̱ Jesús tya̱jki je̱p tu̱jkp, van'it tse'e je̱ viints jayu
vyinkutá̱mijidi je̱tse'e je̱ Jesús y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Mjaanchja'vidupe'e je̱ts x'o̱'yixjup a̱tse'e je̱ts a̱ts ya̱'a̱ ve'e
ntónu̱t?
Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Ve'em, Vintsá̱n.

29 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ viints jáyuda du̱vinkuto̱'ni je̱tse'e
du̱nu̱u̱jmi:
—Va'an ve'em du̱tunju̱ ax jo'n xjaanchjávada.

30 Ax vin'ixpa̱jktinu tse'e. Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ jayu
du̱tukpavaandi o̱o̱y je̱tse'e jidu̱'u̱m du̱nu̱u̱jmidi:
—Ni pa̱na ve'e xkatuknu̱jávadat.

31 Ax ka'a tse'e ve'em du̱toondi; tun ko̱o̱jyji ve'e pyítsumdi
je̱tse'e o̱jts je̱m nu̱jom it jo̱o̱tm je̱ jayu du̱tukmumaaydu̱kta
juu' ve'e je̱ Jesús tyoon kyo̱jts.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky to'k je̱ oom jayu

32 Tso̱o̱'ndup tse'e vye̱'nada je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk,
van'it tse'e to'k je̱ jayu yaktuknu̱na̱jkxti juu' ve'e je̱m jya'vin
ka̱jxm je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e oom yaktaajnju.

33 Ku tse'e je̱ Jesús du̱yakpítsumni je̱ ko̱'o̱yjáyuvap, van'it
tse'e je̱ jayu kyo̱jtspa̱jkni. Atu̱va ato̱ki tse'e je̱ nu̱may jayu
tyanka̱jxti je̱tse'e ñavyaajnjidi:
—Ni vin'ita xa ve'e kyayak'ixna je̱tse'e ve'em juu' tyunju̱
yaja israeejlit y'it ja̱a̱t.

34 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ fariseota̱jk vyaandi:
—Je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱
ko̱'o̱yjáyuvapta̱jkta, je̱'e̱ts ya̱'a̱ ve'e mo̱o̱jyjup je̱ kutojku̱n
je̱tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap du̱yakpítsum je̱m je̱ jayu jya'vin ka̱jxm.

Tyukmo̱'t tse'e je̱ Jesús je̱ jayu

35 Y'ayo̱'yp y'anajxyp tse'e je̱ Jesús vye'na nu̱jom je̱ kajpu̱n,
je̱ mújit je̱ muutskit, je̱tse'e je̱ jayu je̱p tsaptu̱jkp du̱tuk'ix je̱ o̱y
ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱'e̱ ve'e je̱ jayu du̱vaajnjip je̱ts cha̱jkpe'e je̱
Nte'yam je̱tse'e je̱ jayu ñapya̱a̱jmjidinit je̱m je̱ Nte'yam y'am
kya̱'m, je̱tse'e du̱tuknu̱vaatsni je̱ jayu o̱yjuu' pa'ama.

36 Ku ve'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱'ix, tyukmo̱'t tse'e
ku̱xe'e jyomjatta tyijatta je̱tse'e myayda tyajta ve'em ax jo'n
je̱ carnero juu' ve'e je̱ vyinténiva ka'ijttup.

37 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk dụnụụjmi:
—Ọọy xa ve'e jẹ jayu juu' ve'e dụkah'amọtunajxtupnum
jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ trigo
tạạjm juu' ve'e pạkmojkip jẹm kam jọọtm; ax nụ'eejyji tse'e
jẹ toompa.
38 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, amọ́tuda jẹ Kam jẹ Ñụvintsạ́n jẹtse'e jẹ
toompa dụjaa'kkẹ́xụt jẹtse'e jẹ jayu dụtuknụjávadat jẹ ọy kạts
jẹ ọy ayook.

10

Ku jẹ Jesús jẹ kutojkụn dụmọọjy jẹ ñụmakmẹjtsk kukạ́tsivada
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Van'it tse'e jẹ Jesús dụyaxmujk jẹ ñụmakmẹjtsk
ixpạjkpada jẹtse'e dụmọọjy jẹ kutojkụn jẹtse'e
dụyakpítsumdat jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda
jẹtse'e dụyakjọtkạda'aktat jẹ jayu juu' ve'e dụjayẹjptup ọyjuu'
pa'ama.
2 Yạ'ạ tse'e jẹ xyạạjta jẹ ñụmakmẹjtsk kukạ́tsivada: Simón
juu' ve'e yaktukxạạji Pedro, jẹts jẹ y'uts Andrés, Santiago jẹts
jẹ y'uts Juan, juu' ve'e jẹ Zebedeo jẹ myajntktạjkta,
3 Felipe jẹts Bartolomé, Tomás jẹts Mateo, jẹ kupạ'mụn
pạkmojkpa, Santiago juu' ve'e jẹ Alfeo jẹ myajntk, Lebeo juu'
ve'e yaktukxạạji Tadeo,
4 Simón juu' ve'e jẹ cananista partido dụmạạt y'ijt, jẹts Judas
Iscariote, juu' ve'e jẹ Jesús dụpạạmnup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu'
ve'e tso'oxpạjkjụdup.

Ku jẹ Jesús dụ'akẹjxva'kxti jẹ y'ixpạjkpatạjk ka'amaayva
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

5 Pyakẹjx tse'e jẹ Jesús jẹ ñụmakmẹjtsk ixpạjkpada. Jidụ'ụm
tse'e dụpavaajñ:
—Ka'a tse'e mnạjkxtat joma ve'e chạạnada pạn pạn jatye'e
ka jẹ israeejlit jáyuvap, ka'a tse'e mtạ́kadat jẹm samaariait y'it
jọọtm;
6 ñojk'óye'e xnụnạjkxtat jẹ israeejlit jáyuda, juu' ve'e jẹ
carnero jo'n tọkih'ijttup.
7 Nạjkxụ xtukka'amáyda jẹtse'e ñapyạạjmjidinit jẹm jẹ
Nte'yam y'am kyạ'm, kụx yaaxụxjụdupe'e jẹ Nte'yam jẹtse'e
jẹm y'ijttinit.
8 Yakjọtkạda'akta jẹ pa'am jayu, yakjoojntykpạ́kta
jẹ ọọ'kpa, tuknụva'atsta jẹ pya'am pạn pạn jatye'e
leprapạjkjụdup, jẹts yakpítsumda jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹm jẹ
jayu jya'vin kạjxmda. Nụnve'emji ạts miitse'e yạ kutojkụn
nmọ'ọda, nay nụnve'emji tse'e xtoojnjiduvat jẹ maa'yụn jẹ
jáyuda yạ kutojkụn kạjx.

9 ’Ka'a tse'e ti xmutsǫǫ'ndat juu' ve'e m'ajǫǫtadap jẹja too'
aajy, ka'a tse'e xmutsǫǫ'ndat jẹ oro meen, ka'a tse'e jẹ plata
meen, ni ka'ava tse'e jẹ cobre meen
10 ukpṵ jẹ apạjkin. To'k ni'kxji ve'e jẹ mvit xmunạjkxtat.
Ka'a tse'e xmutsǫǫ'nduvat jẹ kạ'ạjk ukpṵ jẹ tajk. Ku xa ve'e
mnạjkxtat ka'amaayva, tukkạdaakjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu
juu' ve'e m'amǫtunáxjadap jẹtse'e mmǫ'ǫjadat jẹ mtukjoojn-
tykinda, kụx jẹ toompa, vyinmajtsjup jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yak-
mujóyụt.
11 ’Kujyajomakajpụnkụjxa tse'e mtạ́kadat, íxtada jẹ jayu
juu' ve'e m'amǫtunáxjadap jẹtse'e mkuvạ́kjadat, jẹm tse'e jẹ'ẹ
tyạk'am mnamyáyjadat pạn vinxụp xạạj ve'e mtanava'anda.
12 Ku ve'e jẹp tụjkp mtạ́kadat, kǫjtspǫǫ'kxta tse'e jidụ'ụm:
“M'ijttinup tse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ǫy jǫǫt mạạt.”
13 Pạn mkuvạjkụdup xa ve'e, mǫ'ǫjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ
Nte'yam jẹ y'ǫy jǫǫt. Ax pạn ka'a tse'e mkuvạ́kjada, vaajnjada
tse'e jẹ jayu jẹts ka'a ve'e jẹ Nte'yam myǫ'ǫjadat jẹ y'ǫy jǫǫt.
14 Ax pạn pạn tse'e mkakuvạjkụdup, ni dụkah'amǫtunaxta
jẹ m'ayookta, mpítsumdinup tse'e jẹp tyụjkp ukpṵ jẹm kyajpụn
jǫǫtm jẹtse'e xvinxíttat jẹ mtekta jẹtse'e vyánụkụt jẹ naxvay
juu' ve'e tụxpava'akta jẹm, ve'em tse'e jẹ nụja'vin dụjayẹ́ptat
jẹts ka ǫ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyoondup.
15 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, ku ve'e dụpaa'tụt jẹ
xạạj jẹtse'e jẹ jayu yaktǫkimpayǫ'ynit, nụyojk tse'e jẹ tsaach-
paatụn yakmǫǫydinit jẹ jayu juu' ve'e jẹm kajpụn kạjxm
tsụụnidup jẹts ni ka'a ve'e jẹ sodómait jẹts jẹ gomoorrait
jáyuda.

Yakjomtoondup yaktitoondup tse'e pạn pạn jatye'e jẹ Jesús
dụpanạjkxtup

16 ’¡Amǫtunaxta! Mpakẹjxtup xa ạts miitse'e jẹtse'e ve'em
m'íttat ax jo'n jẹ carnero juu' ve'e najxtup jẹja nụmay lobo
akujk. Napyạ́mjadats vij, ve'em ax jo'n jẹ tsaa'n, jẹts yuj,
ve'em ax jo'n jẹ pak.
17 Nay'íxjada, kụx myakpạ́mdape'e jẹja jẹ jayu vyinkujk juu'
ve'e dụnụmạ́jidup jẹp tsaptụjkp, jẹtse'e jẹp myakvǫ́ptat.
18 Myaknạjkxjadap tse'e jẹja jẹ yakkutojkpa vyinkujkta
kụxe'e ạts xjaanchjávada, ve'em tse'e jẹ tụvạkǫjtsụn xpạ́mdat
jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta jẹts jẹja jẹ'ẹ vyinkujktava pạn pạn jatye'e
ka jẹ israeejlit jáyuvap.
19 Ku ve'e myakpạ́mdat jẹm jẹ'ẹ kyạ'm, ka'ats miitse'e xv-
inmáydat pạn ti ve'e mkǫ́tstap, jẹ'ẹts miitse'e mkǫ́tstap juu'
ve'e myakmǫ'ǫdap van'it,
20 kụx ka'a ve'e xkǫtsta vyẹ'nat jẹ m'avintsǫ vinma'yụnda,
jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm,
jẹ'ẹ ve'e kǫ́tsup miits kạjxta.

21 ’Ñu̱xa̱'a̱inup tse'e je̱ jayu je̱ y'uts je̱tse'e y'o̱o̱'ku̱t ku̱xe'e a̱ts xjaanchjáva; je̱ ónu̱k tee', ñu̱xa̱'a̱inupts je̱'e̱ ve'e je̱ y'ónu̱k je̱tse'e y'o̱o̱'ku̱t ku̱xe'e a̱ts xjaanchjáva; je̱ts je̱ tee' je̱ taak je̱ y'ónu̱k, nu̱xa̱'a̱ijidinupts je̱'e̱ ve'e je̱ tyee' je̱ tyaak je̱tse'e y'o̱o̱'ktat ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada.
22 Nu̱jom tse'e je̱ jayu mmu'e̱jkjidinit mmujo̱t'aajnjidinit ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada. Ax pa̱n pa̱nts a̱tse'e ijtp xjaanchja'vip, pyaatnupts je̱'e̱ ve'e je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
23 Ku ve'e myakjomtóndat myaktitóndat joma ve'e to'k je̱ kajpu̱n, kuke̱'e̱ktats je̱ts na̱jkxta joma ve'e viijnk kajpu̱n, ku̱x tyúvam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts miinnuvap a̱tse'e ka'anume'e x'ayo̱'kya̱xta vye̱'nat je̱ israeejlit jayu je̱ kya-jpu̱nda, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
24 ’Ni to'ka xa ve'e je̱ ixpa̱jkpa du̱kanu̱ma̱ja ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e yak'ixpa̱jkjup; ni to'ka tse'e je̱ toompa du̱kanu̱ma̱ja ax jo'n je̱ vyintsá̱n.
25 Je̱ ixpa̱jkpa, nvaatts je̱'e̱ ve'e y'ítu̱t ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e yak'ixpa̱jkjup; je̱ts je̱ toompa, nvaatts je̱'e̱ ve'e y'ítu̱t ax jo'n je̱ vyintsá̱n. Pa̱n a̱ts xa ve'e yaktijp Beelzebú, je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jkta, ¿vintso̱se'e a̱ts je̱ njayu kyayaktíju̱t ko̱'o̱yjáyuvap?

Je̱'e̱ juu' ve'e yaktsa̱'a̱gap
(Lc. 12.2-9)

26 ’Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ka'a tse'e je̱ jayu xtsa̱'a̱gadat; ku̱x ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e u̱xyam kayaknu̱ja'vip je̱tse'e kyanu̱ke̱'xnatá̱kat, ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e u̱xyam yu'uts ijtp je̱tse'e kyayaknu̱jávat.
27 Juu' xa a̱ts miitse'e nvaajnjidup ka je̱ nu̱may jayu ma̱a̱tap, avánada tse'e je̱ja anañu̱joma je̱ jayu vyinkujk; juu' tse'e m'amo̱tunajxtup apu̱k, tukka'amáyda tse'e je̱ja je̱ nu̱may jayu vyinkujk.
28 Ka'a tse'e xtsa̱'a̱gadat pa̱n pa̱n jatye'e ka'o̱'yixju̱dup je̱tse'e je̱ jayu je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin du̱yakvintó̱kidat. Ku̱x ku xa ve'e je̱ jayu myak'o̱o̱'kjadat, ka'a tse'e tii vintso̱ ve'e mjaa'kjatónjadat. Ñojk'ó̱y xa ve'e xtsa̱'a̱gadat juu' ve'e je̱ Nte'yam o̱'yixjup je̱tse'e du̱tónu̱t, je̱'e̱ tse'e je̱ kutojku̱n du̱jaye̱jpp je̱tse'e je̱ jayu je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin du̱pa̱jkjinit je̱tse'e je̱ jayu je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin je̱ts je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk du̱pa̱a̱mnit je̱m ja̱njo̱o̱tm.
29 ’Yakto̱o̱'kp xa ve'e nu̱me̱jtsk je̱ pi'k je̱yyva tá̱nu̱k to'k je̱ pi'k meen ónu̱k, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e je̱ pi'k je̱yyva tá̱nu̱k kyaku̱skuj pa̱n ka'a ve'e du̱yakjaty je̱ nTee'amda.
30 Macha̱ve'e je̱ Nte'yam du̱jayep to'k to'k je̱ mvaajyta juu' ve'e je̱m mkuvajkmda.

31 Kádits miitseˈe mtsa̱ˈa̱gada, mnu̱májidup xa miitseˈe
nu̱yojk je̱ts kaˈa veˈe nu̱may je̱ piˈk je̱yyva tá̱nu̱kta.

Je̱ˈe̱da pa̱n pa̱n jatyeˈe napya̱a̱jmju̱dup je̱ Jesucristo ma̱a̱t
(Lc. 12.8-9)

32 ’Pa̱n pa̱n xa veˈe napya̱a̱jmjup a̱ts ma̱a̱t je̱ja je̱ jayu
vyinkujk, je̱ˈe̱ ma̱a̱tts a̱tseˈe nnapya̱a̱jmjuvat je̱m a̱ts je̱ nTeeˈ
vyinkojkm, juuˈ veˈe je̱m tsapjo̱o̱tm;
33 ax pa̱n pa̱n tseˈe vaamp je̱ja je̱ jayu vyinkujk je̱ts kaˈa
a̱tseˈe xjaanchjáva, vaˈanupts a̱tseˈe je̱m je̱ nTeeˈ vyinkojkm,
juuˈ veˈe je̱m tsapjo̱o̱tm, je̱ts ka á̱tsap je̱ˈe̱ veˈe je̱ njayu.

Je̱ Jesús kajx tseˈe je̱ jayu yaktsoˈoxpú̱k
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

34 ’Kaˈats miitseˈe mvinmáydat je̱ts je̱ˈe̱ a̱tseˈe nnu̱miin
je̱tseˈe je̱ jayu kijpx je̱ vinmaˈyu̱n du̱jayé̱ptat yaja naxviijn;
je̱ˈe̱ xa a̱tseˈe nnu̱miin je̱tseˈe je̱ jayu yaktsoˈoxpá̱ku̱t.
35 Je̱ˈe̱ ka̱jxts a̱tseˈe nmiijn je̱tseˈe je̱ yaaˈtya̱jk du̱tsoˈoxpá̱ku̱t
je̱ tyeeˈ, je̱ ónu̱k taak, choˈoxpá̱kupts je̱ˈe̱ veˈe je̱ ña̱a̱x, je̱ xákix
taak, choˈoxpá̱kupts je̱ˈe̱ veˈe je̱ xyákix na̱a̱x.
36 Ax veˈem tseˈe, je̱ jayu juuˈ veˈe tsu̱u̱nidup toˈk ja̱a̱jn toˈk
ta̱jk, nay jé̱mjyam tseˈe jyé̱mivat pa̱neˈe ma̱kk du̱tsoˈoxpá̱kup
pa̱n a̱tseˈe xjaanchjaˈvip.
37 ’Pa̱n pa̱n tseˈe nu̱yojk du̱tso̱jkp je̱ tyeeˈ ukpu̱ je̱ tyaak je̱ts
kaˈa veˈe a̱ts, kaˈa tseˈe du̱vinmachju̱ je̱tseˈe yˈítu̱t a̱ts ma̱a̱t.
Pa̱n pa̱nts nu̱yojk du̱tso̱jkp je̱ ña̱a̱x ukpu̱ je̱ myajntk je̱ts kaˈa
veˈe a̱ts, kaˈa tseˈe du̱vinmachju̱ je̱tseˈe yˈítu̱t a̱ts ma̱a̱t.
38 Pa̱n pa̱n xa a̱tseˈe xkapamiimp je̱tseˈe kyanayjávaja je̱tseˈe
yˈo̱o̱ˈku̱t a̱ts ka̱jx, veˈem ax joˈn yˈo̱o̱ˈku̱t je̱ jayu juuˈ veˈe je̱
cryuuz du̱paka̱a̱yp je̱tseˈe je̱ yˈo̱o̱ˈku̱n du̱ˈana̱jkxa, kaˈa tseˈe
du̱vinmachju̱ je̱tseˈe yˈítu̱t a̱ts ma̱a̱t.
39 Pa̱n pa̱n xa veˈe jaaˈkjoojntykip ku̱x a̱tseˈe
xkanatyukpa̱jkjup, vintó̱kiyupts je̱ˈe̱ veˈe; ax pa̱n pa̱n tseˈe je̱
ñaxviijnit joojntykin du̱maso̱o̱knup a̱ts ka̱jx, pyaatnupts je̱ˈe̱
veˈe je̱ joojntykin juuˈ veˈe xa̱ˈma ka̱jx ijtp.

Je̱ o̱ˈyin juuˈ veˈe je̱ jayu yakmo̱ˈo̱p
(Mr. 9.41)

40 ’Pa̱n pa̱n xa veˈe o̱y jayu napya̱a̱jmjup miits ma̱a̱tta,
veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn o̱y jayu ku̱ñapya̱a̱jmji a̱ts ma̱a̱t. Ax pa̱n
pa̱n tseˈe o̱y jayu napya̱a̱jmjup a̱ts ma̱a̱t, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax
joˈn o̱y jayu ku̱ñapya̱a̱jmji je̱ˈe̱ ma̱a̱t pa̱n a̱tseˈe xke̱jxp.
41 Pa̱n pa̱n xa veˈe o̱y jayu napya̱a̱jmjup ma̱a̱t je̱ Nteˈyam
je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpa, je̱ o̱ˈyinjyam tseˈe yakmo̱o̱yvap juuˈ
veˈe yakmo̱o̱yp je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpa. Pa̱n pa̱n
tseˈe o̱y jayu napya̱a̱jmjup ma̱a̱t toˈk je̱ jayu juuˈ veˈe tu̱v

jáyuvip joojntykip, ję̣ o̱'yinjyam tse'e yakmo̱o̱yvap juu' ve'e yakmo̱o̱yp ję̣ jayu juu' ve'e tu̱v jáyuvip joojntykip.

42 Ję̣ts o̱pyą̨na pą̨n pą̨ne'e o̱tyo'k vaasova ję̣ tsoxk nąąj du̱mo̱o̱yp to'k ję̣ jayu juu' ą̨tse'e xjaanchja'vip, yaktonu̱mpijtjinuvapts ję̣'ę̣ ve'e juu' ve'e o̱y.

11

Ję̣'ę̣da pą̨n pą̨n jatye'e ję̣ Yaknąpę̣jtpa Juan kyę̣jx
(Lc. 7.18-35)

1 Ku ve'e ję̣ Jesús du̱yak'ixpąjkku̱jx ję̣ ñu̱makmę̣jtsk ixpąjkpatąjk, van'it tse'e ñu̱jkx yak'ixpąjkpa ję̣ts ka'amaayva ję̣m kajpu̱n kąjxmda juu' ve'e ję̣m galiléait y'it jo̱o̱tm.

2 Ku ve'e ję̣ Yaknąpę̣jtpa Juan ję̣p poxu̱ntu̱jkp ję̣ kąts du̱mo̱tu juu' jatye'e ję̣ Jesús tyuump kyąjtsp, van'it tse'e du̱kejx ję̣ y'ixpąjkpada ję̣tse'e o̱jts ję̣ Jesús du̱'ixta.

3 Jidu̱'u̱m tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:

—¿Mits ję̣'ę̣ ve'e ję̣ Cristo, juu' ve'e ję̣ Nte'yam vyinko̱o̱n ję̣tse'e yakkutojknit, ukpu̱ n'a'íxupnum ąąts ję̣'ę̣ vine'e?

4 Van'it tse'e ję̣ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Nąjkxu̱ xtukmumaaydu̱kta ję̣ Juan juu' ve'e m'íxtup mmó̱tudup.

5 Tukmumaaydu̱kta vintso̱ ve'e ję̣ viints jayu vyin'ixpąkta, vintso̱ ve'e ję̣ u̱xkę̣t jayu o̱y yo̱'pyą́kta, vintso̱ ve'e ñu̱va'atsjada ję̣ pa'am pą̨n pą̨n jatye'e leprapąjkju̱dup, myo̱tupąkta ję̣ nat jayu, jyoojntykpąjktinuva pą̨n pą̨n jatye'e ąą'kani, ję̣ts vintso̱ ve'e yaktuknu̱java ję̣ ayo̱o̱va jáyuda ję̣ o̱y kąts ję̣ o̱y ayook.

6 Xo̱o̱n xa ję̣'ę̣ ve'eda pą̨n pą̨n jaty ą̨tse'e ijtp xjaanchja'vidup.

7 Ku ve'e ñąjkxtini ję̣ Yaknąpę̣jtpa Juan ję̣ y'ixpąjkpatąjk, van'it tse'e ję̣ Jesús ję̣ nu̱may jayu du̱vaajnji ję̣ Yaknąpę̣jtpa Juan kąjx. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnąjkxti joma ve'e kyapą̨ntsu̱u̱na, ¿tits miitse'e o̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e ję̣ jayu juu' ve'e mę̣jtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k ję̣ kapy juu' ve'e o̱yvintso̱va po̱j yo̱'yp?

8 Pą̨n ka ję̣'ę̣ kąjxap tse'e mnąjkxti, ¿tits miitse'e o̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e ję̣ jayu juu' ve'e va'ajts o̱y xąx? Mnu̱ja'vidupts miitse'e ję̣ts ję̣me'e ję̣ yakkutojkpa tyą̨k'am ję̣'ę̣da juu' ve'e va'ajts o̱y naxyo̱jxju̱dup.

9 Pą̨n ka ję̣'ę̣ kąjxap tse'e mnąjkxti, ¿tits miitse'e o̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e ję̣ jayu juu' ve'e ijtp ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook ko̱jtsnajxpa? Ax ję̣'ę̣ tse'e. Ve'emts ą̨ts miitse'e nnąąjmada ję̣ts jyaa'knu̱mą́jip ję̣'ę̣ ve'e nu̱yojk ję̣ Yaknąpę̣jtpa Juan ję̣ts ka'a ve'e pą̨n viijnk ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook ko̱jtsnajxpa.

10 Jẹ Juan xa jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jidụ'ụm jẹ Kunuu'kx Jatyán
y'ava'nip:
Nkejxp xa ạtse'e jẹ nyakkạtsụyọ'yva juu' mitse'e mvin-
too'vạ́kajap,
jẹ'ẹ tse'e myak'ọ'yixjup jẹ too' joma ve'e mnáxụt.
11 Van'it tse'e jẹ Jesús jyaa'kvaajñ:
—Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts nụjome'e jẹ
jayu juu' ve'e joojntykidu jẹts juu' ve'e ụxyam paat joojn-
tykidup, ni pạna tse'e dụkanụmạja ax jo'n jẹ Yaknạpẹjtpa
Juan; ax jyaa'knụmạ́jip tse'e ni ka'a ve'e jẹ Juan jẹ'ẹ juu' ve'e
dụnụpi'kikạjxp juu' ve'e ijttup jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.
12 'Van'ítani ku ve'e myiijn jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹts ụxyam
paat, jẹm tse'e jẹ jayu juu' ve'e ọọy dụtuntsọjktup jẹtse'e
y'ijttinit jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm. Ve'emts jẹ'ẹ ve'eda ax
jo'n jẹ nụmay jayu to'k naxji tyạkava'anda nụjom joma ve'e
to'k jẹ mootsk tạk'akạ'ạ.
13 Van'it paat ku ve'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan myiijn, jẹ Moisés
jẹ pyava'nụn jẹts jẹ'ẹ juu' ve'e jyatyaandu jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, jẹ'ẹ tse'e dụ'ava'nidu jẹtse'e jẹ jayu
y'ijttinit jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.
14 Ax pạn mnụjavavaandup tse'e pạne'e jẹ Yaknạpẹjtpa
Juan, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e kạ́tsani jẹtse'e y'ítụt ax jo'n jẹ
Elías.
15 Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e
dụ'amọtunaxta.
16 'Yạ'ạts ạtse'e ntukmu'a'ixmojkidup jẹ jáyuda juu' ve'e
ụxyam joojntykidup. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ pi'k
ónụk juu' ve'e ạjxtktup koo'yiva jẹp maa'y jạạtp jẹtse'e
dụnạạjmada jẹ myujatyoo'da:
17 "Njavinxooxtu xa ve'e tạạv jẹtse'e m'ẹ́tstat, ka'a tse'e
tụm'ẹtsta; njatukvin'ạạvdu tse'e tạạv jẹ tsaachvinma'yụn
ụv jẹtse'e mya'axtat, ka'a tse'e tụmya'axta." Jidụ'ụm tse'e
dụnạạjmada.
18 Mẹjts xa ve'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, ka'ats jẹ'ẹ ve'e kyay
y'uu'k ax jo'n jẹ jayu dụtsạk, ax ve'emts miitse'e mva'anda
jẹts jẹ kọ'ọyjáyuvape'e jẹm jya'vin kạjxm.
19 Van'itts ạtse'e nmiimpa, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e
Nụpạạmdụka Ijtp, kaayp ookpts ạtse'e ax jo'n jẹ jayu dụtsạk,
jẹts miitse'e mva'anda jẹts munụyojk ạtse'e nkay n'uu'k
jẹts nmạạtnayja'vijup ạtse'e jẹ kupạ'mụn pạkmojkpa jẹts jẹ
viijnk tọ́kinax jayu. Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam
mọojyjụdup jẹ vijin jẹ kẹjụn, ñụja'vidupts jẹ'ẹ ve'e ọy jẹts
pyaatyp y'akẹẹguip jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam tyuump
kyạjtsp.

Ję'ędą pąn pąn jatye'e dụkakątsụpąjktup ję Nte'yam
(Lc. 10.13-15)

20 Van'it tse'e ję Jesús dụtuknụụjmi ję jáyuda juu' ve'e tsụụnidup jęm kajpụn kąjxmda joma ve'e nụyojk ję mąjin dụtuujn, kụx ka'a ve'e vyinmayụmpijtti, jaa'ktǫkintoondu ve'e. Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmidi:

21 —¡Ayǫǫv xa ve'e miits ję mjǫǫtta pąn pąn jatye'e tsụụnidup jęm coraziinit kyajpụn kąjxm! ¡Ayǫǫv xa ve'e miits ję mjǫǫttava pąn pąn jatye'e tsụụnidup jęm betsáidait kyajpụn kąjxm! Pąn kụyaktuujn xa ve'e jęm tiirovit jęts sidoonit kyajpụn kąjxmda ję mąjin juu' ątse'e yaja ntuump ụxyam paat miits mąątta, kụvyinmayụmpijttits ję'ę ve'e, kụdụmasǫǫkti tse'e ję kyǫ'ǫy joojntykinda, ję̨tse'e kụdụyaknụkę'xnatąjkidi jęts ñụtsaachvinmaaydupe'e ję tyǫ́kinda ku ve'e ję koompa yǫ'tspa vit kụñatyukxǫjxjidi ję̨tse'e kụñapyą'mụxjidi ję jaajm jęm ñi'kxmda kyǫjmda.

22 Ax ve'emts ąts miitse'e nnąąjmada jęts ku ve'e dụpaa'tụt ję xąąj ku ve'e ję jayu yaktǫkimpayǫ'ynit, nụyojk tse'e ję tsaachpaatụn myakmǫǫydinit jęts ni ka'a ve'e ję jayu juu' ve'e tsụụnidu jęm tiirovit jęts sidoonit kyajpụn kąjxmda.

23 Jęts miitsta juu' ve'e tsụụnidup jęm capernaaumit kyajpụn kąjxm, ¿ve'eme'e mvinmayda jęts mtsajpę́ttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpakę̨jxtinupe'e jęm joma ve'e ję it juu' ve'e dụnụ'ava'tikąjxp. Kụx pąn jęm xa ve'e sodómait kyajpụn kąjxm kụyaktuujn ję mąjin juu' ątse'e yaja ntuump ụxyam paat miits mąątta, jęę̨na tse'e ję xyụp ję kajpụn ụxyam paat.

24 Ax vaampts ątse'e jęts ku ve'e dụpaa'tụt ję xąąj ku ve'e ję jayu yaktǫkimpayǫ'ynit, nụyojk tse'e ję mtǫkin myaktukkuvę́ttat jęts ni ka'a ve'e ję jayu juu' ve'e jęm sodómait kyajpụn kąjxm tsụụnidu.

Ku ję Jesús chapkąjts
(Lc. 10.21)

25 Jętse'e ję Jesús vyaajñ van'it:
—Tata, mitse'e mką'mikụjxp ję tsapjǫǫtmit it jęts yą naxviijnit it; nkukǫjtsjipts ąts mitse'e kụxe'e ję jayu juu' ve'e pi'k ónụk jo'n ijttup, ję'ęts mitse'e tụxtuknụjávada juu' ve'e myo'tsji ję'ędą pąn pąn jatye'e natyijjụdup kuvij jáyuda jęts juu' ve'e ǫǫy juu' jaty dụtunnụja'vidup.

26 Ve'em tse'e, Tata, kụx ve'em xa mitse'e xtsąk.

"Nụmiindini ąts"
(Lc. 10.22)

27 'Nụjom xa ątse'e ję nTee' xtukkątąjkikụjx. Ni pąna xa ątse'e xka'ixa, ąts ję nTee'ji ątse'e x'ixa. Ax ni pąna tse'e dụka'íxaiva ąts ję nTee', ątsji ve'e n'ixa, ąts, ję'ę ję y'Onụk, jęts ję'ędą pąn pąn jaty ątse'e ntsąjkp jęts ątse'e ję nTee' ntuk'íxụt.

28 Nu̱miindini a̱ts anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e du̱toonkidup
je̱tse'e du̱kutyóndat juu' jatye'e je̱ jayu mtuk'íxju̱dup, a̱ts tse'e
nyakpo̱o̱'kxtap je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda.
29 Kuva̱kta juu' a̱ts miitse'e ntuknu̱jojktup, mjáttapts miits
je̱'e̱ ve'e a̱ts ka̱jx, ku̱x je̱ nu̱u̱'k aaj je̱ nu̱u̱'k jo̱o̱t a̱tse'e njayejpp,
ve'em tse'e xyakpo̱o̱'kxtat je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda.
30 Juu' a̱ts miitse'e ntuknu̱jojktup, ka'ats je̱'e̱ ve'e cho'oxa,
ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ tsu̱m juu' ve'e ta̱a̱'tk.

12

Ku je̱ ixpa̱jkpata̱jk du̱yukta̱jti je̱ trigo
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Ax ve'em tse'e van'it jyajty, je̱tse'e je̱ Jesús du̱tuknajxy
je̱ trigo kam. Po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j tse'e vye'na. Ku ve'e je̱
y'ixpa̱jkpata̱jk je̱ yooj myajtsjidi, van'it tse'e du̱yukta̱jti je̱
trigo je̱tse'e du̱ja̱'kxti je̱ trigo pajk.
2 Ku ve'e je̱ fariseota̱jk du̱'ixti, van'it tse'e je̱ Jesús
du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Tya̱jx tse'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j ya̱ m'ixpa̱jkpata̱jk du̱tonda
juu' ve'e je̱ pava'nu̱n kyayakjajtyp?
3 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvjidi:
—¿Ka'ana miitse'e xko̱tsta je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp juu'
ve'e to'k nax tyoondu je̱ David ma̱a̱t je̱ myujatyoo'da ku ve'e
yu'o̱o̱'kjup vye̱'nada?
4 Ta̱jki xa ve'e je̱ David je̱p je̱ Nte'yam chaptu̱jkp je̱tse'e
je̱ myujatyoo' du̱mo̱o̱yva je̱ kunuu'kx tsapkaaky, je̱tse'e
du̱kaaydi. Ax ka'a tse'e je̱ pava'nu̱n du̱yakjaty je̱ts je̱'e̱ ve'e
ve'em du̱tóndat, je̱ tee'ta̱jkji ve'e tuknu̱vánada. Ta̱ miits ya̱'a̱
ve'e xko̱tsta, ¿ve'em xaja?
5 ¿Ti ka'ana miitse'e xko̱tsta je̱p je̱ Moisés pyava'nu̱n ku̱jxp
je̱ts ka'a ve'e je̱ po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j du̱tukpo̱o̱'kxada je̱ tee'ta̱jk
juu' ve'e toondup je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp? Jyatonda xa ve'e
po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j, ka'a tse'e tyó̱kina.
6 A̱ts tse'e vaamp je̱ts je̱ja ve'e yaja to'k juu' ve'e nu̱yojk
du̱nu̱má̱jip je̱ts ni ka'a ve'e je̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk.
7 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je̱'e̱ xa a̱tse'e
nu̱yojk ntsa̱jkp je̱tse'e je̱ jayu je̱ tukmo̱'tu̱n du̱jayéptat, ka
je̱'e̱pe'e je̱tse'e je̱ tánu̱k du̱yó̱xtat." Pa̱n ku̱xvinmó̱tuda xa ve'e
juu' ya̱'a̱ ve'e tyijp, ka'a tse'e ku̱xto̱kimpa̱mda je̱ jayu juu' ve'e
kato̱kintoondu.
8 Ax njayejppts a̱tse'e je̱ kutojku̱n pa̱n ti ve'e po̱o̱'kxtku̱n
xa̱a̱j yaktónup ukpu̱ kayaktónup, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e
Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

Je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e xux je̱ kya̱'a̱j to'k ado'om
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹm chạạ'n jẹtse'e ñụjkx jẹp tsaptụjkp.
10 Jẹp tse'e vye'na to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e xux jẹ kyạ'ạj
to'k ado'om. Jẹ jayu juu' ve'e ve'nidup jẹp tsaptụjkp,
jya'íxtidupts jẹ'ẹ ve'e pạn ti ve'e tyuknụxạ'ạadap jẹ Jesús
kụxe'e dụkakutyún jẹ'ẹ jẹ pyava'nụnda. Jẹ'ẹ kạjx tse'e
dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Yakjajtype'e jẹ pava'nụn jẹtse'e pọọ'kxtkụn xạạj jẹ jayu jẹ
pa'am jayu dụyakjọtkạda'akụt?
11 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—¿Pạnts n'ite'e miitsta, jẹtse'e pọọ'kxtkụn xạạj jẹ
kyarneero kyụstạka jẹp vọk jótup, ka'ats n'ite'e nạjkx
dụyakpítsum?
12 Ax nụyojk tse'e jẹ jayu dụnụmạja jẹts ka'a ve'e jẹ carnero.
Ax ve'em tse'e, yakjajtype'e jẹ pava'nụn jẹtse'e jẹ jayu dụtónụt
juu' ve'e ọy kụjyapọọ'kxtkụnxạạja jẹ'ẹ ve'e.
13 Van'it tse'e dụnụụjmi jẹ pa'am jayu:
—Yakyajkxụ jẹ mkạ'ạj.
Van'it tse'e dụyakyajkxy, jẹtse'e jẹ kyạ'ạj jyọtkạdaakni.
Van'it tse'e tyaanni akijpxa jẹ kyạ'ạj tum ọy.
14 Van'it tse'e pyítsumdi jẹ fariseotạjk jẹtse'e
dụ'ukkọjtsmojkti pạn vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụyak'ọọ'kti.

Juu' ve'e jẹ Isaías kyọjts jẹ Jesús kạjx

15 Ku ve'e jẹ Jesús dụnụja'vi, tsọọ'nnu tse'e jẹm; nụmay tse'e
jẹ jayu pyanạjkxjidi. Yakjọtkạdaaknu tse'e anañụjoma pạn
pạn jatye'e pạjkjụdup,
16 jẹtse'e dụtukpavaandi jẹts ni pạna ve'e dụkavaajnjadat
jẹts pạn jẹ'ẹ ve'e.
17 Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em jyajty jẹtse'e tyoojnji kyọjtsji juu' ve'e
jẹ Nte'yam tyukkọjtsnajx jẹ Isaías jidụ'ụm:
18 Yạ'ạ xa jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e nvinkọọn,
jẹ'ẹ juu' ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e ntukxọọndụk.
Nmọọynupts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ Espíritu Santo,
jẹtse'e jẹ jayu pạn nụvinxụpe'e chạạnada to'k it to'k naxviijn,
jẹ'ẹ tse'e dụtuknụjávadap jẹts vintsọ ạtse'e ntọkimpayọ'ọy.
19 Ka'a ve'e pạn dụkọjtsvintsọ́vụt,
ka'ava ve'e mạkk kyọ́tsụt,
ni pạna ve'e jẹ kyạts jẹ y'ayook dụkamọ́tuvụt jẹja too' aajy.
20 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ jayu juu' ve'e dụkatạjp jẹ
kapy juu' ve'e tạjuvaannup,
ve'em ax jo'n to'k jẹ jayu juu' ve'e dụkayakpi'tsp jẹ mecha juu'
ve'e pi'itsuvaannup,
van'ítnume'e ku ve'e jẹ y'ọy kutojkụn dụpạạmnit.
21 Jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup joma ve'e may viijn jẹ it jẹ naax,
jẹm tse'e dụjaanchjávadat jẹts jẹ'ẹ ve'e yaktsọ'ọkjadap.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Nte'yam jẹ Isaías dụtukkọjtsnajxy.

Ku jẹ Jesús yaktij jẹts jẹ kọ'ọyjáyuvape'e jẹ kutojkụn mọọjyju
(Mr. 3.19-26, 30; Lc. 11.14-20)

22 Van'it tse'e jẹ Jesús yaktuknụnụjkx to'k jẹ yaa'tyạjk
juu' ve'e viints, oom, jẹts juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ
kọ'ọyjáyuvap. Yakjọtkạdaakjinu tse'e jẹ Jesús, ve'em tse'e jẹ
yaa'tyạjk y'ixni jẹtse'e kyọjtsni.

23 Nụjom tse'e jẹ jayu atụva atọki tyaandi jẹtse'e vyaandi:

—¡Yạ'ạ xa vine'e jẹ David jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e yakku-
tojknup!

24 Ax ku tse'e jẹ fariseotạjk dụ'amọtunajxti, van'it tse'e
vyaandi:

—Jẹ Beelzebú, jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp
jẹ kọ'ọyjáyuvaptạjkta, jẹ'ẹ xa yạ'ạ ve'e mọọjyjup jẹ kuto-
jkụn jẹtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap dụyakpítsumụt jẹm jẹ jayu jya'vin
kạjxmda.

25 Ñụja'vi tse'e jẹ Jesús pạn ti jẹ'ẹ ve'e vyinmaaydup, jẹ'ẹ
kạjx tse'e dụnụụjmidi:

—Nụjom tse'e jẹ kutojkụn juu' ve'e jẹ jyayu
nacho'oxpạjkjụdup, vintọ́kiyupts jẹ'ẹ ve'eda. Nay ve'empa
tse'e to'k naax to'k kajpụn ukpụ nụjom tse'e jẹ jạạjn jẹ tạjk
juu' ve'e jẹ jyayu nacho'oxpạjkjụdup, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jyẹ́ktat.

26 Ax pạn jẹ Satanás tse'e dụyakpítsump jẹ kyọ'ọyjáyuvap jẹm
jẹ jayu jya'vin kạjxmda, nacho'oxpạjkjụduvapts jẹ'ẹ ve'eda
pạn pạn jatye'e ijttup jẹm jẹ'ẹ kyutojkụn jọọtm. Ka'a tse'e jẹ
kyutojkụn jyẹjkpat.

27 Ax pạn ve'emts ạtse'e kụxmạ'ạ jẹ kutojkụn
jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ
kọ'ọyjayuvaptạjkta jẹts ạtse'e nyakpítsumdat jẹ kọ'ọyjáyuvapta
jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda, ¿pạnts vine'e dụmọọyp jẹ
kutojkụn jẹ mjáyuda jẹtse'e dụyakpítsumdat jẹ kọ'ọyjáyuvap
jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda? Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ mjayu
dụyaknụkẹ'xnatạ́kada jẹts ka'a ve'e ọy juu' xpayọ'ọyda.

28 Ax jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam
jya'vin kạjxm, jẹ'ẹts ạtse'e jẹ kutojkụn xmọọyp jẹts ạtse'e
nyakpítsumda jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda; jẹ'ẹ
tse'e va'ajts dụyaknụkẹ'xnatạjkip yaja miits mvinkujkta jẹts
ạts kạjxe'e jẹ jayu y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

Yakvinkạdaak yaknaxkạdaak tse'e jẹ Jesús jẹ Satanás
(Mr. 3.27-29; Lc. 11.21-23; 12.10)

29 '¿Vintsọ tse'e jẹ jayu tyạ́kat jẹp to'k jẹ tsọts yaa'tyạjk
tyụjkp jẹtse'e jẹ pyạạmdụk dụpạjkjat pạn ka'a ve'e too'vạjkp
dụtsum? Ax ku tse'e too'vạjkp dụtsómụt, van'ítnum tse'e
y'ọ'yixjụt jẹtse'e jẹ pyạạmdụk dụpạjkjat.

30 ’Pa̱n pa̱n xa ve'e a̱ts ma̱a̱t ka'ijtp, xtso'oxpa̱jkpts a̱ts je̱'e̱
ve'e; pa̱n pa̱nts a̱tse'e nkama̱a̱ttuump, xmuto̱kintoompts a̱ts
je̱'e̱ ve'e.
31 ’Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada: Pa̱n pa̱n xa ve'e je̱
Nte'yam du̱vinko̱jtspe̱jtp, ukpu̱ je̱ viijnk to̱kin du̱tún, o̱'yipts
je̱'e̱ ve'e je̱tse'e yakto̱kinme̱e̱'kxu̱t. Ax pa̱n pa̱n tse'e je̱
Espíritu Santo du̱vinko̱jtspe̱jtp, ka'ats je̱'e̱ ve'e y'uk'o̱'yini
je̱tse'e yakto̱kinme̱e̱'kxu̱t.
32 e̱pya̱na tse'e pa̱n pa̱n a̱tse'e xko̱'o̱ñu̱ko̱jtsip, a̱ts, je̱
Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp, o̱'yipts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e
yakme̱e̱'kxjat je̱ tyo̱kin. Ax mko̱'o̱ñu̱ko̱jtsidupts miits je̱'e̱
ve'e je̱ Espíritu Santo, je̱'e̱ ve'e ku ve'e mva'anda je̱ts je̱
ko̱'o̱yjáyuvap a̱tse'e je̱ kutojku̱n xmo̱o̱yp. Ku ve'e je̱ jayu ve'em
du̱tún, ni je̱ vin'ítats je̱'e̱ ve'e kya'ó̱yat je̱tse'e yakme̱e̱'kxjat
je̱ tyo̱kin, ni u̱xyama, je̱ts ni van'ita ku ve'e je̱ nam it
cho̱o̱'ndu̱ku̱t.

Yaknu̱ja'vipts je̱'e̱ ve'e je̱ ku̱p vintso̱ ve'e tya̱'ma
(Lc. 6.43-45)

33 ’Pa̱n je̱ o̱y ku̱p xa je̱'e̱ ve'e, o̱y tse'e je̱ tya̱a̱jm; pa̱n je̱ ko̱'o̱y
ku̱pts je̱'e̱ ve'e, ka ó̱yapts je̱'e̱ ve'e je̱ tya̱a̱jm. Je̱ tya̱a̱jm ka̱jxe'e
yaknu̱java pa̱n vintso̱ ve'e je̱ ku̱p.
34 Miitsta, je̱ tsaa'n je̱ chaanda je̱ kyo̱o̱jta, ¿vintso̱ ve'e
m'o̱'yixjadat je̱tse'e je̱ y'o̱y je̱'e̱ xkó̱tstat pa̱n ko̱'o̱y jayu mi-
itse'eda? Je̱'e̱ xa ve'e je̱ aaj kya̱jtsp juu' ve'e ijtp je̱m ja'vin
ka̱jxm.
35 Je̱ o̱y jayu, o̱yts je̱'e̱ ve'e juu' du̱ka̱ts ku̱x ijtpe'e je̱m jya'vin
ka̱jxm je̱ y'o̱y je̱'e̱; ax je̱ ko̱'o̱y jayu, ka ó̱yapts je̱'e̱ ve'e juu'
du̱ka̱ts ku̱x ijtpe'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱.
36 A̱tsts miitse'e nnu̱u̱jmidup je̱ts ku ve'e du̱paa'tu̱t je̱ xa̱a̱j
ku ve'e je̱ jayu yakto̱kimpayo̱'ynit, anañu̱joma tse'e je̱ jayu
du̱nu̱'atsó̱vadat pa̱n ti ve'e kavinmaayp tu̱du̱ka̱ts.
37 Ku̱x ve'eme'e myakto̱kimpayo̱'ynit pa̱n vintso̱ ve'e juu'
xka̱ts, van'it tse'e myakto̱kimpá̱mu̱t, uk mkayakto̱kimpá̱mu̱t.

Ku je̱ ko̱'o̱y jayu du̱'amó̱tudi to'k je̱ ma̱ja̱ nu̱ja'vin
(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

38 Van'it tse'e je̱ fariseota̱jk je̱ts je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmidi je̱ Jesús:
—Yak'ixpa̱jkpa, n'ixuvaampy xa a̱a̱tse'e je̱tse'e je̱ ma̱ja̱
nu̱ja'vin xyakjay'íxju̱t, ve'emts a̱a̱tse'e nnu̱jávat je̱ts je̱
Nte'yam mitse'e mke̱jxjup.
39 Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Y'amó̱tudup xa ve'e je̱ ko̱'o̱y jáyuda je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e
je̱ Nte'yam du̱maso̱o̱ktup je̱tse'e yaktuk'íxtat je̱ ma̱ja̱ nu̱ja'vin
je̱tse'e ve'em juu' du̱jaanchjávadat. Ax ka'a tse'e je̱ nu̱ja'vin
yakmo̱'o̱dat, je̱ nu̱ja'vinji ve'e yakmo̱'o̱dap juu' ve'e ijtp ax

jo'n jẹ nụja'vin juu' ve'e yaktaan jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa Jonás.
40 Kụx ve'em ax jo'n jẹ Jonás y'ijt toojk xạạj toojk tsooj jẹm jẹ
mạjạ ajkx jyọọtm, nay ve'empats ạtse'e n'ítụt toojk xạạj toojk
tsooj jẹp naxjạạtp, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.
41 Ku ve'e jẹ jayu yaktọkimpayọ'ynit, yaknụkẹ'xnatạ́kadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidu
jẹm níniveit kyajpụn kạjxm jẹts vyinmajtsjụdupe'e jẹ
tsaachpaatụn jẹ jáyuda juu' ve'e ụxyam joojntykidup, kụx
myasọọktu ve'e jẹ níniveit jayu jẹ kyọ'ọy joojntykinda ku ve'e
jẹ Jonás tyukka'amaajyjidi jẹ Nte'yam jẹ kyạts jẹ y'ayook. Ax
jẹja tse'e to'k yaja juu' ve'e nụyojk dụnụmạ́jip jẹts ni ka'a ve'e
jẹ Jonás.
42 Ku ve'e jẹ jayu yaktọkimpayọ'ynit, yaknụkẹ'xnatạ́kapts
jẹ'ẹ ve'e jẹ yakkutojkpa tạ'ạxtạjk juu' ve'e tsọọ'n jẹm joma
ve'e jẹ pọj ñụjkx jẹts vyinmajtsjụdupe'e jẹ tsaachpaatụn jẹ
jáyuda juu' ve'e ụxyam joojntykidup, kụx va'ajts jékum jẹ'ẹ
ve'e chạạ'n jẹtse'e ọjts dụ'amọtunaxy jẹ Salomón jẹ vyijin jẹ
kyẹjụn. Ax jẹja tse'e to'k yaja juu' ve'e nụyojk dụnụmạ́jip jẹts
ni ka'a ve'e jẹ Salomón.

Jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Lc. 11.24-26)

43 'Ku xa ve'e to'k jẹ kọ'ọyjáyuvap pyítsum jẹm jẹ jayu jya'vin
kạjxm, ve'em tse'e vyimpavídụt jẹm tạ'ạjts it jọọtm, y'íxtip
tse'e joma ve'e pyọọ'kxụt. Ka'a tse'e dụpaa'ty. Van'it tse'e
ñañạ'mụxjụ:
44 "Va'an ạts dụ'avimpijtinuva joma ạtse'e n'ukpítsum." Ku
tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e jẹ jayu jẹ jya'vin dụpaa'ty ax
jo'n to'k jẹ tạjk juu' ve'e tukva'ajts, pe'etạpụ́k jẹts avaatsuva.
45 Van'it tse'e ñạjkxnuva jẹtse'e dụyaktsạạ'n janụvuxtojtụk
jẹ myukọ'ọyjáyuvap juu' ve'e nụyojk ka ọ́yap jẹts ka'a ve'e jẹ'ẹ.
Van'it tse'e tyạjkikạ́xta tsụụniva jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxm.
Nụyojk ka ọ́yapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu tyaannuva jẹts ka'a ve'e ku
ve'e to'k dụmạạda y'ijt. Nay ve'em tse'e jyajttuva jẹ jayu juu'
ve'e ụxyam joojntykidup, kọ'ọy jáyuts jẹ'ẹ ve'eda.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ Jesús tyaakja'vip
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Jẹmna tse'e jẹ Jesús jẹ nụmay jayu dụmukạts vye'na
ku ve'e jyẹ'ydi jẹ tyaak jẹts jẹ y'utsạtạjk, jẹpe'e tạk'aagup
tyaandi, jẹ Jesuusts jẹ'ẹ ve'e myukọtsuvaandup.
47 Van'it tse'e to'k jẹ jayu jẹ Jesús dụnụụjmi:
—Ụxẹp xa ve'e tạk'aagup jẹ mtaak jẹts jẹ m'utsạtạjk, mitse'e
myakkọtsuvaajnjụdup.
48 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—¿Pạnts ạtse'e ntaakip, jẹts pạnts ạtse'e n'útsidup?

49 Van'it tse'e dṵnṵkijpxi pạn pạn jatye'e panạjkxjṵdu
jẹtse'e jyaa'kvaajñ:
—Yạ'ạ xa jẹ'ẹ ve'eda juu' ạtse'e ntaakja'vip jẹts juu' ạtse'e
nja'vidup ax jo'n kṵy'ijtti ạts jẹ n'uts jẹ n'ajch jẹts ạts jẹ n'uts
jẹ ntsạ'ạ.
50 Kṵx jẹ'ẹ juu' ve'e dṵtoondup juu' ve'e chạjkp ạts jẹ nTee',
juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹ'ẹts ạtse'e nja'vidup ax jo'n ạts jẹ
n'uts jẹ n'ajch kṵy'ijtti jẹts ạts jẹ n'uts jẹ ntsạ'ạ, jẹts ạts jẹ
ntaak.

13

Jẹ tạạmt vạjpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Jẹ xạạjjyam tse'e jẹ Jesús jẹp tṵjkp pyítsum jẹtse'e ọjts
y'ạjxtṵk jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi.
2 Nṵmay tse'e jẹ jayu ñay'amojkijidi joma jẹ'ẹ ve'e vye'na,
jẹ'ẹ kạjx tse'e tyạjki jẹm barco jọọtm jẹtse'e jẹm y'ạjxtk, jẹtse'e
nṵjom jẹ nṵmay jayu tyenikạjxti jẹja nạpa'ayi.
3 Van'it tse'e jẹ Jesús may viijn juu' jaty tyukyak'ixpạjkjidi jẹ
tukmu'a'ixmojkin mạạt. Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ:
—To'k xa ve'e jẹ jayu tạạmt vạjpa chạạ'n.
4 Ku tse'e dṵvṵj jẹ tạạmt, jẹm tse'e juu' ve'e naxkạdaak jẹja
too' kujk, van'it tse'e jẹ jẹyyva tạ́nṵk jyẹ'ydi jẹtse'e dṵpiivdini.
5 Jẹmpa tse'e juu' ve'e naxkạdaak jẹja tsakṵjx joma ve'e peji
jẹ naax. Jatyji tse'e yee'k kṵx peji ve'e jẹ naax.
6 Ax ku tse'e jẹ xạạj ñṵ'aajnji, tạạtsnu tse'e; kṵx ka'a ve'e jẹ
y'aa'ts kyạạktạjki, jẹ'ẹ kạjx tse'e tyạạtsni.
7 Jẹmpa tse'e juu' ve'e naxkạdaak jẹja ápit akujk. Van'it tse'e
jẹ ápit yee'k jẹtse'e dṵkọọ'k'ítạmọọyni jẹ ọy ojts jẹtse'e yẹẹ'kṵt.
8 Nay jẹmpa tse'e juu' ve'e naxkạdaak jẹja ọy naxkṵjx, jẹ'ẹ
tse'e tạ'mi. Jẹm tse'e jẹ tạạmt juu' ve'e naajkma'yiju mọ́kupx
tạạjm, jẹmpa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju toogupx tạạjm, nay
jẹmpa tse'e juu' ve'e naajkma'yiju ii'px majk tạạjm.
9 Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e
dṵ'amọtunaxta.

Jẹ'ẹ pạn tyạjx kạjxe'e jẹ tukmu'a'ixmojkin yakpṵṵjm
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinkutạ́mijidi
jẹtse'e jẹ Jesús dṵ'amọtutṵ́vidi:
—¿Tyạjxse'e jẹ jayu xtukmukạts jẹ tukmu'a'ixmojkin mạạt?
11 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Jẹ Nte'yam xa ve'e mtuknṵja'vijidup jẹts vintsọ jẹ'ẹ ve'e
ku ve'e jẹ jayu y'itta jẹm jẹ'ẹ y'am kyạ'm; ax ka'a tse'e jẹ
Nte'yam tyuknṵjávajada jẹ'ẹda juu' ve'e ṵṵ'm mạạt ka'ijttup.

12 Ax ve'em tse'e, jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱vinmǫ́tudup jẹ̱ Nte'yam
jẹ y'ayook, nụ̱yojk ǫ̱y tse'e dụ̱vinmǫ́tudat; ax jẹ̱'ẹ̱da juu' ve'e
dụ̱kavinmǫ́tudup jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook, jyaa'tyǫ́kidinup tse'e
juu' ve'e yakvaajnjidup.
13 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ntukmukǫ̱tsta jẹ̱ tukmu'a'ixmojkin
mạ̱ạ̱t, kụ̱x jya'íxtup xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ạ̱tse'e ntuump, ka'a tse'e
dụ̱vinjávada; jyah'amǫ̱tunajxtupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ạ̱tse'e nkạ̱jtsp,
ka'a tse'e dụ̱vinmǫ́tuda.
14 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e tyunjụ̱ juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ Isaías
tyukkǫ̱jtsnajx jidụ̱'ụ̱m:
Mjah'amǫ̱tunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmǫ́tudat;
mja'íxtapts miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.
15 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ve'e mạ̱kk jẹ̱ vyinma'yụ̱nda tụ̱vyimpijtni,
ka'a tse'e dụ̱mǫ̱tuvuva'anda jẹ̱tse'e jẹ̱ vyiijn dụ̱yakpi'itsta.
Ve'em tse'e dụ̱tonda jẹ̱tse'e dụ̱ka'íxtat,
jẹ̱tse'e jẹ̱ tyaatsk dụ̱katuk'amǫ̱tunáxtat jẹ̱tse'e jẹ̱m jya'vin
kạ̱jxm dụ̱kavinmǫ́tudat.
Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e ve'em dụ̱tonda kụ̱xe'e ạ̱ts xkah'aminava'anda
jẹ̱ts ạ̱tse'e nyaktsǫ̱'ǫ̱ktat.
Jidụ̱'ụ̱m tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ Isaías dụ̱tukkǫ̱jtsnajxy.
16 ’Ax miitsta, xǫ̱ǫ̱nts miitse'eda kụ̱xe'e jẹ̱ mviijn xtuk'ixta
jẹ̱tse'e jẹ̱ mtaatsk xtuk'amǫ̱tunaxta.
17 Tyụ́vam xa ạ̱tse'e nva'añ jẹ̱ts nụ̱maye'e jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ y'ayook kǫ̱jtsnajxpatạ̱jkta jẹ̱ts nụ̱maye'e jẹ̱ jayu juu'
ve'e tụ̱v jáyuvidu joojntykidu, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱ja'ixuvaandu
juu' miitse'e ụ̱xyam m'íxtup, ax ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e dụ̱'ixti,
jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱jah'amǫ̱tunaxuvaandu juu' miitse'e ụ̱xyam
m'amǫ̱tunajxtup, ax ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e dụ̱'amǫ̱tunajxti.

Ku jẹ̱ Jesús dụ̱kǫ̱jtsvaach jẹ̱ tạ̱ạ̱mt vạ̱jpa tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 ’Amǫ̱tunaxta n'it vintsǫ̱ ve'e yakkǫ̱jtsva'ach jẹ̱ tạ̱ạ̱mt
vạ̱jpa tukmu'a'ixmojkin.
19 Jẹ̱ja tse'e too' kujk joma ve'e jẹ̱ tạ̱ạ̱mt yakvụ̱j, ve'emts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱'amǫ̱tunajxtup jẹ̱ ayook
pạ̱n vintsǫ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu y'itta jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am
kyạ̱'m, ax ka'a tse'e dụ̱vinmǫ́tuda. Ku ve'e jẹ̱ jayu dụ̱mǫ́tuda
jẹ̱ kạ̱ts jẹ̱ ayook, van'it tse'e jẹ̱ kǫ̱'ǫ̱yjáyuvap jye'ya jẹ̱tse'e
pyạ̱jkụ̱xjada jẹ̱ kạ̱ts jẹ̱ ayook juu' ve'e yakvaajnjidu.
20 Jẹ̱ja tse'e tsah'akujk joma ve'e jẹ̱ tạ̱ạ̱mt yakvụ̱j, ve'emts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱'amǫ̱tunajxtup jẹ̱ kạ̱ts jẹ̱
ayook jẹ̱tse'e jatyji dụ̱kuvạ̱kta jẹ̱ xǫ̱ǫ̱jntkụ̱n mạ̱ạ̱t.

21 Kux ve'eme'e y'itta ax jo'n jeja tsakujx joma ve'e peji je
naax, ka'a tse'e jyekta. Ku ve'e chaachpaa'tta ukpu yakjom-
tonda yaktitonda je Nte'yam je kyats je y'ayook kajx, tun jatyji
tse'e je kats je ayook dukoo'kjaanchja'vidini.
22 Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts
je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je kats
je ayook, je'e tse'e oy tyunvinmaaydup je naxviijnit je'e
jets vintso ve'e ñaajkkumeenajadat. Je kats je ayook juu' ve'e
y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e jyatta ax jo'n je taamt juu'
ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi.
23 Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj,
ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup
je kats je ayook jetse'e duvinmótuda, vimpijtnupts je'e
ve'e je jyáyuvinda je jyoojntykinda ax jo'n je Nte'yam tyuk-
mutsókjada, je'e kajx tse'e y'itta ax jo'n je oy naax joma ve'e
je taamt juu' ve'e naajkma'yiju mókupx taajm, jets juu' ve'e
naajkma'yiju toogupx taajm, jets juu' ve'e naajkma'yiju ii'px
majk taajm.

Je ko'oy'ojtsap tukmu'a'ixmojkin

24 Va'nuxjuduva tse'e je Jesús jado'k je tukmu'a'ixmojkin.
Jidu'um tse'e vyaajñ:
—Ve'em xa ve'e je Nte'yam je kyutojkun ax jo'n to'k je
yaa'tyajk je oy taamt duvuj jeja kyam jaat.
25 Koo'ts tse'e vye'na, van'it tse'e tyajki to'k je kukam je
cho'oxpajkpa jetse'e jeja trigo akujk duvuj je ojts taamt juu'
ve'e trigo jo'n ke'xp, jetse'e ñajkxni.
26 Ku tse'e je trigo yee'k jetse'e je kyupi'pst pyítsum, van'it
tse'e yak'ix jets jeme'e dumaatyee'k je ko'oy'ojtsap.
27 Van'it tse'e je toompatajk dunuujmidi je kukam:
“Vintsán, ¿ka je oy taamtape'e mvaj jeja mkam jaat? ¿Joma
tse'e chaa'n je ko'oy'ojtsap?”
28 Van'it tse'e je kukam y'atsoojvjidi: “To'k xa ve'e je
tso'oxpajkpa juu' ve'e ve'em dutoon.” Van'it tse'e je toom-
patajk y'amotutúvijidi: “¿Mtsajkpe'e jets aatse'e najkx nvix je
ko'oy'ojtsap?”
29 Van'it tse'e y'atsaajv: “Ka'a. Kux ku xa ve'e xvíxtat je
ko'oy'ojtsap, to'mayji tse'e xtukmuvíxidinit je trigo;
30 ñojk'óye'e xmasoo'oktat jetse'e akijpxa yee'ktat van'it paat
ku ve'e je trigo yakpakmojknit. Van'itts atse'e nkéxtat je
ntoompatajk jetse'e too'vajkp je ko'oy'ojtsap dupakmóktat,
du'atsómdat, jetse'e dupámdat jem janjootm, ax van'it tse'e
dupakmóktat je trigo jetse'e dupajkuktat.”

Je mostaza taamt tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Vaˈnu̱xju̱duva tseˈe je̱ Jesús ya̱ tukmuˈaˈixmojkin:
—Veˈem xa veˈe je̱ Nteˈyam je̱ kyutojku̱n ax joˈn toˈk je̱
yaaˈtya̱jk du̱vu̱j je̱ mostaza ta̱a̱mt je̱ja kyam ja̱a̱t.
32 Je̱ ta̱a̱mt xa veˈe du̱nu̱tsayika̱jxp; ax ku tseˈe yeeˈk,
ñu̱ma̱jiku̱jxpts je̱ˈe̱ veˈe je̱ts kaˈa veˈe je̱ viijnk aajy ojts, je̱ ku̱p
joˈnam je̱ˈe̱ veˈe yeeˈk, je̱ˈydup tseˈe je̱m je̱ je̱yyva tá̱nu̱k je̱tseˈe
je̱ pye̱ˈe̱n du̱pa̱mda je̱m yˈaxén ka̱jxm.

Je̱ levadura tukmuˈaˈixmojkin
(Lc. 13.20-21)
33 Vaˈnu̱xju̱duva tseˈe ya̱ tukmuˈaˈixmojkin:
—Veˈem xa veˈe je̱ Nteˈyam je̱ kyutojku̱n ax joˈn toˈk je̱
ta̱ˈa̱xta̱jk je̱ levadura du̱tukmupa̱ma toojk arroba je̱ tsap-
kaaky ju̱ts, vanˈit tseˈe je̱ levadura du̱tukta̱ka nu̱jom je̱
tsapkaaky ju̱ts je̱tseˈe o̱o̱y tyunˈo̱o̱ˈku̱k. Mújit tseˈe o̱o̱y
tyumpítsum.

Vintso̱ je̱ Jesús du̱yaktuujn je̱ tukmuˈaˈixmojkin
(Mr. 4.33-34)
34 Nu̱jom ya̱ˈa̱ veˈe je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱tukmuka̱jts je̱
tukmuˈaˈixmojkin ma̱a̱t, ni tía veˈe du̱kaka̱jts juuˈ veˈe kaˈijt je̱
tukmuˈaˈixmojkin ma̱a̱t.
35 Ax veˈem tseˈe tyoojnji juuˈ veˈe kyo̱jts toˈk juuˈ veˈe ijt je̱
Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpa. Jidu̱ˈu̱m tseˈe vyaajñ:
Kó̱tsup a̱tseˈe je̱ tukmuˈaˈixmojkin ma̱a̱t,
nˈavánapts a̱tseˈe juuˈ jatyeˈe kayaknu̱jaˈvip yˈijt vanˈítani ku
veˈe ya̱ naxviijnit it yakpu̱u̱jm.

Ku je̱ Jesús du̱ko̱jtsvaach je̱ ko̱ˈo̱yˈojtsap tukmuˈaˈixmojkin
36 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱pake̱jxni je̱tseˈe je̱p
tu̱jkp tya̱jki. Je̱p tseˈe je̱ yˈixpa̱jkpata̱jk vyinkutá̱mijidi je̱tseˈe
je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmidi:
—Tukvinjaˈvik a̱a̱ts toˈk aaj je̱ ko̱ˈo̱yˈojtsap juuˈ veˈe je̱m kam
jo̱o̱tm tukmuˈaˈixmojkin.
37 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús ña̱ˈmu̱xjidi:
—Je̱ˈe̱ juuˈ veˈe du̱va̱jp je̱ o̱y ta̱a̱mt, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn
a̱ts, je̱ Jayu Juuˈ veˈe Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
38 Je̱ kam, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn ya̱ naxviijnit it. Je̱ o̱y
ta̱a̱mt, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn je̱ jayu juuˈ veˈe ijttup je̱m je̱
Nteˈyam yˈam kya̱ˈm; ax je̱ ko̱ˈo̱yˈojtsap, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax
joˈn je̱ jayu juuˈ veˈe ijttup je̱m je̱ ko̱ˈo̱yjáyuvap yˈam kya̱ˈm.
39 Je̱ tsoˈoxpa̱jkpa juuˈ veˈe du̱va̱j je̱ ko̱ˈo̱y ojts ta̱a̱mt, veˈemts
je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn je̱ ko̱ˈo̱yjáyuvap. Ku veˈe je̱ ko̱ˈo̱yˈojtsap
je̱ts je̱ trigo yakpa̱kmuk, veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn je̱ jayu
yakto̱kimpayo̱ˈynit; je̱ aangelesta̱jktats je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn je̱ˈe̱da
juuˈ veˈe du̱pa̱kmojktup.

40 Ve'em ax jo'n jẹ̱ kọ̱'ọ̱y'ojtsap yakpạ̱kmuk jẹ̱tse'e yakpụ̱m
jẹ̱m jạ̱njọ̱ọ̱tm, nay ve'em tse'e jyajtpat jẹ̱ xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ jayu
yaktọ̱kimpayọ̱'ynit.
41 Nkẹ́xupts ạ̱tse'e jẹ̱ n'aangelestạ̱jk jẹ̱tse'e dụ̱pạ̱jkjidinit
jẹ̱m ạ̱ts n'am nkạ̱'m nụ̱jom pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ jayu
dụ̱yaktọ̱kintoondup jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱toondup juu'
ve'e ka ọ́yap,
42 jẹ̱tse'e jẹ̱m jạ̱njọ̱ọ̱tm dụ̱pạ̱ạ̱mdinit. Jẹ̱m tse'e nụ̱may
yaaxtinit jẹ̱m tse'e nụ̱may ñatyạ̱tskaa'tjidinit.
43 Van'it tse'e jẹ̱ jayu juu' ve'e tụ̱v jáyuvidup joojntykidup,
jẹ̱'ẹ̱ tse'e ajajtinup atạ̱'kxtinup ve'em ax jo'n jẹ̱ aampa xạ̱ạ̱j
jẹ̱m jẹ̱ Tyee'da kyutojkụ̱n jọ̱ọ̱tm.

Jẹ̱ chọ́vax jẹ̱'ẹ̱ tukmu'a'ixmojkin

44 'Ve'em xa ve'e jẹ̱ jayu juu' ve'e ijttup jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am
kyạ̱'m ax jo'n to'k jẹ̱ jayu juu' ve'e tụ̱dụ̱paa'ty jẹ̱ chọ́vax jẹ̱'ẹ̱
juu' ve'e yu'uts ijtp joma ve'e to'k jẹ̱ kam. Ku ve'e jẹ̱ jayu
dụ̱paa'ty jẹ̱ chọ́vax jẹ̱'ẹ̱, jẹ́pjyam tse'e dụ̱yo'tsnuva, van'it tse'e
va'ajts xọ̱ọ̱jntkp nạ̱jkx dụ̱tọ̱ọ̱'kmojkkụ́x nụ̱jom juu' ve'e y'ixp
jyayejpp jẹ̱tse'e dụ̱joy jẹ̱ kam.

Jẹ̱ ọ̱y perlas tukmu'a'ixmojkin

45 'Ve'empa xa ve'e jẹ̱ jayu juu' ve'e ijttup jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam
y'am kyạ̱'m ax jo'n to'k jẹ̱ ajooyva jẹ̱ atọ̱ọ̱'kpa juu' ve'e dụ̱'íxtip
jẹ̱ ọ̱ọ̱jyit perlas.
46 Ku ve'e dụ̱paa'ty to'k juu' ve'e ọ̱ọ̱y tyun'ọ̱ya, van'it tse'e
dụ̱tọ̱ọ̱'kmojkkụ́x nụ̱jom juu' ve'e y'ixp jyayejpp jẹ̱tse'e dụ̱joy
jẹ̱ perlas.

Jẹ̱ tuk'ajkx'amaakin xuum tukmu'a'ixmojkin

47 'Jẹ̱ Nte'yam xa ve'e dụ̱vinkọ̱ọ̱mp jẹ̱ jayu juu' ve'e ijttinup
jẹ̱m y'am kyạ̱'m. Ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ jayu dụ̱'avạ́jada jẹ̱
tyuk'ajkx'amaakin xuum jẹ̱m mạ̱jạ̱ nạ̱'akạ̱ya jọ̱ọ̱tm jẹ̱tse'e jẹ̱
ajkx may viijn dụ̱yaktáñ.
48 Ku tse'e jẹ̱ tuk'ajkx'amaakin xuum y'uts, van'it tse'e jẹ̱
ajkx maakpatạ̱jk dụ̱vạ̱ạ̱'mpítsumda jẹ̱ja nạ̱pa'ayi. Jẹ̱ja tse'e
y'ạ̱jxtụ̱kta jẹ̱tse'e dụ̱vinkọ̱nda jẹ̱ ajkx, pyạ̱jkụ̱ktup tse'e jẹ̱m
tójum jẹ̱ ajkx juu' ve'e ọ̱ọ̱jyit jẹ̱tse'e dụ̱h'ụ̱xkojta juu' ve'e ka
ọ̱ọ̱jyitap.
49 Ve'em tse'e jyátụ̱t jẹ̱ xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ jayu
yaktọ̱kimpayọ̱'ynit, jẹ̱'yadape'e jẹ̱ angelestạ̱jk jẹ̱tse'e
dụ̱pạ̱jkva'kxtinit jẹ̱ ọ̱y jayu jẹ̱ts jẹ̱ kọ̱'ọ̱y jayu,
50 jẹ̱m tse'e jạ̱njọ̱ọ̱tm dụ̱pạ̱ạ̱mdinit jẹ̱ kọ̱'ọ̱y jáyuda. Jẹ̱m tse'e
nụ̱may yaaxtinit jẹ̱m tse'e nụ̱may ñatyạ̱tskaa'tjidinit.

Jẹ̱ ọ̱ọ̱jyit jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e kọ̱ọ̱jnụ̱k ijtp tukmu'a'ixmojkin

51 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'amọ̱tutụ́vijidi:
—¿Mvinmọ̱tukạ̱jxtupe'e ti ạ̱tse'e tụ̱nkạ̱ts?

Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Ve'em, Vintsa̱n.
52 Van'it tse'e du̱nu̱ujmidi:
—Je̱ jáyuda juu' ve'e o̱y du̱nu̱ja'vidup pa̱n vintso̱ ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ je̱ts vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu y'itta je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, je̱'e̱ tse'e je̱ jayu du̱tuk'íxtup juu' ve'e je̱ Nte'yam ju̱jpani yaknu̱ke̱'xnata̱jki je̱ts juu' ve'e námnum yaknu̱ke̱'xnata̱jkivap, ve'em xa je̱'e̱ ve'eda ax jo'n to'k je̱ kuta̱jk juu' ve'e ko̱o̱jnu̱k je̱ o̱o̱jyit je̱'e̱ du̱jaye̱jpp je̱tse'e je̱m du̱yakpítsum juu' ve'e námnum yakjooyp je̱ts juu' ve'e jémani yakjooy.

Ku je̱ Jesús vye'na je̱p Nazaret
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)
53 Ku ve'e je̱ Jesús du̱ko̱jtsku̱jx ya̱ tukmu'a'ixmojkin, van'it tse'e je̱m cha̱a̱'n
54 je̱tse'e jye̱'y joma ve'e je̱ y'it je̱ ñaax. Je̱m tse'e yak'ixpa̱jk'ukvaajñ je̱p tsaptu̱jkp; atu̱va ato̱ki tse'e je̱ jayu tyaandi je̱tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Jomas ya̱'a̱ ve'e ya̱ jayu ya̱ nu̱ja'vin du̱pu̱k je̱tse'e ve'em kya̱ts? ¿Vintso̱ ve'e y'o̱'yixju̱ je̱tse'e je̱ ma̱jin du̱tún?
55 Ya̱'a̱ xa ve'e je̱ tse̱jtspa je̱ myajntk je̱tse'e je̱ María du̱taaka. Ya̱'a̱ xa ve'e je̱ y'utsta je̱ Santiago, je̱ José, je̱ Simón, je̱ Judas,
56 je̱ts je̱mpa tse'e je̱ kyiix útstava. ¿Ax jómats ya̱'a̱ vine'e du̱pu̱k ya̱ nu̱ja'vin?
57 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱viijnk'íxta je̱ Jesús. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—O̱tyun joma tso̱va xa ve'e yakvintsa̱'a̱ga je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa, je̱e̱jyji ve'e kyayakvintsa̱'a̱ga joma ve'e je̱ y'it je̱ ñaax je̱ts joma ve'e je̱ jya̱a̱jn je̱ tya̱jk.
58 Ax ka'a tse'e je̱m may je̱ ma̱jin du̱tuujn ku̱x ka'a ve'e jyaanchjávajada.

14

Ku je̱ Yaknape̱jtpa Juan y'o̱o̱'kni
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)
1 Ax ve'emts je̱'e̱ ve'e van'it jyajty je̱tse'e je̱ Herodes je̱ ka̱ts du̱mo̱tu je̱ Jesús ka̱jx, je̱ Heródese'e yakkutojkp vye'na je̱m galiléait y'it jo̱o̱tm.
2 Ku ve'e je̱ ka̱ts du̱mo̱tu, van'it tse'e je̱ jyayu du̱nu̱ujmi:
—Je̱ Yaknape̱jtpa Juan xa je̱'e̱ ve'e, je̱'e̱ tse'e joojntykpa̱jknuva, je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱jayep je̱ kutojku̱n je̱tse'e je̱ ma̱jin du̱tún.
3 Ve'em tse'e vyaajñ ku̱x je̱'e̱ ve'e du̱yakjamyajtsju je̱ Juan je̱tse'e du̱yakjapyoxu̱nta̱kpa̱a̱jmji; je̱ Herodías ka̱jxe'e ve'em du̱tuujn, je̱ y'uts Felipe je̱ ñu̱da̱'a̱x je̱'e̱ ve'e y'ijt.

4 Yakpoxu̱ntą̱kpą̱ą̱m tseʼe je̱ Juan ku̱xeʼe du̱nu̱u̱jmi je̱
Herodes:
—Kaʼa xa veʼe je̱ pavaʼnu̱n du̱yakjaty je̱tseʼe xpą́ku̱t je̱ mʼuts
je̱ ñu̱dą̱ʼą̱x.
5 Jyayakjayʼo̱o̱ʼkuvaajnju tseʼe je̱ Herodes je̱ Juan, ax
kaʼa tseʼe jatyji veʼem du̱tuujn ku̱x je̱ jayu veʼe chą̱ʼkip,
veʼemeʼe anañu̱joma je̱ jayu du̱jaanchjávada je̱ts je̱ Nteʼyam je̱
yʼayookeʼe je̱ Juan kyo̱jtsnajxyp.
6 Ax ku tseʼe je̱ Herodes je̱ kye̱ʼxtku̱n xą̱ą̱j du̱paaty, vanʼit
tseʼe je̱ tą̱ʼą̱xtą̱jk je̱ ñą̱ą̱x yʼejts je̱ja je̱ javyą̱ą̱ʼkx vyinkujk. Ko̱o̱y
tseʼe du̱tuntsojjaʼvi je̱ Herodes,
7 je̱ʼe̱ ką̱jx tseʼe je̱ Nteʼyam du̱yaknajxy je̱tseʼe je̱ kiixą̱tą̱ʼą̱x
du̱nu̱u̱jmi je̱ts myo̱ʼo̱peʼe o̱tyía pą̱n ti veʼe yʼamó̱tup.
8 Tą́vani veʼe je̱ tyaak yʼakó̱tsaja vyeʼna je̱ kiixą̱tą̱ʼą̱x, vanʼit
tseʼe je̱ Herodes du̱nu̱u̱jmi:
—Yáku̱ts nʼit je̱m plato jo̱o̱tm je̱ Yaknąpe̱jtpa Juan je̱ kyu-
vajk.
9 Vanʼit tseʼe je̱ yakkutojkpa chaachvinmapyu̱jk. Ku̱x
tą́vani veʼe je̱ Nteʼyam du̱yaknaxy vyeʼna je̱ts tą́vani veʼe
du̱ʼamo̱tunaxta je̱ javyą̱ą̱ʼkx, je̱ʼe̱ ką̱jx tseʼe du̱pavaajñ je̱tseʼe
yakmo̱ʼo̱t,
10 veʼem tseʼe du̱pavaajñ je̱tseʼe je̱p poxu̱ntu̱jkp ną̱jkx je̱
Juan yakyukpux.
11 Ku tseʼe veʼem yaktuujn, vanʼit tseʼe je̱ tyoompa
du̱yaknu̱jkx je̱m plato jo̱o̱tm je̱ Juan je̱ kyuvajk je̱tseʼe
du̱mo̱o̱jy je̱ kiixą̱tą̱ʼą̱x. Vanʼit tseʼe o̱jts je̱ tyaak du̱mą̱ʼą̱.
12 Vanʼit tseʼe jye̱ʼydi je̱ Juan je̱ yʼixpą̱jkpatą̱jk je̱tseʼe o̱jts je̱
ñiʼkx je̱ kyo̱pk du̱yaknaxtą̱jkidini; u̱xʼo̱o̱k tseʼe o̱jts je̱ Jesús
du̱vaajnjada.

Ku je̱ Jesús je̱ jayu du̱yakkaajy nu̱mugo̱o̱xk miijl naxy
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Ku veʼe je̱ Jesús je̱ ką̱ts du̱mo̱tu, vanʼit tseʼe je̱ nu̱may
jayu du̱masą̱ą̱k je̱tseʼe je̱m barco jo̱o̱tm ñu̱jkx joma veʼe
kyapą̱ntsu̱u̱na. Ku veʼe je̱ nu̱may jayu du̱mó̱tudi joma veʼe
ñu̱jkx, vanʼit tseʼe je̱m kyajpu̱n jo̱o̱tm cho̱o̱ʼndi je̱tseʼe tékum
du̱pana̱jkxti.
14 Ku veʼe je̱ Jesús je̱m barco jo̱o̱tm pyítsum, vanʼit tseʼe
du̱ʼix je̱ts je̱meʼe je̱ nu̱may jayu tu̱jye̱ʼyada; tyukmo̱ʼttuts
je̱ʼe̱ veʼe je̱tseʼe du̱yakjo̱tką̱daakni je̱ paʼam jáyuda juuʼ veʼe
yakme̱jtstu.
15 Kutą̱ka xą̱ą̱jani tseʼe vyeʼna, vanʼit tseʼe je̱ Jesús je̱
yʼixpą̱jkpatą̱jk vyinkutą́mijidi je̱tseʼe je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmidi:
—Tánani xa veʼe yą̱ it, ni pą̱na tseʼe yaja kyatsu̱u̱na.
Pake̱jxtini toʼk aaj yą̱ jayu je̱tseʼe ñą̱jkxtat joma veʼe je̱ kajpu̱n
je̱tseʼe je̱ kyaaky je̱ tyo̱jkx du̱jóydat.

16 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Ka'a ve'e vyinko̱pka jẹ̱tse'e ña̱jkxtat, miitse'e myakkáydap.
17 Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Ka'a xa a̱a̱tse'e u̱xyam ntima̱a̱da, mugo̱o̱xkji ve'e jẹ̱ tsapkaaky jẹ̱ts mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx.
18 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Yakminda n'it.
19 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱pavaajñ jẹ̱tse'e jẹ̱ nu̱may jayu y'a̱jxtu̱ktat jẹ̱m tsoots ka̱jxm. Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús du̱ko̱o̱jnu̱k mugo̱o̱xk jẹ̱ tsapkaaky jẹ̱ts mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx. Van'it tse'e pyat'ix jẹ̱m tsajm tso̱v jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam du̱kuko̱jtsji. Van'it tse'e du̱tojkva'kxy jẹ̱ tsapkaaky jẹ̱tse'e du̱mo̱o̱jy jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk, jẹ̱'ẹ̱ tse'e nu̱jom jẹ̱ jayu du̱mo̱o̱ydu. Yakva'kxpa tse'e jẹ̱ Jesús mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx.
20 Nu̱jom tse'e jẹ̱ jayu kyaaydi jẹ̱tse'e kyooxjidi. Ku tse'e jẹ̱ jayu kyakya̱jxti, van'it tse'e du̱pa̱kmojktini jamakmẹ̱jtsk kach jẹ̱ tsapkaaky kunax jẹ̱ts jẹ̱ ajkx kunax.
21 Pa̱n pa̱n jaty tse'e kaaydu, nu̱mugo̱o̱xk miijl jo'n tse'e y'ijtti jẹ̱ yaa'tya̱jkta, apu̱k jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jkta ma̱a̱t jẹ̱ pi'k ónu̱kta.

Ku jẹ̱ Jesús yo̱'y jẹ̱m na̱ni'kxm
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

22 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmidi jẹ̱tse'e tyá̱kadat jẹ̱m barco jo̱o̱tm jẹ̱tse'e ña̱náxtat namvaate'e jẹ̱ Jesús du̱pakẹ̱jxni jẹ̱ nu̱may jayu.
23 Tá̱vani ve'e jẹ̱ nu̱may jayu du̱pakẹ̱jxni vye'na, van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱jaa'kvimpejt jẹ̱ tonu̱n jẹ̱tse'e jẹ̱m naaydum chapka̱jts. Ku ve'e jẹ̱ it kyo̱o̱'tsini, jẹ̱m tse'e jẹ̱ Jesús naaydum vye'na
24 namvaate'e jẹ̱ barco jẹ̱m ma̱ja̱ na̱'aka̱ya jo̱o̱tm vye'na. o̱o̱y tse'e jẹ̱ barco tyunna̱pẹ̱'tsni ku̱x vinkupó̱jipe'e.
25 Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús vyinkutá̱mijidi, jẹ̱me'e na̱ni'kxm yo̱'o̱y.
26 Ku ve'e jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱'ixti jẹ̱ts jẹ̱me'e na̱ni'kxm yo̱'o̱y, van'it tse'e cha̱'kidi, jẹ̱tse'e ma̱kk vyaandi:
—¡Jado'k ítumit jayu xa ya̱'a̱ ve'e!
27 Ax jatyji tse'e jẹ̱ Jesús myuko̱jtsjidi jẹ̱tse'e ña̱'mu̱xjidi:
—¡Jo̱t'amá̱jada, a̱ts xa jẹ̱ja, kadi mtsa̱'a̱gada!
28 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro jẹ̱ Jesús du̱muka̱jts, jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—Vintsá̱n, pa̱n mitsna jẹ̱'ẹ̱ ve'e, yaaxja a̱ts to'k aaj jẹ̱ts a̱ts mitse'e nnu̱na̱jkxu̱t yo̱'yp yam na̱ni'kxm.
29 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Minu̱ n'it.
Van'it tse'e jẹ̱ Pedro jẹ̱m barco jo̱o̱tm pyítsum jẹ̱tse'e jẹ̱m na̱ni'kxm yo̱'yp jẹ̱ Jesús du̱nu̱nu̱jkx.

30 Ax ku tse'e jẹ mạkk pọj dụja'vi, tsạ'ki tse'e. Ku ve'e
kyunajx'ukvaajñ, van'it tse'e mạkk vyaajñ:
—¡Vintsạ́n, yaktsọọkk ạts to'k aaj!
31 Jatyji tse'e jẹm jẹ Pedro kyạ'm yakmajch jẹtse'e
yaknụụjmi:
—¡Tun vẹẹ'nji jẹ jaanchja'vin xjayep! ¿Tyạjxse'e
mmẹjtsvinmáy?
32 Ku ve'e jẹm barco jọọtm tyạjkidi, jatyji tse'e pyọj'atụ́vi.
33 Van'it tse'e jẹ jayu juu' jatye'e ve'nidup jẹm barco jọọtm,
jẹ'ẹ tse'e dụvinkọxkténidu jẹ Jesús jẹtse'e vyaandi:
—Tyụ́vamdam xa jẹ'ẹ ve'e jẹts mitse'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk.

Ku jẹ Jesús jẹ pa'am jayu dụyakjọtkạdaaky jẹp Genesaret
(Mr. 6.53-56)

34 Ku ve'e ñạnajxti, van'it tse'e jyẹ'ydi jẹm Genesaret.
35 Ku ve'e jẹ jẹ́mit jayu dụnụja'vidi jẹts jẹme'e jẹ Jesús, van'it
tse'e dụkọjtsva'kxti jẹm naxkạjxm kajpụn kạjxm juu' ve'e
tạmạnaat, jẹtse'e dụtuknụnạjkxkạjxti jẹ pya'am jáyuda,
36 jẹtse'e dụmunoo'kxtkti jẹtse'e kụjyavitụpaa'vjya
dụtọ́ndat. Nụjom tse'e pạn pạn jatye'e dụtọọndu,
jọtkạdaaktinu tse'e.

15

Kyọ'ọyja'vipe'e jẹ Jesús ku ve'e jẹ jayu dụkakutyún jẹ Nte'yam
jẹ pyava'nụn
(Mr. 7.1-16)

1 Van'it tse'e jẹ fariseotạjk mạạt jẹ tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpatạjk juu' ve'e jẹm Jerusalén tsọọ'ndu, jẹ'ẹ tse'e
dụvinkutạ́midu jẹ Jesús, jẹtse'e dụ'amọtutụ́vidi:
2 —¿Tyạjx tse'e yạ m'ixpạjkpatạjk dụkamạjạ pạmda jẹ
pava'nụn juu' ve'e xyaktaajnjimdu jẹ njụjpit jáyuvamda?
¿Tyạjxe'e kyakạpojta ax jo'n jẹ'ẹ ve'e dụpavaandi?
3 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:
—¿Tyạjxts miitse'e xkamạjạ pạạmduva jẹ Nte'yam jẹ
pyava'nụn jẹtse'e ve'em xkutyóndat jẹ pava'nụn juu' ve'e
jẹ jụjpit jayu myakta'nụxjụdu?
4 Kụx jidụ'ụme'e jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn vya'añ:
"Vintsạ'ạga jẹ mtee' jẹ mtaak." Vaampap tse'e jidụ'ụm: "Pạn
pạn tse'e jẹ tyee' ukpụ jẹ tyaak dụvinkọjtspẹjtp, kutúkanits
jẹ'ẹ ve'e jẹ y'ọọ'kụn."
5 Ax miits tse'e mvaandup jẹts ọ'yip jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu
jẹ tyee' ukpụ jẹ tyaak jidụ'ụm dụnạạjmat: "Ka'a xa ạtse'e
x'uk'ọ'yixjini jẹts ạts mitse'e mputạ́kat, kụx nụjome'e juu'
ạtse'e n'ixp njayejpp, jẹ Nte'yamts ạts jẹ'ẹ ve'e tụntukmuyạx."
6 Ve'em tse'e mva'anda jẹts ọpyạna pạn pạne'e ve'em
vaamp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ukvinkọ́pkini jẹtse'e jẹ tyee' ukpụ jẹ

tyaak dṵputą́kat. Ku xa miitse'e ve'em mjátṵkada, ve'em tse'e xyaktaandini jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ pyava'nṵn ax jo'n kṵkyatuujn, jẹ̱'ẹ̱ kąjx jẹ̱tse'e xpanąjkxtat jẹ̱ pava'nṵn juu' ve'e jẹ̱ jṵjpit jayu myakta'nṵxjṵdu.

7 ¡Mẹ̱jts'aajta mẹ̱jtsjọọtta! Va'ajts tse'e miits kąjxta dṵ'ava'ni jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọjtsnajxpa Isaías. Jidṵ'ṵm tse'e dṵjatyaajñ juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam kyọjts:

8 Y'amji xa ve'e yą̱ jayu ą̱ts xvinjávada xvintsą̱'ą̱gada,
ax xtukmujékumidupts ą̱tse'e jẹ̱ jyọọtta jẹ̱ jya'vinda.

9 Tónaji xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e ñatyijjada jẹ̱ts xvinja'vidup xvintsą̱'kidup
ą̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e,
tyuk'íxtupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu jẹ̱ pyava'nṵnda ax jo'n ą̱ts jẹ̱
mpava'nṵn kṵy'ijt jo'n.
Jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Isaías dṵjatyaajñ.

Ka jẹ̱ ka'yṵn jẹ̱ ją̱'kxṵn kąjxape'e jẹ̱ jayu y'it jẹ̱p tọkin jąą̱tp (Mr. 7.17-23)

10 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ nṵmay jayu dṵyaxmujk jẹ̱tse'e jidṵ'ṵm dṵnṵṵjmidi:

—Amọtunaxta anañṵjoma jẹ̱tse'e xvinmọ́tudat.

11 Juu' jatye'e jẹ̱p jẹ̱ jayu y'ávuptą̱jkip, ka jẹ̱'ẹ̱ kąjxap xa ve'e jẹ̱ jayu y'it jẹ̱p tọkin jąą̱tp; juu' ve'e jẹ̱p jẹ̱ jayu y'ávup pítsump, jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e jẹ̱ jayu y'it jẹ̱p tọkin jąą̱tp.

12 Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpą̱jkpatąjk vyinkutą́mijidi jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús dṵnṵṵjmidi:

—¿M'ixe'e tąą̱v vintsọ ve'e jẹ̱ fariseotąjk tṵdṵkọ'ọyjávada juu' mitse'e tṵxkąts?

13 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Jyapąna tse'e pąn pąne'e ka'ijtp jẹ̱ jyayu, ą̱ts jẹ̱ nTee', juu' ve'e jẹ̱m tsapjọọtm, yakpą̱jkjapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ą̱ts jẹ̱ nTee'.

14 Kadi xmą̱ją̱ pąmda jẹ̱ fariseotąjkta, vanxṵp xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n to'k jẹ̱ viints jayu juu' ve'e jẹ̱ myuviints jayu dṵpavijtsp. Ax pąn to'k tse'e jẹ̱ viints jayu jẹ̱ myuviints jayu dṵpavits, va'an nṵmẹ̱jtsk tse'e nąjkx tyun'avívupada jẹ̱p jótup.

15 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro jẹ̱ Jesús dṵnṵṵjmi:

—Tukvinja'vik ą̱ąts to'k aaj jẹ̱ tukmu'a'ixmojkin juu' ve'e tṵxkąts.

16 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús vyaajñ:

—¿Tis, ka'a miitse'e xvinmọ́tuduva?

17 ¿Ka'a ve'e xvinmọ́tuda jẹ̱ts nṵjome'e juu' jatye'e jẹ̱p ávup tąjkip, jẹ̱m tse'e jọọtm ñṵjkx jẹ̱tse'e ṵx'ọọk jẹ̱ ni'kx jẹ̱ kọpk dṵtukvaatsni? Ka jẹ̱'ẹ̱ kąjxapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu y'it jẹ̱p tọkin jąą̱tp.

18 Ax jẹ̱ ayook juu' ve'e jẹ̱p ávup pítsump, jẹ̱mts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ja'vin kąjxm chąą̱'n, jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e jẹ̱ jayu y'it jẹ̱p tọkin jąą̱tp.

19 Kṵxe'e jẹm jya'vin kạjxm chạạ'n jẹ kọ'ọy vinma'yṵn,
van'it tse'e jẹ jayu yakjayu'ọọ'kta, jẹ navyạjkṵn
dṵyakvintsạ'kintǫ́kida, jẹ kạts dṵtukmạạtjayẹ́pta jẹ yaa'y jẹ
tạ'ạx juu' ve'e ka pǘkap jyayẹjptup, myẹẹ'tsta, ñṵvampẹtta,
jyayupakọtsta.
20 Jẹ'ẹ kạjxts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu y'it jẹp tọkin jạạtp, ka jẹ'ẹ
kạjxape'e ku ve'e kyakạpuj joma vaate'e jẹ kyạtạjkts ve'em ax
jo'n jẹ jṵjpit jayu dṵpavaandi.

To'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e ka jẹ israeejlitap, jẹ'ẹ tse'e
dṵjaanchja'vi jẹ Jesús
(Mr. 7.24-30)

21 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹm chạạ'n jẹtse'e ñṵjkx jẹm tiirovit
jẹts sidoonit y'it jọọtmda.
22 Van'it tse'e to'k jẹ canaanit tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹm
tsọ tsṵṵnip, jẹ'ẹ tse'e jẹ Jesús dṵvinkutạmi jẹtse'e mạkk
dṵmukạjts. Jidṵ'ṵm tse'e dṵnṵṵjmi:
—¡Vintsạ́n, jẹ David jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e yakku-
tojknup, tukmọ'ọtṵ ạts to'k aaj! Jẹ kọ'ọyjáyuvap xa ve'e
tukkoo'yijup ạts jẹ nnạạx. Ọọy tse'e tyuntsaachpaa'ty.
23 Ax ka'a tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji. Van'it tse'e jẹ
Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinkutạ́mijidi jẹtse'e jẹ Jesús
dṵmunoo'kxtkti:
—Pakẹjxni mits yạ'ạ to'k aaj kṵx yape'e xpamẹjtsumda,
jẹtse'e ọọy tyunne'em.
24 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—Jẹ Nte'yam xa ạtse'e xtuknṵkẹjxp jẹ israeejlit jayu juu'
ve'e tọkih'ijttup.
25 Ax vinkutạ́miju tse'e jẹ tạ'ạxtạjk, jẹtse'e jẹ Jesús
dṵvinkọxkteni, jẹtse'e dṵnṵṵjmi:
—¡Vintsạ́n, putạka ạts to'k aaj!
26 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Pạn mputạjkip ạts mitse'e jẹts ka'a ve'e jẹ israeejlit jáyuda,
ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ pi'k ónṵk jẹ kyaaky yakpṵjkja jẹtse'e
jẹ ok yakmạ'ạ.
27 Van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk vyaajñ:
—Ve'em tse'e. Ọyam tse'e vye'ema, kyamyojktup tse'e jẹ ok
jẹp mesa pa'tkup juu' ve'e jẹ pi'k ónṵk y'ṵxkaaydup.
28 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—¡Ọọye'e jẹ jaanchja'vin xtunjayep! Va'an ve'em dṵtunjṵ
ax jo'n xtsạk.
Jẹ'yji tse'e jẹ ñạạx jyọtkạdaakni.

Ku jẹ Jesús dṵyakjọtkạdaaky nṵmay jẹ pa'am jayu

29 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹm chạạ'n jẹtse'e jyẹ'y jẹja galiléait
myạjạ̱ nạ'akạya pa'ayi. Van'it tse'e ñụjkx jẹm tonụn viinm
jẹtse'e jẹm y'ạjxtk.
30 Nụmay tse'e ọọy jẹ jayu tyunnụjẹ'yjini. Jẹm tse'e
dụtuknụnạjkxti jẹ ụxkẹt jayu, jẹ viints jayu, jẹ oom jayu, jẹts
jẹ'ẹ juu' ve'e ka ọ́yap jẹ kyạ'ạj; jẹ jayu ve'e juu' ve'e may viijn
jẹ pa'am dụmạạt, jẹ'ẹ tse'e yakpạạmdu jẹja jẹ Jesús vyinkujk.
Van'it tse'e jẹ Jesús yakjọtkạdakkạjxjidini.
31 Atụva atọki tse'e dụtuktaandi jẹ jáyuda ku ve'e dụ'ixti
jẹts kọjtspạjktinupe'e jẹ oom jáyuda, jẹts ọ'yixjidinupe'e jẹ
kyạ'ạjta jẹ tyekta juu' ve'e kạma'at pakma'at ijttu, jẹts ọye'e
yọ'ydini juu' ve'e ụxkẹt ijttu, jẹts vin'ixpạjktinupe'e juu' ve'e
viints ijttu. Van'it tse'e jẹ jayu dụyakmạ́jidi dụyakjaanchidi jẹ
israeejlit jayu jẹ Ntye'yamda.

Ku jẹ Jesús jẹ jayu dụyakkaajy nụmaktaaxk miijl naxy
(Mr. 8.1-10)

32 Van'it tse'e jẹ Jesús dụyaxmujk jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e
dụnụụjmidi:
—Ntukmạ'tp xa ạtse'e yạ̱ nụmay jáyuda kụx toojk xạạjani
xa yạ'ạ ve'e yaja y'itta ạts mạạt, ka'a tse'e tii ti ve'e
kyáydap jyạ'kxtap. Ka'ats ạtse'e mpakẹxuvaandini ve'emji
jẹm tyạk'amda kụx ku ve'e jẹ yooj yaknoo'kxjidinit jẹja too'
aajy.
33 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñạ'mụxjidi:
—¿Jómase'e jẹ tsapkaaky chọọ'nụt jẹtse'e yạ̱ nụmay jayu
nyakka'yumdat?, kụx ka'a ve'e yaja pyạntsụụna.
34 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:
—¿Vinxụp tse'e jẹp jẹ mtsapkaakyta?
Jẹtse'e y'atsọọvdi:
—Vuxtojtụk jẹ tsapkaaky jẹts yụụ'n vẹẹ'n jẹ pi'k ajkx.
35 Van'it tse'e jẹ Jesús dụpavaajñ jẹtse'e jẹ nụmay jayu
y'ạjxtụktat jẹja naxkụjx.
36 Ku ve'e y'ạjxtkti, van'it tse'e dụkạạjy vuxtojtụk jẹ
tsapkaaky jẹts yụụ'n vẹẹ'n jẹ pi'k ajkx, jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụkukọjtsji. Van'it tse'e dụtojkva'kxy jẹtse'e dụmọọjy jẹ
y'ixpạjkpatạjk, jẹ'ẹda tse'e jẹ jayu dụmọọydup.
37 Anañụjoma tse'e kyaaydi jẹtse'e kyooxjidi; javuxtojtụk
kach tse'e dụpạkmojktini jẹ tsapkaaky kunax jẹts jẹ ajkx
kụnax.
38 Nụmaktaaxk miijl tse'e jẹ yaa'tyạjk kyaaydi, apụk jẹ
tạ'ạxtạjkta mạạt jẹ pi'k ónụkta.
39 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ nụmay jayu dụpakẹjxtini jẹtse'e
jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹm barco jọọtm dụmạạttạjkidi jẹtse'e jẹm
magdálait y'it jọọtm ñạjkxti.

16

Ku jẹ fariseotạjk mạạt jẹ saduceotạjk dụ'amọ́tudi jẹ tsajmit mạjạ nụja'vin
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 To'k nax tse'e jẹ fariseotạjk jẹts jẹ saduceotạjk
dụvinkutạ́midi jẹ Jesús, jẹ'ẹ ve'e chọjktup jẹtse'e
dụyakkọjtstọ́kidat. Jẹ'ẹ kạjx tse'e dụ'amọ́tudi jẹtse'e
tyo'nụxjadat jẹ tsajmit mạjạ nụja'vin, ve'em tse'e
dụyaknụkẹ'xnatạ́kat jẹts jẹ Nte'yam mạạt jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús.
2 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Ku xa ve'e yạ it tyánayini, jidụ'ụmts miitse'e mva'anda:
"Va'ajtstame'e yạ it y'ítụt kụx tsapts xa ve'e xim tsajviinm."
3 Ku ve'e jạpyji, jidụ'ụm tse'e mva'anda: "Ka'adame'e yạ
it vya'atsụt kụx tsapts xa ve'e xim tsajviinm jẹts vintojknup
tse'e yạ it." ¡Mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta! Mnụja'vidup xa mi-
itse'eda juu' ve'e yạ tsajmit it ñụkạjtsp, ax ka'a tse'e xnụjávada
jẹ'ẹ juu' ve'e ñụkạjtsp pạn ti ve'e yam toojnjup kọjtsjup.
4 Yạ kọ'ọy jayu juu' ve'e jẹ Nte'yam dụmasọọktup,
y'amọ́tudupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ mạjạ nụja'vin yaktoojnjadat;
ax ka'a tse'e yaktoojnjadat jẹ mạjạ nụja'vin, jẹ nụja'vinji ve'e
juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip mạạt jẹ Jonás jyẹ'ẹ.
Van'it tse'e jẹ Jesús myasọọkjidi jẹtse'e chạạ'n.

Jẹ fariseo jẹ y'ixpạjkụn tse'e jẹ jayu dụyakvinmamya'tp
(Mr. 8.14-21)

5 Ku ve'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñạnajxti jẹm jado'k ado'om mạjạ
nạ'akạya pa'am, jyaa'tyọ́kidu tse'e jẹtse'e kụdụpạạmdi jẹ
tsapkaaky jẹm barco jọọtm.
6 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Mnay'íxjadap tse'e jẹts ka'a ve'e mnatyukpaa'tjadat jẹ
levadura juu' ve'e jẹ fariseotạjk jyẹ'ẹda jẹts jẹ saduceotạjk
jyẹ'ẹda.
7 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñavyaajnjidi:
—Jẹ'ẹ kạjx xa ve'e ve'em vya'añ kụxe'e jẹ tsapkaaky
tụnkayakmẹjtsumda.
8 Ax ku tse'e jẹ Jesús dụnụja'vi, van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk
dụnụụjmidi:
—¿Tyạjxse'e mva'anda jẹts ka'a ve'e ti mtsapkaakyta? ¡Tun
vẹẹ'nji ve'e jẹ jaanchja'vin xjayẹpta!
9 ¿Ka'ana ve'e xvinmọ́tuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myẹ́tsta
ku ạtse'e mugọọxk jẹ tsapkaaky jẹ jayu nyakva'kxjidi
nụmugọọxk miijl naxy, jẹts vinxụp kache'e xpạkmojktini?
10 ¿Ka'a ve'e xjaa'myẹjtstuva ku ạtse'e vuxtojtụk jẹ tsap-
kaaky jẹ jayu nyakva'kxjidi nụmaktaaxk miijl naxy, jẹts
vinxụp kache'e xpạkmojktini?

11 ¿Vintsǫse'e tu̱xkavinmǫ́tuda jẹ̱ts ka jẹ̱ tsapkaaky levaduurap a̱tse'e ntijp ku a̱tse'e tu̱nva'añ jẹ̱tse'e mnay'íxjadat jẹ̱tse'e ve'em mkapaa'tjadat jẹ̱ fariseota̱jk jẹ̱ lyevaduura jẹ̱ts jẹ̱ saduceota̱jk jẹ̱ lyevaduura?

12 Van'it tse'e du̱vinmǫ́tudi jẹ̱ts ka jẹ̱ levaduurape'e jẹ̱ Jesús tyijp juu' ve'e jẹ̱ tsapkaaky ju̱ts du̱tukta̱jkika̱jxp, jẹ̱ ixpa̱jku̱ne'e tyijp juu' ve'e jẹ̱ fariseota̱jk jyẹ'ẹ̱da jẹ̱ts jẹ̱ saduceota̱jk jyẹ'ẹ̱da.

Ku jẹ̱ Pedro du̱'ava'ni jẹ̱ts jẹ̱ Jesús jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Cristo
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ku ve'e jẹ̱ Jesús jyẹ'y jẹ̱m joma ve'e jẹ̱ it du̱xa̱a̱ja Cesarea de Filipo, van'it tse'e du̱'amǫtutu̱vi jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:

—¿Vintsǫse'e jẹ̱ jayu vya'anda, pá̱nu̱k a̱tse'e?, a̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

14 Van'it tse'e y'atsǫǫvdi:

—Jẹ̱m xa ve'e pa̱ne'e vaandup jẹ̱ts jẹ̱ Yaknapẹjtpa Juan mitse'e, jẹ̱mpa tse'e pa̱ne'e vaanduvap jẹ̱ts jẹ̱ Elías mitse'e, nay jẹ̱mpa tse'e pa̱ne'e vaandup jẹ̱ts jẹ̱ Jeremías mitse'e, ukpu̱ nu̱to'k jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kǫjtsnajxpa juu' ve'e ju̱jpani ǫǫ'ktinu, ax jẹ'ẹ̱k tse'e joojntykpa̱jknuva.

15 Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmidi:

—Jẹ̱ts miitsta, ¿vintsǫts miitse'e mva'anda jẹ̱ts pa̱n a̱tse'e?

16 Van'it tse'e jẹ̱ Simón Pedro y'atsǫǫjvji:

—Mits xa jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Cristo, juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vyinkǫǫn jẹ̱tse'e yakkutojknit, jẹ̱ joojntyk Nte'yam jẹ̱ y'Onu̱k.

17 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsǫǫjvjinuva:

—Xǫǫn xa mitse'e, Simón, jẹ̱ Jonás jẹ̱ myajntk, ku̱x ka jẹ̱ jáyuvap xa mits ya̱'a̱ ve'e tu̱mtuknu̱jávaja, a̱ts jẹ̱ nTee' ve'e, juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫǫtm.

18 A̱tsts mitse'e nnu̱u̱jmip jẹ̱ts jẹ̱ Pedro mitse'e. Pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e ve'em myaktukxa̱a̱ja ku̱x ve'eme'e yakkǫjtsva'ach jẹ̱ mxa̱a̱j, tsaaj, jẹ̱ ma̱kk aaj jẹ̱ ma̱kk jǫǫte'e mjayejpp. Ax ya̱'a̱ juu' ve'e tu̱xka̱ts, ve'emts jẹ'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ ta̱kne'ev chǫǫ'ndu̱k jẹ̱p naaxyp, nu̱may tse'e jẹ̱ jayu du̱jaanchjávadat; ax ka'a tse'e jẹ̱ kǫ'ǫyjáyuvap du̱'ama̱a̱daaga jẹ̱ jayu juu' a̱tse'e xjaanchja'vidup.

19 Nmǫǫynupts a̱ts mitse'e jẹ̱ kutojku̱n jẹ̱tse'e mva'anu̱t juu' ve'e toomp jẹ̱ts juu' ve'e katoomp. Juu'ts mitse'e jẹ̱ jayu myakjajtjip jẹ̱tse'e du̱tóndat yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijtpat jẹ̱m tsapjǫǫtm; juu'ts mitse'e jẹ̱ jayu mkayakjajtjip jẹ̱tse'e du̱tóndat yaja naxviijn, nay ve'em tse'e y'ijtpat jẹ̱m tsapjǫǫtm.

20 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱tukpavaandi jẹ̱ts ni pa̱na ve'e du̱kavaajnjadat jẹ̱ts jẹ'ẹ̱ jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Cristo.

Ku ję Jesús dụ'ava'ni ję y'ǫǫ'kụn
(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Van'it tse'e ję Jesús ję y'ixpąjkpatąjk dụvaajnji'ukvaandi
jętsˈ tun vinkǫpk ję'ę ve'e ję̨tse'e ję̨m Jerusalén ñąjkxụt
ję̨tse'e ję̨m ǫǫy tyunyaktsaachpaa'tjadat ję̨ israeejlit ję̨
myụ́jit jáyuda, ję̨ tee'tąjk ję̨ vyintsąnda, mąąt ję̨ tsaptụjkpit
yak'ixpąjkpatąjkta. Ję̨m tse'e ję̨ jayu yak'ǫǫ'kjụt; ax
joojntykpąjknuvapts ję'ę ve'e kutoojk xąąj.
22 Van'it tse'e ję̨ Pedro ję̨ Jesús apụk dụjąvąąjv ję̨tse'e
jidụ'ụm dụtuknụụjmi:

—¡Mąją Vintsą́n, ję̨ Nte'yame'e mjayę́pjup m'axajtókjup ję̨ts
ni ję̨ vin'ita yą'ą ve'e mkajátjụt mkanáxjụt!

23 Van'it tse'e ję̨ Jesús vya'kụmpijt ję̨tse'e ję̨ Pedro
dụnụụjmi:

—¡Vinva'kva'atsụ ąts, mmąątnavyąą'njup xa mitse'e ję̨ Sa-
tanás ku ve'e ve'em xkąts! Xyaktoo'atokuvaampts ąts mitse'e.
Ka'ats mitse'e ve'em xpayǫ'ǫy ax jo'n ję̨ Nte'yam; ve'em xa
mitse'e xpayǫ'ǫy ax jo'n ję̨ jayu.

24 Van'it tse'e ję̨ Jesús dụnụụjmidi ję̨ y'ixpąjkpatąjk:

—Pąn pąn xa ve'e dụtsǫjkp ję̨tse'e y'ijtnit ąts mąąt, va'an
tse'e dụmasǫkkąjxni ję̨ y'avintsǫ vinma'yụn, ję̨ jyǫǫt ję̨ jya'vin
dụmąkkpąąmnit ję̨tse'e chaachpaa'tụt ax jo'n ję̨ jayu juu' ve'e
ję̨ y'ǫǫ'kụn dụ'anąjkxip ku ve'e ję̨ cryuuz dụpakụ'ụ, ję̨ts ątse'e
xpamiinnit.
25 Pąn pąn xa ątse'e xkajaanchja'vip kụxe'e dụtsą'ąga
ję̨tse'e y'ǫǫ'kụt, ka'a tse'e dụjayę́pụt ję̨ joojntykin juu' ve'e
xą'ma kąjx ijtp. Ax ję'ę pąn pąn ątse'e ijtp xjaanchja'vip,
ǫ́yam tse'e y'ǫǫ'kụt ąts kąjx, ję'ę tse'e dụjayę̨jpnup ję̨ joojn-
tykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.
26 Ni vinxụpa xa ję'ę ve'e ję̨ jayu kyato'nụxjụt ku ve'e
dụję'ęikąxụt nụjom yą naxviijnit it ję̨tse'e vyintǫ́kinit ję̨ jayu
ję̨ jyǫǫt ję̨ jya'vin. Ax ku tse'e ję̨ jayu ję̨ jyǫǫt ję̨ jya'vin
vyintǫ́kinit, ka'a xa ve'e tii ni tía ti ve'e ję̨ jayu kụduyaky
ję̨tse'e jyoojntykat xą'ma kąjx.
27 Miinnup ątse'e ję̨ nTee' ję̨ myąjin mąąt mąąt ąts ję̨
n'aangelestąjk, ąts, ję̨ Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp,
van'itts ątse'e to'k jado'k nmǫǫynit juu' ve'e tukkądaakjụdup,
ve'em ax jo'n dụpaa'ty dụ'akę̨ę̨ga juu' ve'e tụdụtonda
tụdụkǫtsta.
28 Tyụ́vam xa ątse'e nva'añ ję̨ts ję̨ja ve'e ję̨ jayu juu' ve'e
yaja ijttup ję̨tse'e kya'ǫǫ'ktat pąn ka'ana ątse'e x'ixta ku ątse'e
nmiinnit yakkutojkpa, ąts, ję̨ Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp.

17

Ku jẹ Jesús tyikts jẹtse'e y'ajaj y'atụ'kx
(Mr. 9.2-10; Lc. 9.28-36)

1 Kutojtụk xạạj tse'e jẹ Jesús dụvọvụtsọọ'ndi jẹ Pedro, jẹ
Santiago, mạạt jẹ Juan, jẹ Santiago jẹ y'uts, jẹtse'e apụk
dụvọọvdi, jẹtse'e pyẹjtti joma ve'e to'k jẹ kọpk juu' ve'e kạjxm.
2 Jẹm tse'e jẹ Jesús tyikts jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta. Ve'eme'e jẹ
vyiijn jẹ y'aaj y'ajaj y'atụ'kx ax jo'n jẹ aampa xạạj; ve'eme'e
jẹ vyit vyimpijt va'ajts pọọ'p, ve'em ax jo'n jẹ kujajpa jẹ
kutạ'kxpa.
3 Van'it tse'e vya'kkẹ'xti jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta jẹ Moisés mạạt
jẹ Elías, jẹtse'e jẹ Jesús dụmạạtnakyọjtsjidi.
4 Van'it tse'e jẹ Pedro dụnụụjmi jẹ Jesús:
—Mạjạ Vintsạ́n, ¡ọy xa jẹ'ẹ ve'e ku ạạtse'e yaja n'it! Pạn
mtsạjkp, va'ants ạạts dụpụmụ toojk jẹ pi'k ojts atyạjk: to'k
mits mjẹ'ẹ, jẹts to'k jẹ Moisés jyẹ'ẹ, jẹts jado'k jẹ Elías jyẹ'ẹ.
5 Kọjtspna tse'e jẹ Pedro vye'na ku ve'e yo'tsjidi to'k pạk jẹ
vínụts juu' ve'e ajajp atạ'kxp. Jẹp tse'e vínụts akujkp yakmọtu
to'k jẹ ayook juu' ve'e vaamp:
—Yạ'ạ xa ve'e ạts jẹ n'Onụk, juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp,
ọọyts ạts yạ'ạ ve'e ntuntukxọọndụk. Amọtunaxta juu' ve'e
kyạjtsp.
6 Ku ve'e jẹ ixpạjkpatạjk dụ'amọtunajxti, van'it tse'e jẹ
vyiijnda jẹ y'aajta dụtukpaatti jẹ naax kụx tsạ'kidu ve'e ọọy.
7 Van'it tse'e jẹ Jesús vyinkutạ́mijidi, jẹtse'e jẹ kyạ'ạj
tyuknụkọọjnjidi, jẹtse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk dụnụụjmidi:
—Pojtụkta. Kadi mtsạ'ạgada.
8 Ku ve'e kyọọjvụkti, ka'a tse'e dụ'ukpạn'íxtini, jẹ Jesuusji
ve'e.
9 Vajntktinup tse'e jẹm kọpk viinm vyẹ'nada, jẹtse'e jẹ Jesús
jidụ'ụm pyavaajnjidi:
—Ni pạna ve'e xkatukmumaaydụktat juu' ve'e tụx'ixta,
van'ítnume'e ku ạtse'e n'ọọ'kụt jẹts ạtse'e njoojntykpạjknuvat,
ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.

Jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ jayu dụyakvimpijt jẹ Nte'yam mạạt
(Mr. 9.11-13)

10 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk y'amọtutụ́vijidi:
—¿Tyạjxse'e jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk vya'anda jẹts
tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e too'vạjkp jẹ Elías myiinnuvat jẹts
ka'a ve'e jẹ Cristo?
11 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Tyụ́vam xa jẹ'ẹ ve'e jẹts miimpe'e too'vạjkp jẹ Elías, jẹ'ẹ
tse'e nụjom dụyak'ọ'yinuvap.
12 Ax ạtsts miitse'e nnụụjmidup jẹts ojts jẹ'ẹ ve'e, ka'ats jẹ'ẹ
ve'e jẹ jayu dụnụja'vidi jẹts pạn jẹ'ẹ ve'e, tyoonduts jẹ'ẹ ve'e

ve'em ax jo'n dṵtsọjkti. Nay ve'empats ạtse'e ntsaachpaa'tṵt
jẹm jẹ'ẹ kyạ'mda, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
13 Van'it tse'e jẹ ixpạjkpatạjk dṵvinmọ́tudi jẹts jẹ
Yaknạpẹjtpa Juaane'e jẹ Jesús tyijp jẹ jayu juu' ve'e ve'em
ax jo'n jẹ Elías.

Ku jẹ Jesús dṵyakjọtkạdaaky to'k jẹ jayu juu' ve'e jẹm jya'vin
kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

14 Ku ve'e jyẹ'ydi joma ve'e jẹ nṵmay jayu vyẹ'nada,
van'it tse'e to'k jẹ yaa'tyạjk dṵvinkutạmi jẹ Jesús, jẹtse'e
dṵvinkọxkteni, jẹtse'e vyaajñ:
15 —Vintsán, tukmọ'ọtṵ to'k aaj ạts jẹ nmajntk kṵx jẹ
kọ'ọpya'amap jẹ'ẹ ve'e pạjkjup jẹtse'e ọọy tyuntsaachpaa'ty,
may náxani tse'e ñaxvívup, to'ma jaty tse'e jyạnvívupa jẹts
to'ma jaty tse'e ñạvívupa.
16 Tạ xa ạtse'e yạ m'ixpạjkpatạjk njatuknṵminda, ax ka'a
tse'e y'ọ'yixjada jẹtse'e dṵyakjọtkạda'aktat.
17 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—¡Miits xa jẹ'ẹ ve'eda juu' ve'e jẹ Nte'yam
dṵkajaanchja'vidup jẹts ka vintṵ́vap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
mtoondup! ¿Joma vaat ạtse'e njaa'kja'ítṵt miits mạạtta jẹtse'e
njaa'kjamutẹ́nadat? Yakminda jẹ pa'am jayu.
18 Ku ve'e dṵyaknạjkxti, van'it tse'e jẹ Jesús dṵtuknṵṵjmi jẹ
kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e jẹ pa'am jayu jẹm jya'vin kạjxm, jẹtse'e
jẹ kọ'ọyjáyuvap tyukvaatsjini. Tun jẹ'yji tse'e jyọtkạdaakni.
19 Ṵx'ọọk tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk apṵk myukọjtsjidi,
jẹtse'e y'amọtutṵ́vijidi:
—¿Tyạjxs ạạtse'e xka'ọ'yixji jẹts ạạtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap
nyakpítsumṵt?
20 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Nte'yam vẹẹ'nji xjaanchjávada.
Tyṵ́vam xa ạtse'e nva'añ, pạn mjayẹjptupts miitse'e jẹ
jaanchja'vin jẹm mja'vin kạjxmda, ọyvinxṵpa ax jo'n to'k
jẹ mostaza tạạmt, kṵm'ọ'yixjada tse'e jẹtse'e xnạạjmadat
yạ kọpk: "Kẹ'ẹkṵ yaja jẹts nạjkxṵ viijnk tsọv", kẹ'ẹkupts
jẹ'ẹ ve'e jẹ kọpk. Ka'a xa miitse'e ti mka'ọ'yixjadat pạn
mjaanchja'vidupe'e jẹ Nte'yam.
21 Ax jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e ve'em, jẹ'ẹjyji tse'e ọ'yixjup
jẹtse'e dṵyakpítsumṵt ku ve'e jẹ jayu chapkạts jẹts ku ve'e jẹ
jayu y'ayooja.

Ku jẹ Jesús jẹ y'ọọ'kṵn dṵ'ava'ninuva
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Namvaate'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dṵmạạtvídṵtta jẹm
galiléait y'it jọọtm, van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxjidi:

—Yakpą́mupts ą̱tse'e jẹ̱m jẹ̱ jayu kyą'm,
23 xyak'o̱o̱'ktapts ą̱tse'e; ax kutoojk xą̱ą̱jts ą̱tse'e njoojn-
tykpą̱jknuvat, ą̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pą̱ą̱mdu̱ka Ijtp.
O̱o̱y tse'e jẹ̱ ixpą̱jkpatą̱jk du̱tunnu̱tsaachvinmaaydi.

Jẹ̱ tsaptu̱jkpit kupą̱'mu̱n

24 Ku ve'e jye̱'ydi jẹ̱m capernaaumit kyajpu̱n ką̱jxm, van'it
tse'e jẹ̱ tsaptu̱jkpit kupą̱'mu̱n pą̱kmojkpa du̱vinkutą́midi jẹ̱
Simón Pedro, jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Ka'a ve'e du̱pu̱m jẹ̱ myak'ixpą̱jkpada jẹ̱ tsaptu̱jkpit
kupą̱'mu̱n?
25 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro y'atsą̱ą̱jv:
—Ve'em, kyuvejtp xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e.
Ku ve'e jẹ̱ Pedro tyą̱jki jẹ̱p tu̱jkp, van'it tse'e jẹ̱ Jesús
ña̱'mu̱xji:
—¿Vintso̱s mitse'e mvaampa, Simón? ¿Pą̱n tse'e y'amó̱tudup
jẹ̱ kupą̱'mu̱n jẹ̱ts jẹ̱ putą̱jkin jẹ̱ yakkutojkpada juu' ve'e yaja
naxviijn: jẹ̱ jyáyuda, ukpu̱ jẹ̱ viijnk jayu ve'e?
26 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro y'atsą̱ą̱jv:
—Jẹ̱ viijnk jayu ve'e.
Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Pą̱n ve'em xa ve'e, ka'a tse'e jẹ̱ jyayu kyuvẹ̱tta. Nay
ka'avats u̱u̱'me'e xtukką̱daakumduva jẹ̱tse'e mpą̱'mumdat jẹ̱
tsaptu̱jkpit kupą̱'mu̱n.
27 Ax jẹ̱'ẹ̱ ką̱jx tse'e jẹ̱tse'e du̱kako̱'o̱yjávadat juu' ve'e
nto'numdup, ną̱jkxu̱ tse'e jẹ̱ja mą̱ją̱ ną̱'aką̱aya pa'ayi jẹ̱tse'e
x'akójat to'k jẹ̱ tuk'ajkxmajtsu̱n jo̱'ku̱n. Jẹ̱ muto'k ajkx juu'
ve'e myakpítsumup, jẹ̱p tse'e y'ávup xpaa'tu̱t to'k jẹ̱ meen juu'
ve'e nu̱paadap nu̱mẹ̱tsk jẹ̱ jayu jẹ̱ tsaptu̱jkpit kupą̱'mu̱n; jẹ̱'ẹ̱
tse'e mmo̱'o̱p jẹ̱ jáyuda ą̱ts ką̱jx jẹ̱ts mits ką̱jx.

18

Jẹ̱'ẹ̱ pą̱ne'e du̱nu̱mą́jip
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ve'em tse'e jyajty van'it, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpą̱jkpatą̱jk
vyinkutą́mijidi. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱'amo̱tutú̱vidi:
—¿Pą̱n tse'e du̱nu̱mą̱jiką̱jxp juu' ve'e ijttup jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam
y'am kyą̱'m?
2 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱yaaxji to'k jẹ̱ pi'k ónu̱k jẹ̱tse'e jẹ̱ja jẹ̱'ẹ̱
y'itu̱kujkta du̱pu̱u̱jm,
3 jẹ̱tse'e vyaajñ:
—Tyú̱vam xa ą̱tse'e nva'añ jẹ̱ts pą̱n ka'a miitse'e mvimpitta
jẹ̱tse'e m'íttat ax jo'n jẹ̱ pi'k ónu̱k, ka'a tse'e mtą́kadat jẹ̱m jẹ̱
Nte'yam y'am kyą̱'m.

4 Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n tse'e napya̱a̱jmjup nu̱u̱'k aaj nu̱u̱'k
jo̱o̱t ax jo'n ya̱ pi'k ónu̱k, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp juu' ve'e
ijttup je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m.

Kutsa̱'a̱ga xa ve'e o̱oy ku ve'e je̱ jayu ntukmaso̱o̱kumdat je̱
Nte'yam je̱ tyoo'
(Mr. 9.37, 42-48; Lc. 9.48; 17.1-2)

5 'Je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e a̱ts ka̱jx o̱y jayu napya̱a̱jmjup ma̱a̱t
to'k je̱ pi'k ónu̱k ax jo'n ya̱'a̱, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n o̱y jayu
ku̱ñapya̱a̱jmji a̱ts ma̱a̱t.

6 Ax o̱pya̱na pa̱n pa̱ne'e du̱tukmaso̱o̱kp je̱ Nte'yam je̱ tyoo'
to'k je̱ pi'k ónu̱k juu' a̱tse'e xjaanchja'vip, nu̱yojk o̱y tse'e
ku̱y'ijtu̱xju̱ je̱ jayu je̱tse'e to'k je̱ paan taak yaktukyuktsum
je̱tse'e yakmaaxyna̱víppini joma ve'e ka̱a̱k.

7 '¡Ayo̱o̱v xa je̱'e̱ ve'e je̱ jyo̱o̱tta je̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup
yaja naxviijn, ku̱x may viijn je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ jayu
du̱yakto̱kintoomp! Ka'a xa ve'e yaja ñu̱nka'ítu̱t je̱
yakto̱kintoompa. ¡Ax ayo̱o̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ jyo̱o̱t je̱ jayu juu'
ve'e je̱ myujayu du̱tukmaso̱o̱kp je̱ Nte'yam je̱ tyoo'!

8 'Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, pa̱n to'k xa ve'e je̱ mka̱'a̱j ukpu̱ je̱ mtek
myakto̱kintónjada, tunku̱spóxtats je̱ts u̱xvívupta, ku̱x nu̱yojk
o̱ye'e ka̱no̱o̱n uk paknoo̱n m'íttat je̱tse'e xjaye̱jptinit je̱ joojn-
tykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp je̱ts ka'a ve'e ku ve'e me̱jtsk
ka̱'a̱jax uk me̱jtsk tékax myakja̱nvíppidinit joma ve'e xa̱'ma
ka̱jx je̱ ja̱a̱jn tyo̱y.

9 Ax pa̱n to'k tse'e je̱ mviijn myakto̱kintónjada,
tunyakpítsumdats je̱ts u̱xkojta, ku̱x nu̱yojk o̱ye'e to'k ado'om
viijnax m'íttat je̱tse'e xjaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtp je̱ts ka'a ve'e ku ve'e me̱jtsk ado'om viijnax
myakja̱nvíppidinit joma ve'e xa̱'ma ka̱jx je̱ ja̱a̱jn tyo̱y.

Je̱ carnero juu' ve'e to̱kih'ijtp tukmu'a'ixmojkin
(Lc. 15.3-7)

10 'Yakkópkada o̱o̱y je̱ts ni pa̱na ve'e xkaviijnk'íxtat ya̱ pi'k
ónu̱kta, ku̱x vaamp a̱tse'e je̱ts je̱me'e tsapjo̱o̱tm je̱ y'aangeles
du̱vin'ixta xa̱'ma ka̱jx a̱ts je̱ nTee', juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm.

11 Ku̱x je̱'e̱ xa a̱tse'e nnu̱miimp je̱ts a̱tse'e nyaktso̱'o̱ku̱t pa̱n
pa̱n jatye'e to̱kih'ijttup, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka
Ijtp.

12 '¿Vintso̱se'e xnasjávada? Pa̱n je̱m xa ve'e je̱ jayu juu'
ve'e nu̱mo̱kupx je̱ carnero du̱jaye̱jpp je̱tse'e to'k yo̱'tyo̱ki,
myasa̱a̱kpts je̱'e̱ ve'e je̱ nu̱majktupxu̱k maktaaxtojt carnero
je̱tse'e na̱jkx je̱m tonu̱n viinm tonu̱n ka̱jxm du̱'ixta juu' ve'e
tu̱yo̱'tyo̱ki, ¿ve'em xaja?

13 Pa̱n pyaatyp tse'e, nu̱yojk tse'e du̱tukxo̱o̱ndu̱ku̱t
je̱ carnero juu' ve'e tu̱'ukyo̱'tyo̱kini je̱ts ka'a ve'e je̱
nu̱majktupxu̱k maktaaxtojt juu' ve'e kayo̱'tyo̱kidup.

14 Nay ve'empa tse'e jẹ nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm,
chạjkpts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ni to'ka yạ pi'k ónụk kụkyavintọki.

Vintsọ ve'e dụtsạk jẹtse'e jẹ uts jẹ ajch jẹts jẹ uts jẹ tsạ'ạ
yaktọkinmẹẹ'kxtat
(Lc. 17.3)

15 'Pạn mmutọkintoojnjup xa ve'e nụto'k jẹ m'uts jẹ
m'ajch ukpụ nụto'k jẹ m'uts jẹ mtsạ'ạ, mạạtnakyọ́tsjụts
akumẹjtskji jẹtse'e xtuknạạjmat. Pạn mkạts'amọtunajxjup
tse'e, mnayja'vijidinuvap tse'e uts ajch ukpụ uts tsạ'ạ.

16 Ax pạn ka'a tse'e mkạts'amọtunaxyjụ, vọ́vụts nụto'k
ukpụ nụmẹjtsk jẹ jayu, ve'em tse'e nụmẹjtsk ukpụ nụtoojk
dụ'amọtunáxtat.

17 Ax pạn ka'ats jẹ'ẹ ve'e yak'amọtunajxtuva, vaajnjats jẹ
jaanchja'vivatạjk joma ve'e ñay'amókajada. Pạn ka'ats jẹ'ẹ
ve'e yak'amọtunajxtuva, ve'em tse'e xjávat ax jo'n to'k juu'
ve'e jẹ Nte'yam dụkajaanchja'vip ve'em tse'e xjávat ax jo'n jẹ
kupạ'mụn pạkmojkpa.

18 'Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada: Juu'ts miitse'e jẹ
jayu myakjajtjidup jẹtse'e dụtóndat, ve'em tse'e y'ijtnit; jẹts
juu' miitse'e jẹ jayu mkayakjajtjidup jẹtse'e dụtóndat, ve'em
tse'e y'ijtpat.

19 'Nnụụjmiduvapts ạts miitse'e jẹts pạn nụmẹjtsk mi-
itse'eda yaja naxviijn to'k jẹ vinma'yụn xjayẹpta ku ve'e
juu' x'amọ́tuda, mmọ'ọjadapts miits jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
m'amọ́tudup ạts jẹ nTee', juu' ve'e jẹm tsapjọọtm.

20 Kụx pạn joma xa ve'e jẹ jayu nụmẹjtsk ukpụ nụtoojk
ñay'amókajada ạts kạjx, jẹ'ẹ mạạttats ạtse'e n'it.

21 Van'it tse'e jẹ Pedro ọjts jẹ Jesús dụ'amọtutụva:
—Mạjạ Vintsạ́n, ¿vinxụp naxts ạtse'e ntọkinmẹẹ'kxụt ạts jẹ
n'uts ukpụ ạts jẹ n'ajch ku ạtse'e xmutọkintún? ¿Vuxtojtụk nax
vine'e?

22 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Ka'a xa ạts mitse'e nnụụjma jẹts vuxtojtụk nax, kama-
chọọvna ve'e.

Jẹ toompa juu' ve'e dụkatọkinmẹẹ'kx jẹ myujatyoo'

23 'Tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e xtọkinmẹẹ'kxtat jẹ jayu
juu' ve'e mmutọkintoojnjụdup. Kụx juu' xa ve'e jẹ Nte'yam
tyuump, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ yakkutojkpa juu' ve'e
dụyọjụvạạ'nuvaamp jẹ tyoompatạjk juu' ve'e muyójijidup.

24 Ku ve'e dụkuvẹjt'ukvaandi, van'it tse'e dụyaknạjkxti to'k
juu' ve'e tukmuyójijup jẹ meen juu' ve'e yaknụmutoomp miijl
joojnt am.

25 Ax ka'a tse'e jẹ toompa dụtimạạda pạn ti ve'e
tyukkuvẹ́tup jẹ yọj, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ vyintsạ́n vyaajñ jẹtse'e
yaktọọ'kụt mạạt jẹ y'ónụk jẹ ñụdạ'ạx, nay ve'empa ve'e

nu̱jom yaktǫǫ̱'kkq́xu̱t juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ve'em tse'e
ku̱du̱kuvejt je̱ yǫj.
26 Van'it tse'e je̱ toompa du̱vinkǫxkteni je̱ vyintsq́n je̱tse'e
jidu̱'u̱m du̱munoo'kxtk: “Vintsq́n, tonu̱ je̱ maa'yu̱n, jaa'k'a'íxu̱
jave̱e̱'n je̱ts q̱ts mitse'e nu̱jom nmukuvé̱tu̱t.”
27 Van'it tse'e je̱ vyintsq́n tyukmǫ'tji je̱tse'e je̱ yǫj
du̱me̱e̱'kxji, naspq̱ka tse'e du̱yaktaajñ.
28 ’Ax ku tse'e je̱ toompa chq̱q̱'n, van'it tse'e
du̱mq̱q̱tnavyaatji to'k je̱ myumutoompa juu' ve'e
tukmuyǫ́jijup je̱ meen juu' ve'e yaknu̱mutoomp mǫ́kupx
xq̱q̱j. Van'it tse'e du̱majch je̱p yǫ'ktup je̱tse'e du̱yukpeejn,
je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi: “¡Mukuve̱tu̱ q̱ts juu' q̱tse'e xtukmuyǫ́jip!”
29 Van'it tse'e je̱ muyǫj je̱ yǫju̱vq̱q̱'mpa du̱vinkǫxkteni
je̱tse'e du̱munoo'kxtk: “Tonu̱ je̱ maa'yu̱n, jaa'k'a'íxu̱ jave̱e̱'n
je̱ts q̱ts mitse'e nu̱jom nmukuvétu̱t.”
30 Ax ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱kuvu̱jk, yakjapyoxu̱ntq̱kpq̱q̱jmju
tse'e van'it paat kuunume'e myukuvé̱tju̱t.
31 Ku ve'e je̱ vyiijnk mumutoompa du̱'ixti vintsǫ ve'e jyatki,
ñu̱tsaachvinmaaydu tse'e jado'k je̱ mutoompa, van'it tse'e
ǫjts je̱ vyintsq́n du̱vaajnjada nu̱jom vintsǫ ve'e jyajty ñajxy.
32 Van'it tse'e je̱ vintsq́n du̱nu̱ke̱jxi je̱ toompa je̱tse'e jidu̱'u̱m
du̱nu̱u̱jmi: “¡Mits, kǫ'ǫy toompa! Nme̱e̱'kxji xa q̱ts mitse'e je̱
myǫj ku q̱tse'e xmunoo'kxtk,
33 ve'emts mitse'e ku̱xtukmǫ'tpa je̱ mmujatyoo' ax jo'n q̱ts
mitse'e ntukmq̱'t.”
34 Ǫǫy tse'e tyun'ejkji je̱ vintsq́n, je̱'e̱ kq̱jx tse'e
du̱yakjapyoxu̱ntq̱kpq̱q̱jmji van'it paat ku ve'e nu̱jom je̱ yǫj
du̱kuvé̱tu̱t.
35 ’Nay ve'em tse'e q̱ts je̱ nTee', juu' ve'e je̱m tsapjǫǫtm,
ka'ats je̱'e̱ ve'e mtǫkinme̱e̱'kxju̱duvat pq̱n ka'a ve'e to'k aaj
to'k jǫǫt xtǫkinme̱e̱'kxta je̱ m'utsta je̱ m'ajchta je̱ts je̱ m'utsta
je̱ mtsq̱'q̱da.

19

Ku je̱ jayu je̱ navyq̱jku̱n du̱yakvintsq̱'kintǫ́ki
(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ku ve'e je̱ Jesús kyǫjtsku̱jx, van'it tse'e chǫǫ'nni je̱m
Galilea je̱tse'e ñu̱jkx je̱m judéait y'it jǫǫtm, je̱me'e jado'k
ado'om Jordán mq̱ju̱ nq̱pa'am ñajxy.
2 Nu̱may tse'e je̱ jayu pyanq̱jkxjidi. Je̱m tse'e je̱ Jesús
du̱yakjǫtkq̱daakni je̱ pya'am jáyuda.
3 Van'it tse'e je̱ fariseotq̱jk du̱vinkutq́midi je̱ Jesús je̱tse'e
du̱tukkq̱ts'íxtada. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Yakjajtype'e je̱ pava'nu̱n je̱tse'e je̱ yaa'tyq̱jk je̱ ñu̱dq̱'q̱x
du̱masǫǫknit je̱ nq̱k mq̱q̱t ǫtyi kq̱jxa?

4 Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv:
—¿Ka'ana miitse'e je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp xko̱tsta je̱ts ku
ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu du̱yaktso̱o̱'ntk, to'k je̱ yaa'tya̱jk je̱ts to'k
je̱ ta̱'a̱xta̱jk, ve'em tse'e du̱yaktso̱o̱'ntk?
5 Vaampa tse'e jidu̱'u̱m: "Je̱'e̱ ka̱jx xa ve'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ tyee'
je̱ tyaak du̱masoo̱knit je̱tse'e du̱ma̱a̱tnamyojkjinit je̱ ñu̱da̱'a̱x,
ve'em tse'e nu̱me̱jtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyuji."
6 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, juu' xa ve'e je̱ Nte'yam tu̱du̱yaknamyukju̱,
ni pá̱nats je̱'e̱ ve'e du̱kayaknavya'kxju̱t.
7 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:
—Pa̱n ve'emam je̱'e̱ ve'e, ¿tya̱jxse'e je̱ Moisés vyaajñ je̱ts
ve'eme'e y'o̱ya je̱tse'e je̱ na̱k ma̱a̱t je̱ ta̱'a̱xta̱jk yakmaso̱o̱knit?
8 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—Je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Moisés myakjajtu̱xjidi je̱tse'e je̱
mnu̱da̱'a̱x xmaso̱o̱ktinit je̱ na̱k ma̱a̱t ku̱x ma̱kke'e je̱ mkuvajk
xpa̱mda; ax ku tse'e je̱ Nte'yam je̱ jayu du̱yaktso̱o̱'ntk yaja
naxviijn, ka'a tse'e ve'em y'ijt.
9 A̱ts xa miitse'e nnu̱u̱jmidup je̱ts pa̱n pa̱ne'e je̱ ñu̱da̱'a̱x
du̱masoo̱kp, pa̱n ka je̱'e̱ ka̱jxap ku ve'e du̱yakvintsa̱'kintó̱ki
je̱ navya̱jku̱n, yakvintsa̱'kintó̱kipts je̱'e̱ ve'e je̱ navya̱jku̱n ku
ve'e je̱ viijnk ta̱'a̱xta̱jk du̱pu̱k.
10 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk vyaandi:
—Pa̱n ve'em xa ve'e je̱ yaa'tya̱jk jyaty ku ve'e je̱
ñu̱da̱'a̱x du̱masoo̱kni, nu̱yojk o̱yts je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu
kyanavyu̱kju̱.
11 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Ka'a xa ve'e du̱paa'ty du̱'akee̱ga je̱tse'e anañu̱joma je̱
jayu ñavyá̱kjadat, je̱'e̱jyji ve'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam
ñu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e ve'em du̱tóndat.
12 May viijn xa ve'e pa̱n tya̱jxe'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ ta̱'a̱xta̱jk
du̱kama̱a̱tnayjayépju̱: je̱m tse'e pa̱n pa̱n jatye'e ve'em
du̱muke̱'xidup, je̱mpa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu
ve'em toojnju̱dup, nay je̱mpa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e
du̱kama̱a̱tnayjaye̱jpju̱dup je̱ ta̱'a̱xta̱jk ku̱x ve'eme'e
du̱nasjávada je̱ts nu̱yojk o̱ye'e je̱ Nte'yam du̱mutóndat
du̱mupá̱ktat anaaydum. Ax pa̱n pa̱n jaty tse'e o̱'yixju̱dup
je̱tse'e ñavyá̱kjadat, va'an tse'e du̱kuva̱kta je̱ ayook juu' a̱tse'e
tu̱nka̱ts.

Ku je̱ Jesús du̱nu̱tsapka̱jts je̱ pi'k ónu̱kta
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱tuknu̱na̱jkxti je̱ pi'k ónu̱kta je̱tse'e
je̱ kya̱'a̱j du̱tuknu̱kónu̱t je̱tse'e du̱nu̱tsapkó̱tsu̱t. Van'it tse'e
je̱ ixpa̱jkpata̱jk du̱tuknu̱u̱jmidi pa̱n pa̱n jatye'e je̱ pi'k ónu̱k
du̱yaknajkxtu.
14 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:

—Masǫ'ǫkta jẹts ą̱tse'e jẹ pi'k ónụ̱k xnụ̱míndat, ka'a ve'e xkayakjajtjadat, kụ̱x jẹ'ẹ pą̱n pą̱n jatye'e ijttup jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą̱'m, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n yą̱ pi'k ónụ̱kta.
15 Van'it tse'e jẹ kyą̱'ą̱j dụ̱tuknụ̱ką̱ą̱jn jẹ pi'k ónụ̱kta, jẹtse'e chą̱ą̱'n.

Ku jẹ Jesús dụ̱mą̱ą̱tnakyǫjtsji to'k jẹ mootsk ónụ̱k juu' ve'e kumeen
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

16 To'k nax xa ve'e to'k jẹ mootsk ónụ̱k jẹ Jesús dụ̱vinkutą̱mi, jẹtse'e dụ̱'amǫtutụ̱vi:
—Ǫy yak'ixpą̱jkpa, ¿juu'se'e ǫy jẹts ą̱tse'e ntónụ̱t jẹts ą̱tse'e njayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp?
17 Van'it tse'e jẹ Jesús ñą̱'mụ̱xji:
—¿Nte'yam ą̱tse'e xtij ku ve'e mva'añ jẹts ǫy ą̱tse'e? To'kji xa jẹ'ẹ ve'e pą̱ne'e ǫy, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e. Ax pą̱n mtsą̱jkpts mitse'e jẹtse'e xjayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp, kutyónụ̱ts jẹ pava'nụ̱n.
18 Van'it tse'e jẹ mootsk ónụ̱k y'atsą̱ą̱jv:
—¿Juu'se'e?
Van'it tse'e jẹ Jesús ñą̱'mụ̱xji:
—Ka'a tse'e myakjayu'ǫǫ'kụ̱t, ka'a tse'e xyakvintsą̱'kintǫ́kiyụ̱t jẹ navyą̱jkụ̱n, ka'a tse'e mmẹẹ'tsụ̱t, ka'a tse'e jẹ jayu xnụ̱vampẹ́tụ̱t,
19 vintsą̱'ą̱ga jẹ mtee' jẹ mtaak, tsǫkụ̱ jẹ mmują̱ntą̱m jẹ mmutą̱ktą̱m ve'em ax jo'n viinm mnachą̱kjụ̱.
20 Van'it tse'e jẹ mootsk ónụ̱k y'atsą̱ą̱jv:
—Ku ą̱tse'e pi'knum nve'na, van'ítanits ą̱ts yą̱'ą̱ ve'e nụ̱jom nkutyún. ¿Tis ą̱tse'e xkajaa'k'ijtjip?
21 Van'it tse'e jẹ Jesús ñą̱'mụ̱xji:
—Pą̱n mtsą̱jkp xa mitse'e jẹtse'e m'ijtnit ǫy jẹts va'ajts, nąjkxụ̱ xtǫǫ'kkąjxni juu' ve'e m'ixp mjayejpp jẹts mǫǫyni jẹ meen jẹ ayǫǫva jayu, ve'em tse'e jẹ ǫ'yin xjayẹ́pụ̱t jẹm tsapjǫǫtm. Ku tse'e ve'em xtónụ̱t, van'itts ą̱tse'e xpamiinnit.
22 Ku ve'e jẹ mootsk ónụ̱k dụ̱'amǫtunajxy, va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñą̱jkxni, kụ̱x maye'e ǫǫy juu' ve'e y'ixp jyayejpp.
23 Van'it tse'e jẹ Jesús dụ̱nụ̱ụ̱jmi jẹ y'ixpą̱jkpatą̱jk:
—Tyụ́vam xa ą̱tse'e nva'añ jẹts tso'oxe'e jẹts jẹ kumeen jayu ñapyą̱́mjụ̱t jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą̱'m.
24 Ve'em ą̱tse'e nva'añ jẹts ka'a ve'e cho'oxa vintsǫ ve'e jẹ camello ñáxụ̱t jẹp xo'yụ̱n jot ją̱ą̱tp, jẹ'ẹ ve'e tso'ox vintsǫ ve'e jẹ kumeen jayu ñapyą̱́mjụ̱t jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą̱'m.
25 Ku ve'e dụ̱'amǫtunajxti jẹ y'ixpą̱jkpatą̱jk, atụ̱va atǫki tse'e dụ̱tuntuktaandi jẹtse'e ñavyaajnjidi:
—Pą̱n ve'em xa ve'e, ¿pą̱nts vine'e ǫ'yixjup jẹtse'e dụ̱jayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp?

26 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús vyin'íxjidi, jẹ̱tse'e jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk
du̱nu̱u̱jmidi:
—Ka'a xa ve'e jẹ̱ jayu y'o̱'yixjada jẹ̱tse'e ñaajkpítsumjadat jẹ̱p
to̱kin ja̱a̱tp; ax jẹ̱ Nte'yam, o̱'yixjupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
du̱yakpítsumu̱t jẹ̱p to̱kin ja̱a̱tp, ku̱x nu̱jome'e jẹ̱ Nte'yam juu'
y'o̱'yixkú̱xju̱.
27 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro ña̱'mu̱xji:
—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, nmaso̱kka̱jxnu xa a̱a̱tse'e nu̱jom juu'
a̱a̱tse'e n'ixp njayejpp vye'na jẹ̱ts a̱a̱ts mitse'e mpamiijn. ¿Tits
a̱a̱tse'e njayẹ̱jpnup?
28 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:
—Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada jẹ̱ts van'it ku ve'e jẹ̱
nam it cho̱o̱'ndu̱ku̱t, van'it ku a̱tse'e n'a̱jxtu̱ku̱t jẹ̱ja a̱ts nku-
tojku̱n tsu̱u̱jntku̱n ku̱jx, a̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka
Ijtp, m'a̱jxtktuvapts miitse'e joma ve'e makmẹ̱jtsk jẹ̱ kutojku̱n
tsu̱u̱jntku̱n, miitsta, pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e xpamiindu, ve'em
tse'e xto̱kimpayo̱'o̱ydat jẹ̱ makmẹ̱jtsk ja̱ka̱'a̱ juu' ve'e jẹ̱ is-
raeejlit jáyuda.
29 Ax nu̱jom tse'e pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e xjaanchja'vidup
jẹ̱ts a̱ts ka̱jxe'e du̱masoo̱ktini jẹ̱ tya̱jk, jẹ̱ y'uts, jẹ̱ y'ajch,
jẹ̱ cha̱'a̱, jẹ̱ tyee', jẹ̱ tyaak, jẹ̱ ñu̱da̱'a̱x, jẹ̱ y'ónu̱k, ukpu̱ jẹ̱
ñaax, yakmo̱'o̱dapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e mó̱kupx nax jẹ̱ o̱'yin jẹ̱tse'e
du̱jayẹ̱jptuvat jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
30 Ax nu̱may tse'e juu' ve'e u̱xyam du̱nu̱má̱jidup, jẹ̱'ẹ̱
tse'e taandinup pi'k; ax nu̱mayva tse'e juu' ve'e u̱xyam
du̱nu̱pi'kidup, jẹ̱'ẹ̱ tse'e du̱nu̱má̱jadap.

20

Jẹ̱ toompada tukmu'a'ixmojkin

1 'Ve'em xa ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu du̱toojnjadat ax jo'n to'k
jẹ̱ kukam juu' ve'e ja̱pyji na̱jkx jẹ̱ toompa du̱'ixta jẹ̱tse'e jẹ̱m
chaaydum kam jo̱o̱tm tyóndat.
2 Ve'em tse'e du̱ma̱a̱tnakyo̱jtsji jẹ̱ toompata̱jk jẹ̱ts to'k jẹ̱
denario meene'e du̱mujóydat to'k xa̱a̱j. Van'it tse'e du̱pakẹ̱jxti
jẹ̱m kyam jo̱o̱tm.
3 Taaxtojtu̱k yaaxp tse'e vye'na, van'it tse'e vyimpijtnuva
jẹ̱m maa'y jo̱o̱tm jẹ̱tse'e du̱'ix jẹ̱ts jẹ̱me'e jẹ̱ jayu juu' ve'e
toonk'íxtidup.
4 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidi: "Na̱jkxtuva miits mtonda jẹ̱m a̱ts
nkam jo̱o̱tm. Ve'em a̱ts miitse'e nmujóydat ax jo'n du̱paa'ty
du̱'akẹ̱ega." Na̱jkxtuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.
5 Kujk xa̱a̱j jo'n tse'e y'o̱jtsnuva jẹ̱m maa'y jo̱o̱tm. Nay
vanxú̱pjyam tse'e du̱toonnuva. Nay vanxú̱pjyam tse'e
du̱toonnuva ku ve'e y'o̱jtsnuva toojk yaaxp.

6 Ax mugo̱o̱xk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e y'o̱jtsnuva je̱m
maa'y jo̱o̱tm. Je̱m tse'e du̱jaa'kpaaty je̱ jayu. Van'it tse'e
du̱nu̱u̱jmidi: “¿Tya̱jxts miitse'e yaja mxa̱naxta? ¿Tya̱jxe'e
mkatonda?”
7 Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi: “Ni pa̱na xa a̱a̱tse'e xkatoom-
pavá̱v.” Van'it tse'e je̱ kukam y'atsa̱a̱jv: “Na̱jkxtuva miits
mtonda je̱m a̱ts nkam jo̱o̱tm.”
8 ’Ku ve'e je̱ it cho'oini, van'it tse'e je̱ kukam du̱nu̱u̱jmi je̱
yaktoompa: “Yaaxjada je̱ toompada je̱tse'e xmujóydat, je̱'e̱
ve'e mmujóydap too'va̱jkp juu' ve'e u̱x'o̱o̱k tu̱tyoonktá̱kada.”
9 Ku ve'e jye̱'ydi je̱'e̱da juu' ve'e ta̱jkidu toompa mugo̱o̱xk
yaaxp, ka̱kto'k je̱ denario meen tse'e yaktukmujooydi.
10 Ax kuts je̱'e̱ ve'e jye̱'ydi juu' ve'e too'va̱jkp toonkta̱jkidu,
ve'em tse'e y'ukvinmaaydi je̱ts nu̱yojke'e ku̱yakmo̱o̱ydi; ax
to'k je̱ denario meenjyam tse'e ka̱kje̱'e̱ yakmo̱o̱yduva.
11 Ku ve'e yakmujokya̱jxti, van'it tse'e je̱ kukam
du̱vinko̱jtspe̱jtti.
12 Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi: “Ya̱'a̱da juu' ve'e u̱x'o̱o̱k
tu̱tyoonktá̱kada, to'k hoorajits ya̱'a̱ ve'e tu̱tyonda, nay
vanxu̱pts ya̱'a̱ ve'e tu̱xmujooyduva ax jo'n a̱a̱ts; xa̱najxpts
a̱a̱tse'e tu̱njatún, ve'emts a̱a̱tse'e je̱ an tu̱njamutena ve'emts
a̱a̱tse'e je̱ toonk tu̱njamutena.”
13 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ kukam du̱nu̱u̱jmi nu̱to'k je̱'e̱da: “Mex,
ka'a xa a̱ts mitse'e nko̱'o̱tyuujnja. ¿Ka ve'emap u̱u̱'me'e
tu̱nko̱jtsmojkum je̱ts to'ke'e je̱ denario meen nmujóyu̱t?
14 Ta̱ xa mitse'e myakmujoy, na̱jkxnits. Á̱tsam xa ya̱'a̱ ve'e
nmo̱'o̱vaampy vanxú̱pjyam juu' ve'e u̱x'o̱o̱k tu̱tyoonktá̱ka ax
jo'n a̱ts mitse'e tu̱nmujoy.
15 O̱'yip xa ve'e je̱tse'e a̱ts nje̱'e̱ nyaktónu̱t ax jo'n a̱tse'e
ntsa̱k. ¿Uk mko̱'o̱yja'vipe'e ku a̱tse'e je̱ maa'yu̱n ntun?”
16 Van'it tse'e je̱ Jesús jyaa'kvaajñ:
—Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n jaty xa ve'e u̱x'o̱o̱kidup,
ñu̱má̱jadapts je̱'e̱ ve'e; pa̱n pa̱n jaty tse'e du̱nu̱má̱jidup,
u̱x'o̱o̱kadapts je̱'e̱ ve'e. Nu̱may xa ve'e pa̱n pa̱n jatye'e
yakyaaxjidup; nu̱'eejyjidats je̱'e̱ ve'e pa̱n pa̱n jatye'e
yakvinko̱o̱ndup.

Ku je̱ Jesús du̱'ava'ninuva je̱ y'o̱o̱'ku̱n
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Jéjani tse'e je̱ Jesús vye'na too' aajy, je̱me'e Jerusalén
ñu̱jkx, van'it tse'e apu̱k du̱va̱a̱jv je̱ ñu̱makme̱jtsk ixpa̱jkpata̱jk,
je̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
18 —Je̱m tse'e Jerusalén nja'mda. Je̱mts a̱tse'e nyakpá̱mu̱t
je̱m je̱ tee' ta̱jk je̱ vyintsá̱n kya̱'mda je̱ts je̱m je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jk kya̱'mda, je̱'e̱ts a̱tse'e xtuknu̱vánadap je̱
n'o̱o̱'ku̱n

19 jẹ̱ts a̱tse'e xpá̱mdat jẹ̱m jẹ̱ jayu kya̱'m juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlitap. Jẹ̱'ẹ̱ts a̱tse'e xnu̱xi'iktap xtukxi'iktap jẹ̱ts a̱tse'e xvó̱ptat jẹ̱ts a̱tse'e xyakcruuzpẹ́ttat. Ax joojntykpa̱jknuvapts a̱tse'e kutoojk xa̱a̱j, a̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

Juu' ve'e y'amo̱tu jẹ̱ Santiago ma̱a̱t jẹ̱ Juan jẹ̱ tyaakta (Mr. 10.35-45)

20 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús vyinkutá̱miji jẹ̱ Zebedeo jẹ̱ ñu̱da̱'a̱x ma̱a̱t nu̱mẹ̱jtsk jẹ̱ y'ónu̱kta, jẹ̱ Santiago jẹ̱ts jẹ̱ Juan. Van'it tse'e jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱vinko̱xkteni jẹ̱ Jesús, jẹ̱ maa'yu̱ne'e y'amo̱tuvuvaampy.

21 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:

—¿Tise'e mtsa̱jkp jẹ̱ts a̱ts mitse'e ntoojnjat?

Jẹ̱tse'e jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk y'atsa̱a̱jv:

—Va'anu̱ mits to'k aaj jẹ̱ts jẹ̱me'e mkutojku̱n jo̱o̱tm a̱ts ya̱ nmajntk y'a̱jxtktinit, to'k jẹ̱ja m'aka'yu̱n pa'ayi jẹ̱ts jado'k jẹ̱ja m'anaja̱pa'ayi.

22 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi jẹ̱ Santiago ma̱a̱t jẹ̱ Juan:

—Ka'a xa ve'e xnujávada ti ve'e m'amó̱tudup. ¿M'o̱'yixju̱dupe'e jẹ̱tse'e jẹ̱ tsaachpaatu̱n xyaknáxtat juu' a̱tse'e nyaknáxup, uk m'o̱'yixju̱dupe'e jẹ̱tse'e xmutẹ́nadat ve'em jẹ̱ tsaachpaatu̱n ax jo'n a̱tse'e nmutẹ́nat?

Jẹ̱tse'e y'atso̱o̱vdi:

—X'o̱'yixjup xa a̱a̱tse'e.

23 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Tyu̱vam xa ve'e, jẹ̱ tsaachpaatu̱n juu' a̱tse'e nyaknáxup, myaknajxtuvapts miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e; jẹ̱ts jẹ̱ tsaachpaatu̱n juu' a̱tse'e nmutẹ́nap, mmuténiduvapts miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Ax jẹ̱'ẹ̱ tse'e juu' ve'e mtijtup jẹ̱tse'e m'a̱jxtktinit jẹ̱ja a̱ts n'aka'yu̱n pa'ayi jẹ̱ts jẹ̱ja a̱ts n'anaja̱pa'ayi, ka á̱tsapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xtukka̱daakp jẹ̱ts a̱ts miitse'e nmo̱'o̱ydat, jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e yakmo̱'o̱ydap pa̱n pa̱ne'e a̱ts jẹ̱ nTee' tyuknu̱pa̱a̱jmtki.

24 Ax ku tse'e du̱'amo̱tunajxti jẹ̱ janu̱majk ixpa̱jkpa, van'it tse'e du̱mujo̱tma'tti jẹ̱ Santiago ma̱a̱t jẹ̱ Juan.

25 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱yaaxjidi jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Mnu̱ja'vidup xa miitse'eda jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvapta, ma̱kk tse'e yakkutokta; ax jẹ̱'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱má̱jidup jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱tta, jẹ̱'ẹ̱ tse'e du̱pavaandup jẹ̱tse'e jatyji yaktónu̱t ax jo'n du̱'o̱yjávada.

26 Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱tso̱jkp jẹ̱tse'e du̱nu̱má̱jat amiitsjida, ve'em tse'e ñapyá̱mju̱t ax jo'n jẹ̱ mpatto'niva ku̱y'ijt;

27 jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ pa̱n pa̱ne'e du̱tso̱jkp jẹ̱tse'e du̱nu̱vintsá̱nat, ve'em tse'e ñapyá̱mju̱t ax jo'n jẹ̱ mtoompa ku̱y'ijt.

28 Ve'em ax jo'n ạ̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nụ̱pạ̱ạ̱mdụ̱ka Ijtp, ka
jẹ̱'ẹ̱p xa ạ̱tse'e nnụ̱miimp jẹ̱ts ạ̱tse'e nyakpattónat, jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts
ạ̱tse'e jẹ̱ jayu mpattónat jẹ̱ts ạ̱tse'e jẹ̱ nụ̱may jayu jẹ̱ tyọ̱kin
nkuvẹ́tụ̱t ku ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nku'ọ̱ọ̱'kat, ve'em tse'e dụ̱jayẹ̱jptinit
jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ̱'ma kạ̱jx ijtp.

Ku jẹ̱ Jesús dụ̱yakjọ̱tkạ̱daaky nụ̱mẹ̱jtsk jẹ̱ viints jayu jẹ̱p Jericó
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

29 Ku ve'e jẹ̱m jericoojit kyajpụ̱n kạ̱jxm chọ̱ọ̱'ndini, van'it
tse'e nụ̱may jẹ̱ jayu jẹ̱ Jesús dụ̱panạ̱jkxti.
30 Jẹ̱m tse'e too' pa'am nụ̱mẹ̱jtsk jẹ̱ viints jayu chạ̱ạ̱nada.
Ku ve'e dụ̱mọ́tudi jẹ̱ts jẹ̱me'e jẹ̱ Jesús ñaxy vye'na, van'it tse'e
mạ̱kk vyaandi:
—¡Vintsạ́n, jẹ̱ David jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱j juu' ve'e yakkuto-
jknup, tukmọ̱'tk ạ̱ạ̱ts to'k aaj!
31 Tuknạ̱'mụ̱xjụ̱du tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱tse'e y'amọ̱'ọ̱ttat. Ax
nụ̱yojk mạ̱kk tse'e vyaandi:
—¡Vintsạ́n, jẹ̱ David jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱j juu' ve'e yakkuto-
jknup, tukmọ̱'tk ạ̱ạ̱ts to'k aaj!
32 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús vya'ktaajñ, jẹ̱tse'e vyaajñ jẹ̱tse'e
dụ̱yakmíndat jẹ̱ viints jáyuda. Ku ve'e dụ̱yakjẹ̱'ydi, van'it tse'e
jẹ̱ Jesús jẹ̱ viints jayu dụ̱'amọ̱tutụ́vidi:
—¿Tise'e mtsọ̱jktup jẹ̱ts ạ̱ts miitse'e ntoojnjadat?
33 Van'it tse'e y'atsọ̱ọ̱vdi:
—Vintsạ́n, jẹ̱'ẹ̱ xa ạ̱ạ̱tse'e ntsạ̱jkp jẹ̱ts ạ̱ạ̱ts mitse'e
xyakvin'ixpạ́kụ̱t.
34 Tukmọ̱'tjụ̱duts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús. Van'it tse'e
vyinkutọ̱'nijidi. Tun jatyji tse'e jẹ̱ viints jayu vyin'ixpạ̱jktini
jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱panạ̱jkxti.

21

Ku jẹ̱ Jesús tyạ̱jki jẹ̱p Jerusalén
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Myutạ́midup tse'e vyẹ̱'nada jẹ̱m Jerusalén, jẹ̱m joma ve'e
jẹ̱ kajpụ̱n juu' ve'e Betfagé dụ̱xạ̱ạ̱j jẹ̱ts jẹ̱ Olivos Kọ̱pk, van'it
tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱kejx nụ̱mẹ̱jtsk jẹ̱ y'ixpạ̱jkpa,
2 jẹ̱tse'e dụ̱nụ̱ụ̱jmidi:
—Nạ̱jkxta xi pi'k kajpụ̱n kụ̱jx juu' ve'e xi avinkujk. Jẹ̱ja
tse'e xpaa'ttat to'k jẹ̱ burra mạ̱ạ̱t jẹ̱ y'ónụ̱k, mukẹ́jadats jẹ̱tse'e
xyakmíndat.
3 Pạ̱n m'amọ̱tutụ́vijidup tse'e jẹ̱ jayu, ve'em tse'e
xnạ̱ạ̱jmadat: Jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ̱ne'e dụ̱tsọ̱jkp, ax jatyji tse'e
dụ̱kẹ̱jxụ̱mpijtnuvat.

4 Jẹ'ẹ̱ kạ̱jx tse'e ve'em jyajty jẹ̱tse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay
to'k juu' ve'e ijt jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpa. Jidụ'ụ̱m
tse'e dụjaajy:
5 Nạ̱ạjmada jidụ'ụ̱m jẹ̱ jerusaleenit jáyuda:
"Ixụ, nụ̱ụ'k aaj nụ̱ụ'k jọ̱ọ̱te'e jẹ̱ myakkutojkpa mnụ̱mínjada
mnụjẹ̱'yajada,
to'ke'e jẹ̱ pi'k burro dụtuktsụ̱ụna, jẹ̱ burra jẹ̱ y'ónụ̱k."
Jidụ'ụ̱m tse'e dụjaajy.
6 Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpạjkpatạ̱jk ñạ̱jkxti jẹ̱tse'e dụ̱toondi ax
jo'n jẹ̱ Jesús tyukpavaajnjidi,
7 jẹ̱tse'e dụ̱tuknụjẹ̱'ydi jẹ̱ Jesús jẹ̱ burra mạ̱ạ̱t jẹ̱ y'ónụ̱k.
Van'it tse'e jẹ̱ vyitta dụ̱tukjạpẹ̱'ndi jẹ̱ burro ónụ̱k, jẹ̱tse'e jẹ̱
Jesús pyejt jẹ̱m burro ni'kxm.
8 Van'it tse'e jẹ̱ nụ̱may jayu jẹ̱ vyit dụyẹ̱'pti jẹ̱ja too'
kujk joma ve'e jẹ̱ Jesús ñaxuva'añ vye'na. Jẹ̱mpa tse'e
pạ̱ne'e dụpojxtuvap jẹ̱ tụ̱ụxụ̱x aajy jẹ̱tse'e jẹ̱ja to'k too' aajy
dụyakva'kxta.
9 Jẹ̱ jayu juu' ve'e vintoo'vạjkijidup jẹ̱ts juu' ve'e
pa'ụ̱x'ọ̱ọ̱kijidup, jẹ̱'ẹ̱ tse'e mạ̱kk vaandu:
—¡Yakmạ̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit jẹ̱ David jẹ̱ chaan jẹ̱
kyọ̱ọ̱j juu' ve'e yakkutojknup! ¡Jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyunoo'kxụ̱n
mạ̱ạ̱t xa yạ̱'ạ̱ ve'e juu' ve'e miimp jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ̱́n kạ̱jx!
¡Yakmạ̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit jẹ̱ Nte'yam!
10 Ku ve'e jẹ̱ Jesús jẹ̱m Jerusalén tyạ̱jki, nụ̱jom tse'e jẹ̱
jayu ñaajktụ́vijidi ñaajkto'ojntsijidi ti ve'e toojnjup kọ̱jtsjup.
Jidụ'ụ̱m tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Pạ̱nts yạ̱'ạ̱ ve'e?
11 Jẹ̱tse'e jẹ̱ nụ̱may jayu y'atsọ̱ọ̱vdi:
—Yạ̱'ạ̱ xa ve'e jẹ̱ Jesús, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpa juu'
ve'e kạ́tsani jẹ̱tse'e myiinnit yaja naxviijn, jẹ̱ nazarétit jayu
juu' ve'e jẹ̱m galiléait y'it jọ̱ọ̱tm.

Ku jẹ̱ Jesús dụ̱yakvaach jẹ̱ mạjạ̱ tsaptạ̱jk
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús tyạ̱jki jẹ̱p mạjạ̱ tsaptạ̱ktaagujkp jẹ̱tse'e
dụ̱vọ̱jppitsumkụ̱jx nụ̱jom pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱p ajooydup
atọ̱ọ̱'ktup vye'na, jẹ̱tse'e dụyakvippụ̱mpijtkụ̱jx jẹ̱ myeesada
pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ meen dụ̱vinkukọ̱ọ̱ndup jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱
chụ̱ụ̱jntkụ̱nda pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱tọ̱ọ̱'ktup jẹ̱ pak.
13 Jidụ'ụ̱m tse'e dụ̱nụ̱ụ̱jmidi:
—Jidụ'ụ̱m xa ve'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Vẹ̱'ẹ̱ tse'e ạ̱ts
jẹ̱ ntạ̱jk y'ijtnit jẹ̱ tạ̱jk joma ve'e jẹ̱ jayu chapkạ̱ts." Ax ve'emts
miits yạ̱'ạ̱ ve'e tụ̱xpạ̱ạ̱mdini ax jo'n "jẹ̱ aajntk joma ve'e jẹ̱
mẹ̱ẹ̱'tspa ñay'amókajada".
14 Jẹ̱p tse'e mạjạ̱ tsaptụ̱jkp jẹ̱ viints jáyuda jẹ̱ts jẹ̱ ụ̱xkẹ̱t jáyuda
jẹ̱ Jesús dụ̱vinkutạ́midi. Yakjọ̱tkạ̱daakjidinu tse'e jẹ̱ Jesús.

15 Ax jo̱tma'ttu tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda je̱ts je̱ tsapt̲u̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk ku ve'e du̱'ixti je̱ ma̱jin juu' ve'e je̱ Jesús tyuump je̱tse'e du̱'amo̱tunajxti ku ve'e je̱ pi'k ónu̱k ma̱kk kyo̱tsta. Jidu̱'u̱m tse'e vya'anda: "¡Yakma̱ja yakjaancha xa ve'e y'ijtnit je̱ David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e yakkutojknup!"

16 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmidi:

—¿Tits, ka'a ve'e xmo̱tu vintso̱ ve'e vya'anda?

Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Ve'em, nmó̱tup a̱ts. ¿Ka'ana miitse'e xko̱tsta je̱ Kunuu'kx Jatyán juu' ya̱'a̱ ve'e y'ava'nip? Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ:

Ve'em mitse'e xpu̱u̱jm je̱tse'e o̱y tsoj myakmá̱jajat myakjaanchajat je̱ pi'k ónu̱k,
je̱'e̱ paat juu' ve'e tsi'tstupna.
¿Ka jidu̱'u̱map je̱'e̱ ve'e vya'añ?

17 Van'it tse'e je̱ Jesús myaso̱o̱kjidi je̱tse'e ñu̱jkx je̱m betániait kyajpu̱n ka̱jxm. Je̱m tse'e chonajxy.

Ku je̱ Jesús du̱ko̱'o̱ñu̱ko̱jtsi to'k je̱ higo ku̱p
(Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Je̱ kujá̱pit tse'e ku ve'e vyimpijtnuva je̱m Jerusalén, van'it tse'e je̱ Jesús yu'o̱o̱'kji.

19 Y'ix tse'e to'k je̱ higo ku̱p je̱ too' muta̱m. Van'it tse'e du̱nu̱nu̱jkx je̱tse'e du̱'íxu̱t pa̱n je̱me'e je̱ tya̱a̱jm. Ax ka'a tse'e du̱tipaaty je̱m ku̱p ka̱jxm, tum je̱ y'aajyji ve'e. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi je̱ higo ku̱p:

—¡Ni je̱ vin'ita mko̱o̱'kta̱'minit!

Tun je̱'yji tse'e je̱ higo ku̱p tya̱a̱tsni.

20 Ku tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱'ixti, atu̱va ato̱ki tse'e tyaandi. Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi je̱ Jesús:

—¿Vintso̱s je̱'e̱ ve'e je̱ higo ku̱p tun jatyji tu̱tya̱a̱tsni?

21 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Tyu̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, pa̱n mjaanchja'vidup xa ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e mkame̱jtsvinmáyda je̱ts ve'eme'e tyónju̱t juu' ve'e m'amó̱tudup, ka ya̱'a̱jyap tse'e m'o̱'yixjadap je̱tse'e xtóndat juu' a̱tse'e je̱ higo ku̱p tu̱ntuujnja, m'o̱'yixju̱duvape'e je̱tse'e ya̱ ko̱pk xna̱a̱jmadat: "Ke̱'e̱ku̱ je̱ts nay'apómaja je̱m maaxy na̱jo̱o̱tm", ax ve'em tse'e tyónju̱t.

22 Ax nu̱jom tse'e pa̱n ti ve'e m'amó̱tudup je̱ Nte'yam ku ve'e mtsapko̱tsta, pa̱n mjaanchja'vidup tse'e je̱ts ve'eme'e tyónju̱t juu' ve'e m'amó̱tudup, tónjupts je̱'e̱ ve'e.

Je̱ kutojku̱n juu' ve'e je̱ Jesús jyayejpp
(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Van'it tse'e je̱ Jesús tya̱jki je̱p ma̱ja̱ tsapt̲u̱jkp. Ax namvaat tse'e je̱p yak'ixpu̱k, van'it tse'e vyinkutá̱mijidi je̱ tee'ta̱jk je̱

vyintsa̱nda jẹ̱ts jẹ̱ israeejlit jẹ̱ myú̱jit jáyuda, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús du̱'amo̱tutú̱vidi:

—¿Pa̱n tse'e tu̱mna̱'mu̱xju̱ jẹ̱ts ya̱'a̱ ve'e xtónu̱t? ¿Pa̱ne'e ya̱ kutojku̱n mmo̱o̱jyjup?

24 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Nay ve'empats a̱tse'e nvaampa jẹ̱ts a̱tse'e x'atso̱o̱vduvat. Pa̱n x'atso̱o̱vdupts a̱tse'e, van'itts a̱ts miitse'e nvaajnjadat jẹ̱ts pa̱n a̱tse'e ya̱ kutojku̱n xmo̱o̱yp jẹ̱ts a̱ts ya̱'a̱ ve'e ntun.

25 ¿Pa̱n tse'e jẹ̱ Juan jẹ̱ kutojku̱n mo̱ojyju jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱yakna̱pé̱tu̱t? ¿Jẹ̱ Nte'yame'e, ukpu̱ jẹ̱ jayu ve'e?

Ax van'it tse'e du̱ko̱jtsmojkti. Jidu̱'u̱m tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintso̱se'e ku̱nva'numda? Pa̱n va'numdup xa ve'e jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e mo̱o̱jyju jẹ̱ kutojku̱n, jidu̱'u̱m tse'e xnu̱u̱jmimdat: "¿Tya̱jx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e jẹ̱ Juan kyo̱jts?"

26 Ax pa̱n va'numdup tse'e jẹ̱ts jẹ̱ jayu ve'e jẹ̱ kutojku̱n mo̱o̱jyju, ntsa̱'kimdupts u̱u̱'me'e jẹ̱ nu̱may jayu, ku̱x ve'eme'e anañu̱joma du̱jaanchjávada jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Juan y'ijt.

27 Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi jẹ̱ts ka'a ve'e du̱nu̱jávada jẹ̱ts pa̱ne'e jẹ̱ kutojku̱n mo̱o̱jyju jẹ̱ Juan jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱yakna̱pé̱tu̱t. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Ka'ats a̱tse'e n'ava'nivat jẹ̱ts pa̱n a̱tse'e ya̱ kutojku̱n xmo̱o̱yp jẹ̱ts a̱tse'e ve'em ntun.

To'k jẹ̱ jayu ma̱a̱t nu̱mejtsk jẹ̱ myajntk tukmu'a'ixmojkin

28 Jẹ̱tse'e jyaa'kvaajñ:

—¿Vintso̱s ya̱'a̱ ve'e xvinmó̱tuda? Jẹ̱m xa ve'e to'k jẹ̱ yaa'tya̱jk, nu̱me̱jtsk tse'e jẹ̱ myajntk. Jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ kyo̱o̱p majntk du̱nu̱u̱jmi: "Na̱jkxu̱ mtunu̱ jẹ̱m tsaaydum kam jo̱o̱tm."

29 Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv: "Ka'a a̱tse'e nna̱jkxuva'añ." U̱x'o̱o̱k tse'e vyinmayu̱mpijt jẹ̱tse'e o̱jts jẹ̱m tyun.

30 Ax van'it tse'e du̱nu̱u̱jmiva nay vanxú̱pjyam jado'k jẹ̱ myajntk. Ax jidu̱'u̱mts jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'atso̱o̱jvji: "Na̱jkxup a̱ts." Ax ka'a tse'e ñu̱jkx.

31 ¿Pa̱n tse'e du̱toon juu' ve'e jẹ̱ tyee' cho̱jk?

Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:

—Jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e mutoo'va̱jkp yaknu̱u̱jmi.

Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ̱ yaa'tya̱jk jẹ̱ myajntk juu' ve'e du̱katoon juu' ve'e jẹ̱ tyee' cho̱jk. Napya̱a̱jmju̱du ve'e jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kya̱'m jẹ̱ kupa̱'mu̱n pa̱kmojkpada jẹ̱ts jẹ̱ ko̱'o̱tya̱'a̱xapta; ax nu̱yojk tso'oxts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱m m'íttat.

32 Ku̱x jẹ̱'ẹ̱ xa ve'e jẹ̱ Yaknapẹ̱jtpa Juan ñu̱'o̱jts jẹ̱tse'e mtuk'íxjadat vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱tsa̱k jẹ̱tse'e mjoojntyka-dat, ka'ats miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e xjaanchja'vidi, ax jyaanchja'viduts

jẹ'ẹ ve'e jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada jẹts jẹ kọ'ọtyạ'ạxapta. Ax ọ́yamts miitse'e xja'ixti ku ve'e vyinmayụmpijtti jẹtse'e ñapyạạjmjidi jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, ka'ats miitse'e ve'em xtoonduva, ka'a tse'e xjaanchja'vidi juu' ve'e jẹ Juan kyọjts.

Jẹ kọ'ọy toompatạjk tukmu'a'ixmojkin
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 'Amọtunaxta jado'k yạ tukmu'a'ixmojkin: To'k xa ve'e jẹ jayu dụpụụjm jẹ tsaaydum kam, jẹtse'e dụyaknaa'tujk, jẹtse'e jẹ jot dụpụụjm jẹp tsajạạtp joma ve'e jẹ tsaaydum yakvinmạạ'kxụt, jẹtse'e to'k jẹ pạts kạjxm dụpụụjm joma ve'e jẹ chaaydum kam yaknụ'íxat. Van'it tse'e dụtukmạạtkọjtsmojkti jẹ yoova toompatạjk pạn vinxụpe'e tyukkạda'akjadat ku ve'e dụpạkmóktat jẹ tsaaydum tạạjm. Van'it tse'e jékum ñụjkx.

34 'Ku ve'e jẹ tsaaydum tok aats dụpaaty, van'it tse'e jẹ kyukạ́tsivada dụkejx jẹtse'e nạjkx jẹ yoova toompa dụ'amọ́tuda pạn juu' ve'e tukkạdaakjup.

35 Ax myajtstu tse'e jẹ kukạ́tsivada: jẹm tse'e juu' ve'e vyọjptu, jẹmpa tse'e juu' ve'e yak'ọọ'ktu, nay jẹmpa tse'e juu' ve'e chaka'tstu.

36 Van'it tse'e jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsạ́n dụjaa'kkẹjxnuva jẹ kyukạ́tsivada. Nay vanxụ́pjyam tse'e yaktoondinuva nụjom juu' ve'e kyẹjx.

37 'Ax tun ụx'ọọkani tse'e jẹ myajntk dụkejx. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ: "Vyintsạ'ạgadap ijk jẹ'ẹ vine'e ạts yạ n'ónụk."

38 Ax ku tse'e dụ'ixti jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsạ́n jẹ mya-jntk, jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi: "Yạ'ạ xa ve'e tukkạdakkạ́xjup yạ tsaaydum kam. Va'an dụyak'ọọ'kumda jẹtse'e njẹ'ẹimdat yạ tsaaydum kam."

39 Van'it tse'e dụmajtsti jẹtse'e dụyakpítsumdi joma ve'e jẹ tsaaydum kam, jẹtse'e dụyak'ọọ'kti.

40 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:

—¿Vintsọse'e tyónjadat jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsạ́n?

41 Jẹtse'e y'atsọọvdi:

—Yakjay'ọọ'kkạ́xjadap xa ve'e katukmạ'ạtum jẹ kọ'ọy toompatạjk jẹtse'e jẹ viijnk yoova toompa dụpạ́mụt.

42 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Tạ miitse'e xkọtsta jẹ Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp:

Jẹ ọy tsaaj juu' ve'e jẹ pọjtspatạjk myasọọktinu,
jẹ'ẹ tse'e ọjts yakpụm joma ve'e dụnụvinkọpkikụx jẹ mạjạ tsaptạkpạts.
Jẹ Mạjạ Vintsạ́n xa yạ'ạ ve'e dụtoon,
ax jẹ mạjạ atụ́vats yạ'ạ ve'e juu' ve'e n'íxumdup.
Tạ miits yạ'ạ ve'e xkọtsta, ¿ve'em xaja?

43 Miits xa ve'e m'uktukkądaakjụdu jẹtse'e kụm'ijtti jẹm jẹ
Nte'yam y'am kyą'm. Ax ka'a tse'e jẹm m'íttat; jẹ Nte'yam tse'e
dụvinkọọn jẹtse'e jẹm y'ijttinit jẹ jayu juu' ve'e kuvąjkjụdup.
44 Pąn pąn xa ve'e kítup jẹja tsakụjx, tuktąjikąxup tse'e; ax pąn
pąn tse'e jẹm ñi'kxm jẹ tsaaj naxkądaakp, jẹ naxvay jo'n tse'e
tyaannit jẹ jayu.
45 Ku ve'e jẹ tee'tąjk jẹ vyintsąnda jẹts jẹ fariseotąjk
dụ'amọtunajxti, van'it tse'e dụnụja'vidi jẹts jẹ'ẹ kąjxta ve'e yą
tukmu'a'ixmojkin dụkąjts;
46 jyamatsuvaandu tse'e, ax ka'a tse'e ve'em dụtoondi kụx
chą'kidupe'e jẹ nụmay jayu jẹ'ẹ kąjx ku ve'e jẹ nụmay jayu
dụjaanchja'vidi jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kojtsnajxpa jẹ'ẹ
ve'e jẹ Jesús.

22

Jẹ navyąjktkụn xąąj tukmu'a'ixmojkin

1 Van'it tse'e jẹ Jesús kyọjts'ukvaannuva jẹ
tukmu'a'ixmojkin mąąt. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
2 —Jẹ Nte'yam xa ve'e dụvọọp jẹ jayu jẹtse'e y'ijttinit jẹm
y'am kyą'm. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ yakkutojkpa juu'
ve'e jẹ myajntk dụnụxąąjto'ni ku ve'e tyą'ąxpụjk,
3 jẹtse'e jẹ tyoompatąjk dụkejx jẹtse'e jẹ javyąą'kx nąjkx
dụvọvda; ax ka'a tse'e jẹ javyąą'kx jyẹ'ydi.
4 Van'it tse'e dụkẹjxnuva jẹ viijnk toompada, jẹtse'e
dụnụụjmidi: "Nąąjmada jẹ javyąą'kxta jẹts apąąmdụkani
ątse'e njayep jẹ kaaky jẹ nąąj, tąvani ątse'e nyakjay'ąą'kjụ ąts
jẹ ntsapkaaj jẹts jẹ tąnụk juu' ątse'e tụnyakyee'k, avaadani
ve'e nụjom. Va'an dụminda xąąjiva."
5 Ax ka'a tse'e jẹ javyąą'kx myąjąpąąjmjidi. Jẹme'e kyam
jọọtm to'k ñụjkx, jado'k tse'e ajooyva atọọ'kpa ñụjkx,
6 juu' tse'e viijnkta, myajtstu tse'e jẹ yakkutojkpa jẹ tyoom-
pada jẹtse'e dụjomtoondi dụtitoondi, jẹtse'e dụyak'ọọ'kti.
7 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa ọọy tyunjọtma'ty, jẹtse'e jẹ
tyojpatąjk dụkejx jẹtse'e nąjkx dụyak'ọọ'kkąxta jẹ'ẹ juu' ve'e
dụyak'ọọ'ktu jẹ tyoompada, jẹtse'e jẹ kyajpụn dụyaktọydat.
8 Van'it tse'e jẹ tyoompatąjk dụnụụjmi: "Apąąmdụkani xa
ve'e nụjom jẹ xąąj, ax ka'a tse'e dụvinmátsjada jẹ'ẹ juu' ve'e
ọjts yakvọvda jẹtse'e myíndat.
9 Jẹ'ẹ kąjx tse'e, nąjkxụ xvọmokta jẹja too' aajy jẹtse'e
xyakmíndat xąąjiva nụjom pąn pąn jatye'e mpaattup."
10 Van'it tse'e jẹ toompa tąjk jẹja too' aajy pyítsumdi jẹtse'e
dụvọmojkkąjxti nụjom pąn pąn jatye'e pyaattu, juu' ve'e ọy
jáyuda jẹts juu' ve'e kọ'ọy jáyuda. Ve'em tse'e jẹ tąjk y'ujts.
11 'Ax ku tse'e jẹ yakkutojkpa tyąjki jẹtse'e dụ'ix jẹ
javyąą'kxta, van'it tse'e dụtuk'ixpejt to'k jẹ yaa'tyąjk juu'

ve'e jẹp ve'nip, ka'a tse'e dụtuktạjki jẹ xọx juu' ve'e yakmọọy jẹ xạạj kạjx.

12 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa ñạ'mụxji: “Mex, ¿vintsọ tse'e yaja tụmtạka ka jẹ xọx mạạtap juu' ve'e yạ xạạj kạjx toomp?” Amạ'ạt tse'e tyaajñ.

13 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa dụnụụjmi jẹ tyoompatạjk: “Kạtsomda paktsomda jẹts yakpítsumda jẹtse'e xpạ́mdat jẹm akọọ'ts ítum. Jẹm tse'e nụmay yaaxtinit jẹm tse'e nụmay ñatyạtskaa'tjidinit.” Jidụ'ụm tse'e vyaajñ jẹ yakkutojkpa.

14 Ax ve'em tse'e, nụmay xa ve'e juu' ve'e yakyaaxjidup; nụ'eejyjidats jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jatye'e yakvinkọọndup.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ kupạ'mụn yakmọ'ọp
(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

15 Van'it tse'e jẹ fariseotạjk dụ'ukkọjtsmojkti pạn vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụyakkọjtstọ́kidi.

16 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Jesús dụtuknụkẹjxti pạn pạn jatye'e panạjkxjụdup jẹts jẹ Herodes jẹ jyáyuda. Jidụ'ụm tse'e jẹ Jesús dụnụụjmidi:

—Yak'ixpạjkpa, nnụja'vinup xa ạạtse'e jẹts tụv mitse'e jẹ mjáyuvin jẹ mjoojntykin, tyúvame'e jẹ jayu jẹ Nte'yam jyẹ'ẹ xtuk'ix jẹts ka'ats mitse'e xtsạ'ạga jẹtse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip, ka'a tse'e xvinmay pạn vintsọ ve'e jẹ jayu mkạtsjụ.

17 Vaajnjikts ạạts to'k aaj pạn vintsọ mitse'e mvaampa, ¿yakjajtype'e ụụ'm jẹ mpava'nụnamda jẹtse'e jẹ kupạ'mụn yakmọ'ọt jẹ yakkutojkpa César, ukpụ ka'a ve'e?

18 Ax ñụja'vi tse'e jẹ Jesús vintsọ ve'e jẹ kyọ'ọy vinma'yụnda, jẹ'ẹ kạjx tse'e y'atsạạjv:

—Mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta, ¿tyạjxts ạtse'e xkạtsụvạạ'nda?

19 Tuk'ixta ạts to'k jẹ meen juu' ve'e mpạạmdup jẹ kupạ'mụn.

Van'it tse'e yaktuk'ix to'k jẹ denario meen.

20 Ku ve'e jẹ Jesús dụ'ix, van'it tse'e y'atsọọjvjidi:

—¿Pạn tse'e yam y'apạmnax, jẹts pạn tse'e yam xyạạj yukja'a?

21 Jẹtse'e y'atsọọjvjidi:

—Jẹ yakkutojkpa César yạ'ạ ve'e jyẹ'ẹ.

Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Mọ'ọdats jẹ César juu' ve'e jẹ César jyẹ'ẹip, jẹts mọọyduvats jẹ Nte'yam juu' ve'e jẹ Nte'yam jyẹ'ẹip.

22 Ku ve'e dụ'amọtunajxti, amạ'ạt tse'e tyaandi. Van'it tse'e ñạjkxtini.

Ku jẹ Jesús yak'amọtutụvi pạn joojntykpạjknuvape'e jẹ ọọ'kpatạjk
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Jẹ xạạj tse'e jẹ saduceotạjk jẹ Jesús dụvinkutạ́midi. (Jẹ saduceotạjk tse'e vaandup jẹts ka'a ve'e jẹ ọọ'kpatạjk y'ukjoojntykpạjktinuvat.) Van'it tse'e jẹ Jesús dụ'amọtutụ́vidi:

24 —Yak'ixpạjkpa, ve'eme'e jẹ Moisés dụjatyaajñ jẹts pạn ọọ'kpe'e to'k jẹ yaa'tyạjk jẹtse'e jẹ ñụdạ'ạx dụmasạ'ạk jẹtse'e ka'a pạn y'ónụk, jẹ ọọ'kpa jẹ y'uts tse'e dụpạ́kup jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk jẹtse'e jẹ y'ónụk jyẹ́jat. Ax jẹ myuto'k mix ónụk tse'e taannup ax jo'n jẹ y'ajch jẹ y'ónụk kụy'ijt.

25 Ax nụvuxtojtụk tse'e y'ijtti jẹ uts jẹ ajch. Tạ'ạxpạjk tse'e jẹ kọọp ónụk, van'it tse'e y'ọọ'kni. Ka'a tse'e jẹ ñụdạ'ạx jẹ y'ónụk dụyakjẹji. Van'it tse'e jẹ myuto'k uts dụpụjk jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk.

26 Nay vanxụ́pjyam tse'e jyajtpa jẹ myuto'k uts. Van'it tse'e jẹ myumẹjtsk uts nay ve'em jyajtpa. Ve'eme'e jyajtti to'k jado'k jẹ myutojtụk uts paat.

27 Tạ́vani tse'e y'ọọ'kkạjxtini vye'na, van'it tse'e y'ọọ'knuva jẹ tạ'ạxtạjk.

28 Ax kuuk tse'e jẹ ọọ'kpatạjk jyoojntykpạjktinuvat jado'k nax, ¿pạ́nụkts vine'e tyụva dụnụdạ'ạxap jẹ tạ'ạxtạjk?, kụx va'an nụvuxtojtụke'e dụpạjkti.

29 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Mtoo'tọ́kidup xa miitse'e kụx ka'a ve'e xnụjávada vintsọ ve'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jẹts juu' ve'e ọ'yixjup jẹ Nte'yam mạạt.

30 Ku xa ve'e jẹ ọọ'kpa jyoojntykpạjktinuvat jado'k nax, ka'a tse'e jẹ jayu y'ukyaa'vyạjktinit ka'a tse'e jẹ jayu y'uktạ'ạxpạjktinit, ve'em xa jẹ'ẹ ve'e y'ijttinit ax jo'n jẹ ángeles juu' ve'e jẹm tsapjọọtm.

31 Ax jẹ'ẹ tse'e ku ve'e jẹ ọọ'kpa jyoojntykpạjktinuvat jado'k nax, tạ tse'e xkọtsta juu' ve'e jẹ Nte'yam mtukna'mụxjụdup jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp. Jidụ'ụm jẹ'ẹ ve'e vya'añ:

32 "XNte'yamidup ạtse'e jẹ Abraham, jẹ Isaac, mạạt jẹ Jacob." Jẹ'ẹ kạjx tse'e, Ntye'yamivapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu jẹ Nte'yam pạn pạn jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'ọọ'ktini, ka'a tse'e jẹ jyọọtta jẹ jya'vinda y'ạạ'ka, joojntykidup jẹ'ẹ ve'e.

33 Ku ve'e dụ'amọtunajxti, atụva atọki tse'e jẹ nụmay jayu tyaandi yạ ixpạjkụn kạjx.

Jẹ pava'nụn juu' ve'e dụnụmạjikạjxp
(Mr. 12.28-34)

34 Ku ve'e jẹ fariseotạjk dụmọ́tudi jẹts yak'amọ'te'e jẹ Jesús jẹ saduceotạjk, van'it tse'e ñay'amojkijidi.

35 Van'it tse'e nu̱to'k je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpa
du̱ka̱tsa̱vu̱u̱'n je̱ Jesús. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi:
36 —Yak'ixpa̱jkpa, ¿juu's je̱'e̱ ve'e je̱ pava'nu̱n juu' ve'e
du̱nu̱ma̱jika̱jxp?
37 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—"Tso̱kta je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, u̱u̱'m je̱ nNte'yamamda, nu̱jom
ja'vin, nu̱jom aaj nu̱jom jo̱o̱t, je̱ts nu̱jom je̱ mvinma'yu̱n
ma̱a̱t."
38 Ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ pava'nu̱n juu' ve'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp.
39 Je̱ mume̱jtsk pava'nu̱n, ve'em játypats je̱'e̱ ve'e. Jidu̱'u̱m
tse'e vya'añ: "Tso̱kta je̱ mmuja̱nta̱mda je̱ mmuta̱kta̱mda
ve'em ax jo'n viinm mnachó̱kjada."
40 Ya̱ me̱jtsk pava'nu̱nts je̱'e̱ ve'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp nu̱jom je̱
Moisés je̱ pyava'nu̱n je̱ts juu' ve'e jyatyaandu je̱ Nte'yam
je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta. Ñu̱ma̱jiku̱jxp xa ve'e ku̱x
nu̱jome'e je̱ viijnk pava'nu̱n juu' ve'e yakjatyaan je̱p
Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp, je̱'e̱ tse'e je̱ jayu tyuk'ixp vintso̱ ve'e
du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ jayu du̱tóndat pa̱n cho̱jktupe'e je̱ Nte'yam
je̱ts je̱ myuja̱nta̱m je̱ myuta̱kta̱m.

Je̱ David je̱ Mya̱ja̱ Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

41 Je̱mna tse'e vye̱'nada je̱ fariseota̱jk,
42 van'it tse'e je̱ Jesús y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Vintso̱s miitse'e mvaanduva? ¿Pa̱n je̱'e̱ ve'e je̱ chaan je̱
kyo̱o̱j je̱ Cristo, juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkuto-
jknit?
Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Je̱ yakkutojkpa David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j.
43 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—¿Vintso̱se'e je̱ Espíritu Santo du̱vinma'yu̱nma̱'a̱ je̱ David
ku ve'e je̱ David vyaajñ je̱ts je̱ Mya̱ja̱ Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo?
Ku̱x jidu̱'u̱me'e je̱ David vyaajñ:
44 Je̱ Nte'yam xa ve'e du̱nu̱u̱jmi a̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱n:
"A̱jxtu̱ku̱ yaja a̱ts n'aka'yu̱n pa'ayi namvaat a̱tse'e nyakv-
intó̱kida pa̱n pa̱n jatye'e mtso'oxpa̱jkju̱dup."
45 'Jidu̱'u̱m tse'e je̱ David vyaajñ je̱ts je̱ Mya̱ja̱ Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e
je̱ Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknujava je̱ts ka je̱
chaan je̱ kyo̱o̱jjyap je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, je̱ Mya̱ju̱ Vintsa̱mpa je̱'e̱
ve'e.
46 Ax je̱'e̱ juu' ve'e tso'oxpa̱jkju̱dup, ni pa̱na tse'e kya'o̱'yixji
vintso̱ ve'e ku̱jyaa'k'atsa̱a̱jv, ni pa̱na tse'e kyo̱o̱'knayja'vijini
je̱tse'e juu' du̱jaa'k'amo̱tutú̱vat.

23

Ku jẹ Jesús dụvintsọ'y jẹ fariseotạjk jẹts jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi jẹ nụmay jayu jẹts jẹ y'ixpạjkpatạjk:

2 —Kyọjtsvaatstupe'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ fariseotạjk.

3 Kạtsạpạ́ktats miits jẹ'ẹ, ve'em tonda ax jo'n mtuknạ'mụxjada; ax ka'a tse'e xtóndat juu' jẹ'ẹ ve'e tyoondup, kụx to'k viijne'e juu' ve'e kyọjtstup, jado'k viijn tse'e juu' ve'e tyoondup.

4 Pyạạjmjidupe'e jẹ jayu jẹ pava'nụn juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxụpa tse'e dụkaputạ́kada jẹtse'e dụkutyóndat jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn.

5 Ve'emts jẹ'ẹ ve'e nụjom dụtonda jẹtse'e jẹ jayu y'íxjadat, mạjạ viijne'e jẹm ak ni'kxm yukja'a dụjayẹpta jẹ pava'nụn jẹtse'e ñapyạ'mụxjada jẹm vyimpọ́kkum jẹts jẹm kyạ'm, jẹtse'e jẹ vyit yạạjnit dụjayẹpta.

6 Ku tse'e ñạjkxta joma ve'e jẹ mạjạ kay jẹ mạjạ uu'k ukpụ jẹp tsaptụjkp, tum jẹ'ẹ tse'e chọjktup jẹtse'e dụtuktsạạnadat jẹ tsụụjntkụn juu' ve'e tum ọọjyit.

7 Chọjktuvap tse'e jẹtse'e jẹ vintsạ'kin mạạt jẹ jayu kyọjtspọọ'kxjadat jẹp maa'y jạạtp jẹtse'e yaknạạjmadat "yak'ixpạjkpa".

8 'Ax miitsta, ka'a tse'e ve'em myaknạạjmadat "yak'ixpạjkpa", kụx mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup mnachạ'ạijidup xa miitse'eda anañụjoma. To'kjits jẹ'ẹ ve'e pạne'e ijtp jẹ mYak'ixpạjkpada, ạtsts jẹ'ẹ ve'e, jẹ Cristo.

9 Ka'a tse'e yaja naxviijn ve'em myaknạạjmadat "tee'", kụx to'kji ve'e jẹ nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm.

10 Ka'a tse'e ve'em myaknạạjmadat "vintsạ́n", kụx ạts, jẹ Cristo, ạtsji ve'e nnụVintsạ́nip.

11 Jẹ'ẹ pạn pạne'e dụnụmạ́jip miits kạjxta, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e pạn pạne'e mpatto'nijidup.

12 Pạn pạn xa ve'e namyạ́jijup, jẹ'ẹ tse'e taannup pi'k; pạn pạn tse'e naajkpi'kijup, jẹ'ẹ tse'e dụnụmạ́jap.

13 '¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọtta, tsaptụjkpit yak'ixpạjkpada, fariseotạjkta, mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta! Miits xa ve'e jẹ too' myak'atojktup jẹtse'e ve'em jẹ viijnk jayu kyatạ́kadat jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, ni viinma tse'e jẹm mkatạ́kada, ka'a tse'e xyakjatta jẹtse'e tyạ́kadat pạn pạn jatye'e jẹm jatạkavaandup.

14 ’¡Ayǫǫv xa ve'e miits jẹ mjǫǫtta, tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpada, fariseotạjkta, mẹjts'aajta mẹjtsjǫǫtta!
Mpạjkjidup xa ve'e jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk jẹ tyạjk paat, ax jek
tse'e mtsapkǫtsta, ve'em tse'e xkayaknụkẹ'xnatạkava'anda jẹ
kyǫ'ǫy jẹ'ẹ juu' ve'e mtoondup. Yạ'ạ kạjx tse'e jẹ tsaachpaatụn
nụyojk myakmǫǫydinit.

15 ’¡Ayǫǫv xa ve'e miits jẹ mjǫǫtta, tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpada, fariseotạjkta, mẹjts'aajta mẹjtsjǫǫtta! Qǫy
xa ve'e xtuntoonkada jẹtse'e ǫtyo'ka jẹ jayu xtukpanạjkxtat
juu' ve'e mjaanchja'vidup; ku ve'e ve'em jẹ jayu dụkuvụk,
mtukvinmajtsjụdupts miits jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e mẹjtsk nax nụyojk
chaachpaatnit jẹm jạnjǫǫtm jẹts ni ka'a ve'e miitsta.

16 ’¡Ayǫǫv xa ve'e miits jẹ mjǫǫtta, jẹ viints vintoo'vạjkiva
jo'nda! Jidụ'ụm xa ve'e mva'anda: “Pạn jẹm xa ve'e
pạn pạne'e dụyaknajxp jẹ mạjạ tsaptạjk, ka'ats jẹ'ẹ ve'e
vyinkǫpka jẹtse'e dụkutyónụt; ax pạn yaknajxypts jẹ'ẹ ve'e
jẹ mạjạ tsaptụjkpit oro, tun vinkǫpkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e
dụkutyónụt.”

17 Ve'em xa miitse'eda ax jo'n juu' ve'e viintsta jẹtse'e
japyayǫ'ǫy juu' dụtoonduva dụkǫjtstuva. ¿Juu' tse'e
dụjaa'knụmájip: jẹ mạjạ tsaptụjkpit oro, ukpụ jẹ mạjạ
tsaptạjk juu' kạjxe'e jẹ mạjạ tsaptụjkpit oro va'ajts y'it jẹja jẹ
Nte'yam vyinkujk?

18 Mvaanduvap tse'e jidụ'ụm: “Pạn jẹm xa ve'e pạn pạne'e
dụyaknajxp jẹ yǫjxpẹjtụn, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vyinkǫpka jẹtse'e
dụkutyónụt; ax pạn yaknajxypts jẹ'ẹ ve'e jẹ yạx juu' ve'e jẹm
yǫjxpẹjtụn kạjxm, tun vinkǫpkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụkutyónụt.”

19 ¡Miitsta, jẹ viints jayu jo'nda! ¿Juu' tse'e dụjaa'knụmájip:
jẹ yạx, ukpụ jẹ yǫjxpẹjtụn juu' kạjx jẹ yạx va'ajts y'it jẹja jẹ
Nte'yam vyinkujk?

20 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, pạn pạne'e dụyaknajxp jẹ yǫjxpẹjtụn, ka jẹ
yǫjxpẹjtụnjyap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap jẹ'ẹ ve'e nụjom
juu' ve'e ijtp jẹm yǫjxpẹjtụn kạjxm,

21 jẹts pạn pạn tse'e dụyaknajxp jẹ mạjạ tsaptạjk, ka jẹ mạjạ
tsaptạjkjyap tse'e yaknajxyp, yaknajxpap jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam,
juu' ve'e jẹm ijtp.

22 Pạn pạn tse'e dụyaknajxp jẹ tsapjǫǫtmit it, yaknajxypts
jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn tsụụjntkụn jẹts jẹ Nte'yam,
juu' ve'e jẹm tsụụnip.

23 ’¡Ayǫǫv xa ve'e miits jẹ mjǫǫtta, tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpada, fariseotạjkta, mẹjts'aajta mẹjtsjǫǫtta!
Mmǫǫydup xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ diezmo jẹ muxo'ojkin paat,
ax jo'n jẹ menta, jẹ anís, jẹts jẹ comino; ax ka'a tse'e xmạjạ
pạmda jẹ pava'nụn juu' ve'e nụyojk vinkǫpk. Qy xa jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e xpá̱mdat jẹ diezmo; ax vinkǫpkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e

xtóndat juu' ve'e nu̱yojk vinko̱pk, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip je̱tse'e xjayéptat je̱ tukmo̱'tu̱n je̱ts je̱ jaanchja'vin.

24 ¡Miitsta, je̱ viints vintoo'va̱jkiva jo'nda! Ve'em xa mi-
itse'eda ax jo'n to'k je̱ jayu juu' ve'e du̱'aka'ap to'k je̱ pi'k oox
je̱tse'e du̱nas'ooga to'k je̱ camello.

25 '¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta, tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpada, fariseota̱jkta, me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta! Ve'em
xa miitse'eda ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e du̱yakvaatstup je̱ñi'kxm
tso̱o̱jvji je̱ tuk'a'ooguin je̱ts je̱ tuk'ato̱jkxin; ax je̱ jyo̱o̱t, ojtsts
je̱'e̱ ve'e juu' ve'e me̱e̱'tsmúk je̱ts juu' ve'e je̱ ko̱'o̱y to'nu̱n ka̱jx
jé̱jip.

26 Miits, fariseota̱jkta, je̱ viints jayu jo'nda, yakva'atsta
too'va̱jkp je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda, van'ítnum tse'e y'ó̱yat
je̱tse'e xtóndat je̱ y'o̱y je̱'e̱.

27 '¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta, tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpada, fariseota̱jkta, me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta! Ve'em
xa miitse'eda ax jo'n je̱ o̱o̱'kpa jot joma ve'e po̱o̱'p nu̱po̱jtspét,
tsoj ve'e je̱ñi'kxm kye'ex, ax tum je̱ o̱o̱'kpa pajk tse'e je̱p
akujkp je̱ts juu' jatye'e axa̱a̱'kp.

28 Ve'emts miitse'e mke̱'e̱xta je̱ja je̱ jayu vyinkujk ax jo'n je̱
jayu juu' ve'e tu̱v jáyuvidup joojntykidup, ax je̱p tse'e akujkp
je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ xjaye̱pta je̱ts je̱ me̱jts'aaj je̱ me̱jtsjo̱o̱t.

29 '¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta, tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpada, fariseota̱jkta, me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta!
Mnapya̱a̱jmju̱dup xa ve'e ax jo'n ku̱xvintsa̱'kidi je̱ Nte'yam je̱
y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta. Mnu̱po̱jtspe̱jttup tse'e je̱ ñaxta̱jkin
itta je̱tse'e xyaktsoja̱pa̱kta je̱ ñu̱po̱jtspé̱t pa̱n pa̱n jatye'e tu̱v
jáyuvidu joojntykidu.

30 Jidu̱'u̱m tse'e mva'anda: "Pa̱n a̱a̱ts xa ve'e
ku̱njoojntyki ku ve'e a̱a̱ts je̱ nju̱jpit jayu jyoojntykidi,
ka'ats a̱a̱tse'e ku̱ntukpuyak'o̱o̱'kidi je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpata̱jkta."

31 Ve'emts miitse'e viinm mnaajkno̱ke̱'xnatá̱kajada je̱ts
je̱ mju̱jpit jáyuda ve'e du̱yak'o̱o̱'ktu je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpata̱jkta.

32 Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je̱ mju̱jpit jáyuda. ¡Tun-
tonkuká̱xadats n'it juu' je̱'e̱ ve'e tyon'ukvaandu!

33 '¡Miitsta, je̱ tsaa'n je̱ chaanda je̱ kyo̱o̱jta! ¿Vintso̱ts miitse'e
mkayakpá̱mdat je̱m ja̱njo̱o̱tm?

34 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ntuknu̱ké̱xtapts a̱ts miitse'e je̱ Nte'yam
je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta je̱ts je̱ jayu juu' ve'e viji kej
je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e myak'ixpá̱kjadap; ax je̱m tse'e juu' ve'e
myak'o̱o̱'ktap, je̱mpa tse'e juu' ve'e myakcruuzpé̱ttap, nay

jẹmpa tse'e juu' ve'e mvǫ́ptap jẹp tsaptụjkp jẹtse'e xjomtóndat xtitóndat kajpụn kajpụn.
35 Ax ve'em tse'e xtǫ́kinadat nụjom jẹ'ẹ juu' ve'e yak'ǫǫ'ktu: jẹ Abel xa ve'e ǫǫ'k mutoo'vạjkp, jẹ'ẹ juu' ve'e tụv jáyuvip joojntykip y'ijt, jẹts jẹ Zacarías paat, jẹ Berequías jẹ myajntk, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ mjụjpit jayu yak'ǫǫ'ktu jẹp mạjạ tsaptạktaagujkp jẹja jẹ mạjạ tsaptạjk jẹts jẹ yǫjxpẹjtụn itạkujk.
36 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts jẹ jayu juu' ve'e ụxyam joojntykidup, jẹ'ẹ tse'e dụtǫ́kinadap nụjom yạ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ.

Ku jẹ Jesús dụnụyaaxy jẹ jerusaleenit jáyuda
(Lc. 13.34-35)

37 '¡Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miitse'e myak'ǫǫ'ktup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpatạjkta jẹtse'e xtsaka'atsta pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam mtuknụkẹjxjụdup! ¡May nax xa ạts miitse'e njapạkmokuvaandi, ve'em ax jo'n jẹ tseedaak jẹp kyẹẹkụn pa'tkup jẹ pyi'k ónụk dụmu'ux; ax ka'a tse'e xkuvạjkti!
38 Íxtats n'it, masạ'ạke'e tyaannit jẹ mmạjạ tsaptạjkta.
39 Ax ve'emts ạtse'e nva'añ jẹts ka'a ạtse'e x'uk'íxtinuvat, van'ítnume'e ku ve'e jẹ xạạj dụpaatnit jẹtse'e mva'andat: "Jẹ Nte'yam jẹ kyunoo'kxụn mạạt xa yạ'ạ ve'e juu' ve'e miimp jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx."

24

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni jẹts kutǫ́kiyupe'e jẹ mạjạ tsaptạjk
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ku ve'e jẹ Jesús pyítsum jẹp mạjạ tsaptụjkp, van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinkutạ́mijidi jẹtse'e jẹ Jesús dụtuk'íxtat jẹ mạjạ tsaptạkpạts.
2 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amǫtutụ́vijidi:
—¿M'íxtupe'e nụjom yạ mụ́jit tạjkta? Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, ni to'kats yạ'ạ ve'e yạ tsaaj kyǫǫ'ktaannit nụkạvyet, nụjom yạ'ạ ve'e kyutǫkikạjxnit.

Jẹ nụja'vin juu' ve'e jẹ́jap ku ve'e jẹ itạkạx tyạ́minit
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Van'it tse'e ñạjkxti jẹm Olivos Kǫpk viindum. Jẹm tse'e jẹ Jesús chụụna vye'na, van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ǫjts apụk ñạ'mụxjada:
—Vaajnjik ạạts to'k aaj vin'it yạ'ạ ve'e jyátụt ñáxụt jẹts ti nụja'vints ạạtse'e njayẹ́pup ku ve'e mmiinnuvat jẹts ku ve'e yạ it kyạxuvaannit.
4 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Mnay'íxjadap tse'e jẹts ka'a ve'e pạn mvin'ạạ'njadat,

5 kux míndape'e numay juu' ve'e natyijjadap jets ats je'e
ve'e, jetse'e vya'andat: “Ats xa je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e
je Nte'yam vyinkoon jetse'e yakkutojknit.” Ax numay tse'e
yakvin'aa'ndat.
6 ’Ax ku tse'e xmótudat jets je atso'oxe'e toojnjinup jets
je atso'ox kats, ka'a tse'e mnavyinma'yunmo'ojadat, kux
nupaamdukani je'e ve'e jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut. Ax
ka'anumts je'e ve'e jye'ya vye'nat je itakax,
7 kux najkxpe'e je jayu ñacho'oxpákjada to'k nación jets
jado'k nación, to'k kutojkun jets jado'k kutojkun. Jéjap tse'e
je yooj jets je makk ojx may viijn.
8 Ve'em tse'e je tsaachpaatun du'ukva'anut.
9 ’Van'itts miitse'e jem je jayu kya'm myakpámdat jetse'e
myakjomtóndat myaktitóndat kuxe'e ats xjaanchjávada.
10 Van'itts atse'e numay xkoo'knatyukpajkjidinit,
namyu'ékjadap namyujot'ánjadape'e, jetse'e jem je jayu kya'm
ñapyámjadat to'k jado'k.
11 Jéjadap tse'e juu' ve'e natyijjadap je Nte'yam je y'ayook
kojtsnajxpada. Numayts je'e ve'e je jayu juu' je'e ve'e
vyin'aa'ndap.
12 Nuyókape'e ooy je kyo'oy je'e, je'e kajx tse'e numay
kyoo'knachojkjidinit to'k jado'k.
13 Ax pan pan tse'e dumuténip je tsaachpaatun, je'e tse'e
joojntykinup xa'ma kajx.
14 Yakvaajnjadape'e je jayu je oy kats je oy ayook pan joma
jatye'e chaanada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e dunujávadat
jets chajkpe'e je Nte'yam jetse'e je jayu ñapyaajmjidinit jem
je'e y'am kya'm. Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, ax van'it tse'e
ya it kyajxnit.
15 ’Je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpa Daniel, je'e tse'e
du'ava'ni je'e pane'e je kunuu'kx it duyakvintsa'kintókiyup.
(Va'an duvinmótuvu pan pane'e nakukojtsp.) Ku miitse'e
x'íxtat jets jem je'e ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju,
16 van'it tse'e pan pan jatye'e ve'nadap yaja judéait y'it jaat,
va'an tse'e duke'ekta jetse'e ñajkxtat jem tonun viinm kopk
viinm.
17 Jets pan pan jatye'e jem azotea ni'kxm ve'nadap, ka'a
tse'e jep tyujkp y'uktajkidinit jetse'e ti duyakpítsumdat.
18 Pan pan jaty tse'e ve'niduvap jem kam jootm, ka'a tse'e
dunuvimpíttat je vyit.
19 ¡Ayoov xa je'e ve'e je jyootta je ta'axtajkta juu'
ve'e kanuva'ajtsap ve'nadap van'it jets pan pan jatye'e
yak'onuktsi'tstup vye'nat!
20 Nutsapkotsta jetse'e ve'em kyatónjut ku ve'e xox aats
ukpu poo'kxtkun xaaj vye'nat,

21 kṵx van'ite'e jẹ jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni
vin'ita kyatúnjṵna ku ve'e yạ it chọọ'ntk jẹts ṵxyam paat,
jẹtse'e ni jẹ vin'ita kyọọ'ktoojnjinit.
22 Ax ñṵpạạjmtki tse'e jẹ Nte'yam jẹtse'e dṵyakkọ́nat jẹ
it ku ve'e jẹ jayu chaachpaa'ttat. Pạn kṵjyek xa ve'e jẹ
tsaachpaatṵn, ni pạna tse'e kyatsọ'ọkṵt van'it. Ax ñṵpạạjmtki
tse'e jẹ Nte'yam jẹtse'e dṵyakkọ́nat jẹ it ku ve'e jẹ jayu chaach-
paa'ttat, yakkọ́napts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu kạjxta juu' ve'e vyinkọọn.
23 'Ax pạn jidṵ'ṵm tse'e myaknạạjmada: "Ixta, ṵxyaja
tse'e jẹ Cristo", ukpṵ "Ixta, ṵxxim tse'e jẹ Cristo", ka'a tse'e
xjaanchjávadat.
24 Kṵx míndape'e juu' ve'e natyijjadap jẹts ạts jẹ'ẹ ve'eda,
jẹts juu' ve'e natyijjadap jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpada,
tyóndapts jẹ'ẹ ve'e jẹ mújit nṵja'vin jẹts jẹ mújit atṵva
jẹtse'e jẹ jayu dṵtukvin'ạạ'ndat, pạn kṵy'ọ'yixjada ve'e jẹtse'e
dṵvin'ạạ'ndat pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam vyinkọọn.
25 Tạ xa ạts miitse'e ntukvinkọ́tsada namka'ana ve'e ve'em
jyaty.
26 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, pạn myaknṵṵjmidupe'e: "Ixta, ṵxxim xa
jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo joma ve'e jẹ jayu kyatsṵṵna", ka'a tse'e
xnṵnạjkxtat; uk pạn myaknṵṵjmidup: "Ixta, ṵxẹp tṵjkp xa
jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo", ka'ats miits jẹ'ẹ ve'e xjaanchjávadat.
27 Kṵx ve'em ax jo'n to'k jẹ vítsṵk yak'ix jẹtse'e y'ajaj
y'atṵ'kx jẹm joma ve'e jẹ xạạj pyítsum jẹts jẹja paat joma ve'e
jẹ xạạj tyạka, yak'íxpap tse'e ọy ku ạtse'e nmiinnuvat jado'k
nax, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
28 Va'ajts xa ve'e yaknṵjávat pạn joma ve'e jẹ jayu ve'em
yakvin'ạạ'nṵt, kṵx joma ve'e y'it jẹ tạ́nṵk ạạ'k, jẹm tse'e jẹ
no'op ñay'amókajada.

Vintsọ myiinnuvat jẹ Cristo
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 'Ku ve'e ñáxṵt jẹ tsaachpaatṵn, tun jatyji tse'e jẹ aampa
xạạj vyinkọọ'tsat, ka'a tse'e jẹ aampa pọ'ọ y'uk'aannuvat,
kṵstạ́kadap tse'e jẹ maatsa; jẹts jẹ mạkkin juu' ve'e yạ tsajmit
it, xyitṵyọ'ọyupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
30 Van'it tse'e jẹm tsajviinm xpạjktinit jẹ nṵja'vin jẹts miimp
ạtse'e, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp; yaxpạ́ktape'e jẹ
jayu pạn joma ve'e chạạnada yaja naxviijn jẹts ạtse'e x'íxtat
ku ạtse'e nmiinnuvat jẹm vínṵts jọọtm jẹ kutojkṵn mạạt jẹts
ọọy jẹ mạjin mạạt.
31 Van'ite'e ku ve'e jẹ trompeta mạkk xyo'oxṵt, nkẹ́xupts
ạtse'e jẹ n'aangelestạjk, yaknay'amojkijidinupts jẹ'ẹ ve'e pạn
pạn jaty ạtse'e nvinkọọn vinxṵp to'k it to'k naxviijn jẹts jẹ
vaat joma ve'e yạ tsajmit it kyukạxa.

32 ’Ixta ję̱ higo kṵp. Ku ve'e ję̱ y'axén y'a'onṵkṭąka jętse'e ję̱
y'aajy pyítsumnuva, mnṵja'vidupts miits ję̱'ę̱ ve'e ję̱ts tą́mani
ve'e ję̱ xąkọpk.
33 Ax nay ve'empa tse'e ku ve'e x'íxtat ję̱ts toojnjup
kọjtsjupe'e juu' ątse'e nkąjtsp, nṵjávadats ję̱ts tą́mani ję̱'ę̱ ve'e
vyę̱'nat ku ątse'e nmiinnuvat.
34 Tyṵ́vam xa ąts miitse'e nnąąjmada ję̱ts nṵjom yą'ą ve'e
tyónjṵt kyọ́tsjṵt namka'ana ve'e y'ọọ'kką́xta yą jayu juu' ve'e
ṵxyam joojntykidup.
35 Ką́xup náxup tse'e yą tsajmit it ję̱ts yą naxviijnit it; ax ąts
ję̱ nkąts ję̱ n'ayook, ni ję̱ vin'ítats ję̱'ę̱ ve'e kyapaa'náxṵt.
36 ’Ka'a tse'e ję̱ jayu dṵnṵjávada vin'ite'e ję̱ xąąj dṵpaa'tṵt ku
ve'e ve'em tyónjṵt kyọ́tsjṵt, ni ję̱ aangelesa tse'e dṵkanṵjávada
juu' ve'e ję̱m tsapjọọtm, ni ątsa tse'e nkanṵja'viva, ąts, ję̱
Nte'yam ję̱ y'Onṵk, ję̱ Dios Tee'ji ve'e dṵnṵja'vip.
37 ’Ve'em ax jo'n tyoojnji kyọjtsji ku ve'e ję̱ Noé jyoojntyki,
nay ve'empa tse'e tyoojnjinuvat van'it ku ątse'e nmiinnuvat,
ąts, ję̱ Jayu Juu' ve'e Nṵpąąmdṵka Ijtp.
38 Ku ve'e ję̱ nąąkukọ́ma kyanaxyna vye'na, kaaydup ook-
tup tse'e ję̱ jayu, yaa'vyąjktup tą'ąxpąjktup, van'it paat tse'e
ve'em dṵtoondi ku ve'e ję̱ Noé jęp arca jąątp tyąjkini.
39 Ax ka'a tse'e dṵnṵja'vidi vin'ite'e myínṵt ję̱ xąąj ku
ve'e ñąąkukọ́madat, van'ítnume'e dṵnṵja'vidi ku ve'e ję̱
nąąkukọ́ma jyę̱'y ję̱tse'e y'ọọ'kkąjxtini. Nay ve'empa tse'e
van'it jyajtpat ku ątse'e nmiinnuvat jado'k nax.
40 Ję̱ xąąj, nṵmę̱jtsk tse'e ję̱ yaa'tyąjk vyę̱'nadat ję̱m kam
jọọtm, to'k tse'e yakvọọvnit, jado'k tse'e tyaannit;
41 nṵmę̱jtsk tse'e ję̱ tą'ąxtąjk jąjtsp vyę̱'nadat, to'k tse'e
yakvọọvnit, jado'k tse'e tyaannit.
42 ’Nakyujoojntykajada miits, kṵx ka'a xa ve'e xnṵjávada
vin'it ątse'e nmiinnuvat jado'k nax.
43 Nṵjávada yą'ą, pąn kṵdṵnṵjava xa ve'e ję̱ kutąjk
pąn vin'ite'e kọọ'ts ję̱ mę̱ę̱'tspa tyąkava'añ, joojntyk tse'e
ñaajk'ítjṵt ję̱tse'e dṵkayakjátṵt ję̱tse'e ję̱ tyąjk dṵyak'ava'atsṵt
ję̱tse'e ję̱ pyąąmdṵk yakmę̱ę̱'tsjat.
44 Apąąmdṵka ve'e mnaajk'ítjadat, kṵx kavinmaaype'e
mvę̱'nadat ku ątse'e nmiinnuvat jado'k nax, ąts, ję̱ Jayu Juu'
ve'e Nṵpąąmdṵka Ijtp.

Ję̱ ọy ix'ijtpa ję̱ts ję̱ kọ'ọy ix'ijtpa
(Lc. 12.41-48)

45 ’Ję̱ jáyuda juu' ve'e kuvij ję̱tse'e ọy dṵtonda juu' ve'e ję̱
Nte'yam chąjkp, ve'emts ję̱'ę̱ ve'eda ax jo'n to'k juu' ve'e ję̱
toonk ọy dṵ'ix'ijtp ję̱tse'e ję̱ vyintsą́n tyukkątą́kaja ję̱tse'e
dṵ'ix'ítṵt ję̱ toompatąjk. Van'it tse'e ję̱ vyintsą́n chąą'n.

46 Ax ku tse'e jẹ vyintsą́n jyẹ'yni, van'it tse'e dụ'ix jẹts ọye'e
dụkutyún jẹ ayook juu' ve'e yakta'nụxju. Xọọnts jẹ'ẹ ve'e jẹ
ix'ijtpa ku ve'e ve'em jẹ vyintsą́n pyaa'tyjụ.
47 Tyụ́vam xa ą́ts miitse'e nnąą́jmada jẹts jẹ vyintsąne'e
tukkątąjkikąxjup jẹtse'e dụ'ix'ítụt nụjom juu' jatye'e y'ixp
jyayejpp.
48 Ka'ats jẹ'ẹ ve'e vye'ema ax jo'n to'k jẹ ix'ijtpa juu' ve'e
dụnasja'vip jẹts tánape'e jẹ vyintsą́n,
49 jẹtse'e dụjomton'ukva'añ dụtiton'ukva'añ jẹ vyintsą́n jẹ
tyoompada, jẹtse'e jẹ mookjuva dụmąą́tkáy dụmąą́t'uu'k.
50 Kavinmaayp tse'e vyẹ'nat jẹ xąą́j ku ve'e jẹ vyintsą́n
jyẹ'ynit jẹtse'e ve'em yakkupaadat.
51 Van'it tse'e jẹ vyintsą́n jẹ tsaachpaatụn myọ'ọjụt jẹtse'e
pyą́mjụt joma ve'e jẹ jayu juu' ve'e mẹjts'aajax mẹjtsjọọtax.
Jẹm tse'e nụmay yaaxtinit jẹm tse'e nụmay ñatyą́tskaa'tjidinit.

25

Nụmajk jẹ kiixątą'ą́x tukmu'a'ixmojkin

1 ’Jidụ'ụm xa ve'e jyátụt mąą́t jẹ jayu pą́n pą́n jatye'e itu-
vaandup jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą́'m. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'eda
ax jo'n jyajty nụmajk jẹ kiixątą'ą́xta juu' ve'e jẹ tyą́'kxpa
dụkọọndu jẹtse'e ñąjkxti jẹja jẹ navyą́jkjuva tyą́k'aajy, jẹ
tą'ą́xpą́jkpa ve'e ọjts dụ'a'ixta.
2 Nụmugọọxk tse'e jẹ kiixątą'ą́xta ọyvintsọva juu' dụtonda,
jẹts jẹ janụmugọọxk, ọy tse'e juu' dụpayọ'ọyda.
3 Juu' tse'e ọyvintsọva juu' dụtoondup, ka'a tse'e jẹ aceite
dụkọọndi munụyojk jẹtse'e jẹ tyą́'kxpa kụdụjaa'kpąą́jmjidi;
4 ax juu' tse'e ọy juu' dụpayọ'ydup, kyọọndu tse'e jẹ aceite
munụyojk, apụke'e juu' ve'e jẹ tyą́'kxpa myąą́t.
5 Ku ve'e jẹ tą'ą́xpą́jkpa tya'ni, manajxtinu tse'e nụjom jẹ
kiixątą'ą́xta.
6 Tso'm jo'n tse'e jẹ jayu mąkk kyą́jts jidụ'ụm: “¡Ụxẹme'e
myets jẹ tą'ą́xpą́jkpa; nąjkxụ xmąą́tnavyaa'tjada!”
7 Van'it tse'e jẹ kiixątą'ą́x pyojtụkti jẹtse'e jẹ tyą́'kxpada
dụ'apąą́jmtkidi.
8 Van'it tse'e jẹ nụmugọọxk juu' ve'e ọyvintsọva juu'
dụtoondup, jẹ'ẹ tse'e dụnụụjmidu jẹ nụmugọọxk juu' ve'e
ọy juu' dụpayọ'ydup: “Mọọyk ąą́ts to'k aaj jẹ m'acéiteda kụx
pi'tsnupe'e ąą́ts yą́ ntą'kxpa.”
9 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ nụmugọọxk y'atsọọjvjidi: “Ka'ase'e,
kụx ka'a xa ve'e xnụpaadijimdat; ñojk'ọ́ye'e nąjkxụ mjẹ'ẹ
xjoyda.”
10 Ax namvaat tse'e ọjts dụjoyda jẹ y'acéiteda, van'it tse'e
jyẹ'y jẹ tą'ą́xpą́jkpa. Jẹ kiixątą'ą́xta juu' ve'e apąą́mdụkani

ve'nidup, myaątątajkiduts ję'ę ve'e xąąjiva ję tą'ąxpąjkpa. Van'it tse'e ję tąjk y'atojkni.
11 Ku ve'e jyę'ydinuva ję nųmugǫǫxk kiixątą'ąxta juu' ve'e ǫyvintsǫva juu' dųtoondup, van'it tse'e vyaandi: "¡Te', te', yak'avaatsjik ąąts to'k aaj yą mtąjk!"
12 Van'it tse'e yak'atsǫǫvdi: "Tyǫ́vam xa ąts miitse'e nnąąjmada jęts ka'a ąts miitse'e n'íxada."
13 Van'it tse'e ję Jesús jyaa'kvaajñ:
—Nakyujoojntykajadats, kųx ka'a ve'e xnųjávada ti xąąj ti hora ątse'e nmiinnuvat jado'k nax.

Ję meen tukmu'a'ixmojkin

14 'Ję Nte'yam xa ve'e ję jayu dųyakkutojkjip. Ve'em xa ję'ę ve'e ax jo'n to'k ję yaa'tyąjk juu' ve'e jékum nąjkxuvaan jętse'e dųvatsąąjv ję tyoompatąjk jętse'e ję myeen dųtukkątąjki jętse'e dųyaktóndat.
15 'Nųto'k tse'e dųtukkątąjki mugǫǫxk ję meen juu' ve'e va'ajts tsǫ́vax, jęts jado'k mę́jtsk ję meen, jęts jado'k to'k ję meen. Ax akijpxa tse'e chǫv ję meen. Ve'eme'e to'k jado'k dųtukkątąjki jętse'e dųyaktóndat pąn vintsǫ ve'e ję vijin ję kę́jųn dųjayę́pta. Van'it tse'e chąą'n jętse'e jékum ñųjkx.
16 Ję toompa juu' ve'e mugǫǫxk ję meen yaktukkątąjki, yaktompąjkkǫjts ję'ę ve'e ję vyintsą́n ję myeen jętse'e dųyaknųyojki jamugǫǫxk ję meen.
17 Nay ve'empa tse'e ję toompa juu' ve'e yaktukkątąjki mę́jtsk ję meen, ję'ę tse'e dųyaknųyojki jamę́jtsk ję vyintsą́n ję myeen.
18 Ax ję toompa juu' ve'e to'k ję meen yaktukkątąjki, ję'ę tse'e ję vyintsą́n ję myeen dųtaji.
19 'Ta'ni tse'e ję vyintsąnda jętse'e vyimpijtnuva. Van'it tse'e nųto'k jaty ję tyoompa dųvatsąąjv jętse'e dų'amǫtutǫ́vidi vintsǫ ve'e ję myeen dųyaktoondi.
20 Too'vąjkp tse'e jyę'y ję'ę juu' ve'e yaktukkątąjki mugǫǫxk ję meen. Myǫǫy tse'e ję vyintsą́n majk ję meen; jidų'ųm tse'e dųnųųjmi: "Vintsą́n, mugǫǫxk xa ąts mitse'e ję mmeen xtukkątąjki, ųxyájats ję'ę ve'e jamugǫǫxk juu' ątse'e mpąjk."
21 Van'it tse'e ję vyintsą́n ñą'mųxji: "Ǫyse'e, ǫy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsąk. Ǫy tse'e xyaktún juu' ve'e vęę'n, mayts ąts mitse'e juu' ntukkątą́kat. Tukputukxǫǫjntkikts ąts joma ve'e ąts ję nxǫǫjntkųn."
22 Van'it tse'e jyę'y ję'ę juu' ve'e yaktukkątąjki mę́jtsk ję meen, myǫǫy tse'e ję vyintsą́n maktaaxk ję meen, jętse'e vyaajñ: "Vintsą́n, mę́jtsk xa ąts mitse'e ję mmeen xtukkątąjki, ųxyájats ję'ę ve'e jamę́jtsk juu' ątse'e mpąjk."
23 Van'it tse'e ję vyintsą́n ñą'mųxji: "Ǫyse'e, ǫy toompa xa mitse'e, ve'eme'e juu' xtun ax jo'n yaktsąk. Ǫy tse'e

xyaktún juu' ve'e vee̱'n, mayts a̱ts mitse'e juu' ntukka̱tá̱kat. Tukputukxo̱o̱jntkikts a̱ts joma ve'e a̱ts je̱ nxo̱o̱jntku̱n.”

24 Ax ku tse'e jye̱'y je̱ toompa juu' ve'e to'k yaktukka̱ta̱jki je̱ meen, van'it tse'e je̱ vyintsá̱n du̱nu̱u̱jmi: “Vintsá̱n, nnu̱ja'vip xa a̱tse'e je̱ts ka'a mitse'e je̱ tukmo̱'tu̱n xjayep, je̱'e̱ ve'e m'amó̱tup juu' ve'e mkanu̱pu̱jkp je̱ts je̱'e̱ ve'e mpa̱kmujkp juu' ve'e mkatuump.

25 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts mitse'e ntsa̱'ki je̱ts a̱tse'e o̱jts ya̱ mmeen ntaja. Ax u̱xyájats ya̱'a̱ ve'e juu' a̱ts mitse'e xtukka̱ta̱jki.”

26 Van'it tse'e je̱ vyintsá̱n y'atso̱o̱jvji: “Mits, ko̱'o̱y toompa, ni vinxu̱pa xa a̱ts mitse'e xkatuujnja. Ve'em xa mitse'e mva'añ je̱ts je̱'e̱ a̱tse'e n'amó̱tup juu' a̱tse'e nkanu̱pu̱jkp je̱ts je̱'e̱ a̱tse'e mpa̱kmujkp juu' a̱tse'e nkatuump.

27 Ku̱xtukka̱ta̱jki xa ve'e je̱ jayu a̱ts je̱ nmeen je̱tse'e ku̱du̱yaknu̱yojki; ax kuts a̱tse'e ku̱nvimpijtni, van'itts a̱tse'e ku̱nyakvimpijt je̱ meen ma̱a̱t je̱ myunu̱yojkin.”

28 Van'it tse'e yaknu̱u̱jmidi pa̱n pa̱n jatye'e je̱m ve'nidup: “Pa̱jkjada ya̱'a̱ to'k je̱ meen je̱tse'e xtukka̱tá̱kadat je̱'e̱ juu' ve'e du̱ma̱a̱t majk je̱ meen.

29 Ku̱x pa̱n pa̱n xa ve'e juu' du̱jaye̱jpp, jaa'kyakmo̱'o̱p tse'e, ax ve'em tse'e o̱o̱y juu' du̱tunjayé̱pu̱t; ax pa̱n pa̱n tse'e juu' du̱kajaye̱jpp, yakpa̱jkjap tse'e nu̱jom, je̱'e̱ paate'e juu' ve'e yu̱u̱'n vee̱'n jyayejpp.

30 Ax ya̱ toompa juu' a̱tse'e xkatoojnjip, yakpítsumdinits je̱ts pa̱mda je̱m ako̱o̱'ts ítum. Je̱m tse'e nu̱may yaaxtinit je̱m tse'e nu̱may ñatya̱tskaa'tjidinit.” Jidu̱'u̱m tse'e je̱ toompa je̱ vyintsá̱n vyaajñ.

Ku anañu̱joma je̱ jayu yakto̱kimpayo̱'ynit

31 Van'it tse'e je̱ Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku xa a̱tse'e je̱ va'ajts aangelesta̱jk nma̱a̱tmínu̱t je̱ ma̱jin ma̱a̱t, a̱jxtu̱kupts a̱tse'e je̱ja nkutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n ku̱jx, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

32 Nu̱jom tse'e je̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup vinxu̱p to'k it to'k naxviijn, je̱'e̱ tse'e nay'amojkiká̱xjadap je̱ja a̱ts nvinkujk; a̱ts tse'e apu̱k mpa̱a̱mdinup to'k jado'k, ve'em ax jo'n je̱ carnero vinténiva apu̱k du̱pu̱m je̱ carnero je̱ts apu̱k je̱ chivo.

33 Je̱ jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je̱ carneeroda, jé̱jats a̱ts je̱'e̱ ve'e mpá̱mdat a̱ts n'aka'yu̱n pa'ayi; je̱ts je̱ jayu juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je̱ chívoda, jé̱jats a̱ts je̱'e̱ ve'e mpá̱mdat a̱ts n'anaja̱pa'ayi.

34 Van'itts a̱tse'e, je̱ Yakkutojkpa, nna̱a̱jmadat pa̱n pa̱n jatye'e je̱ja a̱ts n'aka'yu̱n pa'ayi: “Míndats miits. A̱ts je̱ nTee' je̱ kyunoo'kxu̱n ma̱a̱t tse'e m'itta. Tá̱kada yam a̱ts nkutojku̱n jo̱o̱tm, myak'apa̱a̱jmtkijidu xa miits ya̱'a̱ ve'e ka'anume'e je̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na.

35 Kux ku ątse'e nyu'oo'kji, xyakkaayduts ątse'e; ku ątse'e
ntąątsi, xmooyduts ątse'e ję tsoxk nąąj; ku ątse'e najxpa jayu
nve'na, xyakmataanduts ątse'e;
36 ku ątse'e ję vit ję xox xka'ijtji, xxojxtuts ątse'e; ku ątse'e
pąjkjup nve'na, xku'íxtuts ątse'e; ku ątse'e jęp poxuntujkp
nve'na, xku'íxtuvats ątse'e."
37 Van'it tse'e y'atsóvdat ję'ęda pąn pąn jatye'e tuv jáyuvidup
joojntykidup: "Mąją Vintsán, ¿vin'itts ąąts mitse'e n'ix ję̨ts
mitse'e myu'oo'kji, ję̨ts ąąts mitse'e nyakkaajy? ¿Vin'itts ąąts
mitse'e n'ix ję̨ts mitse'e mtąątsi, ję̨ts ąąts mitse'e ję tsoxk nąąj
nmooj̨y?
38 ¿Vin'itts ąąts mitse'e n'ix ję̨ts najxpa jayu mitse'e, ję̨ts ąąts
mitse'e nyakmataajñ? ¿Vin'it tse'e ję vit ję xox mka'ijtuxji, ję̨ts
ąąts mitse'e nxąjx?
39 ¿Vin'itts ąąts mitse'e n'ix pąjkjup ukpu ję̨p poxuntujkp,
ję̨ts ąąts mitse'e ojts nku'ix?"
40 Van'itts ątse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ąts miitse'e
nnąąjmada ję̨ts nujome'e juu' ve'e mtoojnjidu ąts ję
n'utsątąjk, vinxupe'e dukanumąja ję jayu, ve'emts ję'ę ve'e
ax jo'n ątse'e viinm miits kuxtoojnjidi."
41 'Van'itts ątse'e nnąąjmadat pąn pąn jatye'e jęja ąts
n'anająpa'ayi: "Vinva'kva'atsta ąts, ko'oñukótsada, nąjkxta
jęm jąnjootm juu' ve'e xą'ma kąjx tooyp, ję'ę juu' ve'e
apąąmdukani ijtp ję̨tse'e ję̨m chaachpaattinit ję ko'oyjáyuvap
mąąt ję kyo'oy aangelestąjkta.
42 Kux ku ątse'e nyu'oo'kji, ka'ats ątse'e xyakkaaydi; ku
ątse'e ntąątsi, ka'ats ątse'e ję tsoxk nąąj xmooydi;
43 ku ątse'e najxpa jayu nve'na, ka'ats ątse'e xyakmataandi;
ku ątse'e ję vit ję xox xka'ijtji, ka'ats ątse'e xxojxti; ku ątse'e
pąjkjup nve'na ję̨ts ku ątse'e ję̨p poxuntujkp nve'na, ka'ats
ątse'e ojts xku'ixta."
44 Van'itts ątse'e x'atsóvdat: "Mąją Vintsán, ¿vin'itts ąąts
mitse'e n'ix ję̨ts mitse'e myu'oo'kji, uk mtąątsi, ukpu najxpa
jayu mve'na, ukpu ję vit ję xox mka'ijtuxji, uk pąjkjup mve'na,
ukpu ję̨p poxuntujkp mve'na, ję̨ts ąąts mitse'e nkaputąjki?"
45 Van'itts ątse'e n'atsóvdat: "Tyúvam xa ąts miitse'e
nnąąjmada ję̨ts nujome'e juu' ve'e mkatoojnjidu ję jayu,
vinxupe'e dukanumąja ję jayu, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ątse'e
viinm miits kuxkatoojnjidi."
46 Ję'ęda tse'e nąjkxtap joma ve'e xą'ma kąjx chaachpaat-
tinit; ax ję'ęda juu' ve'e tuv jáyuvidup joojntykidup, ję'ę tse'e
nąjkxtap joma ve'e xą'ma kąjx jyoojntykidinit.

26

Ku ję̱ israeejlit jayu dụkojtsmojkti ję̱tse'e ję̱ Jesús dụmátstat
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ku ve'e ję̱ Jesús vyankụjx, van'it tse'e ję̱ y'ixpạjkpatạjk
dụnụụjmi:
2 —Ax jo'n miitse'e xnụjávada jo'n, vạjxkm xa ve'e ję̱ pascua
xạạj dụpaa'tụt. Ję̱ xạạjts ạtse'e ję̱m ję̱ jayu kyạ'm nyakpámụt
juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup, ję̱ts ạtse'e cruuzpét n'ítụt, ạts, ję̱
Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.
3 Van'it tse'e ñay'amojkijidi ję̱ tee'tạjk ję̱ vyintsạnda mạạt
ję̱ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjkta ję̱ts ję̱ israeejlit ję̱ myújit
jáyuda. Ję̱p tse'e ñay'amojkijidi ję̱ Caifás tyạk'ap, ję̱'ę̱ tse'e ijt
tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp ję̱ tee'tạjkta van'it.
4 Ję̱p tse'e dụkọjtsmojkti pạn vintsọ ve'e ję̱ Jesús dụmátstat
ję̱ taay mạạt, ję̱tse'e dụyakjay'ọọ'kjadat.
5 Jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi:
—Ka'a tse'e nmajtsumdat ku ve'e ję̱ xạạj tyunjụ vyę̱'nat kụx
ku ve'e ję̱ nụmay jayu yoojmụktat y'ajxụktat.

To'k ję̱ tạ'ạxtạjk dụpạạjmji ję̱ pa'ajk xoo'kpa nạạj ję̱ Jesús
(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ję̱m tse'e betániait kyajpụn kạjxm ję̱ Jesús vye'na ję̱m ję̱
Simón tyạk'am, ję̱'ę̱ juu' ve'e leprapạjkjup y'ijt.
7 Kaayp tse'e ję̱ Jesús vye'na, van'it tse'e vyinkutámiji to'k
ję̱ tạ'ạxtạjk mạạt to'k ję̱ pọọ'p tsaaj apạjkin juu' ve'e ję̱ pa'ajk
xoo'kpa nạạj dụmạạt juu' ve'e tsọ́vax ạạ'k. Van'it tse'e ję̱ Jesús
dụtukxạktę̱ejmụkkụjx.
8 Ku tse'e ję̱ y'ixpạjkpatạjk dụ'ixti, jọtma'ttu tse'e, ję̱tse'e
vyaandi:
—¿Tyạjxts yạ'ạ ve'e kọọjyji dụyakvintọki?
9 Kụyaktạạ'k xa yạ'ạ ve'e tsọ́vax ję̱tse'e ję̱ ayọọva jayu ję̱
meen yakmọ'ọt.
10 Ñụja'vits ję̱'ę̱ ve'e ję̱ Jesús vintsọ ve'e vyaandi, van'it tse'e
ję̱ y'ixpạjkpatạjk dụnụụjmidi:
—¿Tyạjxse'e xvinma'yụnmọ'ọda yạ tạ'ạxtạjk? ę̱ Ọy xa ję̱'ę̱
ve'e juu' ạts yạ'ạ ve'e tụxtuujnja.
11 M'íttap xa miitse'e xạ'ma mạạt ję̱ ayọọva jayu; ax ka'ats
ạtse'e xạ'ma n'uk'ijtnit miits mạạtta.
12 Juu' xa ve'e yạ tạ'ạxtạjk tụdụtún ku ạtse'e tụxtuknụtem
yạ pa'ajk xoo'kpa nạạj, y'apạạjmtkipts yạ'ạ ve'e ạts ję̱
nnụnaxtạjkin.
13 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, pạn joma ve'e yak-
tukka'amáy ję̱ ọy kạts ję̱ ọy ayook vinxụp to'k it to'k naxviijn,
yakkọjtspapts ję̱'ę̱ ve'e juu' ạtse'e yạ tạ'ạxtạjk tụxtuujnja,
ve'em tse'e yaktukjaa'myę̱jtsnit.

Ku ję Judas dụkojtsmojkti mạạt ję tee'tạjk ję vyintsạnda
(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ję Judas Iscariote, nụto'k ję ixpạjkpa juu' ve'e
nụmakmẹjtsk ijttu, ję'ẹ tse'e ọjts dụmạạtnakyọ́tsjada ję
tee'tạjk ję vyintsạnda,
15 ję̨tse'e dụnụụjmidi:
—¿Tis ạtse'e xmọ'ọdap pạn mpụụmp ạtse'e ję Jesús ję̨m
miits mkạ'mda?
Van'it tse'e tyukvinva'nijidi ii'px majk ję meen juu' ve'e
plata.
16 Van'it tse'e ję Judas dụ'ixti pạn vintsọ ve'e ję Jesús
dụpạ́mụt ję̨m ję'ẹ kyạ'mda.

Ję Majạ Vintsạ́n ję y'a'ox
(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

17 Ku ve'e ję muto'k xạạj dụpaaty ku ve'e ję tsapkaaky
yakkay juu' ve'e ję levadura dụkamạạt, van'it tse'e ję
Jesús ję y'ixpạjkpatạjk vyinkutạ́mijidi. Van'it tse'e ję Jesús
dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Jómase'e xtsạk ję̨ts ạạtse'e nạjkx nyak'ọya ję̨tse'e nyakna-
jxumdat ję pascua xạạj a'ox?
18 Van'it tse'e y'atsạạjv ję̨tse'e ñạjkxtat ję̨m kajpụn kạjxm.
Ku ve'e dụ'íxtat to'k ję jayu juu' ve'e tyijp, ję̨ja tse'e ję'ẹ
tyạk'aajy ñạjkxtat. Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:
—Ję̨tse'e xnạạjmadat: "Jidụ'ụme'e ję yak'ixpạjkpa vya'añ:
Tạ́minup xa ve'e ạts ję n'ọọ'kụn. Ję̨ja ve'e mtạk'aajy ạts ję
n'ixpạjkpatạjk ję pascua xạạj a'ox ntukmạạtyaknaxuva'añ."
19 Van'it tse'e ję y'ixpạjkpatạjk dụtoondi ax jo'n ję Jesús
tyukpavaajnjidi, y'apạạjmtkidu tse'e ję pascua xạạj a'ox.
20 Ku ve'e ję it cho'oini, van'it tse'e ję Jesús ję ñụmakmẹjtsk
ixpạjkpatạjk dụmạạtnajxti a'óxiva.
21 Kaaydup tse'e vyẹ'nada, van'it tse'e ję Jesús vyaajñ:
—Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada ję̨ts nụto'ke'e mi-
itsta juu' ạtse'e xpạ́mup ję̨m ję jayu kyạ'm juu' ạtse'e
xtso'oxpạjktup.
22 Van'it tse'e ọọy tyuntsaachvinmapyạjkti ję̨tse'e to'k
jado'k ję Jesús dụ'amọtutụ́vidi:
—Majạ Vintsạ́n, ¿ạts ję'ẹ vine'e?
23 Van'it tse'e ję Jesús y'atsạạjv:
—Nụto'k ję'ẹ ve'e juu' ve'e ję kyạ'ạj tụdụpụm yam plato
jọọtm ạts mạạt, ję'ẹts ję'ẹ ve'e juu' ạtse'e xpạ́mup ję̨m ję jayu
kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup.
24 Ax ję'ẹmts ạtse'e mpanụjkxp ję too' juu' ve'e javyet ijtp
ạts kạjx ję̨p Kunuu'kx Jatyán kụjxp, ạts, ję Jayu Juu' ve'e
Nụpạạmdụka Ijtp. ¡Ax ayọọts ję'ẹ ve'e ję jyọọt ję jayu juu'

ątse'e xpąmup jęm ję jayu kyą'm juu' ątse'e xtso'oxpąjktup!
Nųyojk ǫy xa ve'e kųy'ijtųxji ję jayu ku ve'e kųkyake'x.
25 Van'it tse'e kyąjts ję Judas juu' ve'e pąąjmjinup jęm ję jayu
kyą'm juu' ve'e tso'oxpąjkjųdup. Jidų'ųm tse'e vyaajñ:
—Yak'ixpąjkpa, ¿ąts ję'ę vine'e?
Jętse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:
—Mits xa ję'ę ve'e, ve'em ax jo'n viinm tųmva'añ.
26 Kaaydup tse'e vyę'nada, jętse'e ję Jesús dųkąąjn ję
tsapkaaky, ję Nte'yam dųkukǫjtsji, jętse'e dųtojkva'kxjidi ję
y'ixpąjkpatąjk. Van'it tse'e vyaajñ:
—Kayda, yą'ą ję'ę ve'e ąts ję nni'kx ję nkǫpk.
27 Van'it tse'e dųkǫǫmpa ję tuk'a'ooguin, ję Nte'yam
dųkukǫjtsji, jętse'e dųmǫǫjy ję y'ixpąjkpatąjk, jętse'e vyaajñ:
—Oo'kta juu' ve'e yą tuk'a'ooguin myąąt.
28 Yą'ą ję'ę ve'e ąts ję nnųų'pun. Kųx ku ątse'e n'ǫǫ'kųt,
nyaktaajnjadapts ąts miitse'e to'k ję nam kǫjtstán. Ję
nųmay jáyuts ątse'e nku'ǫǫ'kap jętse'e ve'em ję tyǫkin
yakmęę'kxjadat.
29 Ax nmųųjmidupts ąts miitse'e jęts ka'a ątse'e
n'uk'ooknuvat ję tsaaydum pa'ajk nąąj, van'ítnume'e ku
ąts miitse'e ntukmąąt'oo'ktat ję ñam ję'ę jęm ąts ję nTee'
kyutojkųn jǫǫtm.

Ku ję Jesús dų'ava'ni jęts ję Pedro ve'e kanatyukpąkjup
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Van'it tse'e to'k ję ųv dų'ąąvdi jętse'e ñąjkxti jęm Olivos
Kǫpk viindum.
31 Van'it tse'e ję Jesús ję y'ixpąjkpatąjk dųnųųjmidi:
—Nųjom xa ąts miitse'e xmasǫ'ǫktat ųxyam yą tsooj,
kųx jidų'ųme'e javyet jęp Kunuu'kx Jatyán kųjxp:
“Nyak'ǫǫ'kup xa ątse'e ję carnero vinténiva jętse'e ję carnero
y'anomva'kxtat.”
32 Ax kuts ątse'e njoojntykpąjknuvat, nąjkxupts ątse'e jęm
galiléait y'it jǫǫtm; ųx'ǫǫkts miitse'e jęm mję'yadat.
33 Van'it tse'e ję Pedro y'atsǫǫjvji:
—Mjamasǫ'ǫkjada ve'e anañųjoma, ka'ats ąts mitse'e
nmasǫ'ǫkųt.
34 Van'it tse'e ję Jesús ñą'mųxji:
—Tyúvam xa ąts mitse'e nnųųjma, jęts ųxyam yą tsooj,
ka'anume'e ję na'atseev y'aya'axy vyę'nat, mutoojk náxipts
ąts mitse'e xkanatyukpųkjų vyę'nat.
35 Van'it tse'e ję Pedro y'atsąąjv:
—Kųnja'ąą'k xa ątse'e mits mąąt, ka'ats ąts mitse'e
nkanatyukpąkjųt.
Tum ve'em tse'e vyaanduva nųjom ję myu'ixpąjkpatąjk.

Ku ję Jesús chapkąjts jęp Getsemaní
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Van'it tse'e ję Jesús ję y'ixpąjkpatąjk dụmąątję'y joma ve'e
to'k ję it juu' ve'e Getsemaní dụxąąj; ję̨m tse'e dụnụụjmi ję̨
y'ixpąjkpatąjk:
—Tsąąnada yaja namvaat ątse'e xim tsọ nąjkx ntsapkąts.
37 Pyavọọv tse'e ję Pedro ję̨ts nụmę̨jtsk ję y'ixpąjkpa juu'
ve'e ję Zebedeo ję myajntktąjk. Van'it tse'e chaachvin-
mapyụjk ję̨tse'e ñavyinma'yụnmọọjyji,
38 ję̨tse'e dụnụụjmidi ję'ę̨ juu' ve'e pyavọọvdu:
—Tsaachvinmaayp xa ve'e ąts yą njọọt yą nja'vin ọọ'kụn
am paat. Tanda yaja ję̨tse'e joojntyk m'íttat ąts mąąt.
39 Van'it tse'e ję Jesús javę̨ę'n jyaa'knụjkx ję̨tse'e ję vyiijn
ję y'aaj dụtukpaaty ję naax ję̨tse'e chapkąjts. Jidụ'ụm tse'e
vyaajñ:
—Tata, pąn m'ọ'yixjup xa ve'e, kadi xyakjaty ję̨ts ątse'e
xtukkąda'akụt yą tsaachpaatụn; ax ka ję'ę̨p tse'e mtónup juu'
ątse'e ntsąjkp, ję'ę̨ ve'e mtónup juu' mitse'e mtsąjkp.
40 Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e dụmasọọkti ję
y'ixpąjkpada; maadup tse'e dụpaatti. Van'it tse'e ję Pedro
dụnụụjmi:
—¿Ka'a ve'e tụm'ọ'yixjada ję̨tse'e ąts mąąt joojntyk kụm'itta
ọtyo'k hora?
41 Nakyujoojntykajada ję̨ts tsapkọtsta ję̨tse'e mkaka'adat
ję̨p tọkin jąątp. Ję jayu ję jyọọt ję jya'vin, chąjkpts ję'ę̨ ve'e
ję̨tse'e dụtónụt juu' ve'e ję Nte'yam chąjkp; ax ayonụktą́kats
ję'ę̨ ve'e ję jayu ję ñi'kx ję kyọpk.
42 Van'it tse'e mumę̨jtsk nax ñąjkxnuva ję̨tse'e jidụ'ụm
chapkąjts:
—Tata, pąn ka'a xa ve'e m'ọ'yixjụ ję̨ts ątse'e
xkatukkąda'akụt yą tsaachpaatụn, va'an tse'e ve'em dụtunjụ
ax jo'n mitse'e xtsąk.
43 Van'it tse'e vyimpijtnuva; maadup tse'e dụpaatnuva ję
y'ixpąjkpada kụx ka'a ve'e ję tsooj dụ'ukmuténidini.
44 Van'it tse'e dụmasọọkti ję̨tse'e mutoojk nax ọjts
chapkọjtsnuva. Nay vanxụ́pjyam tse'e chapkąjts.
45 Van'it tse'e vyimpijtnuva joma ve'e ję y'ixpąjkpada ję̨tse'e
dụnụụjmidi:
—¿Mmaadup mpọọ'kxtupna ve'e? Tą xa ve'e ję tiempo
dụpaatni ję̨ts ątse'e nyakpą́mụt ję̨m ję tọ́kinax jayu kyą'm,
ąts, ję Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp.
46 Pojtụkta ję̨ts dụja'mda. Ję̨ja xa ve'e myęjtsni juu' ątse'e
xpą́mup ję̨m ję jayu kyą'm juu' ątse'e xtso'oxpąjktup.

Ku ję Jesús yakmajch
(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Kǫjtspna tse'e ję Jesús vye'na ku ve'e ję Judas jyę'y, ję'ęts
ję'ę ve'e nụto'k ję ixpąjkpa juu' ve'e nụmakmę́jtsk ijttu. Jęm
tse'e nụmay ję jayu dụmąątję'yada ję yajkxy tsojx mąąt jęts ję
kụp mąąt, ję tee'tąjk ję vyintsąnda jęts ję israeejlit ję myújit
jayutąjk, ję'ę tse'e kę́jxjụdup.
48 Ję Judas juu' ve'e ję Jesús jęm ję'ę kyą'm dụpąąmnup,
myǫǫydu tse'e ję nụja'vin vintsǫ ve'e dụnụjávadat pąn pąn ję'ę
ve'e ję Jesús, ax ve'em tse'e dụtónụt ax jo'n ję jayu ję myujayu
ǫǫy dụtuntsąk. Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmidi:
—Pąn pąnts ątse'e ntsuu'kxp, ję'ęts ję'ę ve'e, ję'ę tse'e
mmátstap.
49 Kǫjtskąjxpna tse'e ję Judas vye'na, van'it tse'e
dụvinkutąmi ję Jesús jętse'e dụnụụjmi:
—¡Dios meep Yak'ixpąjkpa!
Van'it tse'e dụtsuu'kx.
50 Van'it tse'e ję Jesús ñą'mụxji:
—Amigo, ¿tise'e mnụmejtsp?
Van'it tse'e ję jayu ję Jesús dụvinkutą́midi jętse'e dụmajtsti.
51 Van'it tse'e to'k ję jayu juu' ve'e ję Jesús mąąt ve'nip,
ję'ę tse'e ję yajkxy tsojx dụyakpítsum jętse'e dụkụspojxji
to'k ado'om ję tyaatsk juu' ve'e dụtoojnjip ję tee' juu' ve'e
dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta.
52 Van'it tse'e ję Jesús ñą'mụxji:
—Pąąmnuva ję myajkxy tsojx jęp tyąjk jąątp; kụx nụjome'e
pąn pąne'e ję jayu dụyak'ǫǫ'kp ję tsojx mąąt, nay ję'ę́jyam
tse'e tyuk'ǫǫ'knuvap.
53 ¿Ka'a ve'e xnụjava jęts pąn kụn'amǫtu ątse'e ję nTee',
tun jatyts ątse'e xtuknụkę́xụt nụtoogupxụk majk miijl naxy
ję ángeles?
54 Ax pąn ve'em tse'e kụjyaty, ¿vintsǫse'e tyónjụt kyǫ́tsjụt
juu' ve'e vaamp jęp Kunuu'kx Jatyán kụjxp ąts kąjx?
55 Van'it tse'e ję Jesús ję nụmay jayu dụnụụjmi:
—¿Ve'em ąts miitse'e xnụminda ję yajkxy tsojx mąąt jęts
ję kụp mąąt, jęts ątse'e xmátstat ax jo'n ątse'e ję mę́ę'tspa
kụn'ijt? Jǫ́vum xąąj xa ątse'e tụnyak'ixpụk jęp mąją
tsaptụjkp; ka'ats ątse'e xmajtsti van'it.
56 Ụxyam tse'e ve'em jyaty jętse'e tyónjụt juu' ve'e jęp
Kunuu'kx Jatyán kụjxp jyaaydu ję Nte'yam ję y'ayook
kǫjtsnajxpatąjkta.
Van'it tse'e to'k ką'ąjyji ję y'ixpąjkpatąjk kyukę́ę́kjidi, naay-
dume'e dụyaktaandi.

Ku ję Jesús dụvinteni pąn pąn jatye'e dụnụmájidup jęp tsaptụjkp
(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Van'it tse'e jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e jẹ Jesús dụmajtstu,
jẹ'ẹ tse'e dụyaknạjkxtu jẹja jẹ Caifás vyinkujk, jẹ tee' jẹ'ẹ
ve'e y'ijt juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta. Jẹpe'e
ñay'amojkijidi jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ israeejlit
jẹ myúj́it jáyuda.
58 Ax jékumji tse'e jẹ Pedro pya'ụx'ọọkaja jẹp jẹ tee' Caifás
tyạk'aagup paat. Jẹpts jẹ'ẹ ve'e tyạjki jẹtse'e dụmạạt'ạjxtkti jẹ
tsaptạkmutoompatạjk, jẹ'ẹ ve'e y'ixuvaampy pạn vintsọ ve'e
kyukạxa mạạt jẹ Jesús.
59 Jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda mạạt jẹ israeejlit jẹ myúj́it
jáyuda jẹts nụjom pạn pạn jatye'e dụnụmájidup jẹp tsaptụjkp,
y'íxtidupts jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụnụvampẹtta
jẹtse'e ve'em dụyakjay'ọọ'kjadat.
60 Ax ka'a tse'e dụpaatti vintsọ ve'e kụdụnụvampẹjtti
ó́yame'e nụmay jẹ jayu myạjva'kti juu' ve'e
janụvampẹtuvaajnjụdup. Ụx'ọọknum tse'e myạjva'kti
nụmẹjtsk
61 juu' ve'e vaandu:
—Yạ'ạ xa ve'e vaan: “X'ọ'yixjup xa ạtse'e jẹts ạtse'e yạ mạjạ
tsaptạjk nyakkutó́kiyụt; toojk xạạjts ạtse'e mpạạmnuvat.”
62 Van'it tse'e tyeni jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ
tee'tạjkta, jẹtse'e jẹ Jesús dụnụụjmi:
—¿Ni vinxụpa ve'e mkah'atsạv? ¿Vintsọ ve'e
mkanakyukạtsjụ ku ve'e myaknụ'ạạ'na?
63 Amạ'ạt tse'e jẹ Jesús tyaajñ. Van'it tse'e jẹ tee' ñạ'mụxji:
—Jẹ joojntyk Nte'yam kạjx, jẹ'ẹ kạjx tse'e juu' tyúj́vam
avana, vaajnja ạạts pạn mitse'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam
vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, jẹ'ẹ jẹ y'Onụk.
64 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Jẹ'ẹ xa ạtse'e, ve'em ax jo'n tụxkạts. Vaampapts ạtse'e jẹts
x'íxtap ạtse'e, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp, jẹts ạtse'e
ntsạạnat jẹja jẹ Nte'yam y'aka'yụn pa'ayi, juu' ve'e nụjom
dụkạ'mikạjxp. Ve'emts ạtse'e x'íxtuvat ku ạtse'e nkạda'akụt
jẹm vínụts jọọtm.
65 Van'it tse'e jẹ tee' jẹ vyit ñatyuknụkạạ'tsvaatsji, jẹ'ẹ ve'e
dụyaknụkẹ'xnatạjkip jẹts kyọ'ọyja'vipe'e, jẹtse'e vyaajñ:
—Tạ xa yạ'ạ ve'e jẹ Nte'yam dụvinkọjtspét ku ve'e
ve'em vya'añ. ¿Tyạjxts ụụ'me'e njaa'ktsọjkumdat pạne'e
dụ'ixtu dụmó́tudu juu' ve'e tyoon kyọjts ka ó́yap? Tạ tse'e
x'amọtunaxta vintsọ yạ'ạ ve'e viinm tụvya'añ.
66 ¿Vintsọse'e xpayọ'ọyda?
Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Jẹp tọkin jạạtp xa yạ'ạ ve'e, vyinmajtsjup tse'e jẹtse'e
y'ọọ'kụt.

67 Van'it tse'e dṵvinkutsójidi, dṵtsii'kti, jẹtse'e dṵvimpạ'kxti
dṵjạpạ'kxti,
68 jẹtse'e jidṵ'ṵm dṵnṵṵjmidi:
—Pạn jẹ Cristo mitse'e, ¡nṵkǫ́tsṵts n'it pạn pạne'e
tṵmtsii'kjṵ!

Ku jẹ Pedro dṵkanatyukpạjkji jẹ Jesús
(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

69 Namvaate'e ve'em dṵtonda dṵnạạjmada, jẹp tse'e jẹ
Pedro vye'na taagujkp chṵṵna. Van'it tse'e to'k jẹ jạjtspa jẹ
Pedro dṵvinkutạmi jẹtse'e dṵnṵṵjmi:
—Mmạạtvíttpap xa mits yạ'ạ ve'e tṵy'it yạ Jesús, yạ galiléait
jayu.
70 Van'it tse'e jẹ Pedro dṵkanatyukpạjkji jẹ Jesús jẹja nṵjom
jẹ'ẹ vyinkujkta. Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa ạtse'e nnṵjava pạn ti mitse'e mkạjtsp.
71 Van'it tse'e jẹ Pedro dṵjaa'kmujékumi jẹ Jesús jẹtse'e jyẹ'y
jẹp joma ve'e jẹ zaguán. Van'it tse'e y'ixji jado'k jẹ jạjtspa.
Jidṵ'ṵm tse'e dṵnṵṵjmidi pạn pạn jatye'e jẹp ve'nidup:
—Jẹm xa yạ'ạ ve'e dṵmạạtvíttpa xi Jesús, xi nazarétit jayu.
72 Van'it tse'e jẹ Pedro dṵkanatyukpạjkjinuva jẹ Jesús, jẹ
Nte'yam dṵyaknajxy, jẹtse'e vyaajñ:
—Ka'a xa ạts yạ'ạ ve'e xi jayu n'ixa.
73 Ax ku tse'e vẹẹ'n jẹ it ñajxy, van'it tse'e vyinkutạ́mijidi pạn
pạn jatye'e jẹp ve'nidup jẹtse'e jidṵ'ṵm jẹ Pedro dṵnṵṵjmidi:
—Tyṵ́vam xa ve'e jẹts xi jyáyuva mitse'e, kṵx ve'eme'e jẹ
mkǫjtsṵn.
74 Van'it tse'e jẹ Pedro y'atsạạjv:
—Y'ixp xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹts ka'a ạts yạ'ạ ve'e xi jayu
n'ixa juu' miitse'e mtijtup. Ñṵja'vinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
jẹts kǫ'ǫy nṵkǫtsa ạtse'e ntaannit pạn ka'a ạtse'e tyṵva juu'
nkạts.
Tun jẹ'yji tse'e to'k jẹ na'atseev y'ayaaxy.
75 Van'it tse'e jẹ Pedro dṵjaa'myejts juu' ve'e jẹ Jesús
kyǫjts ku ve'e ña'mṵxji: "Ka'anume'e jẹ na'atseev y'aya'axy
vyẹ'nat, mutoojk náxipts ạts mitse'e xkanatyukpṵkjṵ
vyẹ'nat." Van'it tse'e jẹ Pedro jẹp pyítsumni jẹtse'e ǫǫy
tyuntsaachvinma'yṵnyaaxy.

27

Ku jẹ Jesús jẹm jẹ Pilato kyạ'm yakpṵṵjm
(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Ku ve'e jẹ it jyajtk, van'it tse'e nṵjom jẹ tee'tạjk jẹ
vyintsạnda jẹts jẹ israeejlit jẹ myṵ́jit jáyuda, jẹ'ẹ tse'e
dṵkǫjtsmojktu pạn vintsǫ ve'e dṵyakjay'ǫǫ'kjadat jẹ Jesús,

2 tsum tse'e jẹ Jesús dụyaknạjkxti jẹtse'e jẹm jẹ Poncio Pilato
kyạ'm dụpạạmdi. Jẹ rómait yakkutojkpa juu' ve'e jẹ mạjạ
kutojkụn dụkạ'mip van'it, jẹ'ẹ tse'e jẹ Poncio Pilato dụmọọyp
y'ijt jẹ kutojkụn.

Ku jẹ Judas ñaajk'ọọ'kji

3 Jẹ Judas juu' ve'e jẹ Jesús jẹm jẹ jayu kyạ'm dụpạạmnu
juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup, ku ve'e dụ'ixni jẹts nụpạạmdụkani
jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Jesús y'ọọ'kụt, van'it tse'e ọọy
jyọọ'ktunnakyọ'ọyja'vijini jẹtse'e ọjts jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda
jẹts jẹ israeejlit jẹ myújit jáyuda dụ'ukyakvimpituvaajnjini jẹ
ii'px majk plata meen juu' ve'e yakmọọy.

4 Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmidi:
—Tạ xa ạtse'e ntọkintún ku ạtse'e jẹm miits mkạ'm tụmpụm
jẹtse'e y'ọọ'kụt to'k jẹ jayu juu' ve'e ka tọ́kinaxap.
Van'it tse'e y'atsọọjvjidi:
—¿Tisna ạạts jẹ'ẹ ntoonka? ¡Mits xa ve'e mtoonk!

5 Van'it tse'e jẹ Judas dụnasvạji jẹ meen jẹp mạjạ tsaptụjkp
jẹtse'e ọjts ñachaptạạjyjini.

6 Kyọnmojktu tse'e jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda jẹ meen jẹtse'e
vyaandi:
—Ka'a xa ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga mạạt jẹ pava'nụn jẹtse'e
mpạ'mumdat yạ meen joma ve'e jẹ yạx yakpụm, kụx yạ'ạ ve'e
jẹ jayu tụyakmạ'ạ jẹtse'e jẹ jayu y'ọọ'kụt.

7 Van'it tse'e dụkọjtsmojkti jẹts jẹ meene'e tyukjóydap
to'k viijn jẹ naax juu' ve'e jẹ to'tspạạmpa jyẹ'ẹ, jẹm tse'e
dụyaknaxtạ́kadat jẹ viijnk tsọ́vit jayu.

8 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ naax ụxyam paatna dụxạạja Nụụ'pụn
Naax.

9 Ve'em tse'e tyoojnji jẹ ayook juu' ve'e jyaay jẹ Nte'yam
jẹ y'ayook kọjtsnajxpa Jeremías. Jidụ'ụm tse'e dụjaajy:
"Kyọọndu tse'e jẹ ii'px majk plata meen, jẹ meen juu' ve'e jẹ
israeejlit jayu ve'em tyuktsọ́vidu,

10 jẹ'ẹ tse'e tyukkujooydu jẹ to'tspạạmpa jẹ ñaax, ve'em ax
jo'n ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n xtukpavaajñ." Jidụ'ụm tse'e jẹ
Jeremías dụjaajy.

Ku jẹ Jesús dụvinteni jẹ Pilato
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Ku ve'e jẹ Jesús yakvạạjv jẹja jẹ Pilato vyinkujk, van'it
tse'e jẹ Pilato y'amọtutụ́viji:
—¿Mitse'e jẹ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?
Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Jẹ'ẹ xa ạtse'e, ve'em ax jo'n tụxkạts.

12 Ku ve'e jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda mạạt jẹ israeejlit jẹ myújit
jáyuda ñụvampẹjtjidi, ni vinxụpa tse'e jẹ Jesús kyah'atsạạjv.

13 Van'it tse'e jẹ Pilato ñạ'mụxji:

—¿Ka'a ve'e xmo̱tu vinxu̱p ti jatye'e myaktuknu̱xa̱'a̱a?
14 Ax ka'a tse'e je̱ Jesús jyaa'k'atsa̱a̱jv, ni to'ka je̱ ayook.
Atu̱va ato̱ki tse'e je̱ yakkutojkpa tyuntaajñ.

Ku je̱ Jesús je̱ y'o̱o̱'ku̱n kyutujk
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Ax vimpaascua xa̱a̱j tse'e je̱ Pilato du̱masa̱'a̱k y'ijt to'k je̱
poxu̱nta̱kjayu, jyapa̱na pa̱n pa̱ne'e je̱ nu̱may jayu y'amó̱tup.
16 Je̱p tse'e vye'na poxu̱ntu̱jkp to'k juu' ve'e Barrabás
du̱xa̱a̱j; ñu̱ja'vi tse'e je̱ nu̱may jayu je̱ts je̱ ma̱ja̱ to̱kin je̱'e̱ ve'e
tyoon.
17 Ku tse'e je̱ nu̱may jayu je̱m vye̱'nada, van'it tse'e je̱ Pilato
y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Pa̱n tse'e mtso̱jktup je̱ts a̱ts miitse'e nmaso̱o̱kjadat: je̱
Barrabás, ukpu̱ ya̱ Jesús, juu' ve'e Cristo yaktijp?
18 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Pilato ve'em vyaajñ ku̱x je̱ Jesuuse'e
jyamaso̱'o̱kuvaampy; ñu̱ja'vip je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱ e̱jku̱n ka̱jxe'e je̱
Jesús je̱m je̱'e̱ kya̱'m yakpu̱u̱jm.
19 Je̱m tse'e chu̱u̱na vye'na je̱ Pilato joma ve'e
tyo̱kimpayo̱'o̱y, van'it tse'e je̱ ñu̱da̱'a̱x jidu̱'u̱m
kya̱tsu̱nu̱ke̱jxji: “Kadi vintso̱ xtun je̱ jayu juu' ve'e ka to̱kin
ma̱a̱tap, ku̱x o̱o̱y a̱tse'e tso'y ntunvinmaayni je̱ nkuma'aj je̱'e̱
ka̱jx.”
20 Ax je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda ma̱a̱t je̱ israeejlit je̱ myújit
jáyuda, je̱'e̱ tse'e du̱'ako̱jtsidu je̱ nu̱may jáyuda je̱tse'e
du̱'amó̱tudat je̱tse'e je̱ Barrabás yakmaso̱'o̱ku̱t je̱tse'e je̱
Jesús y'o̱o̱'ku̱t.
21 Muko̱jtsjidinuva tse'e je̱ Pilato. Jidu̱'u̱m tse'e je̱ nu̱may
jayu du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Pa̱n tse'e ya̱'a̱ ya̱ nu̱me̱jtsk mtso̱jktup je̱ts a̱ts miitse'e
nmaso̱o̱kjadat?
Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Je̱ Barrabaase'e.
22 Van'it tse'e je̱ Pilato y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Ax tits a̱ts vine'e ntónup ma̱a̱t ya̱ Jesús, juu' ve'e Cristo
yaktijp?
Van'it tse'e anañu̱joma y'atso̱o̱vdi:
—¡Yakcruuzpé̱tu̱!
23 Van'it tse'e je̱ Pilato ña̱'mu̱xji:
—¿Tya̱jxse'e? ¿Ti ka ó̱yap ya̱'a̱ ve'e tu̱du̱tún?
Van'it tse'e nu̱yojk ma̱kk y'aa'mitaakti:
—¡Yakcruuzpé̱tu̱!
24 Ku ve'e je̱ Pilato du̱'ix je̱ts ka'a ve'e y'o̱'yixju̱ je̱tse'e
je̱ nu̱may jayu ku̱du̱yakvinmatyiktsti, y'ukvaandupe'e yoo-
jmu̱kta y'ajxu̱kta, van'it tse'e je̱ tsoxk na̱a̱j du̱nu̱ke̱jxi, je̱tse'e
je̱ja je̱'e̱ vyinkujkta kya̱puj. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ka'a xa ạtse'e nni'kxmat pạn ọọ'kpe'e yạ jayu juu' ve'e ka tọkin mạạtap; miits xa ve'e mtoonkta.

25 Van'it tse'e nụjom jẹ jayu y'atsọọvdi:

—¡Ạạtsam xa jẹ'ẹ ve'e nni'kxminup mạạt ạạts jẹ ntsaan jẹ nkọọj ku yạ'ạ ve'e y'ọọ'kụt!

26 Van'it tse'e jẹ Pilato jẹ Barrabás dụmasạạk; ax jẹ Jesús, yakjavyọjpju tse'e mạạt jẹ pọ'ọ vọjpụn jẹ pojxụn jạptsum, jẹtse'e jẹ jyayu dụtukkạtạjki jẹtse'e dụyakcruuzpẹ́ttat.

27 Van'it tse'e jẹ tojpatạjk jẹ Jesús dụyaknạjkxti jẹp jado'k tụjkp joma ve'e ñamyáyjada, jẹtse'e nụjom jẹ tojpatạjk jẹ Jesús dụnaa'va'kvítti.

28 Van'it tse'e dụnụjẹẹndi jẹtse'e jẹ tsapts vit dụtukxọjxti.

29 Van'it tse'e to'k jẹ ápit ta'aky dụpạạmdi jẹ corona jo'n, jẹtse'e dụtukxạkjẹẹjnụkti jẹm kyuvajkm, jẹtse'e jẹm y'aka'yụn kạ'm dụpạạmdi to'k jẹ kapy. Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em dụtoondi kụxe'e dụtijta jẹts vyintsạ'kidupe'e jẹ yakkutojkpa. Van'it tse'e dụvinkọxkténidi jẹtse'e dụnụxiikti dụtukxiikti. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:

—¡Yakmájats mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!

30 Ñụtsójiduva tse'e, jẹtse'e jẹ kapy dụkajpti jẹtse'e dụtukxạkvọjpụkti ka to'k náxap.

31 Tạ́vani tse'e dụnụxi'ikta dụtukxi'ikta vye'na, van'it tse'e dụpạjkjidi jẹ tsapts vit jẹtse'e dụpạạjmjidini jẹ vyítam. Van'it tse'e dụyaknạjkxti cruuzpẹjtpa.

Ku jẹ Jesús cryuuzpejt
(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Ku ve'e dụyaknạjkxta vye'na cruuzpẹjtpa jẹ Jesús, van'it tse'e dụmạạtnavyaatjidi to'k jẹ ciréneit jayu, Simón jẹ'ẹ ve'e xyạạj, jẹ'ẹ tse'e jẹ tojpatạjk y'akẹẹ'yidu jẹtse'e dụpakạạjyjat jẹ Jesús jẹ cryuuz.

33 Ve'em tse'e jyẹ'ydi joma ve'e jẹ it dụxạạja Gólgota. (Jidụ'ụm tse'e kyạtsạpítsum jẹ Gólgota, Kuxútum.)

34 Jẹm tse'e jẹ Jesús dụ'uktuk'oo'kuvaandi jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj juu' ve'e jẹ tsọọjy dụmạạt jẹtse'e mạkk dụkajávat jẹ tsaachto'nụn. Ax ku tse'e jẹ Jesús dụjaa'kyajpy, ka'a tse'e dụ'uuk.

35 Ku ve'e dụyakcruuzpẹjtti, van'it tse'e jẹ tojpatạjk dụyakva'kxti jẹ Jesús jẹ vyit, jẹ vyitụpa'tk tse'e ñụkoo'yidu. Ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e jyaay to'k juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa. Jidụ'ụm tse'e dụjaajy: "Yakva'kxtinu xa ve'e ạts jẹ nvit jẹtse'e dụnụkoo'yidi ạts jẹ nvitụpa'tk." Jidụ'ụm tse'e dụjaajy.

36 Van'it tse'e jẹm y'ạjxtkti jẹtse'e dụ'ix'íttat.

37 Je̱m tse'e je̱ Jesús cryuuz ko̱jm du̱pa̱a̱mdi to'k je̱ jatyán
juu' ve'e du̱'ava'nip pa̱n ti ve'e kyuvejtp. Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ:
"Ya̱'a̱ xa ve'e je̱ Jesús, je̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."
38 Yakcruuzpe̱jttuva tse'e nu̱me̱jtsk je̱ me̱e̱'tspa, to'k je̱ja je̱
Jesús y'aka'yu̱n pa'ayi je̱ts jado'k je̱ja y'anaja̱pa'ayi.
39 Pa̱n pa̱n jaty tse'e je̱ Jesús vinnajxju̱dup, vyinko̱jtspe̱jttup
tse'e je̱tse'e je̱ kyuvajk du̱vivu̱yo̱'o̱yda.
40 Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Ka mítsape'e mtunvaan je̱ts myakkutó̱kiyupe'e je̱ ma̱ja̱
tsapta̱jk je̱tse'e toojk xa̱a̱j xpa̱a̱mnuvat? Naajktso̱'o̱kju̱ts n'it.
Pa̱n je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k xa mitse'e, naajkvánu̱kju̱ts je̱m cruz
ka̱jxm.
41 Nu̱xiikju̱duva tukxiikju̱duva tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱
vyintsa̱nda ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk je̱ts je̱
fariseota̱jk ma̱a̱t je̱ israeejlit je̱ myújit jáyuda. Jidu̱'u̱m tse'e
ñavyaajnjidi:
42 —Yaktso̱o̱k xa ya̱'a̱ ve'e je̱ viijnk jayu; ka'a tse'e
ñay'ama̱a̱daagaja je̱tse'e ñaajktso̱'o̱kju̱t. Pa̱n je̱ Israeejlit Jayu
Yakkutojkpa xa ya̱'a̱ ve'e, va'an tse'e du̱naajkváñu̱kju̱ je̱m
cruz ka̱jxm, van'it tse'e njaanchja'vimdat.
43 Ve'eme'e vya'añ je̱ts napya̱a̱jmjupe'e je̱m je̱ Nte'yam
kya̱'m, va'ants n'it je̱ Nte'yam yaktsa̱'a̱kju̱ pa̱n tyúvame'e je̱ts
tso̱jkjupe'e, ku̱x ve'em ya̱'a̱ ve'e vya'añ je̱ts je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱k ya̱'a̱ ve'e.
44 Je̱'e̱ paat tse'e vinko̱jtspe̱jtju̱du je̱ me̱e̱'tspada juu' ve'e
mya̱a̱tcruuzpe̱jttu.

Ku je̱ Jesús y'o̱o̱'kni
(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Ku ve'e kujk xa̱a̱j du̱paaty, van'it tse'e nu̱jom je̱ it je̱ naax
kyo̱o̱'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt ko̱o̱'ts.
46 Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na je̱tse'e ma̱kk je̱ Jesús kya̱jts.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Jidu̱'u̱mts je̱'e̱ ve'e kya̱tsa̱pítsum,
A̱ts je̱ nNte'yam, a̱ts je̱ nNte'yam, ¿tya̱jxts a̱ts mitse'e
xmasa̱'a̱k?)
47 Je̱m tse'e tyé̱nada juu' ve'e du̱'amo̱tunajxtu, je̱'e̱ tse'e
vaandu:
—Je̱ Elíastam xa ya̱'a̱ ve'e yaaxjip.
48 Van'it tse'e to'k je̱ jayu ñomka̱j je̱tse'e o̱jts to'k je̱
tukna̱'oktaa̱tsu̱n du̱yakxa̱a̱'k ma̱a̱t je̱ tsaaydum pa'ajk
na̱'o̱o̱k. Van'it tse'e du̱pu̱u̱jm je̱m kapy ja̱jm je̱tse'e je̱ Jesús
du̱tukvinxoo'tsu̱t.
49 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ viijnk jayu vyaandi:
—Maso̱'o̱ku̱, va'an du̱'íxumda pa̱n miimpe'e je̱ Elías yak-
tsa̱'a̱kju̱.

50 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jado'k nax mạ̱kk kyọ̱jtsnuva jẹ̱tse'e jẹ̱
jya'vin tyukvaatsji.
51 Van'ítjyam tse'e jẹ̱ atạ̱tyok kạ̱kojk kyạ̱ạ̱'tsva'kxy ayojk
ava't juu' ve'e jẹ̱p mạ̱jạ̱ tsaptụ̱jkp tuk'atạ̱tyuk jẹ̱ it juu' ve'e jẹ̱
kunoo'kxụ̱n munụ̱yojk dụ̱mạ̱ạ̱t. Ojxi tse'e jẹ̱ it, po'ova'kxtu
tse'e jẹ̱ mú̱jit tsaaj,
52 avaatstuva tse'e jẹ̱ ọ̱ọ̱'kpa jot, jẹ̱tse'e jyoojntykpạ̱jktinuva
nụ̱may jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu juu' ve'e ọ̱ọ̱'ktu.
53 Pítsumduts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱p jyótupta. Tá̱vani ve'e jẹ̱ Jesús
jyoojntykpạ̱jknuva vye'na, van'it tse'e tyạ̱jkidi jẹ̱m kunuu'kx
jerusaleenit kyajpụ̱n kạ̱jxm joma ve'e nụ̱may jẹ̱ jayu y'íxjidi.
54 Ku ve'e jẹ̱ tojpa juu' ve'e dụ̱nụ̱vintsá̱nip nụ̱mó̱kupx
jẹ̱ tojpatạ̱jk jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱'ix'ijttup jẹ̱ Jesús, jẹ̱'ẹ̱
tse'e dụ̱'ixtu ku ve'e jẹ̱ it y'ojxi jẹ̱ts juu' jatye'e jaa'ktoojnju
jaa'kkọ̱jtsju, ọ̱ọ̱y tse'e tyuntsạ̱'kidi jẹ̱tse'e ñavyaajnjidi:
—Tyú̱vamdam xa ve'e jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onụ̱k yạ̱'ạ̱ ve'e
tụ̱y'it.
55 Nụ̱may tse'e jẹ̱m jẹ̱ tạ̱'ạ̱xtạ̱jk vyẹ̱'nada juu' ve'e
dụ̱panạ̱jkxtu jẹ̱ Jesús ku ve'e jẹ̱m galiléait y'it jọ̱ọ̱tm chạ̱ạ̱'n
jẹ̱tse'e jẹ̱ putạ̱jkin dụ̱mọ̱ọ̱ydi, jékum jaty tse'e tyaandi jẹ̱tse'e
dụ̱'ixti juu' jatye'e toojnju kọ̱jtsju.
56 Ax nụ̱toojk tse'e jẹ̱ tạ̱'ạ̱xtạ̱jk: to'k tse'e jẹ̱ María Mag-
dalena, jado'k tse'e jẹ̱ María juu' ve'e jẹ̱ Santiago jẹ̱ts jẹ̱ José
jẹ̱ tyaak, jado'k tse'e jẹ̱ Zebedeo jẹ̱ ñụ̱dạ̱'ạ̱x, jẹ̱ Santiago jẹ̱ts jẹ̱
Juan jẹ̱ tyaakta.

Ku jẹ̱ Jesús ñaxtạ̱jki
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ku ve'e jẹ̱ it tyánayini, van'it tse'e to'k jẹ̱ kumeen jayu jyẹ̱'y,
José jẹ̱'ẹ̱ ve'e xyạ̱ạ̱j, arimatéait jayu jẹ̱'ẹ̱ ve'e, pyanạ̱jkxpapts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús.
58 Van'it tse'e ọ̱jts jẹ̱ Pilato dụ̱'ix jẹ̱tse'e dụ̱'amọ̱tu jẹ̱ Jesús jẹ̱
ñi'kx jẹ̱ kyọ̱pk. Ax pyavaan tse'e jẹ̱ Pilato jẹ̱tse'e yakmọ̱'ọ̱t.
59 Van'it tse'e jẹ̱ José jẹ̱ ni'kx jẹ̱ kọ̱pk dụ̱yakvajntyk jẹ̱m cruz
kạ̱jxm jẹ̱tse'e to'k jẹ̱ va'ajts vit dụ̱tukvimpitt,
60 jẹ̱tse'e dụ̱yaknaxtạ̱jki jẹ̱p jótup juu' ve'e jẹ̱ José jyẹ̱'ẹ̱,
juu' ve'e yakjapyạ̱ạ̱jmju jẹ̱p tsajạ̱ạ̱tp. Ku ve'e jẹ̱ jot aak
dụ̱tuk'akạ̱ạ̱yni to'k jẹ̱ tsaaj juu' ve'e va'ajts mạ̱j, van'it tse'e
ñạ̱jkxni.
61 Jẹ̱m tse'e dụ̱vintsạ̱ạ̱nada vye'na jẹ̱ jot jẹ̱ María Magdalena
jẹ̱ts jẹ̱ jado'k María.

Ku yak'ix'ijt joma ve'e jẹ̱ Jesús ñaxtạ̱jki

62 Ku ve'e jẹ̱ xạ̱ạ̱j tyạ̱jkini, tá̱vani ve'e yak'apạ̱ạ̱mdụ̱ka
vye'na jẹ̱ pọ̱ọ̱'kxtkụ̱n xạ̱ạ̱j, van'it tse'e jẹ̱ tee'tạ̱jk jẹ̱ vyintsạ̱nda
mạ̱ạ̱t jẹ̱ fariseotạ̱jk ọ̱jts dụ̱'ixta jẹ̱ Pilato

63 jẹtse'e dụnụụjmidi:

—Njaa'myejtsp xa ạạtse'e ku ve'e joojntykipna vye'na jẹ vin'ạạ'mpa, jẹts ve'eme'e vyaajñ jẹts kutoojk xạạj ve'e jyoojntykpạjknuvat.

64 Jẹ'ẹ kạjx tse'e pava'anụ jẹtse'e jẹ jot ọy yak'ix'ítụt ku ve'e to'mayji jẹ y'ixpạjkpatạjk kọọ'ts nạjkx jẹ ni'kx jẹ kọpk dụmẹẹ'tsta jẹtse'e ụx'ọọk jẹ jayu dụnụụjmidinit: "Tạ xa jẹ'ẹ ve'e jyoojntykpạjknuva." Pạn ve'em xa ve'e kụjyaty, nụyojk tse'e jẹ jayu dụvin'ạạ'ndat jẹts ni ka'a ve'e ku ve'e joojntykipna vye'na.

65 Van'it tse'e jẹ Pilato ñạ'mụxjidi:

—Ụxẹja xa ve'e jẹ tojpada jẹtse'e dụ'ix'íttat; nạjkxtats miits jẹp x'ixta jẹtse'e ọy xyaktándat.

66 Van'it tse'e ñạjkxti jẹtse'e jẹ jot ọy dụyaktaandi jẹ ixta'nụn mạạt, ve'em tse'e nụjava tyánụt pạn yak'avaatstupe'e uk pạn ka'a. Van'it tse'e jẹp dụmasọọkti jẹ tojpada.

28

Ku jẹ Jesús jyoojntykpạjknuva
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Tạ́vani tse'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj ñaxy vye'na, kujajnupe'e domingo, muto'k xạạj jẹ semana, van'it tse'e jẹ María Magdalena jẹts jẹ jado'k María ọjts dụ'ixta jẹ jot joma ve'e ñaxtạjki jẹ Jesús.

2 Tun to'mayji tse'e jẹ it mạkk tyun'ojxi jẹtse'e to'k jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'aangeles jẹm tsapjọọtm chạạ'n jẹtse'e kyạdaaky joma ve'e jẹ jot, van'it tse'e jẹ tsaaj dụyakkeek juu' ve'e y'akạạjyjup, jẹtse'e dụtuk'ạjxtk.

3 Ọọye'e tyun'ajaj tyun'atụ'kx jẹ ángeles, ve'em ax jo'n jẹ vítsụk; jẹts jẹ vyit, va'ajts pọọ'pts jẹ'ẹ ve'e, ve'em ax jo'n jẹ tsap'ạạ'pk.

4 Ku ve'e jẹ tojpa dụ'ixti, ọọy tse'e tyuntsạ'kidi jẹtse'e tyunmípptini, mukạxux tse'e tyaandi, ve'em ax jo'n ạạ'kani kụy'ijtti.

5 Van'it tse'e jẹ ángeles dụnụụjmi jẹ tạ'ạxtạjkta:

—Kadi mtsạ'ạgada, nnụja'vip xa ạtse'e jẹts jẹ Jesuuse'e m'íxtidup, jẹ'ẹ juu' ve'e cruuzpẹjt.

6 Ka'a xa jẹ'ẹ ve'e yaja pạn, tạ jẹ'ẹ ve'e jyoojntykpạjknuva ax jo'n vyaajñ jo'n. Minụ x'ixta jẹ it joma ve'e yakpụụjm.

7 Jatyji tse'e mnạjkxtat jẹtse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk xnạạjmadat: "Tạ xa ve'e jyoojntykpạjknuva jẹ'ẹ juu' ve'e ạạ'kani tụy'uk'it; nạjkxupts jẹ'ẹ ve'e jẹm Galilea, ụx'ọọkts miitse'e jẹm mjẹ'yadat, jẹm tse'e x'íxtat." Tạ tse'e nvaajnjada —jidụ'ụm tse'e jẹ tạ'ạxtạjk yaknụụjmidi.

8 Van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk tun jatyji chọọ'ndi joma ve'e jẹ jot,
tsạ'kidupe'e jẹtse'e nay ve'empa ọọy tyunxọọjntktuva. Jẹ'ẹ
tse'e noomp nạjkxtu jẹtse'e jẹ ixpạjkpatạjk dụvaajnjadat.
9 Jẹm tse'e ñạjkxta vye'na ku ve'e jẹ Jesús
dụmạạtnavyaatjidi jẹtse'e kyọjtspọọ'kxjidi. Van'it tse'e jẹ
Jesús dụvinkutạ́midi jẹtse'e dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi, jẹtse'e
jẹm tyékum dụtsẹẹ'ndi.
10 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Kadi mtsạ'ạgada, nạjkxụ xvaajnjada ạts jẹ n'utsạtạjk jẹts
jẹme'e Galilea ñạjkxtat, jẹmts ạtse'e x'íxtat.

Ku jẹ tee'tạjk jẹ meen dụmọọydi jẹ tojpada jẹtse'e tyaayadat

11 Namvaate'e jẹ tạ'ạxtạjk ñạjkxti, van'it tse'e jẹm kajpụn
jọọtm ñạjkxti ajẹ'ẹjyji jẹ tojpada juu' ve'e jẹ jot dụ'ix'ijttup
jẹtse'e ọjts dụvaajnjikạ́xta jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda ti jatye'e
tụtyunjụ tụkyạtsjụ.
12 Van'it tse'e jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda ọjts dụkọjtsmókta
mạạt jẹ israeejlit jẹ myụ́jit jáyuda pạn ti ve'e tyóndap. Van'it
tse'e may jẹ meen dụmọọydi jẹ tojpada
13 jẹtse'e jidụ'ụm dụnụụjmidi:
—Ve'em miitse'e mva'andat jẹts maadupe'e tụmvẹ'nada,
van'it tse'e ọjts jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk tụdụmẹẹ'tsta jẹ ñi'kx
jẹ kyọpk.
14 Pạn myọ́tup tse'e jẹ kạts jẹ yakkutojkpa jẹts maadupe'e
tụmvẹ'nada, kádits xtivinmayda, ạạtsts miitse'e nkukọ́tstap
jẹtse'e mkayakvintsọtóndat.
15 Van'it tse'e jẹ tojpada jẹ meen dụkuvạjkti jẹtse'e ve'em
ọjts dụtonda ax jo'n yaknụụjmidi. Ụxyam paatna tse'e nụmay
jẹ israeejlit jayu vya'anda jẹts ve'emame'e jyajty.

Jẹ pava'nụn juu' ve'e jẹ Jesús yaktaajnjidu jẹ y'ixpạjkpatạjk
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Nạjkxtu tse'e jẹm Galilea jẹ Jesús jẹ ñụmakto'k
ixpạjkpatạjk, jẹme'e ñạjkxti joma ve'e jẹ kọpk juu' ve'e jẹ
Jesús tuknạ'mụxjụdu.
17 Ku ve'e jẹ Jesús dụ'ixti, vyinja'vidu vyintsạ'kidu tse'e,
ọ́yame'e jẹm juu' ve'e mẹjtsvinmaaydup pạn tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e
jẹ Jesús.
18 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dụvinkutạmi jẹtse'e
dụnụụjmi:
—Yakmọọynu xa ạtse'e nụjom jẹ kutojkụn juu' ve'e jẹm
tsapjọọtm jẹts yaja naxviijn.
19 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, nạjkxta miits to'k it to'k naxviijn jẹtse'e
jẹ jayu xyakvimpijttinit ạts jẹ n'ixpạjkpatạjkta, jẹtse'e
xyaknạpẹ́ttat jẹ Dios Tee' kạjx, ạts, jẹ'ẹ jẹ y'Onụk kạjx, jẹts jẹ
Espíritu Santo kạjx,

20 jẹ̱tse'e xtuk'íxtat jẹ̱tse'e dụ̱kutyoondinit nụ̱jom juu' ạ̱ts
miitse'e tụ̱ntukpava'anda. Nụ̱jávadats jẹ̱ts xạ̱'ma kạ̱jx ạ̱tse'e
n'ijtnit miits mạ̱ạ̱tta jẹ̱ itạ̱kạ̱x paat.

Ya̱ˈa̱ tseˈe je̱ O̱y Ka̱ts je̱ O̱y Ayook juuˈ veˈe je̱ Marcos Jyaay

Ku je̱ Yaknapejtpa Juan kyaˈamaajy joma veˈe kyapantsuuna
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Je̱ Jesucristo, je̱ Nteˈyam je̱ yˈOnuk, je̱ˈe̱ts je̱ˈe̱ veˈe jye̱ˈe̱ juuˈ
veˈe ya̱ nak ñukajtsp, je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayookts ya̱ˈa̱ veˈe. Jidu̱ˈu̱m
tseˈe choo̱ˈnduk.
2 Veˈemts je̱ˈe̱ veˈe ax joˈn dujatyaajñ toˈk juuˈ veˈe ijt je̱
Nteˈyam je̱ yˈayook kojtsnajxpa. Jidu̱ˈu̱m tseˈe dujaajy:
Nkejxp xa a̱tseˈe je̱ nyakka̱tsuyoˈyva juuˈ mitseˈe mvin-
toˈváajap,
je̱ˈe̱ tseˈe myakˈoˈyixjup je̱ tooˈ joma veˈe mnáxut.
3 Yakmótup xa veˈe ku veˈe toˈk je̱ jayu jidu̱ˈu̱m ma̱kk kya̱ts
joma veˈe kyapantsuuna:
“Yakˈoˈyijada, yaktaajvjada je̱ tooˈ joma veˈe je̱ Maja̱ Vintsán
ñáxut.”
4 Ax veˈem tseˈe tyoojnji kyojtsji ax joˈn je̱ Isaías dujatyaajñ.
Toˈk je̱ jayu juuˈ veˈe Juan duxaaji, je̱ˈe̱ tseˈe je̱ jayu
duyaknapejt joma veˈe kyapantsuuna, je̱tseˈe dunuujmidi
je̱tseˈe vyinmayumpijttinit, je̱tseˈe dumasoo̱ktinit je̱ kyo̱ˈo̱y
joojntykinda, je̱tseˈe ñapéttat, veˈem tseˈe yaktokinme̱eˈkxtat.
5 Nunajkxjudu tseˈe amotunajxpa nujom juuˈ veˈe
tsuunidup je̱m jerusaleenit kyajpun kajxm je̱ts viijnk tsov
juuˈ veˈe je̱m judéait yˈit jooo̱tm. Vintsots je̱ˈe̱ veˈe je̱ tyokin
dumavyatsta, veˈem tseˈe je̱ Juan yaknapétjada je̱m Jordán
maja̱ najoo̱tm.
6 Juuˈ tseˈe je̱ Juan vyítip, je̱ camello pajk pumts je̱ˈe̱ veˈe;
je̱ ak tseˈe tyiintsoojmjup. Je̱ paach tseˈe jyuˈkxp je̱ts je̱ maja̱
paˈajk.
7 Tyukkaˈamaay tseˈe jidu̱ˈu̱m:
—Xpaˈu̱xˈo̱o̱kip xa a̱tseˈe toˈk pane̱e nuyojk dunumájip
je̱ts kaˈa veˈe a̱ts, ni kaˈats a̱tseˈe nvinmachju je̱ts a̱tseˈe
nnayˈu̱xno̱o̱ˈmju̱t je̱ts a̱tseˈe je̱ kya̱ˈa̱jk jaaˈp nmukéjijat.
8 Je̱ tsoxk naaj a̱ts miitseˈe ntukyaknapejttup; ax je̱ˈe̱
pan a̱tseˈe xpaˈu̱xˈo̱o̱kip, je̱ˈe̱ tseˈe je̱m mjaˈvin kajxmda
mtukyaknapétjadap je̱ Espíritu Santo.

Ku je̱ Jesús ña̱pejt
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 Ku veˈe je̱ Juan je̱ jayu dunyaknapejt, vanˈit tseˈe je̱ Jesús
chaaˈn je̱m Nazaret, toˈk je̱ kajpun juuˈ veˈe je̱m galiléait yˈit

jo̱o̱tm. Ku ve'e jye̱'y, van'it tse'e je̱ Juan yaknạpe̱jtji je̱m Jordán majạ nạjo̱o̱tm.
10 Pítsumnup tse'e vye'na je̱ Jesús, van'it tse'e du̱'ix je̱ tsapjo̱o̱tmit it y'ava'ach je̱tse'e je̱ Espíritu Santo ñu̱kạda'akyju̱ je̱ pak jo'n.
11 Van'it tse'e yakmo̱tu to'k je̱ ayook juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm kạdaak. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Mits xa ve'e ạts je̱ n'Onu̱k, juu' ạtse'e o̱o̱y ntuntsạjkp. O̱o̱yts ạts mitse'e ntuntukxo̱o̱ndu̱k.

Ku je̱ Jesús je̱ Satanás y'ukyaktọkimpạkuvaajnji
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Van'it tse'e je̱ Espíritu Santo du̱yaknu̱jkx je̱ Jesús je̱m vinva'ajts it kạjxm.
13 Je̱m tse'e y'ijt vu̱jxtkupx xạạj; je̱ Satanás tse'e ukyaktọkimpạkuvaajnju. Ijtpa tse'e je̱ Jesús je̱ mu'uk tạ́nu̱k mạạt. Van'it tse'e je̱ aangelestạjk je̱ Jesús du̱nu̱nạjkxti je̱tse'e o̱jts du̱pattónada.

Ku je̱ Jesús kya'amay'ukvaajñ je̱p Galilea
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Ku ve'e je̱ it ñajxy, van'it tse'e je̱ Yaknạpe̱jtpa Juan yakpoxu̱ntạkpu̱u̱jm. Van'it tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx je̱m galiléait y'it jo̱o̱tm je̱tse'e du̱tukka'amaajy je̱ o̱y kạts je̱ o̱y ayook.
15 Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Tạ xa ve'e je̱ xạạj du̱paatni. Myaaxu̱xju̱dupts mi-its je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e m'ijttinit je̱m y'am kyạ'm. Vinmayu̱mpijttini, maso̱o̱ktini je̱ mko̱'o̱y joojntykinda, je̱ts jaanchjávada yạ o̱y kạts yạ o̱y ayook.

Ku je̱ Jesús du̱vạạjv nu̱maktaaxk je̱ ajkx maakpada
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Najxp tse'e je̱ Jesús vye'na je̱ja galiléait myạjạ nạ'akạya pa'ayi, van'it tse'e du̱'ix nu̱me̱jtsk je̱ ajkx maakpada, je̱ Simón Pedro mạạt je̱ y'uts Andrés, je̱'e̱ tse'e je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuum du̱nạvájidup vye'na je̱m mạjạ nạ'akạya jo̱o̱tm.
17 Van'it tse'e je̱ Jesús ñạ'mu̱xjidi:
—Pamiindini ạts. Ajkx maakk xa ve'e mtoondup; ax u̱xyamts ạts miitse'e je̱ toonk nmo̱'o̱dat je̱ts ạtse'e je̱ jayu xtuknu̱míndat.
18 Van'it tse'e du̱maso̱o̱ktini je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuumda je̱tse'e du̱panạjkxtini.
19 Javee̱'n tse'e je̱ Jesús jyaa'kyo̱'y, je̱tse'e du̱'ix je̱ Santiago mạạt je̱ y'uts Juan, je̱ Zebedeo je̱ myajntktạjk je̱'e̱ ve'eda, je̱m tse'e barco jo̱o̱tm je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuum du̱'ataagada vye'na.

20 Van'it tse'e jẹ Jesús vyọọjvjidi. Van'it tse'e dụmasọọktini
jẹ tyee' Zebedeo jẹm barco jọọtm mạạt jẹ tyoompatạjk, jẹtse'e
jẹ Jesús dụpanạjkxtini.

To'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap
(Lc. 4.31-37)

21 Van'it tse'e jẹ Jesús mạạt jẹ y'ixpạjkpatạjk jyẹ'ydi jẹm
capernaaumit kyajpụn kạjxm. Ku ve'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj
dụpaaty, van'it tse'e jẹ Jesús tyạjki jẹp tsaptụjkp jẹtse'e jẹ jayu
dụyak'ixpạjk'ukvaajñ.

22 Atụva atọki tse'e jẹ jayu dụtuktaandi jẹ y'ixpạjkụn kụx
jẹ kutojkụn mạạte'e kyạts, ka ve'emap ax jo'n jẹ tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpatạjk.

23 Jẹp tse'e tsaptụjkp vye'na to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹm
jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap. Jidụ'ụm tse'e mạkk vyaajñ:

24 —¿Ti kạtsts mitse'e mjayejpp ạạts mạạt?, nazarétit Jesús.
¿Jẹ'ẹ ve'e mnụmejtsp jẹts ạạtse'e xyakkutọ́kiyụt? N'ixa xa ạts
mitse'e, jẹ Nte'yam jẹ Vya'ajts Jáyuts mitse'e.

25 Van'it tse'e jẹ Jesús dụtuknụụjmi jẹ kọ'ọyjáyuvap, jẹtse'e
vyaajñ:

—Amọ'ọtụ jẹts tukvaatsni yạ yaa'tyạjk.

26 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹ yaa'tyạjk dụxitụyọ'y jẹtse'e
pyítsumni, jẹtse'e mạkk tyun'akạạ'stk.

27 Ax nụjom tse'e tyaandi atụva atọki jẹtse'e ñavyaajnjidi:

—¿Tis yạ'ạ ve'e? ¿Nam ixpạjkụn yạ'ạ ve'e? Jyayejpptam
xa yạ'ạ ve'e yạ jayu jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap paat
kyạtsạpụkjụ.

28 Jatyji tse'e jẹ jayu dụ'akọjtsva'kxy jẹtse'e jẹ Jesús
yaknụja'vi jẹm nụjom galiléait y'it jọọtm.

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky jẹ Simón Pedro jẹ myạ'vụt taak
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Van'it tse'e jẹ Jesús pyítsum jẹp tsaptụjkp jẹtse'e tyạjki jẹp
jẹ Simón Pedro mạạt jẹ Andrés tyụjkp, myạạdiduva tse'e jẹ
Santiago jẹts jẹ Juan.

30 Jẹp tse'e jẹ Simón Pedro jẹ myạ'vụt taak pya'amma'aj,
jạmpạjkjup. Ax jatyji tse'e jẹ Jesús yakvaajnji jẹts pạjkjupe'e.

31 Van'it tse'e jẹ Jesús dụvinkutạmi jẹ pa'am jayu, jẹtse'e jẹm
kyạ'm dụmajch, jẹtse'e dụyakpojtụk. Tun jatyji tse'e jẹ jạạjn
ñụvaatsjini. Van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk pyatto'nijidi.

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky nụmay jẹ pa'am jayu
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Ku ve'e jẹ xạạj tyạjkini, van'it tse'e jẹ Jesús
dụtuknụnạjkxti pạn pạn jatye'e pạjkjụdup jẹts pạn pạn
jatye'e jẹm jya'vin kạjxmda jẹ kọ'ọyjáyuvap.

33 Jẹp tse'e tạk'aagup nụjom jẹ jayu ñay'amojkijidi.

34 Yakjǫtkądaaknu tseˈe ję Jesús nǫmay ję jayu, may viijn tseˈe ję paˈam dǫjayępta jętseˈe nǫmay ję kǫˈǫyjáyuvap
dǫyakpítsumni jęm ję jayu jyaˈvin kąjxmda. Kaˈa tseˈe ję Jesús
dǫyakjajtji ję kǫˈǫyjáyuvap jętseˈe dǫˈavánadat jęts ję Jesús,
jęˈę jęˈę veˈe ję Cristo, juuˈ veˈe ję Nteˈyam vyinkǫǫn jętseˈe
yakkutojknit.

Ku ję Jesús kyaˈamaajy jęp Galilea
(Lc. 4.42-44)

35 Kǫǫˈts jatyna tseˈe vyeˈna, kaˈanumeˈe jyajvív, vanˈit tseˈe
ję Jesús pyojtǫk jętseˈe ję kajpǫn dǫtukvaach, jętseˈe ñǫjkx
joma veˈe kyapąntsǫǫna. Jęm tseˈe chapkąjts.

36 Vanˈit tseˈe ję Simón Pedro jęts pąn pąn jatyeˈe
myąątveˈnidu, jęˈę tseˈe nąjkxtu jętseˈe ję Jesús dǫˈíxtidi.

37 Ku veˈe dǫpaatti, vanˈit tseˈe dǫnǫǫjmidi:

—Anañǫjoma xa veˈe mˈíxtajada.

38 Vanˈit tseˈe ję Jesús yˈatsąąjv:

—Jaˈmda jęm viijnk kajpǫn kąjxmpa juuˈ veˈe tąmąnaat jęts
ątseˈe jęm ntukkaˈamaayvat ję ǫy kąts ję ǫy ayook, jęˈę kąjxts
ątseˈe nmin.

39 Vanˈit tseˈe ję Jesús dǫtuknajxy dǫtuktąjki jęm nǫjom
galiléait yˈit jǫǫtm, jętseˈe kajpǫn kajpǫn kyaˈamaajy jęp
chaptǫjkpta jętseˈe dǫyakpítsumni ję kǫˈǫyjáyuvap jęm ję jayu
jyaˈvin kąjxmda.

Ku ję Jesús dǫyakjǫtkądaaky toˈk ję jayu juuˈ veˈe leprapąjkjup
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Vanˈit tseˈe toˈk ję jayu juuˈ veˈe leprapąjkjup, jęˈę tseˈe
ję Jesús dǫvinkutąmi jętseˈe dǫvinkǫxkteni. Jidǫˈǫm tseˈe
dǫmunooˈkxtk:

—Pąn mtsąjkp xa mitseˈe, mˈǫˈyixjup tseˈe jęts ątseˈe
xtuknǫvaˈatsǫt yą lepra paˈam.

41 Tukmǫˈtju tseˈe ję Jesús. Vanˈit tseˈe ję Jesús ję kyąˈąj
tyuknǫkǫojnji jętseˈe vyaajñ:

—Ntsąjkp xa ątseˈe; vaˈajts tseˈe mtaanni.

42 Ku xa veˈe veˈem vyaajñ, tun jatyji tseˈe ję lepra paˈam
ñǫvaatsjini ję jayu jętseˈe jyǫtkądaakni.

43 Vanˈit tseˈe ję Jesús mąkk pyavaajnji, kaˈanumeˈe
dǫpakęjxni vyeˈna:

44 —Amǫtunaxǫ, kaˈats mitseˈe pąn xvaajnjat pąn pąneˈe
tǫmyakjǫtkądaˈakyjǫ. Nąjkxǫ joma veˈe ję teeˈ jętseˈe dǫˈíxǫt
jęts jǫtkądaˈakyani mitseˈe, vanˈit tseˈe xyǫ́xǫt juuˈ veˈe ję
Moisés pyavaan ku veˈe ję jayu dǫkǫǫˈkjayęjptini ję lepra
paˈam, veˈem tseˈe nǫjom dǫnǫjávadat jęts tąvani veˈe ję
paˈam mnǫvaatsjini.

45 Ax nąjkx tse'e ję jayu jętse'e dụ'avanva'kxy nụjom juu'
ve'e tụtyunjụ tụkyątsjụ. Ku ve'e ję jayu dụ'amǫtunajxti,
van'it tse'e ǫǫy dụtuntsǫjkti jętse'e y'íttat ję Jesús mąąt, ję'ę
kąjx tse'e kyǫǫ'k'ǫ'yixjini ję Jesús jętse'e ixna kę'xna tyą́kat
jyajuu'kajpụnkụjxa, myujékumip tse'e ję kajpụnda jętse'e y'ijt
joma ve'e kyapąntsụụna, jęm tse'e ję jayu ñụję'yajada pąn
vinxụp ję kajpụn juu' ve'e tąmąnaat.

2

Ku ję Jesús dụyakjǫtkądaaky to'k ję mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Ku ve'e vęę'n ję it ñajxy, van'it tse'e ję Jesús tyąjkinuva jęm
capernaaumit kyajpụn jǫǫtm. Yakmǫtu tse'e ję kąts jęts jępe'e
tụjkp vye'na.
2 Jatyji tse'e nụmay ję jayu ñay'amojkijidi; ni jęja tąk'aaka
tse'e kyǫǫ'knụpaadini. Tyukka'amaayp tse'e vye'na ję Jesús
ję Nte'yam ję kyąts ję y'ayook,
3 van'it tse'e dụtuknụję'ydi to'k ję mojkpa jayu,
nụmaktaaxke'e ję jayu pyavítsjada.
4 Ax ka'a tse'e y'ǫ'yixjada jętse'e jyę'yadat jęja ję Jesús
vyinkujk ję nụmay jayu kąjx, ję'ę kąjx tse'e pyęjtti jęm
tąkni'kxm, jętse'e dụyakkęękti vęę'n ję tąknụpąm ję Jesús
myutụv, jętse'e dụkụstąąydi ję mojkpa jayu mąąt ję myaajn-
tkụn.
5 Ku tse'e ję Jesús dụ'ix jęts jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e
ję mojkpa jayu dụnụụjmi:
—Mee'kx tse'e ję mtǫkin tyañ.
6 Van'it tse'e vyinmaaydi ję tsaptụjkpit yak'ixpąjkpatąjk
juu' ve'e jęp tsụụnidup vye'na:
7 ¿Tyąjxts yą'ą ve'e ve'em vya'añ? Ję Nte'yam xa yą'ą ve'e
vyinkǫjtspejtp ku yą'ą ve'e ve'em vya'añ. Ni pąna xa ve'e
kya'ǫ'yixjụ jętse'e tyǫkinmęę'kxụt, ję Nte'yamji ve'e to'k.
8 Ax ñụja'vipts ję'ę ve'e ję Jesús vintsǫ ję'ę ve'e vyinmayda,
ję'ę kąjx tse'e dụ'amǫtutụ́vidi:
—¿Tyąjxts miitse'e ve'em mvinmayda?
9 ¿Tise'e ka tso'oxap, ku ątse'e ję mojkpa jayu nnụụjma:
“Mee'kx tse'e ję mtǫkin tyañ”, ukpụ ku ątse'e nnąąjmat:
“Pojtụkni, pąkmojkni xi mmaajntkụn jęts jaamni”?
10 Jętse'e xnụjávadat jęts njayejpp ątse'e ję kutojkụn yaja
naxviijn jęts ątse'e ję jayu ntǫkinmęę'kxụt, ąts, ję Jayu Juu'
ve'e Nụpąąmdụka Ijtp.
Van'it tse'e ję mojkpa jayu dụnụụjmi:
11 —Mits ątse'e nnụụjmip, pojtụkni, pąkmojkni xi mmaajn-
tkụn, jęts nąjkxni jęm mtąk'am.

12 Van'it tse'e jẹ jayu pyojtụkni, jẹtse'e jẹ myaajntkụn
dụpạkmojkni, jẹtse'e dụvinva'kvaatsni jẹ nụmay jayu. Atụva
atọki tse'e nụjom jẹ jayu tyankạjxti, jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụyakmájidi dụyakjaanchidi, jẹtse'e vyaandi:
—Ni vin'itna xa yạ'ạ ve'e jidụ'ụm nka'íxumda.

Ku jẹ Jesús dụvạajv jẹ Leví juu' ve'e dụxạajiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

13 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạjkxnuva jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi.
Ku ve'e nụjom jẹ nụmay jayu vyinkutạ́mijidi, van'it tse'e
dụyak'ixpụjk.
14 Tạ́vanits yạ'ạ ve'e ñaxy vye'na, van'it tse'e jẹ Jesús
chọọ'nni. Najxp tse'e vye'na jẹja too' aajy, van'it tse'e jẹ Leví
dụ'ix, jẹ Alfeo jẹ myajntk, jẹja tse'e chụụna vye'na joma ve'e
jẹ kupạ'mụn dụpạkmuk. Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Pamiinni ạts.
Van'it tse'e jẹ Leví tyeni jẹtse'e dụpanạjkxni.
15 Jẹm tse'e jẹ Leví tyạk'am jẹ Jesús jẹts jẹ y'ixpạjkpatạjk
dụmạạtkáy dụmạạt'uu'k nụmay jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada
jẹts jẹ viijnk jáyuda juu' ve'e jẹ jayu tyijp tọ́kinax jáyuda, kụx
nụmayda ve'e juu' ve'e jẹ Jesús dụpanạjkxtup.
16 Ax ku tse'e dụ'ixti jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk mạạt jẹ
fariseotạjk jẹts jẹ'ẹ ve'e myạạtkaaydup myạạt'ooktup jẹ Jesús,
van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk yak'amọtutụ́vidi:
—¿Myạạtkaayp myạạt'uukp yạ'ạ ve'e jẹ kupạ'mụn
pạkmojkpa jẹts jẹ viijnk tọ́kinax jayu?
17 Y'amọtunajx tse'e jẹ Jesús, van'it tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa jẹ'ẹ ve'e dụtsọkta jẹ tsọ'yiva pạn pạn jatye'e
mạkkạtsọts; jẹ'ẹda ve'e pạn pạn jatye'e pạjkjụdup. Ka jẹ'ẹp
xa ạtse'e nnụmiimp jẹts ạtse'e nyaaxjat jẹ jayu juu' ve'e tụv
jáyuvidup joojntykidup, jẹ'ẹ ạtse'e nnụmiimp juu' ve'e tọ́kinax
jayu, ve'em tse'e vyinmayụmpijttinit jẹtse'e dụmasọọktinit jẹ
kyọ'ọy joojntykinda.

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni pạn tyạjx kạjxe'e jẹ y'ixpạjkpatạjk
kyah'ayoojidi
(Mt. 9.14-15; Lc. 5.33-35)

18 To'k nax tse'e ku ve'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ
y'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ fariseo jẹ y'ixpạjkpatạjk y'ayoojada
vye'na, van'it tse'e jẹ jayu jẹ Jesús dụvinkutạ́midi jẹtse'e
dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Tyạjx tse'e y'ayoojada jẹ Juan jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ
fariseo jẹ y'ixpạjkpatạjk; ax ka'a tse'e mits yạ m'ixpạjkpatạjk
y'ayoojada?
19 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pạn pạn jatye'e miindup
joma ve'e jẹ jayu ñavyụkjụ namvaate'e jẹ tạ'ạxpạjkpa

dṵmạạdada, jẹ'ẹ kạjx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'a tse'e chaachvinmaayduva ạts yạ n'ixpạjkpatạjk namvaat ạtse'e n'it yạ'ạ mạạtta.

20 Ax pyaa'tup tse'e jẹ xạạj ku ạtse'e nkọọ'k'ijtnit yạ'ạ mạạtta, van'it tse'e tṵṵv y'ayoojadat.

Jẹ nam ixpạjkṵn juu' ve'e jẹ Jesús jẹ jayu tyuk'ix
(Mt. 9.16-17; Lc. 5.36-39)

21 'Ni pạna xa ve'e jẹ nam vit dṵkatuk'akạya jẹ pak vit. Pạn ve'em xa ve'e kṵdṵtún, van'it tse'e jẹ nam akạ'yṵn dṵvạạ'nmókṵt jẹ pak vit jẹtse'e dṵtunjaa'kkạạ'tsnit.

22 Ni pạna ve'e dṵkah'atẹ'miva jẹ nam tsaaydum pa'ajk nạạj jẹm pak ak apạjkin jọọtm. Pạn ve'em xa ve'e kṵdṵtún, mupá́jinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ ak, ax kọọjyji tse'e vyintọ́kiyṵt jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj jẹts jẹ ak apạjkin. Juu' tse'e jẹ nam tsaaydum pa'ajk nạạj, jẹm tse'e nam ak apạjkin jọọtm yakpṵm.

Ku jẹ ixpạjkpatạjk dṵyuktạjti jẹ trigo
(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 To'k tse'e jẹ pọọ'kxtkṵn xạạj vye'na jẹtse'e jẹ Jesús dṵtuknaxy jẹ trigo kam mạạt jẹ y'ixpạjkpatạjk, jẹtse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk dṵyuktạjti jẹ trigo.

24 Van'it tse'e jẹ fariseotạjk jẹ Jesús dṵnṵṵjmidi:

—¿Tyạjx tse'e pọọ'kxtkṵn xạạj yạ m'ixpạjkpatạjk dṵtonda juu' ve'e jẹ pava'nṵn kyayakjajtyp?

25 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:

—¿Tis, ka'anum miitse'e xkọtsta jẹp Kunuu'kx Jatyán kṵjxp juu' ve'e to'k nax tyoondu jẹ David mạạt jẹ myujatyoo'tạjk ku ve'e kya'ijtṵxjidi ti ve'e kyáydap jyạ'kxtap jẹts ku ve'e yu'ọọ'kjup vyẹ'nada?

26 Tạjki xa ve'e jẹ David jẹp jẹ Nte'yam chaptṵjkp ku ve'e jẹ Abiatar y'ijt tee' juu' ve'e dṵnṵvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta, jẹtse'e dṵkaajy jẹ kunuu'kx tsapkaaky, jẹtse'e dṵmọọyduva jẹ myujatyoo'da. Ax ka'a tse'e jẹ pava'nṵn dṵyakjaty jẹtse'e ọpyạna dṵkáyṵt, jẹ tee'tạjkji ve'e tuknṵvánada. Tạ miits yạ'ạ ve'e xkọtsta, ¿ve'em xaja?

27 Vaampa tse'e jẹ Jesús:

—Jẹ jayu jẹ y'ọ'yin kạjx xa ve'e jẹ Nte'yam dṵpṵṵjm jẹ pọọ'kxtkṵn xạạj; ka jẹ pọọ'kxtkṵn xạạj kạjxap tse'e dṵpṵṵjm jẹ jayu.

28 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e jẹ kutojkṵn njayep pạn ti ve'e pọọ'kxtkṵn xạạj yaktónup ukpṵ kayaktónup, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.

3

Jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e xux jẹ kyạ'ạj to'k ado'om
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Jẹtse'e jẹ Jesús tyạjkinuva jẹp tsaptụjkp. Jẹp tse'e vye'na to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e xux jẹ kyạ'ạj to'k ado'om.

2 Jẹ nụmay jayu tse'e dụ'ixtu ọy pạn yakjọtkạda'akupe'e jẹ Jesús jẹ pa'am jayu ku ve'e pọọ'kxtkụn xạạj vye'na, jẹ'ẹ ve'e jya'íxtidup pạn ti ve'e kụdụtukpạkta jẹtse'e dụnụ'ạạ'nadat kụxe'e dụkakutyún jẹ'ẹ jẹ pyava'nụnda.

3 Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e xux jẹ kyạ'ạj to'k ado'om:

—Tẹna yaja yạ jayu vyinkujkta.

4 Van'it tse'e dụ'amọtutụvi jẹ jáyuda:

—¿Juu' tse'e jẹ pava'nụn yakjajtyp jẹtse'e pọọ'kxtkụn xạạj jẹ jayu dụtónụt: jẹ'ẹ juu' ve'e ọy, ukpụ jẹ'ẹ juu' ve'e ka óyap; ku ve'e jẹ jayu dụyakjoojntykat, ukpụ ku ve'e jẹ jayu dụyak'ọọ'kụt?

Ax amạ'ạt tse'e tyaandi.

5 Van'it tse'e jẹ Jesús vyin'ix'apitsumkạjxjidi, jọt'aajnjup jẹts tsaachvinmaayp kụx ka'a ve'e jẹ jayu dụkuvạkta juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, mạkke'e jẹ kyọ'ọy vinma'yụn dụpạạmdi. Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi jẹ pa'am jayu:

—Yakyajkxụ jẹ mkạ'ạj.

Van'it tse'e jẹ pa'am jayu jẹ kyạ'ạj dụyakyajkxy, jẹtse'e jyọtkạdaakni.

6 Van'it tse'e pyítsumdi jẹ fariseotạjk jẹtse'e dụ'ukkọjtsmojkti mạạt jẹ Herodes jẹ jyáyuda pạn vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụyakjay'ọọ'kjidi.

Ku nụmay jẹ jayu y'ijt jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi

7 Myạạtnạjkxts jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi; nụmay tse'e jẹ galiléait jayu pyanạjkxjidi.

8 Jẹmpa tse'e juu' ve'e tsọọ'ndu jẹm jerusaleenit kyajpụn kạjxm jẹts juu' ve'e tsọọ'ndu jẹm iduméait y'it jọọtm. Jẹmpa tse'e juu' ve'e tsọọ'nduva jẹm jado'k ado'om Jordán mạjạ nạpa'am jẹts juu' ve'e tsọọ'ndu jẹm tiirovit jẹts sidoonit y'it jọọtmda; nụmay tse'e ọjts jẹ Jesús dụ'ixta ku ve'e jẹ kạts dụmọ́tudi jẹts ti ve'e jẹ Jesús tyuump.

9 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Jesús dụpavaajñ jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e apạạmdụka dụyak'íttat to'k jẹ barco joma ve'e tyạ́kat, ve'em tse'e jẹ nụmay jayu kyah'atijmókjadat.

10 Nụmáyani ve'e ọọy jẹ pa'am jayu dụyakjọtkạdaakni vye'na. Jẹ'ẹ kạjx tse'e pạn pạn jatye'e pạjkjụdup, jẹ'ẹ tse'e dụ'atijmojktup jẹ Jesús kụx tyọnuvaandupe'e.

11 Ax ję jayu juu' ve'e ję̱m jya'vin kąjxmda ję kǫ'ǫyjáyuvap,
ku tse'e dṵ'ixti ję Jesús, van'it tse'e dṵvinkǫxkténidi ję̱tse'e
mąkk dṵmukǫjtsti. Jidṵ'ṵm tse'e vyaandi:
—¡Mitse'e ję̱ Nte'yam ję y'Onṵk!
12 Van'it tse'e ję Jesús mąkk pyavaajnjidi ję̱tse'e
dṵkah'avánadat ję̱ts pąn ję̱'ę̱ ve'e.

Ku ję Jesús dṵvinkąąjn ję ñṵmakmę̱jtsk kukątsivada
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Van'it tse'e ję Jesús pyejt ję̱m tonṵn viinm ję̱tse'e dṵvąąjv
pąn pąn jaty ję̱'ę̱ ve'e vyinkǫnuvaampy. Nṵnąjkxjṵduts ję̱'ę̱
ve'e.
14 Nṵmakmę̱jtsk tse'e dṵvinkąąjn juu' ve'e íttap ję̱'ę̱ mąąt,
ję̱tse'e dṵkę́xtat ka'amaayva,
15 ję̱tse'e ję kutojkṵn dṵmǫǫydi ję̱tse'e ję pa'am jayu
dṵyakjǫtkądaaktat ję̱tse'e dṵyakpítsumduvat ję kǫ'ǫyjáyuvap
ję̱m ję jayu jya'vin kąjxmda.
16 Yą'ąts ję̱'ę̱ ve'e ję nṵmakmę̱jtskta: ję Simón juu' ve'e
tyukmumę̱jtsxąąji Pedro,
17 ję Santiago ję̱ts ję y'uts Juan, ję Zebedeo ję̱'ę̱ ve'e ję myajn-
tktąjk, ję̱'ę̱da tse'e tyukmumę̱jtsxąąji Boanerges. (Jidṵ'ṵmts
ję̱'ę̱ ve'e kyątsąpítsum ję Boanerges, jáyuda juu' ve'e ve'em ax
jo'n ję añu pyṵj.)
18 Ję̱mpa tse'e ję Andrés ję̱ts ję Felipe, ję Bartolomé ję̱ts ję
Mateo, ję Tomás ję̱ts ję Tadeo, ję Santiago juu' ve'e ję Alfeo ję
myajntk, ję Simón juu' ve'e ję cananista partido dṵmąąt y'ijt,
19 ję̱ts ję Judas Iscariote, juu' ve'e ję Jesús dṵpąąmnup ję̱m
ję jayu kyą'm juu' ve'e tso'oxpąjkjṵdup.

Ku ję Jesús yaktij ję̱ts ję kǫ'ǫyjáyuvape'e ję kutojkṵn mǫǫjyju
(Mt. 12.22-28; Lc. 11.14-20)

To'k nax tse'e ję Jesús ję̱ts ję y'ixpąjkpatąjk ję̱p tṵjkp
vyę̱'nada,
20 van'it tse'e nṵmay ję jayu ñay'amojkijidinuva; ni ję̱'ę̱ tse'e
ję Jesús kyǫǫ'k'ǫ'yixjini ję̱tse'e kyáyṵt mąąt ję y'ixpąjkpatąjk.
21 Ku tse'e ję Jesús ję y'utsątąjk dṵmǫ́tudi juu' ve'e toojnju
kǫjtsju, van'it tse'e dṵ'uknṵnąjkxti ję̱tse'e kṵdṵvǫǫvdi, kṵx
ve'eme'e ję jayu vya'anda ję̱ts tą ve'e vyinma'yṵntǫ́kini.
22 Ax ję tsaptṵjkpit yak'ixpąjkpatąjk juu' ve'e ję̱m Jerusalén
tsǫǫ'ndu, ję̱'ę̱ tse'e vaandu:
—Ję̱m xa yą'ą ve'e jya'vin kąjxm ję kǫ'ǫyjáyuvap juu'
ve'e dṵnṵvintsąnikąjxp ję kǫ'ǫyjáyuvaptąjkta. Ję Beelzebú
yą'ą ve'e mǫǫjyjup ję kutojkṵn ję̱tse'e ję kǫ'ǫyjáyuvap
dṵyakpítsumṵt ję̱m ję jayu jya'vin kąjxmda.
23 Van'it tse'e ję Jesús dṵyaaxji ję nṵmay jayu ję̱tse'e yą
tukmu'a'ixmojkin dṵvaajnjidi:

—¿Vintsǫse'e y'ǫ'yixjụt jẹtse'e jẹ Satanás viinm ñaajkpítsumjụt jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxm?
24 Pạn nacho'oxpạjkjụdup xa ve'e jẹ jayu juu' ve'e to'kji jẹ kyutojkụnda, ka'a tse'e y'ǫ'yixjụ jẹtse'e jẹ kyutojkụn jyẹ́kụt.
25 Jẹts pạn nacho'oxpạjkjụduvap tse'e jẹ jayu juu' ve'e tsụụnip to'k jạạjn to'k tạjk, ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ǫ'yixjụ jẹtse'e jyẹjkpat.
26 Jẹts pạn nacho'oxpạjkjụduvapts jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e ijttup jẹm jẹ Satanás y'am kyạ'm, ka'a tse'e y'ǫ'yixjuva jẹtse'e jyẹ́kụt jẹ kyutojkụn, kutǫ́kiyupts jẹ'ẹ ve'e.

Yakvinkạdaak yaknaxkạdaak tse'e jẹ Jesús jẹ Satanás
(Mt. 12.29-32; Lc. 11.21-23; 12.10)

27 'Ni pạna tse'e kya'ǫ'yixjụ jẹtse'e tyạ́kat jẹp jẹ tsǫts yaa'tyạjk tyụjkp jẹtse'e jẹ pyạạmdụk dụpạjkjat pạn ka'a ve'e too'vạjkp dụtsum. Ku ve'e tsúmani vyẹ'nat, van'ítnum tse'e y'ǫ'yixjụt jẹtse'e jẹ pyạạmdụk dụpạjkjat.
28 'Tyụ́vam xa ạtse'e nva'añ: Pạn pạn xa ve'e jẹ Nte'yam dụvinkǫjtspẹjtp ukpụ jẹ viijnk tǫkin dụtún, ǫ'yipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yaktǫkinmẹẹ'kxụt.
29 Ax pạn pạn tse'e jẹ Espíritu Santo dụvinkǫjtspẹjtp, ni jẹ vin'ítats jẹ'ẹ ve'e kyayaktǫkinmẹẹ'kxụt, tyǫ́kinavam jẹ'ẹ ve'e xạ'ma kạjx.
30 Ve'em tse'e jẹ Jesús vyaajñ kụx jẹ Espíritu Santo ve'e jẹ kutojkụn mǫǫjyju jẹtse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap dụyakpítsumnit jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda, ax ve'em tse'e jẹ jayu vyaandi jẹts jẹ kǫ'ǫyjáyuvap jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkụn mǫǫjyju jẹtse'e ve'em dụtuujn.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ Jesús tyaakja'vip
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31 Van'it tse'e jyẹ'ydi jẹ Jesús jẹ tyaak jẹts jẹ y'utsạtạjk, jẹp tse'e tạk'aagup tyaandi. Jẹp tse'e jẹ Jesús dụnụkẹjxidi.
32 Pạn pạn jaty tse'e jẹ Jesús dụnaa'tsụụnivíttup vye'na, jẹ'ẹ tse'e nạ'mụxju:
—Ụxẹp xa ve'e tạk'aagup jẹ mtaak jẹts jẹ m'utsạtạjk, mitse'e myakkǫtsuvaajnjụdup.
33 Ax van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—¿Pạnts ạtse'e ntaakip, jẹts pạnts ạtse'e n'útsidup?
34 Van'it tse'e dụvin'ix'apaa'vikụjx pạn pạn jatye'e jẹp naa'tsụụnivíttjụdup, jẹtse'e vyaajñ:
—Yạ'ạ xa jẹ'ẹ ve'eda juu' ạtse'e ntaakja'vip jẹts juu' ạtse'e nja'vip ax jo'n kụy'ijtti ạts jẹ n'uts jẹ n'ajch jẹts ạts jẹ n'uts jẹ ntsạ'ạ.
35 Kụx pạn pạn jatye'e dụtoondup juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, jẹ'ẹts ạtse'e nja'vidup ax jo'n ạts jẹ n'uts jẹ n'ajch kụy'ijtti, jẹts ạts jẹ n'uts jẹ ntsạ'ạ, jẹts ạts jẹ ntaak.

4

Jẹ tạạmt vạjpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Jado'k nax tse'e jẹ Jesús yak'ixpạjknuva jẹja mạjạ nạ'akạya
pa'ayi; nụmay tse'e jẹ jayu ñay'amojkijidinuva joma ve'e jẹ'ẹ.
Va'ajts nụmayda ve'e tyun'ijtti. Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ barco.
Van'it tse'e jẹ Jesús tyạjki jẹm barco jọọtm, jẹtse'e jẹm y'ạjxtk;
jẹja tse'e mạjạ nạ'akạya pa'ayi jẹ nụmay jayu tyaandi.
2 Van'it tse'e may viijn dụyak'ixpạjkti jẹ tukmu'a'ixmojkin
mạạt. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
3 —Amọtunaxta. To'k xa ve'e jẹ jayu tạạmt vạjpa chạạ'n.
4 Ku ve'e dụvụj jẹ tạạmt, jẹm tse'e juu' ve'e naxkạdaak jẹja
too' kujk, van'it tse'e jyẹ'ydi jẹ jẹyyva tạ́nụk jẹtse'e dụpiivdini.
5 Jẹm tse'e jẹ tạạmt juu' ve'e naxkạdaak jẹja tsakụjx joma
ve'e peji jẹ naax; jatyji tse'e yee'k kụx peji ve'e jẹ naax.
6 Ax ku tse'e xyạnụ'aanni, van'it tse'e tyạạtsni kụxe'e jẹ
y'aa'ts kyakạạktạjki.
7 Jẹmpa tse'e jẹ tạạmt juu' ve'e naxkạdaak jẹja ápit akujk.
Van'it tse'e jẹ ápit yee'k jẹtse'e dụkọọ'k'ítạmọọyni jẹ ọy ojts
jẹtse'e yẹẹ'kụt, jẹ'ẹ kạjx tse'e kyatạ'mi.
8 Nay jẹmpa tse'e jẹ tạạmt juu' ve'e naxkạdaak jẹja ọy
naxkụjx, jẹ'ẹ tse'e tạ'mi. Jẹm tse'e jẹ tạạmt juu' ve'e
naajkma'yiju ii'px majk tạạjm, jẹmpa tse'e juu' ve'e naa-
jkma'yiju toogupx tạạjm, nay jẹmpa tse'e juu' ve'e naa-
jkma'yiju mọ́kupx tạạjm.
9 Van'it tse'e jẹ Jesús jyaa'kvaajñ:
—Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e
dụ'amọtunaxta.

Jẹ'ẹ pạn tyạjx kạjxe'e jẹ tukmu'a'ixmojkin yakpụụjm
(Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10)

10 Ku ve'e jẹ Jesús naaydum vye'na, van'it tse'e
yak'amọtutụvi pạn vintsọ ve'e yakkọjtsva'ach juu' ve'e
tyukmu'a'ixmojki, jẹ'ẹ ve'e dụ'amọtutụ́vidu juu' ve'e
mutạ́mijidup vye'na, nay ve'empa jẹ Jesús jẹ ñụmakmẹjtsk
ixpạjkpatạjk.
11 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Jẹ Nte'yam tse'e mtuknụja'vijidup vintsọ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e
jẹ jayu y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, ax ka'a tse'e jẹ
Nte'yam tyuknụjávajada jẹ'ẹda juu' ve'e ụụ'm mạạt ka'ijttup.
12 Jẹ'ẹ kạjxts ạts jẹ'ẹ ve'e ntukmukọtsta jẹ tukmu'a'ixmojkin
mạạt, kụx jya'íxtup xa ve'e juu' ạtse'e ntuump, ka'a tse'e
dụvinjávada; jyah'amọtunajxtup tse'e juu' ạtse'e nkạjtsp,
ka'a tse'e dụvinmọ́tuda. Jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ve'emda, ka'a
tse'e dụmasọ'ọkta jẹ kyọ'ọy joojntykinda, jẹ'ẹ kạjx tse'e
kyayaktọkinmẹẹ'kxtat.

Ku ję Jesús dụkojtsvaach ję tạạmt vạjpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15)

13 Van'it tse'e ję Jesús jyaa'knạ'mụxjidi:

—¿Ka'a ve'e xvinmǫ́tuda yạ tukmu'a'ixmojkin juu' ạtse'e tụnkạts? Pạn ka'a ve'e xvinmǫ́tuda, ¿vintsǫts miits ję'ę ve'e xvinmǫ́tudat nụjom ję tukmu'a'ixmojkin?

14 Ję tạạmt vạjpa, ve'em xa ję'ę ve'e ax jo'n to'k juu' ve'e ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook dụ'ava'nip.

15 Ax jęja tse'e too' kujk joma ve'e ję tạạmt yakvụj, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e dụ'amǫtunajxtup ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook. Ax ku tse'e ję jayu dụmǫ́tuda, jatyji tse'e ję Satanás jye'ya ję̨tse'e dụpạjkjini ję̨m jya'vin kạjxmda ję kạts ję ayook juu' ve'e yakvaajnjidu.

16 Ax jęja tse'e tsakụjx joma ve'e ję peji naax, joma ve'e ję tạạmt yakvụj, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook dụ'amǫtunajxtup ję̨tse'e jatyji dụkuvạkta ję xǫǫjntkụn mạạt,

17 ve'em tse'e y'itta ax jo'n ję naax joma ve'e ję tạạmt vęę'nji yee'k kụxe'e ję y'aa'ts kyakạạktą́ka. Ụx'ǫǫk, ku ve'e chaach-pat'ukva'anda ukpụ yakjomtonda yaktitonda ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook kạjx, ax jatyji tse'e dụmasǫǫktini ję kạts ję ayook.

18 Ax jęja tse'e ápit akujk joma ve'e ję tạạmt yakvụj, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook dụ'amǫtunajxtup,

19 ję'ę tse'e ǫǫy dụtunvinmaaydup ję naxviijnit ję'ę ję̨ts vintsǫ ve'e ñaajkkumeenajadat, ję̨tse'e ję viijnk kaxin dụjayę̨pta. Ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook juu' ve'e y'amǫtunajxtu, ve'emts ję'ę ve'e jyaty ax jo'n ję tạạmt juu' ve'e ję̨ja ápit jạạt naxkạdaak ję̨tse'e kyatạ'mi.

20 Ax jęja tse'e ǫy naxkụjx joma ve'e ję tạạmt yakvụj, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam ję kyạts ję y'ayook dụ'amǫtunajxtup ję̨tse'e dụkạtsạpạkta, vimpijtnupts ję'ę ve'e ję jyáyuvinda ję jyoojntykinda ax jo'n ję Nte'yam tyukmutsǫ́kjada, ję'ę kạjx tse'e y'itta ax jo'n ję ǫy naax joma ve'e ję tạạmt juu' ve'e naajknụma'yiju ii'px majk tạạjm, ję̨ts juu' ve'e naajknụma'yiju toogupx tạạjm, ję̨ts juu' ve'e naajknụma'yiju mǫ́kupx tạạjm.

Ję tạ'kxpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 5.14-16; Lc. 8.16-18)

21 Van'it tse'e ję Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ku ve'e ję jayu ję tạ'kxpa dụyakmín, ¿yaktuknaxjojppts n'ite'e pạn tii, ukpụ ję̨pe'e maajntkụn pa'tkup dụyu'uts? ¿Ka'a n'ite'e kạjxm dụpụm joma ve'e tyạ'kxva'kxụt?

22 Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts
jẹtse'e ụx'ọọk kyanụkẹ'xnatą́kat, ka'a tse'e tii juu' ve'e
kayaknụja'vip jẹtse'e ụx'ọọk jẹ jayu dụkanụjávat.
23 Pąn pąn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e
dụ'amọtunaxta.
24 Jaa'kvaan tse'e jidụ'ụm:
—Payọ'ọyda ọy juu' ve'e m'amọtunajxtup. Ve'em pąn
vintsọ ve'e mjáyuvada, nay jẹ mjáyuvin tse'e vimpíttap. Pąn ọy
xa ve'e jẹ mjáyuvinda, mjaa'kyakmọ'ọdap tse'e juu' nụyojk.
25 Pąn pąn tse'e juu' dụmąąt, jaa'kyakmọ'ọpts jẹ'ẹ ve'e; jẹts
pąn pąn tse'e juu' yụụ'n vẹẹ'n dụmąąt, yakpąjkjinup tse'e
nụjom.

Jẹ tąąmt juu' yẹẹ'kp tukmu'a'ixmojkin

26 Vaampa tse'e jẹ Jesús:
—Ve'em xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn ax jo'n to'k jẹ jayu
jẹ tąąmt dụvụj jẹja naxkụjx.
27 Ku ve'e yą it ñaxy, yą it kyujaj yą it kyutso'oa, mojxpts jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e y'aa'ch. Ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu dụnụjava vintsọ jẹ'ẹ
ve'e myux jẹts pąn vintsọ ve'e y'aa'ch.
28 Kụx viinme'e jẹ naax dụyakyee'k, too'vąjkpe'e jẹ y'aajy
dụpụm, van'it tse'e jẹ kyọjk, jẹtse'e ụx'ọọk jẹ tyąąjm.
29 Ax ku tse'e jẹ tyąąjm myaju, van'it tse'e yakpąkmojkni
kụx tą ve'e jẹ pąkmok aats dụpaa'ty.

Jẹ mostaza tąąmt tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaampa:
—¿Vintsọ jo'nts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn, ukpụ ti jo'n
tse'e ntukmu'a'ixmojkimdap?
31 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ yaa'tyąjk dụvụj jẹ
mostaza tąąmt jẹja naxkụjx. Ku ve'e yakvụj, jẹ'ẹ tse'e jẹ tąąmt
dụnụtsayikąjxp yaja naxviijn;
32 ax ku tse'e yee'k, ñụmąjikụjxpts jẹ'ẹ ve'e jẹts ka'a ve'e
jẹ viijnk aajy ojts juu' ve'e yakją'kxp, mąją vaamp tse'e ọọy,
ọ'yixjadap tse'e jẹ jẹyyva tą́nụk jẹtse'e jẹ pyẹ'ẹn dụpą́mdat
jẹm y'axén akojkm joma ve'e jẹ ẹp.

Vintsọ jẹ Jesús dụyaktuujn jẹ tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.34-35)

33 Ax may tse'e jẹ Jesús dụtukmu'a'ixmojki jẹ kąts jẹ ay-
ook ax jo'n yą'ą, ve'em vintsọ ve'e jẹ jayu y'ọ'yixjidi jẹtse'e
dụvinmọ́tudat.
34 Jẹts nụjom juu' jatye'e tyukmukąjtsp, tum
tyukmu'a'ixmojkip tse'e. Ku ve'e jẹ Jesús jẹ y'ixpąjkpatąjk
dụmąądi ajẹ'ẹjyjida, va'ajts tse'e dụ'ava'nikụjx.

Ku jẹ Jesús dụyak'atụvi jẹ mạkk pọj
(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Ku ve'e jẹ it tyánayini, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk
dụnụụjmidi:
—Ja'mda jẹm jado'k ado'om nạpa'am.
36 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk yaknạjkxjidi jẹm barco
jọọtm, jẹ barco joma ve'e vye'na, jẹtse'e jẹ nụmay jayu
dụmujékumidi. Jẹm tse'e vyẹ'nada jamẹjtsk jatoojk jẹ barco
mạạt jẹ'ẹda.
37 Van'it tse'e mạkk pyọj'ukvaajñ jẹtse'e jẹ nạạj ọọy
tyunkạjxmpojtụk jẹtse'e tyạjki jẹm barco jọọtm. Van'it tse'e
jẹ barco y'ojts'ukvaanni.
38 Jẹp tse'e barco naadup mya'aj vye'na jẹ Jesús jẹm kukạva
ni'kxm. Van'it tse'e dụyojxti jẹtse'e dụnụụjmidi:
—¡Yak'ixpạjkpa! ¿Ka'a ve'e xvinmay ku ve'e n'ọọ'kumdat?
39 Van'it tse'e jẹ Jesús pyojtụk, jẹtse'e jẹ pọj dụtuknụụjmi.
Van'it tse'e jẹ mạjạ nạ'akạya dụmukạjts. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Tukviijn'ítụ, ka'a ve'e mjọtma'aty.
Van'it tse'e jẹ pọj y'atụvi jẹtse'e jẹ nạạj tyu'ujkjajty.
40 Van'it tse'e dụnụụjmi jẹ y'ixpạjkpatạjk:
—¿Tyạjxse'e mtsạ'ạgada? ¿Ka'anume'e jẹ jaanchja'vin
xjayẹpta?
41 Ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyuntsạ'kidi jẹtse'e vimpit atụj ñavyaajnjidi:
—¿Vintsọs yạ'ạ vine'e yạ jayu jẹ mạkkin ọọy dụtunjayep?
¡Kạtsụpạjkjup xa ve'e jẹ pọj paat jẹts jẹ mạjạ nạ'akạya paat!

5

Ku jẹ Jesús dụyakpítsum jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹm jẹ jayu jya'vin
kạjxm
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Van'it tse'e jyẹ'ydi jẹm jado'k ado'om mạjạ nạ'akạya
pa'am joma ve'e jẹ it dụxạạja Gadara.
2 Ku ve'e jẹ Jesús pyítsum jẹm barco jọọtm, van'it tse'e
to'k jẹ yaa'tyạjk vyinkutạ̄miji juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ
kọ'ọyjáyuvap. Jẹm tse'e chạạ'n joma ve'e jẹ ọọ'kpa ñaxtạ̄kada.
3 Ax jẹp tse'e ọọ'kpa aajntkup chụụna y'ijt; ni jẹ cadena
mạạta tse'e pạn kya'ọ'yixjụ jẹtse'e tsum dụyak'ítụt,
4 kụx may náxani ve'e jyayakcadenatsum vye'na jẹm kyạ'm
jẹts jẹm tyékum, jẹtse'e dụtukpọjtikụ́x jẹ cadena; ni pạna tse'e
kya'ọ'yixjụ jẹtse'e dụyakyójụt.
5 Ijtp tse'e jọ́vum xạạj jọ́vum tsooj y'aya'axy vyídụt jẹm
tonụn viinm tonụn kạjxm jẹts joma ve'e jẹ ọọ'kpa aajntk,
jẹtse'e jẹ tsaaj ñatyuknaajkxạ'ạjkaja.

6 Jékum jatyna tse'e jẹ̱ Jesús vye'na, van'it tse'e jẹ̱
yaa'tya̱jk y'ixji jẹ̱tse'e noomp jẹ̱ Jesús du̱vinkuta̱mi jẹ̱tse'e
du̱vinko̱xkteni.
7 Van'it tse'e ma̱kk du̱muka̱jts, jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—¿Ti ka̱tsts u̱u̱'me'e njayẹjpump?, Jesús, jẹ̱ Ka̱jxmit jẹ̱
y'Onu̱k, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ Myajntk. Jẹ̱ Nte'yam ka̱jx a̱ts mitse'e
nmunoo'kxtu̱k, kadi a̱ts xtsaachtún.
8 Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ ku̱x ñu̱u̱jminupe'e jẹ̱ Jesús jẹ̱
ko̱'o̱yjáyuvap jidu̱'u̱m:
—¡Ko̱'o̱yjáyuvap, pítsumdini jẹ̱m ya̱ jayu jya'vin ka̱jxm!
9 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ yaa'tya̱jk du̱'amo̱tutu̱vi:
—¿Tise'e mxa̱a̱j?
Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv:
—Miijl Am a̱tse'e nxa̱a̱j ku̱x va'ajts nu̱may a̱a̱tse'e.
10 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús o̱o̱y du̱tunmunoo'kxtk jẹ̱ts ka'a ve'e
jékum du̱ké̱xu̱t jẹ̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jk.
11 Ta̱mji tse'e jya̱'kxta vye'na nu̱may jẹ̱ ke̱e̱m jẹ̱m tonu̱n
viinm,
12 jẹ̱tse'e jẹ̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jk jẹ̱ Jesús du̱munoo'kxtkti:
—Pake̱xu̱ a̱a̱ts to'k aaj xim joma ve'e jẹ̱ ke̱e̱m jẹ̱ts a̱a̱ts jẹ̱'e̱
ve'e ntuktá̱kat.
13 Yakjajtu̱xju̱du tse'e jẹ̱ Jesús. Van'it tse'e jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap
pyítsumdini jẹ̱m jẹ̱ yaa'tya̱jk jya'vin ka̱jxm jẹ̱tse'e jẹ̱ ke̱e̱m
du̱tukta̱jkidi; nu̱mẹjtsk miijl jo'n tse'e y'ijtti jẹ̱ ke̱e̱m.
Van'it tse'e nu̱jom jẹ̱ ke̱e̱m kyu̱snoomdi jẹ̱m tonu̱n viinm
jẹ̱tse'e y'ano'midi jẹ̱m ma̱ja̱ na̱'aka̱ya jo̱o̱tm. Jẹ̱p tse'e
ñax'o̱o̱'kka̱jxtini.
14 Ku ve'e du̱'ixti jẹ̱ ke̱e̱m íxpada, noomp tse'e ña̱jkxti jẹ̱tse'e
o̱jts du̱'avanva'kxta jẹ̱m kajpu̱n jo̱o̱tm jẹ̱ts jẹ̱m kam jo̱o̱tm. Jẹ̱
nu̱may jayu tse'e o̱jts du̱'ixta juu' ve'e toojnju ko̱jtsju.
15 Ku ve'e jye̱'ydi joma ve'e jẹ̱ Jesús, van'it tse'e du̱'ixti jẹ̱
yaa'tya̱jk juu' ve'e jẹ̱m jya'vin ka̱jxm tu̱y'it jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap.
Jẹ̱m jẹ̱'e̱ ve'e chu̱u̱na xá̱xani jẹ̱ts ó̱yani jẹ̱ vyinma'yu̱n. Van'it
tse'e cha̱'kidi.
16 Pa̱n pa̱n jatye'e du̱'ixtu, jẹ̱'e̱ tse'e tukmumaajntykju̱du
vintso̱ ve'e jyajtti jẹ̱ ke̱e̱m jẹ̱ts jẹ̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e jẹ̱
ko̱'o̱yjáyuvap tu̱ñu̱vaatsjini.
17 Van'it tse'e jẹ̱ jayu du̱munoo'kxtkti jẹ̱ Jesús jẹ̱tse'e
du̱tukvaatsnit jẹ̱ y'itta jẹ̱ ñaaxta.
18 Ku ve'e jẹ̱ Jesús tya̱jki jẹ̱m barco jo̱o̱tm, van'it tse'e jẹ̱
yaa'tya̱jk juu' ve'e jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap jẹ̱m jya'vin ka̱jxm tu̱y'it, jẹ̱'e̱
tse'e munoo'kxtkju jẹ̱tse'e du̱ma̱a̱dat.
19 Ax ka'a tse'e jẹ̱ Jesús du̱yakjajty. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Nąjkxu̱ jẹ̱m mtąk'am joma ve'e jẹ̱ mjayu, jẹ̱m tse'e xtukmumaayduku̱t ti maa'yu̱ne'e jẹ̱ Mąją Vintsą́n tu̱mto'nu̱xju̱ jẹ̱ts vintso̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e tu̱mtukmą'ątju̱.

20 Jẹ̱m kajpu̱n kąjxmda juu' ve'e jẹ̱m decápolisit y'it jo̱o̱tm, jẹ̱m tse'e jẹ̱ yaa'tyąjk ñu̱jkx jẹ̱tse'e du̱'amaajntykva'kxy nu̱jom juu' ve'e jẹ̱ Jesús tyoon jẹ̱'ẹ̱ kąjx. Atu̱va ato̱ki tse'e du̱tuktaandi.

Jẹ̱ Jairo jẹ̱ ñąąx jẹ̱ts jẹ̱ tą'ąxtąjk juu' ve'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ vyit du̱to̱o̱n (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Ku ve'e jẹ̱ Jesús vyimpijtnuva jẹ̱m barco jo̱o̱tm jẹ̱ja jado'k mąją nąą'akąya pa'ayi, van'it tse'e nu̱may jẹ̱ jayu ñay'amojkijidi joma ve'e jẹ̱'ẹ̱.

22 Van'it tse'e to'k jẹ̱ jayu ñu̱jẹ̱'yji juu' ve'e jẹ̱p tsaptu̱jkp du̱nu̱vintsą́nip, Jairo jẹ̱'ẹ̱ ve'e xyąąj. Ku ve'e jẹ̱ Jesús du̱'ix, van'it tse'e du̱vinko̱xkteni,

23 jẹ̱tse'e o̱o̱y du̱tunmunoo'kxtk. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—O̱o̱'kuvaannupe'e ąts jẹ̱ mpi'k nąąx. Ja'mu̱ to'k aaj jẹ̱tse'e jẹ̱ mkąą'ąj xtuknu̱kónu̱t, ve'em tse'e jyo̱tkąda'akut, jẹ̱tse'e jyaa'kjoojntykat.

24 Van'it tse'e du̱mąądi. Jẹ̱ nu̱may jayu tse'e jẹ̱ Jesús myąątnąjkx jẹ̱tse'e du̱tun'atijmojktini.

25 Jẹ̱m tse'e to'k jẹ̱ tą'ąxtąjk vye'na juu' ve'e makmẹ̱jtsk joojntani du̱jayẹ̱jpp jẹ̱ vinnu̱jkxju̱ pa'am.

26 Tą́vani tse'e jẹ̱ tą'ąxtąjk o̱o̱y tyunyaktsaachpaa'tjada nu̱may jẹ̱ tso̱'yivatąjk jẹ̱ts tą́vani ve'e du̱tukmujokyąjxni nu̱jom juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ax ni vinxu̱pa tse'e kyajo̱tkąda'aky, nu̱yojke'e y'o̱o̱'ktú̱v.

27 Tą tse'e du̱mo̱tu vye'na ti ve'e jẹ̱ Jesús tyuump kyąjtsp, jẹ̱tse'e jẹ̱ tą'ąxtąjk jyẹ̱'y joma ve'e jẹ̱ Jesús jẹ̱p ñaadup tso̱v jẹ̱ja nu̱may jayu akujk, jẹ̱tse'e jẹ̱ vyit du̱to̱o̱jnji.

28 Jidu̱'u̱m tse'e ñąñą'mu̱xji: Tun ko̱o̱jyji xa ijk ątse'e ku̱ntą́n xi vyit, jo̱tkąda'akupts ątse'e.

29 Ku ve'e jẹ̱ vyit du̱tąąjn, tun jatyji tse'e jẹ̱ pya'am y'atú̱vini jẹ̱tse'e jẹ̱ ñi'kx jẹ̱ kyo̱pk du̱ja'vi jẹ̱ts tą ve'e jẹ̱ pa'am ñu̱va'achju̱.

30 Ku ve'e jẹ̱ Jesús du̱nu̱ja'vi jẹ̱ts tą ve'e jẹ̱ myąkkin du̱yaktún, van'it tse'e vya'ku̱mpijt joma ve'e jẹ̱ nu̱may jayu, jẹ̱tse'e vyaajñ:

—¿Pąn tse'e ąts yą nvit tu̱du̱tą́n?

31 Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpąjkpatąjk ñą'mu̱xjidi:

—M'ixp xa mitse'e jẹ̱ts jẹ̱ nu̱may jayu ve'e m'atijmojkjup, jẹ̱tse'e mva'añ: "¿Pąnts ątse'e tu̱xtą́n?"

32 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ nu̱may jayu du̱vin'ix'apitsumku̱jx, jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ixuvaampy pąn pąne'e to̱o̱jnju.

33 Van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk tyuntsạ'kini jẹtse'e nụnmíppnup
jẹ Jesús dụvinkọxkteni, jẹtse'e tyụ́vam juu' dụvaajnji kụx
ñụja'vipe'e vintsọ ve'e jyọtkạdaakni.
34 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Tạ xa ve'e mjọtkạdaakni jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e tụxjaanchjáva.
Nạjkxni to'k aaj to'k jọọt. Tsọtse'e m'ijtnit.
35 Kọjtspna tse'e jẹ Jesús vye'na, van'it tse'e jẹ jayu
ñụjẹ'yjidi, jẹme'e jẹ tsaptụjkpit jẹ ñụvintsạ́n tyạk'am
chọọ'ndi, jẹtse'e vyaandi:
—Tạ́vani xa ve'e jẹ mnạạx y'ạạ'k. ¿Tyạjxse'e xjaa'k'atsu'ux
yạ yak'ixpạjkpa?
36 Ax tun kọọjyji tse'e jẹ Jesús dụmọtu jẹts ti ve'e yakvaajnjip
jẹ tsaptụjkpit jẹ ñụvintsạ́n, van'it tse'e dụnụụjmi:
—Kadi mtsạ'ạga. Kọọjyji ạtse'e xjaanchjávat.
37 Ax ni pạna tse'e dụkayakjajtji jẹtse'e pyanạjkxjụt, jẹ
Peedroji ve'e jẹts jẹ Santiago mạạt jẹ Juan juu' ve'e jẹ Santiago
jẹ y'uts.
38 Ku ve'e jẹ Jesús jyẹ'y jẹm jẹ tsaptụjkpit jẹ ñụvintsạ́n
tyạk'am, van'it tse'e dụ'ix jẹts jẹme'e jẹ jayu ọọy
tyunnẹ'ẹmda, tyunya'axta, tyuntsaachvinmáyda.
39 Ku ve'e jẹ Jesús tyạjki jẹp tụjkp, van'it tse'e ñạ'mụxjidi:
—¿Tyạjx tse'e mnẹ'ẹmda jẹtse'e mya'axta? Kụx yạ kiix ónụk,
ka'a xa yạ'ạ ve'e y'ạạ'ka, maapji yạ'ạ ve'e.
40 Jẹtse'e dụnụxiikti dụtukxiikti. Van'it tse'e jẹ Jesús
dụyakpitsumkụjx jẹ jayu. Van'it tse'e dụmạạdi jẹ ónụk jẹ tyee'
jẹ tyaak jẹts jẹ y'ixpạjkpatạjk juu' ve'e myạạdidu, jẹtse'e tyạjki
joma ve'e jẹ kiix ónụk mya'aj.
41 Van'it tse'e jẹ kiix ónụk jẹ kyạ'ạj dụkọọjnụkji jẹtse'e
dụnụụjmi:
—Talita, cumi. (Ax jidụ'ụmts yạ'ạ ve'e kyạtsạpítsum, kiix
ónụk, mits ạtse'e nnụụjmip, pojtụkni.)
42 Ax tun jatyji tse'e jẹ kiix ónụk pyojtụkni jẹtse'e
yọ'y'ukvaanni, kụx makmẹjtsk joojntani ve'e. Atụva atọki
tse'e tyuntaandi jẹ jáyuda.
43 Van'it tse'e jẹ Jesús mạkk ñạ'mụxjidi jẹts ni pạna
ve'e dụkavaajnjadat, jẹtse'e dụpavaajñ jẹtse'e jẹ kiix ónụk
dụyakkáydat.

6

Ku jẹ Jesús vye'na jẹp Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

1 Ku ve'e jẹ Jesús chạạ'n jẹm, van'it tse'e vyimpijtni jẹm
tyạk'am, panạjkxjụdu tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk.
2 Ku ve'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj dụpaaty, van'it tse'e
yak'ixpạjk'ukvaajñ jẹp tsaptụjkp. Jẹ nụmay jayu tse'e

amǫtunajxjụdu jẹtse'e atụva atǫki tyaandi. Jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas yạ'ạ ve'e yạ jayu yạ nụja'vin dụpụk jẹtse'e ve'em kyạts? ¿Ti nụja'vin yạ'ạ ve'e tụyakmạ'ạ? ¿Vintsǫ ve'e y'ǫ'yixjụ jẹtse'e jẹ mạjin dụtún?

3 Yạ'ạ xa ve'e jẹ tsẹjtspa juu' ve'e jẹ María jẹ myajntk, jẹ Santiago mạạt jẹ José jẹ y'ajch, jẹ Judas mạạt jẹ Simón jẹ y'ajch. Yaja tse'e chạạnada yạ'ạ yạ kyiix utsta ụụ'm mạạtta.

Jẹ'ẹ kạjx tse'e dụviijnk'íxti jẹ Jesús.

4 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Ǫtyun joma tsǫva xa ve'e yakvintsạ'ạga jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpa, jẹẹjyji ve'e kyayakvintsạ'ạga joma ve'e jẹ y'it jẹ ñaax, joma ve'e jẹ jyuu't jẹ myugo'ok, jẹts joma ve'e jẹ jyạạjn jẹ tyạjk.

5 Ax ka'a tse'e jẹ Jesús y'ǫ'yixji jẹtse'e jẹm jẹ mạjin dụtónụt, jẹ'ẹjyji ve'e ku ve'e jẹ kyạ'ạj dụtuknụkạạjn vinkex jẹ pa'am jayu jẹtse'e dụyakjǫtkạdaakni.

6 Atụva atǫki tse'e tyaajñ jẹ Jesús ku ve'e dụ'ix jẹts ka'a ve'e jyaanchjávajada; kajpụn kajpụn tse'e ñụjkx jẹtse'e jẹ jayu dụyak'ixpụk.

Ku jẹ Jesús dụ'akẹjxva'kxti jẹ y'ixpạjkpatạjk ka'amaayva (Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

7 Van'it tse'e jẹ Jesús dụyaxmujk jẹ ñụmakmẹjtsk ixpạjkpada, jẹtse'e dụ'akẹjxva'kxti nụmẹjtsk jaty, jẹtse'e dụmǫǫjy jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap dụyakpítsumdat jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda.

8 Van'it tse'e dụtukpavaajñ jẹ y'ixpạjkpatạjk:

—Ka'a tse'e ti xmutsǫǫ'ndat juu' ve'e m'ajǫǫtadap jẹja too' aajy, ka'a tse'e xmutsǫǫ'ndat jẹ tsapkaaky, ka'a tse'e jẹ apạjkin, ni ka'ava tse'e jẹ meen. Jẹ mtajkji ve'e mpakáptap

9 jẹtse'e jẹ mkạ'ạjk xtukva'agadat, jẹts to'k ni'kxji ve'e jẹ mvit xmunạjkxtat juu' ve'e mjayẹjptup.

10 Van'it tse'e dụjaa'knụụjmi:

—Kụjyajomatụjka tse'e mtạ́kadat, jẹja tse'e mnamyáyjadat pạn vinxụp xạạj ve'e mtánada.

11 Ax pạn pạn tse'e mkakuvạjkjụdup uk mkah'amǫtunaxuvaajnjụdup, mtsǫǫ'ndinup tse'e jẹm jẹtse'e xvinxíttat jẹ mtekta jẹtse'e vyánụkụt jẹ naxvay juu' ve'e tụxpava'akta jẹm kyajpụn jǫǫtm, ve'em tse'e dụnụjávadat jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e y'ǫya juu' ve'e tyoondup. Tyụ́vam xa ạtse'e nva'añ, nụyojke'e jẹ jayu jẹ tsaachpaatụn yakmǫǫydinit ku ve'e jẹ jayu yaktǫkimpayǫ'ydinit jẹts ni ka'a ve'e jẹ sodómait jẹts jẹ gomoorrait jáyuda.

12 Van'it tse'e chǫǫ'ndi jẹ y'ixpąjkpatąjk ka'amaayva jẹtse'e
jẹ jayu dụnąąjmada jẹtse'e vyinmayụmpijttinit, jẹtse'e
dụmasǫǫktinit jẹ kyǫ'ǫy joojntykinda.
13 Yakpítsumduva tse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap jẹm nụmay jẹ
jayu jya'vin kąjxmda jẹtse'e dụpąąjmjada jẹ olivos aceite
jẹm nụmay jẹ pa'am jayu ñi'kxmda kyǫjmda jẹtse'e
dụyakjǫtkądaaktini.

Ku jẹ Yaknąpẹjtpa Juan y'ǫǫ'kni
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Ku ve'e jẹ Jesús jẹ myąjin vya'kxtk, van'it tse'e jẹ yakku-
tojkpa Herodes dụmǫtu. Jẹme'e jẹ jayu juu' ve'e vaandu:
—Jẹ Yaknąpẹjtpa Juan xa jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ tse'e
joojntykpąjknuva jẹtse'e Jesús ñatyijjụ, jẹ'ẹ kąjx tse'e y'ǫ'yixjụ
jẹtse'e jẹ mąjin dụtún.
15 Jẹmpa tse'e pąn pąne'e vaanduvap:
—Jẹ Elías xa jẹ'ẹ ve'e.
Nay jẹmpa tse'e pąn pąne'e vaanduvap:
—Jẹ'ẹ xa ve'e nụto'k jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpa,
ve'em ax jo'n jẹ jụjpit jáyuda juu' ve'e ijttu jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kǫjtsnajxpada.
16 Ax ku tse'e jẹ yakkutojkpa Herodes jẹ kąts dụmǫtu, van'it
tse'e vyaajñ:
—Jẹ Juan xa jẹ'ẹ ve'e juu' ątse'e nyakjayyukpojxjinu, jẹ'ẹ
tse'e joojntykpąjknuva.
17 Ve'em tse'e vyaajñ kụx viinme'e jẹ Herodes jẹ Juan
dụyakjamyajtsji jẹtse'e dụyakjapyoxụntąkpąąjmji, jẹtse'e
dụyakjachoojmji. Ve'em tse'e dụtuujn jẹ tą'ąxtąjk Herodías
kąjx juu' ve'e pyąjknu, jẹ y'uts Felipe jẹ ñụdą'ąx jẹ'ẹ ve'e y'ijt.
18 Jidụ'ụm tse'e jẹ Juan jẹ Herodes dụnụụjmi:
—Ka'a xa ve'e jẹ pava'nụn dụyakjaty jẹtse'e xpąkụt jẹ m'uts
jẹ ñụdą'ąx.
19 Ax jẹ tą'ąxtąjk, myu'ẹjkjupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Juan, chąjkpts jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e jẹ Juan y'ǫǫ'kụt; ax ka'anum tse'e y'ǫ'yixjụ
20 kụx chą'kipe'e jẹ Herodes jẹ Juan. Kụx ñụja'vipe'e jẹts
jẹ Nte'yam jẹ jyayu jẹ'ẹ ve'e jẹts tụv jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuvin jẹ jy-
oojntykin, jẹ'ẹ kąjx tse'e dụkayakjaty jẹtse'e jẹ Juan y'ǫǫ'kụt.
Chǫjk tse'e jẹ yakkutojkpa jẹtse'e dụ'amǫtunáxụt juu' ve'e jẹ
Juan kyǫjts; ax ǫǫy tse'e tyunnavyinma'yụnmǫǫjyji vinnaa-
jknáx ku ve'e ve'em dụtuujn.
21 Ax jẹ'y tse'e jẹ xąąj ku ve'e y'ǫ'yixji jẹ tą'ąxtąjk jẹtse'e
jẹ Juan y'ǫǫ'kụt, van'it jẹ'ẹ ve'e jyajty ku ve'e jẹ Herodes
jẹ kyẹ'xtkụn xąąj dụmąją tun vye'na. Yakjayukaay tse'e jẹ
Herodes. Jẹm tse'e jẹ ñụvinténivatąjk, jẹm tse'e jẹ tojpa juu'
ve'e dụnụvintsąnidup kąkmiijl jaty jẹ tojpatąjk, jẹmpa tse'e
pąn pąn jatye'e dụnụmąjidup jẹm galiléait y'it jǫǫtm.

22 Kaaydup tse'e vyę'nada, van'it tse'e tyąjki ję Herodías ję
ñąąx jętse'e y'ejts. Ǫǫy tse'e dụtuntsojja'vidi ję yakkutojkpa
Herodes jęts pąn pąn jatye'e myąątkaaydup myąąt'ooktup
vye'na. Van'it tse'e ję yakkutojkpa dụnụụjmi ję kiixụtą'ąx:
—Amǫ́tuvụ ąts pąn ti ve'e mtsąjkp, kụx nyákup ątse'e.
23 Van'it tse'e ję Nte'yam dụyaknajxy jętse'e vyaannuva:
—Nụjom tse'e pąn vinxụp ątse'e x'amǫtu, nyákupts ątse'e,
jyakojkmam ątse'e nyákụt ję nkutojkụn.
24 Van'it tse'e ję kiixụtą'ąx vya'kpítsum jętse'e ǫjts ję tyaak
dụmąątnakyątsjụ, jętse'e dụ'amǫtutụvi:
—¿Tis ątse'e kụn'amǫtu?
Van'it tse'e ję tyaak y'atsąąjv:
—Amǫ́tuvụ ję Yaknąpęjtpa Juan ję kyuvajk.
25 Jaty ąą'k tse'e ję kiixụtą'ąx tyąjkinuva joma ve'e ję yakku-
tojkpa. Van'it tse'e dụ'amǫtu:
—Vę'ę ątse'e ntsąjkp jętse'e ụxyam jaty xyákụt jęm plato
jǫǫtm ję Yaknąpęjtpa Juan ję kyuvajk.
26 Van'it tse'e ję yakkutojkpa tyuntsaachvinmapyụjk. Ax
ka'a tse'e dụkǫjtstikụtsuva'añ kụx tą́vani ve'e ję Nte'yam
dụyaknaxy vye'na jęts tą́vani ve'e ję jayu dụ'amǫtunaxta juu'
ve'e myąątkaaydup myąąt'ooktup vye'na.
27 Ję'ę kąjx tse'e tun jatyji to'k ję tyojpa dụkejx jętse'e nąjkx
ję Juan ję kyuvajk dụyaktsąą'n.
28 Van'it tse'e ję tojpa ñụjkx jętse'e ǫjts dụyukpux jęp
poxụntụjkp, jętse'e dụyaknụjkx ję kyuvajk jęm plato jǫǫtm,
jętse'e dụmǫǫjy ję kiixụtą'ąx. Van'it tse'e ję kiixụtą'ąx ję tyaak
dụmǫǫjy ję Juan ję kyuvajk.
29 Ax ku tse'e ję Juan ję y'ixpąjkpatąjk dụmǫ́tudi, van'it tse'e
jyę'ydi jętse'e ǫjts dụyaktsǫǫ'ndini ję ñi'kx ję kyǫpk, jętse'e
dụyaknaxtąjkidini.

Ku ję Jesús ję jayu dụyakkaajy nụmugǫǫxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Van'it tse'e ję kukątsivatąjk vyimpijttini joma ve'e ję Jesús
jętse'e dụvaajnjidi pąn ti jatye'e ǫjts dụtonda jęts vintsǫ ve'e
ję jayu dụyak'ixpąjkti.
31 Van'it tse'e ję Jesús ñą'mụxjidi:
—Ja'mda apụk jętse'e vęę'n mpǫǫ'kxumdat.
Ve'em tse'e vyaajñ kụx ję nụmay jayu ve'e navyinnajxjup
navyintąjkijup, ka'a ve'e y'avaatsuvada jętse'e kyáydat.
32 Ax van'it tse'e aję'ę́jyjida dụpąjkti to'k ję barco jętse'e
ñąjkxti joma ve'e kyapąntsụụna.
33 Nụmay tse'e dụ'ixti ku ve'e chǫǫ'ndi jętse'e dụ'ixkajpti ję
Jesús. Van'it tse'e noomp ñąjkxti ję nụmay jayu, jęm tse'e may
kajpụn kąjxm chǫǫ'nda, jętse'e too'vąjkp jyę'ydi ję nụmay
jayu jęts ụx'ǫǫk juu' ve'e jęm barco jǫǫtm nąjkxtu.

34 Ku ve'e jẹ̱ Jesús jẹm barco jọọtm vya'kpítsum, van'it tse'e
dụ̱'ix jẹ̱ nụ̱may jayu, yaktukmọ̱'ttu tse'e kụ̱x ve'em xa jẹ̱'ẹ̱
ve'eda ax jo'n jẹ̱ carnero juu' ve'e jẹ̱ vyinténiva ka'ijtụ̱xjụ̱dup.
Van'it tse'e jẹ̱ jayu dụyak'ixpụ̱jk, may viijn tse'e juu' jaty
dụ̱vaajnjidi.
35 Ax ku tse'e jẹ̱ it tyánayini, van'it tse'e jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk
vyinkutạ́mijidi. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱nụ̱ụjmidi:
—Tánani ve'e ụ̱xyam yạ̱ it jẹ̱ts ka'a tse'e yaja pyạ̱ntsụ̱ụna.
36 Pakẹ̱jxtini to'k aaj yạ̱ jáyuda jẹ̱tse'e ñạ̱jkxtat jẹm kam
jọọtm jẹ̱ts jẹm kajpụ̱n kạ̱jxm juu' ve'e tạ̱mạ̱naat, ve'em tse'e
jẹ̱ kyaaky jẹ̱ tyọjkx dụ̱jóydat, kụ̱x ka'a ve'e dụ̱mạ̱ạ̱dada ti ve'e
kyáydap jyạ̱'kxtap.
37 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Miits yạ̱'ạ̱ ve'e myakkáydap.
Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk y'atsọọjvjidi:
—¡Mẹ̱jtsk mọ́kupx xạ̱ạ̱j nụ̱mutún jo'n xa ve'e jẹ̱ meen dụ̱tsạ̱k
jẹ̱tse'e jẹ̱ tsapkaaky yaktukjóyụ̱t jẹ̱tse'e yạ̱ jayu kyáydat!
38 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'amọ̱tutụ́vijidi:
—¿Vinxụ̱p tse'e jẹ̱p jẹ̱ mtsapkaakyta? Ixta n'it.
Ku tse'e dụ̱nụ̱ja'vidi, van'it tse'e vyaandi:
—Mugọọxk xa jẹ̱pe'e jẹ̱ tsapkaaky jẹ̱ts mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx.
39 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱tukpavaandi jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
dụ̱yak'ạ̱jxtụ̱ktat jẹm tsoots kạ̱jxm to'k jạ̱kạ̱'ạ̱ jaty.
40 Ạ̱jxtktu tse'e jẹ̱ jayu to'k jạ̱kạ̱'ạ̱ jaty, nụ̱mọ́kupx jaty jẹ̱ts
nụ̱vụ̱jxtkupxụ̱k majk jaty.
41 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱kọọjnụ̱k mugọọxk jẹ̱ tsapkaaky
jẹ̱ts mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx. Van'it tse'e jẹm tsajm tsọ̱ pyat'ix
jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱kukọ̱jtsji. Van'it tse'e jẹ̱ tsapkaaky
dụ̱tojkva'kxy jẹ̱tse'e dụ̱mọọjy jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
dụ̱tukvinkukáyadat. Yakva'kxpa tse'e jẹ̱ Jesús mẹ̱jtsk jẹ̱ ajkx,
jẹ̱tse'e jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk anañụ̱joma dụ̱mọ̱kyụ̱jx.
42 Ax nụ̱jom tse'e jẹ̱ jayu kyaaydi jẹ̱tse'e kyooxjidi.
43 Ku ve'e jẹ̱ jayu kyakyạ̱jxti, van'it tse'e dụ̱pạ̱kmojktini
jamakmẹ̱jtsk kach jẹ̱ tsapkaaky kunax jẹ̱ts jẹ̱ ajkx kunax juu'
ve'e vintạ̱annu.
44 Juu' jaty tse'e kaaydu, nụ̱mugọọxk miijlts jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ijtti
jẹ̱ yaa'tyạ̱jkta.

Ku jẹ̱ Jesús yọ̱'y jẹm nạ̱ni'kxm
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45 Jatyji tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱pavaajñ jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk jẹ̱tse'e
tyạ́kadat jẹm barco jọọtm jẹ̱tse'e ñạ̱jkxtat jẹm jado'k ado'om
mạjạ̱ nạ̱'akạ̱ya pa'am joma ve'e jẹ̱ kajpụ̱n juu' ve'e Betsaida
dụ̱xạ̱ạ̱j, jẹ̱'ẹ̱ tse'e nạ̱jkxtap namvaate'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ nụ̱may jayu
dụ̱pakẹ̱jxtini.

46 Tá̱vani tse'e je̱ nu̱may jayu du̱pake̱jxtini vye'na, van'it
tse'e je̱ Jesús du̱jaa'kvimpejt je̱ tonu̱n je̱tse'e o̱jts chapka̱ts.
47 Ku ve'e je̱ it kyo̱o̱'tsini, je̱m tse'e vye'na je̱ barco ma̱ja̱
na̱'aka̱ya jo̱o̱tm; ax je̱ Jesús, jé̱jats je̱'e̱ ve'e naxku̱jx naaydum.
48 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱'ix je̱ts noo'kxtinupe'e ku
ve'e du̱japakaa'pta je̱ barco, ku̱x je̱ ma̱kk po̱j ve'e
vinkumi'nijidup. Jado'k ma'ajum jo'n tse'e vye'na, van'it
tse'e je̱ Jesús pyana̱jkxjidi, je̱m tse'e na̱ni'kxm yo̱'o̱y,
ukvinnaxuvaajnju̱dup tse'e.
49 Ax ku tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱'ixti je̱ts je̱me'e na̱ni'kxm
yo̱'yp myets, ve'em tse'e vyinmaaydi je̱ts jado'k ítumit jayu je̱'e̱
ve'e. Van'it tse'e y'aka̱a̱'stkti,
50 ku̱x anañu̱joma ve'e du̱'ixti je̱tse'e cha̱'kidi. Ax jatyji tse'e
je̱ Jesús myuko̱jtsjidi, je̱tse'e ña̱'mu̱xjidi:
—¡Jo̱t'amájada, a̱ts xa je̱ja, kadi mtsa̱'a̱gada!
51 Van'it tse'e je̱ Jesús tya̱jki je̱'e̱ ma̱a̱tta je̱m barco jo̱o̱tm.
Tun jatyji tse'e pyo̱j'atú̱vi. Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk atu̱va
ato̱ki tyuntaandi,
52 ka'a ve'e du̱vinmó̱tudi ti ve'e je̱ Jesús tyoon ku ve'e
du̱tojkva'kxy je̱ tsapkaaky je̱tse'e je̱ nu̱may jayu du̱yakkaajy,
ku̱x ma̱kke'e je̱ kyuvajkta.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky je̱ pa'am jáyuda je̱p Genesaret
(Mt. 14.34-36)

53 Ku ve'e du̱tuknajxti je̱ ma̱ja̱ na̱'aka̱ya, van'it tse'e jye̱'ydi
je̱m genesarétit y'it jo̱o̱tm. Je̱m tse'e je̱ byaarco du̱kuva̱a̱'ndi
je̱ja na̱pa'ayi.
54 Ax ku tse'e pyítsumdi je̱m barco jo̱o̱tm, jatyji tse'e je̱ jayu
je̱ Jesús du̱'ixkajpti.
55 Van'it tse'e y'anomva'kxti je̱m tso̱v je̱tse'e je̱ Jesús je̱
pa'am jayu du̱tuknu̱na̱jkxti je̱m maajntku̱n ka̱jxm pa̱n joma
tso̱ ve'e du̱mó̱tuda je̱ts je̱me'e je̱ Jesús vyídu̱t.
56 Jyajomakajpu̱nku̱jxa tse'e je̱ Jesús tya̱jki ukpu̱ joma
ve'e ñajxy je̱m kam jo̱o̱tm, je̱m tse'e du̱pa̱a̱mdi too' am je̱
pa'am jayu je̱tse'e du̱munoo'kxtkti je̱ Jesús je̱tse'e du̱yakjátu̱t
je̱tse'e yakto̱o̱jnjat ku̱jyavitu̱paa'vjya. Ax pa̱n pa̱n jaty tse'e
du̱to̱o̱ndu je̱ Jesús je̱ vyit, jo̱tka̱daaktinu tse'e.

7

Kyo̱'o̱yja'vipe'e je̱ Jesús ku ve'e je̱ jayu du̱kakutyún je̱ Nte'yam
je̱ pyava'nu̱n
(Mt. 15.1-9)

1 Van'it tse'e je̱ fariseota̱jk ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jk ña̱y'amojkijidi joma ve'e je̱ Jesús, je̱m tse'e
Jerusalén cho̱o̱'nda.

2 Ax jẹm tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk juu' ve'e kaaydu,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e too'vạjkp kyạpojti joma vaat jẹ kyạtạjkts ax
jo'n jẹ jụjpit jayu jẹ pyava'nụnda, yaktijpapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jáyuda
jẹts ka'a ve'e vya'ajtsada jẹ kyạ'ạj. Íxjụdu tse'e jẹ fariseotạjk
jẹts jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk.
3 Kụxe'e jẹ fariseotạjk jẹts nụjom jẹ israeejlit jayu dụyak'itta
jẹ pava'nụn juu' ve'e jẹ jụjpit jayu yakta'nụxjụdu; pạn
ka'a ve'e kyạpojta jẹ kyạtạjkts paat ax jo'n jẹ jụjpit jayu jẹ
pyava'nụnda, ka'a tse'e kyayda.
4 Ax ku tse'e vyimpijttini jẹp maa'y jạạtp, pạn ka'a ve'e
too'vạjkp ve'em kyạpojta, ka'a tse'e kyayda. Ax ve'em tse'e
dụyak'itta ti jaty viijnk pava'nụn, ax jo'n jẹ tuk'a'ooguin jẹts
jẹ ọọ'y yakpuj, jẹ pojxụn to'ts jẹts jẹ maajntkụn.
5 Van'it tse'e jẹ fariseotạjk mạạt jẹ tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpatạjk dụ'amọtutụ́vidi jẹ Jesús:
—¿Tyạjx tse'e yạ m'ixpạjkpatạjk dụkatonda ax jo'n jẹ jụjpit
jayu jẹ pava'nụn xyaktaajnjimdi jẹtse'e ve'emji kyayda? Ka'a
tse'e jẹ kyạ'ạj dụyakva'atsta.
6 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta. Ọye'e miits kạjxta jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpa Isaías dụ'ava'ni. Jidụ'ụm tse'e dụjatyaajñ
juu' ve'e jẹ Nte'yam kyọjts:
Y'amji xa ve'e yạ jayu ạts xvinjávada xvintsạ'ạgada,
ax xtukmujékumidupts ạtse'e jẹ jyọọtta jẹ jya'vinda.
7 Tónaji xa jẹ'ẹ ve'e ñatyijjada jẹts xvinja'vidup xvintsạ'kidup
ạts jẹ'ẹ ve'e,
tyuk'íxtupts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu jẹ pyava'nụnda ax jo'n ạts jẹ
mpava'nụn kụy'ijt jo'n.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Isaías dụjatyaajñ.
8 Mpanạjkxtup xa ve'e jẹ jayu jẹ pyava'nụnda, ve'em ax jo'n
jẹ tuk'a'ooguin jẹts jẹ ọọ'y yakpuj, jẹts juu' jatye'e viijnk
pava'nụnda. Kụx tse'e ve'em xtonda, mmasọọktup tse'e jẹ
Nte'yam jẹ pyava'nụn.
9 Van'it tse'e jẹ Jesús jyaa'kvaajñ:
—¡Ọọy xa miitse'e xtunjatta vintsọ ve'e jẹ Nte'yam jẹ
pyava'nụn xyakma'atta jẹ'ẹ kạjx jẹtse'e ve'em xpanạjkxta jẹ
pava'nụn juu' ve'e jẹ jụjpit jayu myakta'nụxjụdu!
10 Kụx jidụ'ụme'e vya'añ jẹ Moisés jẹ pyava'nụn:
“Vintsạ'ạgada jẹ mtee' jẹ mtaak.” Vaampap tse'e jidụ'ụm:
“Pạn pạn tse'e jẹ tyee' ukpụ jẹ tyaak dụvinkọjtspẹjtp,
kutúkanits jẹ'ẹ ve'e jẹ y'ọọ'kụn.”
11 Jẹts miitse'e mvaandup jẹts ọ'yipe'e jẹtse'e jẹ jayu jẹ tyee'
ukpụ jẹ tyaak dụnạạjmat: “Ka'a xa ạtse'e x'uk'ọ'yixjini jẹts
ạts mitse'e mputạ́kat, kụx nụjome'e juu' ạtse'e n'ixp njayejpp,

je̱ Corbaants je̱'e̱ ve'e.” (Jidu̱'u̱mts ya̱'a̱ ve'e kya̱tsa̱pítsum, je̱ Nte'yam yaktukmuya̱x.)

12 Ax ve'emts miitse'e xkayak'ǫ́yada je̱tse'e je̱ jayu je̱ tyee' ukpu̱ je̱ tyaak du̱putá̱kat,

13 myaktaandupe'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ax jo'n ku̱kyatuujn ku ve'e xpana̱jkxta je̱ ju̱jpit jayu je̱ y'avintso̱ pava'nu̱nda. Jé̱java tse'e may viijn juu' ve'e nay ve'em mtoondup.

14 Jado'k nax tse'e je̱ Jesús du̱yaxmojknuva je̱ nu̱may jayu, je̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Amo̱tunaxta anañu̱joma je̱tse'e xvinmǫ́tudat.

15 Pa̱n ti ve'e je̱ jayu kyaayp jyu̱'kxp, ka je̱'e̱ ka̱jxapts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp. Juu' tse'e je̱m je̱ jayu jya'vin ka̱jxm tsǫǫ'mp ka ǫ́yap, je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp.

16 Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e je̱m je̱ tyaatsk, va'an tse'e du̱'amo̱tunaxta.

Ka je̱ ka'yu̱n je̱ ja̱'kxu̱n ka̱jxape'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp (Mt. 15.10-20)

17 Ku ve'e je̱ Jesús pyítsum je̱m nu̱may jayu akojkm, van'it tse'e je̱p tu̱jkp tya̱jki, je̱tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk y'amo̱tutú̱vijidi pa̱n vintso̱ ve'e yakko̱jtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki.

18 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Nay ve'empats miitse'eda, ¿ka'a ve'e xvinmǫ́tuda? ¿Ka'a ve'e xnu̱jávada je̱ts jyatía pa̱n ti ve'e je̱ jayu kyaayp jyu̱'kxp, ka je̱'e̱ ka̱jxapts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp?,

19 ku̱x ka jé̱map je̱'e̱ ve'e jya'vin ka̱jxm ñu̱jkx, je̱me'e jyǫǫtm, je̱tse'e ñaxy.

Ax ve'em tse'e je̱ Jesús du̱ko̱jtsvaach je̱ts nvaate'e je̱ jayu du̱ká́ydat du̱ja̱'kxtat nu̱jom je̱ kaaky je̱ ju̱'kx, va'ajtsanits je̱'e̱ ve'e.

20 Vaampa tse'e jidu̱'u̱m:

—Juu' tse'e je̱ jayu je̱m jya'vin ka̱jxm tsǫǫ'mp ka ǫ́yap, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp,

21 ku̱x je̱me'e jya'vin ka̱jxm cha̱a̱'n je̱ ko̱'o̱y vinma'yu̱n, van'it tse'e je̱ jayu je̱ navya̱jku̱n du̱yakvintsa̱'kintó̱kida, je̱ ka̱ts du̱tukma̱a̱tjayé̱pta je̱ yaa'y je̱ ta̱'a̱x juu' ve'e ka pú̱kap jyaye̱jptup, yakjayu'ǫǫ'kta, mye̱e̱'tsta,

22 juu' du̱nas'ayǫ́vada, je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ du̱tonda, je̱ jayu du̱vin'a̱a̱'nda, du̱katuktso̱'o̱tyónda juu' ve'e tyoondup ka ǫ́yap, vyintókada, vyinko̱jtspé̱tta, ñamyá̱jajada, ka vintú̱vap y'itta.

23 Je̱m tse'e je̱ jayu jya'vin ka̱jxm nu̱jom ya̱ ka ǫ́yap cha̱a̱'n, je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu y'it je̱p to̱kin ja̱a̱tp.

To'k je̱ sirofeníciait ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e je̱ Jesús du̱jaanchja'vi (Mt. 15.21-28)

24 Jẹm tse'e jẹ Jesús choọ'nni jẹtse'e ñụjkx jẹm tiirovit jẹts
sidoonit y'it joọtmda. Van'it tse'e jẹp tụjkp tyạjki, ka'a ve'e
dụ'uktsạjk jẹtse'e jẹ jayu kụy'ixji kụñụja'viji.
25 Jatyji ve'e dụmọtu to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹm jẹ ñạạx
jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap. Van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk jẹ Jesús
dụvinkutạmi jẹtse'e dụvinkọxkteni.
26 Ax ka'a tse'e jẹ tạ'ạxtạjk y'israeejlitjáyuva, sirofeníciait
jayu jẹ'ẹ ve'e. Jẹ'ẹ tse'e jẹ Jesús dụmunoo'kxtk jẹtse'e jẹ
kọ'ọyjáyuvap dụyakpítsumụt jẹm jẹ ñạạx jya'vin kạjxm.
27 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Pạn mputạ́kap ạts mitse'e jẹts ka'a ve'e jẹ israeejlit jáyuda,
ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ pi'k ónụk jẹ kyaaky yakpụjkja jẹtse'e
jẹ ok yakmạ'ạ.
28 Ax van'it tse'e jẹ tạ'ạxtạjk y'atsạạjv:
—Ve'emam xa jẹ'ẹ ve'e. Jyave'ema tse'e, kyamyojktupts jẹ'ẹ
ve'e jẹ ok jẹp mesa pa'tkup juu' ve'e jẹ pi'k ónụk y'ụxkaaydup.
29 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Nạjkxni, ọy xa ve'e tụm'atsạv. Tạ́vani tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap
pyítsumni jẹm jẹ mnạạx jya'vin kạjxm.
30 Ax van'it tse'e ñạjkxni jẹm tyạk'am, jẹtse'e dụpaaty
jẹ ñạạx myaanni jẹm maajntkụn kạjxm, tạ́vani ve'e jẹ
kọ'ọyjáyuvap pyítsumni jẹm jya'vin kạjxm.

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky to'k jẹ jayu juu' ve'e nat jẹts atán

31 Van'it tse'e jẹ Jesús choọ'nni jẹm Tiro, jẹtse'e jẹm sidoonit
kyajpụn kạjxm ñajxy. Van'it tse'e tyạjki jẹm decápolisit y'it
joọtm jẹtse'e jyẹ'y jẹja galiléait myạjạ nạ'akạya pa'ayi.
32 Van'it tse'e to'k jẹ jayu dụyakjẹ'ydi juu' ve'e nat jẹts atán,
jẹtse'e dụmunoo'kxtkti jẹtse'e jẹ kyạ'ạj dụtuknụkọ́nụt.
33 Van'it tse'e jẹ Jesús dụyaknụjkx apụk jẹ jayu, jẹ nụmay
jayu ve'e vyinva'kvaats, jẹtse'e jẹ kyạ'ónụk dụ'akoo'pi jẹp jẹ
jayu tyaatskup. Van'it tse'e jẹ chuj dụtuktạạjn jẹm jẹ jayu
tyọtskạjxm,
34 jẹme'e tsajm tsọ pyat'ix, myạjxej, jẹtse'e vyaajñ:
—¡Efata! (Jidụ'ụmts yạ'ạ ve'e kyạtsạpítsum, ava'atsụ.)
35 Ax jatyji tse'e jẹ tyaatsk va'an mẹjtsk ado'om y'avaach
jẹtse'e yónụkiva jẹ tyọọts, jẹtse'e ọy kyọjtsni.
36 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ nụmay jayu mạkk dụtuknụụjmidi
jẹts ni pạna ve'e dụkavaajnjadat. Ax ka'a tse'e ve'em
dụtoondi, nụyojke'e dụtun'avanva'kxtini.
37 Atụva atọki tse'e jẹ jayu dụtuntuktaandi jẹtse'e vyaandi:
—Nụjom xa yạ'ạ ve'e ọy dụtún, yakmọtupụjkpts yạ'ạ ve'e jẹ
nat jayu jẹtse'e jẹ oom jayu dụyakkọjtspụ́k.

8

Ku je̱ Jesús je̱ jayu du̱yakkaajy nu̱maktaaxk miijl naxy (Mt. 15.32-39)

1 Ve'em tse'e jyajtpa van'it, je̱tse'e nu̱may je̱ jayu ñay'amojkijiduva, ka'a ve'e tii ti ve'e kyáydap jya̱'kxtap. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱yaxmujk je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk je̱tse'e du̱nu̱ujmidi:

2 —Ntukmo̱'ttup xa a̱tse'e ya̱ nu̱may jayu ku̱x toojk xa̱a̱jani ve'e y'itta a̱ts ma̱a̱t, ka'a tse'e tii ti ve'e kyáydap jya̱'kxtap.

3 Je̱ts pa̱n mpake̱jxtinupts a̱tse'e ve'emji je̱m tya̱k'amda yu'o̱o̱'kjup, je̱ja tse'e too' aajy je̱ yooj yaknoo'kxjidinit, ku̱x je̱me'e je̱ jayu juu' ve'e jékum tso̱o̱'ndu.

4 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk y'atso̱o̱jvjidi:

—¿Jómase'e je̱ tsapkaaky cho̱o̱'nu̱t je̱ts ya̱'a̱ ve'e kyáydat?, ku̱x ka'a xa ve'e yaja pya̱ntsu̱u̱na.

5 Van'it tse'e je̱ Jesús y'amo̱tutú̱vijidi:

—¿Vinxu̱p tse'e je̱p je̱ mtsapkaakyta?

Je̱tse'e y'atso̱o̱vdi:

—Vuxtojtu̱k.

6 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱pavaajñ je̱tse'e y'a̱jxtu̱ktat je̱ja naxku̱jx. Ku ve'e y'a̱jxtkti, van'it tse'e du̱ka̱a̱jy vuxtojtu̱k je̱ tsapkaaky. Van'it tse'e je̱ Nte'yam du̱kuko̱jtsji je̱tse'e du̱tojkva'kxy je̱ tsapkaaky, je̱tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱mo̱o̱jy, je̱'e̱ tse'e je̱ nu̱may jayu du̱tukvinkuka̱'yidu.

7 Je̱ppa tse'e to'k me̱jtsk je̱ pi'k ajkx du̱ma̱a̱diduva vye'na. Van'it tse'e du̱kunuu'kx, je̱tse'e du̱pavaajñ je̱tse'e je̱ ajkx du̱mo̱o̱yduvat je̱ nu̱may jayu.

8 Kaaydu tse'e je̱ jayu, je̱tse'e kyooxjidi. Van'it tse'e du̱pa̱kmojktini javuxtojtu̱k kach je̱ tsapkaaky kunax je̱ts je̱ ajkx kunax;

9 ax nu̱maktaaxk miijl jo'n tse'e y'ijtti je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e kaaydu. Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱pake̱jxtini,

10 je̱tse'e tya̱jki je̱m barco jo̱o̱tm ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk; je̱m tse'e dalmanútait y'it jo̱o̱tm ña̱jkxti.

Ku je̱ fariseota̱jk du̱'amó̱tudi je̱ tsajmit maja̱ nu̱ja'vin (Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Van'it tse'e je̱ fariseota̱jk je̱ Jesús du̱vinkutá̱midi je̱tse'e du̱'amó̱tudi je̱tse'e tyo'nu̱xjadat je̱ tsajmit maja̱ nu̱ja'vin, ve'em tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱kat je̱ts je̱ Nte'yam ma̱a̱t je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús.

12 Van'it tse'e je̱ Jesús mya̱jxej je̱tse'e vyaajñ:

—¿Tya̱jxts ya̱'a̱ ve'e ya̱ jayu du̱'amó̱tuda je̱ts a̱tse'e ntoojnjadat je̱ maja̱ nu̱ja'vin je̱tse'e ve'em juu' du̱jaanchjávadat? Tyú̱vam xa a̱tse'e nva'añ je̱ts ka'a ve'e ya̱ jayu je̱ maja̱ nu̱ja'vin du̱'íxtat.

13 Van'it tse'e dṵmasọọkti jẹ nṵmay jayu jẹtse'e tyạjkinuva
jẹm barco jọọtm, jẹtse'e ñṵjkx jẹm jado'k ado'om mạjạ
nạ'akạya pa'am.

Jẹ fariseo jẹ y'ixpạjkṵn tse'e jẹ jayu dṵyakvinmamya'tp
(Mt. 16.5-12)

14 Ax jyaa'tyọ́kidu tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e
jẹ tsapkaaky kṵdṵpạạmdi jẹm barco jọọtm, tun to'kji tse'e
dṵmạạdada.

15 Van'it tse'e jẹ Jesús tyukpavaajnjidi, jẹtse'e ñạ'mṵxjidi:

—Mnay'íxjadap tse'e jẹtse'e xkakuvạ́ktat jẹ levadura juu'
ve'e jẹ fariseotạjk jyẹ'ẹda jẹts jẹ yakkutojkpa Herodes jyẹ'ẹ.

16 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñavyaajnjidi:

—Jẹ'ẹ kạjx xa yạ'ạ ve'e ve'em vya'añ kṵxe'e jẹ tsapkaaky
tṵnkayakmẹjtsumda.

17 Ax ku tse'e jẹ Jesús dṵnṵja'vi, van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk
dṵnṵṵjmidi:

—¿Tyạjxse'e mva'anda jẹts ka'a ve'e jẹ tsapkaaky
tṵxyakmẹtsta? ¿Ka'a ve'e xvinmọ́tuda? ¿Ka'a ve'e xvinjávada?
¿Mạkke'e jẹ mkuvajkta?

18 ¿Jẹme'e jẹ mviijnda jẹtse'e xka'ixta? ¿Jẹme'e jẹ mtaatskta
jẹtse'e xkamọ́tuda? ¿Ka'a ve'e xjaa'myẹ́tsta?

19 Ku ạtse'e ntojkva'kxy mugọọxk jẹ tsapkaaky jẹtse'e
nṵmugọọxk miijl naxy jẹ jayu kyaaydi, ¿vinxṵp kach tse'e
xpạkmojktini jẹ tsapkaaky kunax?

Jẹtse'e y'atsọọvdi:

—Makmẹjtsk kachse'e.

20 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutṵ́vijidi:

—Ax ku tse'e vuxtojtṵk jẹ tsapkaaky vye'na jẹts
nṵmaktaaxk miijl naxy jẹ jáyuda, ¿vinxṵp kach tse'e
xpạkmojktini?

Jẹtse'e y'atsọọvdi:

—Vuxtojtṵk kachse'e.

21 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxjidi:

—¿Tyạjx tse'e xkavinmọ́tuda?

Ku jẹ Jesús dṵyakjọtkạdaaky to'k jẹ viints jayu jẹp Betsaida

22 Jẹ'ydu tse'e jẹm betsáidait kyajpṵn kạjxm. Van'it tse'e to'k
jẹ viints jayu dṵtuknṵnạjkxti jẹ Jesús jẹtse'e dṵmunoo'kxtkti
jẹtse'e dṵtọ́nṵt jẹ viints jayu.

23 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ viints jayu jẹ kyạ'ạj dṵmajch jẹtse'e
dṵyaknṵjkx jẹm kajpṵn pa'am, jẹtse'e jẹ chuj dṵpạạjmji jẹ
vyiijn. Van'it tse'e dṵ'amọtutṵvi jẹ viints jayu pạn y'ixpe'e
ọyvinxṵpa.

24 Van'it tse'e y'ixva'kxy, jẹtse'e vyaajñ:

—N'ixp ạtse'e jẹ jayu yọ'ọyda; ve'em tse'e kyẹ'ẹxta ax jo'n jẹ kụp kụyọ'ydi jo'n.
25 Van'it tse'e jẹ Jesús vyinkutọ'nijinuva, jẹtse'e jẹ viints jayu jẹ vyiijn y'ọ'yikạjxni, jyọtkạdaakni, va'ajts tse'e jẹ vyiijn dụtuk'ixni nụjom juu' jaty.
26 Van'it tse'e jẹm tyạk'am dụpakẹjxni jẹtse'e dụnụụjmi:
—Ka'a tse'e mtạ́kat jẹm kajpụn jọọtm; ni pạna tse'e jẹm xkavaajnjat.

Ku jẹ Pedro dụ'ava'ni jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Van'it tse'e jẹ Jesús chạạ'n mạạt jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e ñạjkxti jẹm Cesarea de Filipo. Jẹẹna ve'e too' aajy vyẹ'nada, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Vintsọse'e jẹ jayu vya'anda, pạ́nụk ạtse'e?
28 Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Jẹm xa ve'e pạne'e vaandup jẹts mitse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, jẹm tse'e pạne'e vaanduvap jẹts jẹ Elías mitse'e, ax nay jẹmpa tse'e pạn pạne'e vaanduvap jẹts mitse'e nụto'k jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa juu' ve'e jụjpani ọọ'ktinu, ax jẹ'ẹk tse'e joojntykpạjknuva.
29 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:
—Jẹts miitsta, ¿vintsọts miitse'e mva'anda jẹts pạn ạtse'e?
Van'it tse'e jẹ Pedro y'atsạạjv:
—Mits xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.
30 Van'it tse'e jẹ Jesús tyukpavaajnjidi jẹts ni pạna ve'e dụkavaajnjadat jẹts jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo.

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni jẹ y'ọọ'kụn
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk jidụ'ụm dụyak'ixpạjk'ukvaajñ:
—Tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e ọọy ntuntsaachpaa'tụt. Ka'ats ạtse'e xkuvạ́ktat jẹ israeejlit jẹ myụ́jit jáyuda, jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda, jẹts jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjkta; xyak'ọọ'ktapts ạtse'e jẹ jayu, ax joojntykpạjknuvapts ạtse'e kutoojk xạạj, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.
32 Va'ajts tse'e dụkạjts yạ ayook. Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ Jesús apụk dụjạvạạjv jẹtse'e dụtuknụụjmi kụxe'e ve'em vyaajñ.
33 Van'it tse'e jẹ Jesús vya'kụmpijt jẹtse'e dụ'a'ixtk jẹ y'ixpạjkpatạjk, jẹtse'e jẹ Pedro dụnụụjmi:
—¡Vinva'kva'atsụ ạts! Mmạạtnavyạạ'njup xa mitse'e jẹ Satanás ku ve'e ve'em xkạts, ka'a xa mitse'e ve'em jẹ vinma'yụn xjayep ax jo'n jẹ Nte'yam, ve'em mitse'e jẹ vinma'yụn xjayep ax jo'n jẹ jayu.

34 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ nu̱may jayu du̱yaaxjidi ma̱a̱t jẹ
y'ixpa̱jkpata̱jk jẹtse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱tso̱jkp jẹtse'e y'ijtnit a̱ts ma̱a̱t, va'an
tse'e du̱maso̱kka̱jxni jẹ y'avintso̱ vinma'yu̱n, jẹ jyo̱o̱t jẹ jya'vin
du̱ma̱kkpá̱mu̱t jẹtse'e chaachpaa'tu̱t ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹ
y'o̱o̱'ku̱n du̱'ana̱jkxip ku ve'e jẹ cryuuz du̱paku̱'u̱, jẹts a̱tse'e
xpamiinnit.
35 Ku̱x pa̱n pa̱n a̱tse'e xkajaanchja'vip ku̱xe'e du̱tsa̱'a̱ga
jẹ y'o̱o̱'ku̱n, ka'ats jẹ'ẹ ve'e du̱jayẹ́pu̱t jẹ joojntykin juu'
ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp; ax pa̱n pa̱nts a̱tse'e ijtp xjaanchja'vip,
ó̱yame'e y'o̱o̱'ku̱t a̱ts ka̱jx jẹts jẹ o̱y ka̱ts jẹ o̱y ayook ka̱jxpa,
jẹ'ẹ tse'e du̱jayẹjpnup jẹ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
36 Ni vinxu̱pa xa jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu kyato'nu̱xju̱t ku ve'e
du̱jẹ'ẹiká̱xu̱t nu̱jom ya̱ naxviijnit it jẹtse'e vyintọ́kinit jẹ jayu
jẹ jyo̱o̱t jẹ jya'vin.
37 Ax ku tse'e jẹ jayu vinto̱ki y'it, ka'a xa ve'e tii ti ve'e
jẹ jayu ku̱du̱yaky jẹtse'e du̱jayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtp.
38 Ku̱x pa̱n pa̱n xa a̱tse'e xtuktso̱'o̱tyoomp jẹtse'e
du̱tuktso̱'o̱tyoompa juu' a̱tse'e nka̱jtsp yaja ya̱ tọ́kinax
jayu vyinkujkta juu' ve'e jẹ Nte'yam du̱masọ̱ọ̱ktup,
ntuktso̱'o̱tyoompapts a̱ts jẹ'ẹ ve'e ku a̱tse'e nmiinnuvat jẹ
nTee' jẹ mya̱jin ma̱a̱t jẹts ma̱a̱t jẹ va'ajts aangelesta̱jk, a̱ts, jẹ
Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

9

1 Van'it tse'e jẹ Jesús ña̱'mu̱xjidinuva:
—Tyú̱vam xa a̱tse'e nva'añ jẹts jẹja ve'e yaja jẹ jayu juu'
ve'e ka'o̱o̱'ktup, van'ítnume'e ku ve'e tá̱vani du̱'ixta vye'na jẹ
Nte'yam jẹ kyutojku̱n ma̱kk du̱mumiinni.

Ku jẹ Jesús tyikts jẹtse'e y'ajaj y'atu̱'kx
(Mt. 17.1-9; Lc. 9.28-36)

2 Kutojtu̱k xa̱a̱j tse'e jẹ Jesús du̱vo̱vu̱tsa̱a̱'n jẹ Pedro ma̱a̱t
jẹ Santiago jẹts jẹ Juan, jẹtse'e jẹ'ẹjyjida du̱va̱a̱jv apu̱k joma
ve'e to'k jẹ ko̱pk juu' ve'e ka̱jxm. Van'it tse'e tyikts jẹja jẹ'ẹ
vyinkujkta,
3 jẹtse'e jẹ vyit o̱jts jyajtni ajajp ata̱'kxp, va'ajts po̱o̱'p, ve'em
ax jo'n jẹ tsap'a̱a̱'pk, ve'em ax jo'n ni pa̱na kya'o̱'yixju̱ jẹtse'e
du̱pojpo̱o̱'pat yaja naxviijn.
4 Van'it tse'e vya'kkẹ'xti jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta jẹ Elías ma̱a̱t jẹ
Moisés, jẹtse'e jẹ Jesús du̱ma̱a̱tnakyo̱jtsjidi.
5 Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ Jesús du̱nu̱u̱jmi:
—Yak'ixpa̱jkpa, o̱y xa jẹ'ẹ ve'e ku a̱a̱tse'e yaja n'it. Va'ants
a̱a̱ts du̱pu̱mu̱ toojk jẹ pi'k ojts atya̱jk: to'k mits mjẹ'ẹ, jẹts to'k
jẹ Moisés jyẹ'ẹ, jẹts jado'k jẹ Elías jyẹ'ẹ.

6 Ve'em tse'e vyaajñ kux ka'a ve'e dunujava vye'na jets ti
ve'e kyajtsp, tsa'kidu ve'e ooy.
7 Van'it tse'e to'k pak je vínuts ñuje'yjidi jetse'e yo'tsjidi; jep
tse'e vínuts jaatp du'amotunajxti to'k je ayook. Jidu'um tse'e
vyaajñ:
—Ya'a xa ve'e ats je n'Onuk, juu' atse'e ooy ntuntsajkp.
Amotunaxta juu' ve'e kyajtsp.
8 Ax ku tse'e jyoo'k'ix'avíttini, ka'a tse'e
du'ukpan'ixpaattini, naaydume'e je Jesús.
9 Ku ve'e jem kopk viinm kyadaaktini, van'it tse'e je Jesús
makk tyuknam'uxjidi:
—Ka'a tse'e pan xvaajnjadat ti ve'e tux'ixta, van'ítnume'e ku
ve'e távani ats n'oo'kni vye'na jets atse'e njoojntykpajknuvat,
ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
10 Ax kyutyoondu tse'e je Jesús je y'ayook ax jo'n
yaknuujmidi. Jetse'e ñay'amotutúvijidi pan ti je'e ve'e tyijp
ku ve'e je jayu jyoojntykpajknuvat.

Je Yaknapejtpa Juan tse'e je jayu duyakvimpijt je Nte'yam maat
(Mt. 17.10-13)

11 Van'it tse'e je Jesús je y'ixpajkpatajk y'amotutúvijidi:
—¿Tyajxse'e je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk vya'anda jets
tun vinkopk je'e ve'e jetse'e too'vajkp je Elías myiinnuvat jets
ka'a ve'e je Cristo?
12 Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:
—Tyúvam xa je'e ve'e jets miinnuvape'e too'vajkp je Elías
jetse'e nujom duyak'oyinuvat. ¿Ax vintso tse'e je Kunuu'kx
Jatyán vya'añ ats kajx?, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
Ve'em xa ve'e vya'añ jets tsaachpaa'tup atse'e ooy jets atse'e
nyakjomtónut nyaktitónut.
13 Ax ve'emts ats miitse'e nnaajmada, ojts xa je'e ve'e je jayu
juu' ve'e ve'em ax jo'n je Elías, ax tyoonduts je'e ve'e ax jo'n
dutsojkti, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ je'e kajx.

Ku je Jesús duyakjotkadaaky to'k je jayu juu' ve'e jem jya'vin kajxm je ko'oyjáyuvap
(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ku ve'e je Jesús jye'y joma ve'e je y'ixpajkpatajk juu' ve'e
kapanajkxjudu jem kopk viinm, van'it tse'e du'ix jets jeme'e
numay je jayu tuñaa'va'kvídutjada. Jem tse'e je y'ixpajkpatajk
jets je tsaptujkpit yak'ixpajkpatajk ñakyojtsvintsóvjada.
15 Ax ku tse'e je numay jayu je Jesús du'ixti, van'it
tse'e atuva atoki tyaandi jetse'e noomp du'anajkxidi, jetse'e
dukojtspoo'kxti.
16 Van'it tse'e je Jesús y'amotutúvijidi:
—¿Tise'e mkojtstup maat ya'ada?

17 Van'it tse'e to'k y'atsąąjv:
—Yak'ixpąjkpa, tą xa ątse'e ję nmajntk nyakmín juu' ve'e
jęm jya'vin kąjxm ję kǫ'ǫyjáyuvap, ję'ę tse'e yak'oo'mjup.
18 Jętse'e ję kǫ'ǫyjáyuvap ąts ję n'ónǫk jyajoma dǫmach
jętse'e dǫyakkitu, jętse'e jęp ąts ję n'ónǫk y'ávup pyítsum ję
na'a ąą'pk, jętse'e ję mex ñatyątskaa'tyjǫ, jętse'e tyunkǫpikǫx.
Tąts ątse'e njanǫǫjma yą m'ixpąjkpatąjk jęts jęme'e jya'vin
kąjxm dǫyakpítsumdat ję kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mjup
ąts ję n'ónǫk; ax ka'a tse'e y'ǫ'yixjada.
19 Van'it tse'e ję Jesús y'atsąąjv:
—¡Miits xa ję'ę ve'eda juu' ve'e ję Nte'yam
dǫkajaanchja'vidup jęts ka vintǫ́vap ję'ę ve'e juu' ve'e
mtoondup! ¿Joma vaat ątse'e njaa'kja'ítǫt miits mąątta jętse'e
njaa'kjamutę́nadat? Yakminda ję pa'am jayu.
20 Van'it tse'e dǫyaknąjkxti. Ax ku tse'e ję Jesús ję
kǫ'ǫyjáyuvap y'ixji, van'it tse'e ję kǫ'ǫyjáyuvap ję pa'am jayu
mąkk dǫtunxitǫyǫ'y jętse'e dǫyaknaxvipp, jętse'e ję pa'am
jayu tyunnep tyunte'px jętse'e ję ąą'pk pyítsum jęp ję pa'am
jayu y'ávup.
21 Van'it tse'e ję Jesús ję pa'am jayu ję tyee' dǫ'amǫtutǫvi:
—¿Vin'itts yą'ą ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ?
Jętse'e y'atsąąjv:
—Namyootsk xa yą'ą ve'e ve'em jyajt'ukvaajñ.
22 Ax may náxani tse'e tyunjąnvívupaja jętse'e
tyunyak'ǫǫ'kuva'añjǫ. Pąn m'ǫ'yixjupts mitse'e jętse'e xtónǫt
ǫyvinxǫpa, tukmǫ'tkts ąątse'e to'k aaj jęts ąątse'e xputą́kat.
23 Van'it tse'e ję Jesús y'atsąąjv:
—¡Pąn x'ǫ'yixjupts ątse'e! Nǫjom tse'e juu' y'ǫ'yixjǫ pąn
pąne'e ję Nte'yam dǫjaanchja'vip.
24 Ax tun jatyji tse'e ję pa'am jayu ję tyee' ję Jesús mąkk
dǫmukąjts:
—Njaanchja'vip ąts ję'ę ve'e; putąka ąts to'k aaj jęts ąts ję'ę
ve'e nǫyojk njaanchjávat.
25 Ku tse'e ję Jesús dǫ'ix jęts nay'amojkijidupe'e ję nǫmay
jayu, van'it tse'e mąkk dǫtuknǫǫjmi ję kǫ'ǫyjáyuvap, jętse'e
vyaajñ:
—Kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e yak'oo'mp yaknajtp, ąts mitse'e
mpavaampy, pítsumǫ jęm yą jayu jya'vin kąjxm, ka'a tse'e
x'uktuktąjkinit.
26 Van'it tse'e ję kǫ'ǫyjáyuvap y'akąą'stk jętse'e jado'ma
dǫxitǫyǫ'y mąkk, jętse'e pyítsumni, ję ǫǫ'kpa jo'n tse'e
dǫtunyaktaajñ. Ax nǫmay tse'e vyaandi:
—Tą xa yą'ą ve'e y'ąą'k.
27 Van'it tse'e ję Jesús jęm kyą'm myajtsji jętse'e yakpojtǫkji,
jętse'e tyeni.

28 Ax ku tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱p tu̱jkp tya̱jki, van'it tse'e jẹ̱
y'ixpa̱jkpata̱jk y'amo̱tutú̱vijidi apu̱k:
—¿Tya̱jxs a̱a̱tse'e xka'o̱'yixji jẹ̱ts a̱a̱tse'e jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap
nyakpítsumu̱t jẹ̱m jẹ̱ jayu jya'vin ka̱jxm?
29 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsa̱a̱jv:
—Ka o̱yvin'ítap xa ya̱'a̱ ve'e pyítsumda, van'itji ve'e ku ve'e jẹ̱
jayu chapka̱ts jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu y'ayooja.

Ku jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'oo̱'ku̱n du̱'ava'ninuva
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Ku ve'e jẹ̱m cho̱o̱'ndi, van'it tse'e ñu̱jkx jẹ̱m galiléait y'it
jo̱o̱tm. Ka'a tse'e jẹ̱ Jesús du̱jatsa̱jk jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu ku̱du̱nu̱ja'vi
pa̱n joma ve'e vyídu̱t
31 ku̱x yak'ixpu̱jkpe'e jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk. Jidu̱'u̱m tse'e
du̱na̱a̱jmada:
—Yakpá̱mupts a̱tse'e jẹ̱m jẹ̱ jayu kya̱'m, xyak'o̱o̱'ktapts
a̱tse'e, ax kutoojk xa̱a̱jts a̱tse'e njoojntykpa̱jknuvat, a̱ts, jẹ̱
Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
32 Ax ka'a tse'e jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱vinmó̱tudi juu' ve'e
kyo̱jts, tsa̱'kidup tse'e jẹ̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi'ó̱yadat pa̱n vintso̱
ve'e du̱tij.

Jẹ̱'ẹ̱ pa̱ne'e du̱nu̱má̱jip
(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Van'it tse'e jyẹ̱'ydi jẹ̱m capernaaumit kyajpu̱n ka̱jxm.
Ku tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱p tu̱jkp vye'na, jẹ̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi jẹ̱
y'ixpa̱jkpata̱jk:
—¿Tise'e tu̱mnatyukkó̱tsjada jẹ̱ja too' aajy?
34 Ama̱'a̱t tse'e tyaandi ku̱x tá̱vani ve'e ñatyukkó̱tsjada
vye'na jẹ̱ja too' aajy pa̱n pa̱ne'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp aje̱'e̱jyjida.
35 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'a̱jxtk, jẹ̱tse'e du̱yaaxjidi jẹ̱
ñu̱makme̱jtsk ixpa̱jkpata̱jk, jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Pa̱n pa̱ne'e du̱tso̱jkp jẹ̱tse'e du̱nu̱ma̱jiká̱xu̱t amiitsjida,
va'an tse'e du̱napyu̱mju̱ ax jo'n to'k juu' ve'e du̱nu̱pi'kika̱jxp
jẹ̱tse'e anañu̱joma du̱pattónat.
36 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱majch jẹ̱m to'k jẹ̱ pi'k ónu̱k
kya̱'m jẹ̱tse'e jẹ̱ja y'ixpa̱jkpata̱jk akujk du̱pu̱u̱jm. Van'it tse'e
du̱tse̱e̱'nmujk jẹ̱ pi'k ónu̱k jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmi jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:
37 —Jẹ̱ jayu pa̱n pa̱ne'e a̱ts ka̱jx o̱y jayu napya̱a̱jmjup ma̱a̱t
to'k jẹ̱ pi'k ónu̱k ax jo'n ya̱'a̱, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n o̱y
jayu ku̱ñapya̱a̱jmji a̱ts ma̱a̱t. Ax jẹ̱ jayu pa̱n pa̱ne'e o̱y jayu
napya̱a̱jmjup a̱ts ma̱a̱t, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n o̱y jayu
ku̱ñapya̱a̱jmji ma̱a̱t jẹ̱'ẹ̱ pa̱n a̱tse'e xkẹ̱jxp.

"Pa̱n pa̱n u̱u̱'me'e xkatso'oxpa̱jkumdup, u̱u̱'m ma̱a̱ttats jẹ̱'ẹ̱
ve'e"
(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

38 Van'it tse'e jẹ Juan jẹ Jesús dụnụụjmi:
—Yak'ixpạjkpa, n'ix xa ạạtse'e to'k jẹ jayu juu' ve'e mits jẹ
mxạạj dụkọjtspaatp jẹtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap dụyakpítsum jẹm jẹ
jayu jya'vin kạjxm. Ax ve'emts ạạtse'e nnụụjma jẹts ka'a ve'e
ve'em jyátụkat, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ụụ'm mạạtta kyavídụt.
39 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—Ka'a xa miitse'e ve'em kụxnụụjmidi, kụx pạn pạne'e jẹ
mạjin dụtoomp ạts jẹ nkutojkụn kạjx, ka'a tse'e y'ọ'yixjụ jẹts
ạtse'e jatyji xkọ'ọñụkọ́tsat.
40 Pạn pạn ụụ'me'e xkatso'oxpạjkumdup, ụụ'm mạạttats
jẹ'ẹ ve'e.
41 Jẹts jẹ'ẹ juu' ve'e mmọọjyjụdup ọtyo'k vaasova jẹ tsoxk
nạạj kụxe'e ạts xjaanchjávada, ạts, jẹ Cristo, tyụ́vam xa ạtse'e
nva'añ jẹts yaktonụmpijtjinuvap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e ọy.

Kutsạ'ạga xa ve'e ọọy ku ve'e jẹ jayu ntukmasọọkumda jẹ
Nte'yam jẹ tyoo'
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)
42 'Jyapạna pạn pạne'e dụtukmasọọkp jẹ Nte'yam jẹ tyoo'
to'k jẹ pi'k ónụk juu' ạtse'e xjaanchja'vip, nụyojk ọy tse'e
kụy'ijtụxjụ jẹ jayu jẹtse'e to'k jẹ paan taak yaktukyuktsum
jẹtse'e yakmaaxynạvíppini.
43 Ax pạn to'k tse'e jẹ mkạ'ạj juu' ve'e myaktọkintoojnjup,
tunkụspóxụts; kụx nụyojk ọye'e kạnọọn m'ítụt jẹtse'e
xjayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹts ka'a
ve'e ku ve'e mnạjkxụt mẹjtsk ado'om kạ'ạjax jẹm jạnjọọtm,
44 jẹm joma ve'e xạ'ma kạjx tyánụka jẹts joma ve'e jẹ jạạjn
kyajuuntpi'its.
45 Jẹts pạn to'k tse'e jẹ mtek juu' ve'e myaktọkintoojnjup,
tunkụspóxụts; kụx nụyojk ọye'e paknọọn m'ítụt jẹtse'e
xjayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹts ka'a ve'e
ku ve'e mnạjkxụt mẹjtsk ado'om tékax jẹm jạnjọọtm,
46 jẹm joma ve'e xạ'ma kạjx tyánụka jẹts joma ve'e jẹ jạạjn
kyajuuntpi'its.
47 Jẹts pạn to'k tse'e jẹ mviijn juu' ve'e myaktọkintoojnjup,
tunyakpítsumụts; kụx nụyojk ọye'e to'k ado'om viijnax m'ítụt
jẹtse'e mtạ́kat jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm jẹts ka'a ve'e ku ve'e
mnạjkxụt mẹjtsk ado'om viijnax jẹm jạnjọọtm,
48 jẹm joma ve'e xạ'ma kạjx tyánụka jẹts joma ve'e jẹ jạạjn
kyajuuntpi'its.

Jẹ kaan tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 5.13; Lc. 14.34-35)
49 Ve'em ax jo'n jẹ tánụk yạx yakkaana jẹtse'e tya'mụtsat,
nay ve'empa tse'e jẹ jayu jẹ tsaachpaatụn dụyaknaxta jẹtse'e
dụtuk'ọ́yadat.

50 O̱y xa ve'e je̱ kaan. Ax pa̱n tó̱kinup tse'e je̱ tya'mu̱tsin, ni
vintso̱va tse'e kya'ó̱yat je̱tse'e tya'mu̱tsinuvat. Ve'em itta ax
jo'n je̱ o̱y kaan je̱ts joojntykada o̱y jo̱o̱t to'k jado'k.

10

Ku je̱ jayu je̱ navyajku̱n du̱yakvintsa̱'kintó̱ki
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Ku ve'e je̱ Jesús cha̱a̱'n je̱m Capernaum, van'it tse'e jye̱'y
je̱m jado'k ado'om Jordán ma̱ja̱ na̱pa'am, myutá̱mip tse'e je̱m
judéait y'it jo̱o̱tm. Je̱m tse'e nu̱may je̱ jayu ñay'amojkijidi joma
ve'e je̱'e̱, je̱tse'e je̱ nu̱may jayu du̱yak'ixpu̱jk ax jo'n du̱tún y'ijt.
2 Van'it tse'e je̱ fariseota̱jk du̱nu̱je̱'ydi je̱ Jesús je̱tse'e
du̱tukka̱ts'íxtada. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Yakjajtype'e je̱ pava'nu̱n je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ ñu̱da̱'a̱x
du̱maso̱o̱knit?
3 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—¿Vintso̱se'e je̱ Moisés du̱pavaajñ?
4 Je̱tse'e y'atso̱o̱vdi:
—Yakjajt tse'e je̱ Moisés je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ ñu̱da̱'a̱x
du̱maso̱o̱knit pa̱n too'va̱jkpe'e je̱ na̱k du̱mo̱o̱ynit je̱tse'e
yak'íxu̱t yaknu̱jávat je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e du̱'uknu̱da̱'a̱xini.
5 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Ve'eme'e je̱ Moisés du̱jaajy ku̱x ma̱kke'e je̱ jayu je̱ vy-
inma'yu̱nda.
6 Ax ku tse'e je̱ jayu cho̱o̱'ntk, je̱ Nte'yam tse'e du̱pa̱a̱m to'k
je̱ yaa'tya̱jk je̱ts to'k je̱ ta̱'a̱xta̱jk.
7 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ tyee' je̱ tyaak du̱maso̱o̱knit
je̱tse'e du̱ma̱a̱tnamyojkjinit je̱ ñu̱da̱'a̱x,
8 ve'em tse'e nu̱me̱jtsk y'ijttinit ax jo'n to'k jáyuji. Ax ka'a
tse'e y'ukme̱jtskini, to'kji je̱'e̱ ve'e tu̱jyajttini.
9 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, juu' xa ve'e je̱ Nte'yam tu̱du̱yaknamyukju̱,
ka'a tse'e pa̱n nvaat du̱'ukyaknavya'kxjinit.
10 Ku tse'e je̱p tu̱jkp vye̱'nada, van'it tse'e je̱ Jesús je̱
y'ixpa̱jkpata̱jk y'amo̱tutú̱vijidi pa̱n ti je̱'e̱ ve'e tyijp juu' ve'e
kyo̱jts.
11 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Pa̱n pa̱n xa ve'e je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱maso̱o̱knup je̱tse'e je̱ viijnk
ta̱'a̱xta̱jk du̱pu̱k, yakvintsa̱'kintó̱kipts je̱'e̱ ve'e je̱ navya̱jku̱n.
12 Je̱ts pa̱n je̱ ta̱'a̱xta̱jk tse'e du̱maso̱o̱knup je̱ ñu̱yaa'y je̱tse'e
je̱ viijnk yaa'tya̱jk du̱pu̱k, yakvintsa̱'kintó̱kivapts je̱'e̱ ve'e je̱
navya̱jku̱n.

Ku je̱ Jesús du̱kunuu'kx je̱ pi'k ónu̱kta
(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Van'it tse'e dṵtuknṵnạjkxti jẹ̱ pi'k ónṵkta jẹ̱ Jesús
jẹtse'e jẹ̱ kyạ'ạj dṵtuknṵkǫ́nṵt; ax jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk tse'e
dṵkayakjajtjidup, jẹtse'e jẹ̱ jayu dṵtuknṵṵjmidi.
14 Ku ve'e jẹ̱ Jesús dṵ'ix, van'it tse'e y'ẹjkji jẹtse'e jẹ̱
y'ixpạjkpatạjk dṵnṵṵjmidi:
—Masǫ'ǫkta miits yạ̱ pi'k ónṵkta jẹts ạtse'e xnṵmíndat, ka'a
tse'e xkayakjajtjadat, kṵx jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e ijttup jẹm
jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ'm, ve'emts jẹ'ẹ̱ ve'eda ax jo'n yạ̱ pi'k
ónṵkta.
15 Tyṵ́vam xa ạtse'e nva'añ, pạn pạn xa ve'e kanapyạạjmjup
jẹm jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ'm ax jo'n jẹ̱ pi'k ónṵk, ka'ats jẹ'ẹ̱ ve'e
jẹm tyạ́kat.
16 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dṵtsee'n jẹ̱ pi'k ónṵkta, jẹtse'e jẹ̱ kyạ'ạj
dṵtuknṵkạạjn, jẹtse'e dṵkunuu'kx.

Ku jẹ̱ Jesús dṵmạạtnakyǫjtsji to'k jẹ̱ mootsk ónṵk juu' ve'e kumeen
(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Tạ́vani tse'e jẹ̱ Jesús tyoo'pṵ́k vye'na, van'it tse'e to'k jẹ̱
jayu noomp vyinkutạ́miji. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dṵvinkǫxkteni,
jẹtse'e dṵnṵṵjmi:
—Ǫy yak'ixpạjkpa, ¿tis ạts vine'e ntónup jẹts ạtse'e
njayẹjpnit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp?
18 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạ'mṵxji:
—¿Nte'yam ạtse'e xtij ku ve'e mva'añ jẹts ǫy ạtse'e? To'kji
xa jẹ'ẹ̱ ve'e pạne'e ǫy, jẹ̱ Nte'yamts jẹ'ẹ̱ ve'e.
19 Mnṵja'vip xa mitse'e jẹ̱ pava'nṵn: "Ka'a tse'e myak-
jayu'ǫǫ'kṵt, ka'a tse'e jẹ̱ navyạjkṵn xyakvintsạ'kintǫ́kiyṵt,
ka'a tse'e mmẹẹ'tsṵt, ka'a tse'e jẹ̱ jayu xnṵvampẹ́tṵt, ka'a tse'e
jẹ̱ jayu xvin'ạạ'nṵt, vintsạ'ạga jẹ̱ mtee' jẹ̱ mtaak."
20 Van'it tse'e jẹ̱ jayu y'atsạạjv:
—Yak'ixpạjkpa, ku ạtse'e pi'knum nve'na, van'ítanits ạts
yạ'ạ̱ ve'e nṵjom nkutyún.
21 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús vyin'ixji jẹ̱ tsǫjkṵn mạạt, jẹtse'e
dṵnṵṵjmi:
—Jado'k viijn tse'e mka'ijtṵxjṵ. Nạjkxṵ xtǫǫ'kkạjxni nṵjom
juu' ve'e m'ixp mjayejpp jẹts mǫǫyni jẹ̱ meen jẹ̱ ayǫǫva jayu,
ve'em tse'e jẹ̱ ǫ'yin xjayẹ́pṵt jẹm tsapjǫǫtm. Mạkkpạmṵ jẹ̱
mjǫǫt jẹ̱ mja'vin jẹtse'e mtsaachpaa'tṵt ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e
jẹ̱ y'ǫǫ'kṵn dṵ'anạjkxip ku ve'e jẹ̱ cryuuz dṵpakṵ'ṵ, van'itts
ạtse'e xpamiinnit.
22 Van'it tse'e jẹ̱ jayu viijnk dṵja'vi juu' ve'e jẹ̱ Jesús kyǫjts,
va'ajts tsaachvinmaayp tse'e ñạjkxni, kṵx maye'e ǫǫy juu'
ve'e y'ixp jyayejpp.
23 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dṵvin'ix'apaa'vikṵjx pạn pạn jatye'e
naa'ténijidup, jẹtse'e jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk dṵnṵṵjmidi:

—¡Tsoˈox xa jḛˈḛ veˈe o̱o̱y jḛtseˈe jḛ kumeen jayu ñapyą́mjadat jḛm jḛ Nteˈyam yˈam kya̱ˈm!

24 Ax ku tseˈe jḛ yˈixpa̱jkpata̱jk du̱ˈamo̱tunajxti, atu̱va ato̱ki tseˈe tyaandi. Vanˈit tseˈe jḛ Jesús ña̱ˈmu̱xjidinuva:

—¡Tsoˈoxeˈe o̱o̱y jḛtseˈe jḛ kumeen jayu ñapyą́mjadat jḛm jḛ Nteˈyam yˈam kya̱ˈm!

25 Kaˈa xa veˈe choˈoxa vintso̱ veˈe jḛ camello ñáxu̱t jḛp xoˈyu̱n jot ja̱a̱tp, jḛˈḛ veˈe tsoˈox vintso̱ veˈe jḛ kumeen jayu ñapyą́mju̱t jḛm jḛ Nteˈyam yˈam kya̱ˈm.

26 Vanˈit tseˈe jḛ yˈixpa̱jkpata̱jk atu̱va ato̱ki du̱tuntuktaandi, jḛtseˈe ñavyaajnjidi:

—Pa̱n veˈem xa veˈe, ¿pa̱nts vineˈe o̱ˈyixjup jḛtseˈe du̱jayḛjpnit jḛ joojntykin juuˈ veˈe xa̱ˈma ka̱jx ijtp?

27 Vanˈit tseˈe jḛ Jesús vyinˈíxjidinuva jḛtseˈe vyaajñ:

—Kaˈa xa veˈe jḛ jayu yˈo̱ˈyixjada jḛtseˈe ñaajkpítsumjadat jḛp to̱kin ja̱a̱tp; ax jḛ Nteˈyam, o̱ˈyixjupts jḛˈḛ veˈe jḛtseˈe jḛ jayu du̱yakpítsumu̱t jḛp to̱kin ja̱a̱tp, ku̱x nu̱jomeˈe jḛ Nteˈyam juuˈ yˈo̱ˈyixkú̱xju̱.

28 Vanˈit tseˈe jḛ Pedro vyaajñ:

—Nmaso̱kka̱jx xa a̱a̱tseˈe nu̱jom juuˈ a̱a̱tseˈe nˈixp njayejpp vyeˈna jḛts a̱a̱ts mitseˈe mpamiijn.

29 Jḛtseˈe jḛ Jesús yˈatsa̱a̱jv:

—Tyú̱vam xa a̱tseˈe nvaˈañ, pa̱n pa̱n tseˈe a̱ts ka̱jx jḛts jḛ o̱y ka̱ts jḛ o̱y ayook ka̱jx du̱maso̱o̱kp jḛ tya̱jk, jḛ yˈuts, jḛ yˈajch, jḛ cha̱ˈa̱, jḛ tyeeˈ, jḛ tyaak, jḛ ñu̱da̱ˈa̱x, jḛ yˈónu̱k, ukpu̱ jḛ ñaax,

30 yakmo̱ˈo̱pts jḛˈḛ veˈe u̱xyam mó̱kupx nax jḛ tya̱jk, jḛ yˈuts, jḛ yˈajch, jḛ cha̱ˈa̱, jḛ tyeeˈ, jḛ tyaak, jḛ yˈónu̱k, jḛts jḛ ñaax. Ax ku tseˈe yakmo̱ˈo̱t, yakjomtónup yaktitónupts jḛˈḛ veˈe. Jḛts ku veˈe jḛ nam it cho̱o̱ˈndu̱ku̱t, joojntykinupts jḛˈḛ veˈe xa̱ˈma ka̱jx.

31 Ax nu̱may tseˈe juuˈ veˈe u̱xyam du̱nu̱má̱jidup, jḛˈḛ tseˈe du̱nu̱piˈkidinup.

Ku jḛ Jesús du̱ˈavaˈninuva jḛ yˈo̱o̱ˈku̱n
(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Jḛja tseˈe tooˈ aajy vyḛˈnada, jḛmeˈe Jerusalén ña̱jkxta, jḛtseˈe jḛ Jesús vyintooˈvą́kajada. Ax atu̱va ato̱ki tseˈe tyanda jḛ yˈixpa̱jkpata̱jk, tsa̱ˈkidup tseˈe du̱paˈu̱xˈo̱o̱kada. Vanˈit tseˈe jḛ Jesús du̱yaknayˈamojkijidi jḛ ñu̱makmḛjtsk ixpa̱jkpata̱jk joma veˈe toˈk jḛ apu̱k it, jḛtseˈe du̱tukˈíxnuva juuˈ veˈe tónjup ko̱tsjup jḛ Jesús ma̱a̱t.

33 Jidu̱ˈu̱m tseˈe vyaajñ:

—Jḛm tseˈe Jerusalén njaˈmda. Jḛmts a̱tseˈe nyakpą́mu̱t jḛm jḛ teeˈta̱jk jḛ vyintsą́n kya̱ˈmda jḛts jḛ tsaptu̱jkpit yakˈixpa̱jkpata̱jk kya̱ˈmda, jḛˈḛts a̱tseˈe xtuknu̱vánadap jḛ nˈo̱o̱ˈku̱n, jḛˈḛts a̱tseˈe xpą́mdap jḛm jḛ viijnk jayu kya̱ˈm

34 juu' ạtse'e xnụxi'iktap xtukxi'iktap jẹts ạtse'e xvọ́ptat, xnụtsójadapts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e xyak'ọọ'ktat. Ax joojntykpạjknuvapts ạtse'e kutoojk xạạj, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.

Ku jẹ Santiago mạạt jẹ Juan to'k jẹ maa'yụn dụ'amọ́tudi jẹ Jesús

(Mt. 20.20-28)

35 Van'it tse'e jẹ Jesús vyinkutạ́mijidi jẹ Santiago mạạt jẹ Juan, jẹ Zebedeo jẹ myajntktạjk jẹ'ẹ ve'eda, jẹtse'e jẹ Jesús dụnụụjmidi:

—Yak'ixpạjkpa, uk mtónupe'e jẹ maa'yụn juu' ạạtse'e n'amọ́tuvup.

36 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:

—¿Tise'e mtsọjktup jẹts ạts miitse'e ntoojnjadat?

37 Van'it tse'e vyaandi:

—Xmọọynup ạạtse'e to'k aaj jẹts ạạtse'e n'ạjxtknit joma ve'e jẹ mkutojkụn, to'k jẹja m'aka'yụn pa'ayi jẹts jado'k jẹja m'anajạpa'ayi.

38 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Ka'a xa ve'e xnụjávada juu' ve'e m'amọ́tudup. ¿M'ọ'yixjụdupe'e jẹts jẹ tsaachpaatụn xyaknáxtat juu' ạtse'e nyaknáxup, uk m'ọ'yixjụdupe'e jẹtse'e xmutẹ́nadat ve'em jẹ tsaachpaatụn ax jo'n ạtse'e nmutẹ́nat?

39 Jẹtse'e y'atsọọvdi:

—X'ọ'yixjup xa ạạtse'e.

Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Tyụ́vam xa ve'e, jẹ tsaachpaatụn juu' ạtse'e nyaknáxup, myaknajxtuvapts miits jẹ'ẹ ve'e; jẹts jẹ tsaachpaatụn juu' ạtse'e nmutẹ́nap, mmuténiduvapts miits jẹ'ẹ ve'e.

40 Ax jẹ'ẹ tse'e juu' ve'e mtijtup jẹtse'e m'ạjxtktinit jẹja ạts n'aka'yụn pa'ayi ạts n'anajạpa'ayi, ka ạ́tsapts jẹ'ẹ ve'e xtukkạdaakp jẹts ạts miits jẹ'ẹ ve'e nmọ'ọdat, jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e yakmọ'ọdap juu' ve'e ạts jẹ nTee' tyuknụpạạjmtki.

41 Ax ku tse'e dụ'amọtunajxti jẹ janụmajk ixpạjkpa, van'it tse'e dụmujọtma'tti jẹ Santiago mạạt jẹ Juan.

42 Van'it tse'e jẹ Jesús dụyaaxjidi jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e dụnụụjmidi:

—Mnụja'vidup xa miitse'eda jẹts jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvapta, mạkk tse'e jẹ kyutojkụn dụpạmda, ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụnụmạ́jidup jẹ'ẹ mạạtta, jẹ'ẹ tse'e dụpavaandup jẹtse'e jatyji yaktónụt ax jo'n dụ'ọyjávada.

43 Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Pạn pạn xa ve'e dụtsọjkp jẹtse'e dụnụmạ́jat, ve'em tse'e ñapyạ́mjụt ax jo'n jẹ patto'niva kụy'ijt;

44 pa̱n pa̱n tse'e du̱tso̱jkp je̱tse'e du̱nu̱vintsá̱nat, ve'em tse'e
ña̱pyá̱mju̱t ax jo'n je̱ toompa ku̱y'ijt.
45 Ve'em ax jo'n a̱ts; ka je̱'e̱p xa a̱tse'e nnu̱miimp je̱ts a̱tse'e
nyakpattónat, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp, je̱'e̱
ve'e je̱ts a̱tse'e je̱ jayu mpattónat je̱ts a̱tse'e je̱ nu̱may jayu je̱
tyo̱kin nkuve̱jtjadat ku a̱ts je̱'e̱ ve'e nku'o̱o̱'kat, ve'em tse'e
du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky to'k je̱ viints jayu juu' ve'e
Bartimeo du̱xa̱a̱j
(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Van'it tse'e je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk jye̱'ydi je̱m
jericoojit kyajpu̱n ka̱jxm. Ku ve'e cho̱o̱'ndini ma̱a̱t je̱ nu̱may
jayu, je̱m tse'e chu̱u̱na vye'na too' pa'am to'k je̱ viints jayu juu'
ve'e je̱ puta̱jkin du̱'amo̱tu, Bartimeo je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j, je̱ Timeo
je̱ myajntk.
47 Ku ve'e je̱ viints jayu du̱mo̱tu je̱ts naxuvaampe'e je̱ Jesús,
je̱ nazarétit jayu, van'it tse'e ma̱kk du̱muka̱jts, je̱tse'e vyaajñ:
—¡Jesús, je̱ David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e yakkutojknup,
tukmo̱'tk a̱ts to'k aaj!
48 Je̱ nu̱may jayu tse'e na̱'mu̱xju je̱tse'e y'amo̱'o̱tu̱t. Ax
nu̱yojk ma̱kkts je̱'e̱ ve'e tyunjaa'kvaajñ:
—¡Je̱ David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e yakkutojknup,
tukmo̱'tk a̱ts to'k aaj!
49 Van'it tse'e je̱ Jesús vya'ktaajñ je̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi je̱tse'e
du̱yakmíndat. Ku ve'e o̱jts du̱yaaxjada je̱ viints jayu, van'it
tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Jo̱t'ama̱ja, te̱na, u̱xe̱m xa ve'e mnu̱ké̱xaja.
50 Van'it tse'e je̱ viints jayu je̱ vyita̱ni'kx du̱nas'o̱jti, je̱tse'e
ye̱jtsu̱k, je̱tse'e je̱ Jesús du̱nu̱nu̱jkx.
51 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—¿Tise'e mtsa̱jkp je̱ts a̱ts mitse'e ntoojnjat?
Van'it tse'e je̱ viints jayu y'atsa̱a̱jv:
—Yak'ixpa̱jkpa, je̱'e̱ xa a̱tse'e ntsa̱jkp je̱ts a̱ts mitse'e
xyakvin'ixpá̱ku̱t.
52 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Na̱jkxn, ta̱ xa ve'e mjo̱tka̱daakni ku̱x a̱tse'e a̱tse'e
tu̱xjaanchjáva.
Ax jatyji tse'e vyin'ixpa̱jkni je̱tse'e je̱ Jesús du̱panu̱jkx.

11

Ku je̱ Jesús tya̱jki je̱p Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Myutá̱midup tse'e vye̱'nada je̱m Jerusalén. Je̱me'e ña̱xta
vye'na joma ve'e je̱ kajpu̱nda juu' ve'e du̱xa̱a̱jta Betania je̱ts

Betfagé, jẹ̱mpa ve'e jẹ̱ Olivos Kọ̱pk, van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱kejx
nụ̱mẹ̱jtsk jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk,
2 jẹ̱tse'e dụ̱nụ̱ụ̱jmidi:
—Na̱jkxta xi pi'k kajpụ̱n kụ̱jx juu' ve'e xi avinkujk. Ku
ve'e mjẹ̱'yadat, jẹ̱ja tse'e xpaa'ttat to'k jẹ̱ burro kuvụ̱ụ̱'n,
ni pá̱nanumts jẹ̱'ẹ̱ ve'e kyatuktsụ̱ụ̱naja; mukẹ́jadats jẹ̱tse'e
xyakmíndat.
3 Pa̱n m'amọ̱tutụ́vijidup tse'e jẹ̱ jayu pa̱n tya̱jxe'e
xmukẹ́jada, ve'em tse'e xna̱a̱jmadat: "Jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsa̱ne'e
dụ̱tsọ̱jkp, ax jatyji tse'e dụ̱kẹ̱jxụ̱mpijtnuvat."
4 Van'it tse'e ña̱jkxti jẹ̱tse'e dụ̱paatti jẹ̱ burro kuvụ̱ụ̱'n
jẹ̱ja ta̱k'aagui, jẹ̱ja ve'e too' kujk tyena. Myukẹ́jidup tse'e
vyẹ̱'nada,
5 van'it tse'e ña̱'mụ̱xjidi jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱m ve'nidup:
—¿Tya̱jx tse'e xmukẹ́jada xi burro?
6 Jẹ̱tse'e y'atsọ̱ọ̱vdi ax jo'n jẹ̱ Jesús ña̱'mụ̱xjidi. Yakmasọ̱ọ̱k
tse'e.
7 Van'it tse'e dụ̱yakjẹ̱'ydi jẹ̱ burro joma ve'e jẹ̱ Jesús, jẹ̱tse'e
jẹ̱ vyit dụ̱tukja̱pẹ̱'ndi. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱tukpejt jẹ̱ burro.
8 Ax jẹ̱ nụ̱may jayu tse'e dụ̱yẹ̱'ptu jẹ̱ vyitta jẹ̱ja too' kujk
joma ve'e jẹ̱ Jesús ñaxuva'añ; viijnk tse'e dụ̱pojxtuvap jẹ̱
tụ̱ụ̱xụ̱x aajy jẹ̱tse'e jẹ̱ja to'k too' aajy dụ̱va̱jva'kxta.
9 Ax juu' tse'e vintoo'va̱jkijidup jẹ̱ts juu' ve'e
pa'ụ̱x'ọ̱ọ̱kijidup, jẹ̱'ẹ̱ tse'e ma̱kk vaandu:
—¡Yakma̱ja yakjaanchats ya̱'a̱ ve'e y'ijtnit! ¡Jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
kyunoo'kxụ̱n ma̱a̱t xa ya̱'a̱ ve'e juu' ve'e miimp jẹ̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n ka̱jx!
10 ¡Kunuu'kx xa ve'e jẹ̱ kutojkụ̱n juu' ve'e miimp, jẹ̱ kutojkụ̱n
juu' ve'e ve'em ijtp ax jo'n jẹ̱ nju̱jpit jáyuvamda David jyẹ̱'ẹ̱ y'ijt!
¡Yakma̱ja yakjaanchats jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit!
11 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús tya̱jki jẹ̱m jerusaleenit kyajpụ̱n jọ̱ọ̱tm
jẹ̱tse'e ñụ̱jkx jẹ̱p ma̱ja̱ tsapta̱ktaagujkp. Ax ku tse'e jẹ̱p
dụ̱'ixkụ̱jx, ta̱ tse'e jẹ̱ it tyánayini vye'na, van'it tse'e ñụ̱jkx
jẹ̱m betániait kyajpụ̱n ka̱jxm, jẹ̱tse'e dụ̱ma̱a̱di jẹ̱ ñụ̱makmẹ̱jtsk
ixpa̱jkpata̱jk.

Ku jẹ̱ Jesús dụ̱kọ̱'ọ̱ñụ̱kọ̱jtsi to'k jẹ̱ higo kụ̱p
(Mt. 21.18-19)

12 Jẹ̱ ku'óxit tse'e chọ̱ọ̱'ndi jẹ̱m betániait kyajpụ̱n ka̱jxm;
yu'ọ̱ọ̱'kjup tse'e vye'na jẹ̱ Jesús.
13 Ax ku tse'e dụ̱'ix to'k jẹ̱ higo kụ̱p juu' ve'e jékum jaty jẹ̱ts
juu' ve'e aajyax ve'nip, van'it tse'e tya̱mi jẹ̱tse'e na̱jkx dụ̱'ix
pa̱n jẹ̱me'e jẹ̱ tya̱a̱jm. Ax ku tse'e jyẹ̱'y joma ve'e jẹ̱ higo kụ̱p,
ka'a tse'e dụ̱tipaaty, tum jẹ̱ y'aajyji ve'e, kụ̱x ka'a ve'e dụ̱'aatsa
vye'na.
14 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ higo kụ̱p dụ̱nụ̱ụ̱jmi:

—Ni jẹ̱ vin'ita tse'e mkọ̱ọ̱'ktạ̱'minit.
Myǫ́tudu tse'e jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk.

Ku jẹ̱ Jesús dụ̱yakvaach jẹ̱ mạjạ̱ tsaptạ̱jk
(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Ku ve'e jyẹ̱'ydi jẹ̱m jerusaleenit kyajpụ̱n kạ̱jxm,
van'it tse'e jẹ̱ Jesús tyạ̱jki jẹ̱p mạjạ̱ tsaptạ̱ktaagujkp jẹ̱tse'e
dụ̱vọ̱jppitsumkụ̱jx nụ̱jom pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱p ajooydup
atọ̱ọ̱'ktup vye'na, jẹ̱tse'e dụ̱yakvippụ̱mpijtkụ̱jx jẹ̱ meen
vinkukọ̱ọ̱mpatạ̱jk jẹ̱ myeesada jẹ̱ts jẹ̱ chụ̱ụ̱jntkụ̱nda pạ̱n
pạ̱n jatye'e dụ̱tọ̱ọ̱'ktup jẹ̱ pak.
16 Ka'a tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱yakjajtjidi jẹ̱ jayu jẹ̱tse'e
dụ̱vvitsạ̱náxtat dụ̱vitsụ̱tạ́kadat jẹ̱ pyạ̱ạ̱mdụ̱k jẹ̱p mạjạ̱
tsaptạ̱ktaagujkp.
17 Van'it tse'e dụ̱yak'ixpạ̱jkti jidụ̱'ụ̱m:
—Jidụ̱'ụ̱m tse'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Vẹ̱'ẹ̱ tse'e ạ̱ts jẹ̱
ntạ̱jk y'ijtnit jẹ̱ tạ̱jk joma ve'e to'k kạ̱'ạ̱jyji jẹ̱ jayu chapkạ̱ts";
ax ve'emts miits yạ̱'ạ̱ ve'e tụ̱xpạ̱ạ̱mdini ax jo'n "jẹ̱ aajntk joma
ve'e jẹ̱ mẹ̱ẹ̱'tspa ñay'amókạ̱jada".
18 Ku ve'e dụ̱'amọ̱tunajxti jẹ̱ tee'tạ̱jk jẹ̱ vyintsạ̱nda mạ̱ạ̱t
jẹ̱ tsaptụ̱jkpit yak'ixpạ̱jkpatạ̱jkta, van'it tse'e dụ̱japayọ̱'ydi
vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Jesús kụ̱dụ̱yakjay'ọ̱ọ̱'kjidi; ax chạ̱'kidup tse'e
kụ̱x nụ̱jome'e jẹ̱ jayu atụ̱va atọ̱ki dụ̱tuktaajñ vintsọ̱ ve'e
yak'ixpụ̱jk.
19 Ax tánayinup tse'e, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús chạ̱ạ̱'n jẹ̱m kajpụ̱n
kạ̱jxm.

Ku jẹ̱ higo kụ̱p tyạ̱ạ̱tsni
(Mt. 21.20-22)

20 Ax jẹ̱ kujạ́pit tse'e ñajxtinuva joma ve'e jẹ̱ higo kụ̱p, jẹ̱tse'e
dụ̱'ixti jẹ̱ts tạ̱ ve'e jẹ̱ kụ̱p tyạ̱ạ̱tsni jẹ̱ y'aa'ts paat.
21 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro dụ̱jaa'myejts vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Jesús
vyaajñ, jẹ̱tse'e dụ̱nụ̱ụ̱jmi:
—Yak'ixpạ̱jkpa, ixụ̱ jẹ̱ higo kụ̱p juu' ve'e mkọ̱'ọ̱ñụ̱kọ̱jtsi, tạ̱
tse'e tyạ̱ạ̱tsni.
22 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsạ̱ạ̱jv:
—Jaanchjávada jẹ̱ Nte'yam,
23 kụ̱x tyǫ́vam ạ̱tse'e nva'añ jẹ̱ts pạ̱n pạ̱ne'e dụ̱nụ̱ụ̱jmip yạ̱
kọ̱pk: "Kẹ̱'ẹ̱kụ̱ jẹ̱ts nay'apómaja jẹ̱m maaxy nạ̱jọ̱ọ̱tm", ve'em
tse'e tyónjụ̱t pạ̱n ka'a ve'e myẹ̱jtsvinmáy jẹ̱m jya'vin kạ̱jxm
jẹ̱ts ve'eme'e jyátụ̱t.
24 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱tse'e nva'añ, pạ̱n ti ve'e m'amǫ́tudup ku
ve'e mtsapkọ̱tsta, jaanchjávada jẹ̱ts tónjup jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e
m'amǫ́tudup. Ax tónjupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.

25 'Ax ku tse'e mtsapkǫ́tstat, mẹẹ'kxjada tse'e jẹ̱
tyǫ̱kin pa̱n pa̱n jatye'e mtso'oxpa̱jkju̱dup, ax ve'em tse'e
mtǫ̱kinmẹẹ'kxju̱duvat jẹ̱ nTee'amda, juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫǫtm.
26 Pa̱n ka'a tse'e xtǫ̱kinmẹẹ'kxta pa̱n pa̱n jatye'e
mmutǫ̱kintoojnju̱dup, nay ka'a tse'e mtǫ̱kinmẹẹ'kxju̱duvat
jẹ̱ nTee'amda, juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫǫtm.

Jẹ̱ kutojku̱n juu' ve'e jẹ̱ Jesús jyayejpp
(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Van'it tse'e vyimpijtti jẹ̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm.
Yǫ'yp tse'e jẹ̱ Jesús vye'na joma ve'e jẹ̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk, van'it
tse'e vyinkutá̱mijidi jẹ̱ tee'ta̱jk jẹ̱ vyintsa̱nda, jẹ̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jkta, ma̱a̱t jẹ̱ israeejlit jẹ̱ myújit jáyuda,
28 jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús du̱'amǫtutǫ́vidi:
—¿Pa̱n tse'e tu̱mna̱'mu̱xju̱ jẹ̱ts ya̱'a̱ ve'e xtónu̱t? ¿Pa̱ne'e ya̱
kutojku̱n mmǫǫjyjup?
29 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Nay ve'empats a̱tse'e nvaampa jẹ̱ts a̱tse'e x'atsǫǫvduvat.
Pa̱n x'atsǫǫvdupts a̱tse'e, van'itts a̱ts miitse'e nvaajnjiduvat
pa̱n ti kutojku̱n ka̱jx a̱ts ya̱'a̱ ve'e ntun.
30 ¿Pa̱n tse'e jẹ̱ Juan jẹ̱ kutojku̱n mǫǫjyju jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
du̱yakna̱pẹ́tu̱t? ¿Jẹ̱ Nte'yame'e, ukpu̱ jẹ̱ jayu ve'e? Vaajn-
jidikts a̱ts.
31 Ax van'it tse'e du̱kǫjtsmojkti. Jidu̱'u̱m tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Vintsǫse'e ku̱nva'numda? Pa̱n va'numdup xa ve'e jẹ̱ts jẹ̱
Nte'yame'e mǫǫjyju jẹ̱ kutojku̱n, jidu̱'u̱m tse'e xnu̱u̱jmimdat:
"¿Tya̱jx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e jẹ̱ Juan kyǫjts?"
32 ¿Ukpu̱ va'numdapts vine'e jẹ̱ts jẹ̱ jayu ve'e jẹ̱ kutojku̱n
mǫǫjyju?
Ax jidu̱'u̱m tse'e ñavyaajnjidi ku̱x cha̱'kidupe'e jẹ̱ nu̱may
jayu jẹ'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e du̱nu̱ja'vidi jẹ̱ts nu̱jome'e jẹ̱ jayu
du̱jaanchja'vidi jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kǫjtsnajxpa jẹ'ẹ̱
ve'e jẹ̱ Yakna̱pẹjtpa Juan y'ijt.
33 Jẹ'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱ Jesús du̱'atsǫǫvdi jẹ̱ts ka'a ve'e
du̱nu̱jávada pa̱n pa̱ne'e jẹ̱ kutojku̱n mǫǫjyju jẹ̱ Juan jẹ̱tse'e jẹ̱
jayu du̱yakna̱pẹ́tu̱t.
Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsa̱a̱jv:
—Ka'ats a̱tse'e n'ava'nivat jẹ̱ts pa̱n a̱tse'e ya̱ kutojku̱n
xmǫǫyp jẹ̱ts a̱tse'e ve'em ntun.

12

Jẹ̱ kǫ'ǫy toompata̱jk tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱mukǫjtsti jẹ̱ jáyuda ya̱
tukmu'a'ixmojkin ma̱a̱t:

—Toˈk xa veˈe jẹ jayu duṵpuṵjm jẹ tsaaydum kam, jẹtseˈe duṵyaknaaˈtujk, jẹtseˈe jẹ jot duṵpuṵjm jẹp tsajạạtp joma veˈe jẹ tsaaydum yakvinmạạˈkxṵt, jẹtseˈe toˈk jẹ pạts kạjxm duṵpuṵjm joma veˈe jẹ chaaydum kam yaknṵˈíxat. Vanˈit tseˈe jẹ yoova toompatạjk duṵtukmạạtkọjtsmojkti pạn vinxṵpeˈe tyukkạdaˈakjadat ku veˈe duṵpạkmóktat jẹ tsaaydum tạạjm. Vanˈit tseˈe jékum ñṵjkx.

2 ’Ku veˈe jẹ tsaaydum tok aats duṵpaaty, vanˈit tseˈe toˈk jẹ kyukạ́tsiva duṵkejx joma veˈe jẹ yoova toompa jẹtseˈe duṵˈamọ́tuvṵt pạn juuˈ veˈe tukkạdaakjup.

3 Vanˈit tseˈe jẹ yoova toompa duṵmajtsti jẹ kukạ́tsiva jẹtseˈe duṵvọjpti; veˈemji tseˈe duṵyakvimpijttini.

4 Vanˈit tseˈe jẹ kam jẹ vyintsạ́n jẹ viijnk kukạ́tsiva duṵkẹjxnuva. Jẹˈẹ tseˈe chakaˈtstu jẹtseˈe jẹ kyuvajk duṵyakxạˈạjkidi, jẹtseˈe duṵjomtoondi duṵtitoondi.

5 Vanˈit tseˈe jadoˈk duṵkẹjxnuva. Ax jẹˈẹ tseˈe yakˈọọˈktinu. Ax veˈem tseˈe jẹ viijnk kukạ́tsiva duṵtoonduva: jẹm tseˈe juuˈ veˈe vyọjptu, jẹmpa tseˈe juuˈ veˈe yakˈọọˈktu.

6 ’Ax jẹm tseˈe jẹ vintsạ́n toˈk jẹ myajntk juuˈ veˈe ọọy tyuntsạjkp, jẹˈẹ tseˈe kyẹjxpa tun ṵxˈọọkani joma veˈe jẹ yoova toompada. Jẹtseˈe vyaajñ: “Vyintsạˈạgadap xa ijk jẹˈẹ vineˈe ạts yạ n'ónṵk.”

7 Ku veˈe jyẹˈy joma veˈe jẹ yoova toompada, vanˈit tseˈe jẹ yoova toompa ñavyaajnjidi: “Yạˈạ xa veˈe tukkạdakkạ́xjup yạ tsaaydum kam. Vaˈan duṵyakˈọọˈkumda jẹtseˈe njẹˈẹimdat yạ tsaaydum kam.”

8 Vanˈit tseˈe duṵmajtsti jẹtseˈe duṵyakˈọọˈkti. Yakpítsumdu veˈe joma veˈe jẹ tsaaydum kam.

9 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús yˈamọtutṵ́vijidi:

—¿Tiseˈe tyónup jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsạ́n?

Jẹtseˈe jyaaˈkvaajñ:

—Jẹˈyap xa veˈe jẹtseˈe jẹ yoova toompa duṵyakjayˈọọˈkkạ́xjadat jẹtseˈe jẹ viijnk yoova toompa duṵpạ́mṵt.

10 ’Tạ miits yạˈạ veˈe xkọtsta juuˈ veˈe vaamp jẹp Kunuuˈkx Jatyán kṵjxp:

Jẹ ọy tsaaj juuˈ veˈe jẹ pọjtspatạjk myasọọktinu,
jẹˈẹ tseˈe ọjts yakpṵm joma veˈe duṵnṵvinkọpkikṵx jẹ mạjạ tsaptạkpạts.

11 Jẹ Mạjạ Vintsạ́n xa yạˈạ veˈe duṵtoon,
ax jẹ mạjạ atṵ́vats yạˈạ veˈe juuˈ veˈe nˈíxumdup.
Tạ miits yạˈạ veˈe xkọtsta, ¿veˈem xaja?

12 Ax jyaˈíxtidup tseˈe vintsọ veˈe jẹ Jesús kṵduṵmajtsti kṵx ñṵjaˈvidupeˈe jẹts jẹˈẹ kạjxta veˈe yạ tukmuˈaˈixmojkin

duk̲a̲jts. Cha̲'kidupe'e je̲ nu̲may jayu, je̲'e̲ ka̲jx tse'e du̲kamajtsti, je̲tse'e ña̲jkxtini.

Je̲'e̲ pa̲ne'e je̲ kupa̲'mu̲n yakmo̲'o̲p
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Van'it tse'e yakke̲jxti je̲ fariseota̲jkta ma̲a̲t je̲ Herodes je̲ jyáyuda joma ve'e je̲ Jesús, jyayaktonto̲kiyuvaandu jyayakko̲jtsto̲kiyuvaandu tse'e je̲ Jesús je̲tse'e ku̲y'o̲'yixjidi vintso̲ ve'e du̲nu̲xa̲'a̲adat.

14 Jidu̲'u̲m tse'e du̲nu̲u̲jmidi:

—Yak'ixpa̲jkpa, nnu̲ja'vinup xa a̲a̲tse'e je̲ts tu̲ve'e mits je̲ mjáyuvin je̲ mjoojntykin je̲ts ka'a mitse'e xtsa̲'a̲ga je̲tse'e x'avánat juu' ve'e pyaatyp y'ake̲e̲guip, ka'a tse'e xvinmay pa̲n vintso̲ ve'e je̲ jayu mka̲tsju̲, tyú̲vam mitse'e je̲ jayu je̲ Nte'yam jye̲'e̲ xtuk'ix. ¿Yakjajtype'e u̲u̲'m je̲ mpava'nu̲namda je̲tse'e je̲ kupa̲'mu̲n yakmo̲'o̲t je̲ yakkutojkpa César, ukpu̲ ka'a ve'e? ¿Nmo̲'o̲p a̲a̲tse'e, ukpu̲ ka'a a̲a̲tse'e nmo̲'o̲t?

15 Ax ñu̲ja'vip tse'e je̲ Jesús vintso̲ ve'e je̲ ko̲'o̲y jo̲o̲t du̲jaye̲pta, je̲tse'e ña̲'mu̲xjidi:

—¿Tya̲jxts a̲tse'e xka̲tsu̲va̲a̲'nda? Yakminda to'k je̲ meen je̲ts a̲tse'e n'íxu̲t.

16 Ku ve'e du̲yaknajkxti je̲ meen, van'it tse'e je̲ Jesús vyaajñ:

—¿Pa̲n tse'e yam y'apa̲mnax, je̲ts pa̲n tse'e yam xya̲a̲j yukja'a?

Van'it tse'e y'atso̲o̲vdi:

—Je̲ yakkutojkpa César ya̲'a̲ ve'e jye̲'e̲.

17 Van'it tse'e je̲ Jesús ña̲'mu̲xjidi:

—Mo̲'o̲dats je̲ César juu' ve'e je̲ César jye̲'e̲ip, je̲ts mo̲o̲yduvats je̲ Nte'yam juu' ve'e je̲ Nte'yam jye̲'e̲ip.

Ku tse'e du̲'amo̲tunajxti, atu̲va ato̲ki tse'e tyaandi.

Ku je̲ Jesús yak'amo̲tutu̲vi pa̲n joojntykpa̲jknuvape'e je̲ jayu
(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Van'it tse'e je̲ saduceota̲jk je̲ Jesús du̲vinkutá̲midi. (Je̲ saduceota̲jk tse'e vaandup je̲ts ka'a ve'e je̲ o̲o̲'kpata̲jk y'ukjoojntykpa̲jktinuvat.) Van'it tse'e je̲ Jesús du̲'amo̲tutú̲vidi:

19 —Yak'ixpa̲jkpa, ve'eme'e je̲ Moisés du̲jatyaajñ je̲ts pa̲n o̲o̲'kpe'e to'k je̲ yaa'tya̲jk je̲tse'e je̲ ñu̲da̲'a̲x du̲masa̲'a̲k je̲tse'e ka'a pa̲n y'ónu̲k, je̲ o̲o̲'kpa je̲ y'uts tse'e du̲pá̲kup je̲ ku'a̲a̲'k ta̲'a̲xta̲jk je̲tse'e je̲ y'ónu̲k jyé̲jat; ax je̲ myuto'k mix ónu̲k tse'e taannup ax jo'n je̲ y'ajch je̲ y'ónu̲k ku̲y'ijt jo'n.

20 Ax nu̲vuxtojtu̲k tse'e y'ijtti je̲ uts je̲ ajch. Ta̲'a̲xpa̲jk tse'e je̲ ko̲o̲p ónu̲k, van'it tse'e y'o̲o̲'kni, ka'a tse'e je̲ ñu̲da̲'a̲x je̲ y'ónu̲k du̲yakje̲ji.

21 Van'it tse'e jẹ̱ myuto'k uts dụ̱pụ̱jk jẹ̱ ku'ạạ̱'k tạ̱'ạ̱xtạ̱jk.
Nay ka'ava tse'e jẹ̱ y'ónụ̱kta jyẹ̱ji, jẹ̱tse'e y'ọọ̱'knuva. Ax nay
vanxụ́pjyam tse'e jyajtpa jẹ̱ myumẹ̱jtsk uts.
22 Ax va'an nụ̱vuxtojtụ̱k tse'e dụ̱pạ̱jkti jẹ̱ tạ̱'ạ̱xtạ̱jk; ka'a tse'e
jẹ̱ y'ónụ̱kta jyẹ̱ji, jẹ̱tse'e y'ọọ̱'ktini. Ụ̱x'ọọ̱k tse'e jẹ̱ tạ̱'ạ̱xtạ̱jk
y'ọọ̱'knuva.
23 Ax kuuk tse'e jẹ̱ ọọ̱'kpatạ̱jk jyoojntykpạ̱jktinuvat jado'k
nax, ¿pạ́nụ̱kts vine'e tyụ̱va dụ̱nụ̱dạ̱'ạ̱xap jẹ̱ tạ̱'ạ̱xtạ̱jk?, kụ̱x
va'an nụ̱vuxtojtụ̱ke'e dụ̱pạ̱jkti.
24 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsọọ̱jvjidi:
—Mtoo'tọ́kidup xa miitse'e kụ̱x ka'a ve'e xnụ̱jávada vintsọ̱
ve'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jẹ̱ts juu' ve'e ọ̱'yixjup jẹ̱
Nte'yam mạạ̱t.
25 Ku xa ve'e jẹ̱ ọọ̱'kpatạ̱jk jyoojntykpạ̱jktinuvat, ka'a tse'e
jẹ̱ jayu y'ukyaa'vyạ̱jktinit ka'a tse'e jẹ̱ jayu y'uktạ̱'ạ̱xpạ̱jktinit,
ve'em xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ijttinit ax jo'n jẹ̱ ángeles juu' ve'e jẹ̱m
tsapjọọ̱tm.
26 Ax jẹ̱'ẹ̱ tse'e ku ve'e jẹ̱ ọọ̱'kpatạ̱jk jyoojntykpạ̱jktinuvat,
tạ̱ miitse'e xkọ̱tsta jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱xp juu' ve'e jẹ̱
Moisés jyaay, jẹ̱p joma ve'e jẹ̱ Nte'yam myukọ̱jtsji jẹ̱m ápit
kụ̱p akojkm, ¿ve'em xaja? Jidụ̱'ụ̱m tse'e jẹ̱ Nte'yam vyaajñ:
"XNte'yamidup ạ̱tse'e jẹ̱ Abraham, jẹ̱ Isaac, mạạ̱t jẹ̱ Jacob."
27 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e, Ntye'yamivapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Nte'yam
pạ̱n pạ̱n jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'ọọ̱'ktini, ka'a tse'e
jẹ̱ jyọọ̱tta jẹ̱ jya'vinda y'ạạ̱'ka, joojntykidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'eda. Ax
ve'em tse'e, ọọ̱yts miitse'e mtuntoo'tọ́kida.

Jẹ̱ pava'nụ̱n juu' ve'e dụ̱nụ̱mạ̱jikạ̱jxp
(Mt. 22.34-40)

28 Jẹ̱m tse'e vye'na to'k jẹ̱ tsaptụ̱jkpit yak'ixpạ̱jkpa juu' ve'e
dụ̱'amọ̱tunajx vintsọ̱ ve'e ñavyaajnjidi. Ku ve'e dụ̱nụ̱ja'vi jẹ̱ts
ọ̱ye'e jẹ̱ Jesús y'atsọọ̱jvjidi, van'it tse'e jẹ̱ Jesús dụ̱vinkutạ̱mi
jẹ̱tse'e dụ̱'amọ̱tutụ̱vi:
—¿Juu's jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ pava'nụ̱n juu' ve'e dụ̱nụ̱mạ̱jikạ̱jxp?
29 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsạạ̱jv:
—Jẹ̱ pava'nụ̱n juu' ve'e dụ̱nụ̱mạ̱jikạ̱jxp, yạ̱'ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e:
"Israeejlit jáyuda, amọ̱tunaxta. Jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n, ụ̱ụ̱'m jẹ̱
nNte'yamamda, to'kjits jẹ̱'ẹ̱ ve'e dụ̱nụ̱Mạ̱jạ̱Vintsạ̱na,
30 jẹ̱ts mtsọ́ktape'e jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n, ụ̱ụ̱'m jẹ̱ nNte'yamamda,
nụ̱jom ja'vin, nụ̱jom aaj nụ̱jom jọọ̱t, nụ̱jom jẹ̱ mvinma'yụ̱n
mạạ̱t, jẹ̱ts nụ̱jom jẹ̱ mmaju mạạ̱t."
31 Jẹ̱ mumẹ̱jtsk pava'nụ̱n, ve'em játypats jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Jidụ̱'ụ̱m
tse'e vya'añ: "Tsọ̱kta jẹ̱ mmujạ̱ntạ̱mda jẹ̱ mmutạ̱ktạ̱mda
ve'em ax jo'n viinm mnachọ́kjada." Ka'a xa ve'e jado'k jẹ̱
pava'nụ̱n juu' ve'e dụ̱nụ̱mạ́jip ax jo'n yạ̱ mẹ̱jtsk pava'nụ̱n.
32 Van'it tse'e jẹ̱ tsaptụ̱jkpit yak'ixpạ̱jkpa ñạ̱'mụ̱xji:

—Yak'ixpąjkpa, ǫ́yame'e tu̱xkąts, tyǫ́vam, ku̱x to'kji xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ts ka'a ve'e pąn viijnk, je̱'e̱jyji ve'e to'k.

33 Je̱ts je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ Nte'yam yaktsǫ́ku̱t nu̱jom ja'vin, nu̱jom aaj nu̱jom jǫǫt, nu̱jom je̱ vinma'yu̱n mąąt, je̱ts nu̱jom je̱ maju mąąt, je̱ts ku ve'e je̱ jayu du̱tsąk je̱ myująntąm je̱ myutąktąm ve'em ax jo'n viinm ñachąkju̱, je̱'e̱ tse'e nu̱yojk du̱nu̱mąjip je̱ts ka'a ve'e nu̱jom je̱ tąnu̱k yąx juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktukvintsą'kip je̱ts nu̱jom je̱ viijnk yąx juu' ve'e yaktǫǫyp je̱m yǫjxpe̱jtu̱n kąjxm.

34 Ax ku tse'e je̱ Jesús du̱mǫtu je̱ts ǫy yakxǫne'e du̱'atsąąjv, van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Ka'ats mitse'e xmujékuma je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n.

Ax juu' tse'e je̱ Jesús du̱tso'oxpąjktup, ni pąna tse'e kyǫǫ'knayja'vijini je̱tse'e juu' du̱jaa'k'amǫtutǫ́vat.

Je̱ David je̱ Myąją Vintsąn je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

35 Ku ve'e je̱ Jesús je̱ jayu du̱yak'ixpu̱jk je̱p mąją tsaptu̱jkp, van'it tse'e vyaajñ:

—¿Vintsǫse'e je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpąjkpatąjk vya'anda je̱ts je̱ David je̱'e̱ ve'e je̱ chaan je̱ kyǫǫj je̱ Cristo?, juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinkǫǫn je̱tse'e yakkutojknit.

36 Je̱ Espíritu Santo xa ve'e mǫǫjyju je̱ David je̱ vinma'yu̱n ku ve'e je̱ David vyaajñ:

Je̱ Nte'yam xa ve'e du̱nu̱u̱jmi ąts je̱ nMąją Vintsąn:

"Ąjxtu̱ku̱ yaja ąts n'aka'yu̱n pa'ayi namvaat ątse'e nyakv-
intǫ́kida pąn pąn jatye'e mtso'oxpąjkju̱dup."

37 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ David vyaajñ je̱ts je̱ Myąją Vintsąn je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknu̱java je̱ts ka je̱ chaan je̱ kyǫǫjjyap je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, je̱ Myąją Vintsąmpa je̱'e̱ ve'e.

Ax nu̱may tse'e je̱ jayu du̱tukxǫǫjntkti ku ve'e du̱'amǫtunajxti.

Ku je̱ Jesús du̱vintsǫ'y je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpąjkpatąjk
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

38 Ku ve'e je̱ Jesús je̱ jayu du̱yak'ixpu̱jk, jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Yakkǫ́pkada ǫǫy je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpąjkpatąjk ku̱x mvin'ąą'nuvaajnju̱dup miits je̱'e̱ ve'e. Je̱'e̱ xa ve'e du̱muvidu̱tuvaandup je̱ yąąjnit vit je̱tse'e du̱tsǫkta je̱tse'e yakkǫjtspǫǫ'kxtat je̱ vintsą'kin mąąt je̱p maa'y jąątp.

39 Tum je̱'e̱ ve'e chǫjktup je̱tse'e du̱tuktsąąnadat je̱ tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e tum ǫǫjyit je̱p tsaptu̱jkp je̱ts joma ve'e je̱ mąją kay je̱ mąją uu'k.

40 Je̱ tyąjk paat tse'e du̱pąjkjada juu' jatye'e y'íxtup jyaye̱jptup je̱ ku'ąą'k tą'ąxtąjk; ax jek tse'e chapkǫtsta, ve'em

tse'e dṵkayaknṵkẹ'xnatạkava'anda jẹ̱ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondup. Jẹ'ẹ tse'e nṵyojk jẹ tsaachpaatṵn yakmọ'ọdap.

Jẹ yạx juu' ve'e pyạạm to'k jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk
(Lc. 21.1-4)

41 Tsṵṵnip tse'e jẹ Jesús vye'na jẹp mạjạ tsaptṵjkp jẹja jẹ yạx
apạjkin vyinkujk. Jẹp tse'e dṵ'ix vintsọ ve'e jẹ jayu jẹ meen
dṵpạmda. Ax nṵmay tse'e jẹ kumeen jayu juu' ve'e may jẹ
meen dṵpạạmdup.
42 Van'it tse'e to'k jẹ ayọọva ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk jyẹ'y jẹtse'e
dṵpṵṵjm mẹjtsk jẹ pi'k cobre meen.
43 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dṵyaaxji jẹtse'e
dṵnṵṵjmi:
—Tyṵ́vam xa ạtse'e nva'añ jẹts nṵyojk yạ'ạ ve'e yạ ayọọva
ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk tṵdṵpṵm jẹ yạx jẹts ni ka'a ve'e nṵjom jẹ
viijnk jáyuda;
44 kṵx jẹ'ẹda, jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e tṵdṵpạmda juu' ve'e
vinta'nṵxjṵdup; ax yạ ayọọva, tạts yạ'ạ ve'e dṵpạmkạjxni jẹ
tyukjoojntykin.

13

Ku jẹ Jesús dṵ'ava'ni jẹts kutọ́kiyupe'e jẹ mạjạ tsaptạjk
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ku ve'e jẹ Jesús pyítsum vye'na jẹp mạjạ tsaptṵjkp, van'it
tse'e nṵto'k jẹ y'ixpạjkpa ñạ'mṵxji:
—¡Yak'ixpạjkpa, ixṵ vintsọ ve'e yạ tsaaj jẹts yạ tạjkta!
2 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—¿M'ixp yạ'ạ ve'e yạ mṵ́jit tạjkta? Ni to'ka yạ'ạ ve'e yạ tsaaj
kyọọ'ktaannit nṵkạvyet, nṵjom yạ'ạ ve'e kyutọkikạjxnit.

Jẹ nṵja'vin juu' ve'e jẹ́jap ku ve'e jẹ itạkạx tyạ́minit
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Van'it tse'e ñạjkxti jẹm Olivos Kọpk viindum. Jẹm tse'e
jẹ Jesús chṵṵna vye'na jẹm jẹ mạjạ tsaptạjk myu'avinkojkm,
van'it tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Santiago, jẹ Juan jẹts jẹ Andrés,
jẹ'ẹ tse'e dṵ'amọtutṵ́vidu jẹ Jesús:
4 —Vaajnjik ạạts to'k aaj vin'it yạ'ạ ve'e jyátṵt ñáxṵt jẹts ti
nṵja'vints ạạtse'e njayẹ́pup pạn vin'it yạ'ạ ve'e tyónjṵt.
5 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:
—Yakkọ́pkada ọọy ku ve'e pạn mnṵnvin'ạạ'njadat,
6 kṵx míndape'e nṵmay jẹ jayu juu' ve'e natyijjadap jẹts ạts
jẹ'ẹ ve'e, jẹtse'e vya'andat: "Ạts xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e
jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit." Ax nṵmay tse'e
yakvin'ạạ'ndat.
7 'Ax ku tse'e xmọ́tudat jẹts jẹ atso'oxe'e toojnjup jẹts
jẹ atso'ox kạts, ka'a tse'e mnavyinma'yṵnmọ'ọjadat, kṵx

nu̱pa̱a̱amdu̱kani je̱'e̱ ve'e je̱tse'e ve'em tyónju̱t kyo̱tsju̱t. Ax ka'anumts je̱'e̱ ve'e jye'ya vye̱'nat je̱ ita̱ka̱x,

8 ku̱x na̱jkxpe'e je̱ jayu ñacho'oxpá̱kjada to'k nación je̱ts jado'k nación, to'k kutojku̱n je̱ts jado'k kutojku̱n, jé̱jap tse'e je̱ ma̱kk ojx may viijn, jé̱jivap tse'e je̱ yooj. Ve'em tse'e je̱ tsaachpaatu̱n du̱'ukva'anu̱t.

9 ’Mnay'íxjadapts miitse'eda, ku̱x myakvó̱ptape'e je̱p tsaptu̱jkpta, myakvatsó̱vdap tse'e je̱ja je̱ yakkutojkpa vyinkujkta ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada. Je̱m tse'e je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n xpá̱mdat a̱ts ka̱jx.

10 Jajtyka'amáyupts je̱'e̱ ve'e too'va̱jkp je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook vinxu̱p to'k it to'k naxviijn.

11 Ax kuts miitse'e myakmátstat je̱tse'e myakje̱'yajadat je̱ja je̱ yakkutojkpa vyinkujkta, ka'ats miitse'e too'va̱jkp xvinmáydat ti ve'e mkó̱tstap, ni ka'a tse'e xpayo̱'o̱ydat vintso̱ ve'e m'atsó̱vdat, je̱'e̱ts miitse'e mkó̱tstap juu' ve'e myakmo̱'o̱dap van'it, ku̱x ka'a ve'e xko̱tsta vye̱'nat je̱ m'avintso̱ vinma'yu̱nda, je̱ Espíritu Santo ve'e kó̱tsup miits ka̱jxta.

12 Ñu̱xa̱'a̱inup tse'e je̱ jayu je̱ y'uts je̱tse'e y'o̱o̱'ku̱t ku̱xe'e a̱ts xjaanchjáva, je̱ ónu̱k tee', ñu̱xa̱'a̱inupts je̱'e̱ ve'e je̱ y'ónu̱k je̱tse'e y'o̱o̱'ku̱t ku̱xe'e a̱ts xjaanchjáva, je̱ts je̱ ónu̱k, ñu̱xa̱'a̱idinuvapts je̱'e̱ ve'e je̱ tyee' je̱ tyaak je̱tse'e y'o̱o̱'ktat ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada.

13 Nu̱jom tse'e je̱ jayu mmu'e̱jkjidinit mmujo̱t'aajnjidinit ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada. Ax pa̱n pa̱n tse'e du̱muténip je̱ tsaachpaatu̱n, je̱'e̱ tse'e du̱jaye̱jpnup je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

14 ’Je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa Daniel, je̱'e̱ tse'e du̱'ava'ni je̱'e̱ pa̱ne'e je̱ kunuu'kx it du̱yakvintsa̱'kintó̱kiyup. (Va'an du̱vinmó̱tuvu̱ pa̱n pa̱ne'e na̱ka̱ko̱jtsp.) Ku miitse'e x'íxtat je̱ts je̱m je̱'e̱ ve'e y'it joma ve'e kyapaa'tyju̱, van'it tse'e pa̱n pa̱n jatye'e ve̱'nadap yaja judéait y'it ja̱a̱t, va'an tse'e du̱ke̱'e̱kta je̱tse'e ña̱jkxtat je̱m tonu̱n viinm ko̱pk viinm.

15 Je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e ve̱'nadap je̱m azotea ni'kxm, ka'a tse'e je̱p tyu̱jkp y'ukta̱jkidinit je̱tse'e ti du̱yakpítsumdat.

16 Pa̱n pa̱n jaty tse'e ve'niduvap je̱m kam jo̱o̱tm, ka'a tse'e du̱nu̱vimpíttat je̱ vyit.

17 ¡Ayo̱o̱v je̱'e̱ ve'e je̱ jyo̱o̱tta je̱ ta̱'a̱xta̱jkta juu' ve'e kanu̱va'ajtsap ve̱'nadap van'it je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e yak'onu̱ktsi'tstup vye̱'nat!

18 Nu̱tsapko̱tsta je̱tse'e ve'em kyatónju̱t ku ve'e je̱ xox aats,

19 ku̱x van'ite'e je̱ jayu chaachpaa'ttat ve'em ax jo'n ni vin'itna ve'em kyatunju̱ ku ve'e ya̱ it cho̱o̱'ntk je̱ts u̱xyam paat, je̱tse'e ni je̱ vin'ita ve'em kyo̱o̱'ktoojnjinit.

20 Ax ñu̱pa̱a̱jmtki tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱tse'e du̱yakkó̱nat
je̱ it ku ve'e je̱ jayu chaachpaa'ttat. Pa̱n ku̱jyek xa ve'e je̱
tsaachpaatu̱n, ni pa̱na tse'e kyatso̱'o̱ku̱t van'it. Ax ñu̱pa̱a̱jmtki
tse'e je̱ Nte'yam je̱tse'e du̱yakkó̱nat je̱ it ku ve'e je̱ jayu chaach-
paa'ttat, yakkó̱napts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu ka̱jxta juu' ve'e vyinko̱o̱n.
21 'Ax pa̱n myaknu̱u̱jmidup tse'e: "Ixta, u̱xyaja tse'e
je̱ Cristo", ukpu̱ "Ixta, u̱xxim tse'e je̱ Cristo", ka'a tse'e
xjaanchjávadat.
22 Ku̱x míndape'e juu' ve'e natyijjadap je̱ts a̱ts je̱'e̱
ve'e, je̱ts juu' ve'e natyijjadap je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpada, tyóndape'e je̱ ma̱jin je̱ts je̱ mú̱jit nu̱ja'vin
je̱tse'e je̱ jayu du̱tukvin'a̱a̱'ndat, pa̱n ku̱y'o̱'yixjada ve'e je̱tse'e
du̱vin'a̱a̱'ndat pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n.
23 Ax mnay'íxjadapts miitse'eda ku̱x ta̱ xa a̱ts miitse'e
ntukvinkó̱tsada ku ve'e ka'anum ve'em tyunju̱ kya̱tsju̱.

Vintso̱ je̱ Cristo myiinnuvat
(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

24 'Ku ve'e ñáxu̱t je̱ tsaachpaatu̱n, tun jatyji tse'e je̱ aampa
xa̱a̱j vyinko̱o̱'tsat, ka'a tse'e je̱ aampa po̱'o̱ y'uk'aannuvat,
25 ku̱stá̱kadape'e je̱ maatsa, je̱ts je̱ ma̱kkin juu' ve'e ya̱
tsajmit it, xyitu̱yo̱'o̱yupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.
26 Van'itts a̱tse'e x'íxtat, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka
Ijtp, je̱ts je̱m a̱tse'e nka̱da'aky vínu̱ts jo̱o̱tm o̱o̱y je̱ kutojku̱n
ma̱a̱t je̱ts je̱ ma̱jin ma̱a̱t.
27 Van'itts a̱tse'e nké̱xu̱t je̱ n'aangelesta̱jk je̱tse'e
du̱yaknay'amókajadat je̱ jayu juu' a̱tse'e nvinko̱o̱n vinxu̱p to'k
it to'k naxviijn je̱ts je̱ vaat joma ve'e ya̱ tsajmit it kyuka̱xa.
28 'Ixta je̱ higo ku̱p. Ku ve'e je̱ y'axén y'a'onu̱kta̱ka je̱tse'e je̱
y'aajy pyítsumnuva, mnu̱ja'vidupts miits je̱'e̱ ve'e je̱ts tá̱mani
ve'e je̱ xa̱ko̱pk.
29 Nay ve'empa tse'e ku ve'e x'íxtat je̱ts toojnjup ko̱jtsjupe'e
juu' a̱tse'e nka̱jtsp, nu̱jávadats je̱ts tá̱mani je̱'e̱ ve'e vye̱'nat ku
a̱tse'e nmiinnuvat jado'k nax.
30 Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts nu̱jom ya̱'a̱ ve'e
tyónju̱t kyó̱tsju̱t namka'ana ve'e y'o̱o̱'kká̱xta vye̱'nat je̱ jáyuda
juu' ve'e u̱xyam joojntykidup.
31 Ká̱xup náxup tse'e ya̱ tsajmit it je̱ts ya̱ naxviijnit it; ax a̱ts
je̱ nka̱ts je̱ n'ayook, ni je̱ vin'ítats je̱'e̱ ve'e kyapaa'náxu̱t.
32 'Ka'a tse'e je̱ jayu du̱nu̱jávada vin'ite'e je̱ xa̱a̱j du̱paa'tu̱t ku
ve'e ve'em tyónju̱t kyó̱tsju̱t, ni je̱ aangelesa tse'e juu' ve'e je̱m
tsapjo̱o̱tm, ni á̱tsats je̱'e̱ ve'e nkanu̱ja'viva, a̱ts, je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱k, je̱ Dios Tee'ji ve'e du̱nu̱ja'vip.
33 'Nay'íxjada, nakyujoojntykajada, tsapko̱tsta, ku̱x ka'a ve'e
ti nu̱ja'vin vin'it a̱tse'e nmiinnuvat jado'k nax.

34 Ve'em xa ạtse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k jẹ kutạjk juu' ve'e jékum nạjkxp jẹtse'e jẹ tyạjk dụmasạ'ạk, jẹ tyoompatạjk dụtukkạtạka ti ve'e nụto'k jaty tyóndap, jẹtse'e jẹ y'ix'ijtpa dụtukpava'añ jẹtse'e ñakyujoojntykajat.
35 Nakyujoojntykajada miits, kụx ka'a ve'e xnụjávada vin'it ạtse'e nmiinnuvat. Ve'emts ạtse'e nmiinnuvat ax jo'n to'k jẹ kutạjk ku ve'e jyẹ'yni tánani, ukpụ tso'm jo'n, ukpụ jẹ tseev ayaaxp, ukpụ ku ve'e yạ it jyajtụkuvaanni.
36 Nakyujoojntykajada, ve'emts ạts miitse'e manaxy nkapaa'ttat ku ạtse'e tun to'mayji nmiinnuvat.
37 Juu'ts ạts miitse'e nvaajnjidup, anañụjoma jẹ jayu kạjxpats jẹ'ẹ ve'e, nakyujoojntykajada.

14

Ku jẹ israeejlit jayu dụkọjtsmojkti jẹtse'e jẹ Jesús dụmátstat (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Jamẹjtsxạạj tse'e dụkapaa'ty vye'na jẹ pascua xạạj, van'it ku ve'e yakkay jẹ tsapkaaky juu' ve'e jẹ levadura dụkamạạt. Ax y'íxtidup tse'e jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda mạạt jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk vintsọ ve'e jẹ Jesús dụmátstat jẹ taay mạạt jẹtse'e dụyakjay'ọọ'kjadat.
2 Jẹtse'e ñavya'anjada:
—Ka'a tse'e nmajtsumdat ku ve'e jẹ xạạj tyunjụ vyẹ'nat kụx ku ve'e jẹ nụmay jayu yoojmụktat y'ajxụktat.

To'k jẹ tạ'ạxtạjk dụpạajmji jẹ pa'ajk xoo'kpa nạạj jẹ Jesús (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Jẹm tse'e betániait kyajpụn kạjxm jẹ Jesús vye'na jẹm jẹ Simón tyạk'am, jẹ'ẹ juu' ve'e leprapạjkjup y'ijt. Kaayp tse'e jẹ Jesús vye'na, van'it tse'e jyẹ'y to'k jẹ tạ'ạxtạjk mạạt to'k jẹ pọọ'p tsaaj apạjkin juu' ve'e tum jẹ nardo pa'ajk xoo'kpa nạạj dụmạạt juu' ve'e tsọ́vax ạạ'k. Van'it tse'e dụpu'uj jẹ pọọ'p tsaaj apạjkin jẹtse'e jẹ Jesús dụtukxạktẹẹjmụkkụjx.
4 Ax jẹm tse'e jẹ jayu juu' ve'e dụkọ'ọyja'vidu juu' jẹ'ẹ ve'e tyoon, jẹtse'e ñavyaajnjidi:
—¿Tyạjxts yạ'ạ ve'e kọọjyji dụyakvintọki yạ pa'ajk xoo'kpa nạạj?
5 Kụyaktạạ'k xa yạ'ạ ve'e ax jo'n jẹ meen juu' ve'e to'k joojnt nụmutún jẹtse'e jẹ ayọọva jayu yakmọọynit.
Ax myujọtma'ttu tse'e jẹ tạ'ạxtạjk.
6 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—Masọ'ọkta. ¿Tyạjxse'e xvinma'yụnmọ'ọda yạ tạ'ạxtạjk? Ọy xa jẹ'ẹ ve'e juu' ạts yạ'ạ ve'e tụxtuujnja.
7 M'íttap xa miitse'e xạ'ma mạạt jẹ ayọọva jayu, jẹts pạn vin'ite'e xtsọkta, m'ọ'yixjadap tse'e jẹtse'e ọy xtoojnjadat; ax ka'ats ạtse'e xạ'ma n'uk'ijtnit miits mạạtta.

8 Tą ve'e yą tą'ąxtąjk dutún vinxupe'e tuy'o'yixju, tą yą'ą
ve'e myin jets ątse'e tuxtuknutem yą pa'ajk xoo'kpa nąąj ąts
je nnunaxtąjkin.
9 Tyúvam xa ątse'e nva'añ jets pąn joma ve'e
yaktukka'amáy je oy kąts je oy ayook vinxup to'k it to'k
naxviijn, yakkojtspapts je'e ve'e juu' ąts yą'ą ve'e yą tą'ąxtąjk
tuxtuujnja, ve'em tse'e yaktukjaa'myejtsnit.

Ku je Judas mąąt je tee'tąjk je vyintsąnda dukojtsmojkti
(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Van'it tse'e ñujkx je Judas Iscariote, je'ets je'e ve'e
nuto'k je ixpąjkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e ojts
dumąątnakyótsjada je tee'tąjk je vyintsąnda pąn vintso ve'e
dupámut je Jesús jem je'e kyą'mda.
11 Ku ve'e je tee'tąjk je vyintsán du'amotunajxti, oo tse'e
tyunxoojntkti jetse'e dutukvinva'nidi jets myo'odape'e je
meen. Van'it tse'e je Judas du'ixti'ukvaajñ vintso ve'e y'óyat
jetse'e je Jesús dupámut jem je'e kyą'mda.

Je Mąją Vintsán je y'a'ox
(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

12 Ku ve'e je muto'k xąąj dupaaty ku ve'e yakkay je tsap-
kaaky juu' ve'e je levadura dukamąąt jetse'e yakju'kx je
carnero juu' ve'e yak'oo'ktup pascua xąąj, van'it tse'e je Jesús
je y'ixpąjkpatąjk ñą'muxjidi:
—¿Jómase'e xtsąk jets ąątse'e nąjkx nyak'oya jetse'e nyakna-
jxumdat je pascua xąąj a'ox?
13 Van'it tse'e je Jesús numejtsk je y'ixpąjkpatąjk dukejx
jetse'e dunuujmi:
—Nąjkxta jem kajpun kąjxm. Jem tse'e xmąątnavyaa'tjadat
to'k je yaa'tyąjk juu' ve'e to'k tsiv je nąąj dupavijtsp. Je'e tse'e
mpanąjkxtap.
14 Pąn joma tujkts je'e ve'e tyąka, nąąjmada je kutąjk:
"Je Yak'ixpąjkpa ve'e vaamp: ¿Joma ve'e je it joma ątse'e
ntukmąątyaknáxtat je n'ixpąjkpatąjk je pascua xąąj a'ox?"
15 Van'it tse'e mtuk'íxjadat to'k je mąją cuarto juu' ve'e jep
mumejtsk nukąvyet kujxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jep tse'e
x'apąąmdukadat je a'ox.
16 Van'it tse'e je y'ixpąjkpa ñąjkxti jetse'e jye'ydi jem kajpun
kąjxm, jetse'e dupaatti ax jo'n je Jesús ñą'muxjidi. Jetse'e
du'apąąjmtkidi je pascua xąąj a'ox.
17 Ku ve'e je it cho'oini, van'it tse'e je Jesús jye'y mąąt je
ñumakmejtsk ixpąjkpatąjk.
18 Van'it tse'e y'ąjxtkti kaayva. Kaaydup tse'e vye'nada,
van'it tse'e je Jesús vyaajñ:

—Tyṵvam xa ạtse'e nva'añ jẹ̱ts nṵto'ke'e miitsta juu' ve'e ṵxyam jẹ̱ kyạ'ạj dṵpạạmp yam plato jọọtm ạts mạạt, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ạtse'e xpạ́mup jẹ̱m jẹ̱ jayu kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup.

19 Van'it tse'e jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk chaachvinmapyạjkti jẹ̱tse'e to'k jado'k jẹ̱ Jesús dṵ'amọtutṵ́vidi:

—¿Ạts jẹ̱'ẹ̱ vine'e?

20 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsạạjv:

—Juu' ve'e nṵmakmẹjtsk miitsta, nṵto'kts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ạtse'e xpạ́mup jẹ̱m jẹ̱ jayu kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup, nmạạtkaaypts ạts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ṵxyam.

21 Ax jẹ̱'ẹ̱mts ạtse'e mpanṵjkxp jẹ̱ too' juu' ve'e javyet ijtp ạts kạjx jẹp Kunuu'kx Jatyán kṵjxp, ạts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp. ¡Ax ayọọts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jyọọt jẹ̱ jayu juu' ạtse'e xpạ́mup jẹ̱m jẹ̱ jayu kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup! Nṵyojk ọy tse'e kṵy'ijtṵxji jẹ̱ jayu ku ve'e kṵkyake'x.

22 Kaaydup tse'e vyẹ'nada, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ tsapkaaky dṵkạạjn, jẹ̱ Nte'yam dṵkukọjtsji, jẹ̱tse'e dṵtojkva'kxy, jẹ̱tse'e dṵmọọjy jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk, van'it tse'e vyaajñ:

—Yạ'ạ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ạts jẹ̱ nni'kx jẹ̱ nkọpk.

23 Van'it tse'e dṵkọọmpa jẹ̱ tuk'a'ooguin, jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dṵkukọjtsji, jẹ̱tse'e dṵmọọjy jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk. Ax anañṵjómats jẹ̱'ẹ̱ ve'e dṵ'ookti.

24 Van'it tse'e dṵnṵṵjmidi:

—Yạ'ạ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ạts jẹ̱ nnṵṵ'pṵn. Kṵx ku ạtse'e n'ọọ'kṵt, nyaktaajnjadapts ạts miitse'e jẹ̱ nam kọjtstán. Jẹ̱ nṵmay jayu ạtse'e nku'ọọ'kap.

25 Tyṵvam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹ̱ts ka'a ạtse'e n'uk'ooknit jẹ̱ tsaaydum pa'ajk nạạj, van'ítnume'e ku ạtse'e n'oo'kṵt jẹ̱ ñam jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam kyutojkṵn jọọtm.

Ku jẹ̱ Jesús dṵ'ava'ni jẹ̱ts jẹ̱ Pedro ve'e kanatyukpạ́kjup (Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

26 Van'it tse'e to'k jẹ̱ ṵv dṵ'ạạvdi jẹ̱tse'e ñạjkxti jẹ̱m Olivos Kọpk viindum.

27 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk dṵnṵṵjmi:

—Nṵjom xa ạts miitse'e xmasọ'ọktat ṵxyam yạ tsooj, kṵx jidṵ'ṵme'e javyet y'it jẹp Kunuu'kx Jatyán kṵjxp: “Nyak'ọọ'kup xa ạtse'e jẹ̱ carnero vinténiva jẹ̱tse'e jẹ̱ carnero y'anomva'kxtat.”

28 Ax kuts ạtse'e njoojntykpạjknuvat, nạjkxupts ạtse'e jẹ̱m galiléait y'it jọọtm; ṵx'ọọkts miitse'e jẹ̱m mjẹ'yadat.

29 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro ñạ'mṵxji:

—Mjamasọ'ọkjada ve'e anañṵjoma, ka'ats ạts mitse'e nmasọ'ọkṵt.

30 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạ'mṵxji:

—Tyṵvam xa ạts mitseˈe nnṵujma jẹts ṵxyam yạ tsooj, kaˈanumeˈe jẹ naˈatseev yˈayaˈaxy vyẹˈnat mẹjtsk nax, mutoojk náxipts ạts mitseˈe xkanatyukpṵkjṵ vyẹˈnat.

31 Ax nṵyojk mạkk tseˈe jẹ Pedro jyaaˈkvaajñ:

—Kṵnjaˈạạˈk xa ạtseˈe mits mạạt, kaˈats ạts mitseˈe nkanatyukpạ́kjṵt.

Tum veˈem tseˈe vyaanduva nṵjom jẹ myuˈixpạjkpatạjk.

Ku jẹ Jesús chapkạjts jẹp Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Jẹˈydu tseˈe joma veˈe jẹ it dṵxạạja Getsemaní, jẹtseˈe jẹ Jesús dṵnṵujmi jẹ yˈixpạjkpatạjk:

—Tsạạnada yaja namvaat ạtseˈe nạjkx ntsapkạts.

33 Vanˈit tseˈe dṵvạạjv jẹ Pedro mạạt jẹ Santiago jẹts jẹ Juan. Vanˈit tseˈe jẹ Jesús chaachvinmapyṵjk jẹtseˈe ọọy tyunnavyinmaˈyṵnmọọjyji.

34 Jẹtseˈe jẹ Jesús ñạˈmṵxjidi:

—Tsaachvinmaayp tseˈe ạts yạ njọọt yạ njaˈvin ọọˈkṵn am paat. Tanda yaja jẹts nakyujoojntykajada.

35 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús javẹẹˈn jyaaˈknṵjkx jẹtseˈe jẹ vyiijn jẹ yˈaaj dṵtukpaaty jẹ naax, jẹtseˈe jẹ Nteˈyam dṵmunooˈkxtk pạn kṵyˈọ́yameˈe jẹtseˈe kṵkyatsaachpaaˈty.

36 Jidṵˈṵm tseˈe chapkạjts:

—Tata, nṵjom xa mitseˈe juuˈ jaty mˈọˈyixkṵ́xjṵ, kadi xyakjaty jẹts ạtseˈe xtukkạdaˈakṵt yạ tsaachpaatṵn; ax ka jẹˈẹp tseˈe mtónup juuˈ ạtseˈe ntsạjkp, jẹˈẹ veˈe mtónup juuˈ mitseˈe mtsạjkp.

37 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús vyimpijt joma veˈe jẹ yˈixpạjkpatạjk; maadup tseˈe dṵpaatti. Vanˈit tseˈe jẹ Pedro dṵnṵujmi:

—Simón, ¿mmaap mits jẹˈẹ veˈe? ¿Kaˈa veˈe tṵmˈọˈyixjṵ jẹtseˈe ọtyoˈk hora joojntyk kṵmˈit?

38 Nakyujoojntykajada jẹts tsapkọtsta jẹtseˈe mkakaˈadat jẹp tọkin jạạtp. Jẹ jayu jẹ jyọọt jẹ jyaˈvin, chạjkpts jẹˈẹ veˈe jẹtseˈe dṵtónṵt juuˈ veˈe jẹ Nteˈyam chạjkp, ax ayonṵktạ́kats jẹˈẹ veˈe jẹ jayu jẹ ñiˈkx jẹ kyọpk.

39 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús ñạjkxnuva tsapkọjtspa, nay vanxṵ́pjyam tseˈe chapkạjts.

40 Ku veˈe vyimpijtnuva, maadupjyam tseˈe dṵpaattinuva jadoˈk nax kṵx mạkkeˈe jẹ tsooj tyumpaatjidini. Ax kaˈa tseˈe dṵnṵjávada vintsọ veˈe dṵˈatsọ́vdat.

41 Vanˈit tseˈe ñạjkxnuva tsapkọjtspa mutoojk nax. Ku veˈe vyimpijtnuva, vanˈit tseˈe dṵnṵujmidinuva:

—¿Mmaadup mpọọˈkxtupna veˈe? Tạ xa veˈe jẹ tiempo dṵpaatni jẹts ạtseˈe nyakpạ́mṵt jẹm jẹ tọ́kinax jayu kyạˈmda, ạts, jẹ Jayu Juuˈ veˈe Nṵpạạmdṵka Ijtp.

42 Pojtu̱kta je̱ts du̱ja'mda. Je̱ja xa ve'e mye̱jtsni juu' a̱tse'e
xpá̱mup je̱m je̱ jayu kya̱'mda juu' a̱tse'e xtso'oxpa̱jktup.

Ku je̱ Jesús yakmajch
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Ko̱jtspna tse'e je̱ Jesús vye'na ku ve'e je̱ Judas jye̱'y,
je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e nu̱to'k je̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e nu̱makme̱jtsk
ijttu. Ax je̱'e̱ ma̱a̱t tse'e nu̱may je̱ jayu je̱ yajkxy tsojx ma̱a̱t
je̱ts je̱ ku̱p ma̱a̱t; je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda, je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jkta, ma̱a̱t je̱ israeejlit je̱ myúju̱jit jáyuda, je̱'e̱ts
je̱'e̱ ve'e ke̱jxju̱dup.

44 Je̱ Judas juu' ve'e je̱ Jesús je̱m je̱ jayu kya̱'m du̱pa̱a̱mnup,
myo̱o̱ydu tse'e je̱ nu̱ja'vin vintso̱ ve'e du̱nu̱jávadat pa̱n pa̱n je̱'e̱
ve'e je̱ Jesús, ax ve'em tse'e du̱tónu̱t ax jo'n je̱ jayu je̱ myujayu
o̱o̱y du̱tuntsa̱k. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Pa̱n pa̱nts a̱tse'e ntsuu'kxp, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e, matsta je̱ts
yakna̱jkxta. Qo̱y tse'e xtun'íxtat ku ve'e mka̱ke̱kva'atsjadat.

45 Ko̱jtspna tse'e je̱ Judas vye'na, van'it tse'e je̱ Jesús
du̱nu̱je̱'y je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Yak'ixpa̱jkpa.

Van'it tse'e du̱tsuu'kx.

46 Van'it tse'e je̱ Jesús yakmajch.

47 Van'it tse'e to'k juu' ve'e je̱m ténip, je̱'e̱ tse'e du̱yakpítsum
je̱ yajkxy tsojx je̱tse'e du̱ku̱spojxji to'k ado'om je̱ tyaatsk
juu' ve'e du̱toojnjip je̱ tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱
tee'ta̱jkta.

48 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ jayu du̱nu̱u̱jmidi:

—¿Ve'em a̱ts miitse'e xnu̱minda je̱ yajkxy tsojx ma̱a̱t je̱ts
je̱ ku̱p ma̱a̱t, je̱ts a̱tse'e xmátstat ax jo'n a̱tse'e je̱ me̱e̱'tspa
ku̱n'ijt?

49 Jó̱vum xa̱a̱j xa a̱tse'e tu̱n'it miits ma̱a̱tta ku a̱tse'e je̱ jayu
tu̱nyak'ixpu̱k je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp, ka'ats a̱tse'e xmajtsti van'it.
Je̱'e̱ ka̱jxts ya̱'a̱ ve'e jidu̱'u̱m jyaty je̱tse'e tyónju̱t kyo̱tsju̱t juu'
ve'e vaamp je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp.

50 Van'it tse'e to'k ka̱'a̱jyji je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk kyuke̱e̱kjidi,
naaydum tse'e du̱yaktaandi.

To'k je̱ mootsk ónu̱k juu' ve'e ke̱e̱knu

51 Ax je̱m tse'e vye'na to'k je̱ mootsk ónu̱k juu' ve'e je̱ Jesús
du̱pa'u̱x'o̱o̱kip, je̱ sábana ka̱kva̱pji, je̱tse'e yakmajch.

52 Van'itts je̱'e̱ ve'e du̱masa̱a̱k je̱ sábana je̱tse'e kyeek
nu̱va'ajts a̱xva'ajts.

Ku je̱ Jesús du̱vinteni pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱májidup je̱p
tsaptu̱jkp
(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Van'it tse'e duyaknajkxti je Jesús joma ve'e je tee' juu' ve'e
dunuvintsanikajxp je tee'tajkta. Jetse'e ñay'amojkikajxjidi je
tee'tajk je vyintsanda, je israeejlit je myújit jáyuda, maat je
tsaptujkpit yak'ixpajkpataj kta.
54 Jékum tse'e je Pedro pya'ux'ooka ja. Paje'yjuts je'e ve'e je
Pedro jep je tee' tyaagujkp, je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp
je tee'tajkta. Van'it tse'e je Pedro y'ajxtk xaampa maat je
tsaptakmutoompatajk.
55 Je tee'tajk je vyintsanda maat nujom pan pan jatye'e
dunumájidup jep tsaptujkp, y'íxtidupts je'e ve'e vintso ve'e je
Jesús duyakjay'oo'kjadat. Ax ka'a tse'e dumutaayvaa'tta.
56 Numay tse'e y'ijtti pan pan jatye'e je Jesús
dunuvampejttu, ax ka'a tse'e ñay'akeegaja juu' ve'e kyojtstup
to'k jado'k.
57 Ax jem tse'e juu' ve'e ténidup jetse'e je Jesús
dunuvampejtti jidu'um:
58 —Nmotu xa aatse'e ku ve'e jidu'um vya'añ:
“Nyakkutókiyup xa ats ya'a ve'e ya majá tsaptajk juu' ve'e
jayu pum; toojk xaajts atse'e mpaamnuvat juu' ve'e ka jayu
púmap.”
59 Ax ni ve'ema tse'e kyanay'akeegaja juu' ve'e kyojtstup.
60 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta, je'e tse'e teni jeja je jayu vyinkujk jetse'e
du'amotutuvi je Jesús:
—¿Ni vinxupa tse'e mkah'atsav? ¿Vintso tse'e
mkanakyukatsju ku ve'e myaknu'aa'na?
61 Ax ama'at tse'e je Jesús tyaajñ, ni vinxupa ve'e
kyah'atsaajv. Van'it tse'e je tee' y'amotutúvijinuva:
—¿Mits je'e ve'e je Cristo, juu' ve'e je Nte'yam vyinkoon
jetse'e yakkutojknit, je Kunuu'kx Nte'yam je y'Onuk?
62 Van'it tse'e je Jesús y'atsaajv:
—Je'e xa atse'e, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
M'íxtapts miitse'e ku atse'e ntsaanat jeja je Nte'yam y'aka'yun
pa'ayi, je'e juu' ve'e nujom dukà'mikajxp, x'íxtuvapts ats mi-
itse'e ku atse'e jem tsapjootm nkada'akut jem vínuts jootm.
63 Van'it tse'e je tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta, je'e tse'e je vyit natyuknukaa'tsvaatsju, je'e ve'e
duyaknukeˈxnatajkip jets kyo'oyja'vipe'e, jetse'e vyaajñ:
—¿Tyajxts uu'me'e njaa'ktsojkumdat pane'e du'ixtu
dumótudu juu' ve'e tyoon kyojts ka óyap?
64 Ta xa ve'e x'amotunaxta vintso ve'e je Nte'yam
duvinkojtspét. ¿Vintsose'e xpayo'oyda?
Ax nujomda tse'e je oo'kun je Jesús dutuknuva'nidi.
65 Van'it tse'e dunutsójidi jetse'e duvintsoomdi, jetse'e
dutsii'kti, jetse'e dunuujmidi:

—Nu̱kǫ́tsu̱ts n'it pa̱ne'e tu̱mtsii'kju̱.
Van'it tse'e je̱ tsapta̱kmutoompata̱jk vyimpa̱'kxjidi jya̱pa̱'kxjidi.

Ku je̱ Pedro du̱kanatyukpajkji je̱ Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

66 Ax ava't tso̱ tse'e je̱ Pedro vye'na je̱p taagujkp, je̱tse'e to'k je̱ ja̱jtspa ñu̱je̱'yji, je̱ tee'ts je̱'e̱ ve'e jya̱jtsjip vye'na juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta,
67 je̱tse'e du̱'ix je̱ts je̱me'e je̱ Pedro du̱ma̱a̱txámy je̱ tsapta̱kmutoompata̱jkta. Ku ve'e du̱vin'ix, van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—Mma̱a̱tvíttpap xa mits ya̱'a̱ ve'e tu̱y'it ya̱ Jesús, ya̱ nazarétit jayu.
68 Van'it tse'e je̱ Pedro du̱kanatyukpa̱jkji. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa a̱ts ya̱'a̱ ve'e n'ixa, ni ka'ats a̱tse'e nnu̱java pa̱n ti mitse'e mka̱jtsp.
Van'it tse'e je̱ Pedro ñu̱jkx joma ve'e je̱ zaguán, je̱tse'e je̱ na'atseev y'ayaaxy.
69 Van'it tse'e je̱ ja̱jtspa je̱ Pedro du̱'íxnuva je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi je̱ jáyuda juu' ve'e je̱p ve'nidup:
—Je̱'e̱ xa ya̱'a̱ ve'e nu̱to'k juu' ve'e xi Jesús du̱ma̱a̱tvíttp tu̱y'it.
70 Van'it tse'e je̱ Pedro je̱ Jesús du̱kanatyukpa̱jkjinuva. Je̱tse'e ve̱e̱'n je̱ it ña̱jxy je̱tse'e je̱'e̱ juu' ve'e je̱p ténidup, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱u̱jmiko̱jtinuva je̱ Pedro:
—Tyũ̱vam xa ve'e je̱ts ya̱'a̱ jyáyuva mitse'e ku̱x galiléait jayu mitse'e, nay ve'em tse'e je̱ mko̱jtsu̱n.
71 Van'it tse'e je̱ Pedro y'atsa̱a̱jv:
—Y'ixp xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ts ka'a a̱tse'e ntaaya. Ñu̱ja'vinupts je̱'e̱ ve'e je̱ts ko̱'o̱y nu̱ko̱tsa a̱tse'e ntaannit pa̱n ka'a a̱tse'e tyu̱va juu' nka̱ts. Ka'a xa a̱ts ya̱'a̱ ve'e xi jayu n'ixa juu' miitse'e mtijtup.
72 Van'it tse'e mume̱jtsk nax je̱ na'atseev y'ayaaxy. Van'it tse'e je̱ Pedro du̱jaa'myejts vintso̱ ve'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji ku ve'e vyaajñ: "Ka'anum tse'e je̱ na'atseev y'aya'axy vye̱'nat me̱jtsk nax, mutoojk náxipts a̱ts mitse'e xkanatyukpu̱kju̱ vye̱'nat." Ax je̱'e̱ tse'e je̱ Pedro vyinmaay je̱tse'e yaaxy.

15

Ku je̱ Jesús je̱ Pilato du̱vinteni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Ax tun ja̱pyji tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda du̱ko̱jtsmojkti ma̱a̱t je̱ israeejlit je̱ myǫ́jit jáyuda je̱ts je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jkta je̱ts nu̱jom juu' ve'e du̱nu̱má̱jidup je̱p

tsaptu̱jkp. Van'it tse'e je̱ Jesús tsum du̱yaknąjkxti je̱tse'e je̱m je̱ Pilato kyą'm du̱pąąmdi.
2 Van'it tse'e je̱ Pilato du̱'amǫtutu̱vi je̱ Jesús:
—¿Mitse'e je̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?
Van'it tse'e y'atsąąjv:
—Je̱'e̱ xa ątse'e, ve'em ax jo'n tu̱xkąts.
3 Van'it tse'e je̱ tee'tąjk je̱ vyintsą́n ñu̱xą'ąijidi je̱tse'e ñu̱vampe̱jtjidi may viijn.
4 Van'it tse'e je̱ Pilato je̱ Jesús du̱'amǫtutǫ́vinuva:
—¿Ni vinxu̱pa ve'e mkah'atsąv? Ixu̱ vinxu̱pji ti jaty myaktuknu̱xą'ąa.
5 Ax ka'a tse'e je̱ Jesús jyaa'k'atsąąjv, je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Pilato atu̱va atǫki tyaanni.

Ku je̱ Jesús je̱ y'ǫǫ'ku̱n kyutujk
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Ax vimpaascua xąąj tse'e je̱ Pilato du̱masą'ąk y'ijt to'k je̱ poxu̱ntąkjayu, jyapąna pąn pąne'e je̱ jayu y'amǫ́tudup.
7 Je̱p tse'e vye'na poxu̱ntu̱jkp to'k je̱ jayu juu' ve'e Barrabás du̱xąąj mąąt je̱ myujatyoo'da, je̱'e̱ kąjx ku ve'e je̱ jayu du̱yak'ǫǫ'kti ku ve'e du̱nu̱pojtu̱kti je̱ yakkutojkpa.
8 Van'it tse'e je̱ nu̱may jayu je̱ Pilato du̱nu̱je̱'ydi je̱tse'e du̱'amǫ́tudi je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e tyuump vinjoojnt.
9 Van'it tse'e je̱ Pilato je̱ nu̱may jayu du̱'amǫtutu̱vi:
—¿Mtsǫjktupe'e je̱ts ąts miitse'e nmasǫǫkjadat yą Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?
10 Je̱'e̱ kąjxts je̱'e̱ ve'e ve'em vyaajñ ku̱x je̱ Jesuuse'e myasǫ'ǫkuvaampy, ñu̱ja'vip je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱ e̱jku̱n kąjxe'e je̱ tee'tąjk je̱ vyintsą́n du̱pąąmdi je̱ Jesús je̱m je̱'e̱ kyą'm.
11 Ax je̱ tee'tąjk je̱ vyintsąnda tse'e du̱'akǫjtsidu je̱ nu̱may jayu je̱ts ñojk'ǫ́ye'e du̱'amǫ́tudat je̱tse'e je̱ Barrabás yakmasǫǫkjadat.
12 Van'it tse'e je̱ Pilato y'amǫtutǫ́vijinuva:
—¿Ax vintsǫ tse'e xtsǫkta je̱ts ątse'e ntónu̱t mąąt je̱'e̱ juu' ve'e mtijtup Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?
13 Van'it tse'e y'aa'mitaakti:
—¡Yakcruuzpé̱tu̱!
14 Van'it tse'e je̱ Pilato je̱ nu̱may jayu du̱nu̱ujmi:
—¿Tyąjxse'e? ¿Ti ka ǫ́yap yą'ą ve'e tu̱du̱tún?
Van'it tse'e je̱ nu̱may jayu tyunjaa'k'aa'mitaaktinuva:
—¡Yakcruuzpé̱tu̱!
15 Ku̱x tse'e je̱ Pilato ǫy ñaajktanuva'añju̱ mąąt je̱ nu̱may jayu, je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Barrabás du̱masąąk. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱yakjavyǫjpji mąąt je̱ pǫ'ǫ vǫjpu̱n je̱ pojxu̱n jąptsum, je̱tse'e je̱ jyayu du̱tukkątąjki je̱tse'e du̱yakcruuzpé̱ttat.

16 Van'it tse'e ję̱ tojpatąjk ję̱ Jesús duyaknąjkxti ję̱ja jado'k tu̱jk joma ve'e ñamyáyjada, ję̱tse'e du̱yaxmojkkąjxti ję̱ tojpatąjk juu' jatye'e ję̱m ve'nidu.
17 Van'it tse'e ję̱ tso'ojmk vit du̱tukxo̱jxti ję̱ Jesús, ję̱tse'e to'k ję̱ ápit ta'aky du̱pąąmdi ję̱ corona jo'n, ję̱tse'e du̱tukxąkję̱ęjnu̱kti ję̱m ję̱ Jesús kyuvajkm. Ve'em tse'e du̱jatijti ję̱ts vyintsą'kidupe'e ję̱ yakkutojkpa.
18 Van'it tse'e jidu̱'u̱m du̱kojtspo̱o̱'kxti:
—¡Yakmąja mitse'e m'ijtnit, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa!
19 Ję̱tse'e du̱tukxąkjo'pu̱kti to'k ję̱ kapy ję̱tse'e du̱nu̱tsójidi, ję̱tse'e du̱vinko̱xkténidi.
20 Ax ku tse'e du̱nu̱xikkąjxti du̱tukxikkąjxti, van'it tse'e du̱pąjkjidini ję̱ tso'ojmk vit ję̱tse'e du̱tukxojxtini ję̱ vyítam. Van'it tse'e du̱yaknąjkxti cruuzpę̱jtpa.

Ku ję̱ Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Ję̱ja tse'e too' aajy vye̱'nada, van'it tse'e to'k ję̱ jayu ję̱m ñajxy, ję̱me'e kam jo̱o̱tm chąą'n, Simón ję̱'ę̱ ve'e xyąąj, ciréneit jayu, ję̱ Alejandro ję̱ts ję̱ Rufo ję̱ tyee'. Ję̱'ę̱ tse'e y'akę̱ę̱'yidu ję̱tse'e du̱pakąąjyjat ję̱ Jesús ję̱ cryuuz.
22 Van'it tse'e ję̱ Jesús du̱yaknąjkxti joma ve'e ję̱ it du̱xąąja Gólgota. (Jidu̱'u̱mts ję̱'ę̱ ve'e kyątsąpítsum ję̱ Gólgota, Kuxútum.)
23 Van'it tse'e du̱mo̱o̱ydi ję̱ tsaaydum pa'ajk nąąj juu' ve'e ję̱ tso̱ojy du̱mąąt ję̱tse'e du̱kamąkkjávat ję̱ tsaachto'nu̱n; ax ka'a tse'e ję̱ Jesús du̱'uuk.
24 Tą́vani tse'e du̱yakcruuzpę́tta vye'na, van'it tse'e ję̱ tojpatąjk du̱yakva'kxti ję̱ Jesús ję̱ vyit; ñu̱koo'yidupe'e ję̱tse'e du̱'íxtat pąn juu' ve'e tukkąda'akjadap nu̱to'k jaty.
25 Taaxtojtu̱k yaaxp tse'e vye'na ku ve'e ję̱ Jesús du̱yakcruuzpę̱jtti.
26 Van'it tse'e du̱pąąmdi to'k ję̱ jatyán juu' ve'e du̱'ava'nip pąn ti ve'e kyuvejtp. Jidu̱'u̱m tse'e ję̱ jatyán vya'añ: "Yą'ą xa ve'e ję̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."
27 Yakcruuzpę̱jttuva tse'e ję̱'ę̱ mąąt nu̱mę̱jtsk ję̱ mę̱ę̱'tspa, to'k ję̱ja y'aka'yu̱n pa'ayi ję̱ts jado'k ję̱ja y'anająpa'ayi.
28 Van'it tse'e tyoojnji ję̱ Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp: "Ve'eme'e yakpu̱u̱jm ax jo'n ję̱ mąją to̱kin ku̱du̱tuujn." Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
29 Ję̱ts pąn pąn jatye'e najxtu, ję̱'ę̱ tse'e ję̱ Jesús du̱vinko̱jtspę̱jttup ję̱tse'e ję̱ kyuvajk du̱vivu̱yo̱'o̱yda, ję̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Ka mítsape'e mtunvaan ję̱ts myakkutó̱kiyupe'e ję̱ Nte'yam ję̱ myąją tsaptąjk ję̱tse'e toojk xąąj xpąąmnuvat?
30 Naajktso̱'o̱kju̱ts n'it ję̱ts vánu̱ku̱ ję̱m cruz kąjxm.

31 Nu̱xiikju̱duva tukxiikju̱duva tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱ vy-
intsa̱nda ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk. Jidu̱'u̱m tse'e
ñavyaajnjidi:
—Yaktso̱o̱k xa ya̱'a̱ ve'e je̱ viijnk jayu; ka'a tse'e y'o̱'yixju̱
je̱tse'e viinm ñaajktso̱'o̱kju̱t.
32 Ya̱'a̱ juu' ve'e natyijjup Cristo, je̱ Israeejlit Jayu Yakku-
tojkpa, va'an ya̱'a̱ du̱naajkváñu̱kju̱ je̱m cruz ka̱jxm je̱ts
a̱a̱tse'e n'íxu̱t, van'itts a̱a̱tse'e njaanchjávat —jidu̱'u̱m tse'e
ñavyaajnjidi.
Je̱'e̱ paat tse'e vinko̱jtspe̱jtju̱duva juu' ve'e je̱ Jesús
mya̱a̱tcruuzpe̱jttu.

Ku je̱ Jesús y'o̱o̱'kni
(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Ku ve'e kujk xa̱a̱j du̱paaty, van'it tse'e nu̱jom je̱ it je̱ naax
kyo̱o̱'tsi. Toojk yaaxp paat tse'e y'ijt ko̱o̱'ts.
34 Toojk yaaxp tse'e vye'na je̱tse'e ma̱kk je̱ Jesús kya̱jts.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ax jidu̱'u̱mts ya̱'a̱ ve'e
kya̱tsa̱pítsum, a̱ts je̱ nNte'yam, a̱ts je̱ nNte'yam, ¿tya̱jxts a̱ts
mitse'e xmasa̱'a̱k?)
35 Je̱m tse'e vye̱'nada juu' ve'e du̱'amo̱tunajxtu, je̱'e̱ tse'e
vaandu:
—Mó̱tuda, je̱ Elíastam xa ve'e yaaxjip.
36 Van'it tse'e nu̱to'k ñuujm je̱tse'e o̱jts to'k je̱
tukna̱'oktaa̱tsu̱n du̱yakxa̱a̱'k ma̱a̱t je̱ tsaaydum pa'ajk na̱'o̱o̱k,
je̱tse'e du̱pu̱u̱jm je̱m kapy ja̱jm, je̱tse'e du̱tuk'atiji je̱tse'e je̱
Jesús du̱vinxoo'tsu̱t. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
—Va'an du̱'íxumda pa̱n miimpe'e je̱ Elías yakváñu̱kju̱.
37 Van'it tse'e je̱ Jesús ma̱kk kya̱jts je̱tse'e je̱ jya'vin tyukvaat-
sji.
38 Je̱ ata̱tyok juu' ve'e je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp tuk'ata̱tyuk je̱
it juu' ve'e je̱ kunoo'kxu̱n munu̱yojk du̱ma̱a̱t, viinm tse'e
kya̱a̱'tsva'kxy ka̱kojk, ayojk ava't.
39 Ax je̱m tse'e je̱ Jesús vyinténaja vye'na to'k je̱ tojpa juu'
ve'e du̱nu̱vintsá̱nip nu̱mó̱kupx je̱ tojpata̱jk. Ku ve'e je̱ toj-
pata̱jk je̱ vyintsá̱n du̱'ix vintso̱ ve'e je̱ Jesús ma̱kk kya̱jts je̱tse'e
y'a̱a̱'k, van'it tse'e vyaajñ:
—Tyú̱vamdam xa ve'e je̱ts je̱ Nte'yam ya̱'a̱ ve'e je̱ y'Onu̱k
tu̱y'it.
40 Ax je̱m tse'e vye'niduva je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e jékum jaty
taandu je̱tse'e du̱'ixti juu' ve'e toojnju ko̱jtsju. Je̱m tse'e je̱
María Magdalena je̱ts je̱ Salomé, je̱mpa tse'e je̱ María juu' ve'e
je̱ mootsk Santiago je̱ts je̱ José je̱ tyaak.
41 Ax ya̱'a̱ tse'e du̱pana̱jkxtu je̱ Jesús ku ve'e je̱m Galilea
vye'na je̱tse'e je̱ puta̱jkin du̱mo̱o̱ydi. Je̱'e̱ ma̱a̱t tse'e nu̱may je̱

tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ Jesús dụmạạtvimpẹjttu jẹm jerusaleenit kyajpụn kạjxm.

Ku jẹ Jesús ñaxtạjki
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Tánani tse'e jẹ it vye'na ku ve'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj
dụ'apạạjmtkidini,
43 van'it tse'e jẹ José jẹ jyọọt jẹ jya'vin dụmạkkpụụjm jẹtse'e
ọjts dụ'ix jẹ Pilato jẹtse'e dụ'amọtu jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk.
Arimatéait jayu jẹ'ẹ ve'e y'ijt jẹ José, vintsạ'kijidup jẹ'ẹ ve'e
y'ijt jẹ jayu juu' ve'e dụnụmájiduvap jẹp tsaptụjkp, jẹ'ẹ tse'e
dụ'a'ixpa ku ve'e jẹ jayu y'ijttinit jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.
44 Atụva atọki tse'e jẹ Pilato dụtuktaajñ ku ve'e dụmọtu jẹts
tạ ve'e jẹ Jesús y'ạạ'k. Van'it tse'e dụyaaxji jẹ tojpa juu' ve'e
dụnụvintsánip nụmọ́kupx jẹ tojpatạjk jẹtse'e dụ'amọtutụvi
pạn ve'emame'e.
45 Ku ve'e dụvaajnji, van'it tse'e jẹ Pilato dụyakjajty jẹtse'e
jẹ José dụyaktsọọ'nnit jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk.
46 Van'it tse'e jẹ José dụjoojy to'k jẹ mạjạ vit, jẹtse'e
dụyakvajntkni jẹm cruz kạjxm jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk.
Van'it tse'e dụtukvimpittni jẹ vit, jẹtse'e dụpụụjm jẹp jótup
juu' ve'e pụ́mani ve'nip jẹp tsajạạtp. Van'it tse'e to'k jẹ tsaaj
juu' ve'e va'ajts mạj, jẹ'ẹ tse'e tyuk'akạạynu jẹ jot aak.
47 Y'ixtu tse'e joma ve'e jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk yakpụụjm
jẹ María Magdalena jẹts jẹ María juu' ve'e jẹ José jẹ tyaak.

16

Ku jẹ Jesús jyoojntykpạjknuva
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Ax ku tse'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj ñajxy, van'it tse'e jẹ pa'ajk
xoo'kpa dụjooydi jẹ María Magdalena, jẹ Salomé, jẹts jẹ María
juu' ve'e jẹ Santiago jẹ tyaak. Jẹ'ẹ tse'e jyooydu jẹtse'e nạjkx
dụpạạjmjada jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk.
2 Domingo tse'e vye'na, muto'k xạạj jẹ semana, van'it tse'e
jyẹ'ydi jạpyji joma ve'e jẹ jot, tạ́vani ve'e jẹ xạạj pyítsum
vye'na,
3 jẹtse'e ñavyaajnjidi:
—¿Pạnts vine'e dụyakkẹ'ẹkup jẹ tsaaj juu' ve'e jẹ jot
y'akạạjyjup?
4 Ax ku tse'e y'íxụkti, van'it tse'e dụ'ixti jẹts yakke'ekani ve'e
jẹ tsaaj juu' ve'e va'ajts mạj.
5 Ku ve'e tyạjkidi jẹp jótup, van'it tse'e jẹp dụ'ixti to'k jẹ
ángeles chụụna jẹja aka'yụn pa'ayi, pọọ'p xạx, yạn vítax.
Jẹtse'e chạ'kidi.
6 Ax van'it tse'e jẹ ángeles ñạ'mụxjidi:

—Kadi mtsa̱'a̱gada. Je̱ Jesús xa miitse'e m'íxtidup, je̱ nazarétit jayu juu' ve'e cruuzpe̱jt. Ta̱ tse'e jyoojntykpa̱jknuva, ka'a xa je̱'e̱ ve'e yaja pa̱n. Ixta je̱ it joma ve'e yakpu̱u̱jm.

7 Ax na̱jkxu̱ts xna̱a̱jmada je̱ Pedro je̱ts je̱ viijnk ixpa̱jkpata̱jk: "Na̱jkxup xa ve'e je̱ Jesús je̱m Galilea; u̱x'o̱o̱kts miitse'e je̱m mje̱'yadat. Je̱m tse'e x'íxtat ax jo'n myaknu̱u̱jmidi" —jidu̱'u̱m tse'e je̱ ángeles vyaajñ.

8 Ax jatyji tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk pyítsumdi je̱tse'e noomp cho̱o̱'ndi joma ve'e je̱ jot, ku̱x tsa̱'kidupe'e je̱tse'e atu̱va ato̱ki tyaandi. Ax ka'a tse'e du̱pa̱nvaajnjidi ku̱x tsa̱'kidu ve'e.

Ku je̱ Jesús ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji je̱ja je̱ María Magdalena vyinkujk
(Jn. 20.11-18)

9 Muto'k xa̱a̱j tse'e je̱ semana vye'na, je̱tse'e je̱ Jesús jyoojntykpa̱jknuva ja̱pyji, je̱tse'e mutoo'va̱jkp yak'ixji je̱ María Magdalena, juu' ve'e yakpítsumu̱xjinu nu̱vuxtojtu̱k je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱m jya'vin ka̱jxm.

10 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ñu̱jkx je̱tse'e du̱tuknu̱ja'vidi pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Jesús mya̱a̱tvíttu, pa̱ne'e ve'nidup yaaxtup tsaachvinmaaydup.

11 Ku ve'e du̱mó̱tudi je̱ts ta̱ ve'e jyoojntykpa̱jknuva je̱ Jesús je̱ts tá̱vani ve'e je̱ María y'íxjinuva, ka'a tse'e du̱jaanchja'vidi.

Ku je̱ Jesús ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji je̱ja nu̱me̱jtsk je̱ y'ixpa̱jkpa vyinkujkta
(Lc. 24.13-35)

12 U̱x'o̱o̱k tse'e je̱ Jesús ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkijinuva, ka ve'emape'e je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk y'íxuva ax jo'n y'íxuva y'ijt ku ve'e ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji je̱ja je̱ María Magdalena vyinkujk. Je̱'e̱ tse'e íxju̱du je̱ja too' aajy nu̱me̱jtsk je̱ jayu juu' ve'e tso̱o̱'ndu je̱m Jerusalén.

13 Van'it tse'e vyimpijtti je̱tse'e du̱vaajnjidi je̱ jáyuda juu' ve'e je̱ Jesús mya̱a̱tvíttu. Ax ni je̱'e̱ tse'e kyayakjaanchja'vidi.

Juu' ve'e je̱ Jesús tyukpavaan je̱ kyuka̱tsivata̱jk
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ax tun u̱x'o̱o̱kani tse'e yak'íxjidinuva je̱ ñu̱makto'k ixpa̱jkpata̱jk, kaaydup tse'e vye̱'nada. Van'it tse'e yaktuknu̱u̱jmidi ku̱xe'e du̱kajaanchja'vidi je̱ jayu juu' ve'e du̱'ixtu je̱ts tá̱vani je̱'e̱ ve'e jyoojntykpa̱jknuva, ma̱kke'e je̱ kyuvajk du̱pa̱a̱mdi.

15 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmidi:

—Na̱jkxta vinxu̱p to'k it to'k naxviijn je̱ts vaajnjada je̱ jayu anañu̱joma je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook.

16 Pa̱n pa̱n tse'e du̱jaanchja'vip je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook je̱tse'e
ña̱pet, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e jyoojntykinit; ax pa̱n pa̱n tse'e
du̱kajaanchja'vip, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e chaachpaatnit.
17 Ax juu' tse'e du̱jaanchja'vidup, je̱'e̱ tse'e je̱ mú̱jit nu̱ja'vin
du̱tóndap, a̱ts je̱ nkutojku̱n ka̱jx tse'e du̱yakpítsumdat je̱
ko̱'o̱yjáyuvap je̱m je̱ jayu jya'vin ka̱jxmda, je̱ viijnk aaj je̱ viijnk
ayook tse'e kyó̱tstap,
18 myátstapts je̱'e̱ ve'e je̱ tsaa'n, je̱ts pa̱n y'ooktupts je̱'e̱
ve'e pa̱n ti ve'e je̱ jayu tuk'atso̱'yijidup, ka'ats je̱'e̱ ve'e vy-
intso̱tónjadat, tyuknu̱kó̱ndapts je̱'e̱ ve'e je̱ kya̱'a̱j je̱ pa'am jayu,
je̱ts je̱'e̱ ve'e jyo̱tka̱daaktinit.

Ku je̱ Jesús chajpe̱jtni
(Lc. 24.50-53)

19 Ku ve'e je̱ Jesús myuko̱jtska̱jxjidi, van'it tse'e cho̱o̱'nni
yaja naxviijn je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n ka̱jx je̱tse'e chajpe̱jtni,
je̱tse'e y'a̱jxtkni je̱ja je̱ Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi.
20 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk cho̱o̱'ndi je̱tse'e je̱ jayu
du̱vaajnjada je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook to'k it to'k naxviijn, je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n tse'e puta̱jkijidup, yakjay'íxju̱dupts je̱'e̱ ve'e je̱ mú̱jit
nu̱ja'vin je̱tse'e je̱ jayu du̱tuknu̱jávada je̱ts tyú̱vam je̱'e̱ ve'e
juu' ve'e kyo̱jtstup.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ O̱y Ka̱ts je̱ O̱y Ayook juu' ve'e je̱ Lucas jyaay

Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Lucas du̱nu̱ja'yi je̱ Teófilo

1 Nu̱may tse'e je̱ jayu du̱nu̱pa̱a̱jmtkidi je̱tse'e du̱ja'adat ti
ve'e toojnju ko̱jtsju joma ve'e a̱a̱ts je̱ n'it je̱ nnaax.
2 Je̱'e̱ tse'e du̱jaaydu ax jo'n a̱a̱tse'e xtuk'ixti xtuknu̱ja'vidi
je̱'e̱da juu' ve'e je̱ jayu du̱tuk'íxtup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook je̱tse'e
du̱'ixti du̱mó̱tudi vintso̱ ve'e tyoojnji kyo̱jtsji van'ítani ku ve'e
ve'em tyon'ukvaajnji kyo̱jts'ukvaajnji.
3 Ñu̱má̱jiva Teófilo, nay ve'empa a̱ts, ta̱ a̱tse'e nyaktu̱v
nyaktooda'aky je̱ts a̱tse'e o̱y nmu̱java pa̱n vintso̱ ve'e
nu̱jom juu' jaty tyoojnji kyo̱jtsji van'ítani ku ve'e je̱ Cristo
ka̱jx cho̱o̱'ntk'ukvaajñ. N'o̱yja'vipts a̱tse'e je̱ts a̱ts mitse'e
ntuknu̱jaya pa̱n vintso̱ ve'e to'k nax jado'k nax jyajty,
4 ve'em tse'e o̱y xnu̱jávat je̱ts tyú̱vam je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
myaktuk'ix.

To'k je̱ ángeles du̱'ava'ni je̱ts ke̱'e̱xupe'e je̱ Yaknapejtpa Juan

5 Ku ve'e je̱ Herodes yakkutojkp vye'na je̱m judéait y'it
jo̱o̱tm, je̱m tse'e y'ijt to'k je̱ tee' juu' ve'e du̱xa̱a̱j Zacarías. To'k
je̱ ja̱ka̱'a̱ juu' ve'e Abías du̱xa̱a̱j, je̱'e̱ tse'e je̱ tee'ta̱jkta juu' ve'e
je̱ Zacarías mya̱a̱ttoon. Je̱ tee' juu' ve'e du̱xa̱a̱ja Aarón, je̱'e̱
tse'e je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j ijtpa je̱ Zacarías je̱ ñu̱da̱'a̱x. Elisabet je̱'e̱
ve'e xya̱a̱j y'ijt.
6 Tu̱v tse'e je̱ jyáyuvinda je̱ jyoojntykinda y'ijt va'an
nu̱me̱jtsk je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk, kyutyoondup tse'e
y'ijt je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ pyava'nu̱n, ka'a tse'e pa̱n ti to̱kin
pyaatu̱xjada.
7 Ax ka'a tse'e pa̱n y'ónu̱kta ku̱x pu̱m je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ Elis-
abet je̱ ónu̱k du̱kajayé̱pu̱t, ve'empa na'avani amá̱jani ve'eda.
8 Ku ve'e je̱ Abías je̱ jya̱ka̱'a̱ tyukka̱daakji je̱tse'e je̱ Nte'yam
du̱mutóndat du̱mupá̱ktat je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp, ax jo'n du̱tonda
y'ijt je̱ tee'ta̱jkta,
9 je̱ Zacarías tse'e tukka̱daakju je̱tse'e tyá̱kat je̱p ma̱ja̱
tsaptu̱jkp yakpo̱o̱mjo̱jkpa joma ve'e je̱ kunuu'kx it.
10 Ax namvaatts je̱'e̱ ve'e du̱yakja̱k je̱ po̱o̱m je̱tse'e je̱ nu̱may
jayu chapko̱tsta je̱p ma̱ja̱ tsapta̱ktaagujkp,
11 van'it tse'e je̱ Zacarías du̱'ixpaaty to'k je̱ Nte'yam je̱
y'aangeles tyena je̱ja je̱ po̱o̱m jo̱jkpe̱jtu̱n y'aka'yu̱n pa'ayi.
12 Ku tse'e je̱ Zacarías du̱'ix je̱ ángeles, ka'a tse'e
du̱'ukmutaayvaatni vintso̱ ve'e jyátu̱kat, o̱o̱y tse'e tyuntsa̱'ki.
13 Van'it tse'e je̱ ángeles ña̱'mu̱xji:

—Zacarías, kadi mtsa̱'a̱ga. Mka̱ts'amo̱tunajxju xa ve'e je̱ Nte'yam, jyayé̱pup tse'e je̱ mnu̱da̱'a̱x Elisabet to'k je̱ pi'k mix ónu̱k, Juaants je̱'e̱ ve'e xtukxa̱a̱jat.
14 Mjayé̱pup tse'e je̱ xo̱o̱jntku̱n, nay ve'empa tse'e nu̱may je̱ jayu o̱o̱y tyunxo̱o̱ndu̱ktat ku ve'e kye̱'e̱xu̱t.
15 Je̱ m'ónu̱k, ñu̱má̱japts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk, ka'a tse'e je̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j du̱'oo'ku̱t, ni ka'ava tse'e je̱ viijnk ma̱kk na̱a̱j du̱'oo'ku̱t; jakye̱'e̱xna ve'e vye̱'nat, van'it tse'e je̱ Espíritu Santo myo̱'o̱ju̱t je̱ ma̱kkin je̱ts je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp.
16 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e nu̱may je̱ israeejlit jayu ñapya̱a̱jmjidinuvat je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ma̱a̱t, je̱'e̱ je̱ Ntye'yamda.
17 Je̱ Juan tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱vintoo'vá̱kap, jyayé̱pupts je̱'e̱ ve'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ Espíritu Santo je̱ts je̱ ma̱kkin ax jo'n je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Elías jyaye̱jp, ve'em tse'e du̱yaknamyujo̱t'ó̱yajat je̱ tee' je̱ taak ma̱a̱t je̱ y'ónu̱kta; je̱ts je̱ jayu juu' ve'e kaka̱tsu̱vinmó̱tudup, je̱'e̱ tse'e du̱tukvinmó̱tudap. Ve'em tse'e je̱ jayu apa̱a̱mdu̱ka du̱'a'íxtinit je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ku ve'e myiinnit.
18 Van'it tse'e je̱ Zacarías je̱ ángeles du̱'amo̱tutu̱vi:
—¿Vintso̱s a̱tse'e nnu̱jávat je̱ts ve'emame'e? Na'avani xa a̱ts, amá̱janivats a̱ts je̱ nnu̱da̱'a̱x.
19 Van'it tse'e je̱ ángeles y'atso̱o̱jvji:
—A̱tse'e je̱ Gabriel, je̱m a̱tse'e je̱ Nte'yam vyinkojkm n'it, je̱'e̱ts a̱tse'e xke̱jxp je̱ts a̱ts mitse'e ntuknu̱jávat ya̱ o̱y ayook.
20 Ku̱xe'e tu̱xkajaanchjáva ax jo'n a̱tse'e nva'añ, oom tse'e mtaannit, ka'a ve'e m'uk'o̱'yixjinit je̱tse'e mkó̱tsu̱t, van'ítnume'e mko̱jts'ukvaannuvat ku ve'e tyónju̱t ax jo'n a̱tse'e nka̱ts, kuunume'e je̱ m'ónu̱kta kye̱'e̱xu̱t.
21 Je̱ nu̱may jayu, je̱pts je̱'e̱ ve'e du̱'a'ixta je̱ Zacarías ma̱ja̱ tsapta̱ktaagujkp, je̱'e̱ tse'e kyanu̱ja'vidup pa̱n tya̱jxe'e tyana je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp.
22 Ku ve'e je̱ Zacarías pyítsum, ka'a tse'e y'uk'o̱'yixjini je̱tse'e kyó̱tsu̱t, ko̱o̱jyji ve'e je̱ y'aaj je̱ kya̱'a̱j du̱yakyo̱'y ku̱x oome'e tu̱tyáñ. Van'it tse'e je̱ nu̱ja'vin du̱pa̱jkti je̱ nu̱may jayu je̱ts je̱pe'e ti ve'e tu̱yak'ixju̱.
23 Ku ve'e du̱yakpuuk vinxu̱p xa̱a̱j ve'e je̱ Nte'yam du̱mutuujn du̱mupu̱jk je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp, na̱jkxnu tse'e je̱m tya̱k'am.
24 Van'it tse'e je̱ ñu̱da̱'a̱x Elisabet tyaajñ kanu̱va'ajtsap. Ka'a tse'e y'ukpítsumni, mugo̱o̱xk po̱'o̱ ve'e tyun'ijt je̱p tu̱jkpji.
25 Je̱tse'e vyaajñ:
—Je̱ Ma̱ja̱ Vintsa̱nts a̱tse'e je̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n tu̱xtuujnja je̱ts a̱tse'e je̱ jayu xko̱o̱'kviijnk'íxtinit.

To'k je̱ ángeles du̱vaajnji je̱ María je̱ts ke̱'e̱xupe'e je̱ Jesús

26 Tojtu̱k po̱'o̱ ve'e je̱ Elisabet je̱ y'ónu̱k du̱tsa̱m'it vye'na,
van'it tse'e je̱ Nte'yam du̱kejx to'k je̱ y'aangeles juu' ve'e
Gabriel du̱xa̱aj; je̱m Nazaret tse'e du̱kejx, to'k je̱ kajpu̱n juu'
ve'e je̱m galiléait y'it jo̱o̱tm,
27 je̱tse'e o̱jts du̱'ix to'k je̱ kiixu̱ta̱'a̱x juu' ve'e María du̱xa̱aj,
yaa'vya̱jknuts je̱'e̱ ve'e, Joseejts je̱'e̱ ve'e xya̱aj je̱ ñu̱yaa'y, je̱
David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j.
28 Je̱ aangelese'eta̱jki joma ve'e je̱ María je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—Dios meep María, o̱o̱y xa ve'e je̱ Nte'yam mtuntsa̱kju̱, mits
ma̱a̱tts je̱'e̱ ve'e y'it. Mits tse'e to'k tu̱mto'nu̱xju̱ je̱ maa'yu̱n
nu̱yojk je̱ts ka'a ve'e je̱ viijnk ta̱'a̱xta̱jkta.
29 Ax ku tse'e du̱'amo̱tunajxy vintso̱ ve'e je̱ ángeles ña̱'mu̱xji,
atu̱va ato̱ki tse'e du̱tuktaajñ je̱tse'e o̱jts du̱tunvinmay pa̱n
tya̱jxe'e ve'em myuka̱tsju̱.
30 Van'it tse'e je̱ ángeles ña̱'mu̱xji:
—María, kadi mtsa̱'a̱ga. Ta̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ maa'yu̱n
mto'nu̱xju̱,
31 ónu̱k ma̱a̱te'e mtánu̱t je̱tse'e to'k je̱ pi'k mix xyakke̱'e̱xu̱t,
Jesús tse'e mtukxa̱a̱jap.
32 Ñu̱ma̱japts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y, yakkó̱tsupts je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱
Nte'yam je̱ y'Onu̱k je̱'e̱ ve'e. Ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam, je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n, ju̱jpani du̱pu̱u̱jm je̱ David je̱tse'e du̱yakkutojkjat je̱
Nte'yam je̱ jyayu,
33 nay ve'empa tse'e je̱ Nte'yam je̱ pi'k mix du̱pá̱mu̱t je̱tse'e
du̱yakkutojkjat je̱ Nte'yam je̱ jyayu. Xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e
du̱yakkutojkjinit je̱ israeejlit jayu, ni je̱ vin'ita ve'e je̱ kyuto-
jku̱n kyakuká̱xat.
34 Van'it tse'e je̱ María du̱'amo̱tutu̱vi je̱ ángeles:
—Ka'a xa a̱tse'e pa̱n nyaa'tya̱jk. ¿Vintso̱s je̱'e̱ ve'e ve'em
tyónju̱t?
35 Van'it tse'e je̱ ángeles y'atso̱o̱jvji:
—Je̱ Espíritu Santo xa ve'e mnu̱ka̱da'akjup je̱tse'e je̱
Nte'yam je̱ mya̱kkin mtuknu̱joo'xju̱t ax jo'n je̱ vínu̱ts. Paaty
tse'e je̱ pi'k mix juu' ve'e myakke̱'e̱xup, va'ajts jo̱o̱tts je̱'e̱ ve'e,
yakkó̱tsupts je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k.
36 Je̱ mmugo'ok Elisabet, jyah'amá̱janam je̱'e̱ ve'e, tojtu̱k
po̱'o̱ani tse'e kanu̱va'ajtsap y'it, je̱'e̱ juu' ve'e yaktijp je̱ts pu̱m
je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ ónu̱k du̱kajayé̱pu̱t.
37 Ka'a xa ve'e tii ti ve'e je̱ Nte'yam nu̱nka'o̱'yixjup.
38 Van'it tse'e je̱ María vyaajñ:
—U̱xyats a̱tse'e. Napya̱a̱jmjup a̱tse'e je̱m je̱ Nte'yam y'am
kya̱'m. Va'an du̱tunju̱ ve'em ax jo'n a̱ts mitse'e tu̱xnu̱u̱jma.
Ku tse'e ve'em yaknu̱u̱jmi je̱ ángeles, je̱tse'e ña̱jkxni.

Ku je̱ María o̱jts du̱ku'ix je̱ Elisabet

39 Ka'a tse'e tya'ni jẹtse'e jẹ María ñụjkx joma ve'e to'k jẹ pi'k
kajpụn joma ve'e ọọy jẹ tonụn jẹm judéait y'it jọọtm.
40 Ku ve'e jẹm jyẹ'y, van'it tse'e tyạjki jẹp jẹ Zacarías tyụjkp
jẹtse'e dụkọjtspạạ'kx jẹ Elisabet.
41 Ku tse'e dụmọtu jẹts jẹ María ve'e kọjtspọọ'kxjup, jẹtse'e
jẹ Elisabet jẹ y'ónụk yẹjtsụk jẹm jyọọtm. Van'it tse'e jẹ Elisabet
jẹ Espíritu Santo myọọjyji jẹ mạkkin jẹts jẹ vinma'yụn jẹtse'e
dụtónụt juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp,
42 jẹtse'e mạkk vyaajñ:
—Tạ xa ve'e jẹ Nte'yam nụyojk mkunuu'kxjụ jẹts ka'a ve'e
jẹ viijnk tạ'ạxtạjkta; ve'empa jẹ m'ónụk juu' ve'e mjayẹ́pup, tạ
jẹ'ẹ ve'e dụkunoo'kxpa.
43 Nnụpạ́nipts ạtse'e jẹts ạtse'e min xku'ix ạts jẹ nMạjạ
Vintsạ́n jẹ tyaak.
44 Tun kọọjyjits ạtse'e tụnmọtu jẹtse'e mkọjtspạạ'kx, jẹ
xọọjntkụn kạjx tse'e ạts yạ n'ónụk tụyẹjtsụk yam ạts njọọtm.
45 Xọọn xa mitse'e kụxe'e tụxjaanchjáva juu' ve'e myak-
tuknụụjmi, kụx tónjup kọ́tsjup jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam
tụdụkạts.
46 Van'it tse'e jẹ María vyaajñ:
Yakmạ́jip yakjaanchipe'e ạts yạ n'aaj yạ njọọt jẹ Mạjạ Vintsạ́n,
47 xọọjntkp tse'e ạts yạ nja'vin jẹ Nte'yam kạjx, ạts jẹ nYak-
tsọọkpa,
48 kụx tạ ạtse'e jẹ Nte'yam xnụ'ixkạda'aky, ạts, jẹ myutoompa
jẹ myupạjkpa.
Ụxyam tse'e jẹ jayu vyan'ukva'anụt jẹts xọọn ạtse'e vinxụp jẹ
naskẹ'ẹxa,
49 kụx tạ ạtse'e jẹ mạjạ maa'yụn xtuujnja jẹ Nte'yam, juu' ve'e
nụjom dụkạ'mikạjxp.
Jẹ va'ajts aaj jẹ va'ajts jọọt jẹ'ẹ ve'e jyayejpp.
50 Xạ'ma kạjxts jẹ'ẹ ve'e dụnụ'ixkạda'aky jẹ jayu pạn pạn
jatye'e vintsạ'kijidup.
51 Mạkkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ mạjin dụtún,
y'amạạdaagui ve'e pạn pạn jatye'e dụnụtụ́vidup,
pạn pạn jatye'e namyạạguẹjxjụdup,
52 jẹ'ẹ tse'e dụpạjkji jẹ kutojkụn jẹ yakkutojkpada jẹtse'e jẹ
nụụ'k jayu dụyakmạji,
53 jẹ'ẹ tse'e jẹ ayọọva jayu dụmọọy juu' ve'e ọy,
jẹtse'e ve'emji dụyaktaajñ jẹ kumeen jáyuda,
54 jẹ'ẹ tse'e dụputạjki jẹ myutoompada jẹ myupạjkpada, jẹ
israeejlit jáyuda,
ka'a tse'e dụjaa'tyọ́ki jẹtse'e dụnụ'ixkạda'akta.
55 Xạ'ma kạjx xa jẹ'ẹ ve'e dụtún ax jo'n dụtukvinva'nidi jẹ
njụjpit jáyuvamda,
jẹ Abraham mạạt jẹ chaan jẹ kyọọj.

Jidu̱'u̱m tse'e je̱ María vyaajñ.
56 Toojk po̱'o̱ jo'n tse'e je̱ María y'ijt je̱ Elisabet ma̱a̱t, van'it
tse'e vyimpijtni je̱m tya̱k'am.

Ku je̱ Yaknapejtpa Juan kye'x

57 Ku ve'e je̱ xa̱a̱j du̱paaty vin'ite'e je̱ Elisabet je̱ y'ónu̱k
du̱yakke̱'e̱xu̱t, pi'k mix tse'e yakke̱'x.
58 Ku ve'e je̱ myuja̱nta̱m je̱ myuta̱kta̱m je̱ts je̱ jyuu't je̱
myugo'ok je̱ ka̱ts du̱mo̱tudi je̱ts ta̱ ve'e je̱ Elisabet je̱ Nte'yam
je̱ maa'yu̱n tyo'nu̱xju̱, van'it tse'e ña̱jkxti vinkuko̱jtsiva,
putukxo̱o̱jntkiva.
59 Kutoodojtu̱k xa̱a̱j tse'e kye'ex vye'na, van'it tse'e o̱jts
je̱ ixta'nu̱n du̱yakjapyámjada je̱ pi'k mix je̱tse'e du̱ni'kxmat
du̱ko̱jmat, ve'em tse'e nujava tyánu̱t je̱ts israeejlit jayu je̱'e̱
ve'e. Je̱'e̱ tse'e du̱'uktso̱jktu je̱tse'e je̱ tyee' Zacarías je̱ xya̱a̱j
ku̱du̱pu̱jk.
60 Ax je̱ pi'k mix je̱ tyaak tse'e vaan:
—Ka'a, Juaane'e xya̱a̱jap.
61 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Tya̱jxse'e? Ka'a xa mitse'e pa̱n mjuu't mmugo'ok ve'em
du̱xa̱a̱ja.
62 Van'it tse'e je̱ kya̱'a̱j ma̱a̱t du̱'amo̱tutúvidi je̱ pi'k mix je̱
tyee' pa̱n ti ve'e cha̱jkp je̱tse'e du̱xa̱a̱jat.
63 Van'it tse'e je̱ tyee' du̱'amo̱tu to'k je̱ pi'k pu'u joma ve'e
yukja'at. Ax je̱tse'e du̱jaajy je̱ts Juaane'e xya̱a̱j. Atu̱va ato̱ki
tse'e du̱tuktaandi je̱ jáyuda.
64 Ax je̱'yji tse'e je̱ Zacarías kyo̱jtspa̱jknuva je̱tse'e
du̱kuko̱jtsji'ukvaajñ je̱ Nte'yam.
65 Ku ve'e kyo̱jtspa̱jknuva, je̱'e̱ tse'e je̱ myuja̱nta̱m je̱
myuta̱kta̱m tyuktaandu atu̱va ato̱ki. Ax yakko̱jtsva'kxts ya̱'a̱
ve'e je̱m nujom judéait y'it jo̱o̱tm.
66 Pa̱n pa̱n jaty tse'e du̱'amo̱tunajxtu, tum je̱'e̱ tse'e vyin-
maaydup, pyayo̱'ydup, je̱tse'e ñay'amo̱tutúvajada vimpit atu̱j
pa̱n vintso̱ ve'e je̱ pi'k mix du̱nu̱májat, ku̱x nujávani je̱'e̱ ve'e
je̱ts je̱ Nte'yam ma̱a̱t je̱'e̱ ve'e y'it.

Ku je̱ Zacarías je̱ Nte'yam du̱kuko̱jtsji

67 Je̱ pi'k mix je̱ tyee', je̱ Zacarías, je̱ Espíritu Santo tse'e
mo̱o̱jyju je̱ ma̱kkin je̱ts je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e
je̱ Nte'yam cha̱jkp, je̱ Nte'yam je̱ y'ayook tse'e kyo̱jtsnajx.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
68 Yakma̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit je̱ Ma̱ja̱ Vintsán,
je̱ israeejlit jayu je̱ Ntye'yam,
ku̱x je̱'e̱ u̱u̱'me'e tu̱xnu̱'ixka̱daakumda je̱tse'e naspa̱ka
tu̱xyakta'numda,
je̱'e̱ je̱ jyáyuts u̱u̱'me'eda.

69 Jẹ'ẹ ve'e tụxmọ'yumda to'k juu' ve'e xyaktsọọkumdinup,
jẹ myutoompa jẹ myupạjkpa David jẹ chaan jẹ kyọọj jẹ'ẹ ve'e.
70 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Nte'yam dụkạjts jẹ vya'ajts jayu kạjxta juu' ve'e ijttu jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpada,
jụjp xụpe'e ve'em dụ'ukvaandi.
71 Ve'eme'e vyaandi jẹts xtuknụvaatsumdape'e jẹ Nte'yam pạn pạn jatye'e xtso'oxpạjkumdup jẹts nụjom pạn pạn jatye'e xmu'ẹjkumjụdup,
72 jẹtse'e dụjayẹ́pụt jẹ nụ'ixkạdaakụn,
tyónupts yạ'ạ ve'e ax jo'n dụtukvinva'ni jẹ njụjpit jáyuvamda,
ka'a tse'e dụjaa'tyọ́kiyụt jẹ kunuu'kx kọjtstán juu' ve'e masọọkụxjụdu.
73 Yạ'ạ xa ve'e jẹ kọjtstán juu' ve'e jẹ Nte'yam yaktaajnju jẹ njụjpit jáyuvamda Abraham,
74 jẹ kọjtstán jẹts xtuknụvaatsumdinupe'e jẹ Nte'yam pạn pạn jatye'e xtso'oxpạjkumdup
jẹtse'e ve'em nvinja'vimdat nvintsạ'kimdat to'k aaj to'k jọọt,
75 tụve'e jẹts jẹ'ẹ jẹ myạjin kạjxe'e njoojntykimdat vinxụp xạạj vinxụp joojnte'e xtuknụpạạjmtkimda.
76 Jẹts mits, pi'k mix, to'kts mitse'e m'ítụt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa,
kụx mitse'e nạjkx jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ tyoo' xyak'ọ'yija,
77 ve'em tse'e jẹ jyayu xtuknụjávat jẹts yakmẹẹ'kxjadape'e jẹ tyọ́kinda
jẹtse'e ve'em dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
78 Jẹ Nte'yam jẹ chọjkụn kạjx jẹts jẹ'ẹ jẹ ñụ'ixkạdaakụn kạjx tse'e jẹ nam xạạj jyajtụkụt,
79 jẹtse'e jẹ ajajtk dụmọ'ọt jẹ jáyuda juu' ve'e ijttup jẹja akọọ'ts it jạạt,
jẹ jáyuda juu' ve'e tsạ'kip ijttup jẹ ọọ'kụn kạjx,
ax ve'em tse'e xtuknụja'vimdat jẹ nnạạ'amda jẹ ntoo'amda,
ọy jọọt tse'e n'ijtumdinit jẹ Nte'yam mạạt.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Zacarías vyaajñ.
80 Yẹẹ'kp tse'e jẹ pi'k mix jẹtse'e jẹ Espíritu Santo myọy'atụ'ụtsjụ jẹ myạkkin. Jẹm tse'e y'ijt joma ve'e kyapạntsụụna. Kuunum tse'e jẹ xạạj dụpaaty, van'ítnum tse'e ñaajknụkẹ'xnatạjkiji jẹja jẹ myu'israeejlit jayu vyinkujkta.

2

Ku jẹ Jesús kye'x
(Mt. 1.18-25)

1 Tạ́vani tse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan kye'ex vye'na, van'it tse'e jẹ Augusto César jẹ kyutojkụn dụpụụjm jẹtse'e jẹ jayu

yaknuja'adat anañujoma. Augusto César jẹ'ẹ ve'e xyaaj juu' ve'e jẹ majạ kutojkụn dụkạ'mip van'it.
2 Muto'k nax yạ'ạ ve'e ku ve'e jẹ jayu yaknujaajy, jẹ Cirenio ve'e yakkutojkp vye'na jẹp jẹ Augusto César kyạ'p pya'tkup jẹm siiriait y'it jọọtm.
3 Ax kạkjẹ'ẹ tse'e jẹ jyujpit jayu jẹ kyajpụn dụ'anạjkxidi jẹtse'e nạjkx jẹm yakjavyẹtta.
4 Kụx jẹ David jẹ chaan jẹ kyọọj jẹ'ẹ ve'e y'ijt jẹ José, paaty tse'e dụtukvaach jẹ kajpụn juu' ve'e dụxạaj Nazaret, jẹm galiléait y'it jọọtm, jẹtse'e ñujkx jẹm Belén, jẹ David jẹ kyajpụn, jẹm judéait y'it jọọtm.
5 Jẹm tse'e ñujkx yakjavyẹjtpa kijpx mạạt jẹ ñụdạ'ạx María. Onụk mạạtani tse'e jẹ María vye'na.
6 Jẹm tse'e Belén vyẹ'nada ku ve'e dụpaatni jẹ kẹ'ẹx aats.
7 Ax jẹm tse'e dụyakke'x jẹ kyọọp ónụk, jẹtse'e jẹ vit dụtukvimpittni, jẹtse'e dụyakma'vi jẹm jẹ jaach jẹ kaaj y'ajạ'kxin jọọtm kụx ka'a ve'e van'it y'uk'itụpaattini jẹp jẹ jayu tyụjkp joma ve'e kụmyataandi.

Ku jẹ ángeles jyẹ'y joma ve'e jẹ carnero vinténivada

8 Joma tse'e jẹ Belén, tạmji tse'e vyẹ'nada jẹ carnero vinténivada juu' ve'e tsonajxtup jẹm tsoots jọọtm joma ve'e dụvintsạạnada jẹ kyarneeroda.
9 Tun to'mayji tse'e vyinkuva'kijidi to'k jẹ Majạ Vintsán jẹ y'aangeles jẹtse'e jẹ Majạ Vintsán jẹ myạjin tyạ'kxva'kxy joma ve'e jẹ carnero vinténiva vyẹ'nada, jẹtse'e ọọy tyuntsạ'kidi.
10 Van'it tse'e jẹ ángeles ñạ'mụxjidi:
—Kadi miits mtsạ'ạgada, kụx jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook ạtse'e nyakmiimp juu' ve'e jẹ jayu anañujoma ọọy tun-yakxọọndụkjadap.
11 Ụxyam tse'e tụmkẹ'xụxjada jẹm jẹ David kyajpụn kạjxm to'k jẹ Yaktsọọkpa, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, jẹ Majạ Vintsán.
12 Yạ'ạts jẹ'ẹ ve'e mtuknụjávajadap: Vit vimpídụt tse'e xpaa'ttat jẹ pi'k maax mya'aj jẹm jẹ jaach jẹ kaaj y'ajạ'kxin jọọtm.
13 Tun to'mayji tse'e dụjaa'k'ixpaatti jẹ ángeles mạạt nụmay ạạ'k jẹ aangelesta juu' ve'e jẹm tsapjọọtm tsọọ'ndup, jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmájada dụyakjaanchada jẹtse'e vya'anda:
14 Yakmạja yakjaancha xa ve'e jẹ Nte'yam y'ijtnit, juu' ve'e
jẹm tsapjọọtm,
jẹtse'e yaja naxviijn ọy jọọt tsoj jọọt jẹ jayu y'ijttinit juu' ve'e
jẹ Nte'yam jẹ kyunoo'kxụn mạạt.
15 Ku ve'e jẹ ángeles ñạjkxtinuva jẹm tsapjọọtm, van'it tse'e jẹ carnero vinténiva ñavyaajnjidi:

—Ja'mdas jẹm Belén dụ'íxumda juu' ve'e ụxyam toojnjup kọjtsjup, juu' ve'e jẹ Majạ Vintsạ́n tụxtuknụja'vimda.
16 Jatyji tse'e ñạjkxti, jẹtse'e dụpaatti jẹ María mạạt jẹ José, jẹts jẹ pi'k maax mya'aj jẹm jẹ jaach jẹ kaaj y'ajạ'kxin jọọtm.
17 Ku ve'e dụ'ixti, van'it tse'e dụ'ava'nidi vintsọ ve'e jẹ ángeles tụvya'nụxjada jẹ pi'k mix kạjx.
18 Pạn pạn jaty tse'e dụ'amọtunajxtu, atụva atọki tse'e dụtuktaandi ti jatye'e kyọjtstup.
19 Ax nụjomts yạ'ạ ve'e jẹ María jẹm jya'vin kạjxm dụyaktáñ jẹtse'e dụpayọ'ọy.
20 Vimpijttinu tse'e jẹ carnero vinténivada joma ve'e jẹ kyarneeroda jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmạ́jada dụyakjaanchada jẹtse'e jẹ kukọjtsụn dụmọ'ọda jẹ'ẹ kạjx ku ve'e dụ'ixti dụmọ́tudi juu' ve'e toojnju kọjtsju, kụx ve'em jẹ'ẹ ve'e y'ijt ax jo'n jẹ ángeles ñạ'mụxjidi.

Ku jẹ pi'k mix Jesús dụyaknạjkxti jẹp mạjạ tsaptụjkp

21 Kutoodojtụk xạạj tse'e jẹ ixta'nụn dụpạạjmjidi jẹ pi'k mix jẹtse'e dụxạpạạjmji. Jesús tse'e tyukxạạjidu, jẹ xạạjjyam juu' ve'e jẹ ángeles tuknạ'mụxju jẹ María ku ve'e ka'anum vye'na ónụk mạạt.
22 Ku tse'e jẹ xạạj pyuuk joma ve'e jẹ María ñaajkvaatsjini ax jo'n jẹ Moisés jẹ pyava'nụn vya'añ, van'it tse'e jẹ pi'k mix dụpakọọndi jẹm Jerusalén jẹtse'e jẹ Majạ Vintsạ́n dụtukkạtạ́kadat.
23 Ve'em tse'e dụtoondi kụx ve'eme'e jẹ Majạ Vintsạ́n jẹ pyava'nụn vya'añ jẹts nụjome'e pạn nụvinxụpe'e jẹ mix ónụk juu' ve'e mutoo'vạjkp kẹ'xtup, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e jyẹ'ẹ.
24 Ọjtstu tse'e jẹtse'e dụpạạmdi jẹ Majạ Vintsạ́n jẹ vyintsạ'kin ax jo'n vya'añ jẹp pava'nụn kụjxp: nụmẹjtsk jẹ muu'x ukpụ nụmẹjtsk jẹ pak.
25 Ax jẹm tse'e Jerusalén jyoojntyka vye'na to'k jẹ jayu juu' ve'e dụxạạj Simeón. Tụvts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuvin jẹ jyoojntykin y'ijt jẹtse'e jẹ Nte'yam dụvinjava dụvintsạ'ạga, y'a'ixpts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ israeejlit jayu jẹ Nte'yam yakjọt'amạ́jajadat. Myạạtts jẹ'ẹ ve'e jẹ Espíritu Santo;
26 yaktuknụja'vi tse'e jẹts ka'a ve'e y'ọọ'kụt pạn ka'anume'e dụ'ix jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.
27 Jẹ Espíritu Santo tse'e yaknạjkxju jẹp mạjạ tsaptụjkp. Ku ve'e jẹ María jẹts jẹ José dụyaknạjkxti jẹ Jesús jẹp mạjạ tsaptụjkp jẹtse'e dụtóndat jẹ pi'k mix mạạt ax jo'n jẹ Moisés jẹ pyava'nụn vya'añ,
28 van'it tse'e jẹ Simeón dụtsẹẹ'ntsạạjv jẹ pi'k mix jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmạji dụyakjaanchi. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

29 Maja̱ Vintsá̱n, ax nvaatanits je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e n'o̱o̱'knit
to'k aaj to'k jo̱o̱t,
ta̱ xa ve'e xkutyún ax jo'n a̱ts mitse'e xtukvinva'ni,
30 ta̱ a̱tse'e ya̱ nviijn ntuk'ix je̱ Yaktso̱o̱kpa
31 juu' mitse'e mnu̱pa̱ajmtki je̱tse'e anañu̱joma je̱ jayu
du̱yaktso̱'o̱ku̱t.
32 Yaknu̱ke̱'xnatá̱kapts je̱'e̱ ve'e mits je̱ mtoo' pa̱n pa̱n jatye'e
ka je̱ israeejlit jáyuvap,
je̱tse'e je̱ israeejlit jayu je̱ ma̱jin du̱mo̱'o̱t.
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Simeón vyaajñ.
33 Atu̱va ato̱ki tse'e je̱ Jesús je̱ tyee' je̱ tyaak tyaandi ku ve'e
du̱'amo̱tunajxti ti jatye'e je̱ Simeón kyo̱jts je̱ pi'k mix ka̱jx.
34 Van'it tse'e je̱ Simeón kyunoo'kxjidi je̱tse'e je̱ María
du̱nu̱u̱jmi, je̱ Jesús je̱ tyaak:
—Ya̱ pi'k mix, nu̱pa̱amdu̱kanits ya̱'a̱ ve'e je̱tse'e ya̱'a̱ ka̱jx
nu̱may je̱ israeejlit jayu kya'adat je̱p to̱kin ja̱a̱tp, nu̱mayva
tse'e juu' ve'e napyá̱mjadap je̱ Nte'yam ma̱a̱t. Ya̱ pi'k mix tse'e
je̱ nu̱ja'vin du̱yákup, nu̱may tse'e je̱ jayu kyakuvá̱kju̱t,
35 ax ve'em tse'e yaknu̱jávat pa̱n ti ve'e to'k jado'k vyin-
maayp je̱m jya'vin ka̱jxm. Je̱ts mits, ve'emts mits ya̱'a̱ ve'e
xjávat ax jo'n je̱ tsojx ku̱du̱tuknajxy je̱ mja'vin —jidu̱'u̱m tse'e
je̱ Simeón je̱ María du̱nu̱u̱jmi.
36 Je̱p tse'e vye'niva to'k je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa,
Ana je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j, je̱ Fanuel je̱'e̱ ve'e tyee'ip, je̱ Aser je̱ chaan
je̱ kyo̱o̱j. Amá̱janits je̱'e̱ ve'e o̱o̱y. Vuxtojtu̱k joojnt tse'e
du̱ma̱a̱ttsu̱u̱ni je̱ ñu̱yaa'y;
37 ax u̱xyam, ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jkanits je̱'e̱ ve'e majktupxu̱k
maktaaxk joojnt. Jé̱pjyamts je̱'e̱ ve'e ma̱ja̱ tsaptu̱jkp ky-
atsa̱a̱'n, ijtpts je̱'e̱ ve'e je̱p je̱ Nte'yam du̱vinjava du̱vintsa̱'a̱ga
jo̱vum xa̱aj jo̱vum tsooj, ijtpts je̱'e̱ ve'e je̱p y'ayooja je̱tse'e
chapka̱ts.
38 Je̱pna tse'e vye̱'nada je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ tyee' je̱ tyaak ku
ve'e je̱ Ana ñu̱na̱jkxjidi. Van'it tse'e je̱ Nte'yam du̱yakma̱ji
du̱yakjaanchi je̱tse'e je̱ Jesús du̱nu̱ka̱jts je̱ja je̱ nu̱may jayu
vyinkujkta juu' ve'e du̱'a'íxtup ku ve'e je̱ jerusaleenit jayu
cho̱'o̱ktat.

Ku je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ tyee' je̱ tyaak jye̱'ydi je̱p Nazaret

39 Tá̱vani ve'e du̱kutyonda je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ pyava'nu̱n,
van'it tse'e ña̱jkxtinuva je̱m galiléait y'it jo̱o̱tm joma ve'e
kyukajpu̱nada, je̱m Nazaret.
40 Je̱ pi'k mix, ye̱e̱'kpts je̱'e̱ ve'e, majuva̱jkpts je̱'e̱ ve'e,
vij'ata̱a̱tspts je̱'e̱ ve'e, kunoo'kxjupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.

Ku je̱ pi'k mix Jesús vye'na je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp

41 Vinjoojnt tse'e jẹ Jesús jẹ tyee' jẹ tyaak ñạjkxta y'ijt jẹm
Jerusalén, jẹ pascua xạạj dụ'anạjkxada.
42 Ku ve'e jẹ Jesús makmẹjtsk joojnt vye'na, nụjom tse'e
ñạjkxti jẹm Jerusalén, ve'em ax jo'n dụtonda y'ijt.
43 Ku tse'e jẹ xạạj ñajxy, jẹtse'e vyimpijttini, taannu tse'e jẹ
Jesús jẹm Jerusalén. Ka'a tse'e jẹ tyee' jẹ tyaak dụnụja'vi jẹts
jẹme'e tụy'uktaanni,
44 ve'eme'e vyinmaaydi jẹts jẹm jẹ'ẹ ve'e pyamẹ́tsjada jẹ
nụmay jayu mạạt. Ve'em tse'e to'k xạạj yọ'ydi. Ku tse'e
dụjọọ'k'íxtidini joma ve'e jẹ jyuu'tta jẹ myugo'okta jẹts joma
ve'e jẹ jayu juu' ve'e myạạtnay'íxajada,
45 ka'a tse'e dụpaatti. Van'it tse'e vyimpijttinuva jado'k nax
jẹm Jerusalén jẹtse'e ọjts dụ'íxtada.
46 Kutoojk xạạjnum tse'e dụpaattini jẹp mạjạ tsaptụjkp, jẹp
tse'e dụmạạttsạạnada vye'na jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk,
jẹtse'e dụ'amọtutụva jẹts dụ'amọtunaxy pạn ti jaty jẹ'ẹ ve'e
kyọjtstup.
47 Atụva atọki tse'e tyaandi jẹ jáyuda pạn pạn jatye'e
dụ'amọtunajxtup ku ve'e dụ'ixti dụmọ́tudi vintsọ ve'e vyija
jẹts vintsọ ve'e dụ'atsạạjv.
48 Ku tse'e jẹ tyee' jẹ tyaak y'ixpaatjidi, atụva atọki tse'e
tyaandi. Van'it tse'e jẹ tyaak ñạ'mụxji:
—N'ónụk, ¿tyạjxts ạạtse'e ve'em xtun? Tạ xa ạạts mitse'e
nja'ixta, yạ mtee' jẹts ạts, myaknụtsaachvinmaaypts mitse'e
ọọy.
49 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—¿Tyạjxs ạts miitse'e x'íxtada? ¿Ka'a ve'e xnụjávada jẹts tun
vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e jẹ nTee' jẹ tyoonk ntónụt?
50 Ka'a tse'e dụvinmọ́tudi jẹ ayook juu' ve'e
tukmukọjtsjụdu.
51 Van'it tse'e kyutạjkini mạạt jẹ tyee' jẹ tyaak jẹtse'e
jyẹ'ydini jẹm Nazaret, jẹp tse'e jẹ'ẹ kyạ'p pya'tkup ñaajk'ijtji.
Nụjomts yạ'ạ ve'e jẹ tyaak jẹm jya'vin kạjxm dụyak'it.
52 Vintsọ tse'e jẹ it ñaxy, yẹẹ'kpts jẹ'ẹ ve'e, víjipts jẹ'ẹ ve'e,
tyukxọọjntkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹts anañụjoma jẹ jayu.

3

Ku jẹ Yaknạpẹjtpa Juan kya'amaajy joma ve'e kyapạntsụụna
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Jidụ'ụm tse'e tyoojnji kyọjtsji ku ve'e jẹ Tiberio César
makmọkx joojntani dụkạ'ma vye'na jẹ mạjạ kutojkụn; yakku-
tojktup tse'e vyẹ'nada jẹp jẹ'ẹ kyạ'pụpa'tkup jẹ Poncio Pilato,
jẹ Herodes, jẹ Felipe, jẹts jẹ Lisanias. Jẹ Poncio Pilato tse'e
yakkutojkp vye'na jẹm judéait y'it jọọtm, jẹ Herodes tse'e

yakkutojkp vyeˈna jẹm galiléait yˈit jọọtm, jẹ Felipe tseˈe
yakkutojkp vyeˈna jẹm ituréait jẹts traconíteit yˈit jọọtmda, jẹ
Lisanias tseˈe yakkutojkp vyeˈna jẹm abilíniait yˈit jọọtm,
2 jẹ teeˈ Anás jẹts jẹ teeˈ Caifás, jẹˈẹ tseˈe ijttu teeˈ juuˈ
veˈe dụnụvintsạnikạjxtup jẹ teeˈtạjkta. Veˈem tseˈe jyajty
vanˈit, jẹtseˈe jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, jẹ Zacarías jẹ yˈónụk, jẹˈẹ
tseˈe tukjẹˈyju jẹ Nteˈyam jẹ kyạts jẹ yˈayook jẹm joma veˈe
kyapạntsụụna.
3 Vanˈit tseˈe jẹ Juan nụjom jẹ it dụtuknajxkụjx juuˈ veˈe
myutạ́mip jẹ jordaanit mạjạ nạạj, jẹtseˈe nụjom jẹ jayu
dụnụụjmi jẹtseˈe vyinmayụmpijttinit, jẹtseˈe dụmasọọktinit
jẹ kyọˈọy joojntykinda, jẹtseˈe ñạpẹ́ttat, veˈem tseˈe
yaktọkinmẹẹˈkxtat.
4 Ku tseˈe veˈem jyajty, vanˈit tseˈe tyoojnji juuˈ veˈe jẹ
Nteˈyam jẹ yˈayook kọjtsnajxpa Isaías jyaay jẹp Kunuuˈkx
Jatyán kụjxp jidụˈụm:
Yakmọ́tup xa veˈe ku veˈe toˈk jẹ jayu jidụˈụm mạkk kyạts
joma veˈe kyapạntsụụna:
“Yakˈọˈyijada, yaktạạjvjada jẹ tooˈ joma veˈe jẹ Mạjạ Vintsạ́n
ñáxụt.
5 Jẹ Nteˈyam tseˈe dụyaktukˈótsup joma veˈe jẹ it tukjọv jẹtseˈe
dụyakvánụkụt jẹ kọpk jẹ kẹẹts.
Jẹˈẹ tseˈe dụyaktạ́vup jẹ tooˈ juuˈ veˈe atạjp aˈọjtsp,
jẹˈẹ tseˈe dụyakkijpxap jẹ tooˈ juuˈ veˈe jẹ kạạk jẹ mooˈkx.
6 Ax nụjom tseˈe jẹ jayu yaja naxviijn yaktuknụjávadat jẹts jẹ
Nteˈymeˈe jẹ jayu dụyaktsọọkp.”
Jidụˈụm tseˈe jẹ Isaías dụjaajy.
7 Ku veˈe jẹ nụmay jayu jẹ Yaknạpẹjtpa Juan dụnụnạjkxti
jẹtseˈe yaknạpẹ́tjadat, vanˈit tseˈe jẹ Juan ñạˈmụxjidi:
—Miitsta, jẹ tsaaˈn jẹ chaanda jẹ kyọọjta, ¡kụxeˈe jẹ kạts
tụxmọ́tuda jẹts tạ́minupeˈe jẹ tsaachtoˈnụn, jẹˈẹ kạjx tseˈe
xkukẹˈẹkta!
8 Tonda juuˈ veˈe ọy jẹtseˈe ñụkẹˈxnatạ́kat jẹts tạ veˈe
xmasọọktini jẹ mkọˈọy joojntykinda. Kádits xnụtụ́vada ku
veˈe mvaˈanda: “Kaˈa tseˈe jẹ Nteˈyam xyaktsaachpaatumdat,
kụx jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj xa ụụˈmeˈeda”, kụx nvaa-
jnjidup xa ạts miitseˈeda jẹts ọˈyixjupeˈe jẹ Nteˈyam jẹtseˈe yạ
tsaaj dụyakvimpítụt jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj.
9 Veˈem xa miitseˈeda ax joˈn jẹ kụp juuˈ veˈe jẹ ọọjyit jụˈkx
dụkayaktạˈmip. Tạ tseˈe jyeˈya jẹ xạạj ku veˈe veˈem mjátjadat
ax joˈn jẹ jayu jẹ pojxụn dụmach jẹtseˈe jẹ kụp dụpojxụkụt.
Ax nụjom tseˈe jẹ kụp juuˈ veˈe jẹ ọọjyit jụˈkx dụkayaktạˈmip,
yakpojxụkupts jẹˈẹ veˈe jẹtseˈe yakjạnvívupat.
10 Ax vanˈit tseˈe jẹ nụmay jayu yˈamọtutụ́vijidi:
—¿Tiseˈe tsọjkjup jẹts ạạtseˈe ntónụt?

11 Van'it tse'e jẹ Juan y'atsạạjv:
—Pạn pạn xa ve'e jẹp mẹjtsk jẹ ñụxoya, ax myọ'ọp tse'e to'k pạn pạne'e katih'ijtụxjup. Pạn pạn tse'e jẹp jẹ kyaaky jẹ tyọjkx, ax nay ve'empa tse'e jẹ jayu dụmọ'ọt pạn pạne'e katih'ijtụxjuvap.
12 Ax van'it tse'e ñụjẹ'yjụduva jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada jẹtse'e jẹ Juan yaknạpẹ́tjadat, jẹtse'e jẹ Juan dụ'amọtutụ́vidi:
—Yak'ixpạjkpa, ¿tise'e tsọjkjup jẹts ạạtse'e ntónụt?
13 Ax van'it tse'e jẹ Juan y'atsạạjv:
—Pạn vinxụpe'e jẹ kupạ'mụn myaktukpava'anda, vanxụpji tse'e xpạkmóktat.
14 Van'it tse'e jẹ tojpatạjk ñụjẹ'yjụduva jẹtse'e y'amọtutụ́vijiduva:
—¿Tise'e tsọjkjup jẹts ạạtse'e ntónụt?
Van'it tse'e y'atsạạjv:
—Ni pạna xa ve'e juu' xkapạjkjadat jẹ atsạ'kin mạạt ukpụ jẹ nụvampẹjtụn mạạt, jẹts tukjọtkạda'akta jẹ mjo'yụnda.
15 Ax ve'em tse'e jẹ jayu jẹm jya'vin kạjxm vyinmayda jẹts jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ'ẹ vine'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.
16 Ax van'it tse'e jẹ Juan y'atsọọjvjidi:
—Jẹ tsoxk nạạj xa ạts miitse'e ntukyaknạpẹjttup; ax mẹjtsp tse'e to'k juu' ve'e jẹm mja'vin kạjxmda mtukyaknạpẹ́tjadap jẹ Espíritu Santo jẹtse'e jẹ jayu dụtọkimpayọ'ọyụt. Ñụmájipts jẹ'ẹ ve'e nụyojk jẹts ka'a ve'e ạts, ni ka'ats ạtse'e nvinmachjụ jẹts ạtse'e jẹ kyạ'ạjk jạạ'p nmukẹ́jijat.
17 Ku ve'e jẹ jayu dụtọkimpayọ'ọyụt, ve'em tse'e dụtónụt ax jo'n to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ tukjẹẹ'pụn dụmats'ijtp jẹtse'e dụvimpạj jẹ trigo. Pyạkmujkp tse'e jẹ trigo pajk; ax jẹ po'ox juu' ve'e pyạjkjip, jẹ'ẹ tse'e jẹm jạnjọọtm pyạạmnup juu' ve'e ni vin'ita kapi'tsp.
18 Ax ve'em tse'e jẹ Juan may viijn ax jo'n yạ'ạ dụtukvinja'vidi jẹ jayu jẹtse'e dụvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.
19 Ax nay ve'empa tse'e dụtuknụụjmi jẹ yakkutojkpa Herodes kụx pyạjke'e jẹ Herodías, jẹ y'uts Felipe jẹ ñụdạ'ạx jẹ'ẹ ve'e y'ijt; tyuknụụjmiva tse'e juu' jatye'e viijnk tyoon juu' ve'e ka óyap.
20 Ax tunjaa'knụyojki tse'e jẹ Herodes jẹ tyọkin ku ve'e jẹ Juan dụyakjapyoxụntạkpạạjmji.

Ku jẹ Jesús ñạpejt
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ka'anum tse'e jẹ Juan yakpoxụntạkpụm vye'na, van'it tse'e jẹ Jesús dụyaknạpejt. Tsapkọjtsp tse'e vye'na jẹ Jesús, van'it tse'e jẹ tsapjọọtmit it y'avaach

22 jẹtse'e jẹ Espíritu Santo ñụkạdaakji, ve'eme'e kye'ex ax
jo'n to'k jẹ pak. Van'it tse'e yakmọtu to'k jẹ ayook juu' ve'e
jẹm tsapjọọtm kạdaakp. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Mits xa ve'e ạts jẹ n'Onụk, juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp,
ọọyts ạts mitse'e ntuntukxọọnduk.

Jẹ Jesucristo jẹ jyujpit jayu
(Mt. 1.1-17)

23 Ii'px majk joojnt jo'n tse'e vye'na jẹ Jesús ku ve'e
kya'amay'ukvaajñ. Ax ve'em tse'e vya'anda y'ijt jẹts jẹ José
ve'e tyee'i. Jẹ José tse'e jẹ Elí jẹ myajntk,
24 juu' ve'e jẹ Matat jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Leví jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Melqui jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Jana jẹ myajntk, juu'
ve'e jẹ José jẹ myajntk,
25 juu' ve'e jẹ Matatías jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Amós jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Nahum jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Esli jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Nagai jẹ myajntk,
26 juu' ve'e jẹ Maat jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Matatías jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Semei jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ José jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Judá jẹ myajntk,
27 juu' ve'e jẹ Joana jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Resa jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Zorobabel jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Salatiel jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Neri jẹ myajntk,
28 juu' ve'e jẹ Melqui jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Adi jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Cosam jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Elmodam jẹ mya-
jntk, juu' ve'e jẹ Er jẹ myajntk,
29 juu' ve'e jẹ Josué jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Eliezer jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Jorim jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Matat jẹ
myajntk,
30 juu' ve'e jẹ Leví jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Simeón jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Judá jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ José jẹ myajntk, juu'
ve'e jẹ Jonán jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Eliaquim jẹ myajntk,
31 juu' ve'e jẹ Melea jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Mainán jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Matata jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Natán jẹ
myajntk,
32 juu' ve'e jẹ David jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Isaí jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Obed jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Booz jẹ myajntk, juu'
ve'e jẹ Salmón jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Naasón jẹ myajntk,
33 juu' ve'e jẹ Aminadab jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Aram jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Esrom jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Fares jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Judá jẹ myajntk,
34 juu' ve'e jẹ Jacob jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Isaac jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Abraham jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Taré jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Nacor jẹ myajntk,

35 juu' ve'e jẹ Serug jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Ragau jẹ myajntk,
juu' ve'e jẹ Peleg jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Heber jẹ myajntk, juu'
ve'e jẹ Sala jẹ myajntk,
36 juu' ve'e jẹ Cainán jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Arfaxad jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Sem jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Noé jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Lamec jẹ myajntk,
37 juu' ve'e jẹ Matusalén jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Enoc jẹ
myajntk, juu' ve'e jẹ Jared jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Mahalaleel
jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Cainán jẹ myajntk,
38 juu' ve'e jẹ Enós jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Set jẹ myajntk, juu'
ve'e jẹ Adán jẹ myajntk, juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ myajntk.

4

Ku jẹ Jesús jẹ Satanás y'ukyaktọkimpạkuvaajnji
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Van'it tse'e jẹ Jesús chạạ'n jẹm Jordán mạjạ nạpa'am,
jẹ Espíritu Santo tse'e mọọjyju jẹ vinma'yụn jẹts jẹ mạkkin
jẹtse'e dụtónụt juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, jẹ'ẹ tse'e jẹ Jesús
dụyaknạjkx jẹm vinva'ajts it kạjxm.
2 Jẹm tse'e jẹ Jesús y'ijt vụjxtkupx xạạj;
ukyaktọkimpạkuvaajnju tse'e jẹ Satanás, jẹ kọ'ọyjáyuvap
juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ kọ'ọyjayuvaptạjkta. Ka'a tse'e
van'it dụtikaajy dụtijụ'kx, jẹtse'e jẹ yooj pyaatjini.
3 Van'it tse'e jẹ Satanás vyinkutạ́miji jẹtse'e ñạ'mụxji:
—Pạn tyụ́vam xa ve'e jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk mitse'e,
mukọ́tsụts n'it yạ tsaaj jẹtse'e vyimpítụt tsapkaaky.
4 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Ve'em xa ve'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ka tun jẹ'ẹ
kạjxjyap xa ve'e jẹ jayu jyoojntyka kụxe'e juu' dụkay dụjụ'kx,
jẹ ayook kạjxe'e juu' ve'e jẹ Nte'yam kyajtsp."
5 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaknạjkxji joma ve'e to'k jẹ
kọpk juu' ve'e kạjxm ạạ'k; jatyji tse'e jẹ Jesús dụtuknụ'ixikụjx
nụjom jẹ jayu juu' ve'e yakkutujkja ijttup yaja naxviijn.
6 Van'it tse'e dụnụụjmi:
—Nmọkyạjxnup xa ạts mits yạ'ạ ve'e nụjom xi kutojkụn
jẹts vinxụpe'e jẹ mạjin xi jayu dụjayẹpta, kụx ạts xa yạ'ạ ve'e
nụjom xtukkạtạjkikạjxnu jẹ Nte'yam, ax nmọọynupts ạts yạ'ạ
ve'e pạn pạn ạtse'e ntsạjkp.
7 Pạn xvinkọxkténipts ạts mitse'e jẹts ạts mitse'e xvinjávat
xvintsạ'ạgat, nụjomts ạts mits yạ'ạ ve'e nmọkyạjxnit.
8 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Nạjkxni, Satanás, kụx jidụ'ụme'e jẹ Kunuu'kx Jatyán
vyaampa: "Vinjávada vintsạ'ạgada jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ụụ'm
jẹ nNte'yamamda, tun jẹ'ẹjyji ve'e to'k mvinjávadap mv-
intsạ'ạgadap."

9 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaknạjkxjuva jẹm Jerusalén
jẹtse'e jẹ Jesús dụyakpejt jẹm mạjạ tsaptạkkọjm, jẹtse'e
dụnụụjmi:
—Pạn tyúvam xa ve'e jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk mitse'e,
naajkkụstạ́kajats n'it,
10 kụx jidụ'ụm xa ve'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Jẹ Nte'yam xa ve'e dụpava'anup jẹ y'aangelestạjk jẹtse'e
m'íxjụt mjayẹ́pjụt,
11 jẹtse'e jẹ kyạ'ạj mtuk'amátsajat jẹtse'e jẹ mtek jẹ tsaaj
kyayaktsaachajat.
12 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:
—Vaampap tse'e jidụ'ụm jẹ Kunuu'kx Jatyán: "Ka'a tse'e
x'íxtat joma vaate'e juu' dụkuvụk jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ụụ'm jẹ
nNte'yamamda."
13 Ax ku tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap ñayja'viji jẹts ka'a ve'e
myạạda'aky vintsọ ve'e jẹ Jesús kụdụyaktọkimpụjk, van'it
tse'e dụkukeek. Ku tse'e jẹ it jyaa'knajxy, van'it tse'e
dụ'avimpijtinuva.

Ku jẹ Jesús kya'amay'ukvaajñ jẹp Galilea
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Van'it tse'e jẹ Jesús vyimpijtnuva jẹm Galilea jẹ mạkkin
mạạt juu' ve'e jẹ Espíritu Santo mọọjyjup. Tum jẹ'ẹ tse'e jẹ
jayu kyọjtstup myaajntyktup, jẹtse'e nụjom jẹ jayu ñụja'viji
juu' ve'e jẹm tsọ tsụụnidup.
15 Yak'ixpụjkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu nụjom jẹ it joma tsọ ve'e
ñaxy; ax nụjom tse'e jẹ jayu yakmạ́jajada yakjaanchajada.

Ku jẹ Jesús vye'na jẹp Nazaret
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Van'it tse'e jẹ Jesús jyẹ'y jẹm Nazaret, jẹ kajpụn joma ve'e
yee'k. Ax pọọ'kxtkụn xạạj tse'e vye'na, van'it tse'e tyạjki jẹp
tsaptụjkp, ve'em ax jo'n dụtún y'ijt, jẹtse'e tyeni, jẹtse'e jẹ
Kunuu'kx Jatyán dụkọtsuva'añ.
17 Van'it tse'e yakmọọjy juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook
kọjtsnajxpa Isaías jyaay jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp. Ku tse'e
dụyak'avaach, jẹtse'e dụpaaty juu' ve'e kyọtsuvaampy, van'it
tse'e dụkạjts:
18 Yamts jẹ'ẹ ve'e ạts nja'vin kạjxm jẹ Espíritu juu' ve'e ijtp jẹm
jẹ Mạjạ Vintsạ́n jya'vin kạjxmpa,
jẹ'ẹts ạtse'e xvinkọọn jẹts ạtse'e ntukka'amáyụt jẹ ọy kạts jẹ
ọy ayook jẹ ayọọva jáyuda,
jẹ Nte'yamts ạtse'e xkẹjxp jẹts ạtse'e ntuknụjávadat jẹts jatyji
ạtse'e jẹ jayu nyaktánụt ve'em ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
pítsumdup jẹp poxụntụjkp,
ve'em ax jo'n jẹ viints jayu juu' ve'e vin'ixpạjktup,

ạtse'e naspạka nyaktaandinup pạn pạn jatye'e maaydup tajtup;
19 n'ava'nivapts ạtse'e jẹ̱ts tạ ve'e jẹ joojnt jye'ya jẹ̱tse'e jẹ Nte'yam jẹ jyayu dụ̱kunoo'kxụ̱t.
20 Ku ve'e dụ̱kọ̱jtskụ̱jx, van'it tse'e jẹ nạ̱k dụ̱'axaa'tsni joma ve'e yukja'a jẹ Kunuu'kx Jatyán, jẹ̱tse'e dụ̱mọọjy jẹ tsaptụ̱jkpit patto'niva. Van'it tse'e y'ạjxtk jẹ̱tse'e jẹ jayu dụ̱yak'ixpạ́ktat. Ax nụ̱jom tse'e jẹ jayu pạn nụ̱vinxụ̱pe'e jẹp tsaptụ̱jkp vyẹ'nada, tum jẹm tse'e jẹ Jesús ñi'kxm jẹ vyiijn dụ̱pạạmdi.
21 Van'it tse'e jẹ Jesús yak'ixpạjkjidi. Jidụ̱'ụm tse'e vyaajñ:
—Ụ̱xyam yạ xạạj tse'e yaja miits mvinkujkta yạ Kunuu'kx Jatyán tụ̱tyunjụ̱ tụ̱kyạtsjụ̱.
22 Nụ̱jom tse'e jẹ jáyuda y'ọ̱ñụ̱kọ̱jtsiji, atụ̱va atọ̱ki tse'e tyaandi ku ve'e jẹ Jesús va'ajts tsoj myukọ̱jtsjidi, jẹ̱tse'e ñay'amọ̱tutụ́vijidi:
—¿Ti ka jẹ Joseejap yạ'ạ ve'e jẹ y'ónụ̱k?
23 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụ̱xjidi:
—Tyụ́vam xa miits n'ite'e xkọ́tstat yạ tukmu'a'ixmojkin: “Tsọ̱'yiva, nachọ́yaja viinm. Tonụ̱ yaja mkajpụ̱n kụ̱jx juu' ạạtse'e nmọ̱tu jẹ̱tse'e xtuujn jẹm Capernaum.”
24 Jẹ̱tse'e jyaa'kvaajñ:
—Tyụ́vam xa ạtse'e nva'añ jẹ̱ts ka'a ve'e ọ̱y yakkuvạ́kụ̱t joma ve'e jẹ y'it jẹ ñaax ni to'ka jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọ̱jtsnajxpa.
25 Vaampamts ạtse'e jẹ̱ts jẹja xa ve'e nụ̱may jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk vyẹ'nada yaja israeejlit y'it jạạt ku ve'e jẹ Elías jyoojntyki, ku ve'e yạ it kyatuuj toojk joojnt jagojkm jẹ̱tse'e mạkk jẹ yooj tyunnajxy yaja nụ̱jom israeejlit y'it jạạt.
26 Ax ka'a tse'e jẹ Nte'yam jẹ Elías dụ̱tuknụ̱kejx ni to'ka jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk juu' ve'e tsụ̱ụ̱nidup y'ijt yaja israeejlit y'it jạạt; jẹ'ẹ ve'e ñojk'ọ́y tyuknụ̱kẹjx to'k jẹ viijnk tsọ́vit jayu juu' ve'e tsụ̱ụ̱nip y'ijt jẹm Sarepta, jẹ sidoonit kajpụ̱n mutạm.
27 Jẹja xa ve'e vye'niduva yaja israeejlit y'it jạạt nụ̱may jẹ jayu juu' ve'e leprapạjkjụ̱dup van'it ku ve'e jyoojntyki jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọ̱jtsnajxpa Eliseo. Ax ni to'ka tse'e dụ̱kayakjọ̱tkạdaaky jẹ israeejlit jayu juu' ve'e leprapạjkjụ̱dup, jẹ'ẹjyji ve'e yakjọ̱tkạdaaknu to'k jẹ viijnk tsọ́vit jayu, jẹ Naamán juu' ve'e tsụ̱ụ̱nip y'ijt jẹm siiriait y'it jọọtm.
28 Ax ku tse'e dụ̱'amọ̱tunajxti ti ve'e kyạjtsp, ọọy tse'e tyunjọ̱tma'tti nụ̱jom jẹ'ẹda juu' ve'e jẹp tsaptụ̱jkp ve'nidup.
29 Van'it tse'e tyénidi jẹ̱tse'e jẹ Jesús dụ̱yakkajpụ̱mpítsumdi, jẹ̱tse'e dụ̱yaknạjkxti jẹm kẹ̱ts'am, jẹm kẹ̱tskọ̱jm joma ve'e jẹ kajpụ̱n. Jẹm tse'e ọjts dụ̱'ukkụ̱svivupuva'anda.

30 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹja nu̱may jayu akujk ñajxy jẹtse'e
ña̱jkxni.

To'k jẹ̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e jẹm jya'vin ka̱jxm jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap
(Mr. 1.21-28)

31 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñu̱jkx jẹm Capernaum, to'k jẹ̱ kajpu̱n
juu' ve'e jẹm galiléait y'it jo̱o̱tm. Jẹm tse'e jẹ̱ jayu du̱yak'ixpu̱jk
ku ve'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j vye'na.

32 Atu̱va ato̱ki tse'e jẹ̱ jayu du̱tuktaandi jẹ̱ Jesús jẹ̱
y'ixpa̱jku̱n ku̱x jẹ̱ kutojku̱n ma̱a̱te'e kya̱jts.

33 Jẹp tse'e tsaptu̱jkp vye'na to'k jẹ̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e jẹm
jya'vin ka̱jxm jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap. Jẹtse'e ma̱kk vyaajñ:

34 —Maso̱'o̱ku̱ a̱a̱ts, Jesús, nazarétit jayu. ¿Ti ka̱tsts mitse'e
mjayejpp a̱a̱ts ma̱a̱t? ¿Jẹ̱'ẹ̱ ve'e mnu̱mejtsp jẹts a̱a̱tse'e
xyakkutó̱kiyu̱t? N'ixa xa a̱ts mits, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ Vya'ajts Jáyuts
mitse'e.

35 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱tuknu̱u̱jmi jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap, jẹtse'e
vyaajñ:

—Amo̱'o̱tu̱ jẹts tukvaatsni ya̱ yaa'tya̱jk.

Van'it tse'e jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap du̱yakkitu jẹ̱ yaa'tya̱jk jẹja jẹ̱'ẹ̱
vyinkujkta, ni vinxu̱pa tse'e kyayaktsaachiji ku ve'e pyítsumni
jẹ̱ ko̱'o̱yjáyuvap.

36 Ax nu̱jom tse'e tyaandi atu̱va ato̱ki jẹtse'e ñavyaajnjidi:

—¿Ti ayookts ya̱'a̱ ve'e? ¡Ya̱ jayu xa ve'e du̱pavaamp jẹ̱
kutojku̱n ma̱a̱t jẹ̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jkta jẹtse'e pyítsumdat jẹm jẹ̱
jayu jya'vin ka̱jxmda, van'it tse'e pyítsumda!

37 Nu̱jom tse'e jẹ̱ kajpu̱n juu' ve'e jẹm namyutá̱mijidup,
ñu̱ja'vidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e jẹ̱ Jesús tyuump kya̱jtsp.

Ku jẹ̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky jẹ̱ Simón Pedro jẹ̱ mya̱'vu̱t taak
(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús tyeni jẹtse'e pyítsum jẹp tsaptu̱jkp,
jẹtse'e ñu̱jkx jẹm jẹ̱ Simón Pedro tya̱k'am. Jẹm tse'e
jẹ̱ Pedro jẹ̱ mya̱'vu̱t taak pya'amma'aj vye'na, ma̱kke'e
jya̱mpu̱kju̱. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱munoo'kxtkti jẹtse'e
du̱yakjo̱tka̱da'aku̱t.

39 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús du̱nu̱viijntk jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk jẹtse'e jẹ̱
ja̱mpa'am du̱pavaajñ jẹtse'e jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱nu̱vaatsnit. Van'it
tse'e jẹ̱ ja̱mpa'am ñu̱vaatsjini. Jatyji tse'e jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk pyojtu̱k
jẹtse'e pyatto'nijidi.

Ku jẹ̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky nu̱may jẹ̱ pa'am jayu
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

40 Ta̱ka xa̱a̱jani tse'e vye'na, jẹtse'e nu̱jom jẹ̱ pa'am
jayu du̱yakna̱jkxti joma ve'e jẹ̱ Jesús vye'na; may viijn
tse'e jẹ̱ pa'am juu' ve'e jyayẹ̱jptup. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús

je̱ kya̱'a̱j du̱tuknu̱ka̱a̱jn nu̱jom je̱ pa'am jáyuda je̱tse'e du̱yakjo̱tka̱dakka̱jxtini.
41 Ax je̱m tse'e nu̱may je̱ jayu jya'vin ka̱jxmda pyítsumdini je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta. Aa'mitaaktu tse'e, je̱tse'e vyaandi:
—Mits xa je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k.
Van'it tse'e je̱ Jesús tyukna̱'mu̱xjidi, ka'a ve'e du̱yakjajtjidi je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱tse'e kyo̱tstat ku̱x ñu̱ja'vidu ve'e je̱ts je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit.

Ku je̱ Jesús kya'amaajy je̱p Galilea
(Mr. 1.35-39)
42 Ku ve'e je̱ it jyajtk, van'it tse'e je̱ Jesús pyítsum je̱m kajpu̱n ka̱jxm je̱tse'e ñu̱jkx joma ve'e kyapa̱ntsu̱u̱na. Íxtijidu tse'e je̱ jayu. Ku tse'e du̱paatti, je̱tse'e du̱'ukyaktanuvaandi, ka'a tse'e du̱tso̱kta je̱tse'e ña̱jkxnit.
43 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Tun vinko̱pk xa je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e je̱ jayu je̱m viijnk kajpu̱n ka̱jxmdava nvaajnjadat pa̱n vintso̱ ve'e y'ijttinit je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, ku̱x je̱'e̱ ka̱jx a̱tse'e nyakkex.
44 Van'it tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx je̱tse'e je̱ jayu du̱yak'ixpu̱jk je̱m je̱ galiléait chapta̱jkmda.

5

Je̱ ma̱jin juu' ve'e je̱ Jesús tyoon ku ve'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk je̱ ajkx du̱maakti
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)
1 To'k nax tse'e je̱ Jesús vye'na je̱ja genesarétit mya̱ja̱ na̱'aka̱ya pa'ayi, van'it tse'e va'ajts nu̱may je̱ jayu jye̱'ydi je̱tse'e tyun'atijmojkjidini ku̱x je̱ Nte'yam je̱ y'ayooke'e y'amo̱tunaxuvaandup.
2 Je̱tse'e je̱ Jesús du̱'ix me̱jtsk je̱ barco je̱ja ma̱ja̱ na̱'aka̱ya pa'ayi, ta̱vani ve'e pyítsumda vye'na je̱ ajkx maakpada je̱tse'e du̱yakva'atsta je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuumda.
3 To'k je̱ barco, je̱ Simón Peedrots je̱'e̱ ve'e jye̱'e̱. Je̱m tse'e je̱ Jesús tya̱jki je̱tse'e je̱ Simón du̱nu̱u̱jmi je̱tse'e je̱ barco du̱jaa'kyakna̱ta̱kat. Van'it tse'e je̱ Jesús y'a̱jxtk je̱m barco jo̱o̱tm je̱tse'e je̱ nu̱may jayu du̱yak'ixpu̱k juu' ve'e je̱ja naxku̱jxta.
4 Ku ve'e je̱ jayu du̱mukojtsku̱jx, van'it tse'e je̱ Simón du̱nu̱u̱jmi:
—Yakta̱ka ya̱ barco joma ve'e ya̱ na̱a̱j ka̱a̱k. Ava̱jada ya̱ mxuumda je̱tse'e mma'aktat.
5 Van'it tse'e je̱ Simón y'atsa̱a̱jv:

—Yak'ixpąjkpa, tsonaxy xa ąątse'e tu̱njatún, ka'ats ąątse'e tu̱ntipu̱k; ax pąn mits tse'e mvaamp, va'ants ątse'e du̱'avąjinuva yą xuum.

6 Ku ve'e ve'em du̱toondi, o̱oy tse'e je̱ ajkx may tyuntaajñ. Van'it tse'e myupo̱ji'ukvaanni je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuumda.

7 Je̱m tse'e vye'niva jado'k je̱ barco tąm jaty joma ve'e vye̱'nada je̱ myujatyoo'da. Van'it tse'e du̱ye̱ejmjidi je̱tse'e pyutąkajadat. Kuts je̱'e̱ ve'e mye̱jtsti, van'it tse'e du̱yak'ojtsti o̱oy me̱jtsk je̱ barco, jave̱e̱'n tse'e je̱p nąjąątp jyakunajxtini.

8 Ku ve'e du̱'ix je̱ Simón Pedro, van'it tse'e du̱vinko̱xkteni je̱ Jesús je̱tse'e du̱nu̱ujmi:

—Mąją Vintsąn, mujékuma ąts mits to'k aaj, ku̱x to̱kinax jayu xa ąts.

9 Je̱'e̱ kąjx tse'e ve'em du̱nu̱ujmi ku̱x atu̱va ato̱ki ve'e je̱ Simón Pedro je̱ts je̱ myujatyoo'tąjk tyuntaandi ku̱xe'e o̱oy je̱ ajkx du̱tunyakpítsumdi.

10 Je̱'e̱ mąątta tse'e je̱ Santiago je̱ts je̱ Juan, je̱ Zebedeo je̱ myajntktąjk, je̱ Simón tse'e myąątmaaktu. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱ujmi je̱ Simón Pedro:

—Kadi mtsą'ąga. Je̱ ajkx maakk xa ve'e mtuump; ax u̱xyamts ąts mitse'e je̱ toonk nmo̱'o̱t je̱ts ątse'e je̱ jayu xtuknu̱mínu̱t.

11 Ku tse'e je̱ barco du̱yakpítsumdini je̱p nąjąątp, van'it tse'e du̱maso̱o̱ktini nujom juu' ve'e y'íxtup jyaye̱jptup je̱tse'e je̱ Jesús du̱panąjkxtini.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tkądaaky to'k je̱ jayu juu' ve'e leprapąjkjup
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

12 Je̱m tse'e kajpu̱n kąjxm vye'na je̱ Jesús je̱tse'e ñu̱je̱'yji to'k je̱ jayu juu' ve'e leprapąjkjup. Ku ve'e je̱ Jesús du̱'ix, van'it tse'e du̱vinko̱xkteni je̱tse'e du̱munoo'kxtk:

—Vintsąn, pąn mtsąjkp xa mitse'e, m'o̱'yixjup tse'e je̱ts ątse'e xtuknu̱va'atsu̱t yą lepra pa'am.

13 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ kyą'ąj tyuknu̱ko̱ojnji je̱tse'e vyaajñ:

—Ntsąjkp xa ątse'e, va'ajts tse'e mtaanni.

Ku tse'e ve'em vyaajñ, tun jatyji tse'e je̱ lepra pa'am ñu̱vaatsjini.

14 Van'it tse'e je̱ Jesús pyavaajnji je̱ts ni pąna ve'e du̱kavaajnjat. Van'it tse'e du̱jaa'knu̱ujmi:

—Nąjkxu̱ joma ve'e je̱ tee' je̱tse'e du̱'íxu̱t je̱ts tą ve'e mjo̱tkąda'aky, van'it tse'e xyóxu̱t juu' ve'e je̱ Moisés pyavaan ku ve'e je̱ jayu kyo̱o̱'kpąjkjini je̱ lepra pa'am, ve'em tse'e nu̱jom je̱ jayu du̱nu̱jávadat je̱ts tą̱vani ve'e je̱ pa'am mnu̱vaatsjini.

15 Ax nu̱yojk tse'e je̱ Jesús je̱ mya̱jin tyunva'kxtk'atu̱u̱ts.
Nu̱may tse'e je̱ jayu juu' ve'e nay'amojkijidu je̱tse'e
du̱'amo̱tunáxtat juu' ve'e je̱ Jesús kya̱jtsp je̱ts je̱'e̱ ve'e
yakjo̱tka̱da'akjadat pa̱n pa̱n jatye'e pa̱jkju̱dup.
16 Ax may nax tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx joma ve'e kyapa̱ntsu̱u̱na,
kyukeekpe'e je̱ nu̱may jayu je̱tse'e ñu̱jkx tsapko̱jtspa.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky to'k je̱ mojkpa jayu
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 To'k nax tse'e je̱ Jesús yak'ixpu̱k vye'na. Je̱m tse'e
chu̱u̱niduva vye'na je̱ fariseota̱jk ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jk; je̱m je̱'e̱ ve'e cho̱o̱'nda may viijn kajpu̱n
ka̱jxm juu' ve'e je̱m galiléait je̱ts judéait y'it jo̱o̱tmda. Je̱m
tse'e juu' ve'e tso̱o̱'nduvap je̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm.
Je̱ Nte'yam tse'e je̱ ma̱kkin mo̱o̱jyju je̱ Jesús je̱tse'e je̱ pa'am
jayu du̱yakjo̱tka̱da'aku̱t.
18 Van'it tse'e jye̱'ydi vinkex je̱ yaa'tya̱jkta, je̱me'e maajn-
tku̱n ka̱jxm du̱pavitsta to'k je̱ mojkpa jayu. Yakta̱kavaandup
tse'e je̱p tu̱jkp, je̱ Jesús tse'e tyukvinkuvitsavaandup,
19 ax ka'a tse'e y'uk'itu̱paattini vintso̱ ve'e tyá̱kadat ku̱x
o̱o̱ye'e je̱ jayu tyunve̱'nada. Van'it tse'e pye̱jtti je̱m ta̱kni'kxm
je̱tse'e du̱yakke̱e̱kti ve̱e̱'n je̱ ta̱kna̱pa̱m, je̱tse'e je̱ mojkpa jayu
du̱ku̱sta̱a̱ydi je̱ myaajntku̱n ma̱a̱t je̱ja nu̱may jayu akujk je̱ts
je̱ja je̱ Jesús vyinkujk.
20 Ku tse'e je̱ Jesús du̱'ix je̱ts jaanchja'vijidupe'e, van'it tse'e
je̱ mojkpa jayu du̱nu̱u̱jmi:
—Mee'kx tse'e je̱ mto̱kin tyañ.
21 Van'it tse'e je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk ma̱a̱t je̱
fariseota̱jk vyinmaaydi: "¿Pa̱nts ya̱'a̱ ve'e ya̱ jayu juu' ve'e je̱
Nte'yam du̱vinko̱jtspe̱jtp? Ni pa̱na xa ve'e kya'o̱'yixju̱ je̱tse'e
tyo̱kinme̱e̱'kxu̱t, je̱ Nte'yamji ve'e to'k."
22 Ku tse'e je̱ Jesús du̱nu̱ja'vi vintso̱ ve'e vyinmayda, van'it
tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:
—¿Tya̱jxts miitse'e ve'em mvinmayda?
23 ¿Tis vine'e ka tso'oxap, ku a̱tse'e je̱ jayu nnu̱u̱jma:
"Mee'kx tse'e je̱ mto̱kin tyañ", ukpu̱ ku a̱tse'e je̱ jayu
nna̱a̱jmat: "Pojtu̱kni je̱ts jaamni"?
24 Je̱tse'e xnu̱jávadat je̱ts njayejpp a̱tse'e je̱ kutojku̱n yaja
naxviijn je̱ts a̱tse'e je̱ jayu nto̱kinme̱e̱'kxu̱t, a̱ts, je̱ Jayu Juu'
ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
Van'it tse'e je̱ mojkpa jayu du̱nu̱u̱jmi:
—Mits a̱tse'e nnu̱u̱jmip, pojtu̱kni, pa̱kmojkni xi mmaajn-
tku̱n, je̱ts na̱jkxni je̱m mta̱k'am.
25 Jatyji tse'e pyojtu̱kni je̱ja je̱ nu̱may jayu vyinkujkta,
je̱tse'e du̱pa̱kmojkni je̱ myaajntku̱n, je̱tse'e ña̱jkxni je̱m

tyąk'am, jętse'e ję Nte'yam dụkukọjtsji jętse'e dụyakmąji dụyakjaanchi.
26 Atụva atọki tse'e nụjom ję jayu tyankąjxti jętse'e ję
Nte'yam dụyakmą́jidi dụyakjaanchidi, va'ajts tsą'kidup tse'e
ñavyaajnjidi:
—Atụva xa yą'ą ve'e juu' ve'e ụxyam n'íxumdup.

Ku ję Jesús dụvąąjv ję Leví juu' ve'e dụxąąjiva Mateo
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ku ve'e ję Jesús kyajpụmpítsum, van'it tse'e dụ'ix to'k ję
kupą'mụn pąkmojkpa juu' ve'e dụxąąj Leví, ję́ja ve'e chụụna
vye'na joma ve'e ję kupą'mụn dụpąkmuk, jętse'e dụnụụjmi:
—Pamiinni ąts.
28 Van'it tse'e ję Leví tyeni jętse'e dụmasọkkąjxni nụjom
juu' ve'e y'ixp jyayejpp jętse'e ję Jesús dụpanąjkxni.
29 Ku ve'e ję it ñajxy, van'it tse'e jęm ję Leví tyąk'am ję mąją
kay ję mąją uu'k dụyak'avaadi ję Jesús kąjx. Jęm tse'e ję Jesús
dụmąątkaajy dụmąąt'uuk nụmay ję kupą'mụn pąkmojkpada
jęts ję viijnk jáyuda.
30 Ax van'it tse'e ję fariseotąjk mąąt ję tsaptụjkpit
yak'ixpąjkpatąjk dụkọ'ọyja'vidi, ję'ę kąjx tse'e dụnụụjmidi ję
Jesús ję y'ixpąjkpatąjk:
—¿Tyąjxts miitse'e xmąątkáyda xmąąt'oo'kta ję kupą'mụn
pąkmojkpada jęts ję viijnk tọ́kinax jáyuda?
31 Van'it tse'e ję Jesús y'atsąąjv:
—Ka'a xa ję'ę ve'e dụtsọkta ję tsọ'yiva pąn pąn jatye'e
mąkkątsọts; ję'ęda ve'e pąn pąn jatye'e pąjkjụdup.
32 Ka ję'ęp xa ątse'e nnụmiimp jęts ątse'e nyaaxjat ję jayu
juu' ve'e tụv jáyuvidup joojntykidup; ję'ę ątse'e nnụmiimp
juu' ve'e tọ́kinax jayu, ve'em tse'e vyinmayụmpijttinit jętse'e
dụmasọọktinit ję kyọ'ọy joojntykinda.

Ku ję Jesús dụ'ava'ni pąn tyąjx kąjxe'e ję y'ixpąjkpatąjk
kyah'ayoojada
(Mt. 9.14-15; Mr. 2.18-20)

33 Van'it tse'e ję Jesús yak'amọtutụvi:
—¿Tyąjx tse'e may nax chapkọtsta ję Yaknąpęjtpa Juan ję
y'ixpąjkpatąjk, nay ve'empa ję fariseo ję y'ixpąjkpatąjk? Ax
mits yą m'ixpąjkpatąjk, kaaydup ooktupts yą'ą ve'eda.
34 Van'it tse'e ję Jesús y'atsąąjv:
—Ka'a xa ve'e chaachvinmáyda pąn pąn jatye'e miindup
joma ve'e ję jayu ñavyụkjụ namvaate'e ję tą'ąxpąjkpa
dụmąądada, ję'ę kąjx tse'e kyah'ayoojada. Nay ka'ava tse'e
chaachvinmáyda ąts yą n'ixpąjkpatąjk namvaat ątse'e n'it
yą'ą mąątta.
35 Ax pyaa'tup tse'e ję xąąj ku ątse'e nkọọ'k'ijtnit yą'ą
mąątta, van'it tse'e tụụv y'ayoojadat.

Je̱ nam ixpa̱jku̱n juu' ve'e je̱ Jesús je̱ jayu tyuk'ix
(Mt. 9.16-17; Mr. 2.21-22)

36 Van'it tse'e ya̱ tukmu'a'ixmojkin du̱vaajnjidi:

—Ni pa̱na xa ve'e du̱kapukee'p je̱ nam vit je̱tse'e du̱tuk'aka̱ya je̱ pak vit. Pa̱n ve'em xa ve'e ku̱du̱tún, van'it tse'e je̱ nam aka̱'yu̱n du̱va̱a̱'nmóku̱t je̱ pak vit je̱tse'e du̱tunjaa'kka̱a̱'tsnit.

37 Ni pa̱na xa ve'e du̱kah'ate̱'miva je̱ nam tsaaydum pa'ajk na̱a̱j je̱m pak ak apa̱jkin jo̱o̱tm. Pa̱n ve'em xa ve'e ku̱du̱tún, mupájinupts je̱'e̱ ve'e je̱ ak, ax ko̱ojyji tse'e vyintó̱kiyu̱t je̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j je̱ts je̱ ak apa̱jkin.

38 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ nam tsaaydum pa'ajk na̱a̱j yakpu̱m je̱m nam ak apa̱jkin jo̱o̱tm; ax ve'em tse'e ni juu'a kyavintó̱kiyu̱t.

39 Pa̱n pa̱n tse'e du̱'ookp je̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j juu' ve'e potsnaxy, ka'a tse'e du̱'uktso̱jkni u̱x'o̱o̱k juu' ve'e nam, ku̱x jidu̱'u̱me'e vya'añ: "Nu̱yojk o̱y xa je̱'e̱ ve'e juu' ve'e potsnaxy." Nay ve'empa tse'e je̱ jayu du̱katso̱kta je̱ nam ixpa̱jku̱n juu' a̱tse'e ntuk'ixp.

6

Ku je̱ ixpa̱jkpata̱jk du̱yukta̱jti je̱ trigo
(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

1 To'ke'e je̱ po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j vye'na, je̱tse'e je̱ Jesús du̱tuknajxy je̱ trigo kam ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk. Ku ve'e je̱m ñajxti, van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱yukta̱jti je̱ trigo je̱tse'e du̱vinxajtsti je̱m kya̱'m, je̱tse'e du̱pa̱jkjidi je̱ pyo'ox je̱tse'e du̱ja̱'kxti je̱ trigo pajk.

2 Van'it tse'e je̱ fariseota̱jk du̱'amo̱tutú̱vidi je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:

—¿Tya̱jxts miitse'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j xtonda juu' ve'e je̱ pava'nu̱n kyayakjajtyp?

3 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atsa̱a̱jv:

—¿Tis, ka'ana miitse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán xko̱tsta juu' ve'e to'k nax tyoondu je̱ David ma̱a̱t je̱ myujatyoo'ta̱jk ku ve'e yu'o̱o̱'kju̱dup vye'na?

4 Ta̱jki xa ve'e je̱ David je̱p je̱ Nte'yam chaptu̱jkp je̱tse'e du̱ka̱a̱jy je̱ kunuu'kx tsapkaaky, je̱tse'e du̱kaajy, myo̱o̱yduva tse'e je̱ myujatyoo'ta̱jk. Ax ka'a tse'e je̱ pava'nu̱n du̱yakjaty je̱tse'e o̱pya̱na du̱káyu̱t, je̱ tee'ta̱jkji ve'e tuknu̱vánada. Ta̱ miits je̱'e̱ ve'e xko̱tsta, ¿ve'em xaja?

5 Je̱tse'e je̱ Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ax njayejppts a̱tse'e je̱ kutojku̱n pa̱n ti ve'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j yaktónup ukpu̱ kayaktónup, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

Je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e xux je̱ y'aka'yu̱n ka̱'a̱j
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Jado'k tse'e je̱ po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j vye'na, je̱tse'e je̱ Jesús tya̱jki
je̱p tsaptu̱jkp je̱tse'e je̱ jayu du̱yak'ixpu̱jk. Je̱p tse'e vye'na to'k
je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e xux je̱ y'aka'yu̱n ka̱'a̱j.
7 Je̱p tse'e vye'niduva je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk ma̱a̱t
je̱ fariseota̱jkta, y'íxtupts je̱'e̱ ve'e pa̱n yakjo̱tka̱da'akupe'e je̱
Jesús je̱ jayu ku ve'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j vye'na, ve'em tse'e
y'o̱'yixjadat vintso̱ ve'e du̱nu̱xa̱'a̱adat ku̱x ka'a ve'e du̱kutyún
je̱'e̱ je̱ pyava'nu̱nda.
8 Ax ñu̱ja'vipts je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús vintso̱ ve'e vyinmayda.
Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi je̱ jayu juu' ve'e xux je̱ y'aka'yu̱n ka̱'a̱j:
—Te̱na je̱ts minu̱ yaja ya̱ jayu vyinkujkta.
Van'it tse'e je̱ jayu ñu̱jkx joma ve'e tyukna̱'mu̱xji.
9 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱nu̱u̱jmi:
—To'kts a̱tse'e je̱ ayook n'amo̱tutu̱vava'añ. ¿Juu' tse'e je̱
pava'nu̱n yakjajtyp je̱tse'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j je̱ jayu du̱tónu̱t:
je̱'e̱ juu' ve'e o̱y ukpu̱ je̱'e̱ juu' ve'e ka óyap, ku ve'e je̱ jayu
du̱yakjoojntykat ukpu̱ ku ve'e je̱ jayu du̱yak'o̱o̱'ku̱t?
10 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱vin'ix'apitsumku̱jx je̱ jáyuda, je̱tse'e
je̱ pa'am jayu du̱nu̱u̱jmi:
—Yakyajkxu̱ je̱ mka̱'a̱j.
Van'it tse'e je̱ pa'am jayu je̱ kya̱'a̱j du̱yakyajkxy je̱tse'e
jyo̱tka̱daakni.
11 Ax o̱o̱y tse'e tyun'e̱jkjidi je̱ cho'oxpa̱jkpada je̱tse'e
ñay'amo̱tutú̱vijidi to'k jado'k pa̱n vintso̱ ve'e ku̱du̱tonda
je̱ Jesús.

Ku je̱ Jesús du̱vinka̱a̱jn je̱ ñu̱makmejtsk kuká̱tsivada
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Van'it tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx je̱m tonu̱n viinm tsapko̱jtspa.
Tsonaxy tse'e chapka̱jts.
13 Ku ve'e je̱ it jyajtk, van'it tse'e du̱yaaxjidi je̱
y'ixpa̱jkpata̱jk, nu̱makmejtsk tse'e du̱vinka̱a̱jn, je̱'e̱ tse'e
tyukxa̱a̱jidu kuká̱tsivada.
14 Ya̱'a̱ tse'e je̱ xya̱a̱jta: Simón juu' ve'e tyukxa̱a̱ji Pedro, je̱ts
je̱ y'uts Andrés, Santiago je̱ts Juan, Felipe je̱ts Bartolomé,
15 Mateo je̱ts Tomás, Santiago juu' ve'e je̱ Alfeo je̱ myajntk,
Simón juu' ve'e je̱ cananista partido du̱ma̱a̱t y'ijt,
16 Judas juu' ve'e je̱ Santiago je̱ myajntk, je̱ts Judas Iscariote,
juu' ve'e je̱ Jesús du̱pa̱a̱mnup je̱m je̱ jayu kya̱'m juu' ve'e
tso'oxpa̱jkju̱dup.

Ku je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱yak'ixpu̱jk
(Mt. 4.23-25)

17 Van'it tse'e je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk vyajntkti
je̱m tonu̱n viinm je̱tse'e tyaandi je̱m jo̱y it ka̱jxm. Je̱m

tse'e vye'niduva nu̱may je̱ jayu juu' ve'e tso̱o̱'ndu je̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm je̱ts viijnk tso̱v juu' ve'e je̱m judéait y'it jo̱o̱tm. Je̱mpa tse'e juu' ve'e tso̱o̱'nduva je̱m tiirovit je̱ts sidoonit y'it jo̱o̱tmda. Je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ñu̱je̱'ydu ku̱x y'amo̱tunaxuvaandupe'e je̱ Jesús je̱ts je̱'e̱ ve'e du̱yakjo̱tka̱da'aku̱t je̱ pya'am jáyuda.

18 Je̱m tse'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱m jya'vin ka̱jxmda je̱ ko̱'o̱yjáyuvap; pya̱jkji tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta.

19 Nu̱jom tse'e je̱ jayu du̱to̱nuva'anda je̱ Jesús ku̱x je̱'e̱ ve'e nu̱jom je̱ jayu du̱yakjo̱tka̱daak ma̱a̱t je̱ mya̱kkin.

Pa̱n pa̱n jaty xo̱o̱nda pa̱n pa̱n jaty ka xo̱o̱napta
(Mt. 5.1-12)

20 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱vin'ix je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk je̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Xo̱o̱n xa miitse'eda, ayo̱o̱va jáyuda, m'íttapts miitse'e je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m.

21 'Xo̱o̱n xa miitse'eda pa̱n pa̱n jatye'e u̱xyam yu'o̱o̱'kju̱dup, m'íttapts miitse'e ku'ux.

'Xo̱o̱n xa miitse'eda pa̱n pa̱n jatye'e u̱xyam yaaxtup, mxo̱o̱ndu̱ktapts miitse'e u̱x'o̱o̱k.

22 'Xo̱o̱n xa miitse'eda ku ve'e je̱ jayu mmu'e̱̱kjada mmujo̱t'ánjada ku̱xe'e a̱ts xjaanchjávada, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp, ku ve'e je̱ jayu apu̱k mpa̱mjada, mvinko̱jtspe̱̱tjada, je̱ts ku ve'e mjávajada ax jo'n ko̱'o̱y jayu ku̱m'ijtti.

23 Xo̱o̱ndu̱kta tse'e o̱o̱y ku ve'e ve'em myaktonda, ku̱x myakmo̱o̱ydinupe'e je̱ ma̱ja̱ o̱'yin je̱m tsapjo̱o̱tm. Ve'em je̱'e̱ ve'e je̱ jyu̱jpit jayu du̱toonduva je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta.

24 'Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta pa̱n pa̱n jatye'e kumeenda, mxo̱o̱jntktuts miitse'e yaja ta̱a̱v.

25 'Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta pa̱n pa̱n jatye'e ku'uxta, myu'o̱o̱'kjadapts miitse'e u̱x'o̱o̱k.

'Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta pa̱n pa̱n jatye'e u̱xyam xo̱o̱jntktup, mtsaachvinma'yu̱nyaaxtinupts miitse'e u̱x'o̱o̱k.

26 'Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta ku ve'e je̱ jayu anañu̱joma mkukó̱tsajada, ku̱x ve'eme'e je̱ jyu̱jpit jayu du̱kuko̱jtsidi pa̱n pa̱n jatye'e natyijju̱du je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpada.

"Tso̱kta je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e mtso'oxpa̱jkju̱dup"
(Mt. 5.38-48; 7.12)

27 'Ax nu̱jom tse'e miitsta pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e u̱xyam x'amo̱tunajxtup, jidu̱'u̱mts a̱tse'e nva'añ: Tso̱kta je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e mmu'e̱jkju̱dup. O̱y tse'e xtoojnjadat pa̱n pa̱ne'e mkatso̱jkju̱dup.

28 ẹñụkọ́tsada pạn pạne'e mkọ'ọñụkọjtsijidup.
Nụtsapkọtsta pạn pạne'e mvinkọjtspẹjtjụdup.
29 Pạn pạne'e m'akupạ'kxijidup to'k ado'om aaj,
mọọyduvats jado'k ado'om jẹtse'e mjaa'k'akupạ'kxajadat.
Pạn pạn tse'e mpạjkụxjụdup jẹ mvitụni'kx, masọọktuvats
jẹtse'e jẹ mvitụpa'tk mpạjkụxjadat.
30 Pạn m'amọ́tujụdup tse'e jẹ jayu juu', ax mmọ'ọdap tse'e.
Pạn mpạjkụxjụdup tse'e juu' miitse'e mjẹ'ẹidup, ka'a tse'e
x'amọ́tudat jẹtse'e mmọyụmpijtjidinuvat.
31 Pạn vintsọ xa ve'e xtsọkta jẹtse'e jẹ jayu mto'nụxjadat,
ve'emts miits jẹ'ẹ ve'e xtoojnjiduvat.
32 'Pạn jẹ'ẹjyji xa miitse'e mtsọjktup jẹ jayu juu' miitse'e
mtsọjkjụdup, ¿ti ọ'yints miitse'e mtoondup? Jẹ kọ'ọy jayu
paat xa ve'e ve'em jyátụkada.
33 Ax pạn jẹ'ẹjyjits miitse'e jẹ maa'yụn mtoojnjidup juu'
miitse'e jẹ maa'yụn mto'nụxjụdup, ¿ti ọ'yints miitse'e
mtoondup? Jẹ kọ'ọy jayu paat xa ve'e ve'em jyátụkada.
34 Ax pạn jẹ'ẹjyji tse'e juu' m'anuu'kxmọọydup pạn pạne'e
m'a'íxtup jẹtse'e mmọyụmpijtjidinuvat, ¿ti ọ'yints miitse'e
mtoondup? Kụx natyuk'anoo'kxjụduvap xa ve'e juu' jẹ kọ'ọy
jáyuda jẹtse'e ñay'a'íxjada jẹtse'e juu' ñamyọyụmpijtjidinuvat.
35 Tsọkta pạn pạn jatye'e mtso'oxpạjkjụdup, ọy tse'e
xtoojnjadat jẹtse'e xmọ'ọdat juu', ka'a tse'e x'a'íxtat jẹtse'e
mmọyụmpijtjidinuvat, kụx ve'em xa ve'e jẹ mạjạ ọ'yin
xjayẹ́ptat jẹm tsapjọọtm, jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkts miitse'e
m'íttat. Kụx jẹ Nte'yam tse'e jẹ maa'yụn to'nụxjụdup jẹ kọ'ọy
jáyuda jẹts pạn pạn jatye'e jẹ kukọjtsụn dụkamọọydup jẹ
Nte'yam.
36 Jayẹ́ptats miitse'e jẹ tukmọ'tụn, ve'em ax jo'n jẹ
nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹ'ẹ tse'e jẹ tukmọ'tụn
dụjayẹjpp.

Ka'a ụụ'm jẹ jayu ntọkimpayọ'yumdat
(Mt. 7.1-5)

37 'Ka'ats miitse'e jẹ jayu xtọkimpayọ'ọydat, ve'em
tse'e jẹ Nte'yam mkatọkimpayọ'yjụduvat. Ka'ats
miitse'e jẹ jayu xtọkimpạ́mdat, ve'em tse'e jẹ Nte'yam
mkatọkimpạạjmjụduvat. Mẹẹ'kxjada jẹ tyọ́kinda pạn pạn
jatye'e mto'nụxjụdup juu' ve'e ka ọ́yap, ve'em tse'e jẹ Nte'yam
mtọkinmẹẹ'kxjụduvat.
38 Mọ'ọda jẹ jayu juu', ve'em tse'e jẹ Nte'yam mmọ'ọjadat
nụyojk, ve'em ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e kijpxtup jẹ ọy kijpxụn
mạạt, tsụ'kx, ojts, atajp akọ'ọp. Pạn ọy xa ve'e jẹ mjáyuvinda jẹ
mjoojntykinda, mjaa'kyakmọ'ọdap tse'e juu' nụyojk.
39 Van'it tse'e jẹ Jesús yạ tukmu'a'ixmojkin vya'nụxjidi:

—¿Óo̱yap n'ite'e je̱tse'e je̱ viints jayu je̱ myuviints jayu du̱pavítsu̱t? Pa̱n ve'em xa ve'e ku̱y'it, va'an nu̱me̱jtsk tse'e na̱jkx tyun'avívvupada je̱p jótup.

40 Ni to'ka ve'e je̱ ixpa̱jkpa du̱kanu̱ma̱ja ax jo'n je̱'e̱ juu' ve'e yak'ixpa̱jkjup; óyam tse'e vye'ema, pa̱n taamp xa ve'e je̱p je̱ ixpa̱jkpa kyuvajkyp je̱tse'e du̱jayep je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ ixpa̱jku̱n juu' ve'e tuk'íxjup, jyaye̱jppapts je̱'e̱ ve'e je̱ ma̱jin ax jo'n je̱ yak'ixpa̱jkpa.

41 '¿Vintso̱s je̱'e̱ ve'e y'o̱'yixju̱t je̱'e̱ juu' ve'e je̱ ma̱ja̱ to̱kin du̱ma̱a̱t je̱tse'e du̱putá̱kat je̱ y'uts je̱ y'ajch ukpu̱ je̱ y'uts je̱ cha̱'a̱ juu' ve'e ve̱e̱'nji je̱ to̱kin du̱ma̱a̱t? Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e je̱p vyiimp to'k je̱ ku̱p juu' ve'e va'ajts ma̱j je̱tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e du̱putá̱kat je̱ y'uts juu' ve'e je̱ pi'k po'ox tu̱vyintá̱kaja.

42 Van'it tse'e je̱ y'uts du̱nu̱u̱jma: "Va'an a̱ts du̱yakpítsumu̱ je̱ pi'k po'ox juu' ve'e je̱p mviimp." ¡Me̱jts'aaj me̱jtsjo̱o̱t xa je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ ma̱ja̱ to̱kin du̱ma̱a̱t! Yaknu̱va'ache'e too'va̱jkp du̱tsa̱k je̱ ma̱ja̱ to̱kin juu' ve'e jyayejpp, van'ítnum tse'e y'o̱'yixju̱t je̱tse'e du̱putá̱kat je̱ y'uts je̱ y'ajch ukpu̱ je̱ y'uts je̱ cha̱'a̱ juu' ve'e ve̱e̱'nji je̱ to̱kin du̱ma̱a̱t.

Yaknu̱ja'vipts je̱'e̱ ve'e je̱ ku̱p vintso̱ ve'e tya̱'ma
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

43 'Ka'a xa ve'e ti o̱y ku̱p juu' ve'e du̱yakta̱'mip je̱ ko̱'o̱y ju̱'kx; ka'ava tse'e ti ko̱'o̱y ku̱p juu' ve'e du̱yakta̱'mip je̱ o̱y ju̱'kx.

44 Je̱ tya̱a̱jm ka̱jxe'e yaknu̱java pa̱n vintso̱ ve'e je̱ ku̱p. Ka'a tse'e je̱ higo ta̱a̱jm ka'a tse'e je̱ tsaaydum ta̱a̱jm yaktuk je̱m ápit ka̱jxm.

45 Je̱ o̱y jayu, o̱yts je̱'e̱ ve'e juu' du̱ka̱ts ku̱x ijtpe'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ y'o̱y je̱'e̱; ax je̱ ko̱'o̱y jayu, ka óyapts je̱'e̱ ve'e juu' du̱ka̱ts ku̱x ijtpe'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱. Juu' xa ve'e je̱ jayu kya̱jtsp, je̱mts je̱'e̱ ve'e jya'vin ka̱jxm cha̱a̱'n.

Je̱ ta̱jk juu' ve'e tso̱o̱'ntk je̱ja tsaku̱jx je̱ts je̱ ta̱jk juu' ve'e tso̱o̱'ntk je̱m naxviinmji
(Mt. 7.24-27)

46 '¿Tya̱jxts a̱ts miitse'e xtijta: "Vintsá̱n, Vintsá̱n"?, ax ka'a tse'e xtonda juu' a̱ts miitse'e nvaajnjidup.

47 U̱xyam a̱ts miitse'e nvaajnjadat vintso̱ je̱'e̱ ve'e je̱ jayu juu' a̱tse'e xnu̱miimp, juu' a̱tse'e x'amo̱tunajxp je̱tse'e du̱tún juu' a̱tse'e nka̱jtsp.

48 Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n to'k je̱ jayu juu' ve'e to'k je̱ ta̱jk du̱pa̱a̱m. Ax too'va̱jkp tse'e du̱taji ka̱a̱k je̱tse'e du̱tso̱o̱'ntk je̱ ta̱jk je̱ja tsaku̱jx. Ku tse'e je̱ na̱ko̱m ñajxy, je̱tse'e o̱jts ma̱kk je̱ ta̱jk du̱pati'its, ka'a tse'e y'o̱'yixju̱ vintso̱ ve'e du̱xínu̱t ku̱x je̱ja ve'e tsaku̱jx je̱ ta̱jk cho̱o̱'ntk.

49 Ax jẹ jayu juu' ạtse'e x'amọtunajxp jẹtse'e dụkatún juu' ạtse'e nkạjtsp, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ jayu juu' ve'e dụkataji joma ve'e dụtsọọ'ntk jẹ tyạjk, jẹmji ve'e naxviinm dụpụụjm. Ku tse'e jẹ nạkọm ñajxy, jẹtse'e ọjts mạkk jẹ tạjk dụpati'its, játyjits jẹ'ẹ ve'e kyítuni. Vintọkikạjxts jẹ'ẹ ve'e.

7

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky to'k jẹ tojpa jẹ vyintsạ́n jẹ tyoompa
(Mt. 8.5-13)

1 Ku ve'e jẹ Jesús dụmukọjtskụjx jẹ nụmay jayu, van'it tse'e tyạjki jẹm capernaaumit kyajpụn jọọtm.

2 Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ tojpa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip nụmọ́kupx jẹ tojpatạjk. Ọọy tse'e dụtuntsạk y'ijt to'k jẹ tyoompa juu' ve'e pạjkjup, ọọ'kụn ámanits jẹ'ẹ ve'e vye'na.

3 Ku tse'e jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n jẹ kạts dụmọtu jẹts jẹme'e jẹ Jesús vye'na, van'it tse'e dụkejx jẹ israeejlit jẹ myụ́jit jáyuda juu' ve'e dụmunoo'kxtụktap jẹ Jesús jẹtse'e ñụnạjkxjụt jẹtse'e jẹ toompa dụyakjọtkạda'akụt.

4 Ku tse'e jyẹ'ydi joma ve'e jẹ Jesús, van'it tse'e dụmunoo'kxtkti. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:

—Pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n jẹ maa'yụn xtoojnjat

5 kụx ọọyts jẹ'ẹ ve'e ụụ'm jẹ njáyuvamda dụtuntsạk jẹtse'e dụyakjapyạạjmji ạạts jẹ ntsaptạjk.

6 Van'it tse'e jẹ Jesús dụmạạdi jẹ jáyuda. Ax ku tse'e tạ́mani vyẹ'nada joma ve'e jẹ tạjk, van'it tse'e jẹ tojpa tạjk jẹ vyintsạ́n dụkejx jẹ jayu juu' ve'e myạạtnayja'vijidup jẹtse'e ọjts jẹ Jesús dụnạạjmada:

—Vintsạ́n, kadi ve'em xpayọ'ọy jẹtse'e mmínụt yam ạts ntạk'am, kụx ka'a xa ạtse'e nvinmachjụ jẹtse'e yap ạts ntụjkp mtạ́kat.

7 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e tụnkanayjávaja jẹts ạtse'e viinm mits nmụnạjkxụt. Kọọjyji mits va'anụ jẹtse'e jyọtkạda'akụt ạts jẹ ntoompa, ax jọtkạda'akupts jẹ'ẹ ve'e.

8 Kụx jẹm xa ve'e pạn ạtse'e xyakkutojkjip; jẹmpa tse'e ạts jẹ ntojpa juu' ạtse'e nyakkutojkjivap. Ku ạtse'e to'k nmụụjma jẹtse'e ñạjkxụt, nạjkxpts jẹ'ẹ ve'e; ku ạtse'e jado'k nmụụjma jẹtse'e myínụt, miimpts jẹ'ẹ ve'e; ku ạtse'e jẹ ntoompa juu' ntukpava'añ, tyuumpts jẹ'ẹ ve'e.

9 Ku tse'e jẹ Jesús dụ'amọtunajxy, atụva atọki tse'e yaktaajnji jẹ kạts juu' ve'e jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n kyẹjx. Van'it tse'e vya'kụmpijt jẹtse'e dụnụụjmi jẹ nụmay jayu juu' ve'e panạjkxjụdup:

—Tyṵvam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹ̱ts yaja nṵjom israeejlit y'it jạạt, ni to'ka ạtse'e tṵnkapaa'ty juu' ạtse'e xjaanchja'vip ax jo'n to'k jẹ̱ jayu juu' ạtse'e xnṵkẹjxip.

10 Ku ve'e jẹ̱ kukạ́tsiva vyimpijttini jẹ̱m tyạk'am, jọtkạda'akyani tse'e dṵpaattini jẹ̱ tojpatạjk jẹ̱ vyintsạ́n jẹ̱ tyoompa.

Ku jẹ̱ Jesús dṵyakjoojntykpạjknuva to'k jẹ̱ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk jẹ̱ myajntk

11 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñṵjkx jẹ̱m naiinit kyajpṵn kạjxm. Jẹ̱m tse'e jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk jẹ̱ts jẹ̱ nṵmay jayu myujatyoo'ajada.

12 Ku ve'e jẹ̱ Jesús dṵmutạmi jẹ̱ pạts akạ'ạ joma ve'e jẹ̱ naiinit jayu dṵyaknaa'tojkkạ́xta jẹ̱ kyajpṵnda, van'it tse'e dṵ'ix jẹ̱ts jẹ̱me'e dṵkạ'ạnạjkxta yaknaxtạjkiva to'k jẹ̱ ọọ'kpa, jẹ̱ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjkts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ myajntk, to'kamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e dṵmajntka. Ọọyts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ myukukajpṵn jayu tyunmujatyoo'ajada.

13 Ku tse'e jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n dṵ'ix jẹ̱ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk, jẹ̱tse'e dṵtukmạ't, van'it tse'e dṵnṵṵjmi:

—Kadi mya'axy.

14 Van'it tse'e jyaa'ktạ́mi, jẹ̱tse'e dṵtạạjn jẹ̱ kạ'yṵn, jẹ̱tse'e yọ'y'atṵ́vidi jẹ̱ jayu juu' ve'e dṵpakạạydup. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dṵnṵṵjmi jẹ̱ ọọ'kpa:

—Ạtse'e vaamp, pojtṵkni.

15 Jẹ̱ jayu juu' ve'e ạạ'kani ukve'nip, pojtṵknu tse'e jẹ̱tse'e y'ạjxtkni, jẹ̱tse'e kyọjtspạjknuva. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús dṵtukkạtạjkini jẹ̱ tyaak.

16 Ku ve'e dṵ'ixti jẹ̱ nṵmay jayu, mạ́jum ạạ'k tse'e dṵtuntuk'atṵ́vidi jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dṵyakmạ́jidi dṵyakjaanchidi. Jidṵ'ṵm tse'e vyaandi:

—Ka'adam xa ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵjaa'tyọ́ki jẹ̱ jyayu.

17 Ax yạ'ạ tse'e juu' ve'e jẹ̱ Jesús tyoon, va'kxtk tse'e jẹ̱ ayook. Yaknṵja'vits jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱m nṵjom judéait y'it jọọtm jẹ̱ts jẹ̱ naax jẹ̱ kajpṵn juu' ve'e tạmạnaat.

Jẹ̱'ẹ̱da pạn pạn jatye'e jẹ̱ Yaknạpẹjtpa Juan kyẹjx (Mt. 11.2-19)

18 Ku ve'e ve'em tyoojnji kyọjtsji, van'it tse'e jẹ̱ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk tyukmumaajntykjidi nṵjom juu' jatye'e jẹ̱ Jesús tyoon kyọjts.

19 Van'it tse'e nṵmẹjtsk jẹ̱ y'ixpạjkpa dṵyaaxji jẹ̱tse'e dṵnṵṵjmidi jẹ̱tse'e nạjkx jẹ̱ Jesús dṵ'amọtutṵ́vada pạn jẹ̱'ẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Cristo, juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vyinkọọn jẹ̱tse'e yakkutojknit, uk pạn yak'a'íxupnum jẹ̱'ẹ̱ ve'e.

20 Ku tse'e jyẹ̱'ydi joma ve'e jẹ̱ Jesús, van'it tse'e vyaandi:

—Jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan ạ̱ạtse'e xkẹ̱jxp jẹ̱ts ạ̱ạts mitse'e n'amọ̱tutṵ́vat pạn jẹ̱ Criistovam mitse'e, uk pạn n'a'íxupnum ạ̱ạts jẹ̱'ẹ̱ vine'e.

21 Ku tse'e jyẹ̱'ydi, yakjọ̱tkạdaakyp tse'e vye'na jẹ̱ Jesús nṵmay jẹ̱ jayu, jẹ̱ pa'am dṵtuknṵvaatsni jẹ̱ jayu jẹ̱tse'e jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap dṵyakpítsumni jẹ̱m jẹ̱ jayu jya'vin kạjxmda, nay ve'empa tse'e jẹ̱ viints jayu dṵyakvin'ixpạjkni.

22 Ax jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ kukạ́tsiva dṵ'atsạ̱ạjv:

—Nạjkxṵ xtukmumaaydṵkta jẹ̱ Juan juu' ve'e ṵxyam m'íxtup mmọ́tudup. Tukmumaaydṵkta vintsọ̱ ve'e jẹ̱ viints jayu vyin'ixpạkta, jẹ̱ ṵxkẹ̱t jayu ọ̱y yọ̱'pyạ́kta, ñṵva'atsjada jẹ̱ pa'am pạn pạn jatye'e leprapạjkjṵdup, jẹ̱ nat jayu myọ̱tupạkta, jyoojntykpạjktinuva pạn pạn jatye'e ạ̱ạ'kanda, jẹ̱ts vintsọ̱ ve'e jẹ̱ ayọ̱ọ̱va jayu yaktuknṵjava jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook.

23 Xọ̱ọ̱n xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda pạn pạn jaty ạ̱tse'e ijtp xjaanchja'vidup.

24 Ku ve'e jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan jẹ̱ y'ixpạjkpa ñạ̱jkxtini, van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ nṵmay jayu dṵnṵṵjmidi jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan kạjx. Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ:

—Ku miitse'e mnạjkxti joma ve'e kyapạntsṵṵna, ¿tits miitse'e ọ̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e jẹ̱ jayu juu' ve'e mẹ̱jtsvinmaayp, juu' ve'e ijtp ax jo'n to'k jẹ̱ kapy juu' ve'e ọ̱yvintsọ̱va pọ̱jṵyọ̱'yp?

25 Pạn ka jẹ̱'ẹ̱ kạjxape'e mnạjkxti, ¿tits miitse'e ọ̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e jẹ̱ jayu juu' ve'e va'ajts ọ̱y xạ̱x? Mnṵja'vidup xa miitse'e jẹ̱ts jẹ̱m jẹ̱ yakkutojkpa tyạ̱k'am jẹ̱'ẹ̱ ve'eda juu' ve'e va'ajts ọ̱y naxyọ̱jxjṵdup jẹ̱tse'e ọ̱y ñaajk'ítjada.

26 Pạn ka jẹ̱'ẹ̱ kạjxape'e mnạjkxti, ¿tits miitse'e ọ̱jts x'ixta? ¿To'k vine'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpa? Ax jẹ̱'ẹ̱ tse'e. Ve'emts ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạjmada jẹ̱ts jyaa'knṵmạ́jip jẹ̱'ẹ̱ ve'e nṵyojk jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan jẹ̱ts ka'a ve'e pạn viijnk jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpa.

27 Jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e jidṵ'ṵm jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán y'ava'nip:

Nkejxp xa ạ̱tse'e jẹ̱ nyakkạ̱tsṵyọ̱'yva juu' ve'e mvin-
too'vạ́kajap,
jẹ̱'ẹ̱ tse'e myak'ọ̱'yixjup jẹ̱ too' joma ve'e mnáxṵt.
Jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

28 'Ve'emts ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạjmada jẹ̱ts nṵjom jẹ̱ jayu juu' ve'e joojntykidu jẹ̱ts juu' ve'e ṵxyam joojntykidup, ni pạ̱na tse'e dṵkanṵmạja ax jo'n jẹ̱ Yaknạpẹ̱jtpa Juan; ax jyaa'knṵmạ́jipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ni ka'a jẹ̱ Juan jyapạ̱na juu' ve'e ijtp jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ̱'m —jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Jesús vyaajñ.

29 Ax ku tse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ jayu dụyaknạpejt,
van'it tse'e jẹ nụmay jayu mạạt jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada
dụ'amọtunajxti juu' ve'e kyọjts, kyuvạjktu tse'e jẹts pyaatyp
y'akẹẹguipe'e juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp jẹts jẹ'ẹ ve'e
dụtóndat, yaknụkẹ'xnatạjkidu tse'e ku ve'e ñạpẹjtti jẹ
Yaknạpẹjtpa Juan jẹ ñạpẹjtụn kạjx.
30 Ax jẹ fariseotạjk mạạt jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụkuvạjkti juu' ve'e jẹ Nte'yam
tukmutsọjkjụdu, jẹ'ẹ kạjx tse'e kyayaknạpẹjtjidi.
31 Van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jyaa'kvaajñ:
—Yạ'ạts ạtse'e ntukmu'a'ixmojkidup jẹ jáyuda juu' ve'e
ụxyam joojntykidup.
32 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ pi'k ónụk juu' ve'e ạjxtktup
koo'yiva jẹp maa'y jạạtp jẹtse'e dụnạạjmada jẹ myujatyoo'da:
“Njavinxooxtu ve'e tạạv jẹtse'e m'ẹ́tstat, ka'a tse'e tụm'ẹtsta;
njatukvin'ạạvdu tse'e tạạv jẹ tsaachvinma'yụn ụv jẹtse'e
mya'axtat, ka'a tse'e tụmya'axta.”
33 Miin xa ve'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, ka'a tse'e jẹ tsapkaaky
dụkaajy, ka'a tse'e jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj dụ'uuk; ax ve'emts
miitse'e mva'anda jẹts jẹme'e jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap.
34 Van'itts ạtse'e nmiimpa, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e
Nụpạạmdụka Ijtp, kaayp ookp ạtse'e, jẹts miitse'e mva'anda
jẹts munụyojk ạtse'e nkay n'uu'k jẹts nmạạtnayja'vijidup
ạtse'e jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada jẹts jẹ viijnk tọ́kinax jáyuda.
35 Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam myọọyp jẹ vijin jẹ
kẹjụn, ñụja'vidinupts jẹ'ẹ ve'e jẹts pyaatyp y'akẹẹguip jẹ'ẹ
ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam tyuump kyạjtsp.

Ku jẹ Jesús vye'na jẹp jẹ fariseo Simón tyạk'ap

36 To'k nax tse'e to'k jẹ fariseo dụvạạjv jẹ Jesús jẹtse'e ọjts
dụmạạtkáy jẹm tyạk'am. Van'it tse'e ñụjkx jẹ Jesús jẹtse'e
dụmạạtnajxy kaayva.
37 Ku tse'e dụnụja'vi to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e tọ́kinax jayu,
juu' ve'e jẹ́mit kukajpụn, jẹts jẹme'e jẹ Jesús vye'na jẹm
jẹ fariseo tyạk'am, van'it tse'e dụkạạjn to'k jẹ pọọ'p tsaaj
apạjkin juu' ve'e jẹ pa'ajk xoo'kpa nạạj dụmạạt, jẹtse'e jẹ Jesús
dụnụnụjkx.
38 Ku ve'e jyẹ'y jẹp jẹ Jesús ñaadup tsọv, van'it tse'e yaaxy, jẹ
vyinnạạj tse'e tyuknụta'kxi jẹ Jesús jẹ tyek, jẹtse'e jẹ vyaajy
dụtukpọ'ttạạtsni, jẹtse'e jẹ tyek dụtsuu'kx, jẹtse'e jẹ pa'ajk
xoo'kpa nạạj dụpạạjmji.
39 Ku tse'e jẹ kutạjk dụ'ix jẹts ti ve'e jẹ tạ'ạxtạjk tyuump,
van'it tse'e ñañạ'mụxji: “Pạn jẹ'ẹm yạ'ạ ve'e kụy'it jẹ Nte'yam
jẹ y'ayook kọjtsnajxpa, kụdụnụjávats yạ'ạ ve'e vintsọ yạ'ạ ve'e
jyáyuva pạne'e tọojnjup majtsjup, kụx tọ́kinax jayu xa yạ'ạ
ve'e xi tạ'ạxtạjk.”

40 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ fariseo dụnụụjmi:
—Simón, jẹpe'e juu' ạtse'e nkọtsuvaampy.
Van'it tse'e jẹ fariseo y'atsạạjv:
—Yak'ixpạjkpa, kọtsụ n'it.
41 Jẹtse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—Nụmẹjtsk xa ve'e jẹ yaa'tyạjk to'k jẹ yakmeen'anoo'kxpa dụmuyọ́jada y'ijt. To'k tse'e myuyọ́jaja y'ijt mugọọxk mọ́kupx jẹ denario meen jẹts jado'k vụjxtkupxụk majk.
42 Ka'a tse'e y'ọ'yixjada vintsọ ve'e dụmukuvẹ́ttat. Van'it tse'e jẹ yakmeen'anoo'kxpa myẹẹ'kxụxjidi jẹ yọjta. Nụkọ́tsụts n'it, ¿pạne'e nụyojk dụtsọjkp jẹ yakmeen'anoo'kxpa?
43 Van'it tse'e jẹ Simón y'atsạạjv:
—Ve'em xa ạtse'e ntij jẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e nụyojk jẹ meen dụyọ́jip y'ijt.
Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Ọy xa ve'e xtij.
44 Van'it tse'e jẹ Jesús dụvin'ix jẹ tạ'ạxtạjk, jẹtse'e jẹ Simón dụnụụjmi:
—¿M'ixpe'e yạ tạ'ạxtạjk? Ku xa ạtse'e yaja mtụjk tụntạka, ka'ats ạtse'e jẹ mtsoxk nạạj tụxmạ'ạ jẹts ạtse'e yạ ntek tạạ kụmpuj; ax yạ tạ'ạxtạjk, jẹ vyinnạạjts ạts yạ'ạ ve'e tụxtukpakpuj jẹtse'e tụdụyaktụ'ụts mạạt jẹ vyaajy.
45 Ka'ats ạts mitse'e tụxtsuu'kx; ax jẹts yạ'ạ, ka'anats yạ'ạ ve'e ạts yạ ntek dụtsoo'kx'atụ́va ku ve'e tụtyạka.
46 Ni ka'avats ạtse'e yam nkuvajkm tụxpụụjmja jẹ olivos aceite; ax pyạạjmjits yạ'ạ ve'e tạạv jẹ pa'ajk xoo'kpa nạạj ạts yạ ntek.
47 Ax jẹ'ẹ kạjxts ạts mitse'e nnụụjma, ọ́yam yạ'ạ ve'e ọọy tyuntọkinaxjáyuva tụy'it, jẹ tsọjkụn tse'e juu' ve'e jyayejpp, jẹ'ẹ tse'e dụyaknụkẹ'xnatạjkip jẹts tạ ve'e jẹ Nte'yam tyọkinmee'kxjụ. Jẹ jayu juu' ve'e yụụ'nam yaktọkinmẹẹ'kxp, yụụ'namts jẹ'ẹ ve'e jẹ tsọjkụn dụjayep.
48 Van'it tse'e dụnụụjmi jẹ tạ'ạxtạjk:
—Mee'kx tse'e jẹ mtọkin tyañ.
49 Van'it tse'e jẹ javyạạ'kxtạjk ñavyaajnjidi:
—¿Pạnts yạ'ạ ve'e yạ jayu ñatyijjụ jẹts yạ'ạ ve'e jẹ jayu dụtọkinmee'kx?
50 Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjminuva jẹ tạ'ạxtạjk:
—Jẹ Nte'yame'e tụmyaktsạ'ạkjụ kụx ạtse'e tụxjaanchjáva. Nạjkxni mits ọy aaj ọy jọọt.

8

Jẹ tạ'ạxtajkta juu' ve'e dụputạjkidup y'ijt jẹ Jesús

1 Ku ve'e je̱ it ñajxy, van'it tse'e je̱ Jesús ñajxy tya̱jki je̱m may
kajpu̱n ka̱jxm je̱ mújit je̱ muutskit, je̱tse'e je̱ jayu du̱tuk'ix je̱
o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱'e̱ tse'e tyuk'ixp vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e
je̱ jayu y'itta je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m; mujatyoo'ijidup tse'e
vye'na je̱ ñu̱makme̱jtsk ixpa̱jkpata̱jk.
2 Je̱mpa tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jkta juu' ve'e mujatyoo'ijidu, je̱'e̱ juu'
ve'e je̱ Jesús yakpítsumu̱xjidinu je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱m jya'vin
ka̱jxmda je̱tse'e du̱yakjo̱tka̱daakni juu' ve'e pa̱jkjup ijttu.
Nu̱to'k tse'e je̱'e̱da je̱ María Magdalena, je̱me'e jya'vin ka̱jxm
y'ijt nu̱vuxtojtu̱k je̱ ko̱'o̱yjáyuvap;
3 jado'k tse'e je̱ Juana; jado'k tse'e je̱ Chuza je̱ ñu̱da̱'a̱x, je̱
Chuza juu' ve'e du̱yakkutojkjip je̱ toompata̱jk je̱p je̱ Herodes
tyu̱jkp; jado'k tse'e je̱ Susana; je̱ts je̱ viijnk ta̱'a̱xta̱jkta juu'
ve'e puta̱jkijidup y'ijt ma̱a̱t je̱ joojntykin juu' ve'e y'íxtup
jyaye̱jptup.

Je̱ ta̱a̱mt va̱jpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

4 Nu̱may tse'e je̱ jayu cho̱o̱'ndi je̱m kyajpu̱n ka̱jxmda je̱tse'e
je̱ Jesús na̱jkx du̱'ixta. Ku ve'e je̱ nu̱may jayu ñay'amojkijidi,
van'it tse'e je̱ Jesús vya'nu̱xjidi ya̱ tukmu'a'ixmojkin:
5 —To'k xa ve'e je̱ jayu ta̱a̱mt va̱jpa cha̱a̱'n. Ku tse'e du̱vu̱j je̱
ta̱a̱mt, je̱m tse'e juu' ve'e naxka̱daak je̱ja too' kujk. Van'it tse'e
je̱ jayu du̱tukte̱e̱'ndi je̱tse'e je̱ je̱yyva tá̱nu̱k du̱piivdini.
6 Je̱mpa tse'e juu' ve'e naxka̱daak je̱ja tsaku̱jx joma ve'e peji
je̱ naax. Ku ve'e tá̱vani myux vye'na, ta̱a̱tsnu tse'e je̱'e̱ ka̱jx ku
ve'e je̱ naax kyanika.
7 Je̱mpa tse'e juu' ve'e naxka̱daak je̱ja ápit akujk. Van'it
tse'e je̱ ápit yee'k je̱tse'e du̱ko̱o̱'k'ítu̱mo̱o̱yni je̱ o̱y ojts je̱tse'e
ye̱e̱'ku̱t.
8 Nay je̱mpa tse'e juu' ve'e naxka̱daak je̱ja o̱y naxku̱jx. Je̱'e̱
tse'e ta̱'mi. Je̱m tse'e juu' ve'e naajkma'yiju mó̱kupx ta̱a̱jm.
Van'it tse'e je̱ Jesús ma̱kk kya̱jts:
—Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e je̱m je̱ tyaatsk, va'an tse'e
du̱'amo̱tunaxta.

Je̱'e̱ pa̱n tya̱jx ka̱jxe'e je̱ tukmu'a'ixmojkin yakpu̱u̱jm
(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

9 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk y'amo̱tutú̱vijidi pa̱n
vintso̱ ve'e yakko̱jtsva'ach juu' ve'e tyukmu'a'ixmojki.
10 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Je̱ Nte'yam tse'e mtuknu̱ja'vijidup vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e
je̱ jayu y'itta je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m; ax ka'a tse'e je̱
Nte'yam tyuknu̱já̱vajada je̱'e̱da juu' ve'e u̱u̱'m ma̱a̱t ka'ijttup.
Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts je̱'e̱ ve'e ntukmuko̱tsta je̱ tukmu'a'ixmojkin
ma̱a̱t ku̱x jya'íxtup xa je̱'e̱ ve'e juu' a̱tse'e ntuump, ka'a tse'e

duvinjávada, jyah'amotunajxtupts je'e ve'e juu' atse'e nkajtsp, ka'a tse'e duvinmótuda.

Ku je Jesús dukojtsvaach je taamt vajpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

11 'Ax jidu'um tse'e ya tukmu'a'ixmojkin yakkojtsva'ach. Ve'em xa je'e ve'e je taamt ax jo'n je Nte'yam je kyats je y'ayook.
12 Jeja tse'e too' kujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook. Van'it tse'e jye'ya je ko'oyjáyuvap juu' ve'e dunuvintsanikajxp je ko'oyjayuvaptajkta jetse'e dupajkjini jem jya'vin kajxm je kats je ayook juu' ve'e yakvaajnjidu jets ka'a ve'e dujaanchjávadat, ve'em tse'e dukajayéptat je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.
13 Jeja tse'e tsakujx joma ve'e peji je naax, joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e du'amotunajxtup je Nte'yam je kyats je y'ayook jetse'e dukuvakta je xoojntkun maat, jyaanchja'vidup tse'e ku ve'e vee'n ya it ñaxy. Ax ku tse'e je ko'oyjáyuvap du'ix vintso ve'e duyaktokintóndat, van'it tse'e dukoo'kmaja paamdini je kats je ayook juu' ve'e y'amotunajxtu.
14 Jeja tse'e ápit akujk joma ve'e je taamt yakvuj, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup. Ku ve'e ya it ñaxy, je'e tse'e oo tyun-vinmaaydup je naxviijnit je'e, chojktup tse'e jetse'e kumeen y'íttat, jetse'e xoojntkp ñaajk'ituva'anjada. Je Nte'yam je kyats je y'ayook juu' ve'e y'amotunajxtu, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je taamt juu' ve'e jeja ápit jaat yakvaj jetse'e kyata'mi.
15 Ax jeja tse'e oy naxkujx joma ve'e je taamt yakvuj jetse'e ñaajkma'yiji, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook du'amotunajxtup jetse'e dumaja pamda je oy aaj je oy joot maat jets je tuv jáyuvin maat. Je yuj vinma'yun maat tse'e je jyáyuvin je jyoojntykin vyimpitta ax jo'n je Nte'yam tyukmutsókjada.

Je ta'kxpa tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 5.14-16; Mr. 4.21-25)

16 'Ni pana xa ve'e je ta'kxpa dukana'ak jetse'e juu' dutuknaxjóput ukpu jep maajntkun pa'tkup duyo'otsut; ña'kp je'e ve'e jetse'e kajxm dupum jetse'e ve'em dukuta'kxut anañujoma je jayu juu' ve'e tajkidup jep tujkp.
17 Nay ve'empa tse'e, ka'a xa ve'e tii juu' ve'e yu'uts jetse'e ux'ook kyanukę'xnatákat, ka'a tse'e tii juu' ve'e kayaknuja'vip jetse'e ux'ook je jayu dukanujávat.

18 ’Payo̱ˈo̱yda o̱y juuˈ veˈe mˈamo̱tunajxtup. Pa̱n pa̱n tseˈe
juuˈ du̱ma̱a̱t, jaaˈkyakmo̱ˈo̱p tseˈe; je̱ts pa̱n pa̱n tseˈe juuˈ yu̱u̱ˈn
ve̱e̱ˈn du̱ma̱a̱t, yakpa̱jkjinup tseˈe nu̱jom.

Je̱ˈe̱ juuˈ veˈe je̱ Jesús tyaakjaˈvip
(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús je̱ tyaak je̱ts je̱ yˈutsa̱ta̱jk jye̱ˈydi joma
veˈe je̱ˈe̱; kaˈa tseˈe yˈo̱ˈyixjidi vintso̱ veˈe du̱vinkutá̱madat ku̱x
nu̱mayeˈe je̱ jayu o̱o̱y tyunveˈna.

20 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús je̱ jayu vyaˈnu̱xji:

—U̱xe̱p xa veˈe ta̱kˈaagup je̱ mtaak je̱ts je̱ mˈutsa̱ta̱jk, mitseˈe
myakko̱tsuvaajnju̱dup.

21 Vanˈit tseˈe yˈatsa̱a̱jv:

—Pa̱n pa̱n jaty xa veˈe du̱ˈamo̱tunajxtup je̱ Nteˈyam je̱ kya̱ts
je̱ yˈayook je̱tseˈe du̱kutyonda, je̱ˈe̱ts a̱tseˈe njaˈvidup ax joˈn
a̱ts je̱ nˈuts je̱ nˈajch ku̱yˈijtti, je̱ts a̱ts je̱ nˈuts je̱ ntsa̱ˈa̱, je̱ts a̱ts
je̱ ntaak.

Ku je̱ Jesús du̱yakˈatu̱vi je̱ ma̱kk po̱j
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Toˈk nax tseˈe je̱ Jesús tya̱jki je̱m barco jo̱o̱tm ma̱a̱t je̱
yˈixpa̱jkpata̱jk, je̱tseˈe du̱nu̱u̱jmidi:

—Jaˈmda je̱m jadoˈk adoˈom na̱paˈam.

Je̱tseˈe ña̱jkxti.

23 Yo̱ˈydup tseˈe vye̱ˈnada je̱tseˈe je̱ Jesús myanajxy. Vanˈit
tseˈe ma̱kk pyo̱jˈukvaajñ je̱tseˈe je̱ na̱a̱j kya̱jxmpojtu̱k je̱tseˈe
tya̱jki je̱m barco jo̱o̱tm. Ojtsˈukvaannup tseˈe vyeˈna, jave̱e̱ˈn
jyakunajxni,

24 vanˈit tseˈe du̱yojxti je̱ Jesús, je̱tseˈe du̱nu̱u̱jmidi:

—¡Yakˈixpa̱jkpa! ¡Yakˈixpa̱jkpa! ¡Kunajxumdinuptam xa veˈe
na̱ˈa̱a̱kp!

Vanˈit tseˈe je̱ Jesús jyo̱tvij je̱tseˈe du̱tuknu̱u̱jmi je̱ po̱j je̱ts je̱
na̱a̱j. Vanˈit tseˈe je̱ po̱j yˈatu̱vi je̱tseˈe je̱ na̱a̱j tyuˈujkjajty.

25 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús vyaajñ:

—¿Tya̱jxseˈe je̱ jaanchjaˈvin xkajaye̱pta?

Tsa̱ˈkidup tseˈe je̱tseˈe atu̱va ato̱ki tyuntaandi je̱
yˈixpa̱jkpata̱jk, je̱tseˈe ñayˈamo̱tutú̱vijidi:

—¿Vintso̱s ya̱ˈa̱ vineˈe ya̱ jayu je̱ ma̱kkin o̱o̱y du̱tunjayep? ¡Je̱
po̱j paat je̱ na̱a̱j paat tseˈe du̱pavaˈañ, ax ka̱tsu̱pa̱jkju̱dup tseˈe!

Ku je̱ Jesús du̱yakpítsum je̱ ko̱ˈo̱yjáyuvap je̱m je̱ jayu jyaˈvin ka̱jxm
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Vanˈit tseˈe cho̱o̱ˈndi je̱m galiléait yˈit jo̱o̱tm je̱tseˈe jye̱ˈydi
je̱m jadoˈk adoˈom ma̱ja̱ na̱ˈaka̱ya paˈam je̱m gadaarait yˈit
jo̱o̱tm.

27 Ku tse'e jẹ Jesús pyítsum jẹm barco jọọtm, van'it tse'e
vyinkutą́miji to'k jẹ yaa'tyą́jk juu' ve'e jẹm tsọ kukajpụnip;
jékanits jẹ'ẹ ve'e jẹm jya'vin kąjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap, jékani
tse'e kyanaxyąxjụ. Ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹp tụjkp chụụna; jẹpe'e
aajntkup tyun'it joma ve'e jẹ ọọ'kpa ñaxtą́kada.
28 Ku ve'e dụ'ix jẹ Jesús, van'it tse'e dụvinkọxkteni, jẹtse'e
mąkk dụnụụjmi:
—¿Ti kątsts ụụ'me'e njayẹjpump?, Jesús. Jẹ'ẹ xa
mitse'e jẹ y'Onụk, jẹ Nte'yam, juu' ve'e dụnụkąjxmikąjxp.
Nmunoo'kxtkpts ąts mitse'e jẹts ątse'e kadi xtsaachtún.
29 Ve'em tse'e vyaajñ kụx pyavaampye'e jẹ Jesús jẹ
kọ'ọyjáyuvap jẹtse'e pyítsumnit. May náxanits jẹ'ẹ ve'e
jẹ kọ'ọyjáyuvap tyukkoo'yaja vye'na, nay ve'empa tse'e
cadenatsum jẹm kyą'm jẹts jẹm tyékum jẹ jayu jyayak'itjụ;
ax vinnaajknáxts jẹ'ẹ ve'e jyayaktsum, ve'emts jẹ'ẹ ve'e
dụtukpọjtikụ́x jẹ cadena jẹtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaknąjkxjini
joma ve'e kyapąntsụụna.
30 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́viji:
—¿Tise'e mxąąj?
Van'it tse'e y'atsąąjv:
—Miijl Am ątse'e nxąąj.
Jẹ'ẹ kąjxts jẹ'ẹ ve'e ve'em vyaajñ kụx nụmaye'e jẹ
kọ'ọyjáyuvap tụtyuntuktąjkijini vye'na.
31 Ax jẹ kọ'ọyjáyuvap tse'e dụmunoo'kxtktu jẹ Jesús jẹtse'e
kadi pyakẹ́xjada jẹp kąąk jótup.
32 Jẹm tse'e tonụn viinm vye'niduva nụmay jẹ kẹẹm
jyą'kxta. Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap dụmunoo'kxtkti jẹ Jesús
jẹtse'e myasọ'ọkjadat jẹtse'e nąjkx jẹ kẹẹm dụtuktą́kada. Yak-
jajtụxjụdu tse'e jẹ Jesús.
33 Van'it tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap pyítsumdini jẹm jẹ yaa'tyąjk
jya'vin kąjxm jẹtse'e jẹ kẹẹm dụtuktąjkidi. Van'it tse'e nụjom
jẹ kẹẹm kyụsnoomdi jẹm tonụn viinm jẹtse'e y'ano'midi jẹm
mąją ną'akąya jọọtm. Jẹp tse'e ñax'ọọ'kkąjxtini.
34 Ku tse'e jẹ kẹẹm ixpa dụ'ixti jẹts vintsọ ve'e juu' jaty
jyajty, tsą'kidu tse'e. Jatyji tse'e ñąjkxti jẹm kajpụn kąjxm
jẹtse'e dụ'ava'nidi juu' ve'e toojnju kọjtsju.
35 Van'it tse'e jẹ nụmay jayu pyítsumdi, jẹtse'e nąjkx dụ'ixta
pąn ti ve'e tụtyunjụ tụkyątsjụ. Ku tse'e jyẹ'ydi joma ve'e
jẹ Jesús, jẹm tse'e dụpaatti jẹ yaa'tyąjk juu' ve'e jẹm jya'vin
kąjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap tụy'it. Jẹmts jẹ'ẹ ve'e chụụna jẹ Jesús jẹ
tyek mutąm, xą́xani jẹts ọ́yani jẹ vyinma'yụn. Tsą'kidu tse'e
jẹ jáyuda ku ve'e dụ'ixti.
36 Pąn pąn jatye'e dụ'ixtu pąn vintsọ ve'e jẹ Jesús
dụyakjọtkądaaky jẹ jayu, vyaajnjidu tse'e jẹ jayu juu' ve'e
jẹ'ydu.

37 Van'it tse'e nu̱jom je̱ jé̱mit jayu o̱o̱y tyuntsa̱'kidi, je̱'e̱ ka̱jx
tse'e du̱munoo'kxtkti je̱ Jesús je̱tse'e je̱m cho̱o̱'nnit. Van'it
tse'e je̱ Jesús tya̱jki je̱m barco jo̱o̱tm je̱tse'e vyimpijtni je̱m
jado'k ado'om ma̱ja̱ na̱'aka̱ya pa'am.
38 Je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱m jya'vin ka̱jxm
tu̱y'it, jyamunoo'kxtk tse'e je̱ Jesús je̱tse'e ku̱du̱yakjajty je̱tse'e
ku̱du̱ma̱a̱di. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji je̱tse'e tyánu̱t.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
39 —Vimpijtni je̱m mta̱k'am je̱ts avana ti maa'yu̱ne'e je̱
Nte'yam tu̱mto'nu̱xju̱.
Van'it tse'e ñu̱jkx je̱ yaa'tya̱jk je̱tse'e je̱ kajpu̱n
du̱vaajnjiku̱jx nu̱jom juu' ve'e je̱ Jesús tyoon je̱'e̱ ka̱jx.

Je̱ Jairo je̱ ña̱a̱x je̱ts je̱ ta̱'a̱xtajk juu' ve'e je̱ Jesús je̱ vyit du̱to̱o̱n
(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ku tse'e je̱ Jesús jye̱'ynuva je̱m jado'k ado'om ma̱ja̱
na̱'aka̱ya pa'am, je̱m tse'e nu̱may je̱ jayu o̱o̱y tyun'a'íxjidini
vye'na, o̱o̱ye'e tyunxo̱o̱ndu̱kta ku ve'e jye'ya.
41 Van'it tse'e to'k je̱ yaa'tya̱jk jye̱'y juu' ve'e je̱p tsaptu̱jkp
du̱nu̱vintsá̱nip, Jairo ve'e xya̱a̱j. Van'it tse'e je̱ Jesús
du̱vinko̱xkteni je̱tse'e du̱munoo'kxtk je̱tse'e je̱m tya̱k'am
ña̱jkxu̱t
42 ku̱x je̱me'e to'k je̱ ña̱a̱x juu' ve'e makme̱jtsk joojnt
jo'n ve'nip, to'kamts je̱'e̱ ve'e du̱na̱a̱xa, o̱o̱'ku̱n ámanits je̱'e̱
ve'e vye'na. Ku tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx, nu̱may tse'e je̱ jayu
tyumpana̱jkxji je̱tse'e tyunyak'atijmojkni.
43 Je̱m tse'e nu̱may jayu akojkm ña̱jkxpa to'k je̱ ta̱'a̱xta̱jk
juu' ve'e makme̱jtsk joojntani du̱jaye̱jpp je̱ vinnu̱jkxju̱
pa'am, tá̱vani tse'e je̱ tso̱'yivata̱jk du̱tukmujokya̱jxni nu̱jom
juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ni pa̱na tse'e kya'o̱'yixji je̱tse'e
yakjo̱tka̱da'akju̱t.
44 Van'it tse'e je̱p naadup tso̱v je̱ Jesús je̱ vyitu̱paa'v
du̱to̱o̱jnji. Tun jatyji tse'e y'atú̱vini je̱ vinnu̱jkxju̱ pa'am.
45 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—¿Pa̱nts a̱tse'e tu̱xtá̱n?
Ku tse'e ni pa̱na du̱kakuvu̱jk, van'it tse'e je̱ Pedro je̱ts je̱
myujatyoo'da vyaandi:
—Yak'ixpa̱jkpa, ya̱ nu̱may jayu xa mitse'e m'atijmojkjup,
¡je̱tse'e x'amo̱tutu̱va pa̱n pa̱ne'e tu̱mta̱nju̱!
46 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—Je̱ja xa ve'e je̱ jayu pa̱n pa̱n a̱tse'e tu̱xtá̱n, ku̱x nja'vi a̱tse'e
ta̱a̱v je̱ts ta̱ a̱tse'e je̱ nma̱kkin nyaktún.
47 Ku tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ñayja'viji je̱ts nu̱ke̱'xnatá̱ka
ve'e tyaajñ, van'it tse'e tyuntsa̱'kini je̱tse'e nu̱nmíppnup
du̱nu̱nu̱jkx je̱ Jesús, je̱tse'e du̱vinko̱xkteni, je̱tse'e je̱ja je̱

nu̱may jayu vyinkujk du̱'ava'ni je̱ts tya̱jxe'e du̱ta̱a̱jn je̱ts vintso̱ ve'e tun jatyji jyo̱tka̱daakni.

48 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:

—Mjo̱tka̱daaknu xa ve'e ta̱a̱v je̱'e̱ ka̱jx ku a̱tse'e tu̱xjaanchjáva. Na̱jkxni o̱y aaj o̱y jo̱o̱t.

49 Ko̱jtspna tse'e je̱ Jesús vye'na, van'it tse'e to'k je̱ jayu jye̱'y, je̱m tse'e je̱ Jairo tya̱k'am cha̱a̱'n, je̱tse'e je̱ Jairo du̱nu̱u̱jmi:

—Ta̱vani xa ve'e je̱ mna̱a̱x y'a̱a̱'k. Kadi xjaa'k'atsu'ux ya̱ yak'ixpa̱jkpa.

50 Ku tse'e je̱ Jesús du̱'amo̱tunajxy, van'it tse'e vyaajñ:

—Kadi mtsa̱'a̱ga. Ko̱o̱jyji xa a̱tse'e xjaanchjávat je̱tse'e je̱ mna̱a̱x jyo̱tka̱daaknit.

51 Ku tse'e jye̱'ydi joma ve'e je̱ ta̱jk, ni pa̱na tse'e je̱ Jesús du̱kayakjajtji je̱tse'e du̱ma̱a̱tta̱kat, je̱ Peedroji ve'e, je̱ Santiago, je̱ Juan, je̱ts je̱ kiix ónu̱k je̱ tyee' je̱ tyaak.

52 Tum ñu̱yaaxtup tum ñu̱tsaachvinmaaydup tse'e je̱ jayu vye̱'nada je̱ kiix ónu̱k. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Kadi mya'axta. Ka'a xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ kiix ónu̱k y'a̱a̱'ka, maapji ya̱'a̱ ve'e.

53 Yaktukxiik tse'e ku̱x ñu̱ja'vidup je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱a̱'kani je̱'e̱ ve'e vye'na.

54 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ kiix ónu̱k je̱ kya̱'a̱j du̱ko̱o̱jnu̱k, je̱tse'e ma̱kk kya̱jts, je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Kiix ónu̱k, pojtu̱kni.

55 Van'it tse'e je̱ kiix ónu̱k jyoojntykpa̱jknuva je̱tse'e jatyji pyojtu̱kni. Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ je̱tse'e du̱yakkáydat je̱ kiix ónu̱k.

56 Atu̱va ato̱ki tse'e je̱ tyee' je̱ tyaak tyuntaandi. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi je̱ts ni pa̱na ve'e du̱kavaajnjadat je̱ts ti ve'e tu̱tyunju̱ tu̱kya̱tsju̱.

9

Ku je̱ Jesús du̱'akejxva'kxti je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk ka'amaayva (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱yaknay'amojkiji je̱ ñu̱makme̱jtsk ixpa̱jkpata̱jk je̱tse'e du̱mo̱o̱jy je̱ kutojku̱n je̱tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap du̱yakpítsumdat je̱m je̱ jayu jya'vin ka̱jxmda je̱tse'e je̱ jayu du̱tuknu̱va'atstat jyajuu'pa'ama juu' ve'e mya̱a̱tta.

2 Van'it tse'e du̱ke̱jxti ka'amaayva, je̱tse'e je̱ jayu du̱tuknu̱jávadat je̱ts cha̱jkpe'e je̱ Nte'yam je̱tse'e je̱ jayu ñapya̱a̱jmjidinit je̱m je̱'e̱ y'am kya̱'m, je̱tse'e du̱yakjo̱tka̱da'aktat pa̱n pa̱n jatye'e pa̱jkju̱dup.

3 Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Ka'a tse'e ti xmutsǫǫ'ndat juu' ve'e m'ajǫǫtadap jẹja too' aajy, ka'a tse'e xmutsǫǫ'ndat jẹ tajk, ka'a tse'e jẹ apạjkin, ka'a tse'e jẹ tsapkaaky, ni ka'ava tse'e jẹ meen. To'k ni'kxji ve'e jẹ mvit xmunạjkxtat juu' ve'e mjayẹjptup.

4 Kụjyajomatụjka tse'e mtạ́kadat, jẹja tse'e mnamyáyjadat pạn vinxụp xạạj ve'e mtanava'anda jẹm kajpụn kạjxm.

5 Pạn joma tse'e jẹ jayu mkakuvạ́kjada, mtsǫǫ'ndinup tse'e jẹm jẹtse'e xvinxíttat jẹ mtekta jẹtse'e vyánụkụt jẹ naxvay juu' ve'e tụxpava'akta jẹm kyajpụn jǫǫtm, ve'em tse'e dụnụjávadat jẹts ka ǫ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyoondup.

6 Nạjkxtuts jẹ'ẹ ve'e jẹm nụjom pi'k kajpụn kạjxmda, ve'em tse'e dụvaajnjada jẹ jayu jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook, yakjǫtkạdaaktuvap tse'e pạn pạn jatye'e pạjkjụdup jyajomatsǫva.

Ku jẹ Yaknạpẹjtpa Juan y'ǫǫ'kni
(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Ku ve'e jẹ yakkutojkpa Herodes jẹ kạts dụmǫtu ti ve'e jẹ Jesús tyuump, ǫǫy tse'e jẹ vinma'yụn dụtunjayejp kụx jẹme'e juu' ve'e vaandup jẹts joojntykpạjknuva ve'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan.

8 Jẹmpa tse'e pạn pạne'e vaanduvap jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpa Elías jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ ve'e joojntykpạjknuva jẹtse'e ñaajknụkẹ'xnatạjkijinuva. Nay jẹmpa tse'e pạn pạne'e vaanduvap jẹts joojntykpạjknuva ve'e jẹ viijnk juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpa.

9 Ax jẹ Herodes tse'e vaan:

—Nyakjayyukpojxjinu xa ạtse'e jẹ Juan. ¿Pạnts jẹ'ẹ n'it vine'e juu' ạtse'e ǫǫy jẹ jayu xtuntukmumaajntyktup?

Yak'ixuvaan tse'e jẹ Jesús.

Ku jẹ Jesús jẹ jayu dụyakkaajy nụmugǫǫxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

10 Ku ve'e jẹ kukạtsivatạjk vyimpijttini, van'it tse'e jẹ Jesús dụvaajnjidi pạn ti jatye'e ǫjts dụtonda. Van'it tse'e pyavǫǫjvjidi jẹtse'e ñạjkxti joma ve'e to'k jẹ apụk it, jẹ betsáidait kajpụn mutạm.

11 Ku ve'e jẹ nụmay jayu dụnụja'vidi, van'it tse'e dụpanạjkxti jẹ Jesús. Van'it tse'e kyuvạjkjidi, jẹtse'e vya'nụxjidi vintsǫ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, jẹtse'e dụyakjǫtkạdaakni pạn pạn jatye'e pạjkjụdup.

12 Ku ve'e tánani jẹ it vye'na, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ ñụmakmẹjtsk ixpạjkpatạjk vyinkutạ́mijidi jẹtse'e ña'mụxjidi:

—Pakẹjxtini to'k aaj yạ jáyuda jẹtse'e nạjkx dụ'íxtada jẹ kyaaky jẹ tyǫjkx jẹm pi'k kajpụn kạjxmda jẹts jẹm kam jǫǫtm

jẹts jẹ it joma ve'e pyọọ'kxtat, kụx ka'a xa ve'e yaja tii ni tía joma ụụ'me'e yájada.
13 Van'it tse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:
—Miitse'e myakkáydap.
Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Ka'a xa ạạtse'e ụxyam ntimạạda, mugọọxkji ạạtse'e yap jẹ tsapkaaky nmạạda jẹts mẹjtskji jẹ ajkx. ¿Ukpụ nạjkxp ạạts vine'e njoy jẹ kaaky jẹ tọjkx jẹtse'e nụjom kyáydat?
14 Ax jẹ jayu tse'e juu' ve'e jẹm ve'nidup, nụmugọọxk miijl jo'n tse'e y'ijtti jẹ yaa'tyạjk. Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi jẹ y'ixpạjkpada:
—Pạjkva'kxtats yạ jayu nụvụjxtkupxụk majk jaty jo'n jẹtse'e xyak'ạjxtụktat.
15 Ve'em tse'e dụtoondi. Jẹtse'e nụjom y'ạjxtkti.
16 Van'it tse'e jẹ Jesús dụkọọjnụk mugọọxk jẹ tsapkaaky jẹts mẹjtsk jẹ ajkx. Van'it tse'e jẹm tsajm tsọ pyat'ix jẹtse'e jẹ Nte'yam dụkukọjtsji. Van'it tse'e dụyakva'kxy, jẹtse'e dụmọọydi jẹ y'ixpạjkpatạjk, jẹtse'e jẹ nụmay jayu dụtukvinkukạ'yidi.
17 Ax nụjom tse'e jẹ jayu kyaaydi jẹtse'e kyooxjidi. Ku ve'e jẹ jayu kyakyạjxti, van'it tse'e dụpạkmojktini jamakmẹjtsk kach jẹ tsapkaaky kunax jẹts jẹ ajkx kunax.

Ku jẹ Pedro dụ'ava'ni jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

18 To'k nax tse'e jẹ Jesús naaydum chapkạjts. Jẹm tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk dụmạạdada vye'na. Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:
—¿Vintsọse'e jẹ jayu vya'anda, pạ́nụk ạtse'e?
19 Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Jẹm xa ve'e pạne'e vaandup jẹts mitse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan, jẹmpa tse'e pạne'e vaanduvap jẹts jẹ Elías mitse'e, nay jẹmpa tse'e pạne'e vaanduvap jẹts mitse'e nụto'k juu' ve'e ijt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa, jẹ'ẹk tse'e joojn-tykpạjknuva.
20 Van'it tse'e dụ'amọtutụ́vidi:
—Jẹts miitsta, ¿vintsọts miitse'e mvaanduva jẹts pạn ạtse'e?
Van'it tse'e jẹ Pedro y'atsạạjv:
—Mits xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni jẹ y'ọọ'kụn
(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

21 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dụtukpavaandi jẹts ni pạna ve'e dụkavaajnjadat jẹts jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo.
22 Jẹtse'e dụnụụjmidi:

—Tun vinkǫpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹts ą̱tse'e ǫǫy ntuntsaachpaa'tụt. Ka'ats ą̱tse'e xkuvą́ktat jẹ israeejlit jẹ myújit jáyuda, jẹ tee'tą̱jk jẹ vyintsą̱nda, jẹts jẹ tsaptụjkpit yak'ixpą̱jkpatą̱jk. Xyak'ǫǫ'ktapts ą̱tse'e jẹ jayu; ax joojntykpą̱jknuvapts ą̱tse'e kutoojk xą̱ą̱j, ą̱ts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpą̱ą̱mdụka Ijtp.

23 Van'it tse'e dụnụụjmidi nụjom jẹ jáyuda:

—Pą̱n pą̱n xa ve'e dụtsǫjkp jẹtse'e y'ijtnit ą̱ts mą̱ą̱t, va'an tse'e dụmasǫkką̱jxni jẹ y'avintsǫ vinma'yụn, jẹtse'e jǫ́vum xą̱ą̱j je jyǫǫt jẹ jya'vin dụmą̱kkpą́mụt jẹtse'e chaachpaa'tụt ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹ y'ǫǫ'kụn dụ'anąjkxip ku ve'e jẹ cryuuz dụpakụ'ụ, jẹts ą̱tse'e xpamiinnit.

24 Kụx pą̱n pą̱n xa ą̱tse'e xkajaanchja'vip kụxe'e dụtsą̱'ą̱ga jẹtse'e y'ǫǫ'kụt, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụjayẹ́pụt jẹ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp. Ax pą̱n pą̱nts ą̱tse'e ijtp xjaanchja'vip, ǫ́yame'e y'ǫǫ'kụt ą̱ts kąjx, jẹ'ẹ tse'e dụjayẹjpnup jẹ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp.

25 Ni vinxụpa xa jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu kyato'nụxjụt ku ve'e dụjẹ'ẹiką́xụt nụjom yą̱ naxviijnit it jẹtse'e vyintǫ́kiyụt jẹ jayu jẹ jyǫǫt jẹ jya'vin.

26 Kụx pą̱n pą̱n xa ą̱tse'e xtuktsǫ'ǫtyoomp jẹtse'e ą̱ts jẹ nką̱ts jẹ n'ayook dụtuktsǫ'ǫtyoompa, ntuktsǫ'ǫtyoompapts ą̱ts jẹ'ẹ ve'e ku ą̱tse'e nmiinnuvat ą̱ts jẹ nmą̱jin mą̱ą̱t, ą̱ts jẹ nTee' jẹ myą̱jin mą̱ą̱t, jẹts jẹ va'ajts ángeles jẹ myą̱jin mą̱ą̱t.

27 Tyúvam xa ą̱tse'e nva'añ jẹts jẹja ve'e jẹ jáyuda juu' ve'e yaja ijttup jẹtse'e kya'ǫǫ'ktat pą̱n ka'ana ve'e dụ'ixta jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn myin.

Ku jẹ Jesús tyikts jẹtse'e y'ajaj y'atụ'kx
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Toodojtụk xą̱ą̱j jo'nani tse'e jẹ it ñaxy vye'na ku ve'e jẹ Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e ñụjkx tsapkǫjtspa, jẹ'ẹ tse'e dụvǫvụtsǫǫ'n jẹ Pedro, jẹ Santiago, mą̱ą̱t jẹ Juan. Van'it tse'e pyẹjtti joma ve'e to'k jẹ kǫpk.

29 Tsapkǫjtsp tse'e jẹ Jesús vye'na, van'it tse'e jẹ vyiijn jẹ y'aaj tyikts jẹtse'e jẹ vyit ǫjts tyumpǫǫ'pikụ́x jẹtse'e y'ajaj y'atụ'kx.

30 Van'it tse'e vya'kkẹ'xti nụmẹjtsk jẹ yaa'tyą̱jk jẹtse'e dụmą̱ą̱tnakyǫjtsjidi jẹ Jesús. Jẹ Moisés jẹts jẹ Elíasts jẹ'ẹ ve'e ijttu.

31 Naa'víttjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹ tsapjǫǫtmit mą̱jin; jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e kyǫjtstup ku ve'e jẹ Jesús y'ǫǫ'kụt jẹm Jerusalén.

32 Manajxtu tse'e jẹ Pedro mą̱ą̱t jẹ myujatyoo'tą̱jk. Ku tse'e jyǫtvijti, van'it tse'e dụ'ixti jẹ Jesús jẹ myą̱jin mą̱ą̱t jẹts janụmẹjtsk jẹ yaa'tyą̱jk juu' ve'e jẹ Jesús myą̱ą̱tténidup.

33 Nąjkxtinup tse'e vyẹ'nada nụmẹjtsk jẹ jayu, van'it tse'e jẹ Pedro dụnụụjmi jẹ Jesús:

—Yak'ixpa̱jkpa, o̱y xa je̱'e̱ ve'e ku a̱a̱tse'e yaja n'it. Va'ants a̱a̱ts du̱pu̱mu̱ toojk je̱ pi'k ojts atya̱jk: to'k mits mje̱'e̱, je̱ts to'k je̱ Moisés jye̱'e̱, je̱ts jado'k je̱ Elías jye̱'e̱.

Ax ka'a tse'e je̱ Pedro du̱nu̱java pa̱n ti ve'e kya̱jtsp.

34 Ko̱jtspna tse'e vye'na ku ve'e to'k pa̱k je̱ vínu̱ts ñu̱je̱'yjidi je̱tse'e yo'tsjidi. Ax tsa̱'kidu tse'e je̱ ixpa̱jkpata̱jk ku ve'e yo'ts'ukvaajnjidi je̱ vínu̱ts.

35 Je̱p tse'e vínu̱ts akujkp myo̱tu to'k je̱ ayook. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ya̱'a̱ xa ve'e a̱ts je̱ n'Onu̱k, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntsa̱jkp. Amo̱tunaxta juu' ve'e kya̱jtsp.

36 Ku ve'e je̱ ayook y'atu̱vi, van'it tse'e du̱'ixti je̱ts naaydume'e je̱ Jesús vye'nini; ama̱'a̱t tse'e tyaandi. Ka'a tse'e du̱pa̱nvaajnjidi juu' ve'e y'ixtu, van'ítnume'e ku ve'e je̱ Jesús jyoojntykpa̱jknuva.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky to'k je̱ jayu juu' ve'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ ko̱'o̱yjáyuvap
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Je̱ ku'óxit tse'e, je̱me'e ko̱pk viinm kya̱daaktini vye'na, van'it tse'e nu̱may je̱ jayu je̱ Jesús du̱'ana̱jkxidi.

38 Je̱m tse'e nu̱may jayu akojkm to'k je̱ yaa'tya̱jk vye'na juu' ve'e ma̱kk du̱muko̱jts je̱ Jesús, je̱tse'e vyaajñ:

—Yak'ixpa̱jkpa, ixu̱ to'k aaj a̱ts je̱ nmajntk ku̱x je̱'e̱jyji ve'e to'k a̱ts nmajntkip.

39 Ax to'k tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap a̱ts je̱ n'ónu̱k du̱mach je̱tse'e du̱yakya'axy, je̱tse'e du̱xitu̱yo̱'o̱y je̱tse'e je̱p a̱ts je̱ n'ónu̱k y'ávup pyítsum je̱ a̱a̱'pk. Ax tsaachpaatp tse'e a̱ts je̱ n'ónu̱k, ka'a tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap myaso̱'o̱kuva'añju̱.

40 Ta̱̱vani xa a̱tse'e njamunoo'kxtu̱kta ya̱ m'ixpa̱jkpata̱jk je̱tse'e du̱yakpítsumdat je̱ ko̱'o̱yjáyuvap, ax ka'a tse'e y'o̱'yixjidi.

41 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atsa̱a̱jv:

—¡Miits xa je̱'e̱ ve'eda juu' ve'e je̱ Nte'yam du̱kajaanchja'vidup je̱ts ka vintúvap je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mtoondup! ¿Joma vaatts a̱tse'e njaa'kja'ítu̱t miits ma̱a̱tta je̱tse'e njaa'kjamute̱̱nadat? Yakminu̱ je̱ m'ónu̱k.

42 Ax ku tse'e je̱ mix ónu̱k du̱yakna̱jkxti je̱ja je̱ Jesús vyinkujk, van'it tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap yakkítuji je̱tse'e xyitu̱yo̱'yji. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱tuknu̱u̱jmi je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱tse'e du̱yakjo̱tka̱daakni je̱ mix ónu̱k, je̱tse'e je̱ tyee' du̱tukka̱ta̱jkinuva.

43 Ax nu̱jomda tse'e je̱ jayu atu̱va ato̱ki je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin du̱tuktaandi.

Ku je̱ Jesús je̱ y'o̱o̱'ku̱n du̱'ava'ninuva
(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Atṵva atǫ́kina tse'e vyẹ'nada jẹ jayu mạạt juu' ve'e jẹ Jesús tyuump, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dṵnṵṵjmidi:
44 —Amǫtunaxta ǫy juu' ạtse'e nkǫtsuvaampy, ka'a tse'e xjaa'tyǫ́kidat. Yakpạ́mup xa ạtse'e jẹm jẹ jayu kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
45 Ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e dṵvinmǫ́tudi jẹ y'ixpạjkpatạjk juu' ve'e jẹ Jesús kyạjtsp kṵx kyayaknṵkẹ'xnatạjkipnume'e vye'na jẹtse'e dṵvinmǫ́tudat; tsạ'kidup tse'e jẹtse'e dṵ'amǫtutṵvi'ǫ́yadat pạn vintsǫ ve'e dṵtij.

Jẹ'ẹ juu' ve'e dṵnṵmạ́jip
(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)
46 Van'it tse'e jẹ ixpạjkpatạjk ñakyǫjtsvintsǫv'ukvaajnjidi pạn pạne'e dṵnṵmạjikạjxp ajẹ'ẹjyjida.
47 Ku ve'e jẹ Jesús dṵnṵja'vi vintsǫ ve'e vyinmayda, van'it tse'e dṵpṵṵjm jẹja pya'ayi to'k jẹ pi'k ónṵk,
48 jẹtse'e dṵnṵṵjmi jẹ y'ixpạjkpatạjk:
—Jẹ jayu pạn pạne'e ǫy jayu napyạạjmjup mạạt to'k jẹ pi'k ónṵk ax jo'n yạ'ạ, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ǫy jayu kṵñapyṵmjṵ ạts mạạt. Ax jẹ jayu pạn pạne'e ǫy jayu napyạạjmjup ạts mạạt, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ǫy jayu kṵñapyṵmjṵ mạạt jẹ'ẹ pạn ạtse'e xkẹjxp. Kṵx pạn pạn xa ve'e miitsta naajkpi'kikạjxjup, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e dṵnṵmạ́jip.

"Pạn pạn xa ve'e xkatso'oxpạjkumdup, ṵṵ'm mạạttats jẹ'ẹ ve'e"
(Mr. 9.38-40)
49 Van'it tse'e jẹ Juan ñạ'mṵxji:
—Yak'ixpạjkpa, n'ix ạạtse'e to'k jẹ jayu juu' ve'e mits jẹ mxạạj dṵkǫjtspaatp jẹtse'e dṵyakpítsum jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxm jẹ kǫ'ǫyjáyuvap; ax ve'emts ạạts jẹ'ẹ ve'e nnṵṵjma jẹts ka'a ve'e ve'em jyátṵkat, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ṵṵ'm mạạtta kyavídṵt.
50 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—Ka'a xa miitse'e ve'em kṵxnṵṵjmidi, kṵx pạn pạn xa ve'e xkatso'oxpạjkumdup, ṵṵ'm mạạttats jẹ'ẹ ve'e.

Ku jẹ Jesús dṵtuknṵṵjmi jẹ Santiago mạạt jẹ Juan
51 Ku ve'e tyạ́mini vye'na jẹtse'e jẹ Jesús chajpẹjtnit, van'it tse'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jǫǫt dṵpṵṵjm jẹtse'e jẹm Jerusalén ñṵjkx.
52 Kyẹjx tse'e jẹ kyukạ́tsivada jẹtse'e vyintoo'vạ́kajadat. Ax jẹ'ẹ tse'e jẹ'ydu joma ve'e to'k jẹ pi'k kajpṵn juu' ve'e jẹm samaariait y'it jǫǫtm. Jẹm tse'e dṵja'íxtidi jẹ it joma ve'e jẹ Jesús kṵñamyaajyji.
53 Ax ka'a tse'e jẹ jẹ́mit jayu dṵtsǫjkti jẹtse'e jẹm tyánṵt kṵx y'íxtupe'e jẹts jẹme'e Jerusalén ñạjkxta.

54 Ku ve'e ve'em dṵ'ixti nṵmẹjtsk jẹ y'ixpạjkpa, jẹ Juan mạạt
jẹ Santiago, van'it tse'e jẹ Jesús dṵnṵṵjmidi:
—Majạ Vintsạ́n, ¿mtsạjkpe'e jẹts ạạtse'e jẹ Nte'yam
n'amọ́tuvṵt jẹtse'e jẹ jạạjn dṵyakkṵstạ́kat jẹm tsajviinm
jẹts yạ'ạ ve'e kyutọ́kidat?
55 Van'it tse'e jẹ Jesús vyin'íxjidi jẹtse'e tyuknạ'mṵxjidi.
Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa miitse'e xnṵjávada ti vinma'yṵne'e mjayẹjptup,
kṵx ka ọ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mtonṵmpituvaandup.
56 Ka jẹ'ẹp xa ạtse'e nnṵmiimp jẹts ạtse'e jẹ jayu
nyakkutọ́kiyṵt, jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e jẹ jayu nyaktsọ'ọkṵt,
ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
Van'it tse'e ñạjkxti joma ve'e jado'k jẹ pi'k kajpṵn.

Nṵtoojk jẹ jayu juu' ve'e jẹ Jesús dṵpanạjkxuvaandu
(Mt. 8.19-22)

57 Jẹja tse'e too' aajy vyẹ'nada, van'it tse'e jẹ Jesús to'k jẹ
yaa'tyạjk ñạ'mṵxji:
—Mpanạjkxuvaampy xa ạts mitse'e pạn joma ve'e mnṵjkx.
58 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Jẹp xa ve'e jẹ vaax jẹ y'aajntk joma jẹ'ẹ ve'e chṵṵna,
jẹmpa tse'e jẹ jẹyyva tạ́nṵk jẹ pyẹ'ẹn, ax ạts, jẹ Jayu Juu'
ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp, ni jẹ'ẹts ạtse'e xka'ijtja joma ạtse'e yạ
nkuvajk nkọ'ọkṵt.
59 Van'it tse'e jẹ Jesús dṵnṵṵjmi jado'k jẹ jayu:
—Pamiinni ạts.
Van'it tse'e y'atsạạjv:
—Vintsạ́n, masọọkk ạts to'k aaj jẹts ạtse'e jẹ ntee' nyak-
naxtạ́kat, van'itts ạts mitse'e mpanạjkxnit.
60 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dṵkajayẹjptup jẹ joojntykin
juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp, va'an tse'e dṵyaknaxtạ́kada jẹ
y'ọọ'kpada; jẹts mits, nạjkxṵts jẹtse'e jẹ jayu xvaajnjat vintsọ
ve'e y'ijttinit jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.
61 Van'it tse'e jado'k ñạ'mṵxjuva:
—Mpanạjkxuvaampy xa ạts mitse'e. Masọọkk ạts to'k aaj
jẹts ạtse'e too'vạjkp nạjkx dṵ'avana jẹm njạn'am ntạk'am.
62 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxji:
—Pạn pạne'e ijtp ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹ kaaj yo'on kạ'ạj
dṵmajtsp, van'it tse'e y'ixṵmpit ku ve'e yu'uj, ka'ats jẹ'ẹ ve'e
dṵvinmachjṵ jẹtse'e y'ítṵt jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

10

Ku jẹ Jesús dṵ'akẹjxva'kxy nṵtoogupxṵk majk jẹ
y'ixpạjkpatạjk

1 Tá̱vani tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ve'em vya'añ vye'na, van'it
tse'e du̱vinka̱a̱jn janu̱toogupxu̱k majk je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk
je̱tse'e nu̱me̱jtsk jaty du̱kejx juu' ve'e vintoo'vá̱kajadap je̱ja
nu̱jom kajpu̱n ku̱jx joma je̱'e̱ ve'e ña̱jkxu̱t.
2 Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱ujmidi:

—Oo̱y xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e du̱kah'amo̱tunajxtupna je̱ o̱y
ka̱ts je̱ o̱y ayook. Ve'em xa je̱'e̱ ve'eda ax jo'n je̱ trigo ta̱a̱jm juu'
ve'e pa̱kmojkip. Ax nu̱'eejyji tse'e je̱ toompada. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e,
amó̱tuda je̱ Kam je̱ Vyintsá̱n je̱tse'e je̱ toompa du̱jaa'kké̱xu̱t
je̱tse'e je̱ jayu du̱tuknu̱jávadat je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook.
3 Na̱jkxtats miits. Mpake̱jxtup xa a̱ts miitse'e je̱tse'e m'íttat
ax jo'n je̱ carnero ónu̱kta juu' ve'e najxtup je̱ja nu̱may lobo
akujk.
4 Ka'a tse'e xpavítstat je̱ m'apa̱jkinda, ka'a tse'e xpavítstat
je̱ mmeenda, ni ka'ava tse'e je̱ mka̱'a̱jkta. Ka'a tse'e mtánadat
je̱ja too' aajy ku ve'e je̱ jayu xko̱jtspoo̱'kxtat.
5 Ku ve'e je̱p tu̱jkp mtá̱kadat, ko̱jtspoo̱'kxtats jidu̱'u̱m: "Je̱
Nte'yam je̱ y'o̱y jooot ma̱a̱t tse'e y'ijttinit pa̱n pa̱n jatye'e
tsu̱u̱nidup yaja tu̱jk."
6 Pa̱n mkuva̱jkju̱dup tse'e je̱ o̱y jooot ma̱a̱t, mo̱'o̱jadapts je̱'e̱
ve'e je̱ Nte'yam je̱'e̱ je̱ y'o̱y jooot. Ax pa̱n ka'a tse'e mkuvá̱kjada,
vaajnjada tse'e je̱ jayu je̱ts ka'a ve'e je̱ Nte'yam myo̱'o̱jadat je̱
y'o̱y jooot.
7 Jyajomatu̱jka tse'e mtá̱kadat, je̱ja tse'e mnamyáyjadat
je̱tse'e xkáydat x'oo'ktat juu' ve'e myakmo̱'o̱dap.
Tukka̱daakju̱dupts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu je̱tse'e mmo̱'o̱jadat je̱
mtukjoojntykinda, ku̱x je̱ toompa, vyinmajtsjup je̱'e̱ ve'e
je̱tse'e yakmujóyu̱t. Ka'a tse'e ta̱jkm ta̱jkm mkáydat.
8 Ku ve'e mtá̱kadat je̱m kajpu̱n joootm joma ve'e
myakkuvá̱ktat, mkáydap m'oo'ktap tse'e pa̱n ti ve'e
myakmooydup,
9 yakjo̱tka̱da'akta pa̱n pa̱n jatye'e pa̱jkju̱dup aajnju̱dup
je̱m, je̱tse'e xna̱a̱jmadat: "Je̱ Nte'yam xa ve'e myaaxu̱xju̱dup
je̱tse'e m'ijttinit je̱m y'am kya̱'m."
10 Ax pa̱n mta̱jkidup tse'e je̱m kajpu̱n joootm je̱tse'e
mkayakkuva̱kta, na̱jkxtats je̱ja tyoo' aajy je̱tse'e je̱ jayu
xna̱a̱jmadat:
11 "Nvinxijtp a̱a̱tse'e ya̱ ntek je̱ts a̱a̱tse'e mpu̱jkja ya̱ ñaxvay
juu' ve'e yaja miits mkajpu̱n ku̱jxta a̱a̱ts tu̱mpava'aky, ve'em
tse'e je̱ nu̱ja'vin xjayé̱ptat je̱ts ka'a ve'e mnapyá̱mjada je̱m
je̱ Nte'yam y'am kya̱'m. Ax nu̱jávada tse'e je̱ts tá̱vani ve'e je̱
Nte'yam myaaxu̱xjada je̱tse'e m'ijttinit je̱m y'am kya̱'m."
12 Ve'emts a̱tse'e nva'añ je̱ts ku ve'e du̱paatnit je̱ xa̱a̱j ku
ve'e je̱ jayu yakto̱kimpayo̱'ynit, nu̱yojk tse'e je̱ tsaachpaatu̱n

yakmo̱o̱ydinit je̱ jayu juu' ve'e je̱m kajpu̱n ka̱jxm tsu̱u̱nidup je̱ts ni ka'a ve'e je̱ sodómait jáyuda.

Je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱kaka̱tsu̱pa̱jktup je̱ Nte'yam
(Mt. 11.20-24)

13 ’¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta, coraziinit jáyuda! ¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱ttava, betsáidait jáyuda! Pa̱n ku̱yaktuujn xa ve'e je̱m tiirovit je̱ts sidoonit kyajpu̱n ka̱jxmda je̱ ma̱jin juu' a̱tse'e yaja ntuump u̱xyam paat miits ma̱a̱tta, ku̱vyinmayu̱mpijttinits je̱'e̱ ve'e, ku̱du̱masoo̱ktinits je̱'e̱ ve'e je̱ kyo̱'o̱y joojntykinda, ku̱du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkidits je̱'e̱ ve'e je̱ts ñu̱tsaachvinmaaydupe'e je̱ tyo̱kinda ku ve'e je̱ koompa yo̱'tspa vit ku̱ñatyukxo̱jxjidi je̱tse'e ku̱ñapya̱'mu̱xjidi je̱ jaajm je̱m ñi'kxmda kyo̱jmda.

14 Ku ve'e du̱paatnit je̱ xa̱a̱j ku ve'e je̱ jayu yaktu̱kimpayo̱'ynit, nu̱yojk tse'e je̱ tsaachpaatu̱n myakmo̱o̱ydinit je̱ts ni ka'a ve'e je̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidu je̱m tiirovit je̱ts sidoonit kyajpu̱n ka̱jxmda.

15 Je̱ts miitsta, capernaaumit jáyuda, ¿ve'eme'e mvinmayda je̱ts mtsajpe̱ttape'e? Ax ka'a tse'e, myakpake̱jxtinupe'e je̱m joma ve'e je̱ it juu' ve'e du̱nu̱'avaˈtika̱jxp.

16 ’Pa̱n pa̱n xa miitse'e mka̱ts'amo̱tunajxju̱dup, ve'emts je̱'e̱ ve'eda ax jo'n a̱tse'e ku̱xka̱ts'amo̱tunajxti. Pa̱n pa̱nts miitse'e mkakuva̱jkju̱dup, ve'emts je̱'e̱ ve'eda ax jo'n a̱tse'e ku̱xkakuva̱jkti. Ax pa̱n pa̱n jatyts a̱tse'e xkakuva̱jktup, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n ku̱du̱kakuva̱jkti je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xke̱jxp.

Ku vyimpijttini je̱ nu̱toogupxu̱k majk ixpa̱jkpada

17 Ku ve'e vyimpijttini je̱ nu̱toogupxu̱k majk ixpa̱jkpada, vanˈit tse'e du̱nu̱u̱jmidi je̱ Jesús:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, ku xa a̱a̱tse'e mits je̱ mxa̱a̱j nko̱jtspaaˈty, je̱ ko̱'o̱yjáyuvap paatts a̱a̱tse'e xka̱tsu̱pa̱jktup.

18 Vanˈit tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—N'ix xa a̱tse'e je̱ Satanás ku̱svívup, je̱me'e tsapjo̱o̱tm cha̱a̱'n ax jo'n to'k je̱ vítsu̱k ñaxka̱da'aky.

19 A̱tsts miitse'e nmo̱o̱ydu je̱ kutojku̱n je̱tse'e xtukte̱e̱'ndat je̱ tsaa'n je̱ts je̱ kaa'pyk, je̱'e̱ paat je̱tse'e xyakkutojkjadat je̱ Satanás viinm, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam du̱tso'oxpa̱jkp. Ka'ats miitse'e ti mjátjadat mnáxjadat.

20 O̱yam tse'e vye'ema, ka je̱'e̱ ka̱jxjyap tse'e mxo̱o̱ndu̱ktat ku̱xe'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap mka̱tsa̱pá̱kjada, je̱'e̱ miitse'e nu̱yojk mtukxo̱o̱ndu̱ktap ku̱x javyétani ve'e je̱ mxa̱a̱jta je̱m tsapjo̱o̱tm.

Ku je̱ Jesús xyo̱o̱jntk
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Ku tse'e van'it, jẹtse'e jẹ Jesús xyọọjntk jẹ Espíritu Santo
kạjx, jẹtse'e vyaajñ:
—Tata, mits xa ve'e mkạ'mikụjxp jẹ tsapjọọtmit it jẹts yạ
naxviijnit it. Nkukọjtsjip ạts mitse'e kụx jẹ jayu juu' ve'e jẹ
pi'k ónụk jo'n ijttup, jẹ'ẹts mitse'e mtuknụja'vidu juu' ve'e
myo'tsju jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e natyijjụdup kuvij jáyuda jẹts
juu' ve'e ọọy juu' jaty dụtunnụja'vidup. Ve'em tse'e, Tata, kụx
ve'em xa mitse'e xtsạk.
22 'Nụjom xa ạtse'e jẹ nTee' xtukkạtạjkikụjx. Ni pạna xa
ạtse'e xka'ixa; ạts jẹ nTee'ji ạtse'e x'ixa. Ax ni pạna tse'e
dụka'íxaiva ạts jẹ nTee'; ạtsji ve'e n'ixa, ạts, jẹ'ẹ jẹ y'Onụk, jẹts
jẹ'ẹda pạn pạn jaty ạtse'e ntsạjkp jẹts ạtse'e jẹ nTee' ntuk'íxụt.
23 Van'it tse'e dụvin'ixti jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹtse'e
dụnụụjmidi ajẹ'ẹjyjida:
—Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e jẹ vyiijn dụtuk'íxtup
juu' miitse'e ụxyam m'íxtup,
24 kụx ve'em xa ạts miitse'e nvaajnjada jẹts nụmaye'e
jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta jẹts nụmaye'e jẹ
yakkutojkpa dụja'ixuvaandi juu' miitse'e ụxyam m'íxtup, ax
ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụ'ixti, jyah'amọtunaxuvaanduts jẹ'ẹ ve'e
juu' miitse'e ụxyam m'amọtunajxtup, ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e
dụ'amọtunajxti.

Jẹ ọy samaariait jayu tukmu'a'ixmojkin

25 Van'it tse'e to'k jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpa tyeni jẹtse'e jẹ
Jesús dụtukkạts'ixti. Jidụ'ụm tse'e dụ'amọtutụvi:
—Yak'ixpạjkpa, ¿tis ạts vine'e ntónup jẹts ạtse'e njayẹjpnit
jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp?
26 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—¿Vintsọse'e javyet jẹp jẹ Moisés pyava'nụn kụjxp? ¿Vintsọ
ve'e xkạts?
27 Van'it tse'e jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpa y'atsạạjv:
—"Tsọkta jẹ Mạjạ Vintsán, ụụ'm jẹ nNte'yamamda, nụjom
ja'vin, nụjom aaj nụjom jọọt, nụjom jẹ mmaju mạạt, jẹts
nụjom jẹ mvinma'yụn mạạt. Tsọjktuvats jẹ mmujạntạmda jẹ
mmutạktạmda ve'em ax jo'n viinm mnachọ́kjada."
28 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Ọy xa ve'e tụm'atsạv. Tonụ ve'em jẹtse'e xjayẹjpnit jẹ
joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
29 Kanatyọkimpạmuvaajnjup tse'e jẹ tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpa, jẹ'ẹ kạjx tse'e vyaajñ:
—¿Pạnts jẹ'ẹ ve'e ạts jẹ nmujạntạm jẹ nmutạktạm?
30 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—To'k nax xa ve'e to'k jẹ jayu jẹm Jericó ñụjkx, jẹme'e
Jerusalén chạạ'n. Jẹja tse'e too' aajy kyạda'aky vye'na,
van'it tse'e jẹ mẹẹ'tspa myajtsjidi jẹtse'e pyạjkụxjidi nụjom jẹ

pyąąmdu̱k juu' ve'e myąąt vye'na, je̱ vyit paat tse'e pyąjkjidu, je̱tse'e du̱vo̱jpti, du̱tsii'kti, je̱tse'e du̱masoo̱kti oo̱'ku̱n ámani.
31 Ve'em tse'e jyajty je̱tse'e je̱m ñajxpa to'k je̱ tee'. Ku tse'e du̱'ix, je̱tse'e du̱jąkeek.
32 Nay ve'empa tse'e ñajxpa je̱ tso̱v to'k je̱ Leví je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e du̱putąjkip je̱ tee'tąjk. Ku tse'e du̱'ixpa, nay ve'empa tse'e du̱jąke̱e̱kpa.
33 Ax je̱m tse'e ñajxpa to'k je̱ samaariait jayu. Ku tse'e du̱'ix, tyukmo̱'t tse'e.
34 Van'it tse'e du̱mutąmi je̱ jayu je̱tse'e je̱ xyą'ąjka du̱tuktso̱'yi je̱ pa'ajk tsaaydum nąąj je̱ts je̱ olivos aceite. Van'it tse'e je̱ vit du̱tuknu̱pijt je̱ xyą'ąjka. Van'it tse'e du̱yakpejt je̱m byuurro ni'kxm je̱tse'e du̱yaknu̱jkx joma ve'e to'k je̱ tąjk joma ve'e je̱ jayu myatáñ. Je̱m tse'e to'k tsooj du̱'ix.
35 Ku tse'e je̱ samaariait jayu cho̱o̱'nni je̱ kująpit, van'it tse'e du̱yakpítsum me̱jtsk je̱ denario meen je̱tse'e du̱mo̱o̱jy je̱ kutąjk, je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi: “Nvaate'e to'k aaj yą jayu xjaa'kpa'am'íxu̱t. Pąn mjaa'kyaktuump tse'e je̱ meen, nmukuve̱jtnupts ąts mitse'e ku ątse'e nvimpijtnuvat.”
36 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpąjkpa du̱'amo̱tutu̱vi:
—¿Pąn tse'e mnasja'vip nu̱toojk yą jayu juu' ve'e o̱y du̱mutoon je̱ jayu juu' ve'e yakme̱e̱'ts?, ve'em ax jo'n je̱ myująntąm je̱ myutąktąm o̱y ku̱du̱mutuujn jo'n.
37 Van'it tse'e y'atsąąjv:
—Aaj, je̱'e̱ xa ve'e juu' ve'e tukmo̱'tju.
Van'it tse'e je̱ Jesús ñą'mu̱xji:
—Nąjkxni, je̱tse'e nay ve'em je̱ jayu xtoompat.

Ku je̱ Jesús vye'na je̱p je̱ Marta je̱ts je̱ María tyąk'ap

38 Ku ve'e je̱ Jesús je̱ tyoo' du̱pąjknuva, van'it tse'e tyąjki je̱m pi'k kajpu̱n jo̱o̱tm. Je̱m tse'e to'k je̱ tą'ąxtąjk juu' ve'e Marta du̱xąąj, je̱'e̱ tse'e tąkmo̱o̱jyju.
39 Je̱mpa tse'e to'k je̱ y'uts juu' ve'e María du̱xąąj, je̱'e̱ tse'e je̱ja je̱ Jesús vyinkujk ąjxtk je̱tse'e du̱'amo̱tunaxy juu' ve'e je̱ Jesús kyąjtsp.
40 Je̱ Marta tse'e du̱yakkayuvaamp o̱y je̱ Jesús, je̱'e̱ tse'e ka'itu̱mo̱o̱jyjup, je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Jesús du̱vinkutąmi je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—Mąjąą Vintsąn, ¿ka'a mitse'e xvinmay vintso̱ ątse'e yą n'uts xmasą'ąk naaydum mąąt yą toonk? Nąąjma to'k aaj je̱ts ątse'e min xputąka.
41 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—Marta, Marta, may viijn je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mvinmaayp je̱tse'e mvinma'yu̱nmą'ąju̱,

42 ax to'k viijn tse'e juu' ve'e mka'ijtu̱xjup; ya̱ María xa
ve'e tu̱du̱vinka̱n juu' ve'e nu̱yojk o̱y. Ax ni pa̱na tse'e
kyapa̱jku̱xju̱t.

11

Ku je̱ jayu chapka̱ts
(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ku ve'e je̱ Jesús to'k nax chapko̱jtsku̱jx, van'it tse'e nu̱to'k
je̱ y'ixpa̱jkpa ña̱'mu̱xji:
—Ma̱ja̱ Vintsa̱n, tuk'ixu̱s a̱a̱ts to'k aaj vintso̱ a̱a̱tse'e
ntsapko̱tsu̱t, ve'em ax jo'n je̱ Yaknapejtpa Juan du̱tuk'ix
je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk.
2 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—Ku miitse'e mtsapko̱tstat, jidu̱'u̱m tse'e xko̱tstat:
A̱a̱ts je̱ nTee',
tsapjo̱o̱tm xa mits je̱me'e,
va'ajts aaj va'ajts jo̱o̱tts mitse'e, je̱tse'e myakvinjávat myakv-
intsa̱'a̱gat.
Yakmiinni to'k aaj je̱ mkutojku̱n.
Ve'em ax jo'n je̱m tsapjo̱o̱tm tyunju̱ juu' mitse'e mtsa̱jkp,
ve'em tse'e tyoojnjuvat yaja naxviijn.
3 Mo̱o̱yk a̱a̱ts u̱xyam je̱ kaaky je̱ na̱a̱j juu' a̱a̱tse'e jóvum xa̱a̱j
ntukjoojntykip.
4 Me̱e̱'kxjik a̱a̱ts je̱ nto̱kin,
ve'em ax jo'n a̱a̱tse'e nto̱kinme̱e̱'kxpa pa̱n pa̱n jaty a̱a̱tse'e
xmuto̱kintoomp.
Kadi a̱a̱ts to'k aaj xmasa̱'a̱k je̱ts a̱a̱tse'e nka'at je̱m je̱
ko̱'o̱yjáyuvap y'am kya̱'m;
mitsts a̱a̱tse'e x'íxup xjayépup, x'axajtókup,
ve'emts a̱a̱tse'e xkah'ama̱a̱daagat je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱.
5 Van'it tse'e je̱ Jesús jyaa'kvaajñ:
—¿Pa̱nts miits n'ite'e nu̱to'k, je̱tse'e ña̱jkxu̱t tso'm jo'n je̱ja
je̱'e̱ tya̱k'aajy juu' ve'e mya̱a̱tnayja'vijup je̱tse'e du̱na̱a̱jmat:
"Tuk'anoo'kxu̱s a̱ts to'k aaj toojk je̱ mtsapkaaky?,
6 ku̱x to'k xa ve'e juu' a̱tse'e nma̱a̱tnayja'vijuvap, je̱'e̱ tse'e
tu̱myatáñ je̱ja a̱ts nta̱k'aajy, ax ka'a tse'e tii ti a̱tse'e nmo̱'o̱p."
7 Van'it tse'e je̱pji y'atsa̱a̱jv tyu̱jkp: "Kadi a̱ts xyakpojtu̱k ku̱x
ta̱vani xa a̱tse'e ya̱ nta̱jk nyak'atojkni je̱ts ta̱ts a̱tse'e ya̱ n'ónu̱k
nma̱a̱tma'vidini; ax ka'ats a̱tse'e x'uk'o̱'yixjini je̱ts a̱ts mitse'e
juu' nmo̱'o̱t."
8 Ve'emts a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts pojtu̱kup je̱'e̱ ve'e
je̱tse'e du̱mo̱'o̱t pa̱n ti je̱'e̱ ve'e cha̱jkp, ka je̱'e̱ ka̱jxape'e ku ve'e
du̱ma̱a̱tnayjávaja, je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱tse'e kadi jyaa'k'atsu'uxju̱.
9 Ax ve'emts a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada: Amo̱tuda
juu' je̱ Nte'yam, je̱tse'e myakmo̱'o̱dat; íxtada, je̱tse'e

xpaa'ttat; kǫjtspǫǫ'kxta jẹja tąk'aagui, jẹtse'e jẹ Nte'yam myak'avaatsụxjadat.

10 Kụx pąn pąn xa ve'e jẹ Nte'yam juu' dụ'amǫ́tup, yakmǫǫyp tse'e; pąn pąn tse'e juu' dụ'íxtip, pyaatyp tse'e; pąn pąn tse'e kǫjtspǫǫ'kxp jẹja tąk'aagui, yak'avaatsụxjup tse'e jẹ Nte'yam.

11 'Miitsta, ónụk tee'da ónụk taakta, ku ve'e jẹ m'ónụkta m'amǫ́tujadat jẹ tsapkaaky, ¿jẹ tsaaj tse'e mmǫ'ǫdap? Ku ve'e m'amǫ́tujadat jẹ ajkx, ¿jẹ tsaa'n tse'e mmǫ'ǫdap?

12 Ku ve'e m'amǫ́tujadat jẹ tseetu'ut, ¿jẹ kaa'pyk tse'e mmǫ'ǫdap?

13 Mjakǫ'ǫyjáyuvada xa miitse'eda, mnụja'vidup tse'e jẹtse'e jẹ m'ónụkta xmǫ'ǫdat jẹ y'ǫy jẹ'ẹ; ax jẹ nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjǫǫtm, nụyojkts jẹ'ẹ ve'e dụmǫ'ǫt jẹ Espíritu Santo pąn pąn jatye'e amǫ́tujụdup.

Ku jẹ Jesús yaktij jẹts jẹ kǫ'ǫyjáyuvape'e jẹ kutojkụn mǫǫjyju (Mt. 12.22-28; Mr. 3.19-26, 30)

14 Yakpítsumnu tse'e jẹ Jesús jẹm jẹ yaa'tyąjk jya'vin kąjxm to'k jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e jẹ yaa'tyąjk oom dụyaktaannu. Ku tse'e pyítsumni jẹ kǫ'ǫyjáyuvap, van'it tse'e kyǫjtspąjkni jẹ yaa'tyąjk. Atụva atǫki tse'e tyaandi jẹ nụmay jayu juu' ve'e dụ'ixtu.

15 Ax jẹm tse'e juu' ve'e vaandu:

—Jẹ Beelzebú, jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp jẹ kǫ'ǫyjayuvaptąjkta, jẹ'ẹ xa yą'ą ve'e mǫǫjyjup jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap dụyakpítsumụt jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxmda.

16 Jẹmpa tse'e pąn pąn jatye'e amǫ́tujụdu to'k jẹ tsajmit nụja'vin, ve'em tse'e dụtukkąts'íxtada.

17 Ñụja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús jẹts ti ve'e vyinmaaydup, jẹ'ẹ kąjx tse'e dụnụụjmidi:

—Nụjom tse'e jẹ kutojkụn juu' ve'e jẹ jyayu nacho'oxpąjkjụdup, vintǫ́kiyupts jẹ'ẹ ve'eda. Pąn nacho'oxpąjkjụdup tse'e jẹ jayu juu' ve'e to'k jąąjn to'k tąjk, vintǫ́kivapts jẹ'ẹ ve'e.

18 Nay ve'empa tse'e, pąn nacho'oxpąjkjụdupts jẹ'ẹ ve'eda pąn pąn jatye'e ijttup jẹm jẹ Satanás y'am kyą'm, ka'a tse'e jẹ kyutojkụn jyẹjkpat. Jẹ'ẹ kąjx xa ątse'e ve'em nva'añ kụxe'e miits mva'anda jẹts jẹ Beelzebú ątse'e jẹ kutojkụn xmǫǫyp jẹts ątse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap nyakpítsumụt jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxmda.

19 Pąn jẹ'ẹts ątse'e kụxmą'ą jẹ kutojkụn jẹts ątse'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap nyakpítsumụt jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxmda, ¿pąn tse'e dụmǫǫyp jẹ kutojkụn jẹ mjáyuda jẹtse'e dụyakpítsumdat jẹ kǫ'ǫyjáyuvap jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxmda? Jẹ'ẹ kąjx

tse'e jẹ mjáyuda dụyaknụkẹ'xnatą́kada jẹts ka'a ve'e ọy juu' xpayọ'ọyda.
20 Ax jẹ Nte'yamts ą̱tse'e xmọọyp jẹ kutojkụn jẹts ą̱tse'e nyakpítsumụt jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxmda, jẹ'ẹ tse'e va'ajts dụyaknụkẹ'xnatąjkip jẹja miits mvinkujkta jẹts ą̱ts kąjxe'e jẹ jayu y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą'm.

Yakvinkądaak yaknaxkądaak tse'e jẹ Jesús jẹ Satanás
(Mt. 12.29-32; Mr. 3.27-29; Lc. 12.10)

21 ’Ku xa ve'e to'k jẹ tsọts yaa'tyąjk jẹp dụmą̱ąda juu' ve'e natyukkuvaajnjup, jẹtse'e jẹ tyąjk dụ'ix'it, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ pyą̱ąmdụk tyijatyjụ tyinaxyjụ juu' ve'e jẹp tyụjkp.
22 Ax pąn mẹjtsp tse'e jado'k juu' ve'e nụyojk tsọts ni ka'a ve'e jẹ'ẹ, jẹtse'e dụ'amą̱ądaaga, van'it tse'e dụpụjkja nụjom juu' ve'e myą́kkip jẹtse'e ñatyukkuva'anjụt, jẹtse'e jẹ pyą̱ąmdụk dụyakva'kxy juu' ve'e pyąjkji.
23 ’Pąn pąn xa ve'e ą̱ts mą̱ąt ka'ijtp, xtso'oxpąjkpts ą̱ts jẹ'ẹ ve'e; pąn pąnts ą̱tse'e xkamą̱ąttoomp, xmutọkintoompts ą̱ts jẹ'ẹ ve'e.

Jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e vimpijtnuvap
(Mt. 12.43-45)

24 ’Ku xa ve'e to'k jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹ jayu dụtukva'ach, ve'em tse'e vyimpavídụt jẹm tą'ąjts it jọọtm, y'íxtip tse'e joma ve'e pyọọ'kxụt. Ka'a tse'e dụpaa'ty. Van'it tse'e ñañą'mụxjụ: “Va'an ą̱ts dụ'avimpijtinuva joma ą̱tse'e n'ukpítsum.”
25 Ku tse'e vyimpijtnuva, ve'em tse'e jẹ jayu jẹ jya'vin dụpaa'ty ax jo'n to'k jẹ tąjk juu' ve'e pe'etą̱pụ́k jẹts avaatsuva.
26 Van'it tse'e ñąjkxnuva jẹtse'e dụyaktsą̱ą'n janụvuxtojtụk jẹ myukọ'ọyjáyuvap juu' jatye'e nụyojk ka ọ́yap jẹts ka'a ve'e jẹ'ẹ. Van'it tse'e tyąjkikąxta tsụụniva jẹm jẹ jayu jya'vin kąjxm. Nụyojk ka ọ́yapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu tyaannuva jẹts ka'a ve'e ku ve'e to'k dụmą̱ąda y'ijt.

Jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e xọọn

27 Ku ve'e jẹ Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e to'k jẹ tą'ą̱xtąjk kyọjtspítsum jẹja nụmay jayu akujk. Jidụ'ụm tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi:
—Xọọn xa jẹ'ẹ ve'e jẹ tą'ą̱xtąjk juu' ve'e myakkẹ'xju jẹtse'e myaktsi'tsji.
28 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsą̱ąjv:
—Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda nụyojk pąn pąn jatye'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook dụ'amọtunajxtup jẹtse'e dụkutyonda.

Ku jẹ kọ'ọy jayu dụ'amọ́tudi jẹ mąją nụja'vin
(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29 Jaa'knay'amojkijidu tse'e jẹ nụmay jayu joma ve'e jẹ Jesús. Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:

—Kǫ'ǫy jáyuts ję'ę ve'e ję jáyuda juu' ve'e ụxyam joojntykidup, y'amǫ́tudup tse'e jętse'e dụ'íxtat ję mąją nụja'vin jętse'e ve'em juu' dụjaanchjávadat. Ax ka'a tse'e ję nụja'vin yakmǫ'ǫdat; ję nụja'vinji ve'e yakmǫ'ǫdap juu' ve'e yaktaan ję Nte'yam ję y'ayook kǫjtsnajxpa Jonás.

30 Kụx ve'em ax jo'n ję Jonás ję nụja'vin dụyaktaajñ mąąt ję jayu juu' ve'e jęm níniveit kyajpụn kąjxm tsụụnidu, ve'emts ątse'e ję nụja'vin nyaktaajnjiduvat mąąt ję jayu juu' ve'e ụxyam joojntykidup, ąts, ję Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp.

31 Ku ve'e ję jayu yaktǫkimpayǫ'ynit, yaknụkę'xnatąkapts ję'ę ve'e ję yakkutojkpa tą'ąxtąjk juu' ve'e tsǫǫ'n jęm joma ve'e ję pǫj ñụjkx jęts vyinmajtsjụdupe'e ję tsaachpaatụn ję jáyuda juu' ve'e ụxyam joojntykidup, kụx va'ajts jékum ję'ę ve'e chąą'n jętse'e ǫjts dụ'amǫtunaxy ję Salomón ję vyijin ję kyę́jụn. Ax jęja tse'e to'k yaja juu' ve'e nụyojk dụnụmąjip jęts ni ka'a ve'e ję Salomón.

32 Ku ve'e ję jayu yaktǫkimpayǫ'ynit, yaknụkę'xnatąkapts ję'ę ve'e ję jayu juu' ve'e tsụụnidu jęm níniveit kyajpụn kąjxm jęts vyinmajtsjụdup ję'ę ve'e ję tsaachpaatụn ję jáyuda juu' ve'e ụxyam joojntykidup, kụx myasǫǫktu ve'e ję kyǫ'ǫy joojntykinda ję níniveit jayu ku ve'e ję Jonás tyukka'amaajyjidi ję Nte'yam ję kyąts ję y'ayook. Ax jęja tse'e to'k yaja juu' ve'e nụyojk dụnụmąjip jęts ni ka'a ve'e ję Jonás.

Ve'em xa ve'e ję jayu ję vyiijn ax jo'n ję jayu ję jyǫǫt ję jya'vin (Mt. 5.15; 6.22-23)

33 ’Ni pąna xa ve'e dụkanąą'ąk to'k ję tą'kxpa jętse'e dụpụm joma ve'e yu'uts y'ítụt ukpụ ti dụtuknaxjópụt, kąjxm ję'ę ve'e dụpụm jętse'e kyutą'kxjadat pąn pąn jatye'e tąjkidup jęp tụjkp.

34 ’Ve'em xa ve'e miits ję mviijnda ax jo'n ję mjǫǫtta ję mja'vinda. Pąn ǫy xa ve'e ję mviijnda, m'íxtup tse'e ǫy. Ax pąn ma'at tse'e ję mviijnda, kǫǫ'ts tse'e juu' jaty tyañ. Nay ve'empa tse'e mąąt ję mjǫǫtta ję mja'vinda. Pąn va'ajts tse'e ję mjǫǫtta ję mja'vinda, ję y'ǫy ję'ę tse'e mtoondup; ax pąn m'ajǫǫtidup tse'e ję kyǫ'ǫy ję'ę jętse'e vintok m'itta, ję kyǫ'ǫy ję'ę tse'e mtoondup.

35 Mnay'íxjadapts miitse'e jętse'e kyavimpítụt kyǫ'ǫy ję'ę ję y'ǫy ję'ę juu' ve'e ijtp jęm mja'vin kąjxmda.

36 Ax pąn ijtp tse'e tum ję y'ǫy ję'ę jęm mja'vin kąjxmda, tum ję y'ǫy ję'ę tse'e mtoondup mkǫjtstup, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n ję tą'kxpa juu' ve'e ję jayu dụkutą'kxp.

Ku ję Jesús dụtuknụụjmi ję fariseotąjk jęts ję tsaptụjkpit yak'ixpąjkpatąjk
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Ku ve'e jẹ Jesús kyọjtskụjx, van'it tse'e to'k jẹ fariseo
vyọọjvji kaayva jẹm tyạk'am. Van'it tse'e jẹ Jesús tyạjki jẹtse'e
ñajxy kaayva.
38 Atụva atọki tse'e jẹ fariseo tyaajñ ku ve'e dụ'ix jẹts ka'a
ve'e jẹ Jesús too'vạjkp kyạpuj joma vaat jẹ kyạtạjkts ve'em ax
jo'n jẹ jụjpit jayu jẹ pava'nụn dụyaktaandi.
39 Van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n ñạ'mụxji:
—Miitsta, fariseotạjkta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ jayu
juu' ve'e dụyakvaatstup jẹñɨ'kxmji jẹ tuk'a'ooguin jẹts jẹ
tuk'atọjkxin; ax jẹ jyọọt, ojtsts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mẹẹ'tsmúk
jẹts juu' ve'e jẹ kọ'ọy to'nụn kạjx jéjip.
40 ¡Ka'a miitse'e ọy juu' xpayọ'ọyda! ¿Ka'a miitse'e xnụjávada
jẹts jẹ'ẹ pạne'e dụpạạm juu' ve'e ijtp jẹñɨ'kxm, nay jẹ'ẹjyam
tse'e dụpạạm juu' ve'e jẹp akujkp?
41 Toojnjada jẹ jayu jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n jẹ
tuk'a'ooguin jẹts jẹ tuk'atọjkxin juu' ve'e to'k kạ'ạjyji va'ajts
ijtp, ka'a jẹñɨ'kxmji.
42 '¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọtta, fariseotạjkta! Mmọọydup
xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ diezmo jẹ muxo'ojkin paat, ax jo'n jẹ
menta, jẹ xoo'kpa ojts, jẹts juu' jatye'e viijnk aajy ojts; ax
ka'a tse'e xmạjạ pạmda vintsọ ve'e jẹ Nte'yam yaktsạk jẹts
vintsọ ve'e yaktún juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip. Ọy xa jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e xpạ́mdat jẹ diezmo; ax nụyojk vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e
jẹtse'e jẹ Nte'yam xtsọ́ktat jẹtse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp
y'akẹẹguip.
43 '¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọtta, fariseotạjkta! Mtsọjktup
xa ve'e jẹtse'e xtuktsạạnadat jẹ tsụụjntkụn juu' ve'e tum
ọọjyit jẹp tsaptụjkp, mtsọjktuvap tse'e jẹtse'e jẹja too' aajy
myakkọjtspọọ'kxtat jẹ vintsạ'kin mạạt.
44 '¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọtta, mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta!
Ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ it joma ve'e jẹ ọọ'kpa ñaxtạka.
Jẹja tse'e jẹ jayu ñaxy; ka'a tse'e dụnụjávada jẹts jẹpe'e jẹ
ọọ'kpa, kụx ka'a ve'e kye'ex.
45 Van'it tse'e y'atsọọjvji to'k jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpa:
—Yak'ixpạjkpa, ku xa ve'e ve'em mva'añ,
xvinkọjtspẹjtpapts ạạts mitse'e.
46 Van'it tse'e jẹ Jesús vyaajñ:
—¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọttava, tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpada! Mpạạjmjidup xa ve'e jẹ jayu jẹ pava'nụn
juu' ve'e va'ajts tso'ox; ax ni vinxụpa tse'e xkaputạ́kada
jẹtse'e dụkutyóndat jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn.
47 '¡Ayọọv xa ve'e miits jẹ mjọọtta! Mnapyạạjmjụdup
xa ve'e ax jo'n kụxvintsạ'kidi jẹ Nte'yam jẹ y'ayook
kọjtsnajxpatạjkta, mnụpọjtspẹjttup tse'e jẹ'ẹ jẹ ñaxtạjkin
itta, jẹ'ẹda juu' ve'e miits jẹ mjụjpit jáyuda yak'ọọ'ktu.

48 Ax ve'emts miitse'e xyaknu̱ke̱'xnatá̱kada je̱ts
mnu̱ja'vidupe'e juu' ve'e je̱ mju̱jpit jayu tyoondu,
m'o̱yja'vidupts miits je̱'e̱ ve'e ku je̱'e̱ ve'e du̱yak'o̱o̱'kti. ¡Je̱'e̱da
xa ve'e du̱yak'o̱o̱'ktu, miitsta tse'e mnu̱po̱jtspe̱jtjidup je̱
ñaxta̱jkin itta!
49 'Je̱ Nte'yam je̱ vyijin ka̱jx tse'e vyaajñ: "Ntuknu̱ké̱xtapts
a̱ts je̱'e̱ ve'e a̱ts je̱ n'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta je̱ts a̱ts je̱
nkuká̱tsivada, yakjomtóndap yaktitóndapts je̱'e̱ ve'e, je̱m tse'e
juu' ve'e yak'o̱o̱'ktuvap."
50 Ax ve'em tse'e je̱ jayu juu' ve'e u̱xyam joojntykidup,
y'amó̱tudapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e du̱nu̱'atsó̱vadat je̱'e̱
je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jxta je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta ku
ve'e ya̱ it cho̱o̱'ntk je̱ts vintso̱ ve'e myin vyimpet,
51 van'it ku ve'e je̱ Abel y'a̱a̱'k je̱ts je̱ Zacarías paat, je̱
Zacarías juu' ve'e yak'o̱o̱'ktu je̱p ma̱ja̱ tsapta̱ktaagujkp je̱ja
ma̱ja̱ tsapta̱jk je̱ts yo̱jxpe̱jtu̱n ita̱kujk. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts mi-
itse'e nna̱a̱jmada je̱ts je̱ jáyuda juu' ve'e u̱xyam joojntykidup,
myo̱o̱ydinupts je̱'e̱ ve'e je̱ cuenta je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm je̱
Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jk je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jxta.
52 '¡Ayo̱o̱v xa ve'e miits je̱ mjo̱o̱tta, tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpada! Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je̱ jayu juu'
ve'e du̱ko̱nyo'tstup je̱ avaatsu̱n juu' ve'e du̱yak'avaatsp joma
ve'e je̱ jayu du̱vinmó̱tuda je̱ Kunuu'kx Jatyán. Ka'a tse'e je̱m
mtá̱kada, ka'a tse'e xyakjajttuva je̱tse'e tyá̱kadat je̱ jayu juu'
ve'e jata̱kavaandup.
53 Ku ve'e je̱ Jesús ve'em ña̱'mu̱xjidi, o̱o̱y tse'e
tyunmujo̱tma'tjidi je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jkta
ma̱a̱t je̱ fariseota̱jkta. Van'it tse'e du̱tso'oxpa̱jkti je̱tse'e
du̱'amo̱tutu̱vi'ukvaandi pa̱n ti jaty,
54 ve'em tse'e du̱'uktukka̱ts'íxtidi je̱tse'e ku̱y'o̱'yixjidi vintso̱
ve'e ku̱du̱nu̱xa̱'a̱idi.

12

Ku je̱ jayu y'it me̱jts'aaj me̱jtsjo̱o̱t

1 Ku ve'e nu̱may o̱o̱y je̱ jayu tyunje̱'myojktini, kama-
cho̱o̱vna, tyunnañu̱te̱e̱'njidini tyunnatyukte̱e̱'njidini, van'it
tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmi:
—Ve'em xa ve'e je̱ fariseo je̱ y'ixpa̱jku̱nda ax jo'n
je̱ levadura. Mnay'íxjadapts miitse'e je̱'e̱ ka̱jxta, ku̱x
tukta̱jkika̱jxjup xa je̱'e̱ ve'e je̱ jayu je̱'e̱ je̱ y'ixpa̱jku̱n je̱tse'e je̱
jayu du̱yakvimpijtpa me̱jts'aaj me̱jtsjo̱o̱t.
2 Ku̱x ka'a xa ve'e tii ni tía juu' ve'e u̱xyam kayaknu̱ja'vip
je̱tse'e kyanu̱ke̱'xnatá̱kat, ka'a tse'e tii ni tía juu' ve'e u̱xyam
yu'uts ijtp je̱tse'e kyayaknu̱jávat.

3 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, nụjome'e juu' miitse'e tụxkọtsta ka jẹ
nụmay jayu mạạtap, myǫ́tuvupts jẹ'ẹ ve'e jẹ nụmay jayu; jẹts
nụjome'e juu' ve'e ayu'uts tụxkọtsta jẹts akụ'ụ jẹ mtạjkta,
natyukmumaaydụkjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu ixna kẹ'xna.

Jẹ'ẹ juu' ve'e yaktsạ'ạgap
(Mt. 10.28-31)

4 'Miits, juu' ạtse'e nmạạtnayja'vijidup, ve'emts ạts
miitse'e nnạạjmada jẹts ka'a ve'e xtsạ'ạgadat pạn pạn
jatye'e ka'ọ'yixjụdup jẹtse'e jẹ jayu jẹ jyọọt jẹ jya'vin
dụyakvintǫ́kiyụt. Kụx ku xa ve'e jẹ jayu myak'ọọ'kjadat,
ka'a tse'e tii vintsọ ve'e mjaa'kjatónjadat.

5 Ñojk'ǫ́ye'e xtsạ'ạgadat juu' ve'e ọ'yixjup jẹ Nte'yam jẹtse'e
dụtónụt, jẹ'ẹ tse'e jẹ kutojkụn dụjayẹjpp jẹtse'e jẹ jayu jẹ jyọọt
jẹ jya'vin dụpạjkjinit jẹtse'e jẹ jayu jẹ jyọọt jẹ jya'vin jẹ ñi'kx
jẹ kyọpk dụpạạmnit jẹm jạnjọọtm. Ve'em tse'e, tsạ'ạgada jẹ'ẹ.

6 'Yaktọọ'kp xa ve'e nụmugọọxk jẹ pi'k jẹyyva tạ́nụk mẹjtsk
jẹ pi'k meen ónụk, ¿ve'em xaja? Ax ni to'ka tse'e jẹ Nte'yam
dụkajaa'tyǫ́ki jẹ pi'k jẹyyva tạ́nụk.

7 Machạve'e jẹ Nte'yam dụjayep to'k to'k jẹ mvaajyta juu'
ve'e jẹm mkuvajkmda. Kádits miits mtsạ'ạgada, mnụmạ́jidup
xa miitse'eda jẹts ni ka'a ve'e nụmay jẹ pi'k jẹyyva tạ́nụkta.

Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e napyạạjmjụdup jẹ Jesucristo mạạt
(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 'Ve'emts ạts miitse'e nnạạjmada: Pạn pạn xa ve'e
napyạạjmjup ạts mạạt jẹja jẹ jayu vyinkujk, jẹ'ẹ mạạtts ạtse'e
nnapyạạjmjuvat jẹm jẹ Nte'yam jẹ y'aangeles vyinkojkm;

9 ax pạn pạn tse'e vaamp jẹja jẹ jayu vyinkujk jẹts ka'a ạtse'e
xjaanchjáva, va'anupts ạtse'e jẹm jẹ Nte'yam jẹ y'aangeles
vyinkojkmda jẹts ka ạ́tsap jẹ'ẹ ve'e jẹ njayu.

10 'Ọpyạna pạn pạn ạtse'e xvinkọjtspẹjtp, ạts, jẹ Jayu Juu'
ve'e Nụpạạmdụka Ijtp, ọ'yipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yakmẹẹ'kxjat
jẹ tyọkin. Ax pạn pạn tse'e jẹ Espíritu Santo dụvinkọjtspẹjtp,
ni jẹ vin'ítats jẹ'ẹ ve'e kya'ǫ́yat jẹtse'e yakmẹẹ'kxjat jẹ tyọkin,
ni ụxyama, jẹts ni van'ita ku ve'e jẹ nam it chọọ'ndụkụt.

11 'Ku xa miitse'e myakvǫ́vdat jẹp tsaptụjkp ukpụ jẹp
kumoon tụjkp, ka'ats miitse'e xvinmáydat pạn vintsọ ve'e
m'atsǫ́vdat uk pạn ti ve'e mkǫ́tstap,

12 kụx jẹ Espíritu Santo ve'e mmọ'ọjadap ti ve'e mkǫ́tstap
van'it.

Kutsạ'ạga xa ve'e ọọy ku ve'e jẹ jayu jẹ jya'vin dụpụm joma
ve'e jẹ meen

13 To'k tse'e juu' ve'e jẹp nụmay jayu akujkp ve'nip, jẹ'ẹ tse'e
dụnụụjmi jẹ Jesús:

—Yak'ixpa̱jkpa, na̱a̱jma to'k aaj a̱ts je̱ n'ajch je̱ts a̱tse'e xmo̱'o̱t juu' a̱tse'e xtukka̱daakp, je̱'e̱ juu' ve'e a̱a̱ts je̱ ntee' y'ix jyaye̱jp.

14 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:

—¿Pa̱nts a̱tse'e xtij to̱kin payo̱'yva uk pa̱a̱mdu̱k yakva'kxpa?

15 Vaampa tse'e jidu̱'u̱m:

—Nay'íxjada je̱tse'e juu' xkanas'ayóvadat, ku̱x ka je̱'e̱ ka̱jxap xa ve'e je̱ jayu jyoojntyka ku ve'e juu' o̱o̱y du̱tun'ix du̱tunjayep.

16 Van'it tse'e ya̱ tukmu'a'ixmojkin du̱vaajnjidi:

—Je̱m xa ve'e to'k je̱ kumeen jayu y'ijt. O̱o̱y tse'e tyun'o̱'yi pa̱n ti ve'e ñu̱yo'oi ñu̱to'ni.

17 Van'it tse'e vyinmaajy: "¿Tis a̱ts vine'e ntónup? Ka'a xa ve'e tii joma a̱tse'e njayépu̱t juu' a̱tse'e tu̱mpa̱kmuk."

18 Van'it tse'e vyaajñ: "Ta̱ xa a̱tse'e mpayo̱'o̱y je̱ts jidu̱'u̱m a̱tse'e ntónu̱t. Va'an a̱ts du̱yakke̱kku̱xu̱ ya̱ ta̱jk juu' ve'e muutskit je̱ts a̱tse'e mpámu̱t juu' ve'e mújit, ax je̱pts a̱tse'e njayépu̱t nujom juu' a̱tse'e tu̱mpa̱kmuk.

19 Van'itts a̱tse'e nnaṉ̃a'mu̱xju̱t: Yámani xa a̱tse'e n'ix njayep o̱o̱y je̱ pa̱a̱mdu̱k juu' a̱tse'e may xa̱a̱j may joojnt ntukjoojntykap. Va'ants a̱ts du̱po̱o̱'kxni, du̱kaayni, du̱'ookni, je̱ts a̱ts du̱xo̱o̱jntkni."

20 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ Nte'yam ña̱'mu̱xji: "Mits, ka'a ve'e juu' o̱y xpayo̱'o̱y. U̱xyam ya̱ tsoojji xa ve'e m'o̱o̱'knit. ¿Ax pa̱n tse'e du̱je̱'e̱inup juu' ve'e m'ixp mjayejpp?"

21 Ax ve'em tse'e jyaty je̱ jayu juu' ve'e je̱ y'avintso̱ o̱'yinji du̱nu̱pa̱jkpe̱jtp juu' jaty yaja naxviijn je̱tse'e ti o̱'yin du̱kajayep je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk.

Y'ixp jyayejpp tse'e je̱ Nte'yam pa̱n pa̱n jatye'e je̱ y'ónu̱k (Mt. 6.25-34)

22 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk:

—Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, ka'a tse'e xvinmáydat je̱ mkaakyta je̱ mna̱a̱jta ti ve'e mtukjoojntykadap, ni ka'a tse'e xvinmaayduvat je̱ mvitta je̱ mxo̱xta juu' ve'e mjayéptap.

23 Ñu̱má̱jip tse'e nu̱yojk ku ve'e je̱ jayu jyoojntyka je̱ts ka'a ve'e je̱ kyaaky je̱ ña̱a̱j; ñu̱má̱jip tse'e nu̱yojk je̱ jayu je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk je̱ts ka'a ve'e je̱ vyit je̱ xyo̱x.

24 Ixta vintso̱ ve'e je̱ ja̱a̱'k kyani'ipta, ka'a tse'e je̱ tya̱a̱jm du̱pa̱kmokta, ka'a tse'e juu' du̱ma̱a̱dada joma ve'e du̱yak'íttat je̱ tyukjoojntykinda; óyam tse'e vye'ema, yakjoojntykijidupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam. Kadi xvinmayda, nu̱yojk xa miitse'e o̱o̱y xtunjaa'knu̱má̱jada je̱ts ni ka'a ve'e je̱ je̱yyva ta̱nu̱kta.

25 Jyatunvinmay je̱'e̱ ve'e, ¿pa̱nts miitse'eda juu' ve'e o̱'yixjup je̱tse'e ñaajkyónju̱t jado'k noox?

26 Ax pa̱n ka'a tse'e m'o̱'yixjada je̱tse'e ve'em xtóndat juu' ve'e ve̱e̱'nji, ¿tya̱jx tse'e xvinmayda o̱yjuu'a?
27 'Ixta vintso̱ ve'e je̱ ojts ja̱a̱tit pu̱j ye̱e̱'kta, ka'a tse'e tyonda, ka'a tse'e pyii'tta kyo̱jta; ax ve'emts a̱tse'e nva'añ je̱ts ó̱yame'e je̱ yakkutojkpa Salomón va'ajts tsoj tyunnaxya̱xju̱ y'ijt, ka'a tse'e du̱muvaa'ty ax jo'n je̱ pu̱j.
28 Pa̱n ve'em tse'e je̱ Nte'yam du̱yaktsoja̱pu̱k je̱ aajy je̱ ojts juu' ve'e u̱xyam ye̱e̱'kp je̱tse'e kep je̱ ja̱a̱jn pyaatjinit, ¿vintso̱ts n'ite'e je̱ Nte'yam mkamo̱'o̱jadat pa̱n ti ve'e mnatyukxó̱xjadap? ¡Ve̱e̱'nji xa ve'e je̱ Nte'yam xjaanchjávada!
29 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e xvinmáydat pa̱n joma ve'e xpá̱ktat ti ve'e mkáydap m'oo'ktap, ka'a tse'e je̱m vinma'yu̱n jo̱o̱tm mnaajk'ítjadat,
30 ku̱x je̱'e̱jyji ve'e vyinmaaydup pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada. Ax ñu̱ja'vip tse'e je̱ nTee'amda, juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm, je̱ts ti ve'e cha̱jkp je̱tse'e ntukjoojntykimdat.
31 Ño̱jk'ó̱ye'e xyakvinkó̱pkadat je̱tse'e m'ijttinit je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, ve'em tse'e myakmo̱o̱yduvat juu' ve'e mkáydap m'oo'ktap je̱ts juu' ve'e mnatyukxó̱xjadap.

Je̱ o̱'yin juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm
(Mt. 6.19-21)

32 'Ka'ats miitse'e mtsa̱'a̱gadat, miits juu' a̱tse'e xpamiindup je̱ carnero jo'nda, ó̱yam xa miitse'e nu̱'eejyjida, y'o̱yja'vipts je̱'e̱ ve'e je̱ nTee'amda, juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm, je̱ts je̱me'e kyutojku̱n jo̱o̱tm m'ijttinit.
33 To̱o̱'kka̱jxtini pa̱n ti ve'e m'íxtup mjaye̱jptup, mo̱o̱ydinits juu' je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e katih'ijtu̱xju̱dup, ax ve'em tse'e xjaye̱ptat je̱m tsapjo̱o̱tm je̱ o̱'yin juu' ve'e ni je̱ vin'ita katókup kaká̱xup, joma ve'e je̱ me̱e̱'tspa kyata̱kada je̱ts joma ve'e je̱ to̱tu̱k du̱katukkaya.
34 Ku̱x pa̱n joma xa ve'e y'it juu' ve'e m'íxtup mjaye̱jptup, nay je̱e̱jyam tse'e y'ijtpa je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda.

Tun vinko̱pk xa ve'e je̱tse'e apa̱a̱mdu̱ka nnaajk'ijtumjadat

35 'Apa̱a̱mdu̱ka ve'e mnaajk'ijtjidinit, nakyujoojntykajada,
36 itta ve'em ax jo'n je̱ toompata̱jk juu' ve'e du̱'a'íxtup je̱ vyintsa̱nda juu' ve'e tu̱ñu̱jkx je̱m je̱ navya̱jkjuva tya̱k'am, na̱'a̱k tse'e du̱jaye̱pta je̱ ta̱'kxpa je̱ts apa̱a̱mdu̱ka tse'e y'itta ku ve'e vyimpijtnit je̱ vyintsá̱n je̱tse'e du̱yak'avaatsjadat je̱ tya̱k'aka̱'a̱ ku ve'e kyo̱jtspo̱o̱'kxjadat.
37 Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'e je̱ toompada pa̱n pa̱n jatye'e yakpaattup joojntyk ku ve'e jye̱'ynit je̱ vyintsa̱nda. Tyũ̱vam xa a̱tse'e nva'añ, je̱'e̱ xa ve'e viinm du̱pattónap je̱ tyoompa je̱tse'e du̱yaknáxtat kaayva.

38 Xǫǫnts jẹ'ẹ ve'e jẹ toompada ku ve'e yakpaa'ttat joojntykta, jyatso'm jo'na ve'e jyẹ'ynit jẹ vyintsạnda ukpụ jajviip.
39 Ax nụjávadats yạ'ạ ve'e: Pạn kụdụnụjava xa ve'e jẹ kutạjk pạn vin'ite'e jẹ mẹẹ'tspa tyạkava'añ, joojntyk tse'e ñaajk'ítjụt jẹtse'e dụkayakjátụt jẹtse'e jẹ tyạjk dụyak'ava'atsụt jẹtse'e jẹ pyạạmdụk yakmẹẹ'tsjat.
40 Nay ve'empats miitse'eda, apạạmdụka tse'e mnaajk'ijtjidinit, kụx kavinmaaype'e mvẹ'nadat ku ạtse'e nmiinnuvat jado'k nax, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp.

Jẹ ǫy ix'ijtpa jẹts jẹ kǫ'ǫy ix'ijtpa
(Mt. 24.45-51)

41 Van'it tse'e jẹ Pedro y'amǫtutụ́viji:
—Mạjạ Vintsạ́n, ¿ạạts kạjxji ve'e tụxkạts yạ tukmu'a'ixmojkin, ukpụ anañụjoma jẹ jayu kạjxe'e?
42 Van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n y'atsạạjv:
—Jẹ jáyuda juu' ve'e kuvijta jẹtse'e dụtonda juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, ve'emts jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n to'k jẹ jayu juu' ve'e jẹ toonk ǫy dụ'ix'ijtp jẹtse'e jẹ vyintsạ́n tyukkạtạ́kaja jẹtse'e dụ'ix'ítụt pạn pạn jatye'e jẹja tyạk'aajy jẹtse'e dụyakkáydat jẹ vyintsạ́n jẹ tyoompa pạn vin'ite'e tyukkạda'akjada. Van'it tse'e jẹ vyintsạ́n chạạ'n.
43 Ax ku tse'e jẹ vyintsạ́n jyẹ'yni, van'it tse'e dụ'ix jẹts ǫye'e dụkutyún jẹ ayook juu' ve'e yaktaan. Xǫǫnts jẹ'ẹ ve'e jẹ ix'ijtpa ku ve'e ve'em dụtún.
44 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts jẹ vyintsạne'e tukkạtạjkikạ́xjup jẹtse'e dụ'ix'ítụt nụjom juu' jatye'e y'ixp jyayejpp.
45 Ka'a xa jẹ'ẹ ve'e vye'ema ax jo'n to'k jẹ ix'ijtpa juu' ve'e dụnasja'vip jẹts tánape'e jẹ vyintsạ́n, jẹtse'e dụjomtún dụtitún jẹ vyintsạ́n jẹ tyoompada, jẹtse'e jẹ mookjuva dụmạạtkáy dụmạạt'uu'k.
46 Kavinmaayp tse'e vyẹ'nat jẹ xạạj ku ve'e jẹ vyintsạ́n jyẹ'ynit jẹtse'e ve'em yakkupaadat. Van'it tse'e jẹ vyintsạ́n jẹ tsaachpaatụn myǫ'ǫjụt jẹtse'e dụpạ́mụt joma ve'e jẹ jayu juu' ve'e kakạtsụpạjktup.
47 'Jẹ toompa juu' ve'e dụjanụja'vip pạn ti ve'e jẹ vyintsạ́n jyatsạjkp, jẹtse'e kyanay'apạạmdụkaja, jẹtse'e kyakạtsạpụk, ǫǫy tse'e tyunyakvǫ́pụt.
48 Ax jẹ toompa juu' ve'e dụkanụja'vip pạn ti ve'e jẹ vyintsạ́n chạjkp, jẹtse'e dụtún juu' ve'e jẹ tsaachpaatụn dụjavinmajtsjup, vẹẹ'nji tse'e yakvǫ́pụt. Pạn pạn xa ve'e juu' ǫǫy tunyakmǫǫyp, ǫǫy tse'e juu' tyunyak'amǫ́tunuvat; jẹts pạn pạn tse'e ǫǫy juu' tunyaktukkạtạjkip, nụyojk tse'e juu' yak'a'íxjinuvat.

Je̱ Jesús kajx tse'e je̱ jayu yaktso'oxpú̱k
(Mt. 10.34-36)

49 ’Je̱'e̱ a̱tse'e nnu̱miin yaja naxviijn je̱ts a̱tse'e je̱ ja̱a̱jn
nja̱pno̱'o̱kat. ¡J́éjani je̱'e̱ ve'e ku̱tyo̱o̱yni!
50 Nyaknáxupts a̱tse'e je̱ tsaachpaatu̱n, o̱o̱yts a̱tse'e ntun-
navyinma'yu̱nma̱'a̱ju̱ ku̱xe'e je̱ xa̱a̱j kyatúnju̱na.
51 ¿Ve'emts miitse'e mvinmayda je̱ts je̱'e̱ a̱tse'e nnu̱miin
je̱tse'e kya'ítu̱t je̱ muvaampa je̱ tso'oxpa̱jkpa yaja naxvi-
ijn? Ax ka'a tse'e. Je̱'e̱ a̱tse'e nnu̱miin je̱tse'e je̱ jayu yak-
tso'oxpá̱ku̱t.
52 Ku̱x u̱xyame'e du̱'ukva'anu̱t je̱ts joma ve'e nu̱mugo̱o̱xk je̱
jayu cha̱a̱nada to'k ja̱a̱jn to'k ta̱jk, pya̱jkva'kxjadap tse'e je̱ tee'
je̱ taak ma̱a̱t je̱ y'ónu̱kta; nu̱toojk tse'e du̱tso'oxpá̱ktat juu' ve'e
nu̱me̱jtsk, nu̱me̱jtsk tse'e du̱tso'oxpá̱ktat juu' ve'e nu̱toojk.
53 Je̱ ónu̱k tee', cho'oxpá̱kupts je̱'e̱ ve'e je̱ myajntk; nay
je̱ majntk, cho'oxpá̱kupts je̱'e̱ ve'e je̱ tyee'. Je̱ ónu̱k taak,
cho'oxpá̱kupts je̱'e̱ ve'e je̱ ña̱a̱x; nay je̱ na̱a̱x, cho'oxpá̱kupts
je̱'e̱ ve'e je̱ tyaak. Je̱ xákix taak, cho'oxpá̱kupts je̱'e̱ ve'e je̱
xyákix na̱a̱x; nay je̱ xákix na̱a̱x, cho'oxpá̱kupts je̱'e̱ ve'e je̱
xyákix taak.

Ku je̱ jayu du̱kavinmó̱tudi juu' ve'e je̱ Nte'yam tyoon joma
ve'e je̱'e̱da
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Ñu̱u̱jmiva tse'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu:
—Ku xa miitse'e x'ixta je̱ vínu̱ts pyojtu̱k je̱m joma ve'e je̱
xa̱a̱j tya̱ka, jatyji tse'e mva'anda je̱ts to'ojuvaampe'e ya̱ it, ax
ve'em tse'e jyaty.
55 Ku ve'e xjávada je̱ts me̱jtspe'e je̱ ta̱'a̱jts po̱j je̱m joma
ve'e je̱ vinva'ajts it, ve'em tse'e mva'anda je̱ts o̱o̱ye'e ya̱ it
tyun'ampa̱kuva'añ, ax ampa̱jkp tse'e ya̱ it.
56 ¡Me̱jts'aajta me̱jtsjo̱o̱tta! ¿Tya̱jx tse'e xkanu̱jávada juu' ve'e
je̱ Nte'yam yam tyuump?

Ku je̱ jayu ñamyujo̱tma'atjada
(Mt. 5.25-26)

57 ’¿Tya̱jx tse'e viinm xkapayo̱'o̱yda juu' ve'e pyaatyp
y'ake̱e̱guip?
58 Pa̱n je̱m xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e mnu̱xa̱'a̱ijidup
je̱tse'e xma̱a̱tna̱jkxta je̱ja je̱ yakkutojkpa vyinkujk,
ixta pa̱n vintso̱ ve'e xma̱a̱tnamyujo̱t'ó̱yajadat je̱ja too'
aajy, ve'em tse'e mkavó̱vjadat je̱ja je̱ to̱kin payo̱'yva
vyinkujk. Ku̱x pa̱n mvo̱o̱jvju̱dupe'e, van'it tse'e je̱ to̱kin
payo̱'yva mtukka̱tá̱kajadat je̱ poxu̱nta̱kpa̱a̱mpa. Ax je̱
poxu̱nta̱kpa̱a̱mpa tse'e mpoxu̱nta̱kpá̱mjadap.

59 Ax ve'emts ạtse'e nva'añ jẹts ka'ajame'e mpítsumdat jẹp
poxụntụjkp vi'name'e xkakuvẹtta nụjom juu' ve'e myójidup.

13

Tun vinkọpk xa ve'e jẹtse'e jẹ jayu dụmasọọktinit jẹ kyọ'ọy
joojntykinda

1 Ve'em tse'e jyajty van'it, jẹtse'e jẹ jayu jyẹ'ydi jẹtse'e jẹ
Jesús dụtukmumaajntykti vintsọ ve'e jẹ Pilato jẹ galiléait jayu
dụyakjay'ọọ'kji jẹtse'e jẹ ñụụ'pụnda yọ'myúk mạạt jẹ tánụk
nụụ'pụn juu' ve'e yọjxtup vye'na.

2 Van'it tse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:
—¿Ve'em miitse'e mvinmayda jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e ve'em jyajtti
jẹ galiléait jáyuda kụx nụyojk tọ́kinax jayu jẹ'ẹ ve'e y'ijtti jẹts
ni ka'a ve'e pạn viijnk jẹ myugaliléait jayu?

3 Ve'em ạtse'e nva'añ jẹts ka'a ve'e. Ax pạn ka'ats miitse'e
xmasọ'ọkta jẹ mkọ'ọy joojntykinda, mvintọkikạjxtuvapts mi-
itse'eda.

4 Ukpụ jẹ nụmaktoodojt juu' ve'e ọọ'ktu ku ve'e jẹm jẹ'ẹ
ñi'kxmda ñaxkạdaaky jẹ kạjxm pạts juu' ve'e Siloé dụxạạj,
¿ve'em tse'e mvinmaayduva jẹts nụyojk tọ́kinax jayu jẹ'ẹ
ve'e y'ijtti jẹts ni ka'a ve'e pạn viijnk juu' ve'e tsụụnidu jẹm
Jerusalén?

5 Ve'emts ạtse'e nva'añ jẹts ka'a ve'e. Ax pạn ka'ats miitse'e
xmasọ'ọkta jẹ mkọ'ọy joojntykinda, mvintọkikạjxtuvapts mi-
itse'eda.

Jẹ higo kụp juu' ve'e katạ'mip tukmu'a'ixmojkin

6 Van'it tse'e jẹ Jesús vya'nụxjidi yạ tukmu'a'ixmojkin:
—Jẹm xa ve'e to'k jẹ yaa'tyạjk jẹ hyiigo kụp jẹm kyex jọọtm.
Jẹtse'e ọjts dụ'ix pạn jémani ve'e jẹ tyạạjm. Ax ka'a tse'e
dụtipaaty.

7 Van'it tse'e dụnụụjmi jẹ tyoompa juu' ve'e dụ'ix'ijtp jẹ
ñaax: "Ụxyam tse'e dụmutoojkjoojnta jẹts ạtse'e vinjoojnt
tụnmets jẹts ạtse'e nja'ixta jẹ higo tạạjm yam higo kụp kạjxm;
ni vin'ítats ạtse'e nkapaa'ty. Pojxụknits mits yạ'ạ. ¿Tyạjx yạ'ạ
ve'e kọọjyji yạ it dụyakvintuk?"

8 Van'it tse'e jẹ toompa y'atsọọjvji: "Vintsạ́n, masọ'ọkụs
jado'k joojnt. Va'an ạts dụkạyu'ujụ jẹts ạtse'e ntsọ́yat yạ naax,
9 nụnjajtp ku ve'e kụñụntạ'mipụ́k. Ax pạn ka'ajyam tse'e
tyạ'ma juktạ'm, van'it tse'e yakpojxụknit."

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky to'k jẹ tạ'ạxtạjk ku ve'e
pọọ'kxtkụn xạạj vye'na

10 To'k tse'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj vye'na jẹtse'e jẹ Jesús
yak'ixpụk jẹp tsaptụjkp.

11 Ax jẹp tse'e vye'na to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e mak-
toodojt joojntani pạjkjup vye'na, jạkox tse'e yaktaajnjini

to'k jẹ kọ'ọyjáyuvap, ax ni vintsọva tse'e kya'ọ'yixjụ jẹtse'e ñaajkyajkxjụt.
12 Ku ve'e jẹ Jesús tyuk'ixpẹjtji, van'it tse'e dụyaaxji jẹtse'e dụnụụjmi:
—Ntaa'm, tạ xa ve'e jẹ mpa'am mnụvaatsjini.
13 Van'it tse'e jẹ kyạ'ạj dụtuknụkạạjn. Tun jatyji tse'e jẹ tạ'ạxtạjk yajkxy tyaanni jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmạji dụyakjaanchi.
14 Ku tse'e jẹ tsaptụjkpit jẹ ñụvintsán dụ'ix jẹts yakjọtkạdaake'e pọọ'kxtkụn xạạj jẹ Jesús jẹ tạ'ạxtạjk, jọtma't tse'e, jẹtse'e dụnụụjmi jẹ nụmay jayu:
—Tojtụk xạạj xa ve'e dụtsạk jẹtse'e jẹ jayu tyónụt; ax mẹ́tstats miits van'it jẹtse'e myakjọtkạda'akjadat. Ka'a tse'e pọọ'kxtkụn xạạj mmẹ́tstat jẹtse'e myakjọtkạda'akjadat.
15 Van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsán y'atsọọjvji:
—Miitsta, mẹjts'aajta mẹjtsjọọtta, ¿ka'a miitse'e pọọ'kxtkụn xạạj xmukẹ́jada jẹ mjaachta jẹ mkaajta jẹtse'e xyaknạjkxta tsoxk nạ'ookpa?
16 Jẹts yạ tạ'ạxtạjk, jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e jẹ Satanás pạjkjup tụyak'itjụ maktoodojt joojntani, ¿ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga jẹtse'e pọọ'kxtkụn xạạj jẹ pya'am ñụvaatsjuvat?
17 Ku ve'e jẹ Jesús ve'em vyaajñ, ọọy tse'e tyuntsọ'ọtyoondi juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup. Ax ọọy tse'e jẹ nụmay jayu tyunxọọjntkti ku ve'e dụ'ixti jẹ mújit atụva juu' ve'e jẹ Jesús tyoon.

Jẹ mostaza tạạmt tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Van'it tse'e jẹ Jesús jyaa'kvaajñ:
—¿Vintsọ jo'n tse'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn, ukpụ tits ạts jẹ'ẹ ve'e ntukmu'a'ixmókap?
19 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ yaa'tyạjk dụvụj jẹ mostaza tạạmt jẹja y'it jạạt. Ax ve'em tse'e yee'k mạj ax jo'n to'k jẹ kụp; jẹ'ydup tse'e jẹm jẹ jẹyyva tánụk jẹtse'e jẹ pyẹ'ẹn dụpạmda jẹm y'axén kạjxm.

Jẹ levadura tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 13.33)

20 Vaampa tse'e jẹ Jesús jidụ'ụm:
—¿Tits ạtse'e njaa'ktukmu'a'ixmókap jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn?
21 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ tạ'ạxtạjk jẹ levadura dụtukmupạma toojk arroba jẹ tsapkaaky jụts. Van'it tse'e jẹ levadura dụtuktạka nụjom jẹ tsapkaaky jụts jẹtse'e ọọy tyun'ọọ'kụk. Mújit tse'e ọọy tyumpítsum.

Je̱ tak'aka̱'a̱ juu' ve'e mootskji je̱ vyiijn tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Namvaate'e je̱ Jesús ñu̱jkx je̱m Jerusalén, yak'ixpu̱jkp
tse'e je̱ jayu joma jaty kajpu̱ne'e ñaxy.
23 Je̱m tse'e pa̱n pa̱ne'e amo̱tutú̱vijup:
—¿Nu̱'eejyji je̱'e̱ vine'eda pa̱n pa̱n jatye'e joojntykidinup
xa̱'ma ka̱jx?
Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv:
24 —Ixta je̱tse'e mtá̱kadat joma ve'e je̱ ta̱k'aka̱'a̱ juu' ve'e
mootskji je̱ vyiijn, ku̱x vaamp xa a̱tse'e je̱ts nu̱mayda ve'e
du̱tuntso̱ktat je̱tse'e je̱ tso̱ tyá̱kadat, ax ka'a tse'e y'o̱'yixjadat.
25 Ku ve'e je̱ kuta̱jk pyojtu̱ku̱t je̱tse'e je̱ tya̱jk du̱'aka̱a̱ynit,
je̱pts miitse'e mtándat ta̱k'aagup, je̱p tse'e mko̱jtspo̱o̱'kxtat
je̱tse'e mva'andat: "Vintsá̱n, Vintsá̱n, yak'avaatsjik a̱a̱ts to'k
aaj ya̱ mta̱jk." Van'it tse'e m'atsó̱vjadat: "Ka'a xa a̱ts miitse'e
n'íxada."
26 Van'it tse'e mva'andat: "A̱a̱ts xa mitse'e nma̱a̱tkaay
nma̱a̱t'ook, mits tse'e myak'ixpa̱jk je̱ja a̱a̱ts ntoo' aajy."
27 Van'it tse'e m'atso̱o̱jvjidinuvat: "Ta̱ xa a̱tse'e nva'añ je̱ts
ka'a a̱ts miitse'e n'íxada. Vinva'kva'atsta a̱ts miits nu̱jom pa̱n
pa̱n jatye'e du̱toondup juu' ve'e ka ó̱yap."
28 Ax je̱m tse'e mya'axtat je̱m tse'e mnatya̱tskaa'tjadat ku
ve'e x'íxtat je̱ Abraham, je̱ Isaac, ma̱a̱t je̱ Jacob, je̱ts nu̱jom
je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, je̱m tse'e y'ijttinit je̱
Nte'yam y'am kya̱'m je̱ts miitse'e myakpavo̱jptinit.
29 Mé̱tstap xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e tso̱o̱'ndup je̱ it joma
ve'e je̱ po̱j ñu̱jkx, joma ve'e je̱ po̱j cha̱a̱'n, joma ve'e je̱ xa̱a̱j
pyítsum, joma ve'e je̱ xa̱a̱j tya̱ka, je̱tse'e y'a̱jxtu̱kta kaayva je̱m
je̱ Nte'yam kyutojku̱n jo̱o̱tm.
30 Ax jé̱map tse'e je̱ jayu juu' ve'e u̱xyam du̱nu̱pi'kidup, je̱'e̱
tse'e du̱nu̱má̱jadap. Ax jé̱map tse'e je̱ jáyuda juu' ve'e u̱xyam
du̱nu̱má̱jidup, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱pi'kidinup.

Ku je̱ Jesús du̱nu̱yaaxy je̱ jerusaleenit jáyuda
(Mt. 23.37-39)

31 Ax je̱ xa̱a̱jjyam tse'e jye̱'ydi je̱ fariseota̱jk je̱tse'e
du̱nu̱u̱jmidi je̱ Jesús:
—Tso̱o̱'nni yaja ku̱x je̱ Herodes xa ve'e myak-
jay'o̱o̱'kuvaajnjup.
32 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvjidi:
—Na̱jkxu̱ xna̱a̱jmada je̱ vin'a̱a̱'mpa je̱ts nyakpítsump a̱tse'e
u̱xyam ya̱ tiempo je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta, nyakjo̱tka̱daakpapts
a̱tse'e pa̱n pa̱n jatye'e pa̱jkju̱dup, ax u̱x'o̱o̱kts a̱tse'e je̱ ntoonk
nyak'avaadinit.
33 Ax tun vinko̱pkts je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e je̱ nna̱a̱' je̱ ntoo'
njaa'kyo̱'o̱yu̱t u̱xyam ya̱ tiempo, je̱ts a̱ts je̱'e̱ ve'e u̱x'o̱o̱k

nyakkukąxat, ¡kuͮx yaajyji ve'e jerusaleenit kyajpuͮn kuͮjx
duͮyak'oͮoͮ'kta nuͮjom jeͮ Nte'yam jeͮ y'ayook koͮjtsnajxpatąjkta!
34 '¡Jerusaleenit jáyuda, jerusaleenit jáyuda, miits xa ve'e
myak'oͮoͮ'ktup jeͮ Nte'yam jeͮ y'ayook koͮjtsnajxpatąjkta jeͮtse'e
xtsaka'atsta pąn pąn jatye'e jeͮ Nte'yam mtuknuͮkeͮjxjuͮdup!
¡May nax xa ąts miitse'e njapąkmokuvaandi, ve'em ax jo'n jeͮ
tseedaak jeͮp kyeͮeͮkuͮn pa'tkup jeͮ pyi'k ónuͮk duͮmu'ux; ax ka'a
tse'e xkuvąjkti!
35 Íxtats n'it, masąͮ'ąke'e tyaannit jeͮ mmąjąͮ tsaptąjkta. Ax
ve'emts ątse'e nva'añ jeͮts ka'a ątse'e x'uk'íxtinit, van'ítnume'e
ku ve'e jeͮ xąąj duͮpaatnit jeͮtse'e mva'andat: "Jeͮ Nte'yam jeͮ
kyunoo'kxuͮn mąąt xa jeͮ'eͮ ve'e juu' ve'e miimp jeͮ Nte'yam
kąjx."

14

Ku jeͮ Jesús duͮyakjoͮtkądaaky to'k jeͮ yaa'tyąjk juu' ve'e ki-ixnup

1 To'k tse'e jeͮ poͮoͮ'kxtkuͮn xąąj vye'na, jeͮtse'e jeͮ Jesús y'ąts
kaayva jeͮm tyąk'am to'k juu' ve'e jeͮ fariseo duͮnuͮvintsąnip,
tyukkąts'íxtidup tse'e jeͮ fariseotąjk.
2 Jeͮm tse'e vye'niva jeͮ Jesús vyinkojkm to'k jeͮ yaa'tyąjk juu'
ve'e kiixnup.
3 Van'it tse'e jeͮ Jesús duͮ'amoͮtutuͮvi jeͮ tsaptuͮjkpit
yak'ixpąjkpada mąąt jeͮ fariseotąjkta:
—¿Yakjajtype'e jeͮ Moisés jeͮ pyava'nuͮn jeͮtse'e poͮoͮ'kxtkuͮn
xąąj jeͮ jayu jeͮ pa'am jayu duͮyakjoͮtkąda'akuͮt?
4 Ax amąͮ'ąt tse'e tyaandi. Van'it tse'e jeͮ Jesús jeͮ pa'am jayu
duͮmajch jeͮtse'e duͮyakjoͮtkądaakni. Van'it tse'e duͮnuͮujmi
jeͮtse'e ñąjkxnit.
5 Van'it tse'e jeͮ fariseotąjk duͮnuͮujmidi:
—¿Pąnts miitse'eda juu' ve'e poͮoͮ'kxtkuͮn xąąj jeͮ jyaach ukpuͮ
jeͮ kyaaj kąkvíppip jeͮp voͮk jótup, ka'ats jeͮ'eͮ vine'e jeͮ xąąjji
duͮyakpitsumkójuͮt?
6 Ax ka'a tse'e y'oͮ'yixjada pąn vintsoͮ ve'e
kuͮduͮkoͮjtsuͮmpijtti.

Jeͮ javyąąͮ'kxtąjk juu' ve'e yakvoͮoͮvdu jeͮm jeͮ navyąjkjuva tyąk'am

7 Ku ve'e jeͮ Jesús duͮ'ix vintsoͮ ve'e jeͮ javyąąͮ'kxtąjk
duͮvinkoͮoͮndi jeͮ tsuͮujntkuͮn juu' ve'e tum oͮoͮjyit joma ve'e
jeͮ jayu kyay, van'it tse'e yąͮ tukmu'a'ixmojkin duͮpuͮujm:
8 —Pąn myakvoͮoͮvdup xa miitse'e kaayva joma ve'e jeͮ
navyąjkjuva ñamyąjątónjada, ka'a tse'e xtuktsąąnadat jeͮ
tsuͮujntkuͮn juu' ve'e tum oͮoͮjyit. Pąn ve'em xa ve'e xtonda,
ve'em tse'e mjáttat ax jo'n jyajty to'k jeͮ javyąąͮ'kx juu' ve'e
duͮtuktsuͮunip jeͮ tsuͮujntkuͮn juu' ve'e duͮnuͮ'óyip.

9 Van'it tse'e jyę'y jado'k ję javyąą'kx juu' ve'e nu̱yojk
du̱nu̱mą́jip jęts ka'a ve'e ję'ę juu' ve'e du̱tuktsu̱u̱nip
ję tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e du̱nu̱'ǫ́yip. Jęts ję'ę juu' ve'e
du̱yakjavyǫǫjvju nu̱mejtsk, ję'ę tse'e du̱nu̱u̱jmi ję'ę juu' ve'e
tsu̱u̱nip: "Tęna to'k aaj jęts mǫ'ǫ yą mtsu̱u̱jntku̱n jado'k yą
javyąą'kx." Van'it tse'e tsǫ'ǫtyoomp ñu̱jkx jętse'e du̱tuktsu̱u̱ni
ję tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e du̱nu̱h'u̱x'ǫǫkikąjxp.

10 Ñojk'ǫ́y tse'e jidu̱'u̱m xtóndat. Ku ve'e myakvǫ́vdat
kaayva, tuktsąąnadats ję tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e
du̱nu̱h'u̱x'ǫǫkikąjxp. Pąn ve'em tse'e xtonda, ve'em tse'e
mjáttat ax jo'n jyajty to'k ję javyąą'kx juu' ve'e du̱tuktsu̱u̱nip
ję tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e du̱nu̱h'u̱x'ǫǫkikąjxp. Ax ku
tse'e jyę'y ję'ę juu' ve'e yakjavyǫǫjvju, van'it tse'e du̱'ix,
jętse'e du̱nu̱u̱jmi: "Naxu̱ to'k aaj joma ve'e ję tsu̱u̱jntku̱n
juu' ve'e du̱nu̱'ǫ́yip jętse'e mtsąąnat." Ax ve'em tse'e
myakmą́jajadat jęja ję nu̱may jayu vyinkujkta pąn pąn jatye'e
mmąątsu̱u̱nidup kaayva.

11 Ku̱x pąn pąn xa ve'e namyą́jijup, ję'ę tse'e taannup pi'k;
pąn pąn tse'e naajkpi'kijup, ję'ę tse'e du̱nu̱mą́jap.

12 Ñu̱u̱jmiva tse'e jidu̱'u̱m ję yaa'tyąjk juu' ve'e ję javyąą'kx
du̱yakjavyǫǫjvju:

—Ku ve'e myakjayukayuva'anu̱t, ka'a tse'e xvǫ́vu̱t
pąn pąn jatye'e mmąątnayja'vijup, ka'a tse'e xvǫ́vu̱t ję
m'uts ję m'ajch ukpu̱ ję m'uts ję mtsą'ą ukpu̱ ję mjuu't ję
mmugo'ok, ka'a tse'e xvǫ́vu̱t ję mmująntąm ję mmutąktąm
uk pąn pąn jatye'e kumeenda. Pąn mvąąp tse'e ję'ęda, ax
mmǫyu̱mpijtjidinuvapts mits ję'ę ve'eda.

13 Ax kuts mitse'e xąąj xtónu̱t ukpu̱ ję jayu xyakkáyu̱t, ję'ę
tse'e mvǫ́vup pąn pąn jatye'e ayǫǫp jęts pąn pąn jatye'e ję
kyą'ąj ję tyek ka ǫ́yap, ję u̱xkę̱t jayu, jęts ję viints jayu.

14 Xǫǫn xa mitse'e ku ve'e ve'em xtónu̱t, ku̱x ka'a
xa ve'e y'ǫ'yixjadat jętse'e mmǫyu̱mpijtjidinuvat.
Ax myakmǫyu̱mpijtnupts mitse'e van'it ku ve'e
jyoojntykpąjktinuvat pąn pąn jatye'e tu̱v jáyuvidup
joojntykidup.

Ję mąją kay ję mąją uu'k tukmu'a'ixmojkin

15 Ku ve'e du̱'amǫtunajxy to'k juu' ve'e tsu̱u̱nip vye'na
kaayva, van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi ję Jesús:

—¡Xǫǫn xa ję'ę ve'eda pąn pąn jatye'e káydap jęm ję Nte'yam
kyutojku̱n jǫǫtm!

16 Van'it tse'e ję Jesús ñą'mu̱xji:

—To'k xa ve'e ję yaa'tyąjk ję mąją kay ję mąją uu'k
du̱nu̱pąąjmtki; nu̱may tse'e ję jayu du̱tunvąąjv.

17 Ku tse'e jẹ kay aats dụpaaty, van'it tse'e dụkejx to'k jẹ
tyoompa jẹtse'e dụnạạjmadat jẹ jayu pạn pạn jatye'e vyạạp:
"Ja'mda, kụx avaadani ve'e jẹp nụjom jẹ kaaky jẹ nạạj."
18 Van'it tse'e jẹ tyoompa dụnụụjmi juu' ve'e
yaktuknụkẹjxtu; to'k kạ'ạjyji tse'e ñañụkọjtsvaatsjidi.
Jidụ'ụm tse'e jẹ muto'k vyaajñ: "Tun tạạynum xa ạtse'e jẹ
n'it njoy, ax jẹ'ẹts ạtse'e ụxyam nạjkx n'ixuva'añ, ve'eme'e
to'k aaj xnạạjmat jẹts ọọy ạtse'e xtunmẹẹ'kxjat."
19 Jidụ'ụm tse'e jado'k vyaampa: "Tun tạạynum xa ạtse'e
mugọọxk yunta jẹ yoova kaaj njoy, ax jẹ'ẹts ạtse'e ụxyam
nạjkx n'ixuva'añ pạn vintsọ ve'e yo'ojta. Ve'eme'e to'k aaj
xnạạjmat jẹts ọọy ạtse'e xtunmẹẹ'kxjat."
20 Jidụ'ụm tse'e jado'k vyaampa: "Tun tạạynum xa ạtse'e
ntạ'ạxpụ́k, ax ka'ats ạtse'e x'ọ'yixjụ vintsọ ạtse'e nnạjkxụt."
21 Ku tse'e jẹ toompa vyimpijtni jẹtse'e dụvaajnji jẹ vy-
intsạ́n vintsọ ve'e to'k jado'k y'atsạv, van'it tse'e jẹ vyintsạ́n
jyọtma'ty jẹtse'e dụnụụjmi jẹ tyoompa: "Jatyji nạjkxụ jẹts
nạjkxụ mvídụtụ jẹm kajpụn jọọtm jẹja mújit too' jẹts muutskit
too' aajy, jẹtse'e xyakmẹ́tsụt jẹ jayu pạn pạn jatye'e ayọọvdup,
pạn pạn jatye'e jẹ kyạ'ạj jẹ tyek ka ọ́yap, pạn pạn jatye'e
ụxkẹtta, jẹts pạn pạn jatye'e viintsta."
22 Ụx'ọọk tse'e jẹ toompa vyaajñ: "Vintsạ́n, tạ xa ạtse'e ntun
ax jo'n tụxpava'añ, ax jẹẹnum tse'e jẹ it."
23 Van'it tse'e jẹ vintsạ́n dụnụụjmi jẹ tyoompa:
"Nạjkxkọjnuvats n'ite'e jẹja to'k too' aajy jẹts jẹm kam jọọtm
tsọv, jẹtse'e jẹ jayu xmunoo'kxtụktat jẹtse'e myíndat jẹtse'e
ạts yạ ntạjk y'ótsụt.
24 Ax ve'emts ạtse'e nva'añ jẹts juu' ạtse'e too'vạjkp
tụnvọvda, ni pạna ve'e dụkakáyụt juu' ạtse'e
tụn'apạạmdụka."

Pạn pạne'e dụtsọjkp jẹtse'e y'ijtnit jẹ Cristo jẹ y'ixpạjkpa

25 Nụmay tse'e jẹ jayu dụpanạjkxti jẹ Jesús, van'it tse'e jẹ
Jesús y'ixụmpijt jẹtse'e ñạ'mụxjidi:
26 —Pạn pạn xa ạtse'e xpaminuvaamp, ax myasọkkạjxnup
tse'e jẹ tsojkụn juu' ve'e jyayẹjpjip jẹ tyee' jẹ tyaak, jẹ ñụdạ'ạx,
jẹ y'ónụk, jẹ y'uts, jẹ y'ajch, jẹ chạ'ạ, jẹts jẹ tsojkụn juu' ve'e
viinm nayjayẹjpụxjup, ka'a xa ve'e pạn viijnk ve'em dụtsọ́kụt
ax jo'n ạts. Ax pạn ka'a tse'e dụmasạ'ạk ax jo'n ạtse'e nkạts,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjụ jẹtse'e ạts jẹ n'ixpạjkpa y'ítụt.
27 Pạn pạn xa ạtse'e xkapamiimp jẹtse'e kyanayjávaja jẹts
ạts kạjxe'e jẹ y'ọọ'kụn dụ'anạjkxat ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
jẹ cryuuz dụpakạạyp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjụ jẹtse'e ạts jẹ
n'ixpạjkpa y'ítụt.
28 '¿Pạn jẹm xa ve'e nụto'k miitsta juu' ve'e jẹ pạts
dụpạmuvaamp juu' ve'e kạjxm, ka'ats n'ite'e y'ạjxtụkụt

jętse'e too'vajkp dụpayọ'ọyụt pạn vinxụpe'e jẹ meen dụyaktónụt jętse'e dụnụjávat pạn nụpaadixjupe'e juu' ve'e myạạt jętse'e dụpọjtskukạ́xat?

29 Kụx pạn ka'a xa ve'e ọy dụpayọ'ọy, jętse'e kọọjyji dụpạm'ukva'añ jẹ pạts, jętse'e ụx'ọọk dụkayakkukạ́xat, tukxi'ikjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu pạn pạn jatye'e íxjụdup,

30 jętse'e vya'andat: "Pyạm'ukvaan xa ve'e to'k jẹ pạts xi yaa'tyạjk, ax ka'a tse'e dụyakkukạjxi."

31 'Uk pạn to'ke'e jẹ yakkutojkpa juu' ve'e dụmạạt nụmajk miijl jẹ tyojpa jętse'e y'atso'oxtonuva'añ mạạt jado'k jẹ yakkutojkpa juu' ve'e dụmạạt nụ'ii'px miijl jẹ tyojpa, ¿ka'ats n'ite'e too'vạjkp y'ạjxtụkụt jętse'e ọy dụpayọ'ọyụt pạn y'amạạdaagape'e?

32 Ax pạn ka'a tse'e y'ọ'yixjụ, jékumna tse'e vyẹ'nat jado'k jẹ yakkutojkpa, jętse'e jẹ kyukạ́tsiva dụkẹ́xụt jętse'e dụkọjts'ọ́yadat mạạt jado'k jẹ yakkutojkpa.

33 Ax ve'em tse'e, pạn pạn xa ve'e dụkamasọọkp nụjom juu' ve'e y'ixp jyayejpp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjụ jętse'e ạts jẹ n'ixpạjkpa y'ítụt.

Jẹ kaan tuk'a'ixmojkin
(Mt. 5.13; Mr. 9.49-50)

34 'Ọy xa jẹ'ẹ ve'e jẹ kaan. Ax pạn tọ́kinup tse'e jẹ tya'mụtsin, ni vintsọva tse'e kya'ọya jętse'e tya'mụtsinuvat.

35 Pạn ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ukta'mụtsini, ka'a tse'e y'uktoonni, ni ka'a tse'e tyun jętse'e jẹ naax dụtsọ́yat, yak'ụxkọ'ọnupe'e. Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e dụ'amọtunaxta.

15

Jẹ carnero juu' ve'e tọkih'ijt tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 18.10-14)

1 Nay'amojkijidu tse'e nụmay jẹ kupạ'mụn pạkmojkpada jęts jẹ viijnk jáyuda juu' ve'e jẹ jayu tyijp tọ́kinax jayu, y'amọtunaxuvaandupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús jẹ y'ayook,

2 jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ fariseotạjk mạạt jẹ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpatạjk dụvinkọjtsti dụnaa'kọjtsti jẹ Jesús. Jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi:

—¡Kyuvụjkptam yạ'ạ ve'e jẹ tọ́kinax jayu jętse'e dụmạạtkáy dụmạạt'uu'k!

3 Van'it tse'e jẹ Jesús yạ tukmu'a'ixmojkin vya'nụxjidi:

4 —Pạn jẹm xa ve'e nụto'k miitsta juu' ve'e nụmọ́kupx jẹ carnero dụjayẹjpp jętse'e nụto'k tụyọ'tyọ́ki, myasạạkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ nụmajktupxụk maktaaxtojt carnero joma ve'e jyạ'kxta jętse'e nạjkx dụ'ixta juu' ve'e to'k tụyọ'tyọ́ki, ¿ve'em xaja? Ku tse'e dụpaatni, van'it tse'e dụ'ixti'atụ́vini

5 jẹtseʼe vaʼajts xọọjntkp jẹm kyejk am dụyukvijtsni.
6 Ku tseʼe jẹja tyạkʼaajy dụyakjẹʼyni, vanʼit tseʼe
dụvọmuk juuʼ veʼe myạạtnayjaʼvijidup jẹts jẹ myujạntạm jẹ
myutạktạm, jẹtseʼe dụvaajnjada: “Tukputukxọọjntkidik ạts
kụx tạ ạtseʼe mpaatnuva jẹ carnero juuʼ ạtseʼe tụxʼuktọ́kijini.”
7 Ax nay veʼemts ạts miitseʼe nnạạjmada jẹts nụyojkeʼe jẹ
xọọjntkụn jẹm tsapjọọtm jẹʼẹ kạjx ku veʼe toʼk jẹ tọ́kinax
jayu vyinmayụmpit jẹts ni kaʼa veʼe nụmajktupxụk mak-
taaxtojt jẹ jayu kạjxta juuʼ veʼe tunnapyạạjmjụdup jẹts tụv
jẹʼẹ veʼe jẹ jyáyuvinda jẹ jyoojntykinda jẹts jẹʼẹ kạjxeʼe ky-
atukkạdaʼakjada jẹtseʼe dụmasọʼọktat jẹ kyọʼọy joojntykinda.

Jẹ meen juuʼ veʼe tọkihʼijt tukmuʼaʼixmojkin

8 ’Pạn jẹmeʼe toʼk jẹ tạʼạxtạjk juuʼ veʼe dụmạạt majk jẹ
meen juuʼ veʼe plata, jẹtseʼe toʼk tụdụyaktọki, ñạʼkpts jẹʼẹ
veʼe jẹ kyandiijl jẹtseʼe jẹ tyạjk ọy dụpeʼet, jẹtseʼe dụʼixta
anoox kạʼọọk, ¿veʼem xaja? Ku tseʼe dụpaatni, vanʼítnum tseʼe
dụʼixtiʼatụ́vini.
9 Vanʼit tseʼe dụvọmuk juuʼ veʼe myạạtnayjaʼvijidup
jẹts jẹ myujạntạm jẹ myutạktạm, jẹtseʼe dụvaajnjada:
“Tukputukxọọjntkidik ạts kụx tạ ạtseʼe mpaatnuva yạ plata
meen juuʼ ạtseʼe tụnʼukyaktọ́kini.”
10 Ax nay veʼemts ạts miitseʼe nnạạjmada jẹts xọọjntktupeʼe
jẹ Nteʼyam jẹ yʼaangeles ku veʼe toʼk jẹ tọ́kinax jayu vyin-
mayụmpit jẹtseʼe dụmasọọkni jẹ kyọʼọy joojntykin.

Jẹ mex juuʼ veʼe kọʼọyjoojntyki tukmuʼaʼixmojkin

11 Vanʼit tseʼe jẹ Jesús vyaannuva:
—Jẹm xa veʼe toʼk jẹ yaaʼtyạjk, nụmẹjtsk tseʼe jẹ myajntk.
12 Juuʼ tseʼe mootsk, jidụʼụm tseʼe jẹ tyeeʼ dụnụụjmi: “Tata,
tun mọọyk ạts jẹ mpụk juuʼ ạtseʼe xtukkạdaakp.” Vanʼit tseʼe
jẹ tyeeʼ myọọjyji vinxụpeʼe tyukkạdaʼakyjụ.
13 Ax vẹẹʼn tseʼe jẹ it ñajxy, vanʼit tseʼe dụtọọʼkkạjxni
juuʼ veʼe jẹ tyeeʼ mọọjyju; ax jẹ meen tseʼe toʼnụxju jẹtseʼe
ñụjkx jadoʼk naax jadoʼk kajpụn joma veʼe nụjom jẹ
myeen dụyakvintọkikụjx ku veʼe jẹ yʼavintsọ vinmaʼyụn
dụyaktuujn.
14 Tạ́vani tseʼe nụjom dụyakvintọkikụx vyeʼna, jẹtseʼe jẹ
yooj myiijn joma veʼe chụụna, vanʼit tseʼe yuʼọọʼkji.
15 Vanʼit tseʼe ọjts dụtuujnja toʼk jẹ jẹ́mit yaaʼtyạjk; ax jẹʼẹ
tseʼe kẹjxju kẹẹm ixpa.
16 Ax jyatsọjk tseʼe jẹtseʼe dụjạʼkxụt jẹ kụpụtạạjm juuʼ veʼe
jẹ tsejtst tạạjm joʼn yʼíxuvip, juuʼ veʼe jẹ kẹẹm jyạʼkxtup. Ax ni
pạna tseʼe kyatimạʼạjụ.
17 Vanʼit tseʼe ọjts dụpayọʼọy jẹtseʼe ñañạʼmụxji: “¡Vinxụ́pjits
nʼiteʼe jẹm ạts jẹ ntee' jẹ tyoompatạjk juuʼ veʼe ọy

kaaydup ooktup jẹtse'e tya'nu̱xjada kyunajxu̱xjada; ax
xyak'o̱o̱'kuvaannupts a̱tse'e yaja ya̱ yooj!
18 Va'ants a̱tse'e du̱vimpijtnuva joma ve'e a̱ts jẹ ntee' jẹts
a̱tse'e nna̱a̱jmat: Tata, ta̱ xa a̱tse'e jẹ Nte'yam nmuto̱kintún
jẹts mits,
19 ax ka'ats a̱tse'e n'ukvinmajtsjini jẹts a̱ts mitse'e
x'onu̱kjávat, mtoompa xa a̱ts mitse'e xtíju̱t."
20 Van'it tse'e jẹ tyoo' du̱pu̱jk jẹtse'e jẹm jẹ tyee' tya̱k'am
vyimpijtni.

'Jékumna tse'e vye'na ku ve'e jẹ tyee' y'ixpaatji, jẹtse'e
tyukmo̱'tji. Noomp tse'e y'ana̱jkxiji jẹ tyee', jẹtse'e
chẹẹ'nmojkji jẹtse'e choo'kxji. Van'it tse'e jẹ ónu̱k tee' jẹ
myajntk vyaajñ:
21 "Tata, ta̱ xa a̱tse'e jẹ Nte'yam nmuto̱kintún jẹts mits; ax
ka'ats a̱tse'e n'ukvinmajtsjini jẹts a̱ts mitse'e x'onu̱kjávat."
22 Ax jẹ tyee', jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmidi jẹ tyoompata̱jk:
"Yakpítsumda jatyji jẹ vit juu' ve'e du̱nu̱'o̱yika̱jxp, jẹts xo̱xta.
Pa̱a̱jmjiduvats to'k jẹ ka̱kujẹna jẹtse'e xpa̱a̱jmjiduvat jẹ
ka̱'a̱jk.
23 Yakminda jẹ kaaj juu' ve'e du̱nu̱yee'kika̱jxp, jẹtse'e
xyak'o̱o̱'ktat, jẹtse'e nka'yumdat n'ookumdat, jẹtse'e
nxa̱a̱jto'numdat.
24 Ku̱x a̱ts ya̱ n'ónu̱k, ve'em xa ya̱'a̱ ve'e ax jo'n
a̱a̱'kani ku̱y'ijtni, ax u̱xyam, ve'emts ya̱'a̱ ve'e ax jo'n ta̱a̱
ku̱jyoojntykpa̱jknuva; ve'emts ya̱'a̱ ve'e ax jo'n tó̱kiyani
ku̱y'ijtni, ax u̱xyam, ta̱ tse'e jyẹ'ynuva." Van'it tse'e
xya̱a̱jtoondi.

25 'Jẹm tse'e kam jo̱o̱tm vye'na jẹ ónu̱k tee' jẹ myajntk juu'
ve'e du̱nu̱má̱jip. Ax ku tse'e vyimpijtni jẹtse'e jẹja tya̱k'aajy
jyẹ'yni, van'it tse'e du̱'amo̱tunajxy jẹts jẹme'e jẹ ẹjtspa.
26 Van'it tse'e du̱yaaxji to'k jẹ toompa jẹtse'e du̱'amo̱tutu̱vi
pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup.
27 Van'it tse'e jẹ toompa ña̱'mu̱xji: "Jẹ'ẹ xa ve'e ku ve'e jẹ
m'uts tu̱vyimpijtni. Ta̱ xa ve'e jẹ mtee' du̱yakjay'a̱a̱'kju̱ jẹ
kaaj juu' ve'e du̱nu̱yee'kika̱jxp ku̱xe'e jẹ m'uts tu̱vyimpijtni
ma̱kka̱tso̱ts."
28 Ax jo̱tma't tse'e jẹ ónu̱k tee' jẹ myajntk juu' ve'e
du̱nu̱má̱jip, ka'a tse'e jẹp tyu̱jkp tya̱kava'añ. Van'it tse'e jẹ
tyee' pyítsum jẹtse'e o̱jts myunoo'kxtu̱kju̱ jẹtse'e tyá̱kat.
29 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi jẹ tyee': "Mnu̱ja'vip xa mitse'e
vinxu̱p joojntani a̱ts mitse'e ntuujnja, ni vin'ítats a̱tse'e mits
jẹ mpava'nu̱n nkatuktee'n, ax ni vin'ítats a̱ts mitse'e xkama̱'a̱
jyato'ka jẹ pi'k chivo ónu̱k jẹts a̱tse'e xa̱a̱j ntónu̱t ma̱a̱t jẹ'ẹda
pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e nma̱a̱tnayja'vijidup.

30 Ax u̱xyam tse'e tu̱jye̱'yni ya̱ mmajntk juu' ve'e
du̱yakvinto̱kika̱jx juu' ve'e mmo̱o̱y ku ve'e je̱ ko̱'o̱tya̱'a̱xap
du̱ma̱a̱tnayjayépju̱, ¡ax myak'o̱o̱'kjipts mitse'e je̱ kaaj juu' ve'e
du̱nu̱yee'kika̱jxp!"
31 'Van'it tse'e je̱ tyee' ña̱'mu̱xji: "N'ónu̱k, mits ma̱a̱t xa a̱tse'e
xa̱'ma n'it, ax mje̱'e̱ip tse'e nu̱jom juu' a̱tse'e n'ixp njayejpp;
32 ax u̱xyam, pyaatyp y'ake̱e̱guipts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e xa̱a̱j
nto'numdat je̱tse'e nxo̱o̱jntkumdat. Ku̱x ya̱ m'uts, ve'em ya̱'a̱
ve'e ax jo'n a̱a̱'kani ku̱y'ijtni, ax u̱xyam, ve'emts ya̱'a̱ ve'e ax
jo'n ta̱a̱ ku̱jyoojntykpa̱jknuva; ve'em ya̱'a̱ ve'e ax jo'n tó̱kiyani
ku̱y'ijtni, ax u̱xyam, ta̱ tse'e jye̱'ynuva."

16

Je̱ meen yakyo̱'yva juu' ve'e du̱yakvintsa̱'kintó̱ki je̱ vyintsá̱n
tukmu'a'ixmojkin

1 Van'it tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱nu̱u̱jmi:
—Je̱m xa ve'e to'k je̱ kumeen jayu y'ijt je̱ts to'k je̱ myeen
yakyo̱'yva. Je̱tse'e je̱ jayu vya'nu̱xji je̱ts yakvintó̱kijupe'e juu'
ve'e y'ixp jyayejpp, je̱ myeen yakyo̱'yva ve'e ve'em játkip.
2 Van'it tse'e je̱ vyintsá̱n vyatso̱o̱jvji je̱tse'e ña̱'mu̱xji:
"¿Tits ya̱'a̱ ve'e juu' a̱tse'e nmó̱tup mits ka̱jx? Va'an
du̱natyukvinja'vimju̱ je̱ mcueenta ku̱x ka'a xa a̱ts mitse'e
x'uktoojnjinit."
3 Van'it tse'e je̱ myeen yakyo̱'yva ñaña̱'mu̱xji: "¿Tis a̱ts vine'e
ntónup ku a̱tse'e je̱ nvintsá̱n ya̱ toonk xpa̱jkjinit? Ka'a xa
a̱tse'e je̱ maju njayep je̱ts a̱tse'e nyo'oju̱t; ax tso̱'o̱tyoompts
a̱tse'e je̱ts a̱tse'e je̱ jayu juu' nu̱nve'emji n'amó̱tuvu̱t.
4 Ta̱ts a̱tse'e mpayo̱'o̱y je̱ts ti a̱tse'e ntónup je̱ts a̱tse'e je̱ jayu
xkuvá̱ku̱t je̱ja tya̱k'aajy ku a̱tse'e ya̱ toonk nyakpa̱jkjinit."
5 'Van'it tse'e du̱yaaxji nu̱to'k jaty je̱ jáyuda juu' ve'e je̱
vyintsá̱n du̱muyó̱jidup. Van'it tse'e muto'k du̱'amo̱tutu̱vi:
"¿Vinxu̱p tse'e a̱ts je̱ nvintsá̱n xmuyo̱ja?"
6 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvji: "Mó̱kupx barriijl je̱ olivos aceite
a̱tse'e nmuyo̱ja." Van'it tse'e je̱ meen yakyo̱'yva vyaajñ:
"U̱xyaja xa ve'e ya̱ mna̱k, játyjits a̱jxtu̱ku̱ je̱tse'e xpá̱mu̱t jado'k
juu' ve'e vu̱jxtkupxu̱k majkji myójip."
7 Van'it tse'e du̱'amo̱tutu̱vi jado'k je̱ jayu juu' ve'e je̱ vy-
intsá̱n du̱muyójivap: "Je̱ts mits, ¿vinxu̱pts mitse'e je̱ myo̱j?"
Van'it tse'e ña̱'mu̱xji: "Tojtu̱k miijl almudo je̱ trigo a̱tse'e
nmuyo̱ja." Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmi: "U̱xyájats ya̱'a̱ ya̱ mna̱k;
pá̱mu̱ts jado'k juu' ve'e mugo̱o̱xk miijlji myójip."
8 Ku ve'e je̱ meen yakyo̱'yva je̱ vyintsá̱n du̱nu̱ja'vi ti ve'e
je̱ myeen yakyo̱'yva tyoon, van'it tse'e du̱'o̱ñu̱ko̱jtsi ku̱x kuvij
ve'e je̱tse'e ve'em du̱tuujn.
Van'it tse'e je̱ Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts ạts miitse'e nnạạjmada jẹ̱ts vij ve'e ñapyạ́mjada to'k jado'k ajẹ̱'ẹjyjida juu' ve'e jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱ dụ̱mạạtnavyạạ'njụ̱dup; ax ka'a tse'e ve'em dụ̱tonda juu' ve'e ijttup jẹja ajajtk it jạạt.

9 Ve'emts ạtse'e nva'añ jẹ̱tse'e xyaktóndat jẹ̱ meen jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu xmạạtnayjávajadat, jẹ̱ meen juu' ve'e jẹ̱ jayu yaktoondup ka ọ́yap. Ax ku tse'e mkọọ'k'ijttinit yaja naxviijn, mkuvạjkjidinup tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹm tsapjọọtm, jẹm joma ve'e jẹ̱ jayu xạ'ma kạjx jyoojntykidinit.

10 Pạn pạn xa ve'e dụ̱toomp juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip ku ve'e vẹẹ'n yakmạ'ạ, tyoompapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip ku ve'e may yakmạ'ạ; ax pạn pạn tse'e dụ̱toomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip ku ve'e vẹẹ'n yakmạ'ạ, nay vanxụ́pjyamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e dụ̱toompa ku ve'e may yakmạ'ạ.

11 Ax pạn ka'ats miitse'e jẹ̱ meen yaja naxviijn xyaktonda ax jo'n dụ̱paa'ty dụ̱'akẹẹga, ¿ax vintsọ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e myakmọ̱'ọ̱dat jẹ̱ ọ̱'yin juu' ve'e dụ̱nụ̱'ọ̱yikạjxp?

12 Ax pạn ka'ats miitse'e xtonda ax jo'n dụ̱paa'ty dụ̱'akẹẹga juu' ve'e mkajẹ̱'ẹ̱idup, ¿ax vintsọ̱ tse'e myakmọ̱'ọ̱dat juu' ve'e mjẹ̱'ẹ̱idup?

13 'Ni pạna xa ve'e kya'ọ̱'yixjụ̱ jẹ̱tse'e mẹjtsk jẹ̱ vyintsạ́n dụ̱jayẹ́pụ̱t, kụ̱x to'ke'e dụ̱tsọ́kụ̱t, jado'k tse'e dụ̱tso'oxpạ́kụ̱t, to'ke'e dụ̱mutónụ̱t dụ̱mupạ́kụ̱t, jado'k tse'e dụ̱viijnk'íxụ̱t. Nay ve'empa tse'e jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹm jẹ̱ meen kyạ'm naajk'ijtjup, ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ọ̱'yixjụ̱ jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱panạjkxụ̱t.

14 Ax tyukxiiktu tse'e jẹ̱ fariseotạjk jẹ̱ Jesús ku ve'e dụ̱'amọ̱tunajxti, kụ̱x ọọy jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ meen dụ̱tunnas'ayọ́vada.

15 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạ'mụ̱xjidi:

—Vẹ̱'ẹ̱ miitse'e mtunnapyạ́mjada jẹ̱ts tun tụ̱v miitse'e jẹ̱ mjáyuvinda jẹ̱ mjoojntykinda, ax ñụ̱ja'vip tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts ka'a jẹ̱'ẹ̱ ve'e vye'ema. Jẹ̱ kọ̱'ọ̱y jọọt xa miitse'e mjayẹjptup. Ax juu' tse'e jẹ̱ jayu tyuknụ̱mạ́jidup, kyọ̱'ọ̱yja'vipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam.

Jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụ̱n jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkụ̱n (Mt. 5.17-18)

16 'Juu' jatye'e jyatyaandu jẹp Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp jẹ̱ Moisés jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpatạjkta, van'it paat tse'e tyuujn ku ve'e jẹ̱ Yaknạpẹjtpa Juan jyoojntyki. Ax ku tse'e jẹ̱ Yaknạpẹjtpa Juan kya'amaajy, van'it tse'e jẹ̱ jayu yakvaajnji'ukvaandi jẹ̱ts chạjkpe'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu y'ijttinit jẹm jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ'm. Ọọy tse'e jẹ̱ jayu dụ̱tuntsọ̱kta jẹ̱tse'e jẹm y'ijttinit, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n nụ̱may jẹ̱ jayu to'k naxji tyạkava'anda nụ̱jom joma ve'e to'k jẹ̱ mootsk tạk'akạ'ạ.

17 ’Ax ve'emts ạtse'e nva'añ: Ka'a xa ve'e cho'oxa vintsọ̄
ve'e yạ tsajp yạ naax kyáxụt ñáxụt; jẹ'ẹ ve'e tso'ox ku ve'e
kyọọ'ktoonnit jyajuu'a jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn.

Ku jẹ jayu jẹ navyạjkụn dụyakvintsạ'kintọ́ki
(Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

18 ’Pạn pạn xa ve'e jẹ ñụdạ'ạx dụmasọọknup jẹtse'e
jẹ viijnk tạ'ạxtạjk dụpụk, yakvintsạ'kintọ́kipts jẹ'ẹ ve'e jẹ
navyạjkụn. Jẹts pạn pạn tse'e dụpạjkp jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ
ñụyaa'y tụmyasọọkjini, nay yakvintsạ'kintọ́kivapts jẹ'ẹ ve'e
jẹ navyạjkụn.

Jẹ kumeen jayu jẹts jẹ Lázaro

19 ’Jẹm xa ve'e to'k y'ijt jẹ kumeen jayu juu' ve'e va'ajts
ọy va'ajts tsoj tunnaxyọjxjup, jẹ tso'ojmk vite'e tyukni'kxip;
jóvum tse'e ọy ñaajkkáyjụ ñaajk'uu'kjụ.

20 Jẹm tse'e tyạk'aagumpa to'k jẹ ayọọva jayu juu' ve'e
Lázaro dụxạạj; tạts jẹ'ẹ ve'e ñụpotsvatskạjxni.

21 Jẹ'ẹjyji ve'e y'uktsọjk jẹ ayọọva jayu jẹtse'e kụdụkaajy
jẹ tsapkaaky kunax juu' ve'e kụstạjkip jẹm jẹ kumeen jayu
myeesa kạjxm; ax nụvẹẹ'yjụdup tse'e jẹ ok jẹ pyo'ojts kạjx.

22 Jẹ'y tse'e jẹ xạạj ku ve'e jẹ ayọọva jayu y'ọọ'kni;
yaknạjkxjụdu tse'e jẹ ángeles jẹtse'e y'ijtnit jẹ Abraham mạạt.
ẹọ'knuva tse'e jẹ kumeen jayu jẹtse'e ñaxtạjkini.

23 Tsaachpaatp tse'e vye'na jẹ kumeen jayu jẹm jạnjọọtm,
van'it tse'e dụ'ix jékum jẹ Abraham, jẹme'e jẹ Lázaro dụmạạda.

24 Van'it tse'e mạkk kyạjts, jẹtse'e dụnụụjmi: “Tata Abra-
ham, tonụ jẹ maa'yụn, tukmọ'tk ạts. Kẹxụ to'k aaj jẹ Lázaro
jẹtse'e dụyakxọọ'kụt jẹ kyạ'ónụk mạạt jẹ tsoxk nạạj jẹtse'e
min ạts yạ ntọọts dụyakxee'mụ kụx ọọy ạtse'e yam jạnjọọtm
ntuntsaachpaa'ty.”

25 Van'it tse'e jẹ Abraham ñạ'mụxji: “N'ónụk, jaa'myẹ́tsụ
jẹts mtukkạdaakju ve'e juu' ve'e ọy ku ve'e mjoojntyki jẹm
naxviinm; ax yạ Lázaro, ka'ats yạ'ạ ve'e tyukkạdaakji juu' ve'e
ọy ku ve'e jyoojntyki jẹm naxviinm. Ax ụxyamts yạ'ạ ve'e yaja
jẹ jọt'amạjin dụpaatni jẹts mitse'e jẹm mtsaachpaatni.

26 Ax nay ve'empa tse'e, jẹm xa ve'e to'k jẹ mạjạ tukjọv
juu' ve'e apụk xyak'ijtumdup. Ax pạn pạn jaty tse'e juu' ve'e
yájada jẹtse'e jẹm jyanạjkxuva'anda joma ve'e miitsta, ka'a
tse'e y'ọ'yixjada; ax pạn pạn jaty tse'e jẹmda joma ve'e miitsta
jẹtse'e yaja jyaminuva'anda, ni ka'a tse'e y'ọ'yixjụduva.”

27 Van'it tse'e jẹ kumeen jayu y'atsạạjv: “Tata Abraham,
jẹm xa ve'e nụmugọọxk ạts jẹ n'utsạtạjk. Nmunoo'kxtkpts
ạts mitse'e jẹtse'e to'k aaj xkẹ́xụt jẹ Lázaro jẹm ạts jẹ ntee'
tyạk'am,

28 jẹtse'e dụvaajnjadat, ax ve'emts jẹ'ẹ ve'e kyamẹjtstuvat
yaja tsaachpaatụn jạạt."
29 Van'it tse'e jẹ Abraham y'atsọọjvji: "Jẹm xa jẹ'ẹ ve'e
dụmạạdada jẹ Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e jyaaydu jẹ Moisés
jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, va'ants jẹ'ẹ ve'e
dụmạjạ pạmda."
30 Van'it tse'e y'atsạạjv jẹ kumeen jayu: "Ka'a xa jẹ'ẹ
ve'e vye'ema, tata Abraham, ax pạn nụnạjkxjupts jẹ'ẹ ve'e
to'k juu' ve'e tụy'ọọ'kni, vinmayụmpíttapts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e
dụmasọọktinit jẹ kyọ'ọy joojntykinda."
31 Van'it tse'e jẹ Abraham ñạ'mụxji: "Pạn ka'a xa ve'e
dụmạjạ pạmda juu' ve'e jyaaydu jẹ Moisés jẹts jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụjaanchja'viduvat
kụjyajoojntykpạjknuva ve'e jado'k nax to'k jẹ ọọ'kpa."

17

Kutsạ'ạga xa ve'e ọọy ku ve'e jẹ jayu ntukmasọọkumdat jẹ Nte'yam jẹ tyoo'

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

1 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dụnụụjmidi:
—Ka'a xa ve'e ñụnka'ítụt jẹ yaktọkintoompa yaja; ¡ax ayọọts
jẹ'ẹ ve'e jẹ jyọọt jẹ jayu juu' ve'e jẹ myujayu dụtukmasọọkp jẹ
Nte'yam jẹ tyoo'!
2 Nụyojk ọy xa ve'e kụy'ijtụxjụ jẹ jayu jẹtse'e to'k jẹ paan
taak yaktukyuktsum jẹtse'e yakmaaxynạvíppini jẹts ni ka'a
ve'e ku ve'e dụtukmasạ'ạk jẹ Nte'yam jẹ tyoo' to'k jẹ jayu juu'
ve'e jẹ mootsk jọọt jẹ mootsk ja'vin dụjayẹjpp.
3 Ixta tse'e ọy pạn ti ve'e mtoondup. Pạn mmutọkintoojnjup
xa ve'e jẹ m'uts jẹ m'ajch ukpụ jẹ m'uts jẹ mtsạ'ạ,
tuknạạjmats. Pạn vinmayụmpijtp tse'e, mmẹẹ'kxjap tse'e
jẹ tyọkin.
4 Pạn mmutọkintoojnjupts mitse'e vuxtojtụk nax to'k xạạj
jẹtse'e vuxtojtụk nax mnạ'mụxjụt: "Tạ ạtse'e nvinmayụmpit,
tọkin mẹẹ'kxụs ạts to'k aaj", mjajtymẹẹ'kxjap tse'e.

Vintsọ ve'e dụnụmạja jẹ jaanchja'vin

5 Van'it tse'e jẹ kukạ́tsivatạjk dụnụụjmidi jẹ Mạjạ Vintsạ́n:
—Putạjkik ạạts to'k aaj jẹts ạạtse'e nụyojk njaanchjávat.
6 Van'it tse'e ñạ'mụxjidi jẹ Mạjạ Vintsạ́n:
—Pạn mjayẹjptup xa ve'e jẹ jaanchja'vin jẹm mja'vin
kạjxmda ọyvinxụpa ax jo'n to'k jẹ mostaza tạạmt,
kụm'ọ'yixjada tse'e jẹtse'e xnạạjmadat yạ kụp: "Navyixjụ
joma ve'e yaja m'it jẹts nạjkxụ mnakyexjụ jẹm maaxy
nạjọọtm", kụmkạtsạpạ́kjada tse'e yạ kụp.

Jẹ vinmaˈyụn juuˈ veˈe jẹ Nteˈyam chạjkp jẹtseˈe njayẹjpumdinit

7 ’Pạnts miits nˈiteˈe juuˈ veˈe dụjayẹjpp toˈk jẹ toompa, ku veˈe jẹ toompa jyẹˈyni, tạ ọjts yuˈuj ukpụ jẹ carnero tụdụvintena, ¿ñụụjmipts vineˈe: “Naxụ mkayụ”?

8 Ax kaˈa tseˈe; jidụˈụm xa jẹˈẹ veˈe dụnụụjma: “Yakˈọya ạts jẹ nˈaˈox jẹts nayˈapạạmdụkaja jẹts ạtseˈe xyakkáyụt, ụxˈọọkts mitseˈe mˈaˈóxat.”

9 ¿Kyukọjtsjipts jẹˈẹ vineˈe jẹ toompa ku veˈe dụtún juuˈ veˈe yaktukpavaamp? Ax kaˈa tseˈe.

10 Nay vanxúpjyamts miitseˈedava, ku veˈe xtonkạ́xtat nụjom juuˈ veˈe jẹ Nteˈyam mtukpavaajnjụdup, vaˈanda tseˈe jidụˈụm: “Kaˈa xa ạạtseˈe nvinmachjụ jẹts ạạtseˈe nyakkukọjtsjat, jẹˈẹjyji ạạtseˈe tụntún ax joˈn jẹ toompa dụtún juuˈ veˈe tukkạdaakjup.”

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky nụmajk jẹ yaaˈtyạjkta juuˈ veˈe leprapạjkjụdup

11 Ku veˈe jẹ Jesús jẹ tooˈ dụjaaˈkyọˈy ku veˈe jẹm Jerusalén ñụjkx, vanˈit tseˈe pyítsum jẹm galiléait yˈit jọọtm jẹtseˈe tyạjki jẹm samaariait yˈit jọọtm.

12 Ku tseˈe jyẹˈyavaˈañ joma veˈe toˈk jẹ piˈk kajpụn, vanˈit tseˈe yˈanạjkxijidi nụmajk jẹ yaaˈtyạjk juuˈ veˈe leprapạjkjụdup. Ax jékumji tseˈe tyaandi

13 jẹtseˈe mạkk dụmukọjtsti jẹ Jesús:

—¡Jesús, Yakˈixpạjkpa, tukmọˈtk ạạts toˈk aaj!

14 Ku veˈe jẹ Jesús yˈíxjidi, vanˈit tseˈe vyaajñ:

—Nạjkxta jẹja jẹ teeˈtạjk vyinkujk jẹtseˈe xtukˈíxtat jẹts tạ veˈe mjọtkạdaaktini.

Namvaateˈe ñạjkxti, nụvaatsjidinu tseˈe jẹ pyaˈamda.

15 Ku tseˈe nụtoˈk ñayjaˈviji jẹts jọtkạdaˈakyani veˈe, vanˈit tseˈe vyimpijt, mạkk tseˈe kyạjts jẹtseˈe jẹ Nteˈyam dụyakmạji dụyakjaanchi.

16 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús dụvinkọxkteni jẹtseˈe jẹ vyiijn jẹ yˈaaj dụtukpaaty jẹ naax jẹ vintsạˈkin mạạt, jẹtseˈe jẹ Jesús dụkukọjtsji. Ax samaariait jáyuts jẹˈẹ veˈe yˈijt.

17 Vanˈit tseˈe jẹ Jesús vyaajñ:

—¿Tis, ka nụmajkapeˈe tụyˈitta pạneˈe tụjyọtkạdaˈakta? ¿Joma tseˈe jyaaˈkˈítta jẹ janụtaaxtojtụk?

18 ¿Yạˈạjyji veˈe toˈk tụvyimpit juuˈ veˈe ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹtseˈe jẹ Nteˈyam dụyakmạja dụyakjaancha?

19 Vanˈit tseˈe dụnụụjmi jẹ yaaˈtyạjk:

—Pojtụkụ jẹts nạjkxni. Jẹˈẹ kạjx xa veˈe tụmjọtkạdaakni kụx ạtseˈe tụxjaanchjáva.

Ku jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn dṵyakmiinnit
(Mt. 24.23-28, 36-41)

20 Van'it tse'e jẹ̱ fariseotạjk dṵ'amọ̱tutṹvidi jẹ̱ Jesús pạn
vin'ite'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn dṵyakmiinnit. Van'it tse'e
y'atsọ̱ọ̱jvjidi:

—Ka'a xa ve'e yak'ixpaa'tṵt ku ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn
dṵyakmiinnit.
21 Ka'a tse'e jẹ̱ jayu vya'anṵt: "Ṵxyaja xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e", ukpṵ
"Ṵxximts jẹ̱'ẹ̱ ve'e", kṵx tạ jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn
dṵyakmiinni joma ve'e miitsta.

22 Van'it tse'e dṵnṵṵjmidi jẹ̱ y'ixpạjkpatạjk:

—Jẹ̱'yap xa ve'e jẹ̱ xạạj jẹ̱tse'e xjatsọ́ktat jẹ̱ts ạtse'e n'ítṵt
miits mạạtta ọ̱tyun jado'k xạạja; ax ka'a tse'e ve'em tyónjṵt.
23 Ax myaknạạjmadap tse'e: "Ixta, ṵxyaja xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e",
ukpṵ "Ixta, ṵxximts jẹ̱'ẹ̱ ve'e"; ax ka'ats miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e
xpanạjkxtat,
24 kṵx ve'em ax jo'n to'k jẹ̱ vítsṵk yak'ix jẹ̱tse'e y'ajaj y'atṵ'kx
jẹ̱m tsajviinm ado'om ado'om, yak'íxpap tse'e ọ̱y ku ạtse'e
nmiinnuvat.
25 Ax tun vinkọ̱pk tse'e jẹ̱ts ạtse'e too'vạjkp ọ̱ọ̱y ntuntsaach-
paa'tṵt jẹ̱ts ạtse'e xkakuvạ́ktat jẹ̱ jayu juu' ve'e ṵxyam joojn-
tykidup.
26 Ve'em ax jo'n tyoojnji kyọ̱jtsji ku ve'e jẹ̱ Noé jyoojntyki,
nay ve'em tse'e tyoojnjinuvat jẹ̱ xạạj ku ạtse'e nmiinnuvat,
ạts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
27 Kaaydup ooktup tse'e vyẹ̱'nada, yaa'vyạjktup
tạ'ạxpạjktup. Van'it paat tse'e ve'em dṵtoondi ku ve'e jẹ̱
Noé tyạjkini jẹ̱p arca jạạtp jẹ̱tse'e jẹ̱ nạạkukọ́ma jyẹ̱'y jẹ̱tse'e
nṵjom y'ọ̱ọ̱'kkạjxtini.
28 Nay ve'empa tse'e jyajtpa jẹ̱m Sodoma ku ve'e jẹ̱ Lot
jyoojntyki. Kaaydup ooktup tse'e jẹ̱ jayu vyẹ̱'nada, jooydup,
tọ̱ọ̱'ktup, yoodup, tạkpạạmdup;
29 ax ku tse'e jẹ̱ Lot jẹ̱m sodómait kyajpṵn kạjxm pyítsumni,
van'it tse'e jẹ̱ jạạjn mạạt jẹ̱ azufre kyṵstạjki jẹ̱m tsajvi-
inm, ve'em ax jo'n kṵtyuuj jo'n, jẹ̱tse'e nṵjom jẹ̱ jayu
dṵyak'ọ̱ọ̱'kkạjxtini.
30 Ax nay vanxṹpjyam tse'e jẹ̱ jayu vye'nidinuvat ku ạtse'e
nmiinnuvat jado'k nax.

31 'Ku ve'e jẹ̱ xạạj jyẹ̱'yat, pạn pạn jatye'e vẹ̱'nadap jẹ̱m
azotea ni'kxm jẹ̱tse'e jẹ̱p tyṵjkp jẹ̱ pyạạmdṵk, ka'a tse'e
y'uktạjkidinit jẹ̱p tyṵjkp jẹ̱tse'e ti dṵyakpítsumdat. Pạn pạn
jaty tse'e jẹ̱m kam jọ̱ọ̱tm vẹ̱'nadap, ka'a tse'e dṵnṵvimpíttat
pạn ti jatye'e jẹ̱m tṵtyáñ.
32 Jaa'myẹ́tsta jẹ̱ Lot jẹ̱ ñṵdạ'ạx.

33 Pa̱n pa̱n xa ve'e nu̱yojk du̱tso̱jkp je̱ ñaxviijnit joojntykin je̱ts ka'a ve'e je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, vintó̱kiyupts je̱'e̱ ve'e xa̱'ma ka̱jx; ax pa̱n pa̱n tse'e du̱masoo̱kp je̱ ñaxviijnit joojntykin ku̱x cha̱jkpe'e nu̱yojk je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, joojntykinupts je̱'e̱ ve'e xa̱'ma ka̱jx.

34 'Ve'em xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada je̱ts je̱ tsooj, nu̱me̱jtsk tse'e maap vye̱'nadat joma ve'e to'k je̱ maajntku̱n, ax to'k tse'e yakvoo̱vnit, jado'k tse'e tyaannit;

35 nu̱me̱jtsk tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ja̱jtsp vye̱'nadat, to'k tse'e yakvoo̱vnit, jado'k tse'e tyaannit;

36 nu̱me̱jtsk tse'e je̱ yaa'tya̱jk je̱m kam joo̱tm vye'niduvat, to'k tse'e yakvoo̱vnit, jado'k tse'e tyaannit.

37 Juu' tse'e du̱'amo̱tunajxtu, je̱'e̱ tse'e du̱'amo̱tutú̱vidu:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, ¿jómats je̱'e̱ ve'e ve'em jyátu̱t?

Van'it tse'e y'atsoojvjidi:

—Va'ajts xa ve'e yaknujávat pa̱n joma ve'e, ku̱x pa̱n joma ve'e y'it je̱ tá̱nu̱k a̱a̱'k, je̱m tse'e je̱ no'op ñay'amókajada.

18

Je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk je̱ts je̱ ka ó̱yap to̱kin payo̱'yva tukmu'a'ixmojkin

1 Van'it tse'e je̱ Jesús ya̱ tukmu'a'ixmojkin vya'nu̱xjidi je̱tse'e je̱ jayu du̱tuk'íxtat je̱ts tsapkó̱tstape'e xa̱'ma, ka'a ve'e ñoo'kxtat.

2 Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Je̱m xa ve'e kajpu̱n ka̱jxm vye'na to'k je̱ to̱kin payo̱'yva; ax ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam du̱tsa̱'a̱ga, ni pa̱na ve'e du̱kama̱ja̱ pu̱m.

3 Je̱mpa tse'e to'k je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e vane'em na̱jkx myuxu̱'uju̱, je̱'e̱ tse'e cho̱jk je̱tse'e je̱ to̱kin payo̱'yva du̱to̱kimpayo̱'o̱yu̱t to'k je̱ jayu juu' ve'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱tso'oxpa̱jkp.

4 Jek tse'e je̱ to̱kin payo̱'yva du̱kama̱ja̱ pu̱u̱jm je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk; ax u̱x'oo̱knum tse'e vyinmaajy: "O̱yam a̱tse'e nkatsa̱'a̱ga je̱ Nte'yam ukpu̱ a̱tse'e ni pa̱na nkama̱ja̱ pu̱m,

5 va'ants a̱ts du̱to̱kimpayo̱'o̱yu̱ je̱'e̱ juu' ve'e du̱tso'oxpa̱jkp je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk, ax ve'emts a̱tse'e min xkoo̱'kne̱'mni."

6 Van'it tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n jyaa'kvaajñ:

—Yakvinkó̱pkada vintso̱ ve'e vyinmay je̱ ka ó̱yap to̱kin payo̱'yva.

7 ¿Ax vintso̱ts n'ite'e je̱ Nte'yam du̱kama̱ja̱ pá̱mu̱t je̱ jáyuda juu' ve'e vyinkoo̱ndu je̱tse'e jóvum xa̱a̱j jóvum tsooj yaaxp aaj yaaxp joo̱t du̱munoo'kxtu̱kta je̱tse'e pyutá̱kajadat? ¿Ax yak'a'íxtapts je̱'e̱ n'ite'e?

8 Ve'emts ạts miitse'e nvaajnjada jẹ̱ts ka'a ve'e tyánat
jẹ̱tse'e dụputạ́kadat. Ọyam tse'e vye'ema, ku ạtse'e nmiin-
nuvat jado'k nax, ạts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nụpạạ̱mdụ̱ka Ijtp,
¿njaa'kpaa'tupts ạts vine'e jẹ̱ jáyuda juu' ve'e dụ̱jaanchja'vidup
jẹ̱ Nte'yam?

Jẹ̱ fariseo jẹ̱ts jẹ̱ kupạ'mụ̱n pạkmojkpa tukmu'a'ixmojkin

9 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús yạ̱ tukmu'a'ixmojkin dụ̱tukmukạ̱jts
jẹ̱ jáyuda juu' ve'e nayja'vijidinup jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ Nte'yam
tyọ̱kimpạ́mjada jẹ̱tse'e jẹ̱ myujayu dụ̱viijnk'íxta. Jidụ̱'ụ̱m tse'e
vyaajñ:

10 —Nạ̱jkxtu xa ve'e jẹ̱m mạ̱jạ̱ tsaptạ̱jkm nụ̱mẹ̱jtsk jẹ̱
yaa'tyạ̱jk tsapkọ̱jtspa; to'k tse'e jẹ̱ fariseo, jado'k tse'e jẹ̱
kupạ'mụ̱n pạkmojkpa.

11 Ax ténipji tse'e jẹ̱ fariseo jidụ̱'ụ̱m chapkạ̱jts: “Nte'yam,
nkukọ̱jtsjip xa ạts mitse'e kụ̱x ijk ạtse'e ve'em nkajáyuva ax
jo'n juu' ve'e mẹ̱ẹ̱'tstup, juu' ve'e dụ̱toondup juu' ve'e ka ọ́yap,
jẹ̱ts juu' ve'e jẹ̱ navyạ̱jkụ̱n dụ̱yakvintsạ̱'kintọ́kidup. Ka'a xa
ạtse'e ve'em njáyuva ax jo'n xi kupạ'mụ̱n pạkmojkpa.

12 Mẹ̱jtsk nax xa ạtse'e n'ayooja vinvuxtojtụ̱k xạạ̱j, ax
nmọọypts ạts mitse'e jẹ̱ diezmo.” Jidụ̱'ụ̱m tse'e jẹ̱ fariseo
chapkạ̱jts.

13 Ax jẹ̱ kupạ'mụ̱n pạkmojkpa, jékumjits jẹ̱'ẹ̱ ve'e tyaajñ, ka'a
tse'e ñayjávaja jẹ̱tse'e y'íxụ̱kụ̱t jẹ̱m tsapjọọtm, kọọjyji ve'e jẹ̱
kyak dụ̱kạ̱x kụ̱x natyukja'vijupe'e jẹ̱ tyọ̱kin, jẹ̱tse'e vya'añ:
“Nte'yam, tukmọ̱'tk ạts to'k aaj, tọ́kinax jáyuvam xa ạtse'e.”

14 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jyaa'kvaajñ:

—Ve'emts ạtse'e nva'añ jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ Nte'yam
dụ̱tọ̱kimpụ̱ụ̱jm jẹ̱ kupạ'mụ̱n pạkmojkpa; ax tyọ̱kimpạạ̱m
tse'e jẹ̱ fariseo. Kụ̱x pạ̱n pạ̱n xa ve'e namyạ́jijup, jẹ̱'ẹ̱
tse'e taannup pi'k; pạ̱n pạ̱n tse'e naajkpi'kijup, jẹ̱'ẹ̱ tse'e
dụ̱nụ̱mạ́jap.

Chạ̱jkpts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ pi'k ónụ̱kta
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Van'it tse'e dụ̱tuknụ̱nạ̱jkxti jẹ̱ pi'k ónụ̱kta jẹ̱ Jesús jẹ̱tse'e jẹ̱
kyạ̱'ạ̱j dụ̱tuknụ̱kọ́nụ̱t, jẹ̱ maax ónụ̱k paat tse'e tyuknụ̱nạ̱jkxtu.
Ku tse'e jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk dụ̱'ixti, van'it tse'e dụ̱tuknụ̱ụ̱jmidi jẹ̱
jáyuda pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱yakjẹ̱'ydup jẹ̱ pi'k ónụ̱kta.

16 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk dụ̱yaaxjidi jẹ̱tse'e
dụ̱nụ̱ụ̱jmidi:

—Masọ̱'ọ̱kta jẹ̱ pi'k ónụ̱k jẹ̱ts ạtse'e xnụ̱míndat, ka'a tse'e
xkayakjajtjadat, kụ̱x jẹ̱'ẹ̱da pạ̱n pạ̱n jatye'e ijttup jẹ̱m jẹ̱
Nte'yam y'am kyạ̱'m, ve'em xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n yạ̱ pi'k
ónụ̱kta.

17 Tyṵ́vam xa ạtse'e nva'añ, pạn pạn jaty tse'e
kanapyạajmjṵdup jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm ax jo'n jẹ
pi'k ónṵk, ka'a tse'e jẹm tyạ́kadat.

Ku jẹ Jesús dṵmạạtnakyọjtsji to'k jẹ mootsk ónṵk juu' ve'e kumeen
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Van'it tse'e y'amọtutṵ́viji to'k jẹ israeejlit jayu juu' ve'e
dṵnṵmạ́jip:
—Ọy yak'ixpạjkpa, ¿tis ạts vine'e ntónup jẹts ạtse'e
njayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp?
19 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxji:
—¿Nte'yam ạtse'e xtij ku ve'e mva'añ jẹts ọy ạtse'e? To'kji
xa jẹ'ẹ ve'e pạne'e ọy, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e.
20 Mnṵja'vip xa mitse'e jẹ pava'nṵn: "Ka'a tse'e xyakv-
intsạ'kintọ́kiyṵt jẹ navyạjkṵn, ka'a tse'e myakjayu'ọọ'kṵt,
ka'a tse'e mmẹẹ'tsṵt, ka'a tse'e jẹ jayu xnṵvampẹ́tṵt,
vintsạ'ạga jẹ mtee' jẹ mtaak."
21 Van'it tse'e jẹ jayu ñạ'mṵxji:
—Ku ạtse'e pi'knum nve'na, van'ítanits ạts yạ'ạ ve'e nṵjom
nkutyún.
22 Ku ve'e jẹ Jesús dṵ'amọtunajxy, van'it tse'e dṵnṵṵjmi:
—Jado'k viijn tse'e mka'ijtṵxjṵ. Tọọ'kkạjxni nṵjom juu'
ve'e m'ixp mjayejpp jẹts mọọyni jẹ meen jẹ ayọọva jayu,
ve'em tse'e jẹ ọ'yin xjayẹ́pṵt jẹm tsapjọọtm. Van'itts ạtse'e
xpamiinnit.
23 Ax ku tse'e jẹ jayu dṵ'amọtunajxy, ọọy tse'e tyuntsaachv-
inmapyṵjk, kṵx va'ajts kumeene'e y'ijt.
24 Ku tse'e jẹ Jesús ve'em y'ixji, van'it tse'e vyaajñ:
—¡Va'ajts tso'ox xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ kumeen jayu
ñapyạ́mjadat jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm!
25 Ka'a xa ve'e cho'oxa vintsọ ve'e jẹ camello ñáxṵt jẹp
xo'yṵn jot jạạtp, jẹ'ẹ ve'e tso'ox vintsọ ve'e jẹ kumeen jayu
ñapyạ́mjṵt jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.
26 Van'it tse'e vyaandi pạn pạn jatye'e dṵ'amọtunajxtup:
—Pạn ve'em xa ve'e, ¿pạnts vine'e ọ'yixjup jẹtse'e
dṵjayẹjpnit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp?
27 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxjidi:
—Juu' xa ve'e jẹ jayu ka'ọ'yixjup jẹtse'e dṵtónṵt, jẹ
Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e dṵtónup.
28 Van'it tse'e jẹ Pedro ñạ'mṵxji:
—Mạjạ Vintsạ́n, nmasọkkạjxni xa ạạtse'e nṵjom juu'
ạạtse'e n'ixp njayejpp vye'na jẹts ạạts mitse'e mpamiijn.
29 Van'it tse'e jẹ Jesús dṵnṵṵjmi jẹ y'ixpạjkpatạjk:

—Tyṵvam xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkṵn kạjx dṵmasọọkp jẹ tyạjk, jẹ tyee', jẹ tyaak, jẹ y'uts, jẹ y'ajch, jẹ chạ'ạ, jẹ ñṵdạ'ạx, ukpṵ jẹ y'ónṵk,
30 nṵyojk tse'e ọọy tyunyakmọ'ọt juu' ve'e yaja naxviijn jẹtse'e xạ'ma kạjx jyoojntykinit ku ve'e jẹ nam it chọọ'ndṵkṵt.

Ku jẹ Jesús dṵ'ava'ninuva jẹ y'ọọ'kṵn
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Van'it tse'e jẹ Jesús apṵk dṵvạạjv jẹ ñṵmakmẹjtsk ixpạjkpatạjk, jẹtse'e dṵnṵṵjmidi:
—Jẹm tse'e Jerusalén nja'mda. Jẹm tse'e tyonkạ́xjṵt kyọjtskạ́xjṵt ạts kạjx nṵjom juu' ve'e jyatyaandu jẹp Kunuu'kx Jatyán kṵjxp jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta.
32 Yakpạ́mupts ạtse'e jẹm jẹ viijnk jayu kyạ'm jẹts ạtse'e xnṵxi'iktat xtukxi'iktat jẹts ạtse'e xvinkọjtspẹ́ttat, xnṵtsójadapts ạtse'e
33 jẹts ạtse'e xvọ́ptat, van'itts ạtse'e xyak'ọọ'ktat. Ax joojntykpạjknuvapts ạtse'e kutoojk xạạj, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.
34 Ax ka'a tse'e dṵvinmọ́tuda pạn ti ve'e tyijp kṵxe'e jẹ Nte'yam dṵkayakjaty vye'na jẹtse'e dṵvinmọ́tudat.

Ku jẹ Jesús dṵyakjọtkạdaaky to'k jẹ viints jayu jẹp Jericó
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ku ve'e jẹ Jesús dṵmutạmi jẹ jericoojit kajpṵn, jẹm tse'e to'k jẹ viints jayu chṵṵna vye'na jẹja too' pa'ayi jẹtse'e jẹ putạjkin dṵ'amọtu.
36 Ku ve'e dṵmọtu jẹts jẹ nṵmay jayu ve'e najxp, van'it tse'e dṵ'amọtutṵvi pạn ti ve'e toojnjup kọjtsjup.
37 Ku ve'e yakvaajnji jẹts jẹ'ẹ ve'e najxp vye'na jẹ Jesús, jẹ nazarétit jayu,
38 van'it tse'e mạkk vyaajñ:
—¡Jesús, jẹ David jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e yakkutojknup, tukmọ'tk ạts to'k aaj!
39 Ax pạn pạn jaty tse'e jẹ Jesús vintoo'vạjkijup, tuknạ'mṵxju tse'e jẹtse'e y'amọ'ọtṵt. Ax nṵyojk mạkk tse'e tyunjaa'kkạjts:
—¡Jẹ David jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e yakkutojknup, tukmọ'tk ạts to'k aaj!
40 Van'it tse'e jẹ Jesús vya'ktaajñ jẹtse'e dṵnṵṵjmidi jẹ jayu jẹtse'e dṵyakmíndat. Ku tse'e jẹ viints jayu jyẹ'y, van'it tse'e yak'amọtutṵvi:
41 —¿Tise'e mtsạjkp jẹts ạts mitse'e ntoojnjat?
Van'it tse'e jẹ viints jayu y'atsạạjv:

—Vintsá̱n, je̱'e̱ xa a̱tse'e ntsa̱jkp je̱ts a̱ts mitse'e xyakvin'ixpá̱ku̱t.
42 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—¡Vin'ixpa̱ku̱ts n'it! Ta̱ xa ve'e mjo̱tka̱daakni ku̱x a̱tse'e tu̱xjaanchjáva.
43 Tun jatyji tse'e je̱ jayu vyin'ixpa̱jkni. Van'it tse'e je̱ Jesús du̱panu̱jkx je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱yakma̱ji du̱yakjaanchi. Ax nu̱jom tse'e je̱ jayu pa̱n pa̱n jatye'e du̱'ixtu, yakmá̱jiduva yakjaanchiduvats je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.

19

Je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ Zaqueo

1 Van'it tse'e je̱ Jesús jye̱'y je̱m jericoojit kyajpu̱n ka̱jxm je̱tse'e je̱ kajpu̱n du̱tuknajxy.
2 Je̱m tse'e vye'na to'k je̱ kumeen jayu juu' ve'e Zaqueo du̱xa̱aj, je̱ kupa̱'mu̱n pa̱kmojkpats je̱'e̱ ve'e ñu̱vintsá̱nip,
3 je̱ Jesuusts je̱'e̱ ve'e y'ixuvaampy. Ax ka'a tse'e y'o̱'yixju̱ vintso̱ ve'e du̱'ixpaa'tu̱t ku̱x pi'k kó̱naji je̱'e̱ ve'e je̱ Zaqueo je̱ts o̱o̱ye'e je̱m je̱ jayu.
4 Van'it tse'e noomp tyoo'vu̱jk je̱tse'e pyejt je̱m sicómoro ku̱p ka̱jxm juu' ve'e du̱mutá̱mip je̱ too' joma ve'e je̱ Jesús ñaxuva'añ vye'na, ax ve'em tse'e y'o̱'yixju̱t vintso̱ ve'e du̱'ixpaa'tu̱t.
5 Ku ve'e je̱ Jesús ñajxy je̱ tso̱v, van'it tse'e pyat'ix, je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi:
—Zaqueo, vánu̱ku̱ jatyji, tunjajtyna̱jkxp xa a̱tse'e u̱xyam je̱m mta̱k'am.
6 Van'it tse'e je̱ Zaqueo jatyji vyajntyk je̱tse'e je̱ Jesús du̱ma̱a̱di je̱m je̱'e̱ tya̱k'am je̱ xo̱o̱jntku̱n ma̱a̱t.
7 Ku ve'e je̱ nu̱may jayu du̱'ixti, van'it tse'e du̱vinko̱tsta du̱naa'kó̱tsta je̱ Jesús ku̱x ve'eme'e vyaandi je̱ts je̱m je̱'e̱ ve'e je̱ tó̱kinax jayu tya̱k'am ñu̱jkx.
8 Tu̱jkpani tse'e vye̱'nada, van'it tse'e je̱ Zaqueo tyeni je̱tse'e du̱nu̱u̱jmi je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n:
—U̱xyamts a̱tse'e nmo̱o̱ynit je̱ ayo̱o̱va jayu kojkm juu' a̱tse'e n'ixp njayejpp; ax pa̱n ta̱ts a̱tse'e jyapa̱na je̱ meen mpu̱jkja je̱ vin'a̱a̱'nu̱n ka̱jx, maktaaxk naxts a̱ts je̱'e̱ ve'e nyaknu̱yojkijat.
9 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—U̱xyam xa ve'e tu̱jye'ya je̱ nu̱tso̱o̱ku̱n yaja tu̱jk, ku̱x je̱ Abraham je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j xa mitse'eva.
10 Ku̱x je̱'e̱ xa a̱tse'e nnu̱miimp je̱ts a̱tse'e n'íxtat je̱tse'e nyaktso̱'o̱ktat pa̱n pa̱n jatye'e to̱kih'ijttup, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

Je̱ majk meen juu' ve'e tsó̱vax tukmu'a'ixmojkin

11 Namvaate'e je̱ jayu du̱'amo̱tunajxti, van'it tse'e je̱ Jesús vya'nu̱xjidi ya̱ tukmu'a'ixmojkin je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e tá̱mani

vyę'nada joma ve'e ję Jerusalén jętse'e vyinmaaydi jęts jatyji
ve'e ję Nte'yam ję kyutojkụn dụyakmiinnit.
12 Jidụ'ụm tse'e ña'mụxjidi:
—Jęm xa ve'e y'ijt to'k ję yaa'tyąjk juu' ve'e ję ǫy kę'xtkụn
dụmąąt, jętse'e jékum ñụjkx, ję'ę tse'e ñụnąjkx jętse'e
yakpą́mụt yakkutojkpa, ụx'ǫǫk tse'e vyimpijtnuvat.
13 Ka'anum tse'e chąą'n vye'na, van'it tse'e dụyaxtsąąjv
nụmajk ję tyoompa jętse'e kąkję'ę dụtukkątąjkidi to'k ję
meen juu' ve'e tsǫ́vax. Van'it tse'e dụnụụjmidi: "Yaktonda ąts
yą nmeen van'it paat ku ątse'e nvimpijtnuvat."
14 'Ax ka'a tse'e ję jyayu chąkjụ y'ijt, mu'ęjkjụdup
mujǫt'aajnjụdupe'e jętse'e dụkęjxti ję kukątsivada jętse'e
jidụ'ụm vya'andat: "Ka'a xa ąątse'e ntsąk jęts ąątse'e ję
yaa'tyąjk xyakkutojkjat."
15 'Ax yakpąąmjyamts ję'ę ve'e yakkutojkpa. Van'it tse'e
vyimpijtnuva joma ve'e ję jyayu. Ku tse'e jyę'yni, van'it tse'e
dụnụkęjxi ję tyoompatąjk juu' ve'e tyukkątąjkidu ję myeen
jętse'e dụnụjávat pąn vinxụpe'e ję meen tụdụyaknụyókada
kąkję'ę.
16 'Juu' tse'e muto'k, jidụ'ụmts ję'ę ve'e vyaajñ: "Vintsą́n,
majk nax xa ve'e tụñụyoka ję mmeen juu' ątse'e xtukkątąjki."
17 Van'it tse'e ję yakkutojkpa y'atsǫǫjvji: "Ǫy xa ve'e, ǫy
toompats mitse'e. Ǫyame'e vęę'nji myaktukkątąjki, ve'em
tse'e juu' xtun ax jo'n yaktsąk, ję'ę kąjxts ąts mitse'e mpą́mụt
jętse'e xyakkutojkjat majk kajpụn."
18 'Van'it tse'e jado'k vyaampa: "Vintsą́n, mugǫǫxk nax xa
ve'e tụñụyoka ję mmeen juu' ątse'e xtukkątąjki."
19 Van'it tse'e y'atsǫǫjvji: "Mugǫǫxk kajpụnts mitse'e
xyakkutojkjivat."
20 'Van'it tse'e jado'k ñụję'yji jętse'e vyaajñ: "Vintsą́n, ụxyaja
xa ve'e yą mmeen juu' ątse'e xtukkątąjki. Jępts ątse'e paayu
jąątp nvintsoomni
21 kụx ntsą'kip ąts mitse'e ję'ę kąjx ku ve'e mąkk myakku-
tuk; ję'ę xa mitse'e m'amǫ́tup juu' ve'e mkapụụmp, ję'ęts
mitse'e mpąkmujkp juu' ve'e mkavụjp."
22 Van'it tse'e ję yakkutojkpa ña'mụxji: "Mits, kǫ'ǫy toompa,
ję m'ayook ąts mitse'e ntuktǫkimpayǫ'ǫyup. Pąn mnụja'vip
xa mitse'e jęts mąkk ątse'e nyakkutuk jęts ję'ę ątse'e
n'amǫ́tup juu' ątse'e nkapụụmp, jęts ję'ę ątse'e mpąkmujkp
juu' ątse'e nkavụjp,
23 ¿tyąjx tse'e ąts ję nmeen ję viijnk jayu xkatukkątąjki
jętse'e dụyaknụyókat?, ax ve'emts ątse'e kụnyakmǫǫjy
ję meen mąąt ję myunụyojkin ku ątse'e yaja ntąk'aajy
tụnvimpijtnuva."

24 ’Van'it tse'e dṵnṵṵjmi juu' ve'e jẹm ve'nidup: “Pạjkjada
yạ'ạ jẹ meen jẹtse'e xmọ'ọdat juu' ve'e majk jẹ meen dṵmạạt.”
25 Van'it tse'e y'atsọọjvjidi: “Vintsạ́n, ¿ti ka jẹ́pap yạ'ạ ve'e
dṵmạạda majk jẹ meen?”
26 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa y'atsạạjv: “Ve'em xa
ạts miitse'e nnạạjmada: Pạn pạn xa ve'e juu' dṵmạạt,
jaa'kyakmọ'ọpts jẹ'ẹ ve'e. Pạn pạn tse'e juu' dṵkajayẹjpp,
pạn vinxṵp tse'e dṵmạạda, yakpạjkjapts jẹ'ẹ ve'e nṵjom, jẹ'ẹ
paat juu' ve'e yṵṵ'n vẹẹ'n jyayejpp.
27 Ax jẹ'ẹda juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup jẹtse'e dṵkatsọkta jẹts
ạtse'e nyakkutojkjadat, yakminda jẹtse'e yaja ạts nvinkujk
xyak'ọọ'kkạ́xtat.”

Ku jẹ Jesús tyạjki jẹp Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ku ve'e jẹ Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jẹ tyoo'
dṵpạjknuva jẹtse'e jẹm Jerusalén jyaa'knṵjkx.
29 Jẹ'yavaandup tse'e vyẹ'nada joma ve'e jẹ kajpṵnda juu'
ve'e dṵxạạjta Betfagé jẹts Betania, jẹmpa ve'e jẹ Olivos Kọpk,
van'it tse'e jẹ Jesús dṵkejx nṵmẹjtsk jẹ y'ixpạjkpada
30 jẹtse'e dṵnṵṵjmidi:
—Nạjkxta xi pi'k kajpṵn kṵjx juu' ve'e xi avinkujk. Ku
tse'e mjẹ'yadat, jẹja tse'e xpaa'ttat kuvṵṵ'n to'k jẹ burro.
Ni pạ́nanumts jẹ'ẹ ve'e kyatuktsṵṵnaja. Mukẹ́jadats jẹtse'e
xyakmíndat.
31 Pạn m'amọtutṵ́vijidup tse'e jẹ jayu pạn tyạjxe'e
xmukẹ́jada, ve'em tse'e xnạạjmadat: “Jẹ Mạjạ Vintsạne'e
dṵtsọjkp.”
32 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpa ñạjkxti jẹtse'e dṵpaatti ax jo'n jẹ
Jesús ñạ'mṵxjidi.
33 Myukẹ́jidup tse'e vyẹ'nada jẹ burro, van'it tse'e jẹ burro
jẹ vyintsạnda y'amọtutṵ́vijidi:
—¿Tyạjx tse'e xmukẹ́jada xi burro?
34 Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n dṵtsạk.
35 Van'it tse'e dṵyaknạjkxti joma ve'e jẹ Jesús jẹtse'e
dṵjạpẹ'ndi jẹ burro mạạt jẹ vyitta. Van'it tse'e jẹ Jesús
dṵyakpẹjtti.
36 Vintsọ tse'e jẹ Jesús ñaxy, ve'em tse'e jẹ jayu dṵyẹ'ẹpta jẹ
vyit jẹja too' kujk joma ve'e jẹ Jesús ñaxuva'añ.
37 Ax ku tse'e dṵmutạ́midi jẹja Olivos Kọpk váñṵk viijn,
van'it tse'e nṵjom jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ Jesús dṵmạạtvíttu,
jẹ'ẹ tse'e mạkk kọjts'ukvaandu jẹ xọọjntkṵn mạạt jẹtse'e jẹ
Nte'yam dṵyakmạ́jidi dṵyakjaanchidi jẹ'ẹ kạjx ku ve'e dṵ'ixti
jẹ mạjin juu' ve'e jẹ Jesús tyuump.
38 Jidṵ'ṵm tse'e vyaandi:

—¡Jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyunoo'kxu̱n ma̱a̱t xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ yakkutojkpa juu' ve'e miimp jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx! ¡Jẹ̱ o̱y jo̱o̱t ma̱a̱t jẹ̱ts jẹ̱ ma̱jin ma̱a̱t tse'e y'ijtnit jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e jẹ̱m tsapjo̱o̱tm!

39 Van'it tse'e ña̱'mu̱xjidi jẹ̱ fariseota̱jk juu' ve'e jẹ̱ nu̱may jayu mya̱a̱tve'nidup:

—Yak'ixpa̱jkpa, tukna̱a̱jma to'k aaj xi jáyuda juu' ve'e mma̱a̱tvíttup jẹ̱tse'e y'amo̱'o̱ttat.

40 Ax jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Ve'em xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada jẹ̱ts pa̱n amo̱'ttup xa ya̱'a̱ ve'eda, jẹ̱ tsaaj tse'e ma̱kk ko̱jtspá̱ktap.

41 Ku ve'e du̱mutá̱midi jẹ̱m Jerusalén, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús du̱'ix jẹ̱ kajpu̱n, van'it tse'e du̱nu̱yaaxy jẹ̱ jerusaleenit jáyuda,

42 jẹ̱tse'e vyaajñ:

—¡Pa̱n ku̱xvinmó̱tuda xa ve'e, u̱xyam ya̱ xa̱a̱j, juu' ve'e ku̱myak'ítjada o̱y jo̱o̱t! Ax ka'a tse'e xvinmó̱tuda, yu'uts jẹ̱'e̱ ve'e y'it jẹ̱ja miits mvinkujkta.

43 Jẹ̱'yap xa ve'e jẹ̱ xa̱a̱j ku ve'e jẹ̱ mtso'oxpa̱jkpa du̱yaknaa'tóktat jẹ̱ mkajpu̱n jẹ̱tse'e jẹ̱ naax juu' ve'e jẹ̱ mkajpu̱n du̱naa'víttp, jẹ̱'e̱ tse'e tyuktajva'atstap joma ve'e ñayyo'otsjadat,

44 myak'o̱o̱'kjadapts miits jẹ̱'e̱ ve'e ma̱a̱t jẹ̱ m'ónu̱kta, jẹ̱tse'e jẹ̱ mja̱a̱jnda jẹ̱ mta̱jkta du̱tukja'vika̱jxtinit, ni to'ka tse'e jẹ̱ tsaaj kyatánu̱t nu̱ka̱vyet, jẹ̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xkanu̱jávada ku ve'e jẹ̱ Nte'yam mnu̱mínjada jẹ̱tse'e ku̱myaktso̱o̱kjidi.

Ku jẹ̱ Jesús du̱yakvaach jẹ̱ maja̱ tsapta̱jk
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús tya̱jki jẹ̱p ma̱ja̱ tsapta̱ktaagujkp jẹ̱tse'e du̱vo̱jppitsumku̱jx nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱p ajooydup ato̱o̱'ktup vye'na,

46 jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Jidu̱'u̱m xa ve'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ve̱'e̱ tse'e a̱ts jẹ̱ nta̱jk y'ijtnit jẹ̱ ta̱jk joma ve'e jẹ̱ jayu chapka̱ts." Ax ve'emts miits ya̱'a̱ ve'e tu̱xpa̱a̱mdini ax jo'n "jẹ̱ aajntk joma ve'e jẹ̱ me̱e̱'tspa ñay'amókajada".

47 Jó̱vum xa̱a̱j tse'e jẹ̱ Jesús yak'ixpu̱k y'ijt jẹ̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp; ax jẹ̱ tee'ta̱jk jẹ̱ vyintsa̱nda ma̱a̱t jẹ̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jkta jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱má̱jidup jẹ̱ israeejlit jayu ma̱a̱t, jẹ̱'e̱ tse'e du̱payo̱'ydup vintso̱ ve'e ku̱du̱yakjay'o̱o̱'kjidi jẹ̱ Jesús,

48 ax ka'a tse'e du̱mutaayvaatti pa̱n vintso̱ ve'e ku̱du̱toondi, ku̱x nu̱jome'e jẹ̱ jayu o̱y du̱'amo̱tunajxti juu' ve'e jẹ̱ Jesús kyo̱jts.

20

Je̱ kutojku̱n juu' ve'e je̱ Jesús jyayejpp
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

1 To'k naxe'e je̱ Jesús je̱ nu̱may jayu du̱yak'ixpu̱k vye'na
je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp je̱tse'e du̱vaajnjidi je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook,
van'it tse'e jye̱'ydi je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit
yak'ixpa̱jkpata̱jk je̱ts je̱ israeejlit je̱ myú̱jit jáyuda,
2 je̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Vaajnja a̱a̱ts pa̱n pa̱ne'e tu̱mna̱'mu̱xju̱ je̱ts ya̱'a̱ ve'e
xtónu̱t. ¿Pa̱ne'e ya̱ kutojku̱n mmo̱o̱jyjup?
3 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Nay ve'empats a̱tse'e nvaampa je̱ts a̱tse'e x'atso̱o̱vduvat.
4 ¿Pa̱n tse'e je̱ Juan je̱ kutojku̱n mo̱o̱jyju je̱tse'e je̱ jayu
du̱yakna̱pé̱tu̱t, je̱ Nte'yame'e, ukpu̱ je̱ jayu ve'e?
5 Ax van'it tse'e du̱ko̱jtsmojkti. Jidu̱'u̱m tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Vintso̱se'e ku̱nva'numda? Pa̱n va'numdup xa ve'e je̱ts je̱
Nte'yame'e mo̱o̱jyju je̱ kutojku̱n, jidu̱'u̱m tse'e xnu̱u̱jmimdat:
“¿Tya̱jx tse'e xkajaanchja'vidi juu' ve'e je̱ Juan kyo̱jts?”
6 Ax pa̱n va'numdup tse'e je̱ts je̱ jayu ve'e je̱ kutojku̱n
mo̱o̱jyju, xka'ts'o̱o̱'kumdapts u̱u̱'m ya̱'a̱ ve'e ya̱ nu̱may jayu
ku̱x nayja'vijidinup ya̱'a̱ ve'e tyu̱va je̱ts je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpa je̱'e̱ ve'e je̱ Juan y'ijt.
7 Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi je̱ts ka'a ve'e du̱nu̱jávada je̱ts
pa̱n pa̱ne'e je̱ kutojku̱n mo̱o̱jyju je̱ Juan je̱tse'e je̱ jayu
du̱yakna̱pé̱tu̱t.
8 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Ka'ats a̱tse'e n'ava'nivat je̱ts pa̱n a̱tse'e ya̱ kutojku̱n
xmo̱o̱yp je̱ts a̱tse'e ve'em ntun.

Je̱ ko̱'o̱y toompata̱jk tukmu'a'ixmojkin
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱vaajnji je̱ jáyuda ya̱
tukmu'a'ixmojkin:
—To'k xa ve'e je̱ jayu du̱pu̱u̱jm je̱ tsaaydum kam.
Van'it tse'e je̱ yoova toompata̱jk du̱tukma̱a̱tko̱jtsmojkti
pa̱n vinxu̱pe'e tyukka̱da'akjadat ku ve'e du̱pa̱kmóktat je̱
tsaaydum ta̱a̱jm. Van'itts je̱'e̱ ve'e cha̱a̱'n, ta'niva tse'e ñu̱jkx.
10 Ku tse'e je̱ tsaaydum tok aats du̱paaty, van'it tse'e to'k
je̱ kyuká̱tsiva du̱kejx joma ve'e je̱ yoova toompa je̱tse'e
du̱'amó̱tuvu̱t pa̱n juu' ve'e tukka̱daakjup. Ax van'it tse'e je̱
yoova toompa du̱tsii'kti je̱tse'e ve'emji du̱yakvimpijttini.
11 Van'it tse'e je̱ kam je̱ vyintsá̱n du̱ke̱jxnuva jado'k je̱
kyuká̱tsiva; ax nay vanxú̱pjyam tse'e du̱tsii'ktuva je̱tse'e
du̱jomtoondi du̱titoondi, ka'a tse'e du̱timo̱o̱ydi, je̱tse'e
du̱pake̱jxtini.

12 Jyaa'kkẹjx tse'e jado'k jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsą́n jado'k
jẹ kyukątsiva; ax yakxą'ąjkiduva tse'e jẹ yoova toompa jẹtse'e
dụpavọjptini.
13 ’Van'it tse'e jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsą́n vyaajñ: “¿Tis
ąts vine'e ntónup? Va'an xa ąts n'ite'e dụkexụ ąts yą n'ónụk
juu' ątse'e ọọy ntuntsąjkp. Ax kuts jẹ'ẹ ve'e dụ'íxtat, vy-
intsą'ągadapts ijk jẹ'ẹ vine'e.”
14 Ax ku tse'e jẹ yoova toompa dụ'ixti, van'it tse'e
ñavyaajnjidi: “Yą'ą xa ve'e tukkądakką́xjup yą tsaaydum kam.
Va'an dụyak'ọọ'kumda jẹtse'e njẹ'ẹimdat yą tsaaydum kam.”
15 Van'it tse'e dụyakpítsumdini jẹm tsaaydum kam jọọtm
jẹtse'e dụyak'ọọ'kti.
Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:
—¿Vintsọse'e tyónjadat jẹ tsaaydum kam jẹ vyintsą́n?
16 Jẹtse'e jyaa'kvaajñ:
—Jẹ'yap xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụyakjay'ọọ'kką́xjadat jẹtse'e jẹ
viijnk yoova toompa dụpą́mụt.
Ku ve'e jẹ jayu dụ'amọtunajxti, jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—¡Kụdụkayakjatye'e jẹ Nte'yam!
17 Van'it tse'e jẹ Jesús jẹ jáyuda dụvin'ix, jẹtse'e dụnụụjmidi:
—Pąn kụdụkayakjatye'e jẹ Nte'yam, ¿ti tse'e tyijp juu' ve'e
vaamp jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp? Jidụ'ụm tse'e vya'añ:
“Jẹ ọy tsaaj juu' ve'e jẹ pọjtspatąjk myasọọktinu,
jẹ'ẹ tse'e ọjts yakpụm joma ve'e dụnụvinkọpkikụx jẹ mąją
tsaptąkpąts.”
18 Van'it tse'e jẹ Jesús jyaa'kvaajñ:
—Pąn pąn xa ve'e kítup jẹja tsakụjx, tuktąjką́xup tse'e; ax
pąn pąn tse'e jẹm ñi'kxm jẹ tsaaj naxkądaakp, jẹ naxvay jo'n
tse'e tyaannit jẹ jayu.

Jẹ'ẹ pąne'e jẹ kupą'mụn yakmọ'ọp
(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ku ve'e jẹ tee'tąjk jẹ vyintsąnda mąąt jẹ
tsaptụjkpit yak'ixpąjkpatąjk dụ'amọtunajxti, van'it tse'e
dụ'ukmatsuvaandi tun jatyji jẹ Jesús kụx ñụja'vidu ve'e jẹts
jẹ'ẹ kąjxe'e yą tukmu'a'ixmojkin dụkąjts; ax ka'a tse'e ve'em
dụtoondi kụx chą'kidupe'e jẹ nụmay jayu.
20 Y'uk'íxtidup tse'e pąn vintsọ ve'e kụy'ọ'yi jẹtse'e jẹ
Jesús kụdụpąąmdi jẹm jẹ yakkutojkpa kyą'm, jẹ'ẹ kąjx tse'e
dụ'ukkẹjxti jẹ kątsụvąą'mpa juu' ve'e natyijjụdup jẹts tụv jẹ'ẹ
ve'e jẹ jyáyuvinda jẹ jyoojntykinda, y'uk'íxtidu ve'e pąn vintsọ
ve'e kụdụyakkọjtstọ́kidi jẹ Jesús.
21 Jẹtse'e dụ'amọtutụ́vidi:
—Yak'ixpąjkpa, nnụja'vinup xa ąątse'e jẹts pyaatyp
y'akẹẹguipe'e juu' mitse'e mkąjtsp jẹts juu' ve'e jẹ jayu

mtukˈixp, kaˈats mitseˈe pa̱n xviijnkˈíx, tyú̱vam xa mitseˈe je̱ jayu je̱ Nteˈyam jye̱ˈe̱ xtukˈix.
22 ¿Yakjajtypeˈe u̱u̱ˈm je̱ mpavaˈnu̱namda je̱tseˈe je̱ kupa̱ˈmu̱n
yakmo̱ˈo̱t je̱ yakkutojkpa César, ukpu̱ kaˈa veˈe?
23 Ax ñu̱jaˈvi tseˈe je̱ Jesús vintso̱ veˈe je̱ ko̱ˈo̱y jo̱o̱t du̱jaye̱pta,
je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe du̱nu̱u̱jmidi:
—¿Tya̱jxts a̱tseˈe xka̱tsu̱va̱a̱ˈnda?
24 Tukˈixta a̱ts toˈk je̱ meen.
Ku veˈe du̱mo̱o̱ydi, vanˈit tseˈe du̱ˈamo̱tutu̱vi:
—¿Pa̱n tseˈe yam yˈapa̱mnax, je̱ts pa̱n tseˈe yam xya̱a̱j
yukjaˈa?
Je̱tseˈe yˈatso̱o̱jvjidi:
—Je̱ yakkutojkpa César ya̱ˈa̱ veˈe jye̱ˈe̱.
25 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús ña̱ˈmu̱xjidi:
—Mo̱ˈo̱dats je̱ César juuˈ veˈe je̱ César jye̱ˈe̱ip je̱ts mo̱o̱yduvats
je̱ Nteˈyam juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam jye̱ˈe̱ip.
26 Ax kaˈa tseˈe yˈo̱ˈyixjidi pa̱n vintso̱ veˈe
ku̱du̱yakko̱jtstó̱kidi ku veˈe kya̱ts yˈijt je̱ja je̱ jayu vyinkujk;
atu̱va ato̱ki tseˈe du̱tuktaandi je̱ yˈatso̱ˈvu̱n, je̱tseˈe yˈamo̱ˈttini.

Ku je̱ Jesús yakˈamo̱tutu̱vi pa̱n joojntykpa̱jknuvapeˈe je̱ o̱o̱ˈkpa
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Je̱meˈe je̱ saduceota̱jk juuˈ veˈe je̱ Jesús du̱nu̱je̱ˈydu.
(Je̱ saduceota̱jk tseˈe vaandup je̱ts kaˈa veˈe je̱ o̱o̱ˈkpata̱jk
yˈukjoojntykpa̱jktinuvat jadoˈk nax.) Vanˈit tseˈe je̱ Jesús
du̱ˈamo̱tutú̱vidi:
28 —Yakˈixpa̱jkpa, veˈemeˈe je̱ Moisés du̱jatyaajñ je̱ts pa̱n
o̱o̱ˈkpeˈe toˈk je̱ yaaˈtya̱jk je̱tseˈe je̱ ñu̱da̱ˈa̱x du̱masa̱ˈa̱k je̱tseˈe
kaˈa pa̱n yˈónu̱k, je̱ o̱o̱ˈkpa je̱ yˈuts tseˈe du̱pá̱kup je̱ kuˈa̱a̱ˈk
ta̱ˈa̱xta̱jk je̱tseˈe je̱ yˈónu̱k jyé̱jat, ax je̱ myutoˈk mix ónu̱k tseˈe
taannup ax joˈn je̱ yˈajch je̱ yˈónu̱k ku̱yˈijt.
29 Ax nu̱vuxtojtu̱k tseˈe yˈijtti je̱ uts je̱ ajch. Ta̱ˈa̱xpa̱jk tseˈe je̱
ko̱op ónu̱k, vanˈit tseˈe yˈo̱o̱ˈkni. Kaˈa tseˈe je̱ ñu̱da̱ˈa̱x je̱ yˈónu̱k
du̱yakje̱ji.
30 Vanˈit tseˈe je̱ myutoˈk uts du̱pu̱jk je̱ kuˈa̱a̱ˈk ta̱ˈa̱xta̱jk,
kaˈava tseˈe je̱ yˈónu̱kta jye̱ji, je̱tseˈe yˈo̱o̱ˈknuva.
31 Vanˈit tseˈe je̱ myume̱jtsk uts du̱pa̱jkpa je̱ kuˈa̱a̱ˈk
ta̱ˈa̱xta̱jk. Nay veˈempa tseˈe jyajttuva je̱ utsta juuˈ veˈe
taandu, o̱o̱ˈkka̱jxtinu tseˈe nu̱vuxtojtu̱k je̱ yaaˈtya̱jk. Ax ni
pa̱na tseˈe je̱ yˈónu̱k du̱katukyakje̱ji je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk.
32 U̱xˈo̱o̱k tseˈe je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk yˈo̱o̱ˈknuva.
33 Ax kuuk tseˈe je̱ o̱o̱ˈkpata̱jk jyoojntykpa̱jktinuvat jadoˈk
nax, ¿pá̱nu̱kts vineˈe tyu̱va du̱nu̱da̱ˈa̱xap je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk?, ku̱x
vaˈan nu̱vuxtojtu̱keˈe du̱pa̱jkti.
34 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús yˈatso̱o̱jvjidi:

—Yaa'vyąjkp tą'ąxpąjkp xa ve'e ję jayu yaja naxviijn;
35 ax ję'ę̨da pąn pąn jatye'e dụvinmajtsjụdup jętse'e jyoojn-
tykpąjktinuvat jado'k nax ku ve'e ję nam it choọ'ndụkụt, ka'a
tse'e y'ukyaa'vyąjktinit ka'a tse'e y'uktą'ąxpąjktinit,
36 ję Nte'yam ję y'ónụk xa ję'ę̨ ve'eda. Ka'ats ję'ę̨ ve'e
y'uk'ọ'yixjidinit jętse'e y'ọọ'ktat kụx ve'em xa ję'ę̨ ve'e
y'ijttinit ax jo'n ję Nte'yam ję y'aangeles.
37 Ax ję'ę̨ ku ve'e ję ọọ'kpatąjk jyoojntykpąjktinuvat jado'k
nax, mkọjtstuts miits ję'ę̨ ve'e jęp Kunuu'kx Jatyán kụjxp juu'
ve'e ję Moisés jyaay, joma ve'e ję Nte'yam myukọjtsji jęm
ápit kụp akojkm. Jęp tse'e dụkąts jęts ję Mąją Vintsąne'e
dụNte'yamip ję Abraham, ję Isaac, mąąt ję Jacob.
38 Ję'ę̨ kąjx tse'e, Ntye'yamivapts ję'ę̨ ve'e ję jayu ję Nte'yam
pąn pąn jatye'e jaanchja'vijidu ku ve'e y'ọọ'ktini; ka'a tse'e
ję jyọọtta ję jya'vinda y'ąą'ka, joojntykidupts ję'ę̨ ve'eda. Ję
Nte'yam ję kyutojkụn kąjx tse'e nụjom jyoojntykada.
39 Jęme'e ję tsaptụjkpit yak'ixpąjkpada juu' ve'e
ną'mụxjụdu:
—Yak'ixpąjkpa, ọy xa ve'e tụxkąts.
40 Ax ję jayu juu' ve'e dụtso'oxpąjktup ję Jesús, ni pąna tse'e
kyọọ'knayja'vijini jętse'e juu' dụjaa'k'amọtutứvat.

Ję David ję Myąją Vintsą́n ję'ę̨ ve'e ję Cristo
(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 Van'it tse'e ję Jesús ną'mụxjidi:
—¿Vintsọse'e ję jayu vya'anda jęts ję David ję chaan ję
kyọọj ję'ę̨ ve'e ję Cristo?, juu' ve'e ję Nte'yam vyinkọọn jętse'e
yakkutojknit.
42 Viinm xa ve'e ję David dụjatyaajñ jęp Salmo kụjxp:
Ję Nte'yam xa ve'e dụnụụjmi ąts ję nMąją Vintsą́n:
"Ąjxtụkụ yaja ąts n'aka'yụn pa'ayi
43 namvaat ątse'e nyakvintọ́kida pąn pąn jatye'e
mtso'oxpąjkjụdup."
44 Jidụ'ụm tse'e ję David vyaajñ jęts ję Myąją Vintsą́n ję'ę̨ ve'e
ję Cristo. Ax ve'em tse'e, va'ajts tse'e yaknụjava jęts ka ję
chaan ję kyọọjjyap ję'ę̨ ve'e ję Cristo, ję Myąją Vintsąmpa ję'ę̨
ve'e.

Ku ję Jesús dụvintsọ'y ję tsaptụjkpit yak'ixpąjkpatąjk
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Ax nụjom tse'e ję jayu y'amọtunáxjada vye'na ku ve'e ję
Jesús dụnụụjmidi ję y'ixpąjkpatąjk:
46 —Myakkọ́pkadape'e ọọy ję tsaptụjkpit
yak'ixpąjkpatąjkta kụx mvin'ąą'nuvaajnjụdup miits ję'ę̨
ve'e. Ję'ę̨ xa ve'e dụmuvidụtuvaandup ję yąąjnit vit jętse'e
dụtsọkta jętse'e yakkọjtspọọ'kxtat ję vintsą'kin mąąt jęp
maa'y jąątp. Tum ję'ę̨ ve'e chọjktup jętse'e dụtuktsąąnadat ję

tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e tum o̱o̱jyit je̱p tsaptu̱jkp je̱ts joma ve'e je̱
ma̱ja̱ kay je̱ ma̱ja̱ uu'k.
47 Je̱ tya̱jk paat tse'e du̱pa̱jkjada juu' jatye'e y'íxtup
jyaye̱jptup je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jkta; ax jek tse'e chapko̱tsta,
ve'em tse'e du̱kayaknu̱ke̱'xnata̱kava'anda je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱
juu' ve'e tyoondup. Je̱'e̱ tse'e nu̱yojk je̱ tsaachpaatu̱n
yakmo̱o̱ydinup.

21

Je̱ ya̱x juu' ve'e pya̱a̱m to'k je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk
(Mr. 12.41-44)

1 Je̱p tse'e ma̱ja̱ tsaptu̱jkp je̱ Jesús vye'na je̱tse'e du̱'ix vintso̱
ve'e je̱ kumeen jayu du̱pa̱mda je̱ myeen je̱m ya̱x apa̱jkin
jo̱o̱tm;
2 y'ixpa tse'e je̱ Jesús ku ve'e to'k je̱ ayo̱o̱va ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk
du̱pu̱u̱jm me̱jtsk je̱ pi'k cobre meen.
3 Van'it tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—Tyũ̱vam xa a̱tse'e nva'añ je̱ts nu̱yojk ya̱'a̱ ve'e ya̱ ayo̱o̱va
ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk tu̱du̱pu̱m je̱ ya̱x je̱ts ni ka'a ve'e nu̱jom je̱
viijnk jáyuda;
4 ku̱x je̱'e̱da, je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e tu̱du̱pa̱mda juu' ve'e
vinta'nu̱xju̱dup; ax ya̱ ayo̱o̱va, ta̱ts ya̱'a̱ ve'e du̱pa̱mka̱jxni je̱
tyukjoojntykin.

Ku je̱ Jesús du̱'ava'ni je̱ts kutó̱kiyupe'e je̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk
(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

5 Je̱m tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpa juu' ve'e du̱nu̱ko̱jtstu je̱
ma̱ja̱ tsapta̱kpa̱ts, vintso̱ je̱'e̱ ve'e tsújit je̱ tsaaj juu' je̱'e̱ ve'e
mya̱a̱t je̱ts je̱ pa̱a̱mdu̱k juu' ve'e yakmo̱o̱y je̱ ya̱x ka̱jx. Van'it
tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
6 —Je̱'yap xa ve'e je̱ xa̱a̱j ku ve'e kyuto̱kika̱jxnit ya̱'a̱
juu' miitse'e u̱xyam m'íxtup, ni to'kats ya̱'a̱ ve'e ya̱ tsaaj
kyo̱o̱'ktaannit nu̱ka̱vyet.

Je̱ nu̱ja'vin juu' ve'e jé̱jap ku ve'e je̱ ita̱ka̱x tyá̱minit
(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱'amo̱tutú̱vidi:
—Yak'ixpa̱jkpa, ¿vin'it ya̱'a̱ ve'e jyátu̱t ñáxu̱t je̱ts ti nu̱ja'vints
a̱a̱tse'e njayé̱pup pa̱n vin'it ya̱'a̱ ve'e tyónju̱t kyó̱tsju̱t?
8 Je̱tse'e je̱ Jesús vyaajñ:
—Myakkó̱pkadape'e o̱o̱y ku ve'e pa̱n mnu̱nvin'a̱a̱'njadat,
ku̱x míndape'e nu̱may juu' ve'e natyijjadap je̱ts a̱ts je̱'e̱ ve'e,
je̱tse'e vya'andat: “A̱ts xa je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, juu' ve'e je̱
Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit. Ta̱ tse'e je̱ xa̱a̱j jye̱'yni
juu' ve'e je̱ Nte'yam ñu̱pa̱a̱jmtki.” Jidu̱'u̱m tse'e vya'andat. Ax
ka'a tse'e xpana̱jkxtat.

9 Ax ku tse'e xmǫ́tudat jẹ̱ts jẹ̱ atso'oxe'e toojnjup jẹ̱tse'e
jẹ̱ jayu ñañṵpojtṵkjada, ka'a tse'e mnavyinma'yṵnmǫ̱'ǫ̱jadat,
kṵx nṵpa̱a̱mdṵkani jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e ve'em tyónjṵt kyǫ́tsjṵt. Ax
ka'anumts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jye'ya vyẹ̱'nat jẹ̱ ita̱ka̱x.

10 Van'it tse'e dṵjaa'knṵṵjmidi:

—Nacho'oxpá̱kjadap xa ve'e jẹ̱ jayu to'k nación jẹ̱ts jado'k
nación, to'k kutojkṵn jẹ̱ts jado'k kutojkṵn,

11 ma̱kk tse'e ǫ̱ǫ̱y tyun'ojxat, jẹ́jap tse'e jẹ̱ yooj jẹ̱ts jẹ̱ pa'am
may viijn, yak'íxup tse'e jẹ̱m tsajviinm jẹ̱ aja'vin jẹ̱ atsa̱'kin jẹ̱ts
jẹ̱ mṵ́jit nṵja'vin.

12 'Ax ka'anum tse'e ya̱'a̱ tyunjṵ vyẹ̱'nat, myakmátstapts mi-
itse'e jẹ̱tse'e myakjomtóndat myaktitóndat, myakna̱jkxjadap
tse'e jẹ̱p tsaptṵjkp joma ve'e myaktǫ̱kimpayǫ̱'ǫ̱ydat,
myakpoxṵnta̱kpá̱mdap tse'e jẹ̱tse'e myakna̱jkxjadat jẹ̱ja
jẹ̱ yakkutojkpa vyinkujkta kṵxe'e a̱ts xjaanchjávada.

13 Ku ve'e ve'em tyónjṵt kyǫ́tsjṵt, jẹ̱'ẹ̱ tse'e m'itṵmǫ̱'ǫ̱jadap
jẹ̱tse'e jẹ̱ tṵva̱kǫ̱tsṵn xpá̱mdat a̱ts ka̱jx.

14 Ax ka'a tse'e too'va̱jkp xpayǫ̱'ǫ̱ydat pa̱n ti ve'e mkǫ́tstap,

15 kṵx a̱ts miitse'e nmǫ̱'ǫ̱dap jẹ̱ vinma'yṵn jẹ̱ts jẹ̱ ayook
juu' ve'e mkǫ́tstap, ka'a tse'e jẹ̱ mtso'oxpa̱jkpa dṵpaa'ttat
ti ve'e mtuknṵ'a̱a̱'najadap, ka'a tse'e dṵmutaayvaattuvat
vintsǫ̱ ve'e mkǫ̱jtsṵmpijtṵxjadat.

16 Mnṵxa̱'a̱ajadap tse'e jẹ̱ mtee' jẹ̱ mtaak,
mnṵxa̱'a̱ijidinuvap tse'e jẹ̱ m'uts jẹ̱ m'ajch, jẹ̱ m'uts
jẹ̱ mtsa̱'a̱, jẹ̱ mjuu't jẹ̱ mmugo'ok, jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e
mma̱a̱tnayja'vijidup, jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu myak'ǫ̱ǫ̱'kjadat.

17 Nṵjome'e jẹ̱ jayu mmu'ẹ̱jkjidinit mmujǫ̱t'aajnjidiniǫ̱
kṵxe'ẹ́ a̱ts xjaanchjávada.

18 Ka'a tse'e xvinmáydat, jẹ̱ Nte'yam tse'e m'íxjadap
mjayẹ́pjadap, ni vintsǫ̱va xa ve'e mkavintǫ̱́kidat.

19 Pa̱n mmuténidup tse'e jẹ̱ tsaachpaatṵn, m'ijttinupts mi-
itse'e jẹ̱ Nte'yam ma̱a̱t.

20 'Ku ve'e x'íxtat ya̱ Jerusalén ñaa'vídṵtṵt ma̱a̱t jẹ̱ tojpata̱jk,
nṵjávadats jẹ̱ts jatyji ve'e kyutǫ̱́kiyṵt.

21 Van'it tse'e pa̱n pa̱n jatye'e vẹ̱'nadap yaja judéait y'it ja̱a̱t,
va'an tse'e dṵkẹ̱'ẹ̱kta jẹ̱tse'e ña̱jkxtat jẹ̱m tonṵn viinm kǫ̱pk
viinm. Jẹ̱ts pa̱n pa̱n jaty tse'e vẹ̱'nadap jẹ̱m kam jǫ̱ǫ̱tm, ka'a
tse'e y'ukta̱jkidinit jẹ̱m kajpṵn jǫ̱ǫ̱tm,

22 kṵx tsaachpaatṵnani jẹ̱'ẹ̱ ve'e vyẹ̱'nat van'it. Ve'em tse'e
jyátṵt jẹ̱tse'e tyonká̱xjṵt kyǫ̱jtská̱xjṵt nṵjom juu' ve'e ijtp jẹ̱p
Kunuu'kx Jatyán kṵjxp.

23 ¡Ayǫ̱ǫ̱v xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jyǫ̱ǫ̱tta jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jkta juu'
ve'e kanṵva'ajtsap vẹ̱'nadap van'it jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e
yak'onṵktsi'tstup vyẹ̱'nat!, kṵx ǫ̱ǫ̱ye'e jẹ̱ tsaachpaatṵn

dṵtunyaknáxtat juu' ve'e yaja naxviijn vẹ'nadap, ọọye'e jẹ Nte'yam jẹ tsaachto'nṵn dṵtumpą́mṵt van'it.
24 ẹọ'ktap tse'e nṵmay jẹp atso'ox jąątp, jẹmpa tse'e pąn pąne'e yakmajtstinup jẹtse'e dṵyaknąjkxtinit viijnk it viijnk naax pąn vinxṵpe'e yą naxviijnit it. Jẹts jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, ñṵtẹẹ'ndinup tyuktẹẹ'ndinupts jẹ'ẹ ve'e yą Jerusalén. Ve'em tse'e dṵtoondinit van'it paat ku ve'e kyukąáxat jẹ tiempo juu' ve'e jẹ Nte'yam ñṵpąąjmtki jẹtse'e dṵjayẹ́ptat jẹ mąjin pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.

Vintsọ jẹ Cristo myiinnuvat
(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 ’Van'it tse'e jẹ mṵ́jit nṵja'vin jyẹ́jat jẹ aampa xąąj kąjx, jẹ aampa pọ'ọ kąjx, jẹts jẹ maatsa kąjx. Ku tse'e jẹ jayu ve'em dṵ'íxtat, van'it tse'e ọọy tyuntsaachvinmapyą́ktat, atṵva atọki tse'e tyándat mukąxux; namyu'ukpąąjmjṵduvap tse'e jẹ maaxy nąąj jẹtse'e pyoojmṵknit pyo'kxṵknit.
26 Ax ve'em tse'e jẹ tsą'ąga kąjx jẹ vyiijn jẹ y'aaj dṵyakma'tkąjxtinit jẹ jayu ku ve'e dṵvinmáydat pąn ti ve'e tonuvaajnjup kọtsuvaajnjup yaja naxviijn, kṵx jẹ Nte'yam, xyitṵyọ'ọyupts jẹ'ẹ ve'e jẹ mąkkin juu' ve'e yą tsajmit it.
27 Van'itts ątse'e x'íxtat, ąts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpąąmdṵka Ijtp, jẹts jẹm ątse'e nkąda'aky vínṵts jọọtm jẹ kutojkṵn mąąt jẹts ọọy jẹ mąjin mąąt.
28 Ax ku tse'e ve'em dṵ'ukva'anṵt, pą́mdats mąkk aaj mąkk jọọt jẹtse'e mpat'íxtat jẹm tsajm tsọv, kṵx tą́minup jẹ'ẹ ve'e jẹ tiempo jẹtse'e mtsọ'ọktat.
29 Va'nṵxjṵduva tse'e yą tukmu'a'ixmojkin:
—Ixta jẹ higo kṵp, ukpṵ ọtyi viijnk kṵpa.
30 Ku xa ve'e jẹ y'aajy pyitsum'ukvaannuva, mnṵja'vidupts miitse'e jẹts tą́mani ve'e jẹ xąkọpk.
31 Ax nay ve'empats jẹ'ẹ ve'e ku ve'e x'íxtat jẹts toojnjup kọjtsjupe'e juu' ątse'e nkąjtsp, nṵjávadats jẹts tą́minup jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkṵn dṵyakmiinnit.
32 ’Tyṵ́vamts ąts miitse'e nnąąjmada jẹts nṵjom yą'ą ve'e tyónjṵt kyọ́tsjṵt namka'ana ve'e y'ọọ'kkąáxta jẹ jayu juu' ve'e ṵxyam joojntykidup.
33 Kąxup náxup tse'e yą tsajmit it jẹts yą naxviijnit it; ax ąts jẹ nkąts jẹ n'ayook, ni jẹ vin'ítats jẹ'ẹ ve'e kyapaa'náxṵt.
34 ’Mnay'íxjadapts miitse'eda, ka'a tse'e mkañáxtat m'oknáxtat, ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, ka'a tse'e xtsọ́ktat jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
35 Pąn ka'a tse'e mnay'íxjada, kavinmaayp tse'e mvẹ'nadat jẹ xąąj ku ątse'e nmiinnuvat, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n jẹ tą́nṵk juu' ve'e taamp jẹp kutyąy jąątp kṵxe'e dṵkanṵjava jẹts jẹ y'ọọ'kṵn jẹ'ẹ ve'e y'anąjkxip. Ve'em tse'e y'íttat nṵjom jẹ

jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup to'k it to'k naxviijn je̱ xa̱a̱j ku a̱tse'e nmiinnuvat.
36 Ijtp tse'e mnakyujoojntykajadat je̱tse'e mtsapkǫ́tstat, je̱tse'e ve'em je̱ ma̱kk aaj je̱ ma̱kk jǫǫ̱t xjayé̱ptat ku ve'e ve'em tyónju̱t kyǫ́tsju̱t je̱ts a̱tse'e xvinté̱nadat to'k aaj to'k jǫǫ̱t, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
37 Xu̱u̱ju̱n tse'e je̱ Jesús yak'ixpu̱k y'ijt je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp, ax tso'op tse'e ñu̱jkx je̱m Olivos Ko̱pk viindum.
38 Ax jǫ́vum tse'e je̱ nu̱may jayu ja̱pyji jye̱'yada je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp je̱tse'e du̱'amǫtunáxtat.

22

Ku je̱ israeejlit jayu du̱ko̱jtsmojkti je̱tse'e je̱ Jesús du̱mátstat
(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Tá̱minup tse'e vye'na je̱ xa̱a̱j ku ve'e yakkay je̱ tsapkaaky juu' ve'e je̱ levadura du̱kama̱a̱t, je̱ pascua xa̱a̱jts je̱'e̱ ve'e.
2 Van'it tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk du̱'ixti du̱payǫ'ydi pa̱n vintsǫ ve'e je̱ Jesús du̱yakjay'ǫǫ̱'kjadat. Ax ka'a tse'e ve'em du̱toondi je̱ja je̱ jayu vyinkujk ku̱x cha̱'kidupe'e je̱ nu̱may jayu.
3 Van'it tse'e je̱ Satanás tya̱jki je̱m je̱ Judas jya'vin ka̱jxm, je̱'e̱ juu' ve'e du̱xa̱a̱jiva Iscariote, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e nu̱to'k je̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e nu̱makme̱jtsk ijttu.
4 Je̱'e̱ tse'e ǫ̱jts du̱ma̱a̱tnakyǫ́tsjada je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda je̱ts je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jk pa̱n vintsǫ ve'e du̱pá̱mu̱t je̱ Jesús je̱m je̱'e̱ kya̱'mda.
5 Ax ǫǫ̱y tse'e du̱tuntukxǫǫ̱jntkti je̱tse'e du̱tukvinva'nidi je̱ts myǫ̱'ǫ̱dape'e je̱ meen.
6 Ñu̱'atsǫ'vi tse'e je̱ Judas. Van'it tse'e du̱'ixti'ukvaajñ pa̱n vintsǫ ve'e y'ǫ́yat je̱tse'e je̱ Jesús du̱pá̱mu̱t je̱m je̱'e̱ kya̱'mda ku ve'e nu̱may je̱ jayu ma̱a̱t kyave̱'nat je̱ Jesús.

Je̱ Maja̱ Vintsá̱n je̱ y'a'ox
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

7 Ku ve'e je̱ xa̱a̱j du̱paaty ku ve'e yakkay je̱ tsapkaaky juu' ve'e je̱ levadura du̱kama̱a̱t je̱tse'e yakju̱'kx je̱ carnero juu' ve'e yak'ǫǫ̱'ktup pascua xa̱a̱j,
8 van'it tse'e je̱ Jesús du̱kejx je̱ Pedro ma̱a̱t je̱ Juan, je̱tse'e vyaajñ:
—Na̱jkxu̱ x'apa̱a̱mdu̱kada u̱u̱'m je̱ mpaascua xa̱a̱j a'ox.
9 Van'it tse'e y'amǫtutú̱vijidi:
—¿Jómase'e xtsa̱k je̱ts a̱a̱tse'e n'apa̱a̱mdu̱kat?
10 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atsǫǫ̱jvjidi:
—Ku ve'e mtá̱kadat je̱m kajpu̱n jǫǫ̱tm, van'it tse'e xma̱a̱tnavyaa'tjadat to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e to'k tsiv je̱ na̱a̱j du̱pavijtsp. Pana̱jkxtats je̱'e̱. Pa̱n joma tu̱jk tse'e tya̱ka,

11 jẹja tse'e jẹ kutạjk xnạạjmadat: “Jẹ yak'ixpạjkpa ve'e
vaamp: ¿Joma ve'e jẹ it joma ạtse'e ntukmạạtyaknáxtat jẹ
n'ixpạjkpatạjk jẹ pascua xạạj a'ox?”
12 Van'it tse'e mtuk'íxjadat to'k jẹ mạjạ cuarto juu' ve'e jẹp
mumẹjtsk nụkạvyet kụjxp, joma ve'e pu'uk avaada. Jẹp tse'e
x'apạạmdụkadat jẹ a'ox.
13 Van'it tse'e ñạjkxti jẹtse'e dụpaatti nụjom ax jo'n jẹ Jesús
ñạ'mụxjidi. Jẹtse'e dụ'apạạjmtkidi jẹ pascua xạạj a'ox.
14 Ku ve'e dụpaatni jẹ a'ox aats, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ
ñụmakmẹjtsk kukạ́tsivada dụmạạtnajxy kaayva.
15 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Ọọy ạtse'e ntuntsạk jẹts ạts miitse'e ntukmạạtkáydat yạ
pascua xạạj a'ox namka'ana ạtse'e n'ạạ'k,
16 kụx ve'em xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts ka'a ạtse'e
n'ukkaaynit yạ pascua xạạj a'ox, van'ítnume'e ku ve'e jado'k
nax nka'yumdinuvat jẹ a'ox jẹm jẹ Nte'yam kyutojkụn jọọtm.
17 Van'it tse'e to'k jẹ tuk'a'ooguin dụkạạjn, jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụkukọjtsji, jẹtse'e vyaajñ:
—Matsta yạ tuk'a'ooguin jẹts tuk'oogada,
18 kụx ve'em xa ạts miitse'e nnạạjmada jẹts ka'a ạtse'e
n'uk'ooknuvat jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj, van'ítnume'e ku ve'e
jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn dụyakmiinnit.
19 Van'it tse'e dụkạạjn jẹ tsapkaaky jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụkukọjtsji. Van'it tse'e dụtojkva'kxy, jẹtse'e dụmọọydi,
jẹtse'e vyaajñ:
—Yạ'ạ jẹ'ẹ ve'e ạts jẹ nni'kx jẹ nkọpk juu' ạtse'e nmasọ'ọkup
miits jẹ m'ọ'yin kạjxta ku ạtse'e n'ọọ'kụt. Tonda tse'e ve'em
jẹts ạtse'e xjaa'myẹ́tstat.
20 Ku ve'e y'a'oxikạjxti, van'it tse'e dụkọọmpa jẹ
tuk'a'ooguin, jẹtse'e vyaajñ:
—Juu' ve'e yạ tuk'a'ooguin myạạt, jẹ nam kọjtstánts yạ'ạ
ve'e. Kụx ku ạtse'e nmasọ'ọkụt yạ nnụụ'pụn, ku ạts miitse'e
nku'ọọ'kadat, nyaktaajnjadapts ạts miitse'e jẹ nam kọjtstán.
21 ’Ax jẹ jayu juu' ạtse'e xpạ́mup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu'
ạtse'e xtso'oxpạjktup, jẹ'ẹts ạtse'e nmạạtkaayp.
22 Ax jẹ'ẹmts ạtse'e mpanụjkxp jẹ too' juu' ạtse'e jẹ Nte'yam
xtuknụpạạjmtki, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nụpạạmdụka Ijtp; ax
ayọọts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyọọt jẹ jayu juu' ạtse'e xpạ́mup jẹm jẹ jayu
kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup.
23 Van'it tse'e ñay'amọtutụ́vijidi vimpit atụj pạn pạn jẹ'ẹ
n'ite'e.

Ku ñatyukkọjtsvintsọọjvjidi pạn pạne'e dụnụmájip

24 Van'it tse'e ñakyọjtsvintsọọjvjidi pạn pạne'e ajẹ'ẹjyjida
dụnụmạ́jip.
25 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e yakkutojktup juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvapta, mạkk tse'e jẹ kyutojkụn dụpạmda; jẹts jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dụnụmájidup jẹ'ẹ mạạtta, vaandup tse'e jẹts ọy jayu jẹ'ẹ ve'eda.

26 Ax ka'ats miitse'e mve'emada. Kụx pạn pạne'e miitsta dụjaa'knụmájip, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ñapyạ́mjụt ax jo'n jẹ toompa kụy'ijt.

27 Kụx ¿pạne'e dụjaa'knụmájip, jẹ'ẹ juu' ve'e ạjxtkp kaayva, ukpụ jẹ'ẹ juu' ve'e mutoojnjup? ¿Ka jẹ'ẹp n'ite'e juu' ve'e ạjxtkp kaayva? Ax yájats ạtse'e n'it miits mạạtta, nmutoondupts ạts miitse'eda.

28 'Miits xa ve'e m'ijttup ạts mạạt ku ạtse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap x'ukyaktọkimpạkuva'añ.

29 Ve'em ax jo'n ạtse'e jẹ nTee' xmọọjy jẹ kutojkụn, nay ve'emts ạts miitse'e nmọọyduva jẹ kutojkụn jẹtse'e m'ijttinit jẹm ạts nkutojkụn jọọtm,

30 jẹts ạtse'e nmạạtkáydat nmạạt'oo'ktat, m'ạjxtktuvapts miitse'eda jẹm kutojkụn tsụụjntkụn kạjxmda jẹtse'e xtọkimpayọ'ọydat jẹ makmẹjtsk jạkạ'ạ juu' ve'e jẹ israeejlit jáyuda.

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni jẹts jẹ Pedro ve'e kanatyukpạ́kjup (Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31 Ñụụjmiva tse'e jẹ Jesús jẹ Simón Pedro:

—Simón, Simón, amọtu xa miitse'e jẹ Satanás mjayẹ́pjada jẹtse'e dụ'íxụt pạn vintsọ ve'e myaktọkintónjadat.

32 Ax tạts ạts mitse'e nnụtsapkạts jẹts mạkk mitse'e jẹ Nte'yam xjaanchjávat. Ax kuts mitse'e mnapyạạjmjinuvat ạts mạạt, kọjtsmạ́kkats jẹ m'utsta jẹ m'ajchta.

33 Van'it tse'e jẹ Simón Pedro ñạ'mụxji:

—Majạ Vintsạ́n, nnayja'vijup xa ạtse'e jẹts ạtse'e nnạjkxụt mits mạạt jẹp poxụntụjkp jẹts ạts mitse'e nmạạt'ọọ'kụt.

34 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:

—Pedro, ve'emts ạts mitse'e nnụụjma jẹts ụxyam yạ tsooj, ka'anume'e jẹ na'atseev y'aya'axy vyẹ'nat, mutoojk náxipts ạts mitse'e xkanatyukpụkjụ vyẹ'nat.

35 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutụ́vijidi:

—Ku ạts miitse'e mpakẹjxti ka jẹ apạjkin mạạtap, ka jẹ meen mạạtap, ka jẹ kạ'ạjk mạạtap, ¿mka'ijtụxjụdu tse'e juu'?

Van'it tse'e y'atsọọjvjidi:

—Ka'a xa ạạtse'e ti xka'ijtji.

36 Van'it tse'e yaknụụjmidi:

—Ax ụxyam, pạn pạn tse'e jẹp jẹ y'apạjkin, va'an tse'e dụvitsụ, nay ve'empa tse'e pạn pạne'e jẹp jẹ myeen, va'an tse'e dụvijtspa. Pạn pạn tse'e dụkamạạt jẹ yajkxy tsojx, va'an tse'e dụtạạ'kụ jẹ vyitạni'kx jẹtse'e dụjóyụt.

37 Kux ve'em xa ats miitse'e nnaajmada jets tun vinkopk
je'e ve'e jetse'e tyónjut juu' ve'e je Kunuu'kx Jatyán kyajtsp
ats kajx. Jidu'um tse'e vya'añ: “Ve'em tse'e yaktuujn ax jo'n
je majа tokin kuduтuujn.” Nujom vinxupe'e javyet ats kajx,
tónjup kótsjupts je'e ve'e.
38 Van'itts je'e ve'e vyaandi:
—Majа Vintsán, uxyaja xa ve'e mejtsk ya yajkxy tsojx.
Van'it tse'e y'atsaajv:
—Nvaatani vanxup.

Ku je Jesús chapkajts jep Getsemaní
(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Van'it tse'e je Jesús pyítsum jep jetse'e ñujkx jem Olivos
Kopk viindum, ve'em ax jo'n dutún y'ijt, panajkxjudu tse'e je
y'ixpajkpatajk.
40 Ku ve'e jye'ydi joma ve'e je it, van'it tse'e je Jesús
ña'muxjidi:
—Tsapkotsta jetse'e mkaka'adat jep tokin jaatp.
41 Van'it tse'e apuk ñujkx jado'k ka'achum, jetse'e
kyoxkteni, jetse'e chapkajts.
42 Jidu'um tse'e vyaajñ:
—Tata, pan mtsajkp xa mitse'e, kadi xyakjaty jets atse'e ya
tsaachpaatun xtukkada'akut. Ax ka je'ep tse'e mtónup juu'
atse'e ntsajkp; je'e ve'e mtónup juu' mitse'e mtsajkp.
43 Van'it tse'e to'k je tsapjootmit ángeles kyadaaky jetse'e
kyojtsmákkiji.
44 Ax ku tse'e ooy tyun'anoo'kxini, van'it tse'e nuyojk
makk chapkajts, yaaxp aaj yaaxp joot, ve'em tse'e je pyúxuk
ñaxkadaaky ax jo'n je mújit nuu'pun ta'kxy kuy'ijt jo'n.
45 Ku ve'e chapkojtskujx, van'it tse'e vyimpijt joma
ve'e je y'ixpajkpatajk, tádamts je'e ve'eda je tsooj
pyatkajxjidini vye'na je'e kajx ku ve'e je tsaachvinma'yun
yak'ayonuktajkijidini.
46 Van'it tse'e dunuujmidi:
—¿Tyajxse'e mma'ajta? Pojtukta jets tsapkotsta jetse'e
mkaka'adat jep tokin jaatp.

Ku je Jesús yakmajch
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Kojtspna tse'e je Jesús vye'na ku ve'e numay je
jayu jye'ydi. Ax juu' tse'e Judas duxaaj, je'ets je'e ve'e
nuto'k je ixpajkpa juu' ve'e numakmejtsk ijttu, je'e tse'e
duvintoo'vajkip je jáyuda. Van'it tse'e je Jesús duvinkutami
jetse'e dutsuu'kx.
48 Van'it tse'e je Jesús ña'muxji:

—Judas, ¿toˈk jẹ̱ tsuuˈkx mąąt ątseˈe xpąąmnit jẹ̱m jẹ̱ jayu kyąˈm juuˈ ątseˈe xtsoˈoxpąjktup?, ąts, jẹ̱ Jayu Juuˈ veˈe Nụpąąmdụka Ijtp.

49 Ku veˈe dụˈixti ti veˈe toojnjup kọjtsjup jẹ̱ jáyuda juuˈ veˈe ijttu jẹ̱ Jesús mąąt, vanˈit tseˈe dụˈamọtutụ́vidi:

—Mąją Vintsąn, ¿ntsoˈoxpąjkumdupeˈe yą jáyuda mąąt yą tsojx?

50 Vanˈit tseˈe nụtoˈk jẹ̱ yˈixpąjkpa dụkụspojxji toˈk jẹ̱ yˈakaˈyụn taatsk juuˈ veˈe dụtoojnjip jẹ̱ teeˈ juuˈ veˈe dụnụvintsąnikąjxp jẹ̱ teeˈtąjkta.

51 Ax jidụˈụm tseˈe jẹ̱ Jesús ñąˈmụxji:

—Masọˈọkta, nvaatani veˈe vanxụp.

Vanˈit tseˈe jẹ̱ Jesús dụtąąjn jẹ̱ toompa jẹ̱ tyaatsk jẹ̱tseˈe dụyakjọtkądaakni.

52 Vanˈit tseˈe dụnụụjmi jẹ̱ teeˈtąjk jẹ̱ vyintsąnda, jẹ̱ tsaptąkmutoompatąjkta, mąąt jẹ̱ israeejlit jẹ̱ myụ́jit jáyuda, jẹ̱ˈẹ̱ juuˈ veˈe jẹ̱ˈydu jẹ̱tseˈe myajtsjidinit:

—¿Veˈem ąts miitseˈe xnụminda jẹ̱ yajkxy tsojx mąąt jẹ̱ts jẹ̱ kụp mąąt ax joˈn ątseˈe jẹ̱ mẹẹˈtspa kụnˈijt?

53 Jọ́vum xąąj xa ątseˈe tụnˈit miits mąątta jẹ̱p mąją tsaptụjkp, kaˈats ątseˈe xmajtsti vanˈit; ax ụxyam tseˈe jẹ̱ Nteˈyam myakjajtụxjada jẹ̱ts ątseˈe xmátstat, ụxyam tseˈe tyónjụt kyọ́tsjụt ax joˈn dụtsọkta pąn pąn jatyeˈe yakkutojktup jẹ̱ja akọọˈts it jąąt.

Ku jẹ̱ Pedro dụkanatyukpąjkji jẹ̱ Jesús
(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Vanˈit tseˈe jẹ̱ Jesús dụmajtsti jẹ̱tseˈe dụyaknąjkxti jẹ̱p jẹ̱ teeˈ juuˈ veˈe dụnụvintsąnikąjxp jẹ̱ teeˈtąjkta tyąkˈap, ax jékum tseˈe jẹ̱ Pedro pyaˈụxˈọọkaja.

55 Jẹ̱p tseˈe jẹ̱ tsaptąkmutoompatąjk taagujkp dụpąąmdi jẹ̱ jąąjn jẹ̱tseˈe dụnaaˈąjxtkvítti, ax jẹ̱p tseˈe jẹ̱ Pedro dụmąątxámda.

56 Vanˈit tseˈe toˈk jẹ̱ jąjtspa yˈixji ku veˈe xyamy jẹ̱tseˈe dụmuˈix dụmupejt, jẹ̱tseˈe vyaajñ:

—Myąątvíttpap xa yąˈą veˈe tụyˈit yą Jesús.

57 Ax kaˈa tseˈe jẹ̱ Pedro dụnatyukpąjkji jẹ̱ Jesús. Jidụˈụm tseˈe vyaajñ:

—Kaˈa xa ąts yąˈą veˈe nˈixa.

58 Vẹẹˈn tseˈe jẹ̱ it ñajxy jẹ̱tseˈe jadoˈk jẹ̱ jayu yˈíxjuva. Vanˈit tseˈe jẹ̱ jayu vyaajñ:

—Mmąątvíttpap xa mits yąˈą veˈe tụyˈit.

Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pedro yˈatsąąjv:

—Kaˈa xaja, kaˈa xa ąts yąˈą veˈe nmąątvídụt tụyˈit.

59 Toˈk hora joˈn tseˈe jẹ̱ it jyaaˈknajxy, vanˈit tseˈe jadoˈk jẹ̱ jayu vyaampa:

—Tun nu̱java xa ve'e, jémam xa ya̱'a̱ ve'e tu̱du̱ma̱a̱tvídu̱t, ku̱x galiléait jáyuva ya̱'a̱ ve'e.

60 Van'it tse'e je̱ Pedro vyaajñ:

—Ka'a xa a̱tse'e nnu̱java pa̱n ti ve'e mka̱jtsp.

Ko̱jtspna tse'e je̱ Pedro vye'na, van'it tse'e to'k je̱ na'atseev y'ayaaxy.

61 Van'it tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n y'ixu̱mpijt je̱tse'e je̱ Pedro du̱vin'ix. Van'it tse'e je̱ Pedro du̱jaa'myejts je̱ts jidu̱'u̱me'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ña̱'mu̱xji: “Ka'anume'e je̱ na'atseev u̱xyam ya̱ tsooj y'aya'axy vye̱'nat, mutoojk náxipts a̱ts mitse'e xkanatyukpu̱kju̱ vye̱'nat.”

62 Van'it tse'e je̱ Pedro pyítsumni je̱tse'e o̱o̱y tyuntsaachv-inma'yu̱nyaaxy.

Ku je̱ Jesús yaknu̱xiik yaktukxiik
(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Je̱ jáyuda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Jesús du̱'ix'ijttu, ñu̱xiiktu tyukxiiktu tse'e, je̱tse'e du̱tsii'kti,

64 du̱vintsoomdi, je̱tse'e du̱'akupa̱'kxidi, je̱tse'e vyaandi:

—Nu̱kó̱tsu̱ts n'it pa̱ne'e tu̱mtsii'kju̱.

65 May nax tse'e du̱jaa'kvinko̱jtspe̱jtti.

Ku je̱ Jesús du̱vinteni pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱májidup je̱p tsaptu̱jkp
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ku ve'e je̱ it jyajtk, van'it tse'e ña̱y'amojkijidi je̱ israeejlit je̱ myú̱jit jáyuda, je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda, ma̱a̱t je̱ tsaptu̱jkpit yak'ixpa̱jkpata̱jkta, je̱tse'e du̱yaknа̱jkxti je̱ Jesús joma ve'e ña̱y'amókajada. Je̱p tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

67 —Vaajnja a̱a̱ts pa̱n mitse'e je̱ Cristo, juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit.

Je̱tse'e y'atsa̱a̱jv:

—Pa̱n vaamp xa a̱tse'e je̱ts ve'em, ka'ats a̱tse'e xjaanchjávadat.

68 Pa̱n n'amo̱tutú̱vidupts a̱ts miitse'e juu', ka'ats a̱tse'e x'atsó̱vdat je̱ts ka'ats a̱tse'e xmaso̱'o̱ktat.

69 U̱xyamts a̱tse'e ntsu̱u̱ni'ukva'anu̱t je̱ja je̱ Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi, juu' ve'e nu̱jom du̱ka̱'mika̱jxp, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

70 Van'it tse'e anañu̱joma y'amo̱tutú̱vijidi:

—¿Tits, mits je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k?

Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Je̱'e̱ xa a̱tse'e, ve'em ax jo'n tu̱xko̱tsta.

71 Van'it tse'e vyaandi:

—¿Tyąjxts ụụ'me'e njaa'ktsǫjkumda pąne'e dụ'ixtu dụmǫ́tudu juu' ve'e tyoon kyǫjts ka ǫ́yap? Ụụ'mam xa ve'e tụn'amǫtunajxumda ku ve'e viinm tụvya'añ.

23

Ku ję Jesús ję Pilato dụvinteni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Van'it tse'e tyenikąjxti jętse'e dụyaknąjkxti ję Jesús ję̨m ję̨ Pilato vyinkojkm.
2 Ję̨m tse'e dụnụxą'ąi'ukvaandi. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—Tą ąąts yą'ą ve'e n'ix mpaa'ty ję̨tse'e ąąts ję̨ njayu dụyakyoojmụk dụyak'ajxụk, ve'em tse'e vya'añ ję̨ts ka'a ąątse'e ję̨ kupą'mụn nmǫ'ǫt ję̨ rómait yakkutojkpa, vaampap tse'e ję̨ts ję̨ Criistuk yą'ą ve'e, yakkutojkpụk yą'ą ve'e.
3 Van'it tse'e ję̨ Pilato dụ'amǫtutụvi ję̨ Jesús:
—¿Mitse'e ję̨ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?
Ję̨tse'e ję̨ Jesús y'atsąąjv:
—Ję̨'ę̨ xa ątse'e, ve'em ax jo'n tụxkąts.
4 Van'it tse'e ję̨ Pilato dụnụụjmi ję̨ tee'tąjk ję̨ vyintsąnda ję̨ts ję̨ nụmay jayu:
—Ka'a xa ąts yą'ą ve'e ti tǫkin mpaatyja.
5 Ax nụyojk tse'e dụjaa'knụvampę̨jtti. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—Yakyoojmụkp yak'ajxụkp xa yą'ą ve'e nụjom ąąts ję̨ njayu mąąt juu' ve'e tyuk'ixp. Ję̨m tse'e ve'em dụtún Galilea ję̨ts yaja paat tse'e ve'em dụtoompa.

Ku ję Jesús ję Herodes dụvinteni

6 Ku ve'e ję̨ Pilato dụ'amǫtunajxy, van'it tse'e dụ'amǫtutụvi pąn galiléait jayu ję̨'ę̨ ve'e ję̨ Jesús.
7 Ku ve'e yaknụụjmi ję̨ts ve'em, van'it tse'e dụkejx joma ve'e ję̨ Herodes, ję̨ galiléait yakkutojkpa ję̨'ę̨ ve'e y'ijt, ję̨mts ję̨'ę̨ ve'e Jerusalén vye'niva van'it ku ve'e ję̨ xąąj tyunjụ.
8 Ǫǫy tse'e tyunxǫǫjntk ję̨ Herodes ku ve'e ję̨ Jesús dụ'ix, kụx jémani ve'e dụja'ixuva'añ ku ve'e ję̨ kąts dụmǫtu ję̨ts ti ve'e tyuump kyąjtsp ję̨ts ję̨'ę̨ ve'e y'ixuvaampy ję̨tse'e ję̨ Jesús ję̨ mąjin dụtónụt.
9 May viijnts ję̨'ę̨ ve'e juu' jaty dụ'amǫtutụvi; ax ni vinxụpa tse'e ję̨ Jesús kyah'atsǫǫjvji.
10 Ję̨m tse'e vye'niduva ję̨ tee'tąjk ję̨ vyintsąnda mąąt ję̨ tsaptụjkpit yak'ixpąjkpatąjk, ję̨'ę̨ tse'e mąkk tunnụvampę̨jtjụdup.
11 Van'it tse'e ję̨ Herodes mąąt ję̨ tyojpatąjk dụjomnụụjmidi dụtinụụjmidi ję̨ Jesús ję̨tse'e dụnụxiikti dụtukxiikti. Van'it tse'e dụxǫjxti mąąt ję̨ ǫǫjyit vit ax jo'n ję̨ yakkutojkpa

ñaxyąxjụ. Van'it tse'e jẹ Herodes dụtuknụkẹjxụmpijtnuva jẹ Pilato.
12 Jẹ xąąjjyam tse'e jẹ Pilato jẹts jẹ Herodes ñayja'vi'ukvaajnjidi, kụx namyu'ẹjkjụdupe'e y'ijtti.

Ku jẹ Jesús jẹ y'ọọ'kụn kyutujk
(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

13 Van'it tse'e jẹ Pilato dụyakjayyaxmojkjidi jẹ tee'tąjk jẹ vyintsąnda mąąt pąn pąn jatye'e jẹ kutojkụn dụjayẹjptup, mąąt jẹ nụmay jayu,
14 jẹtse'e dụnụụjmidi:
—Miits xa ątse'e tụxtuknụminda yą jayu ku ve'e mva'anda jẹts yakyoojmụkp yak'ajxụkp yą'ą ve'e jẹ nụmay jayu. Ax yájats ąts yą'ą ve'e juu' tụn'amọtutụvikụx miits mvinkujkta, ax tą tse'e xmọ́tuda jẹts ka'a ąts yą'ą ve'e ti tọkin tụmpaatyja juu' miits yą'ą ve'e mtuknụxą'ąidup;
15 ka'ava ve'e jẹ Herodes, kụx tą xa ątse'e xtuknụkẹjxụmpijtnuva. Ụxẹja tse'e xmọ́tuda, ka'ats yą'ą ve'e tụdụtún juu' ve'e jẹ ọọ'kụn dụvinmajtsjup.
16 Nyakjachaachpaa'tjupts ąts yą'ą ve'e, van'itts ątse'e nmasọ'ọkụt.
17 Ax vimpaascua xąąj tse'e jẹ Pilato dụjajtymasą'ąk y'ijt to'k jẹ poxụntąkjayu.
18 Van'it tse'e jẹ jayu y'aa'mitaakti, jẹtse'e vyaandi:
—Va'an dụ'ąą'kụ, jẹ'ẹ xa ąątse'e ntsąjkp jẹts ąątse'e xmasọọkjat jẹ Barrabás.
19 Jẹ'ẹ kąjx tse'e jẹ Barrabás yakpoxụntąkpụụjm kụxe'e jẹ jayu dụyaknañụpojtụkjụ jẹm kajpụn kąjxm jẹts jẹ'ẹ kąjx ku ve'e yakjayu'ąą'k.
20 Jyatsọjk tse'e jẹ Pilato jẹtse'e dụmasọ'ọkụt jẹ Jesús, jẹ'ẹ kąjx tse'e dụmukọjtsnuva jẹ jayu jado'k nax.
21 Ax nụyojk tse'e y'aa'mitaakti:
—Yakcruuzpẹ́tụ, yakcruuzpẹ́tụ.
22 Ax mutoojk nax tse'e jẹ Pilato jidụ'ụm ną'mụxjidi:
—¿Tyąjxse'e? ¿Ti ka ọ́yap yą'ą ve'e tụdụtún? Ka'a xa ąts yą'ą ve'e mpaatyja jẹ tọkin ti yą'ą ve'e kyu'ọọ'kap. Nyakjachaachpaa'tjupts ąts yą'ą ve'e, van'itts ątse'e nmasọ'ọkụt.
23 Ax nụyojkts jẹ'ẹ ve'e dụtun'amọ́tudi jẹtse'e cryuuzpẹ́tụt jẹ Jesús. Kụx mąkke'e ọọy tyunkọjtsti jẹ jáyuda jẹts jẹ tee'tąjk jẹ vyintsąnda, ọ'yixjụdu tse'e juu' ve'e y'amọ́tudu,
24 jẹ'ẹ tse'e jẹ Pilato tyoon juu' ve'e jẹ jayu chọjktu.
25 Ax ve'em tse'e dụmasąąk naspąka jẹ jayu juu' ve'e poxụntąktsụụni jẹ'ẹ kąjx ku ve'e jẹ jayu dụyaknañụpojtụkji jẹts jẹ'ẹ kąjx ku ve'e yakjayu'ąą'k; ax jẹ Jesús, jẹm tse'e jẹ tojpa kyą'm dụpąąmdini jẹtse'e dụyakcruuzpẹ́ttat.

Ku ję̱ Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26 Ję̱m tse'e cruuzpę̱jtpa dṵyaknạjkxta vye'na ję̱ Jesús, van'it tse'e dṵmajtsti to'k ję̱ cirénеit jayu, Simón ję̱'ę̱ ve'e xyạạj, ję̱mts ję̱'ę̱ ve'e kam jọọtm chạạ'n, ję̱tse'e dṵtukpakạạydi ję̱ Jesús ję̱ cryuuz, ję̱tse'e ję̱ Jesús dṵyaktoo'vạjkti, ję̱tse'e dṵyak'ṵx'ọọkidi ję̱ Simón mạạt ję̱ cruz.

27 Nṵmay tse'e ję̱ jayu pyanạjkxjidi ję̱ts nṵmay ję̱ tạ'ạxtạjk juu' ve'e yaaxtup tsaachvinmaaydup ję̱ Jesús kạjx.

28 Van'it tse'e ję̱ Jesús vya'kṵmpijt ję̱tse'e ñạ'mṵxjidi:

—Jerusaleenit tạ'ạxtạjkta, kadi ạts miits xnṵya'axta, nañṵya'axjada miits viinm ję̱ts nṵya'axta ję̱ m'ónṵkta,

29 kṵx ję̱'yape'e ję̱ xạạj ku ve'e ję̱ jayu vya'anṵt: “Xọọn xa ję̱'ę̱ ve'eda pạn pạn jatye'e pṵm ję̱tse'e ję̱ ónṵk dṵkajayę́ptat ję̱ts pạn pạn jatye'e ję̱ ónṵk dṵkatsạmkojkidup ję̱ts pạn pạn jatye'e ni vin'ita kayak'onṵktsi'tstup.”

30 Van'it tse'e ję̱ jayu ję̱ kọpk ję̱ kę̱ę̱ts dṵnạạjmadat: “Naxkạda'akṵ yam ạạts nmi'kxm ję̱ts ạạtse'e xyo'otsṵt.” Jidṵ'ṵm tse'e dṵnạạjmadat.

31 Pạn ve'eme'e jyátṵkada ku ạtse'e n'it miits mạạtta, ¿ax ti tse'e jyaa'któndap ku ạtse'e nkọọ'k'ijtnit miits mạạtta? Ve'em tse'e jyátṵkadat ax jo'n yaktún ku ve'e ję̱ tsoxk kṵp tyạạtsnit.

32 Yaknạjkxtuva tse'e mạạt ję̱ Jesús nṵmę̱jtsk juu' ve'e ję̱ mạjạ tọkin dṵtoondu, ve'em tse'e dṵtukmuyak'ọọ'kadat.

33 Ku ve'e jyę̱'ydi joma ve'e ję̱ it juu' ve'e dṵxạạj Kuxútum, ję̱m tse'e ję̱ Jesús dṵyakcruuzpę̱jtti mạạt nṵmę̱jtsk ję̱ tọkin toompada, to'k ję̱ja ję̱ Jesús y'aka'yṵn pa'ayi ję̱ts jado'k y'anajạpa'ayi.

34 Van'it tse'e ję̱ Jesús vyaajñ:

—Tata, mę̱ę̱'kxjada to'k aaj ję̱ tyọkin kṵx ka'a yạ'ạ ve'e dṵnṵjávada ti ve'e tyoondup.

Van'it tse'e ję̱ tojpatạjk ję̱ Jesús ję̱ vyit dṵpạjkva'kxti ję̱tse'e dṵnṵkoo'yidi.

35 Ję̱m tse'e nṵmay ję̱ jayu vye'niduva ję̱tse'e dṵ'ixti juu' ve'e toojnju kọjtsju. Pạn pạn jatye'e yakkutojktup, ję̱'ę̱ tse'e dṵvinkọjtspę̱jttu ję̱ Jesús, ję̱tse'e vyaandi:

—Yaktsọọk xa yạ'ạ ve'e ję̱ viijnk jayu; va'ants n'ite'e viinm dṵnaajktsạ'ạkjṵ pạn tyṵ́vame'e ję̱ts yạ'ạ ve'e ję̱ Cristo, juu' ve'e ję̱ Nte'yam vyinkọọn ję̱tse'e yakkutojknit.

36 Nay ve'empa tse'e ję̱ tojpatạjk ję̱ Jesús dṵnṵxiikti dṵtukxiikti, dṵjomnṵṵjmidi dṵtinṵṵjmidi, ję̱tse'e dṵvinkutạ́midi, ję̱tse'e dṵtuk'ookti ję̱ tsaaydum pa'ajk nạ'ọọk,

37 ję̱tse'e dṵnṵṵjmidi:

—Pa̱n je̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa xa mitse'e, ¡naajktso̱'o̱kju̱ts n'it!

38 Ax je̱m tse'e je̱ Jesús cryuuz ko̱jm du̱pa̱a̱mdi to'k je̱ jatyán. Toojk ayookts je̱'e̱ ve'e ja'a: je̱ griego, je̱ latín, je̱ts je̱ hebreo. Jidu̱'u̱me'e vya'añ: "Ya̱'a̱ xa ve'e je̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."

39 Nu̱to'k tse'e je̱ jayu juu' ve'e je̱m cruz ka̱jxm, vyinko̱jtspe̱jtpa tse'e je̱ Jesús. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Pa̱n mítsam xa je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, naajktso̱'o̱kju̱ts n'it, je̱ts yaktso̱o̱kpa a̱a̱ts.

40 Ax tukna̱'mu̱xju tse'e jado'k je̱ myujatyoo'. Jidu̱'u̱m tse'e ña̱'mu̱xji:

—¿Ka'a mitse'e je̱ Nte'yam xtsa̱'a̱ga? Nay je̱ tsaachpaatu̱n mitse'e mpaatpap.

41 Nvinmajtsumjuvam xa u̱u̱'me'e ya̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e u̱xyam nyaknajxump ku̱x je̱'e̱ xa ve'e nkuve̱jtump ku ve'e nto'num juu' ve'e ka ó̱yap; ax ya̱ jayu, ni ti tó̱kinats ya̱'a̱ ve'e du̱katún.

42 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi:

—Jesús, jaa'myé̱tsu̱ a̱ts mits to'k aaj ku ve'e myakkutojk'ukvaannit.

43 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:

—Tyú̱vam xa a̱ts mitse'e nnu̱u̱jma je̱ts u̱xyam mitse'e m'ijtnit a̱ts ma̱a̱t joma ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu du̱ja̱a̱jna du̱ta̱jka.

Ku je̱ Jesús y'o̱o̱'kni
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

44 Kujk xa̱a̱j jo'n tse'e vye'na, van'it tse'e nu̱jom je̱ it je̱ naax kyo̱o̱'tsiku̱jx. Toojk yaaxp paatts je̱'e̱ ve'e je̱ it y'ijt ko̱o̱'ts.

45 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ve'em jyajty ku̱x vinko̱o̱'tsi ve'e je̱ aampa xa̱a̱j. Ka̱kojk tse'e kya̱a̱'tsva'kxy je̱ ata̱tyok juu' ve'e je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp tuk'ata̱tyuk je̱ it juu' ve'e je̱ kunoo'kxu̱n munu̱yojk du̱ma̱a̱t.

46 Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e je̱ Jesús ma̱kk kya̱jts. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Tata, je̱m xa a̱tse'e mits mka̱'m ya̱ nja'vin mpu̱m.

Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e je̱ jya'vin tyukvaatsji.

47 Je̱ tojpa juu' ve'e du̱nu̱vintsá̱nip nu̱mó̱kupx je̱ tojpata̱jk, ku je̱'e̱ ve'e du̱'ix juu' ve'e tu̱tyunju̱ tu̱kya̱tsju̱, van'it tse'e je̱ Nte'yam du̱yakma̱ji du̱yakjaanchi je̱tse'e vyaajñ:

—¡Tyú̱vamdam xa je̱'e̱ ve'e je̱ts ka'a ya̱'a̱ ve'e ya̱ jayu ti to̱kin tu̱du̱tún!

48 Nu̱jom tse'e je̱ jayu juu' ve'e je̱m ve'nidup je̱tse'e du̱'ixti juu' ve'e toojnju ko̱jtsju, kyo̱jxtu tse'e je̱ kyak ku̱xe'e du̱jo̱o̱'k'ama'tjidini. Ve'em tse'e ña̱jkxtini.

49 Ax nu̱jom tse'e je̱ jayu juu' ve'e je̱ Jesús du̱'íxada y'ijt,
je̱'e̱ ma̱a̱tta je̱ ta̱'a̱xta̱jkta juu' ve'e pana̱jkxju̱du ku ve'e je̱m
galiléait y'it jo̱o̱tm cha̱a̱'n, jékum jaty tse'e tyaandi je̱tse'e
du̱'ixti juu' jatye'e toojnju ko̱jtsju.

Ku je̱ Jesús ña̱xta̱jki
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Je̱m tse'e y'ijt to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e o̱y jayu je̱ts
tu̱v je̱ jyáyuvin je̱ jyoojntykin, José je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j, arimatéait
jayu. Je̱m je̱'e̱ ve'e judéait y'it jo̱o̱tm je̱ arimatéait kajpu̱n.
Je̱'e̱vats je̱'e̱ ve'e je̱ José nu̱to'k je̱'e̱da juu' ve'e du̱nu̱ma̱jidup
je̱p tsaptu̱jkp.
51 Je̱ José, y'a'ixpts je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n
du̱yakmiinnit, kyo̱'o̱yja'vits je̱'e̱ ve'e juu' ve'e tyoondu je̱ myu-
jatyoo'ta̱jk.
52 Van'it tse'e o̱jts du̱'ix je̱ Pilato je̱tse'e du̱'amo̱tu je̱ Jesús je̱
ñi'kx je̱ kyo̱pk.
53 Ku ve'e je̱m cruz ka̱jxm du̱yakvajntkni, van'it tse'e to'k je̱
vit du̱tukvimpittni. Van'it tse'e o̱jts du̱yaknaxta̱ka je̱p jótup
juu' ve'e púmani ve'nip je̱p tsaja̱a̱tp; ni pa̱nanum tse'e je̱p
kyayakpu̱m vye'na.
54 Je̱ xa̱a̱j tse'e vye'na ku ve'e je̱ jayu du̱'apa̱a̱mdu̱ka je̱
po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j juu' ve'e javee̱'n du̱kapaatp.
55 Je̱ ta̱'a̱xta̱jkta juu' ve'e je̱ Jesús du̱ma̱a̱ttso̱o̱'ndu je̱m
Galilea, je̱'e̱ tse'e du̱pana̱jkxtu je̱ José je̱tse'e o̱jts du̱'ixta joma
ve'e du̱yaknaxta̱jkidi je̱ Jesús je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk je̱tse'e du̱'ixti
vintso̱ ve'e du̱pa̱a̱mdi.
56 Ku ve'e jye̱'ydini je̱m tya̱k'am, y'apa̱a̱jmtkidu tse'e je̱
pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e ku̱du̱pa̱a̱jmjidi je̱ Jesús je̱ ñi'kx je̱
kyo̱pk. Ax y'amaa'yidu tse'e je̱ po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j ax jo'n vya'añ
je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n.

24

Ku je̱ Jesús jyoojntykpa̱jknuva
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Domingo xa̱a̱j tse'e vye'na ja̱pyji, muto'k xa̱a̱j je̱ semana,
van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e du̱'ixtu je̱ jot joma ve'e je̱ Jesús
du̱'ukyaknaxta̱jkidi, je̱'e̱ tse'e du̱yakna̱jkxtu je̱m je̱ pa'ajk
xoo'kpa juu' ve'e y'apa̱a̱jmtkidu.
2 Ku tse'e jye̱'ydi joma ve'e je̱ jot, viijnk tso̱ tse'e je̱ tsaaj
du̱paattini juu' ve'e y'aka̱a̱jyjup y'ijt.
3 Van'it tse'e tya̱jkidi. Ax ka'a tse'e du̱'ukpaattini je̱ Ma̱ja̱
Vintsa̱n Jesús je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk,
4 je̱tse'e atu̱va ato̱ki tyuntaandi, ax ka'a tse'e
du̱'ukmutaayvaattini vintso̱ ve'e jyátu̱kadat. Tun to'mayji

tse'e dṵ'ixpaatti nṵmẹjtsk jẹ ángeles vyintẹ́najada, ajajp
atạ'kxpe'e xyạ́xada.
5 Ọọy tse'e tyuntsạ'kidi jẹ tạ'ạxtạjk, jẹ'ẹ kạjx tse'e vyiijntkti
jẹja naxkṵjx paat. Van'it tse'e jẹ ángeles ñạ'mṵxjidi:
—¿Tyạjxse'e x'íxtada yap ọọ'kpa jótup jẹ'ẹ juu' ve'e joojn-
tykip?
6 Ka'a xa jẹ'ẹ ve'e yaja pạn. Tạ jẹ'ẹ ve'e jyoojntykpạjknuva.
Jaa'myẹ́tsta vintsọ ve'e mnạ'mṵxjidi ku ve'e jẹm Galiléana
vye'na.
7 Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ: "Yakpạ́mupts ạtse'e jẹm
jẹ tọ́kinax jayu kyạ'm juu' ạtse'e xtso'oxpạjktup, ax
joojntykpạjknuvapts ạtse'e kutoojk xạạj, ạts, jẹ Jayu Juu'
ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp." Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ.
8 Van'it tse'e dṵjaa'myẹjtsti jẹ Jesús jẹ kyạts jẹ y'ayook.
9 Ku ve'e chọọ'ndi joma ve'e jẹ jot, van'it tse'e
dṵtukmumaajntykkạjxti jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk juu' ve'e
nṵmakto'k taandinu jẹts pạn pạn jatye'e myạạtve'nidup.
10 Jẹ tạ'ạxtạjkta tse'e juu' ve'e dṵtuknṵja'vidu jẹ
kukạ́tsivatạjk, jẹ'ẹ tse'e ijttu jẹ María Magdalena, jẹ Juana, jẹ
María juu' ve'e jẹ Santiago jẹ tyaak, jẹts jẹ viijnk tạ'ạxtạjkta.
11 Ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk
dṵjaanchja'vidi juu' ve'e jẹ tạ'ạxtạjk kyọjtstu, ve'eme'e
vyinmaaydi jẹts ọyvintsọva ve'e juu' dṵkọjtsti.
12 Ọyam tse'e ve'em vyinmaaydi, noomp tse'e ñṵjkx jẹ
Pedro joma ve'e jẹ Jesús dṵ'ukyaknaxtạjkidi. Ku ve'e vyiijntk
jẹtse'e kyạk'ixi, van'it tse'e dṵ'ix jẹts jẹpe'e pyṵjkna jẹ vit juu'
ve'e tyukvimpittu. Van'it tse'e vyimpijtni joma ve'e ñamyayjṵ
jẹtse'e dṵpayọ'y pạn ti ve'e tṵtyunjṵ tṵkyạtsjṵ.

Juu' ve'e toojnju kojtsju jeja emauusit tyoo' aajy
(Mr. 16.12-13)

13 Jẹ xạạjji tse'e nṵmẹjtsk jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk ñạjkxti
jẹm kajpṵn kạjxm juu' ve'e Emaús dṵxạạj, mẹjtsk legua jago-
jkm jo'ne'e dṵmujékuma jẹ Jerusalén,
14 jẹ'ẹ tse'e myaajntyktup juu' ve'e tṵtyunjṵ tṵkyạtsjṵ.
15 Namvaate'e ñakyọ́tsjada, van'it tse'e jẹ Jesús ñaajktạ́miji
jẹtse'e dṵmạạtnamyujatyoo'ijidi.
16 Ọyam tse'e dṵmạạtnamyujatyoo'ijidi, ka'anum tse'e jẹ
Nte'yam dṵyakjajty jẹtse'e jẹ nṵmẹjtsk kṵdṵ'ixkajpti jẹ Jesús.
17 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutṵ́vijidi:
—¿Tise'e jẹm mmaajntyktup namvaate'e myọ'ọyda?
¿Tyạjxse'e mtsaachvinmáyda?
18 Nṵto'k tse'e y'atsạạjv juu' ve'e Cleofas dṵxạạj:
—¿Tis, tun mítsjidamts n'ite'e to'k juu' ve'e jẹ'y jẹm Jerusalén
jẹtse'e xkanṵjava ti ve'e námnum jẹm tṵtyunjṵ tṵkyạtsjṵ?
19 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxjidi:

—¿Tiseˈe tu̱tyunju̱ tu̱kya̱tsju̱?

Je̱tseˈe du̱nu̱u̱jmidi:

—Je̱ˈe̱ juuˈ veˈe tu̱jyatyju̱ tu̱ñaxyju̱ je̱ Jesús, je̱ nazarétit jayu. Toˈk je̱ˈe̱ veˈe tu̱yˈit je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpa, ñu̱májipts je̱ˈe̱ veˈe tu̱yˈit ma̱a̱t juuˈ veˈe tyoon kyo̱jts je̱ja je̱ Nteˈyam vyinkujk je̱ts je̱ja nu̱jom je̱ jayu vyinkujk,

20 je̱ts vintso̱ veˈe je̱ teeˈta̱jk je̱ vyintsa̱nda je̱ts pa̱n pa̱n jatyeˈe du̱nu̱májidup u̱u̱ˈm ma̱a̱tta, je̱ˈe̱ tseˈe je̱m je̱ Pilato kya̱ˈm tu̱du̱pa̱mda je̱tseˈe du̱to̱kimpayo̱ˈo̱yu̱t je̱tseˈe du̱yakjacryuuzpétju̱t.

21 Veˈemts a̱a̱tseˈe nˈukˈaˈix je̱ts je̱ˈe̱ veˈe ku̱xyaktso̱o̱kumdini nu̱vinxu̱p u̱u̱ˈmeˈeda, je̱ israeejlit jáyuda. Maaxk je̱ˈe̱ veˈe veˈem tyunju̱ kya̱tsju̱.

22 O̱yam tseˈe vyeˈema, vinkex je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk juuˈ a̱a̱tseˈe nma̱a̱tnayjaˈvijup, je̱ˈe̱ts a̱a̱tseˈe atu̱va ato̱ki tu̱xyaktáñ je̱ˈe̱ ka̱jx ku veˈe tu̱du̱nu̱na̱jkxta tun ja̱pyji joma veˈe je̱ Jesús yˈuknaxta̱jki.

23 Ax kaˈakts je̱ˈe̱ veˈe je̱p je̱ ñiˈkx je̱ kyo̱pk tu̱du̱ˈukpaattini, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe tu̱mye̱tsta je̱ts a̱a̱tseˈe tu̱xtukmumaaydu̱kta je̱ts je̱ aangelesu̱k tseˈe je̱p tu̱yakˈíxjada juuˈ veˈe tu̱ña̱ˈmu̱xjada je̱ts ta̱a̱k je̱ˈe̱ veˈe je̱ Jesús jyoojntykpa̱jknuva.

24 Vanˈit tseˈe tu̱ña̱jkxta vinkex a̱a̱ts je̱ nmujatyooˈ joma veˈe naxta̱ka tu̱yˈit, veˈemu̱kts je̱ˈe̱ veˈe tu̱du̱paattuva je̱ it ax joˈn je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk tu̱du̱ˈavánada joˈn. Ax kaˈakts je̱ˈe̱ veˈe je̱ Jesús du̱ˈukˈixpaattini.

25 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús yˈatso̱o̱jvjidi:

—Kaˈa xa veˈe o̱y juuˈ xpayo̱ˈo̱yda, o̱o̱yeˈe mtunje̱kta je̱tseˈe xjaanchjávadat je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpata̱jkta.

26 ¿Tis, kaˈa je̱ˈe̱ vineˈe vyinko̱pka je̱tseˈe je̱ Cristo veˈem chaachpaaˈtu̱t, vanˈit tseˈe je̱ mya̱jin du̱pa̱jknit?

27 Vanˈit tseˈe du̱tukvinjaˈvidi juuˈ veˈe je̱ˈe̱ ka̱jx jatyáñ ijtp je̱p Kunuuˈkx Jatyán ku̱jxp, je̱ Moisés je̱ jyatyán ma̱a̱t du̱ˈukvaajñ je̱tseˈe du̱jaaˈktukvinjaˈvidi nu̱jom juuˈ veˈe jyatyaandu je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpata̱jkta.

28 Ku veˈe jye̱ˈydini joma veˈe je̱ kajpu̱n joma veˈe ña̱jkxta, vanˈit tseˈe je̱ Jesús jyatki ax joˈn je̱ tyooˈ ku̱du̱jaaˈkyo̱ˈy.

29 Vanˈit tseˈe du̱munooˈkxtkti je̱tseˈe mya̱a̱ttánjadat, je̱tseˈe vyaandi:

—Tanu̱ a̱a̱ts ma̱a̱t ku̱x tánani xa veˈe o̱o̱y. Ve̱e̱ˈnji ya̱ˈa̱ veˈe ya̱ it ñáxu̱t je̱tseˈe choˈoinit.

Vanˈit tseˈe je̱ Jesús tya̱jki je̱p tu̱jkp ax joˈn ku̱du̱ma̱a̱ttaandi.

30 Tsu̱u̱nidup tseˈe vye̱ˈnada je̱tseˈe yˈaˈóxadat, vanˈit tseˈe je̱ Jesús je̱ tsapkaaky du̱ka̱a̱jn, je̱ Nteˈyam du̱kuko̱jtsji, je̱tseˈe du̱tojkvaˈkxjidi.

31 Ax jẹ'yji tse'e jẹ Nte'yam jẹ jayu dụtuk'ixkajpti jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e. Ax van'it tse'e jẹ Jesús ve'emji tyọki.
32 Van'it tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Ka ve'emape'e ọọy xtunyakxọọjntkum yam nja'vin kạjxmam ku ve'e tụxtukmukọjtsum jẹja too' aajy jẹtse'e jẹ Kunuu'kx Jatyán tụxtukvinja'vim?
33 Ka'a tse'e tya'nidi, van'it tse'e vyimpijttinuva jẹm Jerusalén. Jẹm tse'e to'k muk dụpaatti jẹ nụmakto'k kukạ́tsivada jẹts jẹ myujatyoo'da.
34 Jidụ'ụm tse'e ñạ'mụxjidi:
—Tyụ́vam xa ve'e, tạ xa ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jyoojntykpạjknuva jado'k nax, yạ Simón Pedro tse'e tụdụ'íxnuva.
35 Van'it tse'e jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ'ydu, jẹ'ẹ tse'e tukmumaajntykjụdu vintsọ ve'e jyajtti jẹja too' aajy jẹts vintsọ ve'e dụ'ixkajpti jẹ Jesús ku ve'e jẹ tsapkaaky dụtojkva'kxy.

Ku jẹ Jesús ñaajknụkẹ'xnatạjkiji jẹja jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinkujkta
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ax jẹ'ẹ tse'e kyọjtstup vye'na, tun to'mayji tse'e jẹ Jesús jẹja vyintẹ́najada. Van'it tse'e jẹ Jesús kyọjtspọọ'kxjidi. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Jẹ ọy jọọt mạạte'e m'íttat.
37 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ọọy tyuntsạ'kidi, ve'em tse'e vyinmaaydi jẹts jado'k ítumit jayu jẹ'ẹ ve'e y'íxtup.
38 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—¿Tyạjxse'e mnavyinma'yụnmọ'ọjada? ¿Tyạjxe'e jẹ mẹjtsvinma'yụn xjayẹpta?
39 Ixta ạts yạ nkạ'ạj yạ ntek; ạ́tsam xa jẹ'ẹ ve'e. Tọnda matsta ạts jẹts ixta. Ka'a tse'e jado'k ítumit jayu chu'utsaxa pyajkaxa ax jo'n ạts miitse'e yaja nvintẹ́nada.
40 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e dụtuk'ixti jẹ kyạ'ạj jẹ tyek.
41 Ax ka'ajyam tse'e dụjaanchja'vidi van'it jẹts joojntykpạjknuva jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e xyọọjntkti jẹtse'e atụva atọki tyuntaandi. Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—¿Jẹpe'e xmạạdada jẹ kaaky jẹ jụ'kx?
42 Van'it tse'e dụmọọydi jẹ ajkx tsa'a.
43 Van'it tse'e jẹ Jesús dụmajch jẹtse'e jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta dụjụ'kx.
44 Van'it tse'e dụnụụjmidi:
—Juu' xa ạtse'e tụxjaty, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ạts miitse'e nvaajnjidu ku ạtse'e nve'nana miits mạạtta, vaants ạtse'e jẹts tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e tyónjụt kyọ́tsjụt nụjom juu' ve'e jatyáñ ijtp ạts kạjx jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp; jẹpe'e jẹ Moisés pyava'nụn kụjxp dụ'ukva'añ jẹts juu' ve'e jyatyaandu

jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpata̱jkta, nay ve'empa jẹ̱p
salmos ku̱jxp.
45 Van'it tse'e jẹ̱ Nte'yam vyinma'yu̱nmọ̱ọjyjidi jẹ̱tse'e
du̱vinmọ́tudat juu' ve'e tyijp jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán.
46 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Ve'em xa ve'e javyet jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp jẹ̱ts
a̱tse'e n'ọ̱ọ'ku̱t, a̱ts, jẹ̱ Cristo; ax kutoojk xa̱a̱jts a̱tse'e njoojn-
tykpa̱jknuvat.
47 Jẹ̱p tse'e vyaampa jẹ̱ts a̱ts ka̱jxe'e jẹ̱ jayu yaktuknu̱jávadat
pa̱n nu̱vinxu̱pe'e cha̱a̱nada to'k it to'k naxviijn, yaja
tse'e jerusaleenit kyajpu̱n ku̱jx yak'ukva'anu̱t, jẹ̱ts a̱ts
ka̱jxe'e yaknạ̱ạ̱jmadat jẹ̱tse'e vyinmayu̱mpijttinit, jẹ̱tse'e
du̱masọ̱ọ̱ktinit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y joojntykinda, ve'em tse'e jẹ̱ Nte'yam
myẹ̱ẹ̱'kxu̱xjadat jẹ̱ tyọ́kinda.
48 M'ixtu tse'e ta̱a̱v ku ve'e ve'em tu̱jyaty, vaajnjada tse'e
ve'em jẹ̱ jáyuda.
49 Ntuknu̱kẹ́xtap a̱ts miitse'eda jẹ̱ Espíritu Santo, ve'em ax
jo'n a̱ts jẹ̱ nTee' jẹ̱ vaandu̱k du̱yaktaajñ. Ax tándats miits
yaja Jerusalén kuunume'e myakmọ̱'ọ̱dat jẹ̱ ma̱kkin juu' ve'e
ka̱jxm ka̱da'akup.

Ku jẹ̱ Jesús chajpẹ̱jtni
(Mr. 16.19-20)

50 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ma̱a̱t jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk pyítsumdi jẹ̱m
kajpu̱n jọ̱ọ̱tm jẹ̱tse'e jyẹ̱'ydi joma ve'e jẹ̱ it juu' ve'e jẹ̱ betániait
kajpu̱n mutạ̱m. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ kya̱'a̱j du̱kọ̱ọ̱jnu̱k jẹ̱tse'e
jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱kunuu'kx.
51 Namvaat tse'e du̱kunuu'kx, van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ kyutojku̱n ka̱jx chọ̱ọ̱'nni yaja naxviijn jẹ̱tse'e chajpẹ̱jtni.
52 Van'it tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Jesús du̱vinja'vidi du̱vintsa̱'kidi,
xọ̱ọ̱jntkp tse'e ọ̱ọ̱y vyimpijttini jẹ̱m Jerusalén.
53 Tun'ijttupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp jẹ̱ Nte'yam
du̱yakmá̱jada du̱yakjaanchada. Amén.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ O̱y Ka̱ts je̱ O̱y Ayook juu' ve'e je̱ Juan jyaay

Je̱ Ka̱ts je̱ Ayook tse'e jayuvimpijt

1 Ku ve'e juu' jaty cho̱o̱'ntk, jé̱janits je̱'e̱ ve'e vye'na je̱ Ka̱ts je̱
Ayook; je̱ Nte'yam ma̱a̱tts je̱'e̱ ve'e y'it van'ítani, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e
je̱ Nte'yam.
2 Ku ve'e juu' jaty cho̱o̱'ntk, je̱ Nte'yam ma̱a̱tts je̱'e̱ ve'e.
3 Je̱ Ka̱ts je̱ Ayook ma̱a̱t tse'e je̱ Nte'yam nu̱jom juu' jaty
du̱pa̱mku̱jx. Ni tía xa ve'e juu' ve'e je̱ja je̱tse'e je̱'e̱ ma̱a̱t
ñu̱nkayakpu̱u̱jm.
4 Je̱ Ka̱ts je̱ Ayook tse'e je̱ joojntykin du̱ka̱'mip. Ax je̱
joojntykin juu' je̱'e̱ ve'e kya̱'mip, je̱'e̱ tse'e je̱ jayu du̱mo̱o̱yp je̱
ajajtk.
5 Je̱ ajajtk tse'e du̱kujajp du̱kuta̱'kxp je̱ ako̱o̱'ts it; ka'a tse'e
je̱ ako̱o̱'ts it du̱'ama̱a̱daaga je̱tse'e du̱yakko̱o̱'tsat je̱ ajajtk.
6 Je̱ji xa ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e je̱ Nte'yam ke̱jxju,
Juaants je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j.
7 Je̱'e̱ tse'e ñu̱miin je̱tse'e je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pá̱mu̱t je̱tse'e je̱
jayu du̱vaajnjat je̱ts ta̱ ve'e je̱ Nte'yam du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱ka
je̱'e̱ pa̱ne'e ijtp ax jo'n je̱ kujajpa je̱ kuta̱'kxpa, ve'em tse'e
anañu̱joma je̱ jayu je̱'e̱ du̱jaanchjávadat.
8 Ka je̱ Juaanapts je̱'e̱ ve'e je̱'e̱ pa̱ne'e ijtp ax jo'n je̱ kujajpa
je̱ kuta̱'kxpa, je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pa̱a̱m je̱'e̱
ka̱jx pa̱ne'e ve'em ax jo'n je̱ kujajpa je̱ kuta̱'kxpa.
9 Je̱'e̱ pa̱ne'e ijtp ax jo'n je̱ kujajpa je̱ kuta̱'kxpa, je̱'e̱ tse'e
miin yaja naxviijn, je̱'e̱ tse'e anañu̱joma je̱ jayu du̱yakvijp
du̱yakke̱jp. Yájats je̱'e̱ ve'e naxviijn myiijn,
10 yájats je̱'e̱ ve'e naxviijn vye'na, je̱'e̱ ma̱a̱t tse'e ya̱ naxvi-
ijnit it yakpu̱u̱jm, ka'a tse'e je̱ jayu y'íxaiji.
11 Je̱ jyayu ve'e ñu̱miin, ka'a tse'e kyuva̱jkjidi.
12 Natyukpitsumvaatsju̱du tse'e juu' ve'e kuva̱jkju̱du je̱tse'e
jyaanchja'vijidi, je̱'e̱da tse'e kyutojku̱nmo̱o̱y je̱tse'e y'íttat je̱
Nte'yam je̱ y'ónu̱kta.
13 Ax ka je̱'e̱ ka̱jxap tse'e y'itta je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱kta ku̱xe'e
kye̱'xti ax jo'n je̱ naxviijnit jayu, ni ka je̱'e̱ ka̱jxap tse'e ku
ve'e kye̱'xti ku̱xe'e ve'em je̱ jayu du̱nu̱pa̱a̱jmtkidi, nay ka je̱'e̱
ka̱jxap tse'e ku ve'e kye̱'xti ku̱xe'e je̱ yaa'tya̱jk ve'em du̱tsa̱k,
je̱'e̱ ka̱jxe'e y'itta je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱kta ku̱xe'e je̱ Nte'yam je̱
nam joojntykin myo̱o̱jyjidi.
14 Ax je̱'e̱ pa̱ne'e je̱ Ka̱ts je̱ Ayook, je̱'e̱ tse'e jayuvimpijt, je̱'e̱
tse'e joojntyki u̱u̱'m ma̱a̱tta, tum je̱ kunoo'kxu̱n ma̱a̱t je̱ts je̱

tyu̱v je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e. N'ixts a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e, je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam tun to'k y'Onu̱kip, o̱o̱ye'e je̱ ma̱jin du̱tunjayep.

15 Jidu̱'u̱mts je̱'e̱ ve'e je̱ Juan je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pu̱u̱jm, ma̱kk tse'e kya̱jts je̱tse'e vyaajñ:

—Ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e juu' a̱ts miitse'e ntukmuko̱jtstu ku a̱tse'e nvaajñ je̱ts je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xpa'u̱x'o̱o̱kip, nu̱yojkts je̱'e̱ ve'e du̱nu̱ma̱ja je̱ts ka'a ve'e a̱ts, ku̱x ijtnuvam je̱'e̱ ve'e vye'na je̱ts ka'anum a̱ts —jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ.

16 Anañu̱joma xa ve'e xkunoo'kxumda je̱tse'e xtoojnjimda je̱ maa'yu̱n kamacho̱o̱vna.

17 Yakmo̱'yumdu tse'e je̱ pava'nu̱n juu' ve'e je̱ Moisés yaktukka̱ta̱jki, ax je̱ Jesucristo tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jki je̱ts tu̱v je̱'e̱ ve'e je̱ too' juu' ve'e je̱ Nte'yam kyo̱jts je̱ts cha̱jkpe'e je̱tse'e anañu̱joma je̱ jayu je̱ maa'yu̱n du̱toojnjat.

18 Ni pa̱na ve'e je̱ Nte'yam du̱ka'ix; je̱ Jesús, je̱'e̱ je̱ y'Onu̱k, juu' ve'e ijtp je̱'e̱ ma̱a̱t, je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jki.

Ku je̱ Yakna̱pejtpa Juan je̱ jayu du̱vaajnjidi je̱ts pa̱ne'e je̱ Jesucristo

(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Juan je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pu̱u̱jm ku ve'e je̱ israeejlit jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m Jerusalén, je̱'e̱ tse'e du̱ke̱jxtu je̱ tee'ta̱jk je̱ts je̱ viijnk jáyuda juu' ve'e ijttuva je̱ Leví je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j, je̱'e tse'e na̱jkx je̱ Juan du̱'amo̱tutú̱vada pa̱n pa̱n je̱'e̱ ve'e ñatyijju̱.

20 Ka'a tse'e je̱ Juan tyaayi, va'ajts tse'e ñay'ava'niji. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ka á̱tsap xa je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo.

21 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidinuva:

—Pa̱n ka mítsaptam je̱'e̱ ve'e, ¿pa̱nts mitse'e? ¿Mitse'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa Elías?

Van'it tse'e vyaannuva:

—Ka á̱tsap xa je̱'e̱.

Je̱tse'e du̱'amo̱tutu̱viko̱jtinuva:

—¿Mítstam n'ite'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa juu' ve'e ká̱tsani je̱tse'e myiinnit yaja naxviijn?

Je̱tse'e y'atsa̱a̱jv:

—Ka'a.

22 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidinuva:

—¿Ax pa̱nts mitse'e? Njajtyyakna̱jkxjap xa a̱a̱tse'e je̱ mko̱jtsu̱mpijtu̱n pa̱n pa̱n a̱a̱tse'e xke̱jxp. ¿Ti mitse'e mnatyijju̱ a̱a̱ts ma̱a̱t?

23 Van'it tse'e je̱ Juan y'atsa̱a̱jv:

—Je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa Isaías, je̱'e̱ tse'e du̱'ava'ni to'k je̱ jayu juu' ve'e jidu̱'u̱m ma̱kk kó̱tsup joma ve'e

kyapa̱ntsu̱u̱na: “Yakta̱a̱jvjada je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ tyoo'.” Ax a̱tsts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu juu' ve'e ko̱jtsp joma ve'e kyapa̱ntsu̱u̱na —jidu̱'u̱m tse'e je̱ Juan vyaajñ.

24 Juu' tse'e o̱jts du̱muko̱tsta je̱ Juan, je̱ fariseota̱jkts je̱'e̱ ve'e ke̱jxju̱du.

25 Je̱tse'e du̱'amo̱tutú̱vidinuva:

—Pa̱n ka mítsap je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo ukpu̱ je̱ Elías, ni je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa juu' ve'e ká̱tsani je̱tse'e myi-innit, ¿tya̱jxts mitse'e je̱ jayu xyakna̱pet?

26 Je̱tse'e je̱ Juan ña̱'mu̱xjidi:

—Je̱ tsoxk na̱a̱j xa a̱tse'e je̱ jayu ntukyakna̱pejtp. Je̱mts miitse'e to'k xma̱a̱dada pa̱ne'e mka'íxada.

27 Xpa'u̱x'o̱o̱kipts a̱ts je̱'e̱ ve'e, je̱'e̱ tse'e nu̱yojk du̱nu̱má̱jip je̱ts ka'a ve'e a̱ts, ni je̱'e̱ paata a̱tse'e nkavinmachju̱ je̱ts a̱tse'e je̱ kya̱'a̱jk ja̱a̱'p nmuké̱jijat.

28 Ve̱'e̱ts ya̱'a̱ ve'e tyoojnji kyo̱jtsji je̱m joma ve'e je̱ it du̱xa̱a̱ja Betania, je̱m jado'k ado'om Jordán ma̱ja̱ na̱pa'am, je̱m joma ve'e je̱ Juan je̱ jayu du̱yakna̱pejt.

Ve'em je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús ax jo'n to'k je̱ carnero juu' ve'e vintsa̱'kin

29 Je̱ ku'óxit tse'e je̱ Juan du̱'ix je̱ Jesús vyinkutá̱maja, van'it tse'e vyaajñ:

—Ixta, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱tukna̱vaatsnit. Ve'em tse'e du̱tónu̱t ku ve'e y'o̱o̱'ku̱t ax jo'n to'k je̱ carnero juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktukvintsa̱'kip.

30 Ya̱'a̱ a̱tse'e nnu̱ko̱jts ku a̱tse'e nvaajñ: “Xpa'u̱x'o̱o̱kipts a̱tse'e to'k pa̱ne'e nu̱yojk du̱nu̱má̱jip je̱ts ka'a ve'e a̱ts, ku̱x ijtnuvam je̱'e̱ ve'e vye'na je̱ts ka'anume'e a̱ts.”

31 Ka'ats a̱tse'e nnu̱java tu̱y'it je̱ts ya̱'a̱ je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱tukna̱va'atsup. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e je̱ jayu nyakna̱pe̱tta je̱tse'e ve'em nu̱java tyánu̱t je̱ israeejlit jayu ma̱a̱t je̱ts ve'em ya̱'a̱ ve'e ax jo'n to'k je̱ carnero juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktukvintsa̱'kip.

32 Je̱tse'e je̱ Juan je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱jaa'kpu̱u̱jm. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ku a̱ts je̱'e̱ ve'e nyakna̱pe̱jtku̱jx, van'itts a̱tse'e n'ix je̱ Espíritu Santo ñu̱ka̱daakji ax jo'n to'k je̱ pak, je̱m tse'e tsapjo̱o̱tm cha̱a̱'n.

33 Ku a̱ts je̱'e̱ ve'e nkayakna̱petna vye'na, ka'ats a̱tse'e nnu̱java vye'na je̱ts je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱tukna̱va'atsup. Ax je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xke̱jx je̱ts a̱tse'e je̱ jayu nyakna̱pé̱tu̱t je̱ tsoxk na̱ma̱a̱t, je̱'e̱ts a̱tse'e xnu̱u̱jmi: “Ku ve'e x'íxu̱t je̱ Espíritu Santo je̱tse'e to'k je̱ yaa'tya̱jk du̱nu̱ka̱da'aky,

jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ jayu dụtukyaknạpẹjtp jẹm jya'vin kạjxm jẹ Espíritu Santo.”
34 Ax n'ixts ạts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e ve'em jyajty, mpụụmpts ạtse'e jẹ tụvạkọjtsụn jẹts jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk.

Jẹ Jesús jẹ myutoo'vạjkp ixpạjkpada

35 Jẹ ku'óxit tse'e jẹ Juan jẹm tyena mạạt nụmẹjtsk jẹ y'ixpạjkpada.
36 Ku ve'e jẹ Juan dụ'ix jẹtse'e jẹ Jesús ñaxy, van'it tse'e vyaajñ:
—Ixta, yạ'ạ xa jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e y'ọọ'kụt ax jo'n to'k jẹ carnero juu' ve'e jẹ Nte'yam yaktukv-intsạ'kip.
37 Ku ve'e nụmẹjtsk jẹ Juan jẹ y'ixpạjkpa dụ'amọtunajxti, van'it tse'e dụpanạjkxti jẹ Jesús.
38 Pyanạjkxtup tse'e vyẹ'nada jẹ Jesús ku ve'e y'ixụmpijt jẹtse'e dụ'ix jẹts jẹpe'e yakpamets, van'it tse'e dụnụụjmidi:
—¿Tise'e mtsọjktup?
Van'it tse'e y'atsọọjvjidi:
—Yak'ixpạjkpa, ¿jomas mitse'e mtsụụna?
39 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Ja'mda jẹts ixta.
Van'it tse'e ñạjkxti jẹtse'e dụ'ixti joma ve'e chụụna. Jẹm tse'e jẹ Jesús mạạt y'ijtti jẹ xạạj, maktaaxk yaaxpani ve'e vye'na.
40 Nụto'k tse'e jẹ ixpạjkpa juu' ve'e dụ'amọtunajx jẹ Juan jẹtse'e jẹ Jesús dụpanụjkx, jẹ Andreests jẹ'ẹ ve'e, jẹ Simón Pedro jẹ y'uts,
41 jẹ'ẹ tse'e nạjkx jẹtse'e ọjts jẹ y'ajch Simón dụ'ixta, jẹtse'e dụnụụjmi:
—Tạ xa ạạtse'e mpaa'ty jẹ Mesías. (Jidụ'ụm tse'e kyạtsạpítsum jẹ Mesías, Cristo, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.)
42 Van'it tse'e jẹ Andrés dụvạạjv jẹ y'ajch Pedro joma ve'e jẹ Jesús. Ku ve'e jẹ Jesús jẹ Pedro dụ'ix, van'it tse'e dụnụụjmi:
—Mits xa ve'e jẹ Simón, jẹ Jonás jẹ myajntk, Céfasts mitse'e myaktukxạạjinup. (Ax jidụ'ụm tse'e kyạtsạpítsum jẹ Cefas, tsaaj, jẹ'ẹ tse'e jẹ Pedro.)

Ku jẹ Jesús dụvạạjv jẹ Felipe jẹts jẹ Natanael

43 Jẹ ku'óxit tse'e jẹ Jesús ñạjkxuva'añ jẹm Galilea, van'it tse'e jẹ Felipe dụpaaty jẹtse'e dụnụụjmi:
—Pamiinni ạts.
44 Jẹ Felipe, jẹm jẹ'ẹ ve'e Betsaida kyukajpụna, nay jẹmpa ve'e jẹ Andrés jẹts jẹ Pedro.

45 Van'it tse'e jẹ̱ Felipe o̱jts jẹ̱ Natanael du̱'ixta jẹ̱tse'e
du̱nu̱u̱jmi:
—Ta̱ xa a̱a̱tse'e mpaa'ty jẹ̱ jayu juu' ka̱jxe'e jẹ̱ Moisés jyaajy
jẹ̱p pyava'nu̱n ku̱jxp jẹ̱ts juu' ka̱jxe'e jyaayduva jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta. Jẹ̱ Jesuusts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱ José jẹ̱
y'ónu̱k, nazarétit jayu.
46 Ax jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Natanael y'atsa̱a̱jv:
—¿Nazarétit jayu? ¿Pítsumuptam vine'e jẹ̱m juu' ve'e o̱y?
Jẹ̱tse'e jẹ̱ Felipe y'atso̱o̱jvji:
—Ja'mu̱ jẹ̱ts ixu̱.
47 Ku ve'e jẹ̱ Jesús du̱'ix jẹ̱ Natanael vyinkutá̱maja, van'it
tse'e vyaajñ:
—¡Ụxyaja tse'e to'k myets jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e ni
vinxu̱pa kataayip!
48 Van'it tse'e jẹ̱ Natanael du̱'amo̱tutu̱vi jẹ̱ Jesús:
—¿Vintso̱se'e xnu̱java jẹ̱ts ve'em a̱tse'e?
Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—N'ix xa a̱ts mitse'e ku ve'e mve'na jẹ̱p higo ku̱pu̱pa'tkup,
ka'ana ve'e jẹ̱ Felipe mva̱vju̱ tu̱vye'na.
49 Van'it tse'e jẹ̱ Natanael ña̱'mu̱xji:
—Yak'ixpa̱jkpa, mits xa ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onu̱k, mitsts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa.
50 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—¿Xjaanchja'vip a̱tse'e ku̱x a̱ts mitse'e tu̱nnu̱u̱jma jẹ̱ts n'ix
a̱ts mitse'e jẹ̱p higo ku̱pu̱pa'tkup? M'íxupnum xa mits jẹ̱'ẹ̱ ve'e
juu' ve'e tónjup kó̱tsjup. Jyaa'knu̱má́jipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ka jẹ̱'ẹ̱p ku
a̱tse'e tu̱n'avana vintso̱ mitse'e mjáyuva.
51 Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:
—Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e, jẹ̱ts
m'íxtap miitse'e ku ve'e jẹ̱ tsapjo̱o̱tmit it y'ava'atsu̱t jẹ̱tse'e jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ y'aangeles pyẹ́ttat kya̱da'aktat joma ve'e a̱ts, a̱ts,
jẹ̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.

2

Ku jẹ̱ jayu ñavya̱jkji jẹ̱p Caná

1 Kutoojk xa̱a̱j tse'e jẹ̱ jayu ñavya̱jkji jẹ̱m kajpu̱n ka̱jxm juu'
ve'e Caná du̱xa̱a̱j, jẹ̱m galiléait y'it jo̱o̱tm. Jẹ̱m tse'e vye'na jẹ̱
Jesús jẹ̱ tyaak,
2 yakvo̱o̱vduva tse'e jẹ̱ Jesús ma̱a̱t jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk.
3 Ku tse'e kyu̱jx jẹ̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j, van'it tse'e jẹ̱ Jesús
jẹ̱ tyaak ña̱'mu̱xji:
—Ta̱ xa ve'e kya̱jxu̱xjidini jẹ̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j.
4 Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv:
—Nana, ¿tya̱jxs a̱ts mits jẹ̱'ẹ̱ ve'e xvaajñja? Ka'anum xa
a̱tse'e xtukka̱da'aky.

5 Van'it tse'e jẹ tyaak dụnụụjmi jẹ patto'nivatạjk:
—Tonkạxta nụjom vintsọ yạ'ạ ve'e mnạ'mụxjadat.
6 Jẹm tse'e vye'na tojtụk jẹ mạjạ to'ts juu' ve'e jẹ israee-
jlit jayu yaktoondup ku ve'e ñaajkva'atsjada, majktupx uk
mọ́kupx litro jo'nts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyọọt to'k jaty.
7 Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmidi jẹ patto'nivatạjk:
—Yak'otsta yạ to'tsta mạạt jẹ tsoxk nạạj.
Yak'apẹ'tstu tse'e.
8 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Jẹẹ'ptats n'it vẹẹ'n jẹts mọ'ọda jẹ'ẹ juu' ve'e yạ xạạj
dụnụvinténip.
Ve'em tse'e dụtoondi.
9 Jyaa'kyajp tse'e jẹ xạạj jẹ ñụvinténiva jẹ tsaaydum pa'ajk
nạạj juu' ve'e jẹ tsoxk nạạj uk'ijt, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụnụjava pạn
joma ve'e pyítsum, jẹ patto'nivatạjkts jẹ'ẹ ve'e dụnụja'vidu
kụx jẹ'ẹ ve'e ọjts myajta. Van'it tse'e jẹ xạạj jẹ ñụvinténiva
dụvatsạạjv jẹ tạ'ạxpạjkpa
10 jẹtse'e dụnụụjmi:
—¿Tis mitse'e mtuump? Too'vạjkp xa ve'e anañụjoma jẹ
jayu dụtuk'uu'k jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj juu' ve'e dụnụ'ọ́yip,
ax ku tse'e jẹ javyạạ'kxtạjk tạ́vani y'oo'kta vye'na, van'it tse'e
yakmọ'ọda jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj juu' ve'e ka jajty'ọ́yap;
ax vimpitts mitse'e tụxtún, myak'ụx'ọọkits mitse'e tạạv jẹ
tsaaydum pa'ajk nạạj juu' ve'e dụnụ'ọ́yip.
11 Ax yạ'ạ tse'e juu' ve'e jẹ Jesús tyoon jẹm Caná, juu'
ve'e jẹm galiléait y'it jọọtm, jẹ'ẹ tse'e jẹ myuto'k mạjạ
nụja'vin; ax ve'em tse'e dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹ myạjin, jẹtse'e
jẹ y'ixpạjkpatạjk jyaanchja'vijidi.
12 Ku tse'e ve'em dụtuujn, van'it tse'e ñụjkx jẹm Capernaum
mạạt jẹ tyaak jẹts jẹ y'utsạtạjk mạạt jẹ y'ixpạjkpatạjk. Jẹm
tse'e y'ijtti mẹjtsk toojk xạạj.

Ku jẹ Jesús dụyakvaach jẹ mạjạ tsaptạjk
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Ku ve'e tyạmi jẹ pascua xạạj, van'it tse'e jẹ Jesús vyimpejt
jẹm jerusaleenit kyajpụn kạjxm.
14 Jẹm tse'e dụpaaty jẹp mạjạ tsaptạktaagujkp jẹ'ẹda pạn
pạn jatye'e jẹ tánụk yạx dụtọọ'ktup: jẹ tsapkaaj, jẹ carnero,
jẹts jẹ pak. Jẹm tse'e chụụniduva pạn pạn jatye'e jẹ meen
dụvinkukọọndup jẹtse'e dụnụpạkta.
15 Ku ve'e jẹ Jesús dụ'ix, van'it tse'e to'k jẹ tụjpx vọjpụn
dụpụụjm jẹtse'e dụyakpitsumkụjx jẹp mạjạ tsaptạktaagujkp
nụjom pạn pạn jatye'e dụtọọ'ktup jẹ carnero jẹts jẹ tsapkaaj.
Pạn pạn jatye'e dụvinkukọọndup jẹ meen, vyạjva'kxkạjxts
jẹ'ẹ ve'e jẹ meen jẹtse'e dụyakvippụmpijtkụjx jẹ myeesada.

16 Ax jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi pa̱n pa̱n jatye'e du̱to̱o̱'ktup je̱
pak:
—¡Yakpítsumdini ya̱'a̱! ¡Ka'a xa ve'e a̱ts je̱ nTee' ya̱ chapta̱jk
xyakva'andat maa'tya̱jk!
17 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱jaa'mye̱jtsti je̱ Kunuu'kx
Jatyán juu' ve'e vaamp: "Qo̱y xa a̱tse'e ntun'ekju̱ ku ve'e mits
je̱ mtsapta̱jk kyayakvintsa̱'a̱ga."
18 Van'it tse'e je̱ myu'israeejlit jayu y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Ti nu̱ja'vints a̱a̱tse'e xmo̱o̱yp je̱ts mtukka̱daakjupe'e
je̱tse'e ve'em mjátu̱kat?
19 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Yakkutó̱kida ya̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk, toojk xa̱a̱jts a̱ts ya̱'a̱ ve'e
nyakpojtu̱knuvat.
20 Van'it tse'e je̱ myu'israeejlit jayu ña̱'mu̱xjidinuva:
—Vu̱jxtkupxu̱k tojtu̱k joojnt xa ve'e tya'ni je̱tse'e du̱pa̱a̱mdi
ya̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk, ¿ax myakpojtu̱knuvapts mits ya̱'a̱ n'ite'e
toojk xa̱a̱j?
21 Ax je̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk juu' ve'e je̱ Jesús ñu̱ko̱jts, je̱ ñi'kx je̱
kyo̱pkts je̱'e̱ ve'e tyijp.
22 Ku ve'e je̱ Jesús y'uk'a̱a̱'k je̱tse'e jyoojntykpa̱jknuva,
van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk du̱jaa'mye̱jtsti ya̱'a̱ juu' ve'e je̱
Jesús kyo̱jts. Van'it tse'e du̱jaanchja'vidi juu' jatye'e ijtp je̱p
Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp je̱ts juu' ve'e je̱ Jesús kyo̱jts.

Y'ixp ñu̱ja'vipts je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús je̱ jayu je̱ y'aaj je̱ jyo̱o̱t

23 Je̱m tse'e Jerusalén je̱ Jesús vye'na ku ve'e du̱paaty je̱
pascua xa̱a̱j. Je̱m tse'e nu̱may je̱ jayu jyaanchja'vijidi ku ve'e
du̱'ixti je̱ mú̱jit nu̱ja'vin juu' ve'e tyoon.
24 Ax ka'a tse'e je̱ Jesús je̱ jayu du̱jo̱tma̱'a̱ ku̱x y'ixp ñu̱ja'vip
je̱'e̱ ve'e je̱ jayu je̱ y'aaj je̱ jyo̱o̱t anañu̱joma,
25 ka'a tse'e vyinko̱pka je̱tse'e pa̱n vya'nu̱xju̱t vintso̱ ve'e
to'k jado'k je̱ jayu je̱ jyáyuvin, ku̱x y'ixp ñu̱ja'vip je̱'e̱ ve'e o̱y
je̱ts vintso̱ ve'e je̱ jayu je̱ y'aaj je̱ jyo̱o̱t.

3

Je̱ Jesús ma̱a̱t je̱ Nicodemo

1 Je̱m tse'e vye'na to'k je̱ fariseo juu' ve'e Nicodemo du̱xa̱a̱j,
ñu̱má̱jipts je̱'e̱ ve'e y'ijt joma ve'e je̱ israeejlit jayu.
2 Je̱ Nicodemo tse'e ko̱o̱'ts o̱jts du̱ku'ix je̱ Jesús, je̱tse'e
du̱nu̱u̱jmi:
—Yak'ixpa̱jkpa, nnu̱ja'vinup xa a̱a̱tse'e je̱ts je̱ Nte'yam
mitse'e mke̱jxjup je̱ts a̱a̱tse'e juu' xtuk'íxu̱t xtuknu̱jávat, ku̱x
je̱'e̱ xa ve'e juu' ve'e ijtp je̱ Nte'yam ma̱a̱t, je̱'e̱jyji tse'e
o̱'yixjup je̱tse'e je̱ kyutojku̱n du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱kat ma̱a̱t je̱
mú̱jit nu̱ja'vin ax jo'n mitse'e xtun.
3 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:

—Tyṵvam xa ạts mitse'e nnṵṵjma, vaampam ạtse'e, pạn pạn xa ve'e kakẹ'xnuvap jado'k nax, ka'a tse'e y'ọ'yixjṵt jẹtse'e dṵ'íxṵt jẹ Nte'yam jẹ kyutojkṵn.

4 Van'it tse'e jẹ Nicodemo y'amọtutṵ́viji:

—¿Vintsọse'e y'ọ́yat jẹtse'e kyẹ'xnuvat to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e mạ́jani? ¿Jadi ọ'yip vine'e jẹtse'e tyạjkinuvat jado'k nax jẹm jẹ tyaak jyọọtm jẹtse'e kyẹ'xnuvat?

5 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:

—Tyṵvam xa ạts mitse'e nnṵṵjma, vaampam ạtse'e, ka vẹ'ẹjyap xa ve'e jẹ jayu kyẹ'ẹxṵt ax jo'n yaja naxviijn jẹ jayu kye'ex, tun vinkọpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Espíritu Santo kạjx kyẹ'xnuvat. Pạn pạn tse'e ve'em kakẹ'xp, ka'a tse'e y'ọ'yixjṵt jẹtse'e tyạ́kat jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm.

6 Pạn pạn xa ve'e yakkẹ'xjup jẹ jayu, jáyuvamts jẹ'ẹ ve'e; ax pạn pạn tse'e jẹ Espíritu Santo kạjx kẹ'xp, jọọt ja'vints jẹ'ẹ ve'e.

7 Kadi atṵva atọki xtuktáñ ku ạtse'e jidṵ'ṵm nva'añ: “Tun vinkọpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e anañṵjoma jẹ jayu kyẹ'xnuvat jado'k nax.”

8 Jẹja xa ve'e jẹ it pyạj pạn joma tsọ ve'e dṵtsạk. M'amọtunajxypts mits jẹ'ẹ ve'e ku ve'e y'amu'u, ax ka'a tse'e xnṵjava pạn joma tsọ ve'e chạạ'n uk pạn joma tsọ ve'e ñṵjkx; nay ve'empa tse'e anañṵjoma pạn pạn jatye'e kẹ'xtup jẹ Espíritu Santo kạjx, va'ajts tse'e yaknṵjava jẹts jẹ Nte'yam mạạt jẹ'ẹ ve'eda, ax ka'a tse'e yaknṵjava pạn vintsọ ve'e jẹ Espíritu Santo jẹ nam joojntykin myọọjyjidi.

9 Van'it tse'e jẹ Nicodemo y'amọtutṵ́vijinuva:

—¿Vintsọs yạ'ạ ve'e y'íxuva?

10 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:

—¿Ka'a ve'e xnṵjava?, mits, israeejlit jayu yak'ixpạjkpa.

11 Tyṵvam xa ạts mitse'e nnṵṵjma, vaampam ạtse'e, jẹ'ẹ ạạtse'e nkạjtsp juu' ạạtse'e nnṵja'vip, jẹts jẹ'ẹ ạạtse'e jẹ tṵvạkọjtsṵn mpṵṵmp juu' ạạtse'e n'ixp; ax ka'a tse'e xkuvạkta jẹ tṵvạkọjtsṵn juu' ạạtse'e mpṵṵmp.

12 Pạn ka'a xa ạtse'e xjaanchjávada ku ạts miitse'e nvaajnjada juu' ve'e yaja naxviijn, ¿vintsọts ạts miitse'e xjaanchjávadat ku ạts miitse'e nvaajnjada juu' ve'e jẹm tsapjọọtm?

13 ’Ni pạna xa ve'e kyatsajpétna, ax jẹmts ạtse'e tsapjọọtm n'ijt jẹts ạtse'e yaja nkạdaaky, ạts, jẹ Jayu Juu' ve'e Nṵpạạmdṵka Ijtp.

14 Ve'em ax jo'n jẹ Moisés jṵjpani dṵyakkạjxmpojtṵk jẹ tsaa'n apạmnax jẹm vinva'ajts it kạjxm, tun vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e jẹ jayu xyakkạjxmpojtṵkpat;

15 ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n xa a̱tse'e xjaanchja'vip, ka'ats je̱'e̱ ve'e vyintǫ́kiyu̱t, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e jyoojntykinit
—jidu̱'u̱m tse'e je̱ Jesús vyaajñ.

Cha̱jkpe'e je̱ Nte'yam je̱ naxviijnit jayu

16 Tyuntso̱jk'o̱o̱'k xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ naxviijnit jayu,
paaty tse'e du̱kejx pa̱ne'e tun to'k y'Onu̱kip. Ve'emts je̱'e̱
ve'e du̱tuujn je̱ts pa̱n pa̱ne'e du̱jaanchja'vip je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱k, je̱tse'e kyavintǫ́kiyu̱t, je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱jaye̱jpnit je̱
joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

17 Ka je̱'e̱ ka̱jxap xa ve'e je̱ Nte'yam du̱kejx je̱ y'Onu̱k yaja
naxviijn je̱tse'e je̱ jayu du̱mo̱o̱ynit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtnup, je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱ts je̱ jayu du̱yaktso̱'o̱ku̱t.

18 Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱jaanchja'vip je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k,
ka'ats je̱'e̱ ve'e yakmo̱o̱ynit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtnup; ax pa̱n pa̱n tse'e kajaanchja'vijup,
nu̱pa̱a̱mdu̱kanits je̱'e̱ ve'e y'it je̱tse'e yakmo̱o̱ynit je̱
tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtnup.

19 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e yakmo̱o̱ynit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtnup, ku̱x ka'a ve'e du̱jaanchjáva je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱k, juu' ve'e kye̱jx yaja naxviijn. Ve'em ax jo'n je̱ kujajpa
je̱ kuta̱'kxpa du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱ka nu̱jom juu' jatye'e ijtp joma
ve'e kyujaj kyutu̱'kx, nay ve'empa tse'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k
je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkiva. Ax ka'a tse'e je̱ jayu
du̱tso̱kta je̱tse'e je̱ tyo̱kin nu̱ke̱'xnatá̱ka y'ítu̱t ku̱x je̱'e̱ ve'e
tyoondup juu' ve'e ka ǫ́yap.

20 Anañu̱joma tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu'
ve'e ka ǫ́yap, ka'ituvaandupts je̱'e̱ ve'e je̱ja ajajtk it ja̱a̱t,
ka'a ve'e ñaajktá̱majada je̱ja ajajtk it ja̱a̱t ku̱x ka'a ve'e
du̱yaknu̱ke̱'xnata̱kava'anda je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e tyoondup.

21 Ax pa̱n pa̱n tse'e du̱toomp je̱ tyu̱v je̱'e̱, naajktá̱mijupts je̱'e̱
ve'e je̱ja ajajtk it ja̱a̱t, ax ve'em tse'e kye̱'e̱xu̱t je̱ts je̱ Nte'yam
ka̱jxe'e juu' du̱tún.

Ku je̱ Yaknapejtpa Juan je̱ jayu du̱vaajnjinuva je̱ts pa̱ne'e je̱ Jesús

22 Ku ve'e je̱ it ñajxy, van'it tse'e je̱ Jesús ma̱a̱t je̱
y'ixpa̱jkpata̱jk ña̱jkxti je̱m judéait y'it jo̱o̱tm. Je̱m tse'e je̱
jayu du̱yaknapetta.

23 Nay ve'empa tse'e je̱ Yaknapejtpa Juan je̱ jayu
du̱yaknapejt je̱m Enón, je̱ saliimit kajpu̱n muta̱m, ku̱x je̱me'e
vye'na o̱o̱y je̱ tsoxk na̱a̱j. Je̱m tse'e je̱ jayu jye̱'ydi je̱tse'e
ña̱pejtti.

24 Van'it ya̱'a̱ ve'e tyoojnji kyo̱jtsji ka'anume'e je̱ Juan
yakpoxu̱nta̱kpu̱m vye'na.

25 Jẹm tseˈe jẹ Juan jẹ yˈixpa̱jkpata̱jk juuˈ veˈe
du̱ma̱a̱tnakyo̱jtsvintso̱vˈukvaajnju̱du toˈk jẹ israeejlit jayu
pa̱n vintso̱ veˈe du̱tsa̱k jẹtseˈe jẹ jayu ñaajkvaˈatsjadat.
26 Vanˈit tseˈe jẹ Juan jẹ yˈixpa̱jkpata̱jk ñu̱na̱jkxjidi, jẹtseˈe
ña̱ˈmu̱xjidi:
—Yakˈixpa̱jkpa, jẹˈẹ xa veˈe juuˈ veˈe mma̱a̱tveˈnip
jẹm jadoˈk adoˈom Jordán ma̱ja̱ na̱paˈam, juuˈ mitseˈe jẹ
tu̱va̱ko̱jtsu̱n mmo̱o̱y ku a̱a̱tseˈe xmuka̱jts, jẹmts jẹˈẹ veˈe jẹ
jayu du̱yaknapet, ax nu̱na̱jkxju̱dupts jẹˈẹ veˈe anañu̱joma.
27 Vanˈit tseˈe jẹ Juan yˈatso̱ojvjidi:
—Ni pa̱na xa veˈe jẹ kutojku̱n du̱kajayep pa̱n kaˈa veˈe jẹ
Nteˈyam mya̱ˈa̱ju̱.
28 Xˈamo̱tunajxtu a̱tseˈe ku a̱tseˈe nvaajñ jẹts ka jẹ Criisto-
vap a̱tseˈe, mˈo̱ˈyixjadap tseˈe jẹtseˈe jẹ tu̱va̱ko̱jtsu̱n xpa̱mdat
jẹts vaan a̱tseˈe jẹts a̱ts jẹˈẹ veˈe juuˈ veˈe yakkẹjx jẹtseˈe jẹ
Cristo du̱vintooˈva̱kat.
29 Ku veˈe jẹ jayu ñavyu̱kju̱, pa̱n pa̱n tseˈe du̱ma̱a̱t
jẹ yaaˈvya̱jkpa, jẹ ta̱ˈa̱xpa̱jkpats jẹˈẹ veˈe; jẹts jẹˈẹ juuˈ
veˈe mya̱a̱tnayjaˈvijup jẹ ta̱ˈa̱xpa̱jkpa, jẹmts jẹˈẹ veˈe
du̱ˈamo̱tunaxy juuˈ veˈe jẹ ta̱ˈa̱xpa̱jkpa kya̱jtsp. Ax nay
veˈempats a̱tseˈe u̱xyam o̱o̱y ntunxo̱o̱ndu̱k ku a̱tseˈe
nˈamo̱tunaxy juuˈ veˈe jẹ Cristo kya̱jtsp.
30 Pa̱n vintso̱ veˈe ya̱ it ñaxy, tun vinko̱pkts jẹˈẹ veˈe jẹts
jẹˈẹ veˈe du̱nu̱ma̱jat jẹts a̱tseˈe nnu̱mootskat —jidu̱ˈu̱m tseˈe
jẹ Yaknapẹjtpa Juan vyaajñ.

Jẹˈẹ pa̱neˈe ka̱jxm tso̱o̱ˈn

31 Jẹˈẹ pa̱neˈe ka̱jxm tso̱o̱ˈn, jẹˈẹ tseˈe du̱nu̱ma̱jip
du̱nu̱jaanchip. Jẹˈẹ pa̱neˈe yaja naxviijn, naxviijnit jáyuvamts
jẹˈẹ veˈe, jẹˈẹ jẹˈẹ veˈe kya̱jtsp juuˈ veˈe yaja naxviijn; ax
jẹˈẹ pa̱neˈe tso̱o̱ˈn jẹm tsapjo̱o̱tm jẹtseˈe yaja kya̱daaky,
ñu̱ma̱jiku̱jxp ñu̱jaanchiku̱jxpts jẹˈẹ veˈe.
32 Jẹˈẹ tseˈe jẹ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pa̱a̱mp juuˈ veˈe du̱ˈix
du̱ˈamo̱tunajx, ax kaˈa tseˈe jẹ jayu du̱jaanchjáva jẹ
tu̱va̱ko̱jtsu̱n juuˈ veˈe pyu̱u̱mp.
33 Natyukpitsumvaatsju̱dup tseˈe juuˈ veˈe
du̱jaanchjaˈvidup jẹ tu̱va̱ko̱jtsu̱n juuˈ veˈe pyu̱u̱mp, jẹˈẹ tseˈe
vaˈajts du̱yaknu̱kẹˈxnata̱jkidup jẹts tyú̱vameˈe jẹ Nteˈyam jẹ
kya̱ts jẹ yˈayook.
34 Jẹˈẹ pa̱neˈe jẹ Nteˈyam kẹjxju, jẹ Nteˈyam jẹ kya̱ts jẹ
yˈayookts jẹˈẹ veˈe kya̱jtsp, kaˈa tseˈe jẹ Nteˈyam vyintoka ku
veˈe jẹ Espíritu Santo du̱yaky.
35 Cha̱jkpts jẹˈẹ veˈe jẹ Dios Teeˈ jẹ yˈOnu̱k jẹtseˈe
du̱tukka̱ta̱jkiku̱jx nu̱jom juuˈ jaty.
36 Pa̱n pa̱n xa veˈe du̱jaanchjaˈvip jẹ Nteˈyam jẹ yˈOnu̱k,
jyayejppts jẹˈẹ veˈe jẹ joojntykin juuˈ veˈe xa̱ˈma ka̱jx ijtp; ax

pa̱n pa̱n tse'e du̱katso̱jkp je̱tse'e jyaanchjávajat, ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱jayépu̱t je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱pts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam y'e̱jku̱n ja̱a̱tp y'it.

4

Je̱ Jesús ma̱a̱t to'k je̱ samaariait ta̱'a̱xta̱jk

1 Myótudu tse'e je̱ fariseota̱jk je̱ts nu̱yojke'e je̱ jayu y'ijtti juu' ve'e je̱ Jesús du̱pana̱jkxtu je̱tse'e yakna̱pe̱jtjidi je̱ts ni ka'a ve'e je̱'e̱da juu' ve'e je̱ Juan du̱pana̱jkxtu je̱tse'e yakna̱pe̱jtjidi;
2 óyame'e je̱ Jesús je̱ jayu du̱kayakna̱pe̱jtti, je̱ y'ixpa̱jkpata̱jkta ve'e je̱ jayu du̱yakna̱pe̱jttu.
3 Ku ve'e je̱ Jesús du̱nu̱ja'vi, tso̱o̱'nnu tse'e je̱m Judea je̱tse'e je̱m Galilea vyimpijtnuva.
4 Tunjajtynajxpts je̱'e̱ ve'e je̱m samaariait y'it jo̱o̱tm.
5 Ve'em tse'e jye̱'y je̱ja kajpu̱n pa'ayi juu' ve'e Sicar du̱xa̱a̱j, je̱m samaariait y'it jo̱o̱tm, je̱ naax muta̱m juu' ve'e ju̱jpani je̱ Jacob myo̱o̱ynu je̱ myajntk José.
6 Je̱m tse'e vye'na to'k je̱ jot joma ve'e je̱ na̱a̱j du̱yakpítsumda juu' ve'e tyijtup je̱ Jacob je̱ myo'ot. Ax noo'kxp tse'e je̱ Jesús jye̱'y, je̱'e̱ ka̱jx tse'e y'a̱jxtk je̱ja jot aagui, kujk xa̱a̱j jo'nani ve'e vye'na,
7-8 je̱ kaaky je̱ to̱jkx jooyva ve'e ña̱jkxti je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk je̱m kajpu̱n ka̱jxm. Van'it tse'e jye̱'y to'k je̱ samaariait ta̱'a̱xta̱jk joma ve'e je̱ na̱a̱j du̱yakpítsumda, je̱ tsoxk na̱a̱jts je̱'e̱ ve'e vya̱a̱'nuvaampy. Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Mo̱o̱yk a̱ts to'k aaj je̱ mtsoxk na̱a̱j.
9 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvji:
—Israeejlit jayu xa mitse'e. ¿Vintso̱ts a̱ts mitse'e x'amo̱tu je̱ tsoxk na̱a̱j?, ku̱x samaariait jayu xa a̱tse'e. (Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ve'em vyaajñ ku̱x ka'a ve'e ñayjávajada je̱ israeejlit jayu ma̱a̱t je̱ samaariait jayu.)
10 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—Pa̱n ku̱xnu̱java ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam yajkyp, je̱ts ku̱xnu̱ja'viva ve'e pa̱ne'e u̱xyam m'amótujup je̱ tsoxk na̱a̱j, mitsts a̱tse'e ku̱x'amo̱tu je̱ tsoxk na̱a̱j, je̱ts a̱ts mitse'e ku̱nma̱'a̱ je̱ tsoxk na̱a̱j juu' ve'e je̱ jayu du̱joojntykinmo̱o̱yp.
11 Van'it tse'e vyaajñ je̱ ta̱'a̱xta̱jk:
—Ka'a xa mitse'e xtima̱a̱da juu' ve'e mtukyakpítsumup je̱ tsoxk na̱a̱j, je̱ts ka̱a̱k ya̱'a̱ ve'e ya̱ jot, ¿jómase'e xpa̱ku̱t je̱ tsoxk na̱a̱j juu' ve'e je̱ jayu du̱joojntykinmo̱o̱yp?
12 Je̱ nju̱jpit jáyuvamda Jacob, je̱'e̱ tse'e du̱pa̱a̱m ya̱ jot, joma ve'e viinm choxkna̱'uuk, nay ve'empa je̱ y'ónu̱kta je̱ts je̱ jyaach je̱ kyaaj, ¿ax mjaa'knu̱májipts mits vine'e je̱ts ni ka'a ve'e je̱'e̱?
13 Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:

—Nu̱jomda xa ve'e pa̱n pa̱ne'e du̱'ooktup ya̱ tsoxk na̱a̱j,
ta̱a̱tsidinuvapts je̱'e̱ ve'e jado'k nax;
14 ax pa̱n pa̱n tse'e du̱'ookp je̱ tsoxk na̱a̱j juu' a̱tse'e nyajkyp,
ni je̱ vin'ítats je̱'e̱ ve'e kyo̱o̱'kta̱a̱tsinit, ku̱x je̱ tsoxk na̱a̱j juu'
a̱tse'e nyajkyp, ve'emts je̱'e̱ ve'e pyítsumu̱xju̱t je̱m jyo̱o̱t jya'vin
ka̱jxm ax jo'n to'k je̱ ma̱ja̱ mo'ot je̱tse'e myo̱o̱jyjinit je̱ joojn-
tykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
15 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ña̱'mu̱xji:
—Uk nvaat a̱tse'e xmo̱'o̱t je̱ mtsoxk na̱a̱j, ve'emts a̱tse'e ni je̱
vin'ita nko̱o̱'kta̱a̱tsinit je̱ts a̱tse'e yaja nko̱o̱'kme̱jtsnit majpa.
16 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Na̱jkxu̱ xva̱vu̱ je̱ mnu̱yaa'y je̱tse'e xma̱a̱tmínu̱t.
17 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk y'atso̱o̱jvji:
—Ka'a xa a̱tse'e pa̱n nnu̱yaa'y.
Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Tyú̱vam xa ve'e xka̱ts ku ve'e mva'añ je̱ts ka'a ve'e pa̱n
mnu̱yaa'y.
18 Nu̱mugo̱o̱xk xa ve'e je̱ mnu̱yaa'y tu̱xyaknaxy, ax je̱'e̱
pa̱ne'e u̱xyam mma̱a̱ttsu̱u̱nip, ka'ats mits je̱'e̱ ve'e xnu̱yaa'ya.
Tyú̱vame'e juu' ve'e tu̱xka̱ts.
19 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk y'atsa̱a̱jv:
—Ta̱ a̱tse'e vinjava ntañ je̱ts je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpa mitse'e.
20 Yaja joma ve'e ya̱ ko̱pk, yájats a̱a̱tse'e je̱ nju̱jpit
jayu du̱vinjávada du̱vintsa̱'a̱gada y'ijt je̱ Nte'yam, ax
ve'emts miitse'e mva'anda je̱ts je̱me'e Jerusalén je̱ it joma
ve'e du̱jajtytsá̱k je̱tse'e je̱ jayu je̱ Nte'yam du̱vinjávadat
du̱vintsa̱'a̱gadat.
21 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—Jaanchjáva a̱ts, pyaatnup xa ve'e je̱ xa̱a̱j ku ve'e xkav-
injávadat xkavintsa̱'a̱gadat je̱ Dios Tee' yaja joma ve'e ya̱ ko̱pk
ukpu̱ je̱m Jerusalén.
22 Ka'a xa miitse'e xnu̱jávada juu' ve'e mvinja'vidup mv-
intsa̱'kidup; ax nmu̱ja'vinupts a̱a̱tse'e juu' a̱a̱tse'e nvinja'vip
nvintsa̱'kip, ku̱x je̱ israeejlit jayu ka̱jxe'e jye'ya je̱'e̱ pa̱ne'e je̱
jayu du̱yaktso̱o̱kp.
23 Ax pyaatnup tse'e je̱ xa̱a̱j, ax ta̱ tse'e jye'ya, van'it ku ve'e
je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱vinja'vidup du̱vintsa̱'kidup je̱ Dios
Tee', je̱'e̱ tse'e du̱vinjávadap du̱vintsa̱'a̱gadap je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin
ma̱a̱t je̱ts je̱ tyu̱v je̱'e̱ ma̱a̱t, ku̱x ve'eme'e du̱tsa̱k je̱ Dios Tee'
je̱tse'e du̱tóndat pa̱n pa̱n jatye'e vinja'vijidup vintsa̱'kijidup.
24 Ja'vin xa ve'e je̱ Nte'yam, ax pa̱n pa̱n jaty tse'e
vinja'vijidup vintsa̱'kijidup, tun vinko̱pkts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e
ve'em du̱tóndat je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin ma̱a̱t je̱ts je̱ tyu̱v je̱'e̱ ma̱a̱t.
25 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk y'atsa̱a̱jv:

—Nnu̱ja'vinup xa a̱tse'e je̱ts miinnupe'e je̱ Mesías; ax kuts je̱'e̱ ve'e myiinnit, je̱'e̱ tse'e nu̱jom juu' jaty xtukv-inja'vika̱jxumdinup. (Jidu̱'u̱m tse'e kya̱tsa̱pítsum je̱ Mesías, Cristo, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit.)

26 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:

—A̱ts xa je̱'e̱ ve'e juu' mitse'e u̱xyam mmuko̱jtsjup.

27 Ve'em tse'e vya'añ vye'na ku ve'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk jye̱'ydi. Atu̱va ato̱ki tse'e tyaandi ku ve'e du̱'ixti je̱ts je̱me'e je̱ Jesús du̱ma̱a̱tnakyá̱tsju̱ to'k je̱ ta̱'a̱xta̱jk. Ax ni pa̱na tse'e du̱kah'amo̱tutu̱vi je̱ Jesús pa̱n ti ve'e cha̱jkp uk pa̱n tya̱jxe'e du̱ma̱a̱tnakyá̱tsju̱ je̱ ta̱'a̱xta̱jk.

28 Van'it tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱masa̱a̱k je̱ chiv je̱tse'e ñu̱jkx je̱m kajpu̱n jo̱o̱tm. Jidu̱'u̱m tse'e je̱m je̱ jayu du̱nu̱u̱jmidi:

29 —Ja'mda je̱tse'e x'íxtat to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' a̱tse'e tu̱xvaajnjikú̱x pa̱n ti jaty a̱tse'e tu̱ntún tu̱nka̱ts. ¡Je̱'e̱dam n'ite'e je̱ Cristo!

30 Van'it tse'e cho̱o̱'ndi je̱m kajpu̱n ka̱jxm je̱tse'e ña̱jkxti joma ve'e je̱ Jesús.

31 Namvaate'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ñu̱jkx je̱m kajpu̱n jo̱o̱tm, van'it tse'e je̱ Jesús je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk myunoo'kxtkjidi. Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi:

—Yak'ixpa̱jkpa, kayu̱ to'k aaj.

32 Van'it tse'e y'atso̱o̱jvjidi:

—Je̱p xa a̱tse'e nma̱a̱da juu' a̱tse'e nkáyup; ka'ats miits je̱'e̱ ve'e xnu̱jávada.

33 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk ñay'amo̱tutú̱vijidi:

—¿Je̱p vine'e je̱ jayu tu̱mya̱'a̱ju̱ juu' ve'e kyáyup?

34 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Je̱'e̱ xa a̱tse'e nkaakyip nto̱jkxip ku a̱tse'e ntun juu' ve'e cha̱jkp je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xke̱jxp je̱ts a̱tse'e je̱ tyoonk ntónu̱t je̱ts a̱tse'e nyak'avaadat.

35 'Jidu̱'u̱m xa miitse'e mva'anda: "Jamaktaaxk po̱'o̱ xa ve'e kya'it je̱tse'e je̱ trigo ta̱a̱jm yakpa̱kmojknit." Ax jidu̱'u̱mts a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada: Ixta je̱ jáyuda, ve'em xa je̱'e̱ ve'eda ax jo'n je̱ kam joma ve'e je̱ trigo ta̱a̱jm, ax nvaatani tse'e yakpa̱kmojknit.

36 Pa̱n pa̱n xa ve'e je̱ ta̱a̱jm du̱pa̱kmojkp, yakmujooypts je̱'e̱ ve'e. Ax je̱ ta̱a̱jm juu' ve'e pya̱kmujkp, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e y'ijtnit. Ku̱x juu' ve'e je̱ ta̱a̱mt du̱va̱jp je̱ts juu' ve'e je̱ ta̱a̱jm du̱pa̱kmojkp, kijpxts je̱'e̱ ve'e xyo̱o̱ndu̱kta.

37 Ku̱x je̱ tu̱vu̱ka̱ts je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu vya'añ je̱ts to'k je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ ta̱a̱mt du̱va̱jp, jado'kts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ ta̱a̱jm du̱pa̱kmojkp.

38 A̱ts xa miitse'e nke̱jxtup je̱tse'e m'íttat ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e je̱ ta̱a̱jm du̱pa̱kmojktup joma ve'e tu̱kyayo'ojta

tu̱kyatonda; miits tse'e tu̱xmutanda juu' ve'e je̱ viijnk jayu
tu̱du̱tonda.
39 Nu̱may tse'e je̱ jayu juu' ve'e je̱m samaariait kyajpu̱n
ka̱jxm tsu̱u̱nidu, je̱'e̱ tse'e du̱jaanchja'vidu je̱ Jesús je̱'e̱ ka̱jx
ku ve'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ña̱'mu̱xjidi: "Ta̱ xa a̱tse'e xvaajnjikú̱x pa̱n
ti jaty a̱tse'e tu̱ntún tu̱nka̱ts."
40 Ax ku tse'e je̱ samaariait jayu jye̱'ydi joma ve'e je̱ Jesús,
van'it tse'e du̱munoo'kxtkti je̱ Jesús je̱tse'e mya̱a̱ttánjadat. Je̱m
tse'e tyaajñ je̱ Jesús me̱jtsxa̱a̱j,
41 je̱tse'e jyaa'knu̱ma'yi je̱ jayu juu' ve'e jaanchja'viju ku
ve'e du̱'amo̱tunajxti juu' je̱'e̱ ve'e kya̱jtsp.
42 Van'it tse'e je̱ samaariait jayu du̱nu̱u̱jmidi je̱ ta̱'a̱xta̱jk:
—Njaanchja'vip xa a̱a̱ts ya̱'a̱ ve'e u̱xyam, ka je̱'e̱ ka̱jxjyap
tse'e ku̱x a̱a̱ts mitse'e juu' tu̱xvaajñja, je̱'e̱ ka̱jxpa ve'e ku
a̱a̱tse'e viinm tu̱n'amo̱tunaxy juu' ya̱'a̱ ve'e kya̱jtsp. Ax
nmu̱ja'vinupts a̱a̱tse'e je̱ts je̱'e̱ ya̱'a̱ ve'e je̱ Cristo, juu' ve'e je̱
Nte'yam vyinko̱o̱n je̱tse'e yakkutojknit, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ jayu
du̱yaktso̱'o̱kup to'k it to'k naxviijn.

Ku je̱ Jesús du̱yakjo̱tka̱daaky to'k je̱ yakkutojkpa je̱ tyoompa je̱ myajntk

43 Kume̱jtsxa̱a̱j tse'e je̱ Jesús je̱m Samaria cha̱a̱'n je̱tse'e je̱
tyoo' du̱jaa'kyo̱'y je̱m galiléait y'it jo̱o̱tm paat,
44 ku̱x viinme'e je̱ Jesús vyaajñ: "Ka'ats je̱'e̱ ve'e yakv-
intsa̱'a̱ga je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa joma ve'e je̱
y'avintso̱ it je̱ y'avintso̱ naax."
45 Ku ve'e je̱m Galilea jye̱'y, o̱y tse'e y'a'íxjidi je̱ jayu ku̱x
o̱jtstuva ve'e je̱ pascua xa̱a̱j je̱m Jerusalén, je̱me'e du̱'ixti
nu̱jom juu' ve'e tyoon kyo̱jts van'it.
46 Van'it tse'e je̱ Jesús vyimpijtnuva je̱m Caná, juu' ve'e je̱m
galiléait y'it jo̱o̱tm, je̱m joma ve'e je̱ tsoxk na̱a̱j du̱yakvimpijt
tsaaydum pa'ajk na̱a̱j. Je̱m tse'e vye'na to'k je̱ yakkutojkpa je̱
tyoompa juu' ve'e du̱nu̱ma̱jip, pa̱jkjup tse'e vye'na je̱ myajntk
je̱m Capernaum.
47 Ku ve'e je̱ toompa je̱ ka̱ts du̱mo̱tu je̱ts ta̱ ve'e je̱ Jesús jye'ya
je̱m Galilea ku ve'e je̱m Judea cha̱a̱'n, van'it tse'e o̱jts du̱'ix,
je̱tse'e du̱munoo'kxtk je̱tse'e je̱m tya̱k'am ña̱jkxu̱t je̱tse'e je̱
y'ónu̱k du̱yakjo̱tka̱da'aku̱t, o̱o̱'ku̱n ámanits je̱'e̱ ve'e vye'na.
48 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Ka'a xa a̱ts miitse'e xjaanchjávada ku ve'e xka'ixta je̱ mú̱jit
nu̱ja'vin je̱ts je̱ mú̱jit atu̱va.
49 Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv je̱ yakkutojkpa je̱ tyoompa:
—Ja'mu̱ to'k aaj jatyji namka'ana ve'e a̱ts je̱ n'ónu̱k y'a̱a̱'k.
50 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Vimpijtni je̱m mta̱k'am; joojntykip je̱'e̱ ve'e je̱ m'ónu̱k.

Jyaanchja'vi tse'e jẹ yaa'tyạjk vintsọ ve'e jẹ Jesús ñạ'mụxji,
jẹtse'e ñạjkxni jẹm tyạk'am.
51 Jẹẹna tse'e too' aajy vye'na, jẹtse'e dụmạạtnavyaatjidi jẹ
tyoompatạjk, van'it tse'e jẹ tyoompatạjk ñạ'mụxjidi:
—Joojntykip xa jẹ'ẹ ve'e jẹ m'ónụk.
52 Van'it tse'e yak'amọtutụ́vidi pạn vin'ite'e jẹ y'ónụk
jyọtkạdak'ukvaanni. Jẹtse'e dụnụụjmidi:
—Ox, to'k yaaxpe'e vye'na ku ve'e jẹ jạạjn ñụvaatsjini.
53 Van'it tse'e jẹ ku'ónụk dụnụja'vi jẹts nay van'itji ve'e
ve'em jyajty ku ve'e jẹ Jesús ñạ'mụxji: "Joojntykip jẹ'ẹ ve'e
jẹ m'ónụk." Van'it tse'e jẹ'ẹ jẹts nụjom vinxụpe'e jẹ jayu jẹp
jyụụmp tyụjkp, jẹ'ẹ tse'e dụjaanchja'vidu jẹ Jesús.
54 Yạ'ạ tse'e ijt jẹ mumẹjtsk mạjạ nụja'vin juu' ve'e jẹ Jesús
tyoon ku ve'e vyimpijtnuva jẹm Galilea ku ve'e jẹm Judea
chạạ'n.

5

Ku jẹ Jesús dụyakjọtkạdaaky to'k jẹ mojkpa jayu jẹp Betesda

1 Ku ve'e jẹ it ñajxy, van'it tse'e jẹ israeejlit jayu xyạạjtoondi;
vimpẹjtnuva tse'e jẹ Jesús jẹm Jerusalén.
2 Jẹm tse'e kajpụn kạjxm vye'na to'k viijn jẹ nạạj naa'pạ́ts,
Betesda jẹ'ẹ ve'e xyạạj, jẹ hebreo aajts jẹ'ẹ ve'e. (Myutạ́mip
tse'e vye'na jẹ kajpụn naa'pạ́ts akạ'ạ juu' ve'e tyukxạạjidu
Jẹ Carnero jẹ Ñaa'pạ́ts Akạ'ạ.) Joma ve'e jẹ nạạj, jẹm tse'e
vye'niva mugọọxk vits jẹ ẹpụtsọọktkụn joma ve'e jẹ jayu
y'ẹpụtsạ'ạk.
3 Jẹp tse'e ẹpụtsọọktkụn pa'tkup mya'ajta vye'na nụmay
jẹ pa'am jáyuda: jẹm tse'e jẹ viints jáyuda, jẹm tse'e jẹ ụxkẹt
jáyuda, jẹm tse'e jẹ'ẹda juu' ve'e pạjkjụdup jẹ patạ'ạjts pa'am,
jẹmpa tse'e juu' ve'e jẹ kyạ'ạjta jẹ tyekta tụtyuntạạtsni. Jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'e y'a'íxtup ku ve'e jẹ tsoxk nạạj jyepụtsyọ'ọyụt,
4 kụx ve'eme'e jẹ jayu vyinmaaydi jẹts to'ma jatye'e to'k
jẹ ángeles vyáñụk y'ijt joma ve'e jẹ nạạj naa'pạ́ts jẹtse'e
dụjepụtsyọ'ọy jẹ nạạj. Ve'em tse'e vyinmaaydi jẹts pạn pạne'e
mutoo'vạjkp tạjkip jẹm nạjọọtm ku ve'e tụjyepụtsyọ'ọy
vye'na, jọtkạdaakp tse'e, jyatipa'ama ve'e dụmạạda.
5 Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e ii'px maktoodojt
joojntani pa'am'ijtp.
6 Ku ve'e jẹ Jesús y'ixji jẹtse'e dụnụja'vi jẹts jékani ve'e
pya'am'ít, van'it tse'e dụnụụjmi:
—¿Mtsạjkpe'e jẹtse'e mjọtkạda'akụt?
7 Van'it tse'e jẹ pa'am jayu y'atsạạjv:
—Ka'a xa ve'e pạn pạn pạn ạtse'e xyaktạ́kap yam nạjọọtm
ku ve'e yạ nạạj jyajepụtsyọ'ọy. Ku xa ạtse'e njatạkava'añ,
viijnk tse'e tạjkikọjp.

8 Jẹtse'e jẹ Jesús ña'mụxji:
—Pojtụkni, pạkmojkni yạ mmaajntkụn, jẹts jaamni.
9 Tun jatyji tse'e jẹ yaa'tyạjk jyọtkạdaakni, jẹ myaajntkụn
dụpạkmojkni, jẹtse'e yọ'pyạjkni. Ax pọọ'kxtkụn xạạjts jẹ'ẹ
ve'e vye'na van'it,
10 jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ israeejlit jayu dụnụụjmidi jẹ yaa'tyạjk
juu' ve'e jọtkạdaaknu:
—Pọọ'kxtkụn xạạj xa ve'e ụxyam, ka'a tse'e jẹ pava'nụn
dụyakjaty jẹtse'e xpapạ́kụt yạ mmaajntkụn.
11 Van'it tse'e jẹ yaa'tyạjk y'atsọọjvjidi:
—Jẹ'ẹ juu' ạtse'e tụxyakjọtkạda'aky, jẹ'ẹts ạtse'e
tụxnụụjma: "Pạkmojkni yạ mmaajntkụn jẹts jaamni."
12 Van'it tse'e dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Pạnts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tụmnạ'mụxjụ: "Pạkmojkni yạ
mmaajntkụn jẹts jaamni"?
13 Ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụnụjava pạn pạn jẹ'ẹ ve'e
yakjọtkạdaakjinu kụx tạ́vani ve'e dụ'ixtọ́kini vye'na jẹ Jesús
jẹm nụmay jayu akojkm juu' ve'e jẹm ve'nidup.
14 Ụx'ọọk tse'e jẹ Jesús pyaatji jẹp mạjạ tsaptụjkp, jẹtse'e
ña'mụxji:
—Ixụ, tạ xa ve'e mjọtkạda'aky. Ka'a tse'e m'uktọkintoonnit,
ve'em tse'e mkapaa'tjụt nụyojk jẹ tsaachpaatụn.
15 Van'it tse'e ñụjkx jẹ yaa'tyạjk jẹtse'e ọjts dụvaajnjada jẹ
myu'israeejlit jayu jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e yakjọtkạdaakju.
16 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ israeejlit jayu dụjomtoondi dụtitoondi
jẹ Jesús jẹtse'e dụ'ukyak'ọọ'kuva'anda jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ve'em
dụtuujn ku ve'e pọọ'kxtkụn xạạj vye'na.
17 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:
—Toomp xa ve'e ạts jẹ nTee' ụxyam paat, toompapts ạtse'e.
18 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ israeejlit jayu nụyojk dụtunjaa'ktsọjkti
jẹtse'e dụyak'ọọ'ktat, ka jẹ'ẹ kạjxjyape'e ku ve'e
dụkah'amaa'yi jẹ pọọ'kxtkụn xạạj, jẹ'ẹ kạjxpa ve'e ku ve'e
ñaajk'akijpxaja mạạt jẹ Nte'yam ku ve'e vya'añ jẹts Tyee'am
jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.

Jẹ kutojkụn juu' ve'e jyayejpp jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk

19 Van'it tse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:
—Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, jẹts
ka'a ạtse'e x'ọ'yixjụ jẹts ạtse'e juu' ntónụt yạ n'avintsọ kuto-
jkụn kạjx, ạts, jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk, jẹ'ẹjyji ạtse'e ntuump juu'
ạtse'e n'ixp juu' ve'e ạts jẹ nTee' tyuump. Nụjom tse'e juu' ve'e
jẹ Dios Tee' tyuump, ntoompapts ạts jẹ'ẹ ve'e,
20 kụx xtsọjkp ạtse'e jẹ nTee' jẹts ạtse'e xtuk'ix nụjom juu'
jẹ'ẹ ve'e tyuump, xjaa'ktuk'íxupts ạtse'e jẹts ạtse'e ntónụt
juu' ve'e dụjaa'knụmạ́jip jẹts ni ka'a ve'e juu' ạtse'e ụxyam
ntuump nkạjtsp, ve'em tse'e atụva atọki myaktánjadat.

21 Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' duyakjoojntykpúk je
oo'kpatajk jetse'e je joojntykin dumá'a, nay ve'empa tse'e ats,
je'e je y'Onuk, nmooyvapts atse'e je joojntykin pan pan atse'e
ntsajkp.
22 Je Dios Tee', ka'ats je'e ve'e pan dutokimpayo'oy, atse'e
xmooy nujom je kutojkun jets atse'e ntokimpayo'oyut,
23 ax ve'emts atse'e nujom je jayu xmooyvat je vintsa'kin
juu' ve'e myooydup je Dios Tee'. Pan pan xa atse'e xkav-
intsa'kip, ka'ats je'e ve'e duvintsa'kiva je Dios Tee', juu' atse'e
xkejxp.
24 'Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e,
pan pane'e du'amotunajxp juu' atse'e nkajtsp jetse'e
dujaanchjáva je'e pan atse'e xkejxp, jyayejppts je'e ve'e je
joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, ax ka'a tse'e yakmo'ot je
tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup, je'e ve'e je oo'kun
tuñuva'achju jetse'e tutyaka joma ve'e je joojntykin juu' ve'e
xa'ma kajx ijtp.
25 Tyúvam xa ats miitse'e nnaajmada, vaampam atse'e, jets
pyaatype'e je xaaj, uxyamts je'e ve'e, ku ve'e je oo'kpatajk
du'amotunáxtat juu' atse'e nkajtsp; pan pan jaty tse'e
du'amotunajxtup, joojntykidinupts je'e ve'e xa'ma kajx.
26 Kux ve'em ax jo'n je Dios Tee' je joojntykin duyakjeja, nay
ve'empats atse'e je kutojkun xmooyva jets atse'e je joojntykin
nyakjéjivat,
27 nay je'ets atse'e xmooyva je kutojkun jets atse'e
ntokimpayo'oyut, ats, je Jayu Juu' ve'e Nupaamduka Ijtp.
28 Ka'ats ya'a ve'e atuva atoki xtuktándat. Pyaa'tupe'e je
xaaj ku ve'e nujom je oo'kpatajk du'amotunáxtat juu' atse'e
nkótsup
29 jetse'e pyítsumdinit joma ve'e tuñaxtákada. Pan pan
jaty tse'e dutoondu juu' ve'e oy, joojntykpajktinuvapts je'e
ve'e jetse'e xa'ma kajx jyoojntykidinit; ax pan pan jaty tse'e
dutoondu juu' ve'e ka óyap, joojntykpajktinuvapts je'e ve'e
jetse'e xa'ma kajx chaachpaattinit.
30 'Ka'a atse'e x'o'yixju jets atse'e viinm juu' ntónut,
tokimpayo'yp xa atse'e ax jo'n atse'e nyaktukpava'añ.
Pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e juu' atse'e ntokimpayo'yp, kux
ka je'ep atse'e n'íxtip vintso atse'e ya n'avintso vinma'yun
nyaktónut, je'e atse'e n'íxtip juu' ve'e chajkp je'e pan atse'e
xkejxp.
31 Pan atsji xa ve'e je n'ayook nmukojtspejtp jets je'e ve'e
tuntoomp, ka'ats je'e ve'e tyun.
32 Jem tse'e jado'k pane'e ats je n'ayook dunukojtspejtp,
ax nmuja'vinupts atse'e jets je'e juu' ve'e kyajtsp ats kajx,
toompts je'e ve'e.

33 Miits xa ve'e jẹ jayu mtuknụkẹjxtu jẹ Yaknạpẹjtpa
Juan jẹtse'e nạjkx dụ'amọtutụ́vada; vintsọts jẹ'ẹ ve'e jẹ
tụvạkọjtsụn dụpụụjm, tyụ́vamts jẹ'ẹ ve'e.
34 Ka jẹ'ẹpts ạtse'e nyaktónup juu' ve'e jẹ jayu kyạjtsp ọy
ạts kạjx, jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nnạạjmada vintsọ ve'e jẹ Juan
kyạjts ạts kạjx jẹts ve'eme'e mtsọ'ọktat.
35 Ve'em xa ve'e jẹ Juan y'ijt ax jo'n to'k jẹ tạ'kxpa juu' ve'e
tọọyp jẹtse'e kyutụ'kx, ax mnayja'vijiduts miitse'eda jẹtse'e jẹ
kọna it mxọọjntkti joma ve'e jẹ'ẹ.
36 Ax nmạạtts ạtse'e jẹ tụvạkọjtsụn juu' ve'e nụyojk toomp
jẹts ni ka'a ve'e juu' ve'e jẹ Juan kyọjts, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' jaty
ạtse'e ntuump, nay jẹ'ẹjyamts jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e jẹ Dios Tee'
xtuknụkẹjxp jẹts ạtse'e ntónụt jẹts ạtse'e nyak'avaadat. Ax
juu' jaty ạtse'e ntuump, jẹ'ẹ tse'e jẹ tụvạkọjtsụn dụpạạmp jẹts
jẹ Dios Tee' ạtse'e xkẹjxp.
37 Nay ve'empa tse'e jẹ Dios Tee', juu' ạtse'e xkẹjxp, ya-
jkpapts jẹ'ẹ ve'e jẹ tụvạkọjtsụn. Ni vin'ita xa jẹ'ẹ ve'e
xkah'amọtunaxta, ni vin'ítats jẹ'ẹ ve'e xka'ixta,
38 ka'a tse'e mtuktạ́kajada jẹ kyạts jẹ y'ayook kụx ka'a ạtse'e
xjaanchjávada, jẹts viinme'e jẹ Dios Tee' ạts xkex.
39 Ọọy xa ve'e xtuntoonkada jẹ Kunuu'kx Jatyán kụx
ve'eme'e mvinmayda jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e xpaattinit jẹ joojn-
tykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp; ọ́yame'e jẹ Kunuu'kx Jatyán
dụ'avana jẹts pạn ạtse'e,
40 ka'ats ạts miitse'e xnụminuva'anda jẹtse'e xjayẹ́ptat jẹ
joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
41 'Ka'a xa ạtse'e nyaktún jẹ mạjin juu' ve'e jẹ jayu yajkyp.
42 N'íxada xa ạts miitse'eda, nnụja'vipts ạtse'e jẹts ka'a
miitse'e jẹ Nte'yam xtsọkta.
43 Ạts jẹ nTee' kạjx xa ạtse'e nmiijn, ka'ats ạts miitse'e
xkuvạkta; pạn miimp tse'e jado'k jẹ y'avintsọ jẹ'ẹ kạjx, jẹ'ẹ
tse'e tụụv mkuvạ́ktap.
44 ¿Vintsọts ạts miitse'e xjaanchjávadat pạn
mnakyuvạjkụxjụdupe'e jẹ mạjin vimpit atụj jẹtse'e xka'íxtada
jẹ mạjin juu' ve'e to'k jẹ Nte'yam yajkyp?
45 Ka'a miitse'e mvinmáydat jẹts nmụ'ạạ'nadap ạts
miitse'e jẹm ạts jẹ nTee' vyinkojkm, viinme'e jẹ Moisés
mnụ'ạạ'najadat, jẹ'ẹ juu' miitse'e mmạ́kkidup.
46 Pạn kụxjaanchjávada xa ve'e juu' ve'e jẹ Moisés jyaay,
kụxjaanchja'viduvats ạtse'e, kụx ñụkọjtse'e jẹ Moisés jẹts pạn
ạtse'e ku ve'e jyaajy.
47 Ax pạn ka'a tse'e xjaanchjávada juu' jẹ'ẹ ve'e jyaay,
¿vintsọse'e xjaanchjávadat juu' ạtse'e nkạjtsp?

6

Ku ję Jesús ję jayu dụyakkaajy nụmugọọxk miijl naxy
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ku ve'e ję it ñajxy, van'it tse'e ję Jesús ñụjkx ję̱m jado'k
ado'om galiléait myąjąą nąą'akąya pa'am, yaktijpapts ję̱'ę̱ ve'e
tibeeriasit mąjąą nąą'akąya.
2 Nụmay tse'e ję jayu pyanąjkxjidi kụx y'ixtu ve'e ję mụ́jit
nụja'vin juu' ve'e tyoon, ję̱'ę̱ ve'e ku ve'e ję pa'am jáyuda
dụyakjọtkąądaakni.
3 Van'it tse'e ję Jesús ñụjkx ję̱m tonụn viinm ję̱tse'e ję̱m
dụmąąt'ąjxtkti ję̱ y'ixpąjkpatąjk;
4 tąąminup tse'e vye'na ję pascua xąąj.
5 Ku ve'e ję Jesús dụ'ix ję̱ts nụmay jayu ve'e panąjkxjup,
van'it tse'e dụnụụjmi ję Felipe:
—¿Jómase'e njo'yumdat ję̱ kaaky ję̱ tọjkx ję̱tse'e anañụjoma
kyáydat?
6 Ję̱'ę̱ kąjx tse'e ve'em vyaajñ ję̱tse'e dụ'íxụt pąn vintsọ ve'e
y'atsọvụmpítjụt, kụx ñụja'vip ję̱'ę̱ ve'e ti ve'e tyónup.
7 Van'it tse'e ję Felipe y'atsọọjvji:
—Ka'a xa ve'e ñụpaadat mę̱jtsk mọ́kupx xąąj ję meen
nụmutún ję̱tse'e ję tsapkaaky yaktukjóyụt ję̱tse'e yụụ'n vę̱ę̱'n
kąkję̱'ę̱ yakmọ'ọdat.
8 Van'it tse'e ję Andrés, nụto'k ję Jesús ję y'ixpąjkpa, ję Simón
Pedro ję y'uts, ję̱'ę̱ tse'e dụnụụjmi ję Jesús:
9 —Yam xa ve'e to'k ję mix ónụk, mugọọxk tse'e ję tsap-
kaaky dụmąąda ję̱ts mę̱jtsk ję ajkx, ¿ax vinxụpts yąą'ąą n'ite'e
jyaa'kjanụpaadat, kụx va'ajts nụmay xa yąą'ąą ve'e yąą jáyuda?
10 Van'it tse'e ję Jesús vyaajñ:
—Yak'ąjxtkkąxta yąą jáyuda.
Ję̱tse'e y'ąjxtkkąjxti ję̱ja tsoots jąąt ję nụmay jayu,
nụmugọọxk miijl jo'nts ję̱'ę̱ ve'e y'ijtti juu' ve'e ję yaa'tyąjkta.
11 Van'it tse'e ję Jesús dụkọọjnụk ję tsapkaaky, ję̱tse'e ję
Nte'yam dụkukọjtsji. Van'it tse'e dụmọọydi ję y'ixpąjkpatąjk
ję̱tse'e dụyakva'kxjadat ję jayu juu' ve'e tsụụnidup. Nay
ve'empa tse'e dụtoompa mąąt ję ajkx, ję̱tse'e ję jayu
yakmọọydi pąn vinxụpe'e dụtsọjkti.
12 Ku'uxani tse'e vyę'nada, van'it tse'e ję Jesús dụnụụjmi ję
y'ixpąjkpatąjk:
—Pąkmokta ję tsapkaaky kunax ję̱ts ję ajkx kunax, ni tía
ve'e kyavintọ́kiyụt.
13 Van'it tse'e dụpąkmojktini jamakmę̱jtsk kach ję tsap-
kaaky kunax juu' ve'e mugọọxk ję tsapkaaky uk'ijt.
14 Ku tse'e ję jayu dụ'ixti ję mąjąą nụja'vin juu' ve'e ję Jesús
tyoon, van'it tse'e vyaandi:

—Tyṵvamdam xa jẹ'ẹ ve'e jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa yạ'ạ ve'e juu' ve'e kạ́tsani jẹtse'e myiinnit yaja naxviijn.

15 Ñṵja'vi tse'e jẹ Jesús jẹts yakkutojkpa ve'e akẹẹ'y dṵpạmuva'anda, jẹ'ẹ kạjx tse'e apṵk ñapyạạjmji jẹtse'e jyaa'kvimpejt jẹm tonṵn viinm.

Ku jẹ Jesús yọ'y jẹm nạni'kxm
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Tánani tse'e jẹ it vye'na, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk vyajntkti joma ve'e jẹ mạjạ nạ'akạya

17 jẹtse'e tyạjkidi jẹm barco jọọtm, jẹtse'e dṵtinajx'ukvaandi, jẹm tse'e Capernaum ñạjkxta. Tạ tse'e jẹ it kyọọ'tsini vye'na, ka'anum tse'e jẹ Jesús kyạda'aky vye'na joma ve'e jẹ y'ixpạjkpatạjk,

18 van'it tse'e mạkk pyọj'ukvaajñ, jẹtse'e jẹ nạạj mạkk jẹ pọj jyepṵtsyọ'yji.

19 Ku ve'e to'k legua naxy jo'n dṵpakaa'pti jẹ barco, van'it tse'e dṵ'ixti jẹts jẹme'e jẹ Jesús ñṵmẹ́tsjada, jẹm tse'e nạni'kxm yọ'ọy. Van'it tse'e chạ'kidi.

20 Ax jidṵ'ṵmts jẹ'ẹ ve'e ñạ'mṵxjidi:

—Ạts xa jẹja, kadi mtsạ'ạgada.

21 Van'it tse'e xọọnduk jọọt dṵyaktạjkidi jẹ Jesús jẹm barco jọọtm. Tun jatyji tse'e jyẹ'ydi jẹm joma ve'e ñạjkxta.

Ku jẹ jayu dṵ'íxtidi jẹ Jesús

22-23 Jẹ nṵmay jayu tse'e juu' ve'e taandu jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi joma ve'e jẹ Jesús yakkaajyjidi, tạ́vani ve'e jẹ Jesús dṵkukạjtsja vye'na jẹ Nte'yam jẹ tsapkaaky kạjx, jẹ'ẹ tse'e dṵ'ixtu jẹts to'kji jẹ'ẹ ve'e jẹ barco vye'na jẹts ka'a ve'e jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpatạjk dṵmạạttạjki jẹm barco jọọtm, jẹ'ẹjyji ve'e tsọọ'ndu jẹ y'ixpạjkpatạjk. Jẹ ku'óxit tse'e dṵ'ixti jẹts ka'añupe'e ti barco joma ve'e jẹ Jesús kṵtyạjki. Van'it tse'e jẹ barco jyẹ'ydi jẹja nạpa'ayi tạmji joma ve'e jẹ Jesús jẹ jayu dṵyakkaaydi, jẹm tse'e tibeeriasit kyajpṵn kạjxm chọọ'ndi.

24 Ku ve'e dṵ'ixti jẹts ka'a ve'e jẹm pạn y'ukve'nini jẹ Jesús jẹts ni ka'ava ve'e jẹ y'ixpạjkpatạjk, van'it tse'e tyạjkidi jẹm barco jọọtm juu' ve'e jẹm jẹ'ydu, jẹtse'e jẹm Capernaum ñạjkxti, jẹ Jesuuse'e ọjts dṵ'íxtada.

25 Ku ve'e jyẹ'ydi jẹm jado'k ado'om mạjạ nạ'akạya pa'am, van'it tse'e dṵpaatti, jẹtse'e dṵnṵṵjmidi:

—Yak'ixpạjkpa, ¿vin'itts mitse'e yaja tṵmje'ya?

26 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Tyṵvam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, jẹts ka jẹ'ẹ kạjxap ạtse'e x'íxtada kṵxe'e tṵx'ixta jẹ mṵ́jit nṵja'vin, jẹ'ẹ kạjxe'e kṵxe'e tṵmkayda jẹtse'e tṵmko'oxjada.

27 Kadi nu̱yojk xnu̱tonda je̱ kaaky je̱ to̱jkx juu' ve'e ka̱xup
je̱ts ni ka'a ve'e je̱ kaaky je̱ to̱jkx juu' ve'e je̱jkp je̱tse'e
mmo̱'o̱jadat je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱ kaaky je̱
to̱jkx juu' a̱ts miitse'e nmo̱'o̱dap, ku̱x je̱ Dios Tee' a̱tse'e ve'em
je̱ kutojku̱n xmo̱o̱yp, a̱ts, je̱ Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp.
28 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:
—¿Tis je̱'e̱ ve'e juu' a̱a̱tse'e ntónup je̱ts a̱a̱tse'e ve'em ntónu̱t
juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp?
29 Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Juu' xa ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp je̱tse'e xtóndat, je̱'e̱ts je̱'e̱
ve'e je̱ts a̱tse'e xjaanchjávadat, je̱'e̱ts a̱tse'e xke̱jxp.
30 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidinuva:
—¿Ti nu̱ja'vints a̱a̱tse'e xmo̱'o̱p je̱ts a̱a̱tse'e nnu̱jávat je̱ts je̱
Nte'yam mitse'e mke̱jxjup je̱ts a̱a̱ts mitse'e njaanchjávat? ¿Ti
ve'e mtuump?
31 Je̱ Moisés xa ve'e du̱mo̱o̱y je̱ maná je̱ nju̱jpit jáyuvamda
je̱m vinva'ajts it ka̱jxm, ve'em ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán
vya'añ: "Yakmo̱o̱ydu tse'e je̱ jayu je̱ tsapjo̱o̱tmit tsapkaaky
je̱tse'e du̱kaaydi."
32 Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e,
je̱ts ka je̱ Moiseesap je̱'e̱ ve'e mo̱o̱jyju̱du je̱ mju̱jpit jáyuda je̱
tsapkaaky je̱m vinva'ajts it ka̱jxm; a̱ts je̱ nTee' xa je̱'e̱ ve'e
mo̱o̱jyju̱du. Ka̱jx xa ve'e je̱ tsapkaaky juu' ve'e yakmo̱o̱ydu
je̱ mju̱jpit jáyuda; ax je̱ tsapkaaky juu' ve'e a̱ts je̱ nTee' u̱xyam
yajkyp, je̱'e̱ tse'e nu̱yojk o̱y.
33 Ku̱x je̱ tsapkaaky juu' ve'e je̱ Nte'yam u̱xyam yajkyp,
je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm ka̱daak je̱tse'e je̱ jayu
du̱joojntykinma̱'a̱.
34 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidi:
—Mo̱o̱yk a̱a̱ts to'k aaj xa̱'ma ka̱jx je̱ tsapkaaky.
35 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—A̱ts xa je̱'e̱ ve'e je̱ tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp.
Pa̱n pa̱nts a̱tse'e xnu̱miimp, pa̱n pa̱nts a̱tse'e xjaanchja'vip,
ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e ti du̱kaayp du̱'ookp
je̱tse'e ni je̱ vin'ita kyo̱o̱'kta̱a̱tsinit kyo̱o̱'kyu'o̱o̱'kjinit.
36 Ax ta̱ts a̱tse'e nva'añ, óyame'e tu̱xja'ixta je̱ mú̱jit nu̱ja'vin
juu' ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts pa̱n a̱tse'e, ka'ats a̱tse'e
xjaanchjávada.
37 Pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e je̱ nTee' xmo̱o̱yp, a̱ts tse'e
xnu̱miindup, je̱ts pa̱n pa̱nts a̱tse'e xnu̱miimp, ka'ats a̱ts
je̱'e̱ ve'e mpavóp̱u̱t.
38 Ku̱x ka je̱'e̱ ka̱jxap xa a̱tse'e je̱m tsapjo̱o̱tm nka̱daaky je̱ts
a̱tse'e ntónu̱t juu' a̱tse'e ntsa̱jkp, je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱ts a̱tse'e ntónu̱t
juu' ve'e cha̱jkp je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xke̱jxp.

39 Ạ̱ts jẹ̱ nTee', juu' ạ̱tse'e xkẹ̱jxp, chạ̱jkpts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts ạ̱tse'e
ni to'ka nkayaktǫ̱kiyụ̱t juu' ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xmǫ̱ǫ̱y, jẹ̱'ẹ̱ ve'e chạ̱jkp
jẹ̱ts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nyakjoojntykpạ̱jktinuvat jẹ̱ xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱
jayu yaktǫ̱kimpayǫ̱'ynit.
40 Kụ̱x jẹ̱'ẹ̱ ve'e chạ̱jkp ạ̱ts jẹ̱ nTee' jẹ̱ts pạ̱n pạ̱ne'e jẹ̱
nụ̱ja'vin dụ̱pạ̱jkp jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onụ̱k ạ̱tse'e, jẹ̱ts ạ̱tse'e
xjaanchjáva, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱jayẹ̱jpnup jẹ̱ joojntykin juu' ve'e
xạ̱'ma kạ̱jx ijtp, jẹ̱ts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nyakjoojntykpạ̱jknuvat jẹ̱
xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ jayu yaktǫ̱kimpayǫ̱'ynit.
41 Van'it tse'e jẹ̱ israeejlit jayu dụ̱vinkǫ̱jtsti dụ̱naa'kǫ̱jtsti jẹ̱
Jesús jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ve'e vyaajñ: “Ạ̱ts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tsapkaaky
juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫ̱ǫ̱tm kạ̱daak.”
42 Jẹ̱tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Ka yạ̱'ạ̱ap jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús, jẹ̱ José jẹ̱ myajntk? N'íxamda
xa ụ̱ụ̱'m yạ̱'ạ̱ jẹ̱ tyee' jẹ̱ tyaak, ¿vintsǫ̱se'e vya'añ jẹ̱ts jẹ̱m yạ̱'ạ̱
ve'e tsapjǫ̱ǫ̱tm kyạ̱daaky?
43 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạ̱'mụ̱xjidi:
—Ka'ats ạ̱tse'e x'ukvinkǫ̱jtstinit x'uknaa'kǫ̱jtstinit.
44 Ni pạ̱na xa ve'e kya'ǫ̱'yixjụ̱ jẹ̱ts ạ̱tse'e xnụ̱mínụ̱t pạ̱n ka'a
ve'e yakminjụ̱ ạ̱ts jẹ̱ nTee', juu' ạ̱tse'e xkẹ̱jxp. Ax pạ̱n pạ̱nts
ạ̱tse'e xnụ̱miimp, nyakjoojntykpạ̱jknuvapts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱
xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ jayu yaktǫ̱kimpayǫ̱'ynit.
45 Jidụ̱'ụ̱m tse'e dụ̱jatyaandi jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook
kǫ̱jtsnajxpatạ̱jkta jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp: “Jẹ̱ Nte'yame'e
dụ̱tuk'íxup anañụ̱joma jẹ̱ jayu.” Ax ve'em tse'e, pạ̱n pạ̱n jaty
tse'e dụ̱kạ̱ts'amǫ̱tunajxtup ạ̱ts jẹ̱ nTee' jẹ̱tse'e dụ̱jatta juu' jẹ̱'ẹ̱
ve'e tuk'íxjụ̱dup, xnụ̱miindupts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.
46 ’Ni pạ̱na xa ve'e ạ̱ts jẹ̱ nTee' dụ̱ka'ix, jẹ̱'ẹ̱jyji ve'e dụ̱'ix
pạ̱ne'e miin yaja naxviijn ku ve'e jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t y'ijt, ax
jẹ̱'ẹ̱ts ạ̱tse'e.
47 Tyụ́vam xa ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạ̱jmada, vaampam ạ̱tse'e, pạ̱n
pạ̱n ạ̱tse'e xjaanchja'vip, jyayejppts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ joojntykin juu'
ve'e xạ̱'ma kạ̱jx ijtp.
48 Ạ̱ts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp.
49 Ǫ̱yam tse'e jẹ̱ mjụ̱jpit jayu dụ̱jakaaydi jẹ̱ maná jẹ̱m
vinva'ajts it kạ̱jxm, ǫ̱ǫ̱'ktinuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e;
50 ax jẹ̱ tsapkaaky tse'e juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫ̱ǫ̱tm kạ̱daak, ku
ve'e pạ̱n dụ̱tukmajuvụ̱k, ka'a tse'e y'ǫ̱ǫ̱'kụ̱t.
51 Ạ̱ts xa ve'e viinm jẹ̱ tsapkaaky juu' ve'e joojntykinyajkp,
jẹ̱ tsapkaaky juu' ve'e jẹ̱m tsapjǫ̱ǫ̱tm kạ̱daak. Pạ̱n pạ̱n tse'e
dụ̱tukmajuvạ̱jkp ạ̱ts kạ̱jx, xạ̱'ma kạ̱jxts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jyoojntykinit.
Jẹ̱ts jẹ̱ tsapkaaky juu' ạ̱tse'e nyákup, ạ̱ts jẹ̱ ntsu'utsts yạ̱'ạ̱
ve'e, jẹ̱'ẹ̱ juu' ạ̱tse'e nmasǫ̱'ǫ̱kup jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
dụ̱jayẹ̱jptinit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ̱'ma kạ̱jx ijtp.
52 Van'it tse'e jẹ̱ israeejlit jayu ñavyaajnjidi:

—¿Vintsǫs yą'ą vine'e dụtij ję̣ts yą'ą ve'e ntso'tsumdat?
53 Van'it tse'e ję̣ Jesús ñą'mụxjidi:
—Tyụ́vam xa ą̨ts miitse'e nnąąjmada, vaampam ą̨tse'e, ję̣ts pąn ka'a ve'e xtukmajuvąkta ą̨ts yą ntsu'uts ję̣ts ą̨ts yą nnụụ'pụn, ą̨ts, ję̣ Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp, ka'a tse'e xjayẹ́ptat ję̣ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.
54 ’Pąn pąn xa ve'e dụtukmajuvąjkp ą̨ts yą ntsu'uts ję̣ts ą̨ts yą nnụụ'pụn, jyayejppts jẹ'ę̣ ve'e ję̣ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp, ax ą̨ts tse'e nyakjoojntykpąjknuvap ku ve'e jyẹ'yat ję̣ xąąj ku ve'e ję̣ jayu yaktǫkimpayǫ'ynit.
55 Kụx ję̣ kaaky ję̣ tǫjkx juu' ve'e dụyakjẹ́jip ję̣ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp, ą̨ts yą ntsu'utsts jẹ'ę̣ ve'e; ję̣ts ję̣ uu'k juu' ve'e dụyakjẹ́jip ję̣ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp, ą̨ts yą nnụụ'pụnts jẹ'ę̣ ve'e.
56 Pąn pąn tse'e dụtukmajuvąjkp ą̨ts yą ntsu'uts ję̣ts ą̨ts yą nnụụ'pụn, yamts jẹ'ę̣ ve'e ą̨ts nja'vin kąjxm y'it, ję̣ts ą̨tse'e n'it jẹm jẹ'ę̣ jya'vin kąjxmpa.
57 Ję̣ joojntyk Dios Tee', juu' ą̨tse'e xkẹjxp, jẹ'ę̣ kąjxts ą̨tse'e njoojntyka; nay ve'empa tse'e pąn pąn ą̨tse'e xtukmajuvąjkp, ą̨ts kąjx tse'e jyoojntykivat.
58 Ą̨ts xa ve'e ję̣ tsapkaaky juu' ve'e jẹm tsapjǫǫtm kądaak; ka ve'emapts ą̨tse'e ax jo'n ję̣ maná juu' ve'e kyaaydu ję̣ mjụjpit jáyuda, ǫǫ'ktu tse'e ǫ́yame'e dụjakaaydi. Ax pąn pąn tse'e dụtukmajuvąjkp yą tsapkaaky, xą'ma kąjx tse'e jyoojntykinit.
59 Ję̣mts yą'ą ve'e Capernaum ję̣ Jesús ję̣ jayu dụtuk'ix ku ve'e ñay'amojkijidi jẹp tsaptụjkp.

Ję̣ kąts ję̣ ayook kąjx tse'e ję̣ jayu dujayẹpta ję̣ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp

60 Ku ve'e dụ'amǫtunajxti juu' ve'e tuk'íxjụdu, van'it tse'e vyaandi nụmay ję̣ jayu juu' ve'e ję̣ Jesús dụpanąjkxtu:
—Tso'ox xa ve'e ǫǫy ję̣tse'e yakkuvą́kụt juu' yą'ą ve'e kyąjtsp. ¿Pąn yą'ą n'ite'e mąjąpą́mjup?
61 Ñụja'vi tse'e ję̣ Jesús ję̣ts vinkǫjtsjụdup naa'kǫjtsjụdupe'e, van'it tse'e dụnụụjmidi:
—¿Mkǫ'ǫyja'vidup miits jẹ'ę̣ ve'e juu' ą̨tse'e tụnkąts?
62 Ję̣ts pąn kụx'ixta ve'e ję̣ts ą̨tse'e kụmpet joma ą̨tse'e n'ijt, ą̨ts, ję̣ Jayu Juu' ve'e Nụpąąmdụka Ijtp, ¿vintsǫts miits n'ite'e mvą'andat?
63 Ka'a xa miitse'e mvinmáydat ję̣ts jẹ'ę̣ ą̨tse'e ntijp ję̣tse'e xtso'otstat ą̨ts yą ntsu'uts, ni ka'a tse'e mvinmaayduvat ję̣ts jẹ'ę̣ ą̨tse'e ntijp ję̣tse'e x'oo'ktat ą̨ts yą nnụụ'pụn, jẹ'ę̣ ą̨tse'e ntijp ję̣ts ą̨tse'e xjaanchjávadat. Ax juu'ts ą̨ts miitse'e tụnvaajnjada, ję̣ Espíritu Saantots jẹ'ę̣ ve'e jyẹ'ę̣, jẹ'ę̣ tse'e ję̣ joojntykin dụyakjẹ́jip.

64 Ax jẹmts miitse'eda juu' ạtse'e xkajaanchja'vidup.

Ñụja'vinup tse'e jẹ Jesús van'ítani ku ve'e choọ'ndụk jẹts pạn pạn jatye'e kajaanchja'vijup, nay ñụja'vivapts jẹ'ẹ ve'e jẹts pạn jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e pạạjmjinup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup.

65 Jẹtse'e vyaajñ:

—Jẹ'ẹ kạjx xa ạtse'e tụnva'añ jẹts ni pạna ve'e kya'ọ'yixjụ jẹts ạtse'e xnụmínụt pạn ka'a ve'e jẹ Dios Tee' yakminjụ.

66 Van'it tse'e myasọọkjini nụmay jẹ jayu juu' ve'e panạjkxjup y'ijt, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụ'ukmạạtvíttini.

67 Van'it tse'e jẹ Jesús dụ'amọtutụvi jẹ ñụmakmẹjtsk ixpạjkpada:

—¿Mnạjkxuvaanduvapts miitse'eda?

68 Van'it tse'e jẹ Simón Pedro y'atsọọjvji:

—Mạjạ Vintsán, ¿pạnts ạạtse'e mpanạjkxup? Juu' xa mitse'e mkạjtsp, jẹ'ẹts ạạtse'e xtuknụja'vip jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

69 Tạ ạạtse'e njaanchjáva, nnụja'vip ạạtse'e jẹts mits jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, jẹ joojntyk Nte'yam jẹ y'Onụk.

70 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:

—¿Ka ạ́tsap miitse'e nụmakmẹjtsk nvinkọọndu? Jyave'ema tse'e, jẹm tse'e nụto'k miitsta juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ kọ'oyjáyuvap.

71 Jẹ Judas Iscariote tse'e tyijp, jẹ Simón jẹ myajntk, kụx ñụja'vip jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús jẹts jẹ Júdase'e pạạjmjinup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup, óyame'e jẹ Judas jya'ijt nụto'k jẹ ixpạjkpa juu' ve'e nụmakmẹjtsk ijttu.

7

Ku jẹ Jesús jẹ y'utsạtạjk kyajaanchja'vijidi

1 Tạ́vani tse'e ve'em jyaty, van'it tse'e jẹ Jesús vyídụt jẹm galiléait y'it jọọtm; ka'a tse'e dụtsạk jẹtse'e jẹm judéait y'it jọọtm y'ítụt kụx jẹ jẹ́mit jáyuda ve'e yak'ọọ'kuvaajnjụdup.

2 Tạ́mani tse'e vye'na jẹ xạạj ku ve'e jẹ israeejlit jayu ñay'ojts'atyạknụpạạjmjidi,

3 van'it tse'e jẹ Jesús jẹ y'utsạtạjk ñạ'mụxjidi:

—Kadi yaja mtañ, nạjkxụ jẹm Judea, jẹts jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e mpanạjkxjụdup, jẹtse'e dụ'íxtuvat juu' jatye'e mtuump.

4 Kụx pạn pạn xa ve'e dụtsọjkp jẹtse'e kyẹ'ẹxụt juu' ve'e tyuump, ka'ats jẹ'ẹ ve'e ayu'uts juu' dụtún. Pạn ti jatye'e mtuump, tónụts jẹja anañụjoma jẹ jayu vyinkujk.

5 Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em vyaandi kụx ni jẹ y'utsạtạjka ve'e kyajaanchja'vijidi.

6 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Ka'anum ạtse'e xtukkạda'aky; ax miitsta, ọyvin'ítats miitse'e mtukkạda'akjada.

7 Ka'a xa ve'e nvaat jẹ̱ts miitse'e mkatsọ́kjadat jẹ̱ jayu juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyọ'ọy jẹ'ẹ̱; ax ka'ats ạts jẹ'ẹ̱ ve'e xtsọkta jẹ'ẹ̱ kạjx ku ạtse'e jẹ̱ tụvạkọjtsụn mpụm jẹ̱ts ka'a ve'e y'ọya juu' ve'e tyoondup.

8 Nạjkxtats miitse'e xạạjiva; ka'a ạtse'e ụxyam nmụjkx kụx ka'anum ạtse'e xtukkạda'aky.

9 Ku ve'e jẹ̱ Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e jyaa'ktaajñ jẹ̱m galiléait y'it jọọtm.

Ku jẹ̱ Jesús vye'na joma ve'e jẹ̱ myu'israeejlit jayu ñay'ojts'atyạknụpạạjmjidi

10 Tạ́vani tse'e ñạjkxta vye'na jẹ̱ y'utsạtạjk, van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạjkxpa xạạjiva. Ka'a tse'e ñaajknụkẹ'xnatạjkiji jẹ̱ja jẹ̱ jayu vyinkujk, apụke'e ñụjkx jẹ̱ts ka'a jẹ̱ nụmay jayu mạạt.

11 Jẹ̱m tse'e Jerusalén jẹ̱ israeejlit jayu y'íxtiji. Jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Jomas jẹ'ẹ̱ vine'e y'it jẹ̱ Jesús?

12 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ nụmay jayu ñụkạtsjụ. Jẹ̱m tse'e juu' ve'e vaandup: "Ọy jayu xa jẹ'ẹ̱." Jẹ̱m tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Ka'a xa jẹ'ẹ̱ ve'e y'ọyjáyuva, jẹ̱ nụmay jayu ve'e vyin'ụụ'mp."

13 Ax ni pạ́nats jẹ'ẹ̱ ve'e ixna kẹ'xna kyanụkạtsjụ, jẹ'ẹ̱ kạjx ku ve'e dụtsạ'ạgada jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e jẹ̱m tsọ tsụụnidup.

14 Kojk va'kxy tse'e jẹ̱ xạạj tyunjụ vye'na, van'it tse'e jẹ̱ Jesús tyạjki jẹ̱p mạjạ tsaptụjkp jẹ̱tse'e yak'ixpạjk'ukvaajñ.

15 Atụva atọki tse'e jẹ̱ israeejlit jayu tyaandi jẹ̱tse'e ñavyaajnjidi:

—¿Vintsọs yạ'ạ vine'e ọọy juu' dụtunnụjava?, ka'a tse'e y'ixpụka.

16 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Jẹ̱ ixpạjkụn juu' ạtse'e jẹ̱ jayu ntuk'ixp, ka ạ́tsapts jẹ'ẹ̱ ve'e njẹ'ẹ̱, jẹ'ẹ̱ jẹ'ẹ̱ ve'e jyẹ'ẹ̱ pạn ạtse'e xkẹjxp.

17 Pạn pạn xa ve'e dụtonuvaamp juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp, ñụjávapts jẹ'ẹ̱ ve'e ọy pạn jẹ̱ Nte'yam kạjx jẹ'ẹ̱ ve'e myin jẹ̱ ixpạjkụn juu' ạtse'e jẹ̱ jayu ntuk'ixp uk pạn yạ n'avintsọ vinma'yụn kạjx ạtse'e juu' nkạts.

18 Pạn pạn xa ve'e jẹ̱ y'avintsọ vinma'yụn kạjx juu' dụkọjtsp, jẹ'ẹ̱ kạjxts jẹ'ẹ̱ ve'e ve'em dụkạts jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu vyintsạ'ạgajat; ax pạn pạn tse'e dụtsọjkp jẹ̱tse'e vintsạ'ạga y'ítụt jẹ'ẹ̱ pạne'e kẹjxjup, tyụ́vamts jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e kyạjtsp, ni vinxụ́pats jẹ'ẹ̱ ve'e kyataaya.

19 'Mọojyjụdu xa ve'e jẹ̱ mjụjpit jáyuda jẹ̱ Moisés jẹ̱ pava'nụn. Ax ni pạ́nats miitse'e juu' ve'e dụkutyoomp

je̱ pava'nu̱n. Pa̱n ku̱xkutyonda xa ve'e, ka'ats a̱tse'e
ku̱xyak'o̱o̱'kuva'anda.
20 Van'it tse'e je̱ nu̱may jayu y'atso̱o̱jvjidi:
—Je̱ ko̱'o̱yjáyuvap xa ve'e je̱m mja'vin ka̱jxm. ¿Pá̱nam ijk
myak'o̱o̱'kuvaajnjup?
21 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Atu̱va ato̱ki xa ve'e mtuntanda je̱'e̱ ka̱jx ku a̱tse'e to'k je̱
jayu nyakjo̱tka̱daaky.
22 Ax je̱ Moisés tse'e mpavaajnju̱du je̱tse'e je̱ mpi'k mix
ónu̱k du̱ni'kxmadat du̱ko̱jmadat je̱ ixta'nu̱n. Ka je̱'e̱p
je̱'e̱ ve'e ve'em du̱'ukvaan, je̱ jyu̱jpit jayu ve'eda. Je̱'e̱
ka̱jxts miitse'e je̱ ixta'nu̱n xpa̱a̱jmjada je̱ pi'k mix ónu̱kta
ku̱jyapo̱o̱'kxtku̱nxa̱a̱jam je̱'e̱ ve'e.
23 Pa̱n je̱'e̱ ka̱jxts miitse'e xpa̱a̱jmjada je̱ ixta'nu̱n je̱
mpi'k mix ónu̱kta je̱tse'e ve'em je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n
xkutyóndat, ku̱jyapo̱o̱'kxtku̱nxa̱a̱jam je̱'e̱ ve'e, ¿tya̱jxts a̱tse'e
xmu'é̱kjada ku a̱tse'e po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱j tu̱nyakjo̱tka̱da'aky to'k
je̱ yaa'tya̱jk?
24 Ka'a xa ve'e mto̱kimpayo̱'o̱ydat pa̱n vintso̱ ve'e
juu' jaty kye'ex, ku ve'e mto̱kimpayo̱'o̱ydat, o̱y tse'e
mto̱kimpayo̱'o̱ydat, ve'em pa̱n vintso̱ ve'e juu' jaty y'íxuva.

Ku je̱ Jesús du̱'ava'ni pa̱n vintso̱ ve'e myiijn

25 Je̱me'e juu' ve'e je̱m Jerusalén tsu̱u̱nidup juu' ve'e
nay'amo̱tutú̱vijidu:
—¿Ka ya̱'a̱ap je̱'e̱ vine'e juu' ve'e yak'íxtip je̱tse'e
du̱yak'o̱o̱'kuva'anda?
26 U̱xyaja xa ve'e je̱ jayu vyinkujk kya̱ts, ni pa̱na tse'e kyav-
intso̱na̱'mu̱xju̱. ¿Ñu̱ja'viduptam vine'e je̱ yakkutojkpata̱jk
je̱ts je̱ Cristo ya̱'a̱ ve'e?
27 Ax ka je̱'e̱pts ya̱'a̱ ve'e je̱ Cristo, ku̱x nmu̱ja'vimdinup
u̱u̱'me'eda je̱ts jómit jayu ya̱'a̱ ve'e; ax ku tse'e je̱ Cristo
myiinnit, ni pá̱nats je̱'e̱ ve'e du̱kanu̱jávat pa̱n jómit jayu je̱'e̱
ve'e.
28 Je̱p tse'e ma̱ja̱ tsaptu̱jkp yak'ixpu̱k vye'na je̱ Jesús. Ku ve'e
du̱mo̱tu vintso̱ ve'e je̱ jayu vya'anda, van'it tse'e ma̱kk kya̱jts,
je̱tse'e vyaajñ:
—X'íxada xa a̱ts miitse'eda, je̱ts mnu̱ja'viduvap tse'e je̱ts
jómit jayu a̱tse'e. Ka ya̱ n'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxap xa a̱tse'e
nmiijn, je̱ Nte'yam a̱tse'e xke̱jxp, je̱'e̱ juu' ve'e tyú̱vam juu'
du̱toomp du̱ko̱jtsp. Ka'ats miits je̱'e̱ ve'e x'íxada;
29 ax n'íxats a̱ts je̱'e̱ ve'e ku̱x je̱m a̱tse'e ntsa̱a̱'n joma ve'e je̱'e̱,
je̱'e̱ts a̱tse'e xke̱jxp.
30 Van'it tse'e du̱'ukmatsuvaandi; ax ni pa̱na tse'e
kyanu̱xájiji, ku̱x ka'anume'e je̱ Jesús tyukka̱da'akyju̱ vye'na.
31 Nu̱may tse'e je̱ jayu jyaanchja'viji je̱tse'e vyaandi:

—Yą'ą xa ję'ę ve'e ję Cristo, juu' ve'e ję Nte'yam vyinkǫǫn jętse'e yakkutojknit, kų́x ję nųja'vin juu' ve'e tyuump, ka'a ve'e pąn viijnk y'ǫ'yixjų́ jętse'e dų́tónųt nųyojk ję́ mújit nųja'vin.

Ku ję fariseotąjk dų'ukkę́jxti ję tsaptąkmutoompatąjk

jętse'e ję Jesús kų́dų́majtsti

32 Y'amǫtunajxtu tse'e ję fariseotąjk juu' ve'e ję nų́may jayu kyąjtsp, ję́ Jesús dų́nų́kǫtsta, van'it tse'e ję'ę́da mąąt ję tee'tąjk ję vyintsąnda dų́kę́jxti ję tsaptąkmutoompatąjk jętse'e ję Jesús dų́mátstat.

33 Van'it tse'e ję Jesús vyaajñ:

—Javę́ę'n xa ątse'e n'ítų́t miits mąątta, van'itts ątse'e nvimpijtnuvat joma ve'e ję'ę pąn ątse'e xkę́jxp.

34 X'íxtadapts ąts miitse'eda, ka'ats ątse'e x'ukpaattinit; ka'a ve'e m'ǫ'yixjada jętse'e mnąjkxtat joma ątse'e nnųjkx.

35 Van'it tse'e ję israeejlit jayu ñay'amǫtutúvijidi:

—¿Jomas yą'ą vine'e ñąjkxų́t jętse'e nkapaatumdat? ¿Jęm yą'ą vine'e ñąjkxų́t joma ve'e ję njáyuvamda chąąnada muxim muyam jęm ję viijnk jayu y'it jǫǫtmda jęts ję'ę ve'e dų́yak'ixpąjktuvat?

36 ¿Tis yą'ą vine'e tyijp ku ve'e xnų́ųjmimda jidų'ųm: "X'íxtadapts ąts miitse'eda, ka'ats ątse'e x'ukpaattinit; ka'a tse'e m'ǫ'yixjada jętse'e mnąjkxtat joma ątse'e nnųjkx"?

Ję'ę pąne'e ję mąją nąąj jo'n jętse'e ję joojntykin dų́yaky

37 Ję xąąj juu' ve'e tun'ų́x'ǫǫkip ku ve'e xyąąjtoondi, ję'ę tse'e dųjaa'knų́mąjip, van'it tse'e ję Jesús tyeni, jętse'e mąkk kyąjts, jętse'e vyaajñ:

—Pąn pąn xa ve'e tąątsip, va'ants ątse'e xnų́minų́ jętse'e y'oo'kų́t.

38 Ve'em ax jo'n ję Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pąn pąn xa ątse'e xjaanchja'vip, jęm tse'e ję'ę jyǫǫt jya'vin kąjxm pyítsumųxjų́t ję mąją nąąj jo'n juu' ve'e ję joojntykin dų́yajkp."

39 Ję'ęts ję'ę ve'e tyijp ję Jesús jęts pąn pąn jatye'e jaanchja'vijidup, jyayę́ptapts ję'ę ve'e ję Espíritu Santo jęm jya'vin kąjxmda, kų́x ka'anume'e myin vye'na ję Espíritu Santo ję'ę kąjx ku ve'e ka'ana ję Jesús yakmąja yakjaancha vye'na, ję'ę ję'ę ve'e ku ve'e y'ǫǫ'kni.

Ku ję jayu kijpx ję vinma'yų́n dų́kajayę́jpti

40 Ku ve'e ję Jesús ję y'ayook yak'amǫtunajxy, jęm tse'e pąn pąne'e vaandu:

—Tyų́vam xa ję'ę ve'e jęts ję Nte'yam ję y'ayook kǫjtsnajxpa yą'ą ve'e juu' ve'e kąątsani jętse'e myiinnit yaja naxviijn.

41 Jęm tse'e pąn pąne'e vaanduva:

—Ya̱ˈa̱ xa je̱ˈe̱ veˈe je̱ Cristo, juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam vyinko̱o̱n je̱tseˈe yakkutojknit.
Nay je̱mpa tseˈe pa̱n pa̱neˈe vaanduva:
—¿Vintso̱seˈe je̱ Cristo gyalileaitjáyuvat?
42 Veˈem xa veˈe je̱ Kunuuˈkx Jatyán vyaˈañ je̱ts je̱ yakkutojkpa David je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j veˈe Criistovap je̱ts je̱meˈe Belén kyukajpu̱nat, nay je̱ˈe̱ je̱ kajpu̱mpa veˈe jómit jayu veˈe je̱ David yˈijt.
43 Ax veˈem tseˈe je̱ nu̱may jayu kijpx je̱ vinmaˈyu̱n du̱kajaye̱jpti je̱ Jesús ka̱jx.
44 Je̱m tseˈe juuˈ veˈe matsuvaajnju̱dup; ax ni pa̱na tseˈe kyanu̱xájiji.

Ku je̱ yakkutojkpada je̱ Jesús du̱kajaanchjaˈvidi

45 Vimpijttinuva tseˈe je̱ tsapta̱kmutoompata̱jk joma veˈe je̱ fariseota̱jkta je̱ts je̱ teeˈta̱jk je̱ vyintsa̱nda, vanˈit tseˈe yakˈamo̱tutu̱̱vidi:
—¿Tya̱jx tseˈe tu̱xkayakme̱tsta?
46 Vanˈit tseˈe yˈatso̱o̱vdi:
—¡Ni pa̱na xa veˈe veˈem kyaka̱tsna ax joˈn je̱ˈe̱!
47 Vanˈit tseˈe je̱ fariseota̱jk ña̱ˈmu̱xjidi:
—¿Myakvinˈa̱a̱ˈnduva miitseˈe ta̱a̱v?
48 ¿Jadi ta̱ veˈe du̱jaanchjávada jyapa̱na juuˈ veˈe xyakkutojkjimdup ukpu̱ je̱ fariseota̱jk?
49 Ax je̱ nu̱may jayu juuˈ veˈe du̱kanu̱jaˈvidup je̱ Moisés je̱ pyavaˈnu̱n, ko̱ˈo̱y nu̱ko̱tsanits je̱ˈe̱ veˈeda.
50 Je̱ Nicodemo juuˈ veˈe o̱jts du̱kuˈix ko̱o̱ˈts je̱ Jesús, fariséovats je̱ˈe̱ veˈe yˈijtpa. Jidu̱ˈu̱m tseˈe ña̱ˈmu̱xjidi:
51 —Veˈemeˈe je̱ Moisés je̱ pyavaˈnu̱n vyaˈañ je̱ts kaˈa veˈe nvaat je̱ jayu yakto̱kimpayo̱ˈo̱yu̱t pa̱n kaˈa veˈe yakˈamo̱tunaxy je̱tseˈe yaknu̱jávat pa̱n ti veˈe tu̱du̱tún tu̱du̱ka̱ts.
52 Vanˈit tseˈe du̱ˈatso̱o̱vdi:
—¿Tis, galiléait jáyuva mitseˈe? Toonka je̱ Kunuuˈkx Jatyán, veˈem tseˈe xnu̱jávat je̱ts ni toˈka veˈe je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpa kyapítsum je̱m galiléait yˈit jo̱o̱tm.
53 Vanˈit tseˈe ka̱kje̱ˈe̱ je̱m tya̱kˈam ña̱jkxtini.

8

Je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk juuˈ veˈe je̱ navya̱jku̱n du̱yakvintsa̱ˈkintó̱ki

1 Je̱ Jesús, je̱mts je̱ˈe̱ veˈe ñu̱jkx Olivos Ko̱pk viindum.
2 Je̱ kuja̱pit tun ja̱pyji tseˈe vyimpijt je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp, je̱p tseˈe nu̱jom je̱ jayu ñayˈamojkijidi joma veˈe je̱ˈe̱, je̱ts je̱ˈe̱ veˈe yˈa̱jxtk, je̱tseˈe du̱yakˈixpa̱jkˈukvaajñ.
3 Vanˈit tseˈe je̱ tsaptu̱jkpit yakˈixpa̱jkpata̱jk ma̱a̱t je̱ fariseota̱jk du̱tuknu̱je̱ˈydi je̱ Jesús toˈk je̱

tạ'ạxtạjk juu' ve'e kyupaadidu ku ve'e jẹ navyạjkụn dụtukmạạtyakvintsạ'kintọ́ki to'k jẹ yaa'tyạjk. Van'it tse'e dụpạạmdi jẹja jẹ jayu vyinkujk

4 jẹtse'e jẹ Jesús dụnụụjmidi:

—Yak'ixpạjkpa, yạ tạ'ạxtạjk xa ve'e tụyakkupaada ku ve'e jẹ navyạjkụn dụtukmạạtyakvintsạ'kintọ́ki to'k jẹ yaa'tyạjk.

5 Ax ve'em tse'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn vya'añ jẹts yakka'ts'ọọ'kup jẹ'ẹ ve'e jẹ tạ'ạxtạjk pạn pạne'e ve'em játkip, ¿ax vintsọts mitse'e mva'añ?

6 Ve'em tse'e vyaandi kụx y'uktukkạts'íxtidupe'e jẹtse'e ve'em jẹ Jesús kụdụnụxạ'ạidi. Van'it tse'e jẹ Jesús vyiijntk jẹtse'e jẹ kyạ'ónụk dụtukjaajy jẹja naxkụjx.

7 Ku ve'e jẹ Jesús dụjaa'k'amọtutụ́vidi, van'it tse'e tyeni jẹtse'e ñạ'mụxjidi:

—Pạn jẹm xa miitse'eda juu' ve'e ka tọ́kinax jáyuvap, va'an tse'e muto'k jẹ tsaaj dụvijtsụkụ jẹts yạ tạ'ạxtạjk dụka'achụ.

8 Van'it tse'e vyiijntknuva jẹtse'e jyaaynuva jẹja naxkụjx.

9 Ku tse'e dụ'amọtunajxti, van'it tse'e jẹm jya'vin kạjxm dụja'vidi jẹts tọ́kinax jayu jẹ'ẹ ve'edava. Van'it tse'e chọọ'n'ukvaandini nụto'k nụto'k, jẹ'ẹ tse'e nạjkx'ukvaandinu juu' ve'e nụyojk mụ́jit jayu. Tạ́vani tse'e chọọ'nkạjxtini vye'na, jẹtse'e jẹ Jesuusji tyaajñ mạạt jẹ tạ'ạxtạjk,

10 van'it tse'e jẹ Jesús tyeni jẹtse'e dụnụụjmi jẹ tạ'ạxtạjk:

—¿Jómase'e y'itta juu' ve'e mnụ'ạạ'nijidup? ¿Ni pạna ve'e kyava'añ jẹtse'e m'ọọ'kụt?

11 Van'it tse'e y'atsọọjvji:

—Ni pạna xa ve'e.

Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:

—Ni ạtsa ve'e nkavaampa jẹtse'e m'ọọ'kụt, nạjkxnits n'it, ka'a tse'e m'uktọkintoonnit.

Ve'em xa ve'e jẹ Jesús ax jo'n to'k jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa

12 Myukọjtsnuva tse'e jẹ Jesús jado'k nax jẹ jayu, jẹtse'e dụnụụjmidinuva:

—Ve'em xa ạtse'e ax jo'n to'k jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa juu' ve'e dụkujajp dụkutạ'kxp yạ naxviijnit it. Pạn pạnts ạtse'e xpamiimp, jyayẹjpnupts jẹ'ẹ ve'e jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp, ni jẹ vin'ita tse'e jẹja akọọ'ts it jạạt kya'ítụt.

13 Van'it tse'e jẹ fariseotạjk ñạ'mụxjidi:

—Viinm xa mitse'e jẹ m'ayook xnụkọjtspét; ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyun.

14 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Ọyam ạtse'e viinm jẹ n'ayook nmụkọjtspét, toompts jẹ'ẹ ve'e, kụx nmụja'vinup ạtse'e joma ạtse'e ntsạạ'n jẹts joma ạtse'e nnụjkx; ax miitsta, ka'ats miitse'e xnụjávada joma ạtse'e ntsạạ'n, ni ka'a tse'e xnụja'viduva joma ạtse'e nnụjkx.

15 Ni pa̱na xa a̱tse'e nkato̱kimpayo̱'o̱y; ax
mto̱kimpayo̱'ydupts miitse'e pa̱n vintso̱ ve'e juu' jaty kye'ex.
16 Ax pa̱n to̱kimpayo̱'ypts a̱tse'e, pyaatyp y'ake̱e̱guipts je̱'e̱
ve'e, ku̱x ka á̱tsjyape'e to̱kimpayo̱'yp, a̱ts je̱ nTee' ve'e juu'
a̱tse'e xke̱jxp, je̱'e̱ts a̱tse'e nma̱a̱tto̱kimpayo̱'yp.
17 Ve'em xa ve'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n vya'añ je̱ts pa̱n
je̱me'e nu̱me̱jtsk juu' ve'e du̱'íxtup, toompts je̱'e̱ ve'e je̱
nu̱ko̱jtspe̱jtu̱n.
18 Nu̱me̱jtskts je̱'e̱ ve'eda juu' ve'e a̱ts je̱ n'ayook
du̱nu̱ko̱jtspe̱jttup; a̱ts tse'e to'k, je̱ts a̱ts je̱ nTee', juu' a̱tse'e
xke̱jxp, je̱'e̱ tse'e jado'k.
19 Van'it tse'e y'amo̱tutú̱vijidi:
—¿Jómase'e y'it je̱ mTee'?
Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Ka'a xa a̱ts miitse'e x'íxada, ni ka'ava tse'e a̱ts je̱ nTee'
x'íxada. Pa̱n ku̱x'íxada xa a̱tse'e, m'íxaiduvapts miitse'e je̱ xyu̱p
a̱ts je̱ nTee'.
20 Ku ve'e ve'em vyaajñ, je̱p tse'e ma̱ja̱ tsaptu̱jkp yak'ixpu̱k
vye'na, je̱p joma ve'e y'ijt je̱ ya̱x apa̱jkinda; ax ni pa̱na tse'e
kyamajtsji ku̱x ka'anume'e tyukka̱da'akyju̱ vye'na.

"Ka'a tse'e m'o̱'yixjada je̱tse'e mna̱jkxtat joma a̱tse'e nnu̱jkx"

21 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jminuva je̱ jáyuda:
—Na̱jkxup xa a̱tse'e, x'íxtadapts a̱ts miitse'e, je̱p tse'e mto̱kin
ja̱a̱tp m'o̱o̱'ktat; ka'a tse'e m'o̱'yixjada je̱tse'e mna̱jkxtat joma
a̱tse'e nnu̱jkx.
22 Van'it tse'e je̱ israeejlit jayu vyaandi:
—¿Tis, naajk'o̱o̱'kuvaajnjup ya̱'a̱ vine'e ku ve'e vya'añ
je̱ts ka'a ve'e x'o̱'yixumjada je̱tse'e nja'mdat joma ya̱'a̱ ve'e
ña̱jkxu̱t?
23 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:
—Yájit xa miitse'eda, ax ka̱jxmitts a̱tse'e; naxviijnitts mi-
itse'eda, ax ka naxviijnitapts a̱tse'e.
24 Vaants a̱tse'e je̱ts je̱pe'e to̱kin ja̱a̱tp m'o̱o̱'ktat, ku̱x pa̱n
ka'a xa a̱ts miitse'e xjaanchjávada, a̱ts, juu' ve'e je̱ jayu je̱
tyo̱kin du̱tuknu̱vaatsp, je̱p tse'e to̱kin ja̱a̱tp m'o̱o̱'ktat.
25 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidinuva:
—¿Pa̱nts mitse'e?
Je̱tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:
—Van'ítani a̱tse'e n'avana ku a̱tse'e nyak'ixpa̱jk'ukvaajñ.
26 Je̱p xa ve'e may viijn joma ka̱jx a̱ts miitse'e nvaajnjadat
je̱tse'e nto̱kimpayo̱'o̱ydat. Je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xke̱jxp, tyú̱vamts
je̱'e̱ ve'e juu' du̱ka̱ts. Ax juu'ts a̱tse'e nka̱jtsp yaja naxviijn,
je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e kyo̱jts je̱ts a̱tse'e n'amo̱tunajxy.
27 Ka'a tse'e je̱ jayu du̱vinmó̱tudi je̱ts je̱ Dios Tee' je̱'e̱ ve'e
tyijp,

28 jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ jayu dụnụụjmidi:
—Ku xa ạts miitse'e xyakkạjxmpojtụktat, ạts, jẹ Jayu Juu'
ve'e Nụpạạmdụka Ijtp, van'it tse'e xnụjávadat jẹts jẹ'ẹ ạtse'e
juu'am ạtse'e, jẹts ka'a ạtse'e juu' ntun nkạts yạ n'avintsọ
vinma'yụn kạjx, jẹ'ẹjyji ạtse'e nkạjtsp juu' ạtse'e jẹ nTee'
xtuk'ix,
29 jẹ'ẹ ạtse'e xkẹjxp. Ạts mạạt jẹ'ẹ ve'e y'it, ni vin'ita xa
ạtse'e xkamasạ'ạk, kụx jẹ'ẹ ạtse'e ntuump xạ'ma juu' jẹ'ẹ ve'e
y'ọyja'vip.
30 Ku ve'e jẹ Jesús ve'em vyaajñ, nụmay tse'e jẹ jayu
jyaanchja'viji.

Jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta jẹts jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹ y'ónụkta

31 Van'it tse'e jẹ Jesús dụnụụjmi jẹ israeejlit jayu juu' ve'e
jaanchja'vijidu:
—Miits xa ve'e ạts jẹ n'ixpạjkpada pạn
mjaa'kpanạjkxtupe'e juu' ạtse'e nkạjtsp,
32 mnụjávadapts miits jẹ'ẹ ve'e jẹ tyụv jẹ'ẹ, jẹts jẹ tyụv jẹ'ẹ,
jẹ'ẹ tse'e myak'ítjadap naspạka.
33 Van'it tse'e y'atsọọjvjidi jẹ cho'oxpạjkpada:
—Jẹ Abraham xa ạạtse'e jẹ chaan jẹ kyọọj, ni vin'ita xa
ạạtse'e pạn xkayakkutujkja, ¿vintsọse'e mva'añ jẹts naspạka
ạạtse'e n'ítụt?
34 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, pạn
pạne'e tọkintoomp, jẹm tse'e jẹ tọkin kyạ'm y'it.
35 Ax jẹ toompa, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkụn dụjayep jẹtse'e
tyánụt jẹm jẹ kutạjk tyạk'am, jẹ kutạjk jẹ y'ónụke'e jẹ kutojkụn
dụjayẹjpp jẹtse'e xạ'ma kạjx jẹm tyaannit.
36 Pạn ạts xa miitse'e nyak'ijttup naspạka, ạts, jẹ Nte'yam jẹ
y'Onụk, ka'ats miitse'e jẹ tọkin m'ukkạ'mijidini.
37 Nnụja'vip xa ạtse'e jẹts jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj
miitse'eda; ax xyak'ọọ'kuvaandupts ạts miitse'e jẹ'ẹ kạjx ku
ve'e xkakuvạkta juu' ạtse'e nkạjtsp.
38 Jẹ'ẹ xa ạtse'e nkạjtsp juu' ạtse'e n'ix ku ạtse'e jẹ nTee'
mạạt nve'na; ax jẹ'ẹts miitse'e mtoondup juu' jatye'e jẹ
mtee'da mtuknạ'mụxjụdu.
39 Van'it tse'e y'atsọọvdi:
—Jẹ Abraham xa ạạtse'e jẹ chaan jẹ kyọọj.
Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Pạn jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj xa miitse'e kụm'itta, jẹ'ẹ
tse'e jẹ xyụp mtoondup juu' jẹ'ẹ ve'e tyoon.
40 Njavaajnjidupts ạts miitse'e jẹ tyụv jẹ'ẹ juu'
ạtse'e n'amọtunajx juu' ve'e jẹ Nte'yam kyọjts, ax
xyak'ọọ'kuvaandupts ạts miitse'eda. ¡Ni vin'ita tse'e jẹ
Abraham ve'em juu' dụkatuujn!

41 Nay jẹ'ẹjyamts miitse'e mtoondup juu' ve'e jẹ mtee'da
tyuump.
Van'it tse'e dụnụụjmidi:
—Ka naaydum ónụkap xa ạạts, to'kji ve'e ạạts jẹ nTee', jẹ
Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e.
42 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Pạn jẹ Nte'yam xa ve'e kụxTee'ada, kụxtsǫ́ktats ạts mi-
itse'e, kụx jẹm ạtse'e ntsạạ'n jẹts ạtse'e yaja n'it. Ka yạ
n'avintsǫ vinma'yụn kạjxapts ạtse'e nmiijn, jẹ Nte'yam ạtse'e
xkẹjx.
43 ¿Tyạjx tse'e xkavinmǫ́tuda juu' ạtse'e nkạjtsp? Jẹ'ẹ kạjx
xa ve'e kụx ka'a ạtse'e x'amǫtunaxuva'anda.
44 Jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ
kǫ'ǫyjayuvaptạjkta, jẹ'ẹts miitse'e mtee'idup, jẹ'ẹts miitse'e
mtoondup juu' jẹ'ẹ ve'e chạjkp. Yakjayu'ǫǫ'kpa xa jẹ'ẹ ve'e
myin vyimpet van'ítani ku ve'e jẹ jayu jyẹji'ukvaajñ jẹts
ụxyam paat, ni vin'ítats jẹ'ẹ ve'e juu' tyụva dụkakạts. Ku ve'e
tyaaya, jyẹ'ẹmts jẹ'ẹ ve'e kyạjtsp, kụx taayip jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ
tse'e dụyakjẹ́jip nụjom juu' jatye'e taay.
45 Ax jẹ'ẹts ạtse'e nkạjtsp jẹ tyụv jẹ'ẹ, ka'ats ạts miitse'e
xjaanchjávada.
46 ¿Pạnts miits n'ite'e dụyaknụkẹ'xnatạ́kap jẹts tǫkin mạạt
ạtse'e? Pạn tyụ́vats ạtse'e juu' nkạts, ¿tyạjxts ạtse'e xka-
jaanchjávada?
47 Pạn pạn xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ jyayu, jẹ Nte'yam jẹ kyạts
jẹ y'ayookts jẹ'ẹ ve'e y'amǫtunajxyp, jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e
xkah'amǫtunaxuva'anda kụx ka jẹ Nte'yamap miitse'e jẹ
jyáyuda.

Jẹ́janam jẹ Cristo vye'na ka'ana ve'e jẹ Abraham

48 Van'it tse'e jẹ myu'israeejlit jayu ñạ'mụxjidi:
—Ve'emam xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ạạtse'e nva'añ jẹts samaariait
jayu mitse'e jẹts jẹme'e mja'vin kạjxm jẹ kǫ'ǫyjáyuvap.
49 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsǫǫjvjidi:
—Ka'a xa ve'e ti kǫ'ǫyjáyuvap yam ạts nja'vin kạjxm,
nvintsạ'kip xa ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ nTee', ax ka'ats ạts miitse'e
xvintsạ'ạgada.
50 Ka jẹ'ẹp ạtse'e n'íxtip vintsǫ ạtse'e jẹ jayu xyakmạ́jat,
jẹme'e to'k pạne'e dụ'íxtip vintsǫ ạtse'e xyakmạ́jat, ax jẹ'ẹ
tse'e tǫkimpayǫ'yp.
51 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, pạn
pạn xa ve'e dụkutyoomp juu' ạtse'e nkạjtsp, ni jẹ vin'ítats jẹ'ẹ
ve'e kya'ǫǫ'kụt.
52 Van'it tse'e jẹ israeejlit jayu y'atsǫǫjvjidi:
—Ụxyamts ạạtse'e va'ajts nmụjava jẹts jẹme'e jẹ
kǫ'ǫyjáyuvap mja'vin kạjxm. ẹǫ'k xa ve'e jẹ Abraham jẹts

nu̱jom je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, ax jidu̱'u̱mts mitse'e mva'añ: “Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱kutyoomp juu' a̱tse'e nka̱jtsp, ni je̱ vin'ítats je̱'e̱ ve'e kya'o̱o̱'ku̱t.”

53 ¿Mjaa'knu̱má̱jip mits vine'e nu̱yojk je̱ts ka'a ve'e je̱ nju̱jpit jáyuvamda Abraham? e̱o̱'knu xa je̱'e̱ ve'e; o̱o̱'ktinuvats je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta. ¿Pa̱nts mitse'e mnatyijju̱?

54 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Pa̱n namyá̱jijup xa a̱tse'e viinm, ka'a tse'e a̱ts je̱ nma̱jin tyun; je̱'e̱ pa̱n a̱tse'e xyakmá̱jip, a̱ts je̱ nTee'ts je̱'e̱ ve'e, nay je̱'e̱jyam tse'e juu' miitse'e mtijtup je̱ts mNte'yamidupe'e.

55 Ka'ats miits je̱'e̱ ve'e x'íxada, n'íxats a̱ts je̱'e̱ ve'e. Pa̱n ku̱nva'añ xa a̱tse'e je̱ts ka'a a̱ts je̱'e̱ ve'e n'ixa, taayipts a̱tse'e, ve'em ax jo'n miitsta. N'íxamts a̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ts nkutyuumpts a̱tse'e je̱'e̱ je̱ y'ayook.

56 Je̱ Abraham, je̱ mju̱jpit jáyuda, xo̱o̱jntkts je̱'e̱ ve'e ku ve'e du̱nuja'vi je̱ts mínup a̱tse'e, ax xo̱o̱jntkts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y ku ve'e du̱'ix je̱ts a̱tse'e nmiijn.

57 Van'it tse'e je̱ israeejlit jayu du̱nu̱u̱jmidi je̱ Jesús:

—Ka'anum xa mitse'e mvu̱jxtkupxu̱kmajkjoojnta, ¿m'ixts mits je̱'e̱ ve'e je̱ Abraham?

58 Van'it tse'e je̱ Jesús y'atso̱o̱jvjidi:

—Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e, je̱ts ka'ana ve'e je̱ Abraham vye'na, ijtpamts a̱tse'e.

59 Van'it tse'e je̱ tsaaj du̱vijtsu̱kti je̱tse'e du̱'ukka'ts'o̱o̱'kuvaandi; ax ka'a tse'e je̱ Jesús ñaajkke̱'xji, je̱ja tse'e je̱'e̱ y'akujkta ñajxy je̱tse'e pyítsum je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp.

9

Ku je̱ Jesús du̱yakvin'ixpa̱jkni to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e viints ke̱'x

1 Najxp tse'e je̱ Jesús vye'na, van'it tse'e du̱'ix to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e viints ke̱'x.

2 Van'it tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk y'amo̱tutú̱vijidi:

—Yak'ixpa̱jkpa, ¿pa̱n je̱ tyo̱kin ka̱jx tse'e ya̱ yaa'tya̱jk viints kye'x, je̱ y'avintso̱ to̱kin ka̱jx vine'e, ukpu̱ je̱ tyee' je̱ tyaak je̱ tyo̱kin ka̱jx vine'e?

3 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Ka je̱ y'avintso̱ to̱kin ka̱jxap xa ve'e je̱ts ka je̱ tyee' je̱ tyaak je̱ tyo̱kin ka̱jxap tse'e je̱tse'e viints kye'x, je̱'e̱ ka̱jx ya̱'a̱ ve'e ve'em je̱tse'e ñu̱ke̱'xnata̱kat juu' ve'e je̱ Nte'yam tyuump.

4 Namvaat xa ve'e ya̱ it xyu̱u̱ju̱na, tun vinko̱pkts je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e ntónu̱t je̱'e̱ je̱ tyoonk pa̱n a̱tse'e xke̱jxp; je̱'ynupe'e je̱ ako̱o̱'ts it ku ve'e ni pa̱na kyo̱o̱'k'o̱'yixjinit je̱tse'e tyónu̱t.

5 Namvaat ạtseʼe nʼit yaja naxviijn, veʼemts ạtseʼe ax joʼn toʼk jẹ̱ kujajpa jẹ̱ kutạʼkxpa.
6 Ku veʼe veʼem vyaajñ, vanʼit tseʼe jẹ̱ Jesús chuj jẹ̱ja naxkụ̱jx
jẹ̱tseʼe yụ̱ụ̱ʼnam jẹ̱ piʼk mọ̱ʼọ̱ts dụ̱pụ̱ụ̱jm mạ̱ạ̱t jẹ̱ chuj. Vanʼit
tseʼe jẹ̱ viints jayu jẹ̱ vyiijn dụ̱tukjaaʼxy,
7 jẹ̱tseʼe dụ̱nụ̱ụ̱jmi:
—Nạ̱jkxụ̱ mnavyimpojjini joma veʼe jẹ̱ nạ̱ạ̱j naaʼpạ́ts juuʼ
veʼe Siloé dụ̱xạ̱ạ̱j. (Jidụ̱ʼụ̱m tseʼe kyạ̱tsạ̱pítsum jẹ̱ Siloé,
Yakkạ̱tsụ̱yọ̱ʼyva.)
Ọ̱jts tseʼe jẹ̱ viints jayu ñavyimpojjini, vanʼit tseʼe
vyinʼixpạ̱jkni jẹ̱tseʼe vyimpijt.
8 Pạ̱n pạ̱n jaty tseʼe myujạ̱ntạ̱m myutạ̱ktạ̱m jẹ̱ts jẹ̱ʼẹ̱da juuʼ
veʼe íxaijidu viints, jẹ̱ʼẹ̱ tseʼe vaandu:
—¿Ka jẹ̱ʼẹ̱p yạ̱ʼạ̱ vineʼe juuʼ veʼe tsụ̱ụ̱nip jẹ̱ meen dụ̱ʼamọ̱́tup
yʼijt?
9 Jẹ̱m tseʼe juuʼ veʼe vaanduva:
—Jẹ̱ʼẹ̱ xa yạ̱ʼạ̱ veʼe.
Nay jẹ̱mpa tseʼe juuʼ veʼe vaanduva:
—Veʼem xa yạ̱ʼạ̱ veʼe kyeʼex jẹ̱ts jẹ̱ʼẹ̱ yạ̱ʼạ̱ veʼe, ax ka jẹ̱ʼẹ̱pts
yạ̱ʼạ̱ veʼe.
Ax viinm tseʼe jẹ̱ yaaʼtyạ̱jk vyaajñ:
—Ạ́tsam xa jẹ̱ʼẹ̱.
10 Vanʼit tseʼe dụ̱ʼamọ̱tutụ̱́vidi:
—¿Vintsọ̱seʼe tụ̱mvinʼixpạ̱jkni?
11 Vanʼit tseʼe jẹ̱ yaaʼtyạ̱jk yʼatsạ̱ạ̱jv:
—Jẹ̱ jayu juuʼ veʼe Jesús dụ̱xạ̱ạ̱j, jẹ̱ʼẹ̱ tseʼe yụ̱ụ̱ʼnam jẹ̱ piʼk
mọ̱ʼọ̱ts dụ̱pạ̱ạ̱m jẹ̱tseʼe ạ̱ts yạ̱ nviijn dụ̱tukjaaʼxy, vanʼitts
ạ̱tseʼe xnụ̱ụ̱jmi: “Nạ̱jkxụ̱ mnavyimpojjini joma veʼe jẹ̱ nạ̱ạ̱j
naaʼpạ́ts juuʼ veʼe Siloé dụ̱xạ̱ạ̱j.” Nạ̱jkxts ạ̱tseʼe; ax kuts ạ̱tseʼe
nnavyimpojjini, vinʼixpạ̱jknuts ạ̱tseʼe.
12 Vanʼit tseʼe dụ̱ʼamọ̱tutụ̱́vidi:
—¿Jómaseʼe yʼit jẹ̱ jayu?
Vanʼit tseʼe ñạ̱ʼmụ̱xjidi:
—Kaʼa xa ạ̱tseʼe nnụ̱java.

Ku jẹ̱ fariseotạ̱jk dụ̱yakmaajntykti jẹ̱ jayu juuʼ veʼe viints kẹ̱ʼx

13 Vanʼit tseʼe dụ̱yaknạ̱jkxti jẹ̱ja jẹ̱ fariseotạ̱jk vyinkujkta jẹ̱
jayu juuʼ veʼe viints kẹ̱ʼx,
14 pọ̱ọ̱ʼkxtkụ̱n xạ̱ạ̱jts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe vyeʼna ku veʼe jẹ̱ Jesús jẹ̱
mọ̱ʼọ̱ts dụ̱pụ̱ụ̱jm jẹ̱tseʼe dụ̱yakvinʼixpạ̱jkni jẹ̱ viints jayu.
15 Vanʼit tseʼe jẹ̱ fariseotạ̱jk dụ̱ʼamọ̱tutụ̱́vidinuva jẹ̱
yaaʼtyạ̱jk pạ̱n vintsọ̱ jẹ̱ʼẹ̱ veʼe vyinʼixpạ̱jkni. Vanʼit tseʼe
yʼatsạ̱ạ̱jv:
—Jẹ̱ mọ̱ʼọ̱ts xa ạ̱tseʼe yạ̱ nviijn tyukjaaʼx jẹ̱ts ạ̱tseʼe ọ̱jts
nmavyimpojjini, ax íxnupts ạ̱tseʼe ụ̱xyam.
16 Jẹ̱m tseʼe jẹ̱ fariseotạ̱jk juuʼ veʼe vaandu:

—Jẹ jayu juu' yạ'ạ ve'e dụtoon, ka jẹ Nte'yamap xa jẹ'ẹ ve'e jẹ jyayu kụx ka'a ve'e dụ'amaa'ya jẹ pọọ'kxtkụn xạạj.

Jẹtse'e viijnk vyaanduva:

—Ka'a jẹ'ẹ ve'e tyọkinaxjáyuva. Pạn tọ́kinax jayu xa ve'e kụy'it, ka'ats jẹ'ẹ ve'e kụy'ọ'yixjụ jẹtse'e jẹ mụ́jit nụja'vin dụtónụt.

Ax ve'em tse'e kijpx jẹ vinma'yụn dụkajayẹjpti.

17 Van'it tse'e dụ'amọtutụvikọjtinuva jẹ'ẹ juu' ve'e viints kẹ'x:

—¿Vintsọs mitse'e mnụnvaampa jẹ jayu kạjx juu' ve'e tụmyakvin'ixpạjkjini?

Jẹts jẹ'ẹ ve'e vyaajñ:

—Tọ'k xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa.

18 Ax ka'a tse'e jẹ israeejlit jayu dụjaanchja'vidi jẹts viints jẹ'ẹ ve'e y'ijt, van'ítnume'e dụjaanchja'vidi ku ve'e dụvatsọọvdi jẹ tyee' jẹ tyaak

19 jẹtse'e dụ'amọtutụ́vidi:

—¿Yạ'ạ ve'e jẹ m'ónụk juu' ve'e mtijtup jẹts viints kye'x? ¿Vintsọs yạ'ạ ve'e ụxyam y'ixni?

20 Van'it tse'e jẹ tyee' jẹ tyaak y'atsọọjvjidi:

—Nnụja'vinup xa ạạtse'e jẹts jẹ n'ónụk ạạts yạ'ạ ve'e, nay ve'empa jẹts viintsam yạ'ạ ve'e kye'x;

21 ax ka'ats ạạtse'e nnụjava pạn vintsọ yạ'ạ ve'e ụxyam y'ixni, ni ka'ats ạạtse'e nnụja'viva pạn pạn jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e tụyakvin'ixpạjkjini. Amọtutụ́vada viinm, mạ́jani xa yạ'ạ, viinm tse'e mtuknụjávajadat.

22 Jẹ tsạ'ạga kạjx tse'e ve'em jẹ tyee' jẹ tyaak vyaandi kụx ñụja'vidupe'e jẹts nay'akọjtsijidu ve'e jẹ israeejlit jayu jẹts ka'a ve'e dụ'ukkuvạjktinit jẹp tsaptụjkp ọpyạna pạn pạne'e dụkuvạjktup jẹts jẹ Jesuuse'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit,

23 jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ tyee' jẹ tyaak jidụ'ụm vyaandi: “Amọtutụ́vada viinm, mạ́jani xa yạ'ạ.”

24 Ụx'ọọk tse'e jẹ israeejlit jayu dụvatsọọvdinuva jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e viints kẹ'x, jẹtse'e dụnụụjmidi:

—Yakmạja yakjaancha jẹ Nte'yam, ka'a tse'e mtaayat, nnụja'vinup xa ạạtse'e jẹts tọ́kinax jayu jẹ'ẹ ve'e.

25 Van'it tse'e dụ'atsạạjv:

—Ka'a xa ạtse'e nnụjava pạn tọ́kinax jayu jẹ'ẹ ve'e uk pạn ka'a, jẹ'ẹjyji xa ạtse'e nnụja'vip jẹts viints ạtse'e tụn'it, ax íxnupts ạtse'e ụxyam.

26 Jẹtse'e dụ'amọtutụ́vidinuva:

—¿Vintsọse'e tụmyakvin'ixpụkjụ?

27 Jẹtse'e y'atsọọvnuva:

—Tą xa ą̱tse'e njah'avana, ka'ats ą̱tse'e xjaanchjávada. ¿Tyąjx tse'e xtsǫkta jęts ą̱tse'e n'ava'ninuvat? ¿Mpanąjkxuvaanduvap miits ję'ę vine'e?

28 Van'it tse'e dụmukǫjts'anajxti jętse'e dụnụụjmidi:

—Ję jayu xa mitse'e mpanụjkxp, ax ję Moisés jyę'ęts ą̱ą̱tse'e mpanụjkxp.

29 Nnụja'vinup xa ą̱ą̱tse'e jęts mukǫjtsju ve'e ję Moisés ję Nte'yam; ax ję jayu, ni ję'ęts ą̱ą̱tse'e nkanụjava pą̱n jómit jayu ję'ę ve'e.

30 Van'it tse'e ję yaa'tyąjk y'atsǫǫjvjidi:

—Atụva xa ję'ę ve'e. Ka'a xa miitse'e xnụjávada pą̱n jómit jayu ję'ę ve'e, jęts ą̱ts ję'ę ve'e tụxyakvin'ixpąjkni.

31 Nnụja'vimdinup xa ụụ'me'e jęts ka'a ve'e ję Nte'yam dụ'amǫtunaxy ję tǫ́kinax jayu, ję'ę ve'e y'amǫtunajxyp pą̱n pą̱n jatye'e vinja'vijup vintsą̱'kijup jętse'e dụtún juu' ve'e chąjkp.

32 Ni vin'ítana xa ve'e kyayakmǫtu jęts jęja ve'e ję jayu juu' ve'e dụyakvin'ixpąjknup pą̱ne'e viints kę'x.

33 Pą̱n ka ję Nte'yam kąjxap xa ve'e kụmyiijn ję jayu, ni tíats ję'ę ve'e kụkya'ǫ'yixjụ jętse'e dụtónụt.

34 Van'it tse'e dụnụụjmidi:

—Mits, juu' ve'e ǫǫy ję tǫkin mąą̱t ku ve'e mke'x, ¿mitsts ą̱ą̱tse'e juu' xtuk'ixuvaamp?

Ve'em tse'e dụkǫǫ'kkuvąjktini jęp tsaptụjkp.

Ję'ęda pą̱n pą̱n jatye'e viints jęm jya'vin kąjxmda

35 Ku ve'e ję Jesús ję kąts dụmǫtu jęts ka'a ve'e y'ukyakkuvąjkni jęp tsaptụjkp ję yaa'tyąjk juu' ve'e viints kę'x, van'it tse'e ǫjts dụpaa'ty jętse'e dụnụụjmi:

—¿Mjaanchja'vip mitse'e ję Jayu Juu' ve'e Nụpą̱ą̱mdụka Ijtp?

36 Jętse'e ję yaa'tyąjk y'atsǫǫjvji:

—Vaajnjik ą̱ts to'k aaj pą̱n pą̱n ję'ę ve'e jęts ą̱tse'e njaanchjávat.

37 Jętse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:

—Tą mits ję'ę ve'e x'ix, ję'ę xa ą̱tse'e juu' ve'e ụxyam mmą̱ą̱tnakyǫjtsjup.

38 Van'it tse'e ję yaa'tyąjk ję Jesús dụvinja'vi dụvintsą̱'ki. Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmi:

—Mąją Vintsą́n, njaanchja'vip xa ą̱ts mitse'e.

39 Van'it tse'e ję Jesús vyaajñ:

—Ję'ę xa ą̱tse'e nnụmiin yaja naxviijn jęts ą̱tse'e ję jayu ję tyǫkin nyaknụkę'xnatą́kat, ve'em tse'e ję jayu juu' ve'e dụkuvąjktup jęts ijtpe'e ję kyǫ'ǫy ję'ę jęm jya'vin kąjxmda, ję'ę tse'e dụmasǫǫktinup ję kyǫ'ǫy joojntykinda jętse'e y'ijttinit ǫy jǫǫt ję Nte'yam mą̱ą̱t, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n ję jayu juu' ve'e íxtup. Ax ję jayu juu' ve'e dụkakuvąjktup

jẹ̱ts ijtpe'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ'ẹ̱ jẹ̱m jya'vin ka̱jxmda, nu̱yojk ma̱kk tse'e jẹ̱ vyinma'yu̱n vyimpijttinit jẹ̱tse'e du̱kakuvá̱ktat jẹ̱ts ijtpe'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ'ẹ̱ jẹ̱m jya'vin ka̱jxmda, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e viints.

40 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ fariseota̱jk juu' ve'e mya̱a̱tta vye'na jẹ̱tse'e du̱'amọ̱tunajxti, van'it tse'e du̱'amọ̱tutṵ́vidi jẹ̱ Jesús:

—¿Tis, viintspa a̱a̱ts vine'e?

41 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús y'atsọ̱ọ̱jvjidi:

—Jẹ̱m xa miitse'e mviintsada mja'vin ka̱jxmda ku̱x ka'a ve'e xkuva̱kta jẹ̱ts ijtpe'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ'ẹ̱ jẹ̱m mja'vin ka̱jxmda. Pa̱n ka'ats miitse'e ku̱xnu̱jávada jẹ̱ts ve'em miitse'eda, ka'a tse'e ku̱m'itta jẹ̱p tọ̱kin ja̱a̱tp. Jẹ'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e xkakuva̱kta jẹ̱ts ijtpe'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ'ẹ̱ jẹ̱m mja'vin ka̱jxmda, jẹ̱p tse'e tọ̱kin ja̱a̱tp m'itta.

10

Jẹ̱ naa'tók tukmu'a'ixmojkin

1 ’Tyṵ́vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e, pa̱n pa̱n xa ve'e kata̱jkip joma ve'e jẹ̱ naa'tók aka̱'a̱ jẹ̱tse'e tya̱ka viijnk tsọ̱v, jẹ̱ mẹ̱ẹ̱'tspa jẹ̱ katyẹ̱ẹ̱'yvats jẹ'ẹ̱ ve'e.

2 Ax pa̱n pa̱n tse'e ta̱jkip joma ve'e jẹ̱ naa'tók aka̱'a̱, jẹ̱ carnero vinténivats jẹ'ẹ̱ ve'e.

3 Jẹ̱ jayu juu' ve'e du̱'ix'ijtp jẹ̱ naa'tók aka̱'a̱, jẹ'ẹ̱ tse'e yak'avaatsu̱xjup jẹ̱tse'e tyá̱kat. Ax yukmọ̱tukajptup tse'e jẹ̱ carnero jẹ̱ vyinténivada, jẹ̱ xya̱a̱jamts jẹ'ẹ̱ ve'e tyukmuka̱jtsp jẹ̱ kyarneeroda jẹ̱tse'e pyítsumda jẹ̱p naa'tók ja̱a̱tp.

4 Vyintoo'va̱jkipts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ kyarneeroda ku ve'e du̱yakpítsum, jẹ̱tse'e jẹ̱ kyarneero pyana̱jkxjada ku̱x yukmọ̱tukajptupe'e jẹ̱ vyinténivada.

5 Ka'a tse'e du̱pana̱jkxta pa̱ne'e kya'íxada, ñojk'ọ́ye'e du̱kukẹ̱'ẹ̱kta, ku̱x yukmọ̱tukajptupe'e jẹ̱ts viijnk jayu jẹ'ẹ̱ ve'e.

6 Jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Jesús tyukmu'a'ixmojkijidi; ax ka'a tse'e du̱vinmọ́tudi ti ve'e tyijp.

Ve'em xa ve'e jẹ̱ Jesús ax jo'n to'k jẹ̱ ọ̱y carnero vinténiva

7 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjidinuva:

—Tyṵ́vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e, ve'em xa a̱tse'e ax jo'n jẹ̱ naa'tók aka̱'a̱ joma ve'e tya̱ka jẹ̱ carneeroda.

8 Anañu̱joma tse'e pa̱n pa̱n jatye'e miindu too'va̱jkp jẹ̱ts ka'a ve'e a̱ts, jẹ̱ mẹ̱ẹ̱'tspa jo'nts jẹ'ẹ̱ ve'e y'ijtti, ax ka'a tse'e mya̱ja̱pa̱a̱jmjidi a̱ts jẹ̱ njáyuda.

9 Ve'em xa a̱tse'e ax jo'n jẹ̱ naa'tók aka̱'a̱. Pa̱n pa̱n tse'e ta̱jkip joma ve'e a̱ts, tsa̱'a̱k tse'e y'ítu̱t, ve'em tse'e y'ítu̱t ax jo'n jẹ̱

carnero juu' ve'e pítsump tạjkip joma ve'e jẹ naa'tók jẹtse'e jẹ jyụ'kx dụpaa'ty.

10 ’Jẹ'ẹjyji xa ve'e jẹ mẹẹ'tspa ñụmiimp jẹtse'e myẹẹ'tsụt, yak'ọọ'kụt, jẹtse'e yakvintọ́kiyụt; ax jẹ'ẹts ạtse'e nnụmiimp jẹtse'e jẹ jayu dụjayẹjptinit jẹ joojntykin, pu'uk avaada ve'e dụjayẹjptinit.

11 Ve'em xa ạtse'e ax jo'n jẹ ọy carnero vinténiva. Jẹ ọy carnero vinténiva, kyu'ọọ'kapts jẹ'ẹ ve'e jẹ kyarneeroda.

12 Ax pạn pạn tse'e mutoomp jẹ meen kạjx, jẹ'ẹ juu' ve'e dụkajẹ'ẹip jẹ carneeroda, myasọọknupts jẹ'ẹ ve'e jẹ carneeroda jẹtse'e kye'ek ku ve'e dụ'ix jẹts jẹme'e myets jẹ lobo. Van'it tse'e jẹ lobo jẹ carnero dụmach. Juu' tse'e kyamajchp, jẹ'ẹ tse'e yak'anomva'kxyp.

13 Jẹ'ẹ kạjx xa ve'e jẹ jayu kye'ek kụx jẹ meenji jẹ'ẹ ve'e ñụtuump, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtoonka jẹ carneeroda.

14-15 ’Ve'em xa ạtse'e ax jo'n jẹ ọy carnero vinténiva juu' ve'e dụ'ixa jẹ kyarneeroda jẹtse'e jẹ kyarneero y'íxaijiduva. Ve'em ax jo'n ạtse'e jẹ nTee' x'ixa, jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e n'íxaiva, nay vanxúpjyamts ạtse'e jẹ njayu n'íxada, jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e x'íxaiduva. Ve'em ax jo'n to'k jẹ ọy carnero vinténiva dụku'ọọ'ka jẹ kyarneeroda, ve'emts ạtse'e nku'ọọ'kat ạts jẹ njáyuda.

16 Njayejpp xa ạtse'e jẹ viijnk jáyuda juu' ve'e yaja ka'ijttupna. Tun vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e nyakmiinduvat, xkạts'amọtunajxtuvapts ạts jẹ'ẹ ve'e, ve'emts ạtse'e n'ijtnit jẹ'ẹ mạạt ax jo'n jẹ vinténiva juu' ve'e to'k muk ijtp mạạt jẹ kyarneeroda.

17 ’Xtsọjkpts ạtse'e jẹ nTee' kụx nmasạạkp ạtse'e jẹ njoojntykin, ve'emts ạtse'e ntun jẹts ạtse'e njoojntykpạjknuvat.

18 Ni pạna xa ạtse'e jẹ njoojntykin xkapạjkjat pạn joojntykavaamp ạtse'e, ạ́tsamts jẹ'ẹ ve'e nmasọ'ọkup. Njayejpp xa ạtse'e jẹ kutojkụn jẹts ạtse'e nmasọ'ọkụt, jẹts njayẹjppapts ạtse'e jẹ kutojkụn jẹts ạtse'e njoojntykpạjknuvat. Jẹ nTee' ạtse'e xmọọy yạ pava'nụn.

19 Ku ve'e jẹ israeejlit jayu dụ'amọtunajxti juu' ve'e kyọjts, ka'a tse'e kijpx jẹ vinma'yụn dụjayẹjpti.

20 Nụmay tse'e vyaandi:

—¿Tyạjxse'e x'amọtunaxta? Jẹ kọ'ọyjáyuvap xa ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹtse'e tụvyinma'yụntọ́kini.

21 Jẹm tse'e juu' ve'e vaanduva:

—Ni pạna xa ve'e ve'em kyakạts juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap. ¿ẹ'yixjup n'ite'e jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹtse'e dụyakvin'ixpạ́kụt jẹ viints jayu?

Ku jẹ israeejlit jayu jẹ Jesús dụkakuvạjkti

22 Xox aats tse'e vye'na ku ve'e jẹm Jerusalén
dụnụxạạjtónada jẹ mạjạ tsaptạjk.
23 Jẹp tse'e mạjạ tsaptụjkp jẹ Jesús ñaxy tyạka vye'na joma
ve'e jẹ ẹpụtsọọktkụn juu' ve'e Salomón dụxạạj,
24 van'it tse'e jẹ israeejlit jayu ñaa'víttjidi jẹtse'e ñạ'mụxjidi:

—¿Vin'it paatts ạạts mitse'e xyakmẹjtsvinmáyụt? Pạn
mítsam xa ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e
yakkutojknit, nụkọtsụ tse'e ọy.

25 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvjidi:

—Njavaajnjidu xa ạts miitse'eda, ka'ats ạts miitse'e
xjaanchjávada. Jẹ'ẹ juu' jaty ạtse'e ntuump ạts jẹ nTee' jẹ
kyutojkụn kạjx, va'ajtsts jẹ'ẹ ve'e ñụkẹ'xnatạ́ka jẹts pạn
ạtse'e.
26 Ax ka'ats ạts miitse'e xjaanchjávada kụx ka'a ạts miitse'e
njáyuvada, ve'em ax jo'n ạtse'e tụnva'añ,
27 ka'a ve'e ve'em m'itta ax jo'n jẹ carneeroda juu' ve'e
dụyukmọtukajptup jẹ vyinténivada. N'íxats ạtse'e jẹ njáyuda;
xpamiindupts ạts jẹ'ẹ ve'eda.
28 Nmọọydupts ạtse'e jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx
ijtp, ni jẹ vin'ita tse'e kyavintọ́kidat, ni pạ́nats ạts jẹ'ẹ ve'e
xkapạjkjat.
29 Ạ́ts jẹ nTee', juu' ve'e dụnụmạjikạjxp, jẹ'ẹts ạts jẹ'ẹ ve'e
xmọọy, ax ni pạna tse'e kya'ọ'yixjụ jẹtse'e pyạjkụxjụt.
30 Ạ́ts jẹts ạts jẹ nTee', to'kjits ạạtse'e.
31 Van'it tse'e jẹ israeejlit jayu jẹ tsaaj dụvijtsụktinuva
jẹtse'e dụ'ukka'ts'ọọ'kuvaandi.
32 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—May viijnani xa ạtse'e ntun juu' ve'e ọy ạts jẹ nTee'
jẹ kyutojkụn kạjx, ¿ax juu' yạ ọy to'nụn kạjxts ạtse'e
xtsaka'atsuva'anda?
33 Jẹtse'e jẹ israeejlit jayu y'atsọọjvjidi:

—Kụxe'e jẹ Nte'yam tụxvinkọjtspét, jẹ'ẹ kạjx xa ạạts mitse'e
ntsaka'atsuva'añ, ka jẹ'ẹ kạjxap ku ve'e juu' ọy tụxtún. Jayu
xa mits, Nte'yam tse'e mnatyijjụ.
34 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Jẹ Kunuu'kx Jatyán xa ve'e vaamp jẹts jidụ'ụme'e jẹ
Nte'yam vyaajñ: "Nte'yamda xa miitse'eda."
35 Nnụja'vimdinup xa ụụ'me'e jẹts jẹ'ẹ juu' ve'e javyet
jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e nvaat kyatónjụt,
jajtytónjup jẹ'ẹ ve'e. Vaan tse'e jẹ Nte'yam jẹts nte'yamda jẹ'ẹ
ve'e jẹ jayu pạn pạn jatye'e yakmọọydu jẹ Nte'yam jẹ kyạts jẹ
y'ayook.
36 Ax jẹ Nte'yamts ạtse'e apụk xpạạm jẹts ạtse'e ntónụt juu'
jẹ'ẹ ve'e chạjkp, jẹ'ẹts ạtse'e xkẹjx yaja naxviijn. ¿Vintsọts

miitse'e mva'anda jẹts tạ ạtse'e nvinkọjtspét jẹ Nte'yam jẹ'ẹ
kạjx ku ạtse'e tụnva'añ jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk ạtse'e?
37 Pạn ka'a xa ạtse'e ntun juu' ve'e ạts jẹ nTee' tyuump,
ka'ats ạtse'e xjaanchjávadat;
38 ax pạn ntuumpts ạtse'e, óyam ạtse'e xkajaanchjávada,
jaanchjávadats jẹ'ẹ juu' ạtse'e ntuump, ve'em tse'e ọy
xnụjávadat jẹts yam jẹ'ẹ ve'e ạts nja'vin kạjxm ạts jẹ nTee',
jẹts jẹm ạtse'e jẹ'ẹ jya'vin kạjxmpa.
39 Jado'k naxts jẹ'ẹ ve'e dụ'ukmatsuvaandinuva, ax va'ktọ́ki
tse'e.
40 Van'it tse'e jẹ Jesús vyimpijtnuva jẹm jado'k ado'om
Jordán mạjạ nạpa'am. Jẹm tse'e tyaajñ joma ve'e jẹ Juan
yaknạpet y'ijt too'vạjkp.
41 Nụmay tse'e jẹ jayu ñụnạjkxjidi jẹtse'e vyaandi:
—Ka'a xa ve'e jẹ Juan jẹ mạjạ nụja'vin dụtuujn, ax nụjom
tse'e juu' ve'e kyọjts yạ jayu kạjx, tyụ́vamts jẹ'ẹ ve'e.
42 Jẹm tse'e nụmay jẹ jayu dụjaanchja'vidi jẹ Jesús.

11

Ku jẹ Lázaro y'ọọ'kni

1 Pạjkjup tse'e vye'na to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e Lázaro
dụxạạj, jẹm Betania jẹ'ẹ ve'e kyukajpụna, jẹm judéait y'it
jọọtm, jẹ y'uts María jẹts jẹ y'uts Marta jẹ kyajpụnda.
2 Jẹ Maríats jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e ụx'ọọk dụpạạjmji jẹ Mạjạ
Vintsạ́n jẹm tyékum jẹ pa'ajk xoo'kpa nạạj jẹtse'e jẹ vyaajy
dụtukpạ't; jẹ Lázaro, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e y'ajchip.
3 Ax pạjkjup tse'e vye'na jẹ Lázaro, jẹ'ẹ kạjx tse'e nụmẹjtsk
jẹ y'uts dụkạtsụnụkẹjxti jẹ Jesús jidụ'ụm:
—Mạjạ Vintsạ́n, pạjkjup xa jẹ'ẹ ve'e juu' mitse'e ọọy
mtuntsạjkp.
4 Ku ve'e jẹ Jesús dụ'amọtunajxy, van'it tse'e vyaajñ:
—Ka yak'ọọ'kpa pa'amap xa jẹ'ẹ ve'e tụmyachjụ, jẹ'ẹ kạjx
xa ve'e ve'em jyaty jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ myạjin jẹ jyaanchin
ñụkẹ'xnatạ́kat jẹtse'e jẹ pa'am kạjx ñụkẹ'xnatạjkivat ạts jẹ
nmạjin, ạts, jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk.
5 Ax jẹ Jesús, ọọy tse'e dụtuntsọkta y'ijt jẹ Marta mạạt jẹ
y'uts jẹts jẹ Lázaro.
6 Ọyam tse'e jẹ kạts dụmọtu jẹts pạjkjupe'e jẹ Lázaro,
jaa'ktaan tse'e jamẹjtsxạạj joma ve'e vye'na.
7 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk dụnụụjmi:
—Ja'mdinuva jẹm Judea.
8 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñạ'mụxjidi:
—Yak'ixpạjkpa, ụxya námnum xa ve'e jẹ jémit jayu
m'ukka'ts'ọọ'kuvaajnjidi, ¿ax mnạjkxuvaannuvapts mitse'e
jẹm?

9 Jẹtse'e jẹ Jesús ña'mụxjidi:
—¿Tis, ka makmẹjtsk hoorape'e to'k xạạj dụmạạda? Pạn
nto'numdup xa ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, ve'em tse'e
n'ijtumda ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e yọ'yp xụụjụn, ka'a tse'e
jyẹ'pxténa kụx yọ'ype'e jẹja ajajtk it jạạt juu' ve'e yaja naxvi-
ijn;
10 ax pạn ka'a tse'e nkutyo'numda juu' ve'e jẹ Nte'yam
chạjkp, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e yọ'yp jẹja
akọọ'ts it jạạt, jẹ'pxténip tse'e kụx jẹ ajajtke'e ka'ijtụxjup.
11 Van'it tse'e jyaa'kvaajñ:
—Jẹ Lázaro, juu' ve'e nmạạtnayja'vimjụdup, tạ tse'e
myanaxy, ax nạjkxụts ạts dụyakjọtvijụ.
12 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ña'mụxjidi:
—Mạjạ Vintsán, pạn tạ xa ve'e myanaxy, jọtkạda'akup tse'e.
13 Ax jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús tyijp jẹts távani ve'e jẹ Lázaro
y'ạạ'k; ax ve'em tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinmaaydi jẹts jẹ'ẹ
jẹ'ẹ ve'e tyijp ku ve'e jẹ jayu myanaxy.
14 Van'it tse'e jẹ Jesús va'ajts vya'nụxjidi:
—Tạ xa jẹ'ẹ ve'e y'ạạ'k jẹ Lázaro.
15 Xọojntkpts ạtse'e ku ạtse'e jẹm tụnkave'na ku ve'e
tụy'ạạ'k, kụx ve'eme'e nụyojk ọy miits kạjxta jẹtse'e ñụyókat
jẹ mjaanchja'vinda. Ax ja'mụts dụ'íxumda.
16 Jẹ Tomás juu' ve'e tyijtup Xeen Onụk, jidụ'ụm tse'e
dụnụụjmi jẹ myu'ixpạjkpatạjk:
—Ja'mda jẹtse'e yạ Jesús nmạạt'ọọ'kumdat.

Jẹ Jesús xa jẹ'ẹ ve'e pạne'e jẹ jayu dụjoojntykinmọọyp

17 Ku ve'e jẹ Jesús jyẹ'y, maktaxxạạj ítanits jẹ'ẹ ve'e jẹ Lázaro
ñaxtạjkini vye'na.
18 Jẹ Jerusalén tse'e myutámip jẹ Betania, kojkm legua
naxyts jẹ'ẹ ve'e dụmujékuma.
19 Ax nụmay tse'e jẹ israeejlit jayu ọjts dụku'ixta jẹ Marta
jẹts jẹ María, kọjtsjọt'amájivats jẹ'ẹ ve'e ñạjkxti ku ve'e jẹ
y'ajchta y'ạạ'k.
20 Ku tse'e jẹ Marta jẹ kạts dụmọtu jẹts jẹ'ype'e jẹ Jesús,
van'it tse'e dụ'anạjkxi; jẹ María, jéjats jẹ'ẹ ve'e tyạk'aajy
tyaajñ.
21 Ku ve'e jẹ Marta dụmạạtnavyaatji jẹ Jesús, van'it tse'e
dụnụụjmi:
—Mạjạ Vintsán, pạn yaja xa mitse'e kụmve'ni, ka'ats ạtse'e
jẹ n'ajch kụy'ạạ'k.
22 Ax nmụja'vinupts ạtse'e jẹts pạn ti ve'e m'amọ́tup jẹ
Nte'yam, mmọọjyjupts mits jẹ'ẹ ve'e.
23 Jẹtse'e jẹ Jesús ña'mụxji:
—Joojntykpạjknuvap jẹ'ẹ ve'e jẹ m'ajch.
24 Jẹtse'e jẹ Marta y'atsạạjv:

—Nnu̱jaˈvinup xa a̱tseˈe je̱ts joojntykpa̱jknuvap je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe je̱ o̱o̱ˈkpata̱jk jyoojntykpa̱jktinuvat, je̱ xa̱a̱j ku veˈe je̱ jayu yakto̱kimpayo̱ˈynit.

25 Vanˈit tseˈe je̱ Jesús ña̱ˈmu̱xji:

—A̱ts xa je̱ˈe̱ veˈe pa̱neˈe je̱ o̱o̱ˈkpata̱jk du̱yakjoojntykpa̱jktup, nay a̱tsts je̱ˈe̱ veˈeva juuˈ veˈe je̱ jayu du̱joojntykinmo̱o̱yp. Pa̱n pa̱nts a̱tseˈe xjaanchjaˈvip, jyaˈa̱a̱ˈkanamts je̱ˈe̱ veˈe, joojntykpa̱jknuvapts je̱ˈe̱ veˈe jadoˈk nax.

26 Nu̱jom tseˈe pa̱n pa̱n jatyeˈe joojntykidup je̱ts a̱tseˈe xjaanchjávada, ni je̱ vinˈítats je̱ˈe̱ veˈe kyo̱o̱ˈk'o̱o̱ˈktinit. ¿Mjaanchjaˈvipts mitseˈe veˈem?

27 Vanˈit tseˈe je̱ Marta yˈatsa̱a̱jv:

—Veˈem, Ma̱ja̱ Vintsá̱n, njaanchjaˈvip a̱tseˈe je̱ts je̱ Cristo mitseˈe, je̱ Nteˈyam je̱ yˈOnu̱k, juuˈ veˈe vyinko̱o̱n je̱tseˈe myi-innit yaja naxviijn.

28 Ku tseˈe veˈem vyaajñ, vanˈit tseˈe je̱ Marta o̱jts du̱va̱v je̱ yˈuts María. Jidu̱ˈu̱m tseˈe ayuˈuts du̱nu̱u̱jmi:

—Ta̱ xa veˈe myets je̱ yakˈixpa̱jkpa, u̱xe̱m tseˈe mnu̱ké̱xaja.

29 Ko̱o̱jyji tseˈe du̱ˈamo̱tunajxy, vanˈit tseˈe je̱ María tyeni je̱tseˈe je̱ Jesús du̱nu̱nu̱jkx.

30 Je̱e̱na tseˈe kajpu̱n paˈayi vyeˈna je̱ Jesús, je̱m joma veˈe je̱ Marta du̱ma̱a̱tnavyaatji.

31 Ku veˈe je̱ israeejlit jayu juuˈ veˈe du̱ko̱jtsjo̱tˈamá̱jidup je̱ María je̱m tya̱kˈam, je̱ˈe̱ tseˈe du̱ˈixtu je̱ María tyeni je̱tseˈe jatyji pyítsum, vanˈit tseˈe du̱pana̱jkxti, veˈemeˈe du̱nasjaˈvidi je̱ts je̱ Lázaro veˈe na̱jkx du̱nu̱yaˈaxy joma veˈe ñaxta̱jki.

32 Ku tseˈe je̱ María jye̱ˈy joma veˈe je̱ Jesús, vanˈit tseˈe du̱vinko̱xkteni, je̱tseˈe du̱nu̱u̱jmi:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, pa̱n yaja xa mitseˈe ku̱mveˈni, kaˈats a̱tseˈe je̱ nˈajch ku̱yˈa̱a̱ˈk.

33 Ku tseˈe je̱ Jesús du̱ˈix je̱ts yaaxtupeˈe je̱ María je̱ts je̱ israeejlit jayu juuˈ veˈe mya̱a̱tme̱jtstu, tsaachvinmaay tseˈe je̱tseˈe ñavyinmaˈyu̱nmo̱o̱jyji.

34 Vanˈit tseˈe du̱ˈamo̱tutu̱vi:

—¿Jómaseˈe tu̱xyaknaxta̱jkidini?

Je̱tseˈe yˈatso̱o̱jvjidi:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, jaˈmu̱ je̱m je̱tseˈe xˈíxu̱t.

35 Yaax tseˈe je̱ Jesús.

36 Vanˈit tseˈe je̱ israeejlit jayu vyaandi:

—Ixta vintso̱ veˈe du̱tuntsa̱k yˈijt.

37 Je̱m tseˈe juuˈ veˈe vaandu:

—Ya̱ˈa̱ juuˈ veˈe je̱ viints jayu du̱yakvinˈixpa̱jknu, ¿kaˈa tseˈe ku̱yˈo̱ˈyixji je̱tseˈe je̱ maaˈyu̱n ku̱du̱tuujn je̱tseˈe je̱ Lázaro ku̱kyaˈa̱a̱ˈk?

Ku ję̱ Lázaro jyoojntykpą̱jknuva

38 Van'it tse'e ję̱ Jesús ñavyinma'yu̱nmo̱ojyjinuva ję̱tse'e
ñaajktą̱miji joma ve'e ñaxtą̱jki ję̱ Lázaro. Aajntkts ję̱'ę̱ ve'e y'ijt
ję̱tse'e to'k ję̱ mą̱ją̱ tsaaj du̱'aku̱'u̱ju̱.

39 Ję̱tse'e ję̱ Jesús vyaajñ:

—Yakkę̱'ę̱kta ję̱ tsaaj.

Van'it tse'e ję̱ Marta ñą̱'mu̱xji, ję̱ jamya'aju ję̱ y'uts:

—Mą̱ją̱ Vintsą̱n, ¡tą̱ xa ję̱'ę̱ ve'e xyoo'kpą̱jkni!, ku̱x mak-
taxxą̱ą̱j ítani ję̱'ę̱ ve'e y'ą̱ą̱'k.

40 Ax jidu̱'u̱m tse'e ję̱ Jesús ñą̱'mu̱xji:

—¿Ka ve'emap ą̱tse'e tu̱nva'añ ję̱ts pą̱n mjaanchja'vipe'e,
m'íxupts mitse'e ję̱ Nte'yam ję̱ myą̱jin?

41 Van'it tse'e ję̱ tsaaj du̱yakkę̱ę̱kti. Van'it tse'e ję̱ Jesús ję̱m
tsajm tso̱ pyat'ix ję̱tse'e vyaajñ:

—Tata, nkuko̱jtsjip ą̱ts mitse'e ku̱x ą̱tse'e
tu̱xką̱ts'amo̱tunaxy.

42 Nnu̱ja'vip ą̱tse'e ję̱ts xą̱'ma ą̱ts mitse'e xką̱ts'amo̱tunaxy.
Ję̱'ę̱ ką̱jxts ą̱tse'e nva'añ yą̱ nu̱may jayu ję̱ y'o̱'yin ką̱jxta juu'
ve'e yájada, ję̱tse'e du̱jaanchjávadat ję̱ts mits ą̱tse'e xkę̱jxp.

43 Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e mą̱kk kyą̱jts:

—¡Lázaro, pítsumni ję̱p!

44 Van'it tse'e pyítsumni ję̱ Lázaro juu' ve'e uk'o̱o̱'k;
vimpídu̱tts ję̱'ę̱ ve'e ję̱ kyą̱'ą̱j ję̱ tyek mą̱ą̱t ję̱ vit ję̱ts ję̱ vyiijn ję̱
y'aaj vitu̱vinmą̱ts. Ję̱tse'e ję̱ Jesús ñą̱'mu̱xjidi:

—Nu̱kę̱jva'atsta ję̱tse'e xmaso̱'o̱ktat ję̱tse'e ñą̱jkxnit.

Ku ję̱ israeejlit jayu du̱'ukkojtsmojkti ję̱tse'e ję̱ Jesús
ku̱du̱majtsti
(Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Yą̱'ą̱ ką̱jx tse'e nu̱may ję̱ israeejlit jayu juu' ve'e ję̱ María
o̱jts du̱ko̱jtsjo̱t'amą́jada, ję̱'ę̱ tse'e du̱jaanchja'vidu ję̱ Jesús ku
ve'e du̱'ixti juu' ve'e tyoon.

46 Ję̱m tse'e viijnktava juu' ve'e o̱jts du̱'ixta ję̱ fariseotą̱jk
ję̱tse'e du̱tukmumaajntykti juu' ve'e ję̱ Jesús tyoon.

47 Van'it tse'e ję̱ fariseotą̱jk ñay'amojkijidi mą̱ą̱t ję̱ tee'tą̱jk
ję̱ vyintsą̱nda ję̱ts pą̱n pą̱n jatye'e du̱nu̱mą́jiduvap ję̱p
tsaptu̱jkp, ję̱tse'e vyaandi:

—¿Vintso̱se'e njátkimdat? Tyuump xa ve'e may ję̱ mú̱jit
nu̱ja'vin ję̱ jayu.

48 Pą̱n nyakjajtjimdup xa ve'e, anañu̱joma tse'e
jyaanchjávajadat, van'it tse'e ję̱ rómait yakkutojkpa myę́tstat
ję̱tse'e du̱yakkuto̱kidat yą̱ nmą̱ją̱ tsaptą̱jkamda ję̱tse'e
xpą̱jkjimdinit yą̱ n'ítamda yą̱ nnaaxamda.

49 Ax to'kts ję̱'ę̱ ve'e juu' ve'e Caifás du̱xą̱ą̱j, ję̱'ę̱ juu' ve'e ję̱
joojnt ve'nip tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsą̱niką̱jxp ję̱ tee'tą̱jkta, ję̱'ę̱
tse'e vaan:

—Ka'a xa miitse'e xtinu̱jávada,
50 ka'a tse'e xpayo̱'yduva je̱ts u̱u̱'m je̱ n'o̱'yinamda je̱'e̱ ve'e
ku ve'e to'kji je̱ jayu du̱ku'o̱o̱'kat je̱ njáyuvamda je̱ts ka'a ve'e
ku ve'e kyutǫ́kiyu̱t nu̱jom je̱ israeejlit jayu.
51 Ax ka je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱napts je̱'e̱ ve'e ve'em
vyaajñ, je̱'e̱ ka̱jxe'e ku̱xe'e je̱ joojnt vye'na tee' juu' ve'e
du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta, je̱'e̱ ka̱jx tse'e vyaajñ ku̱xe'e
je̱ Nte'yam myo̱o̱jyji ve'em je̱ vinma'yu̱n, vaan tse'e je̱ts
kyu'o̱o̱'kape'e je̱ Jesús je̱ israeejlit jayu.
52 Ax ka je̱'e̱jyap tse'e kyu'o̱o̱'kap, kyu'o̱o̱'kivap je̱'e̱
ve'e pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱ israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e
du̱yaknay'amókajat nu̱jom je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱kta juu' ve'e
tsu̱u̱nidup muxim muyam yaja naxviijn.
53 Je̱ xa̱a̱jji tse'e du̱'uknu̱pa̱a̱jmtkidi je̱ israeejlit jayu juu'
ve'e du̱nu̱májidup je̱tse'e ku̱du̱yak'o̱o̱'kti je̱ Jesús.
54 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Jesús kyo̱o̱'knaajkke̱'xjini joma ve'e je̱
israeejlit jayu, ñojk'ǫ́ye'e cha̱a̱'n je̱m judéait y'it jo̱o̱tm je̱tse'e
ñu̱jkx je̱m kajpu̱n ka̱jxm juu' ve'e Efraín du̱xa̱a̱j, je̱ vinva'ajts
it muta̱m. Je̱m tse'e y'ijt je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk ma̱a̱tta.
55 Tuntá̱minup tse'e vye'na ku ve'e je̱ israeejlit jayu je̱
pascua xa̱a̱j du̱tóndat. Nu̱may je̱ jayu juu' ve'e tso̱o̱'ndu may
viijn, je̱m tse'e Jerusalén vyimpe̱jtti je̱tse'e ñaajkva'atsjadat
namka'anume'e je̱ pascua xa̱a̱j du̱paa'ty.
56 Y'íxtidupts je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús. Ku ve'e je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp
vye̱'nada, je̱tse'e ñay'amo̱tutǫ́vijidi:
—¿Vintso̱s miitse'e mva'anda? Ka'a xa vine'e je̱ Jesús myínu̱t
xa̱a̱jiva.
57 Tá̱vani tse'e je̱ fariseota̱jk je̱ts je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱nda
du̱pava'anda je̱ts pa̱n pa̱ne'e du̱nu̱ja'vip joma ve'e y'it je̱
Jesús, je̱tse'e du̱'avánadat, ve'em tse'e ku̱y'o̱'yixjidi je̱tse'e
ku̱du̱majtsti.

12

To'k je̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱pa̱a̱jmji je̱ pa'ajk xoo'kpa na̱a̱j je̱ Jesús
(Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9)

1 Jatojtu̱k xa̱a̱j tse'e kya'it vye'na je̱tse'e je̱ pascua xa̱a̱j
du̱paa'tu̱t, van'it tse'e je̱ Jesús ñu̱jkx je̱m Betania, je̱m joma
ve'e chu̱u̱na je̱ Lázaro juu' ve'e yakjoojntykpa̱jknuva.
2 Je̱m tse'e je̱ a'ox du̱yak'o̱'yidi je̱ Jesús ka̱jx, je̱ Marta
tse'e patto'nip; je̱ Lázaro je̱ts je̱ javya̱a̱'kxta̱jk, je̱m tse'e
du̱ma̱a̱t'a'óxidi je̱ Jesús.
3 Van'it tse'e je̱ María du̱yaknu̱jkx kojkm litro jo'n je̱ pa'ajk
xoo'kpa na̱a̱j je̱tse'e du̱pa̱a̱jmji je̱m je̱ Jesús tyékum. Va'ajts
tsǫ́vaxts je̱'e̱ ve'e je̱ pa'ajk xoo'kpa na̱a̱j je̱ts tum je̱ nardo aajy

ojts pu̱m. Van'it tse'e je̱ vyaajy du̱tukpa̱'t je̱ Jesús je̱ tyek.
Nu̱jom tse'e je̱ ta̱jk pya'ajkxoo'kpa̱jkku̱jx.
4 Van'it tse'e je̱ Judas Iscariote kya̱jts, je̱ Simón je̱ myajntk,
nu̱to'k je̱ nu̱makme̱jtsk ixpa̱jkpada, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Jesús
du̱pa̱a̱mnup je̱m je̱ jayu kya̱'m juu' ve'e tso'oxpa̱jkju̱dup.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
5 —¿Tya̱jx tse'e nu̱yojk o̱y tu̱kyayakta̱a̱'k ya̱ pa'ajk xoo'kpa
na̱a̱j ax jo'n je̱ meen juu' ve'e to'k joojnt nu̱mutún je̱tse'e je̱
ayo̱o̱va jayu ku̱yakmo̱o̱ydi?
6 Ax ve'em tse'e je̱ Judas ñatyijji je̱ts je̱'e̱ ka̱jxe'e ve'em vyaajñ
ku̱x je̱ ayo̱o̱va jayu ve'e tyukma̱'tp; ax ka'a tse'e, ve'em tse'e
vyaajñ ku̱x me̱e̱'tspe'e, je̱'e̱ tse'e du̱ka̱'mip je̱ apa̱jkin joma
ve'e je̱ meen du̱jaye̱pta, je̱pji tse'e du̱puka̱n juu' ve'e je̱p
pya̱a̱mdup.
7 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Maso̱'o̱ku̱, kyo̱o̱jnu̱k xa ya̱'a̱ ve'e ta̱a̱v je̱tse'e
tu̱du̱'apa̱a̱mdu̱ka a̱ts je̱ nnu̱naxta̱jkin.
8 M'íttap xa miitse'e xa̱'ma je̱ ayo̱o̱va jayu ma̱a̱tta; je̱ts a̱ts,
ka'ats a̱tse'e n'ítu̱t xa̱'ma miits ma̱a̱tta.

Ku je̱ tee'ta̱jk du̱'ukko̱jtsmojkti je̱tse'e je̱ Lázaro
ku̱du̱yak'o̱o̱'kti

9 Nu̱may tse'e je̱ israeejlit jayu du̱nu̱ja'vidi je̱ts je̱me'e Be-
tania je̱ Jesús; na̱jkxtu tse'e je̱m, ka je̱ Jesús ka̱jxjyap, je̱'e̱
ka̱jxpa ve'e je̱tse'e je̱ Lázaro du̱'íxtuvat, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Jesús
yakjoojntykpa̱jknuva ku ve'e y'uk'a̱a̱'k.
10 Van'it tse'e je̱ tee'ta̱jk je̱ vyintsa̱n du̱ko̱jtsmojkti je̱tse'e
ku̱du̱yakjay'o̱o̱'kju̱duva je̱ Lázaro
11 je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e nu̱may je̱ israeejlit jayu myaso̱o̱kjidini
je̱tse'e je̱ Jesús du̱jaanchja'vidi.

Ku je̱ Jesús tya̱jki je̱p Jerusalén
(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

12 Je̱ ku'óxit tse'e je̱ nu̱may jayu juu' ve'e o̱jtstu je̱m Jerusalén
pascua xa̱a̱jiva, je̱'e̱ tse'e je̱ ka̱ts du̱mo̱tudu je̱ts je̱'yavaampe'e
je̱ Jesús je̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm,
13 van'it tse'e du̱pa̱pa̱jkti je̱ tu̱u̱xu̱x aajy je̱tse'e du̱'ana̱jkxidi
je̱ Jesús, ma̱kk tse'e jidu̱'u̱m kyo̱jtsti:
—¡Yakma̱ja yakjaancha xa ve'e je̱ Nte'yam y'ijtnit!
¡Yak'o̱ñu̱ko̱jtsip xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa
juu' ve'e miimp je̱ Ma̱ja̱ Vintsa̱n ka̱jx!
14 Van'it tse'e je̱ Jesús du̱yakjay'íxtiji to'k je̱ burro, je̱tse'e
du̱tuktsu̱u̱ni, ve'em ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
15 Kadi mtsa̱'a̱gada, jerusaleenit jáyuda,
ixta je̱ts je̱me'e burro ni'kxm jye'ya je̱ myakkutojkpada.

16 Ka'a tse'e dṵvinmǫ́tudi jẹ̱ y'ixpa̱jkpata̱jk juu' ve'e toojnju
kǫ̱jtsju; tá̱vani ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵyakma̱ja dṵyakjaancha
vye'na jẹ̱ Jesús, van'it tse'e dṵjaa'myẹ̱jtsti jẹ̱ts ve'eme'e tyoo-
jnji kyǫ̱jtsji nṵjom juu' ve'e ijtp jẹ̱ Jesús ka̱jx jẹ̱p Kunuu'kx
Jatyán kṵjxp.
17 Jẹ̱ nṵmay jayu juu' ve'e ijttu jẹ̱ Jesús ma̱a̱t van'it ku
ve'e dṵyaxpítsum jẹ̱ Lázaro joma ve'e y'uknaxta̱jki jẹ̱tse'e
dṵyakjoojntykpa̱jknuva ku ve'e y'uk'a̱a̱'k, jẹ̱'ẹ̱ tse'e myaajn-
tyktu juu' jatye'e y'ixtu.
18 Nṵmay tse'e jẹ̱ jayu dṵ'ana̱jkxidi jẹ̱ Jesús kṵx myǫ́tudu
ve'e jẹ̱ ma̱ja̱ nṵja'vin juu' ve'e tyoon ma̱a̱t jẹ̱ Lázaro.
19 Van'it tse'e jẹ̱ fariseota̱jk ñavyaajnjidi:
—Íxtats n'it jẹ̱ts ka'a ve'e y'ǫ̱ya juu' ve'e njatonuva'numdup,
nṵjom xa ve'e jẹ̱ jayu tyumpanṵjkxjṵ.

Ku jẹ̱ jayu juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlitap, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵ'íxtidu jẹ̱ Jesús

20 Jẹ̱'yduva tse'e xa̱a̱jiva jẹ̱ jayu juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlitap
jẹ̱m Jerusalén, jẹ̱ Nte'yamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e vyinjavavaandup vy-
intsa̱'a̱gavaandup.
21 Van'it tse'e jẹ̱ jayu dṵvinkutá̱midi jẹ̱ Felipe, betsáidait
jayu jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱m galiléait y'it jǫǫ̱tm, jẹ̱tse'e dṵmunoo'kxtkti.
Jidṵ'ṵm tse'e dṵnṵṵjmidi:
—Jẹ̱ Jesús xa a̱a̱tse'e nja'ixuvaampy.
22 Van'it tse'e jẹ̱ Felipe ǫ̱jts dṵvaajñja jẹ̱ Andrés, jẹ̱tse'e
nṵmẹ̱jtsk ǫ̱jts dṵvaajnjada jẹ̱ Jesús.
23 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mṵxjidi:
—Tá̱vani xa ve'e jẹ̱ tiempo jyẹ̱'yni jẹ̱ts a̱tse'e ntsaachpaatnit
jẹ̱tse'e a̱ts jẹ̱ nma̱jin ñṵkẹ̱'xnatá̱kat, a̱ts, jẹ̱ Jayu Juu' ve'e
Nṵpa̱a̱mdṵka Ijtp.
24 Tyṵ́vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e,
pa̱n ka'a xa ve'e to'k jẹ̱ trigo ta̱a̱mt ñaxka̱da'aky jẹ̱ja naxkṵjx,
jẹ̱tse'e myux, jẹ̱tse'e vyintǫ́kini jẹ̱ pi'k trigo ta̱a̱mt juu' ve'e
tṵy'it, to'k jẹ̱ trigo pajkjyamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ítṵt; ax pa̱n vintǫ́kipts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e myux, ta̱'map tse'e ǫǫ̱y.
25 Pa̱n pa̱n xa ve'e nṵyojk dṵtsǫ̱jkp jẹ̱ ñaxviijnit joojn-
tykin jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp,
yakvintǫ́kiyupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e; ax pa̱n pa̱n tse'e dṵmasǫǫ̱knup jẹ̱
ñaxviijnit joojntykin kṵxe'e dṵtsa̱k nṵyojk jẹ̱ joojntykin juu'
ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, jyayẹ̱jpnupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ joojntykin juu'
ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
26 Pa̱n pa̱n tse'e dṵtsǫ̱jkp jẹ̱ts a̱tse'e xmutónṵt xmupá̱kṵt,
va'ants a̱tse'e xpaminṵ; pa̱n jómats a̱tse'e n'it, jẹ́jats jẹ̱'ẹ̱ ve'e
y'ijtpat. Pa̱n pa̱n xa a̱tse'e xmutoomp xmupa̱jkp, mǫ̱'ǫ̱jupts
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ ma̱jin a̱ts jẹ̱ nTee'.

Ku jẹ̱ Jesús dṵ'ava'ni jẹ̱ y'ǫ̱ǫ̱'kṵn

27 ’Qǫy xa ạtse'e ntunnavyinma'yụnmạ'ạjụ. ¿Vintsǫs ạtse'e
kụnva'añ? ¿Va'anup ạts vine'e: “Tata, kadi xyakjaty jẹ̱ts
ạtse'e xtukkạda'akụt yạ tsaachpaatụn”? Ka'a xa ạtse'e ve'em
nva'anụt kụx yạ'ạam ạtse'e nnụmiimp.
28 Tata, va'an tse'e dụtunjụ jẹ̱tse'e jẹ jayu mvinjávajat mv-
intsạ'ạgajat.
Van'it tse'e to'k jẹ ayook yakmǫtu juu' ve'e jẹm tsapjǫǫtm
tsǫǫ'mp. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Tạ ạtse'e ntun juu' ạtse'e jẹ jayu xtukvinja'vip
xtukvintsạ'kip, njaa'któnupts ạtse'e juu' ạtse'e jẹ jayu
xjaa'ktukvinjávap xjaa'ktukvintsạ'ạgap.
29 Jẹ nụmay jayu juu' ve'e jẹm ijttu jẹ̱tse'e dụ'amǫtunajxti,
jẹ'ẹ tse'e vaandu jẹ̱ts jẹ añu ve'e yaax, jẹm tse'e juu' ve'e
vaanduva:
—To'k xa ve'e jẹ ángeles tụmyukạtsjụ.
30 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Ka ạts kạjxap xa ve'e yạ ayook tụyakmǫtu, miits kạjxta
yạ'ạ ve'e.
31 Ụxyam tse'e yak'íxụt pạn tyạjxe'e jẹ tsaachpaatụn
yakmǫǫydinit jẹ jayu juu' ve'e dụkakuvạjktup jẹ Nte'yam,
ụxyamts ạtse'e mpavǫjpnit jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e
dụyakkutojkjip jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ Nte'yam dụtso'oxpạjktup.
32 Ku ạtse'e xyakkạjxmpojtụktat, van'itts ạtse'e nụjom jẹ
jayu nvǫ́vụt jẹ̱tse'e y'ijttinit joma ve'e ạts.
33 Jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu tyukvinmǫtu jẹ̱ts vintsǫ ve'e y'ǫǫ'kụt ku
ve'e vẹẹ'n jẹ it ñáxụt.
34 Ax van'it tse'e jẹ nụmay jayu y'atsǫǫjvjidi:
—Ve'em xa ạạtse'e n'amǫtunajxy jẹp Kunuu'kx Jatyán
kụjxp jẹ̱ts xạ'ma kạjxe'e jẹ Cristo jyoojntykinit, ¿ax vintsǫts
mitse'e mva'añ jẹ̱ts tun vinkǫpk jẹ'ẹ ve'e jẹ̱ts mitse'e m'ǫǫ'kụt
ku ve'e jẹ jayu myakkạjxmpojtụkjụt? Pạn m'ǫǫ'kp xa mitse'e,
ka mítsapts jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo. ¿Ti jayu ve'e mnatyijjụ juu' ve'e
nụpạạmdụka ijtp?
35 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsǫǫjvjidi:
—Ve'em xa ạtse'e ax jo'n to'k jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa.
Jaa'k'ítup xa ạtse'e miits mạạtta javẹẹ'n. Yǫ'ǫyda namvaate'e
xmạạdada jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa, ve'em tse'e mkapaa'tjadat
jẹ akǫǫ'ts it, kụx pạn pạne'e yǫ'yp jẹja akǫǫ'ts it jạạt, ka'ats jẹ'ẹ
ve'e dụnụjava pạn joma tsǫ ve'e ñụjkx.
36 Jaanchjávada ạts namvaat ạtse'e n'it miits mạạtta, ve'em
tse'e m'íttat ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹja ajajtk it jạạt yǫ'yp.
Ku tse'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e chạạ'n, ka'ats jẹ'ẹ ve'e
ñaajknụkẹ'xnatạjkiji.

Jẹ'ẹ pạn tyạjx kạjxe'e jẹ israeejlit jayu jẹ Jesús
dụkajaanchja'vidi

37 Jyatoon tse'e jẹ Jesús may jẹ mújit nụja'vin jẹja jẹ jayu
vyinkujkta, ax ka'a tse'e jẹ jayu jyaanchja'vijidi.
38 Van'it tse'e tyoojnji jẹ ayook juu' ve'e jyaay jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpa Isaías. Jidụ'ụm tse'e dụjaajy:
Mạjạ Vintsạ́n, ¿pạn tse'e dụjaanchja'vip juu' ạạtse'e n'ava'nip,
pạne'e tụxyaknụkẹ'xnatạjkija jẹ mkutojkụn?
Jidụ'ụm tse'e dụjaajy.
39 Ax ve'em tse'e kya'ọ'yixjidi jẹtse'e dụjaanchjávadat jẹ
Jesús kụx jaayva ve'e jẹ Isaías jidụ'ụm:
40 Jẹ Nte'yam xa ve'e pạạjmjụdu viints jẹts mạkk jẹ kyuvajkta,
ve'em tse'e juu' dụka'íxtat jẹtse'e juu' dụkavinmọ́tudat,
ka'ats ạtse'e xnụminuva'andat jẹts ạtse'e nyakjọtkạda'aktat.
41 Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em dụjaajy jẹ Isaías kụx y'ixe'e jẹ Jesús jẹ
myạjin jẹtse'e jẹ Jesús dụ'ava'ni.
42 Jyave'ema tse'e, nụmay tse'e jẹ israeejlit jayu juu' ve'e
dụnụmạ́jidup, jẹ'ẹ tse'e dụjaanchja'vidu jẹ Jesús; ax ka'a tse'e
jẹ jayu dụtuknụja'vidi kụx chạ'kidupe'e jẹ fariseotạjk jẹ'ẹ
kạjx ku ve'e kyọọ'kyakkuvạjktinit jẹp tsaptụjkp;
43 nụyojke'e dụtsọkta jẹ mạjin juu' ve'e jẹ jayu mọọjyjụdup
jẹts ni ka'a ve'e jẹ mạjin juu' ve'e jẹ Nte'yam yajkyp.

Jẹ Jesús jẹ kyạts jẹ y'ayook kạjxe'e jẹ jayu yaktọkimpayọ'ynit

44 Van'it tse'e jẹ Jesús mạkk kyạjts, jẹtse'e vyaajñ:
—Pạn pạn xa ạtse'e xjaanchja'vip, ka ạ́tsjyapts jẹ'ẹ ve'e
xjaanchja'vip, jyaanchja'vivapts jẹ'ẹ ve'e ạts jẹ nTee', juu'
ạtse'e xkẹjxp.
45 Pạn pạnts ạtse'e x'ixp, y'íxpapts jẹ'ẹ ve'e pạn ạtse'e xkẹjxp.
46 Ve'em ax jo'n jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa, ve'emts ạtse'e
nmiijn yaja naxviijn; pạn pạnts ạtse'e xjaanchja'vip, ka'a
tse'e tyánụt jẹja akọọ'ts it jạạt.
47 Ax pạn pạn tse'e dụ'amọtunajxp ạts jẹ nkạts jẹ n'ayook
jẹtse'e dụkamạjạpụm, ka ạts kạjxapts jẹ'ẹ ve'e yakmọọynit
jẹ tsaachpaatụn juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtnup, kụx ka jẹ'ẹp xa
ạtse'e nnụmiimp yaja naxviijn jẹts ạtse'e jẹ jayu nmọọynit jẹ
tsaachpaatụn juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtnup, jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e
jẹ jayu nmọọynit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
48 Pạn pạn xa ạtse'e xkakuvạjkp jẹtse'e dụkakuvụk juu'
ạtse'e nkạjtsp, jẹ́manits jẹ'ẹ ve'e juu' kạjx jẹ'ẹ ve'e yakmọọynit
jẹ tsaachpaatụn juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtnup; jẹ'ẹ juu' ạtse'e
nkạjtsp, jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em jyajtnit jẹ xạạj ku ve'e jẹ jayu
yaktọkimpayọ'ynit.
49 Kụx ka yạ n'avintsọ vinma'yụn kạjxap xa ạtse'e juu'
nkạts, ạts jẹ nTee', juu' ạtse'e xkẹjxp, jẹ'ẹts ạtse'e xtukpavaan
juu' ạtse'e nkạjtsp.
50 Ax nmụja'vipts ạtse'e jẹts juu' ve'e ạts jẹ nTee'
pyavaampy, yajkypts jẹ'ẹ ve'e jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma

kạjx ijtp. Ax ve'em tse'e, pạn juu'ts ạtse'e nkạjtsp, ve'emts ạts jẹ'ẹ ve'e nkạts ax jo'n ạtse'e jẹ nTee' xnụụjmi.

13

Ku jẹ Jesús dụpakpuj jẹ y'ixpạjkpatạjk

1 Jado'k xạạjji tse'e kya'it jẹtse'e jẹ pascua xạạj dụpaa'tụt, jẹ xạạj ku ve'e jẹ israeejlit jayu dụjaa'myẹ́tsta vintsọ ve'e jẹ Nte'yam ọjts dụyakpítsumni jẹ jyụjpit jáyuda jẹm Egipto. Ñụja'vi tse'e jẹ Jesús jẹts tạ ve'e dụpaatni pạn vin'ite'e dụmasọọknit yạ naxviijnit it jẹtse'e vyimpijtnuvat joma ve'e jẹ Tyee'. Chọjkam jẹ'ẹ ve'e jẹ jyayu juu' ve'e yaja naxviijn, ax ụxyam tse'e dụyaknụkẹ'xnatạ́ka jẹts ọọye'e dụtuntsạk.

2-3 Tạ́vani tse'e jẹ Satanás dụyakvinmamya'aty vye'na jẹ Judas Iscariote, jẹ Simón jẹ myajntk, jẹtse'e jẹ Jesús dụpạạmnit jẹm jẹ jayu kyạ'm juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup. Ñụja'vi ve'e jẹ Jesús jẹts jẹme'e chạạ'n joma ve'e jẹ Nte'yam jẹts nạjkxnuvape'e jẹm, jẹtse'e jẹ Tyee' myọkyạjxji jẹ kutojkụn. Ạjxtktup tse'e vyẹ'nada a'óxiva,

4 van'it tse'e jẹ Jesús tyeni, jẹ vyitạni'kx dụyakkeek, jẹtse'e ñatyuktiintsoojmji jado'k jẹ vit.

5 Van'it tse'e jẹ tsoxk nạạj dụ'atẹ'mi jẹm apạjkin jọọtm jẹtse'e dụpakpoj'ukvaajñ jẹ y'ixpạjkpatạjk, jẹtse'e dụyaktạạtsni jẹ tyekta mạạt jẹ vit juu' ve'e natyuktiintsoojmju.

6 Ku tse'e jẹ Simón Pedro dụtukjẹ'y jẹtse'e dụpakpójụt, van'it tse'e jẹ Pedro vyaajñ:

—Mits, Mạjạ Vintsạ́n, ¿mits ạtse'e xpakpojuvaamp?

7 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsạạjv:

—Ka'a ve'e xnụjava ti ạtse'e ntuump; ụx'ọọknum tse'e xnụjávat.

8 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ Pedro ñạ'mụxji:

—Ni jẹ vin'ita xa ạts mitse'e xkapakpójụt.

Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:

—Pạn ka'a xa ạts mitse'e mpakpuj, ka'a tse'e tii x'ukjayẹjpnit ạts mạạt.

9 Jẹtse'e jẹ Simón Pedro y'atsạạjv:

—Pạn ve'emame'e, Mạjạ Vintsạ́n, ka ạts yạ ntékjyap tse'e mpójup, pojpa to'k aaj ạts yạ nkạ'ạj jẹts ạts yạ nkuvajk.

10 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:

—Pạn pạn xa ve'e tsi'ivani, ka'a tse'e vyinkọpka jẹtse'e jyaa'kva'atsụt, jẹ tyekji ve'e, kụx va'ajtsani ve'e nụjom. Mva'ajtsani xa miitse'eda, ọ́yame'e kyah'anañụjoma.

11 Jẹ'ẹ kạjx tse'e vyaajñ jẹts ka'a ve'e anañụjoma vya'ajtsada kụx ñụja'vinup jẹ'ẹ ve'e jẹts pạne'e pạạjmjinup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup.

12 Ku ve'e dụpakpojkạjxti, van'it tse'e jẹ Jesús jẹ vyitạni'kx
dụpạạmnuva, jẹtse'e y'ạjxtknuva a'óxiva, jẹtse'e dụnụụjmidi:
—¿Mvinmọ́tudu tse'e tạạv juu' ạts miitse'e tụntoojnjada?
13 Miits ạtse'e xtijtup Yak'ixpạjkpa jẹts Mạjạ Vintsạ́n,
pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ve'em xkọ́tstat, kụx
jẹ'ẹm xa ạtse'e;
14 ax pạn ạtsts miitse'e tụmpakpojta, ạts, jẹ mMạjạ
Vintsạnda jẹts jẹ mYak'ixpạjkpada, ve'em tse'e dụtsọjkpa
jẹtse'e mnapyakpojjụduvat to'k jado'k.
15 Ve'em ạts miitse'e tụntoojnjada ax jo'n jẹ toompa
dụmutún jẹ vyintsạ́n; tonda tse'e ve'em to'k jado'k.
16 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, jẹts
ni pạn toompa ve'e ve'em dụkanụmạja ax jo'n jẹ vyintsạ́n,
jẹts ni pạn kukạ́tsiva ve'e ve'em dụkanụmạja ax jo'n jẹ'ẹ juu'
ve'e kẹjxjup; nay ve'empats miitse'eda, ka'a ve'e xnụmạ́jada
ax jo'n ạts.
17 Pạn mnụja'vidup xa yạ'ạ ve'e jẹtse'e xkutyóndat, xọọn
tse'e m'ijttinit.
18 'Ka anañụjómap ạts miitse'e ntijta, nnụja'vinup xa ạtse'e
pạn pạn jaty ạtse'e nvinkọọn, kụx nụpạạmdụkani jẹ'ẹ ve'e
jẹtse'e tyónjụt jẹ Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp jẹts
vintsọ ạtse'e njátụt. Jidụ'ụm tse'e vya'añ: "Jẹ'ẹ juu' ạtse'e
nmạạtkaayp nmạạt'uukp, jẹ'ẹts ạtse'e xnụva'kụmpijtnup."
Jidụ'ụm tse'e vya'añ.
19 Too'vạjkp xa ạtse'e n'ava'ni jẹts jẹ'ẹ ạtse'e, jẹts ku ve'e
tyónjụt, van'it tse'e xjaanchjávadat jẹts jẹ'ẹm ạtse'e juu' ạtse'e
nkọjts.
20 Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, pạn
pạne'e dụkuvạjkp jẹ'ẹ pạn ạtse'e nkejxp, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax
jo'n ạtse'e kụxkuvụjk; ax pạn pạnts ạtse'e xkuvạjkp, ve'emts
jẹ'ẹ ve'e ax jo'n kụdụkuvụjk pạn ạtse'e xkẹjxp.

Ku jẹ Jesús dụ'ava'ni jẹts jẹ Júdase'e pạ́mjup jẹm jẹ jayu kyạ'm

juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup
(Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ku ve'e ve'em jẹ Jesús vyaajñ, navyinma'yụnmọọjyju
tse'e ọọy jẹtse'e va'ajts juu' dụkạjts:
—Tyụ́vam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, jẹts
nụto'ke'e miitsta, jẹ'ẹts ạtse'e xpạ́mup jẹm jẹ jayu kyạ'm juu'
ạtse'e xtso'oxpạjktup.
22 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk ñavyin'ix'apítsumjidi to'k
jado'k kụx ka'a ve'e dụnụjávada pạn pạne'e yaktijp.
23 To'k jẹ ixpạjkpa juu' ve'e jẹ Jesús ọọy tyuntsọjk, jẹja tse'e
jẹ'ẹ pya'ayi kyay.

24 Van'it tse'e jẹ̱ Simón Pedro vya̱'mu̱xji jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús
du̱'amo̱tutú̱vat pa̱n pa̱ne'e tyijp.
25 Van'it tse'e ñamya̱j'a̱a̱'kpẹ̱jtji jẹ̱ja jẹ̱ Jesús kyaka̱viijn,
jẹ̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi:
—Maja̱ Vintsá̱n, ¿pa̱nts jẹ̱'ẹ̱ ve'e?
26 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús y'atsa̱a̱jv:
—Va'an a̱ts ya̱ tsapkaaky du̱yakmuju̱; ax pa̱n pa̱nts a̱tse'e
nmo̱o̱yp, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.
Ax ku tse'e jẹ̱ tsapkaaky du̱yakmuj, van'it tse'e du̱mo̱o̱jy jẹ̱
Judas, jẹ̱ Simón Iscariote jẹ̱ myajntk.
27 Tá̱vani tse'e yakma̱'a̱ vye'na, van'it tse'e jẹ̱ Satanás tya̱jki
jẹ̱m jya'vin ka̱jxm, jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Pa̱n ti ve'e mtonuvaampy, jatyji tse'e tonu̱.
28 Ax ni pa̱na tse'e du̱kanu̱ja'vi juu' ve'e jẹ̱m kaaydup vye'na
jẹ̱ts pa̱n tya̱jxe'e ve'em du̱nu̱u̱jmi.
29 Jẹ̱ Judas tse'e jẹ̱ meen du̱ko̱o̱jnu̱kp, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱m juu'
ve'e vinmaaydu jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús tyijp jẹ̱ts jẹ̱ pascua xa̱a̱j
ve'e na̱jkx du̱patjoya ukpu̱ jẹ̱ ayo̱o̱va jayu ve'e na̱jkx du̱ma̱'a̱
juu'.
30 Ku ve'e jẹ̱ Judas du̱ka̱a̱jn jẹ̱ tsapkaaky, van'it tse'e
pyítsumni. Ko̱o̱'tsani tse'e jẹ̱ it vye'na.

Jẹ̱ nam pava'nu̱n

31 Tá̱vani tse'e jẹ̱ Judas pyítsumni vye'na, van'it tse'e jẹ̱ Jesús
vyaajñ:
—U̱xyam tse'e nu̱kẹ̱'xnatá̱ka tyánu̱t a̱ts jẹ̱ nma̱jin, a̱ts, jẹ̱
Jayu Juu' ve'e Nu̱pa̱a̱mdu̱ka Ijtp, u̱xyam tse'e nu̱kẹ̱'xnatá̱ka
tyaampat jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ mya̱jin jẹ̱ jyaanchin a̱ts ka̱jx.
32 Ax pa̱n nu̱kẹ̱'xnatá̱ka tse'e tyañ jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
mya̱jin jẹ̱ jyaanchin a̱ts ka̱jx, viinm tse'e jẹ̱ Nte'yam
du̱yaknu̱kẹ̱'xnatá̱kat a̱ts jẹ̱ nma̱jin. Tun vẹẹ̱'njits ya̱'a̱ ve'e ya̱
it ñáxu̱t jẹ̱tse'e tyónju̱t kyó̱tsju̱t.
33 Onu̱kta, tun javẹẹ̱'nji xa a̱tse'e njaa'k'ítu̱t miits ma̱a̱tta.
X'íxtadap xa a̱tse'e; ax nay vanxú̱pjyam tse'e ax jo'n a̱tse'e
nnu̱u̱jmidi jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e u̱u̱'m ma̱a̱t ka'ijttup,
vanxú̱pjyamts a̱ts miitse'e nnu̱u̱jmiduva: Ka'a xa ve'e
m'o̱'yixjada jẹ̱tse'e mna̱jkxtat joma a̱tse'e nnu̱jkx.
34 Ya̱ nam pava'nu̱n a̱ts miitse'e nyaktaajnjidup:
Nachó̱kjada to'k jado'k. Ve'em ax jo'n a̱ts miitse'e tu̱ntso̱kta
jo'n, ve'emts miitse'e mnachó̱kjadat to'k jado'k.
35 Pa̱n mnacho̱jkju̱dup xa ve'e to'k jado'k, ñu̱jávadap tse'e
anañu̱joma jẹ̱ jayu jẹ̱ts a̱ts jẹ̱ n'ixpa̱jkpata̱jk miitse'eda.

Ku jẹ̱ Jesús du̱'ava'ni jẹ̱ts jẹ̱ Pedro ve'e kanatyukpá̱kjup
(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34)

36 Van'it tse'e jẹ̱ Simón Pedro y'amo̱tutú̱viji:

—Majạ Vintsạ́n, ¿jómase'e mnụjkx?
Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Joma xa ạtse'e nnụjkx, ka'a tse'e ụxyam m'ọ'yixjụ jẹts
ạtse'e xpatsọọ'nụt, ụx'ọọknume'e.
37 Van'it tse'e jẹ Pedro ñạ'mụxji:
—Majạ Vintsạ́n, ¿tyạjxts ạtse'e xka'ọ'yixjụnum jẹts ạts
mitse'e mpatsọọ'nụt? Nayja'vijup xa ạtse'e jẹts ạtse'e n'ọọ'kụt
mits kạjx.
38 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—¿Mnayja'vijupe'e jẹtse'e m'ọọ'kụt ạts kạjx? Tyụ́vam
xa ạts mitse'e nnụụjma, vaampam ạtse'e, ka'anume'e jẹ
na'atseev y'aya'axy vyẹ'nat, mutoojk náxipts ạts mitse'e
xkanatyukpụkjụ vyẹ'nat.

14

Ni pạna ve'e kyaje'ya joma ve'e jẹ Dios Tee' pạn ka'a ve'e jẹ Jesús dụjaanchjáva

1 'Kadi mnavyinma'yụnmọ'ọjada. Jaanchjávada jẹ Nte'yam,
jaanchja'viduvats ạts.
2 Jẹm ạts jẹ nTee' tyạk'am, jẹm xa ve'e ọọy jẹ it tyun-
jatyjụ joma ve'e jẹ jayu chạạnat; pạn ka'a ve'e kụvye'ema,
tạts ạts miitse'e jẹ xyụp nvaajnjada. Ax nạjkxụts ạts jẹ it
dụ'apạạmdụka joma ve'e m'ijttinit.
3 Ax kuts ạts miitse'e nạjkx jẹ it n'apạạjmtkijada, van'itts
ạtse'e nmiinnuvat jẹts ạts miitse'e min nyaktsọọ'ndini, ve'em
tse'e jẹm m'ijttuvat joma ve'e ạts.
4 Mnụja'vidup xa miitse'e joma ạtse'e nnụjkx,
mnụja'viduvap tse'e jẹ too'.
5 Van'it tse'e jẹ Tomás ñạ'mụxji:
—Majạ Vintsạ́n, ka'a xa ạạtse'e nnụjava pạn joma mitse'e
mnụjkx, ¿vintsọts ạạtse'e nnụjávat jẹ too'?
6 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Ve'em xa ạtse'e ax jo'n to'k jẹ too', ạts kạjx tse'e jẹ jayu
jye'ya joma ve'e jẹ Nte'yam, ạts kạjx tse'e jẹ jayu dụnụjava
jẹ tyụv jẹ'ẹ, ạts kạjx tse'e jẹ jayu jyoojntyka, ni pạna ve'e jẹm
kyaje'ya joma ve'e ạts jẹ nTee' pạn ka'a ạtse'e xjaanchjáva.
7 'Pạn kụx'íxada xa ạts miitse'eda, kụx'íxaiduvats miitse'e ạts
jẹ nTee'; ax m'íxada tse'e ụxyam, jẹts tạ tse'e x'ixta.
8 Van'it tse'e jẹ Felipe ñạ'mụxji:
—Majạ Vintsạ́n, tuk'ixụs ạạts to'k aaj jẹ mTee', jẹ'ẹts ạạtse'e
ntukjọtkạda'akup.
9 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:
—Mits, Felipe, jékani xa ạtse'e n'it miits mạạtta, ¿ka'anum
ạts mitse'e x'ixa? Pạn pạn xa ạtse'e x'ixp, y'íxpapts jẹ'ẹ ve'e

ạ̱ts jẹ̱ nTee'. ¿Ax tyạ̱jxts ạ̱ts mitse'e x'amọ̱tu jẹ̱ts ạ̱ts miitse'e ntuk'íxtat ạ̱ts jẹ̱ nTee'?

10 ¿Ka'a mitse'e xjaanchjáva jẹ̱ts jẹ̱m ạ̱tse'e jẹ̱ nTee' jya'vin kạ̱jxm n'it jẹ̱ts yam jẹ̱'ẹ̱ ve'e ạ̱ts nja'vin kạ̱jxm y'ijtpa? Juu' jaty ạ̱tse'e nkạ̱jtsp, ka yạ̱ n'avintsọ̱ vinma'yụ̱napts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nkạ̱ts. Ạ̱ts jẹ̱ nTee', juu' ve'e ijtp yam ạ̱ts nja'vin kạ̱jxm, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱toomp juu' jaty ạ̱tse'e ntuump.

11 Jaanchjávada jẹ̱ts jẹ̱m ạ̱tse'e jẹ̱ nTee' jya'vin kạ̱jxm n'it, jẹ̱ts ạ̱ts jẹ̱ nTee', yam jẹ̱'ẹ̱ ve'e ạ̱ts nja'vin kạ̱jxm y'ijtpa; uk pạ̱n ka'ats ạ̱ts miitse'e xjaanchjávada, jaanchjávadats ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx juu' jaty ạ̱tse'e ntuump.

12 Tyụ́vam xa ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạ̱jmada, vaampam ạ̱tse'e, pạ̱n pạ̱n xa ạ̱tse'e xjaanchja'vip, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e tyoompap juu' jaty ạ̱tse'e ntuump, jẹ̱tse'e dụ̱jaa'któnụ̱t juu' ve'e jyaa'knụ̱mạ́jip, kụ̱x nạ̱jkxp ạ̱tse'e joma ve'e ạ̱ts jẹ̱ nTee'.

13 Ax pạ̱n tits miitse'e m'amọ́tudup ạ̱ts kạ̱jx, ạ̱tsts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ntónup, ax ve'em tse'e nụ̱kẹ̱'xnatạ́ka tyánụ̱t jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myạ̱jin jẹ̱ jyaanchin ạ̱ts kạ̱jx, ạ̱ts, jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ y'Onụ̱k.

14 Ạ̱ts xa ve'e ntónup jyatía pạ̱n juu' miitse'e m'amọ́tudup ạ̱ts kạ̱jx.

Ku jẹ̱ Jesús jẹ̱ kojtstán dụ̱yaktaajñ jẹ̱ts kyẹ́xupe'e jẹ̱ Espíritu Santo

15 'Pạ̱n xtsọ̱jktup xa ạ̱ts miitse'e, kutyóndats ạ̱ts jẹ̱ mpava'nụ̱n.

16 Ax n'amọ́tuvupts ạ̱tse'e jẹ̱ nTee' jẹ̱tse'e mkẹ̱jxụ̱xjadat jado'k pạ̱ne'e m'ix'ítjadap jẹ̱tse'e xạ̱'ma kạ̱jx y'ijtnit miits mạ̱ạ̱tta.

17 Jẹ̱ Espíritu Saantots jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e tyụ́vam juu' dụ̱toomp dụ̱kọ̱jtsp. Pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱mạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱'njụ̱dup jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱, ka'a tse'e y'ọ̱'yixjada jẹ̱tse'e dụ̱kuvạ́ktat jẹ̱ Espíritu Santo, kụ̱x ka'a ve'e dụ̱'ixta jẹ̱ts ni ka'a ve'e dụ̱'íxada; ax m'íxadats miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e, kụ̱x m'ijttup miitse'e jẹ̱'ẹ̱ mạ̱ạ̱t ụ̱xyam jẹ̱ts jẹ̱m tse'e mja'vin kạ̱jxmda y'ítụ̱t.

18 Ka'a xa ạ̱ts miitse'e nmasọ̱'ọ̱ktat ax jo'n jẹ̱ ku'ạ̱ạ̱'k ónụ̱k kụ̱m'ijtti, miinnuvap xa ạ̱tse'e jẹ̱ts ạ̱tse'e n'ítụ̱t miits mạ̱ạ̱tta.

19 Vẹ̱ẹ̱'n yạ̱'ạ̱ ve'e yạ̱ it ñáxụ̱t jẹ̱ts ạ̱tse'e xkọ̱ọ̱'k'íxtinit jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱mạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱'njụ̱dup jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱; ax miits, x'íxtapts ạ̱ts miitse'eda. Mjoojntykidinup xa miitse'e kụ̱x joojntykip ạ̱tse'e.

20 Jẹ̱ xạ̱ạ̱j tse'e xnụ̱jávadat jẹ̱ts jẹ̱m ạ̱tse'e jẹ̱ nTee' jya'vin kạ̱jxm n'it jẹ̱ts yam miitse'e ạ̱ts nja'vin kạ̱jxm m'ijttuva, nay ve'empats ạ̱tse'e jẹ̱m miits mja'vin kạ̱jxmda n'it.

21 Pạ̱n pạ̱n xa ve'e dụ̱nụ̱ja'vip ạ̱ts jẹ̱ mpava'nụ̱n jẹ̱tse'e dụ̱kutyún, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e pạ̱n ạ̱tse'e xtsọ̱jkp, tsọ̱jkjuvapts jẹ̱'ẹ̱

ve'e ạts jẹ nTee' pạn pạn ạtse'e xtsọjkp, ax ntsọjkpapts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e nnaajknụkẹ'xnatạ́kajat jẹja jẹ'ẹ vyinkujk.

22 Van'it tse'e jẹ Judas ñạ'mụxji, juu' ve'e ka jẹ Iscarióteap:

—Mạjạ Vintsạ́n, ¿tyạjxse'e mnaajknụkẹ'xnatạ́kajat ạạts nvinkujk jẹts ka'a ve'e jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta pạn pạn jatye'e jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụmạạtnavyạạ'njụdup?

23 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:

—Pạn pạn xa ạtse'e xtsọjkp, kyutyuumpts jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e nkạjtsp, tsọjkjuvapts jẹ'ẹ ve'e ạts jẹ nTee', jẹts ạạtse'e nmínụt, ạts jẹts ạts jẹ nTee', jẹts ạạtse'e jẹm jẹ'ẹ jya'vin kạjxm n'ítụt.

24 Pạn pạn xa ạtse'e xkatsọjkp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụkutyún juu' ạtse'e nkạjtsp. Jẹ ixpạjkụn juu' ve'e m'amọtunajxtup, ka ạ́tsapts jẹ'ẹ ve'e njẹ'ẹ, ạts jẹ nTee' jẹ'ẹ ve'e jyẹ'ẹ, jẹ'ẹ juu' ạtse'e xkẹjxp.

25 'Nvaajnjidup xa ạts miits yạ'ạ ve'e nụvinxụp miitse'e m'itta ạts mạạt.

26 Jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e m'ix'ítjadap jẹtse'e ạts jẹ nTee' mtuknụkẹ́xjadat ạts kạjx, jẹ'ẹ tse'e mtuknụja'vikạ́xjadap jẹtse'e mtukjaa'myẹ́tsjadat nụjom juu' ạts miitse'e nvaajnjidup.

27 'Ọy jọọt ạts miitse'e nyaktanda, ạts jẹ n'ọy jọọt ạts miitse'e nmọọydup; ka ve'emap ạts miitse'e nyaktanda ax jo'n dụyaktanda pạn pạn jatye'e jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụmạạtnavyạạ'njụdup. Kadi mnavyinma'yụnmọ'ọjada jẹts kadi mtsạ'ạgada.

28 X'amọtunajxtu ạtse'e ku ạtse'e nvaajñ jẹts nạjkxp ạtse'e, ax miinnuvapts ạtse'e jẹts ạtse'e n'ijtnuvat miits mạạtta. Pạn kụxtsọ́ktats ạtse'e, kụmxọọjntkti tse'e ku ve'e xmọ́tudi jẹts nạjkxp ạtse'e joma ve'e ạts jẹ nTee', kụx jyaa'knụmájip jẹ'ẹ ve'e jẹts ni ka'a ve'e ạts.

29 Ntunvaajnjidu xa ạts miits yạ'ạ ve'e ku ve'e ve'em kyajatyna; ku ve'e ve'em jyátụt, van'itts ạtse'e xjaanchjávadat to'k aaj to'k jọọt.

30 'Ka'a xa ạts miitse'e vinjo'n n'ukjaa'kmạạtnakyọjtsjidinit, kụx miimpe'e jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e dụyakkutojkjip jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ Nte'yam dụtso'oxpạjktup. Ni vinxụ́pats ạts jẹ'ẹ ve'e xkayakkutujkja.

31 Ax ntónupts ạts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e ạts jẹ nTee' xtukpavaan, ve'em tse'e jẹ jayu dụnụjávadat jẹts ntsạjkp ạtse'e jẹ nTee'. Tẹ́nadats jẹts dụja'mda.

15

Jẹ tsaaydum aa'ts jẹts jẹ y'axén tukmu'a'ixmojkin

1 ’Ve'em xa ạtse'e ax jo'n to'k jẹ tsaaydum aa'ts; ax ạts jẹ
nTee', ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e dụkạyoop
dụkạtoomp.
2 Jẹts ạts jẹ njáyuda, ve'emts jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ tsaaydum
aa'ts jẹ y'axenda. Jẹ'ẹ juu' ve'e dụkạyoop dụkạtoomp jẹ
tsaaydum aa'ts, kyụstsujkpts jẹ'ẹ ve'e ọyjuu' axena juu' ve'e
katạ'mip; ax jẹ axén juu' jatye'e tạ'mip, tyuktsojkvaachpts jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e ve'em jyaa'ktạ'mat.
3 Mva'ajtsanda xa miitse'eda jẹ kạts jẹ ayook kạjx juu' ạts
miitse'e tụnvaajnjada.
4 To'k muk tse'e m'ijttinit ạts mạạt jẹts ạtse'e n'ijtpat to'k
muk miits mạạtta. Ka'a ve'e jẹ axén tyạ'ma pạn ka'a ve'e y'it
to'k muk jẹ y'aa'ts mạạt. Ax ve'emts miitse'eda ax jo'n jẹ axén
juu' ve'e katạ'mip pạn ka'a ve'e m'itta to'k muk ạts mạạt.
5 ’Ve'em xa ạtse'e ax jo'n jẹ tsaaydum aa'ts; miits tse'eda ax
jo'n jẹ axenda. Pạn pạn jaty xa ve'e ijtp to'k muk ạts mạạt jẹts
ạtse'e n'it to'k muk jẹ'ẹ mạạt, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ axén
juu' ve'e ọọy tuntạ'mip, kụx pạn ka'a xa ve'e m'itta to'k muk
ạts mạạt, ka'a tse'e m'ọ'yixjada jẹtse'e juu' xtóndat.
6 Pạn pạn xa ve'e ka'ijtp to'k muk ạts mạạt, ve'emts jẹ'ẹ ve'e
ax jo'n jẹ axén juu' ve'e yaktukvijtsvaatsp jẹtse'e tyạạtsni, jẹ'ẹ
tse'e yakpạkmojkp jẹtse'e jẹm jạnjọọtm yakpụm. Jẹm tse'e
tyọọyni.
7 ’Pạn m'ijttup xa ve'e to'k muk ạts mạạt jẹtse'e xyak'íttat
jẹm mja'vin kạjxmda juu' ạtse'e nkạjtsp, amọ́tudats pạn ti
ve'e mtsọjktup, ax myakmọ'ọdap tse'e.
8 Yakmạja yakjaancha tse'e y'it ạts jẹ nTee' ku ve'e m'íttat
ax jo'n jẹ tsaaydum axén juu' ve'e ọọy tuntạ'mip, ve'em tse'e
mnụkẹ'xnatạ́kadat jẹts ạts jẹ n'ixpạjkpa miitse'eda.
9 Ntsọjktupts ạts miitse'eda, ve'em ax jo'n ạtse'e jẹ nTee'
xtsạk; jaa'kyak'ítta ạts jẹ ntsọjkụn jẹm mja'vin kạjxmda.
10 Pạn mkutyoondup tse'e ạts jẹ mpava'nụn,
mnaajk'ítjadapts miitse'e ạts jẹ ntsọjkụn mạạt, ve'em ax jo'n
ạtse'e nkutyún ạts jẹ nTee' jẹ pyava'nụn jẹts ạtse'e nnaajk'ítjụ
jẹ'ẹ jẹ chọjkụn mạạt.
11 ’Nvaajnjidupts ạts miits yạ'ạ ve'e jẹtse'e xjayẹjptinit ạts
jẹ nxọọjntkụn jẹm mja'vin kạjxmda, ax ve'em tse'e pu'uk
avaada mxọọjntktinit.
12 Yạ'ạ xa ve'e ạts jẹ mpava'nụn: Nachọ́kjada to'k jado'k,
ve'em ax jo'n ạts miitse'e tụntsọkta jo'n.
13 Ka'a xa ve'e y'ukjẹ́jini nụyojk jẹ tsọjkụn ax jo'n
jẹ tsọjkụn ku ve'e jẹ jayu dụku'ọọ'ka pạn pạn jatye'e
myạạtnayja'vijidup.
14 Miitsta xa jẹ'ẹ ve'eda juu' ạtse'e nmạạtnayja'vijidup pạn
mtoondupe'e juu' ve'e ntukpavaandup.

15 Ka'a ạts miitse'e n'uktijtinit toompada, kụx jẹ toompa, ka'a jẹ'ẹ ve'e dụnụjava pạn ti ve'e jẹ vyintsạ́n tyuump. Jẹ'ẹ ạts miitse'e ntijta jayu juu' ạtse'e ọọy ntunmạạtnayja'vijidup, kụx ntuknụja'vidu ạts miitse'e nụjom juu' ạtse'e n'amọtunajx juu' ve'e ạts jẹ nTee' kyọjts.

16 Ka miitsap xa ạtse'e xvinkọọndu; ạts miitse'e nvinkọọndu jẹtse'e mpạạmdi jẹtse'e m'ijttinit ax jo'n jẹ tsaaydum axén juu' ve'e ọọy tuntạ'mip jẹtse'e jyek jẹ tyạạjm, mtóndape'e juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, jẹtse'e jyẹ́kụt juu' ve'e mtóndap. Pạn mtoondup tse'e ve'em, mmọ'ọjadapts ạts jẹ nTee' pạn ti ve'e m'amọ́tudup ạts kạjx.

17 Ax jẹ'ẹts ạts miitse'e ntukpavaandup jẹtse'e mnachọ́kjadat to'k jado'k.

Ku jẹ jayu dụkatsọkta jẹ Jesús jẹts pạn pạn jatye'e panạjkxjụdup

18 'Pạn ka'a xa ve'e mtsọ́kjada jẹ jayu juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, nụjávada tse'e jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e too'vạjkp xkatsọjktup.

19 Pạn kụxmạạtnavyạạ'njadats miits jẹ'ẹ ve'e, kụmtsọ́kjadats miits jẹ'ẹ ve'eda, ve'em ax jo'n dụtsọkta pạn pạn jatye'e dụmạạtnavyạạ'njụduvap jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ. Ạtsts miitse'e nvinkọọndu ku ve'e xmạạtnavyạạ'njada y'ijt jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ. Jẹ'ẹ kạjx tse'e mkatsọ́kjada pạn pạn jatye'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, kụx ka'a ve'e x'ukmạạtnavyạạ'njidini jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.

20 Jaa'myẹ́tsta juu' ạts miitse'e ntuknụụjmidu: "Ka'a ve'e jẹ toompa dụnụmạja ve'em ax jo'n jẹ vyintsạ́n." Pạn ạts xa ve'e xjomtoondup xtitoondup, nay mjomtoojnjụduvap mtitoojnjụduvapts miits jẹ'ẹ ve'eda; ax pạn kyutyoonduts jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e nkọjts, kyutyoonduvapts jẹ'ẹ ve'e juu' miitse'e mkọjtstuvap.

21 Mjomtoojnjụduvap mtitoojnjụduvapts miits jẹ'ẹ ve'e jẹ'ẹ kạjx ku ve'e mnapyạ́mjada ạts mạạt, jẹtse'e dụka'íxada jẹ'ẹ pạn ạtse'e xkẹjxp.

22 'Pạn ka'a ạtse'e kụnmiijn jẹts ạtse'e kụnkamukọjtsti, ka'a tse'e kụdụjayẹpta jẹ tọkin juu' ve'e jyayẹjptup kụxe'e ạts xkatsọkta. Ax ụxyam, ka'a tse'e tii ti ve'e natyukkukọ́tsjadap jẹ tyọkin kạjx.

23 Pạn pạn xa ạtse'e xkatsọjkp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e ạts jẹ nTee' dụtsọjktuva.

24 Ka'a tse'e jẹ tọkin kụdụjayẹpta pạn ka'a ạtse'e kụntuujn juu' ve'e ni pạna kyatuumpna jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta; ax ka'ats ạtse'e xtsọkta óyame'e dụja'ixti juu' jaty ạtse'e ntoon, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtsọjktuva ạts jẹ nTee'.

25 Ax jẹ'ẹ̱ kạ̱jxts yạ̱'ạ̱ ve'e ve'em jyaty jẹ̱tse'e tyónjụ̱t juu' ve'e
vaamp jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp jidụ̱'ụ̱m: "Ve'emji ạ̱tse'e
xkatsọjkti." Jidụ̱'ụ̱m tse'e vya'añ.
26 'Ax jẹ̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ix'ijtp jẹ̱tse'e y'it jẹ̱ Dios Tee'
mạ̱ạ̱t, nkẹjxjadapts ạ̱ts miits jẹ'ẹ̱ ve'e. Jẹ'ẹ̱ tse'e tsọọ̱'mp jẹ̱m jẹ̱
Nte'yam vyinkojkm jẹ̱tse'e dụ̱yaknụ̱kẹ'xnatą́ka jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
tyụ̱v jẹ'ẹ̱. Ku ve'e myínụ̱t, pyą́mupts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tụ̱vạ̱kọjtsụ̱n
ạ̱ts kạ̱jx.
27 Nay ve'empats miitse'e jẹ̱ tụ̱vạ̱kọjtsụ̱n xpạ̱ạ̱mduvat
ạ̱ts kạ̱jx, kụ̱x ijt ạ̱tse'e miits mạ̱ạ̱tta van'ítani ku ạ̱tse'e
nyak'ixpạ̱jk'ukvaajñ.

16

1 'Ve'emts ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạ̱jmada jẹ̱ts ka'a ve'e myakvi-
ijnkvọ́vdat jẹ̱ts ạ̱tse'e xkọọ̱'kjaanchja'vidinit.
2 Ka'a xa ve'e myakkuvą́ktat jẹ̱p tsaptụ̱jkp; jẹ'yap xa ve'e jẹ̱
xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ jayu myak'ọọ̱'kjadat jẹ̱tse'e vyinmáydat jẹ̱ts jẹ̱
maa'yụ̱n jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam tyoojnjidup.
3 Ve'em tse'e jyátụ̱kadat kụ̱x ni vin'ita ve'e ạ̱ts jẹ̱ nTee'
dụ̱ka'íxada, ni ạ̱tsa xka'íxaiduva.
4 Jẹ'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạ̱jmada kụ̱x ku ve'e ve'em
tyónjụ̱t kyọ́tsjụ̱t, van'it tse'e xjaa'myẹ́tstat juu' ạ̱ts miitse'e
nvaajnjidup.

Jẹ'ẹ̱ juu' ve'e tyuump jẹ̱ Espíritu Santo

'Ka'a xa ạ̱ts miits yạ̱'ạ̱ ve'e nvaajnjidi ku ạ̱tse'e
nyak'ixpạ̱jk'ukvaajñ, kụ̱x ijt ạ̱tse'e miits mạ̱ạ̱tta.
5 Ax nạ̱jkxpts ạ̱tse'e ụ̱xyam jẹ̱m joma ve'e jẹ'ẹ̱ pạ̱n ạ̱tse'e
xkẹjxp, ax ni pą́nats miitse'eda nụ̱to'k ạ̱ts xkah'amọ̱tutą́vada
pạ̱n joma ạ̱tse'e nnụ̱jkx,
6 mtsaachvinmaaydupe'e jẹ'ẹ̱ kạ̱jx ku ạ̱tse'e ve'em
tụ̱nva'añ.
7 Ax tyą́vamts ạ̱ts miitse'e nnạ̱ạ̱jmada, miits jẹ̱ m'ọ̱'yin
kạ̱jxta xa jẹ'ẹ̱ ve'e ku ạ̱tse'e nnạ̱jkxụ̱t, kụ̱x pạ̱n ka'a ạ̱tse'e
kụ̱nnụ̱jkx, ka'a tse'e myínụ̱t jẹ̱tse'e y'ítụ̱t miits mạ̱ạ̱tta pạ̱ne'e
m'ix'ítjadap; ax pạ̱n nạ̱jkxpts ạ̱tse'e, ntuknụ̱kẹ́xtapts ạ̱ts miits
jẹ'ẹ̱ ve'e.
8 Ax kuts jẹ'ẹ̱ ve'e myínụ̱t, van'it tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱ nụ̱ja'vin
dụ̱mọ̱'ọ̱dat jẹ̱ts jẹ̱ tọ̱kin mạ̱ạ̱t jẹ'ẹ̱ ve'eda, jẹ̱ts jẹ̱ja ve'e jẹ̱
tụ̱vụ̱too', jẹ̱ts yaktọ̱kimpayọ̱'ọ̱ydape'e.
9 Jẹ̱ tọ̱kin mạ̱ạ̱tts jẹ'ẹ̱ ve'eda kụ̱x ka'a ạ̱tse'e xjaanchjávada;
10 ñụ̱jávadapts jẹ'ẹ̱ ve'e pạ̱n juu' ve'e jẹ̱ tụ̱vụ̱too' kụ̱x nạ̱jkxp
ạ̱tse'e joma ve'e ạ̱ts jẹ̱ nTee', ax ka'ats ạ̱ts miitse'e x'uk'íxtinit;
11 ñụ̱ja'viduvapts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts yaktọ̱kimpayọ̱'ydinupe'e
kụ̱x ką́tsani jẹ'ẹ̱ ve'e y'it jẹ̱tse'e xạ̱'ma kạ̱jx chaachpaatnit

je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱yakkutojkjip je̱ jáyuda juu' ve'e
du̱tso'oxpa̱jktup je̱ Nte'yam.
12 'Jé̱pnum xa ve'e may viijn juu' a̱ts miitse'e
njaa'kvaajnjavaandup, ax ka'anum tse'e m'o̱'yixjada je̱tse'e
xvinmó̱tudat.
13 Ku ve'e myínu̱t je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e tyú̱vam juu'
du̱toomp du̱ko̱jtsp, je̱'e̱ tse'e mtuk'ixká̱xjadap je̱ tyu̱v je̱'e̱, ku̱x
ka je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxap xa je̱'e̱ ve'e kyó̱tsu̱t, je̱'e̱ ve'e
kyó̱tsup juu' ve'e y'amo̱tunajxyp, je̱'e̱ tse'e mtuknu̱jávajadap
juu' jatye'e tónjup kó̱tsjup.
14 Je̱'e̱ xa a̱tse'e je̱ nma̱jin du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱kap, ku̱x pyá̱kup
je̱'e̱ ve'e juu' ve'e a̱ts nje̱'e̱ je̱tse'e mtuknu̱jávajadat.
15 Nu̱jom tse'e juu' ve'e a̱ts je̱ nTee' jye̱'e̱, á̱tspats je̱'e̱ ve'e
nje̱'e̱. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e tu̱nva'añ je̱ts pyá̱kup je̱'e̱ ve'e je̱
Espíritu Santo juu' ve'e a̱ts nje̱'e̱ je̱tse'e mtuknu̱jávajadat.

Ku je̱ tsaachvinma'yu̱n vyimpítu̱t xo̱o̱jntku̱n

16 'Ve̱e̱'nji ya̱'a̱ ve'e ya̱ it ñáxu̱t je̱ts a̱tse'e xko̱o̱'k'íxtinit; ax ku
tse'e ve̱e̱'n je̱ it ñajxnuvat, van'itts a̱tse'e x'íxtinuvat, ku̱x na̱jkxp
a̱tse'e joma ve'e a̱ts je̱ nTee'.
17 Je̱me'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk juu' ve'e nay'amo̱tutú̱vijidu:
—¿Tis ya̱'a̱ vine'e tyijp? Ve'em xa ve'e xnu̱u̱jmimda je̱ts
ve̱e̱'nji ya̱'a̱ ve'e ya̱ it ñáxu̱t je̱tse'e nko̱o̱'k'íxumdinit, ax ku tse'e
ve̱e̱'n je̱ it ñajxnuvat, van'it tse'e n'íxumdinuvat, ku̱x na̱jkxp ya̱'a̱
ve'e joma ve'e je̱ Tyee'.
18 ¿Tis ya̱'a̱ ve'e tyijp ku ve'e vya'añ: "Ve̱e̱'nji ya̱'a̱ ve'e ya̱ it
ñáxu̱t"? Ka'a xa u̱u̱'me'e nvinmó̱tumda ti ya̱'a̱ ve'e tyijp.
19 Ñu̱ja'vi tse'e je̱ Jesús je̱ts yak'amo̱tutu̱vavaampe'e, je̱'e̱
ka̱jx tse'e vyaajñ:
—¿Je̱'e̱ ve'e mnu̱javavaandup pa̱n tya̱jx a̱tse'e jidu̱'u̱m
tu̱nva'añ: "Ve̱e̱'nji ya̱'a̱ ve'e ya̱ it ñáxu̱t je̱ts a̱ts miitse'e
xko̱o̱'k'íxtinit, ax ku tse'e ve̱e̱'n je̱ it ñajxnuvat, van'itts a̱tse'e
x'íxtinuvat"?
20 Tyú̱vam xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada, vaampam a̱tse'e,
mya'axtapts miitse'e je̱tse'e mtsaachvinmáydat; ax je̱ jayu
juu' ve'e du̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱,
xo̱o̱ndu̱ktapts je̱'e̱ ve'eda; ó̱yam tse'e mtsaachvinmáydat,
vimpítupts je̱'e̱ ve'e je̱ mtsaachvinma'yu̱nda xo̱o̱jntku̱n.
21 Ku ve'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk je̱ y'ónu̱k du̱yakje̱java'añ, tsaachvin-
maayp tse'e ku ve'e tyukka̱daakjini je̱tse'e chaachpaa'tu̱t; ax
ku tse'e kye'ex je̱ maax ónu̱k, ka'a tse'e du̱'ukjaa'mye̱jtsni ku
ve'e tu̱chaachpaa'ty, ku̱x xo̱o̱jntkp je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ maax
ónu̱k tu̱kye'ex.
22 Nay ve'empats miitse'eda, mtsaachvinmaaydupe'e
u̱xyam; ax n'íxtinuvapts a̱ts miitse'eda, van'it tse'e o̱o̱y

mtunxǫǫndụktat jẹm mja'vin kạjxmda, ax ni pạna tse'e kya'ǫ'yixjụt jẹtse'e mpạjkụxjadat jẹ mxǫǫjntkụnda.
23 ’Ka'ats ạts miitse'e van'it x'ukti'amǫtutứvidinit. Tyứvam xa ạts miitse'e nnạạjmada, vaampam ạtse'e, jẹts mmǫ'ǫjadape'e ạts jẹ nTee' nụjom pạn ti jatye'e m'amǫ́tudap ạts kạjx.
24 Ka'anum miitse'e x'amǫ́tuda juu' ạts kạjx. Amǫ́tuda juu', jẹtse'e myakmǫ'ǫdat, ve'em tse'e pu'uk avaada y'ítụt jẹ mxǫǫjntkụnda.

Jẹ Jesucristo xa ve'e dụ'amạạdaagui jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ

25 ’Jẹ tukmu'a'ixmojkin mạạt ạts miits yạ'ạ ve'e nvaajnjada, jẹ'yap xa ve'e jẹ xạạj ku ve'e jẹ tukmu'a'ixmojkin mạạt juu' nkǫǫ'kvaajnjidinit, va'ajtsamts ạts miitse'e jẹ nTee' ntuknụjávadat.
26 Van'itts miits jẹ'ẹ ve'e x'amǫ́tudat juu' ạts kạjx. Ax ka'ats ạtse'e nva'añ jẹts ạtse'e n'amǫ́tuvụt miits kạjxta ạts jẹ nTee', kụx viinme'e ạts jẹ nTee' mtsǫ́kjada,
27 mtsǫjkjụdupts miits jẹ'ẹ ve'e jẹ'ẹ kạjx ku ạts miitse'e xtsǫkta jẹtse'e xjaanchjávada jẹts jẹm ạtse'e ntsạạ'n joma ve'e jẹ'ẹ.
28 Jẹm ạtse'e jẹ nTee' vyinkojkm ntsạạ'n jẹts ạtse'e nmiijn yaja naxviijn; ax nmasạạkpts ạtse'e ụxyam yạ naxviijnit it jẹts ạtse'e nvimpijtnuvat jẹm joma ve'e ạts jẹ nTee'.
29 Van'it tse'e jẹ y'ixpạjkpatạjk vyaandi:
—Ụxyam tse'e tụụv, va'ajts tse'e juu' xkǫjtsni, ka'a ve'e x'ukyaktoonni jẹ tukmu'a'ixmojkin,
30 ụxyamts ạạtse'e n'ix jẹts mnụja'vikụjxp mitse'e nụjom juu' jaty, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vyinkǫpka jẹtse'e pạn juu' m'amǫtutứvajat, jẹ'ẹ kạjxts ạạtse'e njaanchjáva jẹts jẹm mitse'e mtsạạ'n jẹ Nte'yam vyinkojkm.
31 Van'it tse'e jẹ Jesús y'atsǫǫjvjidi:
—¿Mjaanchja'vidupe'e ụxyam?
32 Pyaatnupts jẹ'ẹ ve'e jẹ xạạj, ụxyamts jẹ'ẹ ve'e, ku miitse'e m'akẹkva'kxkạ́xtat, kạknạạ' kạktoo' tse'e xpạ́ktat jẹts ạtse'e naaydum xyaktándat. Ax ka naaydumapts ạtse'e, kụx jẹ nTee' mạạt ạtse'e n'it.
33 Nkǫjtsjidup ạts miits yạ'ạ ve'e nụjom jẹtse'e xjayẹjptinit jẹ ǫy jǫǫt ạts kạjx. Mtsaachpaa'ttapts miitse'e yaja naxviijn; ax pạmda tse'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jǫǫt, tạ ạtse'e n'amạạdaaga jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ.

17

Ku jẹ Jesús dụnụtsapkạjts jẹ y'ixpạjkpatạjk

1 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱m tsajm tso̱
pyat'ix jẹ̱tse'e vyaajñ:
—Tata, ta̱ tse'e jẹ̱ tiempo du̱paatni pa̱n vin'it a̱ts mitse'e
nyakmájat nyakjaanchat. Yakma̱ja a̱ts mits to'k aaj, a̱ts, mits
jẹ̱ m'Onu̱k, ve'emts a̱ts mitse'e nyakmájivat nyakjaanchivat.
2 Mits xa a̱tse'e xmo̱o̱y jẹ̱ kutojku̱n jẹ̱ts a̱tse'e nyakkutojkjat
nu̱jom jẹ̱ jayu, xmo̱o̱yvats a̱tse'e jẹ̱ kutojku̱n jẹ̱ts nu̱jom jẹ̱'ẹ̱da
pa̱n pa̱n jaty a̱ts mitse'e xmo̱o̱y, jẹ̱ts a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nmo̱o̱ydinit
jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
3 Ax jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
ku ve'e m'íxajada, mits, to'kji jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e tyúvam, jẹ̱ts
a̱tse'e x'íxaiduva, a̱ts, jẹ̱ Jesucristo, juu' mitse'e mkẹ̱jx.
4 'Ta̱ xa a̱tse'e nyaknu̱kẹ̱'xnatáka mits jẹ̱ mma̱jin jẹ̱
mjaanchin yaja naxviijn, ta̱ts a̱tse'e ntonku̱x nko̱jtskúx juu'
a̱ts mitse'e xtukpavaan.
5 Ax u̱xyam, yakmájats a̱ts to'k aaj jẹ̱m mits mvinkojkm
jẹ̱ ma̱jin ma̱a̱t juu' a̱tse'e njayẹ̱jp ku a̱ts mitse'e nma̱a̱tve'na
ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na.
6 'Jẹ̱'ẹ̱ pa̱n pa̱n jatye'e mvinko̱o̱n yaja naxviijn, jẹ̱'ẹ̱ pa̱n pa̱n
jaty a̱tse'e xmo̱o̱y, nu̱jávats a̱ts mitse'e nyaktáñ jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱tta.
Mits mjẹ̱'ẹ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ijtti, mitsts a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xmo̱o̱y. Kyuty-
oonduts jẹ̱'ẹ̱ ve'e mits jẹ̱ mka̱ts jẹ̱ m'ayook,
7 ax ñu̱ja'vidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e u̱xyam jẹ̱ts nu̱jom juu' jaty a̱ts
mitse'e xmo̱o̱y, mítsamts a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xmo̱o̱y.
8 Ku̱x nmo̱o̱ydu a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ ka̱ts jẹ̱ ayook juu' a̱ts mitse'e
xmo̱o̱y, kyuva̱jktuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, va'ajts tse'e du̱nu̱jávada jẹ̱ts jẹ̱m
a̱tse'e ntsa̱a̱'n joma ve'e mits, jyaanchja'vidu tse'e jẹ̱ts mits
a̱tse'e xkẹ̱jxp.
9 'Nmunoo'kxtkpts a̱ts mitse'e jẹ̱'ẹ̱ ka̱jxta, ka jẹ̱'ẹ̱ ka̱jxapta
pa̱n pa̱n jatye'e du̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyo̱'o̱y
jẹ̱'ẹ̱, jẹ̱'ẹ̱da ve'e pa̱n pa̱n jaty a̱ts mitse'e xmo̱o̱y, ku̱x mits xa
jẹ̱'ẹ̱ ve'e mjẹ̱'ẹ̱da.
10 Nu̱jom tse'e juu' ve'e a̱ts njẹ̱'ẹ̱, mitsts jẹ̱'ẹ̱ ve'e mjẹ̱'ẹ̱va, ax
juu'ts mitse'e mjẹ̱'ẹ̱, nay átspats jẹ̱'ẹ̱ ve'e njẹ̱'ẹ̱va, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jxts
a̱tse'e yakma̱ja n'it.
11 'Ka'a xa a̱tse'e n'uktaannit yaja naxviijn; ax jẹ̱'ẹ̱da,
tándapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Ax na̱jkxpts a̱tse'e n'ijtni mits ma̱a̱t.
Kunuu'kx Tee', ixu̱ jayẹ̱pu̱ to'k aaj jẹ̱'ẹ̱ pa̱n pa̱n jaty a̱ts
mitse'e xmo̱o̱y, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n u̱u̱'me'e to'kji
n'ijtum.
12 Ku a̱tse'e n'ijt jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱tta yaja naxviijn, n'ixtu njayẹ̱jptuts
a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e pa̱n pa̱n jaty a̱ts mitse'e xmo̱o̱y jẹ̱ts a̱tse'e nku-
vaandi. Ni pa̱na tse'e kyavinto̱ki, jẹ̱'ẹ̱jyji ve'e to'k juu' ve'e
nu̱pa̱a̱mdu̱kani ijtp jẹ̱tse'e vyintókinit, ve'em tse'e tyónju̱t
kyótsju̱t juu' ve'e vaamp jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp.

13 ’Ax nạjkxpts ạtse'e ụxyam jẹm joma mitse'e m'it.
Jidụ'ụmts ạtse'e nva'añ namvaat ạtse'e n'ítnum yaja naxviijn,
ve'em tse'e pu'uk avaada dụjayẹjptinit jẹm jya'vin kạjxmda
ạts jẹ nxọọjntkụn, nay jẹ'ẹ jẹ xọọjntkụn juu' ạtse'e njayejpp.
14 Ạts xa jẹ'ẹ ve'e nmọọydu jẹ mkạts jẹ m'ayook, ax ka'ats
jẹ'ẹ ve'e chọ́kjada jẹ jáyuda juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup
jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, kụx ka'a ve'e jẹ naxviijnit
jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụmạạtnavyạạ'njada, ve'em ax jo'n ạtse'e
nkamạạtnavyụụ'njụ jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
15 Ka'ats ạts mitse'e n'amọtu jẹtse'e xyakpítsumdat yaja
naxviijn, jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e x'íxnit xjayẹjpnit jẹtse'e kyaka'adat
jẹm jẹ kọ'ọyjáyuvap kyạ'm.
16 ’Ve'em ax jo'n ạtse'e nkamạạtnavyụụ'njụ jẹ naxviijnit
jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, ve'emts jẹ'ẹ ve'e dụkamạạtnavyạạ'njụduva jẹ
naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
17 Yak'apụ́kada to'k aaj jẹ tyụv jẹ'ẹ kạjx jẹtse'e y'ijttinit mits
mạạt; mits jẹ mkạts jẹ m'ayook, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ tyụv jẹ'ẹ.
18 Ve'em ax jo'n ạts mitse'e xkejx jẹts ạtse'e n'ítụt jẹ jayu
mạạtta juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy
jẹ'ẹ, ve'emts ạts jẹ'ẹ ve'e nkẹjxtuva jẹtse'e y'ijttuvat jẹ jayu
mạạtta juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy
jẹ'ẹ.
19 Jẹ jayu pạn pạn jaty mitse'e mvinkọọn, jẹ'ẹ kạjxtats
ạtse'e nnaajk'ítjụ mits mạạt jẹts ạtse'e ntónụt juu' ạts mitse'e
xtuknụkẹjxp, ax ve'emts jẹ'ẹ ve'e y'ijttuvat mits mạạt jẹ tyụv
jẹ'ẹ kạjx.
20 ’Ax ka jẹ'ẹ kạjxtajyapts ạts mitse'e nmunoo'kxtụk, jẹ'ẹ
kạjxtava ve'e pạn pạn jaty ạtse'e xjaanchjávadap jẹ ayook kạjx
juu' jẹ'ẹ ve'e kyọ́tstap.
21 Tata, n'amọ́tup ạts mitse'e jẹtse'e nụjom jẹ'ẹda to'kji
y'ijttinit. Ve'em ax jo'n mitse'e m'it yam ạts nja'vin kạjxm
jẹts ạtse'e n'ijtpa jẹm mits mja'vin kạjxm, nay ve'emts
jẹ'ẹ ve'e y'ijttuvat yam ụụ'm nja'vin kạjxmam, ve'em tse'e
dụjaanchjávadat pạn pạn jatye'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ
naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ jẹts mits ạtse'e xkẹjxp.
22 Jẹ mạjin juu' ạts mitse'e xmọọy, nmọọyduvats ạts jẹ'ẹ
ve'e, ve'em tse'e y'ijttinit to'kji ax jo'n ụụ'me'e to'kji n'ijtum.
23 Jẹmts ạtse'e jẹ'ẹ jya'vin kạjxmda, jẹts yámpats mitse'e ạts
nja'vin kạjxm, ax ve'em tse'e to'kji y'ijttinit jẹtse'e jẹ jayu juu'
ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, jẹtse'e
dụnụjávadat jẹts mits ạtse'e xkẹjxp jẹts ọọy mitse'e xtuntsạk
pạn pạn jaty mitse'e mvinkọọn, ve'em ax jo'n ạts mitse'e
xtsọjkpa jo'n.
24 ’Tata, mits xa ạts jẹ'ẹ ve'e xmọọydu, ax ntsạjkpts ạtse'e
jẹts ạtse'e n'ijtpat jẹ'ẹ mạạtta jẹm joma ạtse'e n'ijtnit jẹtse'e

dṵ'íxtat jẹ̱ mạ̱jin juu' ạ̱ts mitse'e xmọọ̱y, kṵx van'ítanam ạ̱ts mitse'e xtsạ̱k ka'anume'e yạ̱ it chọọ̱'ndṵk vye'na.

25 Tata, pyaatyp y'akẹẹ̱guipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ọ̱y juu' mitse'e mtu-ump. Pạ̱n pạ̱n jaty xa ve'e dṵmạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱'njṵdup jẹ̱ naxvi-ijnit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱, ka'a tse'e m'íxajada; ax n'íxats ạ̱ts mitse'e; jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ pạ̱n pạ̱n jaty ạ̱ts mitse'e xmọọ̱y, ñṵja'vidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts mits ạ̱tse'e xkẹ̱jxp.

26 Nṵjava xa ạ̱ts mitse'e nyaktáñ jẹ̱'ẹ̱ mạ̱ạ̱tta, ax njaa'któnupts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e pạ̱n vintsọ̱ ve'e mjaa'knṵjávajadat, ve'em tse'e dṵjayẹ̱jptuvat jẹ̱m jya'vin kạ̱jxmda jẹ̱ tsọ̱jkṵn juu' ạ̱ts mitse'e xtukmutsọ̱jkp, jẹ̱ts ạ̱tse'e n'ijtnit jẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ jya'vin kạ̱jxmda.

18

Ku jẹ̱ Jesús yakmajch
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Ku ve'e chapkọ̱jtskṵjx, van'it tse'e jẹ̱ Jesús jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk dṵmạ̱ạ̱didi jẹ̱tse'e dṵtinajxti jẹ̱ tukjọv juu' ve'e Cedrón dṵxạ̱ạ̱j, jẹ̱tse'e jyẹ̱'ydi jẹ̱m jado'k ado'om joma ve'e to'k jẹ̱ olivos kṵpṵkam. Jẹ̱m tse'e tyạ̱jkidi.

2 Y'íxaiva tse'e jẹ̱ it jẹ̱ Judas, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ Jesús dṵpạ̱ạ̱mnup jẹ̱m jẹ̱ jayu kyạ̱'m juu' ve'e tso'oxpạ̱jkjṵdup, kṵx may naxe'e jẹ̱m jẹ̱ Jesús dṵmạ̱ạ̱t'ọ̱tsta jẹ̱ y'ixpạ̱jkpatạ̱jk.

3 Ax jẹ̱m tse'e jẹ̱ Judas jyẹ̱'y mạ̱ạ̱t jẹ̱ tojpatạ̱jk jẹ̱ts jẹ̱ tsaptạ̱kmutoompatạ̱jk; jẹ̱ tee'tạ̱jk jẹ̱ vyintsạ̱nda jẹ̱ts jẹ̱ fariseotạ̱jkta, jẹ̱'ẹ̱ tse'e kẹ̱jxjṵdu. Jẹ̱m tse'e jẹ̱ Jesús dṵnṵnạ̱jkxta kunạ̱'ạ̱k kutṵ'kx, jẹ̱ kṵp mạ̱ạ̱t jẹ̱ts jẹ̱ tsojx mạ̱ạ̱t.

4 Ax ñṵja'vi tse'e jẹ̱ Jesús nṵjom juu' ve'e tónjup kọ́tsjup, jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e jẹ̱ Jesús y'anạ̱jkxijidi jẹ̱tse'e y'amọ̱tutṵ́vijidi:

—¿Pạ̱n tse'e m'íxtidup?

5 Jẹ̱tse'e y'atsọọ̱jvjidi:

—Jẹ̱ Jesús, jẹ̱ nazarétit jayu.

Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'atsạ̱ạ̱jv:

—Ạ̱ts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e.

Jẹ̱ Judas juu' ve'e dṵpạ̱ạ̱mnup jẹ̱ Jesús jẹ̱m jẹ̱ jayu kyạ̱'m juu' ve'e tso'oxpạ̱jkjṵdup, jẹ̱m tse'e dṵmạ̱ạ̱dada jẹ̱ jayu juu' ve'e myạ̱ạ̱tjẹ̱'ydu.

6 Ku ve'e jẹ̱ Jesús vyaajñ: "Ạ̱ts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e", van'it tse'e y'ṵxnạ̱jkxti jẹ̱tse'e ñaxkạ̱daakti.

7 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús y'amọ̱tutṵ́vijidinuva:

—¿Pạ̱n tse'e m'íxtidup?

Jẹ̱tse'e vyaandinuva:

—Jẹ̱ Jesús, jẹ̱ nazarétit jayu.

8 Van'it tse'e jẹ̱ Jesús ñạ̱'mṵxjidinuva:

—Tą xa ąts miitse'e nnąąjmada jęts ąts ję'ę ve'e. Pąn ąts tse'e x'íxtidup, masǫ'ǫktats ąts yą njayu jętse'e ñąjkxtinit.

9 Ję'ę kąjxts yą'ą ve'e ve'em jyajty jętse'e tyoojnji kyǫjtsji juu' ve'e viinm ję Jesús kyǫjts ku ve'e vyaajñ jęts ni to'ka ve'e kyavintǫki ję'ę pąn pąn jatye'e ję Tyee' mǫǫjyju.

10 Myąąt tse'e vye'na ję Simón Pedro to'k ję yajkxy tsojx, van'it tse'e dụyakpítsum ję yajkxy tsojx jętse'e dụkụspojxji to'k ado'om ję y'aka'yụn taatsk juu' ve'e Malco dụxąąji, ję tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta, ję'ęts ję'ę ve'e ję tyoompa y'ijt.

11 Ax jidụ'ụm tse'e ję Jesús dụnụụjmi ję Pedro:

—Pąąmnuva ję myajkxy tsojx jęp tyąjk jąątp. Pąn chąjkp xa ve'e ąts ję nTee' jęts ątse'e ntsaachpaa'tụt, ¿ka'ats ąts n'ite'e ję tsaachpaatụn nyaknáxụt?

Ku ję Jesús dụvinteni ję tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta

(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54)

12 Ję tojpatąjk mąąt ję'ę juu' ve'e yakkutojkụxjụdup mąąt ję tsaptąkmutoompatąjk, ję'ę tse'e dụmajtstu ję Jesús jętse'e dụtsoomdi.

13 Van'it tse'e dụyaknąjkxti too'vąjkp jęp ję Anás tyąk'ap. Ję mąj ónụk Anás, ję Caifás ję myą'vụtts ję'ę ve'e y'ijt; jęts ję Caifás, ję'ę tse'e ję joojnt ve'nip tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta.

14 Nay ję'ęjyam tse'e ję Caifás juu' ve'e dụ'akǫjtsi ję israeejlit jáyuda jęts ję'ę ję y'ǫ'yinda ję'ę ve'e jętse'e to'kji ję jayu dụku'ǫǫ'kat ję jyáyuda.

Ku ję Pedro dụkanatyukpąjkji ję Jesús

(Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 Pyanąjkxtu tse'e ję Jesús ję Simón Pedro jęts jado'k ję myu'ixpąjkpa. Ję myu'ixpąjkpa, íxajats ję'ę ve'e y'ijt ję tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta van'it. Ax ję ixpąjkpa tse'e tąjki jęp ję tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta tyaagujkp, ję Jesuuse'e dụpa'ụx'ǫǫki.

16 Ję Pedro, jékumts ję'ę ve'e tyaajñ. Ję'ę kąjx tse'e pyítsum ję ixpąjkpa juu' ve'e íxaja ję tee' juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję tee'tąjkta van'it, jętse'e dụmąątnakyǫjtsji ję tą'ąxtąjk juu' ve'e ję zaguán dụ'ix'ijtp, jętse'e dụyaktąjki ję Pedro.

17 Van'it tse'e ję tą'ąxtąjk dụnụụjmi ję Pedro:

—¿Ka mítsap vine'e nụto'k xi jayu ję y'ixpąjkpa?

Jętse'e ję Pedro y'atsąąjv:

—Ka'a, ka ątsap xa ję'ę.

18 Xojxp tse'e van'it ję it, ję'ę kąjx tse'e ję toompatąjk mąąt ję tsaptąkmutoompatąjk dụpąąmdi ję jąąjn ję ju'u mąąt, jęp

tse'e duvinténada jętse'e xyamda. Jęp tse'e ję Pedro tyéniva xyaampa.

Ku ję tee' Anás duyaktuvi duyakto'ojntsi ję Jesús juu' jaty
(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ję tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp ję tee'tajkta van'it, ję'ę tse'e du'amotutuvi ję Jesús pan ti ve'e tyoondup kyojtstup ję y'ixpajkpataajk jęts ti ve'e ję Jesús ję jayu tyuk'ixp.

20 Jętse'e ję Jesús ña'muxji:

—Nukę'xnatąkani ję'ę ve'e juu' atse'e tunkats jęja anañujoma ję jayu vyinkujk, ijtpts atse'e tunyak'ixpuk jęp tsaptujkp jęts jęp mają tsaptujkp, jęp joma ve'e ñay'amókajada anañujoma ję israeejlit jáyuda, ka ayu'utsapts atse'e juu' tunkats.

21 ¿Tyajxts atse'e x'amotutuva? Ję'ę mits amotutuva pan pan jaty atse'e tux'amotunaxta, va'ants ję'ę ve'e mva'nuxjada pan ti jaty atse'e tunkats, ñuja'vidupts ję'ę ve'e juu' jaty atse'e tunkats.

22 Ku ve'e ję Jesús ve'em vyaajñ, van'it tse'e nuto'k ję tsaptakmutoompa juu' ve'e paa'ténijup, ję'ę tse'e du'akupa'kxi ję Jesús, jętse'e dunuujmi:

—¿Ve'eme'e x'atsav ya tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp ję tee'tajkta?

23 Jętse'e ję Jesús y'atsoojvji:

—Pan ka'a xa ję'ę ve'e y'oya juu' atse'e tunkats, nukótsuts n'it joma ve'e kya'oya; ax pan oyts ję'ę ve'e juu' atse'e tunkats, ¿tyajxts atse'e tux'akupa'kxa?

24 Van'it tse'e ję Anás ję Jesús tsumupukna dutuknukejx ję tee' Caifás, tee' ję'ę ve'e y'ijtpa juu' ve'e dunuvintsanikajxp ję tee'tajkta.

Ku ję Pedro dukanatyukpajkjinuva ję Jesús
(Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Namvaate'e ję Pedro jyan'aténiva, van'it tse'e yaknuujmi:

—¿Ka mítsap vine'e nuto'k xi jayu ję y'ixpajkpa?

Van'it tse'e ję Pedro dukanatyukpajkjinuva ję Jesús. Jidu'um tse'e vyaajñ:

—Ka'a, ka átsap xa ję'ę.

26 Van'it tse'e y'amotutúvijinuva nuto'k ję toompa juu' ve'e dutoojnjip ję tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp ję tee'tajkta, ję'ę myugo'ok juu' ve'e ję Pedro kyuspojxji ję tyaatsk, jętse'e vyaajñ:

—¿Ka jémap ats mitse'e tun'ix olivos kupukam jootm maat ya'a?

27 Ax ka'a tse'e y'uknatyukpajkjinuva ję Pedro ję Jesús. Ję'yji tse'e to'k ję na'atseev y'ayaaxy.

Ku ję Jesús ję Pilato dụvinteni
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

28 Ku ve'e ję Jesús dụyaktsǫǫ'ndi jęp ję Caifás tyạk'ap,
van'it tse'e dụyaknạjkxti jęm joma ve'e ję Pilato yakkutuk,
jajtụkuvaannup tse'e ję it vye'na. Ka'a tse'e tyạjkidi jęp tụjkp
ję israeejlit jayu kụx va'ajts ję'ę ve'e ñaajk'ituva'anjada, kụx
pạn kụtyạjkidi ve'e, ka'a tse'e kụy'ǫ'yixjidi ję̨tse'e kụdụkaaydi
ję pascua xạạj a'ox.

29 Ję'ę kạjx tse'e ję Pilato pyítsum jęp tụjkp joma ve'e
yakkutuk. Ję rómait yakkutojkpa juu' ve'e ję mạją kutojkụn
dụkạ'mip van'it, ję'ę tse'e ję kutojkụn mǫǫjyju. Van'it tse'e ję
nụmay jayu dụnụụjmidi:

—¿Tise'e mtuknụxạ'ạidup yạ jayu?

30 Ję̨tse'e y'atsǫǫjvjidi:

—Pạn ka ję tǫkin toompap xa yạ'ạ ve'e kụy'it, ka'ats ạạts
mits yạ'ạ ve'e ję xyụp ntukkạtạka.

31 Van'it tse'e ję Pilato ñạ'mụxjidi:

—Pavitsta miits yạ'ạ ję̨ts tǫkimpayǫ'ǫyda ax jo'n vya'añ ję
mpava'nụnda.

Van'it tse'e y'atsǫǫvdi:

—Ka'a xa ạạts miitse'e xyakjajtjada ję̨ts ạạtse'e nyak-
jayu'ǫǫ'kụt.

32 Ve'em tse'e jyajty ję̨tse'e tyoojnji juu' ve'e ję Jesús kyǫjts
pạn vintsǫ ve'e y'ǫǫ'kụt.

33 Van'it tse'e ję Pilato tyạjkinuva ję̨p joma ve'e yakkutuk,
ję̨tse'e ję Jesús dụvatsạạjv, ję̨tse'e dụ'amǫtutụvi:

—¿Ję Israeejlit Jayu Yakkutojkpa mitse'e?

34 Van'it tse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:

—¿Ję m'avintsǫ vinma'yụn kạjx ạts mits yạ'ạ ve'e
x'amǫtutụva, ukpụ jayu ve'e ve'em mnạ'mụxjup?

35 Van'it tse'e ję Pilato y'atsǫǫjvji:

—Ka ję israeejlit jáyuvap xa ạtse'e. Ję mjáyuda mạạt ję
tee'tạjk ję vyintsạnda, ję'ę tse'e yam ạts nkạ'm tụmpạ́mjada.
¿Ti mitse'e tụxtún?

36 Van'it tse'e ję Jesús y'atsǫǫjvji:

—Ka yaja naxviijnap xa ạtse'e nyakkutuk. Pạn yaja xa
ạtse'e kụnyakkutuk, ka'a tse'e kụdụkuvạjkti pạn pạn jaty
ạtse'e xpanạjkxtup ję̨ts ạtse'e ję̨m ję israeejlit jayu kyạ'm
nyakpạ́mụt. Ka yájapts ạtse'e nyakkutuk.

37 Van'it tse'e ję Pilato ñạ'mụxji:

—¿Tis, yakkutojkpa mitse'e?

Ję̨tse'e ję Jesús y'atsạạjv:

—Ję'ę xa ạtse'e, ve'em ax jo'n tụxkạts. Ję'ę kạjx xa ạtse'e
nke'x ję̨ts ję'ę kạjxts ạtse'e nmiijn yaja naxviijn ję̨ts ạtse'e ję
tụvạkǫjtsụn mpạ́mụt ję tyụv ję'ę kạjx. Anañụjoma pạn pạn

jatyeˈe dṵkutyoondup jẹ̱ tyṵv jẹ̱ˈẹ̱, yˈamọ̱tunajxtupts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe juuˈ ạ̱tseˈe nkạ̱jtsp.

38 Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pilato ñạ̱ˈmṵxji:

—¿Tis jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ tyṵv jẹ̱ˈẹ̱?

Ku jẹ̱ Jesús jẹ̱ yˈọọˈkṵn kyutujk
(Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25)

Ku veˈe jẹ̱ Pilato veˈem vyaajñ, vanˈit tseˈe pyítsumnuva jẹ̱tseˈe dṵmukọ̱jtstinuva jẹ̱ israeejlit jáyuda, jẹ̱tseˈe dṵnṵṵjmidinuva:

—Kaˈa xa ạ̱tseˈe yạ̱ jayu ti tọ̱kin mpaatyja.

39 Ixtáñ xa miitseˈe xjayẹ̱pta jẹ̱ts ạ̱ts miitseˈe nmasọ̱ọ̱kjadat toˈk jẹ̱ poxṵntạ̱kjayu vimpaascua xạ̱ạ̱j.

Vanˈit tseˈe jẹ̱ jayu dṵˈamọ̱tutṵ́vidi:

—¿Mtsọ̱jktupeˈe jẹ̱ts ạ̱ts miitseˈe nmasọ̱ọ̱kjadat yạ̱ Israeejlit Jayu Yakkutojkpa?

40 Vanˈit tseˈe mạ̱kk vyaandi:

—¡Kaˈa, ka jẹ̱ˈẹ̱p! ¡Masọ̱ˈọ̱kṵ jẹ̱ Barrabás!

Ax mẹ̱ẹ̱ˈtspats jẹ̱ˈẹ̱ veˈe yˈijt jẹ̱ Barrabás.

19

1 Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pilato jẹ̱ Jesús dṵyakjavyọ̱jpji mạ̱ạ̱t jẹ̱ pọˈọ̱ vọ̱jpṵn jẹ̱ pojxṵn jạ̱ptsum.

2 Tạ́vani tseˈe yakvạ̱p vyeˈna, vanˈit tseˈe jẹ̱ tojpatạ̱jk toˈk jẹ̱ ápit taˈaky dṵpạ̱ạ̱mdi jẹ̱ corona joˈn, jẹ̱tseˈe dṵtukxạ̱kjẹ̱ẹ̱jnṵktiˈ jẹ̱m jẹ̱ Jesús kyuvajkm. Vanˈit tseˈe dṵxọ̱jxti mạ̱ạ̱t jẹ̱ tsoˈojmk vit ax joˈn jẹ̱ yakkutojkpa ñaxyọ́xjada,

3 jẹ̱tseˈe dṵnṵxiikti dṵtukxiikti. Jidṵˈṵm tseˈe dṵnṵṵjmidi:

—¡Yakmạ́jats mitseˈe mˈítṵt, Israeejlit Jayu Yakkutojkpa! —jẹ̱tseˈe dṵˈakupạ̱ˈkxidi.

4 Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pilato pyítsumnuva jẹ̱tseˈe jẹ̱ nṵmay jayu dṵnṵṵjminuva:

—Ixta, ṵxyaja xa ạ̱tseˈe nyakpítsum jẹ̱tseˈe xnṵjávadat jẹ̱ts kaˈa ạ̱tseˈe ti tọ̱kin mpaatyja.

5 Vanˈit tseˈe jẹ̱ Jesús pyítsum mạ̱ạ̱t jẹ̱ tsoˈojmk vit, jẹ̱meˈe kyuvajkm jẹ̱ ápit taˈaky jẹ̱ corona joˈn pṵm dṵmạ̱ạ̱da juuˈ veˈe tyukxạ̱kjẹ̱ẹ̱jnṵktu. Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pilato ñạ̱ˈmṵxjidi:

—¡Ṵxyaja xa veˈe yạ̱ yaaˈtyạ̱jk!

6 Ku veˈe dṵˈixti jẹ̱ teeˈtạ̱jk jẹ̱ vyintsạ̱nda jẹ̱ts jẹ̱ tsaptạ̱kmutoompatạ̱jkta, mạ̱kk tseˈe vyaandi:

—¡Yakcruuzpẹ́tṵ! ¡Yakcruuzpẹ́tṵ!

Vanˈit tseˈe jẹ̱ Pilato ñạ̱ˈmṵxjidi:

—Pavitsta miits yạ̱ˈạ̱ jẹ̱ts yakcruuzpẹ́tta; kaˈa xa ạ̱ts yạ̱ˈạ̱ veˈe ti tọ̱kin mpaatyja.

7 Ax jidṵˈṵm tseˈe yˈatsọ̱ọ̱vdi jẹ̱ israeejlit jáyuda:

—Njayejpp xa ạạtse'e jẹ pava'nụn juu' ve'e vaamp jẹts vyinmajtsjupe'e jẹtse'e y'ọọ'kụt kụx ve'eme'e ñapyụmjụ jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk yạ'ạ ve'e.

8 Ku ve'e jẹ Pilato dụ'amọtunajxy, nụyojk tse'e tyunjaa'ktsạ'ki.

9 Van'it tse'e tyạjkinuva jẹp tụjkp jẹtse'e dụ'amọtutụvi jẹ Jesús:

—¿Jómit jáyuts mitse'e?

Ax ka'a tse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji.

10 Van'it tse'e jẹ Pilato ñạ'mụxji:

—¿Ka'a ạtse'e x'atsạv? ¿Ka'a ve'e xnụjava jẹts njayejpp ạtse'e jẹ kutojkụn jẹts ạts mitse'e naspạka nyaktánụt ukpụ ạts mitse'e nyakjacryuuzpẹ́tjụt?

11 Jẹtse'e jẹ Jesús y'atsọọjvji:

—Pạn ka'a xa mitse'e jẹ Nte'yam kụmmọojyji jẹ kutojkụn, ka'ats mitse'e jẹ xyụp myakkutuk ạts kạjx. Jẹ'ẹ kạjx tse'e nụyojk tọ́kinax jẹ'ẹ juu' ạtse'e jẹm mits mkạ'm tụxyakjapyụmjụ jẹts ka'a ve'e mits.

12 Van'it tse'e jẹ Pilato dụ'ukjaa'kpayọ'y pạn vintsọ ve'e jẹ Jesús naspạka kụdụyaktaajñ, jẹtse'e pyítsumnuva jẹja jẹ nụmay jayu vyinkujk. Ax mạkk tse'e vyankọjtinuva jẹ israeejlit jáyuda:

—¡Pạn myaktaampy xa yạ'ạ ve'e naspạka, ka'a tse'e xmạạtnayjávaja jẹ César, jẹ yakkutojkpa juu' ve'e nụyojk jẹ kutojkụn dụkạ'mip! ¡ẹpyạna pạn pạne'e napyạạjmjup yakkutojkpa, cho'oxpụjkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ César!

13 Ku ve'e jẹ Pilato dụ'amọtunajxy, van'it tse'e jẹ Jesús dụyakjapyítsumji jẹtse'e y'ạjxtk joma ve'e tyọkimpayọ'ọy. Gabata tse'e yaktukxạaja jẹ it jẹ hebreo aaj. (Jidụ'ụm tse'e kyạtsạpítsum jẹ Gabata, Tsavimpa'kxy.)

14 Jado'k xạạj tse'e kya'it jẹtse'e jẹ pascua xạạj dụ'amaa'yadat, kujk xạạj jo'ne'e vye'na, van'it tse'e jẹ Pilato dụnụụjmidi jẹ israeejlit jáyuda:

—¡Ụxyaja xa ve'e yạ myakkutojkpada!

15 Van'it tse'e mạkk vyaandinuva:

—¡Va'an dụ'ạạ'kụ! ¡Va'an dụ'ạạ'kụ! ¡Yakcruuzpẹ́tụ!

Jẹtse'e jẹ Pilato ñạ'mụxjidinuva:

—¿Tis, nyakjacryuuzpẹ́tjup ạts yạ'ạ vine'e yạ myakkutojkpada?

Van'it tse'e jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạ́n y'atsọọjvjidi:

—Ka'a xa ạạtse'e viijnk yakkutojkpa njayep, jẹ Césarji ve'e to'k.

16 Ku ve'e ve'em vyaandi, van'it tse'e jẹ Pilato dụtuujn juu' ve'e jẹ nụmay jayu chọjktup, jẹtse'e jẹm jẹ tyojpa kyạ'mda dụpụụjm jẹ Jesús jẹtse'e dụyakcruuzpẹ́ttat.

Ku ję Jesús cryuuzpejt
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

17 Van'it tse'e pyítsum ję Jesús, ję̱me'e ję cryuuz dṵpakṵ'ṵ,
ję̱tse'e ñṵjkx joma ve'e to'k ję it juu' ve'e yaktukxa̱a̱jip
Kuxútum, ję̱'ę̱ juu' ve'e ję hebreo aaj kya̱tsa̱pítsump Gólgota.
18 Ję̱m tse'e dṵyakcruuzpę̱jtti. Yakcruuzpę̱jttuva tse'e
janṵmę̱jtsk ję jayu, ję̱ja tse'e ita̱kujk ję Jesús dṵpa̱a̱mdi.
19 Yakjapya̱a̱jmju tse'e ję Pilato ję̱m cruz kọjm to'k ję jatyán
juu' ve'e dṵ'ava'nip pa̱n ti ve'e kyuvejtp. Jidṵ'ṵm tse'e vya'añ:
"Ya̱'a̱ xa ve'e ję Jesús, ję nazarétit jayu, ję Israeejlit Jayu
Yakkutojkpa."
20 Nṵmay tse'e ję israeejlit jayu dṵ'ixti ję jatyán, kṵx ję it
joma ve'e dṵyakcruuzpę̱jtti ję Jesús, myutá̱mipts ję̱'ę̱ ve'e ję
kajpṵn ję̱ts toojk ję ayookts ję̱'ę̱ ve'e ja'a: ję hebreo, ję griego,
ję̱ts ję latín.
21 Ję̱'ę̱ ka̱jx tse'e ję israeejlit tee'ta̱jk ję vyintsá̱n dṵnṵṵjmidi
ję Pilato:
—Kadi to'k aaj xyakjayja'ajṵ: "Ję Israeejlit Jayu Yakkuto-
jkpa"; ñojk'ọ́ye'e yakjayja'ajṵ: "Ya̱'a̱ ve'e vaan: A̱ts xa ję̱'ę̱ ve'e
ję Israeejlit Jayu Yakkutojkpa."
22 Ax jidṵ'ṵm tse'e ję Pilato y'atsọọjvjidi:
—Juu' xa a̱tse'e tṵnyakjayja'ajṵ, ja'anits ję̱'ę̱ ve'e tṵtyáñ.
23 Ku ve'e ję tojpata̱jk dṵyakcruuzpę̱jtti ję Jesús, van'it
tse'e ję vyit dṵyakva'kxti maktaaxk viijn, ka̱kto'k viijn tse'e
tyukka̱daakjidi. Pya̱jktuva tse'e ję vyitṵpa'tk. Ka'ats ję̱'ę̱ ve'e
xyomyuka, to'k ta'akyji ve'e nṵjom,
24 ję̱'ę̱ ka̱jx tse'e ñavyaajnjidi:
—Ka'a tse'e nka̱a̱'tsumdat, ñojk'ọ́ye'e dṵnṵkoo'yimda
ję̱tse'e n'íxumdat pa̱n pa̱ne'e tukka̱daakjup.
Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e vaamp ję̱p Kunuu'kx Jatyán
kṵjxp: "Yakva'kxtu tse'e a̱ts ję nvit ję̱tse'e dṵnṵkoo'yidi a̱ts ję
nvitṵpa'tk." Ax ve'em tse'e dṵtoondi ję tojpata̱jk.
25 Joma ve'e ję Jesús ję cryuuz, ję̱m tse'e vye'na ję tyaak,
ję̱m tse'e ję tyaak ję y'uts juu' ve'e tya̱k'á̱kip, ję̱m tse'e ję
Cleofas ję ñṵda̱'a̱x juu' ve'e María dṵxa̱a̱j, ję̱mpa tse'e ję María
Magdalena.
26 Ku ve'e ję Jesús dṵ'ix ję̱ts ję̱ja ve'e tyena ję tyaak ma̱a̱t
ję y'ixpa̱jkpa juu' ve'e ọọy tyuntsọjk, van'it tse'e dṵnṵṵjmi ję
tyaak:
—Nana, m'onṵkjávap ya̱'a̱ ve'e.
27 Van'it tse'e dṵnṵṵjmiva ję y'ixpa̱jkpa:
—Mtaakjávap ya̱'a̱ ve'e.
Van'it tse'e ję ixpa̱jkpa ję̱m tya̱k'ámam dṵyaktsṵṵnini ję
Jesús ję tyaak.

Ku ję Jesús y'oǫ'kni
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Ku ve'e ve'em tyoojnji kyǫjtsji, ñụja'vinup tse'e ję Jesús
jętsta ve'e tyonkụxjụ kyǫjtskụ́xjụ nụjom jętsję'ę kąjxe'e
ję̨tse'e tyónjụt juu' ve'e vaamp ję̨p Kunuu'kx Jatyán kụjxp.
Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Tąątsip ąts.
29 Ję̨m tse'e y'ijt to'k ǫǫ'y ję tsaaydum pa'ajk nąą'ǫǫk, van'it
tse'e dụyakxǫǫ'kti to'k ję tuknąą'oktąątsụn mąąt ję tsaaydum
pa'ajk nąą'ǫǫk, ję̨tse'e dụpąąmdi ję̨m kapy jąjm juu' ve'e
hisopo dụxąąj. Van'it tse'e dụtuk'atíjidi.
30 Kyuvąjk tse'e ję Jesús ję tsaaydum pa'ajk nąą'ǫǫk. Van'it
tse'e vyaajñ:
—Tą tse'e tyonkụxjụ kyǫjtskụ́xjụ.
Van'it tse'e vyiijntk ję̨tse'e ję jya'vin tyukvaatsji.

Ku to'k ję tojpa dụkomjujt ję Jesús ję kyachụpajk

31 Jado'k xąąj tse'e kya'it ję̨tse'e ję pascua xąąj dụpaa'tụt.
Ka'a tse'e ję israeejlit jayu dụtsǫjkti ję̨tse'e ję pǫǫ'kxtkụn
xąąj ję̨m cruz kąjxm ję ñi'kxta ję kyǫpkta tyánụt pąn pąn
jatye'e cruuzpę̨jttu, kụx ǫǫye'e dụtunnụmąja ję pǫǫ'kxtkụn
xąąj van'it. Ję̨'ę kąjx tse'e ję Pilato dụnụụjmidi ję̨tse'e
dụtukpava'anụt ję tyojpatąjk ję̨tse'e dụtąjtat ję pyoojyta
ję̨tse'e jatyji y'ǫǫ'ktat pąn pąn jatye'e cruuzpę̨jttu, ve'em tse'e
y'óyat ję̨tse'e dụyakkę̨ę̨ktinit ję ñi'kxta ję kyǫpkta.
32 Van'it tse'e ję tojpa ñąjkxti ję̨tse'e ję pyoojy dụtąjjidi
nụmę̨jtsk ję jayu juu' ve'e ję Jesús myąątcruuzpę̨jttu; ku
muto'k, van'it tse'e jado'k.
33 Ku ve'e dụvinkutąmidi ję Jesús, van'it tse'e dụ'ixti ję̨ts
tąvani ję'ę ve'e y'ąą'k, ję'ę kąjx tse'e dụkǫǫ'ktąjjidini ję pyoojy.
34 Nụto'k ję tojpa juu' ve'e ję̨m ijttu, ję'ę tse'e dụkomjojt ję
Jesús ję kyachụpajk. Tun ję'yji tse'e pyítsum ję nụụ'pụn ję̨ts ję
nąąj.
35 Ję jayu juu' yą'ą ve'e dụ'ix, ję'ę tse'e yą tụvąkǫjtsụn
dụpąąmp ję'ę kąjx ję̨tse'e ve'em ję Jesucristo xjaanchjávadat.
Ni vinxụpa ve'e ję taay dụkamąąda ję tụvąkǫjtsụn juu' ję'ę
ve'e pyụụmp, ñụja'vipts ję'ę ve'e ǫy ję̨ts tyụ́vam ję'ę ve'e juu'
ve'e jyaayp.
36 Ję'ę kąjxts yą'ą ve'e ve'em jyajty ję̨tse'e tyoojnji juu' ve'e
vaamp ję̨p Kunuu'kx Jatyán kụjxp: "Ni to'ka ve'e ję pyajk
kyayaktąjụt."
37 Ję̨m tse'e jado'k viijn ję Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e vaamp:
"Y'íxtapts ję'ę ve'e juu' ve'e koojmjụdu."

Ku ję Jesús ñaxtąjki
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ku ve'e ve'em tyoojnji kyǫjtsji, van'it tse'e ję José juu' ve'e arimatéait jayu, ję'ę tse'e dụ'amǫtu ję Pilato jętse'e yakjajtụxjụt ję̨tse'e dụyaktsǫǫ'nnit ję Jesús ję ñi'kx ję kyǫpk. Ję José, ję Jesuusts ję'ę ve'e pyanụjkxp y'ijt. Ǫyam tse'e vye'ema, ka'a tse'e ñaajknụkę'xnatąjkiji kụx chą'kipe'e ję myu'israeejlit jáyuda. Yakjajtụxju tse'e ję Pilato. Van'it tse'e ję José y'ąts ję̨tse'e dụyaktsǫǫ'nni ję Jesús ję ñi'kx ję kyǫpk.

39 Nay ve'empa tse'e ję Nicodemo, ję'ę juu' ve'e ǫjts dụmąątnakyątsjụ kǫǫ'ts ję Jesús, ję'yvats ję'ę ve'e mąąt toojk arroba jo'n ję pa'ajk xoo'kpa, ję miirrats ję'ę ve'e ję̨ts ję áloe mutąka.

40 Ax ve'em tse'e ję José mąąt ję Nicodemo ję Jesús ję ñi'kx ję kyǫpk dụtukvimpitti ję vit mąąt ję pa'ajk xoo'kpa, ve'em ax jo'n dụtonda ję israeejlit jáyuda ku ve'e ję y'ǫǫ'kpa ję ñaxtąjkin dụ'apąąmdụkada.

41 Ję̨p tse'e to'k ję jụ'kx kụpụkam vye'na tąmji joma ve'e dụyakcruuzpę̨jtti ję Jesús. Ję̨ja tse'e jụ'kx kụpụkam jąąt vye'na to'k ję nam ǫǫ'kpa jot joma ve'e ję ǫǫ'kpa kyatąkana.

42 Ję̨p tse'e dụpąąmdi ję Jesús ję ñi'kx ję kyǫpk kụx tąmani ve'e vye'na ję israeejlit jayu ję pyǫǫ'kxtkụn xąąjta ję̨ts ję'ę kąjxpa ve'e ku ve'e tąmji y'ijt ję ǫǫ'kpa jot.

20

Ku ję Jesús jyoojntykpąjknuva
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Domingo tse'e vye'na, muto'k xąąj ję semana, ję̨tse'e ję María Magdalena ñụjkx tun jąpyji ję̨m joma ve'e ję Jesús ñaxtąjki, kǫǫ'ts jatyna tse'e vye'na, van'it tse'e dụ'ix ję̨ts yakke'ekani ve'e vye'na ję tsaaj juu' ve'e y'akąąjyjup ję jot.

2 Van'it tse'e noomp ñụjkx joma ve'e vyę'nada ję Simón Pedro ję̨ts ję ixpąjkpa juu' ve'e ję Jesús ǫǫy tyuntsǫjk, ję̨tse'e dụnụụjmidi:

—¡Tą xa ve'e dụyakpítsumdini ję Mąją Vintsą́n ję̨p jótup! ¡Ka'ats ąątse'e nnụjava pąn joma ve'e tụdụpąąmdini!

3 Van'it tse'e ję Pedro ję̨ts jado'k ję ixpąjkpa noomp ñąjkxti joma ve'e ję Jesús ñaxtąjki.

4 Kijpx tse'e noomp ñąjkxti. Ax mąkk tse'e javę̨ę'n ñuujm jado'k ję ixpąjkpa ję̨ts ni ka'a ve'e ję Pedro, ję̨tse'e too'vąjkp jyę'y joma ve'e ję naxtąjkin it.

5 Van'it tse'e vyiijntk, ję̨tse'e kyąk'ixi, ję̨tse'e dụ'ix ję̨ts ję̨pe'e ję vit pyụjkna. Ax ka'a tse'e tyąjki.

6 Ku ve'e jyę'y ję Simón Pedro, van'it tse'e tyąjki ję̨p ǫǫ'kpa jótup; y'íxpats ję'ę ve'e ję̨ts ję̨pe'e pyụjkna ję vit juu' ve'e tyukvimpittu.

7 Van'it tse'e dṵ'ixpa jẹ vit juu' ve'e tyukvinmọjtstu jẹ
Jesús jẹ kyuvajk. Ka'a tse'e tyo'kmúka mạạt jẹ vit juu' ve'e
tyukvimpittu, apṵk jẹ'ẹ ve'e pṵm vye'na axaa'ch.
8 Van'it tse'e tyạjkiva jado'k jẹ ixpạjkpa, jẹ'ẹ juu' ve'e
too'vạjkp jẹ'y joma ve'e jẹ naxtạjkin it, jẹtse'e dṵ'ix juu' ve'e
toojnju kọjtsju, jẹtse'e dṵjaanchja'vi.
9 Ka'anum tse'e dṵvinmọ́tuda vye'na jẹ Kunuu'kx Jatyán
juu' ve'e vaamp jẹts tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Jesús
jyoojntykpạjknuvat ku ve'e ạạ'kani vyẹ'nat.
10 Van'it tse'e jẹ ixpạjkpa vyimpijttini joma ve'e ñamyáyjada.

Ku jẹ Jesús ñaajknṵkẹ'xnatạjkiji jẹja jẹ María Magdalena vyinkujk
(Mr. 16.9-11)

11 Ax yaaxp tse'e tyaajñ jẹ María jẹja ọọ'kpa jot aagui.
Namvaate'e ya'axy, van'it tse'e vyiijntk jẹtse'e kyạk'ixi jẹp
jótup.
12 Jẹp tse'e dṵ'ix nṵmẹjtsk jẹ ángeles pọọ'p xạxta, jẹja ve'e
chạạnada joma ve'e jẹ Jesús jẹ ñi'kx jẹ kyọpk y'ijt, to'k joma
ve'e jẹ kyuvajk y'ijt, jẹts jado'k joma ve'e jẹ tyek y'ijt.
13 Jẹtse'e jẹ ángeles y'amọtutṵ́vijidi:
—¿Tyạjxse'e mya'axy?
Jẹtse'e y'atsạạjv:
—Jẹ'ẹ kạjxse'e kṵxe'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n tṵdṵyaktsọọ'ndini;
ka'a ạtse'e nnṵjava pạn joma ve'e tṵdṵpạmda.
14 Kọjtskạjxp tse'e vye'na ku ve'e y'ixṵmpijt, van'it tse'e
dṵ'ix jẹ Jesús, ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e dṵnṵjava jẹts jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e.
15 Van'it tse'e jẹ Jesús y'amọtutṵ́viji:
—¿Tyạjxse'e mya'axy? ¿Pạne'e m'íxtip?
Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kṵxe'e ve'em jẹ María vyinmaajy jẹts jẹ'ẹ
jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ jṵ'kx kṵpṵkam dṵkạyoop dṵkạtoomp, jẹ'ẹ
kạjx tse'e dṵnṵṵjmi:
—Pạn mits xa ve'e ọjts tṵxyaktsạạ'n, vaajnjikts ạts to'k aaj
joma ve'e tṵxpṵm, jẹts ạtse'e nạjkx nyaktsọọ'nnuva.
16 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxji:
—¡María!
Jẹtse'e jẹ María y'ixṵmpijtnuva jẹtse'e dṵnṵṵjmi jẹ hebreo
aaj:
—¡Raboni! (Ax jidṵ'ṵm tse'e kyạtsạpítsum jẹ Raboni,
Yak'ixpạjkpa.)
17 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mṵxji:
—Masọ'ọkṵ ạts, kṵx ka'anum xa ạtse'e nvimpijtni joma
ve'e ạts jẹ nTee'. Ax nạjkxṵts ạts jẹ n'utsạtạjk xnạạjmada:
“Pẹjtnup ạtse'e joma ve'e y'it ạts jẹ nTee' jẹts miits jẹ mTee'da,
ạts jẹ nNte'yam jẹts miits jẹ mNte'yamda.”

18 Ax ve'em tse'e jẹ María duṭuujn ax jo'n yaktukpavaajñ,
o̱jts tse'e duṵvaajnjada jẹ ixpa̱jkpata̱jk jẹ̱ts ta̱ ve'e duṵ'íxnuva jẹ̱
Maja̱ Vintsá̱n, jẹ̱'ẹ̱ ve'e tukpavaajnju jẹ̱tse'e ve'em duṵ'avánat.

Ku jẹ Jesús ñaajknṵkẹ'xnata̱jkiji jẹja jẹ y'ixpa̱jkpata̱jk vyinkujkta

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Jẹ xa̱a̱jjyam tse'e, muto'k xa̱a̱j jẹ semana, jẹ Jesús
tya̱jki joma ve'e jẹ y'ixpa̱jkpata̱jk ñay'amojkijidi jẹ̱tse'e
jẹja jẹ'ẹ̱ y'ita̱kujkta o̱jts ñapyṵmjṵ, tso'opani tse'e jẹ it
vye'na jẹ̱ts atuke'e jẹ ta̱k'aka̱'a̱ duṵjayẹpta kṵx cha̱'kidupe'e
jẹ myu'israeejlit jáyuda. Van'it tse'e jẹ Jesús duṵnṵṵjmi jẹ
y'ixpa̱jkpata̱jk:

—Jẹ o̱y jo̱o̱t ma̱a̱t tse'e m'ijttinit.

20 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e duṵtuk'ixti mẹjtsk jẹ
kya̱'a̱j jẹ̱ts jẹ kyach joma ve'e chaachi. Xo̱o̱jntktu tse'e jẹ
ixpa̱jkpata̱jk ku ve'e duṵ'ixti jẹ Maja̱ Vintsá̱n.

21 Van'it tse'e jẹ Jesús ña̱'mṵxjidinuva:

—Jẹ o̱y jo̱o̱t ma̱a̱t tse'e m'ijttinit. Ve'em ax jo'n a̱tse'e jẹ nTee'
xkejx, nay ve'empats a̱ts miitse'e nkẹjxtuva.

22 Van'it tse'e ñṵpiixtkijidi jẹ̱tse'e jyaa'kna̱'mṵxjidi:

—Jayẹpta jẹm mja'vin ka̱jxmda jẹ Espíritu Santo.

23 Pa̱n mvaandup xa ve'e jẹ̱ts mee'kxe'e jẹ jayu jẹ tyo̱kin,
mee'kx tse'e y'it; ax pa̱n mvaandup tse'e jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ jayu
tyo̱kinmee'kxa, ka'ats jẹ'ẹ̱ ve'e tyo̱kinmee'kxa y'it.

Ku jẹ Tomás duṵ'ix jẹ Maja̱ Vintsá̱n ku ve'e tá̱vani jyoojntykpa̱jknuva vye'na

24 Ax jẹ Tomás, Xeen Onṵkts jẹ'ẹ̱ ve'e yaktij y'ijt, jẹ'ẹ̱ts jẹ'ẹ̱
ve'e nṵto'k jẹ ixpa̱jkpa juu' ve'e nṵmakmẹjtsk ijttu, ka'ijtpts
jẹ'ẹ̱ ve'e vye'na ma̱a̱t jẹ myu'ixpa̱jkpata̱jk ku ve'e jẹ Jesús
ñṵjẹ'yjidi.

25 Ṵx'o̱o̱k tse'e jẹ viijnk ixpa̱jkpa ña̱'mṵxjidi:

—Ta̱ xa a̱a̱tse'e n'íxnuva jẹ Maja̱ Vintsá̱n.

Ax jidṵ'ṵm tse'e jẹ Tomás y'atso̱o̱jvjidi:

—Ka'a xa a̱tse'e njaanchjáva. Kuunum a̱tse'e n'íxṵt mẹjtsk
ado'om jẹ kya̱'a̱j juu' ve'e jẹ clavos yakxa̱'a̱jkiju, jẹ̱ts a̱tse'e
ya̱ nka̱'ónṵk n'akoo'pat joma ve'e jẹ clavos duṵyakjujt, jẹ̱ts
a̱tse'e nyaktá̱kat ya̱ nka̱'a̱j jẹp kyachṵpajk akujkp joma
ve'e xya̱'a̱jki, van'ítnumts a̱tse'e njaanchjávat —jidṵ'ṵm tse'e
vyaajñ.

26 Kutoodojtṵk xa̱a̱j tse'e jẹ ixpa̱jkpata̱jk
ña̱y'amojkijidinuva joma ve'e to'k jẹ ta̱jk. Jẹp tse'e vye'niva
jẹ Tomás. Van'it tse'e jẹ Jesús tya̱jki, jah'atúkame'e vye'na jẹ
ta̱k'aka̱'a̱da, jẹ̱tse'e jẹja jẹ'ẹ̱ y'ita̱kujkta ña̱pya̱a̱jmji. Van'it tse'e
vyaajñ:

—Jẹ ọy jọọt mạạt tse'e m'ijttinit.
27 Van'it tse'e jẹ Tomás dụnụụjmi:
—Akoo'pa yaja jẹ mkạ'ónụk jẹts ixụ ạts yạ nkạ'ạj; yaktạka jẹ mkạ'ạj yap ạts nkachụpajk akujkp joma ạtse'e nxạ'ạjki. Kadi mạkk jẹ mkuvajk xpụm, kadi xkajaanchjáva jẹts joojntykpạjknuva ạtse'e, jaanchjáva ve'e.
28 Van'it tse'e jẹ Tomás y'atsọọjvji:
—¡Ạts jẹ nMạjạ Vintsạ́n! ¡Ạts jẹ nNte'yam!
29 Jẹtse'e jẹ Jesús ñạ'mụxji:
—Tomás, ¿mjaanchja'vipe'e ụxyam jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e tụx'ix? Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jaty ạtse'e xjaanchja'vidup ọ́yam ạts jẹ'ẹ ve'e xka'ixti.

Jẹ'ẹ pạn tyạjx kạjxe'e yạ nạk yakjaajy

30 Jyaa'ktoon tse'e jẹ Jesús may jẹ mụ́jit nụja'vin jẹja jẹ y'ixpạjkpatạjk vyinkujkta juu' ve'e yaja kayakjaayp;
31 ax juu' tse'e yaja ja'ani, jẹ'ẹ kạjx xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e xjaanchjávadat jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesús, jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, ve'em tse'e xjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹ'ẹ kạjx ku jẹ'ẹ ve'e xjaanchjávada.

21

Ku jẹ Jesús ñaajknụkẹ'xnatạjkiji jẹja nụvuxtojtụk jẹ y'ixpạjkpa vyinkujkta

1 Ku ve'e jẹ it ñajxy, van'it tse'e jẹ Jesús ñaajknụkẹ'xnatạjkijinuva joma ve'e jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹja mạjạ nạ'akạya pa'ayi juu' ve'e Tiberias dụxạạj. Jidụ'ụm tse'e dụtuujn.
2 Jẹm tse'e vyẹ'nada jẹ Simón Pedro, jẹ Tomás juu' ve'e tyijtup Xeen Onụk, jẹ Natanael juu' ve'e jẹ canaajit, galiléait jayu jẹ'ẹ ve'e, jẹmpa tse'e jẹ Zebedeo jẹ y'ónụkta jẹts janụmẹjtsk jẹ Jesús jẹ y'ixpạjkpada.
3 Van'it tse'e jẹ Simón Pedro ñạ'mụxjidi:
—Nạjkxụ ạts jẹ ajkx dụma'akyụ.
Jẹtse'e y'atsọọjvjidi:
—Nmạạdap ạạts mitse'e.
Nạjkxtu tse'e jẹtse'e jẹm barco jọọtm tyạjkidi. Tsonaxye'e dụjamaakti, ax ni vinxụpa tse'e dụkapạjkti.
4 Ku ve'e jyajviijv, jẹja tse'e nạpa'ayi jẹ Jesús tyena vye'na, ax ka'a tse'e dụnụjávada jẹ y'ixpạjkpatạjk jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e.
5 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:
—Mexta, ¿ka'a ve'e ti ajkx tụxpạkta?
Jẹtse'e y'atsọọjvjidi:
—Ni vinxụ́pase'e.
6 Van'it tse'e jẹ Jesús ñạ'mụxjidi:

—Vaja̱ta je̱ mxuum je̱ja barco aka'yu̱n pa'ayi je̱tse'e je̱ ajkx xpá̱ktat.

Ku ve'e ve'em du̱toondi, ka'a tse'e y'uk'o̱'yixjidini vintso̱ ve'e du̱yakpítsumdat je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuumda ku̱x je̱pe'e o̱o̱y je̱ ajkx tu̱tyuntáñ.

7 Van'it tse'e je̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e je̱ Jesús o̱o̱y tyuntso̱jk, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱u̱jmi je̱ Pedro:

—¡Je̱ Maja̱ Vintsá̱n xa ya̱'a̱!

Ku ve'e du̱'amo̱tunajxy je̱ Pedro je̱ts je̱ Maja̱ Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e, van'it tse'e du̱pu̱u̱jm je̱ vyita̱ni'kx, ku̱x yakke̱e̱ke'e je̱ vyit, je̱tse'e y'aye̱jtsi je̱p na̱ja̱a̱tp.

8 Je̱ viijnk ixpa̱jkpada tse'e je̱'ydu je̱ja na̱pa'ayi je̱ barco ma̱a̱t je̱tse'e du̱pava̱a̱'ndi je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuum, va'ajts ojtsts je̱'e̱ ve'e je̱ ajkx ma̱a̱t. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱pava̱a̱'nda ku̱x vu̱jxtkupxu̱k majk xajtu̱k jo'nji ve'e du̱mujékumada je̱ na̱paa'v.

9 Ku ve'e je̱ja naxku̱jx jye̱'ydi, van'it tse'e du̱paatti je̱ ju'u juu' ve'e je̱ ja̱a̱jn du̱ma̱a̱t, je̱tse'e je̱ñi'kxm to'k je̱ ajkx je̱ts je̱ tsapkaaky.

10 Je̱tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Yakminda o̱yvinxu̱pa je̱ ajkx juu' ve'e tu̱xma'akta.

11 Je̱tse'e je̱ Simón Pedro tya̱jki je̱m barco jo̱o̱tm je̱tse'e du̱pavu̱u̱'n je̱ja na̱pa'ayi paat je̱ tyuk'ajkx'amaakin xuum juu' ve'e ojts je̱ mú̱jit ajkx ma̱a̱t. Mó̱kupx javu̱jxtkupxu̱k maktoojk tse'e je̱ ajkx y'ijt. O̱yam tse'e o̱o̱y tyunmaya, ka'a tse'e je̱ xyuum myupo̱jti.

12 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Minu̱ m'ajó̱pada.

Ax ni pa̱na tse'e juu' ve'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk kyanayja'viji je̱tse'e du̱'amo̱tutú̱vat pa̱n pa̱n je̱'e̱ ve'e, ku̱x ñu̱ja'vidupe'e je̱ts je̱ Maja̱ Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e.

13 Van'it tse'e je̱ Jesús vyinkutá̱mijidi, je̱tse'e du̱ka̱a̱jn je̱ tsapkaaky, je̱tse'e du̱mo̱o̱ydi; ve'em tse'e du̱toompa ma̱a̱t je̱ ajkx.

14 Ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e mutoojk nax ku ve'e je̱ Jesús ña̱ajknu̱ke̱'xnata̱jkijinuva je̱ja je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk vyinkujkta ku ve'e tá̱vani y'uk'a̱a̱'k vye'na je̱tse'e jyoojntykpa̱jknuva.

Ku je̱ Jesús du̱ma̱a̱tnakyo̱jtsji je̱ Simón Pedro

15 Ta̱ tse'e y'ajó̱pada vye'na, van'it tse'e je̱ Jesús du̱'amo̱tutu̱vi je̱ Simón Pedro:

—Simón, je̱ Jonás je̱ myajntk, ¿xtso̱jkp a̱tse'e nu̱yojk je̱ts ka'a ve'e ya̱'a̱da?

Je̱tse'e je̱ Pedro y'atso̱o̱jvji:

—Ve'em, Maja̱ Vintsá̱n, mnu̱ja'vinup xa mitse'e je̱ts ntsa̱jkp a̱ts mitse'e.

Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xji:
—Ix'itu̱ tse'e a̱ts jẹ̱ njayu, ve'em ax jo'n jẹ̱ carnero vinténiva
du̱'ix'it jẹ̱ kyarneeroda.
16 Van'it tse'e mumẹ̱jtsk nax jẹ̱ Jesús y'amo̱tutú̱vijinuva:
—Simón, jẹ̱ Jonás jẹ̱ myajntk, ¿xtso̱jkp a̱tse'e?
Jẹ̱tse'e jẹ̱ Pedro y'atso̱o̱jvjinuva:
—Ve'em, Ma̱ja̱ Vintsá̱n, mnu̱ja'vinup xa mitse'e jẹ̱ts ntsa̱jkp
a̱ts mitse'e.
Van'it tse'e ña̱'mu̱xjinuva:
—Ix'itu̱ tse'e a̱ts jẹ̱ njayu, ve'em ax jo'n jẹ̱ carnero vinténiva
du̱'ix'it jẹ̱ kyarneeroda.
17 Van'it tse'e mutoojk nax jẹ̱ Pedro yak'amo̱tutú̱vinuva:
—Simón, jẹ̱ Jonás jẹ̱ myajntk, ¿xtso̱jkp a̱tse'e?
Van'it tse'e jẹ̱ Pedro chaachvinmapya̱jkni jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e
y'amo̱tutú̱viji mutoojk nax pa̱n tso̱jkjupe'e, jẹ̱tse'e du̱nu̱ujmi:
—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, nu̱jom xa mitse'e juu' xnu̱ja'vikú̱x,
mnu̱ja'vinupts mitse'e jẹ̱ts ntsa̱jkp a̱ts mitse'e.
Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús ña̱'mu̱xjinuva:
—Ix'itu̱ tse'e a̱ts jẹ̱ njayu, ve'em ax jo'n jẹ̱ carnero vinténiva
du̱'ix'it jẹ̱ kyarneeroda.
18 Tyú̱vam xa a̱ts mitse'e nnu̱ujma, vaampam a̱tse'e, ku
ve'e mvaju̱tya̱jki, mnaxyo̱jxjup tse'e y'ijt jẹ̱tse'e mnu̱jkx pa̱n
joma ve'e xtsa̱k; ax ku tse'e mma̱j'ónu̱kinit, m'axájap tse'e
jẹ̱tse'e jẹ̱ viijnk jayu mxó̱xju̱t jẹ̱tse'e myakna̱jkxju̱t joma ve'e
mkana̱jkxuva'añ.
19 Ku ve'e ve'em vyaajñ, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Jesús y'ava'ni pa̱n
vintso̱ ve'e jẹ̱ Pedro jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ mya̱jin jẹ̱ jyaanchin
du̱yaknu̱kẹ̱'xnatá̱kat ku ve'e y'o̱o̱'knit. Van'it tse'e jẹ̱ Jesús
jyaa'kvaajñ:
—¡Pamiinni a̱ts!

Jẹ̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e jẹ̱ Jesús o̱o̱y tyuntso̱jk

20 Ku ve'e jẹ̱ Pedro y'ixu̱mpijt, van'it tse'e du̱'ix jẹ̱ts jẹ̱pe'e
pyamẹ́tsjada jẹ̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e jẹ̱ Jesús o̱o̱y tyuntso̱jk, nay
jẹ̱'ẹ̱jyam juu' ve'e namya̱j'a̱a̱'kpẹ̱jtju jẹ̱ja jẹ̱ Jesús kyaku̱viijn
van'it ku ve'e y'a'óxidi jẹ̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi pa̱n pa̱n jẹ̱'ẹ̱ ve'e
juu' ve'e pá̱mjup jẹ̱m jẹ̱ jayu kya̱'m juu' ve'e tso'oxpa̱jkju̱dup.
21 Ku ve'e jẹ̱ Pedro y'ixji, van'it tse'e du̱'amo̱tutu̱vi jẹ̱ Jesús:
—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, jẹ̱ts ya̱'a̱, ¿tits ya̱'a̱ ve'e játjup náxjup?
22 Jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesús y'atso̱o̱jvji:
—Pa̱n ntsa̱jkpts a̱tse'e jẹ̱tse'e jyoojntykat van'it paat ku
a̱tse'e nmiinnuvat, ¿tits mits jẹ̱'ẹ̱ ve'e?, pamiinni a̱ts mits.
23 Van'it tse'e yakko̱jts'ukvaajñ jẹ̱ja uts ajch jẹ̱ts uts tsa̱'a̱
akujk jẹ̱ts ka'a ve'e y'o̱o̱'ku̱t jẹ̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e jẹ̱ Pedro jẹ̱
Jesús y'amo̱tutu̱vi pa̱n ti ve'e játjup náxjup. Ax jẹ̱ Jesús, ka'ats
jẹ̱'ẹ̱ ve'e du̱nu̱ujmi jẹ̱ts ka'a jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'o̱o̱'ku̱t; jidu̱'u̱me'e

dṵnṵṵjmi: “Pa̱n ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱tse'e jyoojntykat van'it paat ku a̱tse'e nmiinnuvat, ¿tits mits je̱'e̱ ve'e?”

24 Ax nmṵja'vinupts a̱a̱tse'e je̱ts tyṵ́vam je̱'e̱ ve'e je̱ tṵva̱ko̱jtsṵn juu' ve'e pyṵṵmp je̱ ixpa̱jkpa juu' ve'e je̱ Jesús o̱o̱y tyuntso̱jk.

25 Je̱ja xa ve'e may viijn juu' jatye'e je̱ Jesús tyoon kyo̱jts juu' ve'e kayakjaay yap na̱k kṵjxp. Pa̱n kṵyakjavye̱jtkṵ́x tse'e to'k viijn jado'k viijn, nnasja'vipts a̱tse'e je̱ts ka'a ve'e kṵñṵpaadi ya̱ naxviijnit it je̱tse'e kṵyakjavye̱jtkṵ́x nṵjom juu' jatye'e tyoon kyo̱jts.

Jidu̱'u̱m tse'e vya'kxtk je̱ O̱y Ka̱ts je̱ O̱y Ayook

Ku je̱ Jesucristo vyaajñ je̱ts mínupe'e je̱ Espíritu Santo

1 Ñu̱ma̱jiva Teófilo, je̱ muto'k na̱k juu' a̱ts mitse'e ntuknu̱ja'yi, je̱mts a̱tse'e njavye̱jtku̱jx nu̱jom juu' jatye'e je̱ Jesús tyon'ukvaan je̱ts juu' jatye'e je̱ jayu tyukyak'ixpa̱jk'ukvaan.

2 Ve'em tse'e du̱ton'ukvaajñ du̱ko̱jts'ukvaajñ van'it paat ku ve'e chajpe̱jtni, je̱ Espíritu Santo tse'e puta̱jkijup vye'na nam-vaate'e du̱tuk'ix pa̱n ti ve'e tyóndap kyó̱tstap je̱ kyukáts̱ivata̱jk juu' ve'e vyinko̱o̱n.

3 Ku ve'e je̱ jayu yak'o̱o̱'kjini, van'it tse'e jyoojntykpa̱jknuva je̱tse'e va'ajts ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji may nax, ñu̱ja'vidinup tse'e je̱ jayu juu' ve'e íxju̱du mó̱tuju̱du je̱ts joojntykip je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús. Vu̱jxtkupx xa̱a̱j tse'e ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji je̱tse'e du̱tukmuko̱jtsti vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu y'itta je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m.

4 Je̱mna tse'e je̱ Jesús du̱ma̱a̱dada vye'na ku ve'e ña̱'mu̱xjidi:

—Ka'a ve'e yaja Jerusalén mpítsumdat, yaja tse'e x'a'íxtat ku ve'e je̱ Dios Tee' je̱ vyaandu̱k du̱kutyónu̱t, ve'em ax jo'n x'amo̱tunajxti ku a̱ts miitse'e nvaajnjidi.

5 Tyú̱vam xa je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱ tsoxk na̱a̱j ve'e je̱ Juan je̱ jayu tyukyakna̱pe̱jt, ax ve̱e̱'nji tse'e ya̱ it ñáxu̱t, van'itts a̱tse'e je̱m mja'vin ka̱jxmda ntukyakna̱pé̱ttat je̱ Espíritu Santo, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam je̱ vyaandu̱k du̱yaktaajñ.

Ku je̱ Jesús chajpe̱jtni

6 Ku ve'e je̱m je̱ Jesús du̱ma̱a̱tve̱'nada, van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, ¿myakvimpijtnuvape'e u̱xyam je̱ israeejlit jayu je̱ kyutojku̱n?

7 Van'it tse'e je̱ Jesús ña̱'mu̱xjidi:

—Ka'a xa miitse'e mtukka̱da'akjada je̱tse'e xnu̱jávadat pa̱n vin'ite'e je̱ Dios Tee' nu̱pa̱a̱mdu̱ka du̱jayep je̱tse'e juu' du̱tónu̱t;

8 ax mjayé̱ptap tse'e je̱ ma̱kkin ku ve'e je̱ Espíritu Santo mnu̱ka̱da'akjadat, van'it tse'e je̱ nu̱may jayu xvaajnjadat je̱ts pa̱n a̱tse'e. Yaja ve'e jerusaleenit kyajpu̱n ku̱jx du̱'ukva'anu̱t, van'it tse'e nu̱jom yaja judéait y'it ja̱a̱t, je̱m samaariait y'it jo̱o̱tm, je̱ts nu̱jom vinxu̱p to'k it to'k naxviijn.

9 Ku ve'e kyo̱jtsku̱jx, van'it tse'e je̱ Jesús pyata̱jkini je̱tse'e ña̱jkxni je̱m tsapjo̱o̱tm. Íxju̱du tse'e je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk. Van'it

tse'e to'k pa̱k je̱ vínu̱ts myejts je̱tse'e je̱ Jesús du̱yo'tsni, ve'em
tse'e du̱'ixto̱̱kidini.
10 Je̱mna tse'e pyat'ixta vye'na je̱ y'ixpa̱jkpata̱jk, van'it tse'e
tun to'mayji nu̱me̱jtsk je̱ ángeles pyaa'ténijidi po̱o̱'p xa̱xta,
11 je̱tse'e jidu̱'u̱m ña̱'mu̱xjidi:
—Galiléait jáyuda, ¿tise'e mtumpat'íxtup je̱m tsajm tso̱v? Ya̱
Jesús, juu' ve'e u̱xyam tu̱chajpét, ya̱'a̱jyam tse'e miinnuvap
jado'k nax ax jo'n u̱xyam tu̱x'ixta tu̱chajpét.

Ku je̱ Matías je̱ Judas du̱kuteni

12 Van'it tse'e je̱ kuka̱tsivata̱jk cho̱o̱'ndi joma ve'e je̱ Olivos
Ko̱pk je̱tse'e vyimpijttinuva je̱m Jerusalén, ni ka'ajyji kojkm
legua du̱mujékuma je̱ kajpu̱n.
13 Ku ve'e jye̱'ydi je̱m kajpu̱n ka̱jxm, van'it tse'e pye̱jtti je̱p
mume̱jtsk nu̱ka̱vyet ku̱jxp joma ve'e tu̱tyanda vye'na. Je̱me'e
vye̱'nada je̱ Pedro je̱ts je̱ Santiago, je̱ Juan je̱ts je̱ Andrés, je̱
Felipe je̱ts je̱ Tomás, je̱ Bartolomé je̱ts je̱ Mateo, je̱ Santiago
juu' ve'e je̱ Alfeo je̱ myajntk, je̱ Simón juu' ve'e je̱ cananista
partido du̱ma̱a̱t y'ijt, je̱ts je̱ Judas juu' ve'e je̱ Santiago je̱
y'ónu̱k.
14 Nu̱jomts je̱'e̱ ve'e ijtp ñay'amókajada je̱tse'e chapko̱tsta.
Je̱'e̱ ma̱a̱tta tse'e je̱ Jesús je̱ y'utsa̱ta̱jk je̱ts je̱ María juu' ve'e je̱
Jesús je̱ tyaak. Je̱mpa tse'e je̱ viijnk ta̱'a̱xta̱jkta.
15 Tsapko̱jtsp je̱ts to'k muk tse'e y'ijtti, van'it tse'e je̱ Pedro
tyeni je̱ja jaanchja'vivata̱jk akujk, nu̱mó̱kupx ja'ii'px jo'n
tse'e vye̱'nada, je̱tse'e vyaajñ:
16 —Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, tun vinko̱pk je̱'e̱ ve'e je̱tse'e
tyónju̱t juu' ve'e je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp ijtp, je̱'e̱ juu' ve'e je̱
Espíritu Santo je̱ David tyukko̱jtsnajx, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
y'ava'ni je̱ Judas ka̱jx, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ jayu du̱vo̱vje̱'y je̱tse'e je̱
Jesús du̱mátstat.
17 U̱u̱'m ma̱a̱tts je̱'e̱ ve'e y'ijt je̱ Judas,
ntukma̱a̱tjaye̱jpumduts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e ya̱ toonk.
18 (Ax je̱ meen juu' ve'e pya̱jk je̱ kyo̱'o̱y to'nu̱n ka̱jx, je̱'e̱ tse'e
yaktukjooy to'k viijn je̱ naax. Je̱ Judas tse'e naxka̱daak je̱tse'e
je̱ tyiints pya̱jva'kxy je̱tse'e pyítsumni je̱ jyo̱o̱t je̱ mye̱e̱'ts.
19 Ax nu̱jom tse'e du̱nu̱ja'vidi juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m
Jerusalén, je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e yaktukxa̱a̱ji je̱ naax juu' ve'e
yakjooy Acéldama, je̱ jerusaleenit ayookts je̱'e̱ ve'e. Nu̱u̱'pu̱n
Naaxts je̱'e̱ ve'e kya̱tsa̱pítsum.)
20 Ax ve'em tse'e tyoojnji juu' ve'e je̱p Salmo ku̱jxp vaamp
jidu̱'u̱m:
Va'an je̱ tya̱jk du̱tañu̱ tukva'ajts,
ni pa̱na ve'e je̱m kyatsa̱a̱nat.
Vaampap tse'e jidu̱'u̱m:
Va'ane'e viijnk du̱kuténaja du̱kutsu̱u̱naja.

Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

21 ’Ax ve'em tse'e, je̱ja xa ve'e u̱u̱'m ma̱a̱tta je̱ yaa'tya̱jkta
juu' ve'e tu̱y'it u̱u̱'m ma̱a̱tta nu̱jom vinxu̱pe'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesús ñajxy tya̱jki u̱u̱'m ma̱a̱tta

22 van'ítani ku ve'e je̱ Juan je̱ Jesús du̱yakna̱pejt je̱ts van'it
paat ku ve'e je̱ Jesús chajpe̱jtni. Tun vinko̱pkts je̱'e̱ ve'e
je̱tse'e nu̱to'k je̱ yaa'tya̱jk mpa̱'mumdat juu' ve'e du̱'ix je̱
Jesús ku ve'e tá̱vani jyoojntykpa̱jknuva vye'na, je̱'e̱ tse'e je̱
tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pá̱mup je̱ts ve'emam je̱'e̱ ve'e.

23 Van'it tse'e du̱pa̱a̱mdi nu̱me̱jtsk je̱tse'e to'k yakvinkó̱nu̱t:
je̱ José juu' ve'e Barsabás yaktukxa̱a̱jivap, yaktijpap tse'e
Justo, je̱ts je̱ Matías.

24 Van'it tse'e jidu̱'u̱m chapko̱jtsti:

—Ma̱ja̱ Vintsá̱n, m'ixku̱jxp mnu̱ja'vikU̱jxp xa mitse'e
nu̱jom je̱ jayu je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin je̱ts je̱ vyinma'yu̱n, tuk'ixu̱
a̱a̱ts to'k aaj pa̱n pa̱n mitse'e mvinko̱o̱n juu' ve'e ya̱
nu̱me̱jtskta

25 je̱tse'e du̱tónu̱t je̱ kuká̱tsiva toonk juu' ve'e je̱ Ju-
das myaso̱o̱knu je̱ tyo̱kin ka̱jx je̱tse'e ña̱jkxni joma ve'e
tyukka̱da'akyju̱ —jidu̱'u̱m tse'e chapko̱jtsti.

26 Van'it tse'e je̱ suerte du̱toondi je̱tse'e du̱nu̱jávadat pa̱n
pa̱ne'e tukka̱da'akjup. Ax je̱ Matías tse'e o̱jts tyukka̱da'akyju̱.
Van'it tse'e yaktukmupa̱'midini ma̱a̱t je̱ nu̱makto'k
kuká̱tsivada.

2

Ku je̱ Espíritu Santo kya̱daaky

1 Ax ku tse'e du̱paaty je̱ pentecostés xa̱a̱j, je̱m tse'e vye̱'nada
nu̱jom je̱ jaanchja'vivata̱jk to'k ka̱'a̱jyji amókada.

2 Van'it tse'e tun to'mayji du̱'amo̱tunajxti kya̱da'aky je̱m
tsapjo̱o̱tm tso̱v ax jo'n je̱ ma̱kk po̱j y'amu'u, je̱tse'e je̱ ta̱jk
du̱yaktukno̱jkiku̱jx joma ve'e vye̱'nada.

3 Je̱tse'e yak'íxjidi je̱ ja̱n'aye̱e̱'nst jo'n juu' ve'e naxka̱daak
je̱m kyuvajkmda nu̱to'k nu̱to'k.

4 Van'it tse'e je̱ Espíritu Santo je̱ ma̱kkin je̱ts je̱ vinma'yu̱n
myo̱o̱jyjidi anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e je̱m ve'nidup je̱tse'e
du̱tóndat juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, kyo̱jtstu tse'e je̱ ayook
juu' ve'e kyavinmó̱tudup, ve'em ax jo'n je̱ Espíritu Santo
myo̱'o̱jada je̱tse'e du̱kó̱tstat.

5 Je̱m tse'e Jerusalén vye̱'nada je̱ israeejlit jáyuda
juu' ve'e je̱'ydu xa̱a̱jiva, je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱vinjávadat
du̱vintsa̱'a̱gadat; may viijn tse'e je̱ kajpu̱n joma ve'e cho̱o̱'ndi.

6 Ku ve'e du̱'amo̱tunajxti juu' ve'e mó̱tup ax jo'n je̱ ma̱kk
po̱j y'amu'u, van'it tse'e ña̱y'amojkijidi. Atu̱va ato̱ki tse'e je̱

nu̱may jayu tyuntanka̱jxti ku̱x je̱ y'aajam je̱ y'ayookame'e
y'amo̱tunajxtu to'k jado'k ku ve'e yakmuko̱jtsti.
7 Atu̱va ato̱ki tse'e tyuntaandi je̱tse'e ñavyaajnjidi:
—¿Tis, ka je̱ galiléait jáyuvap ya̱'a̱ vine'eda juu' ve'e u̱xyam
ko̱jtstup?
8 ¿Vintso̱se'e y'o̱ya je̱tse'e n'amo̱tunajxumda ka̱kje̱'e̱ ya̱
n'aajamda ya̱ n'ayookamda?
9 Je̱ja xa ve'e yaja juu' ve'e tso̱o̱'ndu je̱m paartiait je̱ts
médiait y'it jo̱o̱tmda, je̱m Elam je̱ts je̱m Mesopotamia, je̱m
Judea je̱ts je̱m Capadocia, je̱m Ponto je̱ts je̱m Asia,
10 je̱m Frigia je̱ts je̱m Panfilia, je̱m Egipto je̱ts juu' ve'e
tsu̱u̱nidup je̱m áfricait y'it jo̱o̱tm juu' ve'e najxp javee̱'n je̱m
Cirene. Je̱jadava tse'e je̱ israeejlit jáyuda je̱ts je̱ jayu juu' ve'e
je̱ israeejlit je̱ jyaanchja'vin du̱pana̱jkxtup juu' ve'e je̱m Roma
tso̱o̱'ndu.
11 Nay je̱jadava tse'e juu' ve'e tso̱o̱'nduva je̱m Creta je̱ts je̱m
Arabia. Ax nu̱jom tse'e n'amo̱tunajxumda ya̱ n'avintso̱ aa-
jamda ya̱ n'avintso̱ ayookamda juu' ve'e xtukmuko̱jtsumdup
je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin.
12 Atu̱va ato̱ki tse'e tyuntanka̱jxti, ka'a tse'e
du̱'ukmutaayvaattini vintso̱ ve'e jyátu̱kadat. Jidu̱'u̱m tse'e
ñay'amo̱tutú̱vajada vimpit atu̱j:
—¿Tis ya̱'a̱ vine'e tyijp? —nay ve'empa— ¿Tis ya̱'a̱ vine'e
ñu̱ka̱jtsp?
13 Ax je̱mpa tse'e juu' ve'e du̱nu̱xiiktu du̱tukxiiktu je̱
jaanchja'vivata̱jk. Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi:
—Mookju̱dup xa ya̱'a̱ ve'e. Ta̱ xa ya̱'a̱ ve'e du̱'oknaxta je̱
tsaaydum pa'ajk na̱a̱j.

Juu' ve'e je̱ Pedro vyaajnjidu je̱ jayu

14 Van'it tse'e je̱ Pedro tyeni ma̱a̱t je̱ viijnk kuká̱tsivada juu'
ve'e nu̱makto'k ijttu, je̱tse'e ma̱kk du̱muka̱jts je̱ jayu. Jidu̱'u̱m
tse'e vyaajñ:
—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e
yájada Jerusalén, amo̱tunaxta o̱y juu' a̱tse'e nko̱tsuvaampy.
15 Ka'a xa ya̱'a̱ ve'e myo'okjada ax jo'n miitse'e mvinmayda,
ajó̱pum xa̱a̱jnume'e u̱xyam.
16 Ya̱'a̱ juu' ve'e u̱xyam toojnjup ko̱jtsjup, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e juu'
ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa Joel jyaay je̱p Kunuu'kx
Jatyán ku̱jxp. Jidu̱'u̱m tse'e du̱jaajy:
17 Vaamp xa ve'e je̱ Nte'yam:
"Ku ve'e tyá̱minit je̱ ita̱ka̱x,
mpá̱mupts a̱tse'e je̱m jya'vin ka̱jxmda je̱ n'Espíritu nu̱jom je̱
jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsu̱u̱nidup,
kyo̱jtsnáxtap tse'e a̱ts je̱ n'ayook je̱ mmajntkta̱jkta je̱ts je̱
mna̱a̱xta̱jkta,

nyak'íxtapts ạtse'e juu' ạtse'e ntsạjkp jẹ mmuutskit ónụkta,
kuma'ajtap tse'e jẹ mmújit jáyuda.
18 Mpạ́mupts ạtse'e jẹm jya'vin kạjxmda jẹ n'Espíritu pạn pạn
jaty ạtse'e xmutoondup xmupạjktup,
jẹ yaa'tyạjk jẹts jẹ tạ'ạxtạjk,
jẹtse'e dụkọjtsnáxtat ạts jẹ n'ayook.
19 Nyakjẹ́japts ạtse'e jẹm tsajviinm juu' jatye'e yaktuk'atụ́vap,
mpạ́mupts ạtse'e jẹ nụja'vin jẹm naxviinm:
jẹ nụụ'pụn jẹts jẹ jạạjn, jẹts ọọy jẹ jọk.
20 Vinkọọ'tsinup tse'e jẹ aampa xạạj,
jẹtse'e nụụ'pụn jo'n jẹ aampa pọ'ọ cháptsinit,
ka'ana ve'e dụpaa'ty vyẹ'nat jẹ xạạj ku ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
kyạdaaknit,
jẹ xạạj juu' ve'e dụnụmájap jẹtse'e dụnụvinkọ́pkat.
21 Nụjom tse'e pạn pạn jatye'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
dụjaanchja'vidup,
jẹ'ẹ tse'e tsọ'ọktap."
Jidụ'ụm tse'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
22 Van'it tse'e jẹ Pedro jyaa'kvaajñ:
—Nmu'israeejlit jáyuda, amọtunaxta yạ ayook. Ọy miitse'e
xnụjávada jẹ mạjin jẹts jẹ mújit atụva jẹts jẹ mújit nụja'vin juu'
ve'e jẹja miits mvinkujkta jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn kạjx tyoon
jẹ Jesús, jẹ nazarétit jayu.
23 Jẹ Nte'yam tse'e dụnụpạạjmtki juu' ve'e jẹ Jesús játjup
náxjup, ñụja'vits jẹ'ẹ ve'e jẹts yakpạ́mup jẹ'ẹ ve'e jẹm jẹ
jayu kyạ'm juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup. Miits xa jẹ'ẹ ve'e
myakjay'ọọ'kjụdu. Kọ'ọy jáyuts jẹ'ẹ ve'eda juu' ve'e yakcru-
uzpẹjtjụdu. Jẹ'ẹ tse'e tyoondu juu' miitse'e mtsọjktu.
24 Ax jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e dụyakjoojntykpạjknuva, jẹ
ọọ'kụne'e tuknụvaatsjinu, kụx ka'a ve'e jẹ ọọ'kụn jẹ kutojkụn
dụjayep jẹtse'e ạạ'k dụtunyaktánụt.
25 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jụjpani jẹ David dụkọjtsnajxy jẹ
Jesús jẹ y'ayook. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
Nxạ'ma'íxp ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹja ạts nvinkujk,
jẹ'ẹ mạạtts ạtse'e n'it,
ve'emts ạtse'e nkativinmay,
26 jẹ'ẹ kạjx tse'e xyọọndụk ạts yạ njọọt yạ nja'vin jẹts ạts
mitse'e nyakmạja nyakjaancha.
Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e to'k jọọt n'it,
kụx óyam ạtse'e n'ọọ'kụt, joojntykpạjknuvapts ạtse'e.
27 Ka'ats mitse'e ạts yạ njọọt yạ nja'vin xmasọ'ọkụt jẹm jẹ
ọọ'kụn kyạ'm,
ka'a ve'e xyakjajtpat jẹtse'e mya'atụt ạts yạ nni'kx yạ nkọpk,
ạts, mits jẹ mVa'ajts Jayu.

28 Xtukˈix a̱ts mitseˈe je̱ tooˈ juuˈ a̱tseˈe nyo̱ˈo̱yup je̱ts a̱tseˈe
xa̱ˈma ka̱jx njoojntykinit,
xyakxo̱o̱ndu̱kupts a̱ts mitseˈe ku a̱tseˈe nˈijtnit mits ma̱a̱t.
Jidu̱ˈu̱m tseˈe je̱ David du̱ko̱jtsnajxy je̱ Jesús je̱ yˈayook.
29 ’Nmuˈisraeejlit jáyuda, vaˈajts xa veˈe nnu̱jaˈvimda je̱ts
o̱o̱ˈkeˈe je̱ nju̱jpit jáyuvamda David, je̱tseˈe ñaxta̱jkini, ku̱x je̱e̱na
veˈe je̱ it joma veˈe ñaxta̱jki.
30 Ax je̱ David, je̱ Nteˈyam je̱ yˈayookts je̱ˈe̱ veˈe kyo̱jtsnajx,
ñu̱jaˈvits je̱ˈe̱ veˈe je̱ts tukvinvaˈniju je̱ˈe̱ veˈe je̱ Nteˈyam je̱ts
toˈkeˈe je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j kyutẹ́najat kyutsa̱a̱najat, je̱ˈe̱ts je̱ˈe̱
veˈe je̱ Cristo, juuˈ veˈe du̱yakkutojkjap je̱ Nteˈyam je̱ jyayu
veˈem ax joˈn je̱ David du̱yakkutojkji je̱ nju̱jpit jáyuvamda.
31 Yˈixts je̱ˈe̱ veˈe je̱ David je̱ts joojntykpa̱jknuvapeˈe je̱
Cristo, veˈemeˈe vyaajñ je̱ts kaˈa veˈe je̱ Cristo je̱ jyo̱o̱t je̱ jyaˈvin
tyuntánu̱t je̱m je̱ o̱o̱ˈku̱n kya̱ˈm je̱ts kaˈa veˈe je̱ ñiˈkx je̱ kyo̱pk
myaˈatu̱t.
32 Ax je̱ Cristo, je̱ Jesuusjyamts je̱ˈe̱ veˈe. Je̱ Nteˈyamts
je̱ˈe̱ veˈe du̱yakjoojntykpa̱jknuva. Je̱ˈe̱ts a̱a̱tseˈe mpu̱u̱mp je̱
tu̱va̱ko̱jtsu̱n je̱ts nˈix a̱a̱ts je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe tá̱vani jyoojn-
tykpa̱jknuva vyeˈna.
33 Ax je̱ Nteˈyamts je̱ˈe̱ veˈe tuknu̱májijinu je̱ja yˈakaˈyu̱n
paˈayi, je̱tseˈe du̱mo̱o̱yni je̱ kutojku̱n je̱tseˈe du̱ké̱xu̱t je̱
Espíritu Santo, veˈem ax joˈn je̱ Nteˈyam tyukvinvaˈniji.
Ax nu̱jomts ya̱ˈa̱ veˈe juuˈ veˈe tu̱xˈixta tu̱xˈamo̱tunaxta, je̱
Espíritu Saantots ya̱ˈa̱ veˈe du̱yakjé̱jip.
34 Ka je̱ Daviijapeˈe tsajpe̱jt. Jidu̱ˈu̱meˈe viinm vyaajñ:
Je̱ Nteˈyam xa veˈe du̱nu̱u̱jmi a̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱n:
“A̱jxtu̱ku̱ yaja a̱ts nˈakaˈyu̱n paˈayi
35 namvaat a̱tseˈe nyakvintó̱kida pa̱n pa̱n jatyeˈe
mtsoˈoxpa̱jkju̱dup.”
Jidu̱ˈu̱m tseˈe je̱ David du̱ˈavaˈni juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam kyo̱jts.
36 ’Miitsta, nmuˈisraeejlit jáyuda, veˈem xa veˈe du̱tsa̱k
je̱tseˈe vaˈajts xnu̱jávadat je̱ts je̱ Jesús, juuˈ veˈe myakjacryu-
uzpe̱jtju̱du, je̱ˈe̱jyam tseˈe je̱ Nteˈyam pya̱a̱m Ma̱ja̱ Vintsá̱n, je̱
Cristo, juuˈ veˈe vyinko̱o̱n je̱tseˈe yakkutojknit.
37 Ku veˈe du̱ˈamo̱tunajxti, vanˈit tseˈe ñatyukjaˈvijidi
je̱ tyo̱kin je̱tseˈe du̱ˈamo̱tutú̱vidi je̱ Pedro ma̱a̱t je̱
myukuka̱tsivata̱jk:
—Nmuˈisraeejlit jáyuda, ¿tis a̱a̱tseˈe ntónup?
38 Vanˈit tseˈe je̱ Pedro yˈatso̱o̱jvjidi:
—Vinmayu̱mpijttini, maso̱o̱ktini je̱ mkoˈo̱y joojntykinda,
vanˈit tseˈe mna̱pé̱ttat je̱ˈe̱ ka̱jx je̱tseˈe nu̱java tyánu̱t
je̱ts je̱ Jesucristo veˈe mpana̱jkxuvaandup, veˈem tseˈe
myaktọkinme̱e̱ˈkxtat je̱tseˈe tyá̱kat je̱m mjaˈvin ka̱jxmda
je̱ Espíritu Santo.

39 Mtukvinva'nijidu xa miitse'e jẹ Nte'yam jẹ Espíritu Santo,
yaktukvinva'niduva tse'e jẹ m'ónụkta jẹts nụjom pạn pạn
jatye'e jékumda, nụjom tse'e pạn pạn jatye'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
vyinkạạmp, ụụ'm jẹ nNte'yamamda.
40 Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ nụmay jayu dụjaa'kkọjtsjidi, may
viijn tse'e jẹ jayu dụtukmukọjtsti. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Masọǫ̣ktini jẹ mkọ'ọy joojntykinda, ka'a tse'e
xmạạtvintọ́kidat yạ kọ'ọy jáyuda.
41 Ax nụjom tse'e pạn pạn jatye'e dụkuvạjktu jẹ'ẹ jẹ y'ayook,
nạpẹjttu tse'e. Jẹ xạạj tse'e jyaa'knụyojkidi janụtoojk miijl
jo'n jẹ jáyuda pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidu jẹ Jesús.
42 Ijtp tse'e dụ'amọtunaxta juu' ve'e jẹ kukạ́tsivatạjk
tuk'íxjụdup jẹtse'e to'k aaj to'k jọọt dụjayẹpta, ve'em tse'e
chapkọtsta jẹtse'e amoka jẹ chapkaaky dụtojkva'kxta ax jo'n
jẹ Jesús dụtuujn mạạt jẹ y'ixpạjkpatạjk ku ve'e jado'k nax
dụmạạt'a'óxini.

Vintsọ jẹ jaanchja'vivatạjk ọy jayu ñapyạạjmjidi

43 Tsạ'ạgataandu tse'e nụjom jẹ jayu juu' ve'e dụkakuvạjktu
jẹ ayook; ax jẹ kukạtsivatạjk, ọọy tse'e jẹ mạjin jẹts jẹ mújit
atụva dụtuntoondi jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn kạjx.
44 Nụjom tse'e pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidu jẹ
Mạjạ Vintsạ́n, ijtpts jẹ'ẹ ve'e ñay'amókajada, ọy jayu tse'e
ñapyạ́mjada mạạt jẹ myujaanchja'vivatạjkta. Pạn pạn tse'e
jẹp juu' dụmạạt, tyuknụ'ayọ'vidup tse'e pạn pạn jatye'e
katih'ijtụxjụdup,
45 jẹtse'e dụtọọ'kta juu' jatye'e y'íxtup jyayẹjptup jẹtse'e
jẹ meen dụyaktonda pạn vintsọ ve'e juu' kya'ijtụxjada to'k
jado'k.
46 Jọ́vum xạạj tse'e ñay'amókajada jẹp mạjạ tsaptụjkp jẹtse'e
tạjkm tạjkm jẹ tsapkaaky dụtojkva'kxta jẹtse'e to'k muk
kyayda. Xọọndụk aaj xọọndụk jọọt tse'e ve'em dụtonda, to'kji
tse'e jẹ jya'vinda to'kji tse'e jẹ vyinma'yụnda.
47 Ijtp tse'e jẹ Nte'yam dụjaa'myẹ́tsta. Ọyja'vijidu tse'e
anañụjoma jẹ jayu juu' ve'e dụkajaanchja'vidup jẹ Jesu-
cristo. Jọ́vum xạạj tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n dụjaa'kyaknụyóka
pạn pạn jatye'e jẹ Jesucristo dụjaanchja'vidup jẹtse'e ve'em
dụjayẹ́ptat jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

3

Ku to'k jẹ jayu jyọtkạdaaky juu' ve'e jẹ tyek dụkatukyọ'yp y'ijt

1 Toojk yaaxp tse'e vye'na ku ve'e jẹ jayu chapkạts, van'it
tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan ñạjkxti jẹp mạjạ tsaptụjkp.
2 Jọ́vum xạạjts jẹ'ẹ ve'e jẹp mạjạ tsaptạk'aagup y'it to'k jẹ
yaa'tyạjk juu' ve'e ka'ọ'yixjup jẹtse'e jẹ tyek dụtukyọ'ọyụt,

ve'emam jẹ'ẹ ve'e kye'x. Yakpatsạạmpts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e nạjkx jẹp yakjuk jẹja jẹ mạjạ tsaptạk'akạ'ạ vyinkujk juu' ve'e dụxạạj Tsoj. Jẹp tse'e jẹ jayu jẹ meen dụ'amọtu pạn pạn jatye'e tạjkidup jẹp mạjạ tsaptụjkp.

3 Ku ve'e jẹ yaa'tyạjk dụ'ix jẹts jẹpe'e mạjạ tsaptụjkp jẹ Pedro mạạt jẹ Juan tyạkava'anda, jẹtse'e dụ'uk'amọtu jẹ meen.

4 Van'it tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan vyin'íxjidi, jẹtse'e jẹ Pedro jẹ yaa'tyạjk dụnụụjmi:

—Vin'ixụ ạạts.

5 Van'itts jẹ'ẹ ve'e dụ'a'ixtk jẹ Pedro mạạt jẹ Juan, ve'emts jẹ'ẹ ve'e y'ukvinmaajy jẹts jẹ meene'e yakmọ'ọvaamp.

6 Ax jidụ'ụm tse'e jẹ Pedro ñạ'mụxji:

—Ka'a ạtse'e ti oro ka'a ạtse'e ti plata nmạạda. Juu'ts ạtse'e nmạạt, nyajkypts ạtse'e. Jẹ Jesucristo, jẹ nazarétit jayu, jẹ'ẹ tse'e myakjọtkạdaakjinup. Tẹna jẹts jaamni.

7 Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ yaa'tyạjk jẹ y'aka'yụn kạ'ạj dụmajtsji jẹtse'e dụyakténini. Tun jatyji tse'e jẹ tyekụyọ'kt jẹts nụjom jẹ tyek myạkkpạjkni,

8 jẹtse'e yẹjtsụk. Van'it tse'e yọ'y'ukvaanni, jẹtse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan dụmạạttạjkidi jẹp mạjạ tsaptụjkp, yọ'ynup, yẹjtsụknup, jẹtse'e jẹ Nte'yam dụtunyakmájini dụtunyakjaanchini.

9 Nụjom tse'e jẹ jayu y'ixji ku ve'e yọ'yni jẹtse'e dụtunyakmájini dụtunyakjaanchini jẹ Nte'yam.

10 Atụva atọki tse'e tyuntaandi, ka'a tse'e dụ'ukmutaayvaattini vintsọ ve'e jyátụkadat kụx y'íxada jẹ'ẹ ve'e jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ tyek dụkatukyọ'yp y'ijt jẹts ñụja'vidinupe'e jẹts jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ meen dụ'amọ́tup tụy'it jẹja jẹ mạjạ tsaptạk'akạ'ạ vyinkujk juu' ve'e dụxạạj Tsoj.

Ku jẹ Pedro kya'amaajy joma ve'e jẹ ẹpụtsọọktkụn juu' ve'e dụxạạj jẹ Salomón Jyẹ'ẹ

11 Jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ tyek dụkatukyọ'yp y'ijt, ka'a tse'e dụmasạạk jẹ Pedro mạạt jẹ Juan. Nụjom tse'e jẹ jayu atụva atọki noomp ñạjkxti joma ve'e jẹ ẹpụtsọọktkụn juu' ve'e dụxạạj jẹ Salomón Jyẹ'ẹ.

12 Ku ve'e jẹ Pedro dụ'ix, van'it tse'e jẹ nụmay jayu dụnụụjmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ¿tyạjxse'e xtuk'atúvada? ¿Tyạjxts ạạtse'e xvin'ixta ax jo'n ạạts yạ'ạ ve'e kụnyakyọ'pyúk ạạts yạ n'avintsọ mạkkin kạjx ạạts yạ n'avintsọ va'ajts jọọt kạjx?

13 Jẹ njụjpit jáyuvamda, jẹ Abraham, jẹ Isaac, mạạt jẹ Jacob, jẹ'ẹ jẹ Ntye'yamda tse'e dụyakmạji dụyakjaanchi jẹ y'Onụk Jesús, jẹ'ẹ juu' miitse'e mpạạmdinu jẹm jẹ Pilato kyạ'm. Ku

ve'e jẹ̱ Pilato y'ukmasọ̱'ọ̱kuvaajnji naspạ̱ka, ka'ats miitse'e
xyakjajtti.
14 Ñojk'ọ́y xa ve'e kụ̱x'amọ́tudi jẹ̱tse'e kụ̱yakmasạ̱ạ̱k jẹ̱ Jesús,
va'ajts jayu jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts tụ̱v jẹ̱ jyáyuvin jẹ̱ jyoojntykin. Ax ka'a
tse'e ve'em xtoondi. Jẹ̱'ẹ̱ts miitse'e m'amọ́tudu jẹ̱tse'e tyánụ̱t
naspạ̱ka to'k jẹ̱ yakjayu'ọ̱ọ̱'kpa.
15 Jẹ̱'ẹ̱ts miitse'e myakjay'ọ̱ọ̱'kjụ̱du pạ̱ne'e jẹ̱ joojntykin
dụ̱yajkp. Ax jẹ̱ Nte'yam tse'e yakjoojntykpạ̱jkjinuva. Mpụ̱ụ̱mpts
ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ tụ̱vạ̱kọ̱jtsụ̱n jẹ̱ts n'ix ạ̱ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱
Jesús ku ve'e tá̱vani jyoojntykpạ̱jknuva vye'na.
16 Jẹ̱ Jesuusjyam tse'e tụ̱dụ̱yakjọ̱tkạ̱daakni,
tụ̱dụ̱majumọ̱ọ̱yni yạ̱ yaa'tyạ̱jk juu' ve'e m'íxtup jẹ̱tse'e
m'íxada. Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ạ̱ạ̱tse'e njaanchjáva jẹ̱ Jesús, jẹ̱
jaanchja'vin tse'e dụ̱toomp jẹ̱tse'e yạ̱ yaa'tyạ̱jk tụ̱chạ̱'ạ̱k,
ve'em ax jo'n ụ̱xyam x'ixta jo'n.
17 'Miits, jáyuda, mạ̱ạ̱t jẹ̱ myakkutojkpada, myak-
jay'ọ̱ọ̱'kjụ̱du tse'e jẹ̱ Jesús. Ax nmụ̱ja'vipts ạ̱tse'e jẹ̱ts ka'a
ve'e ọ̱y xnụ̱ja'vidi juu' ve'e mtoondu.
18 Ve'em tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱kutyuujn juu' ve'e y'ava'ni
jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpatạ̱jkta, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts tsaach-
paa'tupe'e jẹ̱ Cristo, juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vyinkọ̱ọ̱n jẹ̱tse'e
yakkutojknit.
19 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e, vinmayụ̱mpijttini, masọ̱ọ̱ktini jẹ̱ mkọ̱'ọ̱y
joojntykinda, panạ̱jkxtini jẹ̱ Nte'yam, ve'em tse'e jẹ̱ Nte'yam
mtọ̱kinmẹẹ̱'kxjadat jẹ̱tse'e xjayẹ́ptat jẹ̱m mja'vin kạ̱jxmda jẹ̱
xọ̱ọ̱jntkụ̱n juu' ve'e jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n mmọ̱'ọ̱jadap.
20 Jẹ̱ Nte'yam tse'e dụ̱kẹjxnuvap jẹ̱ Cristo,
21 ọ́yame'e vinkọ̱pk jẹ̱tse'e ụ̱xyam jẹ̱ Cristo jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm
tyánụ̱t. Ku ve'e jẹ̱ Nte'yam nụ̱jom juu' jaty dụ̱yak'ọ̱'yikạ́xụ̱t,
van'it tse'e jẹ̱ Cristo myiinnuvat jado'k nax, ve'em ax jo'n
jụ̱jpani vyaandi jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpatạ̱jkta.
22 Jidụ̱'ụ̱m xa ve'e jẹ̱ Moisés dụ̱nụ̱ụ̱jmi jẹ̱ njụ̱jpit jáyuvamda:
"Vinkạ́nani xa ve'e jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n, jẹ̱ nNte'yamamda,
dụ̱jayep nụ̱to'k ụ̱ụ̱'m jẹ̱ njáyuvamda, ve'em ax jo'n ạ̱tse'e
xvinkạ̱ạ̱jn, juu' ve'e mkọ̱jtsnajxụ̱xjadap jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
y'ayook, jẹ̱'ẹ̱ tse'e mkạ̱ts'amọ̱tunáxtap.
23 Pạ̱n pạ̱n tse'e dụ̱kamạ̱jạ̱pạ̱ạ̱mp jẹ̱ ayook juu' jẹ̱'ẹ̱ ve'e
kyọ́tsup, ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ítụ̱t jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu." Jidụ̱'ụ̱m
tse'e jẹ̱ Moisés vyaajñ.
24 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro jyaa'kvaajñ:
—Ax ve'em tse'e, van'ítani ku ve'e jẹ̱ Samuel jyoojntyki
jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e jaa'kmiindu, ñụ̱kọ̱jtstu tse'e nụ̱jom jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpatạ̱jkta juu' ve'e ụ̱xyam toojn-
jup kọ̱jtsjup.

25 Ṵṵ'm xa ve'e xtsaanimdup xkọọjimdup jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpatạjkta. Xtukkạdaakumdupts ṵṵ'm jẹ'ẹ
ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam tyukvinva'nidu jẹ njụjpit já*yuvamda*.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Nte'yam dụnụụjmi jẹ Abraham: "Mits jẹ
mtsaan jẹ mkọọj kạjx tse'e dụpaa'ttat jẹ kunoo'kxụn jẹ jayu
pạn nụvinxụpe'e chạạnada to'k it to'k naxviijn."
26 Ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk Jesús dụkejx yaja
naxviijn, too'vạjkpts ṵṵ'me'e xtuknụkẹjxumdi jẹtse'e
xkunoo'kxumdat, ve'em tse'e nmasọọkumdinit nụjom juu'
jatye'e ka ọ́yap.

4

*Ku jẹ Pedro mạạt jẹ Juan dụvinté*nidi *pạn pạn jatye'e*
dụnụmá́jidup jẹp tsaptụjkp

1 Jẹmna tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan dụmukọtsta vye'na
jẹ nụmay jayu, van'it tse'e ñụjẹ'yjidi jẹ tee'tạjk mạạt jẹ sa-
duceotạjk jẹts jẹ tsaptạkmutoompa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip
jẹ tsaptạkmutoompatạjk,
2 jẹ'ẹ ve'e ẹjkjụdup ku ve'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan jẹ jayu
dụvaajnjada jẹts joojntykpạjknuva ve'e jẹ Jesús, jẹtse'e jẹ jayu
dụvaajnjiduva jẹts joojntykpạjknuvape'e jẹ jayu jẹ'ẹ kạjx ku
ve'e jẹ Jesús jyoojntykpạjknuva.
3 Van'it tse'e yakmajtsti jẹtse'e yakpoxụntạkpạạmdi
kụx tá*nani* ve'e van'it jẹ it vye'nini, jẹ kujá́pite'e
dụyakpitsumuva'anda jẹtse'e dụtọkimpayọ'ọydat.
4 Ax nụmay tse'e pạn pạn jatye'e dụ'amọtunajxtu jẹ
ayook juu' ve'e jẹ Pedro tukka'amaajyjụdu, jẹ'ẹ tse'e
dụjaanchja'vidu jẹ Jesús. Tunjaa'knụma'yidu tse'e pạn
pạn jatye'e jẹ Jesús dụjaanchja'vidu, ax ve'em tse'e jyẹ'ydi
nụmugọọxk miijl jo'n jẹ yaa'tyạjkta, apụk jẹ tạ'ạxtạjkta mạạt
jẹ pi'k ónụkta.
5 Jẹ kujá́pit tse'e ñay'amojkijidi jẹm Jerusalén jẹ israee-
jlit yakkutojkpada mạạt jẹ myú́jit já*yuda* jẹts jẹ tsaptụjkpit
yak'ixpạjkpada.
6 Jẹ'ẹ mạạt tse'e vye'niva jẹ Anás, jẹ tee' jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta, nay ve'empa jẹ Caifás, jẹ
Juan, jẹ Alejandro, jẹts nụjom jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda.
7 Ku ve'e ñay'amojkijidi, van'it tse'e dụnụkẹjxidi jẹ Pedro
mạạt jẹ Juan. Ku ve'e dụyakmiindi, van'it tse'e jẹja itạkujk
dụpạạmdi, jẹtse'e dụ'amọtutú́vidi:
—¿Pạn tse'e tụmnạ'mụxjada jẹts yạ'ạ ve'e xtó*ndat*? ¿Pạne'e
yạ kutojkụn mmọọjyjụdup?
8 Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ Espí*ritu* Santo myọọjyji jẹ mạkkin
jẹts jẹ vinma'yụn jẹtse'e dụtó*nụt* juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp,
jẹtse'e vyaajñ:

—Miitsta, jẹ kajpụn jẹ ñụvintsạnda, mújit jayutạjkta,
9 miits xa ạạtse'e x'amọtutụ́vidup jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e
yaktoojnji to'k jẹ jayu juu' ve'e pạjkjup tụy'it. Jẹ'ẹ ve'e
mnụjavavaandup vintsọ ve'e y'ọ'yini.
10 Yájats ạtse'e miits mvinkujkta n'avana jẹtse'e xnụjávadat
vintsọ ve'e yạ jayu mvintẹ́najada mạkkạtsọts. Ax ka mi-
itsjyap tse'e mnụjávadap, nay ve'empa ve'e dụnụja'viduvat
nụjom pạn joma jatye'e jẹ israeejlit jayu. Jẹ Jesucristo,
jẹ nazarétit jayu, jẹ'ẹ juu' miitse'e myakjacryuuzpẹjtjụdu
jẹtse'e jẹ Nte'yam yakjoojntykpạjkjinuva, jẹ'ẹ tse'e jẹ kuto-
jkụn dụyajk jẹtse'e ve'em yạ mạjin yaktún.
11 Ve'em xa miitse'e xtonda ax jo'n jẹ pọjtspatạjk juu' ve'e
dụmasọọktu to'k jẹ ọy tsaaj kụxe'e dụkọ'ọyja'vidi. Ax ụx'ọọk
tse'e jẹ ọy tsaaj yakpụụjm joma ve'e dụnụvinkọpkikụx jẹ
mạjạ tsaptạkpạts. Ve'em tse'e xtonda kụxe'e xkọ'ọyjávada
jẹ Jesucristo, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam pyạạm jẹtse'e
dụnụvintsạnikạjxnit nụjom juu' jaty.
12 Jẹ Jesuusji tse'e ọ'yixjup jẹtse'e xmọ'yumdat jẹ joojn-
tykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp. Ni pạna xa ve'e jẹ Nte'yam
jado'k dụkatuknụvana yaja tsajp pa'tki jẹtse'e jẹ ntọ́kinam
xtuknụvaatsumdat —jidụ'ụm tse'e jẹ Pedro vyaajñ.
13 Ku ve'e dụ'ixti jẹts mạkk aaj mạkk jọọte'e jẹ Pedro mạạt
jẹ Juan kyọtsta, jẹtse'e dụnụja'vidi jẹts ka'a ve'e y'ixpụ́kada,
atụva atọki tse'e tyuntaandi. Van'it tse'e jẹ nụja'vin dụpạjkti
jẹts jẹ'ẹda ve'e jẹ Jesús dụmạạtvíttu.
14 Jẹmpa tse'e vye'niva jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ tyek
dụkatukyọ'yp y'ijt, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụkọọ'kmutaayvaattini pạn
vintsọ ve'e kụdụnụvampẹjtti.
15 Van'it tse'e yakkẹjxpítsumdi jẹtse'e ajẹ'ẹjyji tyaandi jẹtse'e
dụkọjtsmóktat.
16 Jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi vimpit atụj:
—¿Tise'e nto'numdap mạạt yạ jáyuda? Ñụja'vidinup xa ve'e
nụjom pạn pạn jatye'e tsụụnidup yaja Jerusalén jẹts tạ yạ'ạ
ve'e yạ jayu dụyakjọtkạda'akta. Ka'a tse'e ñụn'ọya vintsọ ve'e
nva'numdat jẹts ka'a yạ'ạ ve'e jẹ mạjin tụdụtonda.
17 Va'an tse'e dụ'atsạ'kimda jẹtse'e ni pạna
dụkọọ'ktuknụja'vidinit jẹ Jesús jyẹ'ẹ, ve'em tse'e
kyajaa'kva'kxtụkụt yạ ayook —jidụ'ụm tse'e ñavyaajnjidi.
18 Van'it tse'e dụvatsọọvdi jẹtse'e dụtukpavaandi
jẹts ni vintsọva ve'e jẹ jayu dụkọọ'kvaajnjidinit ukpụ
dụkọọ'ktuknụja'vidinit jẹ Jesús jyẹ'ẹ.
19 Ax van'it tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan ñạ'mụxjidi:
—Payọ'ọyda n'it viinm pạn ọy jẹ'ẹ ve'e jẹja jẹ Nte'yam
vyinkujk jẹts miitse'e myakkạtsạpạ́ktat jẹts ka'a ve'e jẹ
Nte'yam.

20 Ka'a xa ve'e nvaat jẹ̱ts ạạts jẹ'ẹ̱ ve'e nkah'avánat juu' ạạtse'e n'ix jẹ̱ts juu' ạạtse'e n'amọ̱tunajx.
21 Ku ve'e dụjaa'ktoondi vintsọ̱ ve'e dụ'atsạ'ạgadat, van'it tse'e dụmasọọ̱kti, ka'a tse'e dụpaatti ti ve'e tyukkutsaachpaadadap, kụx nụjome'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Nte'yam dụyakmạ́jidi dụyakjaanchidi jẹ'ẹ̱ kạjx juu' ve'e toojnju kọ̱jtsju.
22 Jẹ̱ yaa'tyạjk juu' ve'e jọ̱tkạdaaknu, vụjxtkupx joojnt náxyanits jẹ'ẹ̱ ve'e vye'na.

Ku jẹ̱ jaanchja'vivatạjk jẹ̱ Nte'yam dụ'amọ́tudi jẹ̱ mạkk aaj jẹ̱ mạkk jọọ̱t

23 Ku ve'e yakmasọọ̱kti jẹ̱ Pedro mạạt jẹ̱ Juan, van'it tse'e ñạjkxti joma ve'e jẹ̱ myujatyoo'tạjkta, jẹ̱m tse'e dụtukmumaajntykti vintsọ̱ ve'e ñạ'mụxjidi jẹ̱ tee'tạjk jẹ̱ vyintsạnda mạạt jẹ̱ israeejlit jẹ̱ myújit jáyuda.
24 Ku ve'e dụ'amọ̱tunajxti, van'it tse'e nụjom chapkọ̱jtsti. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—Mạjạ Vintsạ́n, mits xa ve'e jẹ̱ Nte'yam. Mits tse'e mpạạm yạ tsajp yạ naax, jẹ̱ maaxy nạạj, jẹ̱ts nụjom juu' jatye'e ijtp jẹ̱m tsajviinm jẹ̱ts yaja naxviijn.
25 Myajk mitse'e yạ ayook juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo tyukkọ̱jtsnajx jẹ̱ David. Jidụ'ụmts jẹ'ẹ̱ ve'e vyaajñ:
¿Tyạjx tse'e ñaajkjọ̱tma'atjada jẹ̱ jayu juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlitap jẹ̱tse'e jẹ̱ israeejlit jayu dụvinmayda jẹ̱tse'e dụtóndat juu' ve'e ka'ọ̱'yixjụdup?
26 Nay'amojkijidu tse'e jẹ̱ naxviijnit yakkutojkpada jẹ̱tse'e dụtso'oxpạ́ktat jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n mạạt jẹ̱ Cristo.
Jidụ'ụm tse'e yạ ayook juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱ David tyukkọ̱jtsnajx.
27 ’Tyụ́vam xa yạ'ạ ve'e juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo kyọ̱jts. Navyaatju xa ve'e jẹ̱ Herodes mạạt jẹ̱ Poncio Pilato jẹ̱ vyinma'yụnda mạạt jẹ̱ israeejlit jáyuda jẹ̱ts pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹ̱pta, jẹ'ẹ̱ tse'e dụtso'oxpạjktu jẹ̱ mva'ajts ónụ̱k Jesús, juu' mitse'e mvinkọọ̱n jẹ̱tse'e yakkutojknit.
28 Ve'emts jẹ'ẹ̱ ve'e dụtoondi juu' ve'e mnụpạạjmtki jẹ̱tse'e ve'em tyónjụ̱t kyọ́tsjụ̱t.
29 Mạjạ Vintsạ́n, amọ̱tunaxụ̱ to'k aaj ụ̱xyam vintsọ̱ ve'e vya'anda jẹ̱ts ạạtse'e x'atsạ'ạgadat. Mọọ̱yk ạạts mitse'e jẹ̱ mạkk aaj jẹ̱ mạkk jọọ̱t jẹ̱ts ạạtse'e ve'em jẹ̱ jayu nvaajnjadat jẹ̱ mkạts jẹ̱ m'ayook kaja'vina katsạ'kina, ạạts, mits jẹ̱ mmutoompa jẹ̱ mmupạjkpa,
30 jẹ̱ts ạạtse'e mits jẹ̱ mkutojkụn kạjx jẹ̱ pa'am jayu nyakjọ̱tkạda'aktat, jẹ̱ts ạạtse'e jẹ̱ mva'ajts ónụ̱k Jesús jẹ̱ mạkkin xmọ'ọ̱t jẹ̱ts ạạtse'e ntónụ̱t jẹ̱ mụ́jit atụva jẹ̱ts jẹ̱ mạjin.
31 Ku ve'e chapkọ̱jtskạjxti, van'it tse'e y'ojxi jẹ̱m joma ve'e vyẹ'nada. Nụjom tse'e jẹ̱ Espíritu Santo myọọ̱jyjidi jẹ̱ mạkkin

jẹ̱ts jẹ̱ vinma'yu̱n jẹ̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam cha̱jkp, ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kya̱ts jẹ̱ y'ayook du̱ko̱jtsti.

Vintso̱ jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk du̱tukjoojntykidi juu' ve'e y'ixtu jyayẹ̱jptu

32 Jẹ̱ nu̱may jayu juu' ve'e jẹ̱ Jesús du̱jaanchja'vidu, to'kji tse'e jẹ̱ jya'vinda to'kji tse'e jẹ̱ vyinma'yu̱nda. Ni pa̱na tse'e kyava'añ jẹ̱ts y'avintso̱ jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e pa̱n tii, nu̱jom juu' ve'e y'íxtup jyayẹ̱jptup, ve'em tse'e du̱jávada jẹ̱ts nu̱jome'e du̱jẹ̱'ẹda.

33 Jẹ̱ kutojku̱n ma̱a̱t tse'e o̱o̱y jẹ̱ kuka̱tsivata̱jk du̱tun'ava'nidi jẹ̱ts joojntykpa̱jknuva ve'e jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús. O̱o̱y tse'e jẹ̱ Nte'yam tyunkunoo'kxjada anañu̱joma.

34 Ka'a ve'e pa̱n pa̱ne'e juu' nu̱nka'ijtu̱xju̱dup, ku̱x jẹ̱'ẹda pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱ naax ukpu̱ jẹ̱ ta̱jk du̱jayẹ̱jptup, tyo̱o̱'ktupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e

35 jẹ̱tse'e jẹ̱ meen jẹ̱ kuka̱tsivata̱jk du̱tukka̱tá̱kada, ve'em tse'e to'k jado'k yakma̱'a̱ pa̱n vintso̱ ve'e juu' kya'ijtu̱xjada.

36 Jẹ̱m tse'e vye'na to'k jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱ Leví jẹ̱ chaan jẹ̱ kyo̱o̱j, Joseejts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xya̱a̱j, chípreit jayu, Bernabé jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ kuká̱tsiva tyijjada. (Jidu̱'u̱m tse'e kya̱tsa̱pítsum jẹ̱ Bernabé, Yakjo̱t'amá̱jiva.)

37 Jẹ̱ Bernabé tse'e to'k viijn jẹ̱ naax du̱to̱o̱'k jẹ̱tse'e jẹ̱ meen du̱tukka̱ta̱jki jẹ̱ kuká̱tsivata̱jk.

5

Jẹ̱ to̱kin juu' ve'e tyoondu jẹ̱ Ananías ma̱a̱t jẹ̱ Safira

1 Ax jẹ̱mpa tse'e jado'k jẹ̱ jayu juu' ve'e Ananías du̱xa̱a̱j. Jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱t jẹ̱ ñu̱da̱'a̱x Safira, jẹ̱'ẹ̱ tse'e to'k viijn jẹ̱ ñaax du̱to̱o̱'ktu.

2 Van'it tse'e jẹ̱ Ananías du̱pa̱jkva'kxy jẹ̱ naxtso̱v jẹ̱tse'e to'k viijn du̱tukka̱ta̱jki jẹ̱ kuká̱tsivata̱jk, ve'em ax jo'n nu̱jom jẹ̱ meen ku̱y'ijt. Ñu̱ja'vipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ ñu̱da̱'a̱x jẹ̱ts ve'eme'e du̱tonuva'añ.

3 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro du̱nu̱u̱jmi jẹ̱ Ananías:

—Ananías, ¿tya̱jxts mitse'e jẹ̱ Satanás tu̱x'itu̱ma̱'a̱ jẹ̱tse'e tu̱tya̱ka jẹ̱m mja'vin ka̱jxm jẹ̱tse'e ve'em xvin'a̱a̱'nuva'añ jẹ̱ Espíritu Santo? Mnapya̱a̱jmjup xa mitse'e ax jo'n to'k ka̱'a̱jyji jẹ̱ mnaxtso̱v ta̱a̱ ku̱xyakmejts; ax ta̱ tse'e xpuká̱n.

4 ¿Ka mits jẹ̱ mnaaxap jẹ̱'ẹ̱ ve'e tu̱y'it? Ku tse'e tu̱xta̱a̱'k, ¿ka mits jẹ̱ mmeenapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e tu̱y'it? ¿Tya̱jxts mitse'e ve'em tu̱mjátu̱ka? Ka jẹ̱ jáyuvap xa mitse'e mvin'u̱u̱'mp; jẹ̱ Nte'yame'e mvin'a̱a̱'nuvaampy.

5 Ku tse'e jẹ̱ Ananías du̱'amo̱tunajxy, a̱a̱'k tse'e ñaxka̱daaky. Ax nu̱jom tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱mó̱tudu vintso̱ ve'e y'a̱a̱'k, o̱o̱y tse'e tyuntsa̱'kipa̱jkka̱jxti.

6 Ku ve'e jẹ Ananías y'ạạ'k, van'it tse'e jẹ vajụtyạjk
tyénidi, jẹtse'e jẹ ñi'kx jẹ kyọpk dụtukvimpitti jẹ vit, jẹtse'e
dụyaknạjkxtini naxtạjkiva.
7 Ku ve'e toojk hora jo'n jẹ it ñaxy vye'na, van'it tse'e jẹ
Ananías jẹ ñụdạ'ạx jyẹ'y. Ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụnụjava ti ve'e
toojnju kọjtsju.
8 Van'it tse'e jẹ Pedro y'amọtutụ́viji:
—Vaajnja ạts, ¿vanxụ́pame'e tụmyakmọ'ọda ku ve'e
tụxtọọ'kta jẹ mnaax?
Van'it tse'e y'atsạạjv:
—Vanxụ́pam xa jẹ'ẹ ve'e.
9 Van'it tse'e jẹ Pedro ñạ'mụxji:
—¿Tyạjx tse'e tụxkọjtsmókta jẹtse'e xvin'ạạ'ndat jẹ Espíritu
Santo?, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Mạjạ Vintsạ́n jya'vin kạjxm.
Ụxẹp xa ve'e tạk'aagup myẹjtstini juu' ve'e ọjts jẹ mnụyaa'y
tụdụyaknaxtạjkidini. Ụxyamts mits jẹ'ẹ ve'e nạjkx myak-
naxtạjkijidinuva —jidụ'ụm tse'e jẹ Pedro vyaajñ.
10 Tun jẹ'yji tse'e ñaxvipp jẹja jẹ Pedro vyinkujk jẹtse'e jẹ
jya'vin tyukvaatsjini. Ku ve'e tyạjkidi jẹ vajụtyạjkta, ạạ'kani
tse'e dụpaattini. Van'it tse'e dụyakpítsumdini jẹtse'e ọjts
dụyaknaxtạjkidini jẹja jẹ ñụyaa'y pya'ayi.
11 Tsạ'kipạjktu tse'e jẹ jaanchja'vivatạjkta jẹts nụjom pạn
pạn jatye'e dụmọ́tudu.

Ku ọọy jẹ mújit nụja'vin jẹts jẹ mújit atụva yaktuujn

12 Tyoondu tse'e jẹ kukạ́tsivatạjk jẹja jẹ nụmay jayu
vyinkujk ọọy jẹ mújit nụja'vin jẹts jẹ mújit atụva jẹ'ẹ kạjx
ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn myọọjyjidi. Jẹm tse'e jẹ
jaanchja'vivatạjk ñay'amókajada y'ijt to'k kạ'ạjyjida joma ve'e
jẹ ẹpụtsọọktkụn juu' ve'e dụxạạj jẹ Salomón Jyẹ'ẹ, to'kji tse'e
jẹ jyọọtta jẹ jya'vinda to'kji tse'e jẹ vyinma'yụnda.
13 Chạ'kidup tse'e jẹ nụmay jayu jẹtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk
dụmạạtnay'amókajadat; ọ́yam tse'e vye'ema, vintsạ'kijidup
tse'e anañụjoma jẹ jayu.
14 Ax jaa'knụma'yi'atạạtstinu tse'e jẹ jayu juu' ve'e
dụjaanchja'vidup jẹ Mạjạ Vintsạ́n, jẹ yaa'tyạjk jẹts jẹ
tạ'ạxtạjk.
15 Jẹ jayu juu' ve'e jẹmda, jẹ'ẹ tse'e dụyakpítsumdu jẹm maa-
jntkụn kạjxm jẹ pya'am jáyuda jẹtse'e dụpạạmdi jẹja too' aajy
joma ve'e jẹ Pedro ñaxuva'añ, ve'em tse'e ọyjẹ'ẹ jẹ y'akẹ'ẹxa
pyaa'tjadat jẹtse'e jyọtkạda'aktat.
16 Jẹ'yduva tse'e nụmay jẹ jayu juu' ve'e jẹm viijnk ka-
jpụn kạjxm tsọọ'ndu juu' ve'e jẹ Jerusalén dụmutạ́midup,
yakjẹ'myojktu tse'e jẹ pya'am jáyuda mạạt jẹ'ẹ pạn pạn
jatye'e jẹm jya'vin kạjxmda jẹ kọ'ọyjáyuvap. Nụjom tse'e
dụyakjọtkạdakkạjxtini.

Ku jẹ kukạtsivatạjk yakmajtsti

17 Van'it tse'e jyọtma'tti jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp
jẹ tee'tạjkta mạạt jẹ saduceotạjk juu' ve'e myạạtve'nidup,
18 jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ kukạtsivatạjk dụyakjamyajtsjidi jẹtse'e
dụyakjapyạạjmjidi jẹp poxụntụjkp.
19 Ax to'k tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'aangeles kọọ'ts
jẹ poxụntạk'akạ'ạ dụyak'avaach jẹtse'e jẹ kukạtsivatạjk
dụyakpítsumdi, jẹtse'e dụnụujmidi:
20 —Nạjkxta jẹp mạjạ tsaptụjkp, jẹp tse'e jẹ nụmay jayu
xvaajnjadat pạn vintsọ ve'e dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu'
ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
21 Ku ve'e dụ'amọtunajxti, van'it tse'e jẹ kujạ́pit tyạjkidi jẹp
mạjạ tsaptụjkp jẹtse'e jẹ jayu dụyak'ixpạjkti.

Ax jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta mạạt jẹ
jayu pạn pạn jatye'e myạạtta vye'na, jẹ'ẹ tse'e dụvọmojktu
pạn pạn jatye'e dụnụmạ́jiduvap jẹp tsaptụjkp. Van'it tse'e
dụnụkẹjxidi jẹ kukạ́tsivada jẹp poxụntụjkp.
22 Ku ve'e jẹ tsaptạkmutoompa jyẹ'ydi jẹp poxụntụjkp,
ka'ats jẹpe'e dụpạmpaatti, van'it tse'e vyimpijttinuva jẹ kạts
mạạt,
23 jẹtse'e vyaandi:

—Ọy atuk xa ạạtse'e jẹ poxụntạjk tụmpaa'ty. Jẹp tse'e
vyintẹ́najada pạn pạn jatye'e dụ'ix'ijttup. Ax kuts ạạtse'e
tụnyak'ava'ach, ka'ats ạạtse'e jẹp tụmpạmpaa'ty.
24 Ax ku tse'e dụ'amọtunajxti jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda
mạạt jẹ tsaptạkmutoompa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip jẹ
tsaptạkmutoompatạjk, ka'a tse'e dụvinmọ́tudi pạn vintsọ
jẹ'ẹ ve'e nạjkx kyukạxa.
25 Van'it tse'e to'k jẹ jayu jyẹ'y juu' ve'e tuknụja'vijidu,
jẹtse'e ñạ'mụxjidi jidụ'ụm:

—Jẹ yaa'tyạjkta juu' ve'e tụxpoxụntạkpạmda, jẹpts jẹ'ẹ ve'e
jẹ nụmay jayu dụyak'ixpạkta mạjạ tsaptụjkp.
26 Van'it tse'e jẹ tsaptạkmutoompa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip
jẹ tsaptạkmutoompatạjk mạạt jẹ jyayu, jẹ'ẹ tse'e ọjts
dụmatsta jẹ kukạ́tsivada, ka'a tse'e dụjomtonda dụtitonda,
jẹ'ẹ ve'e chạ'kidup kụx ku ve'e jẹ nụmay jayu chaka'atsjadat.
27 Ku ve'e dụyakmẹjtsti, van'it tse'e dụpạạmdi jẹja jẹ jayu
vyinkujkta juu' ve'e dụnụmạ́jidup jẹp tsaptụjkp. Van'it tse'e
ñạ'mụxjidi jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta:
28 —¿Ka mạ́kkap ạạts miitse'e ntukpavaandi jẹts ka'a ve'e
jẹ jayu x'ukvaajnjidinit jẹ Jesús jyẹ'ẹ? Ax íxtats n'it juu' ve'e
tụxtonda. Nụjom tse'e jẹ jayu juu' ve'e yaja Jerusalén, tạ
tse'e dụnụjávada juu' miitse'e myak'ixpạjktup, jẹts ạạtse'e
xtuktọkinava'anda ku ve'e jẹ Jesús y'ạạ'k.

29 Van'it tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ viijnk kukạ́tsivada
y'atsọọjvjidi:
—Tun vinkọpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Nte'yam
yakkạtsạpạ́kụt. Ax pạn pyavaampy tse'e jẹ jayu juu' ve'e
kyapaatyp kyah'akẹẹguip mạạt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, ka'a
tse'e yaktónụt.
30 Jẹ njụjpit jáyuvamda jẹ Ntye'yamda, jẹ'ẹ tse'e
dụyakjoojntykpạjknuva jẹ Jesús, jẹ'ẹ juu' miitse'e
myakjay'ọọ'kjụdu ku ve'e xyakjacryuuzpẹjtjidi.
31 Jẹ Jesús tse'e tsajpẹjtnu jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn kạjx
jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ mạjin myọọjyjini ku ve'e jẹja y'aka'yụn
pa'ayi dụpạạmni, ax ve'em tse'e jẹ Jesús y'it Yakkuto-
jkpa jẹts Yaktsọọkpa, ve'em tse'e jẹ israeejlit jayu vyin-
mayụmpijttinit, jẹ kyọ'ọy joojntykin dụmasọọktinit, jẹtse'e jẹ
tyọkin yakmẹẹ'kxjadat.
32 N'ix nmọtu ạạtse'e jẹ Jesús ku ve'e tạ́vani jyoojn-
tykpạjknuva vye'na. Ax jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e jẹ
Nte'yam myọọyp pạn pạn jatye'e kạtsụpạjkjụdup, jẹ'ẹ tse'e
jẹ tụvạkọjtsụn dụpạạmpap jẹts ve'emam jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
dụtuujn —jidụ'ụm tse'e vyaandi.
33 Ku ve'e dụ'amọtunajxti, ọọy tse'e tyun'ẹjkjidi
tyunjọt'aajnjidi, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụ'ukkọjtsmojkti jẹtse'e
kụdụyakjay'ọọ'kjidi jẹ kukạ́tsivada.
34 Ax jẹ jayu juu' ve'e dụnụmạ́jidup jẹp tsaptụjkp, jẹja
tse'e jẹ'ẹ y'akujkta vye'na to'k jẹ fariseo juu' ve'e Gamaliel
dụxạạj. Jẹ pava'nụne'e tyukyak'ixpụjkp. Ọọy jẹ'ẹ ve'e jẹ
jayu tyunvintsạ'ạgaja. Jẹ'ẹ tse'e teni jẹtse'e dụpavaajñ jẹtse'e
dụyakpítsumdat jẹ kukạ́tsivada namvaate'e vẹẹ'n jẹ it ñaxy.
35 Van'it tse'e dụnụụjmi jẹ myujatyoo'da:
—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tumpayọ'ọyda ọy pạn ti
ve'e mtonuvaandup mạạt yạ'ạ yạ yaa'tyạjkta.
36 Jẹm xa ve'e to'k jẹ jayu y'ijt juu' ve'e Teudas dụxạạj,
ve'emts jẹ'ẹ ve'e ñapyạạjmji ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
dụnụmạ́jip. Nụmaktaaxk mọ́kupx jo'n tse'e jẹ jayu
pyanạjkxji. Ku ve'e jẹ jayu yak'ọọ'kjidini, van'it tse'e
yọ'vya'kxkạjxtini nụjom pạn pạn jatye'e panạjkxjụdu. Jẹ
vaatji tse'e kyukạjxini.
37 Ku ve'e jẹ it ñajxy, van'it ku ve'e jẹ jayu yaknụjaaydi,
jẹmpa tse'e jẹ Judas, galiléait jayu. Nụmay tse'e jẹ
jayu pyanạjkxji. Ax yak'ọọ'kjụduva tse'e jẹ jayu jẹtse'e
yọ'vya'kxkạjxtini nụjom pạn pạn jatye'e panạjkxjụdu.
38 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, kadi xvintsọtonda yạ'ạ yạ yaa'tyạjkta, kadi
xtso'oxpạ́kta. Kụx pạn jayu jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e yạ kutojkụn
mọọjyjụdup jẹtse'e dụtóndat juu' ve'e tyoondup, kukạ́xapts
yạ'ạ ve'e;

39 ax pa̱n je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e ya̱ kutojku̱n
mo̱o̱jyju̱dup, ka'a tse'e m'o̱'yixjada je̱tse'e x'ama̱a̱daagadat.
Nay'íxjada ku̱x ku ve'e je̱ Nte'yam xtso'oxpá̱ktat —jidu̱'u̱m
tse'e je̱ Gamaliel vyaajñ.
40 Tukta̱jkijidu tse'e je̱ ka̱ts. O̱yam tse'e vye'ema, ku
tse'e du̱nu̱ke̱jxidi je̱ kuká̱tsivada, van'it tse'e du̱vo̱jpti, je̱tse'e
du̱pavaandi je̱ts ka'a ve'e je̱ jayu du̱'ukvaajnjidinit je̱ Jesús
jye̱'e̱. Van'it tse'e du̱masoo̱kti.
41 Van'it tse'e je̱ kuká̱tsivada du̱vinva'kvaatsti je̱ jayu juu'
ve'e du̱nu̱májidup je̱p tsaptu̱jkp; va'ajts xo̱o̱jntktup tse'e
ña̱jkxtini ku̱x yakjajtu̱xju̱du ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e yakvi-
ijnk'íxti je̱ Jesús ka̱jx.
42 Jó̱vum xa̱a̱j tse'e du̱yak'ixpa̱kta je̱tse'e du̱ko̱tsta je̱ts je̱
Jesús je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n
je̱tse'e yakkutojknit. Ve'em tse'e du̱toondi je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp
je̱ts ve'empa ta̱jkm ta̱jkm.

6

Ku yakvinko̱o̱ndi nu̱vuxtojtu̱k je̱ patto'nivada

1 Ax ku tse'e ñu̱ma'yi'ata̱'a̱tsta je̱ jayu juu' ve'e je̱ Jesús
du̱jaanchja'vidup, van'it tse'e chaachvinmapya̱jkti je̱'e̱ juu'
ve'e du̱ko̱jtstup je̱ griego aaj. Ve'em tse'e vya'anda je̱ts ka'a
ve'e je̱ kyu'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk yak'ixpaa'tta ku ve'e jó̱vum xa̱a̱j je̱
kaaky je̱ na̱a̱j vya'kxy.
2 Van'it tse'e je̱ nu̱makme̱jtsk kuká̱tsiva
du̱yaknay'amojkijidi je̱ jaanchja'vivata̱jkta, je̱tse'e jidu̱'u̱m
du̱nu̱u̱jmidi:
—Ka'a xa ve'e y'o̱ya je̱ts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱
y'ayook ntukka'amay'atú̱vat je̱ts a̱a̱tse'e je̱ kaaky je̱ na̱a̱j
nyakva'kxu̱t.
3 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, utsta ajchta, vinko̱nda nu̱vuxtojtu̱k je̱
yaa'tya̱jk amiitsjida juu' ve'e o̱y yaknu̱ko̱jtstup, juu' ve'e vijta
kejta je̱ts juu' ve'e je̱ Espíritu Santo mo̱o̱jyju̱dup je̱ ma̱kkin je̱ts
je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, je̱'e̱
tse'e mtukpava'andap ya̱ toonk,
4 ax ve'emts a̱a̱tse'e ntsapko̱jtsté̱nat je̱ts a̱a̱tse'e ijtp je̱ jayu
ntukyak'ixpá̱ku̱t je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱ y'ayook —jidu̱'u̱m tse'e
vyaandi.
5 Y'o̱yja'vidu tse'e nu̱jom je̱ jaanchja'vivata̱jk. Van'it tse'e
du̱vinko̱o̱ndi je̱ Esteban, to'k juu' ve'e to'k aaj to'k jo̱o̱t
du̱jaanchja'vip je̱ Jesucristo je̱tse'e je̱ Espíritu Santo mya̱'a̱ju̱ je̱
ma̱kkin je̱ts je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam
cha̱jkp. Vyinko̱o̱nduva tse'e je̱ Felipe je̱ts je̱ Prócoro, je̱
Nicanor je̱ts je̱ Timón ma̱a̱t je̱ Parmenos, nay ve'empa je̱

Nicolás, antioquíait jayu, to'k juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵvinja'vip
dṵvintsạ'kip ax jo'n jẹ̱ israeejlit jáyuda.
6 Ku ve'e dṵyakmẹjtsti jẹja jẹ̱ kukạtsivatạjk vyinkujkta,
van'it tse'e jẹ̱ kukạtsivatạjk jẹ̱ kyạ'ạj tyuknṵkọọjnjidi jẹ̱tse'e
ñṵtsapkọjtsjidi.
7 Yakkọjtsva'kx'atạạtsp tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyạts jẹ̱ y'ayook,
nṵma'yi'atạạtstuvap tse'e jẹm Jerusalén jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱
Jesucristo dṵjaanchja'vidup. Nṵmay tse'e jẹ̱ israeejlit tee'tạjk
dṵjaanchja'viduva jẹ̱ Jesús.

Ku jẹ̱ Esteban yakmajch

8 Jẹ̱ Esteban, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ maa'yṵn to'nṵxju
jẹ̱tse'e jẹ̱ mạkkin myọọjyji jẹ̱tse'e jẹja jẹ̱ nṵmay jayu vyinkujk
dṵtuujn jẹ̱ mújit nṵja'vin jẹ̱ts jẹ̱ mújit atṵva.
9 Van'it tse'e jẹ̱ Esteban dṵmạạtnakyọjtsvintsọọjvjidi juu'
ve'e yaktukxạạjidup Tsaptṵjkpit Naspạka Jayu, jẹ̱'ẹ̱ juu'
jatye'e tsọọ'ndu jẹm Cirene jẹ̱ts jẹm Alejandría, nay ve'empa
juu' ve'e tsọọ'ndu jẹm cilíciait jẹ̱ts ásiait y'it jọọtmda.
10 Ax ka'a tse'e y'ọ'yixjada vintsọ ve'e jẹ̱ Esteban
dṵ'amạạdaagadat kṵx jẹ̱ vijin jẹ̱ kẹjṵn mạạte'e jẹ̱ Esteban
dṵkạts juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo mọọjyjup.
11 Van'it tse'e dṵmujooydi jẹ̱ jáyuda jẹ̱tse'e vya'andat jẹ̱ts
y'amọtunajxtu ve'e ku ve'e jẹ̱ Esteban dṵpakạjts jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyava'nṵn jẹ̱ts ku ve'e dṵvinkọjtspejt jẹ̱ Nte'yam.
12 Ve'em tse'e dṵyakyoojmṵkti dṵyak'ajxṵkti jẹ̱ nṵmay
jáyuda, jẹ̱'ẹ̱ mạạtta tse'e jẹ̱ israeejlit jẹ̱ myújit jáyuda jẹ̱ts jẹ̱
tsaptṵjkpit yak'ixpạjkpada. Van'it tse'e jẹ̱ Esteban dṵmajtsti
jẹ̱tse'e dṵyaknạjkxtini joma ve'e ñay'amókajada jẹ̱ jayu juu'
ve'e dṵnṵmájidup jẹp tsaptṵjkp.
13 Van'it tse'e dṵpạạmdi jẹ̱ jayu juu' ve'e tyuknṵvampéttap
jẹja jẹ̱'ẹ̱ vyinkujkta. Jidṵ'ṵm tse'e vyaandi:
—Ka'a xa yạ'ạ ve'e yạ jayu dṵpakọjts'atúva yạ mạjạ tsaptạjk
jẹ̱ts jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nṵn.
14 Ve'em ạạtse'e n'amọtunaxy ku ve'e vyaajñ jẹ̱ts
to'ke'e jẹ̱ nazarétit jayu juu' ve'e Jesús dṵxạạj, jẹ̱'ẹ̱k tse'e
dṵyakkutọ́kiyup yạ mạjạ tsaptạjk jẹ̱tse'e dṵyaktiktskạ́xṵt jẹ̱
costumbre juu' ve'e jẹ̱ Moisés xyaktaajnjimdu.
15 Tsṵṵnidup tse'e vyẹ̱'nada jẹ̱ jayu juu' ve'e
nay'amojkijidup, jẹ̱tse'e dṵvin'ixti jẹ̱ Esteban. Ve'em tse'e
jẹ̱ vyiijn jẹ̱ y'aaj kye'x ax jo'n jẹ̱ ángeles kṵy'ijt jo'n.

7

Ku jẹ̱ Esteban dṵvinteni pạn pạn jatye'e dṵnṵmájidup jẹp tsaptṵjkp

1 Van'it tse'e jẹ̱ tee' juu' ve'e dṵnṵvintsạnikạjxp jẹ̱ tee'tạjkta,
jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵ'amọtutṵvi jẹ̱ Esteban:

—¿Ve'emam mitse'e mva'añ ax jo'n ya̱'a̱ ve'e vya'anda?

2 Je̱tse'e y'atsa̱a̱jv:

—Nmu'israeejlit jáyuda, mújit jayuta̱jkta, amo̱tunaxta juu' a̱ts miitse'e ntukmuko̱tsuvaandup. Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nu̱jom du̱nu̱ma̱jika̱jxp, je̱'e̱ tse'e naajknu̱ke̱'xnata̱jkiju je̱ja je̱ nju̱jpit jáyuvamda Abraham vyinkujk ku ve'e je̱m mesopotámiait y'it jo̱o̱tm vye'na, ka'anume'e ñu̱jkx vye'na tsu̱u̱niva je̱m haraanit kyajpu̱n ka̱jxm.

3 Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi: “Tunmaso̱o̱kni je̱ m'it je̱ mnaax je̱ts nu̱jom je̱ mjayu, je̱ts na̱jkxu̱ joma ve'e je̱ naax juu' a̱ts mitse'e ntuk'íxup.”

4 Van'it tse'e je̱ Abraham cho̱o̱'nni je̱m caldéait y'it jo̱o̱tm je̱tse'e ñu̱jkx je̱m Harán. Ku ve'e je̱ tyee' y'o̱o̱'kni, van'it tse'e je̱ Nte'yam yakmiijnjini joma ve'e ya̱ it ya̱ naax, joma ve'e n'ijtumda ntsu̱u̱nimda.

5 Ka'a tse'e yaja du̱mo̱o̱jy je̱ Nte'yam ya̱ naax je̱ Abraham, ni je̱'e̱ joma ve'e ñaxva'aku̱t; tyukvinva'ni ve'e je̱ts myo̱'o̱pe'e ya̱ naax je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j, o̱yame'e van'it ka'a pa̱n je̱ Abraham je̱ y'ónu̱k vye'na.

6 Na̱'mu̱xjuva tse'e je̱ Nte'yam je̱ts jékumit jayu ve'e y'íttat je̱ Abraham je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j je̱tse'e cha̱a̱nadat joma ve'e du̱kanaaxada, je̱m tse'e maktaaxk mo̱kupx joojnt je̱ jayu jyomtónjadat tyitónjadat je̱tse'e ake̱e̱'y yaktónjadat.

7 Na̱'mu̱xjuva tse'e jidu̱'u̱m je̱ Nte'yam: “A̱ts xa ve'e nto̱kimpayo̱'o̱yup je̱ jayu juu' ve'e je̱ mtsaan je̱ mko̱o̱j ake̱e̱'y du̱yaktóndap, van'it tse'e je̱ mtsaan je̱ mko̱o̱j cho̱o̱'ndinit je̱m je̱ts a̱tse'e yaja min xvinjávada xvintsa̱'a̱gada.” Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Nte'yam vyaajñ.

8 Je̱ Nte'yam xa ve'e je̱ ko̱jtstán du̱yaktaan ma̱a̱t je̱ Abraham. Je̱'e̱ tse'e tyukpavaan je̱tse'e je̱ Abraham ma̱a̱t nu̱jom je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e mix ónu̱kta, je̱'e̱ tse'e yakpa̱a̱jmjadap je̱ ixta'nu̱n je̱tse'e du̱ni'kxmadat du̱ko̱jmadat, ve'em tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱kadat je̱ts kyuva̱jktupe'e je̱ ko̱jtstán. Ax ku tse'e je̱ myajntk Isaac kye'x, kutoodojtu̱k xa̱a̱j tse'e du̱pa̱a̱jmji je̱ ixta'nu̱n, nay ve'empa tse'e je̱ Isaac du̱toompa ma̱a̱t je̱ myajntk Jacob. Ax ve'empa tse'e je̱ Jacob du̱toompa ma̱a̱t je̱ myajntkta̱jkta, u̱u̱'m je̱ nju̱jpit jáyuvamda, je̱'e̱ tse'e du̱yaktso̱o̱'ntktu je̱ makme̱jtsk ja̱ka̱'a̱ juu' ve'e je̱ israeejlit jáyuda.

9 ’Je̱ Jacob je̱ myajntkta̱jkta, je̱'e̱da tse'e du̱mu'e̱jkju̱du je̱ y'uts José, je̱tse'e du̱to̱o̱'ktini. Ax je̱m tse'e Egipto yakna̱jkxjidini juu' ve'e joojyju̱du. Y'ix jyaye̱jp tse'e je̱ Nte'yam je̱ José,

10 je̱'e̱ tse'e tuknu̱vaatsju nu̱jom juu' ve'e tso'oxjajtu̱xju je̱tse'e je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n myo̱o̱jyji. Je̱ Nte'yam tse'e je̱ vinma'yu̱n

duͮmo͟oͮy je͟ faraón, je͟ egíptovit yakkutojkpa, je͟tse'e je͟ José
duͮjávat duͮtso͟kuͮt. Je͟ faraón tse'e pa͟a͟jmju je͟tse'e je͟ egíptovit
jayu duͮyakkutojkjat, je͟ faraón je͟ jya͟a͟jn je͟ tya͟jk paat.
11 'Van'it tse'e je͟ ma͟kk yooj ñajxy je͟m egíptovit y'it jo͟o͟tm
je͟ts yaja canaanit y'it ja͟a͟t. O͟oͮy tse'e je͟ jayu tyuntsaachpaatti
van'it, ka'a tse'e je͟ njuͮjpit jáyuvamda duͮpaa'tta ti ve'e tyukjoo-
jntykadap.
12 Ku ve'e je͟ Jacob duͮmo͟tu je͟ts je͟me'e Egipto je͟ tukjoojn-
tykin, van'it tse'e je͟m duͮpake͟jxti je͟ myajntkta͟jk, je͟ njuͮjpit
jáyuvamda, je͟'e͟ts je͟'e͟ ve'e ku ve'e muto'k nax ña͟jkxti.
13 Ku ve'e mume͟jtsk nax ña͟jkxtinuva, van'it tse'e je͟ José
ñaajknͮke͟'xnata͟jkiji je͟ja je͟ y'uts je͟ y'ajch vyinkujk. Ax ve'em
tse'e je͟ egíptovit yakkutojkpa duͮnuͮja'vi je͟ts pa͟n jayu je͟'e͟ ve'e
je͟ José.
14 Van'it tse'e je͟ José duͮnuͮke͟jxini je͟ tyee' Jacob ma͟a͟t nuͮjom
je͟ jyáyuda. Nuͮtoogupxuͮk makmo͟kxe'e y'ijtti.
15 Ve'em tse'e jyajty je͟tse'e je͟ Jacob ña͟jkxni tsuͮuͮniva je͟m
Egipto. Je͟m tse'e y'o͟o͟'kni; nay je͟mpa tse'e y'o͟o͟'ktini je͟ mya-
jntkta͟jkta, uͮuͮ'm je͟ njuͮjpit jáyuvamda.
16 Ku tse'e je͟ Jacob je͟ ñi'kx je͟ kyo͟pk duͮyakna͟jkxtini je͟m
Siquem, je͟m tse'e duͮyaknaxta͟jkidini je͟p aajntkup joma ve'e
je͟ naax juu' ve'e je͟ Abraham jyooy je͟ plata ma͟a͟t, juu' ve'e je͟
Hamor je͟ myajntkta͟jk tukmuto͟o͟'kjuͮdu.
17 'Ku ve'e tyá͟mini vye'na je͟ xa͟a͟j ku ve'e duͮyakpo'okuͮt je͟
joojnt juu' ve'e je͟ Nte'yam tukna͟'muͮxju je͟ Abraham je͟ts je͟
chaan je͟ kyo͟oj ve'e tsa͟a͟nadap je͟m Egipto, nuͮmáyani ve'e o͟oy
je͟ israeejlit jayu tyunve͟'nada,
18 van'it tse'e je͟m Egipto yakkutojk'ukvaajñ to'k juu' ve'e
duͮkanuͮja'vip je͟ts pa͟n pa͟n je͟'e͟ ve'e je͟ José y'ijt.
19 Je͟ yakkutojkpa tse'e je͟ njáyuvamda duͮvin'a͟a͟'n
je͟tse'e duͮjomtuujn duͮtituujn, je͟tse'e duͮ'ake͟e͟'yi je͟tse'e
duͮmaso͟o͟ktinit je͟ myix ónuͮkta juu' ve'e pi'k maaxna je͟tse'e
ve'em y'o͟o͟'ktinit.
20 Van'ítani tse'e kye'x je͟ Moisés; o͟oye'e tyuntsoja y'ijt. Toojk
po͟'o͟ tse'e je͟m je͟ tyee' je͟ tyaak tya͟k'am yu'uts yak'ijtji.
21 Ax ku tse'e kyo͟o͟'k'o͟'yixjidini je͟tse'e yu'uts
duͮjaa'kyak'íttat, van'it tse'e je͟ yakkutojkpa je͟ ña͟a͟x pyaatji
je͟tse'e duͮyakyee'k ax jo'n je͟ y'avintso͟ ónuͮk kuͮy'ijt jo'n.
22 Je͟'e͟ ka͟jx tse'e je͟ Moisés duͮnuͮ'ixpa͟jki nuͮjom juu' ve'e je͟
egíptovit jayu jyajttup, viji kej tse'e juu' duͮtuujn duͮka͟jts.
23 'Vuͮjxtkupx joojntani tse'e je͟ Moisés vye'na, van'it tse'e
o͟jts duͮ'ix je͟ jyáyuda.
24 Je͟m tse'e duͮ'ix to'k je͟ egíptovit jayu ku ve'e duͮjomtún
duͮtitún to'k je͟ Moisés je͟ jyayu, van'it tse'e je͟ Moisés
duͮyak'a͟a͟'k je͟ egíptovit jayu je͟tse'e ve'em duͮkuvaajñ je͟ jyayu.

25 Ve'eme'e jẹ Moisés y'ukvinmaajy jẹts kụdụvinmọ́tudi
ve'e jẹ jyáyuda jẹts vyinkọ́nup jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ Moisés
jẹtse'e ve'em dụtukyakpítsumdat jẹ myu'israeejlit jayu; ax
ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụvinmọ́tudi.
26 Jẹ ku'óxit tse'e jẹ Moisés dụ'ix jẹts jẹme'e
nụmẹjtsk jẹ myu'israeejlit jayu ñachii'kjada.
Y'ukyaknamyujọt'ọyavaajnjụdupts jẹ'ẹ ve'e dụ'uktij, jẹ'ẹ
kạjx tse'e jidụ'ụm dụnụụjmidi: "To'k jáyuji xa miitse'eda.
¿Tyạjxse'e mnachii'kjada?"
27 Van'it tse'e jẹ nakyutsii'kjuva jẹ Moisés dụnasti'tsi, jẹtse'e
dụnụụjmi: "¿Pạnts mitse'e tụmpụmjụ jẹts ạạtse'e xyakkutojk-
jat jẹts ạạtse'e xtọkimpayọ'ọyụt?
28 ¿Xyak'ọọ'kuvaampap ạts mitse'e ax jo'n ox xyak'ạạ'k jẹ
egíptovit?"
29 Ku ve'e jẹ Moisés dụ'amọtunajxy, van'it tse'e dụnụja'vi
jẹts ñụja'vinup jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu jẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu
tụdụyak'ạạ'k, jẹ'ẹ kạjx tse'e kyeek jẹtse'e ñụjkx jẹm madiaanit
y'it jọọtm. Ax jékumit jayu tse'e y'ijt ku ve'e jẹm chụụni; jẹm
tse'e jẹ Moisés ñamyajntkiji nụmẹjtsk.
30 'Vụjxtkupx joojnt tse'e jẹ it tụñajxnuva vye'na, van'it tse'e
to'k jẹ ángeles yak'ixji jẹm jạnjọọtm jẹm ápit kụp akojkm jẹm
vinva'ajts it kạjxm joma ve'e jẹ Sinaí Kọpk.
31 Atụva atọki tse'e jẹ Moisés dụtuktaajñ juu' ve'e
yak'ixju. Ku ve'e dụmutạmi jẹtse'e dụ'ix'ọ́yat, van'it tse'e
dụ'amọtunajxy jẹ Mạjạ Vintsạ́n myukạtsjụ. Jidụ'ụm tse'e
vyaajñ:
32 "Ạts xa ve'e jẹ mjụjpit jayu jẹ Ntye'yamda, jẹ Abraham,
jẹ Isaac, mạạt jẹ Jacob jẹ Ntye'yamda." Van'it tse'e jẹ Moisés
myippạjkni, tsạ'ki tse'e jẹtse'e jẹ jạạjn dụjaa'k'íxụt.
33 Van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n ñạ'mụxji: "Napyakjẹnjụ kụx
kunuu'kx yạ'ạ ve'e yạ naax juu' ve'e mtukténip.
34 Tạ ạtse'e n'ix vintsọ ve'e ạts jẹ njayu yakjomtonda yak-
titonda jẹm Egipto, tạ ạtse'e nmọtu vintsọ ve'e jẹm ya'axta
jẹtse'e ñañụtsaachvinmáyjada, jẹ'ẹts ạtse'e tụnnụkạda'aky jẹts
ạtse'e nyakpítsumdat. Mínụts n'it, mits ạtse'e mpakẹ́xup jẹm
Egipto."
35 'Ax jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e dụvinkọọn jẹ Moisés jẹtse'e
dụyakkutojkjat jẹ njụjpit jáyuvamda jẹtse'e dụyakpítsumdinit
jẹm Egipto. Jẹ Moisés tse'e jẹ Nte'yam kẹjxju ku ve'e to'k jẹ
ángeles dụ'ix jẹm jạnjọọtm jẹm ápit kụp akojkm. Jẹ Nte'yam
tse'e jẹ Moisés dụtuknụkẹjx jẹ njáyuvamda, jẹ Moisés juu' ve'e
vyiijnk'íxtu ku ve'e vyaandi: "¿Pạn tse'e tụmpụmjụ jẹts ạạtse'e
xyakkutojkjat jẹts ạạtse'e xtọkimpayọ'ọyụt?"
36 Jẹ Moiseests jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e dụtoon jẹ mújit nụja'vin
jẹts jẹ mújit atụva jẹm Egipto jẹts joma ve'e jẹ Tsapts Maaxy

Nạạj, jẹ'ẹ tse'e dụyakpítsumnu jẹm Egipto jẹ njụjpit jáyuvamda
jẹtse'e jẹ mạjin dụjaa'ktuujn jẹ vụjxtkupx joojnt ku ve'e yọ'ydi
jẹm vinva'ajts it kạjxm.
37 Jẹ Moiseests jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ nmu'israeejlit jáyuvamda
jidụ'ụm dụnụụjmidu: "Vinkạ́nani xa ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n,
ụụ'm jẹ nNte'yamamda, dụjayep to'k ụụ'm jẹ njáyuvamda,
ve'em ax jo'n ạtse'e xvinkạạjn, jẹ'ẹ tse'e mkọjtsnajxụxjadap
jẹ Nte'yam jẹ y'ayook."
38 Jẹ Moiseespats jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mukọjtsju jẹ ángeles
jẹm vinva'ajts it kạjxm joma ve'e jẹ Sinaí Kọpk, jẹtse'e
dụkọjtsnajxji jẹ njụjpit jáyuvamda. Jẹ Moisés tse'e yakmọọy jẹ
ayook juu' kạjxe'e jẹ jayu dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e
xạ'ma kạjx ijtp, yakmọọyts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e xtuknụja'vimdat.
39 'Ax ka'a tse'e jẹ njụjpit jáyuvamda dụkạtsạpạjkti jẹ Moisés,
ka'a ve'e dụmạjạpạạmdi, jẹme'e Egipto vyimpituvaandin-
uva.
40 Van'it tse'e jẹ Aarón jidụ'ụm dụnụụjmidi: "Pạạjmjikts
ạạtse'e to'k aaj to'k jẹ apạmnax juu' ve'e nyaknte'yamimdap
jẹtse'e xvintoo'vạjkimdat, kụx ka'a xa ve'e nnụja'vimda
ti n'ite'e tụjyatyjụ tụñaxyjụ jẹ Moisés juu' ve'e jẹm Egipto
xyakpítsumumdu." Jidụ'ụm tse'e vyaandi.
41 Van'it tse'e to'k jẹ kaaj ónụk dụ'apạmnajxti, jẹ
tạ́nụk dụyak'ọọ'kti, jẹtse'e dụtukvintsạ'kidi. Ọọy tse'e
dụtuntukxọọjntkti juu' ve'e tyoondu.
42 Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Nte'yam myasọọkjidi. Van'it tse'e
dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi juu' jatye'e ijtp jẹm tsajviinm, jẹ
maatsa, jẹ aampa xạạj, jẹts jẹ aampa pọ'ọ. Ve'em xa jẹ'ẹ
ve'e ax jo'n jatyáñ y'it jẹp nạk kụjxp juu' ve'e jyatyaandu jẹ
Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta. Jidụ'ụm tse'e jatyáñ
y'it:

Miitsta, israeejlit jáyuda,
¿Myak'ọọ'ktu vine'e jẹ tạ́nụk jẹts ạtse'e xtukvintsạ'kidi ku ve'e
xyọ'ydi vụjxtkupx joojnt jẹ vinva'ajts it?

43 Ax ka'a tse'e,
mpakạạydu ve'e jẹm mja'vin kạjxmda jẹ Moloc jẹ tyạjk
apạmnax jẹts jẹ Renfán jẹ myaatsa apạmnax,
miitsts jẹ'ẹ ve'e mpạạmdu jẹtse'e xyaktanda jẹm mja'vin
kạjxmda jẹtse'e xvinjávada xvintsạ'ạgada.
Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nyakpítsumdat joma ve'e jẹ m'itta jẹ
mnaaxta jẹtse'e mpakẹ́xtat jẹm Babilonia naxy.

Jidụ'ụm tse'e jatyáñ y'it.
44 Van'it tse'e jẹ Esteban jyaa'kvaajñ:
—Jẹm tse'e vinva'ajts it kạjxm dụjayẹjpti jẹ njụjpit
jáyuvamda jẹ tabernáculo joma ve'e jẹ Nte'yam dụvinjávadat
dụvintsạ'ạgadat. Jẹm tse'e dụkọọjnụkti jẹ tsatsets joma ve'e jẹ
Nte'yam jẹ pyava'nụn dụjatyaajñ. Ve'em tse'e jẹ tabernáculo

dṵpṵm y'ijt ax jo'n jẹ̱ Nte'yam dṵtukpavaajñ jẹ̱ Moisés ku ve'e dṵnṵṵjmi jẹ̱ts ve'eme'e dṵnṵpa̱mva'atsṵt ax jo'n yak'ixji.

45 Ax ku tse'e jẹ̱ Moisés y'o̱o̱'kni, jẹ̱ Josué tse'e yaktukka̱ta̱jkinu jẹ̱ kutojkṵn, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵyakjẹ̱'y jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda joma ve'e ṵxyam n'ijtumda ntsṵṵnimda. Jẹ̱ Nte'yam tse'e dṵputa̱jki jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda jẹ̱tse'e dṵyakkutǫ́kidi jẹ̱ jayu juu' ve'e yaja tsṵṵnidup y'ijt. Jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda tse'e dṵyakmẹ̱jtstu jẹ̱ tabernáculo, jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱tta tse'e jẹ̱ tabernáculo y'ijt van'it paat ku ve'e jẹ̱ yakkutojkpa David jyoojntyki.

46 Jya'vits jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ David. Cho̱jk tse'e jẹ̱ David jẹ̱tse'e kṵdṵpa̱a̱mdi to'k jẹ̱ tsapta̱jk joma ve'e cha̱a̱nat jẹ̱ Jacob jẹ̱ Ntye'yam.

47 Ax jẹ̱ Salomoonts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e dṵpa̱a̱m jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ chapta̱jk,

48 ǫ́yame'e jẹ̱ Nte'yam kyatsṵṵna jẹ̱p tsaptṵjkp juu' ve'e jẹ̱ jayu pyṵṵmp, ve'em ax jo'n jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa dṵtukko̱jtsnajxy jidṵ'ṵm:

49 Ve'em ax jo'n jẹ̱ kutojkṵn tsṵṵjntkṵn,
ve'em tse'e yaja tsapja̱a̱t joma a̱tse'e ntsṵṵna.
Ve'em xa ve'e jẹ̱m naxviinm ax jo'n jẹ̱ va'kpẹ̱jtṵn joma a̱tse'e
ya̱ ntek kṵnyukká̱n.
¿Ti tsapta̱jkts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' a̱ts miitse'e xpa̱a̱jmjavaandup,
ukpṵ joma ve'e jẹ̱ it joma a̱ts miitse'e kṵxyakpo̱o̱'kxta?

50 A̱ts xa ve'e mpa̱mka̱jx nṵjom juu' jaty.

51 Van'it tse'e jẹ̱ Esteban jyaa'kna̱'mṵxjidi:

—Miitsta, o̱o̱ye'e tyunma̱kka jẹ̱ mkuvajk xpa̱mda, ve'em ax jo'n jẹ̱ tsaaj, ka'a ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook mtuktǫ́kajada jẹ̱tse'e xkamo̱tuvuva'anda. Mxa̱'matso'oxpa̱jktup xa miitse'e jẹ̱ Espíritu Santo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda.

52 Jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda xa ve'e dṵjomtoondu dṵtitoondu nṵjom jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵyak'o̱o̱'ktu pa̱n pa̱n jatye'e dṵnṵko̱jtstu jẹ̱ts mínupe'e jẹ̱'ẹ̱ pa̱ne'e tṵv jáyuvip joojntykip. Ax kuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e myiijn, miitsts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱m jẹ̱ viijnk jayu kya̱'m mpa̱a̱mdinu jẹ̱tse'e xyak-jay'o̱o̱'kjidini.

53 Yakmo̱'yumdu xa ve'e jẹ̱ pava'nṵn juu' ve'e jẹ̱ ange-lesta̱jk tukka̱ta̱jkiju jẹ̱ Moisés; ax ka'a tse'e xkuva̱kta jẹ̱ pava'nṵn —jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Esteban dṵnṵṵjmi jẹ̱ jayu juu' ve'e dṵnṵmǫ́jidup jẹ̱p tsaptṵjkp.

Ku jẹ̱ Esteban y'o̱o̱'kni

54 Ku ve'e dṵ'amo̱tunajxti, jo̱tma'ttu tse'e, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e o̱o̱y tyunnatya̱tskaa'tjada, jẹ̱ Estébane'e tyunmu'ẹ̱jk'o̱o̱'kjṵdup.

55 Ax jẹ Esteban, jẹ Espíritu Santo tseʼe mọọjyju jẹ mạkkin
jẹts jẹ vinmaʼyụn jẹtseʼe dụtónụt juuʼ veʼe jẹ Nteʼyam chạjkp,
patʼix tseʼe jẹm tsapjọọtm tsọv jẹtseʼe jẹ Nteʼyam jẹ myạjin
dụʼix, jẹtseʼe dụʼixpa jẹ Jesús tyena jẹja jẹ Nteʼyam yʼakaʼyụn
paʼayi.
56 Vanʼit tseʼe jẹ Esteban vyaajñ:
—¡Ixta! Nʼixp xa ạtseʼe jẹ Jayu Juuʼ veʼe Nụpạạmdụka Ijtp,
jéjats jẹʼẹ veʼe tyena jẹ Nteʼyam yʼakaʼyụn paʼayi.
57 Vanʼit tseʼe dụtukʼayaaxti jẹ Esteban, jẹtseʼe
ñatyaatskmajtsjidi, jẹtseʼe dụnụnạjkxti.
58 Vanʼit tseʼe dụmajtstini jẹtseʼe dụyaknạjkxtini jẹp kajpụn
paʼap. Jẹp tseʼe ọjts dụyakʼọọʼktini tsakaʼachji. Pạn pạn jaty
tseʼe veʼem játkidu, jẹp tseʼe jẹ vyit dụyaktaandi joma veʼe toʼk
jẹ mootsk ónụk juuʼ veʼe Saulo dụxạạj.
59 Namvaateʼe dụkaʼatsta, vanʼit tseʼe jẹ Esteban chapkạjts.
Jidụʼụm tseʼe vyaajñ:
—Mạjạ Vintsạ́n Jesús, kuvạkụ toʼk aaj ạts yạ njọọt yạ njaʼvin.
60 Vanʼit tseʼe kyọxkteni jẹtseʼe mạkk jidụʼụm vyaajñ:
—Mạjạ Vintsạ́n, kadi yạ tọkin xtukkuvẹtta.
Ku veʼe veʼem vyaajñ, vanʼit tseʼe yʼọọʼkni.

8

1 Yʼọyjaʼvits jẹʼẹ veʼe jẹ Saulo ku veʼe jẹ Esteban
dụyakʼọọʼkti.

Ku jẹ Saulo dụjomtuujn dụtituujn jẹ jáyuda juuʼ veʼe jẹ Jesús
dụjaanchjaʼvidup

Ax vanʼit tseʼe ọọy tyunyakjomtonʼukvaandi tyunyakti-
tonʼukvaandi jẹm Jerusalén jẹ jayu juuʼ veʼe dụjaanchjaʼvidup
jẹ Jesús. Nụjom tseʼe yʼayọʼvyaʼkxkạjxti jẹm judéait jẹts
samaariait yʼit jọọtm, jẹ kukạtsivatạjkji tseʼe taandu jẹm
Jerusalén.
2 Jẹmeʼe jẹ jayu juuʼ veʼe dụvinjaʼvidup dụvintsạʼkidup jẹ
Nteʼyam, jẹʼẹ tseʼe dụyaknaxtạjkidinu jẹ Esteban jẹtseʼe ọọy
dụtunnụyaaxti.
3 Ax jẹ Saulo, yʼíxtipts jẹʼẹ veʼe vintsọ veʼe
jẹ jayu dụkọọʼkjaanchjaʼvidinit jẹ Jesús, tạjkm
tạjkm tseʼe tyạka jẹtseʼe dụyakjavyạạʼmpítsumjada
jẹtseʼe dụyakjapyoxụntạkpạ́mjada pạn pạn jatyeʼe
dụjaanchjaʼvidup jẹ Jesucristo, veʼem jẹ yaaʼtyạjk veʼem
jẹ tạʼạxtạjk.

Ku jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook yaktukkaʼamaajy jẹp samaariait
kyajpụn kụjxp

4 Ax jẹʼẹda pạn pạn jatyeʼe yọʼvyaʼkxtu, yʼavaʼnidupts jẹʼẹ
veʼe jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook nụjom pạn joma tsọ veʼe ñạjkxta.

5 Jẹ Felipe tse'e ọjts jẹm samaariait kyajpụn kạjxm jẹtse'e
jẹm jẹ jayu dụvaajnji jẹ Cristo jyẹ'ẹ.
6 Nay'amojkijidu tse'e nụmay jẹ jayu jẹtse'e to'k jọọt
dụ'amọtunaxta juu' jẹ'ẹ ve'e kyạjtsp; y'íxtuvapts jẹ'ẹ ve'e jẹ
mụ́jit nụja'vin juu' jẹ'ẹ ve'e tyuump.
7 Yakjọtkạdaaktinu tse'e nụmay jẹ jayu juu' ve'e jẹm jya'vin
kạjxmda jẹ kọ'ọyjáyuvap, ayaaxp tse'e jẹ kọ'ọyjáyuvap tyuk-
vaatsjidini; yakjọtkạdaaktuva tse'e jẹ mojkpa jayu jẹts jẹ
ụxkẹt jayu.
8 Ax ve'em tse'e jẹ jayu ọọy tyunxọọjntkti jẹm kajpụn
kạjxm.
9 Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ maayva juu' ve'e Simón dụxạạj, jẹ'ẹ
tse'e jẹ samaariait jayu dụvin'ạạ'n ku ve'e vyaajñ jẹts ñụmạ́jip
jẹ'ẹ ve'e.
10 To'k jọọt jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu y'amọtunajxjụduva y'ijt, jẹ mụ́jit
jẹ muutskit. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—Jẹ Nte'yam jẹ myạjạ kutojkụn mạạt xa yạ'ạ ve'e yạ
yaa'tyạjk.
11 Myạjạpạạmdup tse'e kụx jeke'e tyunvin'ạạ'njidi jẹ
maayk kạjx.
12 Ku ve'e jẹ Felipe tyukmukọjtsjidi vintsọ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e
jẹ jayu y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm jẹtse'e vya'nụxjidi
jẹ Jesucristo jyẹ'ẹ, nụmay tse'e dụjaanchja'vidi jẹ Jesucristo
jẹtse'e ñạpẹjtti, ve'em jẹ yaa'tyạjk ve'em jẹ tạ'ạxtạjk.
13 Jyaanchja'viva tse'e jẹ Simón juu' ve'e jẹ Felipe tuk-
mukọjtsju jẹtse'e ñạpẹjtpa, jẹtse'e jẹ Felipe dụmạạtnáxy
dụmạạttạ́ka, jẹ'ẹ ve'e tyuk'atụ́vip jẹ mạjin jẹts jẹ mụ́jit
nụja'vin juu' ve'e toojnjup.
14 Jẹ kukạtsivatạjk juu' ve'e jẹm Jerusalén taandu, ku tse'e jẹ
kạts dụmọ́tudi jẹts kyuvạjktu ve'e jẹ samaariait jayu jẹ ọy kạts
jẹ ọy ayook, van'it tse'e jẹm dụkẹjxti jẹ Pedro mạạt jẹ Juan.
15 Ku ve'e jyẹ'ydi, van'it tse'e dụnụtsapkọjtsti jẹ samaari-
ait jayu juu' ve'e jẹ Jesús dụjaanchja'vidup jẹtse'e ve'em jẹ
Espíritu Santo tyạ́kat jẹm jya'vin kạjxmda,
16 kụx ni pạna ve'e jẹm jya'vin kạjxmda kya'itna vye'na jẹ
Espíritu Santo, nạpetji ve'e vyẹ'nada ku ve'e vyaandi jẹts jẹ
Mạjạ Vintsạ́n Jesuuse'e pyanạjkxuvaandup.
17 Van'it tse'e jẹ Pedro mạạt jẹ Juan jẹ kyạ'ạj
tyuknụkọọjnjidi. Ku ve'e ve'em dụtoondi, van'it tse'e jẹ
Espíritu Santo tyạjki jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda.
18 Ku ve'e jẹ Simón dụ'ix jẹts tạjkipe'e jẹm jẹ jayu jya'vin
kạjxm jẹ Espíritu Santo ku ve'e jẹ kukạ́tsivada jẹ kyạ'ạj
tyuknụkọọjnjidi, van'it tse'e jẹ meen dụjavampẹjtjidi,
19 jẹtse'e vyaajñ:

—Mo̱o̱yduva a̱ts to'k aaj je̱ kutojku̱n je̱ts ku a̱tse'e o̱pya̱na ya̱ nka̱'a̱j ntuknu̱ko̱nu̱t, van'it tse'e je̱ Espíritu Santo tyá̱kat je̱m je̱ jayu jya'vin ka̱jxmda.

20 Van'it tse'e je̱ Pedro ña̱'mu̱xji:

—¡Kijpxe'e je̱ mmeen xma̱a̱tvintó̱kiyu̱t je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e ve'em mvinmay je̱ts o̱'yipe'e je̱tse'e je̱ meen yaktukjóyu̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam yajkyp je̱ myaa'yu̱n ka̱jx!

21 Ka'a xa mits ya̱'a̱ ve'e mtukka̱da'akyju̱ je̱tse'e xtónu̱t ya̱ toonk a̱a̱ts ma̱a̱t ku̱x ka'a ve'e je̱ mjo̱o̱t je̱ mja'vin y'o̱ya je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk.

22 Vinmayu̱mpijtni, maso̱o̱kni je̱ mko̱'o̱y joojntykin, je̱ts munoo'kxtu̱ku̱ je̱ Nte'yam. O̱yape'e mme̱e̱'kxu̱xju̱t je̱ ko̱'o̱y vinma'yu̱n juu' ve'e mjayejpp,

23 ku̱x ta̱ a̱tse'e n'ix je̱ts o̱o̱ye'e je̱ ko̱'o̱y jo̱o̱t xtunjayep, je̱ to̱kin tse'e mka̱'mijup.

24 Van'it tse'e je̱ Simón y'atsa̱a̱jv:

—Nu̱tsapko̱tsta a̱ts to'k aaj, ve'emts a̱tse'e xkajátu̱t xkanáxu̱t juu' ve'e tu̱xko̱tsta je̱ts a̱tse'e nkavintó̱kiyu̱t —jidu̱'u̱m tse'e y'atsa̱a̱jv.

25 Ku ve'e je̱ kuká̱tsivada je̱ jayu du̱vaajnjidi je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱ y'ayook je̱ts ti ve'e y'ixtu myó̱tudu ku ve'e je̱ Jesús du̱ma̱a̱tvítti, van'it tse'e vyimpijttini je̱m Jerusalén. Namvaate'e je̱m ña̱jkxtini, van'it tse'e du̱'ava'nidi je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook je̱m may kajpu̱n ka̱jxm juu' ve'e je̱m samaariait y'it jo̱o̱tm.

Je̱ Felipe je̱ts je̱ etiopíait jayu

26 Ku ve'e ve'em jyajty, van'it tse'e to'k je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ y'aangeles du̱muka̱jts je̱ Felipe. Jidu̱'u̱m tse'e du̱nu̱u̱jmi:

—Pojtu̱ku̱ je̱ts na̱jkxu̱ je̱m vinva'ajts it ka̱jxm, je̱'e̱ tse'e mpá̱kup je̱ too' juu' ve'e tso̱o̱'mp je̱m Jerusalén je̱tse'e je̱m Gaza ñu̱jkx.

27 Van'it tse'e je̱ Felipe pyojtu̱k je̱tse'e ñu̱jkx. Je̱m tse'e ñu̱jkx vye'na ku ve'e du̱ma̱a̱tnavyaatji to'k je̱ yaa'tya̱jk, etiopíait jayu je̱'e̱ ve'e; je̱ Candace, to'k je̱ etiopíait yakkutojkpa ta̱'a̱xta̱jk, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ tyoompa, je̱'e̱ je̱ myeen tse'e kya̱'mip. Je̱mts je̱'e̱ ve'e Jerusalén je̱ yaa'tya̱jk y'a̱ts, o̱jts je̱'e̱ ve'e je̱m je̱ Nte'yam du̱vinjava du̱vintsa̱'a̱ga,

28 vimpijtnup je̱'e̱ ve'e vye'na je̱m tya̱k'am. Je̱mts je̱'e̱ ve'e ña̱ku̱ka̱ts vye'na carreta jo̱o̱tm juu' ve'e je̱ caballo pyavu̱u̱'mp, je̱'e̱ tse'e kya̱jtsp juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa Isaías jyaay.

29 Van'it tse'e je̱ Espíritu Santo du̱nu̱u̱jmi je̱ Felipe:

—Muta̱ma xi carreta.

30 Ku ve'e ñaajktąmiji ję Felipe, van'it tse'e dụ'amọtunajxy
jętsjęs ję'ę ve'e kyąjtsp ję nąk juu' ve'e ję Isaías jyatyaan. Van'it
tse'e dụ'amọtutụvi:
—¿Mvinmọ́tupts yą'ą ve'e juu' ve'e mkąjtsp?
31 Van'it tse'e y'atsąąjv:
—¿Vintsọs ątse'e nvinmọ́tuvụt pąn ka'a ve'e pąn pąn pąn
ątse'e xtukvinmọ́tuvup?
Jętse'e ję Felipe yak'amọtu jętse'e pyę́tụt jęm carreta jọọtm
jętse'e dụpaa'ąjxtụkat.
32 Ję Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e kyąjtsp vye'na, jidụ'ụmts ję'ę
ve'e vya'añ:
Ve'em xa ję'ę ve'e ax jo'n ję carnero juu' ve'e ję y'ọọ'kụn
yaktuk'avọ'vip,
ve'em ax jo'n ję carnero juu' ve'e amą'ąt taamp ku ve'e
yaknụkee'p,
ka'ats ję'ę ve'e ti dụkąts ku ve'e ję jayu yak'ọọ'kuva'añjụ.
33 Ję naax ję po'ox jo'nts ję'ę ve'e yakpụụjm jętse'e
kyayak'ọtyọkimpayọ'y.
¿Pąnts vine'e va'anup jęts jęme'e ję chaan ję kyọọj?
Yak'ọọ'kjụdu xa ve'e ję jayu yaja naxviijn.
Jidụ'ụmts ję'ę ve'e ję Kunuu'kx Jatyán vya'añ juu' ve'e kyọjts.
34 Van'it tse'e ję yakkutojkpa tą'ąxtąjk ję tyoompa
dụ'amọtutụvi ję Felipe:
—Vaajnjikts ąts to'k aaj. ¿Viinme'e ję Nte'yam ję y'ayook
kọjtsnajxpa ñatyijjụ ku yą'ą ve'e dụjaajy, ukpụ viijnk jayu ję'ę
ve'e tyijp?
35 Van'it tse'e ję Felipe vya'nụxji ję ọy kąts ję ọy ayook,
tyuknụja'vi ve'e ję yaa'tyąjk ję Jesús jyę'ę. Ję Kunuu'kx
Jatyán juu' ve'e y'ixtu jętse'e dụkọjtsti, ję'ę tse'e kyọjtsvaats
too'vąjkp.
36 Ku tse'e ñaxta vye'na jęm too' am, jętse'e ję tsoxk nąąj
dụ'ixpaatti, van'it tse'e ję yaa'tyąjk vyaajñ:
—Ụxyaja xa ve'e ję tsoxk nąąj, ¿ax ti tse'e dụkayak'ọ'yip jęts
ątse'e nnąpę́tụt?
37 Van'it tse'e ję Felipe vyaajñ:
—Pąn to'k aaj to'k jọọt xa ve'e ję Jesucristo xjaanchjáva,
ọ'yip tse'e.
Van'it tse'e y'atsąąjv:
—Njaanchja'vip xa ątse'e jęts ję Nte'yam ję y'Onụk ję'ę ve'e
ję Jesucristo.
38 Van'it tse'e ję tyoompa dụnụụjmi jętse'e dụyak'atụ́vat ję
carreta. Ku ve'e y'atụvi, van'it tse'e vyajntkti ję Felipe mąąt ję
yaa'tyąjk jętse'e dụyaknąpejt.
39 Ku ve'e pyítsumdini jęm nąjọọtm, van'it tse'e ję Espíritu
Santo, juu' ve'e ijtp jęm ję Mąją Vintsą́n jya'vin kąjxm, ję'ę

tse'e jẹ Felipe to'mayji dụyaknạjkx viijnk tsọv, ka'a ve'e y'uk'íxjini jẹ yaa'tyạjk. Xọọjntkp tse'e jẹ yaa'tyạjk ñạjkxni.
40 Ax jẹ Felipe, jẹmts jẹ'ẹ ve'e azótovit kyajpụn kạjxm ọjts yak'ix, kajpụn kajpụn tse'e ñajxy jẹtse'e dụ'ava'ni jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook jẹm Cesarea paat.

9

Ku jẹ Saulo dụjaanchja'vi'ukvaajñ jẹ Jesús
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Ax vintsọ tse'e jẹ it ñaxy, ka'ajyam tse'e jẹ Saulo dụtuk'atsạ'ki'atụ́va jẹ ọọ'kụn pạn pạn jatye'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n dụjaanchja'vidup. Jẹ'ẹ kạjx tse'e ọjts dụ'ix jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta.
2 Jẹ'ẹ tse'e chạjkp jẹtse'e myọ'ọjụt jẹ nạk jẹtse'e ñạjkxụt jẹm damaascovit kyajpụn kạjxm jẹtse'e jẹp chaptụjkpta dụ'íxtat pạn pạn jatye'e dụpanạjkxtup jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ve'em tse'e dụyakjamyátsjadat jẹtse'e jẹm Jerusalén dụyaknạjkxtat, ve'em jẹ yaa'tyạjk ve'em jẹ tạ'ạxtạjk.
3 Jẹẹna tse'e too' aajy vye'na, jẹ damaascovit kyajpụn mutạ́mani, van'it tse'e tun to'mayji jẹ tsapjọọtmit ajajtk ọọy tyunnụjajji tyunnụtạ'kxji.
4 Van'it tse'e jẹ Saulo ñaxvipp jẹtse'e dụ'amọtunajxy to'k jẹ ayook juu' ve'e vaan:
—Saulo, Saulo, ¿tyạjxts ạtse'e xtso'oxpú̱k?
5 Van'it tse'e jẹ Saulo vyaajñ:
—¿Pạnts mitse'e?
Van'it tse'e yak'atsạạjv:
—Ạts xa ve'e jẹ Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpụjkp. Viinm xa mitse'e mnakyọ'ọtyúnjụ ku ạtse'e ve'em xtun.
6 Van'it tse'e jẹ Saulo chạ'kikụjx jẹtse'e vyaajñ:
—Mạjạ Vintsạ́n, ¿tise'e mtsạjkp jẹts ạtse'e ntónụt?
Van'it tse'e yak'atsạạjv:
—Pojtụkụ jẹts nạjkxụ jẹm kạjpụn kạjxm, ax jẹm tse'e myakvaajnjat pạn ti ve'e mtónup.
7 Jẹ Saulo jẹ myujatyoo'da, va'ajts tsạ'kidupts jẹ'ẹ ve'e kụx myọ́tudu ve'e jẹ ayook; ax ka'a tse'e pạn dụ'ixti.
8 Van'it tse'e jẹ Saulo pyojtụk. Ku ve'e jyavin'ixva'kxy, ka'a tse'e y'uk'ixni. Van'it tse'e jẹ myujatyoo' myajtsjidi jẹm kyạ'm jẹtse'e pyavijtsjidi jẹm damaascovit kyajpụn kạjxm.
9 Jẹm tse'e y'ijt toojk xạạj, ka'a tse'e y'ix, ka'a tse'e kyay y'uu'k.
10 Jẹm tse'e damaascovit kyajpụn kạjxm y'ijt to'k jẹ jaanchja'viva juu' ve'e Ananías dụxạạj, jẹ'ẹ tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n yak'ixju jẹtse'e ñạ'mụxji:
—¡Ananías!

Van'it tse'e y'atsąąjv:
—Ųxyaja ąts, Mąjąą Vintsąąn.
11 Van'it tse'e ję Mąjąą Vintsąąn ñąą'mųxji:
—Pojtųkų jętsnąjkxų joma ve'e ję too' juu' ve'e dųxąąj Tųv, jęm tse'e ję Judas tyąk'am x'amǫtutǫ́vat to'k ję yaa'tyąjk juu' ve'e Saulo dųxąąj, tsapkǫjtspts ję'ę ve'e.
12 Tą ję'ę ve'e yak'ixjų mtąka joma ve'e y'it jętse'e ję mkąą'ąj xtuknųkąąn jętse'e vyin'ixpąjknuva.
13 Ku ve'e ję Ananías dų'amǫtunajxy, van'it tse'e vyaajñ:
—Mąjąą Vintsąąn, ǫǫyani xa ątse'e ję kąts ntunmǫtu vintsǫ ję'ę ve'e ję yaa'tyąjk dętsaachtún ję mjáyuda jęm Jerusalén;
14 ax yaja tse'e tųmyets ję kutojkųn mąąt juu' ve'e mǫǫjyju ję tee'tąjk ję vyintsąnda, jętse'e dųyakjamyátsjųt dųyakjachómjųt nųjom pąn pąn jatye'e mjaanchja'vijidup.
15 Ax jidų'ųm tse'e ję Mąjąą Vintsąąn ñąą'mųxji:
—Nąjkxų, kųx ąts ję'ę ve'e nvinkǫǫn jętse'e ąts nję'ę dųvaajnjadat pąn pąn jatye'e ka ję israeejlit jáyuvap, ję yakkutojkpada, jęts ję israeejlit jáyuda.
16 Ąts xa ve'e ntuknujávap jęts ǫǫy ątse'e xtunkutsaachpaadat.
17 Van'it tse'e ję Ananías ñųjkx jęm ję jayu tyąk'am joma ve'e ję Saulo vye'na. Ku ve'e tyąjki, van'it tse'e ję kyąą'ąj dętuknukąąjn jętse'e dunǫǫjmi:
—Uts Saulo, ję Mąjąą Vintsąąn Jesús, juu' ve'e myak'ixju jęja too' aajy, ję'ęts ątse'e tuxkex jętse'e mvin'ixpąjknuvat jętse'e ję Espíritu Santo mmǫ'ǫjǫt ję mąkkin jęts ję vinma'yǫn jętse'e xtónǫt juu' ve'e ję Nte'yam chąjkp.
18 Tun jatyji tse'e ję Saulo vyinvaatsji juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n ję ajkx nąmeen, jętse'e vyin'ixpąjknuva. Van'it tse'e ję Saulo tyeni jętse'e ñąpejt.
19 Van'it tse'e kyaajy y'uuk jętse'e myajuvąjknuva. Jęm tse'e vęę'n ję it dųyaknajxy damaascovit kyajpǫn kąjxm mąąt ję'ęda pąn pąn jatye'e dujaanchja'vidup ję Jesús.

Ku ję Saulo kya'amaajy jęp Damasco

20 Jęm tse'e ję Saulo kya'amay'ukvaajñ jęp ję damaascovit chaptujkpta, ję'ę tse'e y'ava'nip jęts ję Nte'yam ję y'Onuk ję'ę ve'e ję Jesús.
21 Nujom pąn pąn jatye'e amǫtunajxjudu, atuva atǫki tse'e tyuntaandi, jętse'e ñay'amǫtutǫ́vijidi vimpit atuj:
—¿Ka yą'ąap ję'ę vine'e juu' ve'e jęm Jerusalén dujomtoomp dętitoomp tuy'it pąn pąn jatye'e ję Jesús dujaanchja'vidup? ¿Ka ję'ęp yą'ą vine'e juu' ve'e yaja miimpa jętse'e dųyakjamyátsjųt pąn pąn jatye'e dujaanchja'viduvap ję Jesús jętse'e tsum dųyaknąjkxųt joma ve'e ję tee'tąjk ję vyintsąnda?
—jidų'ųm tse'e ñay'amǫtutǫ́vijidi.

22 Ax je̱ Saulo, yakma̱kkpa̱jk'ata̱a̱tsnupts je̱'e̱ ve'e je̱
kya'ama'yu̱n je̱tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱ka je̱ts je̱ Jesús
je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱n
je̱tse'e yakkutojknit. Ka'a tse'e y'o̱'yixjada vintso̱ ve'e
y'ama̱a̱daagajadat je̱ israeejlit jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m
Damasco.

Ku je̱ Saulo je̱ myu'israeejlit jayu du̱kukeek

23 May xa̱a̱jani tse'e je̱ it ñaxy vye'na je̱tse'e je̱ israeejlit jayu
du̱'ukko̱jtsmojkti je̱tse'e je̱ Saulo ku̱du̱yak'o̱o̱'kti,
24 jó̱vum xa̱a̱j jó̱vum tsooj tse'e je̱ Saulo yak'a'ix je̱ja kajpu̱n
naa'pá̱ts aka̱'aajy je̱tse'e ku̱du̱yak'o̱o̱'kti. Ku ve'e je̱ Saulo
du̱nu̱ja'vi ti ve'e tyonuvaandup,
25 van'it tse'e je̱ jaanchja'vivata̱jk pya̱a̱jmjidi je̱m tójum
je̱tse'e ko̱o̱'ts ñasta̱'yijidi je̱ja ne'ev viijn tso̱v juu' ve'e je̱ kajpu̱n
tuknaa'pa̱ts'ijtp, ve'em tse'e je̱ Saulo kyeek.

Ku je̱ Saulo je̱p Jerusalén vye'na

26 Ku ve'e je̱ Saulo jye̱'y je̱m Jerusalén, jyama̱a̱tnay'amokavaajnju̱du
tse'e je̱ jaanchja'vivata̱jkta; ax tsa̱'kidu tse'e nu̱jomda ku̱x ka'a ve'e du̱jaanchjávada je̱ts
jyaanchja'vinup je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús.
27 Ax je̱ Bernabé tse'e du̱tuknu̱vo̱o̱v je̱ kuká̱tsivada, van'it
tse'e du̱tukmumaajntykti vintso̱ ve'e je̱ Saulo du̱'ix je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n je̱ja too' aajy, vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam myuko̱jtsji,
je̱ts vintso̱ ve'e je̱ Saulo ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t je̱ Jesús jye̱'e̱
du̱tukka'amaayni je̱m damaascovit kyajpu̱n ka̱jxm.
28 Van'it tse'e je̱ Saulo tyaajñ je̱m Jerusalén, je̱'e̱ ve'e
mya̱a̱tnajxyp mya̱a̱tta̱jkip, kaja'vina katsa̱'kina tse'e je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n jye̱'e̱ je̱ jayu du̱tuknu̱jávada
29 je̱tse'e du̱ma̱a̱tnakyo̱jtsvintsá̱vju̱ je̱ israeejlit jayu juu'
ve'e je̱ griego aaj du̱ko̱jtstup. Ax ka'a tse'e du̱kuva̱jkti je̱ ayook
juu' ve'e je̱ Saulo kyo̱jts, je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱'uknu̱pa̱a̱jmtkidi
je̱tse'e je̱ Saulo ku̱du̱yak'o̱o̱'kti.
30 Ku tse'e je̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱ja'vidi, van'it tse'e
je̱ Saulo du̱yaknajkxti je̱m Cesarea je̱tse'e du̱pake̱jxti je̱m
taarsovit kyajpu̱n ka̱jxm.
31 Van'it tse'e o̱y jo̱o̱t chu̱u̱nidini nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e
du̱jaanchja'vidu je̱ Jesucristo je̱m judéait je̱ts galiléait je̱ts
samaariait y'it jo̱o̱tmda, ve'em tse'e ñu̱máyada je̱tse'e je̱ jyo̱o̱t
je̱ jya'vin mya̱kkpa̱jk'ata̱'a̱tsta je̱ Jesús ma̱a̱t, vyinja'vidup
vyintsa̱'kidupts je̱'e̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱tse'e je̱ Espíritu
Santo yakjo̱t'amá̱jajada.

Ku je̱ Eneas jyo̱tka̱daaky

32 Na̱jkx tse'e je̱ Pedro may viijn, je̱'e̱ tse'e na̱jkx du̱ku'ixta
je̱ utsta je̱ ajchta je̱ts je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da. O̱jts tse'e du̱ku'ixpa je̱

utsta jẹ ajchta jẹts jẹ utsta jẹ tsạ'ạda juu' ve'e tsụụnidup jẹm lídait kyajpụn kạjxm.

33 Jẹm tse'e dụpaaty to'k jẹ mojkpa jayu juu' ve'e Eneas dụxạạj, toodojtụk joojntanits jẹ'ẹ ve'e pya'amma'aj vye'na.

34 Van'it tse'e jẹ Pedro ñạ'mụxji:

—Eneas, jẹ Jesucristo xa ve'e myakjọtkạdaakjinup. Pojtụkni jẹts pạkmojkni yạ mmaajntkụn.

Tun jatyji tse'e jẹ Eneas pyojtụkni.

35 Íxjụdu ve'e nụjom pạn pạn jatye'e joojntykidup jẹm lídait jẹts saroonit kyajpụn kạjxmda, ve'em tse'e dụmasọọkti jẹ kọ'ọy vinma'yụnda jẹtse'e jẹ Majạ Vintsạ́n dụpanạjkxti.

Ku jẹ Dorcas jyoojntykpạjknuva

36 Jẹm tse'e jẹ jópeit kyajpụn kạjxm y'ijt to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ Jesús dụjaanchja'vip, Tabita jẹ'ẹ ve'e xyạạj, Dorcas jẹ'ẹ ve'e kyạtsạpítsum jẹ griego aaj. Jẹ tạ'ạxtạjk, ọọyts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu jẹ maa'yụn dụtuntuujnja jẹtse'e dụputạka pạn pạn jatye'e katih'ijtụxjụdup.

37 Ax ku tse'e jẹ Pedro vye'na jẹm lídait kyajpụn kạjxm, van'it tse'e jẹ Dorcas pya'ampejt jẹtse'e y'ạạ'k. Tạ́vani tse'e dụyaktsi'ivda jẹ ñi'kx jẹ kọpk, van'it tse'e dụpạạmdi jẹp mumẹjtsk nụkạvyet kụjxp.

38 Jẹ Jope, myutạ́mipts jẹ'ẹ ve'e jẹ lídait kajpụn, jẹm joma ve'e jẹ Pedro vye'na. Myọ́tuduts jẹ'ẹ ve'e jẹ jaanchja'vivatạjk jẹts jẹme'e vye'na, van'it tse'e dụtuknụkẹjxti nụmẹjtsk jẹ yaa'tyạjk jẹtse'e dụmunoo'kxtụktat jidụ'ụm:

—Uk mtónupe'e jẹ maa'yụn jẹtse'e nja'mdat jẹm Jope.

39 Ku ve'e jẹ Pedro yakvaajnji, van'it tse'e tyeni jẹtse'e dụmạạdi. Ku ve'e jẹm jyẹ'y, van'it tse'e dụyaknạjkxti jẹp nụkạvyet kụjxp joma ve'e vye'na jẹ ni'kx jẹ kọpk. Nụjom tse'e jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjkta nụnyaaxnup dụtuk'ixti jẹ Pedro jẹ vit jẹ xọx juu' ve'e jẹ Dorcas pyạạm ku ve'e dụmạạtvẹ'nada.

40 Van'it tse'e jẹ Pedro jẹ jayu dụyakpitsumkụjx, jẹtse'e kyọxkteni, jẹtse'e chapkạjts. Van'it tse'e jẹ ọọ'kpa dụvin'ix jẹtse'e dụnụụjmi:

—Tabita, pojtụkni.

Van'it tse'e jẹ Dorcas vyin'ixva'kxni. Ku ve'e jẹ Pedro dụ'ix, van'it tse'e y'ạjxtk.

41 Van'it tse'e jẹ Pedro myajtsji jẹm kyạ'm jẹtse'e yakténiji. Van'it tse'e jẹ Pedro dụyaaxji jẹ utsta jẹ ajchta jẹts jẹ utsta jẹ tsạ'ạda mạạt jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjkta, jẹtse'e jẹja vyinkujkta joojntyk dụtuk'ixti jẹ Dorcas.

42 Yaknụja'vits yạ'ạ ve'e nụjom jẹm jópeit kyajpụn kạjxm; nụmay tse'e dụjaanchja'vidi jẹ Majạ Vintsạ́n.

43 Jẹm tse'e jẹ Pedro tyaajñ jek jaty jẹm jẹ akụkọọ'tspa Simón tyạk'am.

10

Je̱ Pedro ma̱a̱t je̱ Cornelio

1 Je̱m tse'e cesaréait kyajpu̱n ka̱jxm vye'na to'k je̱ tojpa juu' ve'e du̱nu̱vintsá̱nip nu̱mó̱kupx je̱ tojpata̱jk, Cornelio je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j. Itáliait je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j to'k ja̱ka̱'a̱ je̱ tojpa juu' ve'e je̱ Cornelio kya̱'mip.

2 Vyinja'vip vyintsa̱'kipts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam ma̱a̱t nu̱jom je̱ jya̱a̱jn je̱ tya̱jk, yajkpap tse'e o̱o̱y je̱ meen je̱tse'e je̱ israeejlit jayu yaktukputa̱ka, ijtpts je̱'e̱ ve'e tyuntsapka̱ts.

3 To'k nax tse'e, toojk yaaxp jo'n vye'na xu̱u̱ju̱n, je̱tse'e je̱ Cornelio yak'ixji to'k je̱ Nte'yam je̱ y'aangeles. Je̱'e̱ tse'e nu̱ta̱jkiju joma ve'e vye'na je̱tse'e ña̱'mu̱xji:

—¡Cornelio!

4 Van'it tse'e je̱ Cornelio ma̱j du̱vin'ix je̱ ángeles, o̱o̱y tse'e tyuntsa̱'ki, je̱tse'e du̱'amo̱tutu̱vi:

—¿Tise'e?

Van'it tse'e je̱ ángeles vyaajñ:

—Mka̱ts'amo̱tunajxjup xa ve'e je̱ Nte'yam ku ve'e mtsapka̱ts, jaa'myéts je̱'e̱ ve'e du̱jayep vintso̱ ve'e je̱ jayu xputa̱ka pa̱n pa̱n jatye'e katih'ijtu̱xju̱dup.

5 Paké̱xu̱ts n'it je̱ yaa'tya̱jkta je̱m Jope je̱tse'e du̱yakmé̱tstat je̱ Simón juu' ve'e du̱xa̱a̱jivap Pedro.

6 Je̱me'e ñamyayju̱ je̱ aku̱ko̱o̱'tspa Simón tya̱k'am. Je̱m maaxy na̱pa'am je̱'e̱ ve'e je̱ jayu chu̱u̱na.

7 Ku ve'e je̱ ángeles ña̱jkxni juu' ve'e muko̱jtsju, van'it tse'e je̱ Cornelio du̱vatsa̱a̱jv nu̱me̱jtsk je̱ tyoompa je̱ts to'k je̱ tojpa juu' ve'e to'k aaj to'k jo̱o̱t mutoojnjup.

8 Van'it tse'e du̱tukmumaajntykti juu' ve'e toojnju ko̱jtsju je̱tse'e du̱pake̱jxti je̱m jópeit kyajpu̱n ka̱jxm.

9 Ax je̱ ku'óxit tse'e, je̱e̱nats je̱'e̱ ve'e too' aajy vye̱'nada, myutá̱midinupe'e je̱m Jope, van'it tse'e je̱ Pedro pyejt je̱m azotea ni'kxm tsapko̱jtspa,

10 o̱o̱ye'e tyunyu'a̱a̱'kju̱ vye'na je̱tse'e tyunkayuva'añ. Ax namvaat tse'e je̱ kaaky je̱ to̱jkx y'avaada, van'it tse'e va'ajts yak'ixji

11 je̱ tsapjo̱o̱tmit it y'ava'ach je̱tse'e je̱m tso̱ cha̱a̱'n je̱'e̱ juu' ve'e ke̱'xp ax jo'n to'k je̱ ma̱ja̱ vit, maktaaxk esquina tse'e tsum, je̱tse'e ñu̱ka̱da'akyju̱.

12 Je̱m tse'e vit jo̱o̱tm nu̱may je̱ tá̱nu̱k, je̱ eey je̱ tíku̱ts: je̱m tse'e juu' ve'e maktaaxk tékax, je̱mpa tse'e juu' ve'e je̱ tyiints du̱tukyo̱'ydup, nay je̱mpa tse'e je̱ je̱yyva tá̱nu̱k.

13 Van'it tse'e to'k je̱ ayook du̱mo̱tu:

—Pedro, pojtu̱ku̱, yak'o̱o̱'ku̱, je̱ts ja̱'kxu̱.

14 Van'it tse'e je̱ Pedro y'atsa̱a̱jv:

—Ka'a, Maja̱ Vintsán; ni vin'ita xa a̱tse'e nkaju̱'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e je̱ Moisés jyatyaan je̱ts ka'a ve'e je̱ jayu du̱ja̱'kxu̱t.

15 Van'it tse'e je̱ ayook du̱mo̱tunuva, je̱tse'e yaknu̱u̱jmi:

—Juu' xa ve'e je̱ Nte'yam yakvaats, ka'ats mits je̱'e̱ ve'e xtíju̱t ka va'ajtsap.

16 Toojk nax tse'e ve'em jyajty je̱e̱jyji je̱e̱jyji, van'it tse'e je̱ vit pyata̱jkinuva je̱tse'e ña̱jkxnuva je̱m tsapjo̱o̱tm.

17 Pyayo̱'yp tse'e je̱ Pedro vye'na pa̱n ti ve'e ñu̱ka̱jtsp juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e jye̱'ydi je̱ yaa'tya̱jkta juu' ve'e je̱ Cornelio ke̱jxju̱du, y'amo̱tutú̱vidup tse'e je̱ jayu vye̱'nada je̱tse'e du̱nu̱jávadat pa̱n joma ve'e chu̱u̱na je̱ aku̱ko̱o̱'tspa Simón. Ax ve'em tse'e jye̱'ydi je̱'e̱ tya̱k'aajy.

18 Van'it tse'e du̱'amo̱tutú̱vidi pa̱n je̱pe'e to'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e Simón du̱xa̱a̱j, juu' ve'e du̱xa̱a̱jivap Pedro.

19 Je̱'e̱na tse'e je̱ Pedro pyayo̱'yp vye'na juu' ve'e yak'ixju, van'it tse'e je̱ Espíritu Santo ña̱'mu̱xji:

—Ixu̱ n'it, u̱xe̱p xa ve'e m'íxtajada nu̱toojk je̱ yaa'tya̱jk.

20 Te̱nats, vánu̱ku̱, je̱tse'e xma̱a̱dadat. Ka'a tse'e xtivinmáyu̱t, a̱ts ya̱'a̱ ve'e tu̱nke̱xta.

21 Van'it tse'e je̱ Pedro vyajntyk joma ve'e vye̱'nada je̱ yaa'tya̱jkta juu' ve'e je̱ Cornelio ke̱jxju̱du, je̱tse'e jidu̱'u̱m du̱nu̱u̱jmidi:

—A̱ts xa je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e m'íxtidup. ¿Tise'e tu̱xnu̱minda?

22 Van'it tse'e y'atso̱o̱vdi:

—Je̱ tojpa juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nip nu̱mo̱kupx je̱ tojpata̱jk, juu' ve'e Cornelio du̱xa̱a̱j, je̱'e̱ts a̱a̱tse'e xke̱jxp. Je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam du̱vinja'vip du̱vintsa̱'kip, tu̱vts je̱'e̱ ve'e je̱ jyáyuvin je̱ jyoojntykin, nu̱jom tse'e je̱ israeejlit jayu jyávajada cho̱kjada. Je̱ Nte'yam je̱ y'aangeles tse'e tu̱ña̱'mu̱xju̱ je̱tse'e mnu̱ke̱xajat, ve'em tse'e du̱'amo̱tunáxu̱t juu' mitse'e mtuknu̱jávap.

23 Van'it tse'e je̱ Pedro yakta̱jkijidi je̱p tu̱jkp je̱tse'e je̱ tsooj je̱m myataandi. Je̱ ku'óxit tse'e je̱ Pedro du̱ma̱a̱didi, je̱me'e je̱ utsta je̱ ajchta juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m jópeit kyajpu̱n ka̱jxm juu' ve'e mujatyoo'ijidu.

24 Je̱ ku'óxit tse'e jye̱'ydi je̱m Cesarea. Je̱m tse'e je̱ Cornelio y'a'íxjada vye'na je̱m tya̱k'am ma̱a̱t je̱ jyuu'tta je̱ myugo'okta je̱ts juu' ve'e mya̱a̱tnayja'vijidup.

25 Ku ve'e je̱ Pedro jye̱'y, van'it tse'e je̱ Cornelio je̱ Pedro du̱'ana̱jkxi je̱tse'e du̱vinko̱xkteni, je̱tse'e du̱'ukvinjavavaajñ du̱'ukvintsa̱'a̱gavaajñ.

26 Ax jidu̱'u̱m tse'e je̱ Pedro ña̱'mu̱xji:

—Te̱na, jáyuva xa a̱tse'e ax jo'n mits.

27 Namvaate'e du̱ma̱a̱tnakya̱tsju̱, van'it tse'e du̱yakta̱jki je̱p tu̱jkp joma ve'e amoka vye̱'nada nu̱may je̱ jayu.

28 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro ña̱'mu̱xjidi:

—Mnu̱ja'vidinup xa miitse'e jẹ̱ts ka'a ve'e a̱a̱ts jẹ̱ mpava'nu̱n du̱yakjaty jẹ̱ts a̱a̱tse'e nku'íxtat ukpu̱ a̱a̱tse'e n'ítu̱t jẹ̱'ẹ̱ ma̱a̱tta juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap. Ax jẹ̱ Nte'yamts a̱tse'e xtuk'ix jẹ̱ts ni pa̱na a̱tse'e nkatíju̱t ka va'ajtsap.

29 Paatyts a̱tse'e jatyji tu̱nmín, ka'ats a̱tse'e jẹ̱ it nyaknajxy jẹ̱ts a̱tse'e too'va̱jkp mpayo̱'o̱yu̱t, jẹ̱'ẹ̱ts a̱tse'e nnu̱javavaampy pa̱n ti a̱tse'e xtuknu̱kẹ̱jxip.

30 Van'it tse'e jẹ̱ Cornelio y'atsa̱a̱jv:

—Maktaxxa̱a̱j it a̱tse'e yaja nve'na nta̱k'aajy, tsapko̱jtsp jẹ̱ts ayoojipts a̱tse'e nve'na. Toojk yaaxp jo'n tse'e vye'na ku ve'e jẹ̱ jayu chapka̱ts, ve'em ax jo'n u̱xyam, van'itts a̱tse'e n'ix to'k jẹ̱ ángeles, va'ajts ajajp ata̱'kxp jẹ̱ vyit jẹ̱ xyo̱x.

31 Jidu̱'u̱mts a̱tse'e xnu̱u̱jmi: “Cornelio, mka̱ts'amo̱tunajxjup xa ve'e jẹ̱ Nte'yam ku ve'e mtsapka̱ts, jaa'myéts jẹ̱'ẹ̱ ve'e du̱jayep vintso̱ ve'e jẹ̱ jayu xputa̱ka pa̱n pa̱n jatye'e katih'ijtu̱xju̱dup.

32 Nu̱ké̱xats jẹ̱m jópeit kyajpu̱n ka̱jxm jẹ̱ Simón juu' ve'e du̱xa̱a̱jivap Pedro. Jẹ̱m tse'e ñamyayju̱ jẹ̱ aku̱ko̱o̱'tspa Simón tya̱k'am, jẹ̱m maaxy na̱pa'am jẹ̱'ẹ̱ ve'e chu̱u̱na.” Jidu̱'u̱mts a̱tse'e xnu̱u̱jmi.

33 Ax paatyts a̱ts mitse'e jatyji nnu̱ke̱jxi. O̱y tse'e tu̱xtún ku ve'e to'k aaj tu̱mmets. Ax u̱xyamts a̱a̱tse'e yaja jẹ̱ Nte'yam vyinkujk, jẹ̱'ẹ̱ a̱a̱tse'e n'amo̱tunaxuvaampy pa̱n juu' ve'e jẹ̱ Maja̱ Vintsá̱n tu̱mtukpava'añju̱ jẹ̱ts a̱a̱tse'e xtuknu̱jávat.

Ku jẹ̱ Pedro kya'amaajy jẹ̱p jẹ̱ Cornelio tya̱k'ap

34 Van'it tse'e jẹ̱ Pedro vyaajñ:

—U̱xyam a̱tse'e o̱y nmu̱java jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ Nte'yam pa̱n du̱viijnk'íx,

35 y'o̱yja'vip jẹ̱'ẹ̱ ve'e o̱pya̱na pa̱n pa̱ne'e vinja'vijup vintsa̱'kijup jẹ̱tse'e du̱tún juu' jẹ̱'ẹ̱ ve'e cha̱jkp.

36 Jẹ̱ Nte'yam xa ve'e jẹ̱ y'ayook jẹ̱ israeejlit jayu du̱tuknu̱kẹ̱jx. Ya̱ o̱y ka̱ts ya̱ o̱y ayookts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu yakvaajñja jẹ̱ Jesucristo jyẹ̱'ẹ̱, jẹ̱'ẹ̱ pa̱ne'e nu̱jom jẹ̱ jayu du̱nu̱vintsá̱nip jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱yaknamyujo̱t'ó̱yaja jẹ̱ Nte'yam ma̱a̱t.

37 O̱y miitse'e xnu̱jávada jẹ̱ts ya̱ ayooke'e va'kxtk jẹ̱m judéait y'it jo̱o̱tm, jẹ̱me'e galiléait y'it jo̱o̱tm cho̱o̱'ntk, tá̱vani tse'e jẹ̱ Yaknapẹ̱jtpa Juan jẹ̱ jayu du̱vaajnjada vye'na jẹ̱tse'e vyin-mayu̱mpijttinit, jẹ̱ kyo̱'o̱y joojntykinda du̱masoo̱ktinit, jẹ̱tse'e ña̱pẹ́ttat.

38 Jẹ̱ Jesús, jẹ̱ nazarétit jayu, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Nte'yam vyinko̱o̱n jẹ̱tse'e du̱jayẹ̱jpnit jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱ts jẹ̱ kutojku̱n, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ y'o̱y jẹ̱'ẹ̱ du̱toon jẹ̱tse'e du̱yakjo̱tka̱daakni nu̱jom pa̱n pa̱n

jatye'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yaktsaachpaatjụdup vye'na. Ve'em jẹ'ẹ ve'e dụtuujn kụx ijtpe'e jẹ Nte'yam jẹ'ẹ mạạt.
39 N'ixts ạạts jẹ'ẹ ve'e nụjom juu' ve'e jẹ Jesús tyoon kyọjts jẹm judéait y'it jọọtm jẹts jẹm jerusaleenit kyajpụn kạjxm. Van'it tse'e jẹ jémit jayu jẹ Jesús dụyakjay'ọọ'kjidi ku ve'e dụyakjacryuuzpẹjtjidi.
40 Ax jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e yakjoojntykpạjkjinuva kutoojk xạạj jẹtse'e dụyaknụkẹ'xnatạjki joojntyk jẹja ạạts nvinkujk.
41 Ka jéjap xa jẹ'ẹ ve'e dụyaknụkẹ'xnatạjki nụjom jẹ jayu vyinkujk, jẹẹjyji ve'e ạạts nvinkujk, jẹ'ẹ ve'e ku ạạtse'e jẹ Nte'yam xvinkạạjn jémani jẹts ạạtse'e jẹ jayu nvaajnjadat juu' ạạtse'e n'ix nmọtu. Nmạạtkaay nmạạt'ook ạạts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e tạ́vani jyoojntykpạjknuva vye'na.
42 Jẹ Nte'yam ạạtse'e xtukpavaan jẹts ạạtse'e jẹ jayu nvaajnjadat jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook, jẹts ạạtse'e jẹ tụvạkọjtsụn mpạ́mụt jẹts jẹ'ẹ ve'e dụpạạm jẹts jẹ Jesuusjyame'e dụtọkimpayọ'ynup pạn pạn jatye'e joojntykidup jẹts pạn pạn jatye'e ạạ'kanda.
43 Ñụkọjtstuts yạ'ạ ve'e nụjom jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, ve'eme'e vyaandi jẹts nụjom pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ Jesús, yakmẹẹ'kxjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ tyọ́kinda.

Ku jẹ Espíritu Santo tyạjki jẹm jya'vin kạjxmda pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap

44 Kọjtspna tse'e jẹ Pedro vye'na ku ve'e jẹ Espíritu Santo dụnụkạdaaky pạn pạn jatye'e dụ'amọtunajxtup vye'na.
45 Jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e dụjaanchja'vidup jẹ Jesús jẹts juu' ve'e jẹ Pedro myạạtjẹ'ydu, atụva atọki tse'e tyaandi kụxe'e jẹ Nte'yam dụpụụjm jẹ Espíritu Santo jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap,
46 y'amọtunajxtup tse'e ku ve'e dụkọtsta jẹ ayook juu' ve'e kyavinmọ́tudup jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmạ́jada dụyakjaanchada.
47 Van'it tse'e jẹ Pedro vyaajñ:
—¿Pạn tse'e dụkayakjátup jẹtse'e yạ jayu ñạpẹ́ttat? Tạ xa ve'e jẹ Espíritu Santo tyạka jẹm jya'vin kạjxmda, ve'em ax jo'n ụụ'mda.
48 Van'it tse'e jẹ Pedro dụpavaajñ jẹtse'e ñạpẹ́ttat jẹ'ẹ kạjx jẹtse'e nụjava tyánụt jẹts jẹ Jesucristo jẹ'ẹ ve'e pyanạjkxuvaandup. Van'it tse'e jẹ Pedro dụmunoo'kxtkti jẹtse'e jamẹjtsk jatoojk xạạj jyaa'kmạạttánjadat.

11

Juu' ve'e jẹ Pedro tyukmumaajntyktu jẹ jaanchja'vivatạjk jẹp Jerusalén

1 Jẹ kukátsivatạjk mạạt jẹ utsta jẹ ajchta jẹts jẹ utsta jẹ
tsạ'ạda juu' ve'e jẹm Judea ve'nidup, myọ́tuduts jẹ'ẹ ve'e jẹ
kạts jẹts kyuvạjktuva ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyạts jẹ y'ayook pạn
pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.
2 Ku ve'e jẹ Pedro vyimpijtnuva jẹm Jerusalén,
kyọ'ọyja'vidu tse'e jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụyakvinkọ́pkidup
jẹtse'e jẹ jayu yakpạạjmjadat jẹ ixta'nụn jẹtse'e dụni'kxmadat
dụkọjmadat ax jo'n jẹ israeejlit jayu dụtonda, ve'eme'e
vyaandi jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e y'ọya juu' ve'e jẹ Pedro tyoon.
3 Jẹtse'e jẹ Pedro dụ'amọtutụ́vidi:
—¿Tis, mitse'e ọjts xku'ix jẹtse'e xmạạtkaaydi pạn pạn
jatye'e kayakpạạjmjidu jẹ ixta'nụn?
4 Van'it tse'e jẹ Pedro tyukmumaajntykjidi nụjom juu' ve'e
toojnju kọjtsju. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
5 —Tsapkọjtsp ạtse'e nve'na jẹm jópeit kyajpụn kạjxm,
van'itts ạtse'e xyak'ix jẹts jẹme'e tsapjọọtm chạạ'n to'k jẹ
mạjạ vit jo'n juu' ve'e maktaaxk esquina tsum, jẹts ạtse'e
xnụkạdaaky.
6 Ku ạtse'e ọy n'ix pạn ti ve'e myạạt jẹ vit, jẹm tse'e dụmạạda
may jẹ tạ́nụk, jẹ eey jẹ tíkụts: jẹm tse'e juu' ve'e maktaaxk
tékax, jẹmpa tse'e juu' ve'e jẹ tyiints dụtukyọ'ydup, nay jẹmpa
tse'e jẹ jẹyyva tạ́nụk.
7 Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ayook juu' ve'e vaan:
“Pedro, pojtụkụ, yak'ọọ'kụ, jẹts jạ'kxụ.”
8 Van'itts ạtse'e nvaajñ: “Ka'a, Mạjạ Vintsạ́n, ni vin'ita
xa ạtse'e nkajụ'kx juu' ve'e ka va'ajtsap, juu' ve'e jẹ Moisés
jyatyaan jẹts ka'a ve'e jẹ jayu dụjạ'kxụt.”
9 Van'itts ạtse'e jẹ tsapjọọtmit ayook xnụụjminuva: “Juu'
xa ve'e jẹ Nte'yam yakvaats, ka'ats mits jẹ'ẹ ve'e xtíjụt ka
va'ajtsap.”
10 Toojk naxts yạ'ạ ve'e ve'em jyajty jẹẹjyji jẹẹjyji, van'it
tse'e pyatạjkinuva jẹtse'e ñạjkxnuva jẹm tsapjọọtm.
11 Van'it tse'e jyẹ'ydi nụtoojk jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹm Ce-
sarea tsọọ'ndu, yaktukpavaandu ve'e jẹts ạtse'e ọjts x'íxtada.
12 Jẹ Espíritu Saantots ạtse'e xkẹjx mạạt jẹ'ẹda jẹts ạtse'e
xnụụjmi jẹts ka'a ạtse'e ntivinmáyụt. Nmạạt'ọjtstuvats ạtse'e
yạ nụtojtụk utsta ajchta. Nụjomts ạạtse'e ntạjki jẹp to'k jẹ jayu
tyụjkp,
13 jẹ'ẹts ạạtse'e xtukmumaajntyk vintsọ ve'e jẹp tyụjkp
dụ'ix to'k jẹ Nte'yam jẹ y'aangeles juu' ve'e nạ'mụxju:
“Nụkẹxa jẹm Jope jẹ Simón juu' ve'e dụxạạjivap Pedro,
14 jẹ'ẹ tse'e mva'nụxjup pạn ti ve'e mtónup jẹtse'e xjayẹ́pụt
jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp, nay ve'empa ve'e jẹ jayu
juu' ve'e jẹp mjụụmp mtụjkp.”

15 Ku ạts jẹ'ẹ ve'e nmukọjts'ukvaandi, van'it tse'e
jẹ Espíritu Santo ñụkạdaakjidi, ve'em ax jo'n ụụ'me'e
xnụkạdaakumduva jo'n ku ve'e too'vạjkp myiijn.
16 Van'itts ạtse'e njaa'myejts vintsọ ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
vyaajñ: "Tyụ́vam xa ve'e jẹts jẹ tsoxk nạạj ve'e jẹ Juan jẹ jayu
tyukyaknạpẹjt; ax ntukyaknạpẹ́ttapts ạts miitse'e jẹ Espíritu
Santo jẹm mja'vin kạjxmda." Jidụ'ụm tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
vyaajñ.
17 Ax pạn jẹ Nte'yam tse'e dụkẹjx jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e
tạjki jẹm jẹ jayu jya'vin kạjxmda, ve'em ax jo'n tyạjkiva yam
ụụ'm nja'vin kạjxmamda, ụụ'mda, pạn pạn jatye'e jẹ Mạjạ
Vintsạ́n Jesucristo dụjaanchja'vidup, ¿pạnts ạtse'e jẹts ạtse'e
nkayakjátụt juu' ve'e jẹ Nte'yam tyonuvaampy? —jidụ'ụm
tse'e jẹ Pedro vyaajñ.
18 Ku ve'e dụ'amọtunajxti jẹ utsta jẹ ajchta juu' ve'e jẹm
Jerusalén, ka'a tse'e dụ'ukkọ'ọyja'vidini juu' ve'e jẹ Pedro ty-
oon, jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyakmạ́jidi dụyakjaanchidi. Jidụ'ụm
tse'e vyaandi:
—Pạn ve'em xa ve'e, to'nụxjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ
maa'yụn pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹtse'e ve'em
y'ọ'yixjada jẹtse'e vyinmayụmpijttinit, jẹ kyọ'ọy joojntykinda
dụmasọọktinit, jẹtse'e dụjayẹjptuvat jẹ joojntykin juu' ve'e
xạ'ma kạjx ijtp.

Jẹ jaanchja'vivatạjk juu' ve'e nay'amojkijidu jẹp Antioquía

19 Ku ve'e dụyak'ọọ'kti jẹ Esteban, van'it tse'e dụjomtoondi
dụtitoondi jẹ jayu juu' ve'e dụjaanchja'vidu jẹ Jesús, jẹ'ẹ kạjx
tse'e y'ayọ'vya'kxkạjxti. Jẹm tse'e pạn pạn jatye'e nạjkxtu jẹm
fenícíait jẹts chípreit y'it jọọtmda, jẹmpa tse'e pạn pạn jatye'e
nạjkxtu jẹm antioquíait kyajpụn kạjxm. Jẹm tse'e dụvaajnjidi
jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook jẹ'ẹjyjida pạn pạn jatye'e israeejlit
jáyuda.
20 Ax jẹm tse'e jẹ jaanchja'vivada juu' ve'e jẹm Chipre
jẹts Cirene tsọọ'ndu, jẹ'ẹ tse'e jẹ'ydu jẹm Antioquía jẹtse'e
dụtukmukọjtstuva pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹ
ọy kạts jẹ ọy ayook, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu yakvaajñja jẹ Mạjạ
Vintsạ́n Jesús jyẹ'ẹ.
21 Putạjkijidu tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ve'em tse'e nụmay jẹ
jayu jẹ Jesús dụjaanchja'vidi.
22 Ku ve'e jẹ kạts dụmọ́tudi jẹ jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e
jẹm Jerusalén, van'it tse'e dụpakẹjxti jẹ Bernabé jẹm Antio-
quía.
23 Ku ve'e jẹ Bernabé jyẹ'y jẹtse'e dụ'ix vintsọ ve'e jẹ
Nte'yam kyunoo'kxjidi, ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyunxọọjntk jẹtse'e
anañụjoma dụnụụjmidi jẹts mạkk aaj mạkk jọọte'e jẹ Mạjạ
Vintsạ́n dụjaa'kpanạjkxtat,

24 kux̱ o̱y jayu je̱'e̱ ve'e je̱ Bernabé, to'k aaj to'k jo̱o̱t je̱'e̱ ve'e
du̱jaanchjáva je̱ Jesucristo je̱tse'e je̱ Espíritu Santo mya̱'a̱ju̱ je̱
ma̱kkin je̱ts je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam
cha̱jkp. Ve'em tse'e nu̱may je̱ jayu du̱jaanchja'vidi je̱ Maja̱
Vintsá̱n.
25 Van'it tse'e je̱ Bernabé ñu̱jkx je̱m taarsovit kyajpu̱n
ka̱jxm, je̱ Saulo ve'e o̱jts du̱'ixta. Ku ve'e du̱paaty, van'it tse'e
du̱va̱a̱jv je̱m Antioquía.
26 Je̱m tse'e y'ijtti to'k joojnt je̱ jaanchja'vivata̱jk ma̱a̱tta;
nu̱may tse'e je̱ jayu du̱yak'ixpa̱jkti. Je̱m Antioquía tse'e je̱
jaanchja'vivata̱jk yaktij'ukvaandi je̱ Cristo je̱ jyáyuda.
27 Ku ve'e je̱m du̱yak'ixpa̱jkti, van'it tse'e jye̱'ydi je̱m Antio-
quía je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, je̱me'e Jerusalén
cho̱o̱'ndi.
28 Van'it tse'e nu̱to'k je̱'e̱da juu' ve'e Agabo du̱xa̱a̱j, je̱'e̱ tse'e
teni je̱ja uts ajch je̱ts uts tsa̱'a̱ akujkta, je̱tse'e vyaajñ je̱ts
jé̱japе'e je̱ ma̱kk yooj to'k it to'k naxviijn, je̱ Espíritu Santo
tse'e ve'em je̱ vinma'yu̱n mo̱o̱jyju. Ax ve'emam tse'e tyoojnji
kyo̱jtsji van'it ku ve'e yakkutojkp vye'na juu' ve'e du̱xa̱a̱j
Claudio.
29 Van'it tse'e je̱ antioquíait jaanchja'vivata̱jk
du̱nu̱pa̱a̱jmtkidi je̱tse'e je̱ puta̱jkin du̱tuknu̱ké̱xtat je̱ utsta je̱
ajchta ma̱a̱t je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da juu' ve'e je̱m Judea tsu̱u̱nidup,
ve'em tse'e du̱ké̱xtat pa̱n vintso̱ ve'e y'o̱'yixjada nu̱to'k nu̱to'k.
30 Tyoondu tse'e ve'em, tyuknu̱ke̱jxtu tse'e pa̱n pa̱n jatye'e
du̱nu̱vinténidup je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱m Judea; je̱ Bernabé
je̱ts je̱ Saulo, je̱'e̱ tse'e tyukmuke̱jxidu je̱ puta̱jkin.

12

Ku je̱ Santiago y'o̱o̱'kni je̱tse'e je̱ Pedro yakpoxu̱nta̱kpu̱u̱jm

1 Ax ve'emts je̱'e̱ ve'e jyajty van'it, je̱tse'e je̱m
je̱ jaanchja'viva juu' ve'e je̱ yakkutojkpa Herodes
yakjamyajtsju̱du;
2 je̱ tsojxts je̱'e̱ ve'e tyukyakjay'o̱o̱'kju je̱ Santiago, je̱ Juan je̱
y'ajch.
3 Ku ve'e je̱ Herodes du̱'ix je̱ts y'o̱yja'vidu je̱'e̱ ve'e je̱ israee-
jlit jáyuda, van'it tse'e je̱ Pedro du̱yakjamyajtsjuva. Van'it ya̱'a̱
ve'e tyoojnji kyo̱jtsji ku ve'e je̱ tsapkaaky yakkay juu' ve'e je̱
levadura du̱kama̱a̱t.
4 Ax ku tse'e je̱ Pedro du̱yakjamyajtsji, van'it tse'e
du̱yakjapyoxu̱nta̱kpa̱a̱jmji. Je̱p tse'e je̱ tojpada nu̱maktojt
juu' ve'e ix'ijtju̱dup, nu̱maktaaxk jatyts je̱'e̱ ve'e ñatyíku̱tsjada.
Ve'eme'e je̱ yakkutojkpa du̱'uknu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e je̱ Pedro
ku̱du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jki je̱ja je̱ jayu vyinkujk ku ve'e je̱ pascua
xa̱a̱j ñáxu̱t.

5 Ixˈit tseˈe jẹ Pedro vyeˈna jẹp poxụntụjkp; ax toˈk aaj toˈk
jọọt tseˈe ñụtsapkọ́tsjada jẹ jaanchjaˈvivatạjkta.

Ku jẹ Nteˈyam jẹ Pedro dụyakjapyítsumji jẹp poxụntụjkp

6 Ax jẹ kujạ́pit tseˈe jẹ Herodes dụˈuknụpạạjmtki jẹtseˈe
kụdụyakjapyítsumji jẹ Pedro. Jẹ tsooj tseˈe jẹ Pedro maap
vyeˈna jẹja nụmẹjtsk tojpa akujk jẹts mẹjtsk jẹ cadena
tukˈatsommuk jẹ kyạˈạj adoˈom adoˈom mạạt jẹ tojpa jẹ
kyạˈạj. Jẹp tseˈe vyeˈniduva nụmẹjtsk jẹ tojpa juuˈ veˈe jẹ
poxụntạkˈakạˈạ dụˈixˈijttup.

7 Tun toˈmayji tseˈe toˈk jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ yˈaangeles jẹ
Pedro dụvinkuvaˈki, jẹtseˈe jẹp poxụntụjkp yˈajaj yˈatụˈkx.
Vanˈit tseˈe jẹ ángeles dụtiˈtsti jẹ Pedro toˈk adoˈom jẹtseˈe
dụyakjọtvij. Vanˈit tseˈe dụnụụjmi:

—Pojtụkụ jatyji.

Vanˈit tseˈe jẹ cadena jẹm jẹ Pedro kyạˈm kyụstạjkikụjx,

8 jẹtseˈe jẹ ángeles ñạˈmụxji:

—Natyiintsómjụ jẹts pạmụ jẹ mkạˈạjk.

Ku veˈe jẹ Pedro veˈem dụtuujn, vanˈit tseˈe jẹ ángeles
ñạˈmụxjinuva:

—Naxyọxjụ jẹts paminụ ạts.

9 Vanˈit tseˈe jẹ Pedro dụpapítsum jẹ ángeles, kaˈa veˈe
dụnụjava pạn tyụ́vameˈe juuˈ veˈe jẹ ángeles tyuump, veˈemeˈe
vyinmay jẹts tónaji veˈe veˈem yakˈixjụ.

10 Vanˈit tseˈe dụvinnajxti jẹ mutoˈk tojpa juuˈ veˈe jẹ
tạkˈakạˈạ dụˈixˈijtp. Vanˈit tseˈe jẹ mumẹjtsk tạkˈakạˈạ joma
veˈe jadoˈk jẹ tojpa dụˈixˈijtpa. Ax ku tseˈe jyẹˈydi joma
veˈe jẹ pojxụn zaguán joma tsọ veˈe pyítsumdinit jẹm ka-
jpụn jọọtm, viinm tseˈe jẹ pojxụn zaguán yˈayẹˈpvaach. Ku
veˈe pyítsumdini jẹtseˈe vẹẹˈn yọˈydi, vanˈit tseˈe jẹ ángeles
myasọọkjini.

11 Vanˈit tseˈe jẹ Pedro ọy jẹ nụjaˈvin dụpụjk, jẹtseˈe vyaajñ:

—Ụxyamts ạtseˈe tụụv nmụjava jẹts jẹ Mạjạ Vintsạ́ndameˈe
jẹ yˈaangeles tụdụkex jẹts ạtseˈe jẹ Herodes tụxtukkạvaˈach,
nay veˈempa veˈe juuˈ veˈe jẹ israeejlit jayu yˈaˈíxtup vintsọ
ạtseˈe xtóndat.

12 Pyayọˈyp tseˈe jẹ Pedro vyeˈna, jẹtseˈe ñụjkx jẹm jẹ María
tyạkˈam, jẹ Juan juuˈ veˈe dụxạạjivap Marcos, jẹˈẹts jẹˈẹ veˈe jẹ
tyaak. Jẹm tseˈe nụmay jẹ jayu ñayˈamókajada tsapkọjtspa.

13 Ku veˈe jẹ Pedro jẹ zaguán dụyaknạjk, vanˈit tseˈe toˈk jẹ
jạjtspa pyítsum juuˈ veˈe Rode dụxạạj jẹtseˈe dụˈíxụt pạn pạn
jẹpeˈe.

14 Ku veˈe dụyukmọtukajpy jẹts jẹ Pedro veˈe kọjtsp, kaˈa
tseˈe dụyakˈavaach; ñojkˈọ́yeˈe vaˈajts xọọjntkp noomp vy-
impijtkọjni jẹtseˈe ọjts dụvaajnjikạj jẹ jaanchjaˈvivatạjk jẹts
jẹpeˈe zaguán aagup jẹ Pedro tyena.

15 Van'it tse'e yaknu̱u̱jmi:

—¡Ka'a mits vine'e mvija!

Van'it tse'e y'atsa̱a̱jv je̱ts vaampame'e. Van'it tse'e jyaa'kvaandi:

—Ka je̱'e̱p je̱'e̱ ve'e, je̱ y'aangeles xa je̱'e̱ n'ite'e.

16 Je̱pna tse'e je̱ Pedro je̱ zaguán du̱jaa'kyakná̱k. Ku ve'e je̱ zaguán du̱yak'avaatsti je̱tse'e du̱'ixti, atu̱va ato̱ki tse'e tyuntaandi.

17 Van'it tse'e je̱ Pedro je̱ kya̱'a̱j du̱ko̱o̱jnu̱k je̱tse'e y'amo̱'o̱ttat. Van'it tse'e du̱tukmumaajntykti vintso̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱yakjapyítsumju̱ je̱p poxu̱ntu̱jkp. Van'it tse'e vyaajñ:

—Vaajnjada je̱ Santiago je̱ts je̱ utsta je̱ ajchta.

Van'it tse'e pyítsum je̱tse'e viijnk tso̱ ñu̱jkx.

18 Ku ve'e je̱ it jyajtk, atu̱va ato̱ki tse'e je̱ tojpata̱jk tyuntaandi ku̱x ka'a ve'e du̱nu̱jávada pa̱n ti ve'e toojnju je̱ Pedro ma̱a̱t.

19 Van'it tse'e je̱ Herodes du̱yakjay'íxtiji. Ku ve'e du̱kapaatti, van'it tse'e je̱ tojpada du̱to̱kimpayo̱'y je̱tse'e du̱yakjay'o̱o̱'kjidini. Van'it tse'e je̱ Herodes cho̱o̱'nni je̱m Judea je̱tse'e ñu̱jkx tsu̱u̱niva je̱m Cesarea.

Ku je̱ yakkutojkpa Herodes y'o̱o̱'kni

20 Myu'e̱jkjup tse'e je̱ Herodes je̱ jáyuda juu' ve'e tsu̱u̱nidup je̱m tiirovit je̱ts sidoonit kyajpu̱n ka̱jxmda. Je̱ jayu tse'e du̱ko̱jtsmojktu vintso̱ ve'e na̱jkx du̱mukotsta je̱ Herodes, je̱'e̱ tse'e tyoondu vintso̱ ve'e y'o̱yjávajadat je̱ Blasto juu' ve'e du̱yakkutojkjip je̱ toompata̱jk je̱p je̱ Herodes tyu̱jkp. Je̱ Blasto tse'e du̱'amo̱tu je̱ yakkutojkpa je̱tse'e o̱y jo̱o̱t y'ítu̱t je̱ jayu ma̱a̱tta, ku̱x je̱ yakkutojkpa je̱ ñaax je̱'e̱ ve'e tyukjoojntykidup.

21 Ku ve'e je̱ xa̱a̱j du̱paaty ku ve'e je̱ yakkutojkpa Herodes du̱nu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e je̱ jayu du̱mukó̱tstat, van'it tse'e du̱pu̱u̱jm je̱ y'o̱y vit, je̱tse'e y'a̱jxtk je̱m joma ve'e tyo̱kimpayo̱'o̱y, je̱tse'e je̱ jayu du̱muka̱jts.

22 Van'it tse'e je̱ nu̱may jayu y'aa'mitaakti, ma̱kk tse'e vyaandi:

—¡Ya̱'a̱ juu' ve'e ko̱jtsp, nte'yamts ya̱'a̱ ve'e, ka jáyuvap!

23 Tun jatyji tse'e to'k je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ y'aangeles je̱ Herodes du̱yakpa'ampejt ku̱x ka'a ve'e je̱ Herodes je̱ Nte'yam du̱yakma̱ji du̱yakjaanchi; tá̱nu̱kinuts je̱'e̱ ve'e, van'it tse'e y'o̱o̱'kni.

24 Ax je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱ y'ayook, jaa'kyakko̱jtsva'kx'ata̱a̱tspts je̱'e̱ ve'e may viijn.

25 Ku ve'e je̱ Bernabé ma̱a̱t je̱ Saulo je̱ tyoonk du̱yakkuka̱jxidi je̱m Jerusalén, van'it tse'e vyimpijttinuva

jẹm Antioquía, myąątnąjkxtuva ve'e jẹ Juan juu' ve'e Marcos dụxąąjivap.

13

Ku jẹ Bernabé jẹts jẹ Saulo ñąjkxti ka'amaayva

1 Jẹ jaanchja'vivatąjk juu' ve'e nay'amojkijidu jẹm Antioquía, jẹm tse'e ajẹ'ẹjyjida jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatąjk jẹts jẹ yak'ixpąjkpatąjk. Jẹm tse'e jẹ Bernabé, jẹm tse'e jẹ Simón juu' ve'e yaktijpa Yąk Jayu, jẹm tse'e jẹ Lucio juu' ve'e ciréneit jayu, jẹmpa tse'e jẹ Manaén juu' ve'e kijpx dụmąątyẹẹ'k jẹ Herodes juu' ve'e jẹ galiléait jayu dụyakkutojkji, nay jẹmpa tse'e jẹ Saulo.

2 Vyinja'vidup vyintsą'kidupts jẹ'ẹ ve'e vyẹ'nada jẹ Nte'yam jẹtse'e y'ayoojada ku ve'e jẹ Espíritu Santo jidụ'ụm ñą'mụxjidi:

—Yak'apụ́kada jẹ Bernabé jẹts jẹ Saulo jẹ toonk kąjx juu' ąts jẹ'ẹ ve'e ntuknụyaaxjidu.

3 Tą́vani tse'e y'ayoojada jẹtse'e chapkọtsta vye'na, van'it tse'e jẹ kyą'ąj dụtuknụkọọndi jẹ Bernabé mąąt jẹ Saulo, jẹtse'e dụmasọọkti.

Ku jẹ kukątsiva kya'amaaydi jẹp Chipre

4 Van'it tse'e chọọ'ndi jẹ Bernabé mąąt jẹ Saulo, jẹ Espíritu Santo tse'e kẹjxjụdu, jẹtse'e ñąjkxti jẹm seléuciait kyajpụn kąjxm. Ax jẹm tse'e Seleucia dụpąjkti to'k jẹ barco jẹtse'e ñąjkxti jẹm Chipre, to'k jẹ naax juu' ve'e jẹm maaxy nąąj akojkm.

5 Ku ve'e jyẹ'ydi jẹm joma ve'e jẹ kajpụn dụxąąja Salamina, van'it tse'e dụtukka'amaaydi jẹ Nte'yam jẹ kyąts jẹ y'ayook jẹp jẹ israeejlit jayu chaptụjkpta, myąądiduva tse'e jẹ Juan Marcos jẹtse'e pyutą́kajadat.

6 Ax ku tse'e dụtukyọ'vyatskąjxti jẹ it jẹtse'e jẹ jayu dụvaajnjidi jẹ ọy kąts jẹ ọy ayook, van'it tse'e jyẹ'ydi jẹm páfosit kyajpụn kąjxm. Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ maayva juu' ve'e natyijjup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa, israeejlit jayu jẹ'ẹ ve'e, Barjesús jẹ'ẹ ve'e xyąąj.

7 Jẹm tse'e vye'niva to'k jẹ yakkutojkpa juu' ve'e Sergio Paulo dụxąąj, kuvijts jẹ'ẹ ve'e. Van'it tse'e jẹ Sergio Paulo dụyakjañụkẹjxiji jẹ Bernabé mąąt jẹ Saulo kụx jẹ'ẹ ve'e chąjkp jẹtse'e dụ'amọtunáxụt jẹ Nte'yam jẹ kyąts jẹ y'ayook. Jẹm tse'e jẹ Sergio Paulo dụmąąda vye'na jẹ maayva.

8 Ax jẹ maayva, yaktijpapts jẹ'ẹ ve'e Elimas, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụyakjatuva'añ jẹtse'e jẹ yakkutojkpa dụ'amọtunáxụt juu' jẹ'ẹ ve'e kyọjtstup.

9 Van'it tse'e jẹ Saulo, yaktijpapts jẹ'ẹ ve'e Pablo, jẹ'ẹ tse'e jẹ Espíritu Santo mọọjyju jẹ mąkkin jẹts jẹ vinma'yụn jẹtse'e

dṵtónṵt juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, jẹ'ẹ tse'e mạkk dṵvin'ix jẹ maayva,
10 jẹtse'e dṵnṵṵjmi:
—Mits, vin'ạạ'mpa, jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹ jyayu, mtso'oxpṵjkp xa mitse'e nṵjom jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ¿vin'it tse'e xyakma't'atṵ́vat jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ tyoo'?
11 Ṵxyamts n'ite'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n mtukkuvẹ́tjṵt, mtánup tse'e viints, jeke'e xkah'a'íxtṵkṵt jẹ xạạj jẹ y'ajajtk.
Ax tun jatyji tse'e tyaajñ viints jẹtse'e jẹ it kyọọ'tsixji. Van'it tse'e dṵjatọọndi dṵjamajtsti jẹm kyạ'm pạn pạne'e kṵpyavijtsjini.
12 Ku ve'e jẹ yakkutojkpa dṵ'ix ti ve'e toojnju, van'it tse'e dṵjaanchja'vi jẹ Nte'yam jẹ kyạts jẹ y'ayook, atṵva atọki tse'e dṵtuktaajñ jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'ixpạjkṵn.

Ku jẹ Pablo mạạt jẹ Bernabé vyẹ'nada jẹp Antioquía juu' ve'e jẹp pisídiait y'it jạạtp

13 Ku ve'e jẹ Pablo mạạt jẹ myujatyoo' chọọ'ndi jẹm barco jọọtm jẹm Pafos, van'it tse'e jyẹ'ydi jẹm Perge, to'k jẹ kajpṵn juu' ve'e jẹm panfíliait y'it jọọtm. Jẹm tse'e jẹ Juan Marcos myasọọkjidini jẹtse'e vyimpijtni jẹm Jerusalén.
14 Ax ku tse'e chọọ'ndi jẹ Pablo mạạt jẹ Bernabé jẹm Perge, van'it tse'e jyẹ'ydi jẹm Antioquía, to'k jẹ kajpṵn juu' ve'e jẹm pisídiait y'it jọọtm. Ku ve'e jẹ pọọ'kxtkṵn xạạj dṵpaaty, van'it tse'e tyạjkidi jẹp jẹ israeejlit jayu chaptṵjkp jẹtse'e y'ạjxtkti.
15 Ku ve'e yakkọjtskṵjx jẹ Moisés jẹ pyava'nṵn jẹts juu' ve'e jyaaydu jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, van'it tse'e jẹ tsaptṵjkpit jẹ ñṵvintsạnda yakjañạ'mṵxjidi:
—Nmu'israeejlit jáyuda, pạn jẹm xa ve'e juu' ve'e mkọtsuvaandup, nvaat tse'e xkọ́tstat.
16 Van'it tse'e jẹ Pablo tyeni jẹtse'e jẹ kyạ'ạj dṵyakpojtṵk, jẹ jayu ve'e yak'amạ'tp. Van'it tse'e vyaajñ:
—Nmu'israeejlit jáyuda, pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dṵvinja'vidup dṵvintsạ'kidup, amọtunaxta juu' ạtse'e nkọtsuvaampy.
17 Jẹ Nte'yam, juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsạ'kimdup, jẹ'ẹ tse'e dṵvinkọọn ṵṵ'm jẹ njṵjpit jáyuvamda jẹtse'e dṵyaknṵma'yidi ku ve'e chạạnadana vye'na jẹm egíptovit y'it jọọtm. Ku ve'e máyani ọọy tyunvẹ'nada, van'it tse'e jẹ kyutojkṵn mạạt jẹm dṵyakpítsumdini.
18 Vṵjxtkupx joojnt jo'n tse'e jẹ Nte'yam dṵmuteni vintsọ ve'e jẹ jayu jyáyuvada ku ve'e vyitti jẹm vinva'ajts it kạjxm,
19 van'it tse'e dṵyakkutọ́kidi vuxtojtṵk viijn jẹ jayu juu' ve'e dṵvintsṵṵnidup y'ijt jẹ canaanit it jẹtse'e dṵyakva'kxjidi jẹ naax jẹ njṵjpit jáyuvamda.

20 Ku ve'e jẹm chạạnada vye'na maktaaxk mọ́kupx jagojkm
joojnt jo'n, van'it tse'e jẹ Nte'yam myọọjyjidi pạn pạne'e
tọkimpayọ'ọyjadap. Ve'em tse'e dụtuujn van'it paat ku ve'e
jyoojntyki jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa Samuel.
21 Van'it tse'e jẹ jayu jẹ Nte'yam dụ'amọ́tudi to'k jẹ yakku-
tojkpa. Van'it tse'e jẹ Nte'yam dụvinkạạjn jẹ Saúl jẹtse'e
yakkutojkụxjadat, jẹ Cis jẹ'ẹ ve'e jẹ myajntk, jẹ Benjamín jẹ
chaan jẹ kyọọj. Ax vụjxtkupx joojnt tse'e jẹ Saúl yakkutujk.
22 Ku ve'e jẹ Nte'yam yakpítsumjini, van'it tse'e dụpụụjm jẹ
David jẹtse'e yakkutókụt, jẹ Isaí jẹ myajntk. Ax jidụ'ụm tse'e
jẹ Nte'yam ñụkọjtsiji: "Tạ ạtse'e mpaa'ty pạne'e ạts yạ njọọt
yạ nja'vin dụmạạtnavyaatjup, jẹ'ẹ ve'e dụtónup nụjom juu'
ạtse'e ntsạjkp, Daviijts jẹ'ẹ ve'e xyạạj, jẹ Isaí jẹ myajntk."
23 Ax jẹ David tse'e jẹ chaan jẹ kyọọj jẹ Jesús, juu' ve'e
jẹ Nte'yam pyạạm jẹtse'e jẹ israeejlit jáyuda dụyaktsọ'ọkụt,
ve'em ax jo'n jẹ kạts dụyaktaajñ.
24 Ax ka'anum tse'e jẹ Jesús jẹ jayu dụvinkunạjkxada
vye'na, jẹtse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan dụtukka'amaajy
jẹtse'e nụjom jẹ israeejlit jayu vyinmayụmpijttinit, jẹtse'e
dụmasọọktinit jẹ kyọ'ọy joojntykinda, jẹtse'e ñạpẹ́ttat.
25 Ax ku tse'e jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ y'ọọ'kụn tyạ́mini, van'it
tse'e jẹ jayu dụnụụjmidi: "Ka ạ́tsap xa jẹ'ẹ ve'e pạn miitse'e
mtijtup, miimpnum xa jẹ'ẹ ve'e pạne'e dụjaa'knụmạ́jip jẹts
ka'a ve'e ạts, ni jẹ'ẹts ạtse'e nkavinmachjụ jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ
kyạ'ạjk jạạ'p nmukẹ́jijat."

26 'Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, jẹ Abraham jẹ chaanda
jẹ kyọọjta, pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụvinja'vidup
dụvintsạ'kidup, miitse'e mtuknụkẹjxjụdup yạ ọy kạts yạ
ọy ayook, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu yakvaajñja vintsọ ve'e
dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
27 Kụx jẹ'ẹ juu' ve'e tsụụnidup jẹm Jerusalén mạạt jẹ vy-
intsạnda, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụnụjávada pạn pạn jẹ'ẹ ve'e jẹ
Jesús. Oyam tse'e vye'ema, ku ve'e dụyakjay'ọọ'kjidi, kyu-
tyoondu tse'e jẹ ayook juu' ve'e jyatyaandu jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, jẹ ayook juu' ve'e jẹ israeejlit jayu
kyọjtstup vimpọọ'kxtkụn xạạj jẹp chaptụjkpta.
28 Ku ve'e jẹ jayu jẹ tọkin dụkapaatjidi jẹ Jesús jẹtse'e
y'ọọ'kụt, y'amọ́tudu tse'e jẹ Pilato jẹtse'e dụyakjay'ọọ'kjụt.
29 Ax ku tse'e dụkutyonkạjxti jẹ ayook juu' ve'e javyétani
ve'ninup jẹ Jesús kạjx, van'it tse'e dụyakvajntkti jẹm cruz
kạjxm jẹtse'e dụyaknaxtạjkidi.
30 Ax jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e dụyakjoojntykpạjknuva.
31 Jẹ jayu juu' ve'e dụmujatyoo'idu jẹ Jesús ku ve'e
jẹm Galilea chọọ'ndi jẹtse'e ñạjkxti jẹm Jerusalén, jẹ'ẹ

tse'e may xa̱aj íxjidinuva joojntyk, je̱'e̱ tse'e je̱ nu̱may jayu du̱tuknu̱ja'vidu je̱ts joojntykpa̱jknuva je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús.
32 'Ax nay ve'empats a̱atse'e u̱xyam n'ava'niva je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' ve'e je̱ Nte'yam tyukvinva'ni je̱ nju̱jpit jáyuvamda.
33 Kyutyoonts je̱'e̱ ve'e u̱u̱'m ma̱a̱tta je̱ ayook juu' ve'e tyukvinva'nidu, u̱u̱'mda, je̱'e̱ je̱ chaanda je̱ kyo̱o̱jta, je̱'e̱ tse'e kyutyoon ku ve'e je̱ Jesús du̱yakjoojntykpa̱jknuva. Ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n javyet je̱p mume̱jtsk salmo ku̱jxp: "A̱ts xa mitse'e xTee'ip, u̱xyamts a̱ts mitse'e ntoonkma̱'a̱." Jidu̱'u̱mts je̱'e̱ ve'e javyet.
34 Ax je̱'e̱ ku ve'e je̱ Nte'yam du̱yakjoojntykpa̱jknuva je̱ Jesús je̱tse'e ve'em je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk ni je̱ vin'ita kyama'atu̱t, jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ: "Nkunoo'kxtap xa a̱ts miitse'e, ve'em ax jo'n a̱tse'e ntukvinva'ni je̱ David."
35 Paaty tse'e vyaampa jado'k je̱ salmo: "Ka'a ve'e xyakjátu̱t je̱tse'e je̱ mVa'ajts Onu̱k je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk mya'atu̱t." Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
36 Ax ka je̱ David ka̱jxapts ya̱'a̱ ve'e yakka̱jts, ku̱x o̱o̱'knu ve'e je̱ David, ve'em ax jo'n je̱ jyu̱jpit jayu y'o̱o̱'ktinuva, je̱tse'e je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk mya'tni, tá̱vani tse'e du̱mutún du̱mupu̱k vye'na je̱ jyayu ax jo'n je̱ Nte'yam du̱tsa̱k.
37 Ax ka'a tse'e ve'em je̱ Jesús je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk jyajty, ka'a tse'e mya'ty; je̱ Nte'yame'e yakjoojntykpa̱jkjinuva.
38 Nmu'israeejlit jáyuda, nujávada tse'e je̱ts je̱ Jesuuse'e je̱ jayu du̱to̱kinme̱e̱'kxp.
39 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e jaanchja'vijidup, yakme̱e̱'kxjidupts je̱'e̱ ve'e je̱ tyó̱kinda; ax je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n ka̱jx, ni pa̱na tse'e kyayaktu̱kinmee'kx.
40 Nay'íxjadats miitse'e ku̱x ku ve'e mtukka̱da'akjadat juu' ve'e je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp jyatyaandu je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta. Jidu̱'u̱m tse'e du̱jatyaandi juu' ve'e je̱ Nte'yam kyo̱jts:
41 Íxtats n'it, jáyuda juu' ve'e du̱kama̱j'íxtup du̱kajaanch'íxtup a̱ts je̱ n'ayook,
tuk'atú̱vada je̱ts vintó̱kida.
Ku̱x juu' xa a̱tse'e ntónup van'it ku ve'e mjoojntykadat,
ka'ats miits je̱'e̱ ve'e xjaanchjávadat ó̱yame'e mjayaktukmu-maaydu̱ktat.
42 Ku ve'e je̱ Pablo je̱ts je̱ jayu cho̱o̱'ndi je̱p tsaptu̱jkp, van'it tse'e ña̱'mu̱xjidi je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱ israee-jlit jáyuvap je̱ts ku ve'e jado'k je̱ po̱o̱'kxtku̱n xa̱aj to'k aaj jyaa'ktukmukó̱tsjadat je̱ ayook juu' ve'e tyukka'amaay.
43 Ku ve'e ñavya'kxjidini je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e nay'amojkijidu je̱p tsaptu̱jkp, nu̱may tse'e je̱ jayu

dṵpanạjkxti jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé, ve'em jẹ̱ israeejlit jáyuda ve'em pạn pạn jatye'e ka jẹ̱'ẹpta juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵvinja'vidup dṵvintsạ'kidup ax jo'n jẹ̱ israeejlit jáyuda. Van'it tse'e jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé kyọjtsṵxjidi, ve'eme'e ñạ'mṵxjidi jẹ̱ts to'k aaj to'k jọọte'e ñaajk'ítjadat jẹ̱ Nte'yam mạạt, ijtp tse'e dṵpayọ'ọydat vintsọ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu dṵtoojnjada jẹ̱ maa'yṵn.

44 Ax ku tse'e jẹ̱ pọọ'kxtkṵn xạạj dṵpaatnuva, javẹẹ'n tse'e kyanay'amojkikạjxjidi jẹ̱ kajpṵn, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyạts jẹ̱ y'ayook tse'e y'amọtunaxuvaandup.

45 Ku tse'e jẹ̱ israeejlit jayu dṵ'ixti jẹ̱ts va'ajts nṵmaye'e jẹ̱ jayu tyunnay'amojkijidi, ẹjkjṵdu jọt'aajnjṵdu tse'e. Van'it tse'e dṵkọjtsvintsọọvdi jẹ̱ Pablo jẹ̱tse'e dṵvinkọjtspẹjtti.

46 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé mạkk aaj mạkk jọọt kyọjtsti, jẹ̱tse'e vyaandi:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, tun vinkọpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyạts jẹ̱ y'ayook too'vạjkp myakvaajnjadat. Ax jẹ̱'ẹ kạjx tse'e kṵxe'e xkakuvạkta jẹ̱tse'e mkanatyukvinmátsjada jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp, paatyts ạạtse'e ṵxyam nmṵnṵjkx pạn pạn jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap.

47 Kṵx ve'em ạạtse'e xtukpavaajñ jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n ku ve'e vyaajñ:

Tạ xa ạts miitse'e mpạmda ax jo'n jẹ̱ kujajpa jẹ̱ kutạ'kxpa,
jẹ̱ts miitse'e xvaajnjadat jẹ̱ jayu pạn nṵvinxṵpe'e chạạnada to'k it to'k naxviijn
jẹ̱ts vintsọ ve'e dṵjayẹjptinit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

48 Ku ve'e dṵ'amọtunajxti pạn pạn jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap, xọọjntktu tse'e jẹ̱tse'e vyaandi jẹ̱ts ọye'e jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n jẹ̱ kyạts jẹ̱ y'ayook; jyaanchja'vidu tse'e jẹ̱ Jesús nṵjom pạn pạn jatye'e jẹ̱ Nte'yam vyinkọọn jẹ̱tse'e dṵjayẹjptinit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

49 Ax ve'em tse'e yakkọjtsva'kxy jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n jẹ̱ kyạts jẹ̱ y'ayook jẹ̱m nṵjom pisídiait y'it jọọtm.

50 Jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e dṵkakuvạjktu juu' ve'e jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé kyọjtstu, jẹ̱'ẹ tse'e dṵmạạtnakyọjtsjṵdu jẹ̱ tạ'ạxtạjkta juu' ve'e jẹ̱m dṵnṵmájidup jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dṵvinjávada dṵvintsạ'ạgada; nay ve'empa tse'e jẹ̱ yaa'tyạjkta juu' ve'e dṵnṵkajpṵnkuvajkidup, jẹ̱'ẹ tse'e dṵ'akọjtsidu jẹ̱ jayu jẹ̱tse'e dṵtso'oxpạ́ktat jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé. Ax yakvọjppítsumdu tse'e jẹ̱m.

51 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo mạạt jẹ̱ Bernabé jẹ̱ kyạ'ạjkta dṵvinxijtti, jẹ̱tse'e dṵyakkẹẹkti jẹ̱ naxvay jẹ̱tse'e

dṵyaknṵkẹ'xnatą́kada jẹts ka ǫ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ jayu tyoondup. Van'it tse'e ñąjkxti jẹm icóniovit kyajpṵn kąjxm.
52 Juu' ve'e jẹ Jesús dṵjaanchja'vidu, xǫǫjntktuts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ Espíritu Santo myǫǫjyjidi jẹ mąkkin jẹts jẹ vinma'yṵn jẹtse'e dṵtóndat juu' ve'e jẹ Nte'yam chąjkp.

14

Ku jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé vyẹ'nada jẹp Iconio

1 Jẹm tse'e Iconio jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé tyąjkidi jẹp jẹ israeejlit chaptṵjkpta. Jẹp tse'e kya'amaaydi. Ve'em tse'e nṵmay dṵjaanchja'vidi jẹ Jesucristo, ve'em jẹ israeejlit jáyuda ve'em pąn pąn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
2 Ax jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e dṵkajaanchja'vidup jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook, jẹ'ẹ tse'e dṵ'akǫjtsidu pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹtse'e dṵkǫ'ǫyjávadat jẹ jaanchja'vivatąjk.
3 Jek jaty tse'e jẹm tyaandi jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé, mąkk aaj mąkk jǫǫt tse'e jẹ jayu dṵtuk'ixti jẹ Mąją Vintsą́n jẹ y'ayook. Jẹ Mąją Vintsą́n tse'e jẹ mąkkin mǫǫjyjṵdu jẹtse'e dṵtóndat jẹ mṵ́jit nṵja'vin jẹts jẹ mṵ́jit atṵva, ve'em tse'e jẹ jayu dṵnṵjávadat jẹts tyṵ́vam jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e kyǫjtstup; jẹ maa'yṵn juu' ve'e jẹ Nte'yam tyoojnjip jẹ jayu, jẹ'ẹ tse'e y'ava'nidup.
4 Ax ka'a tse'e jẹ kukajpṵnda kijpx jẹ vinma'yṵn dṵjayẹjpti: jẹm tse'e pąne'e dṵmąątnapyąjkjṵdup jẹ israeejlit jayu juu' ve'e dṵkajaanchja'vidup jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook, nay jẹmpa tse'e pąne'e dṵmąątnapyąjkjṵduvap jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé.
5 Van'it tse'e pąn pąn jatye'e israeejlit jáyuda jẹts pąn pąn jatye'e ka jẹ'ẹpta, jẹ'ẹ tse'e dṵ'ukkǫjtsmojktu mąąt jẹ yakkutojkpada jẹtse'e kṵdṵjomtoondi kṵdṵtitoondi jẹtse'e kṵdṵka'tsǫǫ'kti.
6 Ax ku tse'e dṵnṵja'vidi jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé, kẹẹktu tse'e jẹtse'e ñąjkxti jẹm Listra jẹts jẹm Derbe, mẹjtsk jẹ kajpṵn juu' ve'e jẹm licaóniait y'it jǫǫtm, jẹtse'e ñąjkxtuva jẹm kajpṵn kąjxmda juu' ve'e myutą́mip.
7 Jẹm tse'e jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook dṵ'ava'niduva.

Ku jẹ Pablo yaktsaka'ch jẹp Listra

8 Jẹm tse'e liistrait kyajpṵn kąjxm vye'na to'k jẹ yaa'tyąjk juu' ve'e ka'ǫ'yixjup jẹtse'e jẹ tyek dṵtukyǫ'ǫyṵt, tsṵṵnip tse'e tyun'it, kṵx ve'emam jẹ'ẹ ve'e kye'x, ni vin'ítam jẹ'ẹ ve'e kyayǫ'ǫy.
9 Ax y'amǫtunajxypts jẹ'ẹ ve'e vye'na juu' ve'e jẹ Pablo kyąjtsp. Van'it tse'e jẹ Pablo jẹ yaa'tyąjk dṵ'ix jẹtse'e dṵnṵja'vi jẹts ǫ'yixjup jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ jyaanchja'vin kąjx jyǫtkąda'akṵt.

10 Van'it tse'e mąkk jidu̱'u̱m ña̱'mu̱xji:
—Tukténini je̱ mtek.
Van'it tse'e je̱ yaa'tyąjk jatyji tyeni je̱tse'e yo̱'pyąjkni.
11 Ku ve'e je̱ nu̱may jayu du̱'ixti juu' ve'e je̱ Pablo tyoon, van'it tse'e je̱ licaóniait aaj mąkk du̱ko̱jtsti. Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi:
—¡Nte'yamda xa ya̱'ą̱ ve'eda juu' u̱u̱'me'e tu̱xnu̱ką̱daakumda jayu jo'n! —jidu̱'u̱m tse'e vyaandi.
12 Vyinja'vidu vyintsą̱'kidu tse'e je̱ jáyuda may juu' ve'e ka je̱ Nte'yamap. Me̱jtsk juu' ve'e vyinja'vidu vyintsą̱'kidu, Júpiter je̱ts Mercuuriots je̱'e̱ ve'e du̱tijta. Ku̱x je̱ Pablo ve'e nu̱yojk ko̱jtsp, je̱'e̱ ką̱jx tse'e je̱ jayu du̱tijta Mercurio. Ax je̱ Bernabé, je̱'e̱ tse'e tyijtup Júpiter.
13 Van'it tse'e je̱ tee' juu' ve'e toomp joma ve'e je̱ Júpiter yakvinjava yakvintsą̱'ąga, joma ve'e je̱ tsapta̱jk juu' ve'e taamp je̱ja kajpu̱n pa'ayi, je̱'e̱ tse'e noomp o̱jts du̱'ixta je̱ pu̱j je̱ts je̱ tsapkaaj, je̱'e̱ ve'e tyukvintsą̱'ągavaandup je̱ja je̱ nu̱may jayu vyinkujk.
14 Ku ve'e je̱ Pablo mąąt je̱ Bernabé je̱ ką̱ts du̱mó̱tudi je̱ts je̱'e̱ ve'e yaktukvintsą̱'ągavaandup, van'it tse'e je̱ vyit ñatyuknu̱ką̱ą̱'tsvaatsjidi je̱tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnatą́kada je̱ts ka ó̱yap je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ jayu tyonuvaandup, je̱tse'e noomp tyąjkidi je̱ja nu̱may jayu akujk, mąkk tse'e vyaandi:
15 —¿Tyąjxse'e ve'em mjátu̱kada? Jáyuva xa ąątse'e, yą̱'ąam xa ąątse'e nnu̱miimp je̱ts ąąts miitse'e nnąąjmadat je̱tse'e xmaso̱o̱ktinit yą̱'ą̱ juu' ve'e ni vinxu̱pa katoomp, van'it tse'e xpanąjkxtinit je̱ joojntyk Nte'yam, juu' ve'e du̱pąąm yą̱ tsajmit it, yą̱ naxviijnit it, je̱ maaxy nąąj, je̱ts nu̱jom juu' jatye'e ijtp.
16 Yakjajtu̱xjuts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ jáyuda juu' ve'e joojntykidu ju̱jpani je̱ts juu' ve'e joojntykidup u̱xyam paat, je̱'e̱ tse'e du̱tóndap pąn juu' ve'e cho̱jktup;
17 jyave'ema tse'e, xą̱'ma ką̱jx tse'e je̱ Nte'yam ñaajknu̱ke̱'xnatą́kaja je̱tse'e ve'em yak'íxat, je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱tún. Je̱'e̱ xa ve'e xke̱jxjimdup je̱ tooj je̱tse'e je̱ naax du̱kunuu'kx je̱tse'e tyą̱'ma ku ve'e je̱ tą̱'ma aats du̱paa'ty, xmo̱'yumdupts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e nka'yumdup nją̱'kxumdup je̱ts juu' jatye'e tso̱jkjup je̱tse'e ntukxo̱o̱jntkumdat —jidu̱'u̱m tse'e je̱ jayu du̱nu̱u̱jmidi.
18 O̱yam tse'e je̱ Pablo mąąt je̱ Bernabé ve'em vyaandi, tso'ox tse'e y'ijt je̱tse'e du̱naxkó̱tstat je̱ jayu je̱tse'e du̱kayak'o̱o̱'ktat je̱ tsapkaaj je̱tse'e du̱tukvintsą̱'ągadat.
19 Van'it tse'e jye̱'ydi je̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e tso̱o̱'ndu je̱m Antioquía je̱ts je̱m Iconio, je̱'e̱ tse'e du̱'uk'ako̱jtsidu je̱ nu̱may jayu je̱tse'e je̱ Pablo ku̱du̱yak'o̱o̱'kti tsaka'achji.

Ax kyaˈtstu tseˈe. Ku veˈe dṵnasjaˈvidi jẹ̱ts tą́vani veˈe
dṵyakˈọ̱ọ̱ˈkta, vanˈit tseˈe dṵvą̱ą̱ˈmpítsumdi jẹ̱m kajpṵn paˈam.
20 Ax ku tseˈe jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk ñaaˈvaˈkvíttjidi, vanˈit tseˈe
jẹ̱ Pablo pyojtṵk jẹ̱tseˈe kyajpṵntą̱jkinuva. Jẹ̱ kuˈóxit tseˈe jẹ̱
Bernabé dṵmą̱ą̱ttsą̱ą̱ˈn jẹ̱tseˈe ñą̱jkxti jẹ̱m deerbeit kyajpṵn
ką̱jxm.
21 Ku veˈe jẹ̱ jayu dṵvaajnjidi jẹ̱ ọ̱y ką̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook jẹ̱m
Derbe, vanˈit tseˈe nṵmay dṵjaanchjaˈvidi jẹ̱ Jesús. Vanˈit
tseˈe jẹ̱ Pablo mą̱ą̱t jẹ̱ Bernabé vyimpijttinuva jẹ̱m Listra, jẹ̱m
Iconio, jẹ̱ts jẹ̱m Antioquía.
22 Jẹ̱m tseˈe dṵkọ̱jtsmą́kkidi jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk, veˈem
tseˈe dṵnṵṵjmidi jẹ̱ts mą̱kk aaj mą̱kk jọ̱ọ̱teˈe jẹ̱ Jesucristo
dṵjaanchjávadat, veˈemeˈe vyaandi jẹ̱ts ọ̱ọ̱yeˈe jẹ̱ jayu
tyuntsaachpaaˈttat pą̱n tą̱jkidupeˈe jẹ̱m jẹ̱ Nteˈyam yˈam
kyą̱ˈm.
23 Ku tseˈe dṵpą̱ą̱mdi pą̱n pą̱n jatyeˈe dṵnṵvintẹ́nadap
jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk ką̱ktoˈk viijn joma veˈe ñayˈamókajada,
vanˈit tseˈe chapkọ̱jtsti jẹ̱tseˈe yˈayoojidi, jẹ̱tseˈe jẹ̱m jẹ̱ Mą̱ją̱
Vintsą́n yˈam kyą̱ˈm dṵpą̱ą̱mdi jẹ̱ ñṵvinténivatą̱jkta.

Ku jẹ̱ Pablo mą̱ą̱t jẹ̱ Bernabé vyimpijttinuva jẹ̱p Antioquía juuˈ veˈe

jẹ̱p siiriait yˈit ją̱ą̱tp

24 Vanˈit tseˈe dṵtuknajxti jẹ̱m pisídiait yˈit jọ̱ọ̱tm jẹ̱tseˈe
jyẹ̱ˈydi jẹ̱m panfíliait yˈit jọ̱ọ̱tm.
25 Ku veˈe dṵtukkaˈamaaydi jẹ̱ ọ̱y ką̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook jẹ̱m
peergeit kyajpṵn ką̱jxm, vanˈit tseˈe ñą̱jkxti jẹ̱m Atalia.
26 Jẹ̱m tseˈe jẹ̱ barco dṵpą̱jkti jẹ̱tseˈe ñą̱jkxti jẹ̱m Antioquía,
jẹ̱ kajpṵn joma veˈe jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk pyą̱ą̱jmjidi jẹ̱m jẹ̱
Nteˈyam yˈam kyą̱ˈm jẹ̱ toonk ką̱jx juuˈ veˈe tyoondu.
27 Ku veˈe jẹ̱m jyẹ̱ˈydi, vanˈit tseˈe dṵyaknayˈamojkijidi
jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk jẹ̱tseˈe dṵtukmumaajntykti nṵjom juuˈ
jatyeˈe tyoondu jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱ kyutojkṵn ką̱jx, vintsọ̱ veˈe jẹ̱
Mą̱ją̱ Vintsą́n jẹ̱ maaˈyṵn tyoˈnṵxjidi pą̱n pą̱n jatyeˈe ka jẹ̱
israeejlit jáyuvap jẹ̱tseˈe dṵjaanchjávadat jẹ̱ Jesucristo.
28 Jek jaty tseˈe jẹ̱ Pablo mą̱ą̱t jẹ̱ Bernabé jẹ̱m dṵmą̱ą̱ttaandi
jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk.

15

Ku jẹ̱ jaanchjaˈvivatą̱jk ñayˈamojkijidi jẹ̱p Jerusalén

1 Vanˈit tseˈe jyẹ̱ˈydi jẹ̱m Antioquía jẹ̱ yaaˈtyą̱jkta juuˈ
veˈe jẹ̱m Judea tsọ̱ọ̱ˈndu jẹ̱tseˈe dṵtukˈixˈukvaandi jẹ̱
jaanchjaˈvivatą̱jkta. Jidṵˈṵm tseˈe vyaandi:
—Pą̱n kaˈa xa miitseˈe myakpą̱ą̱jmjada jẹ̱ ixtaˈnṵn jẹ̱tseˈe
xniˈkxmadat xkọ̱jmadat ax joˈn jẹ̱ Moisés dṵpavaajñ, kaˈa

tse'e m'ǫ'yixjadat jẹtse'e xjayẹ́ptat jẹ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.

2 Ax jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé, jẹ'ẹ tse'e vaandu jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e ve'em dụpaa'ty dụ'akẹẹga. Jẹ'ẹ kąjx tse'e mąkk dụmąątnakyǫjtsvintsǫǫjvjidi. Ka'a tse'e dụkǫjts'ǫ'yidi. Van'it tse'e yakpąąmdi jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé mąąt jẹ utsta jẹ ajchta juu' ve'e vyinkǫǫndu, jẹtse'e ñąjkxtat jẹm Jerusalén jẹtse'e jẹm dụkǫjts'ǫ́yadat, jẹ'ẹ ve'e nąjkx dụtukmąątkǫjtsmókta jẹ kukątsivatąjk mąąt jẹ'ẹ pąn pąn jatye'e dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatąjk juu' ve'e jẹmda.

3 Jẹ'ẹda ve'e pakẹjxjụdu jẹ jaanchja'vivatąjk pąn pąn jatye'e nay'amojkijidup jẹm Antioquía.

Ku ve'e ñąjkxti, najxtu tse'e jẹm feníciait jẹts samaariait y'it jǫǫtmda. Jẹm tse'e dụtukmumaajntykti vintsǫ ve'e jẹ jayu juu' ve'e ka jẹ israeejlitap, jẹ'ẹ tse'e dụmasǫǫktu jẹ kyǫ'ǫy joojntykinda jẹtse'e ụxyam dụjaanchjávada jẹ Jesucristo. Nụjom tse'e jẹ utsta jẹ ajchta mąąt jẹ utsta jẹ tsą'ąda pąn pąn jatye'e dụ'amǫtunajxtu, tyukxǫǫjntktuts jẹ'ẹ ve'e.

4 Ku ve'e jẹ Pablo mąąt jẹ Bernabé jyẹ'ydi jẹm Jerusalén, ǫy tse'e kyuvąjkjidi pąn pąn jatye'e jẹm nay'amojkijidup, jẹ'ẹ mąąt tse'e vye'niva jẹ kukątsivatąjk jẹts jẹ'ẹ pąn pąn jatye'e dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatąjk. Van'it tse'e dụtukmumaajntykti nụjom juu' ve'e jẹ Nte'yam tyoon jẹ'ẹ mąąt.

5 Van'it tse'e tyénidi jẹ fariséoda juu' ve'e dụjaanchja'vidup jẹ Jesucristo, jẹtse'e vyaandi:

—Tun vinkǫpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ ixta'nụn yakpąąjmjadat jẹ jaanchja'viva pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, jẹtse'e dụni'kxmadat dụkǫjmadat, jẹtse'e yaktukpava'andat jẹtse'e dụkutyóndat jẹ Moisés jẹ pyava'nụn.

6 Van'it tse'e ñay'amojkijidi jẹ kukątsivatąjk mąąt pąn pąn jatye'e dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatąjk jẹtse'e dụkǫjtsmóktat, dụpayǫ'ǫydat.

7 Jékani tse'e dụkǫtsta vye'na, van'it tse'e jẹ Pedro tyeni, jẹtse'e vyaajñ:

—Utsta ajchta, mnụja'vidup xa miitse'e jẹts jémani ątse'e jẹ Nte'yam xvinkąn jẹts ątse'e nvaajnjadat yą ǫy kąts yą ǫy ayook jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e dụjaanchjávadat jẹ Jesucristo.

8 Jẹ Nte'yam, juu' ve'e dụ'ixp dụnụja'vip jẹ jayu jẹ jyǫǫt jẹ jya'vin, jẹ'ẹ tse'e dụvinkǫǫmpa juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, yaknụkẹ'xnatąjki tse'e ku ve'e dụpąąjmji jẹm jya'vin kąjxmda jẹ Espíritu Santo, ve'em ax jo'n jẹ'ẹ ve'e dụpụụjm yam ụụ'm nja'vin kąjxmamda jẹ Espíritu Santo.

9 Tsǫjkjṵduvap xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, ve'em ax jo'n
jẹ Nte'yam ṵṵ'm xtsǫjkumda jo'n. Jẹ'ẹ tse'e jẹ jya'vinda
yakvaatsṵxjṵdu kṵx jyaanchja'vidup jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesucristo,
ve'em ax jo'n ṵṵ'm yạ nja'vinamda dṵyakvaach ku ve'e jẹ
Jesucristo njaanchja'vi'ukva'numdi.
10 ¿Ax tyạjx tse'e x'ixuva'anda joma vaate'e jẹ Nte'yam juu'
dṵkuvṵk, jẹtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk xtuknṵjokuva'anda
juu' ve'e ni ṵṵ'ma xka'ǫ'yixumjṵdup jẹtse'e nkutyo'numdat
jẹtse'e ni jẹ njṵjpit jáyuvamda kya'ǫ'yixjidi jẹtse'e
kṵdṵkutyoondi?
11 Jẹ'ẹ tse'e njaanchja'vimdup jẹts jẹ Mạjạ Vintsạ́n Jesu-
cristo jẹ myaa'yṵn kạjxe'e njayẹjpumda jẹ joojntykin juu'
ve'e xạ'ma kạjx ijtp, jẹts nay jẹ'ẹ jẹ myaa'yṵn kạjxe'e
dṵjayẹjptuvat jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp pạn pạn
jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.
12 Ku ve'e jẹ Pedro ve'em vyaajñ, van'it tse'e y'amǫ'tkạjxti
jẹtse'e dṵ'amǫtunajxti ku ve'e jẹ Bernabé mạạt jẹ Pablo tyuk-
mumaajntykjidi jẹ mújit nṵja'vin jẹts jẹ mújit atṵva juu' ve'e
jẹ Nte'yam tyoon jẹ'ẹ mạạtta ku ve'e y'ǫtsta jẹm jẹ jayu y'it
jǫǫtmda pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.
13 Ku ve'e kyǫjtskạjxti, van'it tse'e jẹ Santiago vyaajñ:
—Utsta ajchta, amǫtunaxta ạts.
14 Tạ xa ve'e jẹ Simón Pedro xtukmumaajntykumda
vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook yakvaajnji'ukvaandi pạn
pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e
dṵvinkǫǫnduva jẹtse'e y'ijttuvat jẹ'ẹ jẹ jyayu.
15 Navyaatjup yạ'ạ ve'e ax jo'n dṵjatyaandi jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook kǫjtsnajxpatạjkta. Jidṵ'ṵm tse'e dṵjatyaandi:
16 Ku xa ve'e tyónjṵt jẹ ayook juu' ve'e jẹp Kunuu'kx Jatyán
kṵjxp,
van'itts ạtse'e nmiinnuvat.
Ve'em ax jo'n jẹ jayu dṵyakpojtṵknuva to'k jẹ tạjk juu' ve'e
kitu,
ve'emts ạtse'e mpạ́mṵt jẹts ạtse'e jẹ jayu xvinjávadat xv-
intsạ'ạgadat
ax jo'n dṵtoondi ku ve'e jyoojntyki jẹ yakkutojkpa David.
17 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e ve'em ntónṵt
jẹts ạtse'e jẹ jayu xjaanchjávadat juu' ve'e ka jẹ israeejlitap,
ve'emts ạtse'e anañṵjoma xjaanchjávadat juu' ạtse'e
nvinkǫǫn.
18 Jidṵ'ṵm tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n vyaajñ, juu' ve'e dṵkutyoomp
ti ve'e kyạjtsp.
Jṵjpanam tse'e jẹ jayu yaktuknṵja'vi'ukvaajñ.
19 Van'it tse'e jẹ Santiago jyaa'kvaajñ:

—Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e nva'añ jẹts ka'a ve'e nyaktso'oxjajtumdat pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap juu' ve'e dụmasọọktup jẹ kyọ'ọy joojntykinda jẹtse'e dụpanạjkxta jẹ Nte'yam.

20 Jẹ'ẹjyji ve'e chạjkp jẹtse'e nnụja'yimdat jẹts ka'a ve'e dụjạ'kxtat jẹ tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsạ'kip juu' ve'e ka jẹ Nte'yamap, ka'a ve'e jẹ kạts dụtukmạạtjayẹ́ptat jẹ yaa'y jẹ tạ'ạx juu' ve'e ka pụ́kap jyayẹjptup, ka'a ve'e dụjạ'kxtat jẹ tạ́nụk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'ọọ'kp, jẹts ka'a ve'e dụjạ'kxtat jẹ nụụ'pụn.

21 Kụx jẹ́mani ve'e jyẹ́jada kạkkajpụn pạn pạn jatye'e dụ'ava'nidup jẹ Moisés jẹ jyatyán, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ nạk yaktukvinkọ́tsada jẹp tsaptụjkp vimpọọ'kxtkụn xạạj.

22 Van'it tse'e jẹ kukạtsivatạjk jẹts pạn pạn jatye'e dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatạjk mạạt nụjom pạn pạn jatye'e nay'amojkijidup, jẹ'ẹ tse'e dụvinkọọndu ajẹ'ẹjyjida jẹtse'e dụkẹjxti jẹm Antioquía, jẹtse'e dụmạạdadat jẹ Pablo mạạt jẹ Bernabé. Vyinkọọndu ve'e jẹ Judas juu' ve'e dụxạạjivap Barsabás, jẹts jẹ Silas, ñụmạ́jidup jẹ'ẹ ve'e jẹ jaanchja'vivatạjk mạạtta.

23 Jẹ'ẹ tse'e tyukmukẹjxidu jẹ nạk juu' ve'e jidụ'ụm vaamp: “Ạạts, jẹ Nte'yam jẹ kyukạ́tsivada jẹts pạn pạn jatye'e dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatạjk, mạạt jẹ utsta jẹ ajchta, máyam ạạtse'e jẹ Dios ntuknụkex jẹ utsta jẹ ajchta mạạt jẹ utsta jẹ tsạ'ạda juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹm Antioquía jẹts jẹm siiriait jẹts cilíciait y'it jọọtmda.

24 Nmọtu ạạtse'e jẹ kạts jẹts nạjkxtu ve'e jẹm jẹ jayu juu' ve'e yaja tsọọ'ndu. Akujạạxkup jẹ'ẹ ve'e ñạjkxti, ka'ats ạạts jẹ'ẹ ve'e nvintsọnụụjmidi. Jẹ'ẹ tse'e mvinma'yụnmọọjyjụdup jẹ'ẹ kạjx juu' ve'e kyọjtstup jẹtse'e mkọjtsjọtmootskajada ku ve'e vya'anda jẹts tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e myakpạạjmjadat jẹ ixta'nụn jẹtse'e xni'kxmadat xkọjmadat jẹtse'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn xkutyóndat.

25 Jẹ'ẹ kạjx tse'e kụx ạạtse'e tụnkọjtsmúk, ọyts ạạtse'e njava jẹts a'ạạtsji ve'e tụnvinkạ́n jẹtse'e nạjkx mku'íxjada. Jẹ'ẹ tse'e dụmạạdadap jẹ Bernabé jẹts jẹ Pablo, jẹ utsta jẹ ajchta juu' ve'e ọọy ntuntsọjkumdup

26 jẹtse'e ñapyạạjmjidi jẹm kutsạ'ạga jọọtm jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesucristo kạjx.

27 Ax ntuknụkẹjxtup tse'e jẹ Judas mạạt jẹ Silas, jẹ'ẹda ve'e aviinm ah'am mva'nụxjadap jẹtse'e mtukvinjávajadat.

28 Y'ọyja'vi xa ve'e jẹ Espíritu Santo jẹts ve'empa ạạts, jẹts ka'a ạạtse'e ntuknụjókụt jẹ cho'ox jẹ'ẹ, yạ'ạjyji ve'e chạjkp jẹtse'e yaktónụt:

29 Ka'a tse'e xjạ'kxtat juu' ve'e yaktukvintsạ'kip juu' ve'e

ka jẹ Nte'yamap, ka'a tse'e xjạ'kxtat jẹ nụụ'pụn, ka'a tse'e xjạ'kxtat jẹ tạ́nụk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'ọọ'kp, jẹts ka'a tse'e jẹ kạts xtukmạạtjayẹ́ptat jẹ yaa'y jẹ tạ'ạx juu' ve'e ka pụ́kap mjayẹjptup. Pạn ka'a tse'e xtonda yạ kyọ'ọy jẹ'ẹ, ọyts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mtoondup. Dios mạạte'e mtaandini."

30 Ku ve'e yakpakẹjxti, van'it tse'e ñạjkxti jẹm Antioquía. Jẹm tse'e dụyaknay'amojkijidi jẹ jaanchja'vivatạjk jẹtse'e jẹ nạk dụtukkạtạjkidi.

31 Ku ve'e jẹ nạk dụtukvinkọjtsidi jẹ utsta jẹ ajchta mạạt jẹ utsta jẹ tsạ'ạda, ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyunxọọjntkti jẹtse'e jyọt'amạ́jidi.

32 Kyọjtsnajxtup tse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook jẹ Judas mạạt jẹ Silas, jẹ'ẹ tse'e dụkọjtsjidup jẹ jaanchja'vivatạjkta may viijn jẹtse'e dụkọjtsmạ́kkidi.

33 Ku ve'e jẹ it ñajxy, van'it tse'e jẹ utsta jẹ ajchta yakmasọọktini jẹtse'e vyimpijttinit jẹm Jerusalén, ve'em tse'e dụnụụjmidi jẹts máyame'e jẹ Dios dụmọ'ọdat jẹ utsta jẹ ajchta mạạt jẹ utsta jẹ tsạ'ạda juu' ve'e jẹmda.

34 Ax jẹ Silas, jẹm Antioquíaji tse'e tyaajñ mạạt jẹ Pablo jẹts jẹ Bernabé.

35 Jẹm tse'e jẹ jayu dụtuk'ixti dụtukka'amaaydi jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ kyạts jẹ y'ayook, nụmay tse'e juu' ve'e ve'em tukputạjkijidu, jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook dụtuk'íxtuva.

Ku jẹ Pablo mumẹjtsk nax ñụjkx ka'amaayva

36 Jaa'knajx tse'e jẹ it. Van'it tse'e jẹ Pablo dụnụụjmi jẹ Bernabé:

—Ja'mụs dụku'íxumnuva jẹ jaanchja'vivatạjkta nụjom jẹ kajpụn joma ve'e n'ava'nim jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ kyạts jẹ y'ayook jẹtse'e n'íxumụt pạn vintsọ ve'e jẹmda.

37 Chọjkts jẹ'ẹ ve'e jẹ Bernabé jẹtse'e dụmạạdat jẹ Juan juu' ve'e dụxạạjivap Marcos;

38 ax ka'a tse'e jẹ Pablo dụ'ọyjava jẹtse'e dụmạạdadat kụx masọọkjidinu ve'e jẹm Panfilia jẹts ka'a ve'e y'ukputạjkijidini.

39 Ka'a tse'e dụkọjts'ọ'yidi, jẹ'ẹ kạjx tse'e kạkjẹ'ẹ jẹ tyoo' dụpạjkti. Jẹ Bernabé, myạạtnạjkxts jẹ'ẹ ve'e jẹ Juan Marcos jẹtse'e jẹm barco jọọtm ñạjkxti jẹm Chipre;

40 jẹ Pablo, jẹ Sílasts jẹ'ẹ ve'e vyọọv. Ku ve'e jẹ utsta jẹ ajchta dụmunoo'kxtkti jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹtse'e dụyak'ítụt jẹ myaa'yụn mạạt, van'it tse'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas chọọ'ndi,

41 jẹme'e ñạjkxti siiriait jẹts cilíciait y'it jọọtmda. Jẹm tse'e jẹ Pablo jẹ jaanchja'vivatạjk dụkọjtsmạ́kki.

16

Ku jẹ Timoteo dụmujatyoo'i jẹ Pablo mạạt jẹ Silas

1 Ku ve'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas jyẹ'ydi jẹm deerbeit jẹts
liistrait kyajpụn kạjxmda, jẹm tse'e dụmạạtnavyaatjidi to'k
jẹ jaanchja'viva juu' ve'e dụxạạj Timoteo, israeejlit jáyuts jẹ'ẹ
ve'e tyaakip, jẹ'ẹ tse'e dụjaanchja'viva jẹ Jesucristo. Ax ka jẹ
israeejlit jáyuvapts jẹ'ẹ ve'e tyee'ip.
2 ẹñukọjtsijidupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Timoteo jẹ utsta jẹ ajchta juu'
ve'e tsụụnidup jẹm Listra jẹts jẹm Iconio.
3 Chọjke'e jẹ Pablo jẹtse'e jẹ Timoteo myujatyoo'ajat. Van'it
tse'e jẹ ixta'nụn dụpạạjmji jẹtse'e dụni'kxmat dụkọjmat ax
jo'n jẹ Moisés jẹ pyava'nụn vya'añ. Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em
dụtuujn jẹtse'e kyakọ'ọyjávajadat jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e
jẹm tsụụnidup, kụx ñụja'vidinup jẹ'ẹ ve'e anañụjoma jẹts ka
jẹ israeejlit jáyuvap jẹ'ẹ ve'e tyee'ip.
4 Ax nụjom tse'e jẹ it joma ve'e ñạjkxti, vyaajnjidu
tse'e jẹ jaanchja'vivatạjkta jẹ'ẹ juu' ve'e ñụpạạjmtkidu jẹ
kukạ́tsivada mạạt jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dụnụvinténidup jẹ
jaanchja'vivatạjk juu' ve'e jẹm Jerusalén.
5 Ve'em tse'e dụkọjtsmạ́kkidi pạn pạn jatye'e
dụjaanchja'vidup jẹ Jesucristo; jọ́vum xạạj tse'e
ñụma'yi'atạ'ạtsta.

Ku jẹ Pablo yak'ixji to'k jẹ macedóniait yaa'tyạjk

6 Ka'a tse'e jẹ Espíritu Santo yakjajtụxjidi jẹtse'e jẹ ọy kạts
jẹ ọy ayook dụ'avánadat jẹm ásiait y'it jọọtm, jẹ'ẹ kạjx tse'e
dụtuknajxti jẹm frígiait jẹts galáciait y'it jọọtmda,
7 ve'em tse'e jyẹ'ydi jẹm to'k ado'om mísiait y'it jọọtm. Jẹm
tse'e tyạkava'anda bitíniait y'it jọọtm. Ax ka'a tse'e yakja-
jtụxjụduva jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Jesús jya'vin
kạjxm.
8 Van'it tse'e jẹm mísiait chọva am ñajxti jẹtse'e jyẹ'ydi jẹm
trooasit kyajpụn kạjxm.
9 Jẹm tse'e jẹ Pablo kọọ'ts yak'ixji to'k jẹ macedóniait
yaa'tyạjk tyena, jẹtse'e myunoo'kxtkji: "Minụ to'k aaj yaja
macedóniait y'it jạạt jẹts ạạtse'e xputạ́kat."
10 Tun kọọjyji tse'e jẹ Pablo jẹ'ẹ yak'ixji, van'itts
ạạtse'e n'apạạjmtki jẹts ạạtse'e jẹm Macedonia nnạjkxụt,
nnụja'vinup ạạtse'e jẹts jẹ Nte'yam ạạtse'e xkẹjxp jẹts ạạtse'e
jẹm nvaajnjadat jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.

Ku jẹ Pablo mạạt jẹ Silas vyẹ'nada jẹp Filipos

11 Jẹmts ạạtse'e Troas jẹ barco mpụjk jẹts ạạtse'e tụvji
nnụjkx jẹm Samotracia. Jẹ ku'óxitts ạạtse'e njẹ'y jẹm Neápolis.
12 Jẹmts ạạtse'e ntsạạ'n jẹts ạạtse'e jẹm Filipos nmụjkx, to'k
jẹ kajpụn juu' ve'e dụnụmájip jẹm macedóniait y'it jọọtm.
Jẹ rómait yakkutojkpa juu' ve'e jẹ mạjạ kutojkụn dụkạ'mip,
jẹ'ẹ tse'e dụyakjajtji jẹ filíposit jáyuda jẹtse'e dụtóndat juu' ve'e

jẹ jayu tyoondup jẹm rómait cyiudaaj kạjxm. Jẹmts ạạtse'e Filipos jẹ it nyaknajxy.

13 Ku ve'e jẹ pọọ'kxtkụn xạạj dụpaaty, van'itts ạạtse'e nkajpụmpítsum jẹja mạjạ nạpa'ayi, jẹja joma ạạtse'e nnasja'vi jẹtse'e jẹ jayu chapkạts. Van'itts ạạtse'e n'ạjxtk jẹts ạạtse'e nvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook jẹ tạ'ạxtạjkta juu' ve'e jẹja nay'amojkijidup.

14 Nụto'k jẹ tạ'ạxtạjkta, vyinja'vip vyintsạ'kipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, Lidia ve'e xyạạj, tiatiirait jayu jẹ'ẹ ve'e, jẹ ọọjyit tso'ojmk vit jẹ'ẹ ve'e tyạạ'kp. Ku ve'e jẹ Lidia dụ'amọtunajxy juu' ve'e jẹ Pablo kyạjtsp, van'it tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n yak'avaatsụxji jẹ jya'vin jẹtse'e dụkuvạ́kụt jẹ Pablo jẹ y'ayook.

15 Ku ve'e ñạpejt mạạt nụjom jẹ jayu juu' ve'e jẹp jyụụmp tyụjkp, van'itts ạạtse'e xmunoo'kxtk jidụ'ụm:

—Pạn ve'em xa ve'e xpayọ'ọyda jẹts njaanchja'vip ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n, tándats jẹm ạts ntạk'am.

Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kụx ạạtse'e xmunoo'kxtk, paatyts ạạtse'e nnụjkx.

16 To'k nax ku ạạtse'e nnụjkx joma ve'e jẹ jayu chapkạts, van'itts ạạtse'e nmạạtnavyaatji to'k jẹ kiixụtạ'ạx juu' ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e jẹ jayu dụyakmaayp; ọọy jẹ'ẹ ve'e tyunnụmeempạ́kjada jẹ vyintsạnda ku ve'e myay.

17 Jẹ kiixụtạ'ạxts ạạtse'e xpa'ụx'ọọki jẹtse'e mạkk vyaajñ:

—Yạ yaa'tyạjkta, jẹ Nte'yam yạ'ạ ve'e myutoondup myupạjktup, yạ'ạ tse'e jẹ jayu dụvaajnjidup vintsọ ve'e dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

18 Ve'em tse'e jyátụka y'ijt may xạạj. Ku ve'e jẹ Pablo ñuu'kx kụxe'e ve'em vane'em yakkạts, van'it tse'e vyimpijt jẹtse'e dụnụụjmi jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e jẹm jẹ kiixụtạ'ạx jya'vin kạjxm. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—Jẹ Jesucristo kạjx xa ạts mitse'e ntukpava'añ jẹtse'e mpítsumnit jẹm yạ'ạ jya'vin kạjxm.

Tun jatyji tse'e pyítsumni jẹ kọ'ọyjáyuvap.

19 Ku ve'e jẹ kiixụtạ'ạx jẹ vyintsạ́n dụ'ixti jẹts ka'a ve'e y'uk'ọ'yini jẹtse'e dụnụmeempạ́ktat, van'it tse'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas dụmajtsti jẹtse'e dụyaknạjkxti jẹm kumoon.

20 Ku ve'e jyẹ'ydi jẹm, van'it tse'e jẹja jẹ tọkin payọ'yva vyinkujkta dụpạạmdi jẹtse'e vyaandi:

—Yạ israeejlit jáyuda xa ve'e dụyakyoojmụktup dụyak'ajxụktup jẹ njáyuvamda,

21 jẹ'ẹ ve'e tyuk'íxtup jẹ costumbre juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip jẹtse'e nkuvạjkumdat ukpụ nkutyo'numdat, kụx rómait jayu ụụ'me'eda.

22 Ku ve'e jẹ nụmay jayu ñụpojtụkjidi, van'it tse'e jẹ tọkin
payọ'yva dụpavaandi jẹtse'e yaknụjẹ́ndat jẹtse'e yakvọ́ptat jẹ
kụp mạạt.
23 Tạ́vani tse'e ọọy tyunyakvọpta vye'na, van'it tse'e
dụyakjapyoxụntạkpạạjmjidi jẹtse'e dụpavaandi jẹ
poxụntạk'ix'ijtpa jẹtse'e ọy dụ'ix'íttat.
24 Ku ve'e ve'em yaknụụjmi, jẹp tse'e dụyaktạjkidi joma
ve'e dụnụkạạka jẹp poxụntụjkp jẹtse'e jẹ tyekta dụpạạmdi
jẹp pu'u tukpaajva'ach akujkp, vimpẹnmúk tse'e jẹ tyek
tyaandi.
25 Ax tso'm jo'n tse'e vye'na ku ve'e jẹ Pablo mạạt
jẹ Silas chapkọjtsti jẹtse'e y'ạạvdi, myọ́tudu tse'e jẹ
myupoxụntạkjáyuda,
26 van'it tse'e to'mayji ọjts mạkk tyun'ojxa, xyijte'e jẹ
poxụntạkne'ev jẹp naaxyp paat. Van'it tse'e nụjom jẹ
poxụntạk'akạ'ạ y'avaach jẹtse'e myukẹjikụjx nụjom jẹ
poxụntạkjayu jẹ kyadénada.
27 Ku ve'e jyọtvij jẹ poxụntạk'ix'ijtpa, jẹtse'e dụ'ix jẹts
tạ́vani ve'e jẹ poxụntạk'akạ'ạ y'avatskụx, van'it tse'e
dụ'ukyakpítsum jẹ chojx jẹtse'e kụñaajk'ọọ'kji, ve'eme'e
vyinmay jẹts tạ́vani ve'e jẹ poxụntạkjayu kyẹkkạjxtini.
28 Ax van'it tse'e jẹ Pablo mạkk myukọjtsji:

—Kadi mnavyintsọtunjụ, ụxyap xa ạạtse'e nụjom.

29 Van'it tse'e jẹ poxụntạk'ix'ijtpa jẹ tạ'kxpa dụ'amọtu jẹ
tyoompa jẹtse'e kyạkno'mi. Ọọy tse'e tyuntsạ'ki jẹtse'e tyun-
mipp. Van'it tse'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas dụvinkọxkteni jẹtse'e
jẹ vyiijn jẹ y'aaj jẹ naax dụtukpaaty jẹ vintsạ'kin mạạt.
30 Van'it tse'e dụyakpítsumdi jẹtse'e dụ'amọtutụ́vidi:

—¿Tise'e tsọjkjup jẹts ạtse'e ntónụt jẹts ạtse'e ntsọ'ọkụt?

31 Van'itts jẹ'ẹ ve'e y'atsọọvdi:

—Jaanchjáva jẹ Majạ Vintsạ́n Jesucristo, ve'em tse'e
xjayépụt jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp. Ax pạn
jyaanchja'viduvap tse'e jẹ jayu juu' ve'e jẹp mjụụmp mtụjkp,
jyayẹjptuvapts jẹ'ẹ ve'e jẹ joojntykimpa juu' ve'e xạ'ma kạjx
ijtp.
32 Van'it tse'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas dụjaa'ktukmukọjtsti jẹ
Majạ Vintsạ́n jẹ kyạts jẹ y'ayook, jẹ'ẹ mạạt jẹ jayu juu' ve'e jẹp
jyụụmp tyụjkp.
33 Van'it tse'e jẹ poxụntạk'ix'ijtpa jẹ Pablo mạạt jẹ Silas jẹ
xyạ'ạjka dụpuj. Van'itts jẹ'ẹ ve'e ñạpejt mạạt nụjom jẹ jayu
juu' ve'e jẹp jyụụmp tyụjkp.
34 Van'it tse'e jẹm tyạk'am dụvọọvdi kaayva; ọọy
tse'e jẹ jyayu dụtunmạạttukxọọjntk kụxe'e jẹ Nte'yam
dụjaanchja'vidi.

35 Jẹ kujápit tse'e jẹ tọkin payọ'yva dụkẹjxti jẹ
kutoonktạjkta jẹtse'e dụnạạjmadat jẹ poxụntạk'ix'ijtpa
jẹtse'e dụmasọ'ọktat jẹ jayu.
36 Van'it tse'e jẹ poxụntạk'ix'ijtpa dụnụụjmi jẹ Pablo:
—Tạ xa ạtse'e xtukpava'anda jẹ tọkin payọ'yvada jẹts ạts
miitse'e nmasọọktinit. Nvaatts miitse'e mnạjkxtinit to'k aaj
to'k jọọt.
37 Van'it tse'e jẹ Pablo dụnụụjmidi jẹ kutoonkta:
—Ọyam ạạtse'e rómait jayu jẹts ạạtse'e
nkayaktọkimpayọ'ọy, jéjats ạạtse'e jẹ nụmay jayu vyinkujk
tụnyakvạp; ¿ax ayu'utsjits ạạtse'e xmasọ'ọkuva'anda? ¡Ka'a
xa jẹ'ẹ ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga! Va'ane'e viinm dụmẹtsta jẹts
ạạtse'e xyakpítsumdat.
38 Tyukmumaajntyktuts yạ'ạ ve'e jẹ kutoonkta jẹ tọkin
payọ'yvada. Van'it tse'e ọọy tyuntsạ'kidi ku ve'e jẹ kạts
dụmọ́tudi jẹts rómait jayu jẹ'ẹ ve'eda,
39 paaty tse'e ọjts jẹ mẹẹ'kxụn dụ'amọ́tuda jẹ Pablo
mạạt jẹ Silas, jẹtse'e jẹp poxụntụjkp dụyakpítsumdini, jẹtse'e
dụmunoo'kxtkti jẹtse'e jẹ kajpụn dụtukvaatstinit.
40 Ku tse'e jẹp poxụntụjkp pyítsumdini, van'it tse'e ñạjkxti
jẹm jẹ Lidia tyạk'am. Ku ve'e dụku'ixti jẹ utsta jẹ ajchta
mạạt jẹ utsta jẹ tsạ'ạda jẹtse'e dụkọjtsjidi jẹts mạkke'e
ñaajk'ijtjidinit to'k muk jẹ Cristo mạạt, van'it tse'e chọọ'ndini.

17

Ku jẹ nụmay jayu yoojmụkti y'ajxụkti jẹp Tesalónica

1 Ku ve'e jẹ Pablo mạạt jẹ Silas chọọ'ndi jẹm Filipos, van'it
tse'e ñajxti jẹm anfípolisit jẹts apolóniait kyajpụn kạjxmda,
jẹtse'e jyẹ'ydi jẹm tesalónicait kyajpụn kạjxm. Jẹm tse'e y'ijt
to'k jẹ tsaptạjk juu' ve'e jẹ israeejlit jayu jyẹ'ẹda.
2 Van'it tse'e jẹ Pablo ñụjkx jẹp tsaptụjkp, ve'em ax jo'n
dụtún ku ve'e jyajuu'kajpụnkụjxa jye'ya. Toojk náxani tse'e
jẹ Pablo dụyaknajxy jẹ pọọ'kxtkụn xạạj jẹp tsaptụjkp jẹtse'e
jẹ jayu dụmạạtnakyátsjụ jẹ Kunuu'kx Jatyán kạjx,
3 jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụtukvinja'vidup, va'ajts tse'e dụtuk'ixta
jẹts tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e chaachpaa'tụt jẹ Cristo, juu'
ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, ax ku tse'e
ạạ'kani vyẹ'nat, van'it tse'e jyoojntykpạjknuvat. Jidụ'ụm
tse'e dụnụụjmidi:
—Jẹ Jesús, juu' ạts miitse'e ntuknụja'vidup, jẹ'ẹjyamts jẹ'ẹ
ve'e jẹ Cristo.
4 Jẹme'e jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e dụkuvạjktu jẹ Pablo
mạạt jẹ Silas jẹ y'ayookta jẹtse'e jẹ Cristo dụjaanchja'vidi,
jyaanchja'viduva tse'e nụmay jẹ jayu juu' ve'e ka jẹ israee-
jlitap jẹtse'e jẹ Nte'yam dụvinjávada dụvintsạ'ạgada, nay

ve'empa ve'e nu̱may je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e du̱nu̱má̱jidup je̱m kajpu̱n ka̱jxm.

5 Ax jé̱mdava tse'e je̱ israeejlit jayu juu' ve'e du̱kakuva̱jktu je̱'e̱ je̱ y'ayookta je̱tse'e du̱mujo̱tma'tti je̱ Pablo ma̱a̱t je̱ Silas ma̱a̱t je̱ jayu juu' ve'e amo̱tunajxju̱dup. Je̱'e̱ tse'e du̱vo̱mojktu je̱ ko̱'o̱y jáyuda juu' ve'e nooxvíttup je̱tse'e je̱ jayu du̱yakyoojmu̱kti du̱yak'ajxu̱kti. Je̱m je̱ Jasón tya̱k'am tse'e du̱'íxtidi je̱ Pablo ma̱a̱t je̱ Silas, yakpitsumuvaandup je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱pá̱mdat je̱m je̱ yakkutojkpa kya̱'m je̱ja je̱ nu̱may jayu vyinkujk.

6 Ax ku tse'e du̱kapaatti, van'it tse'e du̱va̱a̱'njá̱tsu̱ndi je̱ Jasón je̱ts je̱ viijnk jaanchja'vivada je̱ja je̱ yakkutojkpa vyinkujkta. Van'it tse'e du̱nu̱xa̱'a̱idi jidu̱'u̱m:

—Je̱ jayu juu' ve'e ya̱ naxviijnit it du̱tukvittka̱jxtup je̱tse'e je̱ jayu du̱yakvinmamya'atta, ta̱ tse'e yaja mye̱jtstuva.

7 Je̱'e̱ tse'e vaandup je̱ts jé̱jake'e jado'k je̱ yakkutojkpa, Jesuusu̱k je̱'e̱ ve'e xya̱a̱j. Ax ve'em tse'e du̱kakuva̱kta je̱ rómait yakkutojkpa je̱ pyava'nu̱n. Ya̱ Jasón tse'e tu̱yakmatánjada.

8 Ku ve'e du̱'amo̱tunajxti, o̱o̱y tse'e du̱tunvinmaaydi je̱ nu̱may jáyuda je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e je̱ kajpu̱n du̱yakkutojkjidup.

9 Van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidi je̱ Jasón je̱ts je̱ myujatyoo'da je̱tse'e je̱ meen du̱pá̱mdat. Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi:

—Ku ve'e je̱ jayu ña̱jkxtinit juu' ve'e je̱'ydu, van'itts a̱a̱ts miitse'e je̱ meen nmo̱yu̱mpijtnit.

Ax ku tse'e je̱ meen du̱pa̱a̱mdi, van'it tse'e yakmaso̱o̱ktini.

Ku je̱ Pablo ma̱a̱t je̱ Silas vye̱'nada je̱p Berea

10 Van'it tse'e je̱ jaanchja'vivata̱jk jatyji du̱pake̱jxti ko̱o̱'ts je̱ Pablo ma̱a̱t je̱ Silas je̱m Berea. Ku ve'e je̱m kajpu̱n ka̱jxm jye̱'ydi, van'it tse'e ña̱jkxti je̱p je̱ israeejlit jayu chaptu̱jkp.

11 Nu̱yojk o̱y jáyuts je̱'e̱ ve'eda je̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e je̱m tsu̱u̱nidup je̱ts ni ka'a ve'e juu' ve'e je̱m Tesalónica tsu̱u̱nidup, ku̱x to'k jo̱o̱te'e du̱kuva̱jkti je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook je̱tse'e jó̱vum du̱'íxtada je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp pa̱n pyaatyp y'ake̱e̱guipe'e juu' ve'e yaktukmuko̱jtstup.

12 Ax ve'em tse'e nu̱may je̱ israeejlit jayu du̱jaanchja'vidi je̱ Jesucristo, jyaanchja'viduva tse'e je̱ jayu juu' ve'e ka je̱ israeejlitap, ve'em tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e du̱nu̱má̱jidup, nay ve'empa tse'e je̱ yaa'tya̱jkta.

13 Ax ku tse'e du̱nu̱ja'vidi je̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e je̱m Tesalónica tsu̱u̱nidup je̱ts je̱me'e beréait kyajpu̱n ka̱jxm je̱ Pablo du̱tukka'amáy je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱ y'ayook, van'it tse'e je̱m du̱nu̱na̱jkxti je̱tse'e je̱ Pablo du̱tso'oxpa̱jkti.

14 Ku ve'e ve'em jyajty, jatyji tse'e jẹ̱ jaanchja'vivada jẹ̱ Pablo dụ̱kẹ̱jxti jẹ̱ja maaxy nạ̱pa'ayi namvaate'e jẹ̱ Silas mạ̱ạ̱t jẹ̱ Timoteo tyaandi jẹ̱m Berea.
15 Pạ̱n pạ̱n jaty tse'e dụ̱mujatyoo'idu jẹ̱ Pablo, jẹ̱m tse'e aténasit kyajpụ̱n kạ̱jxm dụ̱yaknạ̱jkxti. Van'it tse'e jẹ̱ Pablo ñạ̱'mụ̱xjidi jẹ̱ts jatyji ve'e jẹ̱ Silas mạ̱ạ̱t jẹ̱ Timoteo ñụ̱nạ̱jkxjadat jẹ̱m Atenas.

Ku jẹ̱ Pablo vye'na jẹ̱p Atenas

16 Namvaate'e jẹ̱ Pablo dụ̱'a'ix jẹ̱ Silas mạ̱ạ̱t jẹ̱ Timoteo jẹ̱m Atenas, ọọy tse'e tyunnavyinma'yụ̱nmọọjyji ku ve'e dụ̱'ix jẹ̱ts ọọye'e jẹ̱m jẹ̱ apạ̱mnax.
17 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e dụ̱mạ̱ạ̱tnakyọjtsvintsọọjvjidi jẹ̱p tsaptụ̱jkp jẹ̱ israeejlit jáyuda jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱'ẹ̱pta juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱vinja'vidup dụ̱vintsạ̱'kidup; jọ́vum xạ̱ạ̱j tse'e dụ̱mạ̱ạ̱tnakyọjtsvintsọọjvjụ̱duva jẹ̱m maa'y jọọtm pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱m ve'nidup.
18 Jẹ̱me'e jẹ̱ yaa'tyạ̱jkta juu' ve'e yaktijtup epicuureoda, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱toonkidup jẹ̱ ixpạ̱jkụ̱n juu' ve'e jẹ̱ Epicuro yaktaan. Jẹ̱mpa ve'e jẹ̱ yaa'tyạ̱jkta juu' ve'e yaktijtup estoícada, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱toonkidup jẹ̱ ixpạ̱jkụ̱n juu' ve'e jẹ̱ Zeno yaktaan. Jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱mạ̱ạ̱tnakyọjtsvintsọọjvjụ̱dup jẹ̱ Pablo. Jẹ̱m tse'e juu' ve'e vaandu:
—¿Tis yạ̱'ạ̱ ve'e kyạ̱jtsp yạ̱ apajkxụ̱n?
Jẹ̱m tse'e viijnk juu' ve'e vaanduvap:
—Yạ̱'ạ̱ xa n'ite'e dụ̱'ava'nip viijnk juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsạ̱'kip.
Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e ve'em vyaandi kụ̱x tukmukọjtsjụ̱dupe'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ ọy kạ̱ts jẹ̱ ọy ayook, jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu yakvaajñja jẹ̱ Jesús jyẹ̱'ẹ̱, y'ava'nivap jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts joojntykpạ̱jktinuvape'e jẹ̱ jayu jado'k nax ku ve'e ạ̱ạ̱'kani vyẹ̱'nadat.
19 Van'it tse'e dụ̱vọọvdi joma ve'e to'k jẹ̱ it juu' ve'e dụ̱xạ̱ạ̱j Areópago, jẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ ve'e ñay'amókajada y'ijt ku ve'e juu' dụ̱kọjtsmokuva'anda. Van'it tse'e jẹ̱ Pablo dụ̱nụ̱ụ̱jmidi:
—Nvaate'e jẹ̱ts ạ̱ạ̱tse'e nnụ̱jávat ti nam ixpạ̱jkụ̱ne'e myakmiimp myakjẹ̱'yp.
20 Ka'ana ạ̱ạ̱tse'e n'amọtunaxy vintsọ mitse'e xkạ̱ts, jẹ̱'ẹ̱ ạ̱ạ̱tse'e nnụ̱javavaampy pạ̱n ti yạ̱'ạ̱ ve'e tyijp.
21 Jidụ̱'ụ̱me'e vyaandi kụ̱x nụ̱jome'e pạ̱n pạ̱n jatye'e kukajpụ̱nidup jẹ̱m Atenas jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱m jẹ̱'ydu tsụ̱ụ̱niva, jẹ̱'ẹ̱jyjits jẹ̱'ẹ̱ ve'e tyonuvaandup jẹ̱tse'e dụ̱kọ́tstat jẹ̱tse'e dụ̱'amọtunáxtat juu' jatye'e nam ixpạ̱jkụ̱n.
22 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo tyeni jẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ vyinkojkmda jẹ̱m Areópago, jẹ̱tse'e vyaajñ:
—Miitsta, aténasit yaa'tyạ̱jkta, nụ̱jom juu' jaty ạ̱tse'e yaja tụ̱n'ix mkajpụ̱n kụ̱jxta, jẹ̱'ẹ̱ts ạ̱tse'e xtuknụ̱ja'vip jẹ̱ts ọọye'e

jẹ̱ vintsa̱'kin xtunmọ̱'ọ̱da juu' jatye'e mvinja'vidup mvintsa̱'kidup.

23 Ku̱x ku xa a̱tse'e nnaxy nta̱ka, jẹ̱ts a̱tse'e n'ix joma jatye'e mvinjávada mvintsa̱'a̱gada, jẹ̱mts a̱tse'e to'k jẹ̱ yọ̱jxpẹ̱jtu̱n mpaaty juu' ve'e jidu̱'u̱m nu̱ja'a: "Jẹ̱ Nte'yam Juu' ve'e Kayak'ixa." Ax jẹ̱'ẹ̱ tse'e juu' ve'e mvinja'vidup mvintsa̱'kidup, ọ́yame'e xka'íxada, jẹ̱'ẹ̱ts a̱ts miitse'e ntukmukọ̱jtstup.

24 'Jẹ̱'ẹ̱ pa̱ne'e ya̱ naxviijnit it du̱pa̱a̱m jẹ̱ts nu̱jom juu' jaty jẹ́jip, jẹ̱ Nte'yamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱'ẹ̱ tse'e du̱ka̱'mip ya̱ tsajmit it jẹ̱ts ya̱ naxviijnit it. Ka'a jẹ̱'ẹ̱ ve'e chu̱u̱na jẹ̱p tsaptu̱jkp juu' ve'e jayu pu̱m,

25 ka'a jẹ̱'ẹ̱ ve'e kyatih'ijtu̱xju̱ jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu jẹ̱ maa'yu̱n tyo'nu̱xju̱t, jẹ̱'ẹ̱ ve'e viinm jẹ̱ jayu du̱joojntykinmọ̱ọ̱yp, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ jayu du̱yakxẹ̱jp jẹ̱tse'e xmọ̱'yumda nu̱jom juu' jaty.

26 'Jẹ̱ Nte'yam tse'e to'k jẹ̱ ju̱jpit jayu ka̱jx du̱yakjẹ̱ji nu̱jom jẹ̱ jayu, ve'em tse'e du̱yakvintojkká̱xtat vinxu̱p to'k it to'k naxviijn, jẹ̱'ẹ̱ tse'e du̱nu̱pa̱a̱jmtki jẹ̱ xa̱a̱j ku ve'e jyoojntykadat jẹ̱ts jẹ̱ it joma ve'e cha̱a̱nadat.

27 Ve'em tse'e du̱tuujn jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱'íxtadat vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱'íxtat jẹ̱tse'e du̱paa'ttat, ọ́yame'e xkamujékumimda to'k jado'k,

28 ku̱x jẹ̱'ẹ̱ ve'e xmọ̱'yumdup jẹ̱ njoojntykinamda, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e nnaxyi'numjada jẹ̱tse'e n'ijtumda. Ve'em xa ya̱'a̱ ve'e ax jo'n vyaanduva juu' ve'e pítsumdu jẹ̱ja miits mvij jayu akujkta: "Jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱j xa u̱u̱'me'eda." Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi.

29 'Ax pa̱n jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱jts u̱u̱'me'eda, ka'a tse'e nvaat nvinma'yumdat jẹ̱ts ve'eme'e jẹ̱ Nte'yam ax jo'n jẹ̱ apa̱mnax juu' ve'e oro, juu' ve'e plata, ukpu̱ tsaaj, juu' ve'e ve'em pu̱m ax jo'n jẹ̱ jayu du̱mutaayvaa'ty.

30 Ka'a tse'e jẹ̱ jayu ju̱jpani du̱nu̱ja'vidi jẹ̱ts ọ̱ọ̱y jẹ̱'ẹ̱ ve'e kyatun'ọ̱ya juu' ve'e tyoondu kyọ̱jtstu. Ve'emji ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱yaknajxy ku ve'e jẹ̱ jayu ve'em du̱toondi; ax u̱xyam, jẹ̱'ẹ̱ tse'e nu̱jom jẹ̱ jayu tyukpavaampy jẹ̱tse'e vyinmayu̱mpijttinit, jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y joojntykin du̱masọ̱ọ̱ktinit, jẹ̱tse'e jẹ̱ tu̱vu̱too' du̱pana̱jkxtinit.

31 Jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e ve'em du̱tsa̱k ku̱x to'ke'e jẹ̱ xa̱a̱j du̱nu̱pa̱a̱jmtki ku ve'e jẹ̱ jayu du̱tọ̱kimpayọ̱'ynit vintsọ̱ ve'e du̱paa'ty du̱'akẹ̱ẹ̱ga. To'k tse'e jẹ̱ jayu ka̱jx ve'em du̱tónu̱t juu' ve'e vyinkọ̱ọ̱n. Va'ajts tse'e jẹ̱ Nte'yam ya̱'a̱ du̱yaknu̱kẹ̱'xnata̱jki ku ve'e du̱yakjoojntykpa̱jknuva—jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Pablo vyaajñ.

32 Ku ve'e du̱'amọ̱tunajxti jẹ̱ts joojntykpa̱jktinuvape'e jẹ̱ ọ̱ọ̱'kpata̱jk jado'k nax, jẹ̱m tse'e juu' ve'e du̱nu̱xiiktup

dṵtukxiiktup. Jẹ̱mpa tse'e juu' ve'e vaanduvap:
—Van'it a̱a̱tse'e n'amo̱tunajxnuvat jado'k nax ku a̱a̱ts mitse'e xtukvinko̱jtsinuvat.
33 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo myaso̱o̱kjidi.
34 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ jayu juu' ve'e dṵma̱a̱tnapya̱jkjṵdu jẹ̱ Pablo jẹ̱tse'e dṵjaanchja'vidi jẹ̱ Jesús. Dionisio ve'e to'k xya̱a̱j, kuvijts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ myujatyoo' dṵma̱a̱tnay'amókaja jẹ̱m joma ve'e jẹ̱ Areópago. Jẹ̱mpa tse'e to'k jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e dṵxa̱a̱j Dámaris. Nay jẹ̱mpa tse'e juu' ve'e viijnktava.

18

Ku jẹ̱ Pablo vye'na jẹ̱p Corinto

1 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱m Atenas cha̱a̱'n jẹ̱tse'e ñṵjkx jẹ̱m coriintovit kyajpṵn ka̱jxm.
2 Jẹ̱m tse'e dṵma̱a̱tnavyaatji to'k jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e Aquila dṵxa̱a̱j. Póntovit jayu jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Nam je'yanume'e jẹ̱ Aquila ma̱a̱t jẹ̱ ñṵda̱'a̱x Priscila. Jẹ̱m Italia ve'e pyítsumdi kṵx jẹ̱ yakkutojkpa Claudio ve'e dṵpavaan jẹ̱tse'e pyítsumdinit jẹ̱m rómait cyiudaaj ka̱jxm nṵjom pa̱n pa̱n jatye'e israeejlit jayu. O̱jts tse'e jẹ̱ Pablo kyu'íxjada.
3 Jẹ̱ vit juu' ve'e yaktukta̱knṵpa̱a̱mp, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e yak'o̱'yidup, jẹ̱ toonkjyam juu' ve'e jẹ̱ Pablo tyuump. Jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱m dṵma̱a̱ttaandi jẹ̱tse'e kijpx jẹ̱ vit dṵyak'o̱'yidi.
4 Vimpo̱o̱'kxtkṵn xa̱a̱j tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱p tsaptṵjkp ñṵjkx, jẹ̱p tse'e dṵmuka̱ts jẹ̱ israeejlit jáyuda jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e ka jẹ̱'ẹ̱pta, ve'em tse'e dṵjaanchjávadat jẹ̱ Jesucristo.
5 Ku ve'e jẹ̱ Silas ma̱a̱t jẹ̱ Timoteo cho̱o̱'ndi jẹ̱m macedóniait y'it jo̱o̱tm jẹ̱tse'e jye̱'ydi jẹ̱m Corinto, jẹ̱'ẹ̱jyji tse'e jẹ̱ Pablo tyukka'amaay jẹ̱ o̱y ka̱ts jẹ̱ o̱y ayook, va'ajts tse'e dṵvaajñja jẹ̱ israeejlit jáyuda jẹ̱ts jẹ̱ Jesús jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Cristo, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vyinko̱o̱n jẹ̱tse'e yakkutojknit.
6 Ku ve'e jẹ̱ Pablo dṵtso'oxpa̱jk'ukvaandi jẹ̱tse'e dṵvinko̱jtspẹjt'ukvaandi, van'it tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ vyit dṵvinxijt jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu dṵnṵṵjmidi:
—Viinm xa miitse'e xtó̱kinadat ku ve'e xa̱'ma ka̱jx mtsaachpaattinit, ka'ats a̱tse'e ntó̱kinat; jẹ̱'ẹ̱ ka̱jxts a̱ts miitse'e ṵxyam nmaso̱'o̱kta jẹ̱ts a̱tse'e nvaajnjadat jẹ̱ o̱y ka̱ts jẹ̱ o̱y ayook pa̱n pa̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap.
7 Van'it tse'e pyítsum jẹ̱p tsaptṵjkp jẹ̱tse'e ñṵjkx jẹ̱ja to'k jẹ̱ yaa'tya̱jk tya̱k'aajy juu' ve'e Justo dṵxa̱a̱j, to'k jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ijt juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵvinja'vip dṵvintsa̱'kip, tun jẹ̱ẹ̱jyji jẹ̱'ẹ̱ ve'e tsapta̱kpa'ayi chṵṵna.
8 Jẹ̱ Crispo, jẹ̱ tsaptṵjkpit jẹ̱ ñṵvintsá̱n, ma̱a̱t nṵjom jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱p jyṵṵmp tyṵjkp, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵjaanchja'viduva jẹ̱ Maja̱ Vintsá̱n. Jyaanchja'viduva tse'e nṵmay jẹ̱ coriintovit

jáyuda ku ve'e dṵ'amǫtunajxti jẹ̱ ǫ̱y kạ̱ts jẹ̱ ǫ̱y ayook, van'it tse'e ñạ̱pẹ̱jtti.

9 To'k tse'e jẹ̱ tsooj van'it jẹ̱ Pablo yak'ixji jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n, jẹ̱tse'e ñạ̱'mṵxji:

—Kadi mtsạ̱'ạ̱ga. Jaa'kka'amáyṵ mits. Ka'a tse'e m'amǫ̱'ǫtṵt.

10 Ạ̱ts mitse'e n'ixp njayejpp, ni pạ̱na ve'e kya'ǫ̱'yixjṵ jẹ̱tse'e vintsǫ̱ mtónjṵt. Nṵmay xa yạ̱'ạ̱ ve'e yạ̱ jáyuda juu' ạ̱tse'e xjaanchjávadap yaja kajpṵn kṵjx.

11 Ax ve'em tse'e jẹ̱ Pablo chṵṵni to'k joojnt jagojkm jẹ̱m Corinto jẹ̱tse'e ǫ̱ǫ̱y dṵtunjaa'ktukyak'ixpạ̱jkti jẹ̱ jayu jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyạ̱ts jẹ̱ y'ayook.

12 Yakkutojkp tse'e vye'na jẹ̱ Galión jẹ̱m acáyait y'it jǫ̱ǫ̱tm. Van'it tse'e jẹ̱ israeejlit jáyuda dṵkǫjtsmojkti jẹ̱tse'e jẹ̱ Pablo dṵtso'oxpạ́ktat, jẹ̱tse'e dṵyaknạ̱jkxti jẹ̱m jẹ̱ yakkutojkpa Galión vyinkojkm.

13 Van'it tse'e dṵnṵṵjmidi jẹ̱ Galión:

—Yạ̱'ạ̱ xa ve'e jẹ̱ jayu dṵyakvinmamya'ttup, ve'eme'e jẹ̱ jayu dṵtukjaanchjávada jẹ̱ts jẹ́jake'e jado'k viijn vintsǫ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam yakvinjávat yakvintsạ̱'ạ̱gat; ax ka'a tse'e dṵpaa'ty dṵ'akẹ̱ẹ̱ga mạ̱ạ̱t jẹ̱ pava'nṵn.

14 Kǫtsuvaamp tse'e jẹ̱ Pablo vye'na ku ve'e jẹ̱ Galión jidṵ'ṵm dṵnṵṵjmi jẹ̱ israeejlit jáyuda:

—Israeejlit jáyuda, pạ̱n ka ǫ́yap jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e kṵdṵtún, uk pạ̱n jẹ̱ mạ̱jạ̱ tǫ́kine'e kṵy'it, xtukkạ̱daakpts ạ̱tse'e jẹ̱ts ạ̱tse'e miits jẹ̱ m'ayookta nmutẹ́nat jẹ̱ts ạ̱ts miitse'e n'amǫtunáxtat.

15 Ax jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e kṵxe'e xyaktso'oxada jẹ̱ mkạ́tsjida jẹ̱ m'ayookjida jẹ̱ts jẹ̱ mpava'nṵnjida, kǫjts'ǫ́yadats amiitsjida; ạ̱ts, ka'ats ạ̱tse'e ntituktạ́kat.

16 Van'it tse'e yakpavǫjptini.

17 Van'it tse'e nṵjom juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵmajtstu jẹ̱ Sóstenes, jẹ̱ tsaptṵjkpit jẹ̱ ñṵvintsạ́n, jẹ̱tse'e jẹ̱ja jẹ̱ Galión vyinkujk dṵvǫjpti; ax ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Galión dṵmạ̱jạ̱pṵṵjm.

Ku jẹ̱ Pablo vyimpijtnuva jẹ̱p Antioquía jẹ̱tse'e chạ̱ạ̱'n mutoojk nax ka'amaayva

18 May xạ̱ạ̱j ve'e jẹ̱ Pablo jẹ̱m Corinto jyaa'k'ijt. Van'it tse'e kyǫjtskukạ̱jxi joma ve'e jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk jẹ̱tse'e ñṵjkx jẹ̱m Cencrea. Jẹ̱mts jẹ̱'ẹ̱ ve'e Cencrea vye'na ku ve'e yakkukẹ̱ẹ̱'pkṵjx. Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e ve'em yaktuujn kṵxe'e jẹ̱ vaandṵk dṵpṵṵjm jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t jẹ̱tse'e juu' dṵtónṵt. Ax jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e jẹ̱tse'e nṵjava tyánṵt jẹ̱tse'e jẹ̱ vaandṵk dṵpṵṵjm, ka'a tse'e jẹ̱ vyaajy dṵkee'p vi'name'e dṵkakutyún juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam tyukvinva'ni. Van'it tse'e tyạ̱jki jẹ̱m barco

jo̱o̱tm jẹ̱tse'e ñu̱jkx jẹ̱m siiriait y'it jo̱o̱tm. Mya̱a̱tna̱jkxtu ve'e jẹ̱ Priscila ma̱a̱t jẹ̱ Aquila.

19 Namvaate'e ña̱jkxti, van'it tse'e jye̱'ydi jẹ̱m éfesovit kyajpu̱n ka̱jxm. Jẹ̱me'e tyaandi jẹ̱ Priscila jẹ̱ts jẹ̱ Aquila. Van'it tse'e jẹ̱ Pablo ñu̱jkx jẹ̱p tsaptu̱jkp jẹ̱tse'e o̱jts du̱ma̱a̱tnakya̱̱tsju̱ jẹ̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e jẹ̱p nay'amojkijidup.

20 Jẹ̱'ẹ̱ tse'e munoo'kxtkju̱du jẹ̱tse'e jẹ̱m du̱jaa'kma̱a̱ttándat; ax ka'a tse'e du̱kuvu̱jk.

21 Van'it tse'e kyo̱jtskuka̱jxini jidu̱'u̱m:

—Tun vinko̱pk jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts a̱tse'e nxa̱a̱jat jẹ̱m Jerusalén; ax pa̱n vaamp tse'e jẹ̱ Nte'yam, mínupts a̱ts miitse'e nku'íxtinuva.

Van'it tse'e jẹ̱ barco du̱pu̱jk jẹ̱tse'e cho̱o̱'nni jẹ̱m Éfeso.

22 Ku ve'e jẹ̱m Cesarea jye̱'y, van'it tse'e jẹ̱ Pablo vyimpejt jẹ̱m Jerusalén jẹ̱tse'e o̱jts du̱ko̱jtspa̱a̱'kx jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta ma̱a̱t jẹ̱ utsta jẹ̱ tsa̱'a̱da. Van'it tse'e kya̱daaky jẹ̱m Antioquía.

23 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ it du̱yaknajxy. Van'it tse'e ña̱jkxnuva, jẹ̱tse'e o̱jts du̱'ayo̱'o̱y to'k jado'k jẹ̱ it joma ve'e jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk ñay'amókajada jẹ̱m galáciait jẹ̱ts frígiait y'it jo̱o̱tmda, jẹ̱tse'e o̱jts du̱ko̱jtsma̱̱kkada jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta ma̱a̱t jẹ̱ utsta jẹ̱ tsa̱'a̱da juu' ve'e jẹ̱mda.

Ku jẹ̱ Apolos kya'amaajy jẹ̱p Éfeso

24 Jẹ̱'y tse'e jẹ̱m Éfeso to'k jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e Apolos du̱xa̱a̱j, jẹ̱m Alejandría ve'e kyukajpu̱na. O̱y ka'amaayvats jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ijt jẹ̱ts o̱y tse'e du̱nu̱java juu' ve'e jatyáñ ijtp jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp,

25 ñu̱'ixpa̱jkip jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n jye̱'ẹ̱, to'k aaj to'k jo̱o̱t tse'e jẹ̱ jayu du̱tuk'ix, va'ajts tse'e jẹ̱ y'ixpa̱jku̱n du̱pu̱u̱jm jẹ̱ Jesús ka̱jx, óyame'e jẹ̱'ẹ̱jyji du̱nu̱java juu' ve'e jẹ̱ Yaknapẹ̱jtpa Juan tyukka'amaay.

26 Kaja'vina katsa̱'kina tse'e jẹ̱ Apolos kya̱jts jẹ̱p tsaptu̱jkp. Ku ve'e jẹ̱ Priscila jẹ̱ts jẹ̱ Aquila y'amo̱tunajxjidi, van'it tse'e du̱vo̱o̱vdi jẹ̱m tya̱k'amda jẹ̱tse'e du̱jaa'kko̱jtsvaach jẹ̱ Nte'yam jye̱'ẹ̱.

27 Na̱jkxuvaan tse'e jẹ̱ Apolos jẹ̱m acáyait y'it jo̱o̱tm. Ku ve'e jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱ja'vidi, van'it tse'e du̱nu̱u̱jmidi jẹ̱ts o̱y jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱m ña̱jkxu̱t. Van'it tse'e du̱nu̱ja'yidi jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk juu' ve'e jẹ̱mda jẹ̱tse'e o̱y yakxó̱n du̱kuvá̱ktat. Ku tse'e jẹ̱ Apolos jẹ̱m jye̱'y, o̱o̱y tse'e du̱tumputa̱jki jẹ̱'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myaa'yu̱n ka̱jx du̱jaanchja'vidup jẹ̱ Jesucristo.

28 O̱o̱y tse'e du̱tumputa̱jkidi ku̱x yaknu̱kẹ̱'xnata̱jkipe'e jẹ̱ja nu̱jom jẹ̱ jayu vyinkujk joma ve'e jẹ̱ israeejlit jayu tyoo'tó̱kida, ka'a tse'e pa̱n y'o̱'yixjada jẹ̱tse'e du̱nu̱nkakuvá̱ktat jẹ̱ts tyú̱vam jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e kyo̱jts, jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán ka̱jx

tse'e dṵtuk'ix jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.

19

Ku jẹ Pablo vye'na jẹp Éfeso

1 Jẹm tse'e Corinto jẹ Apolos vye'na ku ve'e jẹ Pablo ñajxy jẹm ton'am tsọv jẹtse'e jyẹ'y jẹm éfesovit kyajpṵn kạjxm. Jẹm tse'e dṵmạạtnavyaatji jẹ jaanchja'vivada,

2 jẹtse'e dṵ'amọtutṹvidi:

—¿Tạjki ve'e jẹm mja'vin kạjxmda jẹ Espíritu Santo ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi jẹ Jesucristo?

Van'it tse'e y'atsọọvdi:

—Ni jẹ'ẹ xa ạạtse'e nkamọtu jẹts jẹja ve'e jẹ Espíritu Santo.

3 Van'it tse'e jẹ Pablo y'amọtutṹvijidi:

—¿Pạn kạjxts miitse'e mnạpẹjtti?

Van'it tse'e y'atsọọvdi:

—Ve'em ạạtse'e nnạpet ax jo'n jẹ Yaknạpẹjtpa Juan jẹ jayu dṵtuk'ix.

4 Van'it tse'e jẹ Pablo ñạ'mṵxjidi:

—Yaknạpẹjt xa ve'e jẹ Juan jẹ jayu ku ve'e vyinmayṵmpijtti jẹtse'e dṵmasọọkti jẹ kyọ'ọy joojtykinda; ax ñṵṵjmi tse'e jẹ nṵmay jayu jẹts jyaanchjávadape'e jẹ'ẹ pạne'e pa'ṵx'ọọkijup, jẹ Jesuusts jẹ'ẹ ve'e, jẹ Cristo.

5 Ku ve'e dṵ'amọtunajxti, nạpẹjttu tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n Jesús kạjx.

6 Ku ve'e jẹ Pablo jẹ kyạ'ạj tyuknṵkọọjnjidi, van'it tse'e jẹ Espíritu Santo ñṵkạdaakjidi, kyọjtstup tse'e jẹ ayook juu' ve'e kyavinmṹtudup, jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook dṵkọjtsnáxta.

7 Nṵmakmẹjtsk jo'ne'e jẹ yaa'tyạjk y'ijtti.

8 Toojk pọ'ọ tse'e jẹ Pablo ñạjkxténi jẹp tsaptṵjkp. Jẹp tse'e kaja'vina katsạ'kina dṵtuk'ix vintsọ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu y'it jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm. Ve'em tse'e dṵkạjts jẹtse'e jẹ jayu dṵjaanchjávadat jẹ Jesucristo.

9 Ax jẹm tse'e juu' ve'e jẹ vyinma'yṵn dṵmạkkpạạmdu jẹtse'e dṵkakuvạjkti jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook. Van'it tse'e jẹ nṵmay jayu juu' ve'e jẹm nay'amojkijidup, jẹja tse'e vyinkujkta vyaandi jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e y'ọya jẹ ayook juu' ve'e jẹ Pablo tukmukọjtsjṵdup. Van'it tse'e jẹ Pablo dṵvạạjv pạn pạn jatye'e dṵkuvạjktu jẹ y'ayook jẹtse'e dṵyaknṵjkx joma ve'e jẹ Tiranno jẹ jayu dṵyak'ixpṵk. Jẹm tse'e jẹ Pablo jẹ jayu dṵtuk'ix jṓvum xạạj.

10 Ve'em tse'e mẹjtsk joojnt dṵtuujn; y'amọtunajxtu tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n Jesús jẹ kyạts jẹ y'ayook nṵjom pạn pạn jatye'e tsṵṵnidup jẹm ásiait y'it jọọtm, ve'em tse'e jẹ israeejlit jáyuda ve'em tse'e pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.

11 Jẹ̱ múj̱it atṵva tse'e jẹ̱ Pablo tyoon jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyutojkṵn
ka̱jx,
12 jẹ̱ paayu paat tse'e ukpṵ jẹ̱ viijnk vit juu' ve'e jẹ̱ ñi'kx jẹ̱
kyọ̱pk tyukpaatyp, jẹ̱'ẹ̱ tse'e yaknạjkxtup joma ve'e jẹ̱ pa'am
jáyuda. Ku ve'e ve'em dṵtonda, van'it tse'e jyọ̱tka̱daaktini pạn
pạn jatye'e pạjkjṵdup jẹ̱tse'e tyukvaatsjidini jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap
pạn pạn jatye'e jẹ̱m jya'vin ka̱jxmda jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap.
13 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e muxim muyam
dṵyakpítsumdu jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap jẹ̱m jẹ̱ jayu jya'vin ka̱jxmda,
jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵ'uknṵpạ̱ạjmtkidu jẹ̱tse'e jẹ̱ Mạja̱ Vintsạ́n Jesús jẹ̱
xya̱a̱j dṵkọ̱jtspaa'ttat jẹ̱tse'e dṵyakpítsumdat. Jidṵ'ṵm tse'e
dṵna̱a̱jmada jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap:
—Jẹ̱ Jesús, juu' ve'e jẹ̱ Pablo tyukka'amaayp, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jxts
a̱ts miitse'e ntukpava'anda jẹ̱tse'e jẹ̱m ya̱ jayu jya'vin ka̱jxm
mpítsumdinit.
14 Ve'eme'e jyátṵkada y'ijt jẹ̱ Esceva nṵvuxtojtṵk jẹ̱ mya-
jntkta. Jẹ̱ Esceva, jẹ̱ israeejlit jáyuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱ tee'tạjk jẹ̱
vyintsạ́n.
15 Ku ve'e ve'em jyátkidi to'k nax, van'it tse'e jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap
y'atsọ̱ọ̱jvjidi:
—N'ixa xa a̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús, nnṵja'vivapts a̱tse'e jẹ̱ts pạn
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Pablo, jẹ̱ts miits, ¿tits miitse'e mnatyijjada?
16 Van'it tse'e ñṵyẹ̱jtsṵkjidi jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱m jya'vin
ka̱jxm jẹ̱ kọ̱'ọ̱yjáyuvap, jẹ̱tse'e tyuntsii'kjidini jẹ̱tse'e
y'ama̱a̱daaguijidi; ax ve'em tse'e kyẹ̱ẹ̱ktini nṵva'ajts
a̱xva'ajts jẹ̱ts tum tsaachada tum xa̱'a̱jkada.
17 Ñṵja'vidupts ya̱'a̱ ve'e nṵjom pạn pạn jatye'e jẹ̱m Éfeso
tsṵṵnidup, jẹ̱ israeejlit jáyuda jẹ̱ts pạn pạn jatye'e ka jẹ̱'ẹ̱pta.
Ax ve'em tse'e jẹ̱ jayu ọ̱ọ̱y tyuntsa̱'kidi jẹ̱tse'e dṵyakmạ́jidi
dṵyakjaanchidi jẹ̱ Mạja̱ Vintsạ́n Jesús.
18 Nay ve'empa nṵmay pạn pạn jatye'e dṵjaanchja'vidu jẹ̱
Jesús, y'ava'niduts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e tyoondup
y'ijt.
19 Nṵmayda tse'e juu' ve'e maaydup y'ijtti, jẹ̱'ẹ̱ tse'e
dṵyaknạjkxtu jẹ̱ ña̱kta joma ve'e dṵtoonkada y'ijt jẹ̱ maayk
jẹ̱tse'e dṵyaktọ̱ọ̱ydini jẹ̱ ña̱kta jẹ̱ja jẹ̱ nṵmay jayu vyinkujk.
Ku ve'e yakpayọ̱'y pạn vinxṵp jẹ̱'ẹ̱ ve'e dṵtsọ̱va jẹ̱ ña̱kta,
mọ́kupx jatoogupx joojnt nṵmutún jo'n tse'e vyinjajty to'k
ka̱'a̱jyji jẹ̱ ña̱kta.
20 Ax ve'em tse'e jẹ̱ Mạja̱ Vintsạ́n jẹ̱ kya̱ts jẹ̱ y'ayook
vya'kxtk'atṵ'ṵts jẹ̱tse'e mya̱kkpạjk'atṵ'ṵts.
21 Ax ku tse'e ve'em jyajty, van'it tse'e jẹ̱
Pablo dṵnṵpạ̱ạjmtki jẹ̱tse'e nạjkx dṵku'íxnuva jẹ̱
jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e jẹ̱m macedóniait jẹ̱ts acáyait
y'it jọ̱ọ̱tmda jẹ̱tse'e ṵx'ọ̱ọ̱k ña̱jkxṵt jẹ̱m Jerusalén. Ve'em tse'e

vyaampa jẹ̱ts ku ve'e jẹ̱m Jerusalén ña̱jkxu̱t, jẹ̱ts vinko̱pk jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e ña̱jkxpat jẹ̱m Roma.

22 Van'it tse'e du̱nu̱ke̱jxidi jẹ̱m macedóniait y'it jo̱o̱tm nu̱me̱jtsk jẹ̱ pyatto'niva, Timoteo jẹ̱ts Erasto jẹ'ẹ̱ ve'e xya̱a̱jta, namvaat jẹ'ẹ̱ ve'e javẹẹ'n jyaa'któ́ñ jẹ̱m ásiait y'it jo̱o̱tm.

Ku jẹ̱ jayu yoojmu̱kti y'ajxu̱kti jẹ̱p Éfeso

23 Ax ve'em tse'e tyoojnji kyo̱jtsji van'it, jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu yoojmu̱kti y'ajxu̱kti, jo̱tma'ttu ve'e jẹ'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e nu̱may jẹ̱ jayu jẹ̱ Jesucristo du̱jaanchja'vidi.

24 Jẹ̱m tse'e vye'na to'k jẹ̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e Demetrio du̱xa̱a̱j, jẹ̱ platero toonk jẹ'ẹ̱ ve'e tyukjoojntykip. Jẹ̱ Diana juu' ve'e vyinja'vidup vyintsa̱'kidup, jẹ'ẹ̱ tse'e jẹ̱ chapta̱jk y'apa̱mnajxyp jẹ̱ plata ma̱a̱t. Qo̱yts jẹ'ẹ̱ ve'e du̱tuntoonkma̱'a̱ jẹ'ẹ̱ juu' ve'e du̱'apa̱mnajxtuvap jẹ̱ tsapta̱jk.

25 Jẹ̱ Demetrio tse'e du̱yaknay'amojkijidu pa̱n pa̱n jatye'e nay jẹ'ẹ̱ jẹ̱ toonk du̱toonduvap, jẹ̱tse'e du̱nu̱u̱jmidi:

—Yaa'tya̱jkta, mnu̱ja'vidup xa miitse'e jẹ̱ts ya̱ toonk jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e jẹ̱ jayu nu̱yojk du̱yakmeempaatp.

26 M'íxtup mmó̱tudup xa miitse'e ti ve'e jẹ̱ Pablo tyuump kya̱jtsp. Ve'em tse'e vya'añ jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ vintsa̱'kin du̱jayẹ̱pta juu' jatye'e jẹ̱ jayu y'apa̱mnajxyp. Nu̱may tse'e jẹ̱ jayu du̱tukvin'u̱u̱'n jẹ̱tse'e du̱tukkuvu̱k juu' ve'e kya̱jtsp. Ka yaajyap tse'e éfesovit kyajpu̱n ku̱jx ve'em jyátu̱ka, ve'empa ve'e yaja nu̱jom ásiait y'it ja̱a̱t.

27 Kutsa̱'a̱gats ya̱'a̱ ve'e jẹ̱ts ya̱ ntoonkamda vyintó̱kinit; ka ya̱'a̱jyap tse'e, nay ve'empa ve'e vyintó̱kivat jẹ̱ vintsa̱'kin juu' ve'e yakmo̱o̱yp jẹ̱ Diana juu' ve'e nvinja'vimdup nvintsa̱'kimdup, ve'em tse'e yakviijnk'íxnit jẹ'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ jayu vyinja'vidup vyintsa̱'kidup yaja nu̱jom ásiait y'it ja̱a̱t jẹ̱ts vinxu̱p to'k it to'k naxviijn.

28 Ku ve'e du̱'amo̱tunajxti, e̱jkju̱du jo̱t'aajnju̱du tse'e o̱o̱y, jẹ̱tse'e ma̱kk vyaandi:

—¡Ñu̱má̱jip xa ve'e jẹ̱ Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakvintsa̱'kip yaja Éfeso!

29 Nu̱jom tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱m kajpu̱n ka̱jxm yoojmu̱kti y'ajxu̱kti. Tun to'mayji tse'e ñay'amojkijidi jẹ̱p kumoon tu̱jkp. Jẹ̱p tse'e du̱pava̱a̱'ndi jẹ̱ Gayo jẹ̱ts jẹ̱ Aristarco, macedóniait jáyuda jẹ'ẹ̱ ve'e, jẹ̱ Pablo jẹ̱ myujatyoo'da.

30 Jyatukta̱kavaants jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Pablo, ax ka'a tse'e jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk du̱yakjajtti.

31 Nay ve'empa tse'e jẹ̱ ásiait yakkutojkpada juu' ve'e jẹ̱ Pablo mya̱a̱tnayja'vijidup, jẹ'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ ka̱ts du̱tuknu̱ke̱jxtu jẹ̱ts ka'a ve'e tyá̱kat jẹ̱p kumoon tu̱jkp.

32 Jẹp tse'e yoojmụkti y'ajxụkti joma ve'e ñay'amojkijidi. Jẹp
tse'e to'k viijn juu' ve'e mạkk kọjtstup, nay jẹppa tse'e jado'k
viijn juu' ve'e mạkk kọjtstuvap, ax nụmay tse'e jẹ jáyuda juu'
ve'e dụkanụja'vidup pạn tyạjxe'e ñay'amojkijidi.
33 Ax jẹppa tse'e jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ Alejandro dụvaajnjidu.
Van'it tse'e jẹ israeejlit jayu dụti'tspítsumdi jẹja jẹ nụmay jayu
vyinkujk. Tukvinja'vijidu tse'e jẹ Alejandro jẹ kyạ'ạj mạạt
jẹtse'e y'amọ'ọttat kụx kyukọtsuvaampye'e jẹ israeejlit jáyuda
jẹja jẹ nụmay jayu vyinkujk.
34 Ku ve'e dụnụja'vidi jẹts israeejlit jayu jẹ'ẹ ve'e, van'it tse'e
mẹjtsk hora jo'n mạkk vyaandi:

—¡Ñụmájip xa ve'e jẹ Diana juu' ve'e yakvinja'vip yakv-
intsạ'kip yaja Éfeso!

35 Van'it tse'e jẹ jaayva jẹ nụmay jayu dụyak'amạ't, jẹtse'e
vyaajñ:

—Éfesovit yaa'tyạjkta, ¿pạnts vine'e dụkanụja'vip jẹts yạ
éfesovit kajpụne'e tukkạdaakjup jẹtse'e dụ'ix'ijtnit jẹ Diana
jẹ chaptạjk jẹts jẹ kunuu'kx tsaaj juu' ve'e jẹm tsapjọọtm
kạdaak?
36 Ka'a tse'e pạn y'ọ'yixjụ jẹtse'e dụnụnkakuvákụt. Jẹ'ẹ
kạjxts ạtse'e nva'añ jẹts yaknaxkạda'akta jẹ m'aajta jẹ
mjọọtta jẹtse'e ọy xpayọ'ọydat juu' ve'e mtonuvaandup.
37 Kụx yạ yaa'tyạjkta juu' ve'e tụxyakmẹtsta, ka'ats yạ'ạ
ve'e dụvinkọjtspẹ́tta jẹ Diana juu' ve'e nvinja'vimdup
nvintsạ'kimdup, ni ka'a tse'e juu' dụmẹẹ'tsta joma ve'e
yakvinjava yakvintsạ'ạga.
38 Pạn nụxạ'ạavaajnjụdup tse'e jẹ Demetrio jẹts pạn pạn
jatye'e myạạttoondup, va'an tse'e dụnụxạ'ạada. Jẹ'ẹ kạjx
tse'e jyẹja jẹ tọkin payọ'yvada jẹts pạn pạn jatye'e yakkuto-
jktup, jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta tse'e dụkọ́tstat kạkjẹ'ẹ pạn ti jatye'e
natyuknụxạ'ạijidup.
39 Pạn viijnkts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e m'amọ́tudup, kọjts'óya
tse'e dụtsạk jẹp kumoon ku ve'e kạ́tsani jẹtse'e jẹ jayu
ñay'amókajadat.
40 Ka'a tse'e y'ọya jẹts ụụ'me'e ụxyam nyoojmụkumdat
n'ajxụkumdat. Pạn myọ́tudup xa jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jatye'e
jẹ mạjạ kutojkụn dụjayẹjptup jẹtse'e xvatsọ'vumdat,
tso'oxpaatumdap tse'e, kụx ka'a xa ve'e tii ti ve'e
nvaajnjimdap.
41 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e jẹ jayu dụnụụjmidi
jẹtse'e ñạjkxtinit.

20

Ku jẹ Pablo ñụjkx jẹp Macedonia jẹts jẹp Acaya

1 Ku ve'e ñajxy jẹ yoojmụk jẹ ajxụk, van'it tse'e jẹ Pablo
dụyaxmujk jẹ jaanchja'vivatạjk jẹtse'e dụkọjtsmą́kki. Van'it
tse'e ñachẹẹ'njidi jẹtse'e ñavya'kxjidi. Van'it tse'e ñụjkx jẹm
macedóniait y'it jọọtm.
2 Ku ve'e jẹm vye'na, ọọy tse'e dụtunkọjtsmą́kkidi jẹ
jaanchja'vivatạjk, van'it tse'e ñạjkxpa jẹm acáyait y'it jọọtm.
3 Jẹm tse'e chụụni toojk pọ'ọ. Van'it tse'e jẹ barco
dụ'ukpạkuvaanni jẹtse'e jẹm siiriait y'it jọọtm vyimpijtnuvat.
Ku ve'e dụnụja'vi jẹts tạ ve'e jẹ israeejlit jayu dụ'ukkọjtsmókta
jẹts yak'ọọ'kuvaampye'e, van'it tse'e dụnụpạạjmtkitíktsnuva
jẹtse'e jẹ tyoo' dụ'avimpijtinuvat, jẹ macedóniait it
dụtuknajxnuvat. Ax ve'em tse'e dụtuujn.
4 Mujatyoo'ijidu tse'e jẹ beréait Sópater, jẹ tesalónicait
Aristarco, jẹ tesalónicait Segundo, jẹ deerbeit Gayo, jẹ Timo-
teo, jẹ ásiait Tíquico, jẹts jẹ ásiait Trófimo.
5 Jẹ'ẹda tse'e too'vạjktu jẹts ạạtse'e x'a'ix jẹm Troas.
6 Ku ve'e ñajxy jẹ xạạj ku ve'e yakkay jẹ tsapkaaky juu' ve'e
jẹ levadura dụkamạạt, van'itts ạạtse'e jẹm Filipos ntsạạ'n jẹm
barco jọọtm jẹts ạạtse'e kumugọxxạạj nmaspaadi jẹ'ẹda jẹm
Troas. Vuxtojtụk xạạjts ạạtse'e jẹm n'ijt.

Ku jẹ Pablo y'ạts jẹp Troas

7 Domingo tse'e vye'na, muto'k xạạj jẹ semana, jẹts ạạtse'e
nnay'amojkiji jẹts ạạtse'e jẹ tsapkaaky ntojkva'kxụt, van'it
tse'e jẹ Pablo dụyak'ixpụjk jẹ jaanchja'vivatạjk. Jẹ kują́pit
tse'e jẹ Pablo chọọ'nuva'añ vye'na, jẹ'ẹ kạjx tse'e kya'amaajy
tso'm jo'n paat.
8 Jẹmts ạạtse'e nnay'amojkiji jẹp mutoojk nụkạvyet kụjxp
joma ve'e vye'na may jẹ tạ'kxpa.
9 Jẹm tse'e chụụna vye'na ventana am to'k jẹ mootsk ónụk
juu' ve'e Eutico dụxạạj. Paatjinu tse'e jẹ tsooj ku ve'e jẹ
Pablo jek tyunkọjtsni, van'it tse'e myanajxy jẹtse'e kyụstạjki
jẹm ventana am jẹp mutoojk nụkạvyet kụjxp. Van'it tse'e
dụvijtsụkti ạạ'kani.
10 Ku tse'e jẹp ñụkạdaakji jẹ Pablo jẹtse'e yakpojtụkji, jẹtse'e
chẹẹ'nụkji, van'it tse'e vyaajñ:
—Kadi mtsạ'ạgada, joojntykip xa yạ'ạ.
11 Van'it tse'e jẹ Pablo pyẹjtnuva, jẹtse'e dụtojkva'kxy jẹ
tsapkaaky, jẹtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk dụmạạtkaajy. Ve'em
tse'e dụtuujn ax jo'n jẹ Jesús dụtuujn ku ve'e jẹ y'ixpạjkpatạjk
jado'k nax dụmạạt'a'óxidi. Van'it tse'e jyaa'kkạjts jẹ kują́pit
paat. Ku ve'e kyọjtskụjx, van'it tse'e chọọ'nni.
12 Jẹ mootsk ónụk juu' ve'e kụstạjki, joojntykts jẹ'ẹ ve'e
dụyaknạjkxtini, jọt'amạj tse'e nụjom tyaandini.

Ku chọọ'ndi jẹp Troas jẹtse'e jyẹ'ydi jẹp Mileto

13 Van'itts ąątse'e jęm barco jǫǫtm ntsąą'n jęts ąątse'e
nnǫjkx jęm asoonit kyajpǫn kąjxm, jęmts ąątse'e ję Pablo
nmąątnavyaa'tjǫt kǫx ve'em ąątse'e tǫnkǫjtsmúk, tékum ję'ę
ve'e ñǫjkx.
14 Ku ąątse'e nmąątnavyaatji jęm Asón, van'itts ąątse'e
nmąątnǫjkx jęm barco jǫǫtm jęm mitiléneit kyajpǫn kąjxm.
15 Jęmts ąątse'e ntsąą'n jęts ąątse'e ję ku'óxit nmajxy jęja
quíovit myu'avinkujk, to'k ję naax juu' ve'e jęm maaxy nąąj
akojkm. Ję kumaaxkitts ąątse'e nję'y jęm Samos. Ję ku-
madookitts ąątse'e nję'y jęm Mileto.
16 Ka'a tse'e ję Pablo jek y'ituvaajñ jęm ásiait y'it jǫǫtm,
ję'ę kąjx tse'e kyanǫjkx jęm Éfeso, jatyji ve'e jyę'yavaajñ jęm
Jerusalén kǫx chąjkpe'e jętse'e jęm dǫyaknáxǫt ję pentecostés
xąąj.

Ku ję Pablo dǫmukąjts pąn pąn jatye'e dǫnǫvinténidup vye'na ję éfesovit jaanchja'vivatąjk

17 Ku ąątse'e nję'y jęm milétovit kyajpǫn kąjxm, van'it tse'e
ję Pablo dǫnǫkęjxi pąn pąn jatye'e dǫnǫvinténidup vye'na ję
jaanchja'vivatąjk jęm Éfeso.
18 Ku ve'e jyę'ydi, van'it tse'e dǫnǫǫjmidi:
—Mnǫja'vidinup xa miitse'e vintsǫ ątse'e juu' ntuujn
nkąjts, van'ítani ątse'e ve'em nton'ukvaajñ nkǫjts'ukvaajñ ku
ątse'e yaja ásiait y'it jąąt nję'y.
19 Nmutoon nmupąjkts ątse'e ję Mąją Vintsą́n ję nǫǫ'k
aaj ję nǫǫ'k jǫǫt mąąt, ję jayu ątse'e nnǫyaaxtu kǫxe'e
dǫkakuvąkta ję Nte'yam ję y'ayook; juu'ts ątse'e ntoon nkǫjts,
ję'ę kąjxts ątse'e ję israeejlit jayu ǫǫy xtunyaktsaachpaatti.
20 Ax ijtpts ąts miitse'e nvaajnjidi juu' ve'e mtuk'ǫ'yidup,
jęja ątse'e ję nǫmay jayu vyinkujk jęts jęp mtǫjkpta ję jayu
nyak'ixpąjkti,
21 ve'em ję israeejlit jáyuda ve'em pąn pąn jatye'e ka ję'ępta.
Ve'em ątse'e nnǫǫjmidi jęts tun vinkǫpk ję'ę ve'e jętse'e vyin-
mayǫmpijttinit, jętse'e dǫmasǫǫktinit ję kyǫ'ǫy joojntykinda,
jętse'e ję Nte'yam dǫpanąjkxtinit, jętse'e dǫjaanchja'vidinit
ję nMąją Vintsą́namda Jesucristo.
22 Ǫxyamts ątse'e jęm Jerusalén nmǫjkx, ję Espíritu Santo
tse'e ąts yą nja'vin dǫvǫǫp, ka'ats ątse'e nnǫjava vintsǫ ątse'e
jęm ję jayu xtóndat,
23 ję'ęjyji ątse'e nnǫja'vip, pąn joma ątse'e nnǫjkx, ve'emts
ątse'e xnǫǫjma ję Espíritu Santo jęts ję poxǫntąjk ątse'e
n'a'ixp jęts ję tsaachpaatǫn.
24 Ax ni tíats ątse'e nkavinmay, ni viinma ąts yą njoojn-
tykin, ję'ęjyji ve'e jęts ątse'e nyakpooknit ję toonk juu' ątse'e
xtuknǫva'ni ję Mąją Vintsą́n Jesús, ątse'e n'ijtnit ax jo'n ję

jayu juu' ve'e too'vąjkp tu̱jye'ya joma ve'e kyukąxa ję noomk, ątse'e ję jayu nvaajnjadat ję ǫy kąts ję ǫy ayook, ję'ęts ję'ę ve'e ku ve'e ję jayu yakvaajñja vintsǫ ve'e ję Nte'yam ję maa'yu̱n tyo'nu̱xjada.

25 ’Ntukka'amaayduts ąts miitse'e anañu̱joma vintsǫ ję'ę ve'e ku ve'e ję jayu y'itta jęm ję Nte'yam y'am kyą'm. Ax nmu̱ja'vipts ątse'e jęts ka'a ątse'e x'uk'íxtinuvat yaja naxviijn.

26 Pąn mtsaachpaattinup tse'e xą'ma kąjx jyapąna mi-itsta, yaja ąts miitse'e mvinkujkta nnąąjmada jęts ka'a ątse'e ntǫ́kinat, ku̱x nvaajnjidu xa ąts miitse'eda vintsǫ ve'e xjayę̨jptinit ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp,

27 ntuknu̱ja'viduts ąts miitse'e nu̱jom juu' ve'e ję Nte'yam ñu̱pąąjmtki, ka'a ve'e tii juu' ąts miitse'e nkavaajnjidu.

28 Naajkkǫ́pkajada viinm jęts ix'itta nu̱jom ję Nte'yam ję jyayu juu' ve'e ję Espíritu Santo mpąąjmjidu jętse'e x'ix'íttat, ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam natyukję'ęiju ku ve'e ję y'Onu̱k kyu'ǫǫ'kijidi.

29 Nnu̱ja'vip xa ątse'e jęts ku ątse'e yaja nkǫǫ'k'ijtnit, mnu̱ję'yajadapts miitse'e ję viijnk jayu jętse'e mtónjadat ax jo'n ję mu'uk lobo du̱tonda jo'n ję carneeroda.

30 Jęja tse'e miitsam m'akujkta jyę́jat pąn pąn jatye'e ję jayu ję taay du̱tukyak'ixpąktap, ję'ę tse'e chǫ́ktap jętse'e ję Mąją Vintsąn ję jyayu pyanąjkxjadat.

31 Mnay'íxjadap tse'e ję'ę kąjxta, jaa'myę́tsta jęts toojk joojnt ąts miitse'e nu̱nyaaxnup jǫ́vum xąąj jǫ́vum tsooj to'k jado'k ntuk'ixti.

32 ’Utsta ajchta, u̱xyamts ąts miitse'e mpąmda jęm ję Nte'yam y'am kyą'm jęts ję mąją maa'yu̱n mąąt juu' ve'e ję Nte'yam ję jayu tyoojnjip, ję'ęts ję'ę ve'e ję ayook juu' ve'e ję jayu yakvaajnjip jętse'e y'ǫ'yixju̱ jętse'e du̱mąkkpąąmnit ję mjǫǫtta ję mja'vinda, ve'em tse'e xjayę̨jptinit ję pu̱k jęm tsapjǫǫtm mąąt nu̱jom ję'ęda pąn pąn jatye'e ję Nte'yam apu̱k pyąąm jętse'e y'ijttinit ję'ę ję jyayu.

33 Ka'a ątse'e tu̱nnas'ayǫva ję viijnk jayu ję myeen ukpu̱ ję viijnk jayu ję vyit ję xyǫx.

34 Va'ajts xa miitse'e xnu̱jávada jęts yą nką'ąjam ątse'e ntuk-toon jętse'e jyę̨ji juu' ątse'e xka'ijtji jęts juu' ve'e ka'ijtu̱xju̱du ąts ję nmujatyoo'da.

35 Ve'emam xa ąts miitse'e ntukyak'ixpąkta jętse'e ję jayu tyónu̱t jętse'e yakputąkadat pąn pąn jatye'e katih'ijtu̱xju̱dup, jętse'e yakjaa'myę́tsu̱t juu' ve'e ję Mąją Vintsąn Jesús kyǫjts ku ve'e vyaajñ: “Nu̱yojk tse'e ję xǫǫndu̱k jǫǫt njayę̨jpumda ku ve'e ję jayu nmǫ'yumda juu' jęts ka'a ve'e ku ve'e ję jayu juu' xmǫ'yumda.”

36 Ku ve'e ve'em vyankujx, van'it tse'e kyoxkténidi je Pablo
jets nujom je'eda, jetse'e chapkojtsti.
37 Ooy tse'e anañujoma dutunnuyaaxti je Pablo, jetse'e
dutseee'ndi, jetse'e dutsoo'kxti,
38 ooy tse'e tyuntsaachvinmapyajkti kux ve'eme'e
ña'muxjada jets ka'a ve'e du'uk'íxtinit yaja naxviijn. Van'it
tse'e ojts dunasvo'vidini joma ve'e je barco.

21

Ku je Pablo ñujkx jep Jerusalén

1 Ku aatse'e nmasaak je jaanchja'vivatajk jem Mileto,
van'itts aatse'e nnujkx jem barco jootm ix jatyuv jets aatse'e
nje'y joma ve'e je it duxaaja Cos. Je ku'óxitts aatse'e nje'y jem
Rodas. Jemts aatse'e ntsaa'n jets aatse'e Pátara nnujkx.
2 Jemts aatse'e Pátara mpaaty to'k je barco juu' ve'e jem
fenícaait y'it jootm tso najkxp, je'ets aatse'e xyaknajkx.
3 Mpaa'najxts aatse'e jem Chipre, anajts aats je'e ve'e
nmasaak, jets aatse'e nnujkx jem siiriait y'it jootm. Jemts
aatse'e nje'y tiirovit kyajpun kajxm, je'e kajx ku ve'e jem je
barco je tsum dumaso'okut.
4 Van'itts aatse'e n'ixti je utsta je ajchta maat je utsta je
tsa'ada juu' ve'e jem, je'ets aatse'e nmaattsuunidu vuxtojtuk
xaaj. Ax je'eda tse'e je Espíritu Santo kajx dunuujmidu je
Pablo jets ka'a ve'e ñajkxut jem Jerusalén.
5 Ku ve'e ñajxy je vuxtojtuk xaaj, tsoo'nnuts aatse'e. Nujom
je jaanchja'vivatajk maat je y'ónukta je ñuda'axta, je'ets
aatse'e ojts xnasvo'vidini jem kajpun pa'am. Jemts aatse'e
nkoxkteni jets aatse'e ntsapkajts.
6 Van'itts aatse'e xnuujmidini:
—Dioose'e mmaadajadap.
Jets aatse'e n'atsoovdinuva:
—Nay ve'empa miitsta, Dios maate'e mtaandini.
Van'itts aatse'e jem barco jootm ntajki jets je'e ve'e vyimpi-
jttini jem tyak'am.
7 Van'itts aatse'e ntsaa'n jem Tiro jets aatse'e nje'y jem
Tolemaida. Ku aatse'e je barco ntukvaach, van'itts aatse'e
nkojtspaa'kx je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada juu' ve'e
jemda, jets aatse'e nmaatxanajxti.
8 Je ku'óxitts aatse'e ntsoo'nnuva jets aatse'e nje'y jem
cesaréait kyajpun kajxm. Jemts aatse'e nnujkx je Felipe
tyak'am, to'k je'e ve'e juu' ve'e je jayu duvaajnjip je oy kats
je oy ayook, je'e ve'e nuto'k je nuvuxtojtuk yaa'tyajkta juu'
ve'e yakvinkoondu jetse'e duputákadat je kukátsivada. Jemts
aatse'e nmataajñ.

9 Jẹ Felipe, nu̱maktaaxk tse'e jẹ ña̱a̱x, tum kiixu̱ta̱'a̱x jẹ'ẹ̱
ve'eda, jẹ'ẹ̱ tse'e du̱ko̱jtsnajxtup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook.
10 Ku a̱a̱tse'e mẹjtsk toojk xa̱a̱j jẹm nve'na, van'it tse'e jyẹ'y
to'k jẹ Nte'yam jẹ y'ayook ko̱jtsnajxpa, Agabo jẹ'ẹ̱ ve'e xya̱a̱j,
jẹmts jẹ'ẹ̱ ve'e Judea cha̱a̱'n.
11 Jẹ'ẹ̱ts a̱a̱tse'e o̱jts xku'ix. Van'it tse'e du̱ka̱a̱jn jẹ Pablo
jẹ tyiintsóm jẹtse'e ñatyukka̱tsoojmji ñatyukpaktsoojmji. Van'it
tse'e vyaajñ:
—Ve'em xa ve'e vya'añ jẹ Espíritu Santo jẹts jẹme'e
Jerusalén jẹ israeejlit jáyuda jidu̱'u̱m du̱tsómdat pa̱n pa̱n
ya̱'a̱ ve'e jyẹ'ẹ̱ ya̱ tiintsóm, jẹtse'e jẹm jẹ viijnk jayu kya̱'m
du̱pá̱mdat.
12 Kuts a̱a̱tse'e n'amo̱tunajxy, van'itts a̱a̱tse'e jẹ Pablo
nmunoo'kxtk jẹts ka'a ve'e ña̱jkxu̱t jẹm Jerusalén.
Munoo'kxtkju̱duva tse'e jẹ cesaréait jayu.
13 Ax jidu̱'u̱m tse'e jẹ Pablo y'atsa̱a̱jv:
—¿Tya̱jxse'e mya'axta jẹts a̱tse'e xyaktsaachvin-
mapya̱kuva'anda? Pa̱n vaamp xa ve'e jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesús, nnayja'vijinupts a̱tse'e jẹts a̱tse'e n'o̱o̱'ku̱t jẹ'ẹ̱ ka̱jx
jẹm Jerusalén, ka ko̱ojyape'e jẹts a̱tse'e nyaktsómu̱t jẹ'ẹ̱ ka̱jx.
14 Ax kuts a̱a̱tse'e xka'o̱'yixju̱ jẹts a̱a̱tse'e nnaxkó̱tsu̱t,
van'itts a̱a̱tse'e nmaso̱o̱kni. Jidu̱'u̱mts a̱a̱tse'e nvaajñ:
—Va'an ve'em du̱tunju̱ pa̱n vintso̱ ve'e jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
du̱tsa̱k.
15 Van'itts a̱a̱tse'e nnay'apa̱a̱jmtkiji jẹts a̱a̱tse'e nnu̱jkx jẹm
Jerusalén.
16 Xmujatyoo'iduts a̱a̱tse'e jẹ cesaréait jaanchja'vivada jẹm
jẹ Mnasón tya̱k'am paat, chípreit yaa'tya̱jk jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e
jékani du̱jaanchja'vi'ukvaan jẹ Jesucristo, jẹ'ẹ̱ts a̱a̱tse'e xyak-
matánup.

Ku jẹ Pablo o̱jts du̱ku'ix jẹ Santiago

17 Ku a̱a̱tse'e njẹ'y jẹm Jerusalén, va'ajts xo̱o̱jntkpts a̱a̱tse'e
jẹ uts jẹ ajch ma̱a̱t jẹ uts jẹ tsa̱'a̱ xkuva̱jkti.
18 Jẹ ku'óxitts a̱a̱tse'e jẹ Pablo o̱jts ntukma̱a̱tku'íx jẹ Santiago,
jẹmpa tse'e vyẹ'nada nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱vinténidup
jẹ jaanchja'vivata̱jk jẹm Jerusalén.
19 Van'it tse'e jẹ Pablo kyo̱jtspo̱o̱'kxjidi jẹtse'e tyukmumaa-
jntykjidi ti jatye'e jẹ Nte'yam tyoon jẹ'ẹ̱ ka̱jx joma ve'e ka jẹ
israeejlit jáyuvapta.
20 Ku ve'e du̱'amo̱tunajxti, yakmájidu yakjaanchiduts jẹ'ẹ̱
ve'e jẹ Nte'yam. Van'it tse'e jẹ Pablo du̱nu̱u̱jmidi:
—M'ixp xa mitse'e jẹts miijl ámani ve'e jẹ israeejlit jáyuda
juu' ve'e du̱jaanchja'vidup jẹ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo,
ax nu̱jom tse'e vya'anda jẹts tun vinko̱pk jẹ'ẹ̱ ve'e jẹtse'e
yakkutyónu̱t jẹ Moisés jẹ pyava'nu̱n.

21 Tą tse'e ję kąts dụmǫ́tuda jętsję'ę mitse'e mtuk'ixp ję israeejlit jáyuda juu' ve'e tsụụnidup joma ve'e dụka'itjǫǫtmada, ve'eme'e xnụụjma jętska'a ve'e dụmąjąpą́mdat juu' ve'e ję Moisés pyavaan, ka'a ve'e dụpąąjmjadat ję ixta'nụn ję y'ónụkta, jętsni ka'a ve'e dụtóndat ax jo'n ję israeejlit jayu ję kyostuumbreda.

22 ¿Tise'e yaktónup? Nay'amókajadap xa n'ite'e ję nụmay jayu ku ve'e dụmǫ́tudat jętsyaja mitse'e tụmje'ya.

23 Nụyojk ǫy xa yą'ą ve'e xtónụt. Jęja xa ve'e yaja ąąts mąąt nụmaktaaxk ję yaa'tyąjk juu' ve'e ję vaandụk dụpąąmdu ję Nte'yam mąąt.

24 Mąątnąjkxtats n'it jętse'e xmąątnaajkva'atsjadat. Mits tse'e mkujóyup ję tą́nụk jętsjuu' jatye'e tsǫjkjup jętse'e yakyǫ́xụt jęp mąją tsaptụjkp, ve'em tse'e y'ǫ'yixjadat jętse'e yakkukęę'pxtat. Pąn mtuump tse'e ve'em, van'it tse'e ję israeejlit jayu dụnụjávadat jętska'a mitse'e ve'em mjátụka ax jo'n ję kąts dụmǫ́tuda, ję'ę ve'e jętsviinme'e xkutyún juu' ve'e ję Moisés pyavaan.

25 Ax pąn pąn jaty tse'e ka ję israeejlit jáyuvap juu' ve'e ję Jesucristo dụjaanchja'vidup, nnụja'yiduts ąątse'e jętska'a ję'ę ve'e dụtivinmáydat, ję'ęjyji ve'e tyóndap jętse'e dụkąją'kxtat juu' ve'e yaktukvintsą'kidup juu' ve'e ka ję Nte'yamap, jętse'e dụkąją'kxtat ję nụụ'pụn, jętse'e dụkąją'kxtuvat ję tą́nụk tsu'uts juu' ve'e yuktsum'ǫǫ'kp, jętse'e ni pąna ję kąts dụkatukmąątjayę́ptat ję yaa'y ję tą'ąx juu' ve'e ka pụ́kap jyayęjptup.

Ku ję Pablo yakmajch jęp mąją tsaptụjkp

26 Van'it tse'e ję Pablo dụmąątnụjkx ję nụmaktaaxk yaa'tyąjkta. Ję ku'óxit tse'e dụmąątnaajkvats'ukvaajnjidi. Van'it tse'e tyąjki jęp mąją tsaptụjkp jętse'e dụ'avánat vin'ite'e kyuką́xat ję xąąj ku ve'e ñaajkva'atsjada, ję'ę ve'e ku ve'e ję yąx dụpą́mdat kąkję'ę.

27 Ax kąxuvaannup tse'e ję vuxtojtụk xąąj vye'na ku ve'e ñaajkva'atsjada, van'it tse'e ję israeejlit jáyuda juu' ve'e jęm ásiait y'it jǫǫtm tsǫǫ'ndu, ję'ę tse'e dụ'ixtu ję Pablo jęp mąją tsaptụjkp. Van'it tse'e nụjom ję jayu dụyakyoojmụkti dụyak'ajxụkti, ję'ę tse'e ję Pablo dụmajtstu

28 jętse'e mąkk vyaandi:

—¡Israeejlit jáyuda, putą́kada ąąts! Yą'ą xa ve'e ję yaa'tyąjk juu' ve'e nụjom ję it dụtukvittp jętse'e ję nụmay jayu dụyak'ixpụk, ve'em tse'e dụtuk'ix juu' ve'e kyapaatyp kyah'akęęguip mąąt ję jaanchja'vin juu' ụụ'me'e njayęjpumdup, ni ka'ats ję'ę ve'e dụpaatpa dụ'akęęguiva mąąt ję Moisés ję pyava'nụn ukpụ ję vintsą'kin juu' ve'e nmǫ'yumdup yą mąją tsaptąjk. Ax ka ję'ęjyap tse'e, tą xa

ve'e dụyaktạjkiva yaja mạjạ tsaptụjk pạn pạn jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e tụdụyakvintsạ'kintọ́ki yạ it.

29 Jẹ̱'ẹ̱ kạjxe'e ve'em vyaandi kụx y'ixtu ve'e jẹ̱ Pablo ku ve'e jẹ̱m kajpụn jọọtm dụmạạtve'na jẹ̱ Tróf*imo*, to'k jẹ̱ éf*esovit* jayu. Ve'em tse'e vyinmaaydi jẹ̱ts jẹ̱ Pablo ve'e yaktạjkiju jẹ̱p mạjạ tsaptụjkp.

30 Ku ve'e yoojmụkti y'ajxụkti nụjom jẹ̱ jayu, van'it tse'e noomp jẹ̱ Pablo dụnụnạjkxti. Van'it tse'e dụmajtsti jẹ̱tse'e dụvạạ'mpítsumdini jẹ̱p mạjạ tsaptụjkp. Ku tse'e dụvạạ'mpítsumdi, van'it tse'e jẹ̱ tsaptạjk dụyak'atojkti.

31 Yak'ọọ'kuvaandinup tse'e vye'na ku ve'e jẹ̱ kạts dụmọtu jẹ̱ tojpa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip nụmiijl jẹ̱ tojpatạjk jẹ̱ts yoojmụktup ajxụktupe'e nụjom jẹ̱ jayu jẹ̱m Jerusalén.

32 Van'it tse'e dụyaknay'amojkijidi jẹ̱ tyojpada jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱da pạn pạn jatye'e dụnụvintsạ́nidup nụmọ́kupx jaty jẹ̱ tojpatạjkta, jẹ̱tse'e noomp ñạjkxti joma ve'e jẹ̱ jáyuda. Ku tse'e jẹ̱ jayu dụ'ix jẹ̱ tojpa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip nụmiijl jẹ̱ tojpatạjk mạạt jẹ̱ tyojpada, van'it tse'e dụtsii'k'atụ́vidi jẹ̱ Pablo.

33 Van'it tse'e jẹ̱ tojpatạjk jẹ̱ vyintsạ́n jẹ̱ Pablo dụvinkunạjkxi jẹ̱tse'e dụyakjamyajtsji, jẹ̱tse'e dụyakjachoojmji mẹ̱jtsk jẹ̱ cadena mạạt. Van'it tse'e dụ'amọtutụvi pạn pạne'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ts pạn ti ve'e tụdụtún.

34 Ax mạkk tse'e jẹ̱ jayu kyọtsta, kọjtsp tse'e to'k kọjtsp tse'e jado'k, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e kya'ọ'yixjụ jẹ̱ tojpatạjk jẹ̱ vyintsạ́n jẹ̱tse'e juu' dụvinmọ́tuvụt. Van'it tse'e jẹ̱ Pablo dụyakjapyavijtsji joma ve'e jẹ̱ tojpa chạạnada.

35 Ku ve'e jyẹ̱'ydi joma ve'e jẹ̱ escalera, van'it tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ tojpa pyatsạạjmjidi kụx yak'ọọ'kuvaajnjupe'e jẹ̱ nụmay jáyuda.

36 Jidụ'ụm tse'e mạkk vyaandi:

—¡Va'an dụ'ạạ'kụ!

Ku jẹ̱ Pablo ñakyukọjtsji jẹ̱ja jẹ̱ nụmay jayu vyinkujk

37 Ku ve'e jẹ̱ Pablo dụyaktạkavaandi jẹ̱p joma ve'e jẹ̱ tojpa chạạnada, van'it tse'e dụnụụjmi jẹ̱ tojpa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip nụmiijl jẹ̱ tojpatạjk:

—¿Nvaat ạ̱ts mitse'e nmukọ́tsụt?

Van'it tse'e jẹ̱ tojpatạjk jẹ̱ vyintsạ́n y'atsọọjvji:

—¿Tis, mkạjtsp mitse'e jẹ̱ griego aaj?

38 ¿Ka jẹ̱'ẹ̱p mitse'e to'k jẹ̱ egíptovit jayu juu' ve'e jẹ̱ jayu dụyakpojtụk jẹ̱tse'e nụmaktaaxk miijl jẹ̱ yakjayu'ọọ'kpa dụyaknụjkx joma ve'e jẹ̱ jayu kyatsụụna?

39 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo y'atsạạjv:

—Israeejlit jayu xa ạ̱tse'e, jẹ̱m ạ̱tse'e Tarso nkukajpụna, ñụmạ́jip tse'e jẹ̱ kajpụn jẹ̱m cilíciait y'it jọọtm. Toojnjik ạ̱ts to'k aaj jẹ̱ maa'yụn jẹ̱ts ạ̱tse'e yạ jayu dụmukọtsta.

40 Masǫǫkju tse'e jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n. Ténip tse'e jẹ
Pablo vye'na jeja escalera kụjx, van'it tse'e jẹ kyạ'ạj mạạt jẹ
nụmay jayu dụyak'amạ't. Ku tse'e y'amǫ'tkạjxti, van'it tse'e
dụtukmukạjts jẹ hebreo aaj. Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmi:

22

1 —Nmu'israeejlit jáyuda, mǘjit jayutạjkta, amǫtunaxta juu'
ạtse'e nkǫtsuvaampy.
2 Ku ve'e dụ'amǫtunajxti jẹts jẹ hebreo aaj ve'e
myukǫ́tsjada, jaa'k'amǫ'ttu tse'e. Van'it tse'e jẹ Pablo
jyaa'kvaajñ:
3 —Israeejlit jayu xa ạtse'e. Jẹm ạtse'e Tarso nke'x, jẹm
cilíciait y'it jǫǫtm. Ax yájats ạtse'e Jerusalén tụnyee'k, jẹ
Gamaliel ạtse'e xyak'ixpạjk, ve'em ạtse'e pu'ukam xtuk'ix
xtuknụja'vi jẹ njụjpit jáyuvamda jẹ pyava'nụn. To'k aaj to'k
jǫǫt ạtse'e jẹ Nte'yam nmutún nmupụk, ve'em ax jo'n miitsta
ụxyam jẹ Nte'yam xmutonda xmupạkta jo'n.
4 Njomtoondup ntitoondup xa ạtse'e y'ijt pạn pạn jatye'e jẹ
Jesús dụjaanchja'vidup jẹts ạtse'e n'ix vintsǫ ve'e y'ǫǫ'ktat.
Nyakjamyajtsjụduts ạtse'e jẹ yaa'tyạjk jẹts jẹ tạ'ạxtạjk, jẹts
ạtse'e nyakjapyoxụntạkpạạjmjidi.
5 Jẹ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta jẹts
nụjom jẹ jáyuda juu' ve'e dụnụmájiduvap jẹp tsaptụjkp,
ñụja'vidupts jẹ'ẹ ve'e ǫy jẹts jẹ'ẹ ạtse'e xmǫǫydu jẹ nạk jẹts
ạtse'e ntukkạtạ́kadat jẹ nmu'israeejlit jáyuvamda juu' ve'e
tsụụnidup jẹm damaascovit kyajpụn kạjxm. Jẹ'ẹ ạtse'e jẹm
nạjkx n'íxtada pạn pạn jatye'e jẹ Jesús dụjaanchja'vidup jẹts
ạtse'e kụnyakmẹjtsti yaja Jerusalén jẹtse'e kụchaachpaatti.

Ku jẹ Pablo dụmaajntyk vintsǫ ve'e jẹ Jesucristo
dụjaanchja'vi'ukvaajñ
(Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 'Ax jẹmts ạtse'e n'uknụnụjkx vye'na, jẹẹna tse'e too'
aajy, jẹ damaascovit kajpụn mutạ́mani, kujk xạạj jo'n,
van'itts ạtse'e tun to'mayji jẹ tsapjǫǫtmit ajajtk ǫǫy xtunnụjaj
xtunnụtụ'kx.
7 Van'itts ạtse'e nnaxvipp jẹts ạtse'e n'amǫtunajxy to'k jẹ ay-
ook juu' ve'e vaan: "Saulo, Saulo, ¿tyạjxts ạtse'e xtso'oxpụ́k?"
8 Van'itts ạtse'e n'amǫtutụvi: "¿Pạnts mitse'e?" Van'it tse'e
y'atsạạjv: "Jẹ Jesús xa ạtse'e, jẹ nazarétit jayu juu' ve'e
mtuntso'oxpụjkp." Jidụ'ụmts ạtse'e xnụụjmi.
9 Jẹ'ẹda juu' ạtse'e nmạạtve'nidup, y'íxtuts jẹ'ẹ ve'e ku ạtse'e
ǫǫy xtunnụjaj xtunnụtụ'kx, jẹtse'e chạ'kidi, ax ka'a tse'e
dụvinmǫ́tudi jẹ ayook juu' ạtse'e xtukmukǫjts.
10 Van'itts ạtse'e nvaajñ: "¿Tis ạtse'e ntónup?, Mạjạ Vintsạ́n."
Van'itts ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n xnụụjmi: "Pojtụkụ jẹts nạjkxụ

jẹm Damasco, jẹm tse'e myakvaajnjat nụjom pạn ti ve'e mtónup.”
11 Xyakviintsits ạtse'e ku ạtse'e jẹ ajajtk n'ix, jẹ'ẹ kạjxts
ạtse'e xmajtsti jẹ nmujatyoo' yam ạts nkạ'm jẹts ạtse'e pavits
xyaknạjkxti jẹm Damasco.
12 ’Ẹm tse'e vye'na to'k jẹ jayu juu' ve'e Ananías dụxạạj,
vyinja'vip vyintsạ'kipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam ax jo'n jẹ Moisés
jẹ pyava'nụn vya'añ, ọñụkọjtsijidupts jẹ'ẹ ve'e nụjom jẹ jáyuda
juu' ve'e tsụụnidup jẹm Damasco.
13 Jẹ Ananíasts ạtse'e ọjts xku'ix. Ku ve'e jyẹ'y, van'itts ạtse'e
xnụụjmi: “Uts Saulo, vin'ixpạjknuva.” Tun játyjits ạtse'e
nvin'íxnuva jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e n'ix.
14 Van'itts ạtse'e xnụụjmi: “Jẹ Nte'yam, juu' ve'e jẹ
njụjpit jáyuvamda vyinja'vidup vyintsạ'kidup y'ijt, jẹ'ẹ tse'e
mvinkọọjnju jẹtse'e x'íxụt jẹ Jesús, tụv jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuvin jẹ
jyoojntykin, jẹtse'e x'amọtunáxụt ku ve'e viinm kyọ́tsụt.
15 Mpạajmjap mits jẹ'ẹ ve'e jẹ tụvạkọjtsụn jẹ'ẹ kạjx jẹja
nụjom jẹ jayu vyinkujk, jẹtse'e x'avánat juu' ve'e tụx'ix
tụxmọtu.
16 ¿Ax tits mitse'e m'a'ixp? Pojtụkụ jẹts nạpẹtụ, amọ́tuvụ jẹ
Nte'yam jẹtse'e jẹ mtọkin mtuknụvaatsjinit.”

Ku jẹ Pablo dụ'ava'ni vintsọ ve'e yaktuknụkejx pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap

17 ’Ku ạtse'e nvimpijt yaja Jerusalén, tsapkọjtspts ạtse'e
nve'na jẹp mạjạ tsaptụjkp,
18 jẹts ạtse'e xyak'ix jẹ Mạjạ Vintsạ́n, jẹts ạtse'e xnụụjmi:
“Jatyji ve'e mpítsumụt yaja Jerusalén, ka'a ve'e yaja jẹ jayu
dụmạjạpạ́mdat juu' ve'e mkạjtsp ạts kạjx.”
19 Van'itts ạtse'e nnụụjmi: “Mạjạ Vintsạ́n, ọy xa yạ'ạ ve'e
dụnụjávada jẹts nạjkxp ạtse'e n'ijt jẹp tsaptụjkp, jẹts ạtse'e
nyakjamyátsjada pạn pạn jaty mitse'e mjaanchja'vijidup, jẹts
ạtse'e nyakjapyoxụntạkpạ́mjada, jẹts ạtse'e nyakjavyọ́pjada.
20 Ku ve'e jẹ Esteban y'ạạ'k, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ tụvạkọjtsụn
dụpạạm mits kạjx jẹja jẹ nụmay jayu vyinkujk, jẹmts ạtse'e
nté́niva vye'na, n'ọyja'vits ạtse'e ku ve'e dụyak'ọọ'kti, ạts tse'e
n'ix'ijt jẹ vyitta pạn pạn jatye'e dụyak'ọọ'ktu.”
21 Ax jidụ'ụmts ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n xnụụjmi: “Nạjkxụ,
ntuknụkẹ́xtapts ạts mitse'e pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit
jáyuvap.”

Ku jẹ Pablo jẹm jẹ tojpa kyạ'm tyaajñ

22 Jẹ vaatji tse'e jẹ Pablo yak'amọtunajxy. Van'it tse'e mạkk
vyaandinuva:
—¡Va'an dụ'ạạ'kụ! ¡Ka'a xa ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga jẹtse'e
y'ukjoojntykinit!

23 Mąkk tse'e jyaa'kkǫjtsti, jętse'e ję vyit dụjęęndi jętse'e
dụ'ǫjtkti, jętse'e ję naax dụtsajvinvąjti jętse'e jyąjk, kụx mąkk
ąą'ke'e dụtunmu'ę́kjada ję Pablo.
24 Van'it tse'e ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmiijl ję
tojpatąjk, ję'ę tse'e dụyakjatyąjkiju ję Pablo jęp joma ve'e ję
tojpa chąąnada. Jęp tse'e dụ'ukyakjavyǫpuvaajnji kụx ję'ę
ve'e chǫjk jętse'e ję Pablo dụ'avánat pąn tyąjxe'e ję nụmay
jayu mąkk vyaandi, pąn tyąjxe'e mąkk cho'oxpą́kjada.
25 Tsúmani tse'e ję Pablo vye'na jętse'e yakvǫ́pụt, van'it
tse'e dụnụụjmi ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmǫ́kupx ję
tojpatąjk:
—¿Yakjajtype'e ję pava'nụn jętse'e xvǫ́ptat to'k ję rómait jayu
pąn ka'anume'e yaktǫkimpayǫ'ǫy?
26 Ku ve'e dụ'amǫtunajxy ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip
nụmǫ́kupx ję tojpatąjk, van'it tse'e ǫjts dụvaajñja ję tojpa
juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmiijl ję tojpatąjk. Jidụ'ụm tse'e
dụnụụjmi:
—Tun ixụ juu' ve'e mtonuvaampy, kụx rómait jáyudam xa
yą'ą ve'e yą yaa'tyąjk.
27 Van'it tse'e ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmiijl ję
tojpatąjk, ję'ę tse'e dụnụnąjkx ję Pablo jętse'e dụ'amǫtutụvi:
—¿Tyúvame'e jęts rómait jayu mitse'e?
Van'it tse'e ję Pablo y'atsąąjv:
—Ję'ę xa ątse'e.
28 Van'it tse'e ję tojpa vyaannuva:
—Va'ajts tsǫ́vax xa ątse'e xpítsumji jęts ątse'e nromaitjáyuva.
Van'it tse'e ję Pablo y'atsąąjv:
—Ję nkę'xtkụn kąjxts ątse'e rómait jayu.
29 Van'it tse'e dụvinva'kvaatsti ję'ędą pąn pąn jatye'e
ję Pablo dụ'ukvǫpuvaandu; tsą'ki tse'e ję tojpa juu' ve'e
dụnụvintsą́nip nụmiijl ję tojpatąjk ku ve'e dụnụja'vi jęts
rómait jayu ję'ę ve'e ję Pablo jęts ję'ę ve'e dụyakjachoojmju.

Ku ję Pablo dụvinteni pąn pąn jatye'e dụnụmą́jidup jęp tsaptụjkp

30 Ję ku'óxit tse'e ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmiijl
ję tojpatąjk, ję'ę tse'e dụyakjamyukę́jiju ję Pablo kụx ję'ę
ve'e ñụjavavaampy pąn ti ve'e yaktukkumajtsip. Ję'ę kąjx
tse'e dụyaknay'amojkiji ję tee' ję ñụvintsąntąjk mąąt nụjom
pąn pąn jatye'e dụnụmą́jiduvap jęp tsaptụjkp. Van'it tse'e
ję Pablo dụyakjapyítsumji joma ve'e ję tojpa chąąnada jętse'e
dụyakjañąjkxji jęja ję tsaptụjkpit jayu vyinkujkta.

23

1 Van'it tse'e ję Pablo dụvin'ix ję'ędą pąn pąn jatye'e
dụnụmą́jidup jęp tsaptụjkp, jętse'e dụnụụjmidi:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a ạtse'e ti nnatyukjávaja jẹja jẹ̱ Nte'yam vyinkujk ụxyam paat.

2 Van'it tse'e jẹ tee' Ananías juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ̱ tee'tạjkta, jẹ'ẹ̱ tse'e dụtukpavaan pạn pạn jatye'e jẹ̱ Pablo paa'ténijidup jẹtse'e dụ'akupạ'kxadat.

3 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo y'atsạạjv:

—¡Jẹ̱ Nte'yam xa mitse'e myaktsaachpaa'tjup! Ve'em xa mitse'e ax jo'n to'k jẹ̱ ne'ev juu' ve'e pọọ̱'p, ka'a tse'e kye'ex pạn ti ve'e jẹp akujkp. ¿Jẹ'ẹ̱ kạjx mits jẹ'ẹ̱ ve'e mtsụụna jẹtse'e mnatyijjụ jẹts ạtse'e xtọ̱kimpayọ̱'ọyụt ax jo'n jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụn? ¿Ax tyạjxts ạtse'e xyakjay'akupạ'kxava'añjụ?, ka'a xa ve'e ve'em pyụma jẹp jẹ̱ Moisés pyava'nụn kụjxp.

4 Van'it tse'e vyaandi pạn pạn jatye'e jẹ̱ Pablo dụpaa'ténidup:

—¿Ve'eme'e xvinkọ̱jtspét yạ tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ̱ tee'tạjkta jẹtse'e jẹ̱ Nte'yam dụmutún dụmupụk?

5 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, ka'a ạtse'e nnụjava jẹts tee'dam yạ'ạ ve'e juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ̱ tee'tạjkta, kụx jidụ'ụme'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka'a tse'e xkọ̱'ọñụkọ́tsadat pạn pạn jatye'e myakkutojkụxjụdup.”

6 Van'it tse'e jẹ̱ Pablo jẹ̱ nụja'vin dụpụjk jẹts jẹme'e juu' ve'e jẹ̱ saduceotạjk jẹts jẹme'e juu' ve'e jẹ̱ fariseotạjk, jẹ'ẹ̱ kạjx tse'e jidụ'ụm mạkk vyaajñ:

—Nmu'israeejlit jáyuda, fariseo xa ạtse'e, fariséovats ạtse'e jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọọj. Jẹ'ẹ̱ kạjxts ạtse'e nyaktọ̱kimpayọ̱'ọy kụx njaanchja'vip ạtse'e jẹts joojntykpạjktinuvape'e jado'k nax jẹ̱ ọọ̱'kpatạjkta.

7 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e jẹ̱ fariseotạjk jẹts jẹ̱ saduceotạjk ñakyọjtsvintsọv'ukvaajnjidi, ka'a tse'e kijpx jẹ̱ vinma'yụn dụjayẹjpti.

8 Ve'eme'e jẹ̱ saduceotạjk vya'anda jẹts ka'a ve'e jẹ̱ ọọ̱'kpatạjk y'ukjoojntykpạjktinuvat, jẹts ka'a ve'e pạn ángeles, jẹts ka'a ve'e pạn kọ̱'ọyjáyuvap; ax jẹ̱ fariseotạjkta, jyaanchja'vidupts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹts jẹme'e jẹ̱ ángeles, jẹts jẹme'e jẹ̱ kọ̱'ọyjáyuvap, jẹts joojntykpạjktinuvape'e jado'k nax jẹ̱ ọọ̱'kpatạjk.

9 Van'it tse'e mạkk ñañẹ'mjidi, jẹtse'e tyénidi jẹ̱ tsaptụjkpit yak'ixpạjkpada juu' ve'e fariséoda, jẹtse'e vyaandi:

—Ka'a xa ạạts yạ'ạ ve'e ti tọ̱kin mpaatyja. Jẹts pạn jẹ̱ ángeles ijk yạ'ạ ve'e tụmyukạtsụ, kadi jẹ̱ Nte'yam ntso'oxpạjkumda —jidụ'ụm tse'e vyaandi.

10 Ax nụyojk mạkk tse'e ñakyọjtsvintsọọjvjidi. Tsạ'kipe'e jẹ̱ tojpa juu' ve'e dụnụvintsạ́nip nụmiijl jẹ̱ tojpatạjk kụx ku ve'e jẹ̱ Pablo mạkk dụyaktsaachadat. Jẹ'ẹ̱ kạjx tse'e

dṵnṵkẹjxi jẹ tyojpatạjk jẹtse'e jẹp dṵyakpítsumdat jẹtse'e dṵyaknạjkxtinuvat joma ve'e jẹ tojpa chạạnada.
11 Jẹ tsooj tse'e jẹ Pablo yak'ixji jẹ Mạjạ Vintsạ́n, jẹtse'e ñạ'mṵxji:
—Pablo, jọt'amạja. Ve'em ax jo'n jẹ tṵvạkọjtsṵn tṵxpṵm ạts kạjx yaja Jerusalén, tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ve'em nạjkx jẹ tṵvạkọjtsṵn xpạạmpa ạts kạjx jẹm Roma.

Ku jẹ israeejlit jayu dṵ'ukkọjtsmojkti pạn vintsọ ve'e jẹ Pablo kṵdṵyak'ọọ'kti

12 Jẹ ku'óxit tse'e jẹ israeejlit jayu dṵ'ukkọjtsmojkti pạn vintsọ ve'e jẹ Pablo kṵdṵyak'ọọ'kti. Jidṵ'ṵm tse'e ñavyaajnjidi:
—Va'an jẹ Nte'yam xyaktsaachpaatumda pạn ka'yumdup ookumdupe'e ku ve'e jẹ Pablo kya'ạạ'kna.
13 Nṵvṵjxtkupx naxye'e jẹ yaa'tyạjkta juu' ve'e ve'em vaandu.
14 Van'it tse'e ọjts dṵ'ixta jẹ tee'tạjk jẹ vyintsạnda mạạt jẹ israeejlit jẹ myṵ́jit jáyuda, jẹtse'e vyaandi:
—Tạ xa ạạtse'e nva'añ jẹts ka'ajam ạạtse'e nkáyṵt n'oo'kṵt vi'name'e jẹ Pablo kya'ạạ'k. Pạn ntuumpts ạạtse'e ve'em, va'ants ạạtse'e jẹ Nte'yam xyaktsaachpaatni.
15 Nạjkxtats n'it miitse'e jẹts pạn pạn jatye'e dṵnṵmájiduvap jẹp tsaptṵjkp, nạjkxṵ x'amọ́tuda jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmiijl jẹ tojpatạjk jẹtse'e kep dṵyakmẹ́tsṵt jẹ Pablo, jẹ'ẹ ve'e mtuk'akọ́tstap jẹts mjaa'knṵjavavaandupe'e ti jẹ'ẹ ve'e tyoon. Apạạmdṵkanits ạạtse'e nvẹ'nat jẹja too' aajy jẹts ạạtse'e nyak'ọọ'kṵt.
16 To'k jẹ mix ónṵk juu' ve'e jẹ Pablo dṵ'ạ́mip jẹ tyaak kạjx, jẹ'ẹ tse'e dṵmọtu ti ve'e tyonuvaandup. Van'it tse'e ñṵjkx joma ve'e jẹ tojpa chạạnada jẹtse'e dṵvaajnji jẹ Pablo.
17 Van'it tse'e jẹ Pablo dṵnṵkẹjxi to'k jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmọ́kupx jẹ tojpatạjk, jẹtse'e dṵnṵṵjmi:
—Yaknạjkxṵ to'k aaj yạ mix ónṵk joma ve'e jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmiijl jẹ tojpatạjk, kṵx jẹpe'e juu' ve'e tyukmukọtsuvaampy.
18 Van'it tse'e jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmọ́kupx jẹ tojpatạjk, jẹ'ẹ tse'e jẹ mix ónṵk dṵmạạdi jẹtse'e dṵnṵṵjmi jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmiijl jẹ tojpatạjk:
—Jẹ Pablo juu' ve'e nmajtsumdu, jẹ'ẹts ạtse'e tṵxnṵṵjma jẹts ạtse'e yạ mix ónṵk nmạạtmínṵt kṵx jẹ́pṵke'e juu' ve'e mtukmukọtsuvaajnjup.
19 Van'it tse'e jẹ tojpa juu' ve'e dṵnṵvintsạ́nip nṵmiijl jẹ tojpatạjk, jẹ'ẹ tse'e jẹ mix ónṵk dṵmajts jẹm kyạ'm jẹtse'e apṵk dṵvạạjv, jẹtse'e dṵ'amọtutṵvi:
—¿Tits ạtse'e xtukmukọtsuvaamp?
20 Van'it tse'e jẹ mix ónṵk y'atsạạjv:

—Tą xa ve'e ję israeejlit jayu dụkǫjtsmókta jętse'e myaknąąjmat jęts kepe'e xyaknąjkxụt ję Pablo joma ve'e ñay'amókajada pąn pąn jatye'e dụnụmájidup jęp tsaptụjkp. Ax ję'ę tse'e tyuk'akǫ́tstap jęts jyaa'knụjavavaandupe'e pąn ti ve'e ję Pablo tyoon.

21 Kádits xjaanchjáva, kụx naxy ję'ę ve'e nụvụjxtkupxta ję yaa'tyąjk y'a'íxtat jęja too' aajy. Tą xa ve'e vya'anda jęts ka'ajam ję'ę ve'e kyáydat y'oo'ktat vi'name'e ję Pablo kya'ąą'k. Pąn tyoondupts ję'ę ve'e ve'em, y'amǫ́tuduts ję'ę ve'e ję Nte'yam jętse'e yaktsaachpaatjidinit. Ję'ęjyji tse'e y'a'íxtup pąn vintsǫ mitse'e mva'añ.

22 Van'it tse'e ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmiijl ję tojpatąjk, ję'ę tse'e dụpakęjxnu ję mix ónụk jętse'e dụnụụjmi jęts ni pąna ve'e dụkavaajnjat jęts tą́vani ve'e dụ'avana.

Ku ję Pablo yakpakejx jęja ję yakkutojkpa Félix vyinkujk

23 Van'it tse'e dụnụkęjxi nụmęjtsk ję tyojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nidup kąkmǫ́kupx jaty ję tojpatąjk jętse'e dụtukpavaajñ jętse'e dụ'apąąmdụkadat nụmęjtsk mǫ́kupx ję tojpada juu' ve'e tékum, nụtoogupxụk majk juu' ve'e jęm caballo ni'kxmda, jęts nụmęjtsk mǫ́kupx juu' ve'e ję lansa dụpakajptup, ve'em tse'e ñąjkxtat jęm cesaréait kyajpụn kąjxm kǫǫ'ts taaxtojtụk yaaxp.

24 Yakjay'apąąjmtkiju tse'e ję caballo juu' ve'e ję Pablo tyuktsąąnap jętse'e dụpavaajñ jętse'e mąkkątsǫts ję Pablo dụyaknąjkxtat jęja ję yakkutojkpa Félix vyinkujk.

25 Tyukmukęjxidu tse'e ję nąk juu' ve'e jidụ'ụm vaamp:

26 “Ąts, ję Claudio Lisias, nvinkukǫjtsip ąts mitse'e, ñụmájiva yakkutojkpa Félix.

27 Ję israeejlit jayu ve'e dụmajtstu yą yaa'tyąjk jętse'e dụ'ukyak'ǫǫ'kuvaandi. Ku ątse'e nnụja'vi jęts rómait jayu yą'ą ve'e, van'itts ątse'e nmąądi ję ntojpatąjk jęts ąątse'e ǫjts nyaktsą'ąk.

28 Nnụjavavaampyts ątse'e pąn ti ve'e tyukkuyak'ǫǫ'kavaandup, ję'ę kąjxts ątse'e nyaknụjkx jęja ję'ę vyinkujkta pąn pąn jatye'e dụnụmájidup jęp tsaptụjkp.

29 Ję'ędam tse'e tyuknụxą'ąidup ję kąts juu' ve'e ję'ę ję pyava'nụn kąjxta. Ax ka'a tse'e dụpaa'ty dụ'akęęga jęts yą'ą ve'e y'ǫǫ'kụt, ni ję'ę jętse'e pyoxụntąktsąąnat.

30 Nnụja'vi ątse'e jęts y'ukkǫjtsmojktu ve'e ję israeejlit jáyuda jętse'e kụdụyak'ǫǫ'kti, ję'ę kąjxts ąts mits yą'ą ve'e ntuknụkex. Tąts ąts ję'ę ve'e nnąąjmada jęts jęja ve'e mits mvinkujk nąjkx dụkǫtsta pąn ti ve'e tyuktso'oxpąjktup. Vanxụ́pjits ję'ę ve'e juu' ąts mitse'e ntuknụja'yip. Ję nnavyaa-tumjụt.”

31 Van'it tse'e jẹ tojpa dụyaknạjkxti kọọ'ts jẹ Pablo jẹm
Antípatris, ve'em ax jo'n yaktukpavaandi.
32 Jẹ ku'óxit tse'e vyimpijttini jẹ tojpatạjk juu' ve'e tékum;
pạn pạn jaty tse'e jẹm caballo ni'kxmda, jyaa'kmạạtnạjkxtu
tse'e jẹ Pablo.
33 Ku ve'e jyẹ'ydi jẹm Cesarea, van'it tse'e dụmọọydi jẹ nạk
jẹ yakkutojkpa jẹtse'e dụtukkạtạjkidi jẹ Pablo.
34 Ku ve'e jẹ yakkutojkpa jẹ nạk dụkọjtskụjx, van'it tse'e
dụ'amọtutụvi jẹ Pablo pạn jómit jayu jẹ'ẹ ve'e. Ku ve'e
dụnụja'vi jẹts cilíciait jayu jẹ'ẹ ve'e,
35 van'it tse'e dụnụụjmi:

—Van'it xa ạts mitse'e n'amọtunáxụt ku ve'e myẹ́tstat pạn
pạn jatye'e mnụxạ'ạijidup.

Van'it tse'e dụpavaajñ jẹtse'e yakpạ́mụt joma ve'e
yak'ix'ítụt jẹm tạjkm juu' ve'e ijt jẹ yakkutojkpa Herodes
jyẹ'ẹ.

24

Ku jẹ Pablo dụvinteni jẹ Félix

1 Kumugọxxạạj tse'e jẹ Ananías, jẹ tee' juu' ve'e
dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta, jẹ'ẹ tse'e jẹ'y jẹm Cesarea
mạạt jẹ israeejlit jẹ myújit jáyuda jẹts to'k jẹ kọjtstạạva juu'
ve'e Tértulo dụxạạj, jẹ'ẹ tse'e nạjkxtu jẹja jẹ yakkutojkpa
vyinkujk jẹtse'e dụnụxạ'ạadat jẹ Pablo.
2 Ku ve'e dụyakjẹ'ydi jẹ Pablo, van'it tse'e jẹ Tértulo
ñụxạ'ạiji. Jidụ'ụm tse'e dụnụụjmi jẹ Félix:

—Ñụmạ́jiva yakkutojkpa, mits kạjx xa ạạtse'e n'it ọy jọọt,
ka'a ti muvaampa ka'a ti tso'oxpạjkpa, ọy tse'e ntsụụnimda
kụxe'e ạạts xyakkutujkja jẹ vijin jẹ kẹjụn mạạt.
3 Ñụmạ́jiva Félix, ọọyts ạạtse'e ntunkẹjxtụk yạ maa'yụn juu'
ạạts mitse'e xtoojnjip.
4 Ax ka'ats ạts mitse'e nyak'atanuva'añ jek, jẹ'ẹ kạjxts
ạạts mitse'e nmunoo'kxtụk jẹts ạạtse'e to'k mẹjtsk aaj
xkạts'amọtunáxụt.
5 Ve'em ạạtse'e mpaa'ty jẹts yaknacho'oxpạjkjup yạ'ạ ve'e
jẹ jayu. Nụjom pạn vinxụpe'e jẹ it jẹ naax joma ve'e jẹ israee-
jlit jayu chạạnada, ve'em tse'e jẹ jayu dụyaknapyạjkva'kxyjụ,
ñụkuvajkip tse'e jẹ jáyuda juu' ve'e yaktijtup nazarétit jáyuda.
6 Y'ukyakvintsạ'kintọkiyuvaan tse'e jẹ mạjạ tsaptạjk, jẹ'ẹ
kạjxts ạạtse'e nmajch jẹts ạạtse'e ntọkimpayọ'ọyụt ax jo'n
ạạts jẹ mpava'nụn vya'añ.
7 Ax jẹ tojpa juu' ve'e Lisias dụxạạj, juu' ve'e dụnụvintsạ́nip
nụmiijl jẹ tojpatạjk, jẹ'ẹ tse'e dụtuktạjki jẹts ạạtse'e akẹẹ'y
xpạjkji,

8 jẹtse'e vyaajñ jẹts pạn pạn jaty ạạts yạ'ạ ve'e nnụxạ'ạip, jẹts yaja ạạtse'e nmẹ́tsụt mits mvinkujk. Viinm tse'e m'ọ'yixjụ jẹtse'e x'amọtutụ́vat, ve'em tse'e xnụjávat jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e juu' ạạtse'e ntuknụxạ'ạip.

9 Jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e jẹm ve'nidup, ñụkọjtspẹjttu tse'e jẹ Tértulo jẹ y'ayook, ve'eme'e vyaandi jẹts ve'emam jẹ'ẹ ve'e.

10 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa jẹ Pablo dụtukvinja'vi jẹtse'e kyọ́tsụt. Van'it tse'e jẹ Pablo vyaajñ:

—N'ọyja'vip ạtse'e jẹts ạtse'e nnakyukọ́tsjụt yaja mits mvinkujk, kụx nmụja'vinup ạtse'e jẹts may joojntani mitse'e myakkutojkpatsụụna yaja naxkụjx kajpụn kụjx.

11 Pạn mtsạjkp, m'ọ'yixjupts mitse'e jẹtse'e xnụjávat jẹts ụxyaanume'e makmẹjtsk xạạj y'it ạtse'e nje'ya jẹm Jerusalén, jẹ Nte'yam ạtse'e nvinjavavaan nvintsạ'ạgavaan,

12 ka'ats ạtse'e pạn nmạạtnakyọjtsvintsọọjvji, ni ka'ats ạtse'e jẹ jayu nyakyoojmụk nyak'ajxụk jẹp mạjạ tsaptụjkp, ni jẹm kajpụn jọọtma.

13 Ka'a xa yạ'ạ ve'e y'ọ'yixjada jẹtse'e dụtuk'íxtat jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e xtuknụxạ'ạidup.

14 Ax juu'ts ạtse'e nkuvụjkp, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹts nvinja'vip nvintsạ'kip ạtse'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e ạạts jẹ njụjpit jayu vyinja'vidup vyintsạ'kidup y'ijt, jẹ Jesús jẹ tyoo' ạtse'e nyọ'ọy, juu' yạ'ạ ve'e tyijtup viijnk ixpạjkụn, kụx njaanchja'vip ạtse'e nụjom juu' ve'e jyatyaandu jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp jẹ Moisés jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta.

15 Ve'emts ạtse'e jẹ Nte'yam njaanchjáva ax jo'n yạ'ạda, njaanchja'vivapts ạtse'e jẹts joojntykpạjktinuvape'e jado'k nax jẹ ọọ'kpatạjkta, ve'em tse'e juu' ve'e tụv jáyuvidu joojntykidu, nay ve'empa tse'e juu' ve'e jomjáyuvidu tijáyuvidu jẹtse'e jyomjoojntykidi tyijoojntykidi.

16 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e juu' ntun vintsọ ạtse'e ti nkanatyukjávajat jẹja jẹ Nte'yam vyinkujk jẹts jẹja jẹ jayu vyinkujk.

17 ’May joojnt ạtse'e n'ijt joma viijnk it viijnk naax, van'itts ạtse'e nvimpijtnuva jẹm Jerusalén, nmọ'ọvaampyts ạtse'e jẹ ayọọva jayu jẹ putạjkin, nay ve'empats ạtse'e n'ukpạmuvaajñ jẹ yạx.

18 Jẹ'ẹts ạtse'e ntuump vye'na ku ạtse'e jẹp mạjạ tsaptụjkp xpaatti jẹ israeejlit jáyuda juu' ve'e jẹm Asia tsụụnidup, tá́vani ạtse'e nnaajkva'achjụ vye'na, ka jẹ nụmay jayu mạạtap, jẹts ka'a ve'e jẹ jayu yoojmụkti y'ajxụkti.

19 Pạn jẹp xa ve'e ạts jẹ ntọkin kụy'it, tukkạdaakjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yaja kụy'itta pạn pạn jaty ạtse'e x'ixtu jẹp mạjạ tsaptụjkp jẹts ạtse'e xnụxạ'ạadat.

20 Pa̱n je̱p tse'e a̱ts je̱ nto̱kin ku̱y'it, va'ants ya̱'a̱da juu' ve'e yájada du̱nu̱ko̱tsta pa̱n ti to̱kin a̱tse'e xpaatjidu ku a̱tse'e nve'na je̱ja je̱'e̱ vyinkujkta juu' ve'e du̱nu̱májidup je̱p tsaptu̱jkp.
21 Ukpu̱ nu̱njajtp tse'e je̱tse'e je̱m je̱ jáyuda juu' ve'e vaandup je̱ts njayejpp a̱tse'e je̱ to̱kin ku a̱tse'e ma̱kk jidu̱'u̱m nvaajñ je̱ja je̱'e̱ vyinkujkta: "Je̱'e̱ xa a̱ts miitse'e xtukto̱kimpayo̱'ydup ku̱xe'e a̱ts njaanchjáva je̱ts joojntykpa̱jktinuvape'e jado'k nax je̱ o̱o̱'kpata̱jkta."
22 Ku ve'e je̱ Félix du̱'amo̱tunajxy, van'it tse'e vyaajñ je̱ts u̱x'o̱o̱knume'e je̱ Pablo du̱jaa'kto̱kimpayo̱'o̱yu̱t, ku̱x ñu̱ja'vip je̱'e̱ ve'e o̱y vintso̱ ve'e du̱jaanchjávada pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Cristo du̱pana̱jkxtup. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Ku ve'e myé̱tsu̱t je̱ tojpata̱jk je̱ vyintsá̱n juu' ve'e Lisias du̱xa̱a̱j, van'itts a̱tse'e njaa'knu̱jávat vintso̱ ve'e ya̱ mka̱ts xyak'íxuvada.
23 Van'it tse'e je̱ Félix du̱pavaajñ to'k je̱ tojpa juu' ve'e du̱nu̱vintsá̱nip nu̱mó̱kupx je̱ tojpata̱jk je̱tse'e je̱ Pablo du̱jaa'kyakjay'ix'ítju̱t je̱tse'e du̱'itu̱mo̱'o̱t pa̱n pa̱n jatye'e mya̱a̱tnayja'vijup je̱tse'e kyu'íxju̱t je̱tse'e pyattónajat.
24 Ve̱e̱'n tse'e je̱ it ñajxy ku ve'e jye̱'y je̱ Félix ma̱a̱t je̱ ñu̱da̱'a̱x Drusila, israeejlit ta̱'a̱xta̱jk je̱'e̱ ve'e y'ijt, van'it tse'e je̱ Félix du̱nu̱kejxi je̱ Pablo je̱tse'e je̱ Pablo vya'nu̱xji vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ Jesucristo yakjaanchjáva.
25 Ku ve'e je̱ Pablo du̱'ava'ni je̱ tu̱v joojntykin, je̱ nay'akuva̱a̱'nin, je̱ts je̱ to̱kin payo̱'yu̱n juu' ve'e miinnup, tsa̱'kipa̱jk tse'e je̱ Félix je̱tse'e vyaajñ:

—Nvaatani vanxu̱p. Ku a̱tse'e je̱ tiempo njayé̱pu̱t, van'itts a̱ts mitse'e nnu̱ke̱jxinuvat.
26 Je̱'e̱ tse'e je̱ Félix cha̱jkp je̱tse'e je̱ Pablo je̱ meen myo̱'o̱ju̱t je̱tse'e du̱masO̱'o̱ku̱t, je̱'e̱ ka̱jx tse'e may nax du̱yaxtsa̱a̱jv je̱tse'e du̱jaa'kma̱a̱tnakyó̱tsju̱t.
27 Je̱'e̱ tse'e je̱ Félix cho̱jk je̱tse'e je̱ israeejlit jayu y'o̱yjávajat, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Pablo pa̱kmuk du̱yaktaajñ. Me̱jtsk joojnt tse'e ve'em je̱ it ñajxy, van'it tse'e je̱ Félix pyítsumni je̱p kyutojku̱n ja̱a̱tp je̱tse'e tya̱jki je̱ Porcio Festo.

25

Ku je̱ Pablo du̱vinteni je̱ Festo

1 Ku ve'e je̱ Festo tya̱jki yakkutojkpa, kutoojk xa̱a̱jts je̱'e̱ ve'e je̱m Cesarea cha̱a̱'n je̱tse'e ñu̱jkx je̱m Jerusalén.
2 Je̱m tse'e je̱ tee' je̱ ñu̱vintsa̱nta̱jkta je̱ts je̱ israeejlit jáyuda juu' ve'e du̱nu̱májidup, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱xa̱'a̱idinuva je̱ Pablo.

3 Jẹ'ẹ ve'e y'amǫ́tudu jẹ maa'yụn jẹtse'e jẹ Pablo dụnụkẹ́xat
jẹtse'e ñạjkxụt jẹm Jerusalén, y'ukyak'ǫǫ'kuvaandu ve'e jẹja
too' aajy.
4 Van'it tse'e jẹ Festo y'atsạạjv jẹts jẹme'e Cesarea jẹ Pablo
y'it pạkmuk jẹts viinme'e jẹ Festo ñạjkxụt jẹm.
5 Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Miitsta, pạn pạn jatye'e yakkutojktup, kijpx tse'e
nja'mdat jẹm Cesarea. Pạn jyayejppe'e jẹ yaa'tyạjk
jẹ tǫkin, m'ǫ'yixjadapts miitse'e jẹtse'e jẹm jẹ tyǫkin
xyaknụkẹ'xnatạ́kadat.
6 Toodojtụk uk majk xạạj jo'n tse'e jẹ Festo y'ijt jẹm
Jerusalén, van'it tse'e vyimpijtnuva jẹm Cesarea. Jẹ ku'óxit
tse'e y'ạjxtk joma ve'e yakkutuk jẹtse'e jẹ Pablo dụnụkẹjxi.
7 Ku ve'e jẹ Pablo tyạjki, van'it tse'e ñaajktạ́mijidi jẹ
israeejlit jáyuda juu' ve'e jẹm Jerusalén tsǫǫ'ndu jẹtse'e
mạkk tyuknụxạ'ạijidi may viijn, ka'a tse'e tii ti ve'e
tyuktǫkimpạ́mdap.
8 Jidụ'ụm tse'e jẹ Pablo ñakyukạtsjụ:
—Ka'a xa ạtse'e ti tǫkin ntun. Ka'a ạtse'e nyakvintsạ'kintǫ́ki
jẹ israeejlit jayu jẹ pyava'nụn jẹts ka'ava jẹ mạjạ tsaptạjk, ni
jẹ rómait yakkutojkpa.
9 Jẹ'ẹ tse'e jẹ Festo chạjkp jẹtse'e jẹ israeejlit jayu dụ'ǫyjávat
vintsǫ jẹ'ẹ ve'e juu' dụtún, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụ'amǫtutụvi jẹ
Pablo:
—¿Mtsạjkpe'e jẹtse'e mnạjkxụt jẹm Jerusalén jẹts ạts mitse'e
jẹm ntǫkimpayǫ'ǫyụt?
10 Van'it tse'e jẹ Pablo y'atsạạjv:
—Yaja xa ve'e dụtsạk jẹts ạtse'e nyaktǫkimpayǫ'ǫyụt
joma ve'e jẹ rómait yakkutojkpa tyǫkimpayǫ'ǫy, ka jẹ́mạp
Jerusalén. Ǫy xa mitse'e xnụjava jẹts ka'a ạtse'e nmutǫkintún
jẹ israeejlit jayu.
11 Pạn jẹp xa ve'e ạts jẹ ntǫkin kụy'it juu' ve'e jẹ ǫǫ'kụn
dụvinmajtsjup, nvaatts ạtse'e n'ǫǫ'kụt; ax pạn taayts
jẹ'ẹ ve'e juu' ạts yạ'ạ ve'e xtuknụxạ'ạidup, ni pạna tse'e
kyatukkạda'akyjụ jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e xtukkạtạ́kadat. Jẹ'ẹ
ạtse'e n'amǫ́tup jẹts ạtse'e jẹ yakkutojkpa César viinm
xtǫkimpayǫ'ǫyụt.
12 Ku ve'e jẹ Festo dụkǫjtsmojkti mạạt jẹ jyayu, van'it tse'e
jẹ Pablo dụnụụjmi:
—Pạn jẹ'ẹ xa ve'e mtsạjkp jẹtse'e jẹ yakkutojkpa César
mtǫkimpayǫ'ǫyjụt, mtǫkimpayǫ'ǫyjupts mits jẹ'ẹ ve'e.

Ku jẹ Pablo dụvinteni jẹ yakkutojkpa Agripa

13 Ku ve'e vẹẹ'n jẹ it ñajxy, van'it tse'e jyẹ'y jẹ yakkuto-
jkpa Agripa mạạt jẹ Berenice jẹm Cesarea, jẹ Festo ve'e ǫjts
dụku'ixta.

14 Ku ve'e jẹm y'ijtti mẹjtsk toojk xạạj, van'it tse'e jẹ Festo
tyukmumaajntykjidi jidụ'ụm:
—Jẹja xa ve'e yaja to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ Félix myasọọk
pạkmuk.
15 Ku ạtse'e jẹm Jerusalén nve'na, jẹmts ạtse'e x'amọ́tudi jẹ
tee'tạjk jẹ vyintsạnda mạạt jẹ israeejlit jẹ myụ́jit jáyuda jẹts
ạtse'e jẹ Pablo nyakjay'ọọ'kjụt.
16 Van'itts ạtse'e n'atsọọvdi jẹts ka'a ve'e jẹ rómait yakkuto-
jkpa pạn dụyakjay'ạạ'kjụ pạn ka'a ve'e jẹ yaknụxạ'ạiva avi-
inm ah'am dụmạạtnavyinténaja jẹja jẹ yakkutojkpa vyinkujk,
ve'em tse'e y'ọ'yixjụt jẹtse'e ñakyukọ́tsjụt.
17 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, ku jẹ'ẹ ve'e myẹjtsti, ka'ats ạtse'e jẹ tiempo
nyakvintọki. Jẹ ku'óxitts ạtse'e n'ạjxtk joma ạtse'e nyakkutuk
jẹts ạtse'e nnụkẹjxi jẹ yaa'tyạjk.
18 Ax jẹ'ẹda juu' ve'e ọjts ñụxạ'ạajada, ni vinxụpa tse'e
dụkatuknụxạ'ạidi juu' ạtse'e n'ukvinmaay;
19 jẹ'ẹjyji ve'e tyuktso'oxpạjktup juu' ve'e jyaanchja'vidup,
jẹts to'k jẹ jayu juu' ve'e Jesús dụxạạj, juu' ve'e ọọ'k, juu' ve'e
jẹ Pablo tyijp jẹts joojntykpạjknuva ve'e jado'k nax.
20 Ka'a ạtse'e nnụjava pạn ti ạtse'e ntónup, jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e
jẹ Pablo n'amọtutụvi pạn chạjkpe'e jẹtse'e jẹm Jerusalén
ñạjkxụt jẹts ạtse'e jẹm ntọkimpayọ'ọyụt.
21 Ax ku tse'e dụ'amọtu jẹtse'e jẹ yakkutojkpa César
tyọkimpayọ'ọyjụt, jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e pạkmuk nyaktaannuva
van'it paat ku ve'e y'ọ́yat jẹts ạtse'e ntuknụkẹ́xụt jẹ yakkuto-
jkpa.
22 Van'it tse'e jẹ Agripa dụnụụjmi jẹ Festo:
—N'amọtunaxuvaampap xa ạtse'e jẹ yaa'tyạjk.
Van'it tse'e jẹ Festo y'atsọọjvji:
—Kep xa ve'e x'amọtunáxụt.
23 Jẹ ku'óxit tse'e jẹ Agripa mạạt jẹ Berenice tyạjkidi jẹp
jẹ yakkutojkpa tyụjkp, ọọy tse'e dụtunyaknụkẹ'xnatạjkidi jẹ
mạjin juu' ve'e jyayẹjptup. Jẹ'ẹ mạạt tse'e jẹ tojpa juu' ve'e
dụnụvintsạ́nidup kạkmiijl jẹ tojpatạjk, jẹts jẹ viijnk jayu juu'
ve'e jẹm dụnụmạ́jidup kajpụn kạjxm. Van'it tse'e jẹ Festo
dụnụkẹjxi jẹ Pablo.
24 Ku ve'e dụyakmẹjtsti, van'it tse'e jẹ Festo vyaajñ:
—Yakkutojkpa Agripa, jẹts miitsta, jáyuda, pạn pạn jatye'e
yaja tụmnay'amókajada, ụxyájats jẹ'ẹ ve'e jẹ yaa'tyạjk, máyani
xa ve'e jẹ israeejlit jayu, ve'em tse'e jẹm Jerusalén ve'em tse'e
yaja Cesarea, jẹ'ẹts ạtse'e mạkk xnụụjmidup jẹts vyinmajt-
sjupe'e jẹtse'e y'ọọ'kụt.
25 Ax ve'emts ạtse'e mpaa'ty jẹts ka'a yạ'ạ ve'e dụvinmachjụ
jẹtse'e y'ọọ'kụt. Kụx ạts yạ'ạ ve'e x'amọtu jẹtse'e

tyǫkimpayǫ'ǫyjụt jẹ yakkutojkpa César, jẹ'ẹ ka̱jxts a̱ts jẹ'ẹ ve'e ntuknụkẹxava'añ.
26 Ax ka'ats a̱tse'e mpaa'ty ti a̱tse'e ntuknụjáyap jẹ yakkutojkpa ya̱'a̱ ka̱jx. Jẹ'ẹ ka̱jxts a̱tse'e yaja miits mvinkujkta mpụm, jẹts vinkǫpke'e yaja mits mvinkujk yakpụm, yakkutojkpa Agripa, jẹtse'e to'k aaj x'amǫtutǫ́vadat jẹtse'e yak'íxụt pa̱n yakpaatpe'e jẹ tyǫkin jẹtse'e y'ǫ́yat vintsǫ a̱tse'e nnụjáyat jẹ yakkutojkpa juu' ve'e jẹ ma̱ja̱ kutojkụn dụka̱'mip.
27 Ve'em a̱tse'e njava jẹts ni vinxụpa ve'e dụkapaa'ty dụkah'akẹẹga jẹts a̱tse'e nkẹ́xụt to'k jẹ jayu juu' ve'e pa̱kmuk ijtp jẹts a̱tse'e nkah'avánat pa̱n ti tǫ́kine'e tụdụtún.

26

Ku jẹ Pablo dụtuknụja'vi jẹ yakkutojkpa Agripa jẹts ti ve'e yaktuktso'oxpa̱jkp

1 Van'it tse'e jẹ yakkutojkpa Agripa dụnụụjmi jẹ Pablo:
—Ǫ'yip xa ve'e jẹtse'e mnakyukǫ́tsjụt.
Van'it tse'e jẹ Pablo jẹ kya̱'a̱j dụyakpojtụk, jẹtse'e vyaajñ:
2 —Yakkutojkpa Agripa, xǫǫjntkp xa a̱tse'e nnayjávaja ku a̱tse'e yaja mits mvinkujk nmakyukǫ́tsjụt jẹts a̱ts mitse'e ntuk'íxụt jẹts xnụvampẹjttup a̱tse'e jẹ israeejlit jáyuda ku a̱tse'e xnụxa̱'a̱ada,
3 kụx mnụja'vinup xa mitse'e nụjom jẹ israeejlit jayu jẹ kyostuumbreda jẹts jẹ'ẹ juu' a̱a̱tse'e nnatyukkǫjtsvintsǫǫjvjup. Jẹ'ẹ ka̱jxts a̱tse'e to'k aaj n'amǫtu jẹtse'e x'amǫtunáxụt joma vaat a̱tse'e nka̱ts.

Vintsǫ jẹ Pablo jyoojntyki ku ve'e ka'anum jẹ Jesucristo dụjaanchjáva vye'na

4 'Van'ítani ku a̱tse'e pi'knum nve'na, ñụja'vidup xa jẹ'ẹ ve'e nụjom jẹ israeejlit jayu vintsǫ a̱tse'e njoojntyki joma ve'e a̱ts jẹ n'it jẹ nnaax jẹts jẹm Jerusalén.
5 Pa̱n jẹ'ẹ ve'e kụdụkǫtsuva'anda, kụdụ'avánadats jẹ'ẹ ve'e jẹts fariséovam a̱tse'e van'ítani ku a̱tse'e mootsknum nve'na; jẹ ixpa̱jkụn juu' ve'e pyana̱jkxtup, jẹ'ẹ tse'e dụnụtso'oxika̱jxp juu' ve'e jẹ israeejlit jayu jyaanchja'vidup.
6 Ax jẹ'ẹts a̱tse'e ụxyam yaktuktǫkimpayǫ'yp kụx njaanchja'vip a̱tse'e jẹts jẹ Nte'yame'e dụyakjoojntykpa̱jknuvap jẹ ǫǫ'kpata̱jkta, ve'em ax jo'n dụtukvinva'ni a̱a̱ts jẹ njụjpit jayu.
7 Jẹ'ẹ a̱a̱tse'e n'a'ixp jẹtse'e tyónjụt kyǫ́tsjụt juu' a̱a̱tse'e jẹ Nte'yam xtukvinva'ni, a̱a̱ts, jẹ makmẹjtsk ja̱ka̱'a̱ juu' ve'e jẹ israeejlit jáyuda. Jẹ'ẹ ka̱jxts a̱a̱tse'e jẹ Nte'yam jǫ́vum xa̱a̱j jǫ́vum tsooj nvinjava nvintsa̱'a̱ga. Yakkutojkpa Agripa, jẹ'ẹ ka̱jxts a̱tse'e ụxyam xnụxa̱'a̱ada jẹ israeejlit jáyuda kụxe'e a̱ts n'avana jẹts joojntykpa̱jktinuvape'e jẹ ǫǫ'kpata̱jk jado'k nax.

8 ¿Jadi ka'a mitse'e xjaanchjáva jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e
dụ̱yakjoojntykpạ̱jknuvap jẹ̱ ọọ̱'kpatạ̱jkta?

Ku jẹ̱ Pablo dụjomtún dụtitún y'ijt jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk

9 'Viinm ạ̱tse'e nnasja'vi jẹ̱ts pyaatyp y'akẹẹ̱guip jẹ̱'ẹ̱
ve'e jẹ̱ts ạ̱tse'e njomtónụ̱t ntitónụ̱t jẹ̱ jayu juu' ve'e
dụ̱jaanchja'vidup jẹ̱ Jesús, jẹ̱ nazarétit jayu.
10 Ve'em ạ̱tse'e ntun y'ijt jẹ̱m Jerusalén. Jẹ̱ tee'tạ̱jk jẹ̱ vy-
intsạ̱nda ạ̱tse'e xmọọydu jẹ̱ kutojkụ̱n jẹ̱ts ạ̱tse'e nyakjapy-
oxụ̱ntạ̱kpạ̱ạjmjidi nụ̱may jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱jaanchja'vidup
jẹ̱ Jesús. Ku ạ̱ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ntọ̱kimpayọ̱'ydi, vaants ạ̱tse'e jẹ̱tse'e
y'ọọ̱'ktat.
11 May naxts ạ̱tse'e ntsaachtoondi jẹ̱tse'e ve'em vya'andat
jẹ̱ts ka'a ve'e dụ̱'ukjaanchja'vidini jẹ̱ Jesús. To'k tsaptạ̱jkm
jado'k tsaptạ̱jkmts ạ̱tse'e ve'em njátụ̱ka y'ijt. Ọọ̱yts ạ̱tse'e
ntuntukmu'ẹ̱jkjidi ntuntukmujọ̱t'aajnjidi, jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱tse'e
njomtonda ntitonda y'ijt yaja jẹ̱ts joma ve'e viijnk tsọ́vit it
viijnk tsọ́vit naax.

Ku jẹ̱ Pablo dụ'ava'ninuva vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Jesucristo
dụ̱jaanchja'vi'ukvaajñ
(Hch 9:1-19, 22.6-16)

12 'Ve'em ạ̱tse'e mpayọ̱'ọ̱y vye'na ku ạ̱tse'e nnụ̱jkx jẹ̱m
Damasco jẹ̱ kutojkụ̱n mạ̱ạ̱t juu' ạ̱tse'e xmọọydu jẹ̱ tee'tạ̱jk jẹ̱
vyintsạ̱nda.
13 Mits, yakkutojkpa, ku ạ̱tse'e jẹ̱ja too' aajy nve'na, kujk
xạ̱ạ̱j jo'n, van'itts ạ̱tse'e n'ix jẹ̱ tsapjọọtmit ajajtk, jẹ̱'ẹ̱ts ạ̱tse'e
mạ̱ạ̱t ạ̱ts jẹ̱ nmujatyoo'da ọọ̱y xtunnụ̱jaj xtunnụ̱tụ̱'kx, va'ajts
mạ̱kkts ạ̱ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xtunnụ̱jaj xtunnụ̱tụ̱'kx jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱
aampa xạ̱ạ̱j jẹ̱ tyạ̱'kxụ̱n.
14 Van'itts ạ̱ạ̱tse'e nụ̱jom nmaxvippkụ̱jx jẹ̱ts ạ̱tse'e
n'amọ̱tunajxy to'k jẹ̱ ayook juu' ạ̱tse'e jidụ̱'ụ̱m xnụ̱ụ̱jmi jẹ̱
hebreo aaj: "Saulo, Saulo, ¿tyạ̱jxts ạ̱tse'e xtso'oxpụ́k? Viinm
xa mitse'e mnakyọ̱'ọ̱tyúnjụ̱ ku ạ̱tse'e ve'em xtun."
15 Van'itts ạ̱tse'e n'atsạ̱ạ̱jv: "¿Pạ̱nts mitse'e?" Van'itts ạ̱tse'e
xnụ̱ụ̱jmi: "Ạ̱ts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús, juu' ve'e mtuntso'oxpụ̱jkp.
16 Pojtụ̱kụ̱. Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱tse'e tụ̱nnaajknụ̱kẹ̱'xnatạ́kaja yaja
mits mvinkujk jẹ̱ts ạ̱ts mitse'e xmutónụ̱t xmupạ́kụ̱t jẹ̱tse'e jẹ̱
tụ̱vạ̱kọ̱jtsụ̱n xpạ́mụ̱t juu' ve'e ụ̱xyam tụ̱x'ix jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ juu' ạ̱ts
mitse'e ntukyaknụ̱kẹ̱'xnatạ́kap ụ̱x'ọọ̱k.
17 N'íxup njayẹ́pupts ạ̱ts mitse'e ku ve'e m'ítụ̱t joma ve'e jẹ̱
israeejlit jáyuda jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱'ẹ̱pta, jẹ̱'ẹ̱da juu' ạ̱ts
mitse'e ụ̱xyam ntuknụ̱kejxp.
18 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱ts mits jẹ̱'ẹ̱ ve'e ntuknụ̱kex jẹ̱tse'e dụ̱nụ̱jávadat
jẹ̱ts ka óyap jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e tyoondup jẹ̱ts jẹ̱me'e jẹ̱ Sa-
tanás kyạ̱'m y'itta. Ve'emts ạ̱tse'e ntsạ̱k jẹ̱tse'e dụ̱masọọktinit

je̱ kyo̱'o̱y joojntykinda je̱tse'e pyítsumdinit joma ve'e je̱ Satanás yak'ítjada je̱tse'e tya̱jkidinit je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e xjaanchja'vidinit, ve'em tse'e je̱ Nte'yam tyo̱kinme̱e̱'kxjadat je̱tse'e y'ijttinit je̱'e̱ je̱ jyayu, je̱ jayu juu' je̱'e̱ ve'e vyinko̱o̱n je̱tse'e du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, ve'em tse'e y'ijttinit ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e ijttu je̱ja ako̱o̱'ts it ja̱a̱t je̱tse'e tu̱tyá̱kada je̱ja ajajtk it ja̱a̱t." Jidu̱'u̱mts a̱tse'e nyaknu̱u̱jmi.

Ku je̱ Pablo du̱kutyuujn juu' ve'e yak'ixju

19 'Yakkutojkpa Agripa, ku a̱tse'e ve'em xyak'ix je̱ tsapjo̱o̱tmit nu̱ja'vin, ka'ats a̱ts je̱'e̱ ve'e nvintsa̱a̱jv juu' a̱tse'e n'ix nmo̱tu,

20 ñojk'ó̱y a̱tse'e ntukka'amay'ukvaajñ je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook je̱m Damasco, van'itts je̱m Jerusalén, je̱ts je̱m nu̱jom je̱ israeejlit jayu y'it jo̱o̱tmda, nay ve'empa ve'e joma ve'e cha̱a̱nada pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱ israeejlit jáyuvap, je̱'e̱ a̱tse'e nvaajnjidup je̱tse'e du̱masoo̱ktinit je̱ kyo̱'o̱y joojntykinda, je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱pana̱jkxtinit, ve'em tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnatá̱kadat je̱ts ta̱ ve'e vyinmayu̱mpijttini.

21 Ya̱'a̱ ka̱jxts a̱tse'e je̱ israeejlit jayu xmajtsti je̱p ma̱ja̱ tsaptu̱jkp je̱ts a̱tse'e x'ukyak'o̱o̱'kuvaandi.

22 Ax je̱ Nte'yamts a̱tse'e xputa̱jkip u̱xyam paat, nvaajnjidupts a̱tse'e nu̱jom je̱ jayu, je̱ mú̱jit je̱ muutskit, juu' ve'e y'ava'nidu je̱ Moisés je̱ts je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, ve'emts je̱'e̱ ve'e vyaandi je̱ts ve'eme'e tyónju̱t kyó̱tsju̱t ax jo'n a̱tse'e nka̱ts.

23 Je̱'e̱ tse'e vaandu je̱ts tsaachpaa'tupe'e je̱ Cristo je̱tse'e muto'k y'ítu̱t pa̱ne'e joojntykpa̱jknuvap ku ve'e tá̱vani y'a̱a̱'k vye'na, yaknu̱ke̱'xnatá̱kapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ tyoo' je̱ja je̱ israeejlit jayu vyinkujkta je̱ts je̱'e̱ vyinkujktava pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱'e̱pta.

Ku je̱ Pablo du̱nu̱u̱jmi je̱ yakkutojkpa Agripa je̱tse'e je̱ Jesús du̱jaanchjávat

24 Ku ve'e je̱ Pablo ve'em kya̱jts, van'it tse'e je̱ Festo ma̱kk vyaajñ:

—¡Ka'a xa mitse'e mvija, Pablo! Je̱'e̱ ve'e ku ve'e o̱o̱y mtunna̱ku̱toonka, je̱'e̱ ka̱jx tse'e mko̱o̱'kvíjini.

25 Van'it tse'e je̱ Pablo y'atsa̱a̱jv:

—Ka'a xa a̱tse'e nkavija, ñu̱má̱jiva Festo, juu' xa a̱tse'e nka̱jtsp, o̱y payo̱'o̱yani je̱ts tyú̱vamts je̱'e̱ ve'e.

26 U̱xyaja xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ yakkutojkpa Agripa juu' ya̱'a̱ ve'e nu̱jom du̱nu̱ja'vika̱jxp, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e to'k aaj to'k jo̱o̱t yaja ya̱'a̱ vyinkujk nka̱ts, vinjávani xa a̱tse'e je̱ts nu̱jom ya̱'a̱ ve'e du̱nu̱ja'viva, ku̱x ka'a ya̱'a̱ ve'e y'ayu'utspú̱ma.

27 Yakkutojkpa Agripa, ¿mjaanchja'vipts mitse'e juu' ve'e
kyǫjtstu jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kǫjtsnajxpatạjkta? Nnụja'vip
xa ạtse'e jẹts mjaanchja'vip mits jẹ'ẹ ve'e.
28 Van'it tse'e jẹ Agripa y'atsạạjv:
—Ve'em xa mitse'e xnasjava jẹts tun jatyji ạtse'e
njaanchjávat jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, ¿ve'em xaja,
kadi?
29 Van'it tse'e jẹ Pablo y'atsạạjv:
—Pạn jatyji, uk pạn ka'a tun jatyji, jẹ Nte'yam xa ve'e
va'anup jẹts ka mítsjyape'e, ve'empa ve'e nụjom pạn pạn jaty
ạtse'e ụxyam x'amǫtunajxtup, ve'emts jẹ'ẹ ve'e kụy'ijttuva ax
jo'n ạts, jẹ'ẹjyji ve'e ku ve'e cadena tsum kya'íttat.
30 Ku ve'e ve'em jẹ Pablo vyaajñ, van'it tse'e tyénidi jẹ
yakkutojkpa Agripa mạạt jẹ Festo jẹts jẹ Berenice mạạt nụjom
pạn pạn jatye'e jẹm tsụụnidup vye'na.
31 Apụk tse'e ñạjkxti jẹtse'e dụkǫjtsmojkti. Jidụ'ụm tse'e
ñavyaajnjidi:
—Ka'a xa yạ'ạ ve'e yạ jayu tụdụtitún juu' ve'e kyu'ǫǫ'kap
ukpụ juu' ve'e kyupoxụntạktsạạnap.
32 Van'it tse'e jẹ Agripa dụnụụjmi jẹ Festo:
—Kụyakmasạạk xa yạ'ạ ve'e yạ jayu pạn vi-
inme'e kụdụkah'amǫtu jẹtse'e jẹ yakkutojkpa César
tyǫkimpayǫ'ǫyjụt.

27

Ku jẹ Pablo yakpakejx jẹp Roma

1 Ku ve'e dụnụpạạjmtkidi jẹtse'e jẹ Pablo dụpakẹ́xtat jẹm
itáliait y'it jǫǫtm, van'it tse'e jẹ Pablo mạạt jẹ viijnk jáyuda
pạn pạn jatye'e pạkmuk ijttuvap, jẹ'ẹ tse'e yakpạạmdu jẹm jẹ
tojpatạjk jẹ vyintsạ́n kyạ'm juu' ve'e Julio dụxạạj, nụmǫ́kupx
jẹ'ẹ ve'e jẹ tojpa dụnụvintsạna, jẹ'ẹ tse'e dụnụvintsạ́nip to'k
jạkạ'ạ jẹ tojpa juu' ve'e jẹ yakkutojkpa Augusto César jyẹ'ẹ.
Nmạạdi ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ Pablo.
2 Tạjkits ạạtse'e jẹm adramítiovit byaarco jǫǫtm juu' ve'e
tsǫǫ'mp vye'na, jẹme'e ásiait y'it jǫǫtm ñụjkx. Jẹmts ạạtse'e
nmạạtve'niva jẹ Aristarco, jẹm Tesalónica jẹ'ẹ ve'e kyuka-
jpụna jẹm macedóniait y'it jǫǫtm.
3 Jẹ ku'óxitts ạạtse'e njẹ'y jẹm sidoonit kyajpụn kạjxm. Jẹm
tse'e jẹ Julio ǫy jayu ñapyạạjmji mạạt jẹ Pablo. Van'it tse'e
dụmasạạk jẹtse'e jẹ Pablo nạjkx dụku'ix pạn pạn jatye'e
myạạtnayja'vijup jẹtse'e pyutạ́kajadat.
4 Kuts ạạtse'e jẹm Sidón ntsạạ'n, anajts ạạtse'e nmasạạk jẹ
Chipre, to'k jẹ naax juu' ve'e jẹm maaxy nạạj akojkm taamp,
kụx xvinkumi'nip ạạtse'e jẹ pǫj.

5 Nnajxts ąątse'e jęm maaxy nąjǫǫtm jęm cilíciait jęts
panfíliait myu'avinkojkm. Van'itts ąątse'e nję'y jęm Mira, to'k
ję kajpụn juu' ve'e jęm líciait y'it jǫǫtm.
6 Jęm tse'e ję tojpa juu' ve'e dụnụvintsą́nip nụmǫ́kupx ję
tojpatąjk, ję'ę tse'e dụpaat to'k ję alejandríait barco, jęm Italia
ję'ę ve'e ñụjkx, jęmts ąątse'e xyaktąjki.
7 May xąąjts ąątse'e ǫtyún nyǫ'y, jęts ąątse'e akęę'y nję'y
jęm gnídovit myu'avinkojkm. Xvinkumi'nipnats ąątse'e ję
pǫj, ję'ę kąjxts ąątse'e nnajxy jęm salmoonit myu'avinkojkm,
naa'najxts ąątse'e ję crétait naax juu' ve'e jęm maaxy nąąj
akojkm.
8 Tso'oxts ąątse'e mpaa'yǫ'y ję it, van'itts ąątse'e nję'y joma
ve'e to'k ję it juu' ve'e dụxąąj Buenos Puertos, ję laséait kajpụn
mutąm.
9 Jékani tse'e ję it ñaxy vye'na, kutsą'ągani ve'e jętse'e ję jayu
jęm maaxy nąjǫǫtm yǫ'ǫyụt kụx tą́minupe'e ję to'aats ję pǫj
aats, ję'ę kąjx tse'e ję Pablo jidụ'ụm ną'mụxjidi:
10 —Miits, yaa'tyąjkta, nnụja'vip xa ątse'e jęts ǫǫye'e
ntuntsaachpaatumdat pąn jaa'kja'mdupe'e; ka yą baarco-
jyap ka yą tsụ́mjyap tse'e vintǫ́kiyup, nay ve'empa ụụ'me'e
nvintǫ́kimduvat.
11 Ax munụyojkts ję'ę ve'e ję tojpatąjk ję vyintsą́n
dụmąjąpụụjm ję barco ję vyintsą́n jęts ję barco ję yakyǫ'yva
ję ñụvintsą́n jęts ni ka'a ve'e ję Pablo.
12 Ka'a tse'e dụ'ǫyja'vidi ję it jętse'e jęm dụyaknáxtat ję
xox aats, ję'ę kąjx tse'e dụ'ukvinmaaydi jętse'e jęm Fenice
kụjyę'ydi, jęm ję'ę ve'eva crétait y'it jǫǫtm. Ję mąją ną'akąya
juu' ve'e kuyǫ'yip ję maaxy nąąj jęm tsǫ joma ve'e ję xąąj
pyítsum, jęja ję'ę ve'e ję'ę pya'ayi ję feníceit kyajpụn tyañ.

Ku ję mąkk pǫj jyę'y joma ve'e ñaxta vye'na jęm barco jǫǫtm

13 Ku ve'e vęę'n pyǫj'ukvaajñ, noortets ję'ę ve'e ję pǫj
ñụjkx, ję naaxe'e vyinkunąjkxip, van'it tse'e y'ukvinmaaydi
jęts kụy'ǫ'yixjidi ve'e jętse'e kụną́jkxti jęm Fenice. Tsǫǫ'nts
ąątse'e jęm jęts ąątse'e njaa'knụjkx jęm crétait ñaxpa'am.
14 Ku ve'e vęę'n ję it ñajxy, van'it tse'e tun to'mayji mąkk
tyumpąj juu' ve'e yaktijp Nordeste, jęja ję'ę ve'e naxkụjx
chąą'n ję pǫj.
15 Kụx tse'e ję pǫj dụkayak'ǫ'yi jętse'e ję barco yǫ'ǫyụt
joma ve'e ję naax dụmutąma, ję'ę kąjxts ąątse'e nyakjajty jęts
ąątse'e ję pǫj xyaknąjkxụt pąn joma ve'e dụtsąk.
16 Najxts ąątse'e jęp cláudait y'it jąnaadup juu' ve'e
jęm maaxy nąąj akojkm, joma ve'e mąkk kyatumpąj.
Mąnụtsaachts ąątse'e ję barco ónụk nyaktąjki jęp mąją barco
jąątp.

17 Ku ạạtse'e nyaktạjki jẹ barco ónụk, van'it tse'e jẹ mạjạ barco dụmutso'midi dụmujojkidi. Tsạ'kidup tse'e kụx ku ve'e jẹ barco chạ'kxnit jẹp po'o jạạtp, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụyakvajntkti jẹ vit juu' ve'e jẹ barco yakọ'yjup ku ve'e tyukpọja jẹts ạạtse'e ve'emji mpapójụt.

18 Jẹ ku'óxit tse'e mạkkna pyạj, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ barco jẹ chụm dụnạvạji'ukvaandi jẹm maaxy nạjọọtm jẹtse'e ve'em dụyaktạạ'tkadat jẹ barco.

19 Kutoojk xạạjts ạạtse'e ntuktsạmvatskụjx jẹ barco jẹ pyạạmdụk.

20 May xạạj tse'e kyọọ'kkẹ'xni ni jẹ xạạja ni jẹ maatsa, jẹ mạkk pọj jẹ mạkk toojts ạạtse'e xtukkoo'yip, ve'emts ạạtse'e n'ukvinmay jẹts ka'a ạạtse'e kụntsạạk.

21 Jékanits ạạtse'e nkakay, van'it tse'e jẹ Pablo dụvinkuva'ki jẹ jáyuda jẹtse'e vyaajñ:

—Miitsta, yaa'tyạjkta, nụyojk ọy ạtse'e kụxkạts'amọtunajxti jẹtse'e jẹm Creta kụnkatsọọ'numdi. Pạn kụnta'numdi ve'e jẹm, ka'a tse'e ụxyam jẹ xyụp njomjajtumda ntijajtumda.

22 Ax kádits mtsaachvinmáyda, óyame'e yạ barco vy-intókiyụt, ni pạna tse'e kya'ọọ'kụt.

23 Tsuuj ạtse'e tụxyak'ix to'k jẹ Nte'yam jẹ y'aangeles, jẹ Nte'yam, juu' ạtse'e jẹ jyayu, jẹ'ẹ juu' ạtse'e nvinja'vip nvintsạ'kip.

24 Jidụ'ụmts ạtse'e tụxnụụjma: “Kadi mtsạ'ạga Pablo, tun vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹja jẹ rómait yakkutojkpa vyinkujk nạjkx xvintena. Jẹ Nte'yam tse'e tụmto'nụxjụ jẹ maa'yụn jẹtse'e ni pạna kya'ọọ'kụt juu' ve'e ijttup mits mạạt jẹm barco jọọtm.” Jidụ'ụmts ạtse'e tụxnụụjma.

25 Miitsta, yaa'tyạjkta, jọt'amájadats. To'k aaj to'k jọọt ạtse'e jẹ Nte'yam njaanchjáva jẹts ve'eme'e tyónjụt kyọ́tsjụt ax jo'n ạtse'e jẹ ángeles tụxnụụjma.

26 Ax jẹ'yumdapts ụụ'me'e joma ve'e to'k jẹ it yam maaxy nạạj akojkm —jidụ'ụm tse'e jẹ Pablo vyaajñ.

27 To'k tse'e jẹ tsooj ku ve'e tso'm jo'n vye'na, may xạạjani ạạtse'e nyọ'ọy vye'na, jẹm ạạtse'e Adria maaxy nạjọọtm nve'na jẹts ạạtse'e jẹ pọj xtukkoo'ya, van'it tse'e jẹ barco yakyọ'yva dụnụja'vidi jẹts yakmutáminupe'e jẹ naax.

28 Ku ve'e dụkijpxti jẹ tụjpx mạạt vinxụpe'e kyạạka jẹ nạạj, van'it tse'e dụ'ixti jẹts ii'px xajtụk jo'ne'e kyạạka. Ku ve'e javẹẹ'n jyaa'kyọ'y jẹ barco, van'it tse'e dụkijpxtinuva, makmọkx xajtụk jo'n tse'e y'ijt.

29 Tsạ'kidup tse'e ku ve'e jẹ barco myạjtạ'tspétụt joma ve'e jẹ tsaaj, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụnastạ'yidi maktaaxk jẹ pojxụn jọ'kụn

jẹp barco naadup jẹtse'e dụvạạ'ntánụt. Van'it tse'e dụ'a'ixti ku ve'e jẹ it jyajtụkụt.

30 Van'it tse'e jẹ barco yakyọ'yva y'ukkẹ'ẹkuvaandini, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụkụstạy'ukvaandi jẹ barco ónụk, ve'em tse'e jẹ jayu dụyakvinmayda jẹts jẹ pojxụn jọ'kụne'e yakvajntktup jẹja jẹ barco vyinkujk tsọv.

31 Van'it tse'e jẹ Pablo dụnụụjmi jẹ tojpatạjk jẹ vyintsạ́n mạạt jẹ tyojpada:

—Pạn ka'a xa ve'e jẹ barco yakyọ'yva tyanda yam barco jọọtm, yam tse'e maaxy nạjọọtm n'ọọ'kumdat.

32 Van'it tse'e jẹ tojpatạjk dụmutsojkidi jẹ tụjpx juu' ve'e tyukkụstạạydup vye'na jẹ barco ónụk jẹtse'e dụyakkụstạjkidini jẹm nạjọọtm jẹ barco ónụk.

33 Jẹ kujạ́pit tse'e ku ve'e jajviinup vye'na, van'it tse'e jẹ Pablo ñạ'mụxjidi jẹtse'e kyáydat. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—Makmọkx xạạjani xa ve'e mkakayda mkama'ajta.

34 Tonda jẹ maa'yụn, kayda, ve'em tse'e mmajuvạ́ktat, kụx ni pạna ve'e kya'ọọ'kụt, ni tía ve'e mkajátjadat mkanáxjadat.

35 Ku ve'e ve'em vyaajñ, van'it tse'e jẹ Pablo jẹ tsapkaaky dụkạạjn jẹtse'e jẹ Nte'yam dụkukọjtsji jẹja nụjom jẹ jayu vyinkujkta. Van'it tse'e dụtojkva'kxy jẹtse'e kyay'ukvaajñ.

36 Van'it tse'e nụjom jyọt'amájidi jẹtse'e kyaaydi.

37 Nụmẹjtsk mọ́kupx jatoogupxụk maktojt jáyuts ạạtse'e nve'na jẹm barco jọọtm.

38 Ku ạạtse'e nkooxji, van'it tse'e jẹ barco dụtuktsạmvaatsti, dụjaa'kyaktạạ'tkidi, jẹtse'e jẹ trigo jẹm maaxy nạjọọtm dụnasjojkidi.

Ku jẹ barco vyintọki

39 Ku ve'e jẹ it jyajtk, ka'a tse'e jẹ barco yakyọ'yva dụ'ixkajpti jẹ it; ax y'ixtu tse'e to'k jẹ ava'ajts it jẹja maaxy nạpa'ayi juu' ve'e ọọy jẹ po'o dụtunmạạt. Van'it tse'e dụ'uknụpạạjmtkidi jẹtse'e jẹm po'o jọọtm kụdụyaktạjkidi jẹ barco.

40 Van'it tse'e dụmutsojkidi jẹ tụjpx juu' ve'e jẹ pojxụn jọ'kụn mạạt jẹtse'e dụmasọọktini jẹm maaxy nạjọọtm. Van'it tse'e jẹ kụp dụmukẹ́jidi juu' ve'e jẹ barco dụtoo'mọọyp, jẹtse'e dụyakpojtụkti jẹ vit juu' ve'e jẹja jẹ barco vyinkujk jẹtse'e dụyakpapọ́jụt, ve'em tse'e jẹ barco tyạmi'ukvaajñ jẹja maaxy nạpa'ayi.

41 Ka'anumts ạạtse'e nje'ya vye'na jẹja maaxy nạpa'ayi, van'it tse'e jẹ barco jạjp chạ'kxni jẹp maaxy nạpa'tkup, ka'a ve'e y'ukyoo'kxni. Van'it tse'e jẹ barco ạjx cha'px'ukvaanni kụx va'ajts mạkke'e jẹ maaxy nạạj yaknạpẹ'tsji.

42 Van'it tse'e jẹ tojpatạjk dụ'ukyak'ọọ'kuvaandi jẹ jáyuda
juu' ve'e pạkmuk ijttup, jẹ'ẹ ve'e vyinmaaydup ku ve'e
nạvạạ'mp kụkyẹẹktini.
43 Ax jẹ tojpa juu' ve'e dụnụvintsánip nụmókupx jẹ toj-
patạjk, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtsạk jẹtse'e jẹ Pablo y'ọọ'kụt, jẹ'ẹ
kạjx tse'e dụkamasạạk jẹtse'e ve'em dụtóndat, ñojk'óye'e
dụpavaajñ jẹts too'vạjkpe'e ñạtạ́kadat jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e
jẹ nạvạạ'nk dụjajttup,
44 ụx'ọọk tse'e jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e vintaandup, jẹ'ẹ tse'e
dụtuknáxtap jẹ kụp ukpụ jẹ barco pu'u tuktạja. Ve'emts
ạạtse'e nụjom njẹ'y joma ve'e jẹ naax.

28

Ku jẹ Pablo vye'na jẹp maaltait y'it jạạtp

1 Ku ạạtse'e jẹm naxkạjxm njẹ'y, van'itts ạạtse'e nnụja'vi
jẹts Malta jẹ'ẹ ve'e jẹ it dụxạạja.
2 Juu' ve'e jẹ jémit jáyuda, ọy jayu tse'e ñapyạạjmjidi ạạts
mạạt, pyạạmdu ve'e jẹ jạạjn kụx ọọye'e jẹ it tyuntu'uj
tyunxux, jẹts ạạtse'e xyaaxjidi xaampa.
3 Van'it tse'e jẹ Pablo ọjts dụpạkmuk jẹ tạ'ạjts ja'axy.
Jyạnkajpip tse'e vye'na ku ve'e to'mayji ọjts to'k jẹ tsaa'n
pyítsum jẹp ja'axy jạạtp ku ve'e jẹ jạạjn dụkuke'ek, jẹtse'e ọjts
jẹ Pablo jẹ tsaa'n kyạmutso'otsaja, ka'a tse'e jẹ tsaa'n jatyji
myasọọkji.
4 Ku ve'e jẹ maaltait jayu dụ'ixti jẹts ka'a ve'e jẹ Pablo jẹ
tsaa'n myasạ'ạkjụ, van'it tse'e ñavyaajnjidi:
—Yakjayu'ọọ'kpadam xa yạ'ạ n'ite'e yạ jayu; ọ́yam yạ'ạ ve'e
dụjakuke'ek jẹ maaxy nạạj, ka'a tse'e jẹ Nte'yam yakjajtụxjụ
jẹtse'e jyaa'kjoojntykat.
5 Van'it tse'e jẹ Pablo jẹ tsaa'n dụkụsxijt jẹtse'e dụjạnvippi,
ka'a tse'e vyintsọtoojnji.
6 Jẹ'ẹ tse'e nụjom y'a'íxtup jẹtse'e jẹ Pablo jẹ kyạ'ạj kyi'ixụt
ukpụ jatyji y'ọọ'kụt. Ku ve'e dụ'ixta jẹts ka'a ve'e vyintsọjaty
ku ve'e jékani dụjah'a'ixta vye'na, van'it tse'e vyinmatyiktsti
jẹtse'e vyaandi jẹts jẹ'ẹ ve'e to'k juu' ve'e yakvinjávap yakv-
intsạ'ạgap.
7 Jẹ it mutạm tse'e vye'na jẹ naax juu' ve'e jẹ Publio jyẹ'ẹ,
ñụmạ́jip jẹ'ẹ ve'e jẹm. Jẹ'ẹ tse'e ọy jayu napyạạjmju ạạts mạạt
jẹts ạạtse'e toojk xạạj jẹm tyạk'am xyaktsụụni.
8 Jẹm tse'e jẹ Publio jẹ tyee' vye'na, jạmpa'am jẹts nụụ'pụn
pa'amts jẹ'ẹ ve'e pạjkjup. Van'it tse'e ọjts jẹ Pablo kyu'ixjụ
jẹtse'e dụnụtsapkạjts, jẹtse'e jẹ kyạ'ạj dụtuknụkạạjn. Ku ve'e
ve'em dụtuujn, van'it tse'e jẹ Publio jẹ tyee' jyọtkạdaakni.
9 Van'it tse'e jyẹ'yduva pạn pạn jatye'e pạjkjụdup jẹm
jẹtse'e jẹ Pablo yakjọtkạdaakjụduva.

10 Ǫǫyts ąątse'e ję jayu xtunyakmájidi may viijn. Ku ąątse'e
ję barco mpąjknuva, xmǫǫyduts ąątse'e juu' ąątse'e n'ajǫǫtap
jęja too' aajy.

Ku ję Pablo jyę'y jęp Roma

11 Toojk pǫ'ǫts ąątse'e ntsụụni jęm maaltait y'it jǫǫtm.
Van'itts ąątse'e mpąjknuva to'k ję barco juu' ve'e jęm ję xox
aats dụyaknajx, alejandríait barco ję'ę ve'e. Jęme'e dụmąąda
ję xeen ónụk ję y'apąmnaxta. Ję xeen ónụk, mę̨jtsk ję'ę ve'eda
juu' ve'e ję jayu vyinja'vidup vyintsą'kidup: to'k juu' ve'e
dụxąąj Cástor jętsjado'k juu' ve'e dụxąąj Pólux.

12 Van'itts ąątse'e nję'y jęm Siracusa. Jęmts ąątse'e ntaajñ
toojk xąąj.

13 Kuts ąątse'e jęm ntsąą'n, jéjats ąątse'e nnụjkx maaxy
nąpa'ayi jęts ąątse'e nję'y jęm Regio. Ję ku'óxit tse'e jyęji ję pǫj
juu' ąątse'e xputąjki, noortets ję'ę ve'e ñụjkx, ve'emts ąątse'e
kumę̨jtsxąąj nję'y jęm Puteoli.

14 Jęmts ąątse'e nmąątnavyaatji ję utsta ję ajchta jęts ję
utsta ję tsą'ąda, ję'ę ąątse'e x'amǫ́tudu jęts ąątse'e ntánụt ję'ę
mąąt vuxtojtụk xąąj. Ku ve'e pyuuk ję vuxtojtụk xąąj, van'itts
ąątse'e ntsǫǫ'nni jęts ąątse'e nnụjkx jęm rómait cyiudaaj
kąjxm.

15 Ję utsta ję ajchta pąn pąn jatye'e jęmda Roma, ję'ę tse'e
dụmǫ́tudu jęts ję'yap ąątse'e, ję'ę kąjxts ąątse'e x'amę̨jtsidi
ję vaat joma ve'e dụtijta Foro de Apio jęts ję it juu' ve'e
dụxąąj Tres Tabernas. Ku ve'e ję Pablo dụ'ix ję utsta ję ajchta,
kyukǫjtsji tse'e ję Nte'yam jętse'e jyǫt'amąji.

16 Ku ąątse'e jęm Roma nję'y, yakjajttuts ję'ę ve'e ję yakkuto-
jkpada jętse'e ję Pablo apụk chąąnat, ję'ę jyji ve'e to'k ję tojpa
ix'ijtju.

Ku ję Pablo kya'amaajy jęp Roma

17 Kutoojk xąąj tse'e ję Pablo dụnụkę̨jxi ję israeejlit jáyuda
juu' ve'e dụnụmájidup jęm Roma. Ku ve'e ñay'amojkijidi,
van'it tse'e ję Pablo ñą'mụxjidi:

—Miitsta, nmu'israeejlit jáyuda, óyam ątse'e nka-
mutǫkintún ję njáyuvamda jęts ątse'e nkayakvintsą'kintǫ́ki
ję njụjpit jáyuvam ję pyava'nụnda, yakmajtsts ątse'e jęm
Jerusalén jęts ątse'e jęm ję rómait jayu kyą'm nyakpụụjm.

18 Ku ątse'e nyaktǫkimpayǫ'y, x'ukmasǫ'ǫkuvaanduts
ątse'e kụx ka'a ve'e dụpaatti pąn ti ątse'e
xtukkuyak'ǫǫ'kadap.

19 Ax ka'a tse'e ve'em dụtsǫjkti ję njáyuvamda, ję'ę
kąjxts ątse'e n'amǫtu jęts ątse'e ję yakkutojkpa César
xtǫkimpayǫ'ǫyụt. Ka ję'ę kąjxapts ątse'e nmin jęts ątse'e
nnụxą'ąadat ụụ'm ję njáyuvamda.

20 Jẹ'ẹ kạjx ạts miitse'e tụnnụkẹ́xada jẹts ạts miitse'e n'íxtat
jẹtse'e nmukọ́tstat, kụx jẹ'ẹ kạjx ạtse'e ụxyam cadena tsum
n'it kụxe'e jẹ Nte'yam njaanchja'vimda, ụụ'm, jẹ israeejlit
jáyuda.
21 Van'it tse'e vyaandi:
—Ka'a xa ạạtse'e ti nạk xjẹ'yja juu' ve'e jẹm Judea tsọọ'mp
jẹtse'e dụkạts mits kạjx, jẹts ạạts jẹ njáyuda juu' ve'e jẹm
tụchọọ'nda jẹtse'e yaja jyẹ'yada, ni pạ́nats ạạtse'e xkav-
intsọnụụjma mits kạjx.
22 N'amọtunaxuvaampy xa ạạtse'e pạn ti mitse'e
mjaanchja'vip, kụx nmụja'vinup ạạtse'e jẹts ọyjoma ve'e
yaktso'oxpụ́k yạ nam ixpạjkụn.
23 Ñụpạạjmtkidu tse'e to'k jẹ xạạj ku ve'e jẹ Pablo
myukọ́tsjadat. Van'it tse'e nụmay jẹ jayu ñay'amojkijidi
joma ve'e jẹ Pablo vye'na. Tun jạpyji tse'e jẹ Pablo
tyukmukọjts'ukvaajnjidi vintsọ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu
y'itta jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, tạka xạạj paat tse'e
tyukmukọjtsjidi, tyuk'ixtu tse'e juu' ve'e jyatyaandu jẹp
Kunuu'kx Jatyán kụjxp jẹ Moisés jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook
kọjtsnajxpatạjkta. Ve'em tse'e jẹ Pablo dụtuujn jẹtse'e jẹ jayu
dụjaanchja'vidinit jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, jẹ'ẹ juu' ve'e
jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit.
24 Jẹm tse'e juu' ve'e dụkuvạjktup juu' ve'e jẹ Pablo kyọjts;
jẹmpa tse'e juu' ve'e dụkakuvạjktup.
25 Ku tse'e ñakyọjtsvintsọọjvjidi ajẹ'ẹjyjida, van'it tse'e
chọọ'ndini, tạ́vani ve'e jẹ Pablo jidụ'ụm ñạ'mụxjada vye'na:
—Ọy xa ve'e jẹ Espíritu Santo dụtukkọjtsnajxy jẹ Nte'yam
jẹ y'ayook kọjtsnajxpa Isaías ku ve'e jẹ njụjpit jáyuvamda
dụnụụjmi. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
26 Nạjkxụ xnạạjmada jẹ nụmay jayu:
Mjah'amọtunáxtap xa miitse'eda,
ka'a tse'e xvinmọ́tudat;
mja'íxtapts miitse'eda,
ka'a tse'e xvinjávadat.
27 Jẹ'ẹ kạjx ku ve'e mạkk jẹ vyinma'yụnda tụvyimpijtni,
ka'a tse'e dụmọtuvuva'anda jẹtse'e jẹ vyiijn dụyakpi'itsta.
Ve'em tse'e dụtonda jẹtse'e dụka'íxtat,
jẹtse'e jẹ tyaatsk dụkatuk'amọtunáxtat jẹtse'e jẹm jya'vin
kạjxm dụkavinmọ́tudat.
Jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em dụtonda kụxe'e ạts xkah'aminava'anda
jẹts ạtse'e nyaktsọ'ọktat.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Espíritu Santo jẹ Isaías tyukkọjtsnajxji.
28 'Nụjávadats n'it jẹts yakvaajnjadape'e yạ ọy kạts yạ ọy
ayook pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e
jẹ Nte'yam myọ'ọjadat jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx

ijtp ku ve'e jẹ̱ Jesucristo dụ̱jaanchjávada, jẹ̱'ẹ̱ tse'e tụ̱ụ̱v dụ̱'amọ̱tunáxtap.

29 Ku tse'e ve'em vyaajñ jẹ̱ Pablo, van'it tse'e jẹ̱ israeejlit jayu ña̱jkxtini jẹ̱tse'e ọ̱ọ̱y tyunnakyọ̱jtsvintsọ̱ọ̱jvjidi.

30 Jẹ̱m tse'e jẹ̱ Pablo chụ̱ụ̱ni mẹ̱jtsk joojnt joma ve'e tya̱k'ajotyujk, kyuvụ̱jkp tse'e nụ̱jom pa̱n pa̱n jatye'e na̱jkx kyu'íxjada,

31 jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ jayu dụ̱vaajnjip vintsọ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu y'itta jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kya̱'m, tyuk'ixp tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo jyẹ̱'ẹ̱. Ka'a tse'e pa̱n pa̱ne'e nụ̱nkayakjajtụ̱xjup jẹ̱tse'e ve'em dụ̱tónụ̱t.

Yą̱'ą̱ tse'e ję̱ nąk juu' ve'e ję̱ Pablo tyuknu̱ja'yi ję̱ jaanchja'vivatąjk ję̱p Roma

1 Ą̱tse'e ję̱ Pablo, ję̱ Jesucristo ję̱ myutoompa ję̱ myupąjkpa,
ję̱ Nte'yam ątse'e xvinkǫǫ̱n jętsątse'e apu̱k xpu̱u̱jm jętsątse'e
n'ítu̱t ję̱ kyukątsiva, jętsątse'e ntukka'amáyu̱t ję̱ y'ǫ̱y kątsję̱
y'ǫ̱y ayook.
2 Yą̱'ąts ję̱'ę̱ ve'e juu' ve'e ję̱ Nte'yam ju̱jpani vyaajntk
ję̱ y'ayook kǫjtsnajxpatąjk kąjxta, ve'em ax jo'n y'it ję̱p
Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp.
3 Yą̱ ǫ̱y kąts yą̱ ǫ̱y ayook kąjx tse'e yaknu̱java ję̱ nMąją̱
Vintsą́namda Jesucristo jyę̱'ę̱, ję̱ Nte'yam ję̱ y'Onu̱k. Jayu ję̱'ę̱
ve'e, ję̱'ę̱ ku ve'e y'it ję̱ yakkutojkpa David ję̱ chaan ję̱ kyǫǫ̱j.
4 Ax ję̱'ę̱ ku ve'e Ntye'yama, yaknu̱kę̱'xnatąjkits ję̱'ę̱ ve'e ję̱
Nte'yam jętsję̱ y'Onu̱k ję̱'ę̱ ve'e, ję̱'ę̱ ku ve'e ję̱ myą̱kkin kąjx
du̱yakjoojntykpąjknuva ku ve'e y'uk'ąą̱'k.
5 Ję̱ y'Onu̱k kąjxts ąątse'e ję̱ Nte'yam ję̱ maa'yu̱n xtoojnji jętsąątse'e
ję̱ kukątsiva n'it, jętsąątse'e ję̱ jayu nvaajnjat yą̱ ǫ̱y
kąts yą̱ ǫ̱y ayook jętse'e ve'em to'k it to'k naxviijn ję̱ jayu ję̱
Jesucristo du̱kątsąpąku̱t ję̱'ę̱ kąjx ku ve'e jyaanchjávajada.
6 Ax ję̱'ę̱ mąątts miitse'eda, ję̱ Nte'yam tse'e
myaaxu̱xju̱duva jętse'e m'ijttinit ję̱ Jesucristo ję̱ jyayu.
7 Jaanchja'vivatąjk juu' ve'e nay'amojkijidup ję̱m rómait
cyiudaaj kąjxm, mtsǫjkju̱dupts miits ję̱'ę̱ ve'e ję̱ Nte'yam, ję̱'ę̱
tse'e myaaxu̱xju̱du jętse'e m'ijttinit ję̱'ę̱ ję̱ jyayu. Ję̱ Nte'yam,
juu' ve'e nTee'imdup, jętsję̱ Mąją̱ Vintsą́n Jesucristo, ję̱'ę̱ tse'e
mkunoo'kxjadap jętse'e m'ijttinit ję̱ y'ǫ̱y jǫǫ̱t mąątta.

Ku ję̱ Pablo ñąjkxuvaajñ ję̱p Roma

8 Ję̱'ę̱ kąjx ku ątse'e to'k muk n'it ję̱ Jesucristo mąąt,
too'vąjkpts ątse'e ję̱ Nte'yam nkukąjtsja ku̱x ñu̱ja'vipe'e
ję̱ jayu nu̱vinxu̱p yaja natyo'k naxviijn vintsǫ̱ ve'e
xjaanchjávada ję̱ Jesucristo.
9 Ję̱ Nte'yam ątse'e to'k aaj to'k jǫǫ̱t nmutuump nmupu̱jkp
jętsątse'e ję̱ jayu nvaajnjada ję̱ ǫ̱y kątsję̱ ǫ̱y ayook, ve'em tse'e
ję̱ Nte'yam ję̱ y'Onu̱k du̱'íxadat. Ñu̱ja'vipts ję̱'ę̱ ve'e ję̱ Nte'yam
jętsijtp ąts miitse'e njaa'myétsta ku ątse'e ntsapkąts,
10 ję̱'ę̱ ątse'e n'amǫ́tup mpąktsąąp jętsąts miitse'e nąjkx
nku'ixta ku ve'e ję̱ Nte'yam vya'anu̱t. To'mayji ątse'e tsǫjk
x'ǫ̱'yixju̱t.

11 Ǫǫy ạtse'e ntuntsạk jẹts ạts miitse'e nku'íxtat, ve'em tse'e
jẹ Espíritu Santo mmǫ'ǫjadat jẹ maa'yụn jẹ putạjkin kụxe'e ạts
ve'em ntun jẹtse'e mạkk m'ijttinit to'k muk jẹ Cristo mạạt,
12 jẹ'ẹts ạtse'e ntijp jẹts namyạkkinmǫ'yumjadape'e to'k
jado'k jẹ jaanchja'vin kạjx juu' ve'e njayẹjpumdup.
13 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ntsạjkp ạtse'e jẹtse'e xnụjávadat
jẹts may náxani ạts miitse'e nạjkx njaku'ixuva'anda, ax
ụxyam paatnats ạtse'e xka'ǫ'yixjụ. Uknạjkxuvaan ạtse'e,
ntsạjkpts ạtse'e jẹtse'e jẹ Nte'yam dụkunoo'kxụt juu' ạtse'e
ntónup nkǫ́tsup miits mạạtta, ve'em ax jo'n dụkunuu'kx juu'
ạtse'e tụntún tụnkạts viijnk tsǫv joma ve'e ka jẹ israeejlit
jáyuvap.
14 Nmuyǫ́jip ạtse'e anañụjoma jẹ jayu, jẹ griego jayu jẹts ka
jẹ griego jáyuvap, jẹ kuvij jayu jẹts ka jẹ kuvij jáyuvap.
15 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e ntsạk jẹts ạts miitse'e nvaajnjiduvat jẹ ǫy
kạts jẹ ǫy ayook, miits, jáyuda juu' ve'e tsụụnidup jẹm rómait
cyiudaaj kạjxm.

Jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook jẹ myạkkin

16 Ka'a xa ạtse'e ntuktsǫ'ǫtyún jẹts ạtse'e jẹ jayu nvaajnjadat
yạ ǫy kạts yạ ǫy ayook, kụx jẹ Nte'yam jẹ myạkkin yạ'ạ
ve'e jẹts yạ'ạ kạjx tse'e jẹ jayu jẹ tyǫkin ñụva'achjụ ku ve'e
jẹ Jesucristo dụjaanchjáva, too'vạjkp tse'e pạn pạn jatye'e
israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
17 Yạ ǫy kạts yạ ǫy ayook jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e xtuk'íxumdup
xtuknụja'vimdup jẹts ka'a ve'e jẹ Nte'yam xtǫkimpạ'mumda,
jẹ'ẹ kạjx tse'e ve'em dụtún kụxe'e njaanchja'vimda. Ve'em xa
yạ'ạ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pạn pạn xa ve'e jẹ
Nte'yam kyatǫkimpụụmp kụxe'e jyaanchjávaja, joojntykapts
jẹ'ẹ ve'e."

Myu'ẹjkjupe'e jẹ Nte'yam pạn pạn jatye'e tǫkintoondup

18 Nụkẹ'xnatạ́ka xa ve'e tyañ jẹts myu'ẹjkjupe'e jẹ Nte'yam
jẹ jayu pạn pạn jatye'e kavintsạ'kijidup jẹtse'e tyǫkintonda.
Jẹ ka ǫ́yap juu' ve'e tyoondup, jẹ'ẹ tse'e dụyaktso'oxjajtp
jẹtse'e jẹ jayu dụnụjávadat jẹ tyụv jẹ'ẹ.
19 Pạn vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam yak'ixa, va'ajts xa yạ'ạ ve'e jẹ
Nte'yam dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹja jẹ'ẹ vyinkujkta.
20 Ǫyame'e kyayak'ix vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam Ntye'yama,
jẹ'ẹ vintsǫ ve'e y'it jẹts jẹ mạkkin juu' ve'e jyayejpp xạ'ma
kạjx, yaknụja'vipts jẹ'ẹ ve'e van'ítani ku ve'e yạ it chǫǫ'ntk
jẹts ụxyam paat jẹ'ẹ kạjx juu' ve'e tyoon. Ax ka'a tse'e
dụnụnkakuvạ́ktat jẹts ka'a ve'e y'ǫ'yixjidi vintsǫ ve'e
kụdụnụja'vidi.
21 Jyanụja'vidupts jẹ'ẹ ve'e jẹts jẹme'e jẹ Nte'yam, ax ka'a
tse'e dụvintsạ'ạgada ax jo'n dụvinmachjụ jo'n, ka'a tse'e jẹ

kukǫjtsu̱n du̱mǫǫyduva, je̱'e̱ ve'e vyinmaaydup pyayǫ'ydup juu' jatye'e katoomp, vimpijttinu tse'e je̱ jya'vinda ka ǫ́yap, ka'a tse'e du̱'ukvinmǫ́tudini je̱ y'ǫy je̱'e̱.

22 Viji kej ve'e jyanatyijjada, ax ka'a tse'e du̱nu̱jávada juu' ve'e ǫy.

23 Ka'a tse'e du̱yakmą́jada du̱yakjaanchada je̱ Nte'yam, juu' ve'e ni je̱ vin'ita ka'ǫǫ'kup; je̱ apą̱mnax tse'e tyukvintíktstup. Y'apą̱mnajxtup tse'e je̱ jayu, juu' ve'e ǫǫ'ktup, je̱ je̱yyva tą́nu̱k, je̱ tą́nu̱k juu' ve'e maktaaxk tékax, je̱ts je̱ tsaa'n, je̱'e̱ tse'e vyinja'vidup vyintsą̱'kidup.

24 Je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Nte'yam myasǫǫkjidini je̱tse'e du̱tóndat je̱ ka ǫ́yap juu' ve'e chǫjktup; ax viijnkts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e tyoondup to'k jado'k.

25 Ve'em tse'e du̱tonda ku̱xe'e du̱katsǫkta je̱tse'e du̱nu̱jávadat je̱ Nte'yam je̱ tyu̱v jye̱'e̱, je̱'e̱ tse'e jyaanchja'vidup juu' ve'e taay je̱tse'e du̱vinjávada du̱vintsą̱'ą̱gada juu' jatye'e je̱ Nte'yam pyą̱ą̱m, ka'a tse'e je̱ Nte'yam viinm du̱vinjávada du̱vintsą̱'ą̱gada, je̱'e̱ juu' ve'e du̱vinmajtsjup je̱tse'e xą̱'ma kąjx yakmąja yakjaancha y'ijtnit. Amén.

26 Je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Nte'yam myasǫǫkjidini je̱tse'e yakkutojku̱xjadat je̱ ka ǫ́yap juu' ve'e chǫjktup, je̱ tą̱'ą̱xtąjk paat tse'e je̱ vyinma'yu̱n du̱yaktiktsnu ax jo'n pyu̱ma je̱tse'e tyą̱'ą̱xtąjkat, je̱tse'e du̱panąjkxta juu' jatye'e ve'em ka pú̱map.

27 Nay ve'empa tse'e je̱ yaa'tyąjk du̱masǫǫktuva ax jo'n pyu̱ma je̱tse'e je̱ tą̱'ą̱xtąjk du̱mą̱ą̱t'íttat, aamp tǫǫypts je̱'e̱ ve'e je̱m jya'vin kąjxmda je̱tse'e ñamyą̱ą̱t'ítjadat ayaa'tyąjk. Ax tsǫ'ǫtyo'nu̱nts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ yaa'tyąjk natyo'nu̱xju̱dup vimpit atu̱j. Je̱ tyǫkin kąjxta tse'e ñaajkvintǫ́kijada.

28 Ku̱x tse'e du̱katsǫkta je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱jaa'myé̱tstat, je̱'e̱ kąjx tse'e je̱ Nte'yam myasǫǫkjidini je̱tse'e viinm ñaajkkutojku̱xjada pą̱n vintsǫ ve'e je̱ kyǫ'ǫy vinma'yu̱n ñą̱'mu̱xjada, ve'em tse'e du̱tonda juu' ve'e kyapaatyp kyah'akę̱eguip.

29 Tum tǫkintoondup tse'e, tum ka ǫ́yap tse'e juu' ve'e pyanąjkxtup, ñas'ayǫ'vidup tse'e juu', ñu̱kǫ'ǫvyinma'yidup tse'e je̱ myujayu, e̱jkju̱dup jǫt'aajnju̱dup tse'e ku ve'e juu' kya'ǫ'yixjada ax jo'n je̱ viijnk jayu, yakjayu'ǫǫ'ktup, nacho'oxpąjkju̱dup, vin'ą̱ą̱'ndup, ijttup tse'e kutaay, akǫtsu̱toonkidup,

30 pyakǫjtstup tse'e je̱ jayu, je̱ Nte'yam tse'e kyatsǫjktup, vinkǫjtspe̱jttup, namyą́jijidup, natyijju̱dup, myutaayvaattup tse'e je̱ kyǫ'ǫy je̱'e̱, ka'a tse'e je̱ tyee' ukpu̱ je̱ tyaak du̱kątsąpąkta,

31 ka'a tse'e du̱vinmǫ́tuda juu' ve'e ǫy, ka'a tse'e du̱kutyonda je̱ y'ayook, ka'a tse'e juu' du̱kǫjts'ǫyava'anda,

nay ka'a tse'e jẹ tsọjkụn ukpụ jẹ tukmọ'tụn dụjayẹpta.
32 Ñụja'vidupts jẹ'ẹ ve'e ọy jẹts vyinmajtsjụdupe'e jẹ ọọ'kụn
jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e ve'em dụtoondup. Ọyam tse'e vye'ema,
ka jẹ'ẹjyap tse'e tyoondup, tyukxọọjntktuvapts jẹ'ẹ ve'e ku
ve'e jẹ viijnk jayu ve'em jyátkiduva.

2

Tọkimpayọ'yp xa ve'e jẹ Nte'yam pạn vintsọ ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga

1 Nụnjajtpe'e ku ve'e nụto'k vya'anụt jẹts vyinmajt-
sjụdupe'e jẹ tsaachpaatụn jẹ jayu juu' ve'e ka jẹ israeejlit
jáyuvap. Mits, jyapạna mitse'e, ku ve'e ve'em mva'añ,
ka'a tse'e xnụnkakuvá̱kụt jẹts mkanụja'vipe'e. Ku ve'e
mva'añ jẹts vyinmajtsjụdupe'e jẹtse'e chaachpaattinit,
mnatyọkimpạạjmjuvap xa mitse'e, kụx nay vanxụppa xa
jẹ'ẹ ve'e juu' mitse'e mtuump.
2 Yaknụja'vinup xa ve'e jẹts tọkimpayọ'ype'e jẹ Nte'yam ax
jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga, tyukkuvẹ́tupts jẹ'ẹ ve'e pạn pạne'e
jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụtoomp.
3 Ax mits tse'e mvaamp jẹts vyinmajtsjụdupe'e jẹ tsaach-
paatụn pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, jẹtse'e
ve'em mjátkiva, ¿ve'eme'e mvinmay jẹts ka'a ve'e jẹ Nte'yam
mtukkuvẹ́tjụt?
4 ¿Uk mkọ'ọyja'vipe'e jẹ maa'yụn juu' ve'e jẹ Nte'yam
mto'nụxjup jẹtse'e dụmutena jẹ ka ọ́yap juu' ve'e mtuump?
¿Ka'a ve'e xnụjava jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e jẹ Nte'yam jẹ maa'yụn
mto'nụxjụ jẹtse'e xmasọọknit jẹ mkọ'ọy joojntykin?
5 Ax ka'a tse'e xmasạ'ạk, mạkke'e ọọy jẹ mkuvajk
xtumpụm. Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kụxe'e ve'em xtun, ọọy tse'e
jẹ tsaachpaatụn mtunyakmọọynit ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu
jẹ tyọkin dụtukkuvẹ́tụt jẹ xạạj ku ve'e ñụkẹ'xnatá̱kat jẹts
tọkimpayọ'yp jẹ'ẹ ve'e pạn vintsọ ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga.
6 Myọọynupts jẹ'ẹ ve'e to'k jado'k pạn vintsọ ve'e juu' jaty
tụdụtún tụdụkạts:
7 myọọynupe'e jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹ'ẹda
pạn pạn jatye'e kanoo'kxtup jẹtse'e dụtóndat juu' ve'e jẹ
Nte'yam chạjkp. Ve'em tse'e dụtonda kụx chọjktupe'e jẹtse'e
jẹ Nte'yam chọ́kjadat, jẹtse'e y'ọtyo'nụxjadat, jẹtse'e xạ'ma
kạjx jyoojntykidinit.
8 Ax myọọynup tse'e jẹ tsaachpaatụn jẹ'ẹda pạn pạn
jatye'e jẹ y'avintsọ vinma'yụn dụyaktoondup, pạn pạn jatye'e
dụkakuvạjktup juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip, jẹts pạn pạn
jatye'e dụpanạjkxtup jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.

9 Tsaachpaattinupts jẹ'ẹ ve'e nụjom pạn pạn jatye'e
dụtoondup juu' ve'e ka ọ́yap, too'vạjkp tse'e jẹ israeejlit
jayu, nay ve'empa tse'e pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
10 Ax y'ọyja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹtse'e ọy dụtoojnjinit
jẹ'ẹ juu' ve'e dụtoondup jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ọy jọọt tse'e y'ijttinit jẹ'ẹ
mạạt, too'vạjkp tse'e jẹ israeejlit jayu, nay ve'empa tse'e pạn
pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
11 Kụx jẹ Nte'yam, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu dụviijnk'íx to'k
jado'k.
12 Nụjom xa ve'e pạn pạn jatye'e tọkintoondup jẹtse'e
dụkajayẹpta jẹ Moisés jẹ pyava'nụn, vintọ́kidapts jẹ'ẹ ve'e
ọ́yame'e dụkajayẹpta jẹ pava'nụn; jẹts pạn pạn jatye'e
tọkintoondup, ọ́yam tse'e dụjajayẹpta jẹ Moisés jẹ pyava'nụn,
yaktọkimpayọ'ydinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ pava'nụn kạjx.
13 Kụx ka'a ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu dụkatọkimpụm pạn pạn
jatye'e dụ'amọtunajxtup jẹ pava'nụn jẹtse'e dụkakutyonda;
jẹ'ẹda ve'e kyatọkimpụụmp pạn pạn jatye'e dụkutyoondup.
14 Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap jẹts ka jẹ
pava'nụn mạạtap, kuts jẹ'ẹ ve'e dụtonda ax jo'n jẹ pava'nụn
vya'añ, jẹm tse'e jya'vin kạjxmda jẹ pava'nụn y'it,
15 jẹ jyoojntykin kạjx tse'e dụyaknụkẹ'xnatạ́kada jẹts
jyayẹjptupe'e javyet jẹ pava'nụn jẹm jya'vin kạjxmda, jẹ
vyinma'yụn kạjx tse'e dụnụjávada pạn ọy jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
tyoondup uk pạn ka'a.
16 Ve'em tse'e jyátụt jẹ xạạj ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu jẹ
Jesucristo kạjx dụtọkimpayọ'ynit jẹ ka ọ́yap kạjx juu' ve'e
yu'uts yak'ijttup jẹm jya'vin kạjxmda. Tyoonnupts yạ'ạ
ve'e ve'em ax jo'n y'íxuva jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook juu' ạtse'e
ntukka'amaayp.

Jẹ israeejlit jayu jẹts jẹ Moisés jẹ pyava'nụn

17 Ax mits tse'e mvaamp jẹts israeejlit jayu mitse'e jẹts ọye'e
mnayjávaja jẹ Moisés jẹ pyava'nụn kạjx, mnamyạ́jijup tse'e
kụxe'e jẹ Nte'yam mvinkọọjnji jẹtse'e m'ijtnit jẹ'ẹ jẹ jyayu.
18 Ve'em tse'e mnayjávaja jẹts mnụja'vinupe'e juu' ve'e jẹ
Nte'yam chạjkp, jẹtse'e mnayjávaja jẹts jẹ pava'nụn kạjxe'e
xnụjava juu' ve'e ọy jẹts juu' ve'e ka ọ́yap.
19 Vinjava tse'e mtañ jẹts ọọye'e juu' xtunnụjava jẹts
jẹ'ẹ kạjxe'e mnayjávaja jẹts m'ọ'yixjupe'e jẹtse'e jẹ jayu
xtuknụjávat juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, ve'em tse'e
kyọọ'k'ijttinit ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e ijttup jẹja kupi'ijts
kukọọ'ts it jạạt.
20 Mnayja'vijupe'e jẹts m'ọ'yixjupe'e jẹtse'e xtuk'íxtat
jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dụkatinụja'vidup. Ve'emts mitse'e
mnayjávaja ax jo'n jẹ yak'ixpạjkpa kụm'ijt juu' ve'e

dṵyak'ixpa̱jkp je̱ pi'k ónṵkta. Mjaanchja'vip tse'e je̱ts je̱ pava'nṵn ka̱jxe'e yaknṵjava nṵjom juu' jatye'e tyṵ́vam.

21 Mtuk'ixp xa mitse'e je̱ viijnk jayu. ¿Tya̱jx tse'e viinm mkanatyuk'ixjṵ? Mtukka'amaayp xa ve'e je̱ts ka'a ve'e y'o̱ya je̱tse'e je̱ jayu mye̱e̱'tsṵt. ¿Ax mme̱e̱'tspts mitse'e?

22 Mvaamp xa ve'e je̱ts ka'a ve'e y'o̱ya je̱tse'e je̱ jayu je̱ navya̱jkṵn dṵyakvintsa̱'kintó̱kidat. ¿Ax myakvintsa̱'kintó̱kipts mitse'e je̱ navya̱jkṵn? Mko̱'o̱yja'vip xa ve'e je̱ apa̱mnaxta juu' ve'e je̱ jayu vyinja'vidup vyintsa̱'kidup. ¿Ax myakpítsumpts mitse'e juu' ve'e yo̱jxtup je̱p tṵjkp joma ve'e yakvintsa̱'a̱gada?

23 Mnamyájijup xa mitse'e kṵx mjayejppe'e je̱ pava'nṵn, ax yakvintsa̱'kintó̱kidup tse'e je̱ jayu je̱ Nte'yam kṵxe'e mits xkakutyún je̱ pava'nṵn.

24 Vaamp xa ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán: "Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e ka je̱ israeejlit jáyuvap, vyinko̱jtspe̱jttupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱'e̱ ka̱jx juu' ve'e mtoondup mko̱jtstup ka ó̱yap." Jidṵ'ṵm tse'e vya'añ.

25 Pa̱n mkutyuump xa mitse'e je̱ Moisés je̱ pyava'nṵn, mto'nṵxjup tse'e ku ve'e je̱ ixta'nṵn myakpa̱a̱jmji je̱tse'e xni'kxmat xko̱jmat je̱tse'e nṵjava tyánṵt je̱ts israeejlit jayu mitse'e; ax pa̱n ka'a tse'e xkutyún, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ ixta'nṵn kṵmkayakpa̱a̱jmji.

26 Ax pa̱n pa̱n tse'e je̱ ixta'nṵn kayakpa̱a̱jmjip je̱tse'e dṵkutyún juu' jatye'e ijtp je̱p je̱ Moisés pyava'nṵn kṵjxp, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ ixta'nṵn kṵyakpa̱a̱jmji jo'n je̱tse'e dṵni'kxmat dṵko̱jmat.

27 Je̱'e̱ juu' ve'e je̱ ixta'nṵn dṵkani'kxmip dṵkako̱jmip je̱tse'e dṵkutyún je̱ Moisés je̱ pyava'nṵn, je̱'e̱ tse'e dṵyaknṵke̱'xnatá̱kap je̱ts mvinmajtsjup mitse'e je̱ tsaachpaatṵn, kṵx ó̱yame'e je̱ pava'nṵn jatyáñ xjajayep je̱tse'e je̱ ixta'nṵn xjani'kxma xjako̱jma, ka'a tse'e je̱ pava'nṵn xkutyún.

28 Ka'a xa je̱'e̱ ve'e y'israeejlitjáyuvada pa̱n pa̱n jatye'e je̱ ixta'nṵn dṵni'kxmidup dṵko̱jmidup;

29 je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e juu' ve'e ve'em ijttup je̱p ñi'kx kyo̱pk akujkp, pa̱n pa̱n jatye'e je̱ ixta'nṵn ma̱a̱t je̱m jya'vin ka̱jxm, je̱ ixta'nṵn juu' ve'e je̱ Espíritu Santo pa̱'mṵxjṵdu je̱m jya'vin ka̱jxm, ka je̱ ixta'nṵnap juu' ve'e je̱ jayu dṵni'kxmidup dṵko̱jmidup kṵx ve'eme'e je̱ Moisés je̱ pyava'nṵn vya'añ. Je̱ jayu juu' ve'e je̱ ixta'nṵn ma̱a̱t je̱m jya'vin ka̱jxm, o̱yts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam ñṵkó̱tsaja, je̱ jayu je̱'e̱ ve'e juu' ve'e ko̱'o̱ñṵko̱jtsijup.

3

1 Kṵx tse'e ve'em, ¿tits jẹ'ẹ ve'e ñṵnva'anṵt ku ve'e jẹ jayu
y'it israeejlit jayu, ukpṵ jómats jẹ'ẹ ve'e, tyo'nṵxjṵt ku ve'e jẹ
jayu dṵjani'kxma dṵjakọjma jẹ ixta'nṵn?
2 Toomp xa ve'e ọọy, may viijn tse'e tyun. Muto'k viijn,
jẹ israeejlit jayu xa ve'e jẹ Nte'yam tyukkạtạjki jẹ kyạts jẹ
y'ayook.
3 Ax pạn jẹm tse'e jẹ israeejlit jayu juu' ve'e dṵkakutyoondu
jẹ Nte'yam jẹ y'ayook juu' ve'e natyukpạjkjṵdu jẹtse'e
dṵkutyóndat, ¿jẹ'ẹ kạjxts vine'e jẹ Nte'yam dṵkakutyoompat
jẹ vaandṵk juu' ve'e pyạạm?
4 ¡Ka'a xa jẹ'ẹ ve'e dṵnṵnkakutyónṵt, kyutyónup jẹ'ẹ ve'e!
Ọyame'e to'k kạ'ạjyji jẹ jayu tyaaya, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
tyaaya. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Ni pạna xa ve'e kyava'anṵt jẹts ka'a ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu
dṵtọkimpayọ'ọy ax jo'n dṵpaa'ty dṵ'akẹẹga,
nṵjom tse'e dṵkuvą́ktat jẹts tṵv jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
tyọkimpayọ'ọy.
Jidṵ'ṵm tse'e vya'añ.
5 Ax pạn nto'numdup tse'e jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e
nyaknṵkẹ'xnatạjkimda jẹts tṵv jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam
tyuump, ¿va'numdapts vine'e jẹts ka ọ́yap jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
dṵtún ku ve'e xyaktsaachpaatumda? (Ve'em ạts yạ'ạ ve'e
n'amọtutṵva ax jo'n jẹ jayu vyinmay.)
6 ¡Ni vintsọva xa ve'e ve'em nkava'numdat! Kṵx pạn
kṵdṵkapaa'ty kṵdṵkah'akẹẹga xa ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam
tyuump, ka'a tse'e kṵy'ọ'yixjṵ jẹtse'e dṵtọkimpayọ'ọyṵt
anañṵjoma jẹ jayu.
7 Ax pạn jẹme'e jẹ jayu juu' ve'e vaamp: Pạn taayimdup
tse'e jẹtse'e ve'em ọy ñṵkẹ'xnatą́kat jẹts kyutyuumpe'e jẹ
Nte'yam jẹ y'ayook jẹtse'e jẹ Nte'yam nṵyojk yakmạja yak-
jaancha y'ijtnit, ¿tyạjx tse'e jẹ Nte'yam xtukkuvẹjtumdat yạ
tọkin?
8 Jẹts jidṵ'ṵmpa: "¿Tyạjx tse'e nkato'numda jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ
jẹtse'e jyẹ́jat jẹ y'ọy jẹ'ẹ?" Ax jẹm tse'e jẹ jayu juu' ạạtse'e
ve'em xtukpakọjtstup, ve'eme'e vya'anda jẹts yạ'ạ ạạtse'e jẹ
jayu ntuk'ixp. Ax pạn pạn jaty tse'e ve'em vaandup, tsaach-
paa'ttapts jẹ'ẹ ve'e, ve'em ax jo'n dṵvinmátsjada.

Tum tọ́kinax xa ve'e jẹ jayu anañṵjoma

9 ¿Vintsọse'e? Ṵṵ'mda, jẹ israeejlit jáyuda, ¿nṵyojk ọy
ṵṵ'me'eda jẹts ka'a ve'e jẹ viijnk jáyuda? ¡Ni vintsọva xa ve'e
nṵyojk ọy nka'ijtumda! Tạ xa ạts miitse'e va'ajts ntuk'ixta jẹts
jẹja ve'e tọkin jạạt y'itta pạn pạn jatye'e israeejlit jáyuda jẹts
nay ve'empa pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
10 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ka'a xa ve'e pa̱n ni pa̱na juu' ve'e tu̱v jáyuvip joojntykip, ni to'ka.
11 Ka'a tse'e pa̱n kya̱tsu̱vinmo̱tuvuva'añ,
ni pa̱na ve'e je̱ Nte'yam du̱ka'ixta,
12 anañu̱joma tse'e du̱masoo̱ktini je̱ Nte'yam je̱ tyoo',
anañu̱joma xa ve'e je̱ Nte'yam du̱katoojnjada,
ka'a ve'e pa̱n pa̱ne'e je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱toomp, ni pa̱na.
13 Ve'em ax jo'n je̱ o̱o̱'kpa jot xyuu'k axa̱a̱'kp juu' ve'e ava'ajts,
nay ve'empa tse'e axa̱a̱'kp tyunyakmo̱tu juu' ve'e kyo̱jtstup.
Je̱ tyo̱o̱tsts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu tyukvin'a̱a̱'ndup,
je̱ xa̱vat jo'nts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e kyo̱jtstup,
14 ma̱kk tse'e je̱ jayu du̱tukyaktsaachada je̱ kya̱tsta je̱ y'ayookta,
15 ma̱kk tse'e je̱ tyek du̱tuknomda je̱tse'e je̱ jayu du̱yak'o̱o̱'ktat,
16 yakma'ttup xa je̱'e̱ ve'e je̱ jayu je̱ ña̱a̱' je̱ tyoo',
tsaachvinmaayp tse'e je̱ jayu du̱yaktanda.
17 Ka'a tse'e du̱nu̱jávada vintso̱ ve'e o̱y jo̱o̱t jyoojntykadat,
18 ka'a tse'e je̱ Nte'yam du̱tsa̱'a̱gada.
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
19 Nnu̱ja'vimdup xa ve'e je̱ts nu̱jom juu' jatye'e ijtp je̱p je̱ Moisés pyava'nu̱n ku̱jxp, je̱ jayu ka̱jxtats je̱'e̱ ve'e pa̱n pa̱n jatye'e ijttup je̱p pava'nu̱n pa'tkup, ax ve'em tse'e nu̱jom je̱ jayu y'amo̱'tka̱jxtinit je̱tse'e to'k ka̱'a̱jyji je̱ jayu du̱nu̱'atso̱vadat je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm ti ve'e tu̱du̱tonda tu̱du̱ko̱tsta.
20 Ka'a xa ve'e pa̱n pa̱ne'e du̱kutyoomp je̱ pava'nu̱n, paaty tse'e, ka'a ve'e pa̱n pa̱ne'e je̱ Nte'yam ñu̱nkato̱kimpu̱u̱mp je̱ pava'nu̱n ka̱jx, ku̱x je̱ pava'nu̱n ka̱jxe'e yaknu̱java je̱ts to̱kinax jayu u̱u̱'me'eda.

Ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam du̱to̱kimpu̱m je̱ jayu juu' ve'e je̱ Jesús du̱jaanchja'vip

21 Ax u̱xyam tse'e nu̱ke̱'xnata̱ka tyañ vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu du̱kato̱kimpu̱m ka je̱'e̱ ka̱jxap ku ve'e je̱ pava'nu̱n yakkutyún. Pyaatyp y'ake̱e̱guipts ya̱'a̱ ve'e ax jo'n vya'añ je̱p je̱ Moisés pyava'nu̱n ku̱jxp je̱ts juu' ve'e jyavye̱jttu je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta.
22 Nu̱jom tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱jaanchja'vidup je̱ Jesucristo, ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam tyo̱kimpa̱mjada; ni pa̱nats je̱'e̱ ve'e kyaviijnk'íxju̱.
23 Ta̱ xa ve'e nu̱jom je̱ jayu tyo̱kintonda, ni pa̱na tse'e du̱kah'ama̱a̱daaga je̱tse'e du̱tónu̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, nu̱jom tse'e du̱mujékumada je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin je̱ jyaanchin.

24 Ax jẹ Nte'yam tse'e jẹ jayu jẹ maa'yụn dụtoojnjip, jẹ Cristo
Jesús kạjxts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu dụkatọkimpụm kụx jẹ Cristo ve'e
dụtuknụvaats jẹ jayu jẹ tyọkin.
25 Jẹ Nte'yam tse'e dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹja jẹ jayu vyinkujk
jẹ Cristo, juu' ve'e uk'ọọ'k jẹ jayu jẹ tyọkin kạjx, ve'em tse'e
jẹ Nte'yam jẹ jyọt'a'nụn ñáxụt ku ve'e jẹ Jesucristo yak-
jaanchjáva. Ve'em tse'e dụtuujn jẹtse'e jẹ jayu dụnụjávadat jẹts
tyuumpe'e jẹ Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip, myuteni
tse'e jẹ tọkin juu' ve'e jẹ jayu tyoondu, ka'a tse'e jatyji
dụtukkuvejt.
26 Ax ụxyam tse'e, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ Cristo y'uk'ạạ'k,
nụkẹ'xnatạ́ka tse'e tyañ jẹts jẹ'ẹ ve'e dụkuvẹjt nụjom jẹ jayu
jẹ tyọkin. Tọkimpayọ'yp xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam ax jo'n
dụpaa'ty dụ'akẹẹga, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtọkimpụm jẹ jayu pạn
pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ Jesús.
27 Kụx tse'e ve'em, ¿vintsọse'e y'óyat jẹtse'e jẹ jayu
ñamyạ́jajat? ¡Ni vintsọva xa jẹ'ẹ ve'e kya'ọya! ¿Ax tyạjxts
jẹ'ẹ ve'e kya'ọya? Jẹ'ẹ kạjx tse'e ku ve'e jẹ jayu dụkakutyún
jẹ pava'nụn, jẹ jaanchja'vin kạjxji ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu
dụkatọkimpụm.
28 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e jẹ Nte'yam dụtọkimpụm jẹ jayu
juu' ve'e jẹ jaanchja'vin dụjayẹjptup, ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyun ku
ve'e jẹ jayu dụkutyonuva'anda jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn jẹts
jẹ'ẹ kạjxe'e jẹ Nte'yam kyatọkimpạ́mjadat.
29 ¿Tis, jẹ israeejlit jáyuji n'ite'e jẹ Nte'yam dụNte'yamidup?
¿Ka'ats jẹ'ẹ vine'e dụNte'yamiduva pạn pạn jatye'e ka jẹ is-
raeejlit jáyuvap? Va'ajts xa ve'e yaknụjava jẹts ve'empa ve'e,
30 to'kji xa ve'e jẹ Nte'yam. Ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu
dụtọkimpụm juu' ve'e dụni'kxmip dụkọjmip jẹ ixta'nụn
jẹtse'e jẹ Jesucristo dụjaanchjáva, ni ka'avats jẹ'ẹ ve'e jẹ
jayu dụtọkimpạạmpa juu' ve'e dụkani'kxmip dụkakọjmip jẹ
ixta'nụn jẹtse'e jẹ Jesucristo dụjaanchjáva.
31 ¿Ve'emts yạ'ạ vine'e dụtij jẹts ka'a ve'e dụ'uktsọjkni
jẹtse'e nkutyo'numdat jẹ pava'nụn juu' ve'e jẹ Moisés
yakmọọy? ¡Ni vintsọva xa jẹ'ẹ ve'e ve'em kyayaktij! Ku xa
ve'e jẹ Jesucristo njaanchja'vimda, ntuk'íxumdupts ụụ'me'e
jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn.

4

Jẹ nụ'ixvaatsụn juu' ve'e jẹ Abraham yaktaan

1 Pạn ve'em xa jẹ'ẹ ve'e, ¿tyạjx tse'e jẹ Nte'yam
dụkatọkimpụụjm jẹ njụjpit jáyuvamda Abraham?
2 Pạn jẹ Nte'yam xa ve'e kụkyatọkimpạạjmji jẹ'ẹ kạjx ku
ve'e dụtuujn juu' ve'e ọy, kụñamyạ́jiji tse'e jẹ Abraham.

Ax ka'a tse'e tii juu' ve'e jẹ̱ Abraham tyoon juu' kạjxe'e
kụñatyukmạ́jiji jẹja jẹ̱ Nte'yam vyinkujk.
3 Kụx jidụ'ụme'e vya'añ jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán: "Jyaanchja'vi
xa ve'e jẹ̱ Abraham jẹ̱ Nte'yam, ax jẹ'ẹ̱ tse'e kụxe'e
dụjaanchja'vi, jẹ'ẹ̱ kạjx tse'e jẹ̱ Nte'yam kyatọkimpạạjmji."
4 Pạn jẹm xa ve'e jẹ̱ toompa juu' ve'e tụtyún jẹtse'e yak-
mujoy, ka nụnve'emjyapts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jyo'yụn yakmạ'ạ, jẹ'ẹ̱
kạjxe'e yakmạ'ạ kụxe'e yaktukmuyọja.
5 Ax pạn ka'a tse'e jẹ̱ jayu ti dụtún jẹtse'e jẹ̱ tyọkin
ñụva'atsjụt, jẹ'ẹ̱ ve'e jẹtse'e jẹ̱ Nte'yam dụjaanchjáva, jẹ̱
jyaanchja'vin kạjx tse'e jẹ̱ Nte'yam kyatọkimpụmjụ, jẹ̱
Nte'yam, juu' ve'e dụkatọkimpạạmp jẹ̱ tọ́kinax jayu.
6 Yạ'ạts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ David tyij ku ve'e dụ'ava'ni jẹ̱
xọọjntkụn juu' ve'e jẹ̱ jayu jyayejpp pạn pạne'e jẹ̱ Nte'yam
kyatọkimpạạm ka jẹ'ẹ̱ kạjxap ku ve'e dụtuujn juu' ve'e ọy.
7 Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
Xọọn jẹ'ẹ̱ ve'eda pạn pạn jatye'e jẹ̱ Nte'yam tyọkinmee'kxp,
jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ̱ tyọ́kinda ve'emji yaknajxụxjụdup;
8 ve'em tse'e, xọọn xa jẹ'ẹ̱ ve'eda pạn pạn jatye'e jẹ̱ tyọkin jẹ̱
Nte'yam katukkuvẹjtjụdup.
Jidụ'ụm tse'e jẹ̱ David vyaajñ.
9 ¿To'k jẹ'ẹjyjidats yạ'ạ vine'e yạ xọọjntkụn pạn pạn jatye'e
jẹ̱ ixta'nụn dụni'kxmidup dụkọjmidup? Ax ka'a tse'e, nay
ve'empa ve'e pạn pạn jatye'e jẹ̱ ixta'nụn dụkani'kxmidup
dụkakọjmidup. Tạts ạtse'e nja'a juu' ve'e vaamp jẹp
Kunuu'kx Jatyán kụjxp jidụ'ụm: "Jyaanchja'vi xa ve'e jẹ̱ Abra-
ham jẹ̱ Nte'yam, ax jẹ'ẹ̱ tse'e kụxe'e dụjaanchja'vi, jẹ'ẹ̱ kạjx
tse'e jẹ̱ Nte'yam kyatọkimpạạjmji."
10 ¿Ax vin'it tse'e kyatọkimpạạjmji, ku ve'e tạ́vani jẹ̱
Abraham jẹ̱ ixta'nụn yakpụụjmja vye'na, ukpụ ka'anume'e?
Ka'anum xa ve'e jẹ̱ ixta'nụn yakpụụjmja vye'na.
11 Ụx'ọọk tse'e jẹ̱ ixta'nụn yakpạạjmji jẹtse'e ve'em
nụjava tyaajñ jẹts jẹ'ẹ̱ kạjxe'e jẹ̱ Nte'yam kyatọkimpạạjmji
kụxe'e dụjaanchja'vi. Ax ve'em tse'e, jẹ̱ jayu pạn pạn
jatye'e jẹ̱ ixta'nụn dụkani'kxmidup dụkakọjmidup jẹtse'e
dụjaanchjávada jẹ̱ Nte'yam, jẹ'ẹ̱ tse'e dụtee'ja'vidup jẹ̱ jụjpit
jayu Abraham jẹ'ẹ̱ kạjx ku ve'e jẹ̱ Nte'yam dụjaanchja'vi.
12 Nay ve'empa tse'e jẹ̱ jayu pạn pạn jatye'e jẹ̱ ixta'nụn
dụni'kxmidup dụkọjmidup jẹtse'e dụjaanchjávada jẹ̱
Nte'yam, jẹ'ẹda tse'e dụtee'ja'viduvap jẹ̱ Abraham jẹ'ẹ̱ kạjx
ku ve'e jẹ̱ Nte'yam dụjaanchja'viduva ax jo'n jẹ̱ Abraham
jyaanchja'viji jo'n ku ve'e ka'anum dụni'kxma dụkọjma
vye'na jẹ̱ ixta'nụn.

Jẹ̱ vaandụk juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam yaktaan kụxe'e jẹ̱ Abraham jyaanchja'viji

13 Jẹ̱ Nteʼyam xa veʼe dụtukvinvaʼni jẹ̱ Abraham jẹ̱ts
jyẹʼẹ̱dapeʼe jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọj nụjom yạ̱ naxviijnit it. Ax jẹ̱
vaandụ̱k tseʼe juuʼ veʼe jẹ̱ Nteʼyam yaktaan, ka jẹ̱ʼẹ̱ kạ̱jxapts
jẹ̱ʼẹ̱ veʼe dụyaktaajñ kụ̱xeʼe jẹ̱ Abraham kụ̱dụ̱kutyuujn jẹ̱
pavaʼnụ̱n, jẹ̱ʼẹ̱ kạ̱jxeʼe kụ̱xeʼe jẹ̱ Nteʼyam dụjaanchjaʼvi. Jẹ̱ts
kụ̱x tseʼe dụjaanchjaʼvi, paaty tseʼe kyatọ̱kimpạ̱ạjmji.
14 Vaʼan nʼit dụ̱nụ̱nyaktijụ̱ jẹ̱ts jẹ̱ʼẹ̱ pạ̱n pạ̱n jatyeʼe
dụ̱panạ̱jkxtup jẹ̱ pavaʼnụ̱n, pạ̱n jẹ̱ʼẹ̱jyji xa veʼe kụ̱dụ̱jẹ̱ʼẹ̱ikạ́xta
nụ̱jom yạ̱ naxviijnit it, ni vinxụ́pats jẹ̱ʼẹ̱ veʼe kyatún ku veʼe
jẹ̱ Nteʼyam yakjaanchjáva, ni vinxụ́pats jẹ̱ʼẹ̱ veʼe kyatoompa
juuʼ veʼe jẹ̱ jayu jẹ̱ Nteʼyam tyukvinvaʼni.
15 Kụ̱x pạ̱n jẹ̱meʼe jẹ̱ pavaʼnụ̱n, jẹ̱mpa tseʼe jẹ̱ tsaachpaatụ̱n
pạ̱n kaʼa veʼe yakkutyún; ax pạ̱n joma tseʼe jẹ̱ pavaʼnụ̱n kyaʼit,
kaʼa tseʼe jẹ̱ jayu dụ̱kakutyún jẹ̱ pavaʼnụ̱n.
16 Ax jẹ̱ʼẹ̱ tseʼe kụ̱xeʼe njaanchjaʼvimda jẹ̱ Nteʼyam, jẹ̱ʼẹ̱ kạ̱jx
tseʼe jẹ̱ Nteʼyam xtukmutaʼnumda jẹ̱ maaʼyụ̱n juuʼ veʼe jẹ̱
Abraham tyukvinvaʼni. Nụ̱nveʼemji tseʼe jẹ̱ Nteʼyam xtoo-
jnjimda yạ̱ maaʼyụ̱n. Ax ka jẹ̱ʼẹ̱ kạ̱jxjyapts yạ̱ʼạ̱ veʼe yạ̱
maaʼyụ̱n jẹ̱ʼẹ̱da pạ̱n pạ̱n jatyeʼe dụpanạ̱jkxtup jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyavaʼnụ̱n, tyoojnjipeʼe jẹ̱ maaʼyụ̱n nụjom jẹ̱ʼẹ̱da pạ̱n pạ̱n
jatyeʼe jaanchjaʼvijidup, veʼem ax joʼn jẹ̱ Abraham dụtoojnji
kụ̱xeʼe jyaanchjaʼviji. Ax veʼem tseʼe, jẹ̱ jaanchjaʼvin kạ̱jx tseʼe
jẹ̱ jayu yʼitta jẹ̱ Abraham jẹ̱ chaanda jẹ̱ kyọ̱ọjta.
17 Veʼem xa jẹ̱ʼẹ̱ veʼe ax joʼn jẹ̱ Kunuuʼkx Jatyán vyaʼañ:
“Tạ̱ xa ạ̱ts mitseʼe mpụ̱m jẹ̱tseʼe nụ̱may jẹ̱ jayu xtsaanat
xkọ̱ọjat juuʼ veʼe dụ̱vintsạ̱ạ̱nadap may viijn jẹ̱ naax jẹ̱ ka-
jpụ̱n.” Jidụ̱ʼụ̱m tseʼe vyaʼañ. Nteeʼjaʼvimdupeʼe jẹ̱ Abraham
jẹ̱ja jẹ̱ Nteʼyam vyinkujk, jẹ̱ Abraham juuʼ veʼe dụjaanchjaʼvi
jẹ̱ Nteʼyam, juuʼ veʼe dụyakjoojntykpạ̱jknuvap jẹ̱ ọọʼkpatạ̱jk
jẹ̱tseʼe dụyakjẹ̱ja juuʼ veʼe kaʼijtp.
18 Ax ọ́yam tseʼe veʼem kyeʼex jẹ̱ts kaʼa veʼe yʼukʼọ̱ʼyixjini
vintsọ̱ veʼe jẹ̱ Abraham dụjayẹ́pụ̱t jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọj,
jyaanchjaʼvits jẹ̱ʼẹ̱ veʼe jẹ̱ Nteʼyam, veʼem ax joʼn
yaktukvinvaʼni ku veʼe yaktuknụ̱ụjmi jẹ̱ts jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọj
veʼe dụ̱vintsạ̱ạ̱nadap may viijn jẹ̱ naax jẹ̱ kajpụ̱n.
19 Ax mạ̱kk tseʼe jẹ̱ Abraham jẹ̱ Nteʼyam dụjaanchjaʼvi.
Ọyameʼe jẹ̱ jayu vyinmaaydi jẹ̱ts kaʼa veʼe yʼukʼọ̱ʼyixjini jẹ̱tseʼe
jẹ̱ ónụ̱k dụjayẹ́ptat, jẹ̱ʼẹ̱ veʼe ku veʼe naʼavani ọ̱ọ̱y tyunveʼna,
mọ́kupx joojnt joʼn, jẹ̱ts nay veʼempa veʼe amạ́jani ọ̱ọ̱y jẹ̱
ñụ̱dạ̱ʼạ̱x Sara vyeʼna,
20 kaʼa tseʼe myẹ̱jtsvinmaajy jẹ̱tseʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ vyaandụ̱k
dụ̱nụ̱nkakutyónụ̱t, yakmạ̱kkpạ̱jkʼatạ̱ạ̱ts tseʼe jẹ̱ jyaanchjaʼvin
jẹ̱tseʼe jẹ̱ Nteʼyam dụyakmạ̱ji dụyakjaanchi,
21 vinjava tseʼe tyaajñ jẹ̱ts ọ̱ʼyixjupeʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱tseʼe
dụ̱kutyónụ̱t juuʼ veʼe tukvinvaʼniju.

22 Ax ve'em tse'e, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Nte'yam
dụkatọkimpụụjm jẹ Abraham kụxe'e jyaanchja'viji.
23 Ax ka jẹ Abraham kạjxjyapts yạ'ạ ve'e yakjatyáñ jẹtse'e
kyayaktọkimpụụjm,
24 nay ve'empa ve'e ụụ'm kạjxamda. Jẹ Nte'yam tse'e
xkatọkimpạ'mumdup kụxe'e njaanchja'vimda, jẹ'ẹ pạne'e
dụyakjoojntykpạjknuva jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesús,
25 juu' ve'e jẹm jẹ jayu kyạ'm yakpạạmnu jẹtse'e
xku'ọọ'kimdi jẹ ntọkin kạjxamda. Jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e
dụyakjoojntykpạjknuva jẹtse'e ọy jọọt n'ijtumdinit jẹ
Nte'yam mạạt.

5

Jẹ'ẹ pạn tyạjx kạjxe'e n'ijtumda ọy jọọt jẹ Nte'yam mạạt

1 Jẹ'ẹ kạjx tse'e kụxe'e njaanchja'vimda, ka'a tse'e jẹ
Nte'yam xtọkimpạ'mumda, ijtumdup tse'e ọy jọọt jẹ'ẹ mạạt
jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesucristo kạjx.
2 Jẹ Nte'yam tse'e xtoojnjimdup jẹ maa'yụn kụxe'e
jẹ Cristo njaanchja'vimda, xọọjntkumdup tse'e kụx
nmụja'vimdinupe'e jẹtse'e ntukmạạtjayẹjpumdinit jẹ
Nte'yam jẹ myạjin.
3 Ax ka yạ'ạjyap tse'e ntukxọọjntkumdup,
xọọjntkumduvape'e jẹ tsaachpaatụn kạjx juu' ve'e
nyaknajxumdup, kụx nmụja'vimdinupe'e jẹts ku ve'e jẹ
tsaachpaatụn nyaknajxumda, nmuténimdup tse'e juu';
4 ax ku tse'e juu' nmuténimda, jẹ ọy jáyuvin tse'e
njayẹjpumdup; jẹts ku ve'e njayẹjpumda jẹ ọy jáyuvin,
njaanchja'vimdup tse'e jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam
xtoojnjimdinup.
5 Ax ka taayapts jẹ'ẹ ve'e jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ
Nte'yam xtoojnjimdinup, nnụja'vimdinupe'e jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ
ve'e kụxe'e jẹ Nte'yam xmọ'yumda jẹ Espíritu Santo, juu'
kạjxe'e xpạạjmjimdi jẹ chọjkụn yam nja'vin kạjxmamda.
6 Ax ụụ'mda, ni vin'ita tse'e xka'ọ'yixumjada jẹtse'e viinm
nmaajktsọọkumjadat. Ax paaty tse'e, ku ve'e jẹ xạạj dụpaaty,
van'it tse'e jẹ Cristo myiijn jẹtse'e xku'ọọ'kimdi, ụụ'mda,
tọ́kinax jáyuda.
7 Ọọye'e tyuntso'oxa yaknasjava jẹtse'e jẹ jayu dụku'ọọ'kat
to'k juu' ve'e tụv jáyuvip joojntykip, ¡ukpụ nụnjajtp tse'e jẹtse'e
jẹm to'k jẹ jayu juu' ve'e nayja'vijup jẹtse'e dụku'ọọ'kat to'k jẹ
ọy jayu!
8 Ax yaknụkẹ'xnatạjki tse'e jẹ Nte'yam jẹts ọọye'e
xtuntsọjkumda, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Cristo xku'ọọ'kimdi ku
ve'e tọ́kinax jáyuna nve'nimda.

9 Kux̱e'e je̱ ñu̱u̱'pu̱n ve'em du̱masa̱a̱k, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam xkato̱kimpa̱'mumda je̱tse'e o̱y nmu̱ja'vimda je̱ts je̱ Cristo ka̱jxe'e xtuknu̱vaatsumdinit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e miinnup.

10 Xtso'oxpa̱jkumdu tse'e je̱ Nte'yam ku̱xe'e je̱p to̱kin ja̱a̱tp n'ijtumdi; ax je̱'e̱ tse'e du̱toon je̱tse'e n'ijtumdinit o̱y jo̱o̱t je̱'e̱ ma̱a̱t je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ y'Onu̱k xku'o̱o̱'kimdi. Ax je̱'e̱ ka̱jx tse'e ku̱xe'e o̱y jo̱o̱t n'ijtumda je̱ Nte'yam ma̱a̱t, nnu̱ja'vimdinup tse'e je̱ts xyaktso̱o̱kumdape'e je̱ Cristo ku̱xe'e jyoojntyka.

11 Ax ka je̱'e̱jyap tse'e, xyakxo̱o̱jntkumdupe'e je̱ Nte'yam je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo ka̱jx, je̱'e̱ pa̱n ka̱jxe'e n'ijtumda o̱y jo̱o̱t je̱ Nte'yam ma̱a̱t.

Je̱ Adán je̱ts je̱ Cristo

12 Ax je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ve'em ax jo'n je̱ to̱kin jye̱ji yaja naxviijn ku̱xe'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyo̱kimpu̱jk, je̱ts je̱ tyo̱kin ka̱jx tse'e y'a̱a̱'k, nay ve'empa tse'e je̱ o̱o̱'ku̱n to'k ka̱'a̱jyji je̱ jayu tyukka̱daakjini, ku̱x to'k ka̱'a̱jyji ve'e je̱ jayu tum tó̱kinax.

13 Ka'anume'e je̱ pava'nu̱n yakma̱'a̱ vye'na je̱ Moisés, je̱tse'e je̱ to̱kin jye̱ji yaja naxviijn. Ax ka'a tse'e je̱ jayu je̱ tyo̱kin yaktukkuvet ku ve'e je̱ pava'nu̱n kya'it.

14 O̱yam tse'e vye'ema, o̱o̱'kka̱jxtinu tse'e je̱ jayu ku ve'e je̱ Adán jyoojntyki, o̱o̱'ktuva tse'e je̱ jayu juu' ve'e joojntykidu ka'anume'e je̱ Moisés jyoojntyka vye'na, ó̱yame'e du̱kakutyoondi je̱ pava'nu̱n juu' ve'e ku̱yakmo̱o̱ydi ax jo'n je̱ pava'nu̱n juu' ve'e je̱ Adán yakmo̱o̱y.

Je̱ Adán, ve'em jaty je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱'e̱ pa̱ne'e je̱ Nte'yam ñu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e myínu̱t yaja naxviijn.

15 Ax ka'a tse'e y'akijpxada, ku̱x je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu tyoojnjip, ka'ats je̱'e̱ ve'e vye'ema ax jo'n je̱ to̱kin juu' ve'e je̱ Adán tyoon. Tyú̱vam xa je̱'e̱ ve'e je̱ts nu̱maye'e je̱ jayu y'o̱o̱'kti je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyo̱kimpu̱jk. Ax jado'kpa tse'e je̱ yaa'tya̱jk, je̱ Jesucristo, juu' ka̱jxe'e je̱ Nte'yam je̱ maa'yu̱n du̱tún, je̱'e̱ tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts o̱o̱ye'e du̱tunnu̱ma̱ja je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam nu̱may je̱ jayu tyoojnjip.

16 Nay ka'ava tse'e y'akijpxa je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu tyoojnjip je̱ts je̱ to̱kin juu' ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyoon. Ku̱x ku xa ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyo̱kimpu̱jk, to̱kimpa̱a̱jmjuts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam. Ax ku tse'e nu̱may je̱ jayu o̱o̱y tyunto̱kintuujn, van'it tse'e myiijn jado'k je̱ yaa'tya̱jk juu' ka̱jxe'e je̱ Nte'yam nu̱may je̱ jayu du̱kato̱kimpu̱m.

17 Nu̱jom tse'e je̱ jayu y'o̱o̱'kta ku̱xe'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyo̱kimpu̱jk. Ax juu' tse'e jado'k je̱ yaa'tya̱jk tyoon, nu̱yojk má̱jumts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y je̱ts ka'a ve'e juu' ve'e je̱ Adán tyoon.

Nu̱jom tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱kuva̱jktup je̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu tyoojnjip, je̱ Cristo ka̱jxts je̱'e̱ ve'e du̱jaye̱pta je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

18 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam du̱to̱kimpu̱m nu̱jom je̱ jayu je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk tyo̱kimpu̱jk, nay ve'empa tse'e, ku ve'e jado'k je̱ yaa'tya̱jkpa du̱tuujn je̱ tyu̱v je̱'e̱, o̱'yipts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e nu̱jom je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱tuknu̱vaatsnit je̱tse'e du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

19 Ku̱x ve'em ax jo'n nu̱may je̱ jayu tyo̱kintonda je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e to'k je̱ yaa'tya̱jk je̱ Nte'yam du̱kaka̱tsa̱pu̱jk, nay ve'empa tse'e je̱ Nte'yam du̱kato̱kimpu̱m nu̱may je̱ jayu je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e jado'k je̱ yaa'tya̱jk je̱ Nte'yam du̱ka̱tsa̱pu̱jk.

20 Ku ve'e je̱ Moisés yakmo̱o̱jy je̱ pava'nu̱n, nu̱yojk tse'e je̱ jayu tyo̱kinton'ukvaandi. Ax ku tse'e je̱ jayu o̱o̱y tyunto̱kintoondi, nu̱yojk tse'e je̱ Nte'yam je̱ maa'yu̱n je̱ jayu du̱tuntuujnja.

21 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je̱ to̱kin du̱yakje̱ji je̱ o̱o̱'ku̱n, nay ve'empa tse'e je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu tyoojnjip, je̱'e̱ tse'e du̱yakje̱jip je̱ o̱y jo̱o̱t je̱ Nte'yam ma̱a̱t, ve'em tse'e je̱ jayu du̱jaye̱pta je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp je̱ nMa̱ja̱ Vintsā̱namda Jesucristo ka̱jx.

6

Je̱ o̱o̱'kpa jo'n je̱ja je̱ to̱kin vyinkujk je̱ts joojntyk je̱ Cristo ma̱a̱t

1 ¿Vintso̱ts n'ite'e nva'numdat? ¿Tunjaa'kto̱kinto'numdap vine'e je̱tse'e ve'em je̱ Nte'yam nu̱yojk je̱ maa'yu̱n xtoojnjimdat?

2 ¡Ni vintso̱va xa ve'e ve'em nkava'numdat! Je̱ o̱o̱'kpa jo'n xa ve'e n'ijtumda je̱ja je̱ to̱kin vyinkujk. Ax pa̱n ve'em tse'e n'ijtumda, ¿vintso̱se'e ntunjaa'kto̱kinton'ata̱a̱tsumdat?

3 Nu̱jom u̱u̱'mda juu' ve'e na̱pet je̱tse'e ve'em to'k muk n'ijtumda je̱ Cristo ma̱a̱t, ve'emts u̱u̱'me'eda ax jo'n to'k muk je̱'e̱ ma̱a̱t ku̱n'o̱o̱'kumdi.

4 Ax ve'em tse'e, ku ve'e nna̱pe̱jtumdi, ijtumdu tse'e ax jo'n kijpx je̱'e̱ ma̱a̱t ku̱n'o̱o̱'kumdi je̱tse'e kijpx je̱'e̱ ma̱a̱t ku̱nnaxta̱jkimdi; je̱ts ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam je̱ mya̱kkin ka̱jx du̱yakjoojntykpa̱jknuva je̱ Cristo ku ve'e y'uk'a̱a̱'k, nay ve'empa tse'e nko̱o̱'kjoojntykimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt, o̱ye'e je̱tse'e va'ajts njoojntykimdinit.

5 Ax je̱'e̱ tse'e ku ve'e n'ijtumda ax jo'n je̱'e̱ ma̱a̱t ku̱n'o̱o̱'kumdi ku̱xe'e to'k muk n'ijtumda je̱'e̱ ma̱a̱t, nay ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n je̱'e̱ ma̱a̱t ku̱njoojntykpa̱jkumdinuva ku̱xe'e to'k muk n'ijtumda je̱'e̱ ma̱a̱t.

6 Nnuja'vimdup xa uu'me'e jets juu' ve'e n'ijtumdi
ku ve'e nko'oyjoojntykimdi, ve'emts je'e ve'e ax jo'n
je Cristo kudumaatcruuzpejt, ax ve'em tse'e ya nko'oy
vinma'yunamda xkoo'kyakkutojkjimdinit, je tokin
xkoo'kka'mimdinit, jetse'e je tokin kyoo'k'ijtnit ax jo'n je'e
ve'e kunvintsánimda.
7 Kux ku xa ve'e je jayu y'it ax jo'n kuy'aa'k je Cristo maat,
o'yixjupts je'e ve'e jetse'e kyoo'ktokintoonnit.
8 Ax pan ijtumdup tse'e ax jo'n je Cristo maat kun'oo'kumdi,
njaanchja'vimdup tse'e jets je'e maate'e njoojntykimda
9 je'e kajx ku ve'e je Cristo y'uk'aa'k jetse'e je Nte'yam
yakjoojntykpajkjinuva. Ni je vin'ítats je'e ve'e kyoo'k'oo'knit,
ka'a ve'e je oo'kun y'ukka'mijini,
10 to'k naxji tse'e duku'oo'ki je jayu je tyokin kajxta. Ax ku
tse'e uxyam jyoojntyka, je Nte'yam kajxts je'e ve'e.
11 Ax nay ve'empa tse'e miitsta, jávada tse'e ax jo'n aa'k
kum'ijtti jeja je tokin vyinkujk jets joojntykada vintso ve'e
je Nte'yam yakmaja yakjaancha y'ijtnit je'e kajx ku ve'e to'k
muk m'itta je nMaja Vintsánamda Cristo Jesús maat.
12 Je'e kajx tse'e, ka'a tse'e xyakjáttat jetse'e je tokin
dujaa'kyakkutojkjat je mni'kxta je mkopkta jetse'e ve'em
xyaktóndat je m'avintso vinma'yunda, je mni'kxta je mkopkta
juu' ve'e oo'kp.
13 Je mviijn, je mtaatsk, je m'aaj, ukpu to'k viijn jado'k viijn
je mni'kxta je mkopkta, ka'ats miits je'e ve'e xtukkatákadat
je kyo'oy je'e jetse'e mtokintóndat; napyámjada ve'e jem je
Nte'yam y'am kya'm ve'em ax jo'n je jayu juu' ve'e joojn-
tykpajknuva ku ve'e aa'kani y'ukve'na, ve'em tse'e je Nte'yam
dutónut juu' ve'e chajkp miits kajxta.
14 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e je tokin m'ukyakkutojkuxjidinit,
kux ka'a ve'e mka'majada je Moisés je pyava'nun, je Nte'yam
je myaa'yun maat xa miitse'e m'itta.

Nvintsánimdup je'e ve'e juu' ve'e nmuto'numdup nmupajkumdup

15 ¿Ax vintso tse'e? ¿Tunjaa'ktokinto'numdap vine'e je'e kajx
ku ve'e xkaka'mimda je Moisés je pyava'nun jetse'e n'ijtumda
je Nte'yam je myaa'yun maat? ¡Ni vintsova xa ve'e ve'em
nkato'numdat!
16 Mnuja'vidup xa miitse'e jets pan mnapyaajmjudupe'e
jem to'k je jayu kya'm jetse'e xkatsapáktat, je'e tse'e mv-
intsánidup. Nay ve'empa tse'e, pan mnapyaajmjudup xa ve'e
jem je tokin kya'm jetse'e xtóndat je kyo'oy je'e, m'oo'ktap
tse'e; ax pan mnapyaajmjudup tse'e jem je Nte'yam y'am
kya'm jetse'e xkatsapáktat, oy joot tse'e m'íttat je'e maat.

17 Nkukoͦjtsjipts ąątseʼe jęͦ Nteʼyam, kuͦx óyameʼe jęͦ toͦkin
mkąʼmajada yʼijt, kaʼa tseʼe mʼukkąʼmijidini, jęͦʼęͦ kąjx tseʼe
mkoͦoͦʼkkąʼmijidini kuͦx toʼk aaj toʼk joͦoͦteʼe xkuvąjkti jęͦ ayook
juuʼ veʼe myaktukʼixtu.
18 Jęͦ Nteʼyam tseʼe mtoͦkinmęͦęͦʼkxjuͦdu jęͦtseʼe veʼem jęͦʼęͦ
xmutoondinit xmupąjktinit jęͦtseʼe xtoondinit jęͦ tyuͦv jęͦʼęͦ.
19 Veʼemts ąͦts yąͦʼąͦ veʼe nkąͦts ax joʼn jęͦ jayu vyinmay jęͦtseʼe
oͦy xvinmóͦtudat, kuͦx kaʼa veʼe oͦy xvinmóͦtuda jęͦ Nteʼyam jęͦ
yʼayook. Ax veʼem tseʼe, veʼem ax joʼn mnapyąͦąjmjidi jęͦm
jęͦ toͦkin kyąͦʼm jęͦtseʼe xtóndat juuʼ veʼe ka óͦyap, nay veʼem
tseʼe duͦtsoͦjkpa jęͦtseʼe mnapyąͦąjmjidinit jęͦm jęͦ Nteʼyam yʼam
kyąͦʼm jęͦtseʼe xtóndat jęͦ tyuͦv jęͦʼęͦ, veʼem ax joʼn jęͦ Nteʼyam
duͦtsąͦk.
20 Ku veʼe jęͦ toͦkin mkąʼmajada yʼijt, kaʼa tseʼe mʼoͦʼyixjidi
jęͦtseʼe xtóndat juuʼ veʼe jęͦ Nteʼyam chąjkp.
21 ¿Ax vintsoͦ tseʼe mtoʼnuͦxjidi jęͦʼęͦ juuʼ veʼe uͦxyam mtuk-
tsoͦʼoͦtyoondup? Ku veʼe jęͦ jayu veʼem jyoojntykada ax joʼn
mjoojntykada yʼijt, tsaachpaattinupts jęͦʼęͦ veʼe xąͦʼma kąͦjx.
22 Ax uͦxyam tseʼe, jęͦʼęͦ ku veʼe jęͦ Jesús jęͦ mtoͦkin
mtuknuͦvaatsjidi jęͦtseʼe xmutonda xmupąͦkta jęͦ Nteʼyam,
mnatyukkąͦtąjkijidu tseʼe jęͦtseʼe vaʼajts aaj vaʼajts
joͦoͦt mjoojntykidinit. Ku veʼe jęͦ jayu veʼem duͦtonda,
joojntykidinupts jęͦʼęͦ veʼe xąͦʼma kąͦjx.
23 Ax veʼem tseʼe, ku xa veʼe jęͦ jayu tyoͦkintonda,
yaktukkuvéttapts jęͦʼęͦ veʼe jęͦ tyóͦkinda, xąͦʼma kąͦjx tseʼe
chaachpaattinit; ax jęͦ maaʼyuͦn juuʼ veʼe jęͦ Nteʼyam jęͦ jayu
nuͦnveʼemji tyoojnjip, jęͦʼęͦ kąͦjx tseʼe duͦjayęͦpta jęͦ joojntykin
juuʼ veʼe xąͦʼma kąͦjx ijtp, toʼk muk tseʼe yʼitta jęͦ nMąͦjąͦ
Vintsąͦ́namda Cristo Jesús mąͦąͦt.

7

Jęͦ tukmuʼaʼixmojkin juuʼ veʼe jęͦ navyąͦjkuͦn kąͦjx

1 Utsta ajchta utsta tsąͦʼąͦda, jiduͦʼuͦm ąͦts miitseʼe
ntuknujáyada kuͦx mnuͦjaʼvidup xa veʼe jęͦ Moisés jęͦ
pyavaʼnuͦn. Yakkutojkuͦxjuͦdup tseʼe jęͦ jayu jęͦ pavaʼnuͦn
namvaateʼe jęͦ jayu jyoojntyka.
2 Pąͦn yaaʼvyúͦkani tseʼe toʼk jęͦ tąͦʼąͦxtąͦjk, pavaʼañ tseʼe yʼit
jęͦts kaʼa veʼe jęͦ ñuͦyaaʼy duͦmasoͦʼoͦkuͦt pąͦn vinxuͦpeʼe jyoojn-
tyka. Ax pąͦn oͦoͦʼkp tseʼe jęͦ ñuͦyaaʼy, kaʼa tseʼe jęͦ pavaʼnuͦn
yʼuktoonni juuʼ veʼe vaamp jęͦts kaʼa veʼe duͦmasoͦʼoͦkuͦt.
3 Ax veʼem tseʼe, pąͦn tyukmąͦąͦtjayejppts jęͦʼęͦ veʼe jęͦ kąͦts
jęͦ viijnk yaaʼtyąͦjk ku veʼe joojntykipna jęͦ ñuͦyaaʼy, yakv-
intsąͦʼkintóͦkipts jęͦʼęͦ veʼe jęͦ navyąͦjkuͦn. Ax pąͦn oͦoͦʼknup tseʼe jęͦ
ñuͦyaaʼy, yakjajtyp tseʼe jęͦ pavaʼnuͦn jęͦtseʼe jęͦ viijnk yaaʼtyąͦjk

dṵpą́kṵt, ka'a tse'e jẹ̱ navyą̱jkṵn dṵyakvintsą̱'kintǫ́ki ku ve'e yaa'vyą̱jktíktsnuva.

4 Nay ve'empats miitse'eda, utsta ajchta utsta tsą̱'ą̱da, jẹ̱ ǫǫ̱'kpa jo'n tse'e m'itta jẹ̱ja jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nṵn vyinkujk jẹ̱'ẹ̱ kąjx ku ve'e to'k muk m'itta jẹ̱ Cristo mą̱ą̱t, ve'em tse'e m'itta ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ mą̱ą̱t kṵm'ǫǫ̱'kti. Jẹ̱'ẹ̱ xa ve'e jẹ̱ Nte'yam yakjoojntykpą̱jknuva ku ve'e y'uk'ą̱ą̱'k, mjẹ̱'ẹ̱ijidupts miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e ve'em jẹ̱ Nte'yam xmutoondinit xmupą̱jktinit.

5 Kṵx namvaate'e njoojntykimdi jẹ̱tse'e nyakto'numdi yą̱ n'avintsǫ̱ vinma'yṵnamda, nṵyojk tse'e ntuntǫ̱kintonuva'numdi kṵx jẹ̱me'e jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nṵn, jẹ̱ tsaachpaatṵnts jẹ̱'ẹ̱ ve'e yakjẹ́jip nṵjom juu' ve'e nto'numdup y'ijt.

6 Ax ṵxyam tse'e, ka'a xa ve'e jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nṵn x'ukyakkutojkjimdini. Qyam tse'e xyakkutojkjimda y'ijt, ijtumdup tse'e ax jo'n kṵn'ǫǫ̱'kumdini jẹ̱ja jẹ̱ pava'nṵn vyinkujk, nmuto'numdup nmupą̱jkumdup tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ joojntykin kąjx juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo yajkyp, ka'a tse'e y'ukve'emini ax jo'n jẹ̱ Nte'yam nmuto'numdi nmupą̱jkumdi jẹ̱ jṵjpit pava'nṵn kąjx juu' ve'e javyet.

"Jẹ̱'ẹ̱jyamts ą̱tse'e ntuump jẹ̱ kyǫ̱'ǫ̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ą̱tse'e nkatonu-vaampy"

7 ¿Ax vintsǫ̱ tse'e kṵnva'numda? ¿Jadi tǫ̱kin jẹ̱'ẹ̱ vine'e jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nṵn? ¡Ni vintsǫ̱va xa ve'e ve'em nkava'numdat! Jẹ̱ pava'nṵn kąjxts ą̱tse'e nnṵjava jẹ̱ts ti jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tǫ̱kin. Ka'a ą̱tse'e kṵnnṵja'vi pą̱n ti jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e yaktijp nas'ayǫ̱va pą̱n ka'a ve'e jẹ̱ pava'nṵn vya'añ: "Ka'a tse'e ti xnas'ayǫ́vadat."

8 Ax kṵx tse'e jẹ̱ pava'nṵn ve'em vya'añ, jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e jẹ̱ tǫ̱kin dṵpaaty vintsǫ̱ ą̱tse'e xtukmutsǫ́kṵt juu' jatye'e ka ǫ́yap. Pą̱n ka'a xa ve'e jẹ̱ pava'nṵn kṵy'it, ka'a tse'e jẹ̱ tǫ̱kin ti mą̱kkin dṵjayep.

9 Joojntykip ą̱tse'e nve'na ku ą̱tse'e nkanṵjávana vye'na jẹ̱ pava'nṵn juu' ą̱tse'e xtuk'ixp jẹ̱ts ą̱tse'e nkatónṵt jẹ̱ kyǫ̱'ǫ̱y jẹ̱'ẹ̱. Ax kuts ą̱tse'e nnṵjava jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e vaamp jẹ̱ts ka'a ą̱tse'e ntónṵt juu' ve'e ka ǫ́yap, van'it tse'e jẹ̱ tǫ̱kin ñaajkmą̱kkpą̱jkji jẹ̱ts ą̱tse'e n'ijt ax jo'n ą̱tse'e kṵn'ą̱ą̱'k jo'n. j

10 Jẹ̱ pava'nṵn juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam ñṵpą̱ą̱jmtki jẹ̱ts ą̱tse'e xą̱'ma kąjx njoojntykinit, jẹ̱ pava'nṵn kąjxts ą̱tse'e nyakpṵṵjm jẹ̱ts ą̱tse'e xą̱'ma kąjx ntsaachpaatnit.

11 Jẹ̱ pava'nṵn kąjx tse'e jẹ̱ tǫ̱kin dṵpaaty vintsǫ̱ ą̱tse'e xvin'ą̱ą̱'nṵt, jẹ̱ pava'nṵn kąjxts ą̱tse'e jẹ̱ tǫ̱kin xyaktaajñ ax jo'n ą̱tse'e ą̱ą̱'k kṵn'ijt.

12 Ax ve'em tse'e, va'ajts xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn.
Nụjom tse'e jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn, va'ajtsts jẹ'ẹ ve'e, ọy,
pyaatyp y'akẹẹguip.
13 ¿Ax vintsọ tse'e? ¿Yạ y'ọy jẹ'ẹ ạts vine'e xyaktaan ax jo'n
ạtse'e ạạ'k kụn'ijt? ¡Ni vintsọva xa ạtse'e ve'em nkayaktaajñ!
Jẹ tọkin ạtse'e ve'em xyaktaan. Kụx ạtse'e nkakutyuujn jẹ
y'ọy jẹ'ẹ, jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e jẹ tọkin xyaktaajñ ax jo'n ạtse'e ạạ'k
kụn'ijt jẹtse'e nụkẹ'xnatạ́ka tyánụt jẹts ti jẹ'ẹ ve'e jẹ tọkin. Ax
ve'em tse'e, jẹ pava'nụn kạjx xa ve'e nụkẹ'xnatạ́ka tyañ jẹts
ọọy jẹ'ẹ ve'e kyatun'ọya jẹ tọkin.
14 Yaknụja'vip xa ve'e jẹts jẹ Nte'yam kạjx jẹ'ẹ ve'e jẹ Moisés
jẹ pyava'nụn. Ax ạts, jayu juu' ve'e ọọ'kp, jẹ tọkin ạtse'e
xkạ'mip.
15 Ka'a xa ạtse'e nnụjava ti ạtse'e ntuump. Ka'ats ạtse'e
ntun juu' ạtse'e njatsạjkp jẹts ạtse'e ntónụt; jẹ'ẹ ạtse'e ntuump
juu' ạtse'e nkatsạjkp.
16 Ax pạn jẹ'ẹts ạtse'e ntuump juu' ạtse'e nkatsạjkp,
nkuvụjkpts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e jẹ pava'nụn.
17 Ax ve'em tse'e, ka ạ́tsapts jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e ntuump,
jẹ tọkin juu' ve'e ijtp yam ạts nja'vin kạjxm, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e
dụtoomp.
18 Nnụja'vip ạtse'e jẹts jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ ve'e ijtp yap ạts nmi'kx
nkọpk akujkp, jẹ'ẹts ạtse'e ntijp ạts yạ n'avintsọ vinma'yụn.
Ọyam ạtse'e njatonuva'añ jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ka'ats ạtse'e x'ọ'yixjụ.
19 Njatonuvaampyts ạtse'e jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ax jẹ'ẹjyamts ạtse'e
ntuump jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ạtse'e nkatonuvaampy.
20 Ax pạn ntuumpts ạtse'e juu' ạtse'e njakatonuvaampy,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'uk'ạ́tsini juu' ve'e ve'em dụtoomp, jẹ tọ́kine'e
juu' ve'e ijtp yam ạts nja'vin kạjxm.
21 Ax ve'em tse'e, jidụ'ụm xa ạtse'e njaty. Ku xa ạtse'e
njatonuva'añ jẹ y'ọy jẹ'ẹ, jẹ'ẹjyamts ạtse'e ntuump jẹ kyọ'ọy
jẹ'ẹ.
22 Yam ạts njọọt nja'vin kạjxm, ntsạjkpts ạtse'e jẹ Nte'yam
jẹ pyava'nụn.
23 Ax n'ixpts ạtse'e jẹts jẹpe'e ạts nmi'kx nkọpk akujkp
juu' ve'e dụtso'oxpạjkp jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ạtse'e nnụja'vip yam
nvinma'yụn kạjxm. Jẹ'ẹ juu' ạtse'e njayejpp yap nmi'kx
nkọpk akujkp, jẹ'ẹts ạtse'e xkạ'mip jẹts ạtse'e ntọkintónụt.
24 ¡Ayọọv xa ve'e ạts yạ njọọt! ¿Pạnts ạts vine'e
xtuknụva'atsup yạ ni'kx yạ kọpk juu' ạtse'e jẹ ọọ'kụn
xtuk'anạjkxip?
25 ¡Nkukọjtsjip xa ạtse'e jẹ Nte'yam! Ọ'yixjupts jẹ'ẹ ve'e
jẹts ạtse'e xtuknụva'atsụt jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesucristo
kạjx. Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e, jidụ'ụm ạtse'e n'it. To'k viijn, yam
nvinma'yụn kạjxm ạtse'e nnụjava vintsọ ạtse'e jẹ Nte'yam

nmutónu̱t nmupá̱ku̱t; jado'k viijn, tó̱kints je̱'e̱ ve'e juu' a̱tse'e ntuump ya̱ n'avintso̱ winma'yu̱n ka̱jx.

8

Je̱ joojntykin juu' ve'e njaye̱jpumdup je̱ Espíritu Santo ka̱jx

1 Ax ve'em tse'e, ka'a xa ve'e je̱ Nte'yam du̱to̱kimpu̱m pa̱n pa̱n jatye'e ijttup to'k muk je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t.

2 Ku̱x je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e je̱ jayu du̱mo̱o̱yp je̱ joojntykin ku̱xe'e to'k muk y'itta je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t, je̱'e̱ts a̱tse'e xka̱'mip je̱ts a̱tse'e ve'em x'o̱'yixju̱ je̱ts a̱tse'e nko̱o̱'kto̱kintoonnit je̱ts a̱tse'e nkatsaachpaa'tu̱t xa̱'ma ka̱jx.

3 Ax juu' tse'e ka'o̱'yixjup je̱tse'e yaktónu̱t je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n ka̱jx, je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ jayu y'itta je̱m je̱ to̱kin kya̱'m, je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam tyoon je̱ y'Onu̱k ka̱jx. Kye̱jx tse'e je̱ y'Onu̱k yaja naxviijn jayu ni'kxax kó̱pkax, ve'em ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e to̱kintoondup je̱ ñi'kxta je̱ kyo̱pkta. Ku ve'e y'ijt yaja naxviijn jayu ni'kxax kó̱pkax, je̱'e̱ tse'e du̱kuve̱jt je̱ nu̱may jayu je̱ tyo̱kin.

4 Ve'em tse'e je̱ Nte'yam du̱tuujn je̱tse'e nto'numdat juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip, ve'em ax jo'n je̱ pava'nu̱n vya'añ, u̱u̱'mda, juu' ve'e joojntykidup ax jo'n je̱ Espíritu Santo du̱tsa̱k, ka'a ve'e nyakto'numda ya̱ n'avintso̱ vinma'yu̱namda.

5 Je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱yaktoondup je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱nda, yakvinkó̱pkidupts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e cho̱jktup je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxta; ax je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e joojntykidup ax jo'n je̱ Espíritu Santo du̱tsa̱k, yakvinkó̱pkidupts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Espíritu Santo cha̱jkp.

6 Je̱ jayu juu' ve'e joojntykidup je̱tse'e du̱tóndat je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱nda, y'ana̱jkxidupts je̱'e̱ ve'e je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtnup; ax je̱ jayu juu' ve'e joojntykidup je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e je̱ Espíritu Santo cha̱jkp, y'ana̱jkxidupts je̱'e̱ ve'e je̱ o̱y jo̱o̱t je̱ts je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

7 Je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n du̱yakvinkó̱pkidup, cho'oxpa̱jktupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam ku̱x ka'a ve'e ñapyá̱mjada je̱p je̱ Nte'yam pyava'nu̱n pa'tkup, ni ka'a tse'e y'o̱'yixjada.

8 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e y'o̱'yixjada je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱yaktoondup je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱nda.

9 Ax miitsta, ka'a tse'e mjoojntykada je̱tse'e xyaktóndat je̱ m'avintso̱ vinma'yu̱nda; je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱tse'e xtóndat juu' ve'e cha̱jkp je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je̱m je̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxm, je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ Espíritu Santo y'ijtpa je̱m mja'vin ka̱jxmda. Pa̱n pa̱n tse'e du̱kajaye̱jpp je̱m jya'vin ka̱jxm je̱

Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Cristo jya'vin kạjxm, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo dụjáyuva.
10 Jẹts pạn joojntykipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo jẹm mja'vin kạjxmda, ǫ́yame'e jẹ mni'kxta jẹ mkǫpkta y'ǫǫ'kụt jẹ tǫkin kạjx, joojntykipts jẹ'ẹ ve'e jẹ mjǫǫtta jẹ mja'vinda jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ǫy jǫǫt m'itta jẹ Nte'yam mạạt.
11 Pạn ijtpe'e jẹ Espíritu Santo jẹm mja'vin kạjxmda, van'it tse'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e dụyakjoojntykpạjknuva jẹ Jesús ku ve'e y'uk'ạạ'k, jẹ'ẹ tse'e dụmǫǫynuvap jẹ joojntykin jẹ mni'kxta jẹ mkǫpkta juu' ve'e ǫǫ'kp. Jẹ Espíritu Santo kạjx tse'e ve'em dụtónụt, juu' ve'e ijtp jẹm mja'vin kạjxmda.
12 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, jẹp xa ve'e juu' ve'e tun vinkǫpk jẹtse'e nto'numdat, ka jẹ'ẹp tse'e nyakto'numdap yạ n'avintsǫ vinma'yụnamda.
13 Pạn mjoojntykidupe'e ax jo'n xtsǫkta jẹ m'avintsǫ vinma'yụn kạjxta, xạ'ma kạjx tse'e mtsaachpaattinit. Ax pạn jẹ Espíritu Santo kạjx tse'e xkatonda jẹ tǫkin juu' ve'e mtonuvaandup jẹ m'avintsǫ vinma'yụn kạjxta, xạ'ma kạjx tse'e mjoojntykidinit.
14 Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụkạtsụpạjktup jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm, jẹ Nte'yam jẹ y'ónụktats jẹ'ẹ ve'eda.
15 Kụx jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e jẹ Nte'yam mpạ'mụxjụdu jẹm mja'vin kạjxmda, ka'a jẹ'ẹ ve'e m'akẹẹ'yajada jẹtse'e m'íttat jado'k nax jẹ tsạ'ạga mạạt; jẹ Espíritu Santo kạjxe'e n'ijtumda jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta, jẹ'ẹ tse'e xputạjkimdup jẹtse'e jẹ Nte'yam nmukǫjtsumda jidụ'ụm: "Tata."
16 Jẹ Espíritu Santo tse'e xtuknụja'vimdinup yam nja'vin kạjxmamda jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ónụk ụụ'me'eda.
17 Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e ku ve'e n'ijtumda jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta, njayẹjpumdinup tse'e nụjom jẹ y'ǫy jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam tyukmutsạjkp jẹ jyáyuda, ntukmạạtjayẹjpumduvap tse'e jẹ Cristo jẹ y'ǫy jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam xtukmutsǫjkumdup: kụx pạn tsaachpaatumdupe'e ax jo'n jẹ Cristo chaachpaaty, ntukmạạtjayẹjpumdinup tse'e jẹ myạjin.

Jẹ mạjin juu' ve'e miimp

18 Nnụja'vinupts ạtse'e jẹts pạn vinxụpe'e ụxyam jẹ tsaachpaatụn nyaknajxumda, ka'ats jẹ'ẹ ve'e tii ku ve'e ntukmu'a'ixmojkimdat mạạt jẹ mạjin juu' ve'e njayẹjpumdinup ụx'ǫǫk.
19 Nụjom juu' jatye'e jẹ Nte'yam pyạạm, ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ǫǫy kụdụtuntsǫjkti jẹtse'e myiinnit jẹ xạạj ku ve'e jẹ Nte'yam dụyaknụkẹ'xnatạ́kat pạn pạn jatye'e y'ónụkip.
20 Ñụpạạjmtki tse'e jẹ Nte'yam jẹtse'e kyato'nụxjụt juu' ve'e pyạạm. Jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e viinm dụnụpạạjmtki vintsǫ ve'e

y'ítu̱t juu' ve'e pya̱a̱m; juu' ve'e je̱ Nte'yam pya̱a̱m, ka'ats je̱'e̱ ve'e ñañu̱pa̱ajmtkiji vintso̱ ve'e y'ítu̱t. Qyam tse'e vye'ema, ñu̱pa̱ajmtkits je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam

21 je̱ xa̱aj ku ve'e kyo̱o̱'kma'tnit juu' ve'e pya̱a̱m, je̱ xa̱aj ku ve'e je̱ y'ónu̱kta je̱ majin o̱o̱y du̱tunjaye̱ptat je̱tse'e kyo̱o̱'k'ijttinit joma ve'e je̱ to̱kin.

22 Ve'em ax jo'n je̱ ta̱'a̱xta̱jk y'u̱j ya'axy ku ve'e je̱ y'ónu̱k jye̱java'añ, nay ve'empa tse'e u̱xyam paat nu̱jom juu' ve'e je̱ Nte'yam pya̱a̱m, je̱'e̱ tse'e ijtp ax jo'n je̱ pa̱jkpa je̱ aampa ku̱du̱jayejp.

23 Ax ka je̱'e̱jyap tse'e ve'em jajtp, ve'em u̱u̱'me'e nyaknajxumduva je̱ tsaachvinma'yu̱n, o̱o̱y tse'e ntuntso̱jkumda je̱tse'e jye̱'yat je̱ xa̱aj ku ve'e tyiktska̱xu̱t ya̱ nni'kxamda ya̱ nkó̱pkamda, u̱u̱'mda, juu' ve'e du̱jaye̱jptup je̱m jya'vin ka̱jxmda je̱ Espíritu Santo. Ku ve'e je̱ Espíritu Santo tya̱jki yam nja'vin ka̱jxmamda, je̱'e̱ tse'e je̱ mutoo'va̱jkp maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam xtoojnjimdu ku ve'e njaanchja'vi'ukva'numdi.

24 Je̱ Nte'yam tse'e xmo̱'yumdu je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp ku̱xe'e njaanchja'vimda je̱ts tónjup ko̱tsjup je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam kyo̱jts. Ax pa̱n ta̱ tse'e ku̱tyunju̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam kyo̱jts, ka'a tse'e ku̱n'uk'a'íxumdini je̱ts tónjupnum je̱'e̱ ve'e. Ni pa̱na ve'e ti du̱ko̱o̱'k'a'íxnit ku ve'e ta̱vani du̱'ix juu' ve'e kya'ixpna.

25 Ax ku tse'e n'a'íxumda juu' ve'e nka'íxumdup, ve'em tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e to'k aaj to'k jo̱o̱t nmuténimdat je̱ tsaachpaatu̱n van'it paat ku ve'e tyoojnjinit juu' ve'e n'a'íxumdup.

26 Nay ve'empa tse'e, o̱yame'e nkah'ama̱a̱daaguimda je̱tse'e ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t je̱ Nte'yam nmuko̱jtsumdat, ku̱x ka'a ve'e nnu̱ja'vimda vintso̱ ve'e ntsapko̱jtsumdat ax jo'n du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga, viinm tse'e je̱ Espíritu Santo je̱ Nte'yam du̱munoo'kxtu̱k u̱u̱'m ka̱jxta je̱ ayook ma̱a̱t juu' ve'e xka'o̱'yixumju̱dup vintso̱ ve'e nko̱jtsvaatsumdat.

27 Ax je̱ Nte'yam, juu' ve'e je̱ jayu je̱ jya'vin du̱tuk'ixnajxp, ñu̱ja'vipts je̱'e̱ ve'e pa̱n ti vinma'yu̱ne'e je̱ Espíritu Santo jyayejpp, ku̱x je̱ Espíritu Santo, myunoo'kxtkpts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu ka̱jxta, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam du̱tsa̱k jo'n.

28 Nnu̱ja'vimdinupe'e je̱ts pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, tyuumpts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam vintso̱ ve'e du̱yakje̱jinit je̱ y'o̱y je̱'e̱ je̱'e̱ ka̱jxta pa̱n pa̱n jatye'e tso̱jkju̱dup je̱tse'e du̱yaaxjidi, ve'em ax jo'n du̱nu̱pa̱ajmtki je̱tse'e y'ijttinit je̱'e̱ je̱ jyáyuda.

29 Je̱ Nte'yam tse'e du̱nu̱ja'vip pa̱n pa̱ne'e ijttinup je̱'e̱ je̱ y'ónu̱kta ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱pa̱ajmtki je̱tse'e y'ijttinit ax jo'n je̱ y'Onu̱k, ve'em tse'e

je̱ y'Onu̱k du̱nu̱máj̱init du̱nu̱jaanchinit je̱ja nu̱may y'uts akujkta.

30 Ax je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam ñu̱pa̱ajmtki je̱tse'e y'ijttinit je̱ y'ónu̱kta, je̱'e̱ tse'e yaaxji; je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e yaaxji, je̱'e̱ tse'e kyato̱kimpa̱a̱m; je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e kyato̱kimpa̱a̱m, je̱'e̱ tse'e ñu̱pa̱ajmtki je̱tse'e je̱ ma̱jin du̱jaye̱jptinit.

31 Pa̱n ve'em xa ve'e, ¿vintso̱se'e nva'numdat? Pa̱n je̱ Nte'yame'e u̱u̱'m ma̱a̱tta, ¿pa̱nts u̱u̱'m n'ite'e xtso'oxpa̱jkumdap?

32 Ka'a tse'e je̱ Nte'yam du̱kayakjajty je̱tse'e je̱ y'Onu̱k y'o̱o̱'ku̱t, yakjajte'e, je̱ y'Onu̱k tse'e vaan je̱ vintsa̱'kin ku ve'e xku'o̱o̱'kimdi. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ku ve'e ve'em du̱tuujn, ¿vintso̱ts u̱u̱'me'e je̱'e̱ ma̱a̱t xkamo̱'yumdat nu̱jom je̱ y'o̱y je̱'e̱?

33 ¿Pa̱nts vine'e va'anup je̱ts to̱kin ma̱a̱t je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam vyinko̱o̱ndu? ¡Je̱ Nte'yam tse'e viinm kato̱kimpa̱a̱jmju̱du!

34 ¿Pa̱n tse'e o̱'yixjup je̱tse'e du̱to̱kimpá̱mu̱t je̱ Nte'yam je̱ jyayu? Je̱ Cristo xa ve'e ku'o̱o̱'kijidu, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam yakjoojntykpa̱jkjinuva je̱tse'e y'it je̱ja je̱ Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi joma ve'e xnu̱noo'kxtkimda.

35 Ka'a xa ve'e pa̱n juu' ve'e o̱'yixjup je̱tse'e juu' du̱tónu̱t je̱tse'e xko̱o̱'ktso̱jkumdinit je̱ Cristo. O̱yam tse'e ntsaachpaatumda, ntsaachvinma'yumda, je̱ jayu xjomto'numda xtito'numda, xkatih'ijtjimda juu' ve'e nka'yumdap n'ookumdap, xkatih'ijtjimda juu' ve'e nnatyukxo̱jxumjadap, yaja kutsa̱'a̱ga ja̱a̱t n'ijtumda, ukpu̱ je̱ jayu xyak'o̱o̱'kuva'numda, xtso̱jkumdupts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo.

36 Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Ku̱x njaanchja'vip a̱a̱ts mitse'e,

je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e je̱ jayu xyak'o̱o̱'kuva'anda,

ve'em xa a̱a̱tse'e ax jo'n je̱ carnero juu' ve'e na̱jkx du̱yak'o̱o̱'kta.

Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

37 Pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, n'ama̱a̱daaguimdup tse'e ku̱x xputa̱jkimdup u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo, juu' ve'e o̱o̱y xtuntso̱jkumdup.

38 Ax ve'em tse'e, vinjávani xa a̱tse'e je̱ts ka'a ve'e tii juu' ve'e o̱'yixjup je̱tse'e xpa̱jkjimdat je̱ Nte'yam je̱ cho̱jku̱n. Xtso̱jkumdupts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam pa̱n ti tsaachpaatu̱ne'e nyaknajxumdup ku ve'e njoojntykimda nnaxviijnimda uk pa̱n o̱o̱'kumdupe'e. Ka'a tse'e y'o̱'yixjada je̱ ángeles, ni je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta, ni je̱'e̱ juu' ve'e u̱xyam toojnjup ko̱jtsjup, ni je̱'e̱ juu' ve'e miimpnum,

39 ni jẹ'ẹ juu' ve'e jẹm kạjxm tsọọ'mp, ni jẹ'ẹ juu' ve'e jẹp
naxviijnit itụpa'tkup tsọọ'mp, ni ti viijnka xa ve'e kya'ọ'yixjụ
juu' ve'e pụm jẹtse'e xpạjkjimdat jẹ Nte'yam jẹ chọjkụn juu'
ve'e jyayejpp ụụ'm kạjxamda kụx ijtumdupe'e to'k muk jẹ
nMạjạ Vintsạ́namda Cristo Jesús mạạt.

9

Jẹ Nte'yam tse'e dụvinkọọn jẹ israeejlit jáyuda

1 To'k muk ạtse'e n'it jẹ Cristo mạạt. Tyụ́vamts ạts yạ'ạ ve'e
nkạts, ka'ats ạtse'e ntaaya. Ạts yạ nvinma'yụn, juu' ve'e jẹ
Espíritu Santo yakkutojkụxjup, jẹ'ẹts ạtse'e xtuknụja'vip jẹts
tyụ́vam ạtse'e nkạts.

2 Ọọyts ạtse'e ntunnavyinma'yụnmạ'ạjụ, ọọyts ạtse'e
ntunnụtsaachvinmáyda ạts jẹ nmu'israeejlit jáyuda, juu'
ve'e ijttup to'k tsu'uts to'k nụụ'pụn ạts mạạt.

3 Njatsạjkpts ạtse'e jẹts ạtse'e xạ'ma kạjx ntsaachpaatnit,
ạtse'e nka'ítụt jẹ Cristo mạạt, pạn ve'eme'e kụdụjayẹpta jẹ
joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

4 Jẹ Israel xa jẹ'ẹ ve'e jẹ chaanda jẹ kyọọjta, ve'em ax
jo'n ạts. Jẹ Nte'yam tse'e vinkọọjnjụdu jẹtse'e y'ijttinit jẹ'ẹ
jẹ jyayu jẹtse'e dụtukmạạtjayẹjpti jẹ myạjin, jẹ kyọjtstán
tse'e yakta'nụxjụdu jẹtse'e tyukkạtạjkijidi jẹ pyava'nụn,
tyuknụja'vidu tse'e vintsọ ve'e vyinjávajadat vyintsạ'ạgajadat
jẹtse'e jẹ vaandụk dụpụụjm jẹ'ẹ mạạtta.

5 Jẹ'ẹ jẹ jyụjpit jáyuda tse'e dụtsaanidup dụkọọjidup jẹ is-
raeejlit jayu. Ax vintsọ tse'e jẹ Cristo dụjáyuva, jẹ israeejlit jẹ
jyụjpit jayu tse'e dụtsaaniduva dụkọọjiduva jẹ Cristo. ¡Yak-
mạja tse'e y'ijtnit jẹ Nte'yam xạ'ma kạjx, jẹ'ẹ juu' ve'e nụjom
dụnụmạjikạjxp! Amén.

6 Ka jẹ'ẹp xa ạtse'e ntijp jẹts jẹ Nte'yame'e dụkakutyoomp
juu' ve'e vyaajntk jẹ israeejlit jayu kạjxta, kụx ka'a ve'e jẹ
Nte'yam dụvinkạạjn jẹtse'e y'ijttinit jẹ jyáyuda to'k kạ'ạjyji jẹ
Israel jẹ chaan jẹ kyọọj.

7 Ni ka'a tse'e y'itta jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta nụjom pạn pạn
jatye'e ijttup jẹ Abraham jẹ chaan jẹ kyọọj. Kụx jidụ'ụme'e jẹ
Nte'yam dụnụụjmi jẹ Abraham: "Jẹ Isaac kạjx tse'e xjayẹ́pụt
jẹ tsaan jẹ kọọj."

8 Yạ'ạ tse'e tyijp jẹts ka'a ve'e nụjom jẹ Abraham jẹ chaan jẹ
kyọọj y'itta jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta, jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e
kẹ'xtup ax jo'n jẹ Nte'yam jẹ vaandụk dụyaktaajñ jẹ'ẹ kạjxta.

9 Kụx jidụ'ụme'e jẹ Nte'yam jẹ Abraham dụtukvinva'ni:
"Mẹjtsnuvap ạtse'e ku ve'e jẹ xạạj dụpaa'tụt, van'it tse'e jẹ
Sara dụjayẹ́pụt to'k jẹ mix ónụk."

10 Ax ka yạ'ạjyap tse'e, tyukmạạtjayẹjp tse'e jẹ Rebeca jẹ
jụjpit jayu Isaac jẹ xeen ónụkta.

11 Ax jẹ Nteʼyam tseʼe nu̱toʼk du̱vinkọọn kaʼanumeʼe
kyẹʼẹxta vyeʼna jẹts kaʼa veʼe ti du̱toondi juuʼ veʼe ọy juuʼ veʼe
kaʼọy. Veʼem tseʼe jẹ Nteʼyam du̱tuujn ax joʼn du̱nu̱pa̱ajmtki.
Kaʼa tseʼe toʼk du̱vinka̱ajn jẹʼẹ ka̱jx ku veʼe juuʼ du̱tuujn, jẹʼẹ
ka̱jxeʼe ku̱xeʼe veʼem du̱tsa̱k.
12 Ku̱x jidu̱ʼu̱meʼe jẹ Rebeca yaknu̱u̱jmi: “Juuʼ veʼe
kẹʼxtooʼvá̱kup, jẹʼẹ tseʼe du̱pattónap du̱patpá̱kap juuʼ veʼe
kẹʼxʼu̱xʼọọkap.”
13 Vaampap tseʼe jẹp Kunuuʼkx Jatyán ku̱jxp: “Ntsa̱jkp
a̱tseʼe jẹ Jacob jẹts kaʼa veʼe jẹ Esaú.”
14 ¿Vintsọse'e nvaʼnumdat? ¿Kaʼa jẹʼẹ vineʼe yʼọya juuʼ veʼe jẹ
Nteʼyam tyuump? ¡Ni vintsọva xa veʼe veʼem nkavaʼnumdat!
15 Ku̱x jidu̱ʼu̱meʼe du̱nu̱u̱jmi jẹ Moisés:
“Ntuknu̱ʼixka̱daakyp a̱tseʼe pa̱n pa̱n a̱tseʼe ntsa̱jkp,
ntukma̱ʼtpts a̱ts jẹʼẹ veʼe.”
16 Ax veʼem tseʼe, kaʼa xa veʼe jẹ Nteʼyam jẹ jayu du̱vinká̱n
jẹʼẹ ka̱jx ku veʼe jẹ jayu veʼem du̱tsa̱k ukpu̱ juuʼ veʼe jẹ jayu
tyuump, jẹ tukmọʼtu̱n ka̱jxjits jẹʼẹ veʼe veʼem du̱tún.
17 Vaampap tseʼe jẹ faraón ka̱jx jẹ Kunuuʼkx Jatyán:
“Mitsts a̱tseʼe mpu̱u̱mp yakkutojkpa jẹts a̱tseʼe mits ka̱jx
nyaknu̱kẹʼxnatá̱kat a̱ts jẹ nma̱jin, veʼem tseʼe nu̱jom jẹ jayu
du̱nu̱jávadat jẹ ma̱jin juuʼ a̱tseʼe njayejpp.”
18 Ax veʼem tseʼe, tyukma̱ʼtpts jẹʼẹ veʼe jẹ Nteʼyam pa̱n
pa̱neʼe cha̱jkp, jẹts pa̱n pa̱n tseʼe tyukmutsa̱jkp jẹtseʼe
du̱ma̱kkpá̱mu̱t ka ọ́yap jẹ vyinmaʼyu̱n, tyukma̱kkpu̱u̱mpts
jẹʼẹ veʼe.
19 Nu̱njajtp tseʼe ku veʼe nu̱toʼk vyaʼanu̱t: “Pa̱n veʼem xa
jẹʼẹ veʼe, ¿vintsọts vineʼe jẹ Nteʼyam yʼọʼyixju̱t jẹtseʼe jẹ jayu
du̱tọkimpá̱mu̱t?, ku̱x ni pa̱na veʼe kyaʼọʼyixju̱ jẹtseʼe du̱tónu̱t
juuʼ veʼe jẹ Nteʼyam kyatsa̱jkp.”
20 Mits, jayu, mnu̱pá̱nipts mitseʼe jẹtseʼe jẹ Nteʼyam
xkọjtsvintsọ́vu̱t. ¿Vaʼanup nʼiteʼe toʼk jẹ naxtoʼts, jẹ
toʼtspa̱a̱mpa du̱na̱ajmat: “¿Tya̱jxts a̱tseʼe jidu̱ʼu̱m tu̱xpu̱m?”
21 Ọʼyixjupts jẹʼẹ veʼe jẹ toʼtspa̱a̱mpa jẹtseʼe du̱pá̱mu̱t jẹ
naax pa̱n vintsọ veʼe du̱tsa̱k, ọʼyixjupts jẹʼẹ veʼe jẹtseʼe toʼk jẹ
toʼts du̱pá̱mu̱t juuʼ jẹʼẹ veʼe jẹ ma̱jin ma̱a̱t yaktuump jẹtseʼe
jadoʼk du̱pá̱mu̱t juuʼ veʼe ọyvintsọva yaktuump.
22 Veʼemts ya̱ʼa̱ veʼe ax joʼn jẹ Nteʼyam du̱tún. Cha̱jkpts
jẹʼẹ veʼe jẹtseʼe du̱yaknu̱kẹʼxnatá̱kat jẹ mya̱kkin jẹts vintsọ
veʼe jẹ jayu jẹ tyọkin du̱tukkuvet jẹ ẹjku̱n ma̱a̱t. Ku̱x
veʼemeʼe du̱tsa̱k, jẹʼẹ ka̱jx tseʼe du̱muteni jẹʼẹda pa̱n pa̱n
jatyeʼe jẹ tsaachpaatu̱n du̱vinmajtsju̱dup, jẹʼẹda pa̱n pa̱n
jatyeʼe ñu̱pa̱ajmtki jẹtseʼe vyintọ́kidinit.
23 Nay veʼempa tseʼe du̱tún jẹtseʼe du̱yaknu̱kẹʼxnatá̱kat jẹ
ma̱jin juuʼ veʼe ọọy tyunjayejpp jẹts juuʼ veʼe ñu̱pa̱ajmtki

jẹtse'e ntukmạạtjayẹjpumdinit, ụụ'me'e xtukmọ'tumdup.
24 Ax jẹ Nte'yam tse'e xyaaxjimdu, ka ụụ'mjyape'eda, jẹ
israeejlit jayu, nay ve'empa ve'e pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit
jáyuvap.
25 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Nte'yam jẹ Oseas
dụtukkọjtsnajxy jidụ'ụm:
Jẹ'ẹda pạn pạn ạtse'e nkajáyuvidup y'ijt,
ụxyamts ạtse'e nva'añ jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ njáyuda.
26 Ax jẹm tse'e joma ve'e jẹ jayu yaknụụjmidi:
"Ka'a xa ạts miitse'e njáyuvada",
nay jẹ́mjyam tse'e jẹ joojntyk Nte'yam ñạ'mụxjadat:
"Ạtsts miitse'e jẹ n'ónụkta."
Jidụ'ụm tse'e jẹ Nte'yam jẹ Oseas dụtukkọjtsnajxy.
27 Ax juu' tse'e jẹ israeejlit jayu kạjxta, jidụ'ụm tse'e vyaajñ jẹ
Isaías: "Ọyame'e jẹ israeejlit jayu ọọy tyunnụmáyada, ve'em
ax jo'n jẹ po'o juu' ve'e jẹja maaxy nạpa'ayi, nụ'eejyjits jẹ'ẹ
ve'e juu' ve'e tsọ'ọktap.
28 Ka'a tse'e tyánat jẹtse'e jẹ Nte'yam dụtọkimpayọ'ynit jẹ jayu
pạn nụvinxụpe'e to'k it to'k naxviijn chạạnada." Jidụ'ụm tse'e
vyaajñ.
29 Ax yạ Isaías tse'e tooʼvạjkp tụvya'añ vye'na: "Jẹ Nte'yam,
juu' ve'e nụjom dụkạ'mikạjxp, jẹ'ẹ tse'e xtukmọ'tumdu,
ụụ'mda, nụ'eejyji jẹ Israel jẹ chaanda jẹ kyọọjta. Pạn ka'a
tse'e ve'em kụdụtuujn, kụxjajtumdi tse'e ax jo'n jyajtjidi jẹ
jáyuda juu' ve'e tsụụnidu jẹm sodómait jẹts gomoorrait kya-
jpụn kạjxmda." Jidụ'ụm tse'e vyaajñ.

Jẹ israeejlit jáyuda jẹts jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook

30 Pạn ve'em xa jẹ'ẹ ve'e, ¿vintsọse'e nva'numdat? Jidụ'ụm
xa jẹ'ẹ ve'e. Jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap,
juu' ve'e dụka'íxtidu vintsọ ve'e ọy jọọt y'íttat jẹ Nte'yam
mạạt, jẹ Nte'yam tse'e katọkimpạạjmjụdu jẹ'ẹ kạjx ku ve'e
jyaanchja'vijidi.
31 Ax jẹ'ẹda juu' ve'e jẹ israeejlit jáyuda, juu' ve'e
dụkutyonuvaandup jẹ pava'nụn jẹtse'e ve'em y'ijttinit ọy
jọọt jẹ Nte'yam mạạt, jẹ'ẹ tse'e jẹ Nte'yam tọkimpạạjmjụdu.
32 ¿Ax tyạjx tse'e jẹ Nte'yam tyọkimpạạjmjidi? Jẹ'ẹ kạjx tse'e
kụxe'e dụtsọkta jẹtse'e y'ijttinit ọy jọọt jẹ Nte'yam mạạt jẹ'ẹ
kạjx juu' ve'e tyoondu, ka'a tse'e dụtsọkta jẹtse'e y'íttat ọy
jọọt jẹ Nte'yam mạạt jẹ jaanchja'vin kạjx. Ka'a tse'e dụtsọkta
jẹtse'e jẹ Jesucristo dụjaanchjávadat, jẹ'ẹ kạjx tse'e y'itta ax
jo'n jẹ jayu juu' ve'e kítudup ku ve'e jẹja tsakụjx kyutẹ'pxada.
33 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesucristo ax jo'n jẹ tsaaj juu' ve'e jẹ
jayu tyukkutẹ'pxip, ve'em ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mpą́mupts ą̱tse'e jẹ̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm to'k pa̱ne'e
ítup ax jo'n jẹ̱ tsaaj juu' ve'e yakkutẹ̱'pxip jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu
du̱yakkitu,

pa̱n pa̱nts jẹ̱'ẹ̱ ve'e du̱jaanchja'vip,

ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e chaachvinmáyu̱t ku̱xe'e ve'em du̱tún.
Jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.

10

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ntsa̱jkpts ą̱tse'e o̱o̱y yam
nja'vin ka̱jxm jẹ̱tse'e ą̱ts jẹ̱ nmu'israeejlit jayu du̱jayẹ̱jptinit
jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp. ¡O̱o̱y ą̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
ntunnu̱tsapko̱tsta!

2 Tyú̱vamts ą̱tse'e nka̱ts jẹ̱ts to'k aaj to'k jo̱o̱te'e jẹ̱ Nte'yam
du̱mutonda du̱mupa̱kta. O̱yam tse'e ve'em du̱jatonda,
ka'a tse'e du̱nu̱jávada vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱tsa̱k jẹ̱tse'e
myutónjadat myupą́kjadat.

3 Ka'a tse'e du̱nu̱jávada vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu
du̱kato̱kimpu̱m, jẹ̱'ẹ̱ ve'e cho̱jktup jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam ky-
ato̱kimpą́mjadat jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx ku ve'e du̱tonda juu' ve'e jẹ̱p
y'avintso̱ vinma'yu̱n ku̱jxp pyayo̱'ydup. Ax ve'em tse'e
du̱kakuva̱kta vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱nu̱pa̱ajmtki jẹ̱tse'e jẹ̱
jayu du̱kato̱kimpą́mu̱t.

4 Jẹ̱ jáyuda juu' ve'e du̱jaanchja'vidup jẹ̱ Cristo, jẹ̱'ẹ̱ tse'e
jẹ̱ Nte'yam kato̱kimpa̱ajmju̱dup, ka'a tse'e tyun ku ve'e jẹ̱
jayu du̱kutyonuva'añ jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nu̱n jẹ̱tse'e ve'em jẹ̱
Nte'yam kyato̱kimpą́mjadat.

5 Jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Moisés du̱nu̱ka̱jts vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ jayu du̱kato̱kimpu̱m jẹ̱ pava'nu̱n ka̱jx: “Pa̱n pa̱n xa ve'e
du̱kutyoomp nu̱jom jẹ̱ pava'nu̱n, joojntykapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.”

6 Ax jidu̱'u̱m tse'e yaknu̱ka̱ts vintso̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu
du̱kato̱kimpu̱m jẹ̱ jaanchja'vin ka̱jx: “Ka'a tse'e mvinmáyu̱t
jẹ̱m mja'vin ka̱jxm: ¿Pa̱nts vine'e tsajpẹ́tup?” (Jẹ̱'ẹ̱ ya̱'a̱ ve'e
tyijp jẹ̱tse'e jẹ̱ Cristo du̱yakvánu̱ku̱t.)

7 Jaa'kvaamp tse'e jidu̱'u̱m: “Ka'a tse'e jidu̱'u̱m mvinmaay-
vat: ¿Pa̱nts vine'e vánu̱kup joma ve'e jẹ̱ o̱o̱'kpata̱jk?” (Jẹ̱'ẹ̱ ya̱'a̱
ve'e tyijp jẹ̱tse'e jẹ̱ Cristo du̱yakjoojntykpa̱jknuvat.)

8 Jidu̱'u̱m xa ve'e vya'añ: “Mmutą́mipts mitse'e jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ kya̱ts jẹ̱ y'ayook, jẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ ve'e m'am jẹ̱ts mja'vin ka̱jxm.”
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ. Ya̱ ka̱ts ya̱ ayook, jẹ̱ jaanchja'vints jẹ̱'ẹ̱
ve'e juu' a̱a̱tse'e ntukka'amaayp.

9 Pa̱n mtukka̱jtsp xa ve'e jẹ̱ m'aaj jẹ̱ts jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsą́n
jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Jesús, jẹ̱tse'e jẹ̱m mja'vin ka̱jxm xjaanchjáva
jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e yakjoojntykpa̱jkjinuva ku ve'e y'uk'a̱a̱'k,
mjayẹ́pupts mitse'e jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

10 Kux yame'e nja'vin kajxmam njaanchja'vimda, je'e kajx
tse'e je Nte'yam xkatokimpa'mumda; jets ya n'aajamda tse'e
ntukkojtsumdup, je'e kajx tse'e njayejpumda je joojntykin
juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.
11 Vaamp tse'e je Kunuu'kx Jatyán: "Pan pants je'e ve'e
dujaanchja'vip, ka'ats je'e ve'e chaachvinmáyut kuxe'e ve'em
dutún."
12 Ax ve'em tse'e, anañujoma kajx ya'a ve'e, pan pan
jatye'e israeejlit jayu jets pan pan jatye'e ka je'epta; je
Nte'yam, ka'a xa je'e ve'e pan duviijnk'íx. Kux je Maja
Vintsán, je'e ve'e dunuvintsanikajxp to'k ka'ajyji, ooyts je'e
ve'e dutunkunuu'kx pan pane'e amótujup je maa'yun.
13 Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
"Pan pan tse'e je Nte'yam du'amótup jetse'e yaktso'okjut,
yaktso'okjupts je'e ve'e." Jidu'um tse'e vya'añ.
14 ¿Ax vintsots je'e ve'e je Nte'yam juu' du'amótudat pan
ka'a ve'e dujaanchjávada? ¿Jets vintso tse'e dujaanchjávadat
pan ka'ana ve'e du'amotunaxta je Nte'yam je y'ayook? ¿Jets
vintso tse'e du'amotunáxtat je Nte'yam je y'ayook pan ka'a
ve'e pan vya'nuxjada?
15 ¿Jets vintso tse'e du'avánadat pan ka'a ve'e je Nte'yam
kyéxjada? Ve'em xa je'e ve'e ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán
vyaampa: "Ooye'e tyuntsoja ku ve'e je jayu jye'ya jetse'e je
jayu duvaajnjada je oy kats je oy ayook." Jidu'um tse'e vya'añ.
16 Ax ka'a tse'e to'k ka'ajyji dumajapamda je oy kats je oy
ayook. Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je Isaías vyaajñ: "Maja
Vintsán, ¿pants n'ite'e dujaanchja'vidup je ayook juu' atse'e
je jayu nvaajnjip?" Jidu'um tse'e vyaajñ.
17 Ax ve'em tse'e, ku ve'e je jayu du'avánada je Cristo
jye'e, y'amotunajxtup tse'e je jayu je ayook. Jets ku ve'e
je jayu du'amotunaxta je ayook, van'it tse'e je jaanchja'vin
tyukje'yajada.
18 N'amotutúvipts atse'e, ¿ka'a vine'e je jayu dumótudi ya
ayook? Ve'em, myótudu xa je'e ve'e. Kux jidu'ume'e je
Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Yaktaan xa ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn juu' je'e ve'e
y'ava'nidu,
jets je myajin, je'ypts je'e ve'e vinxup to'k it to'k naxviijn jets
je vaat joma ve'e ya tsajmit it kyukaxa.
Jidu'um tse'e vya'añ.
19 N'amotutúvinuvapts atse'e, ¿ka'a vine'e je israeejlit jayu
duvinmótudi ti ve'e tyijp juu' ve'e y'ixtu myótudu? Ve'em,
vyinmótudu xa ve'e. Muto'k viijn, vyinmótudu tse'e pan pan
jatye'e ka je israeejlit jáyuvap. Kux jidu'ume'e je Nte'yam
dunuujmi je israeejlit jáyuda, je Moisés tse'e tyukkojtsnajx:

Ḛjkjup ạts miitse'e nyaktándat jḛ jayu kạjxta juu' ạtse'e nkajáyuvidup,
ve'emts ạts miitse'e ntoojnjadat jḛ jayu kạjxta juu' ve'e ọy duṵkapayọ'ydup.
20 Nay ve'empa jḛ Isaías, nayja'vijuts jḛ'ḛ ve'e jḛts yạ'ạ ve'e va'ajts dṵ'avánat. Jidṵ'ṵm tse'e jḛ Nte'yam jḛ Isaías duṵtukkọjtsnajxy:
Xpaattuts ạtse'e jḛ'ḛda pạn pạn jaty ạtse'e xka'íxtidup vye'na,
naajknṵkḛ'xnatạjkijuts ạtse'e jḛja jḛ'ḛ vyinkujkta pạn pạn jatye'e duṵkah'amọtutṵ́vidu ạts kạjx.
21 Ax ku tse'e jḛ Nte'yam duṵnṵkạjts jḛ israeejlit jayu, jḛ Isaías tse'e tyukkọjtsnajx, jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ: "Jọ́vum xạạj ạtse'e n'ix vintsọ ve'e jḛ israeejlit jayu kṵvyinmayṵmpijttini, kṵduṵmasọọktini jḛ kyọ'ọy joojntykinda, jḛtse'e kṵy'itta ọy jọọt ạts mạạt, jḛ'ḛda pạn pạn jatye'e kakạtsṵpạjktup jḛtse'e kyakạtsṵvinmọ́tuda."

11

Tyukmạ'tp tse'e jḛ Nte'yam jḛ israeejlit jayu

1 N'amọtutṵ́vipts ạtse'e: ¿Tyunmasọọktinuts jḛ'ḛ ve'e jḛ Nte'yam jḛ jyáyuda? ¡Ni vintsọva xa jḛ'ḛ ve'e ve'em duṵkatuujn! Ạ́tsam xa jḛ'ḛ ve'e israeejlit jayu, jḛ Abraham xa ạtse'e jḛ chaan jḛ kyọọj, jḛ'ḛ ạtse'e nṵto'k jḛ Benjamín jḛ chaan jḛ kyọọj.
2 Ka'a xa ve'e jḛ Nte'yam duṵmasạ'ạk jḛ jyayu juu' ve'e jujpani vyinkọọn. Mnṵja'vidup xa miitse'e vintsọ ve'e vya'añ jḛp Kunuu'kx Jatyán kṵjxp jḛp joma ve'e jḛ Elías duṵnṵ'ạạ'ni jḛ israeejlit jayu jḛja jḛ Nte'yam vyinkujk. Jidṵ'ṵm tse'e vyaajñ:
3 "Mạjạ Vintsạ́n, yak'ọọ'ktinu xa ve'e jḛ m'ayook kọjtsnajxpatạjkta jḛtse'e dujaavdini jḛ yọjxpḛjtṵn joma ve'e myakvinja'vi myakvintsạ'ki. Ạtsji xa ve'e jado'k taannu juu' ve'e mvinja'vijup mvintsạ'kijup, ax xyak'ọọ'kuvaanduvapts ạtse'e."
4 Ax jidṵ'ṵm tse'e jḛ Nte'yam y'atsọọjvji: "Ka mítsjyap xa ve'e to'k juu' ạtse'e xtaajnjip, xtaajnjipnum xa ạtse'e nṵvuxtojtṵk miijl jḛ yaa'tyạjk juu' ve'e duṵkavinkọxkténidup jḛ apạmnax juu' ve'e Baal duṵxạạj." Jidṵ'ṵm tse'e jḛ Elías yaknṵujmi.
5 Nay ve'empa tse'e ṵxyam y'ijtpa. Nṵ'eejyjits jḛ'ḛ ve'e jḛ Nte'yam vyinkọọjnjidi jḛ myaa'yṵn kạjx.
6 Jḛ myaa'yṵn kạjx tse'e jḛ Nte'yam vyinkọọjnjidi; ka jḛ'ḛ kạjxape'e ku ve'e duṵtoondi juu' ve'e ọy. Kṵx pạn jḛ Nte'yame'e jḛ jayu kṵduṵvinkạạjn jḛ'ḛ kạjx ku ve'e duṵtonda juu' ve'e ọy, ka'a tse'e maa'yṵn kṵyaktij juu' ve'e jḛ Nte'yam jḛ jayu tyoojnjip.
7 ¿Ax vintsọts jḛ'ḛ ve'e? Ka'a tse'e jḛ israeejlit jayu duṵpaatti juu' ve'e jya'íxtidup; jḛ nṵ'eejyjida pạne'e jḛ Nte'yam

vinkǫǫjnjụdu, jẹ'ẹ tse'e dụpaattu juu' ve'e jẹ israeejlit jayu jya'íxtidup. Ax jẹ nụmay jayu, mạkk tse'e vyimpijttini jẹ vyinma'yụnda.

8 Ve'em xa yạ'ạ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Jẹ Nte'yam tse'e mạkk pạ'mụxjụdu jẹ vyinma'yụnda, ụxyam paat tse'e dụkavinjávada juu' ve'e jya'íxtup jẹtse'e dụkavinmǫ́tuda juu' ve'e jyamǫ́tudup."

9 Vaampa xa ve'e jẹ David jidụ'ụm:
Ǫǫy tyunkayda tyun'oo'kta jẹ jayu.
Va'an jẹ Nte'yam tyoojnjidini ax jo'n jẹ tạ́nụk juu' ve'e taamp jẹp kutyạy jạạtp
kụxe'e dụkanụjava jẹts jẹ y'ǫǫ'kụn jẹ'ẹ ve'e y'anạjkxip,
ve'em ax jo'n jẹ jayu kyutẹ'pxa jẹtse'e kyitu.
10 Va'an viints dụvimpijttini,
va'an dụtsaachpaattini xạ'ma kạjx jẹ jayu juu' ve'e ve'em dụtoondup.
Jidụ'ụm tse'e vyaajñ.

Jẹ Nte'yam tse'e dụyaktsǫǫkp pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap

11 N'amǫtutụ́vinuvapts ạtse'e, ku ve'e jẹ israeejlit jayu kya'adi jẹp tǫkin jạạtp, ¿tunvintǫ́kiduts jẹ'ẹ vine'e? ¡Ni vintsǫva xa jẹ'ẹ ve'e ve'em dụkatuujn! Ku xa ve'e jẹ israeejlit jayu tyǫkintoondi, jẹ'ẹ kạjx tse'e tyukkạdaakjidi jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, ve'em tse'e jẹ israeejlit jayu myu'ẹ́kjadat ku ve'e dụ'ixta jẹts jẹ Nte'yame'e jẹ maa'yụn to'nụxjụdup pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.

12 Ax ve'em tse'e, jẹ israeejlit jayu jẹ tyǫkin kạjx tse'e jẹ Nte'yam ǫǫy dụtunkunuu'kx pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap. ¿Ax vintsǫts jẹ'ẹ n'ite'e nụyojk jẹ kunoo'kxụn dụkamǫ'ǫt jẹ israeejlit jayu ku ve'e dụjaanchja'vidinuvat jẹ Nte'yam?

13 Miitsta, ka jẹ israeejlit jáyuvapta, jẹp xa ve'e juu' ạts miitse'e ntukmukǫtsuvaandup. Jẹ Nte'yam ạtse'e xvinkǫǫn jẹts ạtse'e n'ítụt jẹ'ẹ jẹ kyukạ́tsiva, jẹ'ẹ ạtse'e xkẹjxp jẹts ạtse'e jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook nvaajnjadat pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e ǫǫy ntunyakvinkǫpka yạ toonk.

14 Ntsạjkpts ạtse'e jẹtse'e ạts jẹ nmu'israeejlit jayu dụ'íxtat jẹ maa'yụn juu' ve'e jẹ Nte'yam mto'nụxjụdup, ve'emts jẹ'ẹ ve'e dụ'íxtiduvat vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam jẹ maa'yụn tyo'nụxjadat jẹtse'e ve'em dụjayẹjptuvat jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

15 Kụx ku xa ve'e jẹ Nte'yam dụmasạạk jẹ israeejlit jayu, van'it tse'e dụmujǫt'ǫ'yi juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvap. Ax ku

tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱kuvạ̱jknuvat jẹ̱ israeejlit jayu, ve'em tse'e y'íttat ax jo'n kụ̱jyoojntykpạ̱jknuva jẹ̱ ọọ̱'kpatạ̱jk.

16 Pạ̱n yaktukmuyọ̱jxp xa ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jụ̱ts juu' ve'e too'vạ̱jkp yakjạ̱jtsp, jyẹ̱'ẹ̱ikạ̱jxpapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nụ̱jom jẹ̱ jụ̱ts juu' ve'e ụ̱x'ọọ̱k yakjạ̱jtsp. Pạ̱n yaktukmuyọ̱jxp tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kụ̱p aa'ts, jyẹ̱'ẹ̱ikạ̱jxpapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nụ̱jom jẹ̱ kụ̱p axén.

17 Miitsta, ka jẹ̱ israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k jẹ̱ yukjọọ̱tmit olivos kụ̱p axén. Jẹ̱ts jẹ̱ israeejlit jayu, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n jẹ̱ olivos kụ̱p axén juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún. Ve'em xa ve'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱tún ax jo'n kụ̱dụ̱kụ̱spujx to'k jẹ̱ axén jẹ̱ olivos kụ̱p juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún jẹ̱tse'e jẹ̱m dụ̱pạ̱ạ̱jmji to'k jẹ̱ axén juu' ve'e yukjọọ̱tmit olivos kụ̱p jẹ̱tse'e to'k muk y'it mạ̱ạ̱t jẹ̱ olivos kụ̱p juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún. Ax ve'em tse'e, jẹ̱ olivos kụ̱p juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún, ve'em ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ ñạ̱ạ̱j dụ̱mọọ̱jy jẹ̱ axén juu' ve'e jẹ̱m ijt jẹ̱tse'e yakkụ̱spujx, jẹ̱tse'e ve'em ax jo'n jẹ̱ olivos kụ́pjyam jẹ̱ ñạ̱ạ̱j dụ̱mạ'ạ̱ jẹ̱ yukjọọ̱tmit kụ̱p jẹ̱ y'axén juu' ve'e jẹ̱m yaktukmupạ̱'mi, nay ve'empats miitse'e jẹ̱ kunoo'kxụ̱n xjayẹ̱pta jẹ̱ kunoo'kxụ̱n kạ̱jx juu' ve'e jẹ̱ israeejlit jayu jyayẹ̱jptu.

18 Ax ka'a tse'e xkọ̱'ọ̱yjávadat jẹ̱ israeejlit jáyuda. ¿Vintsọ̱se'e mnamyạ́jajadat? Ve'em xa miitse'eda ax jo'n to'k jẹ̱ kụ̱p axén. Ax ka'a tse'e jẹ̱ kụ̱p axén jẹ̱ ñạ̱ạ̱j dụ̱mạ'ạ̱ jẹ̱ kụ̱p aa'ts, jẹ̱ kụ̱p aa'ts tse'e dụ̱mọọ̱yp jẹ̱ kụ̱p axén jẹ̱ ñạ̱ạ̱j.

19 Nụ̱njajtp tse'e ku ve'e nụ̱to'k vya'anụ̱t: "Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx xa ve'e jẹ̱ kụ̱p axén yakkụ̱spujx jẹ̱ts ạ̱tse'e jẹ̱m nyakpụ̱ụ̱jm."

20 Ve'emam xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e y'itta ax jo'n jẹ̱ kụ̱p axén juu' ve'e yakkụ̱spojx jẹ̱tse'e kyọọ̱'k'ijtni jẹ̱ kụ̱p mạ̱ạ̱t juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún, kụ̱x ka'a ve'e dụ̱jaanchjávada jẹ̱ Nte'yam. Miits tse'e m'ijttup ax jo'n jẹ̱ axén juu' ve'e to'k muk ijtp jẹ̱ kụ̱p mạ̱ạ̱t juu' ve'e kạ̱yu'uj kạ̱tún, kụ̱xe'e xjaanchjávada. Ka'a tse'e mnamyạ́jajadat jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx; nay'ix'ítjada ve'e jẹ̱ts ka'a ve'e m'íttat ax jo'n to'k jẹ̱ axén juu' ve'e jẹ̱ kụ̱p yaktukmupạ̱'mi jẹ̱tse'e yakkụ̱spojxnuva.

21 Kụ̱x pạ̱n ka'a xa ve'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱tukmạ̱'t jẹ̱ israeejlit jayu juu' ve'e ijttup ax jo'n jẹ̱ avintsọ̱ kụ̱p axén, ¿vintsọ̱se'e xnasjávada jẹ̱ts miitse'e mtukmọ̱'ọ̱tjadat pạ̱n ka'a ve'e xjaanchjávada?

22 Yạ̱'ạ̱ kạ̱jx tse'e n'íxumda vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam va'ajts ọ̱y jọọ̱t ñapyụ̱mjụ̱ jẹ̱ts nay ve'empa vintsọ̱ ve'e jẹ̱ mạ̱kk tsaachpaatụ̱n dụ̱pụ̱m. Mạ̱kk tse'e jẹ̱ tsaachpaatụ̱n dụ̱pụ̱ụ̱jmja pạ̱n pạ̱n jatye'e ijttup jẹ̱p tọ̱kin jạ̱ạ̱tp; ax va'ajts ọ̱y jọọ̱t tse'e ñapyụ̱mjụ̱ miits mạ̱ạ̱tta, jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e mnaajk'ítjada ọ̱y jayu jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t. Pạ̱n ka'a tse'e ve'em xtonda, ve'em tse'e mjajttuvat ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ jyajtti.

23 Ax pa̱n je̱ israeejlit jayu tse'e du̱jaanchja'vidinuvap
je̱ Nte'yam, yakpa̱a̱mdinuvapts je̱'e̱ ve'e jómam y'ijtti,
ku̱x o̱'yixjup je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e jado'k nax je̱m
du̱pa̱a̱mnuvat.
24 Miitsta, ka je̱ israeejlit jáyuvapta, ve'em xa miitse'eda
ax jo'n je̱ olivos ku̱p axén juu' ve'e ye̱e̱'k je̱m yukjo̱o̱tm,
van'it tse'e yakku̱spujx je̱tse'e yakpa̱a̱jmji juu' ve'e
kyah'avintso̱kú̱pip, je̱ olivos ku̱p juu' ve'e ka̱yu'uj ka̱tún.
¿Vintso̱ts n'ite'e kya'o̱'yinuvat je̱tse'e yakpa̱a̱mnuvat jado'k
nax joma ve'e y'ijt je̱ israeejlit jayu? Je̱'e̱ tse'e ijttup ax jo'n je̱
avintso̱ ku̱p axén.

Ku je̱ israeejlit jayu y'ijttinit je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m

25 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ntsa̱jkp a̱tse'e je̱tse'e xnu̱jávadat
juu' ve'e je̱ Nte'yam ñu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e kyayaknu̱java y'ijt,
ve'em tse'e mkanayjávajadat je̱ts o̱o̱ye'e juu' xtunnu̱jávada.
Ka'a xa ve'e je̱ israeejlit jayu ma̱kk je̱ vinma'yu̱n du̱jaye̱pta
xa̱'ma ka̱jx, van'it paatji ve'e ku ve'e pyo'oku̱t pa̱n pa̱n jatye'e
ka je̱ israeejlit jáyuvap, je̱'e̱ tse'e du̱jaanchjávadap je̱ Nte'yam.
26 Ax ve'em tse'e nu̱jom je̱ israeejlit jayu du̱jaye̱jptinit je̱
joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp. Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n
je̱ Nte'yam vyaajñ je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp:
Yakjéjap tse'e je̱ Yaktso̱o̱kpa je̱m jerusaleenit kyajpu̱n ka̱jxm,
je̱'e̱ tse'e du̱tuknu̱vaatsnup je̱ israeejlit jayu je̱ tyókinda.
27 Ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ kojtstán juu' a̱ts je̱'e̱ ve'e nmaso̱o̱kjadap ku
a̱tse'e je̱ tyo̱kin ntuknu̱vaatstinit.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ.
28 Cho'oxpu̱jkpts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ israeejlit jáyuda
ku̱xe'e du̱kajaanchjávada je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook. Miits je̱
m'o̱'yinda xa je̱'e̱ ve'e ku ve'e du̱kajaanchjávada. O̱yam tse'e
vye'ema, tyukko̱nvaatsts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ts je̱'e̱ ve'e
du̱jáyuvat, cha̱jkpts je̱'e̱ ve'eda je̱ jyu̱jpit jayu ka̱jxta, je̱ Abra-
ham, je̱ Isaac, ma̱a̱t je̱ Jacob.
29 Ka'a xa ve'e je̱ Nte'yam du̱vinmatyíku̱ts pa̱n pa̱n je̱'e̱ ve'e
vyinka̱a̱mp je̱tse'e du̱kunuu'kx.
30 Miitsta, ka je̱ israeejlit jáyuvapta, ka'a tse'e xka̱tsu̱pa̱jkti je̱
Nte'yam; ax u̱xyam tse'e je̱ Nte'yam mtukmo̱'o̱tjada ku̱x ka'a
ve'e je̱ israeejlit jayu kya̱tsa̱pa̱kta.
31 Ax nay ve'empa tse'e, óyame'e je̱ israeejlit jayu
du̱kaka̱tsa̱pa̱kta je̱ Nte'yam, tukmo̱'o̱tjadapts je̱'e̱ ve'e, ve'em
ax jo'n miitse'e u̱xyam mtukmo̱'o̱tjada jo'n.
32 Je̱ Nte'yam xa ve'e nu̱jom je̱ jayu du̱yaktaan je̱p to̱kin
ja̱a̱tp ku̱xe'e kyaka̱tsa̱pa̱kjada. Ve'em tse'e du̱tuujn je̱tse'e
to'k ka̱'a̱jyji du̱tukmo̱'o̱tu̱t.

"¡O̱o̱y xa ve'e je̱ Nte'yam du̱tunnu̱maja du̱tunnu̱jaancha!"

33 ¡Ǫǫy xa ve'e jẹ Nte'yam dụtunnụmạja dụtunnụjaancha!
¡Va'ajts kuvij ạạ'k xa jẹ'ẹ ve'e jẹts ǫǫy tse'e juu' dụtunnụjava!
¿Pạnts n'ite'e ǫ'yixjup jẹtse'e dụvinmǫ́tuvụt pạn tyạjxe'e jẹts
vintsǫ ve'e juu' dụtún?
34 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
¿Pạnts jẹ'ẹ n'ite'e dụnụja'vip ti vinma'yụne'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n
jyayejpp,
pạnts jẹ'ẹ n'ite'e ǫ'yixjup jẹtse'e jẹ Nte'yam dụkǫjtsvíjụt?
35 ¿Pạnts jẹ'ẹ n'ite'e too'vạjkp juu' tụdụmạ'ạ jẹtse'e ụx'ǫǫk
kyuvẹjtụxjụt?
Jidụ'ụm tse'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
36 Jẹ Nte'yam xa ve'e nụjom juu' jaty dụpạạm, jẹ'ẹ jẹ chojkụn
kạjx tse'e nụjom juu' jaty dụyakjẹji, jẹ'ẹ jẹ myạjin kạjx tse'e
nụjom juu' jaty y'it. ¡Yakmạja yakjaanchats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
y'ijtnit xạ'ma kạjx! Amén.

12

Vintsǫ jẹ Nte'yam dụtsạk jẹtse'e jẹ jayu jyoojntykat

1 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, kụxe'e jẹ Nte'yam jẹ jayu
dụnụ'ixkạda'aky, jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nmunoo'kxtụkta jẹts
jẹ'ẹ ve'e mnatyukvintsạ'ạgajadat, jẹ vintsạ'kin juu' ve'e joo-
jntykidup, juu' ve'e jẹ Nte'yam natyukkạtạjkijup jẹts juu' jẹ'ẹ
ve'e y'ǫyja'vip. Pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ve'em jẹ
Nte'yam xvinjávadat xvintsạ'ạgadat.
2 Ka'a tse'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ, jẹ'ẹ ve'e
jẹtse'e jẹ mvinma'yụn xyaktíktstinit, ve'em tse'e ǫy xnụjávadat
pạn ti ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, pạn ti ve'e y'ǫyja'vip, pạn ti ve'e
ǫy jẹts va'ajts.
3 Jẹ maa'yụn kạjx juu' ạtse'e jẹ Nte'yam xtoojnji, jẹ'ẹ
kạjxts ạts miitse'e nvaajnjada: Ka'a tse'e nụyojk mạj
mnayjávajadat jẹts juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip; jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e nụto'k nụto'k ǫy xpayǫ'ǫydat jẹtse'e xtóndat juu'
ve'e mtukkạdaakjụdup, ve'em ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga
mạạt jẹ jaanchja'vin juu' ve'e jẹ Nte'yam mmǫǫjyjụdu.
4 May viijn xa ve'e jẹ ni'kx jẹ kǫpk dụmạạda, jẹm tse'e
jẹ kyạ'ạj, jẹm tse'e jẹ tyek, nay jẹmpa tse'e juu' jaty viijnk.
Ax juu' tse'e to'k ni'kx to'k kǫpk, kạkjẹ'ẹ tse'e jẹ tyoonk
tyukkạda'akyjụ.
5 Nay ve'empa tse'e, nụmay xa ụụ'me'eda, ax to'k muk tse'e
n'ijtumda jẹ Cristo mạạt jẹts to'k muk tse'e n'ijtumda nụto'k
nụto'k, ve'em ax jo'n kụn'ijtumdi to'k ni'kx to'k kǫpk jẹ Cristo
mạạt.
6 Ax ve'em tse'e dụtsạk jẹtse'e juu' nto'numdat vintsǫ ve'e
jẹ Nte'yam jẹ maa'yụn jẹ putạjkin xmǫ'yumda to'k jado'k,

ve'em ax jo'n xtukmutsǫjkumda. Pạn yakmǫ'yumdu tse'e pạn vintsǫ ve'e nkǫjtsnajxumdat jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook, ve'em tse'e dụtsạk jẹtse'e nkǫjtsnajxumdat ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹ̱ẹ̱ga mạạt jẹ̱ jaanchja'vin juu' ve'e njayẹjpumdup.

7 Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e jẹ̱ jayu mpatto'nimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e jẹ̱ jayu ntuk'íxumdat jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook, ve'em tse'e nto'numdat.

8 Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e jẹ̱ jayu nyakjǫt'amạ́jimdat, ve'em tse'e nto'numdat. Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e mputạjkimdat jẹ̱ jayu pạn pạn jatye'e katih'ijtụxjụdup, ve'em tse'e ǫy mputạjkimdat. Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e jẹ̱ jayu nyakkutojkjimdat, ǫy tse'e nto'numdat. Pạn yakmǫ'yumdu tse'e vintsǫ ve'e ǫy jayu nnapyạ'mumjadat jẹ'ẹ̱ mạạt pạn pạn jatye'e tsaachvinmaaydup, xǫǫndụk aaj xǫǫndụk jǫǫt tse'e ve'em nto'numdat.

9 Nachǫ́kjada to'k jado'k to'k aaj to'k jǫǫt. Ka'a tse'e xtsǫ́ktat jẹ̱ ka ǫ́yap; to'k aaj to'k jǫǫte'e mnaajk'ítjadat jẹ̱ y'ǫy jẹ'ẹ̱ mạạt.

10 Ǫǫy tse'e mtunnachǫ́kjadat, ve'em ax jo'n dụtsạk jẹtse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu ñachǫ́kjadat. Íxtada vintsǫ ve'e mnavyintsạ'ạgajadat vimpit atụj.

11 Ǫǫy tse'e xtuntsǫ́ktat jẹtse'e mtóndat; ka'a tse'e mnoox'ǫǫ'ktat. Mutonda mupạkta jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n to'k aaj to'k jǫǫt.

12 Xǫǫjntkpe'e mnaajk'ítjadat jẹ'ẹ̱ kạjx ku ve'e jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n x'a'ixta. Mutẹ́nada tse'e ku ve'e mtsaachpaa'tta. Ijtp tse'e mtsapkǫ́tstat.

13 Putạ́kada jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu pạn pạn jatye'e katih'ijtụxjụdup. Napyạ́mjada ǫy jayu mạạt jẹ̱ jẹ'yva jayu.

14 Amǫ́tuda jẹ̱ Nte'yam jẹtse'e dụkunoo'kxụt pạn pạn jatye'e mjomtoojnjụdup mtitoojnjụdup, ka'a tse'e x'amǫ́tudat jẹtse'e jẹ̱ tyǫkin yaktukkuvẹ́ttat.

15 Xǫǫndụkta jẹ'ẹ̱ mạạt pạn pạn jatye'e xǫǫjntktup. Ya'axta jẹ'ẹ̱ mạạt pạn pạn jatye'e yaaxtup.

16 To'kji jẹ̱ vinma'yụn xjayẹ́ptat nụjom jẹ̱ jayu jẹ̱ y'ǫ'yin kạjxta. Ka'a tse'e mnamyạ́jajadat; jẹ'ẹ̱ ve'e mmạạtnayjávajadap jẹ̱ jayu juu' ve'e kayakvintsạ'kidup. Ka'a tse'e mnapyạ́mjadat jẹts ǫǫye'e juu' xtunnụjávada.

17 Ka'a tse'e jẹ̱ jayu xtonụmpijtjadat juu' ve'e ka ǫ́yap pạn pạn jatye'e ti ka ǫ́yap mto'nụxjụdup. Íxtada jẹtse'e xtóndat juu' ve'e anañụjoma jẹ̱ jayu y'ǫyja'vidup.

18 Tonda pạn joma vaate'e m'ǫ'yixjada jẹtse'e ǫy jǫǫt mjoojntykadat mạạt anañụjoma.

19 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup,
ka'a tse'e xtukkuvé̱ttat pa̱n pa̱n jatye'e mto'nu̱xju̱dup juu'
ve'e ka ó̱yap. Ku̱x jidu̱'u̱me'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Je̱
Ma̱ja̱ Vintsa̱ne'e vaamp: Xtukka̱daakp xa a̱tse'e je̱ts a̱tse'e
je̱ jayu mpa̱a̱jmjadat je̱ tsaachto'nu̱n, ntukkuvé̱ttapts a̱ts je̱'e̱
ve'e je̱ tyó̱kinda."

20 Vaampap tse'e jidu̱'u̱m: "Pa̱n yu'o̱o̱'kjup xa ve'e juu'
ve'e mtso'oxpa̱jkjup, myakkáyup tse'e; ax pa̱n ta̱a̱tsip tse'e,
myak'oo'kup tse'e. Ku̱x ku xa ve'e ve'em xtónu̱t, natyukjávajap
tse'e je̱ tyo̱kin." Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

21 Ka'a tse'e mnamyaso̱'o̱kjadat je̱tse'e je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱
myakkutojku̱xjadat; ñojk'ó̱ye'e je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ xyakkutojkjadat
je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xtonda je̱ y'o̱y je̱'e̱.

13

*Vyinmajtsjup tse'e je̱tse'e nnapya̱'mumjadat je̱p je̱ yakkuto-
jkpa kya̱'p pya'tkup*

1 Ve'em xa ve'e du̱tsa̱k je̱tse'e to'k ka̱'a̱jyji je̱ jayu ñapyámju̱t
je̱p je̱'e̱ kya̱'p pya'tkup juu' ve'e yakkutojktup, ku̱x ka'a
ve'e pa̱n yakkutojkpa je̱ kutojku̱n du̱jayep pa̱n ka'a ve'e je̱
Nte'yam mya̱'a̱ju̱. Nu̱jom tse'e pa̱n pa̱n jatye'e yakkutojktup,
je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e pa̱a̱jmju̱du.

2 Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n xa ve'e je̱ yakkutojkpa
du̱tso'oxpa̱jkp, cho'oxpa̱jkpapts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam ku̱x
ka'a ve'e du̱kuvu̱k juu' ve'e je̱ Nte'yam pyavaampy. Pa̱n
pa̱n tse'e du̱tso'oxpa̱jkp je̱ Nte'yam, je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e
tukkuvé̱tjadap.

3 Ku̱x ka je̱'e̱ ka̱jxap xa ve'e je̱ yakkutojkpa y'itta je̱tse'e
du̱'atsa̱'a̱gadat pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu' ve'e o̱y, je̱'e̱
ka̱jxe'e je̱tse'e du̱'atsa̱'a̱gadat pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu'
ve'e ka ó̱yap. Pa̱n mtso̱jktup tse'e je̱tse'e je̱ yakkutojkpa
mkah'atsa̱'a̱gajadat, tonda tse'e juu' ve'e tum o̱y, ve'em tse'e
je̱ yakkutojkpa myakmájajadat,

4 ku̱x je̱ Nte'yam je̱'e̱ ve'e tyoojnjip miits je̱ m'o̱'yin ka̱jxta.
Ax pa̱n je̱'e̱ tse'e mtoondup juu' ve'e ka ó̱yap, tsa̱'a̱gada
tse'e, ku̱x ka ko̱o̱jyap xa ve'e je̱ yakkutojkpa je̱ kutojku̱n
du̱jayep je̱tse'e je̱ tsaachto'nu̱n du̱pámu̱t, je̱ Nte'yamts je̱'e̱
ve'e mo̱o̱jyju je̱ kutojku̱n je̱tse'e du̱yaktsaachpaa'tu̱t je̱'e̱da
pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu' jatye'e ka ó̱yap.

5 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ jayu je̱p kutojku̱n pa'tkup
ñaajk'ítju̱t, ka je̱'e̱ ka̱jxjyap tse'e je̱tse'e je̱ tsaachpaatu̱n
kyapaa'tju̱t, je̱'e̱ ka̱jxpa ve'e je̱tse'e je̱ va'ajts vinma'yu̱n
du̱jayé̱pu̱t.

6 Jẹ'ẹ̱ ka̱jxpats miitse'e xmo̱'o̱da jẹ̱ kupa̱'mu̱n jẹ̱ yakkuto-
jkpa, ku̱x jẹ̱ Nte'yam jẹ'ẹ̱ ve'e tyoojnjidup, jẹ'ẹ̱jyam jẹ'ẹ̱ ve'e
jẹ̱p ñu̱'ijtp jẹ̱tse'e yakkutókṵt.

7 Kuvẹ̱tta juu' ve'e myójidup. Pa̱n pa̱n xa ve'e tukka̱daakjup
jẹ̱ kupa̱'mu̱n, ax mmo̱'o̱dap tse'e. Pa̱n pa̱n tse'e tukka̱daakjup
jẹ̱tse'e xyakmá̱jadat, ax myakmá̱jadap tse'e.

8 Ni pa̱na tse'e xkamuyójadat; jẹ'ẹ̱jyji ve'e jẹ̱ tso̱jku̱n juu'
ve'e mnatyukmuyójijidup to'k jado'k. Pa̱n pa̱n xa ve'e
du̱tso̱jkp jẹ̱ myujayu, ve'em tse'e du̱kutyún jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyava'nu̱n.

9 Ku̱x jidu̱'ume'e jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nu̱n vya'añ: "Ka'a
tse'e xyakvintsa̱'kintó̱kidat jẹ̱ navya̱jku̱n, ka'a tse'e
myakjayu'o̱o̱'ktat, ka'a tse'e mmẹẹ'tstat, ka'a tse'e ti
xnas'ayóvadat." Ax ya̱'a̱ jẹ̱ts nujom jẹ̱ viijnk pava'nu̱n,
ako̱jtsmúk tse'e tyañ jidu̱'u̱m: "Tso̱kta jẹ̱ mmuja̱nta̱mda
jẹ̱ mmuta̱kta̱mda ve'em ax jo'n viinm mnacho̱kjada."

10 Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱jayẹ̱jpp jẹ̱ tso̱jku̱n, ka'a tse'e ti ka óyap
du̱tuujnja jẹ̱ myujayu. Ax ve'em tse'e, jẹ̱ tso̱jku̱n ka̱jx xa ve'e
jẹ̱ jayu du̱kutyún jẹ̱ pava'nu̱n.

11 Jẹ'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱ Nte'yam du̱tsa̱k jẹ̱tse'e ve'em xtóndat
ku̱x mnuja'vidupe'e jẹ̱ts najxpe'e jẹ̱ it. Ve'em tse'e m'ijttinit
ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e pojtu̱ktup ku ve'e mya'ajta jẹ̱tse'e jẹ̱
chooj du̱yakkẹ'ẹ̱kta, mnuja'vidupe'e jẹ̱ts ta̱mani ve'e jẹ̱ xa̱a̱j
ku ve'e myiinnuvat jẹ̱ nYaktso̱o̱kpamda Jesucristo, ta̱ tse'e
jyaa'kta̱mini jẹ̱ xa̱a̱j ku ve'e myiinnuvat jẹ̱ts ka'a ve'e ku ve'e
njaanchja'vi'ukva'numdi.

12 Ve'em xa ve'e u̱xyam ya̱ it ax jo'n jẹ̱ it ko̱o̱'tsna
jẹ̱tse'e javẹẹ'n yak'a'ix jẹ̱tse'e jẹ̱ xa̱a̱j pyítsumṵt. Va'an
tse'e du̱ko̱o̱'kto'numdini jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ'ẹ̱, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱
jayu tyoondup juu' ve'e ijttup ax jo'n jẹ'ẹ̱da juu' ve'e ijt-
tup jẹ̱ja ako̱o̱'ts it ja̱a̱t; jẹ'ẹ̱ ve'e nto'numdinup vintso̱ ve'e
n'ama̱a̱daaguimdat jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ'ẹ̱ jẹ̱ ma̱kkin ka̱jx juu' ve'e jẹ̱
Nte'yam xmo̱'yumdup, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n jẹ'ẹ̱da
juu' ve'e ijttup jẹ̱ja ajajtk it ja̱a̱t.

13 Va'an tse'e du̱joojntykimda ax jo'n du̱paa'ty du̱'akẹẹga,
ve'em ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e joojntykidup jẹ̱ja ajajtk it ja̱a̱t.
Ka'a tse'e ve'em nto'numdat ax jo'n jẹ'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e
ooktup mookju̱dup, pa̱n pa̱n jatye'e juu' du̱jomtoondup
du̱titoondup, pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱ ka̱ts du̱tukma̱a̱tjayẹ̱jptup
jẹ̱ yaa'y jẹ̱ ta̱'a̱x juu' ve'e ka pú̱kap jyayẹ̱jptup, pa̱n pa̱n
jatye'e du̱toondup juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip, pa̱n
pa̱n jatye'e nacho'oxpa̱jkju̱dup, jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e ẹ̱jkju̱dup
jo̱t'aajnju̱dup ku ve'e juu' kya'o̱'yixjada ax jo'n jẹ̱ viijnk jayu.

14 Jẹ̱me'e jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo y'am kya̱'m
nmapya̱'mumjadat. Jẹ'ẹ̱ ma̱a̱t tse'e n'ijtumdinit ve'em ax jo'n

je̱ jayu du̱jaye̱pta je̱ vit juu' ve'e natyukxo̱jxju̱dup. Ka'a tse'e nto'numdat juu' ve'e ntso̱jkumdup ya̱ n'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxamda.

14

Ka'a tse'e nto̱kimpayo̱'yumdat je̱ nmujaanchja'vivamda

1 Kuva̱kta je̱ mmujaanchja'vivada pa̱n pa̱n jatye'e du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup pa̱n ti ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp; ax ka'a tse'e xko̱jtsvintsó̱vdat ku ve'e o̱y du̱kavinmó̱tuda.

2 Je̱m xa ve'e je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e nayja'vijidup je̱tse'e du̱ja̱'kxtat to'k ka̱'a̱jyji ti jaty, je̱mpa tse'e viijnktava juu' ve'e du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup ti ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, tum je̱ aajy je̱ ojts tse'e jya̱'kxtup.

3 Je̱ jaanchja'vivada pa̱n pa̱n jatye'e du̱ja̱'kxtuvap je̱ tsu'uts, ka'a tse'e du̱viijnk'íxtat je̱ myujaanchja'vivada juu' ve'e je̱'e̱jyji du̱ja̱'kxtup je̱ aajy je̱ ojts; je̱ts je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e je̱'e̱jyji du̱ja̱'kxtup je̱ aajy je̱ ojts, ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱viijnk'íxtuvat je̱ myujaanchja'vivada juu' ve'e du̱ja̱'kxtuvap je̱ tsu'uts, ku̱x kuva̱jkju̱du je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam.

4 Nu̱njajtp tse'e ku ve'e vinkex ñu̱nva'anu̱t je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e vye'ema. Jidu̱'u̱mts a̱tse'e n'atsa̱v: ¿Pa̱nts mitse'e tu̱mpu̱mju̱ je̱tse'e xto̱kimpayo̱'o̱yu̱t je̱ viijnk jayu je̱ tyoompa? Je̱ vyintsá̱n xa je̱'e̱ ve'e va'anup pa̱n o̱y je̱'e̱ ve'e juu' ve'e tyuump uk pa̱n ka'a. Ax tyónupts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e o̱y, ku̱x o̱'yixjup je̱'e̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱tse'e je̱ jayu je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱tónu̱t.

5 Je̱m xa ve'e je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup je̱ts ñu̱má̱jipe'e to'k je̱ xa̱a̱j je̱ts ka'a ve'e jado'k je̱ xa̱a̱j. Je̱mpa tse'e je̱ viijnk jaanchja'vivada juu' ve'e vinjava taandup je̱ts akijpxa ve'e du̱nu̱má̱jada nujom je̱ xa̱a̱j. To'k jado'k tse'e vinjava tyándat pa̱n vintso̱ ve'e o̱y du̱paa'tu̱t du̱'ake̱e̱gat.

6 Je̱'e̱ juu' ve'e du̱'amaa'yidup to'k je̱ xa̱a̱j je̱ts ka'a ve'e jado'k je̱ xa̱a̱j, ve'emts je̱'e̱ ve'e du̱tonda je̱tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱yakmá̱jadat du̱yakjaanchadat; je̱ts je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e du̱kah'amaa'yidup je̱ xa̱a̱j juu' ve'e je̱ myujaanchja'viva y'amaa'yidup, ve'em tse'e du̱tonda je̱tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱yakmá̱jiduvat du̱yakjaanchiduvat. Je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e du̱ja̱'kxtuvap je̱ tsu'uts, ve'em tse'e du̱tonda je̱tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱yakmá̱jadat du̱yakjaanchadat, ku̱x kyuko̱jtsjidup je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱'e̱ juu' ve'e kyaaydup y'ooktup. Je̱ jaanchja'vivada juu' ve'e du̱kaja̱'kxtup je̱ tsu'uts, ve'em tse'e du̱tonda je̱tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n du̱yakmá̱jiduvat du̱yakjaanchiduvat, kyuko̱jtsjiduvapts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e kyaaydup y'ooktup.

7 Ni pa̱nats u̱u̱'me'eda juu' ve'e kajoojntykip je̱ y'avintso̱ je̱'e̱
ka̱jx, je̱ts ni pa̱nats u̱u̱'me'eda juu' ve'e ka'o̱o̱'kp je̱ y'avintso̱
je̱'e̱ ka̱jx.
8 Pa̱n joojntykimdup xa ve'e, je̱ Nte'yam ka̱jxts u̱u̱'me'e
njoojntykimda; je̱ts pa̱n o̱o̱'kumdup tse'e, je̱ Nte'yam ka̱jxpats
u̱u̱'me'e n'o̱o̱'kumduva. Ax ve'em tse'e, pa̱n joojntykimdup
tse'e uk pa̱n o̱o̱'kumdup tse'e, je̱ Nte'yam je̱ jyáyuts u̱u̱'me'eda.
9 Je̱'e̱ ka̱jx xa ve'e je̱ Cristo y'uk'a̱a̱'k je̱tse'e
jyoojntykpa̱jknuva je̱tse'e du̱nu̱vintsa̱nika̱xu̱t nu̱jom pa̱n
pa̱n jatye'e joojntykidup je̱ts nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e o̱o̱'ktu.
10 Ku̱x tse'e ve'em, ¿tya̱jxts miitse'e je̱mda juu' ve'e vaandup
je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e y'o̱ya juu' ve'e tyoondup je̱ y'uts je̱ y'ajch
ukpu̱ je̱ y'uts je̱ cha̱'a̱? ¿Je̱ts tya̱jxts miitse'e jé̱mdava juu' ve'e
du̱ko̱'o̱y'íxtup je̱ y'uts je̱ y'ajch ukpu̱ je̱ y'uts je̱ cha̱'a̱? Ka'a
tse'e xtukka̱daakumda je̱ts je̱'e̱ ve'e nto̱kimpayo̱'yumdat, to'k
jado'k u̱u̱'me'e nje̱'yumdinit je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm, ax
je̱'e̱ts u̱u̱'me'e xto̱kimpayo̱'yumdap.
11 Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Vaamp xa ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n:
"Tyú̱vam a̱tse'e nva'añ je̱ts nu̱jom a̱tse'e je̱ jayu
xvinko̱xkté̱nadat,
nu̱jom tse'e vya'andat je̱ts pyaatyp y'ake̱e̱guip je̱'e̱ ve'e juu'
a̱tse'e ntuump."
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
12 Ax ve'em tse'e, nu̱to'k jaty u̱u̱'me'e je̱ cuenta je̱ Nte'yam
nmo̱'yumdinit pa̱n vintso̱ ve'e juu' jaty tu̱nto'numda
tu̱nko̱jtsumda.

Ka'a tse'e je̱ jayu ntukmaso̱o̱kumdat je̱ Nte'yam je̱ tyoo'

13 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ka'a tse'e n'ukto̱kimpayo̱'yumdinit
to'k jado'k, je̱'e̱ ve'e mpayo̱'yumdap vintso̱ ve'e je̱
n'útsamda je̱ n'ajchamda je̱ts je̱ n'útsamda je̱ ntsa̱'a̱amda
nkatukmaso̱o̱kumdat je̱ Nte'yam je̱ tyoo'.
14 Ku̱x a̱tse'e to'k muk n'it je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús ma̱a̱t,
je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e vinjava ntañ je̱ts ka'a ve'e tii ni tía juu'
ve'e yakto̱kintoomp je̱ y'avintso̱ je̱'e̱. Ax pa̱n je̱ jayu
tse'e du̱nasja'vip je̱ts je̱me'e juu' ve'e yakto̱kintoomp,
yakto̱kintoompts je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu du̱tún juu' je̱'e̱
ve'e ñasja'vip je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e y'o̱ya.
15 Ax pa̱n ñasja'vidup tse'e je̱ m'utsta je̱ m'ajchta ukpu̱ je̱
m'utsta je̱ mtsa̱'a̱da je̱ts ka ó̱yap je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mtoondup,
je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e du̱'ixta juu' ve'e mja̱'kxtup, mkatso̱jktup tse'e
je̱ m'utsta je̱ m'ajchta ukpu̱ je̱ m'utsta je̱ mtsa̱'a̱da ku ve'e
ve'em xtonda. Ka'a tse'e xyakvintó̱kidat je̱ jayu juu' ve'e
je̱ Cristo kyu'o̱o̱'ki, je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xja̱'kxta juu' je̱'e̱ ve'e
ñasja'vip je̱ts yakto̱kintoomp je̱'e̱ ve'e.

16 Ǫyame'e xnu̱jávada je̱ts nvaat je̱'e̱ ve'e xtóndat juu' ve'e mtoondup, ka'a tse'e ve'em xtóndat pa̱n je̱ jayu ve'e du̱nasja'vidup je̱ts to̱kin je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mtoondup.
17 Ku̱x ku xa ve'e je̱ jayu y'it je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m, ka'a tse'e du̱yakvinkǫ́pkada juu' ve'e kyaaydup y'ooktup, je̱'e̱ ve'e yakvinkǫ́pkidup je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip, je̱ ǫy jǫǫt du̱jayé̱ptat, je̱tse'e xyǫǫndu̱ktat je̱ Espíritu Santo ka̱jx.
18 Pa̱n pa̱n xa ve'e je̱ Cristo ve'em du̱mutoomp du̱mupa̱jkp, ǫy jǫǫtts je̱'e̱ ve'e y'it je̱ Nte'yam ma̱a̱t, íxju̱duvapts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu je̱ts vintso̱ ve'e du̱tún juu' ve'e ǫy.
19 Ax ve'em tse'e, ve'em xa ve'e du̱tsa̱k je̱tse'e nto'numdinit nkǫjtsumdinit vintso̱ ve'e ǫy jǫǫt nmamyu'ijtumjidinit to'k jado'k je̱tse'e ma̱kk aaj ma̱kk jǫǫt n'ijtumdinit to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t.
20 Je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam tyoon, ka'ats miits je̱'e̱ ve'e xyakvintǫ́kidat je̱'e̱ ka̱jx juu' ve'e mkaaydup m'ooktup. Nvaat tse'e je̱ jayu du̱káyu̱t du̱'oo'ku̱t jyajuu' kaakya̱na̱a̱ja; ax tǫ́kints je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu du̱kay du̱'uu'k juu' ve'e je̱ viijnk jayu tukmasǫǫkjup je̱ Nte'yam je̱ tyoo'.
21 Pyaatyp y'ake̱e̱guipts je̱'e̱ ve'e je̱ts ka'a miitse'e je̱ tsu'uts xja̱'kxtat, ka'a ve'e je̱ tsaaydum pa'ajk na̱a̱j x'oo'ktat, ni ti viijnka ve'e xkatóndat pa̱n je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱ m'utsta je̱ m'ajchta ukpu̱ je̱ m'utsta je̱ mtsa̱'a̱da du̱masǫ'ǫkta je̱ Nte'yam je̱ tyoo'.
22 Pa̱n ti ve'e mjaanchja'vidup je̱tse'e xtóndat ya̱'a̱ ka̱jx, je̱ja tse'e je̱ Nte'yam vyinkujkji du̱tsa̱k je̱tse'e ve'em xjaanchjávadat. Xǫǫn je̱'e̱ ve'e je̱ jayu juu' ve'e du̱nu̱ja'vip je̱ts ǫy je̱'e̱ ve'e juu' ve'e tyuump.
23 Ax je̱ jayu juu' ve'e me̱jtsvinmaayp, to̱kintoompts je̱'e̱ ve'e ku ve'e juu' du̱kay du̱ju̱'kx je̱tse'e du̱kajaanchjáva je̱ts ǫy je̱'e̱ ve'e ku ve'e ve'em du̱tún. Ku̱x pa̱n ti ve'e je̱ jayu tyoondup je̱tse'e du̱kajaanchjávada je̱ts ǫy je̱'e̱ ve'e, tǫ́kints je̱'e̱ ve'e ku ve'e ve'em du̱tonda.

15

Va'an du̱to'numda pa̱n vintso̱ ve'e je̱ viijnk jayu du̱'ǫyjávadat

1 Ǫu̱'mda, pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱ja'vidinup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, ve'em tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e mputa̱jkimdat pa̱n pa̱n jatye'e du̱ka'ǫynu̱ja'vidup ti ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, ka'a tse'e nto'numdat vintso̱ ve'e viinm n'ǫyja'vimda,
2 je̱'e̱ ve'e nto'numdap juu' ve'e je̱ nmujaanchja'vivamda y'ǫyjávadap je̱tse'e y'ítu̱t je̱'e̱ je̱ y'ǫ'yin ka̱jxta, ve'em tse'e je̱ Jesucristo nu̱yojk du̱jaanchjávadat.
3 Ku̱x ni je̱ Criistova ve'e du̱katuujn vintso̱ ve'e viinm du̱'ǫyjava, ve'em ax jo'n du̱nu̱u̱jmi je̱ Tyee', ve'em ax

jo'n jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jo'n: “Ku tse'e jẹ̱ jayu mvinkọ̱jtspẹ̱jtjidi, ạ̱ts tse'e xtukkạ̱dakkạ̱jx.” Jidụ̱'ụ̱m tse'e dụ̱nụ̱ụ̱jmi.

4 Nụ̱jom tse'e juu' jatye'e jatyáñ ijtp jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp, jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts jẹ̱'ẹ̱ ve'e yakjatyaajñ jẹ̱tse'e xtuk'íxumdat, jẹ̱tse'e mạ̱kk aaj mạ̱kk jọ̱ọ̱t nmuténimdat juu' jatye'e nyaknajx-umdap, jẹ̱tse'e jẹ̱ jọ̱t'amạ̱jin njayẹ̱jpumdat van'it paat ku ve'e ve'em tyoojnjinit kyọ̱jtsjinit ax jo'n jẹ̱p javyet.

5 Jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e jẹ̱ jayu dụ̱mạ̱kkinmọ̱ọ̱yp jẹ̱tse'e juu' dụ̱mutẹ́nat jẹ̱tse'e dụ̱yakjọ̱t'amạ̱ja, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱tónup vintsọ̱ ve'e kijpx jẹ̱ vinma'yụ̱n xjayẹ́ptat, ve'em ax jo'n jẹ̱ vinma'yụ̱n juu' ve'e jẹ̱ Cristo Jesús jyayejpp.

6 Ax ve'emts miitse'e to'k kạ̱'ạ̱jyji to'k aaj to'k jọ̱ọ̱t xyakmạ́jadat xyakjaanchadat jẹ̱ Dios Tee' jẹ̱ts jẹ̱ nMạ̱jạ̱ Vintsạ́namda Jesucristo.

Yakvaajnjidu ve'e jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap

7 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n jẹ̱ Cristo mkuvạ́kjada, ve'em tse'e mnakyuvạ́kjadat to'k jado'k, ve'em tse'e xyakmạ́jadat xyakjaanchadat jẹ̱ Nte'yam.

8 Kụ̱x juu' xa ạ̱ts miitse'e nvaajnjidup, yạ̱'ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e: Miine'e jẹ̱ Cristo jẹ̱tse'e dụ̱mutónụ̱t dụ̱mupạ́kụ̱t jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ israeejlit jayu jẹ̱ y'ọ̱'yin kạ̱jxta. Ku ve'e ve'em dụ̱tuujn, yaknụ̱kẹ̱'xnatạ̱jkits jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts kyutyuumpe'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook jẹ̱tse'e ve'em tyónjụ̱t juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam tyukvinva'ni jẹ̱ jụ̱jpit jáyuda, jẹ̱ Abraham, jẹ̱ Isaac, mạ̱ạ̱t jẹ̱ Jacob.

9 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e myiimpa jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱ israee-jlit jáyuvap, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱yakmạ́jidinup dụ̱yakjaanchidinup jẹ̱ Nte'yam kụ̱xe'e tyukmọ̱'tjụ̱duva, ve'em ax jo'n jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Nyakmạ́jap nyakjaanchapts ạ̱ts mitse'e jẹ̱ nụ̱may jayu mạ̱ạ̱t juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlitap,
ạ́vupts ạ̱tse'e mits jẹ̱ mmạ̱jin jẹ̱ mjaanchin kạ̱jx.

10 Jado'k nax tse'e jidụ̱'ụ̱m vyaampa:

Miitsta, pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvapta,
xọ̱ọ̱ndụ̱kta mạ̱ạ̱t jẹ̱'ẹ̱da juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vinkọ̱ọ̱jnjụ̱du.

11 Vaampap tse'e jidụ̱'ụ̱m:

Nụ̱jome'e pạ̱n pạ̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap,
yakmạ́jada yakjaanchada jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n,
ve'em tse'e, yakmạ́jada yakjaanchada jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n nụ̱jom jẹ̱ jáyuda.

12 Jidụ̱'ụ̱m tse'e jẹ̱ Isaías jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp dụ̱jatyaampa:

Yakjéjap xa ve'e to'k jẹ̱ Isaí jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱j pạ̱ne'e dụ̱yakkutojkjap vinxụ̱p to'k it to'k naxviijn,

jẹm tse'e jẹ Isaí jẹ chaan jẹ kyọọj y'am kyạ'm ñapyạạjmjidinit
juu' ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvapta.
Jidụ'ụm tse'e jẹ Isaías dụjatyaajñ.
13 Jẹ Nte'yam, juu' kạjxe'e n'a'íxumda jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e
miimpnum, jẹ'ẹ tse'e xọọjntkp myak'ítjadap jẹts jẹ ọy jọọt
mạạt kụxe'e jẹ'ẹ xjaanchjávada, ve'em tse'e jẹ Espíritu Santo
jẹ myạkkin kạjx nụyojk ọy xnụja'vi'atạ'ạtstat jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ
ve'e jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e m'a'íxtup.
14 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, nnụja'vip ạtse'e jẹts ọy jayu
miitse'eda jẹts ọọye'e juu' xtunnụjávada, jẹts m'ọ'yixjụdupe'e
jẹtse'e mnatyuk'íxjadat to'k jado'k.
15 Ọyam tse'e vye'ema, yap ạtse'e nạk kụjxp nnayjávaja jẹts
ạts miitse'e juu' ntukjaa'myẹ́tstat. Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e ve'em
nmayjávaja kụxe'e ạts jẹ Nte'yam jẹ maa'yụn xtoojnji
16 jẹts ạtse'e jẹ Cristo Jesús nmutónụt nmupạ́kụt jẹ'ẹ jẹ
y'ọ'yin kạjxta pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap. Nvaajn-
jidupts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam
yakmiin yaja naxviijn, ve'em tse'e y'ijttinit jẹ vintsạ'kin juu'
ve'e jẹ Nte'yam y'ọyja'vip, ve'em ax jo'n ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ
Nte'yam kụntukvintsạ'kidi, ve'em tse'e y'ijttinit jẹ Nte'yam jẹ
jyayu jẹ Espíritu Santo kạjx.
17 Ax ve'em tse'e, ọọy ạtse'e ntuntukxọọnduk juu' ve'e jẹ
Nte'yam tyoon kyọjts ạts kạjx, ạts, nụto'k juu' ve'e ijtp to'k
muk jẹ Cristo Jesús mạạt.
18 Nayja'vijup ạtse'e jẹts jẹ'ẹjyji ạtse'e nkọ́tsup juu' ve'e jẹ
Cristo tyoon kyọjts ạts kạjx jẹts ve'em pạn pạn jatye'e ka jẹ
israeejlit jáyuvap, jẹ'ẹ tse'e dụkạtsạpạ́ktap jẹ Nte'yam, ve'em
juu' jatye'e tyoon kyọjts ạts kạjx
19 ku ve'e jẹ mújit nụja'vin jẹtse'e jẹ mạjin dụtuujn jẹts
ku ạtse'e jẹ Espíritu Santo xyakmạkkpụjk. Ax ve'emts ạtse'e
jẹ jayu nvaajnjikụjx jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook jẹm jerusaleenit
kyajpụn kạjxm jẹtse'e jẹm paat jye'ya iliiricovit y'it jọọtm.
20 Ijtpts ạtse'e ntsạk vintsọ ạtse'e jẹ jayu nvaajnjadat jẹ ọy
kạts jẹ ọy ayook joma ve'e jẹ Cristo jyẹ'ẹ kyayaknụjávana,
ka'ats ạtse'e ve'em ntónụt ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹ
tạjk dụjaa'kyakvimpẹjtp joma ve'e jẹ viijnk jayu jẹ tạjk
dụtsọọ'nduk.
21 Ve'em ạtse'e ntsạk jẹts ạtse'e ntónụt ax jo'n jẹ Kunuu'kx
Jatyán vya'añ:
Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e kayakvaajnjidupna,
y'íxtapts jẹ'ẹ ve'e,
jẹts jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụkamọ́tudupna,
vyinmọ́tudapts jẹ'ẹ ve'e.
Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

Ñụvinma'yi tse'e jẹ Pablo jẹtse'e ñạjkxụt jẹp Roma

22 Kux atse'e ve'em ntun, je'e kajxts atse'e xka'o'yixju
jets ats miitse'e najkx nku'ixta, óyam atse'e may náxani
njanupaamduka.
23 Ax uxyam tse'e, ta atse'e nton'avaada yaja it jaat joma
atse'e tunnaxy tuntaka. Jékani jets uxyam paat atse'e ooy
njatuntsak jets atse'e n'ítut miits maatta,
24 a'ixpts atse'e jets x'o'yixjup atse'e tsojk. Nku'ixuvaandup
ats miitse'e naxyji ku atse'e nnajkxut jep espáñait y'it jaatp.
Ku ve'e veen je it ñáxut jetse'e xyoondukut ats ya n'aaj
ya njoot ku atse'e n'ítut miits maatta, van'itts ats miitse'e
xputákadat jets atse'e njaa'knajkxut jep España.
25 Ax najkxpts aatse'e uxyam jem Jerusalén jets aatse'e je
putajkin nmo'odat je Nte'yam je jyayu juu' ve'e jem ijttup.
26 Kuxe'e je jaanchja'vivatajk juu' ve'e tsuunidup jem
macedóniait y'it jootm jets yaja acáyait y'it jaat, je'e tse'e
dunupaajmtkidu jetse'e je putajkin dutuknukéxtat je
Nte'yam je jyayu pan pan jatye'e ayoovdup jem Jerusalén.
27 Y'oyja'vidu tse'e jetse'e ve'em dutóndat, ax pyaatyp
y'akeeguipts je'e ve'e, kux ve'eme'e tyukkada'akjada. Kux
je'e pan pan jatye'e ijttup ka je israeejlit jáyuvap, je'e tse'e
dujayejptup je oy kats je oy ayook maat je'eda pan pan jatye'e
israeejlit jayu jetse'e ve'em dujayejptuvat je joojntykin juu'
ve'e xa'ma kajx ijtp, pyaatyp y'akeeguipts je'e ve'e jetse'e je
israeejlit jayu yaktukputákadat juu' ve'e y'íxtup jyayejptup
pan pan jatye'e ka je israeejlit jáyuvap.
28 Ax ve'em tse'e, ku ve'e yaktukkataka vye'nat ya putajkin
juu' ve'e yakmojktup, van'itts atse'e jep España nnajkxut,
ve'emts ats miitse'e naxyji nku'íxtat.
29 Oy xa atse'e nnujava jets ooye'e je Cristo
xtunkunoo'kxumdat ku atse'e jem nmajkxut jets ats miitse'e
nvaajnjadat je oy kats je oy ayook.
30 Utsta ajchta utsta tsa'ada, je nMaja Vintsánamda Jesu-
cristo kajx jets je tsojkun kajx juu' ve'e je Espíritu Santo
xmo'yumdup, je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jets
atse'e to'k aaj xputákadat, atse'e xnutsapkótstat.
31 Amótuda to'k aaj je Nte'yam jets atse'e xtuknuva'atsut je
tsaachto'nun juu' atse'e xtoojnjavaandup je'e pan pan jatye'e
dukajaanchja'vidup je Jesucristo jem Judea, jets nay ve'empa
ve'e oy yakkuvákut je putajkin juu' ve'e yaktukkatákadap je
Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Jerusalén.
32 Pan vaamp tse'e je Nte'yam, van'itts atse'e nje'yat va'ajts
xoojntkp joma ve'e miitsta jets atse'e njot'amájat ku ve'e
nku'íxtat.
33 Je Nte'yam, juu' ve'e duyajkp je oy joot, je'e maat tse'e
m'ijttinit. Amén.

16

Ku ję Pablo máyam ję Dios dụkejx

1 Ọy jayu jẹ'ẹ ve'e jẹ Febe, nụto'k jẹ n'útsamda jẹ ntsạ'ạamda juu' ve'e jẹ Nte'yam dụmutoomp dụmupạjkp jẹ jaanchja'vivatạjk mạạt juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm cencréait kyajpụn kạjxm.

2 Ọy yakxọ́n tse'e xkuvạ́ktat jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx, ve'em ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga jẹtse'e dụtóndat jẹ Nte'yam jẹ jyayu. Putạ́kada to'k aaj yạ Febe pạn ti jatye'e ka'ijtụxjup, kụx nụmaye'e jẹ jayu juu' ve'e pyutạjki, xputạjki ạtse'e viinm.

3 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọ'ọdat jẹ Priscila jẹts jẹ Aquila, jẹ'ẹ juu' ạtse'e ntukmạạtmutoondup ntukmạạtmupạjktup jẹ Cristo Jesús.

4 Viinm xa jẹ'ẹ ve'e jẹp kutsạ'ạga jạạtp ñaajktaajnjidi ạts kạjx. Nkukọjtsjidupts ạtse'e, ax ka ạ́tsjyap tse'e, ve'empa ve'e nụjom jẹ utsta jẹ ajchta jẹts jẹ utsta jẹ tsạ'ạda pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.

5 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ utsta jẹ ajchta jẹts jẹ utsta jẹ tsạ'ạda juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm jẹ Priscila jẹts jẹ Aquila tyạk'amda. Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ Espaneto juu' ạtse'e nmạạtnayja'vijup jẹts ạtse'e ọọy ntuntsạk. Jẹ'ẹ ve'e mutoo'vạjkp dụjaanchja'vi'ukvaan jẹ Cristo yaja acáyait y'it jạạt.

6 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ María juu' ve'e ọọyani tuntoomp miits mạạtta.

7 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ Andrónico jẹts jẹ Junias, ạts jẹ nmu'israeejlit jáyuda juu' ạtse'e nmạạtpoxụntạktsụụnidu, ñụmạ́jidup jẹ'ẹ ve'e jẹ kukạ́tsiva mạạtta jẹtse'e too'vạjkp to'k muk y'ijtti jẹ Cristo mạạt jẹts ka'a ve'e ạts.

8 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọ'ọdat jẹ Amplias juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx.

9 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ Urbano juu' ve'e ntukmạạtmuto'numdup ntukmạạtmupạjkumdup jẹ Cristo Jesús, nay ve'empa jẹ Estaquis juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjkpap.

10 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ Apeles juu' ve'e ọy dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹts jyaanchja'vipe'e jẹ Cristo. Mọọyduva to'k aaj máyam jẹ Dios jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup jẹm jẹ Aristóbulo tyạk'am.

11 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat ạts jẹ nmu'israeejlit jayu Herodión, nay ve'empa jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup jẹm jẹ Narciso tyạk'am juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n dụjaanchja'vidup.

12 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọọyduvat jẹ Trifena jẹts jẹ Trifosa juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n dụmutoondup

dṵmupa̱jktup, nay ve'empa je̱ n'útsamda je̱ ntsa̱'a̱amda Pérsida, juu' ve'e o̱oy ntuntso̱jkumdup je̱tse'e jékani je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n dṵmutún dṵmupṵk.

13 Máyame'e to'k aaj je̱ Dios xmo̱o̱yduvat je̱ Rufo, juu' ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n vinko̱o̱jnju, nay ve'empa je̱ tyaak, juu' a̱tse'e ntaakja'vip.

14 Máyame'e to'k aaj je̱ Dios xmo̱o̱yduvat je̱ Asíncrito, je̱ Flegonte, je̱ Hermas, je̱ Patrobas, je̱ Hermes, je̱ts je̱ utsta je̱ ajchta je̱ts je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da juu' ve'e ijttup je̱'e̱ ma̱a̱tta.

15 Máyame'e to'k aaj je̱ Dios xmo̱o̱yduvat je̱ Filólogo je̱ts je̱ Julia, je̱ Nereo je̱ts je̱ cha̱'a̱, je̱ Olimpas, je̱ts nṵjom je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e ijttup je̱'e̱ ma̱a̱tta.

16 Nache̱e̱'njada to'k jado'k je̱ tso̱jkṵn ma̱a̱t je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx. Joma jatye'e ñay'amókajada je̱ jaanchja'vivata̱jkta, to'k ka̱'a̱jyji tse'e mke̱jxṵxjada máyam je̱ Dios.

17 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nmunoo'kxtktupts a̱ts miitse'eda je̱tse'e xtun'íxtat je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu dṵyaknavya'kxjṵdup je̱tse'e dṵtukmaso̱'o̱kta je̱ Nte'yam je̱ tyoo', kṵx juu' ve'e je̱ jayu tyuk'íxtup, ka'ats je̱'e̱ ve'e ñavyaa'tyjṵ je̱ ixpa̱jkṵn juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu mva'nṵxjṵdu. Ka'a tse'e mnaajk'ítjadat je̱'e̱ ma̱a̱t pa̱n pa̱n jatye'e ve'em dṵtoondup je̱ ka ó̱yap.

18 Ka je̱ Cristo Jesuusap xa je̱'e̱ ve'e myutoondup myupa̱jktup, je̱ y'avintso̱ vinma'yṵne'e yaktoondup, vyin'a̱a̱'ndupts je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e o̱y dṵkanṵja'vidup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, je̱'e̱ ve'e ku ve'e tsoj kyo̱tsta je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e je̱ jayu y'o̱yja'vip.

19 Anañṵjoma xa ve'e je̱ jayu dṵnṵjávada vintso̱ miitse'e xkuva̱kta je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nxo̱o̱ndṵk. Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱tse'e vij m'íttat vintso̱ ve'e xtóndat je̱ y'o̱y je̱'e̱ je̱ts ka'a ve'e vij m'íttat vintso̱ ve'e xtóndat je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱.

20 Ax je̱ Nte'yam, juu' ve'e je̱ o̱y jo̱o̱t xmo̱'yumdup, je̱'e̱ tse'e dṵyakvintó̱kiyup je̱ Satanás je̱tse'e y'ijtnit je̱p mtekṵpa'tkupta. Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

21 Máyame'e je̱ Dios mke̱jxṵxjada ya̱ Timoteo juu' a̱tse'e ntukma̱a̱tmutuump ntukma̱a̱tmupṵjkp je̱ Cristo. Máyame'e je̱ Dios mke̱jxṵxjṵduva je̱ Lucio, je̱ Jasón, je̱ts je̱ Sosipater, a̱ts je̱ nmu'israeejlit jáyuda.

22 A̱ts, je̱ Tercio, je̱'e̱ts a̱tse'e njaayp juu' a̱tse'e ṵxyam yaktuknṵṵjmip, nay ve'empats a̱ts miitse'e ntuknṵke̱xta máyam je̱ Dios je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx.

23 Máyame'e je̱ Dios je̱ Gayo mke̱jxṵxjada, je̱'e̱ts a̱tse'e tṵxyak'itṵpaa'ty yaja tya̱k'aajy joma ve'e ñay'amókajada je̱ jaanchja'vivata̱jkta. Mke̱jxṵxjṵduvap tse'e máyam je̱ Dios je̱

Erasto juu' ve'e jẹ̱ kajpu̱n jẹ̱ myeen du̱ka̱'mip. Máyame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxu̱xju̱duva jẹ̱ uts jẹ̱ ajch juu' ve'e du̱xa̱aj Cuarto.

24 Jẹ̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap anañu̱joma. Amén.

Ku jẹ̱ Pablo kyo̱jtskuka̱jxini

25 Yakma̱ja yakjaancha tse'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e o̱'yixjup jẹ̱tse'e ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t myak'ijtjidinit, ve'em ax jo'n du̱ma̱a̱tnavyaa'tyju̱ jẹ̱ o̱y ka̱ts jẹ̱ o̱y ayook juu' a̱tse'e ntukka'amaayp, jẹ̱ Jesucristo jyẹ̱'ẹ̱, juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu tyuknu̱ja'vi jẹ̱tse'e ju̱jpani kyayaknu̱java y'ijt.

26 Ax u̱xyam tse'e, va'ajts nu̱jávats ya̱'a̱ ve'e tyañ jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx juu' ve'e jyatyaandu jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, ve'em ax jo'n jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ jayu du̱pavaan jẹ̱tse'e du̱'avánadat ya̱ ayook pa̱n joma ve'e jẹ̱ jayu cha̱a̱nada to'k it to'k naxviijn, ve'em tse'e jẹ̱ Nte'yam du̱jaanchjávadat jẹ̱tse'e du̱ka̱tsa̱pá̱ktat.

27 ¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit xa̱'ma ka̱jx, jẹ̱'ẹ̱jyji ve'e to'k nu̱jom du̱nu̱ja'vika̱jxp! ¡Jẹ̱ Jesucristo ka̱jx tse'e ve'em yaktoonnit! Amén.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ muto'k na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyukṵja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Corinto

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yam a̱tse'e xvinkọọn je̱ts a̱tse'e n'ítṵt
je̱ Jesucristo je̱ kyuka̱tsiva. A̱ts je̱ts je̱ n'útsamda je̱ n'ajchamda
Sóstenes,
2 máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknṵke̱xta je̱ jaanchja'vivata̱jk
juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m coriintovit kyajpṵn ka̱jxm.
M'ijttupe'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e to'k muk
m'itta je̱ Cristo ma̱a̱t. Je̱ Nte'yam tse'e myaaxṵxjṵdu je̱tse'e
mjoojntykidinit ax jo'n je̱'e̱ ve'e dṵtsa̱k. Máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios
ntuknṵke̱jxtuva anañṵjoma je̱ jayu juu' ve'e jyajoma'itṵkṵjxa
dṵvinja'vidup dṵvintsa̱'kidup je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesu-
cristo, je̱'e̱ je̱ Mya̱ja̱ Vintsa̱nda je̱ts ṵṵ'm nje̱'e̱mdava.
3 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nMa̱ja̱
Vintsá̱namda Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e
m'ijttinit je̱'e̱ je̱ y'ọy jọọt ma̱a̱tta.

Njayejpumdupe'e je̱ maa'yṵn je̱ puta̱jkin je̱ Cristo ka̱jx

4 Ijtp a̱tse'e je̱ Nte'yam nkuka̱jtsja miits ka̱jxta kṵx
mkunoo'kxjṵdup miits je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo Jesús ka̱jx.
5 Kṵx tse'e m'itta to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t, je̱'e̱ ka̱jx tse'e
je̱ Nte'yam mmọ'ọjada to'k ka̱'a̱jyji je̱ maa'yṵn je̱ puta̱jkin,
ve'em tse'e xnṵjávada juu' ve'e tyṵ́vam je̱ts ọy je̱'e̱ ve'e juu'
ve'e mkọjtstup.
6 Ma̱kk tse'e mtanda to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t kṵxe'e
xjaanchjávada je̱ Cristo jye̱'e̱ juu' a̱a̱ts miitse'e nvaajnjidu.
7 Ax ve'em tse'e, namvaat tse'e x'a'ixta je̱ nMa̱ja̱
Vintsá̱namda Jesucristo, ka'a tse'e mka'ijtṵxjada je̱ maa'yṵn
je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Nte'yam yajkyp.
8 Je̱'e̱ tse'e myak'ítjadap ma̱kk aaj ma̱kk jọọt, ve'em tse'e ni ti
tọ́kina mkayakpaatjadat ku ve'e je̱ Jesucristo myiinnuvat.
9 Je̱ Nte'yam, kyutyuumpts je̱'e̱ ve'e je̱'e̱ je̱ y'ayook, je̱'e̱ tse'e
xvinkọ'numdu je̱tse'e n'ijtumdinit je̱ y'Onṵk Jesucristo ma̱a̱t,
ṵṵ'm je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda.

Ku je̱ jaanchja'vivata̱jk kijpx je̱ vinma'yṵn dṵkajaye̱jpti

10 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Je-
sucristo ka̱jx a̱ts miitse'e nmunoo'kxtṵkta je̱tse'e kijpx je̱
vinma'yṵn xjaye̱jptinit. Ka'a tse'e mnapya̱jkva'kxjadat;
tsoj yakxọne'e mjoojntykadat mnaxviijnadat, to'kji je̱ mv-
inma'yṵnda to'kji je̱ mja'vinda.

11 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e ve'em nva'añ
ku̱x ta̱ a̱tse'e je̱ ka̱ts nmo̱tu je̱ts mnapya̱jkva'kxju̱dupe'e. Je̱
Cloé je̱ jyáyuts a̱tse'e tu̱xna̱a̱jmada.
12 Je̱'e̱ts a̱tse'e ntijp je̱ts to'k jado'ke'e ka̱kje̱'e̱ je̱ vyinma'yu̱n
du̱pa̱mda. Je̱m xa ve'e juu' ve'e vaandup: "Je̱ Pablo xa a̱tse'e
mpanu̱jkxp." Je̱m tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Je̱ Apolos
xa a̱tse'e mpanu̱jkxp." Je̱mpa tse'e juu' ve'e vaanduvap:
"Je̱ Pedro xa a̱tse'e mpanu̱jkxp." Nay je̱mpa tse'e juu' ve'e
vaanduvap: "Je̱ Cristo xa a̱tse'e mpanu̱jkxp."
13 ¿Jadi pa̱jkva'kxy vine'e je̱ Cristo y'it? ¿Ukpu̱ a̱ts, je̱ Pablo,
a̱ts vine'e cruuzpe̱jt miits ka̱jxta? ¿Ukpu̱ a̱ts je̱ nxa̱a̱j ka̱jx
miitse'e mna̱pe̱jtti?
14 Nkuko̱jtsjip xa a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ts ni pa̱na a̱ts miitse'e
nkayakna̱pe̱jtti, je̱ Criispoji ve'e je̱ts je̱ Gayo,
15 ax ve'em tse'e ni pa̱na kyava'anu̱t je̱ts a̱ts je̱ nxa̱a̱j ka̱jxe'e
mna̱pe̱jtti.
16 Nyakna̱pe̱jtpadamna a̱tse'e je̱ Estéfanas ma̱a̱t pa̱n pa̱n
jatye'e je̱p jyu̱u̱mp tyu̱jkp. Ka'ats a̱tse'e n'ukjaa'mye̱jtsni ku
a̱tse'e viijnk nyakna̱pe̱jtpa.
17 Ku̱x ka yakna̱pe̱jtpap xa a̱tse'e je̱ Cristo xkejx, je̱'e̱ ve'e je̱ts
a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjadat je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱ Jesucristo
jye̱'e̱, je̱'e̱ juu' ve'e xku'o̱o̱'kimdu je̱m cruz ka̱jxm je̱tse'e ma̱kk
n'ijtumdinit to'k muk je̱'e̱ ma̱a̱t. Ax ka'ats a̱tse'e je̱ tsújit
ayook nyaktún je̱tse'e je̱ jayu ko̱o̱jyji du̱tsojjávadat je̱ ayook
juu' a̱tse'e nka̱jtsp.

Je̱ ayook juu' ve'e je̱ Pablo je̱ jayu vyaajnji

18 Je̱ ayook juu' a̱a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjip, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e: Je̱
Cristo xa ve'e xku'o̱o̱'kimdu je̱m cruz ka̱jxm. Tukxi'ik ka̱tsts
je̱'e̱ ve'e yakjávajada pa̱n pa̱n jatye'e vintó̱kidup; ax u̱u̱'mda,
juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktso̱o̱kju̱dup, je̱ Nte'yam je̱ myá̱kkints
je̱'e̱ ve'e.
19 Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Nyaknu̱ke̱'xnatá̱kap xa a̱tse'e je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e tyun je̱'e̱ je̱
y'ayook juu' ve'e natyijju̱dup kuvij jáyuda,
ka'ats je̱'e̱ ve'e tyoompa je̱'e̱ je̱ y'ayook pa̱n pa̱n jatye'e natyi-
jju̱dup vinmó̱tuva ónu̱kta.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
20 Je̱ja xa ve'e yaja naxviijn juu' ve'e yaktijtup kuvij
jáyuda, yak'ixpa̱jkpada, je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e o̱o̱y juu'
du̱tunnu̱ja'vidup. Ax juu' tse'e yaja naxviijn yaktijp viji
kej, yakxi'ikts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam du̱java.
21 Ñu̱ja'vip xa ve'e je̱ Nte'yam juu' ve'e tyuump, je̱'e̱
ka̱jx tse'e kyanamyaso̱o̱kji je̱tse'e je̱ jayu y'íxajat je̱ naxvi-
ijnit vijin ke̱ju̱n ka̱jx, je̱'e̱ ve'e cha̱jkp je̱tse'e cho̱'o̱ktat je̱
kya̱ts je̱ y'ayook ka̱jx je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e jaanchja'vijidup,

ǫ́yame'e yą̱ kąts yą̱ ayook yakxi'ik dụjávada jẹ̱ jayu juu' ve'e
dụkajaanchja'vidup.

22 Y'ixuvaandup tse'e jẹ̱ israeejlit jayu jẹ̱ mújit nụja'vin,
y'amǫtunaxuvaandup tse'e jẹ griego jayu jẹ vijin jẹ kẹjụn;
23 ax jẹ Cristo, juu' ve'e cruuzpẹjt, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jyẹ'ẹ juu'
ą̱ątse'e jẹ jayu nvaajnjip. Kyǫ'ǫyja'vidup tse'e yą̱ kąts yą̱
ayook jẹ israeejlit jáyuda, yakxi'ikts yą̱'ą̱ ve'e dụjávada pą̱n pą̱n
jatye'e ka jẹ'ẹpta;
24 ax ụụ'm kąjxamda, pą̱n pą̱n jatye'e jẹ Nte'yam
vinkǫǫjnjụdu, jẹ israeejlit jáyuda jẹts pą̱n pą̱n jatye'e ka
jẹ'ẹpta, jẹ Nte'yam jẹ myą̱kkin jẹts jẹ Nte'yam jẹ vyijin jẹ
kyẹ́jụnts yą̱'ą̱ ve'e.
25 Yakxi'ikts jẹ'ẹ ve'e jẹ jáyuda dụjava ku ve'e jẹ Cristo jẹ jayu
dụku'ǫǫ'ki jẹm cruz kąjxm. Ax ǫ́yam tse'e jẹ jayu yakxi'ik
dụjávada, ǫyts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam dụnụjava ti ve'e tyuump.
Juu' xa ve'e jẹ jayu tyijp jẹtse'e jẹ Nte'yam dụtuujn kụx ka'a
ve'e jẹ mąkkin dụjayep, nụyojk mąkkts jẹ'ẹ ve'e jẹts ka'a ve'e
to'k ką̱'ą̱jyji jẹ jayu.
26 Utsta ajchta utsta tsą̱'ą̱da, mnụja'vidinup xa miitse'e
jẹts jẹ Nte'yame'e mvinkǫǫjnjụdu, nụ'eejyjits miitse'eda viji
kej ax jo'n jẹ naxviijnit jayu dụtijta, nụ'eejyjits miitse'edava
juu' ve'e yakkutojktup, nay nụ'eejyjits miitse'edava juu' ve'e
dụjayẹjptup jẹ vintsą̱'kin.
27 Vyinkǫǫnts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam pą̱n pą̱n jatye'e
yaktijtup ka víjap ka kéjap yaja naxviijn, jẹ'ẹ kąjx tse'e
jẹtse'e dụyaktsǫ'ǫtyónụt pą̱n pą̱n jatye'e yaktijtup viji kej;
vyinkǫǫnts jẹ'ẹ ve'e pą̱n pą̱n jatye'e yaktijtup ka mą́kkap
yaja naxviijn, jẹ'ẹ kąjx tse'e jẹtse'e dụyaktsǫ'ǫtyónụt pą̱n pą̱n
jatye'e yaktijtup mąkk.
28 Jẹ Nte'yame'e dụvinkǫǫn pą̱n pą̱n jatye'e kayakv-
intsą̱'kidup jẹts pą̱n pą̱n jatye'e yakviijnk'íxtup, ve'em tse'e
kyutǫ́kiyụt jẹ mąjin juu' ve'e yakvinkǫ́pkidup pą̱n pą̱n jatye'e
dụjayẹjptup jẹ naxviijnit vinma'yụn.
29 Ax ve'em tse'e ni pą̱na kyanamyą́jajat jẹja jẹ Nte'yam
vyinkujk.
30 Jẹ Nte'yam xa ve'e viinm ụụ'm xyakto'kmojkumdu
jẹ Cristo Jesús mą̱ąt. Jẹ Cristo kąjx tse'e nnụja'vimdini
juu' ve'e jẹ Nte'yam chąjkp, jẹ'ẹ kąjx tse'e jẹ Nte'yam
xkatǫkimpą̱'mumda jẹtse'e va'ajts n'ijtumda, jẹ'ẹ tse'e
xyakpítsumumdu jẹm jẹ Satanás y'am kyą̱'m jẹtse'e n'ijtumda
jẹm jẹ Nte'yam y'am kyą̱'m.
31 Ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Pą̱n
pą̱n xa ve'e namyą̱javaajnjup, nụyojk ǫyts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ
Nte'yam dụyakmą́jat dụyakjaanchat.”

2

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ku a̱tse'e nnu̱jkx je̱ts a̱ts miitse'e
nvaajnjidi je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, ka'ats a̱tse'e je̱ mújit ayook
nyaktuujn ukpu̱ je̱ jayu je̱ vyijin.
2 Ku xa a̱tse'e n'ijt miits ma̱a̱tta, ka'ats a̱tse'e ntsa̱jk je̱ts
a̱tse'e viijnk nmu̱jávat, je̱ Jesucriistoji ve'e, juu' ve'e cruuzpe̱jt.
3 Ja'vip tsa̱'kipts a̱tse'e nve'na je̱m miits mvinkojkmda je̱ts
yónu̱k aaj yónu̱k jo̱o̱t.
4 Ku a̱ts miitse'e nmuko̱jtsti je̱tse'e ntuknu̱ja'vidi je̱ o̱y ka̱ts
je̱ o̱y ayook, ka'ats a̱tse'e ntsa̱jk je̱tse'e ntukjaanchjávadat je̱
Jesucristo je̱ jayu je̱ vyijin ka̱jx, ñojk'óye'e ntukjaanchja'vidi
je̱ Espíritu Santo je̱ mya̱kkin ka̱jx,
5 ve'em tse'e je̱ Jesucristo xjaanchjávadat je̱ Nte'yam je̱
mya̱kkin ka̱jx je̱ts ka je̱ jayu je̱ vyijin ka̱jxap.

Je̱ Espíritu Santo ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam je̱ vyijin yaknu̱java

6 O̱yam tse'e vye'ema, je̱ vijin ma̱a̱tts a̱a̱tse'e je̱ jayu
nmuko̱tsta juu' ve'e ma̱kk naajk'ijtjidinup to'k muk je̱ Jesu-
cristo ma̱a̱t. Ya̱ vijin, ka je̱ naxviijnit víjinapts ya̱'a̱ ve'e, nay
ka je̱ víjinapts ya̱'a̱ ve'e juu' ve'e yakkutojktup yaja naxviijn.
Je̱ vijin juu' ve'e jyayejptup, je̱'yapts je̱'e̱ ve'e je̱ xa̱a̱j ku ve'e
kyo̱o̱'k'ijtnit.
7 Ax je̱ ayook juu' a̱a̱tse'e nka̱jtsp, je̱ Nte'yam je̱ vyíjints je̱'e̱
ve'e juu' ve'e kayaknu̱ja'vip y'ijt, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam
ñu̱pa̱a̱jmtki ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na, je̱'e̱ts je̱'e̱
ve'e ku ve'e je̱ Cristo xku'o̱o̱'kimdi je̱tse'e njaye̱jpumdinit je̱
joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
8 Ni pánats ya̱'a̱ ve'e du̱kanu̱ja'vi juu' ve'e yakkutojktup
yaja naxviijn, ku̱x pa̱n ku̱du̱nu̱ja'vidi xa ve'e, ka'ats je̱'e̱ ve'e
ku̱du̱yakjacryuuzpe̱jtjidi je̱ nMa̱ja̱ Vintsánamda Jesucristo.
9 Ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je̱ Nte'yam xa ve'e du̱'apa̱a̱jmtki may viijn je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu'
ve'e kayak'ixpna kayakmótupna je̱ts ka'anume'e yakv-
inmay,
je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱'apa̱a̱jmtkiji pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam
du̱tso̱jktup.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

10 Ax ya̱'a̱ tse'e je̱ Nte'yam xtuknu̱ja'vimdu je̱ Espíritu Santo
ka̱jx, ku̱x je̱ Espíritu Santo, va'ajtsts je̱'e̱ ve'e du̱nu̱java ti
vinma'yu̱ne'e je̱ Nte'yam jyayejpp.
11 Ni pa̱na xa ve'e du̱kanu̱java pa̱n vintso̱ ve'e to'k jado'k
je̱ jayu vyinmay je̱m jya'vin ka̱jxm, je̱ jayu je̱ jya'vinji tse'e
du̱nu̱ja'vip. Nay ve'empa tse'e, je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp
je̱m je̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxm, je̱'e̱jyji tse'e du̱nu̱ja'vip vintso̱
ve'e je̱ Nte'yam vyinmay.

12 Ax ka'a tse'e nnu̱ja'vimda je̱ Nte'yam je̱ y'ayook je̱
naxviijnit vinma'yu̱n ka̱jx, je̱ Espíritu Saantots je̱'e̱ ve'e
xtuknu̱ja'vimdup je̱ ayook je̱tse'e nvinmǫ́tumdat juu' ve'e je̱
Nte'yam je̱ myaa'yu̱n ka̱jx xmǫ'yumdu.
13 Juu'ts a̱a̱tse'e je̱ jayu ntuk'ixp, ka je̱'e̱pts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
je̱ jayu tyijtup vijin, je̱ vijin je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Espíritu Santo
a̱a̱ts xtuknu̱ja'vip. Ku a̱a̱tse'e ve'em ntuk'ix, ñu̱ja'vidupts je̱'e̱
ve'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Espíritu Santo du̱kuva̱jktup je̱ts tyǘvam
je̱'e̱ ve'e je̱ ayook juu' a̱a̱tse'e nka̱jtsp.
14 Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e je̱m jya'vin ka̱jxmda ka'ijtp je̱ Espíritu
Santo, ka'a tse'e du̱kuva̱kta juu' ve'e kya̱jtsp je̱ Espíritu Santo,
juu' ve'e ijtp je̱m je̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxm, ku̱x yakxi'ike'e
du̱jávada, ka'a tse'e y'ǫ'yixjada je̱tse'e du̱vinmǫ́tudat juu' ve'e
je̱ Espíritu Santo xtuk'íxumdup, ku̱x je̱'e̱ ya̱'a̱ ve'e juu' ve'e
yaknu̱ja'vip je̱ Espíritu Santo ka̱jx.
15 Je̱ jayu juu' ve'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ Espíritu
Santo, ǫ'yixjupts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱vinkǫ́nu̱t juu' ve'e
pyaatyp y'ake̱e̱guip, ax ka'a tse'e pa̱n y'ǫ'yixju̱ je̱tse'e
tyǫkimpayǫ'ǫyju̱t je̱'e̱ ka̱jx.
16 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

¿Pa̱nts je̱'e̱ n'ite'e du̱nu̱ja'vip ti vinma'yu̱ne'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
jyayejpp?
¿Pa̱nts n'ite'e ǫ'yixjup je̱ts je̱'e̱ ve'e du̱yak'ixpá̱ku̱t?

Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ. Ax u̱u̱'mda, to'kji tse'e je̱ vinma'yu̱n
njaye̱jpumda je̱ Cristo ma̱a̱t.

3

Je̱ jayu juu' ve'e du̱mutoondup du̱mupa̱jktup je̱ Nte'yam

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ka'a a̱tse'e x'ǫ'yixji je̱ts a̱ts mi-
itse'e ku̱nmuko̱jtsti ax jo'n je̱ jáyuda juu' ve'e du̱nu̱ja'vidinup
ti ve'e je̱ Espíritu Santo cha̱jkp, vanxu̱pe'e nmuko̱jtsti ax jo'n je̱
jáyuda juu' ve'e du̱kakuva̱jktup je̱ Espíritu Santo ukpu̱ ax jo'n
je̱'e̱da juu' ve'e námnum to'k muk ijt'ukvaandu je̱ Jesucristo
ma̱a̱t.
2 Ntuk'íxtuts a̱ts miitse'e juu' ve'e ka tso'oxap je̱tse'e xv-
inmǫ́tudat, ku̱x ka'anum xa ve'e apa̱a̱mdu̱ka mve̱'nada
je̱tse'e xvinmǫ́tudat juu' ve'e tso'ox, ve'eme'e mve̱'nada ax
jo'n je̱ pi'k ónu̱k juu' ve'e tsi'tspna, juu' ve'e kayakmǫǫypnum
je̱ kaaky je̱ to̱jkx. Ax ka'anum tse'e u̱xyam m'ǫ'yixjada je̱tse'e
xvinmǫ́tudat juu' ve'e tso'ox,
3 ku̱x ve'emna ve'e je̱ vinma'yu̱n xjaye̱pta ax jo'n
je̱'e̱da juu' ve'e du̱kakuva̱jktup je̱ Espíritu Santo. Je̱'e̱ ve'e
ku ve'e mnavyiijnk'íxjada, mnamyu'é̱kjada je̱'e̱ ka̱jx ku
ve'e juu' mka'ǫ'yixjada ax jo'n je̱ viijnk jáyuda, je̱tse'e
mnakyǫjtsvintsǫ́vjada, je̱'e̱ tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts

ve'eme'e m'itta ax jo'n jẹ́ jáyuda juu' ve'e dụ̱kakuva̱jktup jẹ́ Espíritu Santo, ve'em ax jo'n jẹ́'ẹda juu' ve'e dụ̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup jẹ́ naxviijnit jẹ́ kyọ̱'ọ̱y jẹ́'ẹ.

4 Ku̱x jẹ́m miitse'eda juu' ve'e vaandup: "Jẹ́ Pablo xa a̱tse'e mpanu̱jkxp." Jẹ́mpa tse'e juu' ve'e vaanduvap: "Jẹ́ Apolos xa a̱tse'e mpanu̱jkxp." Ax ve'emam tse'e mnaajk'ítjada ax jo'n jẹ́'ẹda juu' ve'e dụ̱kakuva̱jktup jẹ́ Espíritu Santo.

5 ¿Pa̱nts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ Pablo? ¿Pa̱nts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ Apolos? Jẹ́ Nte'yam jẹ́ myutoompa jẹ́ myupa̱jkpaji xa a̱a̱tse'e n'it juu' ka̱jxe'e xjaanchjávada jẹ́ Ma̱ja̱ Vintsá̱n. Ka̱kjẹ́'ẹ xa a̱a̱tse'e ntuujn juu' a̱a̱tse'e jẹ́ Ma̱ja̱ Vintsá̱n xtukpavaan.

6 Ve'em a̱tse'e ax jo'n jẹ́'ẹ juu' ve'e jẹ́ ta̱a̱mt dụ̱niipp, ve'emts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ Apolos ax jo'n jẹ́'ẹ juu' ve'e dụ̱va'xp, ax jẹ́ Nte'yamts jẹ́'ẹ ve'e dụ̱yakyẹẹ'kp, jẹ́'ẹ tse'e dụ̱pa̱a̱mp jẹ́ jaanchja'vin jẹ́m jẹ́ jayu jya'vin ka̱jxmda.

7 Ax nmụ̱pá̱nipts a̱a̱tse'e, ni a̱tsa, ni jẹ́ Apólosa, jẹ́ Nte'yam jẹ́'ẹ ve'e to'k juu' ve'e dụ̱nụ̱má̱jip dụ̱nu̱jaanchip.

8 Jẹ́'ẹ juu' ve'e niipp jẹ́ts jẹ́'ẹ juu' ve'e va'xp, akijpxats jẹ́'ẹ ve'e, kujo'yụ̱xjadapts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ Nte'yam ka̱kjẹ́'ẹ juu' ve'e tyoondup.

9 Jẹ́ Nte'yam jẹ́ myutoompa jẹ́ myupa̱jkpa xa a̱a̱tse'e; ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ́ Nte'yam jẹ́ tya̱jk kụ̱m'ijtti.

10 Ve'em xa a̱tse'e ax jo'n to'k jẹ́ ta̱kpa̱a̱mpa juu' ve'e ọ̱y dụ̱jajtp jẹ́ts kuvij, jẹ́ Nte'yamts a̱tse'e xpa̱a̱m jẹ́ts a̱tse'e n'it ax jo'n jẹ́ jayu juu' ve'e jẹ́ ta̱jk dụ̱yaktsọ̱ọ̱'ntkp. Ax juu' tse'e viijnkta, ve'emts jẹ́'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ́'ẹda juu' ve'e dụ̱jaa'kka̱jxmpojtụ̱ktup. Ax pa̱n pa̱n jaty tse'e dụ̱jaa'kyakvimpẹ́jttup jẹ́ ta̱jk, ọ̱ọ̱y tse'e dụ̱tun'íxtat vintsọ̱ ve'e kyavintọ́kiyụ̱t jẹ́ tun.

11 Ku̱x ni pa̱na xa ve'e kya'ọ̱'yixju̱ jẹ́tse'e dụ̱yaktsọ̱ọ̱'ntknuvat jẹ́ ta̱jk, jẹ́'ẹjyji ve'e juu' ve'e tsọ̱ọ̱'ndụ̱kani, jẹ́'ẹts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ Jesucristo jyẹ́'ẹ, juu' a̱ts miitse'e nvaajnjidu.

12 Ax ọ̱'yixjup tse'e jẹ́ jayu jẹ́tse'e dụ̱jaa'kyakvimpẹ́tụ̱t jẹ́ ta̱jk, jẹ́'ẹ ku ve'e dụ̱pa̱a̱jmjat juu' ve'e ijtp ax jo'n jẹ́ oro, jẹ́ plata, ukpụ̱ jẹ́ tsújit tsaaj, jẹ́ kụ̱p, jẹ́ pá̱yụ̱ts, ukpụ̱ jẹ́ ma̱a̱jy.

13 Jẹ́ toonk juu' ve'e to'k jado'k tyuump, van'itts jẹ́'ẹ ve'e ọ̱y ñụ̱kẹ'xnatá̱kat jẹ́ xa̱a̱j ku ve'e jẹ́ jayu yaktọ̱kimpayọ̱'ynit. Ku̱x juu' ve'e jẹ́ jayu tyoondup, yak'íxupts jẹ́'ẹ ve'e pa̱n myuténipe'e jẹ́ ja̱a̱jn van'it. Ax jẹ́ ja̱a̱jn tse'e dụ̱yaknụ̱kẹ'xnatá̱kap pa̱n vintsọ̱ ve'e to'k jado'k tyun.

14 Pa̱n pa̱n tse'e dụ̱tukpa̱a̱mp juu' ve'e katọ́yup, yakmọ̱ọ̱ynupts jẹ́'ẹ ve'e jẹ́ ọ̱'yin jẹ́ tyoonk ka̱jx.

15 Ax pa̱n pa̱n tse'e dụ̱tukpa̱a̱mp juu' ve'e tọ́yup, yaktọ̱tyọ̱kika̱jxnup tse'e nụ̱jom, ọ́yame'e tsa̱'a̱k y'ijtnit jẹ́

jayu, ve'em ax jo'n jẹ'ẹ̱ pa̱ne'e jẹ ja̱a̱jn du̱kukẹẹ̱kp.
16 ¿Tis, ka'a vine'e xnu̱jávada jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ chapta̱jk
u̱u̱'me'eda?, yam nja'vin ka̱jxmamda ve'e chu̱u̱na jẹ̱ Espíritu
Santo, juu' ve'e ijtp jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxmpa.
17 Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱yakvintsa̱'kintǫ́kip jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
chapta̱jk, tukkuvẹ́tjupts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam, ku̱x ǫy jẹ̱ts
va'ajts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ chapta̱jk. U̱u̱'mda tse'e jẹ'ẹ̱ jẹ̱
chapta̱jk.
18 Ni pa̱na tse'e kyanavyin'a̱a̱'nju̱t viinm. Pa̱n jẹ̱m xa
miitse'eda juu' ve'e nayja'vijup kuvij jẹ̱ naxviijnit vijin ka̱jx,
va'an tse'e du̱napyu̱mju̱ ax jo'n tii ku̱du̱kanu̱ja'vi jo'n, ve'em
tse'e tyǘvam y'ítu̱t kuvij.
19 Ku̱x jẹ̱ naxviijnit vijin, ka'a jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱vijjáva.
Ku̱x jidu̱'u̱me'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Ku ve'e jẹ̱ taay
ma̱a̱t juu' du̱tonda jẹ̱ kuvij jáyuda, jẹ̱ Nte'yamts jẹ'ẹ̱ ve'e
yaktánjadap ax jo'n jẹ̱ ta̱nu̱k juu' ve'e taamp jẹ̱p kutya̱y
ja̱a̱tp ku̱xe'e du̱kanu̱java jẹ̱ts jẹ̱ y'ǫǫ'ku̱n jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e
y'ana̱jkxip."
20 Vaampap tse'e jidu̱'u̱m: "Ñu̱ja'vip xa ve'e jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
jẹ̱ts ka'a ve'e tyun vintsǫ ve'e vyinmayda jẹ̱ kuvij jáyuda."
21 Jẹ'ẹ̱ ka̱jx tse'e, ni pa̱na ve'e du̱kayakmá̱jat jẹ̱ jayu juu' ve'e
du̱tuk'íxtup jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook, ku̱x nu̱jom juu' jaty, miits jẹ̱
m'ǫ'yin ka̱jxtats jẹ'ẹ̱ ve'e.
22 A̱ts, nay ve'empa jẹ̱ Apolos, jẹ̱ Pedro, ya̱ naxviijn, jẹ̱ joo-
jntykin, jẹ̱ ǫǫ'ku̱n, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e u̱xyam, juu' ve'e miimpnum,
nu̱jom juu' jaty, miits jẹ̱ m'ǫ'yindats jẹ'ẹ̱ ve'e.
23 Ax jẹ̱ Criistots u̱u̱'me'e jyẹ'ẹ̱da; jẹ̱ts jẹ̱ Cristo, jẹ̱ Nte'yamts
jẹ'ẹ̱ ve'e jyẹ'ẹ̱.

4

Juu' ve'e yaktukpavaan jẹ̱ kuká̱tsivata̱jk

1 ¿Vintsǫ ve'e du̱tsa̱k jẹ̱ts a̱a̱tse'e jẹ̱ jayu xjávat? Jẹ̱ Cristo
jẹ̱ myutoompa jẹ̱ myupa̱jkpa xa a̱a̱tse'e, yaktukkuva'ni
a̱a̱tse'e jẹ̱ts a̱a̱tse'e jẹ̱ jayu ntuk'íxu̱t juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam
yaknu̱kẹ'xnata̱jki.
2 Pa̱n pa̱n xa ve'e yaktukkuva'nip juu', yakvinkǫ́pkapts jẹ'ẹ̱
ve'e jẹ̱tse'e yakkutyónu̱t ax jo'n yaktukpava'añ.
3 ¿Pa̱nts jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e vaamp jẹ̱ts ǫy ukpu̱ ka ǫ́yap jẹ'ẹ̱
ve'e juu' a̱tse'e ntuump nka̱jtsp? Ka'ats a̱tse'e nma̱ja̱pu̱m
juu' miitse'e mkǫjtstup a̱ts ka̱jx ukpu̱ juu' ve'e jẹ̱ viijnk jayu
kyǫjtstup a̱ts ka̱jx. Nay ka'ava tse'e tyun ku a̱tse'e mpayǫ'ǫy
jẹ̱ts ǫy ukpu̱ ka ǫ́yap jẹ'ẹ̱ ve'e juu' a̱tse'e ntuump nka̱jtsp.
4 Ǫyam a̱tse'e ti nkanatyukjávaja jẹ̱ja jẹ̱ Nte'yam vyinkujk,
ka jẹ'ẹ̱ ka̱jxapts a̱tse'e jẹ̱p tǫkin ja̱a̱tp nka'it; jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsa̱ne'e
vaamp pa̱n ǫy jẹ'ẹ̱ ve'e juu' a̱tse'e ntuump uk pa̱n ka'a.

5 Jẹ'ẹ̱ kạjx tse'e, ka'ats miitse'e pạn xtọ̱kimpayọ̱'ọ̱ydat.
A'ixta ku ve'e jẹ̱ Mạjạ̱ Vintsạ́n myiinnuvat. Ku ve'e
myiinnuvat, nụ̱kẹ̱'xnatạ́ka tse'e nụ̱jom y'ítụ̱t. Jẹ'ẹ̱ tse'e
dụ̱yaknụ̱kẹ̱'xnatạ́kap pạn ti jatye'e jẹ̱ jayu vyinmaaydup
jẹ̱m jya'vin kạjxmda, ve'em tse'e dụ̱mọ̱ọ̱ynit kạ̱kjẹ'ẹ̱ jẹ̱ jayu
juu' ve'e vyinmajtsjụ̱dup.

6 Utsta ajchta utsta tsạ'ạ̱da, miits jẹ̱ m'ọ'yin kạjxta xa ạ̱tse'e
tụ̱ntukmu'a'ixmoka vintsọ̱ ạ̱tse'e jẹ̱ts jẹ̱ Apolos, ax ve'em
tse'e xnụ̱jávadat jẹ̱ts ka'a ve'e y'ọ̱ya jẹ̱tse'e xyaknụ̱yókadat
juu' ve'e javyet jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp, ve'em tse'e to'k
xkayakmájadat jẹ̱tse'e jado'k xkaviijnk'íxtat.

7 Ax mits, jyapạ̱na, ¿vintsọ̱ts mitse'e xtunjaa'knụ̱mája jẹ̱ts
ka'a ve'e jẹ̱ viijnk jayu, ukpụ̱ ti ve'e m'ixp mjayejpp juu' ve'e
jẹ̱ Nte'yam mkamọ̱ọ̱jyju? Ax pạn jẹ'ẹ̱ tse'e mmọ̱ọ̱jyju, ¿tyạ̱jx
tse'e mnamyájaja ax jo'n jẹ'ẹ̱ ve'e kụ̱mkamọ̱ọ̱jyji jo'n?

8 Ve'em xa miitse'e mnayjávajada jẹ̱ts ka'a ve'e ti
mka'ijtụ̱xjada. ¡Mnayja'vijidup tse'e ax jo'n va'ajts kumeen
kụ̱m'ijtti jẹ̱ts ax jo'n kụ̱myakkutojkti ka ạ̱ạ̱ts mạ̱ạ̱tap! ¡ẹ̱y
jẹ'ẹ̱ ve'e kụ̱y'it jẹ̱tse'e kụ̱myakkutokta, ve'emts ạ̱ạ̱ts miitse'e
kụ̱nmạ̱ạ̱tyakkutókta!

9 Ve'em xa ve'e jyava jẹ̱ts ạ̱ạ̱ts, jẹ̱ kukạ̱tsivatạ̱jk, tun ụ̱x'ọ̱ọ̱k
ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam xyaktaajñ. Ve'em xa ạ̱ạ̱tse'e ax jo'n jẹ̱ jayu
juu' ve'e kutúkani jẹ̱ y'ọ̱ọ̱'kụ̱n, x'íxtupts ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱ts jẹ̱
aangelestạ̱jk, ve'em tse'e dụ̱nụ̱jávadat vintsọ̱ ạ̱ạ̱tse'e njátụ̱t.

10 Xtijtup xa ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ jayu ka víjap kụ̱xe'e ạ̱ạ̱ts jẹ̱ Cristo jẹ̱
y'ayook nyakva'kxtụ̱k; ax ve'emts miitse'e mnatyijjada jẹ̱ts
ọ̱ye'e xnụ̱jávada juu' ve'e jẹ̱ Cristo chạ̱jkp. Ve'em xa ạ̱ạ̱tse'e
nnayjávaja jẹ̱ts jẹ̱ mạ̱kkin ạ̱ạ̱tse'e nkajayejpp, tum mạ̱kk tum
tsọ̱tsts miitse'e mnayjávajada. Xviijnk'íxp xa ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ jayu;
miits tse'e myakvintsạ̱'kidup.

11 Ụ̱xyam paat xa ạ̱ạ̱tse'e ntạ̱ạ̱tsa nyu'ạ̱ạ̱'kjụ̱, ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ vit
jẹ̱ xọ̱x xka'ijtja, ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ jayu xjomtún xtitún, ạ̱ạ̱tse'e njạ̱ạ̱jn
ntạ̱jk kya'it,

12 ạ̱ạ̱tse'e januu'kxji ntun yạ̱ nkạ'ạ̱j mạ̱ạ̱t. Ku ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱
jayu xvinkọ̱jtspét, n'amọ́tupts ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱tse'e jẹ̱
maa'yụ̱n tyo'nụ̱xjadat. Ku ạ̱ạ̱tse'e jẹ̱ jayu xjomtún xtitún,
nmuténipts ạ̱ạ̱tse'e.

13 Ku ạ̱ạ̱tse'e nyaknụ̱vampet, jẹ̱ ọ̱y kọ̱jtsụ̱n mạ̱ạ̱tts ạ̱ạ̱tse'e
nkọ̱jtsụ̱mpít jẹ̱ts ạ̱ạ̱tse'e n'ix vintsọ̱ ạ̱ạ̱tse'e nkọ̱jts'óyat.
Ụ̱xyam paatts ạ̱ạ̱tse'e nyakpụ̱m ax jo'n jẹ̱ naax jẹ̱ po'ox.

14 Ka miits jẹ̱ mtsọ̱'ọ̱tyo'nụ̱n kạjxaptats ạ̱ts yạ'ạ̱ ve'e nja'a;
jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts ạ̱ts miitse'e nkọ̱jtsjadat ax jo'n ạ̱ts jẹ̱ n'ónụ̱k
kụ̱m'ijtti.

15 Kụ̱xjajayẹ̱pta xa miitse'e jẹ̱ yak'ixpạ̱jkpada miijl am
juu' ve'e mtuk'íxjụ̱dup jẹ̱ Cristo jyẹ̱'ẹ̱, tun to'kjits jẹ'ẹ̱ ve'e

juu' ve'e ijtp ax jo'n jẹ mtee'da, ax jẹ'ẹts ạtse'e, kụx mjaanchja'vi'ukvaandu ve'e jẹ Jesucristo ku ạts miitse'e nvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.

16 Nmunoo'kxtktupts ạts miitse'e jẹtse'e ve'em xtóndat xkọ́tstat ax jo'n ạts.

17 Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e ntuknụkẹxta jẹ Timoteo, juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp. N'onụkja'vipts ạts jẹ'ẹ ve'e kụxe'e dụjaanchja'vi'ukvaajñ jẹ Jesucristo ku ạtse'e x'amọtunajxy. Ọyts jẹ'ẹ ve'e jẹ Jesucristo dụtuujnja. Jẹ'ẹ tse'e mtukjaa'myẹ́tsjadap vintsọ ạtse'e jẹ Cristo mpanụjkx, ve'emam ax jo'n ạtse'e jẹ jayu ntuk'ix joma jatye'e jẹ jaanchja'vivatạjk ñay'amókajada.

18 Jẹmts miitse'eda juu' ve'e namyájijidup ku ve'e vyinmayda jẹts ka'a ạts miitse'e nạjkx nku'íxtinuva.

19 Ax pạn vaamp tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n, ka'a tse'e vinjo'n yạ it jyaa'knáxụt jẹts ạts miitse'e nạjkx nku'íxtinuva, van'itts ạtse'e nnụjávat pạn ti ve'e tyoondup pạn pạn jatye'e namyájijidup, ka jẹ'ẹ kạjxjyap tse'e juu' ve'e kyọjtstup, jẹ'ẹva ve'e vintsọ ve'e jẹ mạkkin dụjayẹpta.

20 Kụx jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn, ka jẹ kạts ka jẹ ayookjyapts jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu dụmạ'ạ jẹ mạkkin jẹtse'e dụtónụt juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp.

21 ¿Vintsọse'e xtsọkta jẹts ạts miitse'e nạjkx nku'ixta, tsoj yakxọ́n, ukpụ ẹjkjup jọt'aajnjup kụxe'e xkakutyonda jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ pyava'nụn, ạts miitse'e n'anạjkxadat ax jo'n jẹ jayu dụ'anạjkxa jẹ y'ónụk jẹ vọjpụn mạạt, ukpụ ax jo'n dụ'anạjkxa jẹtse'e dụyak'anạạ'kụt?

5

Ọọye'e kyatun'ọya ku ve'e jẹ jayu dụyakvintsạ'kintọ́ki jẹ navyạjkụn

1 Va'ajtsts ạtse'e jẹ kạts nmọtu jẹts jẹme'e miits mạạtta to'k juu' ve'e jẹ kạts dụtukmạạtjayẹjpp to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e ka pụ́kap jyayejpp. ¡Ni ka'ats jẹ'ẹ ve'e ve'em jyátụkada juu' ve'e jẹ Nte'yam dụka'íxada, jẹ'ẹ tse'e ku ve'e to'k dụmạạttsụụna jẹ kyutaak!

2 ¡Ve'em tse'e mjaa'knamyájajada! Vi'n kụmtsaachvinmáyda ku jẹ'ẹ ve'e jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụtún. Jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e ve'em játkip, vyinmajtsjup tse'e jẹtse'e xyakpítsumdat joma ve'e mnay'amókajada.

3 Ọyam xa ạtse'e nka'it miits mạạtta, jẹm tse'e ạts yạ njọọt yạ nja'vin, ax tạts ạtse'e ntọkimpayọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e ve'em játkip, ve'em ax jo'n ạtse'e jẹm kụn'ijt.

4 Kǫjtsmókta nˈit jẹ nMąjąˈ Vintsąˈnamda Jesucristo kąjx, jẹm
tseˈe yˈítụt ąts yą njǫǫt yą njaˈvin jẹts jẹ Mąjąˈ Vintsąˈn Jesús jẹ
myąkkin,
5 jẹtseˈe xpąˈmdat jẹ yaaˈtyąjk jẹm jẹ Satanás kyąˈm, veˈem
tseˈe jẹ ñiˈkx jẹ kyǫpk chaachpaaˈtụt jẹtseˈe jẹ jyǫǫt jẹ jyaˈvin
tsąˈąk yˈijtnit ku veˈe jẹ Mąjąˈ Vintsąˈn Jesús myiinnuvat.

6 Kaˈa xa jẹˈẹ veˈe yˈǫya jẹtseˈe mnamyąˈjajadat jẹˈẹ kąjx
juuˈ veˈe mtoondup. ¿Kaˈa vineˈe xnụjávada jẹts veˈem jẹˈẹ
veˈe jẹ tǫkin ax joˈn jẹ levadura?, jyavẹẹˈnjya xa jẹˈẹ veˈe,
tyuktąjkikụjxpts jẹˈẹ veˈe nụjom jẹ jụts.
7 Yakkẹˈẹktats nụjom juuˈ jatyeˈe myakmaˈtjụdup, juuˈ veˈe
ijtp ax joˈn jẹ levadura juuˈ veˈe náxyani, veˈem tseˈe mˈíttat ax
joˈn jẹ nam tsapkaaky juuˈ veˈe yakkaayp pascua xąąj, ax joˈn
jẹ nam jụts juuˈ veˈe jẹ levadura dụkamąąt. Xkuˈǫǫˈkimdu xa
veˈe jẹ Cristo, jẹˈẹ tseˈe ijt ax joˈn jẹ carnero juuˈ veˈe jẹ Nteˈyam
tyukvintsąˈkidup yˈijt pascua xąąj.
8 Vaˈan tseˈe toˈk aaj toˈk jǫǫt dụjoojntykimda jẹ Cristo
kąjx, vaˈan tseˈe dụˈijtumda ax joˈn jẹ tsapkaaky juuˈ veˈe jẹ
levadura dụkamąąt, kaˈa tseˈe juuˈ nˈuktoˈnumdinit ax joˈn jẹ
jayu nkatsǫjkumda, vaˈan tseˈe dụmasǫǫkumdini nụjom juuˈ
jatyeˈe ka ǫ́yap.

9 Nnụjaˈyidu xa ąts miitseˈe jẹts kaˈa veˈe mˈíttat jẹˈẹ mąątta
juuˈ veˈe jẹ kąts dụtukmąątjayẹjptup jẹ yaaˈy jẹ tąˈąx juuˈ veˈe
ka pụ́kap jyayẹjptup.
10 Ax ka jẹˈẹpts ątseˈe ntijp jẹtseˈe xtunkukẹẹktinit pąn pąn
jatyeˈe yaja naxviijn jẹ kąts dụtukmąątjayẹjptup jẹ yaaˈy jẹ
tąˈąx juuˈ veˈe ka pụ́kap jyayẹjptup, pąn pąn jatyeˈe jẹ meen
dụnasˈayǫˈvidup, pąn pąn jatyeˈe mẹẹˈtstup, pąn pąn jatyeˈe
dụvinjaˈvidup dụvintsąˈkidup juuˈ veˈe ka jẹ Nteˈyamap; kụx
pąn kaˈa xa veˈe jẹˈẹ mąąt mˈituvaˈanda, kụmpítsumdats mi-
itseˈe yaja naxviijn.
11 Jẹˈẹ ątseˈe ntijp jẹtseˈe mkaˈíttat jẹˈẹ mąątta juuˈ
veˈe natyijjụdup utsta ajchta ukpụ utsta tsąˈąda jẹtseˈe
jẹ kąts dụtukmąątjayẹ́pta jẹ yaaˈy jẹ tąˈąx juuˈ veˈe ka
pụ́kap jyayẹjptup, jẹ meen dụnasˈayǫ́vada, dụvinjávada
dụvintsąˈągada juuˈ veˈe ka jẹ Nteˈyamap, yˈakǫtsụtoonkada,
yˈooˈkta myoˈokjada, jẹtseˈe myẹẹˈtsta. Kaˈa tseˈe xmąątkáydat
xmąątˈooˈktat pąn pąn jatyeˈe veˈem dụtoondup jẹ kyǫˈǫy
jẹˈẹp.
12-13 Kaˈa xa ątseˈe xtukkądaˈaky jẹts ątseˈe
ntǫkimpayǫˈǫydat pąn pąn jatyeˈe dụkajaanchjaˈvidup jẹ
Jesucristo, jẹ Nteˈyam jẹˈẹ veˈe tǫkimpayǫˈǫyjadap. Ax
miits tseˈe mtukkądaakjụdup jẹtseˈe xtǫkimpayǫˈǫydat
pąn pąn jatyeˈe mmąątnayˈamojkijidup. Jẹˈẹ kąjxts ątseˈe

nva'añ jẹ̱ts ka'a ve'e xjaa'kyakjáttat jẹ̱tse'e jẹ̱ tọ̱kin toompa xmạ̱ạ̱tnay'amókajadat.

6

Vintsọ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk ñañṵxạ̱'ạ̱ajada

1 Pạ̱n jẹ̱m tse'e miitsta pạ̱n pạ̱ne'e dṵkọ̱'ọ̱yja'vidup pạ̱n ti ve'e mtoondup, ¿vintsọ̱se'e mnayjávajada jẹ̱tse'e nạ̱jkx mnañṵxạ̱'ạ̱ajada jẹ̱ja jẹ̱'ẹ̱ vyinkujkta pạ̱n pạ̱n jatye'e dṵkajaanchja'vidup jẹ̱ nMạ̱ja̱ Vintsạ́namda Jesucristo? Ñojk'ọ́y xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e kṵy'it jẹ̱tse'e amiitsji kṵxkọ̱jts'ọ́yada jẹ̱ja jẹ̱ mmujaanchja'vivatạ̱jk vyinkujkta.

2 ¿Ka'a miitse'e xnṵjávada jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵtọ̱kimpayọ̱'ọ̱ydap pạ̱n pạ̱n jatye'e tsạ̱ạ̱nadap jẹ̱m naxviijnit y'it kạ̱jxm? Ax pạ̱n miits tse'e mtọ̱kimpayọ̱'ọ̱ydap jẹ̱ naxviijnit jayu, ¿ka'a tse'e m'ọ̱'yixjada jẹ̱tse'e xkọ̱jts'ọ́yadat juu' ve'e vẹ̱ẹ̱'n kạ̱tsji?

3 ¿Ka'a ve'e xnṵjávada jẹ̱ts jẹ̱ ángeles paat ṵṵ'me'e ntọ̱kimpayọ̱'yumdap? ¿Vintsọ̱ts n'ite'e xka'ọ̱'yixumjadat jẹ̱tse'e juu' nkọ̱jts'ọ̱'yimdat juu' ve'e ṵxyam toojnjup kọ̱jtsjup?

4 Pạ̱n jẹ̱m xa ve'e pạ̱n ti ve'e myaktso'oxidup, ¿tyạ̱jx tse'e mnañṵxạ̱'ạ̱ajada jẹ̱ja jẹ̱'ẹ̱ vyinkujkta pạ̱ne'e dṵkayakvinkọ́pkidup jẹ̱p tsaptṵjkp?

5 Vẹ̱'ẹ̱ xa ạ̱ts yạ̱'ạ̱ ve'e nkạ̱ts jẹ̱tse'e mtsọ̱'ọ̱tyóndat, ¿ka'a miitse'e jẹ̱mda ọ̱tyo'ka pạ̱ne'e kuvij juu' ve'e myaknamyujọ̱t'ọ́yajadap?

6 ¿Jadi pyaatyp y'akẹ̱ẹ̱guip jẹ̱'ẹ̱ vine'e jẹ̱tse'e a'uts ah'ajch ukpṵ a'uts atsạ̱'ạ̱ mnañṵxạ̱'ạ̱ajadat jẹ̱ja jẹ̱ tọ̱kin payọ̱'yva vyinkujkta juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵkajaanchja'vidup?

7 Ku ve'e mnañṵxạ̱'ạ̱ajada, va'ajts tse'e xyaknṵkẹ̱'xnatạ́kada jẹ̱ts ka'a jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'ọ̱ya juu' ve'e mtoondup. ¿Tyạ̱jxse'e ñojk'ọ́y xkamutẹ́nada jẹ̱ ka ọ́yap juu' ve'e myaktoojnjidup? ¿Tyạ̱jx tse'e ñojk'ọ́y xkamasọ̱'ọ̱kta ku ve'e juu' myakmẹ̱ẹ̱'tsjada?

8 Ax vimpitts miitse'e xtonda. Mkọ̱'ọ̱tyoondup tse'e jẹ̱tse'e mmẹ̱ẹ̱'tsta. ¡A'uts ah'ajch paat a'uts atsạ̱'ạ̱ paat tse'e ve'em mnatyónjada!

9 ¿Ka'a miitse'e xnṵjávada jẹ̱ts ka'a ve'e y'íttat jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ̱'m pạ̱n pạ̱n jatye'e dṵtoondup juu' ve'e ka ọ́yap? Ka'a tse'e pạ̱n mvin'ạ̱ạ̱'njadat, ka'a xa ve'e jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ̱'m y'íttat pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ kạ̱ts dṵtukmạ̱ạ̱tjayẹ̱jptup jẹ̱ yaa'y jẹ̱ tạ̱'ạ̱x juu' ve'e ka pṵ́kap jyayẹ̱jptup, pạ̱n pạ̱n jatye'e dṵvinja'vidup dṵvintsạ̱'kidup juu' ve'e ka jẹ̱ Nte'yamap, pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ navyạ̱jkṵn dṵyakvintsạ̱'kintọ́kidup, jẹ̱ yaa'tyạ̱jkta juu' ve'e jẹ̱ kạ̱ts

dṵtukmạạtjayẹjptup jẹ̱ myuyaaˈtyạjk kṵx aamp tọọypeˈe jẹ̱m jyaˈvin kạjxmda jẹ̱tseˈe ñamyạạtˈítjadat,
10 ni kaˈava tseˈe jẹ̱m yˈíttat pạn pạn jatyeˈe mẹẹˈtstup, pạn pạn jatyeˈe juuˈ dṵnasˈayọˈvidup, pạn pạn jatyeˈe ooktup mookjṵdup, pạn pạn jatyeˈe kọˈọñṵkọjtsidup, pạn pạn jatyeˈe jẹ̱ myujayu dṵpạjkjidup juuˈ avinˈạạˈna.
11 Jẹ̱m miitseˈeda juuˈ veˈe veˈem joojntykidu; ax mtọkinmẹẹˈkxjṵdu tseˈe jẹ̱ Nteˈyam, jẹ̱ˈẹ̱ jẹ̱ jyáyuts miitseˈeda, jẹ̱ˈẹ̱ tseˈe mkatọkimpạạjmjṵdu. Jẹ̱ nMạjạ̱ Vintsạ́namda Jesús jẹ̱ts jẹ̱ Espíritu Santo, juuˈ veˈe ijtp jẹ̱m jẹ̱ Nteˈyam jyaˈvin kạjxm, jẹ̱ˈẹ̱ kạjxta tseˈe yạ maaˈyṵn mtoˈnṵxjada.

Yakmájada yakjaanchada jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱ mniˈkx jẹ̱ mkọpk kạjxta

12 Vaamp xa veˈe jẹ̱ jayu jẹ̱ts yakjajtypeˈe jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱tseˈe jẹ̱ jayu dṵtónṵt toˈk kạˈạjyji juuˈ jaty. Tyṵ́vamts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe; ọ́yam tseˈe vyeˈema, kaˈa tseˈe toˈk kạˈạjyji yˈọya. Kaˈa tseˈe nvaat jẹ̱ts ạtseˈe nnamyasọˈọkjṵt jẹ̱ts ạtseˈe juuˈ xyakkutojkjat.
13 Vaamp xa veˈe jẹ̱ jayu jẹ̱ts jẹ̱ jọọt kạjxeˈe jẹ̱ kaaky jẹ̱ nạạj yakpṵm jẹ̱ts jẹ̱ˈẹ̱ kạjxeˈe jẹ̱ jọọt yakpṵm jẹ̱tseˈe jẹ̱ jayu kyáyṵt yˈooˈkṵt. Jidṵˈṵm tseˈe vyaˈanda. Ax yakkutọ́kiyupts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱ kaaky jẹ̱ nạạj jẹ̱ts jẹ̱ jọọt. Ka jẹ̱ˈẹ̱ kạjxap xa veˈe jẹ̱ jayu jẹ̱ ñiˈkx jẹ̱ kyọpk yakpṵm jẹ̱tseˈe jẹ̱ kạts dṵtukmạạtjayẹ́ptat jẹ̱ yaaˈy jẹ̱ tạˈạx juuˈ veˈe ka pṵ́kap jyayẹjptup; jẹ̱ Nteˈyam kạjx jẹ̱ˈẹ̱ veˈe yakpṵm.
14 Veˈem ax joˈn jẹ̱ myạkkin kạjx jẹ̱ Nteˈyam dṵyakjoojntykpạjknuva jẹ̱ nMạjạ̱ Vintsạ́namda Jesucristo, nay jẹ̱ myạkkin kạjxpa tseˈe xyakjoojntykpạjkumdinuvat.
15 ¿Tis, kaˈa vineˈe xnṵjávada jẹ̱ts veˈemeˈe ṵṵˈm yạ nniˈkxamda yạ nkọ́pkamda ax joˈn toˈk jadoˈk viijn jaty kṵnˈijtumdi toˈk niˈkx toˈk kọpk jẹ̱ Cristo mạạt? ¿Mpạjkjap ạts nˈiteˈe toˈk viijn juuˈ veˈe ijtp jẹ̱ Cristo mạạt jẹ̱ts ạtseˈe ntukmạạtnamyókjṵt jẹ̱ kọˈọtyạˈạxap? ¡Ni vintsọva xa ạtseˈe nkapạjkjat jẹ̱ts ạtseˈe veˈem ntónṵt!
16 ¿Mkanṵjaˈvidupeˈe jẹ̱ts ku veˈe toˈk jẹ̱ yaaˈtyạjk dṵmạạtnamyúkjṵ jẹ̱ kọˈọtyạˈạxap, veˈemts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe nṵmẹjtsk jyajttini ax joˈn toˈk niˈkx toˈk kọpk kṵyˈijtti? Kṵx jidṵˈṵm xa veˈe jẹ̱ Kunuuˈkx Jatyán vyaˈañ: “Veˈem tseˈe nṵmẹjtsk jyajttini ax joˈn toˈk niˈkx toˈk kọpk kṵyˈijtti.”
17 Nay veˈempa tseˈe ku veˈe jẹ̱ jayu yˈit toˈk muk jẹ̱ Mạjạ̱ Vintsạ́n mạạt, veˈemts jẹ̱ˈẹ̱ veˈeda ax joˈn toˈk jọọt toˈk jaˈvin kṵyˈijtti.
18 Ni vintsọva xa veˈe jẹ̱ kạts xkatukmạạtjayẹ́ptat jẹ̱ yaaˈy jẹ̱ tạˈạx juuˈ veˈe ka pṵ́kap mjayẹjptup. May viijn xa veˈe jẹ̱ tọkin juuˈ veˈe jẹ̱ jayu tyuump; ax jẹ̱ˈẹ̱ juuˈ veˈe jẹ̱

kạts dụtukmạạtjayẹjpp jẹ yaa'y jẹ tạ'ạx juu' ve'e ka púkap jyayejpp, yakma'typts jẹ'ẹ ve'e jẹ ñi'kx jẹ kyọpk.
19 ¿Ka'a ve'e xnụjávada jẹts jẹ Espíritu Santo jẹ'ẹ ve'e jẹ chaptạjk jẹ mni'kxta jẹ mkọpkta jẹts jẹme'e mja'vin kạjxmda chụụna jẹ Espíritu Santo?, juu' ve'e jẹ Nte'yam mmọọjyjụdu. Jẹ Nte'yam jyẹ'ẹ xa miitse'eda,
20 va'ajts tsọ́vaxts jẹ'ẹ ve'e mkujoojyjidi. Jẹ'ẹ kạjx tse'e dụtsạk jẹtse'e jẹ Nte'yam xyakmạ́jadat xyakjaanchadat jẹ mni'kx jẹ mkọpk mạạtta.

7

Jẹ kojtsvíjin jẹ navyạjkụn kạjx

1 Ụxyamts ạtse'e n'atsọ́vụt juu' ve'e m'amọtutụ́vidu ku ạtse'e xnụja'yidi. Ọy xa jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu kyatạ'ạxpụ́k.
2 Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kụxe'e jẹ jayu ñamyạạt'ituva'anjada, kạkjẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụjayẹ́pụt jẹ ñụdạ'ạx, kạkjẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụjayẹ́pụt jẹ ñụyaa'y.
3 Ku ve'e jẹ tạ'ạxtạjk ñaajk'ituva'añjụ mạạt jẹ ñụyaa'y, jẹ ñụyaa'y tse'e dụkutyónup jẹ tạ'ạxtạjk jẹ chọjkụn; nay ve'empa tse'e ku ve'e jẹ yaa'tyạjk ñaajk'ituva'añjụ mạạt jẹ ñụdạ'ạx, jẹ ñụdạ'ạx tse'e dụkutyónup jẹ yaa'tyạjk jẹ chọjkụn.
4 Ku ve'e jẹ tạ'ạxtạjk yaa'vyụ́k, ka'a tse'e naaydum jẹ ñi'kx jẹ kyọpk dụ'ukyakkutojkjini, jẹ ñụyaa'ye'e jẹ kutojkụn tyukmạạtjayejpp; nay ve'empa tse'e ku ve'e jẹ yaa'tyạjk tyạ'ạxpụ́k, ka'a tse'e naaydum jẹ ñi'kx jẹ kyọpk dụ'ukyakkutojkjini, jẹ ñụdạ'ạxe'e jẹ kutojkụn tyukmạạtjayejpp.
5 Ka'a tse'e jẹ yaa'tyạjk jẹ ñụdạ'ạx dụkamạạt'ítụt, nay ve'empa tse'e jẹ tạ'ạxtạjk, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ ñụyaa'y dụkamạạt'ítụt, jẹ'ẹjyji ve'e jẹtse'e mkanamyạạt'ítjadat ku ve'e tụx'akọjtstókta jẹtse'e kạk'apụk m'íttat jẹtse'e mtsapkọ́tstat. Ku ve'e jẹ it ñáxụt pạn vinxụpe'e tụx'akọjtstókta, van'it tse'e mnamyojkjidinuvat, ve'em tse'e mkaka'adat jẹm jẹ kọ'ọyjáyuvap kyạ'm.
6 Ka'ats ạtse'e mpava'añ jẹtse'e mkanavyạ́kjadat, nyakjaj-typ ạtse'e.
7 Ve'em ạtse'e ntsạk jẹtse'e ve'em nụjom jẹ jayu kụy'it ax jo'n ạts. Ax jẹ Nte'yam tse'e kạkjẹ'ẹ jẹ jayu jẹ maa'yụn jẹ putạjkin dụmọọyp pạn vintsọ ve'e to'k uk pạn vintsọ ve'e jado'k.
8 Jẹ naaydum jayu jẹts jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk, jẹ'ẹts ạtse'e nnụụjmidup jẹts ọye'e kụy'it jẹtse'e naaydum kụtyanda, ve'em ax jo'n ạts;
9 ax pạn ka'a tse'e dụmutẹ́nada, ñojk'ọ́y tse'e ñavyạ́kjadat jẹts ka'a ve'e ku ve'e kọọjyji jẹ y'aaj jẹ jyọọt y'ampạ́kjadat.

10 Ax pa̱n pa̱n tse'e yaa'vyṵ́kani ta̱'a̱xpṵ́kani, tun vinko̱pkts
je̱'e̱ ve'e je̱tse'e kyanamyaso̱'o̱kjadat. Ka á̱tsap xa ya̱'a̱ ve'e je̱
mpava'nṵn, je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ pyava'nṵn ya̱'a̱ ve'e.
11 Pa̱n myaso̱o̱knup tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk je̱ ñṵyaa'y, ka'a
tse'e y'ukyaa'vya̱jknit, o̱'yip tse'e je̱tse'e je̱ ñṵyaa'y
dṵma̱a̱tnakyo̱jts'o̱'yijinuvat. Ax nay ve'empa tse'e je̱
yaa'tya̱jk, ka'a tse'e dṵmaso̱'o̱kṵt je̱ ñṵda̱'a̱x.
12 Juu'ts a̱tse'e njaa'kkó̱tsup, ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
dṵka̱jts, a̱ts ya̱'a̱ ve'e nka̱jtsp. Pa̱n je̱ uts je̱ ajch je̱ ñṵda̱'a̱x tse'e
dṵkajaanchja'vip je̱ Jesucristo je̱tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ñayjávaja
je̱tse'e dṵjaa'kma̱a̱ttsa̱a̱nat je̱ ñṵyaa'y, ka'a tse'e je̱ ñṵyaa'y
myaso̱'o̱kjṵt.
13 Je̱ts pa̱n je̱ uts je̱ tsa̱'a̱ je̱ ñṵyaa'y tse'e dṵkajaanchja'vip
je̱ Jesucristo, je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk ñayjávaja je̱tse'e
dṵjaa'kma̱a̱ttsa̱a̱nat je̱ ñṵda̱'a̱x, ka'a tse'e je̱ ñṵda̱'a̱x
myaso̱o̱kjuvat.
14 Kṵx je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e je̱ Jesucristo dṵkajaanchja'vip,
kunoo'kxjupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ ñṵda̱'a̱x ka̱jx juu' ve'e
je̱ jaanchja'vin dṵjaye̱jpp; je̱ts je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e je̱ Jesu-
cristo dṵkajaanchja'vip, kunoo'kxjupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱
ñṵyaa'y ka̱jx juu' ve'e je̱ jaanchja'vin dṵjaye̱jpp. Pa̱n ka'a xa
ve'e kṵvye'ema, ve'em tse'e je̱ m'ónṵk kṵy'itta ax jo'n je̱'e̱da
pa̱n pa̱n jatye'e je̱ tyee' je̱ tyaak je̱ jaanchja'vin dṵkajaye̱jptup.
Ax je̱ m'ónṵkta, je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e dṵkunoo'kxp.
15 Ax je̱ jayu tse'e juu' ve'e kajaanchja'vip, pa̱n je̱'e̱ tse'e
dṵmaso̱'o̱kuvaannup je̱ ñṵda̱'a̱x ukpṵ je̱ ñṵyaa'y, maso̱'o̱kta
je̱tse'e ve'em dṵtóndat. Ku ve'e ve'em jyátṵt, naspa̱ka tse'e
tyánṵt je̱ uts je̱ ajch ukpṵ je̱ uts je̱ tsa̱'a̱, kṵx je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱
Nte'yam xyaaxjimdi je̱tse'e o̱y aaj o̱y jo̱o̱t ntsṵṵnimdinit.
16 Je̱ts mits, ta̱'a̱xta̱jk, ka'a xa ve'e xnṵjava pa̱n
jyaanchjávape'e je̱ mnṵyaa'y je̱ Jesucristo mits ka̱jx. Uk
mits, yaa'tya̱jk, ka'a tse'e xnṵja'viva pa̱n jyaanchjávape'e je̱
mnṵda̱'a̱x je̱ Jesucristo mits ka̱jx.
17 Va'an tse'e anañṵjoma je̱ jayu dṵtsṵṵna ax jo'n jyoojn-
tykidi ku ve'e je̱ Nte'yam yaaxṵxjidi je̱tse'e y'ijttinit je̱'e̱ je̱
jyayu, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam dṵnṵpa̱a̱jmtki je̱tse'e jyoojn-
tykadat. Ve'emts a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjada pa̱n joma jatye'e je̱
jaanchja'vivata̱jk ñay'amókajada.
18 Pa̱n je̱ Nte'yam xa ve'e dṵyaaxjip to'k juu' ve'e je̱ ixta'nṵn
dṵni'kxmip dṵko̱jmip, ve'em tse'e dṵni'kxmat dṵko̱jmat je̱
ixta'nṵn je̱tse'e nṵjava tyánṵt je̱ts israeejlit jayu je̱'e̱ ve'e.
Ax pa̱n yaaxjip tse'e to'k juu' ve'e je̱ ixta'nṵn dṵkani'kxmip
dṵkako̱jmip, ka'a tse'e je̱ ixta'nṵn yakpa̱a̱jmjat.
19 Ka'a xa je̱'e̱ ve'e vyinko̱pka pa̱n ñi'kxmip kyo̱jmipe'e
je̱ ixta'nṵn uk pa̱n ka'a, je̱'e̱ ve'e vinko̱pk je̱tse'e je̱ jayu

duu̱kutyónuu̱t jee̱ Nte'yam jee̱ pyava'nuu̱n.
20 Kaa̱kjee̱'ee̱ xa ve'e jee̱ jayu tyánuu̱t ve'em ax jo'n vye'na ku ve'e
jee̱ Nte'yam yaaxuu̱xji jee̱tse'e y'ijtnit jee̱'ee̱ jee̱ jyayu.
21 Paa̱n jee̱ joyuu̱toompa ve'e m'ijt ku ve'e myakyaaxji, ka'a
tse'e mnavyinma'yuu̱nmoo̱'ojuu̱t; ax paa̱n m'oo̱'yixjup tse'e jee̱tse'e
naspaa̱ka m'ítuu̱t, ve'em tse'e xtónuu̱t,
22 kuu̱x jee̱'ee̱ juu' ve'e ijt jee̱ joyuu̱toompa ku ve'e jee̱ Maja̱ Vintsá̱n
yaaxuu̱xji, naspaa̱ka tse'e y'ijtni jee̱ jayu, kuu̱x naspaa̱ka jee̱'ee̱ ve'e
jeja jee̱ Maja̱ Vintsá̱n vyinkujk. Nay ve'empa tse'e paa̱n paa̱ne'e
ijt naspaa̱ka ku ve'e yakyaaxji, jee̱ Cristo tse'e uu̱xyam myutoon-
nup myupaa̱jknup.
23 Jee̱ Nte'yam xa ve'e mkujoojyjuu̱du va'ajts tsóvax. Kuu̱x tse'e
ve'em, ka'a tse'e xyakjáttat jee̱tse'e paa̱n mviijnkvóvjadat jee̱tse'e
ve'em jee̱ Nte'yam xkamutóndat xkamupá̱ktat.
24 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, jaa'k'ítta jee̱
Nte'yam maa̱a̱t to'k jado'k, ve'em ax jo'n mvee̱'nada ku jee̱'ee̱ ve'e
myaaxuu̱xjidi.
25 Ax jee̱'ee̱da paa̱n paa̱n jatye'e naaydum jáyuda, ka'a a̱tse'e ti
pava'nuu̱n nmaa̱a̱da jee̱ Maja̱ Vintsá̱n kaa̱jx; ax ya̱ nvinma'yuu̱nts
a̱tse'e nkaa̱jtsp, to'k juu' ve'e jee̱ Maja̱ Vintsá̱n tyukmoo̱'t, oo̱'yip xa
ve'e jee̱tse'e xjaanchjávadat juu' a̱tse'e nkaa̱jtsp.
26 Ve'em a̱tse'e nvinmay jee̱ts oo̱ye'e jee̱tse'e jee̱ jayu ve'em
tyánuu̱t ax jo'nam y'it, jee̱'ee̱ kaa̱jx ku ve'e tso'ox uu̱xyam ya̱ tiempo
juu' ve'e ntuktsuu̱nimdup.
27 Paa̱n taa̱'a̱xpú̱kani xa mitse'e, ka'a tse'e x'íxtat vintsoo̱ ve'e
xmasoo̱oo̱knit jee̱ mnuu̱da̱'a̱x; ax paa̱n ka'a tse'e mta̱'a̱xpú̱ka, ka'a
tse'e x'íxtat paa̱n paa̱ne'e mnuu̱da̱'a̱xap.
28 Ax paa̱n mta̱'a̱xpaa̱jkpts mitse'e, ka'ats jee̱'ee̱ ve'e tyóokina.
Jee̱ts paa̱n to'ke'e jee̱ kiixuu̱ta̱'a̱x yaa'vyú̱k, ka'avats jee̱'ee̱ ve'e
tyóokina. Ax paa̱n paa̱n jaty tse'e yaa'vyaa̱jkp ta̱'a̱xpaa̱jkp,
chaa̱mkojkipts jee̱'ee̱ ve'e juu' ve'e nuyojk tso'ox ku ve'e jyoojn-
tykada yaja naxviijn; ax jee̱'ee̱ts a̱ts miitse'e nkatukmutsojktup.
29 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ya̱'a̱ xa a̱tse'e ntijp, javee̱e̱'njits
jee̱'ee̱ ve'e jee̱ tiempo njayejpumda. Uxyam xa ve'e duu̱'ukva'añ
ku jee̱'ee̱da paa̱n paa̱n jatye'e ta̱'a̱xpú̱k, ve'em tse'e ñayjávajat ax
jo'n kuu̱kyata̱'a̱xpuu̱jk;
30 paa̱n paa̱n tse'e tsaachvinmaayp, ve'em tse'e ñayjávajat ax
jo'n kuu̱kyatsaachvinmaajy; paa̱n paa̱n tse'e xoojntkp, ve'em
tse'e ñayjávajat ax jo'n kuu̱kyaxoojntk; paa̱n paa̱n tse'e jooyp,
ve'em tse'e dujávat jee̱ts ka'a ve'e duu̱jee̱'ee̱ juu' jatye'e jyooyp;
31 paa̱n paa̱n tse'e jee̱ naxviijnit oo̱'yin duu̱jayejpp, ve'em tse'e
ñayjávajat ax jo'n jee̱ naxviijnit oo̱'yin kuu̱duu̱kajayejp jo'n, kuu̱x
tá̱minupe'e jee̱ xaa̱aj ku ve'e ya̱ naxviijnit it kyoo̱'k'ijtnit.
32 Jee̱'ee̱ xa a̱tse'e ntsa̱jkp jee̱tse'e xkativinmáydat. Ku xa ve'e
jee̱ jayu kyata̱'a̱xpú̱k, vyinmaayp tse'e jee̱ Maja̱ Vintsá̱n jyee̱'ee̱

jẹtse'e dụtún juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp;
33 ax jẹ jayu juu' ve'e tạ'ạxpụ́kani, jaa'knụyojkipts jẹ'ẹ ve'e
jẹ vyinma'yụn pạn ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jẹtse'e dụtún
juu' ve'e jẹ ñụdạ'ạx chạjkp.
34 Nay ve'empa tse'e ku ve'e jẹ jayu kyayaa'vyụ́k, vyin-
maayp tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jyẹ'ẹ jẹts vintsọ ve'e va'ajts aaj
va'ajts jọọt y'ítụt jẹ Nte'yam mạạt, ve'em jẹ ñi'kx jẹ kyọpk,
nay ve'empa jẹ y'aaj jẹ jyọọt; ax juu' tse'e yaa'vyụ́kani, vyin-
maaypts jẹ'ẹ ve'e pạn ti jatye'e ijtp yaja naxviijn jẹtse'e dụtún
juu' ve'e jẹ ñụyaa'y chạjkp.
35 Miits jẹ m'ọ'yin kạjxta xa ạts yạ'ạ ve'e nkạts; ka jẹ'ẹpe'e
jẹts ạts miitse'e nkayakjajtjadat juu' ve'e mtonuvaandup, jẹ'ẹ
kạjxe'e jẹts tsoj yakxọne'e mjoojntykadat mnaxviijnadat, jẹ
Mạjạ Vintsạ́n xmutóndat xmupạ́ktat to'k aaj to'k jọọt.
36 Ax pạn jẹm tse'e to'k jẹ vajụtyạjk juu' ve'e dụvinmaayp
jẹts nụyojk ọy jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụpạ́kụt jẹ kiixụtạ'ạx juu' ve'e
chạjkp, kụx ka'a ve'e tyunmootska jẹ kiixụtạ'ạx jẹts ka'a ve'e
jẹ vajụtyạjk dụmutena jẹtse'e naaydum chạạnat, nvaat tse'e
ñavyạ́kjadat, ka'a jẹ'ẹ ve'e tyọ́kina.
37 Ax pạn jẹm tse'e viijnk juu' ve'e mạkk jẹ vyinma'yụn
dụpạạmp jẹtse'e dụmutena jẹtse'e naaydum chạạnat, jẹtse'e
y'ọ'yixjụ jẹtse'e dụtún juu' ve'e chạjkp, pạn pyayọ'yts jẹ'ẹ ve'e
jẹts ka'a ve'e dụpạ́kụt jẹ kiixụtạ'ạx juu' ve'e chạjkp, ọyts jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e kyanavyạ́kjadat.
38 Ax ve'em tse'e, jẹ'ẹ juu' ve'e dụpạjkp jẹ kiixụtạ'ạx juu'
ve'e chạjkp, ọyts jẹ'ẹ ve'e juu' dụtún. Ax jẹ'ẹ juu' ve'e
dụkapạjkp jẹ kiixụtạ'ạx juu' ve'e chạjkp, nụntun ọyts jẹ'ẹ ve'e
juu' dụtún.
39 Jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e yaa'vyụ́k, pava'añ tse'e y'it jẹtse'e
dụmạạt'ítụt jẹ ñụyaa'y pạn vinxụpe'e jyoojntyka; ax pạn
ọọ'kp tse'e jẹ ñụyaa'y, ọ'yip tse'e jẹtse'e dụpạ́kụt pạn pạne'e
chạjkp, jẹ'ẹjyji ve'e tụụv juu' ve'e jaanchja'viva jayu.
40 Ve'em ạtse'e nvinmay jẹts jyayẹ́pupe'e nụyojk jẹ
xọọjntkụn pạn ka'a ve'e y'ukyaa'vyạjkni. Ax nayja'vijinupts
ạtse'e jẹts ạtse'e ve'em nkạts jẹ Espíritu Santo kạjx, juu' ve'e
ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm.

8

Jẹ tsu'uts juu' ve'e jẹ jayu tyukvintsạ'ki jẹ apạmnax

1 Va'ants ạtse'e ụxyam dụkọjtspa jẹ tsu'uts kạjx juu' ve'e
jẹ jayu tyukvintsạ'kidup jẹ apạmnax. Nnụja'vimdup xa
ụụ'me'e jẹts ka'a ve'e jẹ apạmnax jyoojntyka. Ku ve'e jẹ jayu
ñayjávajada jẹts ọọye'e juu' dụtunnụjávada, namyạ́jijidupts jẹ'ẹ
ve'e. Ax ku tse'e jẹ jayu jẹ tsọjkụn dụjayẹpta, pyutạjkidupts

jḛ'ḛ ve'e jḛ y'utsta jḛ y'ajchta jḛts jḛ y'utsta jḛ chạ'ạda vintsọ̄ ve'e jḛ Jesucristo nụyojk dụjaanchjávadat.

2 Pạn pạn xa ve'e dụvinmaayp jḛts ñụja'vipe'e juu', ka'ats jḛ'ḛ ve'e dụtinụjava ax jo'n dụpaa'ty dụ'akḛḛga.

3 Ax pạn pạn tse'e jḛ Nte'yam dụtsọ̄jkp, íxajats jḛ'ḛ ve'e jḛ Nte'yam.

4 Ax jḛ'ḛ ve'e ku ve'e yakjụ'kx juu' ve'e jḛ jayu tyukvintsạ'kidup jḛ apạ̄mnax, nnụja'vimdupts ụụ'me'e jḛts ka'a jḛ'ḛ ve'e ti vya'añ jḛ apạ̄mnax, jḛ Nte'yamji ve'e to'k dụnụmạ́jip dụnụjaanchip.

5 Ve'em tse'e dụkọ̄tsta jḛts may jḛ'ḛ ve'e juu' ve'e nte'yam jḛts juu' jatye'e yakvinja'vip yakvintsạ'kip, ve'em juu' ve'e yaja naxviijn jḛts ve'em juu' ve'e jḛm tsajviinmpa.

6 Nnụja'vimdinupts ụụ'me'e jḛts to'kji jḛ'ḛ ve'e jḛ Nte'yam, jḛ Dios Tee'. Jḛ'ḛ tse'e dụpạ̄mkạjx nụjom juu' jaty, jḛ'ḛ kạjx tse'e n'ijtumda; ax jḛmpa tse'e to'kji jḛ Mạjạ Vintsạ́n, jḛ Jesucristo, jḛ'ḛ mạạt tse'e jḛ Nte'yam nụjom juu' jaty dụpụụjm, jḛ'ḛ tse'e xmọ̄'yumdup yạ njoojntykinamda.

7 Ax ka'ats yạ'ạ ve'e anañụjoma jḛ jayu dụnụjávada. Jḛm xa ve'e pạn pạn jatye'e yujta ku ve'e dụvintsạ'ạgada y'ijt jḛ apạ̄mnax. Jḛ'ḛ kạjx tse'e kụxe'e dụka'ọ̄ynụjávada ti ve'e jḛ Nte'yam chạjkp, tọ̄kintoondupts jḛ'ḛ ve'e ku ve'e dụjạ'kxta jḛ tsu'uts juu' ve'e jḛ jayu tyukvintsạ'kidup jḛ apạ̄mnax.

8 Jḛ Nte'yam jḛ y'ónụk xa ụụ'me'eda ka jḛ'ḛ kạjxap ku ve'e juu' nka'yumda njạ'kxumda. Akijpxa xa ve'e jḛ Nte'yam dụjava pạn nka'yumdup njạ'kxumdupe'e uk pạn ka'a ve'e nka'yumda njạ'kxumda.

9 Pạn mnayja'vijidup tse'e jḛts nvaate'e xjạ'kxtat juu' ve'e jḛ jayu tyukvintsạ'kidup jḛ apạ̄mnax, myakkọ́pkadap tse'e ọọy jḛts ku ve'e ve'em xjạ'kxtat jḛts ka jḛ'ḛ kạjxape'e xtukmasọ'ọ̄ktat jḛ Nte'yam jḛ tyoo' pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jḛts ka'a jḛ'ḛ ve'e y'ọya ku ve'e jḛ jayu ve'em dụjụ'kx.

10 Pạn mits xa ve'e mnụja'vip jḛts nvaate'e jḛ jayu ti dụkáyụt dụjạ'kxụt, jḛtse'e m'ạjxtụk kaayva jḛm joma ve'e jḛ apạ̄mnax yakvinjava yakvintsạ'ạga, jḛtse'e m'ixjụ nụto'k jḛ m'uts jḛ m'ajch ukpụ nụto'k jḛm m'uts jḛ mtsạ'ạ juu' ve'e dụka'ọ̄ynụja'vip ti ve'e jḛ Nte'yam chạjkp, nayja'vijuvapts jḛ'ḛ ve'e jḛtse'e dụjạ'kxụt jḛ tsu'uts juu' ve'e tyukvintsạ'kidup jḛ apạ̄mnax.

11 Ku ve'e ve'em xtun, ọ́yame'e xnụjava jḛts nvaate'e jḛ jayu ti dụkáyụt dụjạ'kxụt, myakvintọ́kipts mitse'e jḛ m'uts jḛ m'ajch ukpụ jḛ m'uts jḛ mtsạ'ạ juu' ve'e dụka'ọ̄ynụja'vip juu' ve'e jḛ Nte'yam chạjkp, ax ku'ọọ'kijuvats jḛ'ḛ ve'e jḛ Cristo.

12 Ax pa̱n miits tse'e myakvintǫ́kidup je̱ m'utsta je̱ m'ajchta
ukpu̱ je̱ m'utsta je̱ mtsa̱'a̱da, je̱'e̱ ve'e ku ve'e du̱tonda juu'
ve'e ñasja'vidup je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e y'ǫya juu' ve'e tyoondup,
mmutǫkintoonduvapts miitse'e je̱ Cristo.
13 Ax ve'em tse'e, pa̱n a̱ts tse'e nyaktǫkintuump nu̱to'k je̱
n'uts je̱ n'ajch ukpu̱ nu̱to'k je̱ n'uts je̱ ntsa̱'a̱ je̱'e̱ ka̱jx pa̱n juu'
a̱tse'e nju̱'kxp, ni je̱ vin'ita xa a̱tse'e nkaja̱'kxu̱t je̱ tsu'uts.

9

Juu' jatye'e tukka̱daakju je̱ kuká̱tsiva

1 ¿Ka'a a̱ts vine'e x'ǫ'yixju̱ je̱ts a̱tse'e ntónu̱t juu' a̱tse'e
ntsa̱jkp? ¿Ka je̱ kuká̱tsivap a̱ts vine'e? ¿Ka'a a̱ts vine'e
n'ix je̱ nMaja̱ Vintsá̱namda Jesucristo? ¿Ka'a miits vine'e
xjaanchjávada je̱ Maja̱ Vintsá̱n ku̱x a̱ts je̱'e̱ ve'e jye̱'e̱ nvaajn-
jidu?
2 Pa̱n je̱m xa ve'e juu' ve'e du̱kakuva̱jktup je̱ts je̱
kuká̱tsiva a̱tse'e, ǫyts miitse'e xnu̱jávada je̱ts je̱'e̱m a̱tse'e.
Je̱'e̱ ve'e ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je̱ Jesucristo ku
a̱tse'e x'amǫtunajxti, je̱'e̱ tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts
je̱ kuká̱tsiva a̱tse'e.
3 Jidu̱'u̱mts a̱tse'e n'atsǫvda pa̱n pa̱n jaty a̱tse'e
xtǫkimpayǫ'ydup.
4 ¿Ka'a a̱ts vine'e nvinmachju̱ je̱ts a̱tse'e je̱ jayu xyakkáyu̱t
xyak'oo'ku̱t?
5 ¿Ka'a a̱ts vine'e x'ǫ'yixju̱ je̱ts a̱tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk
nma̱a̱tvídu̱tu̱t juu' ve'e je̱ Jesucristo du̱jaanchja'vip?, ve'em
ax jo'n je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱ma̱a̱tvídu̱tta je̱ viijnk kuká̱tsivada je̱ts je̱
Maja̱ Vintsá̱n je̱ y'utsa̱ta̱jk ma̱a̱t je̱ Pedro.
6 A̱ts ma̱a̱t je̱ Bernabé, ¿a̱a̱tsji vine'e xtukka̱daakp je̱ts
a̱a̱tse'e nkamasǫ'ǫku̱t je̱ ka̱'m toonk je̱ts a̱a̱tse'e je̱ ǫy ka̱ts je̱
ǫy ayook n'avánat?
7 ¿Je̱m vine'e je̱ tojpa juu' ve'e viinm nakya̱'íxjup je̱tse'e
kyajo'yu̱mpú̱k? ¿Ukpu̱ jé̱mpats vine'e pa̱ne'e je̱ chaaydum
du̱nu̱yo'oip je̱tse'e je̱ tya̱a̱jm du̱kaju̱'kx? ¿Ukpu̱ nay je̱mpa
vine'e pa̱ne'e je̱ kyarneero du̱yaktsu̱u̱nip je̱tse'e du̱ka'uu'k je̱
carnero je̱ lyeche?
8 Ka'a xa ve'e a̱tsji ve'em nva'añ je̱ts tyukjoojntykidup je̱'e̱
ve'e je̱ jayu je̱'e̱ je̱ tyoonk, ve'em tse'e vyaampa je̱ Moisés je̱
pyava'nu̱n.
9 Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ: “Ka'a xa ve'e je̱ kaaj je̱ y'ajé̱n
xpa̱a̱jmjadat juu' ve'e du̱vinte̱e̱'mp je̱ trigo juu' ve'e tsúkani.”
¿Je̱ tsapkaaj ka̱jx vine'e je̱ Nte'yam ve'em vyaajñ,
10 ukpu̱ u̱u̱'m ka̱jxamda vine'e? U̱u̱'m ka̱jxamda xa je̱'e̱
ve'e ve'em vyaajñ. Je̱'e̱ juu' ve'e yoop, ve'em ax jo'n je̱'e̱
juu' ve'e je̱ ta̱a̱jm du̱pa̱kmojkp, ve'emts je̱'e̱ ve'e du̱tonda ku̱x

y'ajǫǫtidup jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tukkądaakjụdup ku ve'e jẹ trigo tąąjm yakpąkmuk.

11 Ąąts xa miitse'e ntuk'ixtu jẹ Nte'yam jẹ kyąts jẹ y'ayook,
¿mayts miits jẹ'ẹ ve'e mtunyakjávajada ku ąątse'e xmǫ'ǫdat
juu' ąątse'e ntukjoojntykap?

12 Pąn jẹm xa ve'e jẹ viijnk jayu juu' ve'e dụvinmajtsjụdup
jẹtse'e xyakjoojntykadat, ¿ka'ats n'ite'e nụyojk vyinkǫpka jẹts
ąątse'e xyakjoojntykat?

Ax ka'ats ąąts miitse'e n'amǫ́tuda jẹts ąątse'e xyakjoojn-
tykadat; ǫ́yam xa ąątse'e xkatih'ijtja, nmutenikụjxpts ąątse'e
nụjom jẹ'ẹ kąjx jẹtse'e nụyojk jẹ jayu yakvaajnjadat jẹ ǫy kąts
jẹ ǫy ayook.

13 Mnụja'vidup xa miitse'e jẹts pąn pąn jatye'e toondup
jẹp mąją tsaptụjkp, jẹ'ẹ tse'e tyukjoojntykidup juu' ve'e jẹp
pyąjktup; jẹts jẹ'ẹ pąne'e dụmutoondup dụmupąjktup jẹ
Nte'yam joma ve'e jẹ yǫjxpẹjtụn, tukkądaakjụdup tse'e jẹtse'e
dụją'kxtat jẹ tąnụk tsu'uts juu' ve'e jẹm jẹ Nte'yam tyukv-
intsą'kidup.

14 Nay ve'empa tse'e jẹ Mąją Vintsąn dụnụpąąjmtki jẹts jẹ'ẹ
pąn pąn jatye'e jẹ jayu dụvaajnjidup jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook,
jẹ'ẹ tse'e tyukjoojntykiduvap.

15 Ax ǫ́yamts ątse'e xjatukkąda'aky jẹts ątse'e jẹ jayu
xmǫ'ǫt ąts jẹ ntukjoojntykin, ni vin'ítats ątse'e jẹ jayu ve'em
nkah'amǫtu. Ka jẹ'ẹ kąjxapts ąts miitse'e ve'em nmụjáyada
jẹts ąts miitse'e juu' xmǫ'ǫdat. Nụyojk ǫy xa ątse'e nnayjávaja
jẹts ątse'e n'ǫǫ'knit jẹts ka'a ve'e ku ve'e jẹ jayu vya'andat jẹts
kuvana ąts miitse'e xyakjoojntykidi.

16 Pąn ąts yą n'avintsǫ vinma'yụn kąjx xa ąts miitse'e
kụnvaajnjada jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook, kụnnamyąjajats ątse'e.
Ax ka yą n'avintsǫ vinma'yụn kąjxapts ątse'e ve'em ntun, jẹ
Nte'yam ątse'e xtukkuva'ni jẹts ątse'e ve'em ntun.

17 Pąn ąts yą n'avintsǫ vinma'yụn kąjx xa ątse'e ve'em
kụntún, kụn'a'ixts ątse'e jẹ n'ǫ'yin. Ax jẹ'ẹ kąjx ku ątse'e jẹ
Nte'yam yą toonk xtukkuva'ni, xtukkądaakpts ątse'e jẹts ąts
jẹ'ẹ ve'e ntónụt.

18 Ax ve'em tse'e jẹ ǫ'yin juu' ątse'e njayejpp, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e
jẹ xǫǫjntkụn ku ątse'e nụnve'emji ntukka'amáy jẹ ǫy kąts jẹ
ǫy ayook. Jẹ'ẹts ątse'e ntijp, ka'a ątse'e mpụk mpaa'ty juu'
ątse'e xjatukkądaakp jẹts ątse'e jẹ jayu xyakjoojntykat jẹ'ẹ
kąjx ku ątse'e ntuk'ix jẹ ǫy kąts jẹ ǫy ayook.

19 Ǫyam ątse'e jẹ jayu nkavintsąna, ve'emts ątse'e
nnapyụmjụ ax jo'n ątse'e kụn'ijt nụjom jẹ jayu jẹ
jyoyụtoompa. Ve'emts ątse'e ntun jẹtse'e jyaa'knụmáyadat jẹ
jayu juu' ve'e jẹ Jesucristo dụjaanchja'vidup.

20 Ku ạtse'e n'it jẹ nmu'israeejlit jayu mạạtta, ve'emts ạtse'e
nnapyụmjụ ax jo'n jẹ'ẹda kụx jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e jẹ
Cristo dụjaanchjávadat. Ku ạtse'e n'it jẹ'ẹ mạạtta pạn pạn
jatye'e dụpanạjkxtup jẹ Moisés jẹ pyava'nụn, ve'emts ạtse'e
nnapyạạjmjuva ax jo'n jẹ'ẹda kụx jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e jẹ
Cristo dụjaanchja'viduvat. Ve'emts ạtse'e ntun ǫ́yam ạtse'e jẹ
Moisés jẹ pyava'nụn xkayakkutujkja.

21 Ax kuts ạtse'e n'it jẹ'ẹ mạạtta pạn pạn jatye'e
dụkapanạjkxtup jẹ Moisés jẹ pyava'nụn, ve'emts ạtse'e
nnapyạạjmjuva ax jo'n jẹ'ẹda kụx jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e
jẹ Cristo dụjaanchjávadat. Ka jẹ'ẹp ạtse'e ntijp jẹts ạtse'e
nka'it jẹp jẹ Nte'yam kyạ'p pya'tkup, jẹp ạtse'e n'it jẹ'ẹ kyạ'p
pya'tkup kụx ạtse'e jẹ Cristo jẹ pyava'nụn mpanụjkxp.

22 Ku ạtse'e n'it jẹ'ẹ mạạtta pạn pạn jatye'e
dụka'ǫynụja'vidup ti ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, ve'emts ạtse'e
nnapyạạjmjuva ax jo'n jẹ'ẹda kụx jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e jẹ
Cristo mạkk dụjaanchjávadat. Ve'emts ạtse'e nnapyụmjụ ax
jo'n to'k jado'k jẹ jayu jẹts ạtse'e ve'em jẹ jayu mputą́kadat
jẹtse'e dụjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

23 Ve'em ạts yạ'ạ ve'e ntun jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook kạjx jẹts
ạtse'e ve'em jẹ jayu ntukmạạtjayẹjptinit jẹ xǫojntkụn juu'
ve'e yạ ǫy kạts yạ ǫy ayook yajkyp.

24 Mnụja'vidup xa miitse'e jẹts ku ve'e jẹ jayu
ñañomkijpxjada, ǫ́yame'e anañụjoma ñomda, to'kjits jẹ'ẹ
ve'e juu' ve'e mạạdaakp jẹtse'e yakmạ'ạ jẹ pụk juu' ve'e
ñụnoomdup. Íxtiduvats miitse'e vintsǫ ve'e mmạạda'aktat
jẹtse'e xjayẹjptinit juu' ve'e jẹ Nte'yam mtukmutsǫjkjụdup.

25 Pạn pạn jaty xa ve'e nañomkijpxuvaajnjụdup,
nay'akuvạạ'nijidupts jẹ'ẹ ve'e jẹts apạạmdụka ve'e
tyun'a'íxtini ku ve'e tyukkạda'akjadat jẹ xạạj ku ve'e
ñañomkijpxjadat. Jẹ'ẹ kạjxts jẹ'ẹ ve'e ve'em dụtonda jẹtse'e
dụpą́ktat to'k jẹ pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e jẹ corona jo'n
pụm pạn pạne'e mạạdaakp; ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e jyek, nii'kxnup
jẹ'ẹ ve'e. Ax ụụ'mda, jẹ'ẹts ụụ'me'e nnụto'numdup jẹtse'e
nyakmǫ'yumdinit jẹ pụk juu' ve'e ijtp xạ'ma kạjx.

26 Ve'em xa ạtse'e ntun ax jo'n jẹ'ẹ juu' ve'e dụ'ixtạạp joma
vaate'e kyukạxa jẹ noomk. Ka'a xa ạtse'e ve'em ntun ax jo'n
jẹ'ẹ juu' ve'e kǫojyji jẹ pǫj dụ'apạ'kxnajxp ku ve'e jẹ myujayu
dụmạạtnachii'kjụ;

27 nyaktsaachpaatyp xa ạtse'e yạ nni'kx yạ nkǫpk jẹts ạtse'e
akẹẹ'y nyakkutujkja. Ka'ats ạtse'e ntsạk jẹts ạtse'e viinm
nkakutyónụt jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook juu' ạtse'e jẹ jayu ntuk'ixp
jẹts ạtse'e ve'emji ntaannit; jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹts ạtse'e
jẹ Nte'yam xnụụjminit jẹts ǫy jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e ntuump
nkạjtsp.

10

Je̱ kojtsvíjin ku ve'e je̱ jayu je̱ apa̱mnax du̱vintsa̱'a̱ga

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱'e̱ a̱tse'e ntsa̱jkp je̱tse'e
xnu̱jávadat vintso̱ ve'e jyajtti a̱a̱ts je̱ nju̱jpit jáyuda. Anañu̱joma
tse'e y'ijtti je̱m vínu̱ts pa'tkum, anañu̱joma tse'e du̱tinajxti je̱
Tsapts Maaxy Na̱a̱j.
2 Ax ku tse'e y'ijtti je̱m vínu̱ts pa'tkum je̱ nu̱may jayu ma̱a̱t
je̱ Moisés, je̱tse'e to'k ka̱'a̱jyji je̱ Tsapts Maaxy Na̱a̱j du̱tinajxti,
ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n ku̱ña̱pe̱jtti, yakto'kidu tse'e je̱ vy-
inma'yu̱nda je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e je̱ Moisés kya̱jtsp.
3 Je̱ Nte'yam tse'e je̱m vinva'ajts it ka̱jxm mo̱o̱jyju̱du
juu' ve'e kyaaydu y'ooktu, anañu̱joma tse'e du̱kaaydi je̱
tsapjo̱o̱tmit tsapkaaky.
4 Je̱m tse'e anañu̱joma du̱'ooktuva je̱ tsoxk na̱a̱j juu' ve'e je̱
Nte'yam mo̱o̱jyju̱du, je̱pts je̱'e̱ ve'e tsah'akujkp pyítsum. Ax
je̱ tsaaj, je̱ Criistots je̱'e̱ ve'e yaktukmu'a'ixmojkip, je̱'e̱ tse'e
a̱a̱ts je̱ nju̱jpit jayu mya̱a̱tnajxtu mya̱a̱tta̱jkidu je̱m vinva'ajts
it ka̱jxm.
5 O̱yam tse'e vye'ema, nu̱mayts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu juu' ve'e
du̱toondu du̱ko̱jtstu juu' ve'e ka óyap, ax je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam
kyo̱'o̱yja'vi, je̱'e̱ ka̱jx tse'e nu̱may tyun'o̱o̱'ktini.
6 Je̱'e̱ ka̱jx xa ya̱'a̱ ve'e tyoojnji kyo̱jtsji je̱tse'e nu̱java tyaan-
nit je̱ts ka'a ve'e n'ana̱'mumdat n'atso̱jkumdat juu' jatye'e ka
óyap, ax jo'n je̱'e̱ ve'e du̱'ana̱a̱mdi du̱'atso̱jkti jo'n.
7 Je̱ Nte'yamji ve'e to'k mvinjávadap mvintsa̱'a̱gadap, ka'a
tse'e xtóndat ax jo'n je̱'e̱da juu' ve'e je̱ apa̱mnax du̱vinja'vidu
du̱vintsa̱'kidu. Ku̱x jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán
vya'añ: "A̱jxtktu tse'e je̱ jayu kaayva ookpa, van'it tse'e tyénidi
je̱tse'e jyomjátkidi tyijátkidi."
8 Ka'a tse'e je̱ ka̱ts ntukma̱a̱tjaye̱jpumdat je̱ yaa'y je̱ ta̱'a̱x
juu' ve'e ka pú̱kap njaye̱jpumdup, ve'em ax jo'n je̱'e̱ ve'eda
je̱ ka̱ts du̱tukma̱a̱tjaye̱jpti je̱ kiix ónu̱kta juu' ve'e ka pú̱kap
jyaye̱jptu je̱tse'e y'o̱o̱'ktini nu̱'ii'px toojk miijl to'k xa̱a̱j.
9 Ka'a xa ve'e n'íxumdat pa̱n joma vaate'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
juu' du̱kuvu̱k, ve'em ax jo'n je̱'e̱ ve'e jyátkidi pa̱n pa̱n jatye'e
o̱o̱'ktinu ku ve'e je̱ tsaa'n cho'tsjidi.
10 Ka'a tse'e je̱ Nte'yam xvinko̱jtspé̱ttat, ve'em ax jo'n je̱'e̱
ve'e nu̱may je̱ Nte'yam du̱vinko̱jtspe̱jtti je̱tse'e yak'o̱o̱'kjidini
je̱ yak'o̱o̱'kpa ángeles.
11 Je̱'e̱ ka̱jxts ya̱'a̱ ve'e tyoojnji kyo̱jtsji je̱tse'e je̱p Kunuu'kx
Jatyán ku̱jxp yakpu̱u̱jm je̱tse'e je̱ nu̱ja'vin njaye̱jpumdinit
anañu̱joma u̱u̱'m nu̱vinxu̱pe'e njoojntykimda ya̱ kuka̱xa aats.
12 Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n tse'e nañasja'vijup je̱ts ka'a ve'e
y'o̱'yixju̱ je̱tse'e tyo̱kintónu̱t, va'an tse'e o̱o̱y du̱tunnay'ixju̱ ku
ve'e ñu̱nka'at je̱p to̱kin ja̱a̱tp.

13 Ku ve'e myaktǫkintonuva'anjada, vanxụp tse'e mjajt-
tuva ax jo'n jyajttuva ǫpyạna. Ax jẹ Nte'yam, tyuumpts
jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e kyạjtsp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụyakjaty jẹtse'e
xyaktǫkinto'numdat pạn ka'a ve'e x'ǫ'yixumjada jẹtse'e
n'amạạdaaguimdat, kụx jẹ Nte'yame'e xputạjkimdup vintsǫ
ve'e nkakuvạjkumdat jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ jẹtse'e nkaka'amdat jẹp
tǫkin jạạtp, ax ve'em tse'e nmuténimdat.

14 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, miits, juu' ạtse'e ǫǫy ntuntsǫjktup,
kukẹ'ẹkta joma ve'e jẹ jayu dụvinjávada dụvintsạ'ạgada juu'
ve'e ka jẹ Nte'yamap.
15 Ve'em xa ạts miitse'e nmukǫtsta ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
viji kej, ax payǫ'ǫyda tse'e ǫy juu' ạtse'e nkạjtsp.
16 Ku ve'e ntuk'a'ooguimda jẹ tuk'a'ooguin juu' kạjxe'e
nkukǫjtsjimda jẹ Nte'yam, n'apaatumdup tse'e jẹ Cristo
jẹ'ẹ kạjx ku ve'e y'uk'ạạ'k, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ ñụụ'pụn
dụmasạạk. Jẹts ku ve'e nka'yumda jẹ tsapkaaky juu' ve'e
ntojkva'kxumdup, n'apaatumdupts ụụ'me'e jẹ Cristo jẹ'ẹ kạjx
ku ve'e y'uk'ạạ'k, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ ñi'kx jẹ kyǫpk tyạạjy jẹm
cruz kạjxm.
17 Ǫyamts ụụ'me'e nụmayda, anañụjómats ụụ'me'eda
nka'yumda nay jẹ'ẹjyam to'kji jẹ tsapkaaky, ve'emts
ụụ'me'eda mạạt jẹ Cristo ax jo'n to'k ni'kx to'k kǫpk
kụn'ijtumdi.

18 Ixta juu' ve'e jẹ israeejlit jayu tyoondup. Ku ve'e juu'
jẹ Nte'yam dụtukvintsạ'ạgada jẹm yǫjxpẹjtụn kạjxm, nụjom
pạn pạn jatye'e dụjạ'kxtup jẹ vintsạ'kin, jẹ vintsạ'kinjyam
tse'e y'apaattup.
19 Juu'ts ạtse'e nkạjtsp, ka jẹ'ẹpts ạtse'e ntijp jẹts ñụmájipe'e
jẹ apạmnax, ni ka jẹ'ẹpts ạtse'e ntijp jẹts tiktspe'e jẹ tsu'uts
juu' ve'e tyukvintsạ'kidup jẹ apạmnax.
20 Jẹ'ẹ ạtse'e ntijp jẹts ku ve'e jẹ vintsạ'kin dụpạmda pạn
pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụka'íxada, jẹ kǫ'ǫyjáyuvapts jẹ'ẹ ve'e
tyukvintsạ'kidup, ka jẹ Nte'yamap; ax ka'ats ạtse'e ntsạk jẹts
miitse'e xmạạtnavyạạ'njadat jẹ kǫ'ǫyjáyuvap.
21 Ka'a xa ve'e m'ǫ'yixjada jẹtse'e jẹ Jesús xvinjávadat xv-
intsạ'ạgadat kijpx mạạt jẹ kǫ'ǫyjáyuvap, ka'a tse'e m'ǫ'yixjada
jẹtse'e jẹ Majạ Vintsán xyakmájadat xyakjaanchadat pạn
m'ooktupe'e jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj jẹtse'e xkayda jẹ tsap-
kaaky juu' ve'e jẹ Majạ Vinsán yaktukjaa'myẹjtsp, jẹtse'e jẹ
jayu xtukmạạtjạ'kxta jẹ tsu'uts juu' ve'e yaktukvintsạ'kip jẹ
kǫ'ǫyjáyuvap.
22 ¿Ukpụ ntsǫjkumdup ụụ'm vine'e jẹtse'e jẹ Majạ Vintsán
nyakjǫtma'tumdat? ¿Ụụ'mda vine'e nụyojk mạkk jẹts ni ka'a
ve'e jẹ'ẹ?

Ve'em tse'e nu̱jom nto'numdat nko̱jtsumdat ax jo'n je̱ Nte'yam yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit

23 Yakjajtyp xa ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e je̱ jayu du̱tónu̱t to'k ka̱'a̱jyji juu' jaty; ax ka'a tse'e to'k ka̱'a̱jyji tyun'o̱ya. Yakjajtyp
xa ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e je̱ jayu du̱tónu̱t to'k ka̱'a̱jyji juu'
jaty; ax ka'ats je̱'e̱ ve'e to'k ka̱'a̱jyji je̱ jayu du̱puta̱ka je̱tse'e je̱
Jesucristo nu̱yojk du̱jaanchjávat.

24 Ka'ats miitse'e x'íxtadat ka̱kje̱'e̱ je̱ m'o̱'yinda,
m'íxtiduvape'e juu' ve'e je̱ viijnk jayu tyuk'o̱'yiduvap.

25 Nvaat xa ve'e xkáydat xja̱'kxtat pa̱n ti jatye'e to̱o̱'kjup je̱p
maa'y ja̱a̱tp. Ka'a tse'e x'amo̱tutú̱vadat pa̱n je̱ vintsa̱'kin je̱'e̱
ve'e uk pa̱n ka je̱ vintsa̱'kinap, ve'em tse'e kyayakjávat je̱ts
to̱kin je̱'e̱ ve'e ku ve'e xja̱'kxta,

26 ku̱x ya̱ naxviijnit it je̱ts nu̱jom juu' jatye'e mya̱a̱t, je̱ Maja̱
Vintsa̱nts je̱'e̱ ve'e jye̱'e̱.

27 Uk pa̱n je̱m tse'e je̱ jayu juu' ve'e du̱kajaanchja'vidup je̱
Maja̱ Vintsá̱n je̱tse'e mvó̱vjada kaayva, nvaat tse'e mna̱jkxtat.
Pa̱n mna̱jkxtup tse'e, kayda oo'kta juu' ve'e myakmo̱o̱ydup,
ka'a tse'e x'amo̱tutú̱vadat ni tía, ve'em tse'e kyayakjávat je̱ts
to̱kin je̱'e̱ ve'e ku ve'e xja̱'kxtat.

28 Ax pa̱n mna̱'mu̱xju̱dup tse'e je̱ jayu jidu̱'u̱m: "Je̱
apa̱mnax ya̱'a̱ ve'e tu̱yaktukvintsa̱'a̱ga ya̱ tsu'uts", ka'a tse'e
xja̱'kxtat ku̱x ku ve'e je̱ jayu je̱ to̱kin xtoojnjadat juu' ve'e
tu̱mva'nu̱xjada, ve'em tse'e kyayakjávat je̱ts to̱kin je̱'e̱ ve'e ku
ve'e xja̱'kxta.

29 Je̱'e̱ a̱tse'e ntijp je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e du̱to̱kinjávadat juu'
ve'e mvo̱o̱jvju̱dup, ka je̱'e̱pts a̱tse'e ntijp je̱ts miitse'e
xto̱kinjávadat.

Nu̱njajtp xa ve'e je̱ts miitse'e je̱mda juu' a̱tse'e
x'amo̱tutú̱vidup: "O̱yame'e je̱ viijnk jayu du̱ko̱'o̱yjávada juu'
a̱tse'e ntuump, ¿tya̱jxts a̱tse'e xka'o̱'yixju̱ je̱ts a̱tse'e ntónu̱t
juu' a̱tse'e xyakjajtjip je̱ Nte'yam?

30 Pa̱n nkuko̱jtsjip xa a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ nkaaky je̱ nto̱jkx
ka̱jx, ¿tya̱jxts a̱ts vine'e je̱ jayu x'u̱xko̱jtsnit xpako̱jtsnit ku
a̱tse'e juu' nkay nju̱'kx?"

31 Jidu̱'u̱mts a̱tse'e n'atsa̱v: Pa̱n ti ve'e mkaaydup m'ooktup
uk pa̱n ti jatye'e mtoondup mko̱jtstup, tonda ko̱tsta nu̱jom ax
jo'n je̱ Nte'yam xyakmá̱jadat xyakjaanchadat.

32 Ka'ats je̱'e̱ ve'e xyakto̱kintóndat juu' ve'e israeejlit jayu, ni
je̱'e̱ juu' ve'e ka je̱'e̱pta, ni je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu.

33 Tonda ko̱tsta ax jo'n a̱ts. Ve'em a̱tse'e ntonuva'añ
nko̱tsuva'añ juu' ax jo'n nu̱jom je̱ jayu du̱'o̱yjávada. Ka'a a̱tse'e
n'ixta je̱ n'avintso̱ o̱'yinji, je̱'e̱va ve'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱ viijnk
jayu je̱ y'o̱'yinda, ve'em tse'e anañu̱joma je̱ jayu du̱jaye̱jptinit
je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

11

1 Tonda ję̣ vinmaˈyų̣n juuˈ ą̣tseˈe njayejpp, veˈem ax joˈn ą̣tseˈe ntun ję̣ vinmaˈyų̣n juuˈ veˈe ję̣ Cristo jyayejpp.

Vintsǫ̣ ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ñaajkˈítjadat joma veˈe ję̣ jaanchjaˈvivatą̣jk ñayˈamókajada

2 Nˈọñų̣kọjtsidupts ą̣ts miitseˈe kų̣xeˈe ą̣ts xą̣ˈma xjaaˈmyẹ́tsta ję̣tseˈe xpaną̣jkxta ję̣ ixpą̣jkų̣n juuˈ veˈe ntukˈixtu.

3 Ję̣ˈę̣ ą̣tseˈe ntsą̣jkp ję̣tseˈe xnų̣jávadat ję̣ts ję̣ Cristo veˈe toˈk jadoˈk ję̣ yaaˈtyą̣jk ję̣ kyuvajk; ję̣ts ję̣ yaaˈtyą̣jk, ję̣ˈę̣ tseˈe dų̣nų̣kuvajkip ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk, veˈem ax joˈn ję̣ Nteˈyam dų̣nų̣kuvajka ję̣ Cristo.

4 Ku veˈe toˈk ję̣ yaaˈtyą̣jk kujópax ukpų̣ kumọ́tsax chapką̣ts ukpų̣ dų̣kọjtsnáxy ję̣ Nteˈyam ję̣ yˈayook, yakvintsą̣ˈkintọ́kipts ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ Cristo.

5 Ax pą̣n kaˈa tseˈe ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ñakyujuuˈxjų̣ ku veˈe chapką̣ts ukpų̣ dų̣kọjtsnáxy ję̣ Nteˈyam ję̣ yˈayook, yakvintsą̣ˈkintọ́kivapts ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ ñų̣yaaˈy, veˈemts ję̣ˈę̣ veˈe ax joˈn kukeeˈp kų̣yˈijt.

6 Pą̣n kaˈa xa veˈe ñakyujuuˈxjų̣ ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk, vaˈan tseˈe nų̣jom ję̣ vyaajy dų̣kų̣skę̣ę̣ˈpkų́xų̣. Ax pą̣n tsǫ̣ˈǫ̣tyoˈnų̣nts ję̣ˈę̣ veˈe ku veˈe ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk veˈem kukeeˈp yˈit, vaˈan tseˈe dų̣nakyujuuˈxjų̣.

7 Kaˈa xa veˈe ję̣ yaaˈtyą̣jk kujópax ukpų̣ kumọ́tsax chapką̣ts ukpų̣ dų̣kọjtsnáxy ję̣ Nteˈyam ję̣ yˈayook, kų̣x ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ Nteˈyam ję̣ yˈapą̣mnax ję̣ts nay veˈempa veˈe dų̣yaknų̣kę̣ˈxnatạ́ka ję̣ Nteˈyam ję̣ myą̣jin. Ax ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk, ję̣ yaaˈtyą̣jk ję̣ myạ́jints ję̣ˈę̣ veˈe dų̣yaknų̣kę̣ˈxnatą̣jkip.

8 Kų̣x ku xa veˈe ję̣ Nteˈyam dų̣pų̣ų̣jm ję̣ yaaˈtyą̣jk, ka ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ję̣ ñiˈkx ję̣ kyǫ̣pk ką̣jxapts ję̣ˈę̣ veˈe dų̣pų̣ų̣jm; ję̣ yaaˈtyą̣jk ję̣ ñiˈkx ję̣ kyǫ̣pk ką̣jxeˈe dų̣pų̣ų̣jm ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk.

9 Nay veˈempa tseˈe, yakpą̣ą̣m ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ję̣ yaaˈtyą̣jk ję̣ myą̣jin ką̣jx; ka ję̣ yaaˈtyą̣jkap tseˈe yakpą̣ą̣m ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ję̣ myą̣jin ką̣jx.

10 Ax yą̣ˈą̣ ką̣jxts ą̣tseˈe nvaˈañ ję̣ts vinkǫ̣pk ję̣ˈę̣ veˈe ję̣tseˈe ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ñakyujooˈxjų̣t ję̣tseˈe veˈem nų̣kę̣ˈxnatạ́ka tyánų̣t ję̣ts ję̣p ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ ñų̣yaaˈy kyą̣ˈp pyaˈtkup yˈit. Xǫ̣ǫ̣jntktup tseˈe ję̣ Nteˈyam ję̣ yˈaangeles ku veˈe veˈem.

11 Ǫ̣yam tseˈe vyeˈema, ję̣ Nteˈyam tseˈe dų̣nų̣pą̣ą̣jmtki ję̣ts kaˈa veˈe ję̣ yaaˈtyą̣jk yˈítų̣t ka ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ką̣jxap.

12 Kų̣x pą̣n tyų́vam ję̣ˈę̣ veˈe ję̣ts ję̣ yaaˈtyą̣jk ję̣ ñiˈkx ję̣ kyǫ̣pk ką̣jxeˈe yakpų̣ų̣jm ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk, tyų́vamts ję̣ˈę̣ veˈeva ję̣ts ję̣ yaaˈtyą̣jk, ję̣ tą̣ˈą̣xtą̣jk ję̣ˈę̣ veˈe yakkę̣ˈxjup; ax ję̣ Nteˈyam tseˈe nų̣jom juuˈ jaty dų̣yakję̣ji.

13 Payo̱ˈo̱yda nˈit pa̱n o̱y je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk
chapka̱ts ka kujuuˈxap.
14 Yaknu̱jaˈvip xa veˈe je̱ts tso̱ˈo̱tyoˈnu̱n je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe je̱
yaaˈtya̱jk je̱ vyaajy du̱yakyá̱n.
15 Ax je̱ ta̱ˈa̱xta̱jk, vintsa̱ˈkinmo̱o̱jyjupts je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe ya̱n
je̱ vyaajy du̱jayep, ku̱x je̱ˈe̱ ka̱jxeˈe je̱ Nteˈyam myo̱o̱jyji ya̱n je̱
vyaajy je̱tseˈe kyujooˈxju̱t.
16 Ax pa̱n pa̱n tseˈe du̱kakuva̱kuvaamp ya̱ ayook,
nnu̱jaˈvimdinup tseˈe je̱ts kaˈa veˈe je̱ viijnk ixpa̱jku̱n
mpana̱jkxumda, je̱ts kaˈava veˈe joma veˈe ñayˈamókajada
je̱ Nteˈyam je̱ jyayu.

Je̱ˈe̱da pa̱n pa̱n jatyeˈe du̱yakvintsa̱ˈkintó̱kidup je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n je̱ yˈaˈox

17 Je̱p tseˈe jadoˈk viijn juuˈ a̱ts miitseˈe ntuknu̱jaˈyidup,
ax kaˈats a̱ts miitseˈe nˈo̱ñu̱kó̱tsada je̱ˈe̱ ka̱jx. Ku veˈe
mnayˈamókajada, kaˈa tseˈe mnapyutá̱kajada je̱tseˈe nu̱yojk
xjaanchjávadat je̱ Jesucristo, nu̱yojk tseˈe mnaajkvintó̱kijada.
18 Mutoˈk viijn, veˈemts a̱tseˈe je̱ ka̱ts tu̱nmo̱tu je̱ts
mnapya̱jkvaˈkxju̱dupeˈe joma veˈe mnayˈamókajada, ax
veˈemts a̱tseˈe njava je̱ts veˈem játyam je̱ˈe̱ veˈe juuˈ veˈe
kyo̱jtstup.
19 ¡Mnapya̱jkvaˈkxju̱dup xa nˈiteˈe! Je̱ˈe̱ ka̱jxts a̱tseˈe veˈem
nvaˈañ ku̱x nu̱ke̱ˈxnata̱jkipeˈe o̱y pa̱n pa̱neˈe je̱ Nteˈyam
tyú̱vam du̱pana̱jkxp.
20 Ax ku tseˈe mnayˈamókajada je̱tseˈe mˈaˈóxada, ka je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱napts miitseˈe mnu̱ˈaˈóxidup.
21 Ku veˈe mˈaˈóxada, kaˈa tseˈe mnayˈaˈíxjada, ka̱kje̱ˈe̱ veˈe
xkayda xˈooˈkta je̱ mˈaˈoxta. Je̱m xa veˈe juuˈ veˈe ayooj
taandup, je̱mpa tseˈe juuˈ veˈe o̱o̱y tunkaaydup tunˈooktup
je̱tseˈe ñaajkmoˈokjada.
22 ¿Jadi kaˈa veˈe ti mja̱a̱jnda mta̱jkta joma veˈe mkáydat
mˈooˈktat? ¿Uk mtso̱jktupeˈe nu̱yojk je̱tseˈe xviijnkˈíxtat je̱
Nteˈyam je̱ jyayu je̱tseˈe xyaktso̱ˈo̱tyóndat pa̱n pa̱n jatyeˈe
katihˈijtu̱xju̱dup? ¿Vintso̱ts a̱ts miitseˈe nna̱a̱jmadat?
¿Nˈo̱ñu̱kó̱tsadap a̱ts miits vineˈe ku veˈe veˈem xtonda? Ax
ya̱ˈa̱ ka̱jx, kaˈats a̱ts miitseˈe nˈo̱ñu̱kó̱tsada.

Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ yˈaˈox

23 Je̱ Ma̱ja̱ Vintsa̱neˈe viinm a̱ts xmo̱o̱y je̱ ixpa̱jku̱n juuˈ
a̱ts miitseˈe ntukˈixtu. Ya̱ˈa̱ts je̱ˈe̱ veˈe: Kaˈanumeˈe je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n Jesús yakpu̱m vyeˈna je̱m je̱ jayu kya̱ˈm juuˈ veˈe
tsoˈoxpa̱jkju̱dup, je̱ tsooj tseˈe du̱ka̱a̱jn je̱ tsapkaaky
24 je̱tseˈe je̱ Nteˈyam du̱kuko̱jtsji, vanˈit tseˈe du̱tojkvaˈkxy
je̱tseˈe vyaajñ: “Kayda, ya̱ˈa̱ xa je̱ˈe̱ veˈe a̱ts je̱ nniˈkx je̱

nkǫpk juu' ątse'e nmasąąkp miits ję m'ǫ'yin kąjxta ku ątse'e n'ǫǫ'kụt. Tonda tse'e ve'em jęts ątse'e xjaa'myę́tstat.”

25 Nay ve'empa tse'e, ku ve'e tą́vani y'a'óxada vye'na, van'it tse'e dụkǫǫmpa to'k ję tuk'a'ooguin jętse'e vyaajñ: “Juu' tse'e yą tuk'a'ooguin myąąt, yą'ąts ję'ę ve'e ąts ję nnụụ'pụn juu' kąjxe'e ję nam kǫjtstán tyun. Vinxụp nax tse'e x'oo'kta, jaa'myę́tstats jęts nmasąąkp ątse'e yą nnụụ'pụn miits kąjxta ku ątse'e n'ǫǫ'kụt.” Jidụ'ụm tse'e vyaajñ.

26 Ax ję'ę kąjx tse'e, vinnaajknáxe'e xkayda ję tsapkaaky jętse'e x'oo'kta juu' ve'e ję tuk'a'ooguin myąąt, m'ava'nidupts miitse'e ję Mąją Vintsą́n ję y'ǫǫ'kụn van'it paat ku ve'e myiinnuvat.

Vintsǫ ve'e yakpą́kụt ję Mąją Vintsą́n ję y'a'ox (Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

27 Ax ve'em tse'e, jyapąna pąn pąne'e ǫyvintsǫva dụkaayp ję tsapkaaky ukpụ ǫyvintsǫva dụ'uu'k juu' ve'e ję tuk'a'ooguin myąąt, jępts ję'ę ve'e tǫkin jąątp kụxe'e dụkavintsą'ąga ję Mąją Vintsą́n ję ñi'kx ję kyǫpk jęts ję ñụụ'pụn.

28 Ni pąna xa ve'e dụkakáyụt ję tsapkaaky ukpụ dụka'oo'kụt ję uu'k pąn ka'ana ve'e ǫy dụpayǫ'ǫy juu' ve'e tyuump.

29 Kụx pąn pąn jatye'e dụkamąjąpąąmp ję Mąją Vintsą́n ję ñi'kx ję kyǫpk ku ve'e dụkay dụ'uu'k, viinm tse'e ję chaachpaatụn dụnụkaya dụnụ'ooga.

30 Ję'ę kąjx tse'e nụmay miitsta ję pa'am mkanụva'atsjada jętse'e mąkkątsǫts mka'itta, jępma tse'e pąn pąne'e dụku'ǫǫ'kiva.

31 Ax pąn ǫy tse'e kụmpayǫ'yumda juu' ve'e nto'numdup, ka'a tse'e ję Nte'yam xtǫkimpayǫ'yumdat.

32 Ax xtǫkimpayǫ'yumdupts ụụ'me'e ję Nte'yam jętse'e xyaktsaachpaatumda ję'ę kąjx jętse'e nkatsaachpaatumdat xą'ma kąjx ję'ę mąąt pąn pąn jatye'e dụmąątnavyąą'njụdup ję naxviijnit ję kyǫ'ǫy ję'ę.

33 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsą'ąda, ku ve'e mnay'amókajadat jętse'e ję Mąją Vintsą́n ję y'a'ox x'apaa'tuva'andat, mnay'a'íxjadap tse'e vimpit atụj, van'it tse'e mkáydat.

34 Pąn jęm tse'e juu' ve'e yu'ǫǫ'kjụdup, va'an tse'e jęm tyąk'ámam dụkayda, ax ve'em tse'e ję Nte'yam mkayaktsaachpaa'tjadat ję ka óyap kąjx juu' ve'e mtoondup ku ve'e mnay'amókajada. Ję'ę juu' jaty ątse'e tụnkakąts, viinmts ątse'e nnụkǫ́tsụt ku ąts miitse'e nąjkx nku'íxtinuva.

12

Je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Espíritu Santo to'k jado'k je̱ ja̱yu myo̱o̱yp

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱p xa ve'e jado'k viijn juu' a̱tse'e ntsa̱jkp je̱tse'e xnu̱jávadat, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Espíritu Santo to'k jado'k je̱ jayu myo̱o̱yp je̱tse'e du̱tóndat juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp.

2 Mnu̱ja'vidinup xa miits je̱'e̱ ve'e je̱ts ku ve'e je̱ Jesucristo xka'íxadana vye'na, mvinja'vidu mvintsa̱'kidu tse'e je̱ apa̱mnax juu' ve'e ni to'k aaja kako̱jtsp.

3 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e ntsa̱k je̱tse'e xnu̱jávadat je̱ts je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je̱m je̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxm, ni pá̱nats je̱'e̱ ve'e je̱ vinma'yu̱n du̱kama̱'a̱ je̱tse'e vya'anu̱t: "¡Ko̱'o̱y nu̱ko̱tsa tse'e y'ijtnit je̱ Jesús!" Ntso̱jkpapts a̱tse'e je̱tse'e xnu̱jávadat je̱ts je̱ Espíritu Santo ve'e du̱mo̱o̱yp je̱ vinma'yu̱n nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e vaandup: "¡Je̱ Jesús, je̱'e̱ je̱'e̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n!"

4 May viijn xa je̱'e̱ ve'e je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Espíritu Santo je̱ jayu myo̱o̱yp pa̱n vintso̱ ve'e to'k pa̱n vintso̱ ve'e jado'k juu' du̱tóndat; ax to'kji tse'e je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em du̱mo̱o̱yp.

5 May viijnts je̱'e̱ ve'e vintso̱ ve'e je̱ jayu du̱mutonda du̱mupa̱kta je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n; ax to'kjits je̱'e̱ ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, juu' ve'e yakmutoomp yakmupa̱jkp.

6 May viijnts je̱'e̱ ve'e vintso̱ ve'e juu' jaty yaktún, ax to'kjits je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam juu' ka̱jxe'e je̱ jayu ve'em du̱tún.

7 Je̱ Espíritu Santo xa ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin to'k jado'k je̱ jayu ka̱jxta je̱tse'e ve'em y'ó̱yat anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Jesucristo du̱jaanchja'vidup.

8 Je̱m tse'e pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam mo̱o̱jyju̱dup je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin je̱ Espíritu Santo ka̱jx pa̱n vintso̱ ve'e juu' du̱kó̱tstat je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n ma̱a̱t, apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin vintso̱ ve'e du̱ko̱jtsva'atstat juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp,

9 apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkimpa pa̱n vintso̱ ve'e je̱ jaanchja'vin du̱jayé̱ptat, apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱yduvap pa̱n vintso̱ ve'e je̱ pa'am jayu du̱yakjo̱tka̱da'aktat,

10 apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup pa̱n vintso̱ ve'e je̱ ma̱jin du̱tóndat, apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup pa̱n vintso̱ ve'e du̱ko̱jtsnáxtat je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, apu̱k tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup pa̱n vintso̱ ve'e du̱nu̱jávadat pa̱n je̱ Nte'yam je̱ y'ayooke'e y'amo̱tunajxtup ukpu̱ je̱ ko̱'o̱yjáyuvap jye̱'e̱, apu̱kpa tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydup pa̱n vintso̱ ve'e du̱kó̱tstat je̱ ayook juu' ve'e kyavinmó̱tudup, nay apu̱kpa tse'e juu' ve'e

yakmǫǫydup pąn vintsǫ ve'e dụkǫjtsva'atstat jẹ ayook juu' ve'e kayakvinmǫ́tup.
11 Ax to'kjits jẹ'ẹ ve'e jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e jẹ maa'yụn jẹ putąjkin dụyajkp, jẹ'ẹ pąne'e to'k jado'k jẹ jayu dụ'amǫvya'kxp pąn vintsǫ ve'e jẹ jayu dụtukmutsąk.
12 May viijn xa jẹ'ẹ ve'e dụmąąda to'k jẹ ni'kx jẹ kǫpk, jẹm tse'e jẹ kyą'ąj, jẹm tse'e jẹ tyek, jẹmpa tse'e juu' jaty viijnk. Ǫyam tse'e may viijn dụmąąda, to'k ni'kx to'k kǫ́pkjits jẹ'ẹ ve'e. Nay ve'empa tse'e jẹ Cristo y'it mąąt jẹ jyayu.
13 Xtukyaknąpẹjtumdu xa ve'e jẹ Espíritu Santo ku ve'e xpą'mumdi to'k muk jẹ Cristo mąąt. Ve'emts ụụ'me'eda ax jo'n may viijn juu' ve'e jẹ jayu jẹ ni'kx jẹ kǫpk dụmąąt, ụụ'm, jẹ israeejlit jáyuda jẹts pąn pąn jatye'e ka jẹ'ẹpta, jẹ joyụtoompa jayu jẹts jẹ naspąka jayu, tąjki tse'e jẹ Espíritu Santo yam nụjom nja'vin kąjxmamda, ve'em ụụ'me'eda ax jo'n kụn'ijtumdi to'k ni'kx to'k kǫpk jẹ Cristo mąąt.
14 Ka'a xa ve'e to'k ni'kx to'k kǫpk to'k viijnji dụmąąda, may viijne'e.
15 Pąn jẹ tek xa ve'e kụvya'añ: “Ka ką'ąjap xa ąts, jẹ'ẹ kąjxts ątse'e nka'it jẹ ni'kx jẹ kǫpk mąąt.” Ǫyam tse'e jidụ'ụm kụvya'añ, ka jẹ'ẹ kąjxap tse'e kya'it jẹ ni'kx jẹ kǫpk mąąt.
16 Uk pąn jẹ taatsk tse'e kụvya'añ: “Ka viijnap xa ąts, jẹ'ẹ kąjxts ątse'e nka'it jẹ ni'kx jẹ kǫpk mąąt.” Ǫyam tse'e jidụ'ụm kụvya'añ, ka jẹ'ẹ kąjxap tse'e kya'it jẹ ni'kx jẹ kǫpk mąąt.
17 Kụx pąn jẹ viijn xa ve'e kụy'it nụjom jẹ ni'kx jẹ kǫpk, ¿vintsǫ tse'e x'ǫ'yixumjadat jẹtse'e juu' n'amǫtunajxumdat? Pąn jẹ taatsk xa ve'e kụy'it nụjom jẹ ni'kx jẹ kǫpk, ¿vintsǫ tse'e x'ǫ'yixumjadat jẹtse'e juu' nxoo'kpaatumdat?
18 Ax jẹ Nte'yam tse'e dụpąąm to'k viijn jado'k viijn juu' ve'e jẹ ni'kx jẹ kǫpk jyẹ'ẹ pąn vintsǫ ve'e dụtsąk.
19 Pąn nụjom xa ve'e kụy'it tun to'k viijnji, ¿joma tse'e kụy'it jẹ ni'kx jẹ kǫpk?
20 Jẹ́jam xa ve'e may viijn juu' ve'e jẹ ni'kx jẹ kǫpk jyẹ'ẹ, ax to'k ni'kx to'k kǫ́pkjits jẹ'ẹ ve'e.
21 Ka'a xa ve'e nvaat jẹ viijn dụnąąjmat jẹ ką'ąj: “Ka'a xa ąts mitse'e xtuujnja”, ka'ava tse'e nvaat jẹ kuvajk dụnụụjmivat jẹ tek: “Ka'a xa ąts mitse'e xtuujnja.”
22 Ax vimpit tse'e, to'k viijn jẹ ni'kx jẹ kǫpk juu' ve'e kayakmąkkja'vip, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e nụyojk tsǫjkjup.
23 Nay jado'k viijn jẹ ni'kx jẹ kǫpk juu' ve'e ka mąjap mpą'mumdup, jẹ'ẹ tse'e nụyojk yak'ix'ijtp. Ax jẹ'ẹ juu' ve'e nnasja'vimdup ka'ixna kakẹ'xna, jẹ'ẹ tse'e nụyojk yakyo'tsp yaknụpẹ'mp;
24 jẹts jẹ'ẹ juu' ve'e nnasja'vimdup ixna kẹ'xna, ka'ats jẹ'ẹ ve'e chąkjụ jẹtse'e yakyo'otsụt yaknụpẹ'ẹnụt. Ax ve'em tse'e

ję̣ Nte'yam dụpụụjm ję̣ jayu ję̣ ñi'kx ję̣ kyọpk ję̣tse'e ve'em ję̣ mạjin dụjayẹ́pụt to'k kạ'ạjyji juu' ve'e ję̣ ni'kx ję̣ kọpk myạạt.
25 Ax ve'em tse'e ję̣ ni'kx ję̣ kọpk kyanavyiijnk'íxjụt; ję̣'ę̣ ve'e ję̣tse'e to'k viijn jado'k viijn ñaajkkọ́pkajat.
26 Pạn tsaachpaatp xa ve'e to'k viijn ję̣ ni'kx ję̣ kọpk, anañụjoma tse'e ję̣ ni'kx ję̣ kọpk chaachpaatpat; ję̣ts pạn to'k viijn tse'e ję̣ ni'kx ję̣ kọpk yakmạjạpụm, anañụjoma tse'e ję̣ ni'kx ję̣ kọpk xyọọndụkụt.
27 Ve'em xa ụụ'me'eda ax jo'n kụn'ijtumdi to'k ni'kx to'k kọpk ję̣ Cristo mạạt, kạkjẹ'ę̣ tse'e n'ijtumda ax jo'n to'k viijn jaty ję̣ ni'kx ję̣ kọpk.
28 Ax ję̣ Nte'yam tse'e dụmọọyp ję̣ maa'yụn ję̣ putạjkin pạn ti jatye'e tyóndap kyọ́tstap to'k jado'k juu' ve'e jaanchja'vijidup. Muto'k viijn tse'e dụpụụjm kukạ́tsivada, mumę̣jtsk viijn tse'e ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook kọjtsnajxpada, mutoojk viijn tse'e yak'ixpạjkpada, van'it tse'e ję̣'ę̣da pạn pạn jatye'e ję̣ mạjin dụtoondup, pạn pạn jatye'e ję̣ pa'am jayu dụyakjọtkạdaaktup, pạn pạn jatye'e ję̣ jayu dụputạjkidup, pạn pạn jatye'e dụ'ix'ijttup ję̣ jaanchja'vivatạjkta, pạn pạn jatye'e dụkọjtstup ję̣ ayook juu' ve'e kyavinmọ́tudup.
29 ¿Jadi ję̣ kukạ́tsivada ję̣'ę̣ n'ite'e anañụjoma, ukpụ ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook kọjtsnajxpa ję̣'ę̣ n'ite'e anañụjoma, ukpụ ję̣ yak'ixpạjkpa ję̣'ę̣ n'ite'e anañụjoma, ukpụ tyoondup ję̣'ę̣ n'ite'e ję̣ mạjin anañụjoma,
30 ukpụ yakjọtkạdaaktup ję̣'ę̣ n'ite'e ję̣ pa'am jayu anañụjoma, ukpụ kyọjtstup ję̣'ę̣ n'ite'e ję̣ ayook juu' ve'e kyavinmọ́tudup anañụjoma? Ax ka'a tse'e.
31 Ve'emts ạts miitse'e nnạạjmada: Ję̣'ę̣ ve'e mtóndap mkọ́tstap vintsọ ve'e ję̣ Nte'yam mmọ'ọjadat ję̣ maa'yụn ję̣ putạjkin juu' ve'e dụnụmạ́jip; ax ạtsts miitse'e ntuk'íxtap juu' ve'e nụyojk ọy.

13

Ję̣ tsọjkụn

1 Pạn ạts xa ve'e kụnkạts nụjom ję̣ jayu ję̣ts ję̣ ángeles ję̣ y'aaj ję̣ y'ayook, pạn ka'ats ạtse'e ję̣ tsọjkụn njayep, ve'em xa ạtse'e ax jo'n jyatipojxụna juu' ve'e kọọjyji mạkk yaaxp ukpụ juu' ve'e kọọjyji tunkivvp.
2 Pạn kụnkọjtsnáxy xa ạtse'e ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook, ję̣ts ạtse'e kụnnụja'vikụ́x pạn juu' ve'e kayaknụja'vip y'ijt, ję̣ts ạtse'e kụnnụjava nụjom juu' jaty, pạn kụnjayepts ạtse'e nụjom ję̣ jaanchja'vin ję̣ts ạtse'e ve'em kụnyakke'ek ję̣ kọpk ję̣ kẹę̣ts, ax pạn ka'ats ạtse'e ję̣ tsọjkụn njayep, ni vinxụ́pats ạts ję̣'ę̣ ve'e xkatuujnja.

3 Pa̱n ku̱n'amo̱vya'kxy a̱tse'e je̱ ayo̱o̱va jayu nu̱jom juu' a̱tse'e n'ixp njayejpp, je̱ts pa̱n a̱tse'e ku̱nmasa̱'a̱k a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk paat je̱tse'e tyóyu̱t, ax pa̱n ka'ats a̱tse'e je̱ tso̱jku̱n njayep, ni vinxúpats a̱ts je̱'e̱ ve'e xkatuujnja.

4 Pa̱n pa̱n xa ve'e je̱ tso̱jku̱n du̱jaye̱jpp, myuténip tse'e juu', napya̱a̱jmjup tse'e o̱y jayu, ka'a tse'e juu' du̱nas'ama'ata, ka'a tse'e du̱nu̱tu̱va, ka'a tse'e ñamyájaja,

5 ka'a tse'e jyomjáyuva tyijáyuva, ka'a tse'e je̱ y'o̱'yinji du̱'ixta, ka'a tse'e jatyji jyo̱tma'aty, ka'a tse'e je̱ e̱jku̱n du̱yaktáñ je̱m jya'vin ka̱jxm,

6 ka'a tse'e du̱tukxo̱o̱ndu̱k je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱, je̱'e̱ ve'e tyukxo̱o̱jntkp je̱ tyu̱v je̱'e̱,

7 cha̱jkpts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, cha̱jkpts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱jaanchjávat je̱ts o̱y je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ viijnk jayu tyoondup, y'a'ixpts je̱'e̱ ve'e ve'em, je̱tse'e nu̱jom juu' jaty du̱'amaa̱daaga ku ve'e yakjomtún yaktitún. Ijtpts je̱'e̱ ve'e je̱ myujayu du̱tsa̱k.

8 Je̱ tso̱jku̱n, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e y'it. Je̱'yap xa ve'e je̱ xa̱a̱j ku ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook kyo̱o̱'kyakko̱jtsnajxnit, ka'a tse'e je̱ jayu je̱ may aaj je̱ may ayook du̱'ukko̱jtsnit, ka'a tse'e je̱ jayu y'ukyaktuknu̱ja'vidinit juu'.

9 Ka'a xa ve'e pu'uk je̱ nu̱ja'vin juu' ve'e njaye̱jpumdup je̱ts ka'ava ve'e pu'uk je̱ Nte'yam je̱ y'ayook yakko̱jtsnáxy.

10 Ax ku tse'e je̱ xa̱a̱j jye̱'ynit ku ve'e juu' jaty va'ajts nvinmó̱tumdinit, ka'a tse'e y'uk'ijtnit ax jo'n u̱xyam ku ve'e yu̱u̱'n ve̱e̱'n je̱ nu̱ja'vin njaye̱jpumda.

11 Ku xa a̱tse'e pi'knum nve'na, ve'emts a̱tse'e juu' nka̱jts, juu' mpayo̱'y, je̱tse'e juu' nvinmaajy ax jo'n je̱ pi'k ónu̱k; ax kuts a̱tse'e nye̱e̱'kni, ka'ats a̱tse'e n'ukve'emini ax jo'n je̱ pi'k ónu̱k.

12 Nay ve'empa tse'e u̱xyam, yu̱u̱'n ve̱e̱'nts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e nnu̱ja'vimdup, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n ja̱a̱'x juu' jaty ku̱n'íxumda; ax ku tse'e je̱ xa̱a̱j myiinnit, van'it tse'e o̱y je̱ts va'ajts nmu̱ja'vimdat juu'. Ve̱e̱'nji xa ve'e juu' a̱tse'e u̱xyam nmu̱ja'vip, ax van'itts a̱tse'e o̱y va'ajts juu' nnu̱jávat, ve'em ax jo'n a̱tse'e je̱ Nte'yam x'ix xnu̱java jo'n.

13 Ax toojk viijnts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e taamp xa̱'ma ka̱jx: je̱ jaanchja'vin, je̱ a'ix'ijtu̱n, je̱ts je̱ tso̱jku̱n. Ax je̱ tso̱jku̱n tse'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp.

14

Ku je̱ jayu du̱ka̱ts je̱ ayook juu' ve'e kyavinmó̱tup

1 Tóndats vintso̱ ve'e xyak'ijttinit je̱m mja'vin ka̱jxmda je̱ tso̱jku̱n je̱ts vintso̱ ve'e xjaye̱jptinit je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin

juu' ve'e jẹ Espíritu Santo yajkyp, jẹ'ẹ ve'e vinkọpk jẹtse'e xkọjtsnajxtinit jẹ Nte'yam jẹ y'ayook.

2 Jẹ jayu juu' ve'e dụkọjtsp jẹ ayook juu' ve'e kyavinmọ́tup, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e myukạjtsp, ka jẹ jáyuvap, jẹ jyọọt jẹ jya'vin mạạt jẹ'ẹ ve'e juu' dụkạts, ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu dụvinmọtu.

3 Ax jẹ jayu pạn pạn jatye'e dụkọjtsnajxtup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụputạjkidup jẹtse'e jẹ Jesucristo nụyojk dụjaanchjávadat, kyọjtsmạ́kkidupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụyakjọt'amájada.

4 Pạn pạn xa ve'e dụkọjtsp jẹ ayook juu' ve'e kyavinmọ́tup, putạjkijupts jẹ'ẹ ve'e viinm jẹtse'e jẹ Jesucristo nụyojk dụjaanchjávat. Ax jẹ'ẹ pạne'e dụkọjtsnajxp jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụputạjkip jẹtse'e jẹ Jesucristo nụyojk dụjaanchjávadat.

5 Ọy xa jẹ'ẹ ve'e kụy'it ku miitse'e to'k kạ'ạjyji kụxkọtsta jẹ ayookta juu' ve'e mkavinmọ́tudup, ax nụyojk ọy tse'e kụy'it jẹtse'e xkọjtsnáxtat jẹ Nte'yam jẹ y'ayook. Nụyojk xa jẹ'ẹ ve'e dụnụmạja jẹ jayu juu' ve'e dụkọjtsnajxp jẹ Nte'yam jẹ y'ayook jẹts ni ka'a ve'e jẹ jayu juu' ve'e jẹ ayook dụkọjtsp juu' ve'e kyavinmọ́tup, van'itji tse'e nụyojk dụkanụmạja ku ve'e jẹp jẹ jayu juu' ve'e dụkọjtsvaatsp jẹ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup, ax ve'em tse'e jẹ jayu yakputạka jẹtse'e jẹ Jesucristo nụyojk dụjaanchjávadat.

6 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, pạn nạjkxp xa ạts miitse'e nku'ixta jẹtse'e nmukọ́tstat mạạt jẹ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup, ni vinxụ́pats miits jẹ'ẹ ve'e mkato'nụxjadat; van'itji jẹ'ẹ ve'e mto'nụxjadat pạn ntuknụja'vidup ạts miitse'e juu' ạtse'e jẹ Nte'yam xtuknụja'vi uk pạn nkọjtsnajxyp ạtse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook ukpụ pạn ntuk'íxtup ạts miitse'e juu' ve'e jẹ Nte'yam jyẹ'ẹ.

7 Ọyam xa ve'e kyajoojntyka jẹ xooxụn jẹts jẹ kọv, yakmọ́tupts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e yaktukxu'ux yaktukkạv. Ax pạn ka'a tse'e ọy yaktukxu'ux yaktukkạv, ¿vintsọse'e yakvinmọ́tuvụt pạn ti ve'e xyooxtup kyọọvdup?

8 Ax ku tse'e jẹ atso'ox tyunjụ, pạn ka'a xa ve'e va'ajts yaktukxu'ux jẹ trompeta, ni pạna tse'e kyanay'apạạmdụkajat jẹtse'e y'atso'oxtónụt.

9 Nay ve'empa tse'e juu' jyajtpa miits mạạtta. Pạn ka'a xa ve'e jẹ mtọọts xtukkọtsta jẹ kạts jẹ ayook juu' jatye'e yakvinmọ́tup, ¿vintsọ tse'e yaknụjávat pạn ti ve'e mkọjtstup? Ụxpọjp xa jẹ'ẹ ve'e.

10 Jẹ́jam xa ve'e may viijn jẹ aaj jẹ ayook yaja naxviijn; ax nụjom yạ aaj yạ ayook, jyayejpp tse'e jẹ vinma'yụn.

11 Ax pa̱n ka'ats a̱tse'e nvinmo̱tu je̱ aaj je̱ ayook juu' a̱tse'e
je̱ jayu xtukmuko̱jtsp, ve'emts a̱tse'e n'it ax jo'n je̱ jékumit jayu
je̱'e̱ ma̱a̱t, nay ve'empats je̱'e̱ ve'e je̱ jékumit jayu jo'n y'it a̱ts
ma̱a̱t.
12 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, je̱'e̱ ve'e ku miitse'e o̱o̱y xtuntso̱kta je̱tse'e
xjaye̱jptinit je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Espíritu Santo
je̱ jayu myo̱o̱yp, je̱'e̱ tse'e nu̱yojk m'íxtidinup vintso̱ ve'e je̱
Espíritu Santo mmo̱o̱jyjidinit je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin je̱tse'e
ve'em je̱ jayu xputá̱kadat je̱tse'e nu̱yojk du̱jaanchjávadat je̱
Jesucristo.

13 Je̱ jayu juu' ve'e du̱ko̱jtsp je̱ ayook juu' ve'e kyavinmó̱tup,
va'an tse'e je̱ Nte'yam du̱'amó̱tuvu̱ vintso̱ ve'e du̱ko̱jtsva'atsu̱t
je̱ ayook juu' ve'e kya̱jtsp.
14 Ku̱x pa̱n tsapko̱jtsp xa a̱tse'e je̱ ayook ma̱a̱t juu' a̱tse'e
nkavinmó̱tup, ya̱ njo̱o̱t ya̱ nja'vin ma̱a̱tts a̱tse'e ntsapka̱ts, ax
ni vinxú̱pats a̱ts je̱'e̱ ve'e xkaputa̱ka je̱ts a̱tse'e juu' nu̱yojk o̱y
nvinmó̱tuvu̱t.
15 ¿Ax tits a̱tse'e ntónup? Tsapkó̱tsup xa a̱tse'e ma̱a̱t ya̱ njo̱o̱t
ya̱ nja'vin je̱ts nay ve'empa ma̱a̱t ya̱ nvinma'yu̱n. Ku a̱tse'e
n'u̱v, ávupts a̱tse'e ma̱a̱t ya̱ njo̱o̱t ya̱ nja'vin je̱ts nay ve'empa
ma̱a̱t ya̱ nvinma'yu̱n.
16 Ku̱x pa̱n je̱m xa ve'e nu̱to'k miitsta juu' ve'e je̱ Nte'yam
du̱yakmá̱jip du̱yakjaanchip je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin ma̱a̱tji, ka'a
tse'e y'o̱'yixjadat pa̱n pa̱n jatye'e du̱'amo̱tunajxtup je̱tse'e
du̱nu̱ko̱jtspé̱ttat je̱'e̱ je̱ y'ayook je̱tse'e vya'andat amén, ku̱x
ka'a ve'e du̱vinmó̱tuda pa̱n ti ve'e je̱ jayu tu̱du̱ka̱ts.
17 Ku̱jyatun'ó̱yam xa je̱'e̱ ve'e du̱kuka̱jtsja je̱ Nte'yam, ni
vintsó̱vats je̱'e̱ ve'e je̱ jayu du̱kaputa̱ka je̱tse'e je̱ Jesucristo
nu̱yojk du̱jaanchjávadat.
18 Nkuko̱jtsjip xa a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ts nu̱yojk je̱ aaj je̱ ayook
a̱tse'e nka̱ts je̱ts ni ka'a ve'e pa̱n miitsta.
19 O̱yam tse'e vye'ema, ku a̱tse'e nma̱a̱tnay'amókajada je̱
jaanchja'vivata̱jk, nu̱yojkts a̱tse'e ntsa̱k je̱ts a̱tse'e je̱ jayu
ntukmukó̱tstat mugo̱o̱xk je̱ ayookji juu' ve'e yakvinmó̱tup
je̱ts a̱tse'e ve'em ntuk'íxtat je̱ts ka'a ve'e ku a̱tse'e ntuk-
mukó̱tstat majk miijl je̱ ayook juu' ve'e kayakvinmó̱tup.

20 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ka'a tse'e je̱ vinma'yu̱n
xjayé̱ptat ax jo'n je̱ pi'k ónu̱k, je̱'e̱jyji ve'e ku ve'e
xka'o̱ynujávada je̱tse'e xtóndat juu' ve'e ka ó̱yap. Ax ku tse'e
juu' jaty xpayo̱'o̱yda, pu'uk tse'e je̱ vinma'yu̱n xjayé̱ptat.
21 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Maja̱ Vintsá̱n vya'añ, ve'em ax jo'n
javyet y'it je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp: “Ntukmukó̱tstap xa
a̱tse'e ya̱ jayu je̱ viijnk aaj je̱ viijnk ayook ma̱a̱t je̱ts je̱ jékumit
jayu je̱ y'ayook ma̱a̱t, ax ka'ajyamts a̱tse'e xma̱ja̱pá̱mdat.”
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

22 Ku ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ viijnk aaj jẹ̱ viijnk ayook kạ̱jx
dụ̱mukạ̱jts jẹ̱ jayu juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'em tse'e
dụ̱tuujn jẹ̱tse'e kyạ̱tsạ̱pạ́kjadat. Ax ku tse'e jẹ̱ Nte'yam
dụ̱mukạ̱ts jẹ̱ jayu juu' ve'e jaanchja'vijidup, jẹ̱ y'ayook
kọ̱jtsnajxpatạ̱jk kạ̱jxtats jẹ̱'ẹ̱ ve'e ve'em dụ̱tún. Ax ve'em tse'e,
yaktoomp xa ve'e jẹ̱ viijnk aaj jẹ̱ viijnk ayook jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxta pạ̱n
pạ̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱kajaanchja'vidup, ka jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxapta
pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱jaanchja'vidup.
23 Ọyam tse'e vye'ema, ku ve'e mnay'amókajada jẹ̱tse'e
anañụ̱joma xkọ̱tsta jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup, jẹ̱tse'e
tyạ́kada jẹ̱ jayu juu' ve'e dụ̱kanụ̱ja'vidup jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
y'ayook ukpụ̱ dụ̱kajaanchja'vidup jẹ̱ Jesucristo, ¿ka'ats n'ite'e
vya'andat jẹ̱ts ka víjape'e tụ̱mvimpijttini?
24 Ax pạ̱n anañụ̱jómats miitse'e xkọ̱jtsnáxta jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ y'ayook, jẹ̱tse'e tyạ̱ka nụ̱to'k juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam
dụ̱kajaanchja'vip ukpụ̱ juu' ve'e dụ̱kanụ̱ja'vip jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ y'ayook, kyuvạ́kupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tyọ̱kin ku ve'e viinm
dụ̱payọ̱'ọ̱yụ̱t, van'it ku ve'e dụ̱'amọ̱tunáxụ̱t juu' miitse'e
anañụ̱joma mkọ̱jtstup.
25 Jẹ̱ Nte'yam tse'e dụ̱yaknụ̱kẹ̱'xnatạ́kap jẹ̱ tyọ̱kin juu' ve'e
yu'uts yak'ijtp jẹ̱m jya'vin kạ̱jxm, van'it tse'e kyọ̱xktẹ́nat
jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱yakmạ́jat dụ̱yakjaanchat jẹ̱tse'e
vya'anụ̱t jẹ̱ts tyụ́vame'e m'itta jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t.

"Tonda kọ̱tsta tse'e nụ̱jom ax jo'n dụ̱vinmachjụ̱"

26 Utsta ajchta utsta tsạ̱'ạ̱da, ku ve'e mnay'amókajada, jẹ̱m
tse'e juu' ve'e ạ̱vuvaandup, jẹ̱m tse'e juu' ve'e dụ̱tsọ̱jktup
jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook jẹ̱ jayu dụ̱tuk'íxtat, jẹ̱m tse'e
juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook dụ̱kọ̱jtsnaxuvaandup, jẹ̱mpa
tse'e juu' ve'e dụ̱tsọ̱jktup jẹ̱tse'e dụ̱kọ́tstat jẹ̱ ayook juu'
ve'e kyavinmọ́tudup, nay jẹ̱mpa tse'e juu' ve'e dụ̱tsọ̱jktup
jẹ̱tse'e dụ̱kọ̱jtsva'atstat jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup. Ax
nụ̱jom juu' jatye'e mkọ̱jtstup, íxtada tse'e vintsọ̱ ve'e jẹ̱ jayu
xputạ́kadat jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesucristo nụ̱yojk dụ̱jaanchjávadat.
27 Pạ̱n kyọ̱jtstup xa ve'e jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup,
nụ̱mẹ̱jtsk jáyuji tse'e kyọ́tstat, too'vạ̱jkp to'k, van'it tse'e
jado'k, ukpụ̱ nụ̱toojk, jẹ̱ vaatji tse'e. Van'itji ve'e dụ̱kọ́tstat
jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup pạ̱n jẹ̱me'e to'k juu' ve'e
dụ̱kọ̱jtsva'atsup juu' jatye'e kyọ̱jtstup.
28 Ax pạ̱n ka'a tse'e pạ̱n pạ̱ne'e dụ̱kọ̱jtsva'atsup, ñojk'ọ́y
tse'e kyayakkọ́tsụ̱t jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup ku ve'e
mnay'amókajada. Pạ̱n jẹ̱m xa ve'e pạ̱ne'e dụ̱tsọ̱jkp jẹ̱tse'e
dụ̱kọ́tsụ̱t jẹ̱ ayook juu' ve'e kayakvinmọ́tup jẹ̱ts ka'a ve'e pạ̱n
pạ̱ne'e dụ̱kọ̱jtsva'atsup juu' ve'e kyạ̱jtsp, va'an tse'e ve'em
dụ̱kạ̱tsụ̱ ku ve'e naaydum y'it jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t jẹ̱ts ka'a ve'e
ku ve'e y'it jẹ̱ja jẹ̱ nụ̱may jayu vyinkujk.

29 Nay ve'empa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱ko̱jtsnajxtup je̱
Nte'yam je̱ y'ayook, va'an tse'e du̱ko̱tsta nu̱me̱jtsk nu̱toojk
jáyuji namvaat je̱'e̱ ve'e du̱payo̱'o̱yda pa̱n pa̱n jatye'e
du̱'amo̱tunajxtup juu' ve'e kyo̱jtstup.
30 Ax pa̱n to'k tse'e je̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nip, je̱tse'e je̱
Nte'yam tyuknu̱jávaja juu' ve'e cha̱jkp je̱tse'e yakkó̱tsu̱t, va'an
tse'e du̱'ama̱'a̱tu̱ je̱'e̱ juu' ve'e ko̱jtsp je̱ts je̱'e̱ ve'e kyó̱tsu̱t juu'
ve'e du̱nu̱ja'vip.
31 Nvaatts miitse'eda anañu̱joma nu̱to'k nu̱to'k xko̱jtsnáxtat
je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, ax ve'em tse'e nu̱jom pa̱n pa̱n
jatye'e m'amo̱tunajxju̱dup, je̱'e̱ tse'e du̱vinmó̱tudap ti ve'e je̱
Nte'yam cha̱jkp, je̱tse'e jyo̱t'amájadat.
32 Pa̱n pa̱n jatye'e du̱ko̱jtsnajxtup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook,
va'an tse'e du̱'a'ixta je̱tse'e nu̱to'k jaty du̱ko̱jtsnáxtat,
33 ku̱x ka'a ve'e je̱ Nte'yam juu' o̱yvintso̱va du̱tún, tsoj
yakxo̱ne'e juu' du̱tún.
Tonda tse'e ve'em ax jo'n nu̱jom je̱ Nte'yam je̱ jyayu joma
ve'e ñay'amókajada.
34 Ku ve'e je̱ jaanchja'vivata̱jk ñay'amókajada, ka'a tse'e je̱
ta̱'a̱xta̱jk kyó̱tstat, ve'em ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ
je̱ts je̱pe'e je̱ yaa'tya̱jk kya̱'p pya'tkup y'íttat.
35 Pa̱n y'amo̱tutu̱vavaandup xa ve'e juu', va'an tse'e
du̱'amo̱tutú̱vada je̱ ñu̱yaa'y ku ve'e jye̱'yadat je̱m tya̱k'amda,
ku̱x ka'a xa ve'e du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga je̱tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk
kyó̱tstat ku ve'e je̱ jaanchja'vivata̱jk ñay'amókajada.
36 ¿Tis, miits je̱'e̱ vine'eda joma ve'e yaknu̱ja'vi'ukvaajñ je̱
Nte'yam je̱ y'ayook, uk miitsji vine'e myaktukmuko̱jtstu?
37 Pa̱n je̱m xa ve'e juu' ve'e nañasja'vijup je̱ts je̱'e̱ ve'e
du̱ko̱jtsnajxp je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ukpu̱ viijnk je̱ maa'yu̱n je̱
puta̱jkin ma̱a̱t juu' ve'e je̱ Espíritu Santo mo̱o̱jyjup, va'an tse'e
du̱nu̱java je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ya̱'a̱ ve'e du̱pavaamp juu' a̱ts
miitse'e ntuknu̱ja'yidup.
38 Ax pa̱n ka'a tse'e je̱ jayu du̱kuvu̱k juu' a̱ts miitse'e
ntuknu̱ja'yidup, va'an tse'e ve'em du̱'itu̱.
39 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, tonda tse'e
vintso̱ ve'e xko̱jtsnajxtinit je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, ka'a tse'e
xkayakjajttuvat je̱tse'e yakkó̱tsu̱t je̱ ayook juu' ve'e kayakv-
inmó̱tup.
40 Ax nu̱jom juu' jatye'e mtoondup mko̱jtstup, tonda ko̱tsta
tse'e ve'em ax jo'n du̱vinmachju̱ je̱ts vintso̱ ve'e du̱paa'ty
du̱'ake̱e̱ga.

15

Joojntykpa̱jknuva ve'e je̱ Cristo

1 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, u̱xyamts a̱tse'e ntsa̱k je̱tse'e
xjaa'myé̱tstat je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' a̱ts miitse'e
nko̱jtsjidu, je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mkuva̱jktu je̱tse'e myak'ítjada
ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t.
2 Ya̱ o̱y ka̱ts ya̱ o̱y ayook ka̱jxpa tse'e xjaye̱pta je̱ joojntykin
juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp pa̱n mpana̱jkxtupe'e juu' a̱ts miitse'e
nko̱jtsjidu; ku̱x pa̱n mmaso̱o̱ktup xa ve'e, ni vinxu̱pa tse'e
mkato'nu̱xjadat juu' ve'e mjaanchja'vidup.
3 Juu' xa ve'e du̱nu̱vinko̱pkika̱jxp je̱ ixpa̱jku̱n juu' a̱tse'e
yakmo̱o̱y je̱ts a̱ts miitse'e nvaajnjidi, ya'a̱ts je̱'e̱ ve'e:
Xku'o̱o̱'kimdu ve'e je̱ Cristo u̱u̱'m je̱ nto̱kin ka̱jxamda, ve'em
ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
4 Naxta̱jkits je̱'e̱ ve'e je̱tse'e jyoojntykpa̱jknuva kutoojk
xa̱a̱j, ve'em ax jo'n vyaampa je̱ Kunuu'kx Jatyán.
5 Naajknu̱ke̱'xnata̱jkijuts je̱'e̱ ve'e je̱ja je̱ Pedro vyinkujk je̱ts
u̱x'o̱o̱k je̱ja je̱ kuká̱tsiva vyinkujktava.
6 U̱x'o̱o̱k tse'e ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji je̱ja je̱ uts je̱ ajch je̱ts je̱ uts
je̱ tsa̱'a̱ vyinkujkta juu' ve'e nu̱mugo̱o̱xk mó̱kupx naxy ijttu.
Nu̱mayts je̱'e̱ ve'e jyaa'kjoojntykadana, ó̱yame'e je̱m juu' ve'e
tu̱y'o̱o̱'ktini.
7 U̱x'o̱o̱k tse'e je̱ja je̱ Santiago vyinkujk ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkiji,
van'it tse'e je̱ja anañu̱joma je̱ kuka̱tsivata̱jk vyinkujkta.
8 Tun u̱x'o̱o̱kani tse'e je̱ja a̱ts nvinkujk
ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkijuva, ó̱yam a̱tse'e n'it ax jo'n to'k je̱
pi'k maax ónu̱k juu' ve'e tun to'mayji ke̱'xp ku ve'e
kyapo̱'o̱paa'tyna.
9 A̱ts xa ve'e je̱ kuká̱tsiva juu' ve'e du̱nu̱pi'kika̱jxp, ni je̱'e̱ts
a̱tse'e nkavinmachju̱ je̱ts a̱tse'e nyaktíju̱t kuká̱tsiva, je̱'e̱ ka̱jx
ku a̱tse'e njomtuujn ntituujn je̱ Nte'yam je̱ jyáyuda.
10 Ax je̱'e̱ts a̱tse'e juu'am a̱ts je̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n ka̱jx juu' a̱tse'e
je̱ Nte'yam xtoojnji. Ax je̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n juu' a̱tse'e xtoojnji,
ka'ats je̱'e̱ ve'e ko̱o̱jyji vyinto̱ki. Nu̱yojkts a̱tse'e tu̱ntún je̱ts ni
ka'a ve'e nu̱to'k je̱ viijnk kuká̱tsiva; ó̱yam xa a̱tse'e viinm je̱'e̱
tu̱nkatún, je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e tu̱du̱tún je̱ myaa'yu̱n ka̱jx.
11 Ax ka'ats je̱'e̱ ve'e vyinko̱pka pa̱n a̱ts je̱'e̱ ve'e ntu-
ump uk pa̱n je̱ viijnk kuká̱tsiva je̱'e̱ ve'e du̱toondup, je̱'e̱ts
je̱'e̱ ve'e juu' a̱a̱tse'e n'ava'nip, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e juu' miitse'e
mjaanchja'vidup.

Joojntykpa̱jktinuvap tse'e je̱ o̱o̱'kpata̱jk

12 Ax pa̱n je̱'e̱ts a̱a̱tse'e n'ava'nip je̱ts joojntykpa̱jknuva ve'e
je̱ Cristo ku ve'e y'uk'a̱a̱'k, ¿vintso̱ts miitse'e je̱mda juu' ve'e
vaandup je̱ts ka'a ve'e je̱ o̱o̱'kpata̱jk y'ukjoojntykpa̱jktinuvat?
13 Ku̱x pa̱n tyú̱vam je̱'e̱ ve'e je̱ts ka'a ve'e je̱
o̱o̱'kpata̱jk y'ukjoojntykpa̱jktinuvat, ka'a tse'e je̱ Cristo
ku̱jyoojntykpa̱jknuva.

14 Jẹ̱ts pa̱n ka'a tse'e jẹ̱ Cristo ku̱jyoojntykpa̱jknuva, ka'a
tse'e tyun jẹ̱ ka̱ts juu' a̱a̱tse'e n'ava'nip, nay ka'a tse'e tyoompa
juu' miitse'e mjaanchja'vidup.
15 Pa̱n ka'a xa ve'e jẹ̱ Cristo ku̱jyoojntykpa̱jknuva, taayts jẹ̱'ẹ̱
ve'e jẹ̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n juu' a̱a̱tse'e mpu̱u̱mp, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx ku a̱a̱tse'e
nva'añ jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e du̱yakjoojntykpa̱jknuva jẹ̱ Cristo.
Ku̱x pa̱n taayts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku̱y'it jẹ̱ts joojntykpa̱jktinuvape'e
jẹ̱ o̱o̱'kpata̱jk, taayvats jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yame'e
du̱yakjoojntykpa̱jknuva jẹ̱ Cristo.
16 Pa̱n ka'a xa ve'e jyoojntykpa̱jktinuvat jẹ̱ o̱o̱'kpata̱jk,
ka'ava tse'e jẹ̱ Cristo ku̱jyoojntykpa̱jknuva;
17 jẹ̱ts pa̱n ka'a ve'e jẹ̱ Cristo ku̱jyoojntykpa̱jknuva, ni
vinxu̱pa tse'e jẹ̱ xyu̱p mkato'nu̱xjada ku ve'e jẹ̱ Cristo
xjaanchjávada, jẹ̱p tse'e to̱kin ja̱a̱tp jẹ̱ xyu̱p mjaa'k'ítta.
18 Nay ve'empa tse'e, pa̱n pa̱n jatye'e to'k muk ijttu jẹ̱ Cristo
ma̱a̱t jẹ̱tse'e y'o̱o̱'ktini, ku̱vyintó̱kidits jẹ̱'ẹ̱ ve'eda.
19 Pa̱n jẹ̱'ẹ̱jyji tse'e ku̱tyún jẹ̱ a'ix'ijtu̱n juu' ve'e
njayẹ̱jpumdup jẹ̱ Cristo ka̱jx ku ve'e njoojntykimda yaja
naxviijn, tun nu̱yojk ayo̱o̱va tse'e u̱u̱'m ya̱ njo̱o̱tamda jẹ̱ts ni
ka'a ve'e pa̱n viijnk jayu.
20 Ax jẹ̱ Cristo, joojntykpa̱jknuvats jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱'ẹ̱ tse'e mu-
too'va̱jkp joojntykpa̱jk ku ve'e y'uk'a̱a̱'k, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax
jo'n juu' ve'e ta̱'mitoo'va̱jkp.
21 Ve'em ax jo'n jẹ̱ o̱o̱'ku̱n jyẹ̱ji jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx juu' ve'e
to'k jẹ̱ yaa'tya̱jk tyoon, nay ve'empa tse'e jẹ̱ jayu
jyoojntykpa̱jktinuvat jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx juu' ve'e jado'k jẹ̱ yaa'tya̱jk
tyoon.
22 Jẹ̱ts ve'em ax jo'n anañu̱joma jẹ̱ jayu y'o̱o̱'kta ku̱xe'e jẹ̱
Adán jẹ̱ chaan jẹ̱ kyo̱o̱j y'itta, nay ve'empa tse'e anañu̱joma jẹ̱
jayu jyoojntykpa̱jktinuvat jẹ̱ Cristo ka̱jx.
23 Ax ka'a tse'e nu̱jom jyoojntykpa̱jktinuvat to'k naxji, jẹ̱'ẹ̱
ve'e ax jo'n tyukka̱da'akjada: too'va̱jkpe'e jẹ̱ Cristo jyoojn-
tykpa̱jknuva ax jo'n juu' ve'e ta̱'mitoo'va̱jkp, jẹ̱ts ku ve'e jẹ̱
Cristo myiinnuvat, van'it tse'e jyoojntykpa̱jktinuvat pa̱n pa̱n
jatye'e jẹ̱ Cristo jẹ̱ jyayu.
24 Ku ve'e tun u̱x'o̱o̱kani, van'it tse'e jẹ̱ Cristo du̱tukka̱tá̱kat
jẹ̱ kutojku̱n jẹ̱ Dios Tee', tá̱vani tse'e du̱yakvinto̱kika̱jxni
vye'na nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam du̱tso'oxpa̱jktup.
25 Ku̱x vinko̱pk jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ Cristo yakkutóku̱t van'it
paat ku ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱yakvintó̱kinit pa̱n pa̱n jatye'e
tso'oxpa̱jkju̱dup.
26 Ax jẹ̱ tso'oxpa̱jkpa juu' ve'e tun u̱x'o̱o̱kani kutó̱kinup,
jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ o̱o̱'ku̱n, ku̱x ka'a ve'e jẹ̱ jayu van'it
y'uk'o̱o̱'ktinit.
27 Ku̱x ve'eme'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jẹ̱ts jẹ̱

Nteʼyameʼe duͮpaͮamnup nuͮjom juuʼ jaty jeͮp jeͮ Cristo kyaͮʼp pyaʼtkup. Ax ku tseʼe vyaʼañ jeͮts nuͮjomeʼe duͮpaͮamnit jeͮp jeͮ Cristo kyaͮʼp pyaʼtkup, vaʼajts tseʼe yakvinmoͮtu jeͮts kaʼa veʼe jeͮ Nteʼyam viinm yakpá́muͮt jeͮp jeͮ Cristo kyaͮʼp pyaʼtkup, kuͮx jeͮʼeͮ jeͮʼeͮ veʼe juuʼ veʼe paͮʼmuͮxjinup nuͮjom juuʼ jaty jeͮp jeͮ Cristo kyaͮʼp pyaʼtkup.

28 Ax ku tseʼe tá́vani nuͮjom juuʼ jaty tyañ vyeʼna jeͮp jeͮ Cristo kyaͮʼp pyaʼtkup, vanʼit tseʼe jeͮʼeͮ, jeͮ Nteʼyam jeͮ yʼOnuͮk, ñapyá́mjuͮt jeͮp jeͮ Nteʼyam kyaͮʼp pyaʼtkup, ax veʼem tseʼe jeͮ Nteʼyam duͮnuͮmaͮjikaͮjxnit duͮnuͮjaanchikaͮjxnit nuͮjom juuʼ jaty.

29 Jadoʼk viijn, jeͮm xa veʼe paͮn paͮn jatyeʼe duͮkunaͮpeͮjtidup jeͮ jayu paͮn paͮn jatyeʼe oͮoͮʼktu jañaͮpeͮt. ¿Tyaͮjxts jeͮʼeͮ veʼe veʼem duͮtonda paͮn kaʼa veʼe duͮjaanchjávada jeͮts joojn-tykpaͮjktinuvapeʼe jadoʼk nax?

30 ¿Ukpuͮ tyaͮjxts aͮtseʼe jóͮvum xaͮaͮj nmaajkʼítjuͮ jeͮm jeͮ oͮoͮʼkuͮn yʼam kyaͮʼm paͮn kaʼa aͮtseʼe ti oͮʼyin nʼukʼaʼixni?

31 Utsta ajchta utsta tsaͮʼaͮda, veʼem ax joʼn aͮtseʼe nxoͮondͮk miits kaͮjxta kuͮxeʼe xjaanchjávada jeͮ nMaͮjaͮ Vintsá́namda Cristo Jesús, tyú́vamts aͮtseʼe nvaʼañ jeͮts jóͮvum xaͮaͮj aͮtseʼe nʼit jeͮm jeͮ oͮoͮʼkuͮn yʼam kyaͮʼm.

32 ¿Tits aͮts jeͮʼeͮ veʼe xtoojnjip ku aͮtseʼe nmuteni jeͮ muʼuk jayu juuʼ aͮtseʼe xtsoʼoxpaͮjktu yaja éfesovit kyajpuͮn kuͮjx ku aͮtseʼe nʼavaʼni jeͮ Nteʼyam jeͮ yʼayook? Paͮn tyú́vam xa veʼe kuͮyʼit jeͮts kaʼa veʼe jeͮ oͮoͮʼkpataͮjk yʼukjoojntykpaͮjktinuvat, ó́yvats jeͮʼeͮ veʼe juuʼ veʼe vaandup: “Vaʼan tseʼe duͮkaʼyumda duͮʼookumda kuͮx tsoͮjkeʼe nʼoͮoͮʼkumdinit.”

33 Kaʼa tseʼe mnamyasoͮʼoͮkjadat jeͮtseʼe jeͮ jayu mvinʼaͮaͮʼnjadat. Tyú́vam xa jeͮʼeͮ veʼe juuʼ veʼe vaandup: “Jeͮ koͮʼoͮy mujatyooʼ tseʼe duͮyakmaʼtp jeͮ jayu juuʼ veʼe duͮtoomp jeͮ yʼoͮy jeͮʼeͮ.”

34 Vijta keͮjta, masoͮoͮktini jeͮ mkoͮʼoͮy joojntykinda, kuͮx jeͮm miitseʼeda paͮn paͮn jatyeʼe jeͮ Nteʼyam duͮkaʼíxada. Miits jeͮ mtsoͮʼoͮtyoʼnuͮn kaͮjxta xa aͮts yaͮʼaͮ veʼe veʼem nkaͮts.

Vintsoͮ jeͮ jayu jyoojntykpaͮjktinuvat

35 Jeͮm xa nʼiteʼe juuʼ veʼe duͮʼamoͮtutú́vap: “¿Vintsoͮse'e jyoo-jntykpaͮjktinuvat jeͮ oͮoͮʼkpataͮjk? ¿Vintsoͮse'e yʼíxuvat jeͮ ñiʼkxta jeͮ kyoͮpkta?”

36 Jiduͮʼuͮmts aͮtseʼe nʼatsaͮv: ¡Jayu juuʼ veʼe oͮy juuʼ duͮkapayoͮʼyp! Ku xa veʼe jeͮ taͮamt yakniʼip ukpuͮ yakvuͮj, vintó́kiyupts jeͮʼeͮ veʼe jeͮ taͮamt jeͮ ñiʼkx jeͮ kyoͮpk ku veʼe myux.

37 Juuʼ xa veʼe yakniipp juuʼ xa veʼe yakvaͮjp, ka jeͮ ojts aajyapts jeͮʼeͮ veʼe juuʼ veʼe uͮxʼoͮok jéjap, jeͮ taͮamteʼe juuʼ veʼe yakniipp juuʼ veʼe yakvaͮjp, jeͮ trigo taͮamt ukpuͮ jeͮ viijnk taͮamt.

38 Van'it tse'e jẹ Nte'yam dụyakyee'k jẹ tạạmt pạn vintsọ
ve'e dụtsạk, jẹ'ẹ tse'e dụmọọyp jẹ ñi'kx jẹ kyọpk pạn vintsọ
ve'e tyukkạda'akyjụ.
39 Ka'a xa ve'e ve'em jẹ jayu jẹ ñi'kx jẹ kyọpk ax jo'n jẹ
naxvinyọ'yva tạ́nụk jyẹ'ẹ, ka'a tse'e ve'em jẹ naxvinyọ'yva
tạ́nụk jẹ ñi'kx jẹ kyọpk ax jo'n jẹ jẹyyva tạ́nụk jyẹ'ẹ, ka'a tse'e
ve'em jẹ jẹyyva tạ́nụk jẹ ñi'kx jẹ kyọpk ax jo'n jẹ ajkx jyẹ'ẹ,
tum tiktspe'e jẹ ñi'kxta jẹ kyọpkta.
40 Nay ve'empa tse'e jyéjiva juu' jatye'e ijttup jẹm tsajviinm
jẹtse'e jyéjiva jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' jatye'e yaja naxviijn. Ax
ka'a tse'e y'akijpxa jẹ chojin juu' jatye'e ijttup jẹm tsajviinm
jẹts jẹ ni'kx jẹ kọpk jẹ chojin juu' jatye'e yaja naxviijn.
41 Ka'a tse'e y'akijpxada jẹ chojin jẹ aampa xạạj jẹ tyạ'kxụn
mạạt jẹ aampa pọ'ọ jẹ tyạ'kxụn ukpụ jẹ maatsa jẹ tyạ'kxụn, ni
ka'a tse'e y'akijpxada jẹ chojin jẹ maatsa jẹ tyạ'kxụnda, tum
tíktstupe'e to'k jado'k jẹ tyạ'kxụn jẹ chojin.
42 Nay ve'empa ụụ'mda, ku ve'e njoojntykpạjkumdinuvat
jado'k nax, ka'a tse'e y'akijpxa jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e
njayẹjpumdinup van'it ax jo'n yạ ni'kx yạ kọpk juu' ve'e
ụxyam njayẹjpumdup. Ku xa ve'e jẹ jayu y'ạạ'k, pootsnup
tse'e jẹ ñi'kx jẹ kyọpk; ax ku tse'e jyoojntykpạjknuvat, ni jẹ
vin'ítats jẹ'ẹ ve'e kyọọ'k'ọọ'knit.
43 Ku ve'e jẹ jayu y'ạạ'k, yak'ayọọv tse'e ñaxtạka; ku tse'e
jyoojntykpạjknuvat, jẹ mạjin mạạt tse'e y'ijtnit. Ka'a tse'e
jẹ mạkkin dụjayep ku ve'e ñaxtạka; ax ku tse'e jyoojn-
tykpạjknuvat, ọọy tse'e jẹ mạkkin dụtunjayẹjpnit.
44 Naxtạjkip xa ve'e yạ nni'kxamda yạ nkọ́pkamda
ku ve'e n'ọọ'kumda yaja naxviijn; ax ku tse'e njoojn-
tykpạjkumdinuvat, ka'a tse'e jẹ ọọ'kụn x'uknụmi'numdinit.
Kụx ve'em ax jo'n jyẹja jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ọọ'kp, jẹ́jiva
tse'e jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ni jẹ vin'ita kọọ'k'ọọ'knup.
45 Ve'eme'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jẹts jẹ muto'k
yaa'tyạjk, jẹ Adán, jẹ Nte'yam jẹ'ẹ ve'e dụyakjoojntykpạjk. Ax
jẹ'ẹ pạn ụx'ọọk, jẹ Criistots jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ tse'e jẹ jayu dụmọọyp
jẹ joojntykin.
46 Ax jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ni jẹ vin'ita kọọ'k'ọọ'knup,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụvintoo'vạ́ka jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ọọ'kp;
jẹ'ẹ ve'e too'vạjkp jẹji jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ọọ'kp, van'it
tse'e jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ni jẹ vin'ita kọọ'k'ọọ'knup.
47 Jẹ muto'k yaa'tyạjk, naaxts jẹ'ẹ ve'e y'ijt; jẹts jẹ jado'k
yaa'tyạjk, jẹ Mạjạ Vintsạnts jẹ'ẹ ve'e, jẹ tsapjọọtmitts jẹ'ẹ ve'e.
48 Jẹ ñi'kxta jẹ kyọpkta pạn pạn jatye'e yaja naxviijn,
ve'emts jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e naax ijt, jẹts
jẹ ñi'kxta jẹ kyọpkta pạn pạn jatye'e jẹm tsapjọọtm, ve'emts
jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e jẹ tsapjọọtmit.

49 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n nmajxumda jẹ yaa'tyạjk juu'
ve'e naax ijt, nay ve'empa tse'e nnajxumduvat jẹ yaa'tyạjk
juu' ve'e jẹ tsapjọọtmit.
50 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ve'em xa ạts miitse'e nvaajn-
jada jẹts juu' jatye'e pụm jẹ tsu'uts jẹts jẹ pajk mạạt, ka'ats
jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjụ jẹtse'e y'ítụt joma ve'e jẹ Nte'yam xạ'ma kạjx
yakkutuk, ka'a xa ve'e nvaat jẹtse'e y'ítụt jẹ'ẹ mạạt juu' ve'e
vintǫ́kip jẹts juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
51 Ntsạjkp xa ạtse'e jẹtse'e xnụjávadat juu' ve'e
kayaknụja'vip y'ijt. Ka'a tse'e anañụjoma n'ọọ'kumdat, ax
nụjom tse'e ntíktsumdinit,
52 jaty ạạ'k, to'k vinmi'kxtkumji xa jẹ'ẹ ve'e, van'it ku ve'e
xyo'oxụt jẹ trompeta juu' ve'e ụx'ọọkani. Xo'oxup xa ve'e
jẹ trompeta jẹtse'e jyoojntykpạjktinuvat jẹ ọọ'kpatạjk, ni jẹ
vin'ita tse'e kyọọ'k'ọọ'ktinit; jẹts ụụ'm, xyaktíktsumdinup tse'e.
53 Kụx yạ ni'kx yạ kọpk juu' ve'e ụxyam njayẹjpumdup,
vintǫ́kiyupts yạ'ạ ve'e, yạ'ạ tse'e vimpijtnup ni'kxụkọpk juu'
ve'e ni jẹ vin'ita kọọ'k'ọọ'knup.
54 Ax ku tse'e yạ ni'kx yạ kọpk juu' ve'e njayẹjpumdup,
juu' ve'e vintǫ́kip jẹtse'e y'ạạ'k, kuts yạ'ạ ve'e tụvyimpijtni
jẹ ni'kx jẹ kọpk juu' ve'e ni jẹ vin'ita kọọ'kvintǫ́kinup jẹtse'e
xạ'ma kạjx y'ijtnit, van'it tse'e tyónjụt jẹ Kunuu'kx Jatyán juu'
ve'e vaamp: "Tạ xa ve'e jẹ ọọ'kụn kyutǫ́kini, tạ xa jẹ'ẹ ve'e
yak'amạạdaaga.
55 ẹọ'kụn, ¿joma tse'e y'it jẹ mtuktsaachto'nụn? ¿Joma tse'e
y'it jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ jayu xyaktsaachpaa'tụt?" Jidụ'ụm
tse'e vya'añ.
56 ẹọ'kp xa ve'e jẹ jayu jẹ tọkin kạjx, jẹts jẹ pava'nụn kạjx
tse'e jẹ tọkin jẹ mạkkin dụjayep.
57 Ax kukạjtsja tse'e y'ijtnit jẹ Nte'yam, juu' ve'e
xmọ'yumdup jẹ mạạdaakụn jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesu-
cristo kạjx, ax ve'em tse'e jẹ ọọ'kụn xkah'amạạdaaguimda.
58 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, juu' ạtse'e ọọy
ntuntsọjktup, pạmda tse'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt to'k muk
jẹ Cristo mạạt, xạ'ma kạjx tse'e xyaknụyókadat vintsọ ve'e
xmutóndat xmupạ́ktat jẹ Mạjạ Vintsạ́n, kụx mnụja'vidinup xa
miitse'e jẹts jẹ'ẹ juu' ve'e mtoondup mkọjtstup to'k muk jẹ
Mạjạ Vintsạ́n mạạt, ka kọọjyap tse'e xtonda xkọtsta.

16

Jẹ meen juu' ve'e jẹ jaanchja'vivatạjk yakmojktu

1 Ax jẹ'ẹ tse'e ku ve'e jẹ meen xyakmokta jẹtse'e xputạ́kadat
jẹ Nte'yam jẹ jyayu, tonda tse'e ve'em ax jo'n ạtse'e ntuk-
pavaandi jẹ jaanchja'vivatạjk juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm
galáciait y'it jọọtm.

2 Vindomiingo, muto'k xąąj ję semana, mkǫntóktap tse'e
to'k viijn pąn vinxǫpe'e xpąkta ku ve'e tǫmnay'ajátjada jętse'e
xyakmóktat. Ve'em tse'e ka van'ítnumap xyakmóktat ję meen
ku ątse'e nję'yat joma ve'e miitsta.
3 Ax kuts ątse'e nję'yat, nkę́xtapts ątse'e jęm Jerusalén
ję nąk mąąt ję'ę pąn pąn jaty miitse'e mvinkǫ́ndap jętse'e
dǫyaknąjkxtat ję meen juu' ve'e myakmóktap.
4 Ax pąn ǫyts ję'ę ve'e jęts ątse'e nnąjkxpat, nmąądadapts
ąts ję'ę ve'e.

Ku ję Pablo dǫnǫpąąjmtki jętse'e ñąjkxǫt jęp Corinto

5 Ku xa ąts miitse'e nąjkx nku'ixta, náxupts ątse'e jęm
macedóniait y'it jǫǫtm, van'itts ątse'e nję'yat joma ve'e miit-
sta.
6 To'mayji ąts miitse'e jek jaty ję it ntukmąątyaknáxtat,
to'mayji nǫjom ję xox aats, van'itts ąts miitse'e xputąkadat
pąn joma ątse'e nnǫjkx.
7 Ka'a xa ątse'e ntsąk jęts ąts miitse'e nku'íxtat naxyji,
tanavaamp ątse'e jek jaty miits mąątta pąn vaampe'e ję Mąją
Vintsąn.
8 Ax jaa'któnapts ątse'e yaja éfesovit kyajpǫn kǫjx ję pente-
costés xąąj paat,
9 kǫx x'ǫ'yixjup ątse'e jęts ątse'e ję tǫvąkǫjtsǫn mpąmǫt
ję Mąją Vintsąn kąjx, óyame'e jyęja nǫmay ję jayu juu' ve'e
dǫtso'oxpąjktup ję ayook juu' ątse'e ję jayu nvaajnjidup.
10 Pąn ję'yp tse'e jęm ję Timoteo, íxtadats jętse'e ǫy jǫǫt
m'íttat ję'ę mąąt kǫx myutuump myupǫjkp ję'ę ve'e ję Mąją
Vintsąn, ve'em ax jo'n ątse'e ntun.
11 Ni pąna tse'e miitsta ję'ę xkaviijnk'íxǫt. Ax ku tse'e
chǫǫ'nǫt, putąkada jętse'e xǫǫjntkp xmasǫǫktinit jęts ątse'e
xnǫmínǫt, kǫx n'a'ixp ąts ję'ę ve'e mąąt ję utsta ję ajchta.
12 Jado'k viijn, tą ątse'e ǫǫy njatunmunoo'kxtǫk ję
n'útsamda ję n'ajchamda Apolos jętse'e nąjkx kǫmku'íxjada
mąąt ję utsta ję ajchta juu' ve'e yájada; ka'a tse'e ǫxyam
ñąjkxuva'añ, van'it tse'e ñąjkxǫt ku ve'e y'ǫ'yixjǫt.

Ku ję Pablo máyam ję Dios dǫkejx

13 Nakyujoojntykajada, mąkk tse'e xjaanchjávadat ję Jesu-
cristo, ka'a tse'e mtsą'ągadat, mąkk tse'e mnapyąmjadat.
14 Nǫjome'e pąn juu' jatye'e mtoondup mkǫjtstup, ję
tsǫjkǫn mąąt tse'e xtóndat xkǫ́tstat.
15 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, mnǫja'vidinupts miitse'e jęts
ję jáyuda juu' ve'e tsǫǫnidup jęm ję Estéfanas tyąk'am, ję'ę
tse'e mutoo'vąjkp ję ǫy kąts ję ǫy ayook dǫjaanchja'vidu jęm
acáyait y'it jǫǫtm, ax ję'ę tse'e dǫmutoondup dǫmupąjktup
pąn pąn jatye'e ijttup ję Nte'yam ję jyayu.

16 Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱tse'e mnapyámjadat je̱p je'e̱ kya̱'p
pya'tkupta, nay ve'empa anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n du̱mutoondup du̱mupa̱jktup.
17 Xo̱o̱jntkp xa a̱tse'e ku ve'e mye̱tsta je̱ Estéfanas, je̱ Fortu-
nato, je̱ts je̱ Acaico, ku̱x je̱'e̱ xa ve'e du̱toondup juu' miitse'e
mka'o̱'yixju̱dup ku̱xe'e yaja mka'itta.
18 Xyakjo̱t'amájidu xa a̱ts je̱'e̱ ve'e, myakjo̱t'amájijiduvats
miits je̱'e̱ ve'e. Vintsa̱'a̱gada je̱ jayu ax jo'n je̱'e̱da.
19 Máyame'e je̱ Dios mke̱jxu̱xjada je̱ jaanchja'vivata̱jkta pa̱n
pa̱n jatye'e nay'amojkijidup yaja ásiait y'it ja̱a̱t. Máyame'e
je̱ Dios je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx mke̱jxu̱xju̱duva je̱ Aquila je̱ts
je̱ Priscila, nay ve'empa je̱ jaanchja'vivata̱jkta juu' ve'e
nay'amojkijidup je̱m je̱'e̱ tya̱k'amda.
20 Máyame'e je̱ Dios mke̱jxu̱xju̱duva anañu̱joma je̱ utsta je̱
ajchta je̱ts anañu̱joma je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da. Nache̱e̱'njada to'k
jado'k je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx.
21 A̱ts, je̱ Pablo, viinm a̱tse'e nja'a ya̱ máyam je̱ Dios juu' a̱ts
miitse'e ntuknu̱ke̱jxtup.
22 Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱katso̱jkp je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo,
ko̱'o̱y nu̱kó̱tsats je̱'e̱ ve'e y'ijtnit. ¡Ma̱ja̱ Vintsá̱n, miinni to'k
aaj!
23 Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús tse'e mkunoo'kxjadap.
24 Ntso̱jktupts a̱ts miitse'e anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e je̱
Cristo Jesús du̱jaanchja'vidup.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ mume̱jtsk na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Corinto

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yam a̱tse'e xvinko̱o̱n je̱ts a̱tse'e n'ítu̱t je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva. A̱ts je̱ts je̱ n'útsamda je̱ n'ajchamda Timoteo, máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta je̱ jaanchja'vivata̱jkta juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m coriintovit kyajpu̱n ka̱jxm, je̱ts nu̱jom je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e ijttup je̱m acáyait y'it jo̱o̱tm.

2 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Ku je̱ Pablo chaachpaaty

3 Yakma̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit je̱ Nte'yam, je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo je̱ Tyee', je̱ nTee'amda, juu' ve'e xnu̱'ixka̱daakumdup je̱tse'e xyakjo̱t'amá̱jimda.

4 Je̱'e̱ts a̱a̱tse'e xyakjo̱t'amá̱jip pa̱n ti tsaachpaatu̱n a̱a̱tse'e nyaknajxyp, ax ve'emts a̱a̱tse'e nyakjo̱t'amá̱jiduvat pa̱n pa̱n jatye'e tsaachpaattup je̱ jo̱t'ama̱jin ma̱a̱t juu' a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam xmo̱o̱yp ku a̱a̱tse'e ntsaachpaa'ty.

5 Ku a̱a̱tse'e ntsaachpaa'ty ax jo'n je̱ Cristo chaachpaaty jo'n, je̱'e̱ ka̱jx ku a̱a̱tse'e to'k muk n'it je̱'e̱ ma̱a̱t, nay ve'empats a̱a̱tse'e je̱ Cristo xyakjo̱t'ama̱ja je̱'e̱ ka̱jx ku a̱a̱tse'e to'k muk n'it je̱'e̱ ma̱a̱t.

6 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e ntsaachpaa'ty je̱tse'e xjaye̱jptinit je̱ jo̱t'ama̱jin je̱ts je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp. Je̱ Nte'yam a̱a̱tse'e xyakjo̱t'amá̱jip, ve'emts miitse'e a̱a̱ts ka̱jx mjo̱t'amá̱jiduvat je̱tse'e xmuté̱nadat je̱ tsaachpaatu̱n, ve'em ax jo'n a̱a̱tse'e je̱ tsaachpaatu̱n nmutena.

7 To'k aaj to'k jo̱o̱tts a̱a̱tse'e njava je̱ts ta̱m miitse'e mnaajk'ítjada je̱ Nte'yam ma̱a̱t. Ku̱x ku xa miitse'e je̱ tsaachpaatu̱n xyaknaxta, ve'em ax jo'n a̱a̱tse'e je̱ tsaachpaatu̱n nyaknajxpa, myakjo̱t'amá̱jijiduvapts miitse'e je̱ Nte'yam, ve'em ax jo'n a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e xyakjo̱t'ama̱ja.

8 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ntsa̱jkp xa a̱tse'e je̱tse'e xnu̱jávadat vintso̱ a̱tse'e ntsaachpaaty je̱m ásiait y'it jo̱o̱tm, va'ajts ma̱kk xa je̱'e̱ ve'e tyun'ijt, ve'emts a̱tse'e n'ukvinmaajy je̱ts ka'a a̱tse'e ku̱n'ama̱a̱daagui je̱ tsaachpaatu̱n, ku̱nku'o̱o̱'ki a̱tse'e.

9 Ve'em a̱tse'e nnayja'viji ax jo'n je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e je̱ y'o̱o̱'ku̱n kutúkani. Ni vinxú̱pats a̱tse'e xka'o̱'yixji je̱ts a̱tse'e

kṵnkukeek jẹ̱ tsaachpaatṵn. Jẹ'ẹ̱ kạjxts yạ'ạ ve'e tyoojnji kyọ̱jtsji jẹ̱ts ạ̱tse'e viinm nkanayjávajat, jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts ạ̱tse'e to'k kạ'ạjyji nnapyạ́mjṵt jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ'm, juu' ve'e jẹ̱ ọọ̱'kpatạjk dṵyakjoojntykpạjknuvap.

10 Jẹ̱ Nte'yam xa ạ̱tse'e x'ix xjayẹ̱jp ku ạ̱tse'e mạ̱kk jẹ̱ aja'vin jẹ̱ atsạ'kin nyaknajxy, jẹ̱'ẹ̱ts ạ̱tse'e xjaa'k'íxup xjaa'kjayẹ́pup ku ạ̱tse'e jẹ̱ aja'vin jẹ̱ atsạ'kin njaa'kyaknáxṵt. To'k aaj to'k jọọ̱tts ạ̱tse'e vinjava ntañ jẹ̱ts ạ̱tse'e xjaa'k'íxṵt xjaa'kjayẹ́pṵt

11 jẹ'ẹ̱ kạjx ku ạ̱ts miitse'e xputạ́kada ku ạ̱tse'e xnṵtsapkọ̱tsta. Ax pạ̱n nṵmayts ạ̱tse'e jẹ̱ jayu xnṵtsapkọ̱tsta, ve'em tse'e nṵmay jẹ̱ jayu jẹ̱ Nte'yam dṵkukọ̱jtsjadat jẹ̱ maa'yṵn kạjx juu' ạ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam xtoojnjip.

Pạ̱n tyạjx kạjxe'e jẹ̱ Pablo kyanṵjkx jẹ̱p Corinto

12 Jẹ̱ja xa ve'e to'k viijn juu' ạ̱tse'e ntukxọọ̱jntkp, jẹ'ẹ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e ku ạ̱tse'e nkatinatyukjávaja jẹ̱ts ạ̱tse'e va'ajts aaj va'ajts jọọ̱t jẹ̱ts to'k aaj to'k jọọ̱t ntsṵṵna yaja naxviijn, ax nṵyojkts ạ̱tse'e nxọọ̱ndṵk ku ạ̱tse'e ve'em nmaajk'ítjṵ miits mạạ̱tta. Jẹ̱ Nte'yam ạ̱tse'e xtoojnjip jẹ̱ maa'yṵn jẹ̱ts ạ̱tse'e ve'em njoojn-tyka; ka'a ạ̱tse'e njoojntyka jẹ̱ naxviijnit jayu jẹ̱ vyinma'yṵn kạjx.

13 Jẹ'ẹ̱jyjits ạ̱ts miitse'e ntuknṵja'yidup juu' ve'e m'ọ̱'yixjṵdup jẹ̱tse'e xkọ́tstat jẹ̱tse'e xvinmọ́tudat, n'a'ixpts ạ̱tse'e jẹ̱ts va'ajtse'e xvinmọtukạ́xtat,

14 ve'em tse'e mxọọ̱ndṵktat ạ̱ts kạjx ku ve'e myiinnuvat jẹ̱ nMạjạ̱ Vintsạ́namda Jesús, nay ve'empats ạ̱tse'e nxọọ̱jntkpat miits kạjxta van'it.

15 Kṵx ạ̱tse'e nnasja'vi jẹ̱ts mjayẹ̱jptupe'e jẹ̱ vinma'yṵn ạ̱ts kạjx, ve'em ax jo'n ạ̱tse'e jẹ̱ vinma'yṵn njayep miits kạjxta, jẹ'ẹ̱ kạjxts ạ̱ts miitse'e ọ̱jts n'ukku'ixuva'anda jẹ̱tse'e ve'em kṵmxọọ̱jntkti ku ạ̱ts miitse'e mẹ̱jtsk nax ọ̱jts kṵnku'ixta.

16 Njatsọ̱jk xa ạ̱tse'e jẹ̱tse'e kṵnku'ixti naxyji ku ạ̱tse'e nmiijn yaja macedóniait y'it jạạ̱t, jẹ̱tse'e ṵx'ọọ̱k kṵn'avimpijtidinuva, van'itts ạ̱tse'e xputạ́kadat ku ạ̱tse'e nnạjkxṵt jẹ̱m judéait y'it jọọ̱tm.

17 ¿Ka'a ạ̱ts vine'e ọ̱y mpayọ'y ku ạ̱tse'e ve'em nmṵpạạ̱jmtki? ¿Ve'eme'e mvinmayda jẹ̱ts ve'em ạ̱tse'e juu' nnṵpạạ̱mdṵka ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e dṵyaktoondup jẹ̱ y'avintsọ̱ vinma'yṵn?, juu' ve'e vaandup jẹ̱ts ve'em, ọ́yame'e ve'em dṵkakutyonuva'anda.

18 Ax ñṵja'vipts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts ka'a ạ̱ts miitse'e nnạạ̱jmada "ve'em" ku ạ̱tse'e nkakutyonuva'añ jẹ̱ n'ayook.

19 Kṵx jẹ̱ Jesucristo, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onṵk, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e jyẹ'ẹ̱ ạạ̱ts miits ntuknṵja'vidu, ạ̱ts mạạ̱t jẹ̱ Silas jẹ̱ts jẹ̱ Timoteo, ni vin'ítats jẹ'ẹ̱ ve'e kyava'añ "ve'em" ukpṵ "ka'a" jẹ̱tse'e

dṵkakutyún jẹ̱ y'ayook, kyutyuump xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e
kyą̱jtsp.
20 Kṵx nṵjom jẹ̱ vaandṵk juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam myasǫǫk,
jẹ̱ Cristo kąjx xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e yakkutyún. Jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e
nyakmą́jimda nyakjaanchimda jẹ̱ Nte'yam ku ve'e
nva'numda "Amén", ve'em tse'e nnṵkǫjtspẹjtumda juu' ve'e
jẹ̱ Nte'yam tyuump kyą̱jtsp jẹ̱ Jesucristo kąjx.
21 Ax jẹ̱ Nte'yamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ą̱tse'e mą̱kk xyak'ijtp to'k
muk jẹ̱ Cristo mą̱ą̱t, jẹ̱'ẹ̱ts ą̱tse'e xvinkǫǫn
22 jẹ̱tse'e dṵkejx jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱tse'e y'ijtnit yam ą̱ts
nja'vin kąjxm, ve'emts ą̱tse'e xtuknṵja'vi jẹ̱ts njayẹjpnup
ą̱tse'e jẹ̱ y'ǫy jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e miinnup.
23 Ñṵja'vipts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts ka'anum ą̱ts mi-
itse'e nku'ixta, kṵx jẹ̱'ẹ̱ ą̱tse'e ntsǫjk jẹ̱tse'e xmasǫǫktinit jẹ̱
mtǫ́kinda, ve'emts ą̱ts miitse'e nkayaktsaachpaa'ttat.
24 Ka jẹ̱'ẹ̱pts ą̱tse'e n'íxtip vintsǫ ą̱ts miitse'e juu' akẹ̱ẹ̱'y ntuk-
jaanchjávadat, kṵx jẹ̱ jaanchja'vin kąjxe'e mą̱kk mnaajk'ítjada
to'k muk jẹ̱ Jesucristo mą̱ą̱t. Jẹ̱'ẹ̱ ą̱tse'e n'íxtip vintsǫ ą̱ts
miitse'e mputą̱́kadat jẹ̱tse'e ǫǫy jẹ̱ xǫǫjntkṵn xtunjayẹ́ptat.

2

1 Jẹ̱'ẹ̱ kąjxts ą̱tse'e mpayǫ'y jẹ̱ts ka'a ą̱ts miitse'e nyakt-
saachvinmaaydinuvat ku ą̱ts miitse'e nąjkx nku'íxtinuva.
2 Kṵx pąn ą̱ts miitse'e kṵnyaktsaachvinmáyda, ¿pąnts jẹ̱'ẹ̱
ve'e juu' ą̱tse'e xyakxǫǫndṵkup? Miitsjyam xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda juu'
ą̱tse'e kṵnyaktsaachvinmaaydi.
3 Jẹ̱'ẹ̱ kąjxts ą̱ts miitse'e ve'em nmṵja'yidi kṵx ka'a
ą̱tse'e nnąjkxuvaajñ joma ve'e miitsta jẹ̱ts ą̱ts miitse'e
kṵnku'íxtinuva jẹ̱ tsaachvinma'yṵn mą̱ą̱t, miitsta, juu' ą̱tse'e
kṵxyakxǫǫjntkti. Nayja'vijinup ą̱tse'e tyṵva jẹ̱ts ku ą̱tse'e
nxǫǫndṵk, mxǫǫjntktuvapts miitse'eda.
4 Kṵx ku xa ą̱ts miitse'e nnṵja'yidi, va'ajts tsaachv-
inmaaypts ą̱tse'e nve'na jẹ̱ts ą̱tse'e ǫǫy ntunnavy-
inma'yṵnmǫǫjyji, yaaxts ą̱tse'e. Ax ka jẹ̱'ẹ̱ kąjxapts ą̱ts
miitse'e nnṵja'yidi jẹ̱tse'e nyaktsaachvinmáydat; jẹ̱'ẹ̱ kąjxe'e
jẹ̱tse'e xnṵjávadat jẹ̱ts ǫǫy ą̱ts miitse'e ntuntsǫkta.

Ku jẹ̱ Pablo vyaajñ jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu yaktǫkinmẹẹ̱'kxṵt

5 Ax pąn jẹ̱m tse'e juu' ve'e jẹ̱ tsaachvinma'yṵn dṵyakjẹ́jidu,
ka ą́tsjyapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e xyaktsaachvinmaaydu, nay ve'empa
ve'e anañṵjoma miitsta.
6 Jẹ̱ tsaachpaatṵn juu' ve'e mpą̱ą̱jmjidu jẹ̱ jayu juu' ve'e
myaktsaachvinmaaydu, va'ants vanxṵpji dṵ'itṵ;
7 ñǫjk'ǫ́y mẹẹ̱'kxjada jẹ̱ tyǫkin jẹ̱tse'e xyakjǫt'amą́jadat kṵx
ku ve'e jẹ̱ tsaachvinma'yṵn dṵkamutẹ́nat.

8 Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nmunoo'kxtụkta jẹtse'e
xtuknụja'vidinuvat jẹts mtsọjktup miits jẹ'ẹ ve'e.
9 Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nnụja'yidi jẹts ạtse'e nnụjávat pạn
mkạtsụpạjktup ijke'e.
10 Jẹ jayu juu' miitse'e mtọkinmẹẹ'kxtup,
ntọkinmẹẹ'kxpapts ạts jẹ'ẹ ve'e. Jẹts jẹ'ẹ juu' ạtse'e
tụntọkinmee'kx, pạn jẹme'e jẹ tyọkin jẹts ạtse'e nmẹẹ'kxụt,
miits kạjxtats ạtse'e ve'em tụntún jẹja jẹ Cristo vyinkujk,
11 ve'em tse'e jẹ Satanás nka'itụmọ'yumdat jẹtse'e
xkah'amạạdaaguimdat, kụx nmụja'vimdup xa ụụ'me'e jẹts
ti ve'e ñụpạạjmtkip.

Ku jẹ Pablo ñavyinma'yụnmọọjyji jẹp Troas

12 Ku ạtse'e njẹ'y jẹm trooasit kyajpụn kạjxm, ọọyts ạtse'e
xtun'ọ'yixji jẹts ạtse'e jẹ jayu nvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook,
13 ax ka'ats ạtse'e to'k aaj to'k jọọt n'ijt kụxe'e ạts nka-
paaty jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda Tito. Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e jẹm
ntsọọ'nni jẹts ạtse'e njẹ'y yaja macedóniait y'it jạạt.

Juu' ve'e mạạdaaktup jẹ Cristo kạjx

14 Kukạjtsja tse'e jẹ Nte'yam dụtsạk, jẹ'ẹ ạạtse'e xạ'ma kạjx
xyakmạạdaakp jẹ Cristo Jesús kạjx. Ijtpts ạạtse'e ve'em ax jo'n
jẹ pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e dụyakpa'ajkxoo'kpạjkkạjxp to'k jẹ
tạjk, ijtpts ạạtse'e jẹ jayu ntuknụjava jẹ Nte'yam jẹ kyạts jẹ
y'ayook vinxụp to'k it to'k naxviijn.
15 Kụx ve'em xa ạạtse'e jẹ Nte'yam xjayep ax jo'n ạạtse'e
kụn'ijt jẹ pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e jẹ Cristo kụdụjayep,
ntuknụja'vipts ạạtse'e jẹ kyạts jẹ y'ayook pạn pạn jatye'e
jẹ tyọkin nụvaatsjụdup jẹts nay ve'empa pạn pạn jatye'e
vintọ́kidup.
16 Jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e vintọ́kidup, ve'emts ạạts jẹ'ẹ ve'e
xjávada ax jo'n juu' ve'e ọọ'k jẹtse'e xyuu'k, jẹ chaachpaatụnts
ạạtse'e n'ava'nip; ax jẹ'ẹ tse'e pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam
yaktsọọkjụdup, ve'emts ạạts jẹ'ẹ ve'e xjávada ax jo'n jẹ pa'ajk
xoo'kpa, xạ'ma kạjx tse'e jyoojntykidinit jẹ'ẹ kạjx juu' ạạtse'e
jẹ jayu nvaajnjidup. ¿Ax pạnts n'ite'e ọ'yixjup jẹtse'e yạ toonk
dụtónụt?
17 Ax ka'ats ạạtse'e nve'ema ax jo'n jẹ nụmay jayu juu'
ve'e dụtukmeempạjktup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook; to'k mukts
ạạtse'e n'it jẹ Cristo mạạt, to'k aaj to'k jọọtts ạạtse'e jẹ jayu juu'
nvaajñja jẹja jẹ Nte'yam vyinkujk, juu' ạạtse'e xkẹjxp.

3

Ñụmájip tse'e ọọy jẹ nam kọjtstán

1 Ku ạtse'e ve'em nva'añ, ¿jidụ'ụme'e mvinmayda: "Jado'k
nax tse'e jẹ Pablo ñay'ọñụkọ́tsaja"? ¿Ukpụ tsọjkjup vine'e jẹts

ąąts miitse'e ntuk'íxtat ję nąk joma ąąts miitse'e x'ǫñǫkǫ́tsada ku ąątse'e ję jayu nvaajnjada ję Nte'yam ję y'ayook, ukpǫ ję nąk joma ąątse'e ję jayu x'ǫñǫkǫ́tsada ku ąąts miits ję'ę ve'e nvaajnjada?

2 Ax ka'a tse'e. Miits xa ve'e viinmda ax jo'n ję nąk joma ąątse'e nyak'ǫñǫkǫtsa. Jyapąna pąn pąne'e dǫ'ixp vintsǫ ve'e ję Nte'yam mąąt mnapyąąjmjidini ję̨tse'e xmasǫǫktini ję mkǫ'ǫy joojntykinda, ǫ'yixjupts ję'ę ve'e ję̨tse'e dǫnǫjávat ję̨ts ję Nte'yam kąjx ąątse'e juu' ntuujn nkąjts ku ąątse'e n'ijt miits mąątta.

3 Miitsta xa ve'e ax jo'n ję nąk juu' ve'e ję Cristo viinm kǫdǫjaajy ąąts kąjx, ka'a tse'e ję tinta mąąt jya'a ukpǫ ję̨m tsatsets kąjxm yukja'a, ję̨m tse'e mja'vin kąjxmda ję Nte'yam ję y'ayook tyañ ję Espíritu Santo kąjx, juu' ve'e ijtp ję̨m ję joojntyk Nte'yam jya'vin kąjxmpa.

4 To'k aaj to'k jǫǫt ątse'e ve'em nva'añ kǫxe'e ąts jęja ję Nte'yam vyinkujk njaanchjáva ję̨ts ję Cristo kąjx ąątse'e juu' ntuujn nkąjts ku ąątse'e n'ijt miits mąątta.

5 Ka'a ąątse'e x'ǫ'yixjǫ ję̨ts ąątse'e yą toonk ntónǫt ąąts yą n'avintsǫ vinma'yǫn kąjx, ję Nte'yam kąjx ję'ę ve'e juu' ąątse'e ntuump nkąjtsp.

6 Ję Nte'yam kąjx xa ąątse'e x'ǫ'yixjǫ ję̨ts ąątse'e ję jayu nvaajnjada ję nam kǫjtstán juu' ve'e ję Nte'yam yaktaan. Ka'a tse'e yą nam kǫjtstán ax jo'n ję pava'nǫn juu' ve'e ję Moisés yakmǫǫy. Kǫx ję pava'nǫn juu' ve'e ję Moisés yakmǫǫy, ję'ę tse'e dǫ'ava'ni ję tsaachpaatǫn kǫxe'e ję jayu dǫkakutyún ję pava'nǫn. Ax yą nam kǫjtstán, ję ǫy kąts ję ǫy ayookts yą'ą ve'e juu' ąątse'e ję Espíritu Santo xmǫǫyp, ję Espíritu Santo, juu' ve'e ję jayu dǫjoojntykinmǫǫyp.

7 Ku ve'e ję Moisés vyajntyk ję̨m kǫpk kąjxm mąąt ję pava'nǫn juu' ve'e ję̨m tsatsets kąjxm yukja'a, ka'a tse'e ję israeejlit jayu dǫmuténidi ję̨tse'e dǫ'íxtat ję Moisés ję vyiijn ję y'aaj kǫxe'e ǫǫy tyun'ajaj tyun'atǫ'kx. Ǫyame'e ǫǫy tyun'ajaj tyun'atǫ'kx, vintǫki tse'e ję y'ajajtk. Ǫyame'e ję mąjin mąąt ǫǫy tyun'ijt ję pava'nǫn juu' ve'e ję tsaachpaatǫn dǫ'ava'nip kǫxe'e ję jayu dǫkakutyonda,

8 ¿ax vintsǫts ję'ę vine'e nǫyojk dǫkajaa'knǫmájat ję ǫy kąts ję ǫy ayook juu' ąątse'e ję Espíritu Santo xmǫǫyp?

9 Ǫyam tse'e ję mąjin mąąt ǫǫy tyun'ijt ję pava'nǫn juu' ve'e ję tsaachpaatǫn dǫ'ava'nip, nǫyojkts ję'ę ve'e ǫǫy ję mąjin dǫtunjayep ję kąts ję ayook juu' ąątse'e ję jayu nvaajnjip, ję'ę̨ts ję'ę ve'e vintsǫ ve'e ję Nte'yam ję jayu dǫkatǫkimpǫm.

10 Kǫx ję pava'nǫn, ję mąjin mąąt ję'ę ve'e y'ijt; ax ka'a tse'e ǫxyam ję mąjin dǫ'ukjayę̨jpni kǫx nǫyojke'e ǫǫy ję mąjin dǫtunjayep ję nam kǫjtstán.

11 Ax ve'em tse'e, óyame'e ñṵmạja y'ijt juu' ve'e najx, ax
nṵyojkts jẹ'ẹ ve'e ọọy dṵtunjaa'knṵmạ́ja juu' ve'e taannup
xạ'ma kạjx.
12 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, kṵxe'e ạạts jẹ Nte'yam xyaktaajnji jẹ nam
kọjtstán juu' ve'e jẹ mạjin ọọy dṵtunjayẹjpp, to'k aaj to'k jọọtts
ạạtse'e jẹ jayu nvaajnjada jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.
13 Ka'a ạạtse'e ve'em njátṵka ax jo'n jẹ Moisés jyatki ku
ve'e ñavyinvạjji jẹtse'e jẹ israeejlit jayu dṵka'íxtat ku ve'e
kyọọ'k'ajajni kyọọ'k'atạ'kxni jẹ vyiijn jẹ y'aaj.
14 Ax ka'a tse'e jẹ israeejlit jayu dṵvinmọ́tudi ti ve'e jẹ
Nte'yam chạjkp. Ṵxyam paatna tse'e dṵkavinmọ́tuda ku ve'e
dṵkọtsta jẹ jṵjpit kọjtstán, kṵx mạkke'e jẹ kyuvajkta, ve'em
tse'e y'itta ax jo'n vinjuu'x jẹ jya'vinda kṵy'ijt. Ax ku tse'e jẹ
jayu to'k muk y'itta jẹ Cristo mạạt, ve'em tse'e y'itta ax jo'n
kṵyakvinjoo'xvaatstini.
15 Kṵx ve'em jẹ'ẹ ve'e jẹ israeejlit jáyuda ax jo'n vinjuu'x
jẹ jya'vinda kṵy'ijt, ṵxyam paatna tse'e dṵkavinmọ́tuda jẹ
Moisés jẹ jyatyán ku ve'e dṵkọtsta.
16 Ax ku tse'e jẹ jayu vyinmayṵmpitta jẹtse'e ñapyạ́mjada
jẹm jẹ Mạjạ Vintsạ́n y'am kyạ'm, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n
kṵyakvinjoo'xvaatstini, vyinmọ́tudinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ ọy kạts
jẹ ọy ayook.
17 Jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹts jẹ Espíritu Santo, to'kjits jẹ'ẹ ve'e jẹ
vyinma'yṵnda. Ax ku tse'e jẹ Espíritu Santo jẹm jẹ jayu jya'vin
kạjxm y'it, ọ'yixjup tse'e jẹ jayu jẹtse'e dṵtónṵt juu' ve'e jẹ
Nte'yam chạjkp.
18 Jẹ'ẹ kạjx tse'e n'ijtumda ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e kavin-
juu'xap, n'íxumdup tse'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ myạjin, jẹts vintsọ
ve'e yạ it ñaxy, ve'em tse'e xyaktikts'atạạtsumda jẹtse'e ve'em
n'ijtumdinit ax jo'n jẹ Mạjạ Vintsạ́n. Jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e tyuump jẹ
Espíritu Santo.

4

1 Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kṵxe'e jẹ myaa'yṵn kạjx ạạtse'e jẹ
Nte'yam xmọọjy yạ toonk jẹts ạạtse'e jẹ jayu ntuknṵjávadat jẹ
ọy kạts jẹ ọy ayook, ni vin'ítats ạạtse'e nkajọtmootska.
2 Ka'a ạạtse'e ntun nkạts juu' ve'e ayu'uts ukpṵ juu'
ve'e kutsọ'ọy, ka'ats ạạtse'e juu' ntun jẹts ạạtse'e jẹ jayu
nvin'ạạ'nṵt, ni ka'ats ạạtse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook nyaktíkṵts;
jẹ'ẹ ạạtse'e n'ava'nip juu' ve'e tyṵ́vam jẹja jẹ jayu vyinkujk
jẹts jẹja jẹ Nte'yam vyinkujk. Ve'em ạạtse'e njoojntyka jẹtse'e
jẹ jayu dṵnṵjávadat jẹts pyaatyp y'akẹẹguip jẹ'ẹ ve'e ạạts yạ
njoojntykin mạạt jẹ Nte'yam jẹ y'ayook.
3 Ax pạn jẹm tse'e jẹ jayu juu' ve'e dṵkavinmọ́tudup jẹ ọy
kạts jẹ ọy ayook juu' ạạtse'e n'ava'nip, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'eda pạn

pa̱n jatye'e du̱'ana̱jkxidup je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtnup.
4 Je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱yakkutojkjip je̱ jayu juu' ve'e du̱tso'oxpa̱jktup je̱ Nte'yam, je̱'e̱ tse'e du̱yakvinmamya't pa̱n pa̱n jatye'e du̱kajaanchja'vidup je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, ve'em tse'e je̱ ayook kyatá̱kat je̱m jya'vin ka̱jxmda je̱tse'e du̱kavinmó̱tudat je̱ts o̱o̱ye'e je̱ ma̱jin du̱tunjayep je̱ Cristo, mya̱a̱tnavyaatjupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam viinm.
5 Ax juu'ts a̱a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjidup, ka'ats a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e ve'em ntun je̱ts a̱a̱tse'e je̱ jayu xyakmá̱jat; je̱ Jesucristo jye̱'e̱ts a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ jayu nvaajnjip, je̱'e̱ tse'e je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda, je̱ts a̱a̱ts, nmutoondup nmupa̱jktupts a̱a̱ts mi-itse'e je̱tse'e nu̱yojk xjaanchjávadat je̱ Jesucristo.
6 Ku̱x nay je̱'e̱jyam je̱ Nte'yam, juu' ve'e du̱pavaan je̱tse'e je̱ ajajtk jyé̱jat joma ve'e je̱ ako̱o̱'ts it, je̱'e̱ tse'e du̱kujajp du̱kuta̱'kxp yam nja'vin ka̱jxmamda, ve'em tse'e nnu̱ja'vimda je̱ts o̱o̱ye'e je̱ ma̱jin du̱tunjayep je̱ Nte'yam. Je̱ Jesucristo ka̱jx tse'e ya̱ nu̱ja'vin njaye̱jpumda, je̱'e̱ tse'e je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin je̱ jyaanchin du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip.

Y'a'ixts je̱'e̱ ve'e je̱ Pablo ku ve'e du̱jaye̱jpnit je̱ nam ni'kxu̱ko̱pk

7 Ax ya̱ nu̱ja'vin juu' ve'e njaye̱jpumdup, je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayookts ya̱'a̱ ve'e, ya̱'a̱ tse'e du̱nu̱'o̱yika̱jxp. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam xtukka̱ta̱jki ya̱ ayook je̱tse'e o̱y kye̱'e̱xu̱t je̱ts je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n ka̱jx a̱a̱tse'e juu' ntun nka̱ts, ka a̱a̱ts ya̱ n'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxape'e, a̱a̱ts, juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je̱ naxto'ts.
8 Ax ve'em tse'e, ó̱yam a̱a̱tse'e ntsaachpaa'ty, ka'ats a̱a̱tse'e ntsaachvinmáy; ó̱yam a̱a̱tse'e nkanu̱java ti a̱a̱tse'e ntónup, ka'ats a̱a̱tse'e nmay ntaj;
9 ó̱yam a̱a̱tse'e je̱ jayu xjomtún xtitún, ka'ats a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam xmasa̱'a̱k; ó̱yam a̱a̱tse'e n'it ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e naxka̱da'akyani, ka'ats a̱a̱tse'e nvinto̱ki.
10 O̱yjoma pa̱n joma a̱a̱tse'e nnu̱jkx, je̱mts a̱a̱tse'e kutsa̱'a̱ga jo̱o̱tm n'it je̱ts a̱a̱tse'e n'o̱o̱'ku̱t. Ve'em ax jo'n je̱ Jesús je̱m kutsa̱'a̱ga jo̱o̱tm y'ijt, nay ve'emts a̱a̱tse'e je̱m kutsa̱'a̱ga jo̱o̱tm n'it, ve'em tse'e nu̱ke̱'xnatá̱ka tyánu̱t a̱a̱ts ka̱jx je̱ts joojn-tykipe'e je̱ Jesús.
11 Ku̱x namvaat a̱a̱tse'e njoojntyka yaja naxviijn, xa̱'ma ka̱jxts a̱a̱tse'e je̱ o̱o̱'ku̱n nvintena je̱ Jesús ka̱jx, ve'em tse'e nu̱ke̱'xnatá̱ka tyánu̱t a̱a̱ts ka̱jx je̱ts joojntykipe'e je̱ Jesús.
12 Ax ve'em tse'e, je̱m a̱a̱tse'e kutsa̱'a̱ga jo̱o̱tm n'it je̱ts a̱a̱tse'e n'o̱o̱'knit; ax miitsta, je̱ Cristo ka̱jx tse'e mjoojntykada ku̱xe'e a̱a̱ts ve'em ntun.

13 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Njaanchja'vi a̱tse'e, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nka̱jts.” Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ. Nay ve'empa a̱a̱ts, njaanchja'vip a̱a̱tse'e, je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e nka̱ts.

14 Ve'emts a̱a̱tse'e nnu̱java je̱ts je̱ Nte'yam, juu' ve'e du̱yakjoojntykpa̱jknuva je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús, je̱'e̱ts a̱a̱tse'e xyakjoojntykpa̱jknuvap je̱ Jesús ka̱jx, nay ve'empats miitse'e myakjoojntykpa̱jkjidinuvat, je̱tse'e xyakje̱'yumdinit je̱m je̱'e̱ vyinkojkm.

15 Nu̱jom ya̱'a̱ ve'e, miits je̱ m'o̱'yin ka̱jxtats je̱'e̱ ve'e. Ku̱x ve'em ax jo'n o̱o̱y tyunnu̱yoka je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu tyoojnjip, je̱'e̱ ve'e ku ve'e o̱o̱y tyunnu̱yoka je̱ jayu juu' ve'e je̱ Nte'yam du̱jaanchja'vidup, nu̱may tse'e je̱ Nte'yam du̱kuko̱jtsjadat je̱tse'e du̱yakmá̱jadat du̱yakjaanchadat.

16 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱a̱tse'e jo̱t'ama̱ja̱ n'it; ó̱yam xa ve'e a̱a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk mya̱j'onu̱ki'ata̱a̱tsni, ma̱kkpa̱jk'ata̱a̱tsp tse'e a̱a̱ts ya̱ njo̱o̱t ya̱ nja'vin jó̱vum xa̱a̱j.

17 Juu' jaty tsaachpaatu̱n a̱a̱tse'e nyaknajxyp ku a̱a̱tse'e njoojntyka yaja naxviijn, ve̱e̱'njits je̱'e̱ ve'e je̱tse'e jatyji ñaxy; ax nu̱yojk tse'e o̱o̱y je̱ ma̱jin juu' a̱a̱tse'e njayé̱pup ku a̱a̱tse'e n'ijtnit je̱ Cristo ma̱a̱t xa̱'ma ka̱jx.

18 Ka'a xa a̱a̱tse'e nyakvinko̱pka juu' ve'e yak'ixp, je̱'e̱ ve'e juu' ve'e kayak'ixp. Ku̱x juu' xa ve'e yak'ixp, kutó̱kiyupts je̱'e̱ ve'e; ax juu' tse'e kayak'ixp, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e y'it.

5

1 Ku̱x nmu̱ja'vinup a̱a̱tse'e je̱ts ku ve'e a̱a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk kyutó̱kiyu̱t, ve'em ax jo'n to'k je̱ ta̱jk kyuto̱ki jo'n, xmo̱o̱ynupts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ ni'kx je̱ ko̱pk joma a̱a̱tse'e ntsa̱a̱nat, juu' ve'e ka je̱ jayu pú̱map, juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtnup je̱m tsapjo̱o̱tm.

2 Namvaat a̱a̱tse'e njayep ya̱ ni'kx ya̱ ko̱pk juu' ve'e u̱xyam, ve'emts a̱a̱tse'e ax jo'n je̱ ta̱'a̱xta̱jk y'u̱j ya'axy ku ve'e je̱ y'ónu̱k du̱yakke̱'e̱xuva'añ, o̱o̱yts a̱a̱tse'e ntuntsa̱k je̱ts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam xmo̱o̱ynit je̱ ni'kx je̱ ko̱pk juu' a̱a̱tse'e njaye̱jpnup je̱m tsapjo̱o̱tm

3 je̱ts a̱a̱tse'e ve'em nka'ítu̱t ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e nu̱va'ajts a̱xva'ajts.

4 Tsaachvinmaaypts a̱a̱tse'e ku̱xe'e a̱a̱ts ya̱ naxviijnit ni'kxu̱ko̱pk njayep, ntsaachja'vipts a̱a̱tse'e ax jo'n a̱a̱tse'e yaja n'it; ka je̱'e̱pts a̱a̱tse'e ntsa̱jkp je̱ts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam ya̱ pak ni'kxu̱ko̱pk xyakke̱e̱kjat, je̱'e̱ a̱a̱tse'e ntsa̱jkp je̱ts a̱a̱tse'e xmo̱o̱ynit je̱ nam ni'kxu̱ko̱pk. Ve'em tse'e ya̱ ni'kx ya̱ ko̱pk juu' a̱a̱tse'e njayejpp, juu' ve'e o̱o̱'kp, ve'em tse'e vyimpijtnit to'k je̱ ni'kx je̱ ko̱pk juu' ve'e ni je̱ vin'ita ko̱o̱'k'o̱o̱'knup.

5 Jẹ Nte'yam tse'e viinm dụnụpạạjmtki jẹtse'e ve'em tyónjụt
kyọ́tsjụt, jẹ'ẹ tse'e dụkẹjx jẹ Espíritu Santo jẹtse'e y'ijtnit yam
ạạts nja'vin kạjxm jẹts ạạts yạ'ạ ve'e xtuknụjava.
6 Jẹ'ẹ kạjxts ạạtse'e xạ'ma kạjx n'it to'k aaj to'k jọọt jẹts
ạạtse'e nnụjava jẹts namvaat ạạtse'e yạ ni'kx yạ kọpk njayep,
ka'ats ạạtse'e n'it jẹm jẹ Mạjạ Vintsạ́n vyinkojkm;
7 kụx jẹ'ẹ xa ạạtse'e n'a'ixp juu' ve'e kayak'ixp, ka jẹ'ẹp juu'
ve'e yak'ixp.
8 To'k aaj to'k jọọt ạạtse'e n'it, njatsạjkpts ạạtse'e jẹts ạạtse'e
yạ nni'kx yạ nkọpk nmạạtnavya'kxjụt jẹts ạạtse'e n'ijtnit
joma ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n.
9 Jẹ'ẹ ạạtse'e nyakvinkọ́pkip jẹts ạạtse'e ntónụt juu' ve'e jẹ
Mạjạ Vintsạ́n chạjkp, pạn njayejpp ạạtse'e yạ nni'kx yạ nkọpk
uk pạn ka'a.
10 Kụx to'k kạ'ạjyji ve'e jẹ jayu dụvinténidinit jẹ Cristo jẹtse'e
yaktọkimpayọ'ydinit, ve'em tse'e to'k jado'k yakmọọydinit
juu' ve'e tukkạdaakjụdup, pạn ọy uk pạn ka ọy jẹ'ẹ ve'e
juu' ve'e tụdụtonda tụdụkọtsta ku ve'e jẹ ni'kx jẹ kọpk mạạt
tụy'itta.

Vintsọ jẹ jayu jẹ ọy jọọt dụjayéptat jẹ Nte'yam mạạt

11 Kụx ạạtse'e nnụjava vintsọ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ Nte'yam
yaktsạ'ạga, jẹ'ẹ kạjxts ạạtse'e n'ix pạn vintsọ ạạtse'e jẹ jayu
ntukpạ́kụt jẹ tụvụtoo'. Ñụja'vip tse'e jẹ Nte'yam vintsọ ạạtse'e
njáyuva njoojntyka, n'a'ixpts ạtse'e jẹts mnụja'vidupe'e jẹts ọy
jẹ'ẹ ve'e juu' ạạtse'e ntuump nkạjtsp.
12 Ka'ats ạtse'e ve'em nva'añ jẹts ạạtse'e nnamyájajat,
jẹ'ẹ ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e xnụjávadat jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e juu'
ạạtse'e ntuump nkạjtsp, ve'em tse'e m'ọ'yixjadat jẹtse'e
xyak'amọ'ọttat jẹ jáyuda juu' ve'e namyájijidup jẹ'ẹ kạjxta
pạn pạn jatye'e dụtoondup juu' ve'e jẹ nụmay jayu chọjktup
jẹtse'e dụkayakvinkọ́pkada vintsọ ve'e jẹ jayu jẹ jyọọtta jẹ
jya'vinda.
13 Jẹme'e jẹ jayu juu' ạạtse'e xtijtup ka víjap. Ax pạn ka
víjapts ạạtse'e, jẹ Nte'yam kạjxts jẹ'ẹ ve'e; ax pạn vijts ạạtse'e,
miits kạjxta tse'e.
14 Jẹ tsọjkụn juu' ve'e jẹ Cristo pyạạm yam ạạts nja'vin
kạjxm, yạ'ạts ạạtse'e xkạ'mip, kụx nmụja'vinup ạạtse'e jẹts
jẹ'ẹ ve'e to'k xku'ọọ'kimdu. Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kụxe'e to'k
kạ'ạjyji jẹ jayu dụku'ọọ'ki, to'k kạ'ạjyji tse'e jẹ jayu y'it jẹm jẹ
ọọ'kụn kyạ'm.
15 Ax jẹ'ẹ tse'e uk'ọọ'k anañụjoma jẹ jayu kạjx jẹtse'e jyoojn-
tykidinit ka jẹ y'avintsọ vinma'yụn kạjxapta, jẹ Cristo kạjxe'e,
jẹ'ẹ juu' ve'e uk'ọọ'k jẹ'ẹ kạjxta jẹtse'e jyoojntykpạjknuva.
16 Ka'a tse'e jẹ jayu dụnụjávada vintsọ ve'e jẹ jayu jẹ
jyáyuvinda jẹ jyoojntykinda ku ve'e kọojyji jẹ jayu dụ'a'íxtụkta.

Ve'em ąątse'e nnasja'vi jęts ve'eme'e ję Cristo ax jo'n jyapąna; ax kuts ąąts ję'ę ve'e n'ixa, ka'ats ąątse'e ve'em n'ukvinmaayni.

17 Ax ve'em tse'e, pąn pąn tse'e ijtp to'k muk ję Cristo mąąt, ję nam joojntykints ję'ę ve'e jyayejpp, tą xa ve'e ñaxy juu' ve'e tuy'it, tum namts ję'ę ve'e juu' jaty tutyaanni.

18 Ax ję Nte'yamts yą'ą ve'e nujom dutonkąjx, ję'ę tse'e xmujot'o'yimdinu ję'ę mąąt ję Cristo kąjx, ję'ęts ąątse'e xmooy ję toonk jęts ąątse'e ję jayu ntuknujávadat vintso ve'e y'íttat oy joot ję Nte'yam mąąt.

19 Ję maa'yun kąjx juu' ve'e ję Cristo tyoon, ję'ę kąjx tse'e ję Nte'yam ję jayu dukoo'kmujot'aajnjini, ax ve'em tse'e ję Nte'yam ję jayu dukatukkuvet ję tyokin jęts ąątse'e xtukkątąjki yą oy kąts yą oy ayook jęts ąątse'e ję jayu nvaa-jnjadat.

20 Ję'ę ąątse'e xpąąm jęts ąątse'e n'it ję Cristo ję kyukątsiva. Nmunoo'kxtktupts ąts miitse'eda, ve'em ax jo'n ję Nte'yam viinm kummunoo'kxtkjidi jo'n, ję Cristo kąjxts ąts mi-itse'e nmunoo'kxtukta jętse'e mnamyujot'óyajadat mąąt ję Nte'yam.

21 Ka'a xa ve'e ję Cristo tyokintuujn; ax uu'm kąjxta tse'e ję Nte'yam pyąąjmji ax jo'n ję tókinax jayu kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e dutuujn jętse'e to'k muk ję Cristo mąąt oy joot n'ijtumdinit ję Nte'yam mąąt.

6

1 Ax ve'em tse'e, miits, juu' ąątse'e ję Nte'yam ntukmąątmutoondup ntukmąątmupąjktup, nmunoo'kxtktup tse'e jęts ka'a ve'e xkamąjąpámdat ję maa'yun juu' ve'e ję Nte'yam xtoojnjimdup.

2 Kux jidu'ume'e ję Nte'yam vya'añ, ve'em ax jo'n jatyáñ y'it jęp Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Jęji xa ve'e ję xąąj ku ąts miitse'e nkąts'amotunajxti, ku ąts miitse'e mputąjkidi jętse'e nyaktsookti." Jidu'um tse'e vya'añ. Uxyam tse'e ję xąąj juu' ve'e ję Nte'yam ñukojts ku ve'e y'oya jętse'e ję mtókinda mtuknuvaatsjidinit jętse'e xjayejptinit ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.

3 Ka'a ąątse'e ntun pąn vintso ve'e ję jayu dukajaanchjávadat ję Jesucristo, ve'em tse'e ję jayu kyava'anut jęts ka óyap ję'ę ve'e juu' ąątse'e ntuump nkąjtsp.

4 Nujom juu' jaty ąątse'e ntuump, ve'emts ąąts ję'ę ve'e ntun jętse'e ję jayu dunujávadat jęts ję Nte'yam ąątse'e nmutuump nmupujkp. Nuu'k aaj nuu'k jootts ąątse'e nmutena ję tsaach-paatun, nmuténipts ąątse'e ku ąątse'e juu' xka'ijtja jęts ku ąątse'e nyaknaxy ję cho'ox ję'ę,

5 yakvo̱jppts a̱a̱tse'e je̱tse'e nyakpoxu̱nta̱kpu̱m, ntuknajxypts a̱a̱tse'e ku ve'e je̱ jayu yoojmu̱kta y'ajxu̱kta, ma̱kk toonkts a̱a̱tse'e nyaknajxyp, ka'ats a̱a̱tse'e nma'aj n'it je̱ts ayoojip axa̱a̱jipts a̱a̱tse'e.

6 Va'ajts aaj va'ajts jo̱o̱tts a̱a̱tse'e njáyuva njoojntyka, nnu̱ja'vinupts a̱a̱tse'e je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, nmuténipts a̱a̱tse'e juu', napya̱a̱jmjupts a̱a̱tse'e o̱y jayu ma̱a̱t anañu̱joma je̱ jayu, je̱ Espíritu Santo tse'e ijtp yam a̱a̱ts nja'vin ka̱jxm, to'k aaj to'k jo̱o̱tts a̱a̱tse'e je̱ jayu ntsa̱k,

7 tyúvamts je̱'e̱ ve'e juu' a̱a̱tse'e je̱ jayu ntuk'ixp, yaknu̱ke̱'xnata̱jkipts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ mya̱kkin a̱a̱ts ka̱jx. Je̱m tse'e je̱ jayu pa̱n pa̱n jatye'e du̱tso'oxpa̱jktup je̱ ayook juu' a̱a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjidup; nay je̱mpa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱kuva̱jktup. Ax pa̱n xtso'oxpa̱jkpts a̱a̱tse'e je̱ jayu uk pa̱n x'o̱yja'vip a̱a̱tse'e, je̱'e̱ts a̱a̱tse'e n'íxtip pa̱n vintso̱ a̱a̱tse'e juu' ntónu̱t nkó̱tsu̱t ax jo'n je̱ Nte'yam du̱tsa̱k jo'n.

8 Je̱m tse'e je̱ jayu juu' a̱a̱tse'e xvintsa̱'kidup, nay je̱mpa tse'e juu' a̱a̱tse'e xvinko̱jtspe̱jttup, je̱me'e juu' a̱a̱tse'e x'o̱ñu̱ko̱jtsidup, nay je̱mpa tse'e juu' a̱a̱tse'e xko̱'o̱ñu̱ko̱jtsidup. O̱yame'e je̱ jayu vya'anda je̱ts taayip a̱a̱tse'e, je̱'e̱ts a̱a̱tse'e nka̱jtsp je̱ tyu̱v je̱'e̱.

9 Je̱m tse'e juu' a̱a̱tse'e xviijnk'íxtup, nay je̱mpa tse'e juu' a̱a̱tse'e xyakmájidup. Je̱m a̱a̱tse'e kutsa̱'a̱ga jo̱o̱tm n'it je̱ts a̱a̱tse'e n'o̱o̱'ku̱t, ax joojntykipts a̱a̱tse'e; xyaktsaachpaatp a̱a̱tse'e je̱ jayu, ax ka'ats a̱a̱tse'e xyak'a̱a̱'k;

10 tsaachvinmaayp a̱a̱tse'e, ax xa̱'ma ka̱jxts a̱a̱tse'e njayep juu' a̱a̱tse'e ntukxo̱o̱jntkp; ayo̱o̱p a̱a̱tse'e, ax nu̱may tse'e je̱ jayu du̱tuk'o̱ya juu' a̱a̱tse'e ntuump nka̱jtsp; ka'a a̱a̱tse'e ti n'ix njayep, ax nu̱jom juu' jatye'e ijtp, a̱a̱ts je̱ n'o̱'yin ka̱jxts je̱'e̱ ve'e.

11 Miitsta, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da pa̱n pa̱n jatye'e tsu̱u̱nidup je̱m Corinto, to'k aaj to'k jo̱o̱t xa a̱ts miitse'e nmuko̱tsta, nu̱jomts a̱a̱ts miitse'e nmo̱'o̱da ya̱ njo̱o̱t ya̱ nja'vin,

12 ka'a ve'e tii ni tía juu' a̱a̱ts miitse'e nkavaajnjidup; miits xa ve'e viinm mkapa̱a̱mdup je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda a̱a̱ts ma̱a̱t.

13 Nmunoo'kxtktup xa a̱ts miitse'e, ve'em ax jo'n je̱ ónu̱k tee' du̱munoo'kxtu̱k je̱ y'ónu̱k, yak'ava'atsta to'k aaj je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda. Mo̱'o̱da a̱a̱ts to'k aaj je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda, ve'em ax jo'n a̱a̱ts miitse'e nmo̱'o̱da ya̱ njo̱o̱t ya̱ nja'vin.

14 Ka'a tse'e m'íttat je̱'e̱ ma̱a̱tta pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Maja̱ Vintsá̱n du̱kajaanchja'vidup, ve'em ax jo'n nu̱me̱jtsk je̱ tsapkaaj y'it je̱p kuka̱'a̱j pa'tkup. Ku̱x, ¿ti je̱'e̱ ve'e tyukma̱a̱tjayejpp je̱'e̱ juu' ve'e je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱toomp ma̱a̱t

je̱'e̱ juu' ve'e je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ du̱toomp, ukpu̱ tits je̱'e̱ ve'e
tyukma̱a̱tjayejpp je̱ ajajtk it ma̱a̱t je̱ ako̱o̱'ts it,
15 ukpu̱ je̱ Cristo ma̱a̱t je̱ Satanás, ukpu̱ je̱'e̱ juu'
ve'e du̱jaanchja'vip je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ma̱a̱t je̱'e̱ juu' ve'e
du̱kajaanchja'vip?
16 ¿Pyaatyp y'ake̱e̱guip je̱'e̱ vine'e je̱tse'e je̱ jayu du̱vinjávadat
du̱vintsa̱'a̱gadat je̱ apa̱mnax joma ve'e je̱ joojntyk Nte'yam je̱
chapta̱jk? Miits xa ve'e m'ijttup je̱ Nte'yam je̱ chapta̱jk, ku̱x
je̱me'e mja'vin ka̱jxmda y'it, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam viinm
vyaajñ:
Tsa̱a̱nap je̱ts joojntykap xa a̱tse'e je̱'e̱ ma̱a̱tta,
a̱ts tse'e xNte'yamadap,
je̱'e̱ts a̱tse'e njáyuvadap.
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ.
17 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ku̱xe'e n'ijtumda je̱ Nte'yam je̱ jyayu, va'an
tse'e du̱to'numda ax jo'n je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n vyaampa jidu̱'u̱m:
"Pítsumda joma ve'e je̱'e̱ je̱ts na̱jkxta viijnk tso̱v,
ka'a tse'e je̱ jayu xtukma̱a̱ttóndat juu' ve'e ka ó̱yap,
van'itts a̱ts miitse'e nkuvá̱ktat,
18 a̱tsts je̱'e̱ ve'e je̱ mTee'da,
miitsts a̱tse'e je̱ n'óna̱kta."
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, juu' ve'e nu̱jom
du̱ka̱'mika̱jxp.

7

1 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, miitsta, juu' a̱a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup,
ku̱xe'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ vaandu̱k ve'em du̱yaktaajñ, va'an
tse'e du̱naajk'ijtumjada va'ajts, ve'em ya̱ nni'kxamda ya̱
nkó̱pkamda je̱ts ve'em ya̱ njo̱o̱tamda ya̱ nja'vinamda, va'an
tse'e du̱maso̱o̱kumdini nu̱jom juu' jatye'e ka ó̱yap je̱tse'e
nvinja'vimdinit nvintsa̱'kimdinit je̱ Nte'yam.

Kyuva̱jktu tse'e je̱ coriintovit ja̱yu juu' ve'e je̱ Pablo jyaa̱y

2 ¡Yak'ava'atsta to'k aaj je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda je̱ts a̱a̱tse'e
je̱m n'ítu̱t! Ni pa̱na xa a̱a̱tse'e nkamuto̱kintún, ni pá̱nats
a̱a̱tse'e nkayakma'aty je̱ vyinma'yu̱n, ni pá̱nats a̱a̱tse'e
nkako̱'o̱tyún.
3 Ka je̱'e̱ ka̱jxapts a̱ts ya'a̱ ve'e nka̱ts je̱ts a̱ts miitse'e
nto̱kimpá̱mdat, je̱'e̱ ka̱jxe'e ku̱xe'e a̱ts miits o̱o̱y ntuntso̱kta.
Ta̱ a̱tse'e nva'añ je̱ts yam a̱ts miitse'e nja'vin ka̱jxm nyak'itta,
pa̱n joojntykip a̱tse'e uk pa̱n o̱o̱'kp a̱tse'e.
4 To'k aaj to'k jo̱o̱t xa a̱ts miitse'e njávada, o̱o̱yts a̱ts miitse'e
ntunyakmá̱jada, miits xa a̱tse'e xyakjo̱t'amá̱jidup. O̱yam
a̱tse'e ntsaachpaa'ty, o̱o̱yts a̱ts miitse'e xtunyakxo̱o̱ndu̱kta.

5 Vanˈítani ku ą̱tseˈe nje̱ˈy yaja macedóniait yˈit ja̱ą̱t, kaˈats
ą̱tseˈe mpą̱ą̱ˈkx, may viijn je̱ˈe̱ veˈe vintso̱ ą̱tseˈe ntsaach-
paaty, nañu̱pojtu̱kju̱du tseˈe je̱ jayu muxim muyam ku̱x kaˈa
veˈe je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook du̱kuva̱kuvaandi, o̱o̱yts ą̱tseˈe je̱
vinmaˈyu̱n ntunjayejp.
6 Ax je̱ Nteˈyam, juuˈ veˈe du̱yakjo̱tˈamą́jip pą̱n pą̱neˈe
tsaachpaatp, je̱ˈe̱ts ą̱tseˈe xyakjo̱tˈama̱ji ku veˈe je̱ Tito jye̱ˈy.
7 Ax ka je̱ˈe̱ ka̱jxjyapts ą̱tseˈe xyakjo̱tˈama̱ji ku veˈe jye̱ˈy,
je̱ˈe̱ ka̱jxpa veˈe ku miits je̱ˈe̱ veˈe xyakjo̱tˈamą́jidi, veˈem
ą̱tseˈe xnu̱u̱jmi je̱ts xˈixuvaandup ą̱ts miitseˈe, je̱ts mtsaachv-
inmaaydupeˈe, je̱ts xvinmaaydup ą̱tseˈe, ya̱ˈa̱ ka̱jxts ą̱tseˈe
nu̱yojk ntunjaaˈkxo̱o̱ndu̱k.

8 O̱yam ą̱tseˈe nviijnkjaˈvi ku ą̱tseˈe nnu̱jaˈvi je̱ts
myaktsaachvinmaajyju̱du veˈe je̱ na̱k juuˈ ą̱ts miitseˈe
ntuknu̱ke̱jxtu, kaˈats ą̱ts je̱ˈe̱ veˈe nˈukviijnkjaˈvini.
9 Xo̱o̱jntkpts ą̱tseˈe u̱xyam, ka je̱ˈe̱ ka̱jxap tseˈe ku̱xeˈe
mtsaachvinmaaydi, je̱ˈe̱ ka̱jxeˈe ku̱xeˈe je̱ tsaachvinmaˈyu̱n
myakvinmayu̱mpijtjidi je̱tseˈe xmaso̱o̱kti je̱ mko̱ˈo̱y joojn-
tykinda, veˈem ax joˈn je̱ Nteˈyam du̱tsą̱k joˈn. Ax kaˈa tseˈe
mtijajtjidi juuˈ veˈe ka ó́yap ą̱ts ka̱jx.
10 Ku̱x ku xa veˈe je̱ jayu chaachvinmáy ax joˈn je̱ Nteˈyam
du̱ˈo̱yjava joˈn, kaˈats je̱ˈe̱ veˈe ñaajkˈítju̱ je̱p to̱kin ja̱ą̱tp
je̱tseˈe du̱ˈix vintso̱ veˈe du̱jaye̱jpnit je̱ joojntykin juuˈ veˈe
xa̱ˈma ka̱jx ijtp. Ax ku tseˈe je̱ jayu veˈem vyinmayu̱mpit,
kaˈa tseˈe u̱xˈo̱o̱k chaachvinmáy ku̱x tyooneˈe veˈem. Ax
ku tseˈe je̱ jayu chaachvinmáyda ax joˈn je̱ jayu juuˈ veˈe
du̱mą̱ą̱tnavya̱ą̱ˈnju̱dup je̱ naxviijnit je̱ kyo̱ˈo̱y je̱ˈe̱, je̱ˈe̱ tseˈe je̱
jyo̱o̱t je̱ jyaˈvin du̱yakvintó̱kinup xa̱ˈma ka̱jx.
11 Íxtats nˈit vintso̱ veˈe tu̱mtoˈnu̱xjada ku veˈe mtsaachvin-
maaydi ax joˈn je̱ Nteˈyam du̱ˈo̱yjava joˈn, mkuva̱jktu tseˈe juuˈ
ą̱ts miitseˈe ntuknu̱jaˈyidu je̱tseˈe o̱y mtanuvaˈanda ą̱ts mą̱ą̱t,
mˈe̱jkju̱du tseˈe je̱ to̱kin ka̱jx juuˈ veˈe yaktoon, mtsą̱ˈkidu
tseˈe ku̱x ku veˈe mkaˈadat je̱p to̱kin ja̱ą̱tp, xˈixuvaanduts
ą̱tseˈe, o̱o̱y tseˈe xtuntso̱kta je̱tseˈe xtóndat juuˈ veˈe pyaatyp
yˈake̱e̱guip. Tum o̱y tseˈe xtoondi nu̱jom juuˈ ą̱ts miitseˈe
ntuknu̱u̱jmidu.
12 Ax veˈem tseˈe, ku ą̱ts miitseˈe nnu̱jaˈyidi, ka je̱ˈe̱ ka̱jxapts
ą̱ts je̱ˈe̱ veˈe ntuujn je̱ jayu ka̱jx juuˈ veˈe to̱kintoon, ni je̱ˈe̱va
tseˈe juuˈ veˈe yakmuto̱kintoon, je̱ja ą̱ts miitseˈe je̱ Nteˈyam
vyinkujk nmu̱jaˈyidi je̱tseˈe nu̱ke̱ˈxnatą́ka tyánu̱t je̱ts o̱o̱yeˈe
xtuntso̱kta je̱tseˈe o̱y mtaandinit ą̱ts mą̱ą̱t.
13 Je̱ˈe̱ ka̱jxts ą̱ą̱tseˈe jo̱tˈama̱ja nˈit.

Ax ka je̱ˈe̱ ka̱jxjyapts ą̱tseˈe njo̱tˈama̱ji je̱ ayook ka̱jx juuˈ
ą̱tseˈe je̱ Tito xyakje̱ˈyji, nu̱yojkts ą̱tseˈe njaaˈkxo̱o̱jntk ku

ạtse'e n'ix jẹts va'ajts xọọjntkpe'e jẹ Tito kụxe'e miits jẹ'ẹ
anañụjoma xyakxọọjntkti.
14 Nyakmạ́jidu ạts miitse'e ku ạtse'e jẹ Tito nnụụjmi vintsọ
ve'e mnaajk'ítjada jẹ Nte'yam mạạt, ax ka'ats ạtse'e kutsọ'ọy
xyaktaandi, kụxe'e ve'em myakpaatti. Tyụ́vam xa jẹ'ẹ ve'e jẹ
kạts jẹ ayook juu' ạạts miitse'e nvaajnjidu. Nay ve'empa tse'e,
tyụ́vamts jẹ'ẹ ve'e pyítsumpa jẹ ayook juu' ạtse'e ntuknụụjmi
jẹ Tito ku ạts miitse'e nyakmạ́jidi.
15 Ax ve'em tse'e, nụyojk tse'e jẹ Tito mjaa'ktsọ́kjada
ku ve'e dụjaa'myéts vintsọ ve'e apạạmdụka m'itta jẹtse'e
xkạtsạpạ́ktat jẹ Nte'yam jẹts vintsọ ve'e jẹ Tito viinm
xkuvạjkti jẹ vintsạ'kin mạạt.
16 Xọọjntkpts ạtse'e n'it kụx vinjava ạtse'e ntañ jẹts
mtoondupe'e juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp.

8

Juu' ve'e yajktup to'k aaj to'k jọọt

1 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ntsạjkp xa ạtse'e jẹtse'e
xnụjávadat vintsọ ve'e nụkẹ'xnatạ́ka tyañ jẹ maa'yụn juu'
ve'e jẹ Nte'yam tyoojnjip jẹ jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e
nay'amojkijidup yaja macedóniait y'it jạạt.
2 Ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyuntsaachpaatti, ax myuténidu tse'e. Ọyam
tse'e ayọọva jáyuda, ọọy tse'e tyunxọọjntkti, ve'em tse'e jẹ
putạjkin dụyajkti ax jo'n jẹ kumeen jayu kụy'ijtti jo'n.
3 Nvaajnjidup ạts miitse'e jẹts to'k aaj to'k jọọte'e dụyajkti
nụjom juu' jatye'e ọ'yixjụdup, jẹtse'e nụyojk.
4 Ọọy ạạtse'e xtunmunoo'kxtkti jẹts ạạtse'e nyakjátụt jẹtse'e
dụputạjkiduvat jẹ Nte'yam jẹ jyayu juu' ve'e tsụụnidup jẹm
Judea.
5 Ax nụyojk tse'e dụtoondi jẹts ka'a ve'e juu' ạạtse'e
n'uk'a'ix. Too'vạjkpts jẹ'ẹ ve'e ñapyạạjmjidi jẹm jẹ Mạjạ
Vintsạ́n y'am kyạ'm, van'it tse'e ạạts mạạt ñapyạạjmjụduva ax
jo'n jẹ Nte'yam dụtsạk jo'n.
6 Kụxts jẹ'ẹ ve'e ve'em dụtoondi, ọyts ạtse'e nja'vi jẹts
ạtse'e jẹ Tito nmunoo'kxtk jẹtse'e mputạ́kajadat ku ve'e
jyaa'kyakpạkmókụt jẹ meen juu' miitse'e mpạạmdup, ve'em
tse'e xyakkukạ́xadat ax jo'n xtsọọ'ntkti jo'n.
7 Mnụmạ́jidup xa miitse'e nụjom, ni ka to'k viijnjyap. Ve'em
xa miitse'e mva'anda jẹts ọọye'e xtunjaanchjávada jẹ Jesu-
cristo, ọọye'e jẹ nụja'vin xtunjayẹpta, ọọye'e xtunkọjtsnáxta
jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, ọọye'e xtuntonuva'anda juu' ve'e jẹ
Nte'yam chạjkp, jẹts ọọy ạạts miitse'e xtuntsọkta. Ax ve'emts
ạtse'e ntsạk jẹtse'e xnụmạ́jiduvat ku ve'e xputạ́kada jẹ nmu-
jaanchja'vivatạjkamda juu' ve'e tsụụnidup jẹm Judea.

8 Ka'ats ąts miits yą'ą ve'e ntukpava'anda, ję'ęjyji
ątse'e ntsąjkp jętse'e nųkę'xnatąka tyánųt ję tsǫjkųn juu'
ve'e mjayęjptup ku ve'e xtoonduvat ax jo'n ję viijnk
jaanchja'vivatąjk dųtonda jo'n.
9 Kųx mnųja'vidinup xa miitse'e vintsǫ ve'e ję Mąją Vintsą́n
Jesucristo ję maa'yųn xtoojnjimdi. Jyayęjp tse'e ǫǫy ję
mąjin, ax ayǫǫp tse'e vyimpijt ųų'm kąjxamda ję̨tse'e ve'em
ntukmąątjayęjpumdinit ję myąjin.
10 Jidų'ųm xa ątse'e nvinmay: Miits ję m'ǫ'yin kąjxta xa ję'ę
ve'e ję̨tse'e xyakkukąxadat juu' ve'e mton'ukvaandu juktų'ųj,
miits tse'e too'vąjkp ję meen mpąkmojk'ukvaandu ję̨tse'e
xtuntsǫjkti ję̨tse'e ve'em xtóndat.
11 Ve'em ax jo'n ǫǫy xtuntsǫjkti ję̨tse'e ję putąjkin xtóndat
juktų'ųj, ve'em tse'e xyakkukąjxiduvat, to'k jado'k miitse'e
xpą́mdat pąn vintsǫ ve'e juu' x'ixta xjayępta.
12 Kųx pąn yakuvaampjyam xa ve'e ję jayu juu',
kuvąjkųxjupts ję'ę ve'e ję Nte'yam ku ve'e dųmą'ą pąn vintsǫ
ve'e juu' dų'ix dųjayep; ka'a tse'e ję Nte'yam x'amǫ́tumda
juu' ve'e xka'ijtjimdup.
13 Ka ję'ępts ątse'e ntijp ję̨ts miitse'e xvin'ayǫ́vdat ję̨tse'e ję
viijnk jayu munųyojk dųjayę́ptat;
14 ję'ę ve'e yaktsǫjkp ję̨tse'e juu' y'akijpxat. Mjayęjptup
xa miitse'e ųxyam juu' ve'e mtukyakpo'oktap juu' ję'ę ve'e
ka'ijtųxjųdup; ax ku tse'e jado'k naxpa, van'itts ję'ę ve'e
dųjayęjptuvat juu' ve'e mtukyakpookųxjadap ku miitse'e juu'
mka'ijtųxjųduvat. Ax ve'em tse'e juu' y'akijpxat,
15 ve'em ax jo'n ję Kunuu'kx Jatyán vyaampa: "Ję'ę
pąne'e ǫǫy juu' dųtumpąkmojk, ka'a tse'e kyunajxųxji;
ję̨ts ję'ę pąne'e yųų'n vęę'n juu' dųpąkmojk, ka'a tse'e
kyanųpaadųxji."

Ję Tito mąąt ję myujatyoo'da

16 Nkukǫjtsjipts ątse'e ję Nte'yam ku ve'e dųpųųjm ję̨m
ję Tito jya'vin kąjxm nay ję'ęjyam ję vinma'yųn juu' ątse'e
njayejpp miits kąjxta.
17 Ka ję'ęjyape'e kyuvąjk juu' ąts ję'ę ve'e n'amǫtu, viinm
ję'ę ve'e ǫǫy mtumputąkava'anjada, ję chǫjkųn kąjxam miits
ję'ę ve'e ųxyam nąjkx mku'íxjada.
18 Ję Tito mąątts ąątse'e nkex to'k ję n'útsamda ję n'ajchamda
juu' ve'e ǫy yaknųkǫjtsp ǫyjoma joma ve'e ñay'amókajada ję
jaanchja'vivatąjkta, kųx ǫǫye'e ję jayu dųtuntuknųjava ję ǫy
kąts ję ǫy ayook.
19 Ax ka ję'ęjyap tse'e ku ve'e ǫy yaknųkąts, ję
jaanchja'vivatąjke'e vinkǫǫjnjųdu ję̨ts ąątse'e xmujatyoo'at
ję̨tse'e xtukputąjkimdat yą maa'yųn juu' ve'e nto'numdup,
ve'em tse'e ję Mąją Vintsą́n yakmąja yakjaancha y'ítų̨t

jętse'e nyaknuką'xnatąjkimdat jęts oóye'e ntuntsójkumda
ję n'útsamda ję n'ajchamda jęts ję n'útsamda ję ntsą'ąamda
jęm Judea.
20 Ve'emts ąątse'e ntun jęts ąątse'e ni pąna xkapakótsut
ku ve'e vya'anut jęts ka'a ąątse'e ntukkątąjkikúx ję may
meen juu' miitse'e tuxyakta, ve'em miitsta ve'em ję viijnk
jaanchja'vivatąjkta.
21 Ve'emts ąątse'e ntonuva'añ juu' ve'e pyaatyp y'akęęguip,
ka jęęjyap tse'e ję Mąją Vintsán vyinkujk, ve'empa ve'e jęja ję
jayu vyinkujk.
22 Ję'ę mąattats ąątse'e nkęjxpa jado'k ję n'útsamda
ję n'ajchamda juu' ve'e duyaknuką'xnatąjki jęts oye'e
dukutyún may viijn. Ax nuyojk tse'e uxyam dutsąk
jętse'e oy dukutyónut yą toonk ku ve'e dumotu juu' ve'e
mtonuvaandup.
23 Pąn jęm xa ve'e juu' ve'e du'amotutúvip pąn pąn ję'ę ve'e
ję Tito, ve'em tse'e xnąąjmadat jęts ąts ję'ę ve'e ję nmujatyoo'
jęts ąts ję'ę ve'e nmąattuump jęts miitse'e mputąkajadat.
Uk pąn y'amotutúvidup tse'e pąn pąn ję'ę ve'eda ję utsta
ję ajchta juu' ve'e myąątta, ve'em tse'e xnąąjmadat jęts ję
jaanchja'vivatąjk ję'ę ve'e kęjxjudup jęts ję Cristo ję'ę ve'e
yakmájidup yakjaanchidup.
24 Yaknuką'xnatąkada jęja ję jaanchja'vivatąjk vyinkujkta
jęts oóy miits ję'ę ve'e xtuntsokta, ve'em tse'e ję viijnk
jaanchja'vivatąjk dunujávadat jęts tyúvam ąątse'e nva'añ ku
ąąts miitse'e nyakmájada.

9

Juu' ve'e yakpąkmojk ję uts ję ajch kąjxta jęts ję uts ję tsą'ą kąjxta

1 Ka'a tse'e vyinkopka jęts ąts miitse'e nnujáyadat jętse'e
xpąkmóktat ję meen jętse'e ję Nte'yam ję jyayu xputąkadat,
2 kux nmuja'vinup ątse'e jęts ve'eme'e xtonuva'anda.
Nyakmájidu ąts miitse'eda ku ątse'e nnuujmidi ję'ę pąn
pąn jatye'e tsuunidup yaja macedóniait y'it jąąt jęts myaku-
vaandupe'e ję putąjkin, juktu'ujani tse'e xnupąąmdukada.
Ax numay tse'e yą macedóniait jayu ñaajkxoojntkpąkjada ku
ve'e du'amotunaxta vintso ve'e juu' xtonuva'anda.
3 Oyam tse'e vye'ema, nkęjxtupts ątse'e yą utsta yą ajchta
kux kadi ątse'e ntañ ka óyap ję'ę kąjx juu' ątse'e nkojts oy
miits kąjxta, ję'ę ve'e jętse'e tyúvam mnay'apąąmdukajadat
ax jo'n ątse'e nvaajñ jo'n.
4 To'mayji xa ątse'e jęm nmąądadat yą macedóniait jayu
jętse'e to'mayji jay'apąąmduka mvę'nadat. Pąn ve'em xa
ve'e kuy'it, xyaktso'otyóndapts ąątse'e ję'ę kąjx ku ąątse'e to'k

jo̱o̱t n'avana je̱ts mtoondupe'e juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp,
ka ká̱tsumts je̱'e̱ ve'e je̱ tso̱'o̱tyo'nu̱n juu' miitse'e viinm
mjayé̱ptap.
5 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e vinko̱pk njava je̱ts a̱tse'e tu̱nna̱a̱jmada
je̱ utsta je̱ ajchta je̱ts too'va̱jkpe'e na̱jkx mku'íxjada je̱tse'e
mputá̱kajadat je̱tse'e xyakpo'oktat je̱ may meen juu' ve'e
mnu̱pa̱a̱jmtkidu je̱tse'e xyakmóktat. Ax ve'em tse'e, je̱ may
meen juu' miitse'e mpa̱kmojktup, apa̱a̱mdu̱kanits je̱'e̱ ve'e
vye̱'nat ku̱x ve'eme'e xtso̱kta, ka je̱'e̱ ka̱jxape'e ku ve'e xyáktat
ka to'k jo̱o̱tap.

6 Jaa'myé̱tsta je̱ts pa̱n pa̱ne'e ve̱e̱'nji niipp, ve̱e̱'nji tse'e
du̱pa̱kmuk; ax pa̱n pa̱n tse'e may niipp, ve'empa tse'e may
du̱pa̱kmojkpa.
7 Ve'em xa ve'e to'k jado'k juu' du̱yákṵt ax jo'n o̱y du̱payo̱'o̱y,
ka me̱jtsjo̱o̱tap je̱ts ka ake̱e̱'yap, ku̱x tso̱jkjup je̱'e̱ ve'e je̱
Nte'yam pa̱n pa̱ne'e xo̱ondu̱k jo̱o̱t juu' du̱yajkp.
8 O̱'yixjup xa ve'e je̱ Nte'yam je̱tse'e je̱ maa'yu̱n o̱o̱y
mtunto'nu̱xjadat, ve'em tse'e xa̱'ma ka̱jx xjayé̱ptat juu' ve'e
mtukjoojntykadap je̱tse'e xjaa'kjayé̱ptat may juu' ve'e je̱ jayu
mtukputá̱kadap.
9 Ve'em ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

O̱o̱y xa ve'e juu' je̱ ayo̱o̱va jayu du̱tunma̱'a̱,

ka'a tse'e je̱ Nte'yam jyaa'tyó̱kiju̱ je̱ y'o̱y je̱'e̱ ka̱jx juu' ve'e
tyuump.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

10 Ax je̱'e̱ pa̱ne'e du̱mo̱o̱yp je̱ jayu je̱ ta̱a̱mt je̱tse'e du̱ni'ip,
je̱tse'e je̱ y'ajo̱p je̱ y'a'ox du̱ma̱'a̱ je̱tse'e du̱tukjoojntykada,
je̱'e̱ tse'e mmo̱'o̱jadap nu̱jom juu' ve'e mka'ijtu̱xju̱dup je̱tse'e
du̱yaknu̱yókat juu' ve'e m'íxtup mjaye̱jptup, ve'em tse'e
xjaye̱jptuvat vintso̱ ve'e xtóndat je̱ y'o̱y je̱'e̱.
11 Nu̱jom juu' jatye'e mtoondup mko̱jtstup,
mkunoo'kxjadap tse'e je̱ Nte'yam, ax ve'em tse'e m'o̱'yixjadat
je̱tse'e je̱ jayu o̱o̱y je̱ puta̱jkin xtunmo̱'o̱dat. Ku tse'e ve'em
nto'numdat, u̱u̱'m ka̱jxamda tse'e je̱ n'útsamda je̱ n'ajchamda
je̱ts je̱ n'útsamda je̱ ntsa̱'a̱amda je̱ Nte'yam du̱kuko̱jtsjadat.
12 Ku̱x ku xa ve'e mputa̱jkimda je̱ Nte'yam je̱ jyayu,
ka je̱'e̱jyap tse'e nmo̱'yumdup juu' ve'e ka'ijtu̱xju̱dup, nay
ve'empa ve'e je̱ Nte'yam o̱o̱y du̱tunkuko̱jtsjadat.
13 Ku miitse'e xputá̱kada je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e
tsu̱u̱nidup je̱m Judea, yaknu̱ke̱'xnatá̱ka tse'e tyánṵt je̱ts
mjaanchja'vidupe'e je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱ Jesucristo jye̱'e̱,
je̱ m'o̱y jáyuvin ka̱jxta tse'e je̱'e̱ ma̱a̱tta xtukma̱a̱tjayé̱pta juu'
ve'e m'íxtup mjaye̱jptup je̱ts anañu̱joma je̱ jayu ma̱a̱tpa.

14 Ax mnṵtsapkǫ́tsjadapts miits jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ǫǫy
mtuntsǫ́kjadat ku ve'e dṵ'íxtat jẹ maja maa'yṵn juu' ve'e
jẹ Nte'yam tṵtyo'nṵxjada miits kajxta.
15 ¡Yakkukǫjtsjip xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ maja maa'yṵn kajx
juu' ve'e xtoojnjimdu, jẹ maa'yṵn juu' ve'e jẹ ayook kayak-
paatp vintsǫ ve'e yakkǫjtsva'atsṵt!

10

Jẹ kutojkṵn juu' ve'e jẹ Pablo jyayẹjp kṵx jẹ kukątsiva jẹ'ẹ ve'e

1 Ąts, jẹ Pablo, ve'em ax jo'n jẹ Cristo jẹ nṵṵ'k aaj jẹ
nṵṵ'k jǫǫt dṵjayep jo'n, ve'emts ąts miitse'e nmunoo'kxtṵkta.
Ve'eme'e jẹ jayu vya'añ jẹts ja'vip tsą'kip ątse'e ku ątse'e
n'it miits mąątta; ax kuts ątse'e jékum n'it, van'itji ątse'e
nnayjávaja jẹts ąts miitse'e juu' ntuknąąjmada.
2 Nmunoo'kxtktupts ąts miitse'e jẹts ka'a ątse'e
x'akẹẹ'yadat jẹts ątse'e nyaknṵkẹ'xnatąkat vintsǫ ątse'e jẹ
mąkk aaj jẹ mąkk jǫǫt njayep ku ąts miitse'e nąjkx nku'ixta,
ve'em ax jo'n ątse'e nvinmay jẹts ątse'e n'ítṵt jẹja jẹ jayu
vyinkujk pąn pąn jaty ątse'e xnṵvampẹjttup, juu' ve'e
vaandup jẹts ve'em ątse'e juu' jaty ntun nkąts ax jo'n pąn
pąn jatye'e jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ dṵmąątnavyąą'njṵdup.
3 Ǫyam ąątse'e njoojntyka yaja naxviijn, n'amąądaaguipts
ąątse'e pąn pąn jaty ąątse'e xtso'oxpąjktup, ka ve'emap
ax jo'n pąn pąn jatye'e jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ
dṵmąątnavyąą'njṵdup.
4 Kṵx jẹ'ẹ juu' ąątse'e ntuk'atso'oxtuump, ka jẹ naxviijnit
jẹ'ẹpts jẹ'ẹ ve'e, jẹ Nte'yam ąątse'e jẹ mąkkin xmǫǫyp
jẹts ąątse'e nyakkutǫki nṵjom juu' jatye'e jẹ Nte'yam
dṵtso'oxpąjktup,
5 ntuk'ixpts ąątse'e jẹ jayu joma ve'e dṵkapaa'ty
dṵkah'akẹẹga jẹ vinma'yṵn juu' ve'e ka ve'emap,
nyakvintǫ́kip ąątse'e juu' jatye'e dṵnṵpojtṵktup jẹtse'e
jẹ Nte'yam kyayak'íxat. Nṵjom juu' jaty vinma'yṵn
ąątse'e mpṵṵump jẹm jẹ Cristo y'am kyą'm, ve'em tse'e
yakkątsąpąkṵt.
6 Ax ku tse'e ǫy mkątsąpąktat, apąąmdṵkanits ąątse'e n'it
jẹts ąątse'e jẹ tsaachpaatṵn mpąąjmjadat anañṵjoma pąn
pąn jatye'e kakątsṵpąjktup.
7 Tun kǫojyji xa ve'e juu' myakjávajada pąn vintsǫ ve'e juu'
x'a'íxtṵkta. Pąn jẹm xa ve'e juu' ve'e nayja'vijup jẹts jẹ Cristo
jẹ jyayu jẹ'ẹ ve'e, va'an tse'e dṵpayǫ'ǫyṵ jẹts ve'em ax jo'n jẹ'ẹ,
nay ve'empats ąątse'e n'ijtpa jẹ Cristo jẹ jyayu.
8 Ax ǫ́yamts ątse'e njaa'knatyukmąjaja jẹ kutojkṵn juu'
ątse'e njayejpp, ka'ats ąts jẹ'ẹ ve'e ntuktsǫ'ǫtyún, kṵx jẹ Mąją
Vintsąn ąątse'e xmǫǫy yą kutojkṵn jẹ'ẹ kąjx jẹtse'e jẹ jayu

myąkkpąktat ję jaanchja'vin kąjx, ka ję'ę kąjxap jętsąątse'e
ję jayu nyakvintǫkidat.
9 Ka'a tse'e xvinmáydat jętsąątse'e ję kutojkun
mpum jętsąątse'e ję oy vinma'yun mąąt ątse'e ku ątse'e ję jayu
nnujaya, ax kuts ątse'e n'it ję jayu mąąt, yónuk aaj yónuk joots
ątse'e jętsąkǫ'oy jávum ję'ę ve'e vintsǫ ątse'e nkąts.
11 Ax ję jayu pąn pąne'e ve'em vaandup, va'an tse'e
dunujávada jętsąve'em ax jo'n ąts miitse'e nnujáyada ku ątse'e
nka'it miits mąątta, nay ve'empats ątse'e nkojtspat ku ątse'e
n'it miits mąątta.
12 Ka'a xa ątse'e nnayjávaja jętsątse'e nnatyukmu'íxajat
mąąt pąn pąn jatye'e viinm nakyukojtsijidup. Tyuktoondu-
vamts ję'ę ve'e ku ve'e juu' dukavinmǫtuda, ję'ę kąjx tse'e
ñatyukmu'íxajada to'k jado'k jętse'e ñaajk'akijpxajada.
13 Ka'a xa ątse'e nnatyukmąjaja juu' ątse'e xkatukkądaakp;
ję Nte'yam ątse'e xkijpxjip joma vaat ątse'e juu' ntun, ax jęm
paatpats ątse'e xmoojy jętsątse'e ntónut joma ve'e miitsta.
14 Ku ątse'e ve'em nxoonduk, ka'ats ątse'e mpítsum joma
vaat ątse'e xtukkąda'aky, kux ąts miitse'e mutoo'vąjkp
nyaknąjkxjidu ję oy kąts ję oy ayook, ąts tse'e mutoo'vąjkp
nvaajnjidu ję Cristo jyę'ę.
15 Ka'ats ąts ję'ę ve'e nnatyukmąjaja juu' ve'e ję viijnk jayu
tudutonda, ve'em ax jo'n ąts ję'ę ve'e viinm kuntuujn jo'n;
ax ję'ęts ątse'e n'a'ixp jętsąnamvaate'e ję mjaanchja'vinda
ñuyoka, ve'em tse'e ñuyókat joma vaat ątse'e njaa'któnut,
16 ątse'e n'avánat ję oy kąts ję oy ayook ję itta juu' ve'e
nuntun jékum jęm tsov joma ve'e miitsta. Ku ątse'e ve'em
ntónut, ka'ats ątse'e nnatyukmąjajat ję'ę juu' ve'e ję viijnk
jayu tudutonda.
17 Pąn pąn tse'e namyąjavaajnjup, nuyojk oyts ję'ę ve'e
jętse'e ję Mąją Vintsąn dąyakmąjat dąyakjaanchat.
18 Kux ję jayu juu' ve'e kuvuk taamp jęja ję Nte'yam
vyinkujk, ka ję'ępts ję'ę ve'e juu' ve'e viinm nay'oñukojtsijup,
ję'ę ję'ę ve'e juu' ve'e ję Mąją Vintsąn oñukojtsijup.

11

Ję Pablo jętsąję'ęda pąn pąn jatye'e natyijjudu kukątsivada

1 ¡Nvaat xa miits ję'ę ve'e xmutęnadat ku ątse'e vęę'n nkąts
juu' ve'e ka víjap! Pąn oyvintsova xa ątse'e juu' nkąts,
mmutęnadapts miitse'e to'k aaj.
2 Ejkjup xa ątse'e miits kąjxta, ję ejkun juu' ve'e ję Nte'yam
kąjx. Ve'em xa ątse'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e to'k ję kiixutą'ąx
dąyajkp jętse'e dupąkut to'kji ję vajutyąjk.

3 Jẹ'ẹ̱ts ạ̱tse'e nvinmaayp ku ve'e mnụ̱nyakvinmamya'atjadat
jẹ̱tse'e to'k aaj to'k jọọ̱t xkọọ̱'ktsọ̱jktinit jẹ̱ Cristo, ve'eme'e
mjajttuvat ax jo'n jyajty jẹ̱ Eva ku ve'e jẹ̱ tsaa'n vyin'ạ̱ạ̱'nji.
4 Mkuvạ̱jktup xa ve'e pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱'ydup jẹ̱tse'e
mva'nụ̱xjada juu' ve'e tyijtup jẹ̱ts jẹ̱ Jesús jẹ̱'ẹ̱ ve'e jyẹ̱'ẹ̱. To'k
jọọ̱t tse'e xkuvạ̱kta juu' ve'e tyijtup jẹ̱ts jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱'ẹ̱
ve'e jyẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ts jẹ̱ ayook juu' ve'e tyijtup jẹ̱ts jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y
ayook jẹ̱'ẹ̱ ve'e. Ax jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e tyun'ava'nidup, ka jẹ̱'ẹ̱pts jẹ̱'ẹ̱
ve'e jẹ̱ Jesús jyẹ̱'ẹ̱, ka jẹ̱'ẹ̱pts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Espíritu Santo jyẹ̱'ẹ̱, nay
ka'avats jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook. Jẹ̱ Jesús jyẹ̱'ẹ̱, jẹ̱ts jẹ̱
Espíritu Santo jyẹ̱'ẹ̱, jẹ̱ts jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
juu' miitse'e mkuvạ̱jktu ku ạ̱ạ̱ts miits jẹ̱'ẹ̱ ve'e nvaajnjidi.
5 Ve'em xa ạ̱tse'e njanayjávaja jẹ̱ts ka'a ạ̱tse'e
nkatunnụ̱májiva ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ juu' miitse'e mtijtup mạ̱jạ̱
kukạ̱́tsivada.
6 Ọyam xa ạ̱tse'e nyaktij jẹ̱ts ka'a ạ̱tse'e juu' n'ọ̱kyạ̱ts,
nnụ̱ja'vinupts ạ̱tse'e juu' ạ̱tse'e nkạ̱jtsp. Nyaknụ̱kẹ̱'xnatạ̱jki
ạ̱ạ̱ts yạ̱'ạ̱ ve'e anañụ̱joma kạ̱jx juu' ạ̱ạ̱tse'e ntoon nkọ̱jts ku
ạ̱ạ̱tse'e n'ijt miits mạ̱ạ̱tta.
7 ¿Jadi tọ̱kin ạ̱ts vine'e ntoon ku ạ̱ts miitse'e nvaajnjidi jẹ̱ ọ̱y
kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook jẹ̱ts ka'a ạ̱ts miitse'e jẹ̱ putạ̱jkin n'amọ́tudi
jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx? Naajkpi'kiju xa ạ̱tse'e jẹ̱ts miitse'e ve'em yakmạ̱ja
m'íttat.
8 Nkuvạ̱jk xa ạ̱tse'e jẹ̱ meen juu' ạ̱tse'e jẹ̱ viijnk
jaanchja'viva xmọ̱ọ̱ydu jẹ̱ts ạ̱tse'e ve'em nyaktónụ̱t ku ạ̱ts
miitse'e nvaajnjidi jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook.
9 Ku ạ̱tse'e n'ijt miits mạ̱ạ̱tta jẹ̱ts ạ̱tse'e xkatih'ijtja vye'na,
ni tíats ạ̱ts miitse'e nkah'amọ́tudi jẹ̱ts ạ̱tse'e juu' xmọ̱'ọ̱dat. Yạ̱
utsta yạ̱ ajchta juu' ve'e yaja macedóniait y'it jạ̱ạ̱t tsọ̱ọ̱'ndu
jẹ̱tse'e jẹ̱m jyẹ̱'ydi, yạ̱'ạ̱ts ạ̱tse'e xmọ̱ọ̱ydu juu' ạ̱tse'e xka'ijtji,
ax ve'emts ạ̱tse'e x'ọ̱'yixji jẹ̱ts ạ̱ts miitse'e nkah'atsooxti.
Ve'emts ạ̱tse'e njaa'któnụ̱t.
10 Ve'em ax jo'n ạ̱tse'e jẹ̱ Cristo xtuknụ̱java jẹ̱ tyụ̱v jẹ̱'ẹ̱, ni
pạ̱́nats ạ̱tse'e xkapạ̱jkjat yạ̱ xọ̱ọ̱jntkụ̱n jẹ̱m nụ̱jom acáyait y'it
jọọ̱tm.
11 ¿Tyạ̱jxts ạ̱ts vine'e ve'em nkạ̱ts? ¿Jadi ka'a ạ̱ts miits
vine'e ntsọ̱kta? Ñụ̱ja'vip xa ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts ntsọ̱jktup ạ̱ts
miitse'eda.
12 Juu'am ạ̱tse'e ntuump, njaa'któnupts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, ve'em
tse'e kya'ọ̱'yixjadat jẹ̱'ẹ̱ pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱'íxtidup pạ̱n ti ve'e
tyuk'akọ́tstap jẹ̱tse'e ñatyijjadat jẹ̱ts ve'eme'e tyoonduva ax
jo'n ạ̱ts.
13 Taayts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts jẹ̱ kukạ̱́tsiva jẹ̱'ẹ̱ ve'eda, jẹ̱ vin'ạ̱ạ̱'mpa
xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda, ve'eme'e ñapyạ̱́mjada ax jo'n jẹ̱ Cristo jẹ̱
kyukạ̱́tsiva kụ̱y'ijtti jo'n.

14 Ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyuk'atṵvṵma, kṵx viinme'e jẹ Satanás
ñapyṵmjṵ ax jo'n jẹ Nte'yam jẹ y'aangeles kṵy'ijt jo'n.
15 Ax jẹ'ẹ kạjx tse'e kyayaktuk'atṵva ku ve'e jẹ'ẹ pạn
pạn jatye'e ijttup jẹm jẹ Satanás y'am kyạ'm, jẹ'ẹ tse'e
napyạạjmjṵdup ax jo'n jẹ'ẹ juu' ve'e dṵtoondup jẹ y'ọy jẹ'ẹ.
Tsaachpaattinupts jẹ'ẹ ve'eda, ve'em ax jo'n dṵvinmátsjada,
jẹ'ẹ kạjx juu' jatye'e tyoondup kyọjtstup ka ọ́yap.

Vintsọ jẹ Pablo chaachpaaty

16 Jado'k nax xa ạtse'e nva'añ: Ni pạna ve'e kyavinmáyṵt
jẹts ka víjap ạtse'e. Ax pạn ve'emts miitse'e mvinmayda,
masọ'ọktats ạts to'k aaj jẹts ạtse'e nkọ́tsṵt ax jo'n to'k juu' ve'e
ka víjap, ve'emts ạtse'e vẹẹ'n nmamyạ́jijuvat.
17 Ka jẹ Mạjạ Vintsạ́napts ạtse'e jẹ vinma'yṵn ve'em
xmọọyp ku ạtse'e ve'em nkạts, ve'em ạtse'e nkạts ax jo'n to'k
juu' ve'e ka víjap ku ạtse'e nnamyạ́jaja.
18 Jẹja xa ve'e nṵmay pạn pạn jatye'e namyạ́jijidup jẹ naxvi-
ijnit jyẹ'ẹ kạjx. Va'ants ạtse'e dṵnamyạ́jijuva.
19 Kuvijts miitse'e mnayjávajada. ¡Mnayja'vijidup tse'e jẹtse'e
xmutẹ́nadat pạn pạn jatye'e ka víjap!
20 Mkuvạjktup xa miitse'e pạn pạn jatye'e m'akẹẹ'yijidup,
pạn pạn jatye'e mpạjkṵxjṵdup juu', pạn pạn jatye'e
mmu'ukvin'íxjṵdup, pạn pạn jatye'e namyạ́jijidup, pạn pạn
jatye'e mjomtoojnjṵdup mtitoojnjṵdup.
21 Pạn miitsts ạtse'e xtuknạạjmavaandup jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e
ve'em nkatuujn ku ạtse'e nve'na miits mạạtta, nkuvṵjkpts
ạtse'e jẹts ạtse'e nkatuujn ax jo'n jẹ'ẹda. Ka'a ạtse'e ve'em
ntuujn jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e ve'em nkanayjávaja.

Ax pạn vintsọ tse'e jẹ viijnk mạkk aaj mạkk jọọt ñayjávajada
jẹtse'e ñamyạ́jajadat, ve'emts ạtse'e nnayja'vijuva, ọ́yam
ạtse'e nkạts ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap.
22 ¿Hebreo jayu jẹ'ẹ ve'eda? Hebréovit jáyuvats ạtse'e. ¿Israee-
jlit jayu jẹ'ẹ ve'eda? Israeejlit jáyuvats ạtse'e.
23 ¿Myutoondup myupạjktupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo? Ax
nṵyojkts ạtse'e jẹ Cristo nmutún nmupṵk jẹts ni ka'a ve'e
jẹ'ẹda. Ku ạtse'e ve'em nkạts, ve'emts ạtse'e nkạts ax jo'n to'k
juu' ve'e ka víjap. Nṵyojk xa ạtse'e ntun jẹts nṵyojkts ạtse'e
nyakpoxṵntạkpṵm jẹ Cristo kạjx jẹts ka'a ve'e jẹ'ẹda. May
náxanits ạtse'e nyakvạp jẹts may náxani ạtse'e jẹm ọọ'kṵn am
n'it.
24 Mugọọxk naxts ạtse'e jẹ israeejlit jayu xmọọjy jẹ tsaach-
paatṵn ku ve'e jẹ jayu yakvạp ii'px maktaaxtojt kạ'ạj.
25 Toojk naxts ạtse'e nyakkṵp vạjp, to'k naxts ạtse'e nyak-
tsaka'ch, toojk nax tse'e ñạjạạ'njini jẹ baarcoda joma ạtse'e
nve'na jẹts ạtse'e to'k xạạj to'k tsooj n'ijt jẹm maaxy nạjọọtm,

26 may naxts ạtse'e jẹja nạ'aajy too' aajy n'ijt, nmuténits
ạtse'e jẹ aja'vin jẹ atsạ'kin jẹm mạjạ nạjọọtm, nmuténivats
ạtse'e jẹ aja'vin jẹ atsạ'kin joma ve'e jẹ mẹẹ'tspa, nmuténivats
ạtse'e jẹ aja'vin jẹ atsạ'kin jẹja ạts nmu'israeejlit jayu akujk
jẹts jẹja jẹ'ẹ akujk pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta, nmuténivats
ạtse'e jẹ aja'vin jẹ atsạ'kin jẹm kajpụn kạjxm, jẹm vinva'ajts
it kạjxm, jẹts jẹm maaxy nạjọọtm, nay ve'empa tse'e jẹja jayu
akujkta pạn pạn jatye'e natyijjụdup utsta ajchta jẹts utsta
tsạ'ạda.
27 Nmuténits ạtse'e jẹ toonk jẹts jẹ tsaachpaatụn, may
naxts ạtse'e nkamaaj, nmuténits ạtse'e jẹ yooj jẹts jẹ tạạtsa,
may naxts ạtse'e n'ayooji n'axạạji, nmuténits ạtse'e jẹ xox,
nmuténivats ạtse'e ku ạtse'e jẹ vit jẹ xọx xka'ijtji.

28 Ax ka tun jẹ'ẹjyap tse'e, xạ'ma kạjxts ạtse'e nvinmayda
nụjom pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ Jesucristo.
29 Pạn jẹm xa ve'e jẹ jayu juu' ve'e jẹ yónụk aaj jẹ yónụk jọọt
dụjayẹjptup, ve'emts ạtse'e njava jẹts viinm ạtse'e jẹ yónụk
aaj jẹ yónụk jọọt njayep; pạn yaktọkintoondup tse'e jẹ jayu,
ọọyts ạtse'e ntun'ekjụ.
30 Pạn namyájaja tse'e dụtsạk, namyájajapts ạtse'e jẹ'ẹ kạjx
juu' ve'e dụyaknụkẹ'xnatạjkip vintsọ ạtse'e jẹ yónụk aaj jẹ
yónụk jọọt njayep.
31 Jẹ Nte'yam, jẹ Mạjạ Vintsán Jesucristo jẹ Tyee', juu' ve'e
xạ'ma kạjx yakmạja yakjaancha ijtp, ñụja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹts
tyúvam ạtse'e juu' nkạts.
32 Ku xa ạtse'e n'ijt jẹm damaascovit kyajpụn kạjxm, van'it
tse'e jẹ kajpụn yakkutojkpa juu' ve'e jẹ yakkutojkpa Aretas
kyạ'mip, jẹ'ẹ tse'e dụpạạm jẹ tojpa jẹtse'e dụ'ix'ijtti jẹ kajpụn
naa'pạ́ts akạ'ạ jẹts ạtse'e kụxmajtsti.
33 Ax jẹm tójumts ạtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk xnastạ'yidi jẹm
ventana am tsọv joma ve'e jẹ kajpụn naa'pạ́ts, jẹts ạtse'e
nkeek.

12

Juu' ve'e jẹ Pablo yak'ixju

1 Ka'a xa ve'e jẹ jayu tyo'nụxjụ ku ve'e jẹ jayu viinm
ñay'ọñụkọ́tsaja. Ọyam tse'e vye'ema, nkọ́tsupts ạtse'e
juu' ạtse'e jẹ Mạjạ Vintsán xtuk'ix jẹts juu' ạtse'e
xtukyaknụkẹ'xnatạjki.
2 N'ixa xa ạtse'e to'k jẹ yaa'tyạjk juu' ve'e to'k muk ijtp jẹ
Cristo mạạt. Makmajkts joojnt ítanits jẹ'ẹ ve'e yakvạv jẹm
mutoojk tsapjọọtm. (Ka'ats ạtse'e nnụjava pạn jẹ ñi'kx jẹ
kyọpk mạạt yakvạạjv uk pạn ka'a, jẹ Nte'yame'e dụnụja'vip.)

3 Ax nmu̱ja'vipts a̱tse'e je̱ts je̱ yaa'tya̱jk, ka'a a̱tse'e nnu̱java
pa̱n je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk ma̱a̱t uk pa̱n ka'a, je̱ Nte'yame'e
du̱nu̱ja'vip,
4 je̱'e̱ tse'e yakvo̱o̱v joma ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu du̱ja̱a̱jna
du̱ta̱jka je̱tse'e du̱'amo̱tunajxy je̱ ka̱ts je̱ ayook juu' ve'e
ka'o̱'yip je̱tse'e yakko̱jtsva'atsu̱t je̱ts ka'a ve'e je̱ Nte'yam
du̱yakjaty je̱tse'e du̱'avánat.
5 Ku̱nnamya̱jaja xa a̱tse'e to'k je̱ yaa'tya̱jk ka̱jx ax jo'n je̱'e̱,
ax ka'ats a̱tse'e viinm nmamya̱jaja, je̱'e̱ ka̱jxji ve'e vintso̱
a̱tse'e je̱ yónu̱k aaj je̱ yónu̱k jo̱o̱t njayep.
6 Pa̱n a̱ts tse'e ku̱ntsa̱k je̱ts a̱tse'e nnay'o̱ñu̱ko̱tsajat, ka
tónajyapts je̱'e̱ ve'e, ku̱x je̱'e̱jyji a̱tse'e ku̱nka̱ts juu' ve'e
tyúvam. Ax ka'ats a̱tse'e ve'em ntun, ve'em tse'e ni pa̱na
kyavinmáyu̱t je̱ts njaa'knu̱májip a̱tse'e nu̱yojk je̱ts ka'a ve'e
ax jo'n a̱tse'e x'ix ukpu̱ du̱'amo̱tunaxy juu' a̱tse'e nka̱jtsp.
7 Ax a̱ts tse'e je̱ yaa'tya̱jk juu' ve'e yakvo̱o̱v je̱m mutoojk
tsapjo̱o̱tm. Ku̱x o̱oye'e du̱tunnu̱ma̱ja juu' a̱tse'e xyak'ix, je̱'e̱
ka̱jxts a̱tse'e nyakpa̱a̱jmji juu' ve'e a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk
ma̱kk du̱yaktsaachpaatp, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam yakjaj-
typ je̱ts a̱tse'e je̱ Satanás xyaktsaachpaa'ty, ve'emts a̱tse'e
nkanamya̱jajat viinm.
8 Toojk náxanits a̱tse'e n'amo̱tu je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ts
a̱tse'e xpa̱jkjat juu' ve'e a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk ma̱kk
du̱yaktsaachpaatp.
9 Ax jidu̱'u̱mts a̱tse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n xnu̱u̱jmi:
“Mtukjo̱tka̱da'akup xa ve'e je̱ maa'yu̱n juu' a̱ts mitse'e
ntoojnjip, ku̱x nu̱yojk o̱y xa ve'e ñu̱ke̱'xnatá̱ka a̱ts je̱ nma̱kkin
ku ve'e je̱ jayu je̱ yónu̱k aaj je̱ yónu̱k jo̱o̱t du̱jayep.” Jidu̱'u̱mts
a̱tse'e xnu̱u̱jmi. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nu̱yojk nxo̱o̱ndu̱k ku a̱tse'e
je̱ yónu̱k aaj je̱ yónu̱k jo̱o̱t njayep, ku̱x ku xa a̱tse'e je̱ yónu̱k aaj
je̱ yónu̱k jo̱o̱t njayep, van'it tse'e je̱ Cristo je̱ mya̱kkin y'it yam
a̱ts nja'vin ka̱jxm.
10 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nxo̱o̱ndu̱k ku a̱tse'e je̱ yónu̱k aaj je̱
yónu̱k jo̱o̱t njayep, ku a̱tse'e je̱ jayu xvinko̱jtspét, ku a̱tse'e
juu' xka'ijtja, ku a̱tse'e je̱ jayu xjomtún xtitún, ku a̱tse'e juu'
nmutena. Nu̱jomts a̱ts ya̱'a̱ ve'e xo̱o̱ndu̱k jo̱o̱t nyaknaxy je̱
Cristo ka̱jx. Ku̱x ku xa a̱tse'e njayep je̱ yónu̱k aaj je̱ yónu̱k jo̱o̱t,
nu̱yojkts a̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ ma̱kkin xma̱'a̱.

*Ku je̱ Pablo du̱vinmaajy je̱ y'utsta je̱ y'ajchta ma̱a̱t je̱ y'utsta
je̱ cha̱'a̱da je̱p Corinto*

11 Ka víjap xa a̱tse'e ku a̱tse'e viinm nmay'o̱ñu̱ko̱tsaja; ax
miitsts a̱tse'e tu̱x'ake̱e̱'yada je̱ts a̱tse'e ve'em ntun. Miits xa
a̱tse'e ku̱x'o̱ñu̱ko̱tsada, ku̱x ka'a a̱tse'e nkatunnu̱ma̱jiva ax
jo'n je̱'e̱da juu' ve'e mtijtup ma̱ja̱ kuka̱tsivada, o̱yamts a̱ts
miitse'e xjávada je̱ts nmu̱pá̱nip a̱tse'e.

12 Jẹ'ẹ juu' ạtse'e ntoon ku ạtse'e nve'na miits mạạtta,
jẹ mújit nụja'vin, jẹ majin, jẹts jẹ mújit atụva, jẹ'ẹ tse'e
dụyaknụkẹ'xnatạjkip jẹts jẹ kukátsiva ạtse'e. Ve'emts ạtse'e
jẹm ntuujn óyame'e jẹ jayu dụtso'oxpụjk jẹ ayook juu' ạtse'e
jẹ jayu nvaajnjip.
13 Vanxúpam ạts miitse'e ntoojnjidi ku ạtse'e n'ijt miits
mạạtta ax jo'n ạtse'e ntoojnjada jẹ viijnk jaanchja'vivatạjkta;
jẹ'ẹjyji ve'e ka'a ạts miitse'e ti putạjkin xmọọydi.
¡Mẹẹ'kxjadats ạtse'e to'k aaj ku ạts miitse'e jẹ putạjkin
nkah'amọ́tudi!
14 Apạạmdụkats ạtse'e ụxyam jẹts ạts miitse'e mutoojk nax
nạjkx nku'ixta, ax ni vinxúpats ạts miitse'e nkah'atso'oxtat.
Ka jẹ'ẹpts ạtse'e n'íxtip juu' miitse'e m'íxtup mjayẹjptup, jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e ọy m'ijttinit jẹ Cristo mạạt. Ve'em xa ạtse'e ax jo'n
jẹ mtee'da kụy'ijt jo'n, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi
jẹ Jesucristo ku ạts miitse'e ntukmukọjtsti jẹ ọy kạts jẹ ọy
ayook. Ve'eme'e dụtsạk jẹtse'e jẹ ónụk tee' jẹ ónụk taak
dụyakjoojntykadat jẹ y'ónụk, ka jẹ'ẹpe'e jẹtse'e jẹ pi'k ónụk jẹ
tyee' jẹ tyaak dụyakjoojntykadat.
15 Ax ve'em tse'e, to'k aaj to'k jọọt ạtse'e n'ixta vintsọ
ạts miitse'e mputákadat, nayja'vijupts ạtse'e jẹts ạts miitse'e
nku'ọọ'kadat pạn miits jẹ m'ọ'yin kạjxta ve'e kụy'it. Ve'emts
ạtse'e nnayjávaja óyam tse'e kye'ex jẹts ku ạts miitse'e nụyojk
ntsọkta, vẹẹ'njits ạts miitse'e xtsọkta.
16 Ax mnụja'vidupts miitse'e jẹts ni pạna ve'e miitsta ạts
nkah'atsuux. Ax to'mayji tse'e jẹm juu' ve'e vaandup jẹts
va'ajts kutaay ạtse'e jẹts ạts miitse'e tụnvin'ạạ'nda.
17 ¿Nvin'ạạ'ndu ạts miits vine'e jẹ jayu kạjxta juu' ạts mi-
itse'e ntuknụkẹjxtu?
18 Nmunoo'kxtk xa ạtse'e jẹ Tito jẹtse'e nạjkx mku'íxjada,
jẹts ạtse'e nkejx to'k jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda juu' ve'e
myạạdi. ¿Mvin'ạạ'njụdu vine'e jẹ Tito? ¿Jadi ka'a ạạts vine'e
nụmẹjtsk kijpx jọọt kijpx ja'vin juu' ntun nkạts?
19 ¿Ve'em miitse'e mvinmayda jẹts nay'ọñụkọjtsijup ạtse'e
jẹja miits mvinkujkta? Ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e vye'ema. Ve'emts
ạtse'e nkạts to'k muk jẹ Cristo mạạt jẹts jẹja jẹ Nte'yam
vyinkujk. Miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, ve'em ạtse'e
nkạts jẹtse'e nụyojk xjaanchjávadat jẹ Jesucristo.
20 Jẹ'ẹ xa ạtse'e nvinmaayp ku ạts miitse'e nạjkx
nku'íxtinuva, to'mayji ạts miitse'e nkapaa'ttat ax jo'n ạtse'e
ntsạk, van'itts ạts miitse'e jẹ tsaachpaatụn mpạạjmjadat
jẹ ka óyap kạjx juu' ve'e mtoondup, ve'emts ạts miitse'e
xkapaattuvat ax jo'n miitse'e xtsọkta. Nvinmaayp xa ạtse'e
ku ve'e to'mayji nakyọjtsvintsọọjvjup mvẹ'nadat ku ạtse'e
jẹm njẹ'yat, namyu'ẹjkjụdup, mkanachọjkjụdup, pạjkva'kxy

mvẹ'nadat, akọtsụtoonkidup, napyakọjtsjụdup, nụtụ́vidup, mjomtsụụ̱nidup mtitsụụ̱nidup mvẹ'nadat.

21 Nvinmaayvap xa ạtse'e ku ạts miitse'e nạjkx nku'íxtinuva jẹ̱ts ạtse'e to'mayji jẹ̱ Nte'yam xyaktsọ'ọtyónụ̱t miits kạjxta jẹ̱ts ạts miitse'e nụmay nmụya'axtat, jẹ'ẹ̱ ve'e ku miitse'e jẹ̱m nụ̱may juu' ve'e tọkintoondu jẹ̱tse'e dụkaton'atụ́vada jẹ̱ kyọ'ọy jẹ'ẹ̱ juu' ve'e tyoondup, jẹ'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ navyạjkụ̱n dụ̱yakvintsạ'kintọ́kida, ku ve'e jẹ̱ kạts dụtukmạạtjayẹ́pta jẹ̱ yaa'y jẹ̱ tạ'ạx juu' ve'e ka pụ́kap jyayẹ̱jptup, jẹ̱ts ku ve'e juu' ọyvintsọva dụtonda dụkọtsta.

13

Juu' ve'e jẹ̱ Pablo kyọjtsjidu jẹ̱ jaanchja'vivatạjk jẹ̱p Corinto

1 Yạ'ạts jẹ'ẹ̱ ve'e ku ạts miitse'e nạjkx nku'ixta mutoojk nax. Ax kuts ạtse'e njẹ'yat, van'itts ạtse'e juu' jaty n'íxụ̱t nmụjávat, ve'em vintsọ ve'e yakkạts ku ve'e nụmẹjtsk ukpụ̱ nụtoojk dụ̱nụkọjtspẹ́tta jẹ̱ ayook.

2 Ku ạts miitse'e ọjts nku'ixta mumẹjtsk nax, juu'ts ạtse'e nvaajnjidu pạn pạn jatye'e tọkintoondup jẹ̱ts nụvinxụ̱pe'e jẹ̱m jyaa'k'ítta, nay vanxụ́pjyamts ạts miitse'e nvaajnjidinuva. Ku ạts miitse'e jado'k nax nạjkx nku'íxtinuva, ka'ats ạtse'e ntukmọ'ọttat pạn pạn jatye'e katọkinton'atụ́vidup.

3 Van'it tse'e x'íxtat xnụjávadat jẹ̱ts kọjtspe'e jẹ̱ Cristo ạts kạjx. Ax jẹ̱ Cristo, ka'ats jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ yónụ̱k aaj jẹ̱ yónụ̱k jọọt mtukpayọ'ọyjada, mạkkts jẹ'ẹ̱ ve'e y'it miits mạạtta.

4 Ọyam xa ve'e jẹ̱ Jesucristo dụkayaknụkẹ'xnatạjki jẹ̱ts ọọye'e jẹ̱ mạkkin dụtunjayep ku ve'e cryuuzpejt, joojntykipts jẹ'ẹ̱ ve'e ụxyam jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myạkkin kạjx. Nay ve'empats ạtse'e, jẹ'ẹ̱ ve'e ku ạtse'e to'k muk n'it jẹ̱ Cristo mạạt, ka'ats ạtse'e nyaknụkẹ'xnatạ́ka jẹ̱ mạkkin juu' ạtse'e njayejpp. Ọyam tse'e vye'ema, jẹ̱ Cristo jẹ̱ myạkkin kạjxts ạtse'e njoojntyka jẹ̱ts ạtse'e ntónụ̱t nkọ́tsụ̱t juu' ve'e tsọjkjup miits mạạtta.

5 Payọ'ọyda miitse'e viinm pạn tyụ́vame'e xjaanchjávada jẹ̱ Jesucristo. ¿Ka'a miitse'e xnụjávada jẹ̱ts jẹ̱ Jesucristo ve'e ijtp jẹ̱m mja'vin kạjxmda?, jẹ'ẹ̱jyji jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts ka'a ve'e kọọjyji mnatyijjada jẹ̱ts mjaanchja'vidupe'e.

6 N'a'ixpts ạtse'e jẹ̱tse'e xnụjávadat jẹ̱ts ntuump nkạjtsp ạạtse'e juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp.

7 Nmunoo'kxtkpts ạtse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts ka'a miitse'e xtóndat juu' ve'e ka ọ́yap; ka jẹ'ẹ̱ kạjxap jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e tyunkẹ'xụ̱kụ̱t jẹ̱ts ntuump nkạjtsp ạtse'e juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp, jẹ'ẹ̱ ạtse'e ntsạjkp jẹ̱tse'e xtóndat juu' jatye'e ọy, ọ́yame'e jẹ̱ jayu vya'añ jẹ̱ts ka'a ạtse'e ntun nkạts juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp.

8 Kṵx ka'a xa ve'e n'amạạdaaguimdat pạn
ntso'oxpạjkumdupe'e jẹ tyṵv jẹ'ẹ, n'amạạdaaguimdapts
ṵṵ'me'e ku ve'e nto'numda jẹ tyṵv jẹ'ẹ.
9 Paatyts ạtse'e nxọọnduṵk ku ạtse'e n'it yónṵk aaj yónṵk jọọt
jẹts miitse'e mạkk m'itta to'k muk jẹ Cristo mạạt. Ijtpts ạtse'e
jẹ Nte'yam nmunoo'kxtṵk jẹtse'e m'ijttinit tum ọy tum va'ajts.
10 Jidṵ'ṵm xa ạts miitse'e nnṵjáyada namka'ana ạts miitse'e
nạjkx nku'ixta. Ax kuts ạtse'e jẹm njẹ'yat, ve'emts ạtse'e yạ
nkutojkṵn nkamạkkpạ́mṵt, yạ kutojkṵn juu' ạtse'e xmọọy jẹ
Mạjạ Vintsạ́n jẹts ạts miitse'e mạkk nyak'ijttinit to'k muk jẹ
Cristo mạạt, ka jẹ'ẹ kạjxapts ạtse'e xmọọjy jẹts ạts miitse'e
nyakvintọ́kidat.

Ku jẹ Pablo kyọjtskukạjxini

11 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, kọjtskukạjxinupts ạtse'e. Jẹ
Dios mạạt tse'e mtaandini. Íxtada jẹ'ẹ juu' ve'e myaktánjadap
ọy jẹts va'ajts, kutyonda juu' ạts miitse'e ntuknṵja'yidup,
nayjávajada to'k jado'k, joojntykada ọy jọọt. Pạn mtoondup
tse'e ve'em, m'ijttinupts miitse'e jẹ Nte'yam mạạt.
12 Nachẹẹ'njada to'k jado'k jẹ tsọjkṵn mạạt jẹ Mạjạ Vintsạ́n
kạjx.
13 Máyame'e jẹ Dios mkẹjxṵxjada jẹ utsta jẹ ajchta jẹts jẹ
utsta jẹ tsạ'ạda anañṵjoma.
14 Jẹ Mạjạ Vintsạ́n Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap, jẹ
Nte'yam tse'e dṵpạ́mup jẹm mja'vin kạjxmda jẹ tsọjkṵn, jẹ
Espíritu Santo mạạt tse'e m'ijttinit nṵto'k nṵto'k anañṵjoma
miitsta.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Galacia

1 A̱tse'e je̱ Pablo, ka je̱ jáyuvap xa a̱tse'e xvinko̱o̱n je̱ts a̱tse'e je̱ kuká̱tsiva n'ítu̱t, ka je̱ jáyuvapts a̱tse'e ya̱ toonk xtukka̱ta̱jki, je̱ Dios Tee' je̱ts je̱ Jesucristo, juu' ve'e je̱ Dios Tee' yakjoojn-tykpa̱jknuva ku ve'e y'uk'a̱a̱'k, je̱'e̱ tse'e viinm a̱ts xvinko̱o̱ndu je̱ts a̱tse'e je̱ kuká̱tsiva n'ítu̱t.

2 A̱ts je̱ts nu̱jom je̱ utsta je̱ ajchta je̱ts je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da juu' ve'e a̱ts ma̱a̱t, máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta nu̱jom je̱ jaanchja'vivata̱jk pa̱n pa̱n jatye'e nay'amojkijidup je̱m galáciait y'it jo̱o̱tm.

3 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ Maja̱ Vintsá̱n Jesucristo, je̱'e̱da tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta,

4 je̱ Jesucristo, juu' ve'e xku'o̱o̱'kimdu je̱ nto̱kin ka̱jxamda je̱tse'e ve'em xtuknu̱vaatsumdinit ya̱ ko̱'o̱y tiempo juu' ve'e nyaknajxumdup. Ve'em tse'e du̱tuujn ax jo'n du̱tsa̱k je̱ nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup.

5 ¡Xa̱'ma ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam du̱nu̱má̱jinit du̱nu̱jaanchinit! Amén.

Ka'a xa ve'e ti jado'k o̱y ka̱ts o̱y ayook

6 Atu̱va ato̱ki xa a̱tse'e xyaktanda ku ve'e je̱ Nte'yam tun jatyji xmaso̱o̱kti je̱tse'e xpana̱jkxta je̱ viijnk ixpa̱jku̱n juu' ve'e je̱ jayu tyijtup o̱y ka̱ts o̱y ayook, je̱ Nte'yam, juu' ve'e myaaxu̱xju̱du je̱ Cristo je̱ myaa'yu̱n ka̱jx.

7 Ka'a xa ve'e jye̱ja je̱ viijnk o̱y ka̱ts o̱y ayook, je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱m je̱ jayu juu' ve'e myakvinmamya'tju̱dup je̱tse'e du̱yaktiku̱tsuva'anda je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook.

8 Ax jya'á̱tsam, ukpu̱ jya'aangelesam juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm ku̱kya̱da'aky, pa̱n ku̱myaktuk'ixta xa ve'e je̱ ka̱ts je̱ ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'ake̱e̱guip ma̱a̱t je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' a̱ts miitse'e ntuk'ixtu, ko̱'o̱y nu̱kó̱tsats je̱'e̱ ve'e y'ijtnit.

9 Ta̱ xa a̱tse'e nva'añ, vaannuvapts a̱tse'e jado'k nax, pa̱n je̱m xa ve'e juu' ve'e mtuk'íxju̱dup je̱ ka̱ts je̱ ayook juu' ve'e kyapaatyp kyah'ake̱e̱guip ma̱a̱t je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' ve'e mkuva̱jktu, ko̱'o̱y nu̱kó̱tsats je̱'e̱ ve'e y'ijtnit.

10 ¿Juu'ts a̱tse'e ntsa̱jkp ku a̱tse'e ve'em nva'añ, ku a̱tse'e je̱ jayu x'o̱yjávat, ukpu̱ ku a̱tse'e je̱ Nte'yam x'o̱yjávat, ku a̱tse'e je̱ja je̱ jayu vyinkujk o̱y ntánu̱t, ukpu̱ ku a̱tse'e je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk o̱y ntánu̱t? Pa̱n ku̱ntsa̱k xa a̱tse'e je̱ts a̱tse'e

jẹja jẹ jayu vyinkujk ọy ntánụt, ka jẹ Jesucriistovapts ạtse'e ntoojnjip.

Jẹ Jesucristo ve'e dụvinkọọn jẹ Pablo jẹtse'e y'ítụt jẹ kyukạ́tsiva

11 Ax nụjávadats yạ'ạ, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook juu' ạts miitse'e nvaajnjidu, ka jẹ jáyuvapts jẹ'ẹ ve'e jẹ vyinma'yụn,

12 ka jẹ jáyuvapts ạts jẹ'ẹ ve'e xtukkạtạjki, ka jẹ jáyuvapts ạts jẹ'ẹ ve'e xtukyak'ixpạjk, jẹ Jesucristo, jẹ'ẹ xa ve'e viinm ạts xtuk'ix xtuknụja'vi.

13 Mmọ́tudu xa ve'e jẹ kạts vintsọ ạtse'e njáyuva y'ijt ku ạtse'e njaanchjáva y'ijt juu' ve'e jyaanchja'vidup ạts jẹ nmu'israeejlit jayu, jẹts vinxụp ạtse'e nmu'ẹjkji pạn pạn jatye'e jẹ Cristo dụjaanchja'vidup, jẹts ạts jẹ'ẹ ve'e njomtoondi ntitoondi jẹts ạtse'e ntukmasọ'ọktat juu' ve'e jyaanchja'vidup.

14 Nụyojk xa ạtse'e nkutyún y'ijt juu' ve'e jẹ israeejlit jayu jyaanchja'vidup jẹts ni ka'a ve'e nụmay ạts jẹ njayu juu' ạtse'e nmu'akijpxada, nụyojk ạtse'e nkutyún y'ijt ạạts jẹ njụjpit jayu jẹ pyava'nụnda jẹts ni ka'a ve'e jẹ'ẹda.

15 Ax jẹ mạjạ maa'yụnts ạtse'e jẹ Nte'yam xtoojnji jẹts ạtse'e xvinkạạjn ka'anum ạtse'e nke'ex vye'na. Ve'em tse'e dụtuujn jẹts ạtse'e jẹ kukạ́tsiva n'ítụt.

16 Ax ku tse'e dụ'ọyja'vi, van'itts ạtse'e xtuk'ix jẹ y'Onụk, ve'emts ạtse'e jẹ jayu nvaajnjadat jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap. Ku ve'e ve'em jyajty, ni pạ́nats ạtse'e juu' nkah'amọtutụvi jẹts ạtse'e nnụjávat ti ạtse'e ntónup,

17 ni ka'ats ạtse'e jẹm Jerusalén nmạjkxpa jẹts ạtse'e n'íxtat pạn pạn jatye'e too'vạjkp ijttu jẹ kukạ́tsivada jẹts ka'a ve'e ạts, ñojk'ọ́y ạtse'e tun jatyji nnụjkx jẹm arábiait y'it jọọtm, ụx'ọọkts ạtse'e nvimpijtnuva jẹm Damasco.

18 Kutoojk joojntnumts ạtse'e n'ạts jẹm Jerusalén jẹts ạtse'e jẹ Pedro nmạạtnakyọjtsji; ax jẹ'ẹ mạạtts ạtse'e n'ijt makmọkx xạạj.

19 Ax ka'ats ạtse'e jado'k jẹ kukạ́tsiva n'ix, jẹ Santiágoji ve'e, jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ y'uts.

20 Yájats ạtse'e nva'añ jẹ Nte'yam vyinkujk jẹts tyụ́vam yạ'ạ ve'e juu' ạts miitse'e ntuknụja'yidup.

21 Van'itts ạtse'e nnụjkx jẹm siiriait jẹts cilíciait y'it jọọtmda.

22 Ka'ats ạtse'e x'íxada y'ijt pạn pạn jatye'e to'k muk ijttup jẹ Cristo mạạt jẹtse'e ñay'amókajada jẹm judéait y'it jọọtm,

23 jẹ'ẹjyji ve'e y'amọtunajxtup y'ijt: "Jẹ'ẹ pạne'e xjomto'numdup xtito'numdup y'ijt, jẹ'ẹ tse'e ụxyam jẹ jayu

dṵvaajnjip jẹtse'e dṵjaanchjávadat jẹ Jesucristo, ka'a tse'e dṵ'uktsọjkni jẹtse'e dṵjaanchja'vi'atṵ́vadat jẹ Jesús.”
24 Ax ve'em tse'e dṵyakmą́jidi dṵyakjaanchidi jẹ Nte'yam jẹ
mąjąą maa'yṵn kąjx juu' ątse'e xtoojnji.

2

Ku jẹ viijnk kukątsiva dṵkuvąjkti jẹ Pablo

1 Kumakmajkts joojntnumts ątse'e nnąjkxnuva jẹm
Jerusalén, nmąądi ątse'e jẹ Bernabé, nvọọvts ątse'e jẹ Tito.
2 Ọjtsts ątse'e jẹm kṵx jẹ Nte'yam ątse'e xtuk'ix xtuknṵja'vi.
Ku ąątse'e jẹm Jerusalén nve'na, van'itts ąątse'e juu'
nkọjtsmúk apṵk mąąt jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e dṵnṵmą́jidup.
Jẹmts ątse'e n'ava'ni jẹ ọy kąts jẹ ọy ayook, ve'em ax jo'n ątse'e
ṵxyam paat nvaajnjada jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e ka jẹ israeejlit
jáyuvap. Ve'emts ątse'e ntuujn kṵx jẹ'ẹ ątse'e ntsąjkp jẹtse'e
kyavintọ́kiyṵt juu' ątse'e ntoon jẹts juu' ątse'e ntuumpna.
3 Ax ọ́yam tse'e kya'israeejlitjáyuva jẹ Tito, ka'a tse'e
dṵtuk'akẹẹ'yidi jẹtse'e jẹ ixta'nṵn yakpąąjmjat jẹtse'e
dṵni'kxmat dṵkọjmat.
4 Ax jẹm tse'e pąn pąn jatye'e natyijjṵdup utsta ajchta, jẹ'ẹ
tse'e dṵ'uktsọjktu jẹtse'e jẹ Tito kṵyakpąąjmji jẹ ixta'nṵn. Jẹ'ẹ
kąjxts jẹ'ẹ ve'e ñay'amojkijidi ąąts mąąt jẹ ixpookpa jo'nda,
jẹtse'e dṵ'íxtat joma vaate'e juu' yakkuvṵk ku ve'e jẹ jayu
y'it to'k muk jẹ Jesucristo mąąt, y'uktsọjktuts jẹ'ẹ ve'e jẹts
ąątse'e kṵx'akẹẹ'yidi jẹts ąątse'e mpanąjkxnuvat jẹ Moisés jẹ
pyava'nṵn.
5 Ax ni vinxṵ́pats ąątse'e nkanamyasọọkji jẹts ąątse'e
ntónṵt juu' ve'e y'uktsọjktu, kṵx jẹ'ẹ ąątse'e ntsąjkp jẹtse'e
xjaa'kjayẹ́ptat jẹ tyṵv jẹ'ẹ, ve'em ax jo'n y'íxuva jẹ ọy kąts jẹ
ọy ayook.
6 Ka'ats ątse'e jẹ viijnk kọjtsvíjin xmọọydi jẹ'ẹ pąn pąn
jatye'e yakkọjtstup jẹts ñṵmą́jidup jẹ'ẹ ve'e. Ax ka'ats ąts jẹ'ẹ
ve'e ntoonka pąn ti jẹ'ẹ ve'e y'ijtti, kṵx ka'a ve'e jẹ Nte'yam
dṵyakvinkọpka vinxṵpe'e jẹ mąjin dṵjayẹpta to'k jado'k.
7 Kyuvąjktuts jẹ'ẹ ve'eda jẹts ątse'e jẹ Nte'yam xtukkątąjki
jẹ toonk jẹts ątse'e nvaajnjadat jẹ ọy kąts jẹ ọy ayook pąn pąn
jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n jẹ Nte'yam jẹ Pe-
dro dṵtukkątąjki jẹ toonk jẹtse'e dṵvaajnjadat nay jẹ'ẹjyam jẹ
ọy kąts jẹ ọy ayook pąn pąn jatye'e israeejlit jayu.
8 Jẹ Nte'yam, juu' ve'e jẹ Pedro dṵputąjki jẹtse'e dṵtónṵt
jẹ kukątsiva toonk joma ve'e jẹ israeejlit jayu, jẹ'ẹjyamts jẹ'ẹ
ve'e juu' ątse'e xputąjkiva jẹts ątse'e ntónṵt jẹ kukątsiva toonk
joma ve'e ka jẹ israeejlit jáyuvap.
9 Ax jẹ Santiago mąąt jẹ Pedro jẹts jẹ Juan, jẹ'ẹ juu' ve'e
yakkọjtstup jẹts ñṵmą́jidup jẹ'ẹ ve'e, ku ve'e dṵnṵja'vidi

jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam ą̱tse'e yą̱ toonk xmǫ̱ǫ̱y jẹ̱ myaa'yụ̱n kąjx, van'itts ą̱ą̱tse'e xkąvą̱ą̱'ndi, ą̱ts mą̱ą̱t jẹ̱ Bernabé, ve'em tse'e dụ̱yaknụ̱kẹ̱'xnatąjkidi juu' ą̱ą̱tse'e tụ̱nkǫjtsmúk, ve'em tse'e vyaandi jẹ̱ts ntukmą̱ą̱tjayẹ̱jptup ą̱ą̱tse'e yą̱ toonk jẹ̱'ẹ̱ mą̱ą̱tta. Ǫ̱y tse'e dụ̱jávada jẹ̱ts ą̱ą̱tse'e nąjkx njaa'ktún joma ve'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jyaa'któndat joma ve'e jẹ̱ israeejlit jayu.

10 Jẹ̱'ẹ̱jyjits ą̱ą̱tse'e x'amǫ́tudu jẹ̱ts ą̱ą̱tse'e njaa'myẹ́tsụ̱t jẹ̱ ayǫ̱ǫ̱va jáyuda. Jẹ̱'ẹ̱mts ą̱tse'e ntuump vye'na jẹ̱ts ą̱tse'e ntunyakvinkǫ̱pka jẹ̱ts ą̱tse'e njaa'któnụ̱t.

Ku jẹ̱ Pablo dụ̱vintsǫ̱'y jẹ̱ Pedro jẹ̱p Antioquía

11 Ax ku tse'e jẹ̱ Pedro jyẹ̱'y jẹ̱m Antioquía, ntuknụ̱ụ̱jmits ą̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e aviinm ah'am kụ̱x tǫ̱kin jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e tyoon.

12 Myą̱ą̱tkaayp myą̱ą̱t'uukp tse'e vye'na jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta pą̱n pą̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap, ax ku tse'e jyẹ̱'ydi jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta juu' ve'e tsǫ̱ǫ̱'ndu jẹ̱m joma ve'e jẹ̱ Santiago, van'it tse'e mẹ̱jts'aaj mẹ̱jtsjǫ̱ǫ̱t jẹ̱ Pedro apụ̱k ñapyą̱ą̱jmji jẹ̱tse'e dụ̱kǫ̱ǫ̱'kmą̱ą̱tkaayni dụ̱kǫ̱ǫ̱'kmą̱ą̱t'ookni. Jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e ve'em jyatki kụ̱x chą̱'kipe'e pą̱n pą̱n jatye'e vaandup jẹ̱ts ixta'nụ̱mpụ̱ụ̱jmja ve'e dụ̱tsą̱k jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta pą̱n pą̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvapta.

13 Van'it tse'e jẹ̱ viijnk israeejlit jayu juu' ve'e dụ̱jaanchja'vidup jẹ̱ Jesucristo, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ mẹ̱jts'aaj jẹ̱ mẹ̱jtsjǫ̱ǫ̱t dụ̱jayẹ̱jptu mą̱ą̱t jẹ̱ Pedro, jẹ̱ Bernabé paat tse'e ve'em jyátkiva.

14 Ax kuts ą̱tse'e n'ix jẹ̱ts ka'a ve'e dụ̱paa'ty dụ̱'akẹ̱ẹ̱ga juu' ve'e tyoondup mą̱ą̱t jẹ̱ tyụ̱v jẹ̱'ẹ̱, ve'em ax jo'n y'íxuva jẹ̱ ǫ̱y kąts jẹ̱ ǫ̱y ayook, van'itts ą̱tse'e jẹ̱ja jẹ̱ nụ̱may jayu vyinkujk ntuknụ̱ụ̱jmi jẹ̱ Pedro. Jidụ̱'ụ̱mts ą̱tse'e nvaajñ: "Mits, ǫ́yam mitse'e mja'israeejlitjáyuva, ve'em xa mitse'e mjoojntyka ax jo'n pą̱n pą̱n jatye'e ka jẹ̱'ẹ̱pta, ka ve'emape'e ax jo'n jẹ̱ israeejlit jayu. ¿Tyą̱jx tse'e x'akẹ̱ẹ̱'yava'añ juu' ve'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvapta, jẹ̱tse'e dụ̱kutyóndat jẹ̱ israeejlit jayu jẹ̱ pyava'nụ̱nda?

15 Jẹ̱ kẹ̱'xtkụ̱n kąjx xa ụ̱ụ̱'me'e n'israeejlitjáyuvimda, ka'ats ụ̱ụ̱'me'e nyaktíjumda tǫ́kinax jayu, ve'em ax jo'n pą̱n pą̱n jatye'e ka jẹ̱ israeejlit jáyuvap.

16 Nnụ̱ja'vimdinupts ụ̱ụ̱'me'e jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu dụ̱katǫ̱kimpụ̱m jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụ̱n kąjx, jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ Jesucristo yakjaanchjáva. Jẹ̱'ẹ̱ kąjx tse'e jẹ̱ Jesucristo njaanchja'vimda jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam xkatǫ̱kimpą̱'mumdat, ka'a tse'e n'íxtimda vintsǫ̱ ve'e nkutyo'numdat jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụ̱n jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ kąjxe'e jẹ̱ Nte'yam xkatǫ̱kimpą̱'mumdat, kụ̱x jẹ̱ Nte'yam, tyumtǫ̱kimpụ̱ụ̱mp jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụ̱n kąjx."

17 Pa̱n n'íxtimdup tse'e je̱tse'e je̱ Nte'yam
xkato̱kimpa̱'mumdat ku̱xe'e to'k muk n'ijtumda je̱ Cristo
ma̱a̱t, yaknu̱ke̱'xnata̱jkipts je̱'e̱ ve'e je̱ts tó̱kinax jayu
u̱u̱'me'eda. ¿Yaktíjupts je̱'e̱ vine'e je̱ts u̱u̱'me'e je̱ Cristo
xyakto̱kinto'numdup? ¡Ni vintso̱va xa ve'e ve'em kyayaktij!
18 Ax pa̱n a̱ts tse'e je̱ jayu ku̱ntuk'ix je̱tse'e du̱kutyóndat je̱
pava'nu̱n juu' a̱tse'e u̱xyam je̱ jayu nvaajnjidup je̱ts ka je̱'e̱
ka̱jxape'e je̱ jayu yakto̱kinmee'kx, ku̱nyaknu̱ke̱'xnatá̱kats
a̱tse'e je̱ts to̱kin ma̱a̱t a̱tse'e je̱'e̱ ka̱jx ku a̱tse'e nkakutyún je̱
pava'nu̱n.
19 Ve'em xa a̱tse'e ax jo'n a̱tse'e a̱a̱'k ku̱n'ijt je̱ja je̱ Moisés
je̱ pyava'nu̱n vyinkujk, je̱ pava'nu̱n juu' a̱tse'e xtuk'ix je̱ts
nvinmajtsjup a̱tse'e je̱ o̱o̱'ku̱n ku̱xe'e a̱ts nkakutyuujn. Je̱
pava'nu̱nti̱ a̱tse'e ve'em xyaktaan je̱ts a̱tse'e njoojntykat
vintso ve'e je̱ Nte'yam yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit.
20 Ve'em xa a̱tse'e ax jo'n a̱tse'e ku̱n'a̱a̱'k je̱m cruz ka̱jxm
je̱ Cristo ma̱a̱t. Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nko̱o̱'kjoojntykini je̱ts a̱tse'e
nyaktónu̱t ya̱ n'avintso̱ vinma'yu̱n, je̱ Cristo ve'e joojntykip
yam a̱ts nja'vin ka̱jxm, je̱ts namvaat a̱tse'e ya̱ naxviijnit
ni'kxu̱ko̱pk njayep, je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k ka̱jxts a̱tse'e njoojn-
tyka ku̱xe'e a̱ts je̱'e̱ njaanchjáva, je̱'e̱ juu' a̱tse'e o̱o̱y xtuntso̱jkp
je̱ts a̱tse'e xku'o̱o̱'ki.
21 Ka'a xa a̱tse'e nkakuvu̱k je̱ maa'yu̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam
xtoojnjimdup je̱ Cristo ka̱jx. Ku̱x pa̱n je̱ Nte'yam xa ve'e je̱
jayu ku̱du̱kato̱kimpu̱m je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n ka̱jx, ve'emts
je̱'e̱ ve'e ax jo'n ku̱kyatih'ijt ku ve'e je̱ Cristo y'uk'a̱a̱'k.

3

Je̱ pava'nu̱n je̱ts je̱ jaanchja'vin

1 Miits, galáciait jáyuda, ka'a ve'e o̱y juu' xpayo̱'o̱yda. ¿Pa̱ne'e
mko̱'o̱yvin'íxju̱du je̱tse'e xko̱o̱'kjaanchja'vidini je̱ tyu̱v je̱'e̱?
Va'ajts xa a̱ts miitse'e nvaajnjidi je̱tse'e xnu̱ja'vidi vintso̱ ve'e
je̱ Cristo du̱yakcruuzpe̱jtti, ve'em ax jo'n viinm ku̱x'ixti jo'n.
2 To'k viijnji a̱tse'e nnu̱javava'añ je̱tse'e xnu̱kó̱tstat, ¿mkuty-
oondu vine'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n je̱ts je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱ Espíritu
Santo tya̱jki je̱m mja'vin ka̱jxmda, ukpu̱ je̱'e̱ ka̱jxe'e ku̱xe'e
xjaanchja'vidi je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' ve'e m'amo̱tunajxtu?
3 ¿Vintso̱ ve'e m'o̱'yixjada je̱tse'e mnapyá̱mjada va'ajts ka
víjap? Mton'ukvaandu xa ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp
ku̱xe'e je̱ Espíritu Santo mputa̱jkijidi. ¿Ve'eme'e u̱xyam
xtso̱kta je̱tse'e m'íttat o̱y je̱ts va'ajts je̱ m'avintso̱ kutojku̱n
ka̱jxta?
4 ¿Ka'a vine'e mto'nu̱xjada ni vinxu̱pa nu̱jom je̱
tsaachpaatu̱n juu' ve'e myaknajxtu? ¡Ó̱yap ijk je̱'e̱ vine'e
mto'nu̱xjada!

5 Ku ve'e jẹ Nte'yam dụkejx jẹ Espíritu Santo jẹtse'e y'ítụt
jẹm mja'vin kạjxmda jẹtse'e jẹ Nte'yam dụtún jẹ mạjin joma
ve'e miitsta, ¿ti kạjxts jẹ'ẹ ve'e ve'em dụtún? ¿Jẹ'ẹ kạjx vine'e
ku ve'e x'íxtada vintsọ ve'e xkutyóndat jẹ Moisés jẹ pyava'nụn,
ukpụ jẹ'ẹ kạjx vine'e ku ve'e xjaanchjávada jẹ ọy kạts jẹ ọy
ayook juu' ve'e m'amọtunajxtu?

6 Jyaanchja'vits jẹ'ẹ ve'e jẹ Abraham jẹ Nte'yam.
Ax kụx tse'e dụjaanchja'vi, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Nte'yam
kyatọkimpạajmji.
7 Ax ve'em tse'e, nụjávada tse'e jẹts jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e
dụjaanchja'vidup jẹ Nte'yam, jẹ jaanchja'vin kạjxts jẹ'ẹ ve'e
y'itta jẹ Abraham jẹ chaanda jẹ kyọọjta.
8 Ku ve'e kyatúnjụna vye'na, y'ava'nits jẹ'ẹ ve'e jẹ
Kunuu'kx Jatyán jẹts jẹ jaanchja'vin kạjxe'e jẹ Nte'yam
dụkatọkimpą́mụt pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap,
tyukmukọjts tse'e jẹ Nte'yam jẹ Abraham jụjpani jẹ ọy kạts
jẹ ọy ayook ku ve'e dụnụụjmi: "Mits kạjx xa ve'e dụpaa'ttat
jẹ kunoo'kxụn jẹ jayu pạn nụvinxụpe'e chạạnada to'k it to'k
naxviijn."
9 Ax ve'em tse'e, jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam
dụjaanchja'vidup, kunoo'kxjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam,
ve'em ax jo'n dụkunuu'kx jẹ Abraham, juu' ve'e jaanchja'viju.

10 Nụjom tse'e pạn pạn jatye'e dụmą́kkip jẹ Moisés jẹ
pyava'nụn, kọ'ọy nụkọtsa tse'e y'itta, kụx jidụ'ụm xa ve'e
jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Kọ'ọy nụkọtsa tse'e y'itta to'k
kạ'ạjyji pạn pạn jatye'e dụkakutyoondup nụjom juu' jatye'e
javyet yap pava'nụn kụjxp." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.
11 Va'ajts tse'e yaknụjava jẹts ka'a ve'e pạn pạne'e jẹ
Nte'yam kyatọkimpụụmp jẹ Moisés jẹ pyava'nụn kạjx,
kụx jidụ'ụm xa ve'e vyaampa jẹ Kunuu'kx Jatyán: "Pạn
pạn xa ve'e jẹ Nte'yam kyatọkimpụụmp jẹ'ẹ kạjx ku ve'e
jyaanchjávaja, joojntykapts jẹ'ẹ ve'e." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.
12 Pạn kụdụkutyún xa ve'e jẹ jayu jẹ Moisés jẹ pyava'nụn,
ọ'yipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ve'em dụkutyóndat ọ́yame'e
dụkajaanchjávada jẹ Nte'yam. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n
jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Pạn pạn xa ve'e dụkutyoomp
nụjom jẹ pava'nụn, joojntykapts jẹ'ẹ ve'e."

13 Ax ve'em tse'e, kọ'ọy nụkọtsa tse'e n'ijtumdi kụxe'e
nkakutyo'numdi jẹ Moisés jẹ pyava'nụn. Ax ka'a tse'e
ụxyam n'uk'ijtumdini kọ'ọy nụkọtsa, jẹ Cristo ve'e
xtuknụvaatsumdu jẹ ntọ́kinamda, jẹ'ẹ tse'e kọ'ọy nụkọtsa
ijt ụụ'm kạjxamda ku ve'e xku'ọọ'kimdi, ve'em ax jo'n jẹ
Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Kọ'ọy nụkọtsa xa ve'e nụjom pạn
pạn jatye'e jẹm kụp kạjxm ọọ'ktup." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

14 Xtuknụvaatsumdu tse'e jẹ ntǫ́kinamda, ax ve'em tse'e
jẹ Cristo kạjx jẹ Nte'yam dụkunoo'kxụt pạn pạn jatye'e ka
jẹ israeejlit jáyuvap, ve'em ax jo'n jẹ Abraham yakkunuu'kx,
xku'ǫǫ'kimdu ve'e jẹtse'e to'k kạ'ạjyji jẹ jaanchja'vin kạjx
njayẹjpumdinit yam nja'vin kạjxmamda jẹ Espíritu Santo,
juu' ve'e jẹ Nte'yam vyaajntk jẹtse'e myiinnit yaja naxviijn.

Jẹ pava'nụn jẹts jẹ vaandụk

15 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, jidụ'ụm xa ve'e jẹ jayu yuj
dụjayẹpta yaja naxviijn. Ku xa ve'e jẹ jayu to'k jẹ nạk
dụyak'ǫ́yada pạn vintsǫ ve'e juu' dụkǫjts'ǫ́yada, ni pạna tse'e
kya'ǫ'yixjụ jẹtse'e dụyakpuva'atsụt ukpụ dụyaknụyókat.

16 Nay ve'em tse'e jyajtpa ku ve'e jẹ Nte'yam jẹ vaandụk
dụyaktaajñ mạạt jẹ Abraham jẹts jẹ chaan jẹ kyǫǫj. Ka'a
tse'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ jẹts jẹ Nte'yame'e jẹ Abraham
dụnụụjmi: "jẹ mtsaanda jẹ mkǫǫjta", ve'em ax jo'n nụmay
jẹ tsaan jẹ kǫǫj kụy'ijtti; jidụ'ụme'e dụnụụjmi: "jẹ mtsaan jẹ
mkǫǫj". Ax jẹ'ẹts yạ'ạ ve'e tyijp to'kji jẹ chaan jẹ kyǫǫj, jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo.

17 Yạ'ạ xa ạtse'e ntijp. Ku ve'e jẹ Nte'yam dụmukạjts jẹ Abra-
ham, tyukvinva'nits jẹ'ẹ ve'e jẹts kyutyónupe'e jẹ y'ayook. Jẹ'ẹ
kạjx tse'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn juu' ve'e maktaaxk mǫ́kupx
ja'ii'px majk joojnt ụx'ǫǫk jẹ'y, ka'ats jẹ'ẹ ve'e y'ǫ'yixjụ jẹtse'e
dụnụnkayakjátụt jẹtse'e tyónjụt kyǫ́tsjụt jẹ ayook juu' ve'e jẹ
Nte'yam jẹ Abraham tyukvinva'ni.

18 Ax pạn van'itji tse'e jẹ Nte'yam kụdụkutyún jẹ y'ayook ku
ve'e jẹ jayu dụkutyún jẹ Moisés jẹ pyava'nụn, ka'a tse'e tyun
jẹ ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ Abraham tyukvinva'ni jẹts
tyónupe'e jẹ myaa'yụn kạjx.

19 Ax ve'em tse'e, ¿tits jẹ'ẹ ve'e vya'añ jẹ Moisés jẹ
pyava'nụn? Yakmǫǫy xa ve'e jẹ Moisés jẹ pava'nụn jẹtse'e
ve'em jẹ jayu jẹ tyǫkin yaknụkẹ'xnatạ́ka y'ítụt, tạ́vani ve'e jẹ
Nte'yam jẹ vaandụk dụyaktáñ vye'na jẹ Abraham mạạt. Jẹ
vaat xa ve'e jyejk jẹ pava'nụn ku ve'e myiijn jẹ Abraham jẹ
chaan jẹ kyǫǫj, jẹ'ẹ pạne'e jẹ Nte'yam vyaajntk jẹtse'e myínụt.
Jẹ ángeles kạjxta xa ve'e jẹ Moisés yakmǫǫjy jẹ pava'nụn,
van'it tse'e jẹ Moisés jẹ pava'nụn dụkǫjtsnajxy jẹja jẹ jayu
vyinkujkta.

20 Ax viinm tse'e jẹ Nte'yam jẹ kǫjtstán dụyaktaajñ jẹ Abra-
ham mạạt, ka'a tse'e pạn viijnk yaktsạjk juu' ve'e jẹ Abraham
kụdụnụụjmi vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam vyaajñ.

Juu' ve'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn tyuump

21 ¿Jẹ'ẹts yạ'ạ vine'e tyijp jẹts cho'oxpụjkpe'e jẹ Moisés
jẹ pyava'nụn jẹ Nte'yam jẹ vyaandụk? ¡Ni vintsǫva xa
ve'e ve'em kyayaktij! Kụx pạn jẹja xa ve'e kụy'it jẹ

pava'nu̱n juu' ka̱jxe'e je̱ Nte'yam du̱yaky je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱ pava'nu̱n ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam je̱ jayu ku̱du̱kato̱kimpu̱m.

22 Ax vaamp xa ve'e je̱ Kunuu'kx Jatyán je̱ts to'k ka̱'a̱jyji ve'e je̱ jayu y'itta je̱m je̱ to̱kin kya̱'m. Je̱'e̱ ka̱jx xa ya̱'a̱ ve'e ve'em je̱tse'e je̱ jaanchja'vin ka̱jx yakmo̱o̱ydinit je̱ Nte'yam je̱ vyaandu̱k je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Jesucristo du̱jaanchja'vidup.

23 Ka'anume'e je̱ Jesús myin vye'na yaja naxviijn, ijtumdu tse'e je̱p je̱ Moisés pyava'nu̱n pa'tkup. Ve'em tse'e n'ijtumdi van'it paat ku ve'e je̱ jayu yakvaajnji'ukvaandi vintso̱ je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ Jesucristo yakjaanchjáva.

24 Ax ve'em tse'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n xka̱'mimda y'ijt ax jo'n je̱ pi'k ónu̱k ku̱n'ijtumdi, xtuk'íxumdu tse'e pa̱n ti je̱'e̱ ve'e je̱ to̱kin. Ve'em tse'e du̱tuujn van'it paat ku ve'e je̱ Cristo myiijn je̱tse'e je̱ jaanchja'vin ka̱jx je̱ Nte'yam xkato̱kimpa̱'mumdat.

25 Ax u̱xyam tse'e, ku ve'e njaanchja'vimda je̱ Cristo, ka'a tse'e n'uk'ijtumdini je̱p je̱ Moisés pyava'nu̱n pa'tkup.

26 Ku̱xe'e je̱ Jesucristo xjaanchjávada, je̱'e̱ ka̱jx tse'e m'itta je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱k.

27 Nu̱vinxu̱pts miitse'e m'itta to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t je̱ na̱pe̱jtu̱n ka̱jx, ve'em xa ve'e m'itta ax jo'n je̱ Cristo ku̱mnatyukxo̱jxjidi jo'n.

28 Ka'a xa ve'e vyinko̱pka pa̱n je̱ jayu ve'e y'it israeejlit jayu uk pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱'e̱pta, joyu̱toompa jayu ukpu̱ naspa̱ka jayu, yaa'tya̱jk ukpu̱ ta̱'a̱xta̱jk, ku̱x ku xa ve'e to'k muk n'ijtumda je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t, ve'em tse'e nu̱jom n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k ko̱pk ku̱n'ijtumdi.

29 Ax pa̱n ve'em tse'e n'ijtumda je̱ Cristo ma̱a̱t, je̱ Abraham je̱ chaan je̱ kyo̱o̱jts u̱u̱'me'eda, xtukka̱daakumdupts u̱u̱'me'e je̱ vaandu̱k juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktaan.

4

1 Ya̱'a̱ xa je̱'e̱ ve'e juu' a̱tse'e ntijp: Namvaat xa ve'e je̱ jayu je̱ y'ónu̱k pi'knum juu' ve'e je̱ pu̱k tukka̱da'akjup, o̱yame'e je̱ pu̱k du̱je̱'e̱ika̱xu̱t nu̱jom, vanxu̱pts je̱'e̱ ve'e y'it ax jo'n je̱ joyu̱toompa.

2 Je̱m xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e íxju̱dup je̱tse'e kya̱'majada van'it paat ku ve'e jye̱'yat je̱ xa̱a̱j juu' ve'e je̱ tyee' ñu̱pa̱a̱jmtki.

3 Ve'emts u̱u̱'me'e njajtumduva. Namvaat xa ve'e n'ijtumdi ax jo'n je̱ pi'k ónu̱k, o̱o̱y tse'e ntuntso̱jkumdi je̱tse'e mpana̱jkxumdat je̱ ko̱'o̱y costumbre juu' ve'e je̱ jayu pyana̱jkxtup yaja naxviijn.

4 Ax ku tse'e jẹ̱ xa̱a̱j jyẹ'yni juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam ñu̱pa̱ajmtki,
van'it tse'e jẹ̱ Nte'yam du̱kejx jẹ̱ y'Onu̱k, jẹ̱ ta̱'a̱xta̱jkts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
yakkẹ̱'xju, jẹ̱tse'e y'ijt jẹ̱p jẹ̱ Moisés pyava'nu̱n pa'tkup.
5 Ve'em tse'e du̱tuujn jẹ̱tse'e xpa̱jku̱mpijtumdinuvat, ka'a
tse'e n'uk'ijtumdinit jẹ̱p jẹ̱ Moisés pyava'nu̱n pa'tkup, jẹ̱'ẹ̱ ve'e
jẹ̱tse'e n'ijtumdinit jẹ̱ Nte'yam ma̱a̱t ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ y'ónu̱k.
6 Ku̱x jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ónu̱k miitse'eda, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱
Nte'yam du̱pu̱ujm jẹ̱m mja'vin ka̱jxmda jẹ̱ Espíritu Santo, juu'
ve'e ijtpap jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam jya'vin ka̱jxm, jẹ̱ Espíritu Santo,
juu' ka̱jxe'e jẹ̱ Nte'yam nmukọjtsumda jidu̱'u̱m: “Tata, a̱a̱ts jẹ̱
nTee'.”
7 Ax ve'em tse'e, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ónu̱k xa miitse'eda, ka'a
tse'e m'uk'ijttini ax jo'n jẹ̱ joyu̱toompa. Ax jẹ̱'ẹ̱ tse'e ku̱xe'e
m'itta jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ónu̱k, jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e jẹ̱ Cristo ka̱jx
mmọ̱jyjidinit nu̱jom jẹ̱ y'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e mtukka̱da'akjadap
ku̱x jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ y'ónu̱k miitse'eda.

Ku jẹ̱ Pablo du̱vinmaajy jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk jẹ̱p Galacia

8 Ku miitse'e jẹ̱ Nte'yam xka'íxadana vye'na, mmutoonduts
miitse'e may juu' ve'e ka jẹ̱ Nte'yamap.
9 Ax u̱xyam tse'e, jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku̱xe'e jẹ̱ Nte'yam x'íxaidini,
ukpu̱ ñojk'ọ́y yakka̱ts, jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku̱xe'e jẹ̱ Nte'yam m'íxaijidini,
¿vintsọse'e mnayjávajada jẹ̱tse'e jado'k nax x'avimpijtidinuva
jẹ̱tse'e mka̱'mijidinuvat jẹ̱ costumbre juu' ve'e katoomp jẹ̱ts
tukma̱'a̱tum?
10 ¡Jẹ̱m tse'e jẹ̱ xa̱a̱j, jẹ̱ pọ'ọ̱, jẹ̱ aats, jẹ̱ts jẹ̱ joojnt juu' ve'e
m'amaa'yidup!
11 Jẹ̱'ẹ̱ts a̱tse'e nvinmaayp ku ve'e ni vinxu̱pa
mkato'nu̱xjadat juu' a̱ts miitse'e ntuk'ixtu.
12 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nmunoo'kxtktup xa ve'e jẹ̱tse'e
mnapyá̱mjadat a̱ts ma̱a̱t, ve'em ax jo'n a̱tse'e nnapyu̱mju̱
miits ma̱a̱tta. Ka'a xa a̱ts miitse'e xmutọkintoondi.
13 Ax jo'n xnujávada jo'n, jẹ̱ pa'am ka̱jx a̱tse'e muto'k nax
n'ijt miits ma̱a̱tta jẹ̱tse'e nvaajnjidi jẹ̱ ọ̱y ka̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook.
14 Ọyam tse'e mtso'oxjajtu̱xjidi ku a̱tse'e pa̱jkjup nve'na
van'it, ka'ats a̱ts miitse'e xviijnk'íxti, ni ka'ats a̱tse'e
xkọ̱'ọyja'vidi, ñojk'ọ́y a̱tse'e xkuva̱jkti ax jo'n a̱tse'e ku̱n'ijt
jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'aangeles ukpu̱ a̱tse'e ku̱n'ijt jẹ̱ Jesucristo
viinm.
15 ¿Jómase'e y'it jẹ̱ xọ̱ọjntku̱n juu' ve'e mjayẹ̱jptu van'it?
Ve'em xa a̱ts miitse'e nna̱a̱jmada jẹ̱ts pa̱n ku̱m'ọ̱'yixjidi
ve'e jẹ̱ts a̱tse'e xyakjọtka̱daakti, jẹ̱ mviijn paat tse'e
ku̱xyakpítsumdi jẹ̱ts a̱tse'e ku̱xmọ̱ọydi.
16 Ax u̱xyam, ¿jẹ̱ mtso'oxpa̱jkpada a̱ts vine'e tu̱nvimpijtni
jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx ku a̱ts miitse'e nvaajnjidi jẹ̱ tyu̱v jẹ̱'ẹ̱?

17 Ǫǫy xa miitse'e mtunvinmáyjada jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e
dụyaktikụtsuvaandup jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook; ax jẹ kyǫ'ǫy
jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mtukmutsǫjkjụdup. Jẹ'ẹts jẹ'ẹ
ve'e chojktup jẹts ạts miitse'e xmasǫǫktinit jẹts jẹ'ẹ ve'e
xpanạjkxtinit.
18 Ǫy xa jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu jẹ viijnk jayu dụvinmay
pạn ǫy jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e yaktukmutsǫjktup. Xạ'ma kạjx tse'e
ve'em yaktónụt, ka van'ítjyap ku ạtse'e n'it miits mạạtta.
19 Miits, juu' ạtse'e n'onụkja'vidup, jado'k nax xa ạtse'e
jẹ tsaachpaatụn nyaknaxy miits kạjxta, ve'em ax jo'n jẹ
ónụk taak jẹ tsaachpaatụn dụyaknaxy ku ve'e jẹ y'ónụk
dụyakkẹ'ẹxuva'añ. Ax jaa'ktsaachpaa'tupts ạtse'e van'it paat
ku ve'e m'ijttinit ax jo'n jẹ Cristo dụtsạk.
20 Ǫǫy ạtse'e njatuntsạk jẹts ạtse'e ụxyam kụn'it miits
mạạtta, ve'emts ạtse'e kụnyaknụkẹ'xnatạ́ka jẹts ǫǫy ạts mi-
itse'e ntuntsǫkta. Ǫǫy ạts miitse'e xtunvinma'yụnmǫ'ǫda.

Jẹ Agar jẹts jẹ Sara tukmu'a'ixmojkin

21 Miitsta, pạn pạn jatye'e jẹp jẹ Moisés pyava'nụn pa'tkup
napyạmuvaajnjụdup, nụkǫ́tstats n'it, ¿ka'ana miitse'e
x'amǫtunaxta vintsǫ ve'e vya'añ jẹ pava'nụn?
22 Ve'em xa ve'e vya'añ jẹts nụmẹjtske'e jẹ y'ónụk y'ijt jẹ
Abraham, to'k juu' ve'e tyukmạạtjayẹjp jẹ jạjtspa jẹts jado'k
juu' ve'e tyukmạạtjayẹjp jẹ ñụdạ'ạxam.
23 Jẹ jạjtspa, jẹ Agar, ve'emts jẹ'ẹ ve'e jẹ y'ónụk kye'x áxam
jo'n ǫpyán pi'k ónụka. Ax jẹ Abraham jẹ ñụdạ'ạx, jẹ'ẹ tse'e
to'k jẹ pi'k ónụk dụyakkẹ'x jẹtse'e ve'em tyónjụt juu' ve'e jẹ
Nte'yam jẹ Abraham tukvinva'niju.
24 Yạ nụmẹjtsk tạ'ạxtạjkta, mẹjtsk jẹ kǫjtstánts jẹ'ẹ ve'e juu'
ve'e yaktukmu'a'ixmojkidup. To'k jẹ kǫjtstán, jẹ'ẹ juu' ve'e
jẹ jayu yakmǫǫydu joma ve'e jẹ Sinaí Kǫpk, jẹ Agaarts jẹ'ẹ
ve'e jẹ kǫjtstán yaktukmu'a'ixmojkip. Pạn pạn jaty tse'e jẹp
kǫjtstánụpa'tkup ijttup, jẹpts jẹ'ẹ ve'e pava'nụn pa'tkup y'itta.
25 Jẹ Agar, juu' ve'e yaktukmu'a'ixmojkip jẹ kǫjtstán juu'
ve'e jẹ jayu yakmǫǫydu joma ve'e jẹ Sinaí Kǫpk juu' ve'e
jẹm arábiait y'it jǫǫtm, ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ jáyuda
juu' ve'e ụxyam tsụụnidup jẹm Jerusalén, jẹ'ẹ tse'e ijttup
ax jo'n jẹ joyụtoompada, nay ve'empa tse'e pạn pạn jatye'e
napyạạjmjụdup jẹp pava'nụn pa'tkup jẹ'ẹ mạạtta.
26 Ax jẹ tsapjǫǫtmit Jerusalén, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vye'ema
ax jo'n jẹ joyụtoompada, ve'em jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ụụ'me'e
kụntaakimdi.
27 Kụx jidụ'ụme'e vya'añ jẹ Kunuu'kx Jatyán:
Xǫǫn xa mitse'e, tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ y'ónụk dụkayakjẹ́jip,
juu' ve'e jẹ ónụk dụkajayẹjpp jẹtse'e dụkanụjava jẹ tsaach-
paatụn ku ve'e jẹ tạ'ạxtạjk jẹ y'ónụk dụyakjẹja,

kǫtsu̱ tse'e mąkk jẹ̱ mxǫǫjntku̱n kąjx,
ku̱x jẹ̱ tą'ąxtąjk juu' ve'e yakmasǫǫk,
jaa'kjéjapts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ y'ónu̱k nu̱yojk jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ'ẹ̱ juu'
ve'e jẹ̱m jẹ̱ ñu̱yaa'y.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

28 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, jẹ̱ Abraham jẹ̱ y'ónu̱k jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱
Isaac jẹ'ẹ̱ kąjx ku ve'e jẹ̱ Nte'yam tyukvinva'niji, nay ve'empa
tse'e n'ijtumda jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ónu̱kta jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ vyaandu̱k
kąjx.

29 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n van'it jyajty ku ve'e jẹ̱ ónu̱k
juu' ve'e kẹ'x ax jo'n jẹ̱ pi'k ónu̱k kyẹ'ẹxta, jẹ'ẹ̱ tse'e du̱jomtoon
du̱titoon jẹ̱ ónu̱k juu' ve'e kẹ'x jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱ myąkkin
kąjx, nay ve'empa tse'e u̱xyam jyajtpa.

30 ¿Ax vintsǫ tse'e vya'añ jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán? Vaamp xa ve'e
jidu̱'u̱m: "Pavǫjpni jẹ̱ jąjtspa mąąt jẹ̱ y'ónu̱k, ku̱x ka'a ve'e jẹ̱
jąjtspa jẹ̱ y'ónu̱k du̱tukmąątjayẹ́pu̱t jẹ̱ pu̱k jẹ̱ ónu̱k juu' ve'e jẹ̱
tyaak jẹ̱m jẹ̱ ñu̱yaa'y."

31 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsą'ąda, ka'a xa u̱u̱'me'e
nve'emamda ax jo'n jẹ̱ jąjtspa jẹ̱ y'ónu̱k, ve'em u̱u̱'me'eda ax
jo'n jẹ̱ ónu̱k juu' ve'e jẹ̱ tyaak jẹ̱m jẹ̱ ñu̱yaa'y.

5

"Naajk'ítjada naspąka"

1 Jẹ̱ Cristo xa ve'e xyakta'numdup naspąka. Ve'em tse'e
du̱tuujn jẹ̱tse'e nkǫǫ'k'ijtumdinit ax jo'n jẹ̱ joyu̱toompada.
Naajk'ítjada naspąka, ka'a tse'e m'uknapyąąjmjidinuvat jẹ̱p
kutojku̱n pa'tkup juu' ve'e myaktaajnjidinuvap ax jo'n jẹ̱
joyu̱toompa ku̱m'ijtti.

2 Amǫtunaxta. Ąts, jẹ̱ Pablo, vaamp xa ątse'e jẹ̱ts
pąn myakpąąjmjidupe'e jẹ̱ ixta'nu̱n jẹ̱tse'e xni'kxmadat
xkǫjmadat, ni vinxúpats jẹ'ẹ̱ ve'e mkato'nu̱xjadat juu' ve'e jẹ̱
Cristo tyoon.

3 Nnu̱u̱jmidinuvap xa ąts miitse'e jado'k nax: Pąn pąn
jatye'e jẹ̱ ixta'nu̱n yakpąąjmjidup jẹ̱tse'e du̱ni'kxmadat
du̱kǫjmadat, tun vinkǫpkts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e du̱kutyóndat
nu̱jom jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nu̱n.

4 Miitsta, pąn nu̱vinxu̱pe'e x'íxtada vintsǫ ve'e jẹ̱ Nte'yam
mkatǫkimpąmjadat ku̱xe'e xpanąjkxta jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyava'nu̱n, apu̱k tse'e mnapyąmjada ka jẹ̱ Cristo mąątap,
mnapyąąjmju̱dup tse'e joma ve'e mkapaa'tjadat jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ myaa'yu̱n.

5 Ax ąąts, jẹ̱ Espíritu Santo kąjxts ąątse'e nnu̱ja'vini jẹ̱ts
jẹ̱ Nte'yam ąątse'e xkatǫkimpąąmp jẹ'ẹ̱ kąjx ku ąątse'e jẹ̱
Jesucristo njaanchjáva.

6 Ax ku tse'e n'ijtumda to'k muk jẹ Cristo Jesús mạạt, ka'a
tse'e vyinkọpka ku ve'e nni'kxmimda nkọjmimda jẹ ixta'nụn
uk pạn ka'a; juu' xa ve'e vinkọpk, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e
njaanchja'vimdat jẹ Jesucristo jẹtse'e ve'em nụkẹ'xnatạ́ka
tyánụt jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ jayu ntsọjkumda.
7 Ọy xa miitse'e xpanạjkx'ukvaandi jẹ Nte'yam. ¿Pạn tse'e
tụmtukmasọ'ọkjada jẹ tyụv jẹ'ẹ?
8 Ka jẹ Nte'yamap xa jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ juu' ve'e myaaxụxjụdu.
9 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondup ax
jo'n jẹ kạts vya'añ: "Tyuktạjkikụjxpts jẹ'ẹ ve'e jyayụụ'nama
jẹ levadura nụjom jẹ jụts." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.
10 Ax vinjávats ạtse'e ntañ, jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e to'k muk n'it jẹ
Mạjạ Vintsạ́n mạạt, jẹts kijpxe'e jẹ vinma'yụn njayẹjpumda.
Jẹ Nte'yam tse'e dụyaktsaachpaa'tup jẹ jáyuda juu' ve'e
myakjomvinmaajyjụdup myaktivinmaajyjụdup, jyapạna
jẹ'ẹ.
11 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, pạn kụnjaa'kvaajñna xa ạtse'e
jẹ jayu jẹtse'e jẹ ixta'nụn yakpạạjmjadat jẹtse'e dụni'kxmadat
dụkọjmadat, ka'ats ạtse'e kụxjomtonda kụxtitonda jẹ israee-
jlit jáyuda jẹts ka'a tse'e kụdụkọ'ọyjávada ku ạtse'e jẹ jayu
nvaajnjada pạn ti ve'e kyu'ọọ'ki jẹ Cristo jẹm cruz kạjxm.
12 Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e mvinma'yụnmọọjyjụdup, ¡ọy
tse'e kụy'it jẹtse'e nụjómam kụyakkụstsojkkụ́x joma ve'e jẹ
ixta'nụn yakpạạjmjidi!
13 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, jẹ Nte'yam xa ve'e
myaaxụxjụdu jẹtse'e naspạka m'ijttinit. Ax ka jẹ'ẹpts ạtse'e
ntijp jẹts naspạka ve'e m'íttat jẹtse'e xyaktóndat jẹ m'avintsọ
vinma'yụnda, jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e mnapyutạ́kajadat to'k jado'k
jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ọọy mtunnachọ́kjada.
14 Nvaate'e nụjom jẹ Moisés jẹ pyava'nụn yakv-
inmọtumókụt mạạt yạ'ạ: "Tsọkta jẹ mmujạntạmda jẹ
mmutạktạmda ve'em ax jo'n viinm mnachọ́kjada." Jidụ'ụm
tse'e yakvinmọtumuk.
15 Ax pạn mtoondup tse'e ax jo'n jẹ mu'uk tạ́nụk juu' ve'e
nacho'tsjụdup navyạjtsjụdup vimpit atụj, nay'íxjadats kụx ku
ve'e mnaajkvintọ́kijadat vimpit atụj.

Jẹ jayu jẹ y'avintsọ vinma'yụn jẹts jẹ Espíritu Santo

16 Jidụ'ụmts ạtse'e nva'añ: Joojntykada ax jo'n jẹ Espíritu
Santo mtuknụjávajada, ve'em tse'e xkayaktóndat jẹ m'avintsọ
vinma'yụnda.
17 Kụx ku xa ve'e jẹ jayu dụyaktún jẹ y'avintsọ vinma'yụn,
cho'oxpụjkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ Espíritu Santo; ax jẹ Espíritu Santo,
cho'oxpụjkpts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e jẹ y'avintsọ vinma'yụn
dụyaktoomp; ax ve'em tse'e ñacho'oxpạ́kjada vimpit atụj. Jẹ'ẹ

kạjx tse'e ku ve'e xtonda juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo chạjkp, ka'a tse'e xyaktonda jẹ̱ m'avintsọ̱ vinma'yụ̱nda.
18 Ax pạn jẹ̱ Espíritu Santo tse'e mtuk'íxjụ̱dup juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp, ka'a tse'e m'itta jẹp jẹ̱ Moisés pyava'nụ̱n pa'tkup.
19 Ixna kẹ̱'xna xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e pạn pạn jatye'e dụ̱yaktoondup jẹ̱ y'avintsọ̱ vinma'yụ̱n: ka'a tse'e dụ̱vintsạ̱'ạ̱gada jẹ̱ navyạjkụ̱n, tyukmạ̱ạ̱tjayẹ̱jptup tse'e jẹ̱ kạts jẹ̱ yaa'y jẹ̱ tạ̱'ạ̱x juu' ve'e ka pụ́kap jyayẹ̱jptup, ka ọ́yap ka va'ajtsap tse'e juu' ve'e tyoondup kyọ̱jtstup,
20 vyinja'vidup vyintsạ̱'kidup tse'e juu' ve'e ka jẹ̱ Nte'yamap, pọ̱jktup, jọ̱t'aajnjụ̱dup, ẹ̱jkjụ̱dup, ka'a tse'e juu' dụ̱kuvạ̱kta, namyájijidup, napyạjkva'kxjụ̱dup, nay'apụ̱kụ̱pạ̱ạjmjụ̱dup,
21 ñas'ayọ̱'vidup tse'e juu', ooktup mookjụ̱dup, kañajxtup oknajxtup, axạ̱ạ̱'kp tse'e juu' jaty dụ̱tonda ku ve'e xạ̱ạj tyunjụ̱. Tyoondup tse'e nụ̱jom juu' ve'e ve'em. Nnụ̱ụ̱jmidup xa ạ̱ts miitse'e, ve'em ax jo'n ạ̱ts miitse'e nvaajnjidi jo'n, jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ pạn pạn jatye'e ve'em játkidup, ka'a tse'e y'íttat jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ̱'m.
22 Ax juu' tse'e jẹ̱ Espíritu Santo yakjéjip, ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e vye'ema, jẹ̱'ẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu jẹ̱ tsọ̱jkụ̱n dụ̱jayẹ̱pta, jẹ̱ xọ̱ọ̱jntkụ̱n, jẹ̱ ọ̱y jọ̱ọ̱t, juu' dụ̱mutẹ́nada, ọ̱y jayu ñapyạ́mjada jẹ̱ viijnk jayu mạ̱ạ̱t, jẹ̱ jayu dụ̱putạ́kada, dụ̱tonda ax jo'n dụ̱paa'ty dụ̱'akẹ̱ẹ̱ga,
23 jẹ̱ nụ̱ụ̱'k aaj jẹ̱ nụ̱ụ̱'k jọ̱ọ̱t dụ̱jayẹ̱pta, jẹ̱tse'e ñay'akuvạ̱ạ̱'najada. Ka'a xa ve'e ti pava'nụ̱n juu' ve'e dụ̱kayakjajtp jẹ̱tse'e ve'em yaktún.
24 Ax jẹ̱'ẹ̱ pạn pạn jatye'e ijttup jẹ̱ Cristo jẹ̱ jyayu, ka'a tse'e dụ̱yaktonda jẹ̱ y'avintsọ̱ vinma'yụ̱n, ve'em xa ve'e jẹ̱ y'avintsọ̱ vinma'yụ̱nda y'it ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e ạ̱ạ̱'kani jẹ̱m cruz kạjxm.
25 Jẹ̱ Espíritu Santo tse'e xmọ̱'yumdu jẹ̱ njoojntykinamda, ax ve'em tse'e dụ̱tsạ̱k jẹ̱tse'e nyọ̱'yumdat jẹ̱ too' juu' jẹ̱'ẹ̱ ve'e xtuk'íxumdup.
26 Ka'a xa ve'e nnamyạ̱ạ̱guẹ̱jxumjadat, ka'a tse'e juu' jaty nto'numdat jẹ̱tse'e n'íxumdat joma vaate'e jẹ̱ jayu juu' dụ̱kuvạ̱kta, ka'a tse'e n'ẹ̱jkumjadat ku ve'e nkajayẹ̱jpumda juu' ve'e jẹ̱ viijnk jayu jyayẹ̱jptup.

6

Napyutạ́kajada to'k jado'k

1 Utsta ajchta utsta tsạ̱'ạ̱da, pạn jẹ̱m xa ve'e juu' ve'e jẹp tọ̱kin jạ̱ạ̱tp tụ̱kya'a, miits tse'eda pạn pạn jatye'e tạ̱m mnaajk'ijtjidinup jẹ̱ Espíritu Santo mạ̱ạ̱t, mputạ́kadap tse'e

jętse'e y'ijtnuvat o̱y jo̱o̱t ję̱ Nte'yam mą̱ą̱t. Nu̱u̱'k aaj nu̱u̱'k jo̱o̱t tse'e ve'em xtóndat jętse'e o̱o̱y mtunnay'íxjadat vintso̱ ve'e mkaka'aduvat jęp to̱kin jąą̱tp.

2 Napyutą́kajada pą̱n ti ve'e to'k jado'k jajtjup najxjup, ve'em tse'e xkutyóndat ję̱ Cristo ję̱ pyava'nu̱n.

3 Pą̱n pą̱n xa ve'e mąj nayja'vijup ó̱yame'e du̱kanu̱pą̱na, viinm tse'e ñavyin'u̱u̱'nju̱.

4 Kąkję̱'ę̱ tse'e xpayo̱'o̱ydat vintso̱ ve'e juu' xtóndat xkó̱tstat. Pą̱n o̱y ję̱'ę̱ ve'e juu' ve'e mtoondup, jęp xa ve'e juu' kąjxe'e mnatyukxo̱o̱ndu̱kjadat, ka'a xa ve'e vyinko̱pka jętse'e xnatyukmu'a'ixmókajadat juu' ve'e ję̱ viijnk jayu tyoondup kyo̱jtstup.

5 Kąkję̱'ę̱ ve'e xtóndat juu' ve'e mtukkąda̱akju̱dup.

6 Pą̱n pą̱n xa ve'e yaktuk'ixp ję̱ o̱y kąts ję̱ o̱y ayook, tukkąda̱akjupts ję̱'ę̱ ve'e jętse'e du̱yakva'kxu̱t mą̱ą̱t ję̱ yak'ixpąjkpa nu̱jom juu' jatye'e o̱y.

7 Ka'a tse'e mnavyin'ą̱ą̱'njadat, ka'a xa ve'e pą̱n ję̱ Nte'yam du̱kakąts̱pu̱k jętse'e kyatukkuvę́tju̱t. Pą̱n vintso̱ ve'e ję̱ jayu juu' tu̱du̱ni'ip, ve'em tse'e du̱tsíku̱t.

8 Pą̱n ję̱ jayu ve'e juu' du̱toomp ku̱xe'e du̱tsąk jętse'e du̱tónu̱t ję̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n, ję̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n kąjxts ję̱'ę̱ ve'e vyintó̱kinit ję̱ jayu; ax pą̱n ję̱ jayu tse'e juu' du̱toomp ku̱xe'e du̱tsąk jętse'e du̱tónu̱t ję̱ Espíritu Santo ję̱ vyinma'yu̱n, ję̱ Espíritu Santo kąjxts ję̱'ę̱ ve'e du̱jayę̱jpnit ję̱ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp.

9 Ax ve'em tse'e, ka'a tse'e nnoo'kxumdat jętse'e nto'numdat ję̱ y'o̱y ję̱'ę̱, ku̱x pą̱n ka'a xa ve'e nton'atú̱vimda ję̱ y'o̱y ję̱'ę̱, pyaatnupts ję̱'ę̱ ve'e ję̱ xąą̱j jętse'e mpąjkumdat ję̱ y'o̱y ję̱'ę̱ juu' ve'e n'a'íxumdup.

10 Ję̱'ę̱ kąjx tse'e, vinxu̱p naxe'e x'o̱'yixumjada, ntoojnjimdap tse'e anañu̱joma ję̱ jayu ję̱ y'o̱y ję̱'ę̱, ję̱'ę̱ ve'e vinko̱pk ję̱ n'útsamda ję̱ n'ajchamda jętsjęts ję̱ n'útsamda ję̱ ntsą̱'ą̱amda ję̱ jaanchja'vin kąjx.

Juu' ve'e ję̱ Pablo kyo̱jtsjidu ję̱ jaanchja'vivatąjk jęp Galacia

11 Ixta vinxu̱p ję̱ mú̱jit letra ą̱tse'e nja'a ku ą̱ts miitse'e nnu̱jáyada, nką̱'mam ą̱ts yą̱'ą̱ ve'e nja'a.

12 Ję̱'ę̱ pą̱n pą̱n jatye'e m'akę̱ę̱'yavaajnju̱dup jętse'e myakpą̱ą̱jmjadat ję̱ ixta'nu̱n, ję̱'ę̱ kąjxji tse'e ve'em du̱tonda jętse'e o̱y ñaajktánjadat jęja ję̱ jayu vyinkujk, ka'a tse'e du̱kuvą̱kta pą̱n ti ve'e kyu'o̱o̱'ki ję̱ Cristo ję̱m cruz kąjxm, ku̱x ñu̱ja'vidupe'e ku ve'e ve'em yakkuvu̱k, yaktsaachpaa'tjadapts ję̱'ę̱ ve'e ję̱ jayu.

13 Ję̱'ę̱ pą̱n pą̱n jatye'e du̱kuvą̱jktup jętse'e ję̱ ixta'nu̱n yakpą̱ą̱jmjadat jętse'e du̱ni'kxmadat du̱ko̱jmadat ax jo'n ję̱ Moisés ję̱ pyava'nu̱n vya'añ jo'n, ni ję̱'ę̱ tse'e du̱kakutyonda

jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyavaˈnu̱n, jẹ̱ˈẹ̱ veˈe choj̱ktup jẹ̱tseˈe jẹ̱ ixtaˈnu̱n
myakpa̱a̱jmjadat jẹ̱tseˈe veˈem du̱tukxo̱o̱ndu̱ktat ku veˈe
mˈake̱e̱ˈyajada jẹ̱tseˈe myakpa̱a̱jmjadat jẹ̱ ixtaˈnu̱n.
14 Ax a̱ts, jẹ̱ˈẹ̱jyjits a̱tseˈe ntukxo̱o̱jntkp ku̱xeˈe xkuˈo̱o̱ˈkimdi
jẹ̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo jẹ̱m cruz ka̱jxm. Ku̱x tseˈe
jẹ̱m yˈukˈa̱a̱ˈk, jẹ̱ˈẹ̱ ka̱jx tseˈe jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyo̱ˈo̱y jẹ̱ˈẹ̱ yˈit ax
joˈn ku̱yˈa̱a̱ˈk yaja a̱ts nvinkujk, jẹ̱ts a̱tseˈe nˈit ax joˈn a̱tseˈe
ku̱nˈa̱a̱ˈk jẹ̱ja jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyo̱ˈo̱y jẹ̱ˈẹ̱ vyinkujk.
15 Ni vinxu̱pa xa veˈe kyatún pa̱n yakpa̱a̱jmji veˈe jẹ̱ jayu jẹ̱
ixtaˈnu̱n uk pa̱n kaˈa. Juuˈ xa veˈe toomp, jẹ̱ˈẹ̱ts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe ku veˈe
jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱ jayu jẹ̱ nam joojntykin du̱ma̱ˈa̱.
16 Jẹ̱ Nteˈyam tseˈe du̱mo̱o̱ynup jẹ̱ o̱y jo̱o̱t jẹ̱ts jẹ̱ tukmo̱ˈtu̱n
nu̱jom pa̱n pa̱n jatyeˈe joojntykidup ax joˈn a̱tseˈe tu̱nvaˈañ,
nu̱jom pa̱n pa̱n jatyeˈe vyinko̱o̱n.
17 Ax veˈem tseˈe, kaˈats a̱tseˈe ntsa̱k jẹ̱tseˈe a̱ts jẹ̱ ntooˈ
pa̱n du̱yakˈatókṵt, ku̱x ya̱ tay juuˈ jaty a̱tseˈe njayejpp yam
nmiˈkxm nko̱jm, ya̱ˈa̱ tseˈe du̱yaknu̱ke̱ˈxnata̱jkip jẹ̱ts jẹ̱ Ma̱ja̱
Vintsá̱n Jesús a̱tseˈe nmutuump nmupu̱jkp.
18 Utsta ajchta utsta tsa̱ˈa̱da, jẹ̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucri-
istots miitseˈe anañu̱joma mkunooˈkxjadap. Amén.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Éfeso

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yam a̱tse'e xvinko̱o̱n je̱ts a̱tse'e n'ítu̱t
je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva. Máyam a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta
je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e je̱m éfesovit kyajpu̱n ka̱jxm.
Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip je̱ts to'k muke'e
m'itta je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t.
2 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y
jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Je̱ Cristo ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam xkunoo'kxumda

3 ¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit je̱ Nte'yam, je̱ nMa̱ja̱
Vintsá̱namda Jesucristo je̱ Tyee'! Ku̱x tse'e to'k muk
n'ijtumda je̱ Cristo ma̱a̱t, je̱'e̱ ka̱jx tse'e xmo̱'yumdi nu̱jom je̱
kunoo'kxu̱n juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm.
4 Je̱ Cristo ka̱jx tse'e xvinko̱'numdi van'ítani ku ve'e ya̱
it kyatso̱o̱'ndu̱kna vye'na, ve'em tse'e je̱ja je̱'e̱ vyinkujk
n'ijtumdinit va'ajts je̱ts ka'a ti to̱kin.
5 Ku̱xe'e ve'em je̱ vinma'yu̱n du̱jayep je̱tse'e du̱'o̱yjava, je̱'e̱
ka̱jx tse'e je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t du̱nu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e n'ijtumdinit
je̱'e̱ je̱ y'ónu̱kta je̱ Jesucristo ka̱jx.
6 ¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e je̱ Nte'yam y'ijtnit ku̱xe'e xtoo-
jnjimdi ya̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n je̱ y'Onu̱k ka̱jx, juu' ve'e o̱o̱y
tyuntsa̱jkp!
7 Ya̱ ma̱ja̱ maa'yu̱n ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam xkujocho̱o̱kumdi,
je̱'e̱ ku ve'e je̱ y'Onu̱k xku'o̱o̱'kimdi je̱tse'e xto̱kinme̱e̱'kxumdi.
8 Ku̱x tse'e je̱ Nte'yam o̱o̱y xtuntso̱jkumda, je̱'e̱ ka̱jx tse'e ya̱
ma̱ja̱ maa'yu̱n xtoojnjimdi. Je̱'e̱ tse'e nu̱jom xmo̱'yumdup je̱
vijin je̱ ke̱ju̱n je̱tse'e nu̱jom juu' xtukvinmó̱tumda
9 je̱tse'e ve'em xtuknu̱ja'vimdat ti ve'e ñu̱pa̱a̱jmtki je̱tse'e
du̱tónu̱t je̱ Cristo ka̱jx, ve'em ax jo'n du̱'o̱yjava.
10 Ñu̱pa̱a̱jmtkits je̱'e̱ ve'e je̱tse'e nu̱jom juu' jatye'e pya̱a̱m,
ve'em juu' ve'e ijtp je̱m tsapjo̱o̱tm je̱ts juu' ve'e ijtp yaja
naxviijn, je̱'e̱ tse'e nay'amojkika̱jxjinup je̱p je̱ Cristo kya̱'p
pya'tkup ku ve'e je̱ xa̱a̱j du̱paatnit je̱tse'e ve'em tyoojnjinit
kyo̱jtsjinit.
11 Je̱ Cristo ka̱jxts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam xvinka̱a̱jn je̱ts a̱a̱tse'e
n'ítu̱t je̱'e̱ je̱ jyayu, ve'em ax jo'n du̱nu̱pa̱a̱jmtki. Je̱'e̱ tse'e
nu̱jom juu' jaty du̱toomp ax jo'n du̱'o̱yjava.

12 Xvinkǫǫnts ąątse'e jęts ąątse'e njoojntykat vintsǫ ąąts
ję'ę ve'e nyakmąjat nyakjaanchat, ąątse'e mutoo'vąjkp
njaanchja'vi'ukvaan ję Cristo.
13 Nay ve'empats miitse'eda, ku ve'e x'amǫtunajxti ję tyǫv
ję'ę, ję ǫy kąts ję ǫy ayook juu' kąjxe'e xjayępta ję joojn-
tykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp, van'it tse'e xjaanchja'viduva
ję Cristo, to'k muk tse'e myakpąąmduva ję'ę mąąt jętse'e
tyąjkiva jęm mja'vin kąjxmda ję Espíritu Santo jętse'e nǫjava
tyánǫt jęts ję Nte'yam ję jyayu miitse'eda, ję Espíritu Santo,
juu' ve'e ję Nte'yam vyaajntk jętse'e myínǫt yaja naxviijn.
14 Ję Nte'yam tse'e dǫpąąm ję Espíritu Santo yam nja'vin
kąjxmamda jętse'e nǫjava tyánǫt jęts xmǫ'yumdinupe'e ję
Nte'yam nǫjom ję y'ǫy ję'ę juu' ve'e xtukvinva'nimdu. ¡Ję
Nte'yam ję myąjin kąjx tse'e ve'em tyónjǫt kyǫ́tsjǫt! ¡Ǫǫy xa
ve'e ję mąjin ję jaanchin dǫtunjayep!

Ku ję Pablo dǫ'amǫtu ję Nte'yam jętse'e ję vijin ję kęjǫn
dǫmǫ'ǫt ję jaanchja'vivatąjk

15 Ję'ę kąjx tse'e, ku ątse'e ję kąts nmǫtu jęts
mjaanchja'vidupe'e ję Mąją Vintsą́n Jesús jęts vintsǫ ve'e
xtsǫkta anañǫjoma ję Nte'yam ję jyayu,
16 ijtp xa ątse'e ję Nte'yam nkukąjtsja miits kąjxta,
njaa'myęjtstupts ąts miitse'e ku ątse'e ntsapkąts.
17 N'amǫ́tupts ątse'e ję Mąją Vintsą́n Jesucristo ję
Ntye'yam, ję Dios Tee', juu' ve'e nǫjom dǫnǫmąjikąjxp,
jętse'e ję nǫja'vin dǫpąmǫt jęm mja'vin kąjxmda jętse'e
dǫyaknǫkę'xnatą́kat juu' ję'ę ve'e chąjkp, ve'em tse'e ję
Nte'yam nǫyojk ǫy x'íxadat.
18 N'amǫ́tupts ątse'e jętse'e dǫyak'ava'atsǫt ję
mvinma'yǫnda, ve'em tse'e ǫy xnǫjávadat ję y'ǫy ję'ę juu'
ve'e ję Nte'yam ñǫpąąjmtki jętse'e xjayęjptinit, jętse'e
ǫy xnǫjávadat vinxǫpe'e dǫtunnǫmąja ję pǫk juu' ve'e
jyayęjptinup ję Nte'yam ję jyáyuda,
19 jętse'e ǫy xnǫja'viduvat ję mąkkin juu' ve'e ǫǫy tyun-
jayejpp jęts juu' kąjxe'e xputąjkimda, ǫǫ'mda, juu' ve'e ję
Nte'yam dǫjaanchja'vidup.
20 Nay ję'ęjyam tse'e yą mąkkin juu' ve'e ję Nte'yam
ję Cristo tyukyakjoojntykpąjknuva ku ve'e y'uk'ąą'k jętse'e
dǫyak'ąjxtkni jęja y'aka'yǫn pa'ayi jęm tsapjǫǫtm.
21 Kąjxm tse'e ǫǫy dǫtumpǫǫjm jęts ka'a ve'e pąn pąn pąn
jaty viijnk juu' ve'e dǫnǫmąjidup, yakkutojktup, vinténidup,
vintsą́nidup, jęts nǫjom juu' jatye'e ijttup, ka ǫxyam yą
xąąjjyap tse'e, nay ve'empa ve'e juu' ve'e miimpnum.
22 Pyąąme'e nǫjom juu' jaty jęp ję Cristo kyą'p pya'tkup.
Ję Nte'yam tse'e dǫmǫǫynu ję Cristo ję kutojkǫn jętse'e

dṵnṵkuvajkinit to'k kạ'ạjyji juu' jaty. Jẹ̱ jaanchja'vivatạjk jẹ̱ y'ọ'yin kạjxta tse'e ve'em dṵtuujn.
23 Ve'em ax jo'n jẹ̱ jayu to'k ni'kx to'k kọpk dṵjayep, ve'em tse'e jẹ̱ Cristo y'it jẹ̱ jaanchja'vivatạjk mạạtta, ijtpts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jyayu mạạtta pạn joma tsọ̱ ve'e y'itta, jẹ̱ Cristo, juu' ve'e ijtp anañṵjoma kạjx.

2

Jẹ̱ maa'yṵn kạjx xa ve'e jẹ̱ jayu dṵjayẹpta jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp

1 Ax miitsta, ka'a xa ve'e xjayẹjpti jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp, jẹ̱ ọọ'kpa jo'ne'e m'ijtti kṵxe'e xkakạtsṵpạjkti jẹ̱ Nte'yam jẹtse'e mtọkintoondi.
2 Mpanạjkxtu tse'e jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyọ'ọy jẹ'ẹ̱, mtoondu ve'e juu' ve'e chạjkp jẹ'ẹ̱ juu' ve'e dṵyakkutojkjip jẹ̱ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e víttup jẹm pọj jọọtm jẹtse'e dṵkạ'ma jẹ̱ jayu juu' ve'e dṵkakạtsṵpạjktup jẹ̱ Nte'yam.
3 Ve'emam xa ṵṵ'me'e nṵjom njoojntykimda y'ijt, nyakto'numdu tse'e yạ̱ n'avintsọ̱ vinma'yṵnamda jẹts vintsọ̱ ve'e viinm nmayja'vimjidi. Ijtumduva tse'e jẹp jẹ̱ Nte'yam y'ẹjkṵn jạạtp, ve'em ax jo'n jyapạna.
4 Ax jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e ọọy jẹ̱ tukmọ'tṵn dṵtunjayẹjpp jẹtse'e ọọy xtuntsọjkumda,
5 ku ve'e jẹ̱ ọọ'kpa jo'n n'ijtumdi kṵxe'e jẹ̱ Nte'yam nkakạtsṵpạjkumdi, jẹ̱ Cristo kạjx tse'e xmọ'yumdi jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp. Jẹ̱ myaa'yṵn kạjx tse'e xyaktsọọkumdi.
6 Kṵxe'e to'k muk n'ijtumda jẹ̱ Cristo mạạt, ve'em xa ve'e n'ijtumda ax jo'n jẹ̱ Nte'yam kṵxyakkạjxmpojtṵkumdi jẹtse'e jẹm tsapjọọtm kṵxyak'ạjxtkumdini jẹ̱ Cristo mạạt.
7 Ve'em tse'e dṵtuujn jẹtse'e dṵyaknṵkẹ'xnatạ́kat van'it ku ve'e jyẹ'yat jẹ̱ tiempo juu' ve'e miimpnum, jẹts ọọye'e xtuntsọjkumda jẹtse'e jẹ̱ mạjạ maa'yṵn xtoojnjimdi jẹ̱ Cristo Jesús kạjx.
8 Jẹ̱ myaa'yṵn kạjx tse'e jẹ̱ Nte'yam xyaktsọọkumdi jẹ'ẹ̱ kạjx ku ve'e njaanchja'vimda. Ni pạna xa ve'e viinm kya'ọ'yixjṵ jẹtse'e ñaajktsọ'ọkjṵt, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myaa'yṵn kạjxts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹtse'e tsạ'ạk n'ijtumda.
9 Ka jẹ'ẹ̱ kạjxap xa ve'e jẹ̱ Nte'yam xyaktsọọkumdi kṵxe'e nto'numdi juu' ve'e ọy, ve'em tse'e ni pạna kyanamyạ́jajat.
10 Jẹ̱ Nte'yame'e xpạ'mumdu to'k muk jẹ̱ Cristo mạạt jẹtse'e nto'numdat jẹ̱ y'ọy jẹ'ẹ̱, ve'em ax jo'n dṵnṵpạạjmtki jẹtse'e nto'numdat.

To'k muk tse'e n'ijtumda jẹ̱ Cristo mạạt

11 Ax ve'em tse'e, jaa'myẹ́tsta vintsọ miitse'e m'ijtti. Ka'a
xa ve'e m'israeejlitjáyuvada, jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ ixta'nụn
dụni'kxmidup dụkọjmidup. Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ israeejlit jáyuda
mtijjada ka jẹ ixta'nụn mạạttap.
12 Jaa'myẹ́tsta jẹts ka'a miitse'e m'ijtti jẹ Cristo mạạt ukpụ
jẹ israeejlit jayu mạạt, ka'a tse'e mtukkạdaakjidi jẹ y'ọy jẹ'ẹ
juu' ve'e jẹ Nte'yam tyukvinva'ni jẹ jyáyuda, ka'a tse'e ti ọ'yin
x'a'ixti, apụk tse'e m'ijtti ka jẹ Nte'yam mạạtap.
13 Jékum xa miitse'e mvẹ'nada; ax ụxyam tse'e, kụxe'e to'k
muk m'itta jẹ Cristo mạạt, jẹ Nte'yam tse'e myakjẹ'yjụdu
jẹtse'e tạmji m'itta jẹ'ẹ mạạt jẹ Cristo jẹ y'ọọ'kụn kạjx.
14 Jẹ Cristo tse'e dụyakkutọki juu' ve'e xtso'oxpạjkumdup
y'ijt, jẹ'ẹ tse'e dụpạạm jẹtse'e ọy jọọt n'ijtumdat to'k jado'k,
to'k kajpụnji, jẹ israeejlit jayu jẹts pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
15 Jẹ Cristo tse'e jẹ y'ọọ'kụn kạjx dụyakkutọki jẹ Moisés jẹ
pyava'nụn jẹtse'e ve'em xyaknamyujọt'ọ'yimjidini, ụụ'mda,
juu' ve'e dụpanạjkxtup y'ijt mẹjtsk jẹ ñạạ'da jẹ tyoo'da. Ve'em
tse'e dụtuujn jẹtse'e n'ijtumdinit to'k nam kajpụn jẹ'ẹ kạjx
ku ve'e to'k muk n'ijtumda jẹ Cristo mạạt. Ax ve'em tse'e
n'ijtumda ọy jọọt.
16 Jẹ y'ọọ'kụn kạjx tse'e dụyakkutọki jẹ ẹjkụn juu' ve'e nay-
jayẹjpụxumjụdup y'ijt, jẹ israeejlit jayu jẹts pạn pạn jatye'e
ka jẹ'ẹpta; kụx tse'e y'uk'ạạ'k jẹm cruz kạjxm, jẹ'ẹ kạjx tse'e
xyakto'kmojkumdi ax jo'n to'k ni'kx to'k kọpk kụn'ijtumdi
jẹtse'e xyakvimpijtumdi jẹ Nte'yam mạạt.
17 Miin xa ve'e jẹ Cristo jẹtse'e dụ'ava'ni jẹ ọy kạts jẹ ọy
ayook jẹtse'e njayẹjpumdat jẹ ọy jọọt. Miits kạjxtats jẹ'ẹ ve'e
ve'em dụtuujn, jẹ Nte'yam tse'e mmujékumidu; nay ve'empa
ve'e ạạts kạjx dụtoompa, ạạts, jẹ israeejlit jayu, juu' ve'e jẹ
Nte'yam dụmutạ́midu.
18 Ax ụxyam tse'e, jẹ Cristo kạjx tse'e jẹ Espíritu Santo
xputạjkimda jẹtse'e nmutạ́mimda jẹ Dios Tee'. Ax to'kjyamts
jẹ'ẹ ve'e jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e xputạjkimdup, ụụ'm, jẹ
israeejlit jayu jẹts pạn pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta.
19 Yạ'ạ kạjx tse'e, ka'ats miitse'e m'ukviijnkjáyuvidini, ka'a
miitse'e m'ukjekumitjáyuvidini, m'ijttupe'e to'k kajpụn mạạt
jẹ Nte'yam jẹ jyáyuda, ijtumdupe'e jẹ Nte'yam mạạt ax jo'n jẹ'ẹ
mạạt kụntsụụnimda to'k jạạjn to'k tạjk.
20 Juu' xa ve'e kyọjtstu jẹ kukạ́tsivatạjk jẹts jẹ Nte'yam
jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ
tsaptạkne'ev chọọ'nduk. Jẹts miitsta, ve'em xa miitse'eda
ax jo'n jẹ tsaaj juu' ve'e jyaa'ktukvimpejtp jẹ tsaptạkne'ev.
Ax jẹ Jesucristo, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ tsaaj juu' ve'e
dụnụmạjikạjxp joma ve'e jẹ tsaptạjk.
21 Jẹ jaanchja'vivatạjk, ijttupts jẹ'ẹ ve'e to'k muk jẹ Cristo

mạạt. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n jẹ tsaaj juu' ve'e mạkk nay'amajtsmojkjup mạạt jẹ tsaaj juu' ve'e dụnụmạjikạjxp. Ax ve'em tse'e jẹ tsaptạjk y'ọ'yi'atụ'ụts joma ve'e jẹ Nte'yam yakvinjava yakvintsạ'ạga.

22 Ax nay ve'emts miitse'e m'ijttuva ax jo'n jẹ tsaaj juu' ve'e yakpạạmp jẹtse'e dụyak'ọya jẹ tsaptạjk joma ve'e jẹ Nte'yam chụụna jẹ Espíritu Santo kạjx.

3

Pạn tyạjxe'e jẹ Pablo dụvaajnji jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap

1 Ạts, jẹ Pablo, jẹ Cristo Jesús jẹ myutoompa jẹ myupạjkpa, yap ạtse'e poxụntụjkp n'it kụxe'e ạts miits nvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọt ayook, miitsta, ka jẹ israeejlit jáyuvapta.

2 Mmọ́tudu xa miitse'e jẹ mạjạ maa'yụn juu' ạtse'e jẹ Nte'yam xtoojnji jẹts ạtse'e xtukkạtạjki yạ toonk miits jẹ m'ọ'yin kạjxta.

3 Jẹ Nte'yamts ạtse'e xtuknụja'vi juu' ve'e ñụpạạjmtki jẹtse'e kyayaknụjava y'ijt, ve'em ax jo'n ạts miitse'e vẹẹ'n tụnnụjáyada.

4 Ku ve'e yạ nạk xkọ́tstat, ve'em tse'e xvinmọ́tudat jẹts nmụja'vip ạtse'e juu' ve'e jẹ Nte'yam tyoon jẹ Cristo kạjx.

5 Ax ka'ats yạ'ạ ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu dụtuknụja'vi ve'em ax jo'n ụxyam jẹ Espíritu Santo kạjx tyuknụjávajada jẹ kyunuu'kx kukạ́tsivada jẹts jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta.

6 Jẹ'ẹts ạtse'e ntijp, jẹ jayu pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlitap, tyukmạạtjayẹjptupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyunoo'kxụn jẹ israeejlit jáyuda, kijpxts jẹ'ẹ ve'e y'itta to'k muk jẹ Cristo mạạt, kijpxts jẹ'ẹ ve'e tyukkạda'akjada jẹ vaandụk juu' ve'e jẹ Nte'yam pyạạm. Nụjomts yạ'ạ ve'e tyonkụxjụ ku ve'e jẹ jayu y'it to'k muk jẹ Cristo mạạt jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook kạjx.

7 Jẹ Nte'yamts ạtse'e jẹ maa'yụn xtoojnji jẹts ạtse'e jẹ myạkkin kạjx xtukkạtạjki yạ toonk.

8 Ax ạts, óyam ạtse'e nnụpi'kikụ́x nụjom jẹ Nte'yam jẹ jyayu, jẹ'ẹts ạtse'e xtoojnji yạ maa'yụn jẹts ạtse'e nvaajnjadat pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap pạn vintsọ ve'e jẹ Cristo ọọy jẹ mạjin dụtunjayep,

9 jẹ'ẹts ạtse'e xtoojnji yạ maa'yụn jẹts ạtse'e nụjom jẹ jayu ntuknụjávadat juu' ve'e jẹ Nte'yam jụjp xụp ñụpạạjmtki jẹts juu' ve'e námnum yaknụkẹ'xnatạjki, jẹ Nte'yam, juu' ve'e nụjom dụpạmkạjx.

10 Chọjk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ụxyam dụ'íxtat nụjom jẹ yakkutojkpa jẹts pạn pạn jatye'e dụnụmạ́jidup jẹm tsapjọọtm vintsọ ve'e yạ mạjạ maa'yụn dụtuujnja pạn pạn jatye'e

jaanchja'vijidup, ax ve'em tse'e dṵnṵjávadat jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
vyijin jẹ̱ kyẹjṵn juu' ve'e may viijn.
11 Jujp xṵ́pani tse'e dṵnṵpạ̱ạjmtki jẹ̱tse'e ve'em jyátṵt juu'
ve'e toojnju kọ̱jtsju jẹ̱ nMạjạ̱ Vintsạ́namda Cristo Jesús kạ̱jx.
12 Kṵxe'e to'k muk n'ijtumda jẹ̱ Cristo mạ̱ạt jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
njaanchja'vimda, ọ̱'yip tse'e jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam nmutạ́mimdat
to'k aaj to'k jọ̱ọ̱t.
13 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱ts miitse'e n'amọ́tuda jẹ̱ts ka'a ve'e mtsaachv-
inmáydat kṵxe'e ạ̱ts ntsaachpaa'ty miits kạ̱jxta. Tsaach-
paatpts ạ̱tse'e jẹ̱tse'e ọ̱y mtaandinit jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạt.

Jẹ̱ tsọjkṵn juu' ve'e jẹ̱ Cristo jyayejpp

14 Yạ̱'ạ̱ kạ̱jxts ạ̱tse'e nvinkọ̱xktena jẹ̱ Dios Tee',
15 juu' kạ̱jxe'e jẹ̱ xyạ̱ạj dṵjayẹ̱pta nṵjom juu' ve'e jẹ̱m
tsapjọ̱ọ̱tm, ve'em ax jo'n yaja naxviijmpa.
16 N'amọ́tupts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, ve'em vintsọ̱ ve'e jẹ̱ mạ̱jin ọ̱ọ̱y
dṵtunjayep, jẹ̱tse'e jẹ̱ Espíritu Santo kạ̱jx mpạ̱'mṵxjadat jẹ̱
mạ̱kkin jẹ̱m mja'vin kạ̱jxmda,
17 ve'em tse'e jẹ̱ Cristo jẹ̱m jyoojntykat jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ve'e
xjaanchjávada. N'amọ́tupts ạ̱tse'e jẹ̱tse'e ọ̱ọ̱y jẹ̱ tsọjkṵn
mtumpạ̱'mṵxjadat jẹ̱m mja'vin kạ̱jxmda jẹ̱tse'e ve'em
myak'ijtjidinit ax jo'n jẹ̱ kṵp jẹ̱ y'aa'ts yak'itjṵ mạ̱kk,
18 ve'em tse'e m'ọ̱'yixjadat jẹ̱tse'e xvinmọ́tudat ọ̱y, miits jẹ̱ts
nṵjom pạ̱n pạ̱n jatye'e ijttuvap jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu, vinxṵp
mạ̱jạ̱ viijn, vinxṵp yạ̱n, vinxṵp kạ̱jxm, jẹ̱ts vinxṵp kạ̱ạ̱k jẹ̱'ẹ̱
ve'e jẹ̱ tsọjkṵn juu' ve'e jẹ̱ Cristo jyayejpp.
19 N'amọ́tupts ạ̱tse'e jẹ̱tse'e ọ̱y xnṵjávadat jẹ̱ tsọjkṵn juu'
ve'e jẹ̱ Cristo jyayejpp, ọ́yame'e jẹ̱ jayu kyamạ̱ạ̱da'aky jẹ̱tse'e
dṵnṵja'vikạ́xṵt, ax ve'em tse'e pu'uk avaada jẹ̱ Nte'yam
ñaajk'ítjṵt jẹ̱m miits mja'vin kạ̱jxmda.
20 Ax jẹ̱'ẹ̱ pạ̱ne'e ọ̱'yixjup jẹ̱tse'e dṵtónṵt ọ̱ọ̱y nṵyojk
jẹ̱ts ka jẹ̱'ẹ̱jyape'e juu' ve'e n'amọ́tumdup ukpṵ juu' ve'e
nvinma'yumdup, ve'em ax jo'n dṵtún jẹ̱ mạ̱kkin kạ̱jx juu' ve'e
xmọ̱'yumdup,
21 jẹ̱'ẹ̱ tse'e yakmạ̱ja yakjaancha ijtnup jẹ̱ jaanchja'viva
kạ̱jxta jẹ̱ts jẹ̱ Cristo Jesús kạ̱jx. ¡Ax ve'em tse'e y'ijtnit xạ̱'ma
kạ̱jx! Amén.

4

To'k muk n'ijtumda jẹ̱ Espíritu Santo kạ̱jx

1 Ax ve'em tse'e, ạ̱ts, jẹ̱ poxṵntạ̱kjayu jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ạ̱tse'e
jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n nmutún nmupṵk, nmunoo'kxtktupts ạ̱ts mi-
itse'eda jẹ̱ts tsoj yakxọ̱ne'e mjáyuvadat mjoojntykadat, ve'em
ax jo'n dṵpaa'ty dṵ'akẹ̱ẹ̱ga jo'n, jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx ku ve'e jẹ̱ Nte'yam
myaaxṵxjidi.

2 Jẹ nu̱u̱'k aaj jẹ nu̱u̱'k jo̱o̱t ma̱a̱te'e m'íttat. Namyuténixjada
juu' vimpit atu̱j jẹ tso̱jku̱n ma̱a̱t.
3 Jẹ'ẹ tse'e tonda vintso̱ ve'e jẹ Espíritu Santo ka̱jx
mnaajk'ítjadat tum jẹ o̱y jo̱o̱t ma̱a̱t to'k jado'k.
4 To'k ni'kx to'k ko̱pk jo'n tse'e n'ijtumda jẹts to'ke'e jẹ
Espíritu Santo, ve'em ax jo'n to'kji jẹ a'ix'ijtu̱n juu' ve'e jẹ
Nte'yam xtuknu̱yaaxjimdu.
5 To'kji xa ve'e jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, to'kji tse'e jẹ jaanchja'vin,
to'kji tse'e jẹ na̱pẹjtu̱n,
6 to'kji tse'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e anañu̱joma nTee'imdup,
juu' ve'e nu̱jom du̱ka̱'mika̱jxp, juu' ve'e nu̱jom juu' jaty
du̱yak'ijtp—jẹts nu̱jom juu' jatye'e ijtp, jẹ'ẹ ma̱a̱tts jẹ'ẹ ve'e
y'it.
7 Ax ka̱kjẹ'ẹ tse'e jẹ maa'yu̱n jẹ puta̱jkin nyakmo̱'yumdi,
ve'em ax jo'n jẹ Cristo xtukmutso̱jkumda.
8 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Ku ve'e chajpẹjtni,
yakna̱jkxts jẹ'ẹ ve'e jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ to̱kin ka̱'mijup y'ijt
jẹtse'e jẹ jáyuda du̱mo̱o̱jy jẹ y'o̱o̱jyit jẹ'ẹ.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
9 ¿Tis jẹ'ẹ ve'e tyijp ku ve'e vya'añ jẹts tsajpẹjtnu ve'e? Jẹ'ẹ
xa ve'e tyijp jẹts too'va̱jkpe'e kya̱daaky yaja naxviijn.
10 Jẹ'ẹ pa̱ne'e ka̱daak, jẹ'ẹjyamts jẹ'ẹ ve'e pa̱ne'e pẹjtnu jẹm
tsapjo̱o̱tm jẹtse'e y'ijtnit anañu̱joma it.
11 Jẹ'ẹ tse'e jẹ maa'yu̱n jẹ puta̱jkin du̱yajkp. Jẹm tse'e pa̱ne'e
yakmo̱o̱ydup jẹtse'e jẹ kuká̱tsiva y'íttat, jẹm tse'e pa̱ne'e
yakmo̱o̱ydup jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook ko̱jtsnajxpa y'íttat,
jẹm tse'e pa̱ne'e yakmo̱o̱ydup jẹtse'e jẹ jayu du̱vaajnjadat
jẹ o̱y ka̱ts jẹ o̱y ayook, nay jẹmpa tse'e pa̱ne'e yakmo̱o̱ydup
jẹtse'e du̱'ix'íttat jẹ jaanchja'vivata̱jk jẹtse'e du̱tuk'íxtat jẹ
Nte'yam jẹ y'ayook.
12 Ve'em tse'e du̱tuujn jẹts jẹ'ẹ ve'e du̱kó̱tstat du̱ka'amáydat
jẹ Nte'yam jẹ jyayu, jẹtse'e du̱mutóndat du̱mupá̱ktat jẹ
Nte'yam jẹtse'e jẹ jayu nu̱yojk jẹ Jesucristo du̱jaanchjávadat.
13 Jẹ vaat tse'e ve'em du̱tóndat ku ve'e jẹ njaanchja'vinamda
vyimpítu̱t to'kji jẹtse'e n'íxaimdinit jẹ Nte'yam jẹ y'Onu̱k,
jẹtse'e o̱y jẹts va'ajts n'ijtumdinit, ve'em ax jo'n jẹ Cristo y'it
o̱y jẹts va'ajts;
14 ka'a tse'e n'uk'ijtumdinit ax jo'n jẹ pi'k ónu̱kta juu' ve'e
du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup ti ve'e vinko̱pk jẹtse'e yaktónu̱t, juu' ve'e
du̱pana̱jkxtup o̱yjuu' ixpa̱jku̱na, ve'em tse'e vyin'a̱a̱'njada jẹ
jayu juu' ve'e cho̱jktup jẹtse'e du̱pana̱jkxtat jẹ taay juu' ve'e
tuk'íxju̱dup.
15 Ñojk'ó̱ye'e nko̱jtsumdat jẹ tyu̱v jẹ'ẹ jẹ tso̱jku̱n ma̱a̱t jẹtse'e
o̱y n'ijtumdinit jẹ Cristo ma̱a̱t, jẹ'ẹ juu' ve'e du̱nu̱kuvajkip

je̱ jaanchja'vivata̱jk, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n je̱ jayu ye̱e̱'k'apé̱tta je̱tse'e jye̱'yada joma ve'e je̱ o̱y vinma'yu̱n du̱jaye̱pta.
16 Ku ve'e je̱ jayu je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk o̱y pu̱m ma̱kk pu̱m, navya̱a̱'njup tse'e o̱y je̱ ee'm to'k ka̱'a̱jyji joma ve'e je̱ pajk ñamyukju̱, nu̱na̱jkxjup tse'e je̱ y'uu'k je̱ jyu̱'kx je̱tse'e du̱yakma̱kkpu̱k nu̱jom je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk. Nay ve'empa tse'e n'ijtumda je̱ Cristo ma̱a̱t. Ku tse'e to'k ka̱'a̱jyji nu̱to'k jaty ntso̱jkumda je̱tse'e n'ijtumda je̱p je̱ Cristo kya̱'p pya'tkup, ve'em tse'e nnapyuta̱jkimjada je̱tse'e nu̱jom ma̱kk n'ijtumdinit to'k muk je̱ Cristo ma̱a̱t.

Vintso̱ du̱tsa̱k je̱tse'e jyoojntykadat je̱ jaanchja'vivata̱jkta

17 Je̱ja xa a̱ts miitse'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n vyinkujk nma̱a̱jmada je̱ts ka'a ve'e m'ukjoojntykidinit ax jo'n je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada je̱tse'e je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n du̱yaktonda,
18 juu' ve'e ijttup ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup kupi'ijts kuko̱o̱'ts, juu' ve'e du̱kajaye̱jptup je̱ joojntykin juu' ve'e je̱ Nte'yam yajkyp, juu' ve'e du̱katinu̱ja'vidup ku̱xe'e ma̱kk je̱ kyuvajk du̱tumpa̱mda,
19 juu' ve'e ko̱o̱'ktso̱'o̱tyoondinup ku ve'e je̱ ka̱ts du̱tukma̱a̱tjayé̱pta je̱ yaa'y je̱ ta̱'a̱x juu' ve'e ka pú̱kap jyaye̱jptup, juu' ve'e natyukka̱ta̱jkijidup nu̱jom juu' jatye'e ka ó̱yap, ax nu̱yojk tse'e du̱tso̱jk'ata̱'a̱tsta juu' ve'e ka ó̱yap vintso̱ ve'e ya̱ it ñaxy.
20 Ax ka'ats miitse'e je̱ Cristo jye̱'e̱ ve'em myakvaajnjidi.
21 Mpana̱jkxtup xa miitse'e je̱ Cristo ku̱x m'amo̱tunajxtu ve'e ku ve'e myakvaajnjidi, mtuk'íxju̱du tse'e je̱ tyu̱v je̱'e̱ juu' ve'e ijtp je̱ Jesús ka̱jx.
22 Myaktuknu̱ja'vidu tse'e je̱ts ka'a ve'e ve'em m'ukjoojntykidinit ax jo'n mko̱'o̱yjoojntykada y'ijt, je̱'e̱ ve'e ku ve'e xpana̱jkxta y'ijt juu' ve'e ka ó̱yap, je̱tse'e ve'em myakvin'a̱a̱'ndi;
23 myaktuknu̱ja'vidu ve'e je̱tse'e xyaktíktstinit je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda.
24 Joojntykada ax jo'n du̱paa'ty du̱'akee̱ega ma̱a̱t je̱ nam jáyuvin juu' ve'e je̱ Nte'yam mmo̱o̱jyju, juu' ve'e pya̱a̱m tu̱v je̱ts va'ajts ku ve'e ña̱y'apa̱mnajxji.
25 Ax je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ka'a tse'e m'uktaayidinit, tyú̱vame'e to'k jado'k xmukó̱tstat je̱ mmujáyuda, ku̱x anañu̱joma ve'e n'ijtumda ax jo'n to'k ni'kx to'k ko̱pk ku̱n'ijtumdi je̱ Cristo ma̱a̱t.
26 Ku ve'e m'é̱kjada, ka'a tse'e mto̱kintóndat. Ka'a tse'e e̱jkjup mxa̱náxtat.
27 Ka'a tse'e x'itu̱mo̱'o̱dat je̱ Satanás.

28 Jẹ'ẹ juu' ve'e mẹẹ'tsp tụy'it, ka'a tse'e y'ukmẹẹ'tsnit, jẹ
ọy to'nụne'e jẹ kyạ'ạj tyuktónup, ve'em tse'e dụjayẹ́pụt juu'
jẹtse'e dụputạ́kat pạn pạn jatye'e katih'ijtụxjụdup.
29 Ka'a tse'e ti ka ọ́yap xkọ́tstat; jẹ'ẹ ve'e mkọ́tstap juu' ve'e
jẹ jayu mạkk dụyak'ijttinup to'k muk jẹ Cristo mạạt jẹts juu'
jatye'e ọy to'nụxjadap pạn pạn jatye'e m'amọtunajxjụdup.
30 Ka'a tse'e xyaktsaachvinmáydat jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e
tạjki jẹm mja'vin kạjxmda jẹtse'e m'íxjada mjayẹ́pjada van'it
paat ku ve'e jẹ Nte'yam myaktaajnjidinit tum ọy jẹts tum
va'ajts.
31 Masọkkạxta juu' jatye'e ka ọ́yap. Ka'a tse'e
mjọtma'attat, m'ẹ́kjadat, mjọt'ánjadat, mạkk mtun'aajvụktat,
mnavyinkọjtspẹ́tjadat, ka'a tse'e xnụkọ'ọvyinmáyadat jẹ
mmujayu;
32 ñojk'ọ́ye'e ọy jayu mnapyạ́mjadat to'k jado'k, jẹtse'e
mnatyukmọ'ọtjadat. Namyẹẹ'kxụxjada jẹ mtọ́kinda vimpit
atụj, ve'em ax jo'n jẹ Nte'yam xtọkinmẹẹ'kxumdini jo'n jẹ
Cristo kạjx.

5

1 Jẹ'ẹ ku ve'e n'ijtumda jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta jẹtse'e ọọy
xtuntsọjkumda, jẹ'ẹ tse'e tonda jẹtse'e m'ijttinit ax jo'n jẹ
Nte'yam.
2 Nachọ́kjada to'k jado'k, ve'em ax jo'n jẹ Cristo xtsọjkumdi
jẹtse'e xku'ọọ'kimdi. Ve'emts jẹ'ẹ ve'e y'ijt ax jo'n jẹ tạ́nụk yạx
juu' ve'e jẹ Nte'yam yaktukvintsạ'kip jẹtse'e dụ'ọyjava.
3 Kụx jẹ Nte'yam jẹ jyayu miitse'eda, jẹ'ẹ kạjx tse'e vinkọpk
jẹts ni pạna ve'e dụkavinmáyụt jẹts mtoondupe'e ax jo'n pạn
pạn jatye'e jẹ navyạjkụn dụyakvintsạ'kintọ́kidup uk pạn pạn
jatye'e jẹ kạts dụtukmạạtjayẹjptup jẹ yaa'y jẹ tạ'ạx juu' ve'e
ka pụ́kap jyayẹjptup. Ni pạna ve'e dụkavinmaayvat jẹts
mtoondupe'e ax jo'n jẹ jayu ti dụnas'ayọ́vada,
4 jyomva'anda tyiva'anda, ọyvintsọva juu' dụkọtsta, ky-
atsọ'ọtyónda ku ve'e dụkọtsta juu' ve'e ka ọ́yap, ax ka'ats yạ'ạ
ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga; ñojk'ọ́ye'e jẹ Nte'yam xkukọjtsjadat
jẹ maa'yụn juu' jẹ'ẹ ve'e xtoojnjimdup.
5 Mnụja'vidup xa miitse'e jẹts ka'a ve'e jẹ kọ'ọyyaa'yap
y'íttat jẹm jẹ Cristo jẹts jẹ Nte'yam y'am kyạ'm, nay ka'ava ve'e
pạn pạn jatye'e kanaajk'ijtjụdup va'ajts aaj va'ajts jọọt; ka'a
tse'e jẹm y'ijttuvat pạn pạn jatye'e juu' dụnas'ayọ'vidup, jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'eda juu' ve'e dụvinja'vidup dụvintsạ'kidup juu' ve'e ka
jẹ Nte'yamap.
6 Ka'ats miitse'e pạn mvin'ạạ'njadat ku ve'e vya'andat
jẹts ka'a ve'e vyinkọpka jẹtse'e yaktónụt ax jo'n ạtse'e
tụnja'a, kụx yạ ka ọ́yap kạjx xa ve'e jẹ Nte'yam

ǫǫy dụtunyaktsaachpaattinit jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e kakạtsụpạjkjụdup.
7 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, ka'a tse'e ve'em xtóndat ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e ve'em dụtoondup jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ.
8 Jẹp xa miitse'e tǫkin jạạtp m'ijtti, ve'em tse'e mtsụụnidi ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e ijttup jẹja akǫǫ'ts it jạạt. Ax ka'ats miitse'e ve'em m'uk'ijttini, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Nte'yam mmǫǫjyjidi jẹ vijin jẹ kẹjụn. Joojntykada ve'em ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e yǫ'ydup jẹja ajajtk it jạạt.
9 Kụx jẹ jayu juu' ve'e jẹ Nte'yam yakvijp yakkejp, jẹ'ẹ tse'e jẹ ǫy jáyuvin dụjayẹjpp, tyuumpts jẹ'ẹ ve'e jẹ tyụv jẹ'ẹ jẹtse'e jyoojntyka ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga.
10 Payǫ'ǫyda ǫy vintsǫ ve'e xtóndat juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp.
11 Ka'a tse'e xtóndat ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e dụtoondup juu' ve'e ni pạna kato'nụxjup, ve'em ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup jẹja akǫǫ'ts it jạạt, ñojk'ǫ́ye'e xyaknụkẹ'xnatạ́kadat jẹts ka ǫ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyoondup.
12 Kụx tsǫ'ǫtyo'nụn jẹ'ẹ ve'e ku ve'e yakkạts juu' jatye'e tyoondup ayu'uts.
13 Ku ve'e jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa kyujaj kyutụ'kx jẹja akǫǫ'ts it jạạt, nụkẹ'xnatạ́ka tse'e nụjom tyankụx,
14 kụx jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa ve'e dụkujajp dụkutạ'kxp nụjom juu' jaty. Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ kạts vya'añ:
Mits, mạkk maava, jǫtviju̱,
pojtụkụ jẹtse'e mkǫǫ'k'ijtnit ax jo'n jẹ ǫǫ'kpa,
jẹtse'e jẹ Cristo mkujajjụt mkutạ'kxjụt.
Jidụ'ụm tse'e jẹ kạts vya'añ.
15 Ax ve'em tse'e, ǫǫye'e mtunnay'íxjadat pạn vintsǫ ve'e juu' xtóndat xkǫ́tstat, ka ve'emap ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e dụkatinụja'vidup; ve'eme'e xtóndat ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e dụnụja'vidinup juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp.
16 Nam m'ǫ'yixjụdup tse'e, jẹ'ẹ tse'e mtóndap jẹtse'e jẹ jayu xtukpanạjkxtat jẹ Nte'yam, kụx jẹ jayu juu' ve'e ụxyam joojntykidup, kǫ'ǫy jáyudats jẹ'ẹ ve'e.
17 Ka'a tse'e ǫyvintsǫva juu' xtóndat; jẹ'ẹ ve'e ixta ǫy jẹtse'e xnụjávadat pạn juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp.
18 Ka'a tse'e m'oo'ktat mmo'okjadat, kụx ku xa ve'e jẹ jayu y'uu'k myu'ukjụ, vintǫ́kiyupts jẹ'ẹ ve'e; ñojk'ǫ́ye'e tonda juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp jẹ mạkkin kạjx jẹts jẹ vinma'yụn kạjx juu' ve'e jẹ Espíritu Santo mmǫǫjyjụdup.
19 Kǫtsta to'k jado'k jẹ salmo mạạt jẹ ụv mạạt juu' ve'e jẹ Nte'yam dụyakmạ́jidup dụyakjaanchidup, yaknaxta jẹ ụv jẹ salmo jẹm mja'vin kạjxmda jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ myạjin jẹ jyaanchin kạjx.

20 Pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, xa̱'ma ka̱jx tse'e
xkuko̱jtsjadat je̱ Nte'yam, je̱ Dios Tee'. Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda
Jesucristo ka̱jx tse'e ve'em xtóndat.

Vintso̱ du̱tsa̱k je̱tse'e jyoojntykadat je̱p jyu̱u̱mp tyujkp je̱ jaanchja'vivata̱jkta

21 Ku̱x mvinja'vidup mvintsa̱'kidupe'e je̱ Cristo,
napyutá̱kajadats to'k jado'k.
22 Ta̱'a̱xta̱jkta, napyá̱mjada je̱p je̱ mnu̱yaa'y kya̱'p
pya'tkupta, ve'em ax jo'n je̱p je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n kya̱'p pya'tkup
ku̱m'ijtti.
23 Ku̱x je̱ yaa'tya̱jk, je̱'e̱ ve'e du̱nu̱kuvajkip je̱ ñu̱da̱'a̱x,
ve'em ax jo'n je̱ Cristo du̱nu̱kuvajka pa̱n pa̱n jatye'e
jaanchja'vijidup, je̱ Cristo, juu' ve'e je̱ jyayu du̱yaktso̱o̱kp
je̱tse'e y'it je̱'e̱ ma̱a̱tta ax jo'n to'k ni'kx to'k ko̱pk ku̱y'ijtti.
24 Ax ve'em tse'e, ve'em ax jo'n je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p je̱
Cristo kya̱'p pya'tkup y'itta, nay ve'empa tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e
je̱ ta̱'a̱xta̱jk je̱p je̱ ñu̱yaa'y kya̱'p pya'tkup y'ítu̱t nu̱jom ka̱jx.
25 Yaa'tya̱jkta, tso̱kta je̱ mnu̱da̱'a̱xta, ve'em ax jo'n je̱ Cristo
du̱tsa̱k je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱tse'e du̱ku'o̱o̱'ki,
26 ve'em tse'e y'ijttinit o̱y je̱ts va'ajts. Ku̱x jyaanchja'vidu
ve'e je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱'e̱ ka̱jx tse'e tyuknu̱vaatsjidi je̱
tyó̱kinda.
27 Kyu'o̱o̱'kits je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ja vyinkujk du̱pa̱a̱mnit je̱
ma̱jin ma̱a̱t, ve'em tse'e y'ijttinit ka to̱kin ma̱a̱tap, ni pa̱na ve'e
je̱ to̱kin kyapaatu̱xjadat, o̱y je̱ts va'ajts je̱'e̱ ve'e y'ijttinit.
28 Ax ve'em tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk du̱tsó̱ku̱t je̱
ñu̱da̱'a̱x ve'em ax jo'n je̱ y'avintso̱ ni'kxu̱ko̱pk du̱tsa̱k jo'n. Pa̱n
pa̱n xa ve'e je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱tso̱jkp, viinm tse'e ñachakju̱.
29 Ka'a xa ve'e pa̱n juu' ve'e du̱katso̱jkp je̱ y'avintso̱
ni'kxu̱ko̱pk; ñojk'ó̱ye'e du̱yakjoojntyka je̱tse'e du̱'ix'it.
Nay ve'empa tse'e je̱ Cristo du̱tún ma̱a̱t pa̱n pa̱n jatye'e
jaanchja'vijidup,
30 je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e ijttup ax jo'n to'k ni'kx to'k ko̱pk
ku̱y'ijtti je̱ Cristo ma̱a̱t.
31 Ax ya̱'a̱ ka̱jx tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk du̱maso̱o̱knit
je̱ tyee' je̱ tyaak je̱tse'e je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱ma̱a̱tnamyojkjinit, ax
nu̱me̱jtsk tse'e jyajttinit ax jo'n to'k ni'kx to'k ko̱pk ku̱y'ijtti.
32 O̱o̱y xa ya̱'a̱ ve'e tyunma̱ja̱ka̱tsa, ka'ats ya̱'a̱ ve'e
yaknujava y'ijt, je̱'e̱ts a̱tse'e ntijp pa̱n vintso̱ ve'e je̱ Cristo
y'it ma̱a̱t pa̱n pa̱n jatye'e jaanchja'vijidup.
33 O̱yam tse'e vye'ema, va'an tse'e je̱ yaa'tya̱jk je̱ ñu̱da̱'a̱x
du̱tsa̱ku̱ ax jo'n viinm ñachakju̱ jo'n; je̱ts je̱ ta̱'a̱xta̱jk, va'an
tse'e je̱ ñu̱yaa'y du̱vintsa̱'a̱ga.

6

1 Piˈk óṇṵkta, kạtsạpạkta jẹ̱ mtee'da jẹ̱ mtaakta ax joˈn jẹ̱
Mạjạ̱ Vintsạ́n dṵtsạk, kṵx veˈemeˈe dṵpaaˈty dṵˈakẹẹga.
2 Kṵx jẹ̱ mutoˈk pavaˈnṵn juu' veˈe jẹ̱ vaandṵk mạạt,
jidṵˈṵm tseˈe vyaˈañ: “Vintsạˈạgada jẹ̱ mtee'da jẹ̱ mtaakta,
3 veˈem tseˈe ọ̱y mtsạạnadat jẹ̱tseˈe may xạạj may joojnt
mjoojntykadat yaja naxviijn.” Jidṵˈṵm tseˈe jẹ̱ pavaˈnṵn
vyaˈañ juu' veˈe jẹ̱ vaandṵk mạạt.
4 Onṵk teeˈda, kaˈa tseˈe xyakjọ̱tmaˈattat jẹ̱ mˈónṵkta;
ñojkˈọ́yeˈe xkọ́tstat xkaˈamáydat jẹ̱tseˈe xtukˈíxtat vintsọ̱ veˈe
dṵmutóndat dṵmupạ́ktat jẹ̱ Mạjạ̱ Vintsạ́n.
5 Mutoompa jáyuda, kạtsạpạkta jẹ̱ mvintsạnda yaja naxviijn
jẹ̱ vintsạˈkin mạạt, jẹ̱ jaˈvin mạạt jẹ̱ tsạˈkin mạạt, toˈk aaj toˈk
jọọt, veˈem ax joˈn jẹ̱ Cristo viinm kṵxkạtsṵpạjkti joˈn.
6 Mutonda ka vanˈítjyap ku veˈe mˈíxjada jẹ̱tseˈe veˈem ọ̱y
mnaajktanuvaˈanjada jẹ̱ˈẹ̱ mạạtta; ñojkˈọ́yeˈe mutonda ax joˈn
jẹ̱ Cristo jẹ̱ myutoompa jẹ̱ myupạjkpa, toˈk aaj toˈk jọọt ax joˈn
jẹ̱ Nteˈyam dṵtsạk joˈn.
7 Toˈk jọọteˈe xmutóndat, veˈem ax joˈn jẹ̱ Mạjạ̱ Vintsạ́n
kṵxmutoondi kṵxmupạjkti jẹ̱ts kaˈa veˈe jẹ̱ jayu,
8 kṵx mnṵjaˈvidup miitseˈe jẹ̱ts mọ̱ọjadap jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ Mạjạ̱
Vintsạ́n juu' veˈe tukkạdaˈakjup toˈk jadoˈk pạn vintsọ̱ veˈe
juu' veˈe ọ̱y juu' veˈe ka ọ̱y tṵdṵtonda tṵdṵkọ̱tsta, jẹ̱ mu-
toompa jẹ̱ts jẹ̱ yaktoompa.
9 Jẹ̱ts miitsta, yaktoompa jáyuda, nay veˈempats miitseˈe
xtoonduvat mạạt jẹ̱ mtoompada, mukọ̱tsta ọ̱y aaj ọ̱y jọọt,
kaˈa tseˈe jẹ̱ atsạˈkin mạạt xmukọ́tstat, kṵx mnṵjaˈvidupeˈe
jẹ̱ts veˈem miitseˈeda ax joˈn jẹ̱ˈẹ̱da, mˈijttuvapeˈe jẹ̱p jẹ̱ Mạjạ̱
Vintsạ́n kyạˈp pyaˈtkup, jẹ̱ˈẹ̱ juu' veˈe jẹ̱m tsapjọọtm ijtp. Ni
pạ́nats jẹ̱ˈẹ̱ veˈe dṵkaviijnkˈíx.

Juu' veˈe tyukmạạdaaktup pạn pạn jatyeˈe jẹ̱ Cristo
dṵjaanchjaˈvidup

10 Utsta ajchta utsta tsạˈạda, ax juuˈts ạtseˈe nkọ̱jtskukạjxip,
jẹ̱ˈẹ̱ts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱tseˈe mạkk mnaajkˈijtjidinit toˈk muk jẹ̱
Mạjạ̱ Vintsạ́n mạạt jẹ̱ mạkkin kạjx juu' veˈe jẹ̱ Nteˈyam
mmọọjyjṵdup.
11 Veˈem ax joˈn jẹ̱ tojpa mạkk aaj mạkk jọọt yˈit
ku veˈe tṵñaxyạxjṵ ax joˈn jẹ̱ tojpa ñaxyạxjṵ ku veˈe
yˈatsoˈoxtonuvaˈañ, nay veˈempats miitseˈeda mạkk
aaj mạkk jọọt mˈijttinit jẹ̱ˈẹ̱ kạjx ku veˈe xjayẹ̱pta
nṵjom juu' veˈe jẹ̱ Nteˈyam mmọọjyjṵdup jẹ̱tseˈe
xˈamạạdaagadat jẹ̱ kọ̱ˈọ́yjáyuvap juu' veˈe dṵnṵvintsạnikạjxp
jẹ̱ kọ̱ˈọ́yjạyuvaptạjkta jẹ̱tseˈe mvinˈạạˈnuvaˈanjada.
12 Kṵx ka jẹ̱ˈẹ̱p xa ṵṵˈmeˈe nmạạtnachoˈoxpạjkumjṵdup jẹ̱
nmujáyuvamda juu' veˈe tsuˈutsax juu' veˈe nṵṵˈpṵnax, jẹ̱ˈẹ̱

ve'e ję̣ kǫ̣'ǫ̣yjáyuvapta pą̣n pą̣n jatye'e yakkutojktup ję̣m pǫ̣j jǫ̣ǫ̣tm, pą̣n pą̣n jatye'e dų̣nų̣mą́jidup ję̣tse'e dų̣ką̣'mada ję̣'ę̣da juu' ve'e dų̣mą̣ą̣tnavyą̣ą̣'njų̣dup ję̣ kyǫ̣'ǫ̣y ję̣'ę̣.

13 Ję̣'ę̣ ką̣jx tse'e, ve'em ax jo'n ję̣ tojpa mą̣kk ñaajk'ítjų̣ ku ve'e tų̣ñaxyą̣xjų̣ ax jo'n ję̣ tojpa ñaxyọ́xjada, nay ve'empats miitse'e mą̣kk aaj mą̣kk jǫ̣ǫ̣t mnaajk'ijtjidinit ję̣'ę̣ ką̣jx ku ve'e xjayę̣pta nų̣jom juu' ve'e ję̣ Nte'yam mmǫ̣ǫ̣jyjų̣dup, ax ve'em tse'e juu' xmutẹ́nadat van'it ku ve'e ję̣ kǫ̣'ǫ̣yjáyuvap mvinkumínajadat. Ax kuts yą̣'ą̣ ve'e ñáxų̣t, ǫ̣y tse'e mtándat.

14 Ve'em ax jo'n ję̣ tojpa ję̣ tyiintsóm ñapyą̣'mų̣xjų̣, ve'empats miitse'e tyụ́vam juu' xkọ́tstat. Ję̣ts ve'em ax jo'n ñatyukxą̣xjų̣ ję̣ pojxų̣n ax jo'n ję̣ nų̣xoya, ve'empats miitse'e xtoonduvat xą̣'ma juu' ve'e pyaatyp y'akę̣ę̣guip.

15 Ve'em ax jo'n ję̣ tojpa ñay'apą̣ą̣mdų̣kaja jo'n ku ve'e ję̣ tyukva'kų̣n dų̣tukva'aga, ve'empats miitse'e mnay'apą̣ą̣mdų̣kajadat ję̣tse'e ję̣ jayu xvaajnjadat ję̣ ǫ̣y ką̣ts ję̣ ǫ̣y ayook, ve'em tse'e dų̣nų̣jávadat vintsǫ̣ ve'e y'íttat ǫ̣y jǫ̣ǫ̣t ję̣ Nte'yam mą̣ą̣t.

16 Ję̣ts ve'em ax jo'n ję̣ tojpa ję̣m kyą̣'m dų̣mats'it to'k ję̣ escudo juu' ve'e natyukkuvaajnjup ję̣tse'e ję̣m dų̣yakpi'its nų̣jom ję̣ ko'mų̣n juu' ve'e tǫ̣ǫ̣yp ję̣tse'e yaktuknų̣kuj, ve'empats miitse'e mą̣kk xjaanchjávadat ję̣ Nte'yam, ve'em tse'e mkah'amą̣ą̣daagajadat ję̣ kǫ̣'ǫ̣yjáyuvap juu' ve'e dų̣nų̣vintsą̣niką̣jxp ję̣ kǫ̣'ǫ̣yjayuvaptą̣jkta.

17 Ve'em ax jo'n ję̣ tojpa dų̣jayep ję̣ pyojxų̣n kujop, nay ve'empats miitse'e xnų̣ja'vidinit ję̣ts ję̣ Nte'yame'e ję̣ mtǫ̣kin mtuknų̣vaatsjų̣du; ję̣ts ve'em ax jo'n ję̣ tojpa ję̣ yajkxy tsojx dų̣yaktún, nay ve'empa tse'e ję̣ jayu xvaajnjadat ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook juu' ve'e ję̣ Espíritu Santo mmǫ̣ǫ̣jyjų̣du.

18 Ijtp tse'e mtsapkọ́tstat pą̣n ti vinma'yų̣ne'e ję̣ Espíritu Santo mmǫ̣'ǫ̣jadap. Ję̣'ę̣ ką̣jx tse'e, nakyujoojntykajada, xą̣'ma ką̣jx tse'e xnų̣tsapkọ́tstat nų̣jom ję̣ Nte'yam ję̣ jyayu.

19 Ve'empats ą̣tse'e to'k aaj xnų̣tsapkǫ̣jtstuvat, ve'emts ą̣tse'e ję̣ Nte'yam ję̣ aaj ję̣ ayook xmǫ̣'ǫ̣t vintsǫ̣ ą̣tse'e to'k aaj to'k jǫ̣ǫ̣t juu' nkọ́tsų̣t, ve'emts ą̣tse'e ję̣ jayu nvaajnjadat ję̣ ǫ̣y ką̣ts ję̣ ǫ̣y ayook juu' ve'e kayaknų̣ja'vip y'ijt.

20 Yą̣ ayook ką̣jxts ą̣tse'e ję̣ Nte'yam xvinką̣ą̣jn ję̣ts ą̣tse'e ję̣ kukạ́tsiva n'ítų̣t. Ax yapts ą̣tse'e poxų̣ntų̣jkp ų̣xyam n'it kų̣xe'e ą̣ts yą̣ ayook ję̣ jayu nvaajñja. Nų̣tsapkǫ̣tsta ą̣ts to'k aaj ję̣ts ą̣tse'e yą̣ ǫ̣y ką̣ts yą̣ ǫ̣y ayook ję̣ jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n dų̣vinmachjų̣ jo'n.

Ku ję̣ Pablo kyǫ̣jtskuką̣jxini

21 Yą̣ n'útsamda yą̣ n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e ǫ̣ǫ̣y ntuntsǫ̣jkumdup ję̣tse'e to'k aaj to'k jǫ̣ǫ̣t xputą̣jkimda ję̣ Mą̣ją̣

Vintsą́n jẹ̱ tyoonk kąjx, yą'ą tse'e mtuknụjávajadap nụjom pąn vintsọ ątse'e ụxyam n'it jẹ̱ts juu' ątse'e ntuump.

22 Jẹ̱'ẹ̱ kąjxts ąts miits yą'ą ve'e ntuknụkẹ̱xta jẹ̱tse'e mva'nụxjadat pąn vintsọ ąątse'e ụxyam n'it jẹ̱tse'e myakjọt'amą́jajadat.

23 Jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jẹ̱ts jẹ̱ Mąjąą Vintsą́n Jesucristo, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụpą́mdap jẹ̱ ọy jọọt, jẹ̱ tsọjkụn, jẹ̱ts jẹ̱ jaanchja'vin jẹ̱m jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta mąąt jẹ̱ utsta jẹ̱ tsą'ąda jya'vin kąjxmda.

24 Jẹ̱ Nte'yam tse'e dụkunoo'kxup to'k ką'ąjyji pąn pąn jatye'e ijtp dụtsọjktup jẹ̱ nMąjąą Vintsą́namda Jesucristo.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Filipos

1 A̱tse'e je̱ Pablo, ma̱a̱t je̱ Timoteo, je̱ Nte'yam je̱ myutoompada je̱ myupa̱jkpada. Máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱vinténidup ma̱a̱t pa̱n pa̱n jatye'e yakpa̱a̱mdup je̱tse'e pyutá̱kajadat, nay ve'empa anañu̱joma je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e ijttup to'k muk je̱ Jesucristo ma̱a̱t je̱m filíposit kyajpu̱n ka̱jxm.

2 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Ku je̱ Pablo du̱nu̱tsapka̱jts je̱ jaanchja'vivata̱jk

3 Ijtp a̱tse'e je̱ Nte'yam nkuka̱jtsja ku a̱ts miitse'e njaa'myé̱tsta.

4 Vinnaajknáx a̱tse'e ntsapka̱ts, nnu̱tsapko̱jtstupts a̱ts miitse'e je̱ xo̱o̱jntku̱n ma̱a̱t

5 ku̱x mnapya̱a̱jmju̱dupe'e a̱ts ma̱a̱t je̱tse'e ve'em vya'kxtu̱ku̱t je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook. Ve'em tse'e xtoondi je̱ muto'k xa̱a̱j ku a̱tse'e x'amo̱tunajxti je̱tse'e ve'em xtonda u̱xyam paat.

6 Vinjávats a̱tse'e ntañ je̱ts je̱'e̱ pa̱ne'e du̱yakje̱ji je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e je̱m mja'vin ka̱jxmda, ve'em tse'e du̱jaa'któnu̱t van'it paat ku ve'e m'ijttinit o̱y je̱ts va'ajts je̱ xa̱a̱j ku ve'e je̱ Jesucristo myiinnuvat.

7 Miitsta, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup, pyaatyp y'ake̱e̱guipts je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱ts miitse'e ve'em njávadat ntsó̱ktat, ku̱x pa̱n yap a̱tse'e poxu̱ntu̱jkp n'it ukpu̱ naspa̱ka a̱tse'e n'it je̱ts a̱tse'e je̱ jayu ntuk'ix je̱ts tyú̱vam je̱'e̱ ve'e je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, miitsts a̱tse'e ntukma̱a̱tjaye̱jptup je̱ maa'yu̱n juu' a̱tse'e je̱ Nte'yam xtoojnji.

8 Ñu̱ja'vip xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ts o̱o̱y a̱ts miitse'e anañu̱joma ntuntso̱kta, nyak'ana̱a̱'ktup a̱ts miitse'e je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t juu' ve'e je̱ Jesucristo pya̱a̱m yam a̱ts nja'vin ka̱jxm.

9 Nnu̱tsapko̱jtstupts a̱ts miitse'e je̱tse'e je̱ tso̱jku̱n juu' ve'e mjaye̱jptup, je̱'e̱ tse'e nu̱yojki'ata̱'a̱tsup je̱ nu̱ja'vin ma̱a̱t je̱ts je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n ma̱a̱t,

10 ve'em tse'e m'o̱'yixjadat je̱tse'e xvinkó̱ndat je̱ y'o̱y je̱'e̱ je̱tse'e m'ijttinit o̱y je̱ts va'ajts, ka to̱kin ma̱a̱tap, van'it paat tse'e ve'em m'ijttinit ku ve'e je̱ Cristo myiinnuvat.

11 Ku ve'e xvinkǫnda jẹ y'ǫy jẹ'ẹ, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Jesucristo mputạ́kajada, mjoojntykidup tse'e ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga jẹtse'e ǫy nụkǫtsa jẹts yakmạja yakjaancha jẹ Nte'yam y'ijtnit.

"Ạts kạjx, jẹ Criistots jẹ'ẹ ve'e jẹ joojntykin"

12 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ntsạjkp xa ạtse'e jẹtse'e xnụjávadat jẹts nụyojke'e jẹ jayu dụnụjávada jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e pạkmuk n'it.

13 Ax ve'em tse'e jẹ tojpatạjk juu' ve'e ijttup jẹja jẹ yakkutojkpa vyinkujk juu' ve'e jẹ mạjạ kutojkụn dụkạ'mip, jẹts nụjom jẹ jayu, jẹ'ẹ tse'e dụnụja'vidup jẹts yap ạtse'e poxụntụjkp n'it kụxe'e ạts jẹ Cristo nmutún nmupụk.

14 Nay ve'empa tse'e ku ve'e dụ'ixta jẹts yap ạtse'e poxụntụjkp, nụmay tse'e jẹ utsta jẹ ajchta to'k aaj to'k jǫǫt ñapyạ́mjada jẹm jẹ Mạjạ Vintsạ́n y'am kyạ'm, nụyojk mạkk aaj mạkk jǫǫtts jẹ'ẹ ve'e dụkǫtsta jẹ Nte'yam jẹ y'ayook.

15 Jẹja xa ve'e pạn pạn jatye'e jẹ Cristo jyẹ'ẹ jẹ jayu dụvaajnjidup kụx chǫjktupe'e jẹtse'e jẹ jayu vyintsạ'ạgajadat jẹts ka'a ve'e ạts. Ax jẹ́jadava tse'e juu' ve'e ǫy aaj ǫy jǫǫt jẹ jayu dụvaajnjidup kụx nmạạtnayja'vijidup ạtse'e,

16 xtsǫjktup ạtse'e kụx ñụja'vidupe'e jẹts jẹ'ẹ kạjx ạtse'e yaja n'it kụxe'e ạts jẹ jayu ntuk'ix jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e jẹ ǫy kạts jẹ ǫy ayook.

17 Jẹ jayu juu' ve'e dụtsǫjktup jẹtse'e vintsạ'ạga y'íttat, jẹ y'avintsǫ ǫ'yinjits jẹ'ẹ ve'e y'íxtidup ku ve'e jẹ jayu dụvaajnjada jẹ Cristo jyẹ'ẹ. Ka to'k jǫǫtap tse'e ve'em dụtonda, ñasja'vidupts jẹ'ẹ ve'e jẹts nụyojk ạtse'e ntsaachpaa'tụt yap poxụntụjkp kụxe'e ve'em dụtonda.

18 Ax pạn to'k aaj to'k jǫǫt tse'e dụtonda ukpụ ka to'k aaj to'k jǫǫtape'e, xǫǫjntkpts ạtse'e ku ve'e jẹ jayu yakvaajñja jẹ Cristo jyẹ'ẹ.

Ax xǫǫjntkpts ạtse'e njaa'k'ítụt

19 kụx nmụja'vinup ạtse'e jẹts ǫy ạts yạ'ạ ve'e ntuknáxụt jẹ'ẹ kạjx ku ạts miitse'e xnụtsapkǫtsta jẹts jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e xputạka jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Jesucristo jya'vin kạjxm.

20 Juu'ts ạtse'e ntsạjkp jẹts ạtse'e n'a'ix, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e to'k aaj to'k jǫǫt nkutyónụt jẹ toonk juu' ạtse'e jẹ Nte'yam xmǫǫy, ve'em tse'e ụxyam jẹts vintsǫ ve'e yạ it ñaxy jẹ Cristo yakmạja yakjaancha y'ijtnit ạts yạ nni'kx yạ nkǫpk kạjx, pạn joojntykip ạtse'e uk pạn ǫǫ'kp ạtse'e.

21 Ạts kạjx, jẹ'ẹjyjits ạtse'e ntsạjkp jẹtse'e jẹ Cristo yakmạja yakjaancha y'ijtnit. Ax pạn ǫǫ'kpts ạtse'e, ạts jẹ n'ǫ'yints jẹ'ẹ ve'e.

22 Ax pa̱n jaa'kjoojntykipts a̱tse'e yaja naxviijn, o̱'yip tse'e
je̱ts a̱tse'e je̱ Cristo njaa'kmutónu̱t njaa'kmupá̱ku̱t. Ka'a xa
a̱tse'e nnu̱java pa̱n juu' a̱tse'e ku̱nvinká̱n.
23 Tso'oxts je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e nnu̱jávat juu' a̱tse'e ntsa̱jkp.
Muto'k viijn, ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e n'o̱o̱'ku̱t je̱ts a̱tse'e
ve'em n'ijtnit je̱ Cristo ma̱a̱t, a̱ts je̱ n'o̱'yine'e ve'em ku̱y'it.
24 Ax jado'k viijn, miits je̱ m'o̱'yindats je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱tse'e
njaa'kjoojntykat yaja naxviijn.
25 Ku̱x a̱tse'e ve'em vinjava ntañ, nnu̱ja'vipts a̱tse'e je̱ts
njaa'kma̱a̱ttándap a̱ts miitse'e je̱tse'e nu̱yojk o̱y mtaandinit je̱
Cristo ma̱a̱t je̱tse'e nu̱yojk mxo̱o̱jntktinit je̱'e̱ ka̱jx ku je̱'e̱ ve'e
xjaanchjávada,
26 ax ve'em tse'e o̱o̱y mtunxo̱o̱ndu̱ktat je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesucristo ka̱jx ku a̱tse'e jado'k nax n'ijtnuvat miits ma̱a̱tta.
27 Pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, joojntykada ve'em ax jo'n
du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga ma̱a̱t je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱ maa'yu̱nts
je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Cristo tyoojnjip je̱ jayu. Ax pa̱n na̱jkxpts
a̱ts miitse'e nku'ixta uk pa̱n jékum a̱tse'e, ntsa̱jkpts a̱tse'e
je̱ts a̱tse'e je̱ ka̱ts nmó̱tuvu̱t je̱ts ma̱kke'e mnaajk'ítjada to'k
je̱ ja'vin ma̱a̱t je̱ts to'k je̱ vinma'yu̱n ma̱a̱t, ma̱kk aaj ma̱kk
jo̱o̱te'e xtonda vintso̱ ve'e nu̱yojk je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook
yakjaanchjávat
28 je̱ts ka'a ve'e xtsa̱'a̱gada ni vintso̱va pa̱n pa̱n jatye'e
mtso'oxpa̱jkju̱dup. Pa̱n ve'em tse'e xtonda ax jo'n a̱tse'e
tu̱nja'a, myaknu̱ke̱'xnatá̱kadap tse'e je̱ts vintó̱kidap je̱'e̱
ve'eda je̱ts miitse'e mtso̱'o̱ktat je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ Nte'yam
mputá̱kajada.
29 Je̱ Nte'yam tse'e mmo̱o̱jyju̱du je̱ xo̱o̱jntku̱n ka ko̱o̱jyape'e
je̱tse'e xjaanchjávadat je̱ Cristo, ve'empa ve'e je̱tse'e xkut-
saachpaadiduvat.
30 U̱xyam tse'e m'o̱'yixjada je̱ts a̱tse'e xputá̱kadat je̱tse'e
kijpx n'ama̱a̱daaguimdat je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱. M'ixtu tse'e juu' a̱tse'e
ntoon je̱ts a̱tse'e nyakvinto̱ki je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱, nay je̱'e̱jyam je̱'e̱
ve'e juu' a̱tse'e u̱xyam ntuump, ve'em ax jo'n je̱ ka̱ts xmó̱tuda.

2

Je̱ Nte'yam tse'e du̱yakmaji du̱yakjaanchi je̱ Cristo

1 Ax ve'em tse'e, je̱'e̱ ve'e ku ve'e mnaajkma̱kkpákjada
ku̱xe'e to'k muk m'itta je̱ Cristo ma̱a̱t, ku ve'e mjo̱t'amájada
je̱ tso̱jku̱n ka̱jx, ku ve'e xjaye̱pta je̱ Espíritu Santo je̱m mja'vin
ka̱jxmda, ku ve'e je̱ jayu x'ama'atjada ku ve'e chaachpaa'ty,
je̱ts ku ve'e je̱ tukmo̱'tu̱n xjaye̱pta,
2 yakpo'okta to'k aaj a̱ts ya̱ nxo̱o̱jntku̱n je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e
xjaye̱pta to'k je̱ vinma'yu̱n, to'k je̱ tso̱jku̱n, je̱ts to'k je̱ jo̱o̱t to'k
je̱ ja'vin.

3 Ka'a tse'e ti xtóndat jẹ m'avintsọ ọ'yin kạjxji ukpụ jẹ'ẹ
kạjx ku ve'e mnamyạjava'anjada, nụụ'k aaj nụụ'k jọọte'e to'k
jado'k xjávadat juu' ve'e viijnkta, ve'em ax jo'n jẹ'ẹ ve'e nụyojk
kụdụnụmájidi jẹts ka'a ve'e miitsta.
4 Ni pạna ve'e jẹ y'avintsọ ọ'yinji dụka'íxtat, jẹ'ẹ ve'e juu'
ve'e tyuk'ọ'yiduvap jẹ viijnk jayu.
5 Ve'em xa ve'e dụtsạk jẹtse'e jẹ vinma'yụn xjayẹ́ptat ax jo'n
jẹ vinma'yụn juu' ve'e jẹ Cristo Jesús jyayejpp.
6 Ọyam jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, kyuvạjkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e
dụkayaktónụt jẹ mạjin jẹ jaanchin juu' ve'e jyayejpp kụx jẹ
Nte'yam jẹ'ẹ ve'e,
7 ñojk'ọ́ye'e dụmasạạk nụjom juu' ve'e y'ix jyayẹjp jẹtse'e
jyayuvimpijt, ve'em tse'e ñapyạạjmji ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e
patto'nip.
8 Ax ku tse'e ñapyạạjmji ax jo'n jẹ patto'niva, va'ajts nụụ'k
va'ajts naxkạda'akyts jẹ'ẹ ve'e ñapyạạjmji jẹtse'e jẹ Dios Tee'
dụkạtsạpụjk van'it paat ku ve'e y'uk'ạạ'k jẹm cruz kạjxm,
ve'em ax jo'n jẹ mạjạ tọkin kụdụtuujn.
9 Jẹ'ẹ kạjx tse'e ọọy jẹ Nte'yam tyunyakmájiji tyunyak-
jaanchiji, jẹm tse'e kạjxm ọọy dụtumpụụjm jẹtse'e myọọjyji
jẹ xạạj juu' ve'e dụnụmạjikạjxp dụnụjaanchikạjxp,
10 ve'em tse'e ku ve'e yak'amọtunáxụt jẹ Jesús jẹ xyạạj,
kọxktẹ́nadap tse'e nụjom pạn pạn jatye'e ijttup jẹm
tsapjọọtm, yaja naxviijn, jẹts pạn pạn jatye'e ijttup jẹp
naxviijnit itụpa'tkup,
11 anañụjoma tse'e vya'andat jẹts jẹ Jesucristo jẹ'ẹ ve'e jẹ
Mạjạ Vintsạ́n. Jẹ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jẹ'ẹ jẹ myạjin
jẹ jyaanchin kạjx tse'e ve'em dụtóndat dụkọ́tstat.

Ve'em xa ve'e jẹ jaanchja'vivatạjkta ax jo'n may jẹ kujajpa jẹ kutạ'kxpa

12 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, ve'em
ax jo'n xkutyoondi jẹ ayook juu' ạts miitse'e nvaajnjidu ku
ạtse'e n'ijt miits mạạtta, nụyojkts jẹ'ẹ ve'e ụxyam dụtsạk
jẹtse'e xkutyóndat ku ạtse'e jékum n'it. Tonda vintsọ ve'e ọy
m'ijttinit jẹ Nte'yam mạạt. Ja'vip tsạ'kip tse'e ve'em xtóndat,
13 kụx jẹ Nte'yam jẹ'ẹ ve'e mmọọjyjụdup ka jẹ'ẹjyap jẹ
vinma'yụn jẹtse'e xtsọ́ktat juu' jẹ'ẹ ve'e chạjkp, nay ve'empa
ve'e jẹ mạkkin jẹtse'e ve'em xtóndat xkọ́tstat.
14 Nụjom juu' jatye'e mtoondup mkọjtstup, ọy yakxọ́n
tse'e xtóndat xkọ́tstat, ka'a tse'e to'k jado'k xpakọ́tstat uk
mnakyọjtsvintsọ́vjadat,
15 ve'em tse'e ni pạna jẹ tọkin mkapaatụxjadat, ni tía ve'e
juu' ve'e ka ọ́yap, jẹ Nte'yam jẹ y'ónụk tse'e m'íttat juu' ve'e
va'ajts aaj va'ajts jọọt joojntykidup jẹja nụmay jayu akujk juu'
ve'e kọ'ọyjoojntykidup jẹts ka vintụ́vap juu' dụtonda. Ve'em

tse'e m'íttat yaja naxviijn ax jo'n may jẹ maatsa juu' ve'e yạ
naxviijnit it dụkujajp dụkutạ'kxp,
16 mtuknụjávadap tse'e jẹ jayu vintsọ ve'e dụjayẹ́ptat jẹ
joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp. Pạn mtoondup tse'e
ve'em, ọọyts ạtse'e ntunxọọnduk̦ụt miits kạjxta jẹ xạạj ku ve'e
jẹ Cristo myiinnuvat, jẹ'ẹ kạjx tse'e kụxe'e kyavintọki juu'
ạtse'e ntoon nkọjts ku ạtse'e n'ijt miits mạạtta.
17 ẹọ'ktu ve'e jẹ tạ́nụk ku ve'e jẹ Nte'yam yaktukvintsạ'ki
jẹm yọjxpẹjtụn kạjxm jẹtse'e jẹ jayu ọy y'íttat jẹ Nte'yam mạạt.
Nay ve'empats ạtse'e, pạn ọọ'kp ạtse'e jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e to'k aaj
to'k jọọt xjaanchjávadat jẹ Jesucristo, xọọjntkpts ạtse'e n'it.
18 Nay ve'emts ạtse'e ntsạk jẹtse'e mxọọnduktat ạts mạạt.

Jẹ Timoteo mạạt jẹ Epafrodito

19 Pạn vaamp tse'e jẹ Majạ Vintsạ́n Jesús, tsọjk ạtse'e
nkẹ́xụt jẹ Timoteo jẹtse'e nạjkx mku'íxjada, ve'emts ạtse'e
nxọọnduk̦ụt ku ạtse'e nnụjávat pạn vintsọ miitse'e jẹmda.
20 Jẹ'ẹjyji ve'e to'k jẹ vinma'yụn dụjayẹjpp ạts mạạt. Ve'em
ax jo'n ạts miitse'e ọọy ntunvinmayda, nay ve'empats jẹ'ẹ ve'e
ọọy mtunvinmaajyjụduva.
21 Nụjom pạn pạn jatye'e viijnkta, y'íxtidupts jẹ'ẹ ve'e jẹ
y'avintsọ ọ'yinji, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtonuva'anda juu' ve'e jẹ
Cristo Jesús chạjkp.
22 Ax mnụja'vidup tse'e vintsọ ve'e jẹ Timoteo
dụyaknụkẹ'xnatạ́ka jẹts tyuumpe'e jẹ y'ọy jẹ'ẹ. Ve'em ax
jo'n jẹ jayu jẹ y'ónụk pyutạ́kaja, xputạjkipts ạts jẹ'ẹ ve'e ku
ạtse'e jẹ jayu nvaajnjada jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.
23 Kụx tse'e ve'em, jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e n'a'ix jẹts ạts miitse'e
ntuk'akẹ́xadat jẹtse'e nạjkx mku'íxjada tun jatyji ku ạtse'e
nnụjávat pạn jaa'kpoxụntạktsạạnap ạtse'e uk pạn ka'a.
24 Nayja'vijinupts ạtse'e jẹ Majạ Vintsạ́n kạjx jẹts tsọjk
ạtse'e viinm miits nạjkx nku'ixta.

25 Ve'em ạtse'e nnasjava jẹts vinkọpk jẹ'ẹ ve'e jẹts ạts
miitse'e ụxyam ntuknụkẹ́xtat yạ n'útsamda yạ n'ajchamda
Epafrodito, yạ'ạ juu' ạtse'e yạ toonk ntukmạạttuump
jẹtse'e ntukmạạt'amạạdaaga jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, juu' ạts miitse'e
xtuknụkẹjxtu jẹts ạtse'e xmutónụt.
26 Ọọyts yạ'ạ ve'e dụtuntsạk jẹtse'e y'ítụt anañụjoma miits
mạạtta, ọọy tse'e dụtunvinmay kụxe'e xmọ́tudi jẹ kạts jẹts
pạjkju yạ'ạ ve'e.
27 Tyụ́vam xa ve'e jẹts mạkk yạ'ạ ve'e ọọy tyumpạjkji,
ọọ'kụn ámani yạ'ạ ve'e vye'na. Ax jẹ Nte'yam tse'e tukmọ'tju.
Ka yạ'ạjyap tse'e tyukmọ't, xtukmọ'tpa ạts jẹ'ẹ ve'e jẹts ạtse'e
nkatsaachvinmañáxụt.

28 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e nụyojk ntsạk jẹts ạts miits yạ'ạ ve'e
ntuknụkẹ́xtat jẹtse'e ve'em mxọọnduktat ku ve'e x'íxtinuvat,
ve'emts ạtse'e vinjo'n nkọọ'knavyinma'yụnmọọjyjinuvat.
29 Ku ve'e jyẹ'yat, kuvạ́ktats yạ'ạ ve'e jẹ xọọjntkụn
mạạt kụx mnay'útsijidup mnay'ajchijidup mnay'útsijidup
mnachạ'ạijidupe'e jẹ Majạ Vintsạ́n kạjx. Vintsạ'ạgada jẹ jayu
pạn pạn jatye'e ve'em ax jo'n yạ'ạ,
30 kụx ọọ'kụn ámani yạ'ạ ve'e vye'na ku ve'e jẹ Cristo
dụmutuujn dụmupụjk, napyạạjmju tse'e jẹm jẹ ọọ'kụn y'am
kyạ'm ku ạtse'e xtoojnji juu' miitse'e mka'ọ'yixjụdu jẹts ạtse'e
xtoojnjadat.

3

Jẹ Cristo kạjx tse'e jẹ jayu kyayaktọkimpụm

1 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, xọọndụkta
kụxe'e to'k muk m'itta jẹ Majạ Vintsạ́n mạạt. Ka'ats
ạtse'e nkọ'ọyjáva ku ạtse'e njaaynuva juu' ạts miitse'e
ntuknụja'vidu, kụx miits jẹ m'ọ'yin kạjxta xa jẹ'ẹ ve'e.
2 Nay'íxjada jẹ'ẹ kạjxta juu' ve'e dụtoondup jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ,
juu' ve'e dụtsọjktup jẹtse'e jẹ jayu jẹ ixta'nụn dụni'kxmadat
dụkọjmadat.
3 Ụụ'mda xa jẹ'ẹ ve'eda juu' ve'e jẹ ixta'nụn mạạt juu' ve'e
jẹ Nte'yam y'ọyja'vip kụx nvinja'vimdup nvintsạ'kimdupe'e
jẹ Nte'yam jẹ Espíritu Santo kạjx jẹtse'e nxọọjntkumda
kụxe'e to'k muk n'ijtumda jẹ Cristo Jesús mạạt. Ka'a tse'e
njaanchja'vimda jẹts njayẹjpumdupe'e jẹ joojntykin juu' ve'e
xạ'ma kạjx ijtp jẹ'ẹ kạjx ku ve'e n'ijtumda to'k jayu jẹ naxvi-
ijnit jẹ'ẹ kạjx jẹts ka'a ve'e jado'k jayu.
4 Pạn jyaanchja'vidup tse'e jyapạna jẹts jẹ'ẹ ve'e dụjayẹjpp
jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹ'ẹ kạjx ku ve'e y'it to'k
jayu jẹ naxviijnit jẹ'ẹ kạjx jẹts ka'a ve'e jado'k jayu, nụyojkts
jẹ'ẹ ve'e juu' ạtse'e kụnjaanchjáva jẹts njayejppts ạtse'e jẹ
joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e n'it to'k
jayu jẹ naxviijnit jẹ'ẹ kạjx jẹts ka'a ve'e jado'k jayu.
5 Yakpạạjmjits ạtse'e jẹ ixta'nụn kutoodojtụk xạạj ke'ex,
israeejlit jáyuts ạtse'e, jẹ Benjamín jẹ jyạkạ'ạ, hebreo jáyuts
ạtse'e, jẹ'ẹvats ạts jẹ ntee' jẹ ntaak. Pạn vintsọ ve'e jẹ Moisés
jẹ pyava'nụn yakkutyún, jẹ fariseo jẹ y'ixpạjkụnts ạtse'e
mpanụjkxp y'ijt,
6 ve'emts ạtse'e nnayja'viji jẹts ọy ạtse'e nkutyún y'ijt
jẹ pava'nụn, ve'emts ạtse'e njomtonda ntitonda y'ijt jẹ
jaanchja'vivatạjk, ọọyts ạtse'e ntun'ix vintsọ ạtse'e nkuty-
onkạ́xụt nụjom jẹ Moisés jẹ pyava'nụn.

7 Ax nu̱jomts ya̱'a̱ ve'e juu' jaty a̱tse'e o̱o̱y ntuntukṉmá̱jip
y'ijt, je̱ Cristo ka̱jxts a̱ts je̱'e̱ ve'e njava je̱ts ni vinxu̱pa a̱ts je̱'e̱
ve'e xkatuujnja.
8 Ax ka ya̱'a̱jyap tse'e, ve'em a̱tse'e njava je̱ts ni tía a̱ts je̱'e̱
ve'e xkatuujnja, tun to'kji je̱'e̱ ve'e juu' a̱tse'e nja'vip je̱ts o̱o̱y
je̱'e̱ ve'e du̱tunnu̱ma̱ja, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ku a̱tse'e va'ajts n'íxat
a̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱n, je̱ Cristo Jesús, juu' ka̱jx a̱tse'e nu̱jom juu'
jaty nmaso̱o̱kni. Je̱ naax je̱ po'ox jo'nts a̱tse'e juu' nja'vini je̱'e̱
ka̱jx je̱ts a̱tse'e n'ijtnit je̱ Cristo ma̱a̱t,
9 a̱tse'e to'k muk n'ijtnit je̱'e̱ ma̱a̱t. Ax ve'emts a̱tse'e o̱y
ntaannit je̱ Nte'yam ma̱a̱t ka je̱'e̱ ka̱jxap ku a̱tse'e ku̱n'ix
vintso̱ a̱tse'e nkutyónu̱t je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n, je̱'e̱ ka̱jxe'e
ku̱xe'e a̱ts je̱ Nte'yam xkato̱kimpu̱m ku̱xe'e a̱ts je̱ Cristo
njaanchjáva.
10 Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e va'ajts n'íxainit je̱ Cristo, a̱tse'e
ntukma̱a̱tjaye̱jpnit je̱ ma̱kkin juu' ve'e jyayejpp ku ve'e jy-
oojntykpa̱jknuva. Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e ntsaachpaa'tu̱t
ve'em ax jo'n je̱'e̱ ve'e chaachpaaty, je̱ts a̱tse'e ve'em n'ítu̱t ax
jo'n je̱'e̱ ku ve'e y'uk'a̱a̱'k,
11 ntso̱jkpapts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e njoojntykpa̱jknuvat ku
a̱tse'e a̱a̱'kani nve̱'nat.

Je̱m tsapjo̱o̱tm u̱u̱'m nkukajpu̱nimda

12 Ka je̱'e̱p xa a̱tse'e ntijp je̱ts tá̱vani a̱ts ya̱'a̱ ve'e
n'ama̱a̱daaguikú̱x ukpu̱ a̱tse'e n'it o̱y je̱ts va'ajts. Je̱'e̱ a̱tse'e
ntuump je̱ts a̱tse'e nkutyónu̱t nu̱jom je̱ vinma'yu̱n juu' ve'e je̱
Cristo Jesús jyaye̱jp a̱ts ka̱jx ku a̱tse'e xje̱'e̱i'ukvaajñ.
13 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, viinm a̱tse'e nnayjávaja je̱ts
ka'anum a̱ts ya̱'a̱ ve'e n'ama̱a̱daaga. Juu' a̱tse'e tu̱u̱v ntu-
ump, nyaktanku̱jxpts a̱tse'e juu' ve'e náxyani je̱ts a̱tse'e je̱
nma̱kkin nyaktún pa̱n joma vaat a̱tse'e x'o̱'yixju̱ je̱ts a̱tse'e
n'ama̱a̱daagat juu' ve'e miimpnum,
14 je̱ts a̱tse'e n'ijtnit ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e ma̱kk noomp
je̱tse'e too'va̱jkp jye̱'yat joma ve'e kyuka̱xa je̱ noomk, je̱ts
a̱tse'e njoojntykinit je̱m tsapjo̱o̱tm, je̱ joojntykin juu' a̱tse'e je̱
Nte'yam xtuknu̱yaaxji ku̱xe'e a̱ts to'k muk n'it je̱ Cristo Jesús
ma̱a̱t.
15 Nu̱jom pa̱n nu̱vinxu̱p u̱u̱'me'e nnu̱ja'vimdini je̱
Nte'yam je̱ y'ayook, ve'em tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ vinma'yu̱n
ve'em njaye̱jpumdat. Ax pa̱n je̱m tse'e juu' ve'e viijnk
du̱vinmó̱tudup, je̱ Nte'yamts ya̱'a̱ ve'e tuknu̱jávajadap.
16 Pa̱n joma vaate'e je̱ Nte'yam xtuknu̱ja'vimda je̱ tyu̱v je̱'e̱,
va'an tse'e du̱joojntykimda ax jo'n xtuknu̱ja'vimda.
17 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, joojntykada ax jo'n a̱ts,
yakvinkó̱pkiduvats je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e joojntykidup ve'em.

18 May náxani xa ạts miitse'e nvaajnjada, ax ụxyamts
ạts miitse'e nụnyaaxnup njaa'kvaajnjada, jẹ̱ts jẹ̱ja ve'e
nụmayda pạn pạn jatye'e dụtso'oxpạjktup jẹ̱ Cristo, ka'a tse'e
dụnụjavava'anda pạn tyạjxe'e y'uk'ạạ'k jẹ̱m cruz kạjxm.
19 Ax vintǫ́kidapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e, jẹ̱ tyiints tse'e vyinmaaydup
jẹ̱tse'e dụkayakvinkǫ́pkada juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp,
natyukmạ́jijidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e kụdụtuktsǫ'ǫtyónda,
jẹ̱'ẹ̱jyji ve'e vyinmaaydup juu' jatye'e ijtp yaja naxviijn.
20 Ax ụụ'mda, jẹ̱mts ụụ'me'e tsapjǫǫtm nkukajpụnimda,
n'a'íxumdupts ụụ'm jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Yaktsǫǫkpa, juu' ve'e jẹ̱m
tsǫǫ'nup jẹ̱tse'e yaja kyạdaaknit, jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n Jesucristo.
21 Jẹ̱'ẹ̱ xa ve'e dụyaktíktsnup ụụ'm yạ nni'kxamda yạ
nkǫ́pkamda, juu' ve'e ayonụktạka, juu' ve'e ǫǫ'kup, jẹ̱tse'e
ve'em y'ijtnit ax jo'n jẹ̱ y'avintsǫ ni'kxụkǫpk juu' ve'e jẹ̱ mạjin
ǫǫy dụtunjayẹ̱jpp. Ve'em tse'e dụtónụt jẹ̱ mạkkin kạjx juu'
ve'e yaktoomp jẹ̱tse'e dụyakkutojkjikạ́xụt nụjom juu' jaty.

4

Xǫǫjntkp mnaajk'ítjadat jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n kạjx

1 Jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e, utsta ajchta utsta tsạ'ạda, juu' ạtse'e ǫǫy
ntuntsǫjktup, ntsạjkpts ạtse'e jẹ̱ts ạtse'e n'ítụt miits mạạtta,
xyakxǫǫjntktupts ạts miitse'e jẹ̱ts ạtse'e xmǫ'ǫda jẹ̱ mạjin.
Ijtp tse'e xtóndat juu' ạts miitse'e tụntuknụjáyada, mạ̱kk tse'e
mnaajk'ítjadat to'k muk jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n mạạt.
2 Nmunoo'kxtktupts ạtse'e jẹ̱ tạ'ạxtạjk Evodia jẹ̱ts jẹ̱
tạ'ạxtạjk Síntique jẹ̱tse'e ñamyujǫt'ǫ́yajadat, ve'em ax jo'n
dụtsạk pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n.
3 Jẹ̱ts mits, juu' ạtse'e ntukmạạtmutuump
ntukmạạtmupụjkp jẹ̱ Nte'yam, n'amǫ́tupts ạts mitse'e
jẹ̱tse'e xputạ́kat yạ nụmẹjtsk tạ'ạxtạjkta. Ǫǫy ạts jẹ̱'ẹ̱ ve'e
xtumputạjkidi ku ạtse'e ntukka'amaajy jẹ̱ ǫy kạts jẹ̱ ǫy
ayook, xputạjkiduvats ạtse'e jẹ̱ Clemente jẹ̱ts jẹ̱ viijnk jáyuda
juu' ạtse'e nmạạttoonduva, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ xyạạjta javyétani
ijtp jẹ̱p libro kụjxp joma ve'e javyet y'itta jẹ̱ xyạạjta pạn pạn
jatye'e joojntykidinup xạ'ma kạjx.
4 Ijtp tse'e mnaajkxǫǫndụkjadat jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n kạjx.
Vaannuvap ạtse'e jado'k nax jẹ̱tse'e mxǫǫndụktat.
5 Va'an tse'e jẹ̱ jayu anañụjoma dụnụjávada vintsǫ ve'e ǫy
jayu mnapyạ́mjada. Tạmji ve'e jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n.
6 Ni tía ve'e xkavinmáydat, ñojk'ǫ́ye'e, pạn ti ve'e toojnjup
kǫjtsjup, tsapkǫtsta, jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam juu' x'amǫ́tudat, vaa-
jnjikạ́xta nụjom jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kukǫjtsụn mạạt.
7 Ku ve'e ve'em xtonda, van'it tse'e jẹ̱ Nte'yam mmǫ'ǫjadat
jẹ̱ y'ǫy jǫǫt, juu' ve'e dụjaa'knụmạ́jip jẹ̱ts ka'a ve'e juu' ve'e

je̱ jayu vyinmo̱tudup, to'k viijn tse'e y'ítu̱t je̱ mja'vinda je̱ts je̱ mvinma'yu̱nda je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t.

“Payo̱'o̱yda nu̱jom juu' ve'e o̱y”

8 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, juu'ts a̱tse'e nko̱jtskuka̱jxinup, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e xpayo̱'o̱ydat nu̱jom juu' ve'e tyú̱vam, nu̱jom juu' ve'e vyinmajtsjup je̱tse'e yakvintsa̱'a̱gat, nu̱jom juu' ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ tu̱v jáyuvin je̱ tu̱v joojntykin, nu̱jom juu' ve'e va'ajts, nu̱jom juu' ve'e du̱yakjé̱jip je̱ tso̱jku̱n, je̱ts nu̱jom juu' ve'e yak'o̱yja'vip. Payo̱'o̱yda nu̱jom juu' ve'e o̱y je̱ts juu' ve'e vyinmajtsjup je̱tse'e yak'o̱ñu̱kó̱tsat.

9 Je̱'e̱ tse'e tonda juu' a̱ts miitse'e ntuk'ixtu, juu' ve'e ntukka̱ta̱jkidu, juu' ve'e m'amo̱tunajxtu ku a̱tse'e nka̱jts, je̱ts juu' ve'e mnu̱'ixvaatstu vintso̱ a̱tse'e juu' ntun. Pa̱n mtoondup tse'e ve'em, ijtnupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam miits ma̱a̱tta, je̱'e̱ juu' ve'e je̱ o̱y jo̱o̱t du̱yajkp.

Je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ filíposit jayu tyuknu̱ke̱jxtu je̱ Pablo

10 O̱o̱y a̱tse'e ntunxo̱o̱ndu̱k je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jx ku̱xe'e a̱ts miits xjaa'mye̱jtstinuva; ka je̱'e̱pts a̱tse'e ntijp je̱ts xjaa'tyó̱kidinu a̱ts miitse'e, je̱'e̱ ve'e ku̱xe'e mka'o̱'yixjidi je̱ts a̱tse'e ku̱xputa̱jkidi.

11 Ka'ats a̱tse'e ve'em nva'añ ku̱xe'e a̱ts juu' xka'ijtja, ku̱x yuj a̱tse'e je̱ts a̱tse'e ntukjo̱tka̱da'aky juu' a̱tse'e n'ixp njayejpp.

12 Nnu̱ja'vip a̱tse'e vintso̱ ve'e juu' y'it kya'it. Ixtañts a̱tse'e njayep pa̱n ku'ux a̱tse'e n'it uk pa̱n ayooj a̱tse'e n'it, pa̱n n'ixp njayejpp a̱tse'e o̱o̱y juu' uk pa̱n vin'it a̱tse'e juu' xka'ijtja.

13 Nu̱jom xa a̱tse'e juu' x'o̱'yixju̱ ku̱x je̱ Cristo a̱tse'e xma̱kkinmo̱o̱yp.

14 O̱yam tse'e vye'ema, o̱yts miitse'e xtoondi ku a̱tse'e je̱ puta̱jkin xke̱jxjidi ku a̱tse'e yaja ntsaachpaa'ty.

15 Nay ve'empa tse'e, filíposit jáyuda, ku a̱ts miitse'e ntukmuko̱jts'ukvaandi je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook je̱ts ku a̱tse'e ntsa̱a̱'n je̱m macedóniait y'it jo̱o̱tm, ax xnu̱jávada jo'n, miitsjits je̱'e̱ ve'eda juu' a̱tse'e je̱ puta̱jkin xmo̱o̱ydu.

16 Ku̱x namvaat a̱tse'e je̱m tesalónicait kyajpu̱n ka̱jxm nve'na, xtuk'ake̱jxiduts a̱ts miitse'e ka to'k náxap vinxu̱p a̱tse'e juu' xka'ijtji.

17 Ax ka je̱'e̱pts a̱tse'e n'íxtip je̱ts a̱ts miitse'e juu' xmo̱'o̱dat, je̱'e̱ ve'e je̱tse'e ñu̱yókat je̱ o̱'yin juu' ve'e mjaye̱jptup je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm.

18 Njayejpp xa a̱tse'e nu̱yojk, ka'a a̱tse'e xkatih'ijtja. Je̱ puta̱jkin juu' a̱ts miitse'e xtuknu̱ke̱jxtu ya̱ Epafrodito ma̱a̱t, jé̱mani tse'e tyunjajtjini. Ve'emts ya̱'a̱ ve'e ya̱ puta̱jkin ax jo'n je̱ ya̱x juu' ve'e xoo'kp pa'ajk je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱'o̱yjava.

19 Ax a̱ts je̱ nNte'yam tse'e mmo̱'o̱jadap nu̱jom pa̱n ti ve'e
mka'ijtu̱xju̱dup. Ve'em tse'e du̱tónu̱t je̱ Jesucristo ka̱jx, ve'em
ax jo'n o̱o̱y je̱ ma̱jin je̱ jaanchin du̱tunjayep.
20 ¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit xa̱'ma ka̱jx u̱u̱'m je̱
nNte'yamamda, juu' ve'e nTee'imdup! Amén.

Ku je̱ Pablo máyam je̱ Dios du̱kejx

21 Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo ka̱jx a̱tse'e máyam je̱ Dios
ntuknu̱ke̱xta anañu̱joma pa̱n pa̱n jatye'e ijttup je̱ Nte'yam je̱
jyayu. Ya̱ utsta ya̱ ajchta juu' ve'e ijttup a̱ts ma̱a̱t, ya̱'a̱ tse'e
máyam je̱ Dios mtuknu̱ke̱jxju̱duva.
22 Nu̱jom je̱ Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e yaja ijttup, vinko̱pk
pa̱n pa̱n jatye'e je̱m je̱ yakkutojkpa César tya̱k'am, je̱'e̱ tse'e
máyam je̱ Dios mtuknu̱ke̱jxju̱duvap.
23 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucriistots miitse'e anañu̱joma
mkunoo'kxjadap.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Colosas

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yam a̱tse'e xvinko̱o̱n je̱ts a̱tse'e
je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva n'ítu̱t. A̱ts ma̱a̱t je̱ n'útsamda je̱
n'ajchamda Timoteo,
2 máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta je̱ Nte'yam je̱ jyayu
juu' ve'e nay'amojku̱du̱p je̱m colósasit kyajpu̱n ka̱jxm.
Mtoondupe'e juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip ku̱xe'e to'k muk
m'itta je̱ Cristo ma̱a̱t. Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱'e̱
tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'oy jo̱o̱t ma̱a̱t.

Ku je̱ Pablo du̱nu̱tsapko̱jtsti je̱ jaanchja'vivata̱jk.

3 Ku a̱a̱ts miitse'e nnu̱tsapko̱tsta, xa̱'ma ka̱jxts a̱a̱tse'e
nkuka̱jtsja je̱ Nte'yam, je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo je Tyee',
4 nkuko̱jtsjipts a̱a̱ts je̱'e̱ ve'e ku̱xe'e je̱ ka̱ts nmo̱tu vintso̱ ve'e
je̱ Cristo Jesús xjaanchjávada je̱ts vintso̱ ve'e xtso̱ktu̱ nu̱jom je̱
Nte'yam je̱ jyayu.
5 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ve'em xtonda ku̱x m'a'íxtupe'e je̱ o̱'yin je̱m
tsapjo̱o̱tm. M'amo̱tunajxtuts miits ya̱'a̱ ve'e ku ve'e myakvaa-
jnjidi je̱ ayook juu' ve'e tyú̱vam,
6 je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' ve'e mnu̱je̱'yju̱du̱ je̱ts juu'
ka̱jxe'e jye̱ja je̱ y'o̱y je̱'e̱. Ya̱ ayook tse'e va'kxtk'ata̱a̱tsp
je̱tse'e mya̱kkpa̱jk'atu̱'u̱ts to'k it to'k naxviijn, ve'em ax jo'n
jyajt'ukvaajñ miits ma̱a̱tta ku ve'e x'amo̱tunajxti vintso̱ ve'e
je̱ Nte'yam je̱ jayu je̱ maa'yu̱n du̱tuujnja je̱tse'e xnu̱ja'vidi je̱ts
tyú̱vam je̱'e̱ ve'e je̱ ayook. Ax u̱xyam paat tse'e ve'em jyaty
miits ma̱a̱tta.
7 Mva'nu̱xju̱du tse'e ya̱ ayook je̱ Epafras, je̱'e̱ juu' a̱a̱tse'e
o̱o̱y ntuntsa̱jkp je̱ts a̱a̱tse'e nma̱a̱ttún, to'k je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo
je̱ myutoompa je̱ myupa̱jkpa juu' ve'e du̱kutyoomp je̱ toonk
juu' ve'e yaktukka̱ta̱jki miits je̱ m'o̱'yin ka̱jxta.
8 Je̱'e̱ xa a̱a̱tse'e xtuknu̱ja'vi vintso ve'e
xyaknu̱ke̱'xnatá̱kada je̱ tso̱jku̱n juu' ve'e je̱ Espíritu Santo
pya̱a̱m je̱m mja'vin ka̱jxmda.
9 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, van'it paatani ku a̱a̱tse'e je ka̱ts nmo̱tu
vintso̱ ve'e xjaanchjávada je̱ Jesucristo, ijtpts a̱a̱ts miitse'e
nnu̱tsapko̱tsta, je̱'e̱ts a̱a̱tse'e je̱ Nte'yam n'amó̱tup je̱ts o̱ye'e
mtuknu̱jávadat juu' je̱'e̱ ve'e cha̱jkp. Ve'emts ya̱'a̱ ve'e du̱tónu̱t
nu̱jom je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n ka̱jx je̱ts nu̱jom je̱ vinmó̱tuvin ka̱jx juu'
ve'e yajkyp je̱ Espíritu Santo.

10 Ve'emts ąątse'e n'amǫtu jętse'e mjoojntykadat vintsǫ ve'e
ję Mąją Vintsą́n dụnụmą́jat dụnụjaanchat jętse'e dụ'ǫyjávat
nụjom juu' ve'e mtoondup mkǫjtstup, ve'em vintsǫ ve'e
ñụyojki'atą'ątsụt nụjom ję y'ǫy ję'ę miits kąjxta jętse'e nụyojk
ǫy x'ixai'atą'ątstat ję Nte'yam.
11 N'amǫ́tupts ąąts ję'ę ve'e, ve'em ax jo'n ǫǫy ję mąjin
dụtunjayep, jętse'e myakmąkkpą́kjadat ję myąkkin mąąt,
ve'em tse'e mkanoo'kxtat jętse'e ijtp xtóndat ję y'ǫy ję'ę,
12 xǫǫnduk jǫǫt tse'e ję kukǫjtsụn xmǫ'odat ję Dios Tee',
juu' ve'e ję maa'yụn mto'nụxjụdu jętse'e ve'em y'ǫya jętse'e
xtukmąątjayą́pta ję jyayu nụjom ję y'ǫy ję'ę juu' ve'e mtuk-
mutsǫjkjụdup, ve'em tse'e m'íttat ax jo'n ję jayu juu' ve'e
yǫ'ydup jęja ajajtk it jąąt.
13 Ku ve'e n'ijtumdi ax jo'n ję jayu juu' ve'e yǫ'ydup jęja
akǫǫ'ts it jąąt, van'it tse'e ję Nte'yam xyakpítsumumdi jęm
ję Satanás y'am kyą'm jętse'e xpą'mumdi jęm ję Nte'yam ję
y'Ónụk y'am kyą'm, juu' ve'e ǫǫy tyuntsąjkp,
14 ję'ę pąne'e ję y'ǫǫ'kụn kąjx xyakta'numdu naspąka,
xtǫkinmęę'kxumduts ụụ'm ję'ę ve'e.

Ǫy jǫǫt tse'e n'ijtumda ję Nte'yam mąąt kụxe'e ję Cristo xku'ǫǫ'kimdi

15 To'kji xa ve'e ję Cristo, ję'ę tse'e dụnụmą́jip jęts ka'a ve'e
ti jaty juu' ve'e yakpąąm, ją'ą tse'e dụyaknụkę'xnatąjki ję
Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.
16 Ję Cristo mąąt tse'e ję Nte'yam dụpąmkụjkx nụjom juu'
jatye'e ijtp jęm tsapjǫǫtm jęts yaja naxviijmpa, ve'em juu' ve'e
kayak'ixp jęts ve'em juu' ve'e yak'ixp, juu' ve'e yakkutojktụp
jęts juu' ve'e dụnụvintsą́nidup, juu' ve'e dụnụvinténidup jęts
juu' ve'e dụką'midup. Ję Cristo mąąt jęts ję Cristo ję myąjin
kąjx tse'e ję Nte'yam nụjom juu' jaty dụpąmkụjx.
17 Ijtpamts ję'ę ve'e ję Cristo ka'anume'e juu' jaty chǫǫ'nduk
vye'na. Ję Cristo tse'e nụjom juu' jaty dụyak'ijtp.
18 Ję'ę tse'e dụnụkuvajkip ję jaanchja'vivatąjk, ve'em tse'e
y'it ję'ę mąątta ax jo'n to'k ni'kx to'k kǫpk kụy'ijtti.
19 Y'ǫyja'vi tse'e ję Nte'yam jętse'e ję Cristo y'it nay
vanxụpyjyam ax jo'n viinm ję Dios Tee'.
20 Ją Nte'yam tse'e dụnụpąąjmtki jętse'e
dụmąątnamyujǫt'ǫ'yijinit nụjom juu' jaty, ve'em juu' ve'e
yaja naxviijn jęts juu' ve'e jęm tsajǫǫtm, ve'em tse'e ǫy jǫǫt
dụyaktaajñ ją'ą kąjx ku ve'e ję Cristo y'uk'ąą'k jęm cruz
kąjxm.
21 Mmujékumidup xa miitse'e y'ijt ję Nte'yam jętse'e
xtso'oxpąjkti ją'ą kąjx ku ve'e xtonda xkǫtsta y'ijt ję kyo'oy
ją'ą;

22 ax u̱xyam, je̱ Nteˈyamts miitseˈe tu̱mmujo̱tˈo̱ˈyijidini je̱
o̱o̱ˈku̱n ka̱jx juuˈ veˈe je̱ Cristo yaknajx je̱m cruz ka̱jxm.
Veˈemts je̱ˈe̱ veˈe du̱tuujn je̱tseˈe mpa̱a̱jmjidinit je̱m je̱ˈe̱
vyinkojkm vaˈajts aaj vaˈajts joot je̱ts ka to̱kin ma̱a̱tap,
23 je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t mnaajkˈítjada toˈk
muk je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t, veˈem ax joˈn je̱ ku̱p je̱ yˈaaˈts ma̱kk
yakˈijtju̱ ku veˈe kya̱a̱ktá̱ka, je̱tseˈe xkamaso̱ˈo̱ktat je̱ yˈo̱y je̱ˈe̱
juuˈ veˈe mˈaˈíxtup ja̱ˈa̱ ka̱jx ku veˈe xkuva̱jkti je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y
ayook juuˈ veˈe mˈamo̱tunajxtu. Ya̱ o̱y ka̱ts ya̱ o̱y ayookts je̱ˈe̱
veˈe juuˈ veˈe toˈk it toˈk naaxviijn yaktukkaˈamaayp je̱ts juu
ka̱jx a̱tseˈe nyakpu̱u̱jm je̱ts a̱tseˈe ntukkaˈamaayvat.

Ja̱ Nteˈyameˈe du̱pa̱a̱m je̱ Pablo je̱tseˈe du̱putá̱kat je̱
jaanchjaˈvivata̱jkta

24 Ax xo̱o̱jntkpts a̱tseˈe u̱xyam je̱ˈe̱ ka̱jx ku a̱ts miitseˈe
nkutsaachpaadada. Ku̱x ku a̱tseˈe ntsaachpaaˈty je̱tseˈe o̱y
tyaandinit je̱ Nteˈyam ma̱a̱t je̱ Cristo je jyayu, veˈemts a̱tseˈe
ntun ax joˈn je̱ Cristo ku veˈe je̱ jyayu du̱kutsaachpaadi,
25 je̱ˈe̱da juuˈ a̱tseˈe nmutoondup nmupa̱jktup je̱ˈe̱ ka̱jx ku
a̱tseˈe je̱ Nteˈyam xtukka̱ta̱jki ya̱ toonk, a̱ts miitseˈe puˈuk
avaada nvaajnjadat je̱ˈe̱ je̱ yˈayook.
26 Kaˈa tseˈe je̱ jayu ya̱ ayook du̱nu̱jaˈvidi ju̱jp xu̱p, u̱xya
námnum tseˈe je Nteˈaym du̱tuknu̱java je̱ jyayu,
27 ja̱ˈa̱ tseˈe du̱nu̱pa̱a̱jmtki je̱tseˈe du̱nu̱jávadat je̱ ma̱ja̱
maaˈyu̱n juuˈ veˈe kayaknu̱jaˈvip yˈijt je̱tseˈe u̱xyam du̱tuujnja
anañu̱joma je̱ jayu. Ax je̱ˈe̱ juuˈ veˈe kayaknu̱jaˈvip yˈijt, ya̱ˈa̱ts
je̱ˈe̱ veˈe: Je̱ Cristo veˈe ijtp je̱m mjaˈvin ka̱jxmda, veˈemts
miitseˈe je̱ Nteˈyam xtukma̱a̱tjaye̱jptinit je̱ mya̱jin.
28 Je̱ Cristo jye̱ˈe̱ts je̱ˈe̱ veˈe juuˈ a̱a̱tseˈe je̱ jayu nvaajnjip je̱ts
a̱a̱tseˈe je̱ jayu nko̱jtsvij, nu̱jom a̱a̱tseˈe je̱ jayu ntukˈixta je̱tseˈe
veˈem o̱y du̱vinmó̱tudat juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam cha̱jkp, veˈem
tseˈe yˈijttinit je̱m je̱ Nteˈyam vyinkojkm o̱y, vaˈajts, je̱ts toˈk
muk je̱ Cristo ma̱a̱t.
29 Veˈemts a̱ts ya̱ˈa̱ veˈe ntun pa̱n joma vaat a̱tseˈe xˈo̱ˈyixju̱
je̱ ma̱kkin ka̱jx juuˈ a̱tseˈe je̱ Cristo o̱o̱y xtunmo̱o̱yp.

2

1 Ntsa̱jkp a̱tseˈe je̱tseˈe xnu̱jávadat je̱ts o̱o̱y a̱ts miitseˈe
ntunnu̱tsapko̱tsta, nay veˈempa je̱ˈe̱da pa̱n pa̱n jatyeˈe je̱m
Laodicea je̱ts pa̱n pa̱n jaty a̱tseˈe viinm xkaˈíxada.
2 Ntso̱jkpapts a̱tseˈe je̱tseˈe mjo̱tˈamá̱jadat je̱tseˈe toˈk jadoˈk
mnachó̱kjadat je̱tseˈe o̱y xnu̱jávadat juuˈ veˈe kayaknu̱jaˈvip
yˈijt, je̱ˈe̱ts je̱ˈe̱ veˈe je̱ Cristo jye̱ˈe̱.
3 Je̱ Cristo ka̱jx tseˈe yaknu̱java nu̱jom je̱ Nteˈyam je̱ vyijin
je̱ kye̱ju̱n je̱ts je̱ ñu̱jaˈvin.

4 Ve'emts ạts miits yạ'ạ ve'e nvaajnjada jẹtse'e ni pạna
mkavin'ạạ'njadat mạạt jẹ tsújit kạts.
5 Ọyam ạtse'e nka'it miits mạạtta, jẹm tse'e ạts yạ njọọt yạ
nja'vin miits mạạtta. Xọọjntkpts ạtse'e kụxe'e ạts nmụjava
jẹts ọy yakxọne'e mnaajk'ítjada jẹts mạkk aaj mạkk jọọte'e jẹ
Cristo xjaanchjávada.
6 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, ve'em ax jo'n xkuvạjkti jẹm mja'vin
kạjxmda jẹ Mạjạ Vintsạ́n Cristo Jesús, jaa'kjoojntykadats mi-
itse'e to'k muk jẹ'ẹ mạạt.
7 Ve'em ax jo'n jẹ kụp jẹ y'aats yak'itjụ mạkk, ve'empa
tse'e dụtsạk jẹtse'e mạkk mnaajk'ítjadat to'k muk jẹ Jesucristo
mạạt. Yakmạkkpạjk'atạ'ạtsta jẹ mjọọtta jẹ mja'vinda jẹ'ẹ
kạjx ku jẹ'ẹ ve'e xjaanchjávada, ve'em ax jo'n myaktuk'ixti;
ọọy tse'e xtunkukọjtsjadat jẹ Nte'yam kụxe'e jẹ maa'yụn
mto'nụxjada.

Jẹ Cristo kạjxts jẹ'ẹ ve'e jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp

8 Ka'a tse'e mnamyasọ'ọkjadat jẹtse'e myakviijnkvọ́vdat ku
ve'e myakvin'ạạ'nuva'andat mạạt jẹ ixpạjkụn juu' ve'e ka
tụ́vap jẹtse'e kyatún. Ka jẹ Criistovap jẹ'ẹ ve'e dụyakjẹji jẹ
ixpạjkụn juu' ve'e tyuk'ịxtup, jẹ jụjpit jayu jẹ ñụpạạmdụkada
jẹ'ẹ ve'e jẹts jẹ kọ'ọy costumbre juu' ve'e ijtp yaja naxviijn.
9 Ka'a tse'e pạn mvin'ạạ'njadat, jẹ Cristo ve'e jayuvimpijt, jẹ
Nte'yam jẹ'ẹ ve'e nay vanxụ́pjyam ax jo'n viinm jẹ Dios Tee'.
10 Ax miitsta, jẹ Cristo kạjx tse'e xjayẹpta nụjom juu jatye'e
jẹ Nte'yam mtukmutsọjkjụdup kụxe'e m'itta to'k muk jẹ
Cristo mạạt, juu' ve'e dụkạ'mip nụjom pạn pạn jatye'e yakku-
tojktup jẹts pạn pạn jatye'e dụnụmájidup.
11 Nay ve'empa tse'e, kụxe'e to'k muk m'itta jẹ Cristo mạạt,
jẹ ixta'nụn tse'e mjayẹjptup juu' ve'e jyayẹjptup jẹ Nte'yam
jẹ jyayu. Ka jẹ ixta'nụnapts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ israeejlit
jayu ñi'kxmidup kyọjmidup, jẹ ixta'nụn jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
jẹ Cristo mpạ'mụxjụdu jẹm mja'vin kạjxmda, ve'em tse'e
xkọọ'ktoondinit jẹ m'avintsọ vinma'yụnda.
12 Ku ve'e mnạpẹjtti, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n
jẹ Cristo kụxmạạtnaxtạjkidini jẹts ax jo'n jẹ'ẹ ve'e
kụxmạạtjoojntykpạjktiniva jẹ'ẹ kạjx ku ve'e xjaanchjávada
jẹts ọọye'e jẹ Nte'yam jẹ mạkkin dụtunjayep, jẹ'ẹ pạne'e
jẹ myạkkin kạjx jẹ Cristo dụyakjoojntykpạjknuva ku ve'e
y'uk'ạạ'k.
13 Jẹ ọọ'kpa jo'n tse'e m'ijtti jẹ mtọkin kạjxta jẹts
kụxe'e mkayakpạạjmjada vye'na jẹm mja'vin kạjxmda jẹ
ixta'nụn. Ax jẹ Nte'yam tse'e mmọọjyjụdu jẹ joojntykin
juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp jẹ Cristo mạạt, jẹ Nte'yam tse'e
xtọkinmẹẹ'kxumdinu.

14 Nu̱jom je̱ to̱kin juu' u̱u̱'me'e ku̱nkuve̱jtumda, ve'em xa
je̱'e̱ ve'e ax jo'n javyétani ku̱y'ijt je̱m na̱k ka̱jxm je̱tse'e je̱
Nte'yam je̱ na̱k ku̱du̱ma̱jvo̱jppe̱jtni je̱m je̱ Cristo cryuuz
ka̱jxm, je̱ Cristo tse'e du̱kuve̱jt je̱ to̱kin juu' u̱u̱'me'e
ku̱nkuve̱jtumdi.
15 Ku ve'e je̱ Crsito y'uk'a̱a̱'k je̱m cruz ka̱jxm, yakvintó̱kits
je̱'e̱ ve'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e je̱ ka ó̱yap
du̱toondup juu' ve'e yakkutojktup je̱m po̱j jo̱o̱tm, ve'em tse'e
du̱tuujn ax jo'n je̱ jayu y'atso'oxtún je̱tse'e mya̱a̱da'aky, van'it
tse'e du̱tsum juu' ve'e yakvinto̱ki je̱tse'e du̱yaknu̱jkx je̱ja je̱
nu̱may jayu vyinkujk, ve'em tse'e cho̱'o̱tyóndat ku ve'e je̱
nu̱may jayu du̱'íxtat je̱ts ta̱ ve'e vyintó̱kida.

Ixtadats je̱ tsapjo̱o̱tmit je̱'e̱

16 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ka'a tse'e nvaat pa̱n
mtukto̱kimpayo̱'o̱yjadat pa̱n ti ve'e mkaaydup m'ooktup
uk pa̱n ti xa̱a̱j ve'e m'amaa'yidup, ni je̱ nam po̱'o̱a, ni je̱
po̱o̱'kxtku̱n xa̱a̱ja.
17 Juu' jatye'e pyavaandup, je̱'e̱jyji tse'e toomp y'ijt ku ve'e
je̱ Crsito kyaminna vye'na, ka'a tse'e u̱xyam y'uktoonni.
18 Ka'a tse'e xma̱ja̱pá̱mdat pa̱n pa̱n jatye'e vaandup je̱ts
je̱pe'e to̱kin ja̱a̱tp m'itta ku̱xe'e xkatonda juu' ve'e tyi-
jtup je̱ts je̱'e̱ ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts mjaye̱jptupe'e
je̱ nu̱u̱'k aaj je̱ nu̱u̱'k jo̱o̱t, vaandup tse'e je̱ts vinko̱pke'e
je̱tse'e je̱ angelesta̱jk yakvinjávat yakvintsa̱'a̱gat. Tyijtup xa
ve'e je̱ts yak'íxju̱du ve'e juu'; ax je̱'e̱ tse'e yakvinkó̱pkidup.
Namyá̱jijidup tse'e ku̱x jyaye̱jptupe'e je̱ vinma'yu̱n juu' ve'e
je̱ jayu jyaye̱jptup juu' ve'e̱ du̱ma̱a̱tnjavtya̱a̱'nju̱dup je̱ naxvi-
ijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱.
19 Ka'a tse'e to'k muk y'itta je̱ Cristo ma̱a̱t, je̱'e̱ juu' ve'e ijtp
ve'em ax jo'n je̱ ni'kx je̱ ko̱pk je̱ kyuvajk. Ve'em ax jo'n je̱ ee'm
ma̱kk du̱yak'it je̱tse'e ñavyu̱u̱'nju̱ to'k je̱ ni'kx je̱ ko̱pk joma
ve'e je̱ pajk ñamyukju̱, ve'em tse'e n'ijtumda to'k muk je̱ Crsito
ma̱a̱t, ve'em tse'e nma̱kkpa̱jk'ata̱a̱tsumda to'k muk je̱'e̱ ma̱a̱t
ax jo'n je̱ Nte'yam du̱tsa̱k.
20 Ku̱x ve'em miitse'e m'itta ax jo'n ku̱m'o̱o̱'kti je̱ Criso ma̱a̱t,
¿tya̱jx tse'e je̱p je̱'e̱ kya̱'m pya'tkup mnapyá̱mjada juu ve'e
du̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱?, ve'em ax
jo'n je̱'e̱ ve'e ku̱xjaa'kma̱a̱tnavya̱a̱'njidi.
21 Ax ve'emts je̱'e̱ ve'e je̱ pyava'nu̱nda: “Ka'a tsee̱ ya̱'a̱
xtó̱nu̱t, ka'a tse'e ya̱'a̱ xja̱'kxu̱t, ka'a tse'e ya̱'a̱ xnu̱xájat.”
22 Je̱ jayu xa ve'e du̱mutaayvaattu ya̱ ixpa̱jku̱n. Juu'
ve'e tyumpavaandup je̱ts ka'a ve'e yakkáyu̱t yakja̱'kxu̱t, je̱
Nte'yamts je̱'e̱ ve'e du̱pa̱a̱mp je̱tse'e vyintó̱kiyu̱t ku ve'e
yakkay yakju̱'kx.

23 Ve'em yą'ą ve'e kye'ex jęts ǫy yą'ą ve'e ku ve'e yaktún
ax jo'n dụtumpava'anda, ję'ę ku ve'e dụtonda vintsǫ ve'e
dụtijta jętse'e ję Nte'yam yakvinjava yakvintsą'ąga; nụụ'k aaj
nụụ'k jǫǫt tse'e jyanatyijjada, jętse'e vya'anda jęts nụyojk
ǫye'e ję Nte'yam yakmutún yakmupụk ku ve'e ję jayu ję ñi'kx
ję kyǫpk dụyaktsaachpaa'ty. Ax ni vinxúpats yą'ą ve'e ję jayu
kyaputąkaja jętse'e dụ'amąądaagat ję kyǫ'oy ję'ę juu' ve'e
chǫjktup ję y'avintsǫ vinma'yụn kąjxta.

3

1 Ję'ę kąjx tse'e kụxe'e m'itta ax jo'n ję Cristo
kụxmąątjoojntykpąktinuva, íxtada tse'e ję tsajǫǫtmit ję'ę,
jęm joma ve'e ję Cristo chụụna jęja ję Nte'yam y'aka'yụn
pa'ayi.
2 Ję'ę tse'e mvinmąydap juu' jatye'e jęm tsapjǫǫtm, ka
ję'ępe'e juu' ve'e yaja naxviijn.
3 M'ijttup xa ve'e ax jo'n ję Cristo kụxmąąt'ǫǫ'kti. Ję joojn-
tykin juu' ve'e mjayęjptup, mjayęjptupts miits ję'ę ve'e kụxe'e
to'k muk m'itta ję Cristo mąąt, ję'ę juu' ve'e ijtp joma ve'e ję
Nte'yam y'it.
4 Ax ku tse'e ję Cristo myiinnuvat, ję'ę pąn kąjxe'e
xtukmąątjayę́pta yą joojntykin, ję'ę mąątpa tse'e m'ijttinit
jętse'e xtukmąątjayęjptinit ję myąjin.

Ka'a tse'e ve'em n'ukjoojntyimdinit ax jo'n njoojntykimda y'ijt

5 Ax ję'ę kąjx tse'e vinkǫpk jętse'e xyakkutǫ́kinidinit ję
naxviijnit ję kyǫ'oy ję'ę juu' ve'e mjayęjptup jęm mja'vin
kąjxmda. Ax ję naxviijnit ję kyǫ'oy ję'ę, ję'ęts ję'ę ve'e ku
ve'e ję jayu ję kąts dụtukmąątjayę́pta ję yaa'y ję tą'ąx juu'
ve'e ka pụ́kap jyayęjptup, ku ve'e dụtonda juu' ve'e ka ǫ́yap
ka va'ajtsap, ku ve'e dụyaktonda ję y'avintsǫ vinma'yụnda,
ku ve'e dụtsǫkta juu' jatye'e ka ǫ́yap, jęts ku ve'e juu'
dụnas'ayǫ́vada. Kụx ję'ę juu' ve'e ti dụnas'ayǫ'vip, ka'ats
ję'ę ve'e ję Nte'yam dụvinjava dụvintsą'ąga, vyinja'vip vy-
intsą'kipts ję'ę ve'e juu' ve'e ję jayu y'ixp jyayejpp.
6 Yą'ą kąjx tse'e ję Nte'yam dụyaktsaachpaa'tụt ję'ę pąn pąn
jatye'e kakątsụpąjkjụdup.
7 Ax ve'emts miitse'e mjoojntykada mnaxviijnada y'ijt.
8 Ax ụxyam, ve'em tse'e dụtsǫjkpa jęts yą'ą
ve'e xmasǫǫktinit: ję jǫt'a'nụn, ję ęjkụn, juu' ve'e
dụkǫ'ǫñụvinma'yip ję myujayu, ję vinkǫjtspęjtụn, ję
pakǫjtsụn, jęts ję jomkǫjtsụn ję tikkǫjtsụn.
9 Ka'a tse'e mnavyin'ąą'njadat to'k jado'k, kụx
mmasǫǫktinu ve'e juu' jatye'e ka ǫ́yap mtoondup y'ijt.

10 Ku ve'e xmasǫǫktini, mton'ukvaandinu tse'e ax jo'n
dụpaa'ty dụ'akẹẹga mạạt jẹ nam jáyuvin juu' ve'e jẹ Nte'yam
pyạạm jẹtse'e mmǫǫjyjidi, jẹ'ẹ tse'e jẹ Nte'yam yakvimpijtp
jẹtse y'ijtnit ax jo'n viinm. Ve'em tse'e dụtónụt van'it paat ku
ve'e jẹ Nte'yam ǫy x'ixaidinit.
11 Ka'a xa ve'e tii pạn israeejlit jayu ụụ'me'eda uk pạn
pạn jatye'e ka jẹ'ẹpta, pạn nni'kxmimdup nkǫjmimdupe'e
jẹ ixta'nụn uk pạn ka'a, pạn jékumit jayu ve'e n'ijtumda
uk pạn pạn jatye'e dụkatinụja'vidup, pạn joyụtoompa jayu
ve'e n'ijtumda uk pạn naspạka jayu. Jẹ'ẹ ve'e vinkǫpk
jẹse'e jẹ jayu to'k muk y'it jẹ Cristo mạạt, juu' ve'e nụjom
dụnụmạjikạjxp.
12 Kụx jẹ Nte'yame'e mvinkǫǫjnjụdu jẹtse'e m'ijttnit jẹ
jyayu jẹtse'e mtsǫ́kjada, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụtsạk jẹts yạ'ạ ve'e
xjayẹjptinit, ve'em ax jo'n yạ'ạ mạạt kụmnatyukxǫjxjidi: jẹ
tukmǫ'tụn, jẹ ǫy jáyuvin, jẹ nụụ'k aaj jẹ nụụ'k jǫǫt, jẹts ku ve'e
juu' jaty yakmutenikụx.
13 Pạn jẹp xa ve'e pạn ti ve'e mnatyuknụ'ạạ'nijidup,
namyuténixjada tse'e to'k jado'k jẹts namyẹẹ'kxụxjada jẹ
mtǫkin vimpit atụj. Ve'em ax jo'n jẹ Crsito mtǫkinmẹẹ'kxjidi,
nay ve'empats miitse'e mnatyǫkinmẹẹ'kxjụduvat to'k jado'k.
14 Ax juu' tse'e dụnụvinkǫpkikạjxp, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ
tsǫjkụn xjayẹ́ptat. Kụx ku xa ve'e jẹ jayu jẹ tsǫjkụn dụjayep,
to'k muk tse'e juu' jaty y'it tsoj yakxǫ́n, ve'em ax jo'n dụpaa'ty
dụ'akẹẹga.
15 Yak'itta jẹm mja'vin kạjxmda jẹ Cristo jẹ y'oy jǫǫt jẹtse'e
myakkutojkụxjadat. Kụx yạ ǫy jǫǫt kạjxe'e jẹ Nte'yam
myaaxụxjidi jẹtse'e to'k muk m'ijttinit, ve'em ax jo'n to'k
ni'kx to'k kǫpk kụm'ijtti. Ijtp tse'e Nte'yam xkukǫjtsjadat.
16 Ǫǫye'e xtunyak'íttat jẹ Cristo jẹ kyạts jẹ y'ayook jẹm
mja'vin kạjxmda. Natyuk'íxjada juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp
jẹts nakyǫjtsvijjada to'k jado'k nụjom jẹ vijin jẹ kẹjụn mạạt.
Ạvda jẹ salmos, jẹ himnos, jẹts jẹ ụv juu' ve'e jẹ Nte'yam
dụyakmạ́jip dụyakjaanchip.
17 Pạn ti jatye'e mtoondup mkǫjtstup, nụjom tse'e xtóndat
xkǫ́tstat jẹ Mạjạ Vintsạ́n Jesús kạjx, jẹtse'e jẹ kukǫjtsụn
xmǫ'ǫdat jẹ Nte'yam jẹ'ẹ kạjx.

Vintsǫ dụvinmachjụ jẹtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk jyoojntykadat mạạt jẹ myujayu

18 Tạ'ạxtạjkta, napyạ́mjada jẹp jẹ mnụyaa'y kyạ'p
pya'tkupta, kụx ve'eme'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga ku ve'e jẹ
jayu to'k muk y'it jẹ Mạjạ Vintsạ́n mạạt.
19 Yaa'tyạjkta, tsǫkta jẹ mnụdạ'ạxta, ka'a tse'e
xmujǫtma'attat.

20 Pi'k óṇukta, kạtsạpạkta jẹ̱ mtee'da jẹ̱ mtaakta, kṵx
ve'eme'e jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n dṵ'oyjava.
21 Onṵk tee'da, ka'a tse'e jẹ̱ m'óṇukta xyakjọ̱tma'attat, kṵx
ku ve'e dṵkọ̱ọ̱'ktoondinit jẹ̱ y'oy jẹ̱'ẹ̱.
22 Mutoompatạjkta, kạtsạpạkta jẹ̱ mvintsạnda juu' ve'e
yaja naxviijn nṵjom pạn ti jatye'e mtukpavaajnjṵdup, ka
van'ítjyape'e ku ve'e m'íxjada jẹ̱tse'e ve'em ọ̱y jẹ̱ja jẹ̱'ẹ̱ vyinkujk
mtanuva'anda, to'k aaj to'k jọ̱ọ̱te'e xkạtsạpạ́ktat jẹ̱'ẹ̱ kạjx ku
ve'e jẹ̱ Nte'yam xvintsạ'ạ̱gada.
23 Pạn ti ve'e mtoondup, to'k aaj to'k jọ̱ọ̱t tse'e xtóndat, ve'em
ax jo'n jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n dṵtsạ̱k, ka jẹ̱'ẹ̱ kạjxape'e ku ve'e jẹ̱ jayu
ve'em dṵtsọ̱kta,
24 kṵx mnṵja'vidup xa ve'e jẹ̱ts mmọ̱'ọjadape'e jẹ̱ ọ'yin
jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n. Mmutoondup mmupạjktṵp xa miitse'e jẹ̱
Jesucristo.
25 Ax jẹ̱'ẹ̱ pạn pạn jatye'e dṵtoondup juu' ve'e ka ọ́yap,
tukkuvẹ́tjadapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam. Jẹ̱ Nte'yam, ka'ats jẹ̱'ẹ̱
ve'e jẹ̱ jayu dṵviijnk'íx, myọ̱ọ̱ynupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tsaachpaatṵn
pạn pạn jatye'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱ tṵdutonda.

4

1 Yaktoompa tṵjkta, tonda ax jo'n dṵpaa'ty dṵ'akẹ̱ẹ̱ga mạạt
jẹ̱ mtoompada. Jaa'myẹ́tsta jẹ̱ts jẹ̱me'e to'k juu' ve'e ijtp jẹ̱m
tsapjọ̱ọ̱tm, ax jẹ̱p tse'e jẹ̱'ẹ̱ kyạ'p pya'tkup m'itta.
2 Ijtp tse'e mtsapkọ́tstat, viji kej tse'e mnaajk'ítjadat jẹ̱tse'e jẹ̱
kukọ̱jtsṵn jẹ̱ Nte'yam xmọ̱'odat.
3 Nṵtsapkọ̱jtstuva ạạts, ve'emts ạạtse'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ too'
xyak'avaatsjat vintsọ̱ ạạtse'e ntukka'amáyṵt jẹ̱ ọ̱y kạts jẹ̱ ọ̱y
ayook, juu' ve'e kayaknṵja'vip yijt, jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu
yakvaajñja jẹ̱ Cristo jyẹ̱'ẹ̱. Jẹ̱'ẹ̱ kạjxts ạ̱tse'e yap poxṵntṵjkp
n'it.
4 Nṵtsapkọ̱tsta ạ̱ts to'k aaj jẹ̱ts ạ̱tse'e yạ ọ̱y kạts yạ ayook jẹ̱
jayu va'ajts nvaajnjadat, ve'em ax jo'n chạ̱kjṵ.
5 Viji kej tse'e juu' xtóndat xkọ́tstat jẹ̱'ẹ̱ mạạt pạn pạn jatye'e
dṵkajaanchja'vidup jẹ̱ Jesucristo, xạ'ma kạjx tse'e xtóndat
xkọ́tstat jẹ̱tse'e dṵjaanchjávadat.
6 Kọ̱tsta tse'e juu ve'e dṵyaknṵkẹ̱'xnatạjkip jẹ̱ m'ọ̱y
jáyuvinda jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu dṵtuk'ọ́yadat, ve'em tse'e xnṵjávadat
vintsọ̱ ve'e to'k jado'k x'atsọ̱vṵmpíttat, ve'em ax jo'n dṵpaa'ty
dṵ'akẹ̱ẹ̱ga.

Ku jẹ̱ Pablo máyam je Dios dṵkejx

7 Yạ n'útsamda yạ n'ajchamda Tíquico, juu' ve'e
ọ̱ọ̱y ntuntsọ̱jkumdup jẹ̱ts ạ̱tse'e ọ̱y ntukmạạtmutún
ntukmạạtmupṵ́k jẹ̱ Mạjạ Vintsạ́n, yạ'ạ tse'e mva'nṵxjadap
pạn vintsọ̱ ạ̱tse'e ṵxyam n'it.

8 Jẹ'ẹ̱ kạjx ạ̱ts miits yạ'ạ̱ ve'e ntuknụ̱kẹ̱xta jẹ̱tse'e xnụ̱jávadat
vintsọ̱ ạ̱ạ̱tse'e ụ̱xyam n'it, jẹ̱tse'e mjọ̱t'amạ́jadat.
9 Myạ̱ạ̱divape'e yạ̱ Onésimo yạ̱ uts yạ̱ ajch juu' ve'e ọ̱ọ̱y
ntuntsọ̱jkumduvap jẹ̱tse'e ọ̱y juu' jaty dụ̱tún dụ̱kạ̱ts, yạ̱'ạ̱ juu'
ve'e ijtp nụ̱to'kta miits, mva'nụ̱xjadapts yạ̱'ạ̱ ve'eda nụ̱jom
juu' jatye'e yaja toojnjup kọ̱jtsjup.
10 Máyame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxụ̱xjada yạ̱ Aristarco, ạ̱ts yạ̱
nmupoxụ̱ntạ̱kjayu. Máyame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxụ̱xjụ̱duva jẹ̱ Mar-
cos, jẹ̱ Bernabé jẹ̱ myugo'ok. Tạ̱ tse'e myakvaajnjada jẹ̱ts pạ̱n
nạ̱jkxpe'e mku'íxjada jẹ̱ Marcos, kuvạ̱kta tse'e tsoj yakxọ́n.
11 Máyame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxụ̱xjụ̱duva jẹ̱ Jesús juu' ve'e Justo
dụ̱xạ̱ạ̱jiva. Yạ̱'ạ̱jyjida xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ israeejlit jayu juu' ạ̱tse'e jẹ̱
jayu ntukmạ̱ạ̱tvaajnjidup vintsọ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jayu y'itta
jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyạ̱'m, xyakjọ̱t'amạ́jidupts ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e.
12 Mạ̱yame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxụ̱xjada jẹ̱ Epafras, jado'k jẹ̱'ẹ̱
ve'e juu' ve'e nụ̱to'kta miits jẹ̱tse'e jẹ̱ Jesucristo dụ̱mutún
dụ̱mupụ̱k. Ijtp tse'e to'k aaj to'k jọ̱ọ̱t mnụ̱tsapkọ́tsjada, ve'em
tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ'amọ̱tu jẹ̱tse'e mạ̱kk m'ijttinit to'k muk
jẹ̱ Jesucrsito mạ̱ạ̱t jẹ̱tse'e ọ̱y xnụ̱jávadat juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam
chạ̱jkp.
13 Ạ̱ts tse'e jẹ̱ tụ̱vạ̱kọ̱jtsụ̱n mpụ̱ụ̱mp vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Epafras
ọ̱ọ̱y mtunnụ̱tsapkọ́tsjada, nay ve'empa jẹ̱'ẹ̱da pạ̱n pạ̱n jatye'e
ijttup jẹ̱m laodicéait jẹ̱ts hieráp olisit kyajpụ̱n kạ̱jxmda.
14 Máyame'e jẹ̱ Dios mkạ̱jxụ̱xjụ̱duva jẹ̱ Lucas, jẹ̱ tsọ̱'yiva juu'
ve'e ọ̱ọ̱y ntuntsọ̱jkumdup, jẹ̱ts jẹ̱ Demas.
15 Máyame'e to'k aaj jẹ̱ Dios xmọ̱'ọ̱dat jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta mạ̱ạ̱t
jẹ̱ utsta jẹ̱ tsạ̱'ạ̱da juu' ve'e ijttup jẹ̱m Laodicea. Máyame'e to'k
aaj jẹ̱ Dios xmọ̱ọ̱yduvat jẹ̱ Ninfas jẹ̱ts jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk juu'
ve'e nay'amojkijidup jẹ̱m tyạ̱k'am.
16 Ku ve'e xkọ̱jtskạ̱jxtat yạ̱ nạ̱k, kẹ́xtats jẹ̱tse'e yakkọ̱jtspat
joma ve'e jẹ̱ jaanchja'viva tụ̱jk ñay'amókajada jẹ̱m Laodicea,
kọ̱jtstuvats miitse'e jẹ̱ nạ̱k juu' ạ̱ts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ntuknụ̱ja'yidu.
17 Jidụ̱'ụ̱m tse'e xnạ̱ạ̱jmadat jẹ̱ Arquipo: “Tun'ixụ̱ jẹ̱tse'e
xkutyónput jẹ̱ toonk juu' ve'e jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n mmọ̱ọ̱jyju.”
18 Ạ̱ts, jẹ̱ Pablo, nkạ̱'mam ạ̱ts miitse'e ntuknụ̱jáyada yạ̱
máyam jẹ̱ Dios. Jaa'myẹ́tstats jẹ̱ts yap ạ̱tse'e poxụ̱ntụ̱jkp. Jẹ̱
Nte'yam tse'e mkunoo'kxjadap.

Yą̱'ą̱ tse'e ję̱ muto'k nąk juu' ve'e ję̱ Pablo tyuknu̱ja'yi ję̱ jaanchja'vivatą̱jk ję̱p Tesalónica

1 Ą̱tse'e ję̱ Pablo, mąą̱t ję̱ Silas jętsję̱ Timoteo, máyam
ąą̱tse'e ję̱ Dios ntuknu̱kę̱xta ję̱ jaanchja'vivatą̱jk juu' ve'e
nay'amojkijidup jęm tesalónicait kyajpu̱n kąjxm. M'ijttupe'e
jęm ję̱ Dios Tee' jętsję̱ Mąją̱ Vintsą́n Jesucristo jya'vin
kąjxmda. Ję̱'ę̱ tse'e mkunoo'kxjadap jętse'e m'ijttinit ję̱ y'o̱y
jo̱o̱t mąą̱tta.

Ję̱ nu̱'ixvaatsu̱n juu' ve'e pyąą̱mdu ję̱ tesalónicait jáyuda

2 Nkuko̱jtsjip xa ąą̱tse'e ję̱ Nte'yam xą̱'ma kąjx anañu̱joma
miits kąjxta, nnu̱tsapko̱jtstupts ąą̱ts miitse'e ku ąą̱tse'e
ntsapką̱ts.
3 Ję̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, ję́jats ąą̱tse'e ję̱'ę̱
vyinkujk nxą̱'majaa'myéts juu' ve'e mtoondup. Ax juu' tse'e
mtoondup, ję̱'ę̱ts ję̱'ę̱ ve'e du̱yaknu̱kę̱'xnatą̱jkip ję̱ tso̱jku̱n
juu' ve'e mjaye̱jptup jętsjętsvintso̱ ve'e xjaanchjávada ję̱ nMąją̱
Vintsą́namda Jesucristo, nay ve'empa vintso̱ ve'e to'k aaj to'k
jo̱o̱t x'a'ixta ku ve'e myiinnuvat.
4 Utsta ajchta utsta tsą̱'ą̱da, o̱o̱y xa ve'e ję̱ Nte'yam
mtuntsó̱kjada, nnu̱ja'vipts ąą̱tse'e jętsjętsję̱'ę̱ ve'e
mvinko̱o̱jnju̱du.
5 Ku̱x ku xa ąą̱ts miitse'e nvaajnjidi ję̱ o̱y kąts ję̱ o̱y ayook,
ka'a tse'e nvaajnjidi tun ję̱ kąts mąą̱tji, ję̱ Espíritu Santo ję̱
myą̱kkin mąą̱tpa ve'e, ję̱'ę̱ ąą̱tse'e xtukvinja'vi jętsjętsty̨ú̱vam
ję̱'ę̱ ve'e ję̱ ayook juu' ve'e nvaajnjidu. O̱y xa ve'e xnu̱jávada
vintso̱ ąą̱tse'e njáyuva miits ję̱ m'o̱'yin kąjxta ku ąą̱tse'e n'ijt
miits mąą̱tta.
6 Ax mnu̱'ixvaatstu tse'e vintso̱ ąą̱tse'e juu' ntuujn nkąjts,
ve'em ax jo'n ąą̱tse'e ję̱ Mąją̱ Vintsą́n xtukmutsąjk; ó̱yame'e
ję̱ jayu o̱o̱y mtunyaktsaachpaatjidi, mkuvą̱jktu tse'e ję̱ o̱y
kąts ję̱ o̱y ayook ję̱ xo̱o̱jntku̱n mąą̱t juu' ve'e ję̱ Espíritu Santo
mmo̱o̱jyju̱du.
7 Ax ve'em tse'e mnu̱'ixvaatsjidi ję̱ jaanchja'vivatą̱jk pą̱n
pą̱n jatye'e tsu̱u̱nidup jęm macedóniait y'it jo̱o̱tm jętsjętsyaja
acáyait y'it jąą̱t.
8 Ax ka ję́mjyap tse'e macedóniait y'it jo̱o̱tm jętsjętska yaajyap
tse'e acáyait y'it jąą̱t yaknujava ję̱ Mąją̱ Vintsą́n ję̱ kyąts ję̱
y'ayook, ñu̱ja'viduvap ję̱'ę̱ ve'e ję̱ jáyuda o̱yjoma tso̱va vintso̱
ve'e ję̱ Jesucristo xjaanchjávada. Ka'a tse'e y'ukvinkó̱pkini jętsjętsjętsj

9 Jẹ jayu xa ve'e viinm dụmaajntyktup vintsọ ạạts miitse'e
ọy yakxọ́n xkuvạjkti ku ạạtse'e n'ijt miits mạạtta, myaajn-
tyktuva tse'e vintsọ ve'e xvintsạ'ki'atụ́vidi juu' ve'e ka jẹ
Nte'yamap jẹtse'e xvinja'vi'ukvaandi xvintsạ'ki'ukvaandi jẹ
joojntyk Nte'yam, juu' ve'e tyụ́vam.
10 Nay myaajntyktuvapts jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e x'a'ixta
jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk ku ve'e chọọ'nụt jẹm tsapjọọtm
jẹtse'e kyạdaaknit. Jẹ Jesuusts jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ
Nte'yam yakjoojntykpạjknuva ku ve'e y'uk'ạạ'k jẹtse'e
xtuknụvaatsumda jẹ mạkk tsaachpaatụn juu' ve'e miimp.

2

Juu' ve'e jẹ Pablo tyoon jẹp Tesalónica

1 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, mnụja'vidinup xa ve'e jẹts ka
kọọjyap ạạtse'e n'ijt miits mạạtta.
2 Ọyam ạạtse'e jẹ jayu xyaktsaachpaaty jẹm filíposit kya-
jpụn kạjxm jẹts ạạtse'e jẹm nyakjomtuujn nyaktituujn, ax
jo'n xnụjávada jo'n, ku ạạtse'e njẹ'y joma ve'e miitsta, jẹ
Nte'yamts ạạtse'e jẹ mạkkin xmọọy jẹts ạạts miitse'e jẹja
nụmay tso'oxpạjkpa akujk nvaajnjidi jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook.
3 Ọy xa ạạtse'e nnụjava jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
nvaajnjidu, ka'a ạạtse'e juu' nkạts jẹ kọ'ọy jọọt mạạt ukpụ juu'
ạạtse'e jẹ jayu ntukvin'ụụ'mp.
4 Jẹ Nte'yam ạạtse'e xtukkạtạjki yạ ọy kạts yạ ọy ay-
ook kụx y'ixp jẹ'ẹ ve'e jẹts ntuump ạạtse'e juu' jẹ'ẹ ve'e
chạjkp. Ka ve'emapts ạạtse'e jẹ jayu ntuk'ix jẹtse'e jẹ jayu
dụ'ọyjávat juu' ạạtse'e ntuump nkạjtsp, ve'eme'e ax jo'n jẹ
Nte'yam dụ'ọyjávat, jẹ'ẹ pạne'e ạạts yạ nja'vin yạ nvinma'yụn
dụtuk'ixnajxp.
5 Ax jo'n xnụjávada jo'n, ka'a xa ạạts miitse'e nvin-
taayidi nvinxọọnidi ku ve'e nvaajnjidi jẹ Nte'yam jẹ y'ayook.
Ñụja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹts ka'a ạạtse'e ti nkạjts juu' ạạtse'e ntuk-
meempạ́kup.
6 Ni vin'ita xa ạạtse'e nka'ixta jẹts ạạtse'e jẹ jayu xyakmạ́jat,
dụmiitsada, dụviijnkjáyuvada.
7 Ọyam ạạtse'e xja'ọ'yixji jẹts ạạts miitse'e kụn'amọ́tudi jẹ
putạjkin kụxe'e ạạts jẹ Cristo jẹ kyukạ́tsiva n'it, ka'ats ạạtse'e
ve'em ntuujn, nụụ'k aaj nụụ'k jọọt ạạtse'e n'ijt miits mạạtta,
ve'em ax jo'n jẹ ónụk taak dụyak'anụụ'k jẹ y'ónụk.
8 Kụx ọọy ạạts miitse'e ntuntsọkta, jẹ'ẹ kạjxts ạạtse'e
nnayja'viji jẹts ka jẹ'ẹjyape'e nvaajnjadap jẹ ọy kạts jẹ ọy
ayook, nay ve'empa ve'e jẹtse'e nku'ọọ'kadat ku ạạtse'e ve'em
ntun.
9 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, mjaa'myẹjtstup xa ve'e vintsọ
ạạtse'e ntuujn mpụjk jọ́vum xạạj jọ́vum tsooj, ve'emts ạạtse'e

ni pa̱na miits nkah'atsuux ku a̱a̱ts miitse'e nvaajnjidi je̱ o̱y
ka̱ts je̱ o̱y ayook.

10 Mnu̱ja'vidinup xa miitse'e, nay ve'empa je̱ Nte'yam, je̱ts
pyaatyp y'akee̱guip je̱'e̱ ve'e juu' a̱a̱tse'e ntoon nko̱jts je̱ts je̱
va'ajts jo̱o̱t ma̱a̱t a̱a̱tse'e n'ijt miits ma̱a̱tta. Ka'ats a̱a̱tse'e pa̱n
n'itu̱ma̱'a̱ je̱ts a̱a̱tse'e pa̱n xtuktó̱kinat o̱tyía.

11 Mnu̱ja'viduvapts miitse'e vintso̱ ve'e nko̱jtsmá̱kkidi je̱ts
a̱a̱tse'e nu̱to'k nu̱to'k miits nyakjo̱t'amá̱jidi, ve'em ax jo'n je̱
ónu̱k tee' du̱tún je̱ y'ónu̱k.

12 Nmunoo'kxtktu tse'e je̱tse'e ve'em mjoojntykadat ax jo'n
du̱vinmachju̱ je̱tse'e jyoojntykadat pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam
ma̱a̱t napya̱a̱jmju̱dup, je̱ Nte'yam, juu' ve'e myaaxu̱xju̱du
je̱tse'e m'ijttinit je̱m kyutojku̱n jo̱o̱tm je̱ts joma ve'e je̱ mya̱jin.

13 Nkuko̱jtsjivapts a̱a̱tse'e xa̱'ma ka̱jx je̱ Nte'yam ya̱'a̱ ka̱jx.
Ku̱x ku xa miitse'e x'amo̱tunajxti je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱
y'ayook, ka'a tse'e xkuva̱jkti ax jo'n je̱ jayu je̱ kya̱ts je̱ y'ayook
ku̱y'ijt jo'n, mkuva̱jktu ve'e ax jo'n je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱
y'ayook, ax je̱'e̱mts je̱'e̱ ve'e jye̱'e̱. Ax myaayp tse'e ku̱xe'e
xjaanchjávada.

14 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ku xa ve'e je̱ mmukukajpu̱n
myaktsaachpaatjidi, ve'em tse'e mjajttuva ax jo'n jyajtti je̱
Nte'yam je̱ jyayu juu' ve'e je̱m Judea, juu' ve'e to'k muk ijttup
je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t, ve'eme'e jyajtti ku ve'e je̱ myu'israeejlit
jayu yaktsaachpaatjidi.

15 Je̱ israeejlit jayu tse'e du̱kajaanchja'vidu je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesús je̱tse'e du̱yakjay'o̱o̱'kjidi, ve'em ax jo'n du̱yak'o̱o̱'kti je̱
Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, xjomtoonduva xtitoon-
duvats a̱a̱tse'e, cho'oxpa̱jktupts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ts pa̱n
pa̱n jatye'e ka je̱ israeejlit jáyuvap.

16 Ku̱x ku xa a̱a̱tse'e nmuko̱tsta pa̱n pa̱n jatye'e ka je̱ israee-
jlit jáyuvap je̱tse'e ve'em du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtp, ka'ats a̱a̱tse'e xyakjajtjava'anda, ve'em tse'e
je̱ tyo̱kin du̱yakma'yi'ata̱'a̱tsta. Ax ta̱ tse'e tyukje̱'yjidini je̱
Nte'yam je̱ y'e̱jku̱n.

Ku je̱ Pablo du̱ku'ixuvaannuva je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Tesalónica

17 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ku xa a̱a̱tse'e ntso̱o̱'nni joma
miitse'eda je̱tse'e je̱ it ñajxy, ó̱yamts a̱a̱tse'e nka'ijt miits
ma̱a̱tta, yam tse'e a̱a̱ts nja'vin ka̱jxm m'ijtti, o̱o̱yts a̱a̱tse'e
njatuntsa̱jk je̱tse'e nku'íxtat.

18 Jana̱jkxuvaan xa a̱a̱tse'e, ukpu̱ jyatun'a̱tsjya, je̱ Pablo,
may naxts a̱tse'e njana̱jkxuvaajñ, ax je̱ Satanás tse'e
du̱kaxa̱'mayak'o̱'yip.

19 Miitsts ąątseʼe ntukxǫǫjntktup jętsʼ ąątseʼe ję mąjin
xmǫʼǫda, nʼaʼixp xa ąątseʼe jętseʼe nʼijtumdinit jęm ję Mąją
Vintsą́n Jesucristo vyinkojkm ku veʼe myiinnuvat.
20 Miitstats jęʼę veʼe juuʼ ąątseʼe xmǫǫydup ję mąjin jętsʼ
ąątseʼe xtukxǫǫnduk̲ta.

3

1 Ax jęʼę kąjx tseʼe, ku ątseʼe nkǫǫʼkmuténini kuxeʼe ąts
nkanujava vyeʼna pąn vintsǫ miitseʼe jęmda, nnayjaʼvijuts
ątseʼe jętsʼ ątseʼe ntaajñ jęm aténasit kyajpun kąjxm
2 jętsʼ ąts miitseʼe ntuknukęjxti ję nʼútsamda ję nʼajchamda
Timoteo. Jęʼę xa veʼe ję Nteʼyam dumutoomp dumupąjkp jętsʼ
ąątseʼe ntukkaʼamáy ję ǫy kąts ję ǫy ayook, nkęjxjiduts ąts jęʼę
veʼe jętseʼe mąkk aaj mąkk jǫǫt xjaanchjávadat ję Jesucristo,
3 veʼem tseʼe ni pąna kyavinmamyaʼatut ku veʼe ję
tsaachpaatun mtukjęʼyajadat, kux mnujaʼvidup xa miitseʼe
jętsʼ xyaktsaachpaatumdapeʼe ję jayu ku veʼe ję Cristo
mpanąjkxumda.
4 Ku ąątseʼe nveʼna miits mąątta, nvaajnjidu tseʼe jętsʼ xyak-
tsaachpaatumdapeʼe ję jayu. Ax veʼem tseʼe tyoojnji kyǫjtsji,
ax joʼn xnujávada joʼn.
5 Ax jęʼę kąjx tseʼe ku ątseʼe nkajǫtʼamąji, jęʼę kąjxts
ąts miitseʼe ntuknukęjxti ję Timoteo, veʼemts ąątseʼe
nnujávat pąn vintsǫ miitseʼe jęm mʼitta ję mjaanchjaʼvin
kąjxta, kux jęʼę ątseʼe nvinmaay ku veʼe toʼmayji ję Satanás
kumyakvinmamyaʼtjidi jętseʼe veʼem kuvyintǫki juuʼ ąątseʼe
ntoon nkǫjts.
6 Ax tą tseʼe ję Timoteo vyimpijtnuva, jęʼęts ątseʼe xvaajnjip
vintsǫ miitseʼe jęm mnaajkʼítjada ję jaanchjaʼvin mąąt
jętsʼ ję tsǫjkun mąąt, veʼem tseʼe vyaʼañ jętsʼ xǫǫnduk
aaj xǫǫnduk jǫǫt ąts miitseʼe xxąʼmajaaʼmyétsta jętsʼ ǫǫy
ątseʼe xtunʼixuvaʼanda, nay veʼempa ax joʼn ąts miitseʼe
nʼixuvaanduva.
7 Ax jęʼę kąjx tseʼe, utsta ajchta utsta tsąʼąda, ǫ́yam
ąątseʼe ntsaachvinmaajy jętsʼ ąątseʼe ję jayu xyaktsaachpaaty,
jǫtʼamájits ąątseʼe kux nmujaʼvip ąątseʼe jętsʼ toʼk aaj toʼk
jǫǫteʼe xjaanchjávada ję Jesucristo.
8 Ǫǫy ąątseʼe ntunxǫǫnduk kuxeʼe toʼk aaj toʼk jǫǫt mʼitta ję
Mąją Vintsą́n mąąt.
9 ¡Kaʼa ąątseʼe mpaaʼty vintsǫ ąątseʼe ję Nteʼyam nkukǫjtsjat
nujom ję xǫǫjntkun kąjx juuʼ ąątseʼe njayejpp jęja ję Nteʼyam
vyinkujk miits kąjxta!
10 Jǫ́vum xąąj jǫ́vum tsooj ąątseʼe ję Nteʼyam nmunooʼkxtuk
jętsʼ ąąts miitseʼe nkuʼíxtinuvat jętseʼe puʼuk avaada ję
mjaanchjaʼvinda yʼítut.

11 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nMa̱ja̱
Vintsá̱namda Jesucristo, je̱'e̱ tse'e va'andap je̱ts a̱a̱ts miitse'e
na̱jkx nku'íxtinuva.
12 Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n tse'e o̱o̱y du̱tunjaa'kyakmáyap
du̱tunjaa'kyakmá̱jap je̱ mtso̱jku̱nda juu' ve'e mnay-
jaye̱jpu̱xju̱dup to'k jado'k je̱ts anañu̱joma je̱ jayu ma̱a̱t, ve'em
ax jo'n a̱a̱ts miitse'e ntso̱kta.
13 Je̱ Nte'yam tse'e myak'ítjadap to'k aaj to'k jo̱o̱t, va'ajts, je̱ts
ka'a ve'e ti to̱kin ma̱a̱t je̱m je̱'e̱ vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat
je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesús ma̱a̱t nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e
jye̱'e̱ip.

4

Vintso̱ je̱ Nte'yam du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ jayu jyoojntykadat

1 U̱xyam tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n
Jesús ka̱jx xa a̱a̱ts miitse'e nmunoo'kxtu̱kta je̱tse'e mjoojn-
tykadat ax jo'n a̱a̱ts miitse'e ntuk'ixti, ve'em ax jo'n je̱ Nte'yam
du̱tsa̱k. Ax nu̱yojk tse'e ve'em xjaa'któndat vintso̱ ve'e ya̱ it
ñaxy.
2 Mnu̱ja'vidup xa ve'e je̱ts ti a̱a̱ts miitse'e ntukpavaandu je̱
Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús ka̱jx.
3 Juu' xa ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e: Joojntykada
vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit. Ka'a tse'e
je̱ ka̱ts xtukma̱a̱tjayé̱ptat je̱ yaa'y je̱ ta̱'a̱x juu' ve'e ka pú̱kap
mjaye̱jptup,
4 to'k jado'ke'e du̱jayé̱pu̱t je̱ ñu̱da̱'a̱x je̱ va'ajts jo̱o̱t ma̱a̱t je̱ts
je̱ vintsa̱'kin ma̱a̱t.
5 Ka'a tse'e je̱ ka̱ts xtukma̱a̱tjayé̱ptat je̱ yaa'y je̱ ta̱'a̱x ku̱x
aamp to̱o̱ype'e je̱m mja'vin ka̱jxmda je̱tse'e mnamya̱a̱t'ítjadat,
ve'em ax jo'n jyátu̱kada pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada.
6 Ni pa̱na ve'e je̱ y'uts je̱ y'ajch du̱kamuto̱kintónu̱t ukpu̱
du̱kavin'a̱a̱'nu̱t je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ ka̱ts du̱tukma̱a̱tjayé̱p je̱
y'uts je̱ y'ajch je̱ ñu̱da̱'a̱x. O̱o̱y xa ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱
tsaachpaatu̱n du̱tumpu̱m ku ve'e ve'em yaktún je̱ ka ó̱yap,
ve'em ax jo'n nvaajnjidi jo'n.
7 Ka je̱'e̱p xa ve'e je̱ Nte'yam xtuknu̱yaaxjimdu je̱tse'e njoo-
jntykimdat je̱ ko̱'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱t, je̱'e̱ ve'e je̱tse'e njoojntykimdat
je̱ va'ajts jo̱o̱t ma̱a̱t.
8 Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n xa ve'e du̱kama̱ja̱pa̱a̱mp ya̱
pava'nu̱n, ka je̱ jáyuvapts je̱'e̱ ve'e kyama̱ja̱pu̱u̱mp, je̱
Nte'yame'e, juu' ve'e xmo̱'yumdu je̱ y'Espíritu Santo.
9 Ax je̱'e̱ pa̱n vintso̱ ve'e mnachó̱kjadat a'utsta ah'ajchta
a'utsta atsa̱'a̱da, ka'ats je̱'e̱ ve'e vyinko̱pka je̱tse'e ti
ntuknu̱jáyadat, ku̱x viinme'e je̱ Nte'yam mtuk'íxjada je̱tse'e
mnachó̱kjadat vimpit atu̱j,

10 ve'emam ax jo'n xtonda mąąt nu̱jom ję utsta ję ajchta
mąąt ję utsta ję tsą'ąda juu' ve'e tsu̱u̱nidup ję̱m macedóniait
y'it jo̱o̱tm. Ax nmunoo'kxtktupts ąąts miitse'e jętse'e nu̱yojk
mtunjaa'knachǫ́kjadat vimpit atu̱j vintso̱ ve'e yą it ñaxy.
11 Pąkmuk xa ve'e mnaajk'ítjadat jęts tonda kąkję̱'ę ję
mtoonk, ve'em ax jo'n ntukpavaandi jo'n,
12 ve'em tse'e mvintsą'ągajadat pąn pąn jatye'e
du̱kajaanchja'vidup ję Mąją Vintsą́n jętse'e ve'em
xkatukjoojntykadat juu' ve'e ję viijnk jayu jyę'ę.

Ku ję Mąją Vintsą́n myiinnuvat

13 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, ntsąjkp xa ąątse'e jętse'e
xnu̱jávadat vintso̱ ve'e jyaty ję jaanchja'vivatąjk juu' ve'e
ąą'kanda, ve'em tse'e mkatsaachvinmáydat ax jo'n ję'ęda pąn
pąn jatye'e du̱kah'a'íxtup ję Jesucristo.
14 Ku̱x ve'em ax jo'n njaanchja'vimda jęts uk'o̱o̱'ke'e ję
Jesús jętse'e jyoojntykpąjknuva jado'k nax, nay ve'empa
tse'e njaanchja'vimda jęts ję Jesús kąjxe'e ję Nte'yam
du̱yakjoojntykpąjknuvat jado'k nax ję jayu pąn pąn jatye'e
manaxy ijttup jętse'e y'itta ję Jesús mąąt.
15 Ję'ę kąjxts ąąts miitse'e nnąąjmada ję Mąją Vintsą́n
ję y'ayook kąjx, jęts pąn nu̱vinxu̱pe'e njoojntykimda
van'it ku ve'e ję Mąją Vintsą́n myiinnuvat, ka'ats u̱u̱'me'e
nmąątnavyaatumjadat ję Mąją Vintsą́n too'vąjkp jętse'e
u̱x'o̱o̱k du̱mąątnavyaa'tjadat ję jaanchja'vivatąjk pąn pąn
jatye'e ąą'kanda.
16 Ku̱x viinme'e ję Mąją Vintsą́n kyądaaknit ku ve'e ję̱m
tsapjo̱o̱tm cho̱o̱'nu̱t, ję kutojku̱n mąąt tse'e kyǫ́tsu̱t, ję ángeles
juu' ve'e du̱nu̱vintsąnikąjxp ję aangelestąjkta, ję'ę tse'e
kǫ́tsup, xo'oxup tse'e ję Nte'yam ję tryompeta, van'it tse'e
jyoojntykpąjktinuvat too'vąjkp pąn pąn jatye'e to'k muk ijttu
ję Cristo mąąt ku ve'e y'o̱o̱'ktini.
17 Ax u̱x'o̱o̱k tse'e, nu̱vinxu̱pe'e njoojntykimda van'it,
xyaktso̱o̱'numdinup tse'e ję̱m vínu̱ts jo̱o̱tm mąąt ję'ęda pąn
pąn jatye'e ąą'kanda jętse'e nmąątnavyaatumjidinit ję Mąją
Vintsą́n ję̱m po̱j jo̱o̱tm, ve'em tse'e n'ijtumdinit mąąt ję Mąją
Vintsą́n xą'ma kąjx.
18 Ax yą'ą kąjx tse'e, naajkjo̱t'amǫ́jajada to'k jado'k mąąt yą
kąts yą ayook juu' ąts miitse'e tu̱ntuknu̱jáyada.

5

1 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, ax ję'ę pąn vinxu̱pe'e yą it
jyaa'knáxu̱t ukpu̱ ti ve'e too'vąjkp tónjup kǫ́tsjup, ka'a tse'e
vyinko̱pka jęts ąts miitse'e nnu̱jáyadat,

2 kux va'ajtse'e xnujávada jets je xaaj ku ve'e je Maja Vintsán
myiinnuvat, ve'emts je'e ve'e myínut ax jo'n je meee'tspa jye'ya
koo'ts, van'it ku ve'e je jayu kavinmaayp vyee'nat.
3 Ku xa ve'e je jayu vya'anut: "Ka'a xa ve'e ti muvaampa
tso'oxpajkpa, oy joote'e ntsuunimda", van'it tse'e tun to'mayji
je vintókiyun tyukje'yajadat, ve'em ax jo'n je pajkpa je aampa
tyukje'yaja je ta'axtajk ku ve'e je y'ónuk duyakkee'exuva'añ, ax
ka'a tse'e y'oya jetse'e dukukee'ektat.
4 Ax miitsta, utsta ajchta utsta tsa'ada, ka'a tse'e ve'em
m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts,
ka'a tse'e kavinmaayp mvee'nadat je xaaj ku ve'e je Maja
Vintsán myiinnuvat.
5 Ve'em xa miitse'e anañujoma m'itta ax jo'n je jayu juu' ve'e
tsuunidup jeja ajajtk it jaat; ka'a xa ve'e n'ijtumda ax jo'n je
jayu juu' ve'e tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts.
6 Jee'e kajx tse'e, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada joojntyk jets
viji kej, apaamduka ve'e n'ijtumdinit van'it paat ku ve'e je
Maja Vintsán myiinnuvat, ka'a ve'e ax jo'n je viijnk jayu juu'
ve'e dukah'apaajmtkidup.
7 Jee'e pan pan jatye'e ijttup ax jo'n je jayu juu' ve'e
tsuunidup kupi'ijts kukoo'ts, ve'emts je'e ve'e y'ijttuva ax
jo'n je jáyuda pan pan jatye'e makk maadup. Jee'e pan pan
jatye'e ooktup mookjudup, jeja tse'e akoo'ts it jaat y'oo'kta
myo'okjada.
8 Ax pan nuvinxup tse'e n'ijtumda ax jo'n je jayu
juu' ve'e tsuunidup jeja ajajtk it jaat, va'an tse'e
dunay'akuvaa'nimjada, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada ax
jo'n to'k je tojpa juu' ve'e naajk'ijtjup apaamduka. Ve'em ax
jo'n je tojpa makk ñaajk'ítju ku ve'e tuñatyukxaxju je pojxun
xox, ve'em tse'e dutsak jetse'e makk njaanchja'vimdat je
Nte'yam jetse'e ooy je tsojkun ntunjayejpumdat. Jets ve'em
ax jo'n je tojpa ñapya'muxju je pojxun kujop, ve'em tse'e
dutsojkpa jetse'e apaamduka n'a'íxumdat je Cristo ku ve'e
myiinnuvat jetse'e xyaktsookumdinit.
9 Kux ka je'ep xa ve'e je Nte'yam xtuknupaajmtkimdu
jetse'e ntsaachpaatumdinit xa'ma kajx, je'e ve'e jetse'e
njayejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp je nMaja
Vintsánamda Jesucristo kajx.
10 Jee'e kajx xa ve'e je Jesucristo xku'oo'kimdi jetse'e
nmaatjoojntykimdinit xa'ma kajx, pan joojntykimdupe'e uk
pan aa'kanda ve'e.
11 Jee'e kajx tse'e, naajkjot'amájajada jets
nakyojtsmákkajada to'k jado'k, ve'em ax jo'n xtonda.

Ku je Pablo dukojtsji je utsta je ajchta maat je utsta je tsa'ada

12 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nmunoo'kxtktup xa a̱a̱ts mi-
itse'e je̱tse'e xvintsa̱'a̱gadat pa̱n pa̱n jatye'e toondup miits
ma̱a̱tta, pa̱n pa̱n jatye'e mnu̱vinténijidup je̱ Maja̱ Vintsá̱n ka̱jx
je̱tse'e mko̱jtsu̱xjada je̱ Nte'yam jye̱'e̱.
13 Mjávadap mtsó̱ktape'e o̱o̱y je̱'e̱ je̱ tyoonk ka̱jxta.
Naajk'ítjada o̱y jo̱o̱t to'k jado'k.
14 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nvaajnjidupts a̱a̱ts miitse'e
je̱tse'e xtukna̱a̱jmadat je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e nooxtsu̱u̱nidup.
Ko̱jtsjo̱t'amájada je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e jo̱tmootsk ijttup.
Putá̱kada je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup je̱ Nte'yam
je̱ y'ayook. Muté̱nada vintso̱ ve'e to'k jado'k je̱ jyáyuvinda.
15 Ixta je̱ts ni pa̱na ve'e du̱katukkuvé̱tu̱t jado'k pa̱n
vintso̱ ve'e je̱ ka ó̱yap tu̱tyo'nu̱xju̱, ñojk'ó̱ye'e xa̱'ma o̱y jayu
mnapyá̱mjadat to'k jado'k je̱ts anañu̱joma je̱ jayu ma̱a̱t.
16 Xa̱'ma ka̱jx tse'e mxo̱o̱ndu̱ktat.
17 Ijtp tse'e mtsapkó̱tstat.
18 Kuko̱jtsjada je̱ Nte'yam pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup, ku̱x
je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp je̱tse'e xtóndat xkó̱tstat ku ve'e
m'itta to'k muk je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t.
19 Maja̱pa̱mda juu' ve'e je̱ Espíritu Santo mtuknu̱ja'vijidup.
Pa̱n ka'a tse'e ve'em xtonda, ma̱kk tse'e vyimpítu̱t je̱
mja'vinda je̱tse'e xkakuvá̱ktat juu' je̱'e̱ ve'e kya̱jtsp.
20 Ka'a tse'e xko̱'o̱yjávadat juu' ve'e mko̱jtsu̱xju̱dup pa̱n pa̱n
jatye'e vaandup je̱ts je̱ Nte'yam je̱ y'ayooke'e kyo̱jtsnajxtup.
21 Payo̱'o̱yda o̱y juu' jatye'e kyo̱jtstup. Yaktanda je̱m
mja'vin ka̱jxmda je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e kyo̱jtstup;
22 ka'a tse'e xkuvá̱ktat je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e kyo̱jtstup.
23 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e je̱ o̱y jo̱o̱t du̱yajkp, je̱'e̱ tse'e
myak'ijtjidinup o̱y je̱ts va'ajts, je̱'e̱ tse'e nu̱jom je̱ mjo̱o̱tta je̱
mja'vinda du̱yak'ijtnup je̱ts nu̱jom je̱ mni'kxta je̱ mko̱pkta,
ve'em vintso̱ ve'e ni ti tó̱kina mkapaatu̱xjadat. Ve'em tse'e
du̱tónu̱t van'it paat ku ve'e myiinnuvat je̱ nMaja̱ Vintsá̱namda
Jesucristo.
24 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e myaaxu̱xju̱du je̱tse'e du̱kutyún juu'
ve'e kya̱jtsp, je̱'e̱ tse'e myak'ijtjidinup o̱y je̱ts va'ajts.

Ku je̱ Pablo kyo̱jtskuka̱jxini

25 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nu̱tsapko̱tsta a̱a̱ts to'k aaj.
26 Nache̱e̱'njada to'k jado'k je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t je̱ Maja̱ Vintsá̱n
ka̱jx.
27 Je̱ja a̱ts miitse'e je̱ Maja̱ Vintsá̱n vyinkujk ntukpava'anda
je̱tse'e xtukvinkó̱tsadat ya̱ na̱k anañu̱joma je̱ utsta je̱ ajchta
ma̱a̱t anañu̱joma je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da.
28 Je̱ nMaja̱ Vintsá̱namda Jesucristo tse'e mkunoo'kxjadap.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ mume̱jtsk na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱p Tesalónica

1 A̱tse'e je̱ Pablo, ma̱a̱t je̱ Silas je̱ts je̱ Timoteo, máyam a̱a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta je̱ jaanchja'vivata̱jk juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m tesalónicait kyajpu̱n ka̱jxm. Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo, je̱me'e je̱'e̱ jya'vin ka̱jxmda m'itta.

2 Je̱ Dios Tee' je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Je̱ Nte'yame'e du̱to̱kimpayo̱'ynup anañu̱joma ku ve'e je̱ Cristo myiinnuvat

3 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, pyaatyp y'ake̱e̱guip xa je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱a̱tse'e xa̱'ma nkuko̱jtsjat je̱ Nte'yam miits ka̱jxta ku̱x nu̱yojke'e xjaanchjávada je̱ Jesucristo je̱ts nu̱yojke'e mnachó̱kjada to'k jado'k vintso̱ ve'e ya̱ it ñaxy.

4 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts miitse'e nyakmájada joma ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu ñay'amókajada, ku̱x óyame'e je̱ jayu mjomtónjada mtitónjada, ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t tse'e xjaanchjávada je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱tse'e xmuté̱nada je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e myaknajxtup.

5 Ax ya̱'a̱ tse'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts to̱kimpayo̱'ype'e je̱ Nte'yam ax jo'n du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam du̱'o̱yjava je̱tse'e m'íttat je̱m je̱'e̱ y'am kya̱'m juu' ka̱jxe'e je̱ jayu u̱xyam myaktsaachpaa'tjada.

6 Pyaatpap y'ake̱e̱guivap xa je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam tyuump, je̱'e̱ tse'e du̱tonu̱mpijtjap je̱ tsaachpaatu̱n je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e u̱xyam myaktsaachpaatju̱dup.

7 O̱yame'e u̱xyam mtsaachpaa'tta, myakjo̱t'amájajadapts miitse'e je̱ Nte'yam, ve'empats a̱a̱tse'e xyakjo̱t'amájivat, van'it ku ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkijinit ku ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm cho̱o̱'nu̱t, je̱m tse'e ja̱n'aye̱e̱'nst jo̱o̱tm kya̱daaknit ma̱a̱t je̱ mya̱kk angelesta̱jkta.

8 Je̱'e̱ ve'e ñu̱mínup je̱tse'e du̱tukkuve̱jtnit je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada je̱tse'e du̱kakuva̱kta je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook.

9 Tsaachpaattinupts je̱'e̱ ve'eda, xa̱'ma ka̱jx tse'e vyintó̱kidinit, ka'a ve'e y'íttat je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ma̱a̱t, je̱m joma ve'e je̱ ma̱jin je̱ jaanchin o̱o̱y du̱tunjayep.

10 Ve'eme'e jyáttat je̱ xa̱a̱j ku ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n myiinnuvat, ku ve'e yakmájijidinit yakjaanchijidinit je̱ jyayu je̱tse'e

tyukˈatṵ́vajadat pa̱n pa̱n jatyeˈe jaanchjaˈvijidup. Jḛ́mpats miitseˈe mveˈnidinit jḛˈḛ ka̱jx ku veˈe xjaanchjávada jḛ o̱y ka̱ts jḛ o̱y ayook, juuˈ a̱a̱ts miitseˈe nvaajnjidu.

11 Ax jḛˈḛ ka̱jxts a̱a̱ts miitseˈe ijtp nmṵtsapko̱tsta, veˈem tseˈe jḛ nNteˈyamamda dṵˈo̱yjávat jḛtseˈe mˈijttinit jḛˈḛ jḛ jyayu. Nˈamó̱tup a̱a̱tseˈe jḛtseˈe jḛ mya̱kkin ka̱jx xtóndat nṵjom jḛ yˈo̱y jḛˈḛ juuˈ veˈe mtso̱jktup jḛts jḛ yˈo̱y jḛˈḛ juuˈ veˈe mtoondup kṵxeˈe jḛ Jesucristo xjaanchjávada.

12 Nṵtsapko̱jtstupts a̱a̱ts miitseˈe jḛtseˈe yakma̱ja yakjaancha yˈijtnit jḛ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo miits ka̱jxta, nay veˈempa miits jḛˈḛ veˈe myakmá̱jijidinit. Jḛ nNteˈyamamda jḛts jḛ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo jḛ myaaˈyṵn ka̱jxts ya̱ˈa̱ veˈe nṵjom tyónjṵt.

2

Jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa

1 Utsta ajchta utsta tsa̱ˈa̱da, ax jḛˈḛ pa̱n vinˈiteˈe myiinnuvat jḛ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, ku veˈe xyaknayˈamojkimjidinit jḛˈḛ ma̱a̱t, nmunooˈkxtktup tseˈe jḛts

2 kaˈa veˈe jḛ mvinmaˈyṵn xyaktiktsko̱jtat, kaˈa tseˈe mnavyinmaˈyṵnmo̱ˈo̱jadat ku veˈe xmó̱tudat jḛts tá̱vani veˈe jḛ Ma̱ja̱ Vintsá̱n jyeˈya. Kaˈa tseˈe xjaanchjávadat pa̱n veˈemeˈe yakka̱ts, pa̱n vaandupeˈe jḛ jayu jḛts jḛ Espíritu Santo ka̱jxeˈe veˈem kyo̱tsta, ni kaˈa tseˈe xjaanchjaˈviduvat pa̱n vaandupeˈe jḛts jḛp a̱a̱ts jḛˈḛ veˈe na̱k kṵjxp nmṵjaˈyidi.

3 Kaˈa tseˈe pa̱n mvinˈa̱a̱ˈnjadat. Tooˈva̱jkp xa veˈe jḛ Nteˈyam o̱o̱y tyunyaktsoˈoxpá̱kṵt jḛtseˈe ñṵkḛˈxnatá̱kat jḛts pa̱n jḛˈḛ veˈe jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa, jḛˈḛ juuˈ veˈe nṵpa̱a̱mdṵkani ijtp jḛtseˈe vyintó̱kiyṵt. Tá̱vani tseˈe ñṵkḛˈxnatá̱ka vyeˈna, vanˈítnum tseˈe myiinnuvat jḛ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo.

4 Ax jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa tseˈe dṵtsoˈoxpá̱kup nṵjom juuˈ veˈe jḛ Nteˈyam jyḛˈḛ jḛts juuˈ jatyeˈe yakvinjaˈvip yakvintsa̱ˈkip, jḛˈḛ paat tseˈe dṵtónṵt jḛtseˈe yˈa̱jxtṵkṵt jḛp jḛ Nteˈyam mya̱ja̱ tsaptṵjkp. Viinm tseˈe ñatyijjṵt Nteˈyam.

5 ¿Kaˈa veˈe xjaaˈmyḛ́tsta jḛts nvaajnjidu a̱ts miits ya̱ˈa̱ veˈe ku a̱tseˈe nveˈna miits ma̱a̱tta?

6 Ax mnṵjaˈvidup tseˈe juuˈ jḛˈḛ veˈe ṵxyam yakˈataajnjup. Ku veˈe yakpa̱jkjat juuˈ veˈe yakˈataajnjup, vanˈit tseˈe nṵkḛˈxnatá̱ka tyánṵt jḛts jḛˈḛ jḛˈḛ veˈe jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa.

7 Kṵx ku xa veˈe jḛ Nteˈyam o̱o̱y tyunyaktsoˈoxpá̱kṵt, tonˈukvaajnjup tseˈe. Ax kaˈanum tseˈe yˈo̱ya jḛtseˈe jyḛˈyat jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa, vanˈítnumeˈe ku veˈe yakpa̱jkjat juuˈ veˈe yakˈataajnjup.

8 Tá̱vani tseˈe yakpṵjkja vyeˈna, vanˈit tseˈe ñṵkḛˈxnatá̱kat jḛ ka̱tsṵkutḛḛˈmpa. Yakvintó̱kijupts jḛˈḛ veˈe jḛ Ma̱ja̱ Vintsá̱n

Jesús mąąt ję pyiixtụk ku ve'e myiinnit ję y'ajajtk ję y'atą'kxtk mąąt.
9 Ję Satanás xa ve'e dụyakjéjap ję kątsụkutęę'mpa jętse'e dụmọ'ọt ję kyutojkụn. Ję kątsụkutęę'mpa tse'e ję jayu dụvin'ąą'ndap ku ve'e dụtún ję mújit nụja'vin jęts juu' jatye'e mújit atụva juu' ve'e ję Nte'yam kyaję'ęip;
10 ję tun ję kąts juu' ve'e ka ǫ́yap, ję'ę tse'e tyukvin'ąą'ndap ję'ę pąn pąn jatye'e vintǫ́kidinup. Ve'eme'e jyajttinit kụx ka'a ve'e dụkuvąjkti ję tyụv ję'ę juu' kąjxe'e kụchọọkti.
11 Kụxe'e dụkakuvąkta ję tyụv ję'ę, ję Nte'yam tse'e pąmjadap vintsọ ve'e yakvin'ąą'ndat, ve'em tse'e dụjaanchjávadat jęts ję Nte'yam kąjx ję'ę ve'e myin ję kątsụkutęę'mpa.
12 Ax ve'em tse'e yakmọọydinit ję tsaachpaatụn juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp nụjom pąn pąn jatye'e dụkajaanchjavavaandup ję tyụv ję'ę, ję'ędа juu' ve'e naajk'ituvaajnjụdup jęp tọkin jąątp.

Pąn pąn jatye'e vinkąnda jętse'e dụjayęjptinit ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp

13 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, ka'a xa miitse'e ve'em mjáttat, mtuntsọjkjụdup xa miitse'e ję Mąją Vintsą́n. Pyaatyp y'akęęguipts ję'ę ve'e jęts ąąts ję'ę ve'e xą'ma nkukọjtsjat miits kąjxta. Ka'anume'e yą it chọọ'nduk vye'na jętse'e ję Nte'yam mvinkọọjnjidi jętse'e tsą'ąk m'ijttinit kụxe'e ję Espíritu Santo mpąąjmjidi ję Nte'yam mąąt jęts ję'ę kąjx ku ve'e xjaanchjávada ję tyụv ję'ę.
14 Myaaxụxjụdu xa ve'e ję Nte'yam jętse'e myaktsọọkjidi ję ọy kąts ję ọy ayook kąjx juu' ąąts miitse'e nvaajnjidu, ve'em tse'e ję nMąją Vintsą́namda Jesucristo xtukmąątjayęjptinit ję myąjin.
15 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsą'ąda, naajk'ítjada mąkk aaj mąkk jọọt jęts ka'a tse'e xmasọ'ọktat ję ixpąjkụn juu' ąąts miitse'e ntuknụja'vidu, pąn nvaajnjiduts ąąts miits ję'ę ve'e uk pąn ątsts miitse'e ntuknụja'yidu.
16 NTee'imdup xa ve'e ję Nte'yam jęts ọọy tse'e xtuntsọjkumda, ję'ę ję myaa'yụn kąjx tse'e xyakjọt'amájimda xą'ma kąjx jętse'e xtuknụja'vimda jęts ọy ję'ę ve'e juu' ve'e xtoojnjimdap ku ve'e ję Jesucristo myiinnuvat.
17 Ję Nte'yam jęts ję nMąją Vintsą́namda Jesucristo, ję'ę tse'e myakjọt'amájajadap jętse'e myakmąkkpą́kjadat, ve'em tse'e xtóndat xkǫ́tstat juu' ve'e tum ọy.

3

"Nụtsapkọtsta ąąts to'k aaj"

1 Ṵxyam tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, nṵtsapkọtsta a̱a̱ts
to'k aaj jẹtse'e ve'em anañṵjoma jẹ jayu dṵnṵjávadat jẹ Ma̱ja̱
Vintsá̱n jẹ kya̱ts jẹ y'ayook jẹtse'e ọy yakxọ́n yakkuvá̱kṵt,
ve'em ax jo'n tyoojnji kyọjtsji miits ma̱a̱tta.
2 Tsapkọjtstuva jẹts a̱a̱tse'e jẹ jayu xkah'ama̱a̱daagadat
juu' ve'e jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dṵmuyọ'ydup jẹtse'e ọyvintsọva
juu' dṵtonda dṵkọtsta, kṵx ka'a xa ve'e anañṵjoma
dṵjaanchjávada jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n.
3 Ax jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, kyutyuumpts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e
kya̱jtsp, jẹ'ẹ tse'e jẹ ma̱kk aaj jẹ ma̱kk jọọt mmọ'ọjadap jẹtse'e
m'íxjadat mjayẹ́pjadat, ve'em tse'e mkapaa'tjadat jẹ kyọ'ọy
jẹ'ẹ.
4 Ax jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jxts a̱a̱tse'e vinjava ntañ jẹts
mtóndape'e juu' ve'e ntukpavaandup, ve'em ṵxyam, jẹts
ve'em vintsọ ve'e ya̱ it ñaxy.
5 Jẹ Ma̱ja̱ Vintsá̱n tse'e dṵpá̱mup jẹm mja'vin ka̱jxmda
jẹ Nte'yam jẹ chọjkṵn, jẹts jẹ Cristo jẹ mya̱kkin ka̱jx tse'e
xjayẹjptinit jẹ ma̱kk aaj jẹ ma̱kk jọọt.

Vinkọpke'e jẹtse'e jẹ jayu tyónṵt

6 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ntukpavaandup xa a̱a̱ts miitse'e
jẹ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo ka̱jx jẹtse'e xka'íttat jẹ uts
jẹ ajch ukpṵ jẹ uts jẹ tsa̱'a̱ ma̱a̱t juu' ve'e nooxtsṵṵnip jẹtse'e
dṵkakutyún jẹ ixpa̱jkṵn juu' a̱a̱ts miitse'e nvaajnjidu.
7 Mnṵja'vidup xa miitse'e vintsọ ve'e dṵtsa̱k jẹtse'e
xnṵ'ixva'atstat juu' a̱a̱tse'e ntoon nkọjts, ka'a a̱a̱tse'e
nnooxtsṵṵni ku a̱a̱tse'e n'ijt miits ma̱a̱tta,
8 ka'a a̱a̱tse'e ve'emji nkaajy n'uuk, toonṵpa̱jk a̱a̱tse'e
jọ́vum xa̱a̱j jọ́vum tsooj, ve'emts a̱a̱tse'e ni pa̱na miitsta
nkah'atsuux.
9 Ọyam a̱a̱ts jẹ'ẹ ve'e xjatukka̱daaky jẹts a̱a̱ts miitse'e
kṵxputa̱jkidi, ka'ats a̱a̱tse'e ti n'amọtu, ve'em tse'e
xnṵ'ixva'atstat vintsọ a̱a̱tse'e juu' ntun.
10 Kṵx ku xa a̱a̱tse'e nve'na miits ma̱a̱tta, jidṵ'ṵm tse'e
ntukpavaandi: Pa̱n pa̱n xa ve'e katonuvaamp, ka'a tse'e
kyáyṵt.
11 Ta̱ xa a̱a̱tse'e jẹ ka̱ts nmọtu jẹts jẹm miitse'eda juu'
ve'e nooxtsṵṵnidup, jẹ'ẹ ve'e tyukta̱jkidup juu' ve'e kya-
toonkidup, ni tía tse'e dṵkatonda.
12 Ax jẹ'ẹts a̱a̱ts jẹ'ẹ ve'e ntukpavaandup jẹts a̱a̱tse'e
nkọjtsjada jẹ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo ka̱jx, jẹts to'k aaj
to'k jọọte'e dṵnṵtóndat juu' ve'e tyukjoojntykadap.
13 Utsta ajchta, utsta tsa̱'a̱da, ka'a tse'e mnoo'kxtat, ijtpe'e
xtóndat xkọ́tstat jẹ y'ọy jẹ'ẹ.

14 Pa̱n je̱m xa ve'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱kama̱ja̱pa̱a̱mdup juu' a̱tse'e nka̱jtsp yam na̱k ka̱jxm, íxtats pa̱n pa̱n je̱'e̱ ve'eda, ka'a tse'e je̱'e̱ ma̱a̱t m'uknapya̱a̱jmjidinit, ve'em tse'e cho̱'o̱tyóndat.
15 Ax ka'a tse'e xtso'oxpá̱ktat, ve'eme'e xko̱jtsjadat juu' ax jo'n to'k uts to'k ajch ukpu̱ ax jo'n to'k uts to'k tsa̱'a̱.

Ku je̱ Pablo kyo̱jtskuka̱jxini

16 Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, juu' ve'e je̱ o̱y jo̱o̱t du̱yajkp, je̱'e̱ tse'e viinm ijtp mmo̱'o̱jadap je̱ y'o̱y jo̱o̱t pa̱n ti ve'e toojnjup ko̱jtsjup. Je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n tse'e ijtnup miits ma̱a̱tta anañu̱joma.
17 A̱ts, je̱ Pablo, viinm a̱tse'e nja'a ya̱ máyam je̱ Dios juu' a̱ts miitse'e ntuknu̱ke̱jxtup. Jidu̱'u̱m tse'e je̱ jayu du̱nu̱jávada to'k ka̱'a̱jyji je̱ na̱k juu' jaty a̱tse'e nkejxp ku ve'e du̱'ixta je̱ letra juu' a̱tse'e njaayp, jidu̱'u̱m a̱tse'e nja'a.
18 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucriistots miitse'e anañu̱joma mkunoo'kxjadap.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ muto'k na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ Timoteo

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva, ve'em ax jo'n a̱tse'e xtukpavaandi je̱ Nte'yam, je̱ nYaktso̱o̱kpamda, je̱ts je̱ Jesucristo, juu' ve'e xmo̱'yumdap je̱ y'o̱y je̱'e̱ ku ve'e myiinnuvat.
2 Timoteo, n'onu̱kja'vipts a̱ts mitse'e je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je̱ Jesucristo ku a̱tse'e x'amo̱tunajxy. Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Cristo Jesús, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijtnit je̱ tyukmo̱'tu̱n ma̱a̱tta je̱ts je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Ku je̱ Pablo du̱pavaajñ je̱tse'e kyayakkuvá̱ku̱t je̱ taay ixpa̱jku̱n

3 Tanu̱ to'k aaj je̱m éfesovit kyajpu̱n ka̱jxm, ve'em ax jo'n a̱ts mitse'e n'amo̱tu ku a̱tse'e je̱m ntsa̱a̱'n je̱ts a̱tse'e nnu̱jkx Macedonia. Je̱m tse'e je̱ jayu xtukpava'andat je̱ts ka'a ve'e du̱tuk'íxtat je̱ taay ixpa̱jku̱n,
4 ka'a tse'e du̱ma̱ja̱pá̱mdat je̱ ka̱ts juu' ve'e je̱ jayu myutaayvaattu, ka'a tse'e du̱ma̱ja̱pa̱a̱mduvat je̱ may na̱k juu' jatye'e tyijtup je̱ts vaamp je̱'e̱ ve'e vintso̱ ve'e je̱ ju̱jpit jayu jyoojntykidi. Ko̱ojyji xa je̱'e̱ ve'e je̱ jayu du̱yakme̱jtsvinmáy pa̱n vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ tyoo' y'íxuva; ni vinxú̱pats je̱'e̱ ve'e kyaputá̱kajada je̱tse'e du̱jaanchjávadat je̱ Nte'yam je̱ y'ayook.
5 Je̱'e̱ ka̱jxts ya̱'a̱ ve'e ya̱ pava'nu̱n juu' a̱ts mitse'e u̱xyam ntuknu̱ja'yip, je̱tse'e je̱ jayu to'k aaj to'k jo̱o̱t du̱jaanchjávadat je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, je̱tse'e je̱ jayu du̱jayéptat je̱ va'ajts aaj je̱ va'ajts jo̱o̱t je̱ts je̱ va'ajts vinma'yu̱n; je̱ tso̱jku̱nts je̱'e̱ ve'e yakjéjip.
6 Je̱m xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e je̱ tu̱vu̱too' du̱maso̱o̱ktinu, je̱'e̱ tse'e myaajntyktup juu' ve'e katoomp,
7 cho̱jktupts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n je̱ jayu du̱tukyak'ixpá̱ktat, ax ni viinma tse'e du̱kavinmó̱tuda juu' ve'e kyo̱jtstup, nay ka'ava tse'e du̱nu̱jávada ti ve'e tyijp je̱ ixpa̱jku̱n juu' ve'e tyun'ava'nidup je̱ts tyú̱vam je̱'e̱ ve'e.
8 Nnu̱ja'vimdup xa u̱u̱'me'e je̱ts o̱y je̱'e̱ ve'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n ku ve'e yaktún ax jo'n pyu̱ma.
9 Nnu̱ja'vimduvap tse'e je̱ts ka'a ve'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n yakpu̱m je̱tse'e du̱yakkutojkjat je̱ jayu juu' ve'e tu̱v jáyuvidup joojntykidup, je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e jomjáyuvidup tijáyuvidup, jomjoojntykidup tijoojntykidup, pa̱n pa̱n jatye'e kaka̱tsu̱pa̱jktup, je̱ Nte'yam du̱kavintsa̱'kidup, to̱kintoondup,

dṵkamạjạpạạmdup jẹ̱ Nteʼyam ukpṵ juuʼ veʼe jẹ̱ Nteʼyam
jyẹ̱ʼẹ̱, jẹ̱ tyeeʼ ukpṵ jẹ̱ tyaak ukpṵ jẹ̱ viijnk jayu dṵyakʼọọʼktup,
10 jẹ̱ navyạjkṵn dṵyakvintsạʼkintǫ́kidup, jẹ̱ kọ̱ʼọyyaaʼyapta,
jẹ̱ jayu mẹẹ̱ʼtspada, pạn pạn jatyeʼe taayidup, pạn pạn jatyeʼe
jẹ̱ Nteʼyam dṵyaknajxtup jẹ̱ taay kạjx. Yakpạạmpa tseʼe
jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyavaʼnṵn jyajuuʼa juuʼ jatyeʼe viijnk juuʼ veʼe
dṵtsoʼoxpạjkp jẹ̱ vaʼajts ixpạjkṵn.
11 Jẹ̱ vaʼajts ixpạjkṵn tseʼe dṵmạạtnavyaatjup
dṵmạạtnayʼakẹẹguijup jẹ̱ ọy kạts jẹ̱ ọy ayook juuʼ veʼe
ọọy jẹ̱ mạjin dṵtunjayẹjpp jẹts ạtseʼe jẹ̱ Kunuuʼkx Nteʼyam
xtukkạtạjki.

Ku jẹ̱ Pablo jẹ̱ Jesucristo dṵkukọjtsji kṵxeʼe yaktukmạʼt

12 Nkukọjtsjipts ạtseʼe jẹ̱ nMạjạ Vintsạ́namda Jesucristo
kṵxeʼe ạts xtukkạtạjki jẹ̱ toonk jẹts ạtseʼe jẹ̱ myạkkin kạjx jẹ̱
jayu nvaajnjadat jẹ̱ ọy kạts jẹ̱ ọy ayook. Veʼem tseʼe dṵtuujn
kṵx ñṵjaʼvip jẹ̱ʼẹ̱ veʼe jẹts nkutyuump ạtseʼe juuʼ jẹ̱ʼẹ̱ veʼe
chạjkp.
13 Nṵjom ạtseʼe yạ maaʼyṵn xtoojnji ǫ́yam ạts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe
nyakvintsạʼkintǫ́ki ku ạts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe nkajaanchjávana vyeʼna.
Ax xtukmọʼtts ạtseʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ʼẹ̱ kạjx ku ạtseʼe kaʼanum
nmṵjava vyeʼna ti ạtseʼe ntoon nkọjts.
14 Jẹ̱ Mạjạ Vintsạnts ạtseʼe xtoojnji yạ mạjạ maaʼyṵn,
jẹ̱ʼẹ̱ ạtseʼe xmọọyva jẹ̱ jaanchjaʼvin jẹts jẹ̱ tsọjkṵn juuʼ veʼe
njayẹjpumdup kṵxeʼe toʼk muk nʼijtumda jẹ̱ Cristo Jesús mạạt.
15 Tyṵ́vam xa yạʼạ veʼe yạ kạts, pyaatyp yʼakẹẹguipts
jẹ̱ʼẹ̱ veʼe jẹtseʼe anañṵjoma jẹ̱ jayu dṵjaanchjávadat, jẹts
jẹ̱ʼẹ̱ kạjxeʼe jẹ̱ Cristo Jesús myiijn yaja naxviijn jẹtseʼe
dṵyaktsọʼọkṵt jẹ̱ tǫ́kinax jáyuda, ạts tseʼe nṵyojk tǫ́kinax jayu.
16 Ax jẹ̱ʼẹ̱ kạjxts ạtseʼe jẹ̱ Nteʼyam xtukmạʼt kṵx jẹ̱ʼẹ̱ veʼe
chạjkp jẹts ạtseʼe nyaknṵkẹʼxnatạ́kat nṵyojk jẹts kaʼa veʼe
jẹ̱ viijnk jayu joma vaateʼe jẹ̱ Jesucristo juuʼ dṵkuvṵk, jẹ̱ʼẹ̱
juuʼ ạtseʼe ntuntsoʼoxpạjk, jẹ̱ʼẹ̱ veʼe chạjkp jẹts ạtseʼe jẹ̱
nṵʼixvaatsṵn nyaktánṵt jẹ̱ʼẹ̱ kạjxta pạn pạn jatyeʼe jẹ̱ Jesús
dṵjaanchjávadap, veʼem tseʼe dṵjayẹjptuvat jẹ̱ joojntykin juuʼ
veʼe xạʼma kạjx ijtp.
17 ¡Yakmạja yakjaancha jẹts vintsạʼạga tseʼe yʼijtnit xạʼma
kạjx jẹ̱ tun toʼk Nteʼyam, juuʼ veʼe xạʼma kạjx yakkutojknup,
juuʼ veʼe ni vinʼita kavintǫ́kip, juuʼ veʼe kayakʼixp! Amén.
18 Timoteo, nʼonṵkjaʼvipts ạts mitseʼe. Yạʼạ juuʼ ạts
mitseʼe tṵntukpavaʼañ, pyaatyp yʼakẹẹguipts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe
mạạt jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ yʼayook juuʼ veʼe jẹ̱ utsta jẹ̱ ajchta
kyọjtsnajxtu mits kạjx. Mputạ́kajapts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe juuʼ veʼe
mkọjtsṵxjṵdu jẹtseʼe ọy xmutónṵt xmupạ́kṵt jẹ̱ Jesucristo
jẹtseʼe xʼamạạdaagat nṵjom juuʼ jatyeʼe ka ǫ́yap.

19 Tonu̱ tse'e ve'em je̱ jaanchja'vin ma̱a̱t je̱ts je̱ va'ajts
vinma'yu̱n ma̱a̱t. Je̱me'e juu' ve'e du̱kajaanchja'vidup ku̱xe'e
du̱kama̱ja̱pa̱a̱mdi juu' ve'e je̱ Espíritu Santo kya̱jtsp.
20 Ve'em xa ve'e jyajtti je̱ Himeneo je̱ts je̱ Alejandro, je̱'e̱da
juu' a̱tse'e mpa̱a̱mdu je̱m je̱ Satanás kya̱'m je̱tse'e yaktsaach-
paa'tjadat, ve'em tse'e du̱nu̱jávadat je̱ts ka'a ve'e je̱ Nte'yam
du̱vinko̱jtspe̱ttat.

2

Je̱'e̱ pa̱n vintso̱ ve'e chapko̱tstat

1 Muto'k viijn, je̱'e̱ a̱tse'e ntsa̱jkp je̱tse'e je̱ jayu je̱
Nte'yam du̱'amo̱tudat anañu̱joma je̱ jayu ka̱jxta, je̱ Nte'yam
du̱muko̱tstat, du̱munoo'kxtu̱ktat, je̱tse'e du̱kuko̱jtsjadat.
2 Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱tse'e du̱nu̱tsapko̱tstat pa̱n pa̱n
jatye'e yakkutojktup je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e je̱ kajpu̱n
du̱nu̱vinténidup, ax ve'em tse'e o̱y aaj o̱y jo̱o̱t njoojntykimdat,
o̱y nmaajk'ijtumjadat je̱ Nte'yam ma̱a̱t, je̱tse'e nto'numdat
juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip.
3 O̱y xa je̱'e̱ ve'e ku ve'e ve'em yaknu̱tsapka̱ts, y'o̱yja'vipts
je̱'e̱ ve'e je̱ nYaktso̱o̱kpamda Nte'yam,
4 ku̱x je̱'e̱ ve'e cha̱jkp je̱tse'e anañu̱joma je̱ jayu
du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp je̱tse'e
du̱nu̱jávadat je̱ tyu̱v je̱'e̱.
5 To'kji xa je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam, to'kjivats je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e
o̱'yixjup je̱tse'e du̱yaknamyujo̱t'ó̱yajat je̱ jayu je̱ts je̱ Nte'yam,
je̱ jayu Jesucriistots je̱'e̱ ve'e.
6 Namyaso̱o̱kjuts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e y'uk'a̱a̱'k, ve'em tse'e
du̱kuvejt anañu̱joma je̱ jayu je̱ tyo̱kin. Ya̱'a̱ tse'e nu̱java taan
ku ve'e je̱ Nte'yam du̱tsa̱jk.
7 Ku̱x cha̱jkpe'e je̱tse'e anañu̱joma je̱ jayu du̱jaye̱jptinit
je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e
nyakpu̱u̱jm ka'amaayva je̱ts kuká̱tsiva. Tyú̱vamts ya̱'a̱
ve'e juu' a̱tse'e nka̱jtsp, ka'a a̱tse'e ntaaya, kuká̱tsiva a̱tse'e
nyakpu̱u̱jm je̱ts a̱tse'e ntukyak'ixpá̱ktat je̱ tyu̱v je̱'e̱ pa̱n pa̱n
jatye'e ka je̱ israeejlit jáyuvap je̱tse'e du̱jaanchjávadat je̱ Cristo.
8 Ntso̱jkpapts a̱tse'e je̱tse'e je̱ yaa'tya̱jk chapko̱tstat
pa̱n joma ve'e je̱ jaanchja'vivata̱jk ñay'amókajada,
je̱ kya̱'a̱j du̱yakpojtu̱ktat je̱ va'ajts aaj je̱ va'ajts
jo̱o̱t ma̱a̱t, je̱ jayu du̱kamu'é̱kjadat je̱tse'e je̱ jayu
du̱kama̱a̱tnakyo̱jtsvintsó̱vjadat.
9 Ntso̱jkpapts a̱tse'e je̱tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk ñaxyó̱xjadat o̱y
yakxó̱n ax jo'n du̱pa̱a̱'ty du̱'ake̱e̱ga ax jo'n du̱vinmachju̱; ka
je̱'e̱pe'e ku ve'e je̱ namya̱jin ka̱jx du̱pa̱mda je̱ vyaajy je̱ chojin
ukpu̱ je̱ namya̱jin ka̱jx du̱jaye̱pta je̱ oro, je̱ perlas, ukpu̱ je̱
tsó̱vax vit;

10 je̱'e̱ ve'e je̱tse'e je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱tóndat, ve'em ax jo'n
du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga je̱tse'e du̱tóndat je̱ ta̱'a̱xta̱jkta pa̱n
pa̱n jatye'e vaandup je̱ts vyinja'vidup vyintsa̱'kidupe'e je̱
Nte'yam.
11 Va'an tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱naajk'ítjada je̱p kutojku̱n
pa'tkup je̱tse'e ama̱'a̱t du̱'amo̱tunáxtat je̱ ka'ama'yu̱n.
12 Ka'a xa a̱tse'e nyakjaty je̱tse'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk du̱yak'ixpá̱ku̱t
je̱ yaa'tya̱jk ukpu̱ du̱yakkutojkjat, ama̱'a̱te'e y'ítu̱t.
13 Ku̱x too'va̱jkpe'e je̱ Nte'yam du̱pu̱u̱jm je̱ Adán, van'it tse'e
je̱ Eva.
14 Ax je̱ Adán, ka je̱'e̱p tse'e yakvin'a̱a̱'n, je̱ ta̱'a̱xta̱jke'e. Ax
ku tse'e yakvin'u̱u̱'n, van'it tse'e tyo̱kimpu̱jk.
15 Ax xo̱o̱ndu̱k jo̱o̱t tse'e y'íttat je̱ ta̱'a̱xta̱jk, je̱'e̱ ve'e ku ve'e
je̱ ónu̱k du̱jaye̱pta je̱tse'e du̱yakye̱e̱'kta, ku ve'e ñaajk'ítjada je̱
jaanchja'vin ma̱a̱t je̱ts je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t, va'ajts, je̱tse'e tsoj
yakxó̱n jyáyuvada jyoojntykada.

3

Vintso̱ ve'e jyoojntykadat pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱vinténidup je̱ jaanchja'vivata̱jk

1 Tyú̱vam xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ ka̱ts: O̱y xa je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu
du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱vinté̱nat.
2 Ax ve'em tse'e, pa̱n pa̱n tse'e du̱nuvinténip je̱
jaanchja'vivata̱jk, tun vinko̱pkts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e ti to̱kin
kyayakpaatjat, to'kji je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱jayé̱pu̱t, ñay'akuva̱a̱'najat,
ñaajk'ítju̱t viji kej, yakxó̱n jyáyuvat, o̱y jayu ñapyá̱mju̱t ma̱a̱t je̱
je̱'yva jayu, je̱ yak'ixpa̱jkk du̱játu̱t,
3 juu' jaty du̱muté̱nat, kya'oo'ku̱t kyamo'okju̱t, je̱ jayu
du̱katsii'ku̱t, je̱ jayu du̱katso'oxpá̱ku̱t, je̱ meen du̱kakáxju̱t,
4 du̱játu̱t vintso̱ ve'e o̱y yakkutóku̱t je̱p jyu̱u̱mp tyu̱jkp, je̱ts
vintso̱ ve'e je̱ y'ónu̱k anañu̱joma ka̱jx kya̱tsa̱pá̱kjadat je̱tse'e
vyintsa̱'a̱gajadat.
5 Ku̱x pa̱n ka'a xa ve'e du̱jaty vintso̱ ve'e je̱p jyu̱u̱mp tyu̱jkp
yakkutóku̱t, ¿vintso̱ts je̱'e̱ ve'e y'o̱'yixju̱t je̱tse'e du̱'ix'ítu̱t je̱
Nte'yam je̱ jyayu joma ve'e ñay'amókajada?
6 Ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱vinté̱nat pa̱n
pa̱ne'e tun ve̱e̱'nnum ijtp ku ve'e jyaanchja'vi'ukvaajñ, ku̱x
pa̱n ve'eme'e, to'mayji tse'e ñamyá̱jajat je̱tse'e kya'at je̱p to̱kin
ja̱a̱tp je̱tse'e yakmo̱o̱ynit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx
ijtnup, ve'em ax jo'n je̱ ko̱'o̱yjáyuvap kya'a je̱p to̱kin ja̱a̱tp
je̱tse'e yakmo̱o̱ynit je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijt-
nup.
7 Tun vinkó̱pkpats je̱'e̱ ve'e je̱tse'e ti to̱kin kyapaatu̱xjadat
pa̱n pa̱n jatye'e du̱kajaanchja'vidup je̱ Jesucristo. Ku̱x pa̱n
yakpaatjip xa ve'e je̱ to̱kin je̱ jayu juu' ve'e du̱nu̱vinténip

je̱ jaanchja'vivata̱jk, nu̱njajtpe'e ku ve'e je̱ Nte'yam
du̱ko̱o̱'kmutoonnit du̱ko̱o̱'kmupa̱jknit ax jo'n du̱paa'ty
du̱'akẹ̱ẹ̱ga je̱tse'e ve'em kya'at je̱m je̱ ko̱'o̱yjáyuvap kya̱'m.

Vintso̱ ve'e jyoojntykadat pa̱n pa̱n jatye'e patto'nidup

8 Nay ve'empa tse'e, pa̱n pa̱ne'e du̱patto'nidup je̱ jayu juu'
ve'e du̱nu̱vinténidup je̱ jaanchja'vivata̱jk, tun vinko̱pkts je̱'ẹ̱
ve'e je̱tse'e ñaajk'ítjadat pa̱n vintso̱ ve'e yakvintsa̱'a̱gadat, je̱
jayu du̱kavin'a̱a̱'ndat, kya'oo'ktat kyamo'okjadat, je̱ meen
du̱kakáxjadat,
9 je̱tse'e ñaajk'ítjadat pa̱n vintso̱ ve'e je̱ va'ajts vinma'yu̱n
ma̱a̱t du̱jaanchjávadat je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook juu' ve'e je̱
Nte'yam xtuknu̱ja'vimdu.
10 Va'an tse'e too'va̱jkp du̱yakpayo̱'o̱yda pa̱n o̱ye'e juu'
du̱tonda. Ax pa̱n ka'a tse'e ti to̱kin yakpaatjada, van'ítnum
tse'e yakpá̱mdat patto'nivada.
11 Nay ve'empa tse'e je̱ ñu̱da̱'a̱xta, ve'em tse'e du̱tsa̱k
je̱tse'e ñaajk'ítjadat vintso̱ ve'e je̱ jayu vyintsa̱'a̱gajadat,
ñay'akuva̱a̱'najadat, du̱tóndat nu̱jom ax jo'n du̱paa'ty
du̱'akẹ̱ẹ̱ga. Ka'a tse'e y'ako̱tsu̱toonkadat.
12 Ax je̱ patto'niva, to'kjits je̱'ẹ̱ ve'e je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱jayẹ́pu̱t,
ñu̱jávapts je̱'ẹ̱ ve'e o̱y vintso̱ ve'e je̱ kutojku̱n du̱pá̱mu̱t je̱p
jyu̱u̱mp tyu̱jkp je̱tse'e je̱ y'ónu̱k du̱yakkutojkjat.
13 Ku̱x je̱'ẹda pa̱n pa̱n jatye'e o̱y yakxó̱n patto'nidup, yakv-
intsa̱'a̱gadapts je̱'ẹ̱ ve'e, ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t tse'e du̱jayẹ́ptat
je̱ jaanchja'vin juu' ve'e yakjayẹjpp ku ve'e je̱ jayu to'k muk
y'it je̱ Cristo Jesús ma̱a̱t.

Qo̱ye'e du̱tunnu̱ma̱ja juu' ve'e je̱ Nte'yam xtuknu̱ja'vimdu

14 Ntsa̱jkpts a̱tse'e je̱ts a̱ts mitse'e tso̱jk na̱jkx nku'ix. Ax
ntuknu̱ja'yipts a̱ts mitse'e ya̱ na̱k,
15 ku̱x pa̱n ta'nip a̱tse'e, mnu̱ja'vinupts mits je̱'ẹ̱ ve'e vintso̱
ve'e du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu ñaajk'ítjadat, je̱'ẹda
pa̱ne'e du̱jaanchja'vidup je̱ joojntyk Nte'yam, je̱'ẹda pa̱ne'e
ijttup ax jo'n je̱ xen je̱ts je̱ pa̱ts juu' ve'e tso̱o̱'ntkp je̱p naaxyp,
ku̱x yakpojtu̱ktupe'e je̱tse'e ma̱kk du̱yak'itta je̱ tyu̱v je̱'ẹ̱.
16 Ka'a xa ve'e ñu̱nkayakkuvá̱ku̱t je̱ts o̱o̱ye'e du̱tunnu̱ma̱ja
juu' ve'e je̱ Nte'yam xtuknu̱ja'vimdu. Ya̱'a̱ts je̱'ẹ̱ ve'e:
Yaknu̱ke̱'xnata̱jki xa ve'e je̱ Jesucristo je̱ jayu ni'kxax kó̱pkax,
je̱ Espíritu Santo tse'e je̱ jayu du̱tuknu̱ja'vi je̱ts pyaatyp
y'akẹ̱ẹ̱guip je̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e tyoon kyo̱jts,
íxju̱du tse'e je̱ ángeles,
yaknu̱ko̱jts tse'e joma ve'e may itu̱naax,
yakjaanchja'vi tse'e yaja naxviijn,
tsajpẹjtnuts je̱'ẹ̱ ve'e.

4

Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụmasọ'ọktap jẹ tụv jaanchja'vin

1 Ax jẹ Espíritu Santo, va'ajtsts jẹ'ẹ ve'e dụ'avana jẹts ku ve'e tyáminit jẹ itạkạx, jẹm tse'e pạne'e dụkọọ'kjaanchja'vidinup jẹ tyụv jẹ'ẹ jẹtse'e dụpanạjkxtat jẹ kọ'ọyjáyuvap jẹ y'ixpạjkụn juu' ve'e jẹ jayu tyukvin'ạạ'ndup,

2 myạjạpạ́mdapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e taayidup, jẹ jayu juu' ve'e dụkọọ'ktọkinja'vidinup jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondup.

3 Ax jẹ jayu tse'e va'andap jẹts ka'a ve'e jẹ Nte'yam dụtsạk jẹtse'e jẹ jaanchja'vivatạjk jẹ tạ'ạxtạjk ukpụ jẹ yaa'tyạjk dụjayẹ́ptat, pyavaanduvap tse'e jẹ jayu jẹts jẹme'e jẹ kaaky jẹ jụ'kx juu' ve'e kyakáydap kyajạ'kxtap. Ve'em tse'e dụpava'andat ọ́yame'e jẹ Nte'yam dụpụụjm jẹ kaaky jẹ jụ'kx jẹtse'e jẹ kukọjtsụn mạạt dụkáydat dụjạ'kxtat jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ Nte'yam jẹtse'e dụnụjávada jẹ tyụv jẹ'ẹ.

4 Kụx nụjome'e juu' jatye'e jẹ Nte'yam pyạạm, ọyts jẹ'ẹ ve'e, ni tía ve'e juu' ve'e nụnkayakkuvạ́kup ku ve'e jẹ jayu dụmaa'yụnjáva,

5 kụx va'ajts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kạjx jẹts jẹ tsapkạts kạjx.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ Jesucristo ọy dụmutoomp dụmupạjkp

6 Pạn mtuk'ixp xa mitse'e yạ ixpạjkụn jẹ utsta jẹ ajchta mạạt jẹ utsta jẹ tsạ'ạda, ọyts mitse'e ve'em jẹ Jesucristo xmutún xmupụk; jẹts jẹ ayook juu' ve'e njaanchja'vimdup jẹts jẹ ọy ixpạjkụn juu' ve'e mpanạjkxumdup, jẹ'ẹ tse'e mputạ́kajap jẹtse'e mạkk m'ijtnit to'k muk jẹ Jesucristo mạạt.

7 Ax ka'a tse'e xmạjạpạ́mụt jẹ kạts juu' ve'e jẹ jayu myutaayvaattup jẹtse'e japyayọ'ọy juu' dụkọtsta, jẹ'ẹ ve'e mtónup mkọ́tsup vintsọ ve'e jẹ Nte'yam ijtp xvintsạ'ạgat.

8 To'nụxjup tse'e jẹ jayu ku ve'e jẹ ñi'kx jẹ kyọpk dụyak'ampụk ax jo'n tyun ax jo'n kyoo'ya, ax anañụjoma kạjx tse'e jẹ jayu tyo'nụxjụ ku ve'e dụtoonka vintsọ ve'e jẹ Nte'yam yakmạja yakjaancha y'ijtnit, to'nụxjupts jẹ'ẹ ve'e yạ joojntykin kạjx juu' ve'e ụxyam jẹtse'e tyo'nụxjụt jẹ joojntykin kạjx juu' ve'e miimpnum.

9 Tyụ́vam xa yạ'ạ ve'e yạ kạts juu' ạts mitse'e nvaajnjip, pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e anañụjoma dụjaanchjávadat.

10 Jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e nnụto'numdup jẹtse'e jẹ vinma'yụn njayẹjpumda, jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e n'a'íxumda jẹ joojntyk Nte'yam, juu' ve'e anañụjoma jẹ jayu kạjxta jẹ

nu̱tso̱o̱ku̱n du̱yakmiin yaja naxviijn, vinko̱pk je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e jaanchja'vijidup.

11 Je̱'e̱ tse'e je̱ jayu mtukpava'anup je̱tse'e je̱ jayu xtuk'íxu̱t.

12 Ka'a tse'e pa̱n mviijnk'íxju̱t ku̱x mitse'e mootsknum, je̱ nu̱'ixvaatsu̱ne'e m'ítu̱t je̱ja je̱ jaanchja'vivata̱jk vyinkujk pa̱n vintso̱ ve'e mka̱ts, pa̱n vintso̱ ve'e mnaajk'ítju̱, pa̱n vintso̱ ve'e je̱ tso̱jku̱n je̱ts je̱ jaanchja'vin xjayep, je̱ts pa̱n vintso̱ ve'e va'ajts mjoojntyka.

13 Namvaat a̱tse'e nje'ya, tukvinkǫ́tsats je̱ jayu je̱ Kunuu'kx Jatyán, je̱'e̱ tse'e je̱ jayu mtukka'amáydap je̱tse'e xtukyak'ixpą́ktat.

14 Yakvinko̱pka je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Nte'yam mmo̱o̱jyju ku ve'e je̱ kya̱'a̱j mtuknu̱ko̱o̱jnjidi je̱'e̱ pa̱ne'e du̱nu̱vinténidup je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook du̱ko̱jtsnajxti mits ka̱jx, je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkints je̱'e̱ ve'e juu' ka̱jxe'e m'o̱'yixju̱ je̱tse'e je̱ jayu xtuknu̱jávat je̱ Nte'yam je̱ y'ayook.

15 To'k aaj to'k jo̱o̱te'e ve'em tonu̱ je̱ts ma̱ja̱pa̱mu̱, ve'em tse'e anañu̱joma je̱ jayu du̱'íxu̱t vintso̱ ve'e jyaa'knu̱yóka je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e mtuump mka̱jtsp.

16 Xa̱'ma tse'e o̱y x'íxu̱t juu' ve'e mtuump mka̱jtsp je̱ts juu' ve'e je̱ jayu mtuk'ixp. Pa̱n mtuump xa ve'e ve'em, mjayę́pup tse'e viinm je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, nay ve'empa je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e m'amo̱tunajxju̱dup.

5

Vintso̱ ve'e je̱ Timoteo ñaajk'ítju̱t ma̱a̱t je̱ jaanchja'vivata̱jk

1 Ka'a tse'e je̱ na'avta̱jk o̱yvintso̱va xna̱a̱jmat, ñojk'ǫ́ye'e tsoj yakxǫ́n xtukvinjávat juu', ve'em ax jo'n je̱ mtee' ku̱y'ijt jo'n. Ve'em tse'e je̱ vaju̱tya̱jkta xjávat ax jo'n je̱ m'utsta ku̱y'ijt jo'n.

2 Nay ve'em tse'e je̱ ama̱ja̱ta̱jk xjávat ax jo'n je̱ mtaak ku̱y'ijt jo'n; je̱tse'e ve'em xjávat je̱ kiixu̱ta̱'a̱xta ax jo'n je̱ m'utsta ku̱y'ijt jo'n, je̱ va'ajts aaj je̱ va'ajts jo̱o̱t ma̱a̱t je̱ts je̱ va'ajts vinma'yu̱n ma̱a̱t.

3 Ixu̱ vintso̱ ve'e yakputą́kat je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk pa̱n pa̱ne'e ko̱o̱'k'ijtu̱xjinup pa̱n pa̱n jatye'e putą́kajap.

4 Ax pa̱n je̱m tse'e je̱ ku'a̱a̱'k ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e je̱m je̱ y'ónu̱k ukpu̱ je̱ y'ap je̱ y'o̱k, va'an tse'e je̱ muutskit ónu̱k too'va̱jkp je̱ myą́jit jayu du̱'ix'itta. Va'an tse'e du̱tonu̱mpijtjidinuva je̱ tso̱jku̱n je̱ts je̱ maa'yu̱n juu' ve'e jaye̱jpu̱xju̱du ku ve'e ma̱kkna tso̱tsna vye̱'nada, ve'em ax jo'n du̱paa'ty du̱'ake̱ega ku ve'e je̱ Nte'yam yakvinjava yakvintsa̱'a̱ga, ku̱x je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam y'o̱yja'vip.

5 Ax jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk pạn pạne'e katuntih'ijtụxjup jẹtse'e
naaydum tụtyaanni, jẹ Nte'yam tse'e y'ajọọtip, jọ́vum xạạj
jọ́vum tsooj tse'e dụmunoo'kxtụk jẹtse'e chapkạts.
6 Ax jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹm xọojntkụn jọọtm
naajk'ituvaajnjup, ọ́yam tse'e jyajoojntyka, jẹm tse'e jẹ tọkin
kyạ'm ñaajk'ítjụ.
7 Juu'ts ạts mitse'e ntuknụja'yip, jẹ'ẹ tse'e mtukpava'andap
jẹ jaanchja'vivatạjk, ve'em tse'e ti tọkin kyayakpaatjadat.
8 Pạn jẹm xa ve'e pạne'e natyijjup jaanchja'viva jẹtse'e
dụka'ix'it jẹ jyayu, vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹp jyụụmp
tyụjkp, ka'a tse'e dụkuvụk jẹ tụv jaanchja'vin, nụyojk
jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e ve'em dụtún jẹts ka'a
ve'e jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondup pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam
dụkajaanchja'vidup, y'ix'ijttupts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuda.
9 Ku ve'e yakjavyẹ́ttat jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk juu' jatye'e jẹ
jaanchja'vivatạjk pyutạ́kadap, jẹ'ẹjyji tse'e jyavyẹjtjadap jẹ
xyạạj pạn pạn jatye'e toogupx joojnt tụtyạ́kada, juu' ve'e to'kji
jẹ yaa'tyạjk dụjayẹjptu,
10 jẹtse'e yaknụjava jẹ y'ọy jẹ'ẹ kạjx juu' ve'e tyoondu,
ve'em ax jo'n jẹ ónụk dụyakyẹẹ'kti, ọy jayu ñapyạạjmjidi
mạạt jẹ jẹ'yva jayu, dụpakpojti jẹ Nte'yam jẹ jyayu, jẹtse'e
dụputạjkidi pạn pạn jatye'e tsaachpaattup, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e
nụjom jẹ y'ọy jẹ'ẹ dụtoondi.
11 Ax ka'a tse'e yakjavyẹ́tụt jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjkta juu'
ve'e dụkatạjkipna toogupx joojnt. Kụx ku xa ve'e jẹ
yaa'y kax dụjayẹpta, ka'a tse'e dụ'ukkuvạjktini juu' ve'e
vyaajntktu vintsọ ve'e dụmutóndat dụmupạ́ktat jẹ Cristo,
yaa'vyạkuvaandinuvape'e.
12 Ku ve'e ve'em dụtonda, tukkuvẹ́tjadapts jẹ'ẹ ve'e
jẹ Nte'yam jẹ'ẹ kạjx ku ve'e dụkakutyonda juu' ve'e
ñụ'atsọ'vidu.
13 Nooxjajttup tse'e kụxe'e jẹ tyoonk kya'ijtụxjada,
ax ka nooxjyap tse'e, tạjkm tạjkme'e tyạjkiduva jẹtse'e
y'akọtsụtoonkada, dụtuktạ́kada juu' ve'e kapaatjụdup,
jẹtse'e jyomva'anda tyiva'anda.
14 Jẹ'ẹ kạjxts ạtse'e ntsạk jẹtse'e jẹ muutskit ku'ạạ'k
tạ'ạxtạjk yaa'vyạjktinuvat, jẹ ónụk dụjayẹ́ptat, jẹtse'e jẹ
jyạạjn jẹ tyạjk dụ'ix'íttat. Ax ve'em tse'e kya'ọ'yixjadat
vintsọ ve'e jẹ tọkin xpaatjimdat yạ'ạ kạjx jẹ jayu juu' ve'e
dụtso'oxpạjktup jẹ Nte'yam.
15 Kụx jẹme'e jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ tụvụtoo'
dụmasọọktu jẹtse'e jẹ Satanás dụpanạjkxti.
16 Pạn jẹm xa ve'e jẹ jaanchja'viva, jẹ yaa'tyạjk ukpụ jẹ
tạ'ạxtạjk, jẹtse'e jẹm jẹ jyayu juu' ve'e ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk,

va'an tse'e dụputą́kada, ve'em tse'e jẹ jaanchja'vivatąjk kyatso'oxjajtụxjadat jẹtse'e y'ọ'yixjadat jẹtse'e dụputą́kadat jẹ ku'ąą'k tą'ąxtąjkta pąn pąn jatye'e katuntih'ijtụxjụdup.

17 Jẹ jayu pąn pąn jatye'e dụnụvinté*nidup* jẹ jaanchja'vivatąjkta, jẹ'ẹ tse'e yakmọ'ọdap nụyojk jẹ vintsą'kin jẹts jẹ putąjkin, vinkọpk jẹ'ẹda pąn pąn jatye'e ka'amaaydup jẹtse'e yak'ixpąkta.

18 Kụx jidụ'ụme'e jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ: “Ka'a tse'e jẹ y'ajẹ́n xpąąjmjat jẹ tsapkaaj juu' ve'e dụvintẹẹ'mp jẹ trigo.” Vaampap tse'e jidụ'ụm: “Jẹ toompa jayu, vyinmajtsjupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yakmujóyụt.” Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

19 Ka'a tse'e xmąjąpą́mụt jẹ jayu juu' ve'e dụnụ'ąą'nip ukpụ dụnụvampẹjtp to'k jẹ jayu juu' ve'e dụnụvinté*nip* jẹ jaanchja'vivatąjk, van'*ít*nume'e pąn jẹme'e nụmẹjtsk ukpụ nụtoojk juu' ve'e dụnụkọjtspẹjttup jẹ y'ayook.

20 Ax jẹ jayu juu' ve'e dụnụvinté*nidup* jẹ jaanchja'vivatąjk jẹtse'e tyọkintonda, mtuknąąjmap tse'e jẹja anañụjoma jẹ jayu vyinkujk, ve'em tse'e jẹ viijnk jayu chą'ągadat jẹtse'e ve'em kyajá*tkiduvat*.

21 Jẹ Nte'yam jẹts jẹ Jesucristo mąąt jẹ y'aangeles, jéjats ąts mitse'e jẹ'ẹ vyinkujkta ntukpava'añ jẹts yą'ą ve'e xkutyónụt. Ni to'k ni jado'k tse'e xkaviijnk'íxụt.

22 Payọ'ọyụ ọy pąn pąne'e ọy dụ'ix'ijttup jẹ Nte'yam jẹ jyayu, van'*ít*num tse'e jẹ mką'ąj xtuknụkọ́nụt. Kụx pąn mtuknụkąąmpe'e jẹ mką'ąj jẹ jayu juu' ve'e dụka'ọy'ix'ijttup jẹ Nte'yam jẹ jyayu, mtukpaatjupts mits jẹ'ẹ ve'e jẹ tyọkin. Va'ajtsts mitse'e mnaajk'ítjụt.

23 Jẹ'ẹ kąjx tse'e kụxe'e vane'em mpụkjụ jẹtse'e jẹ jọtpa'am xjayep, ká*dits* tun jẹ tsoxk nąąjji x'uu'k, ookpa ve'e vẹẹ'n jẹ tsaaydum pa'ajk nąąj.

24 Jẹ'ẹ kąjx tse'e payọ'ọyụ ọy kụx jẹme'e juu' ve'e ixna kẹ'xna tọkintoondup, ka'a tse'e vyinkọpka jẹtse'e jẹ viijnk jayu ọy dụpayọ'ọyụt jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e y'ọya juu' ve'e tyoondup. Jẹmpa tse'e pąne'e jẹ tyọ́kinda kanụkẹ'xnatąjkip jatyji, ụx'ọọknume'e.

25 Nay ve'empa tse'e, yaknụja'vivap xa ve'e juu' ve'e jẹ jayu ọy tyuump. Ax pąn ka'a tse'e jatyji yaknụjava, ụx'ọọknum tse'e yaknụjava. Ka'a xa ve'e juu' yu'uts ñ*axy*.

6

1 Nụjom pąn pąn jatye'e mutoondup, va'an tse'e dụvintsą'ągada jẹ vyintsąnda, ve'em tse'e jẹ Nte'yam kyayakvinkọjtspẹ́tụt jẹtse'e jẹ jayu dụkapakọ́tsụt jẹ n'ixpąjkụnamda.

2 Ax pa̱n je̱ jaanchja'viva jáyuts je̱'e̱ ve'e je̱ vyintsa̱nda,
ka'a tse'e du̱yakvintsa̱'kintǫ́kidat je̱ vyintsa̱nda ku̱x y'utsta
y'ajchta je̱'e̱ ve'e, nu̱yojk o̱ye'e du̱toojnjadat juu' ve'e o̱y, ku̱x
je̱ vyintsa̱nda, pyuta̱jkidupts je̱'e̱ ve'e pa̱n pa̱n jatye'e yak-
tso̱jktup je̱tse'e je̱ Jesucristo du̱jaanchjávada. Tukyak'ixpa̱ku̱
ve'em je̱ jayu je̱tse'e ve'em xtukka'amáyu̱t.

Je̱ tuk'o̱'yin je̱ts je̱ tukjǫtka̱daaku̱n

3 Pa̱n je̱m xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e du̱tuk'íxtup je̱ viijnk
ixpa̱jku̱n je̱tse'e du̱kakuva̱kta je̱ va'ajts ixpa̱jku̱n juu' ve'e je̱
Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo jye̱'e̱, je̱ va'ajts ixpa̱jku̱n juu' ve'e
du̱ma̱a̱tnavyaatjup du̱ma̱a̱tnay'ake̱e̱guijup je̱ Nte'yam jye̱'e̱,
4 ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱tinu̱jávada, namyá̱jijidup je̱'e̱ ve'e, je̱'e̱jyji
ve'e tyoonkidup juu' ve'e je̱ jayu natyukkǫjtsvintso̱ǫjvjup. Ax
ku tse'e je̱ jayu ñakyǫjtsvintsá̱vju̱, je̱'e̱ tse'e du̱yakjéjip je̱ e̱jku̱n,
je̱ tso'oxpa̱jku̱n, je̱ vinkǫjtspe̱jtu̱n, je̱ ko̱'o̱y vinma'yu̱n,
5 ka'a tse'e ñayjávajada je̱ jayu. Ka'a xa ve'e y'o̱ya je̱ vy-
inma'yu̱nda pa̱n pa̱ne'e ve'em játkidup, ka'a tse'e du̱nu̱jávada
je̱ tyu̱v je̱'e̱, ve'eme'e vyinmayda je̱ts je̱ y'avintso̱ o̱'yin je̱'e̱ ve'e
ku ve'e je̱ jayu je̱ Nte'yam du̱vinjava du̱vintsa̱'a̱ga.
6 Ax ma̱ja̱ o̱'yints je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ jayu je̱ Nte'yam
du̱vinjava du̱vintsa̱'a̱ga, je̱'e̱ ve'e ku ve'e yaktukjǫtka̱da'aky
vinxu̱pe'e juu' yak'ix yakjayep.
7 Ni tía xa ve'e nkayakje̱'yumdi yaja naxviijn ku ve'e
nke̱'xumdi, ni tía tse'e nkayaktso̱o̱'numduvat ku ve'e
n'o̱o̱'kumdinit.
8 Ax pa̱n njaye̱jpumdup tse'e je̱ kaaky je̱ na̱a̱j je̱ts je̱ vit je̱
xo̱x, ntukjǫtka̱daakumdapts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e.
9 Je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e naajkkumeenavaajnju̱dup, ka'ats je̱'e̱
ve'e cho'oxa vintso̱ ve'e kya'adat je̱p to̱kin ja̱a̱tp, y'ajo̱o̱tidup
tse'e may viijn juu' ve'e ka víjap ka kéjap je̱ts juu' ve'e
yaktǫkintoojnju̱dup. Ax je̱'e̱ tse'e je̱ jayu du̱yakma'tp je̱tse'e
du̱tukmasa̱'a̱k je̱ Nte'yam je̱ tyoo'.
10 Ku xa ve'e je̱ jayu du̱nas'ayǫva je̱ meen, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e
du̱yakjéjip je̱ ko̱'o̱y vinma'yu̱n je̱ts je̱ ko̱'o̱y to'nu̱n. Je̱mda
tse'e juu' ve'e je̱ tu̱v jaanchja'vin du̱ko̱o̱'kma̱ja̱pa̱a̱mdinup
ku̱x o̱o̱ye'e du̱tuntso̱kta je̱tse'e kyumeenadat, ve'em tse'e
tyoo'tǫ́kida je̱tse'e je̱ jyo̱o̱t je̱ jya'vin o̱o̱y tyunyaktsaach-
paa'tjada.

Ku je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ yak'ama̱a̱daaga

11 Ax mits, je̱ Nte'yam je̱ jyayu, ka'a tse'e x'itu̱mo̱'o̱t ya̱ ko̱'o̱y
too'; je̱'e̱ ve'e mtónup mkǫ́tsup je̱ tyu̱v je̱'e̱, vinjava vintsa̱'a̱ga
je̱ Nte'yam, jaye̱pu̱ je̱ jaanchja'vin je̱ts je̱ tso̱jku̱n, mute̱na juu'
jaty, naajk'ítju̱ nu̱u̱'k aaj nu̱u̱'k jo̱o̱t,

12 jẹ̱ts amą̱ą̱daaga jẹ̱ jaanchja'vin kąjx jẹ̱ kyǫ'ǫ̱y jẹ'ẹ̱.
Tun'ixṵ vintsǫ̱ ve'e xjayẹ̱jpnit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma
kąjx ijtp, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam mtuknṵyaaxṵxju jẹ̱ts juu'
kąjxe'e jẹ̱ tṵvą̱kǫjtsṵn ǫ̱y xpṵṵjm jẹ̱ja jẹ̱ nṵmay jayu vyinkujk,
jẹ'ẹ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e ku ve'e mnay'ava'niji vintsǫ̱ ve'e mjaanchjáva.
13 Jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e jẹ̱ joojntykin dṵyajkp, jẹ̱ts jẹ̱ Je-
sucristo, juu' ve'e jẹ̱m jẹ̱ Poncio Pilato vyinkojkm ǫ̱y jẹ̱
tṵvą̱kǫjtsṵn dṵpą̱ą̱m, jẹ́jats ą̱ts mitse'e jẹ'ẹ̱ vyinkujkta ntuk-
pava'añ
14 jẹ̱tse'e xkutyónṵt jẹ̱ toonk juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam mmǫ̱ǫ̱jyju,
ve'em tse'e jẹ̱ jayu va'ajts dṵnṵjávadat jẹ̱ts pą̱n ti jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱
tǫ̱kin jẹ̱tse'e ñaajk'ítjadat ǫ̱y jẹ̱ts va'ajts. Tonṵ ve'em van'it paat
ku ve'e myiinnuvat jẹ̱ nMąj̱ą Vintsą́namda Jesucristo.
15 Ax miinnuvapts jẹ'ẹ̱ ve'e, ve'em ax jo'n dṵnṵpą̱ą̱jmtki jẹ̱
Kunuu'kx Tee', jẹ'ẹ̱jyji ve'e nṵjom juu' jaty dṵką̱'mikąjxp, jẹ̱
Yakkutojkpa juu' ve'e dṵyakkutojkjip jẹ̱ yakkutojkpatąjk jẹ̱ts
jẹ̱ Vintsą́n juu' ve'e dṵnṵvintsą́nip jẹ̱ vintsántąjk.
16 Jẹ'ẹ̱ xa ve'e tun to'kji juu' ve'e dṵką̱'mip juu' jatye'e
kavintǫ́kip, joojntykipts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ja ajajtk it ją̱ą̱t joma
ve'e ni pą̱na kyanaajktą́maja. Ni pą̱na xa ve'e kya'ixjṵ,
ni pą̱na xa ve'e kya'ǫ'yixjṵ jẹ̱tse'e y'íxjṵt. ¡Jẹ'ẹ̱ tse'e xą̱'ma
kąjx dṵnṵmą́jinup dṵnṵjaanchinup jẹ̱tse'e jẹ̱ kutojkṵn
dṵjayẹ̱jpnit! Amén.
17 Nąą̱jmada pą̱n pą̱n jatye'e kumeenda yaja naxviijn jẹ̱ts
ka'a ve'e ñamyą́jajadat jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱m jẹ̱ meen kyą̱'m
ñapyą́mjadat, kṵx ka'a ve'e dṵnṵjávada vinxṵpe'e yą̱ it
jyaa'knáxṵt ku ve'e dṵjaa'kjayẹ́ptat jẹ̱ myeen, ñojk'ǫ́ye'e
jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam y'am kyą̱'m ñapyą́mjadat, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e
ǫ̱ǫ̱y xtunmǫ'yumdup nṵjom juu' jaty jẹ'ẹ̱ kąjx jẹ̱tse'e
ntukxǫ̱ǫ̱jntkumdat.
18 Nąą̱jmada jẹ̱tse'e dṵtóndat juu' ve'e ǫ̱y jẹ̱ts juu' ve'e y'íxtup
jyayẹ̱jptup, jẹ'ẹ̱ tse'e tyukputą́kadap jẹ̱ viijnk jáyuda.
19 Ku tse'e ve'em dṵtóndat, y'apą̱ą̱mdṵkadapts jẹ'ẹ̱ ve'e juu'
ve'e miimpnum jẹ̱tse'e dṵyakvinkǫ́pkadat jẹ̱ joojntykin juu'
ve'e xą̱'ma kąjx ijtp.

Juu' ve'e jẹ̱ Pablo tyukpavan'ṵx'ǫ̱ǫ̱kinu jẹ̱ Timoteo

20 Timoteo, va'ajts tse'e xyak'ítṵt jẹ̱ ǫ̱y kąts jẹ̱ ǫ̱y ayook juu'
ve'e myaktukkąt̨ąjki. Ka'a tse'e x'itṵmǫ'ǫ̱t jẹ̱tse'e jyẹ́jat jẹ̱
kǫ'ǫ̱y ayook jẹ̱ts jẹ̱ kąts juu' ve'e tyijtup nṵja'vin, ax ka'a tse'e
jẹ̱ kąts dṵmą̱ą̱tnavyaa'tyjṵ dṵmą̱ą̱tnay'akẹ̱ẹ̱gaja jẹ̱ Nte'yam jẹ̱
y'ayook.
21 Jẹ̱me'e jẹ̱ jayu juu' ve'e ve'em yak'ixpą̱jktup, ve'eme'e
vya'anda jẹ̱ts y'íxada ve'e jẹ̱ Nte'yam; ax ka'a tse'e dṵ'íxada,
myasǫ̱ǫ̱ktinuts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tṵv jaanchja'vin.
Jẹ̱ Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ mume̱jtsk na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ Timoteo

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yamts a̱tse'e xvinko̱o̱n je̱ts a̱tse'e n'ítu̱t je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva je̱'e̱ ka̱jx je̱ts a̱tse'e n'avánat je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱'e̱ tse'e xtukv-inva'nimdu ya̱ joojntykin juu' ve'e yakjaye̱jpp ku ve'e je̱ jayu y'it to'k muk je̱ Jesucristo ma̱a̱t.

2 Timoteo, o̱o̱y a̱ts mitse'e ntuntsa̱k, n'onu̱kja'vipts a̱ts mitse'e je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaajñ je̱ Jesucristo ku a̱tse'e x'amo̱tunajxy. Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Cristo Jesús, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijtnit je̱ tyukmo̱'tu̱n ma̱a̱tta je̱ts je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Vaajnja tse'e anañu̱joma je̱ jayu je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook

3 Je̱ va'ajts vinma'yu̱n ma̱a̱t a̱tse'e nvinjava nvintsa̱'a̱ga je̱ Nte'yam, ve'em ax jo'n du̱toonduva u̱u̱'m je̱ nju̱jpit jáyuvamda. Jóvum xa̱a̱j jóvum tsooj a̱tse'e je̱ Nte'yam nkuka̱jtsja mits ka̱jx ku a̱tse'e ntsapka̱ts.

4 Njaa'myejtsp a̱tse'e vintso̱ ve'e je̱ mvinna̱a̱j vyajntyk. O̱o̱yts a̱tse'e ntuntsa̱k je̱ts a̱ts mitse'e n'íxnuvat je̱ts a̱tse'e ve'em o̱o̱y ntunxo̱o̱ndu̱ku̱t.

5 Njaa'myejtsp a̱tse'e vintso̱ ve'e to'k jo̱o̱t xjaanchjáva je̱ Nte'yam, ve'em ax jo'n du̱toonduva je̱ m'o̱k Loida je̱ts je̱ mtaak Eunice. Vinjava a̱tse'e ntañ je̱ts ve'emna mitse'e xjaanchjáva u̱xyam paat.

6 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts mitse'e ntukjaa'myéts je̱tse'e xjaa'kyaknu̱yókat je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin je̱tse'e ve'em je̱ jayu xjaa'ktuknu̱ja'vi'ata̱'a̱tsu̱t je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin juu' ve'e je̱ Nte'yam mmo̱o̱jyju ku a̱ts mitse'e ya̱ nka̱'a̱j ntuknu̱ka̱a̱jn.

7 Ku̱x je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e je̱ Nte'yam xmo̱'yumdu, ka je̱'e̱ ka̱jxapts je̱'e̱ ve'e xmo̱'yumdi je̱tse'e je̱ jayu x'atsa̱'kimdat, je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱tse'e njaye̱jpumdinit je̱ ma̱kk aaj je̱ ma̱kk jo̱o̱t je̱ts je̱ tso̱jku̱n, je̱tse'e nnay'akuva̱a̱'nimjidinit.

8 Ka'a tse'e xtuktso̱'o̱tyónu̱t je̱tse'e je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n xpá̱mu̱t je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱n ka̱jxamda. Ka'ats a̱ts mitse'e xtuktso̱'o̱tyoompat ku a̱tse'e yap poxu̱ntu̱jkp n'it je̱'e̱ ka̱jx, ñojk'ó̱ye'e je̱ Nte'yam je̱ mya̱kkin ka̱jx xtukma̱a̱tjayépu̱t je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e jéjip ku ve'e je̱ jayu yakvaajñja je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook.

9 Je̱ Nte'yam xa ve'e xyaktso̱o̱kumdu, xyaaxjimduts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'e je̱tse'e njoojntykimdat vintso̱ ve'e yakma̱ja yakjaan-cha y'ijtnit. Ka je̱'e̱ ka̱jxap tse'e xyaktso̱o̱kumdi ku̱xe'e juu'

nto'numdi, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e ve'em viinm dụnụpạạjmtki jẹts
jẹ'ẹ kạjxpa ve'e kụxe'e jẹ maa'yụn xtoojnjimda jẹ Cristo Jesús
kạjx, jẹ maa'yụn juu' ve'e xtuknụpạạjmtkimdu van'ítani ku
ve'e yạ it kyatsọọ'ndụkna vye'na.
10 Ax yạ maa'yụn tse'e nụkẹ'xnatạjki ku ve'e myiijn jẹ
nYaktsọọkpamda Jesucristo, jẹ'ẹ tse'e dụyakkutọki jẹ ọọ'kụn
jẹtse'e jẹ jayu dụtuknụja'vi jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx
ijtp. Jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook kạjx xa ve'e nnụja'vimda vintsọ
ve'e njayẹjpumdinit yạ joojntykin.
11 Nay jẹ'ẹ kạjxpats ạtse'e jẹ Nte'yam xpụụjm ka'amaayva,
kukạ́tsiva, jẹts yak'ixpạjkpa.
12 Jẹ ọy kạts jẹ ọy ayookts ạtse'e nkutsaachpaadip, ax ka'ats
ạtse'e ntuktsọ'ọtyún, kụx tyụva ạtse'e nnayja'vijini jẹts jẹm
ạtse'e jẹ Jesucristo y'am kyạ'm nmapyạạjmji, nay tyụ́vats
ạtse'e nnayja'vijini jẹts jyayejpp jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkụn jẹtse'e
dụ'ix'ijtnit juu' ạts jẹ'ẹ ve'e xtukkạtạjki. Van'it paat tse'e
ve'em dụtónụt ku ve'e myiinnuvat.
13 Panạjkxụ jẹ tụv ixpạjkụn, ve'em ax jo'n ạtse'e
x'amọtunajxy. Ve'em tonụ jẹ jaanchja'vin mạạt jẹts jẹ tsọjkụn
mạạt juu' ve'e jẹ Cristo Jesús xmọ'yumdup.
14 Va'ajts tse'e xyak'ítụt jẹtse'e jẹ jayu xtuk'íxụt jẹ tụv
ixpạjkụn juu' ve'e myakmọọy. Jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp
yam nja'vin kạjxmamda, jẹ'ẹ tse'e mputạ́kajap jẹtse'e ve'em
xtónụt.
15 Xmasọọktinuts ạtse'e nụjom pạn pạn jatye'e tsụụnidup
jẹm ásiait y'it jọọtm, ax xnụjava jo'n, nụmẹjtsk jẹ'ẹ ve'eda juu'
ve'e dụxạạjidup Figelo jẹts Hermógenes.
16 Jẹ Mạjạ Vintsạne'e dụtukmọ'ọtup jẹ Onesíforo mạạt pạn
pạn jatye'e tsụụnidup jẹp jyụụmp tyụjkp, kụx may nax ạts jẹ'ẹ
ve'e xyakjọt'amạji jẹts ạtse'e xkatuktsọ'ọtyuujn ku ạtse'e yap
poxụntụjkp n'it.
17 To'k aaj to'k jọọtts ạtse'e x'ixti ku ve'e vye'na yaja rómait
cyiudaaj kụjx, ka'ajam ạtse'e x'ixti'atụvi vi'nam ạtse'e xka-
paa'ty.
18 Jẹ Mạjạ Vintsạ́n tse'e tukmọ'ọtjup jẹ xạạj ku ve'e myi-
innuvat. Oy xa mits jẹ'ẹ ve'e xnụjava jẹts jẹ'ẹ ạtse'e ọọy
xtumpatto'ni jẹm éfesovit kyajpụn kạjxm.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ Jesucristo ọy dụmutoomp dụmupạjkp

2

1 Jẹts mits, juu' ạtse'e n'onụkja'vip, pạmụ jẹ mạkk aaj jẹ
mạkk jọọt jẹ maa'yụn kạjx juu' ve'e jẹ Cristo Jesús xtoojn-
jimdup.
2 Jẹ ayook juu' ve'e m'amọtunajx jẹts ạtse'e jẹja jẹ nụmay
jayu vyinkujk ntuk'ix, jẹ'ẹts mitse'e jẹ jayu mtuk'íxup pạn pạn

jatyeˈe jẹ̱ tyṵv jẹ̱ˈẹ̱ dṵtoondup jẹ̱tseˈe dṵjajttuvat vintsọ̱ veˈe jẹ̱
viijnk jayu dṵtukˈíxtuvat.
3 Veˈem ax joˈn toˈk jẹ̱ ọ̱y tojpa dṵmutena jẹ̱ tsaachpaatṵn,
nay veˈempats mitseˈe xmuténivat jẹ̱ tsaachpaatṵn jẹ̱ Cristo
Jesús ka̱jx.
4 Jẹ̱ tojpa juuˈ veˈe jẹ̱p tyoonk ja̱a̱tp ijtp, kaˈa tseˈe dṵtukta̱ka
jẹ̱ toonk juuˈ veˈe jẹ̱ tojpa kyajẹ̱ˈẹ̱ip, veˈemeˈe dṵtún ax joˈn
yˈọ̱yjávajat jẹ̱ˈẹ̱ juuˈ veˈe yakta̱jkiju tojpa.
5 Nay veˈempa tseˈe, pa̱n pa̱n jatyeˈe noomdup,
nachọ̱tsˈíxjṵdup, ukpṵ viijnk dṵkooˈyidup, ọ́yameˈe
mya̱a̱daˈakta, kaˈa tseˈe dṵpa̱kta pa̱n ti veˈe ñṵkooˈyidup pa̱n
kaˈa veˈe kyooˈyada ax joˈn tukpavaˈañ yˈit jẹ̱tseˈe kyooˈyadat.
6 Jẹ̱ yoova jayu, paatjupts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱tseˈe mutooˈva̱jkp
tyukka̱daˈakjadat jẹ̱ trigo ta̱a̱jm.
7 Payọ̱ˈọ̱yṵ ọ̱y juuˈ a̱tseˈe nka̱jtsp; jẹ̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n tseˈe
mtukvinjávajap nṵjom.
8 Jaaˈmyétsṵ jẹ̱ts jẹ̱ Jesucristo veˈe dṵyaknṵkẹ̱ˈxnata̱jki jẹ̱ts
jẹ̱ Nteˈyam jẹ̱ˈẹ̱ veˈe, jẹ̱ˈẹ̱ veˈe ku veˈe jyoojntykpa̱jknuva ku
veˈe yˈukˈa̱a̱ˈk. Yaknṵkẹ̱ˈxnata̱jkiva tseˈe jẹ̱ts jayu jẹ̱ˈẹ̱ veˈe, jẹ̱ˈẹ̱
veˈe ku veˈe yˈit jẹ̱ yakkutojkpa David jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱oj. Ya̱ˈa̱
xa veˈe jẹ̱ ọ̱y ka̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook juuˈ a̱tseˈe jẹ̱ jayu nvaajnjidup.
9 Ya̱ ọ̱y ka̱ts ya̱ ọ̱y ayook ka̱jx a̱tseˈe nmutena jẹ̱ tsaach-
paatṵn, jẹ̱ˈẹ̱ paat jẹ̱ts a̱tseˈe yap poxṵntṵjkp nˈit ax joˈn a̱tseˈe
kṵnˈijt toˈk juuˈ veˈe jẹ̱ ma̱ja̱ tọ̱kin dṵtoomp yˈijt. Ax jẹ̱ Nteˈyam
jẹ̱ kya̱ts jẹ̱ yˈayook, kaˈats jẹ̱ˈẹ̱ veˈe jẹ̱ jayu toˈk viijn dṵyakˈit
ax joˈn a̱tseˈe toˈk viijn nyakˈit, vaˈkxtkˈata̱a̱tspts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe may
viijn.
10 Nṵjom juuˈ jaty a̱tseˈe nmuténip jẹ̱ˈẹ̱ jẹ̱ yˈọ̱yin ka̱jxta pa̱n
pa̱n jatyeˈe jẹ̱ Nteˈyam vyinkọ̱ọ̱n, ax veˈem tseˈe jẹ̱ Jesucristo
yaktsọ̱ˈọ̱kjadat, toˈk muk tseˈe yˈijttinit jẹ̱ˈẹ̱ ma̱a̱t jẹ̱tseˈe xa̱ˈma
ka̱jx jyoojntykidinit joma veˈe jẹ̱ ma̱jin.
11 Tyṵ́vamts ya̱ˈa̱ veˈe ya̱ ka̱ts juuˈ veˈe njaanchjaˈvimdup:
Pa̱n ijtumdup tseˈe ax joˈn kṵnˈọ̱ọ̱ˈkumdi jẹ̱ Cristo ma̱a̱t jẹ̱ˈẹ̱
ka̱jx ku veˈe toˈk muk nˈijtumda jẹ̱ˈẹ̱ ma̱a̱t,
xa̱ˈma ka̱jxts ṵṵˈm jẹ̱ˈẹ̱ veˈe nma̱a̱tjoojntykimdinit;
12 pa̱n jẹ̱ˈẹ̱ ma̱a̱tts ṵṵˈmeˈe ntsaachpaatumda,
jẹ̱ˈẹ̱ ma̱a̱tts ṵṵˈmeˈe nyakkutojkumduvat;
pa̱n kaˈats ṵṵˈm jẹ̱ˈẹ̱ veˈe nnatyukpa̱jkumjada,
kaˈats ṵṵˈm jẹ̱ˈẹ̱ veˈe xnatyukpa̱jkumjṵduvat;
13 pa̱n kaˈa tseˈe nkutyoˈnumda jẹ̱ yˈayook,
kyutyuumpts jẹ̱ˈẹ̱ veˈe juuˈ veˈe kya̱jtsp,
kṵx kaˈa xa veˈe nvaat vimpit dṵtónṵt juuˈ veˈe kya̱jtsp.
Jidṵˈṵm xa ya̱ˈa̱ veˈe ya̱ ka̱ts.

Jẹ̱ mutoompa jẹ̱ mupa̱jkpa juuˈ veˈe jẹ̱ Nteˈyam yˈọ̱yjaˈvip

14 Tukjaa'myétsta jẹ jaanchja'vivatạjk juu' ạtse'e tụnja'a.
Tukpava'anda jẹja jẹ Mạjạ Vintsạ́n vyinkujk jẹts ka'a ve'e
ñatyukkọjtsvintsọ́vjadat ọyjuu' kạts ayooka juu' ve'e kya-
paatyp kyah'akẹẹguip mạạt jẹ tyụv jẹ'ẹ, ni vinxụpa xa jẹ'ẹ
ve'e kyato'nụxjada ku ve'e ñakyọjtsvintsọ́vjada, kọọjyji ve'e jẹ
jayu dụyakmẹjtsvinmáyda pạn pạne'e amọtunajxtup.
15 Pạn vinxụpe'e m'ọ'yixjụ, jẹ'ẹ tse'e mtónup juu' ve'e jẹ
Nte'yam y'ọyja'vip, ve'em ax jo'n to'k jẹ toompa juu' ve'e
dụtoomp juu' ve'e jẹ vyintsạ́n y'ọyja'vip jẹts ka'a tse'e tii
juu' ve'e tyuktsọ'ọtyuump. Ọy yakxọne'e xkọjtsva'atsụt jẹ
tụvụkạts jẹ tụv ayook.
16 Ka'a tse'e x'itụmọ'ọt jẹ kạts jẹ ayook juu' ve'e kyapaatyp
kyah'akẹẹguip mạạt jẹ tyụv jẹ'ẹ, kụx pạn pạn xa ve'e ve'em
dụkọjtstup, yakvintsạ'kintọki'atạạtstupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
17 Juu' jaty tse'e jẹ jayu tyuk'ixpạjktup, ve'em tse'e yọ'ọy ax
jo'n jẹ pa'am juu' ve'e jẹ jayu dụyakma'tp. Nụmẹjtsk jẹ'ẹda
juu' ve'e ve'em dụyakva'kxtktup jẹ ayook, jẹ Himeneo jẹts jẹ
Fileto.
18 Too'tọ́kidu xa jẹ'ẹ ve'eda, ve'em tse'e jẹ jayu dụtuk'ixta
jẹts ka'a ve'e jẹ ọọ'kpatạjk y'ukjoojntykpạjktinuvat. Ax jẹm
tse'e jẹ jaanchja'vivatạjk juu' ve'e yakvinmamya'ttu mạạt jẹ
y'ixpạjkụnda.
19 Ax jẹ Nte'yam tse'e xpạạjmjimdu yam nja'vin
kạjxmamda jẹ jaanchja'vin juu' ve'e tạm xyak'ijtumdup
jẹ'ẹ mạạt. Ve'em xa yạ'ạ ve'e yạ jaanchja'vin ax jo'n jẹ ayook
juu' ve'e vaamp: "Y'ixa xa ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n pạn pạn
jatye'e jyẹ'ẹip", jẹts nay jidụ'ụmpa: "Nụjom tse'e pạn pạn
jatye'e dụ'ava'nidup jẹts jẹ Cristo jẹ jyayu jẹ'ẹ ve'eda, va'an
tse'e dụmasọọktini nụjom juu' jatye'e ka ọ́yap." Jidụ'ụm tse'e
vya'añ.
20 Joma ve'e jẹ ọy tạjk, ka jẹ apạjkinjyapts jẹpe'e juu' ve'e
oro jẹts juu' ve'e plata, jẹppa ve'e juu' ve'e kụp jẹts juu' ve'e
naax, jẹp tse'e juu' ve'e jẹ ñụmạjin mạạt yaktuump, nay jẹppa
tse'e juu' ve'e ka jẹ ñụmạjin mạạtap yaktuump.
21 Ve'em xa ụụ'me'e n'ijtumda ax jo'n jẹ apạjkin juu' ve'e
ijtp joma ve'e jẹ ọy tạjk. Pạn naajkvaatsumjụdupts ụụ'me'e
jẹtse'e nmasọọkumda nụjom juu' jatye'e ka ọ́yap, ve'em tse'e
n'ijtumdat ax jo'n jẹ apạjkin juu' ve'e jẹ jayu jẹ ñụmạjin mạạt
yaktuump, apạạmdụka tse'e n'ijtumdat jẹtse'e nto'numdat
pạn ti ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp.
22 Ka'a tse'e mnamyasọ'ọkjụt jẹtse'e myakkutojkụxjụt
jẹ vinma'yụn juu' ve'e jẹ muutskit ónụk jyayẹjptup ku
ve'e jyomvinmayda tyivinmayda; panạjkxụ jẹ tyụv jẹ'ẹ,
jẹ jaanchja'vin, jẹ tsọjkụn, jẹts jẹ ọy jọọt. Panạjkxụ jẹ'ẹ
mạạt nụjom jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e va'ajts aaj va'ajts jọọt

dụjaanchja'vidup jẹ Mạjạ Vintsạ́n.
23 Ka'a tse'e x'itụmọ'ọt pạn pạn jatye'e
nakyọjtsvintsọọjvjụdup jẹ ayook kạjx juu' ve'e kyapaatyp
kyah'akẹẹguip, mnụja'vip xa mitse'e jẹts kọọjyji ve'e jẹ jayu
dụyaknacho'oxpṹkjụ.
24 Kụx jẹ Mạjạ Vintsạ́n jẹ myutoompa jẹ myupạjkpa,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e pạn dụmạạtnacho'oxpṹkjụ, ọy jayu ve'e
ñapyụmjụ anañụjoma jẹ jayu mạạt, jyajtype'e jẹ yak'ixpạjkk,
myuténipe'e juu',
25 nụụ'k aaj nụụ'k jọọte'e dụtukmạạtkọjts'ọ́ya pạn pạn
jatye'e dụtso'oxpạjktup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, jẹtse'e dụ'ix
vintsọ ve'e jẹ Nte'yam yakvinmayụmpítjụt, vintsọ ve'e
dụkuvạ́kụt jẹ tyụv jẹ'ẹ,
26 jẹtse'e vyíjụt kyẹ́jụt, ve'em tse'e dụtukva'atsụt joma ve'e
jẹ kọ'ọyjáyuvap yak'ituva'añjụ jẹtse'e tyuktonuva'añjụ juu' jẹ'ẹ
ve'e chạjkp.

Vintsọ jẹ jayu vyẹ'nat ku ve'e jẹ Cristo myiinnuvat

3

1 Nụjava yạ'ạ, ọọye'e jẹ jayu tyuntso'oxpaa'ttat ku ve'e
tyạ́minit jẹ itạkạx.
2 Viinmji ve'e jẹ jayu ñachọ́kjadat, ñas'ayọ́vadap tse'e
juu', namyạ́jajadap, natyijjadap, kọjts'anáxtap, ka'a
tse'e dụ'ukkạtsụpạjktinit jẹ tyee' jẹ tyaak, ka'a tse'e
dụ'ukkẹjxtktinit, ka'a tse'e jẹ Nte'yam dụvinjávadat
dụvintsạ'ạgadat,
3 ka'a tse'e dụjayẹ́ptat jẹ tsọjkụn, ka'a tse'e
jyọt'ọyava'andat, nụvampẹ́ttap tse'e, ka'a tse'e
ñay'akuvạạ'najadat, mu'ukivimpíttap, cho'oxpạ́ktap tse'e
nụjom juu' jatye'e ọy,
4 pyạ́mdap tse'e jẹ jayu juu' ve'e tsọjkjụdup jẹm
jẹ'ẹ kyạ'mda juu' ve'e tso'oxpạjkjụdup, ka vintṹvap
tse'e juu' dụtóndat dụkọ́tstat, ñụtṹvadap, ka'a tse'e jẹ
Nte'yam dụtsọ́ktat, jẹ'ẹ ve'e pyanạjkxtap vintsọ ve'e viinm
ñatyukxọọnduḳjadat,
5 naajkkẹ'ẹxuva'anjadap tse'e ax jo'n jẹ Nte'yam
kụdụvinja'vidi kụdụvintsạ'kidi, ax ka'a tse'e jẹm jẹ Nte'yam
y'am kyạ'm ñapyạ́mjadat.
Ka'a tse'e m'ítụt jẹ'ẹ mạạtta pạn pạn jatye'e ve'em.
6 Kụx jẹme'e juu' ve'e jẹ taay dụmutạjkidup joma ve'e jẹ
jayu ñay'amókajada, tyukvin'ạạ'ndup tse'e jẹ y'ixpạjkụn jẹ
tạ'ạxtạjk juu' ve'e ọy dụkanụja'vidup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook
jẹtse'e y'itta tọkin mạạt.
7 Jẹ tạ'ạxtạjkta, xạ'ma tse'e dụtoonkada juu' ve'e
y'ixpạjktup, ax ni vin'ita tse'e dụkatukjẹ'yada jẹ tyụv jẹ'ẹ.

8 Ve'em ax jo'n jẹ Janes jẹts jẹ Jambres dụtso'oxpạjkti jẹ
Moisés, nay ve'empa tse'e jẹ jayu dụtso'oxpạjktuva jẹ tyụv
jẹ'ẹ, ka'a tse'e jẹ ọy vinma'yụn dụjayẹpta jẹts ka'a tse'e jẹ
jyaanchja'vin dụpaa'ty dụ'akẹẹga mạạt jẹ tụv jaanchja'vin.
9 Ax ka'a tse'e xạ'ma y'ọ́yadat, kụx nụkẹ'xnatạ́ka ve'e tyánụt
vintsọ ve'e jẹ jayu dụvin'ạạ'nda, ve'em ax jo'n jyajtti jẹ Janes
jẹts jẹ Jambres juu' ve'e jẹ Moisés dụtso'oxpạjktu.

Juu' ve'e jẹ Pablo tyukpavan'ụx'ọọkinu jẹ Timoteo

10 Ax mnụja'vipts mitse'e juu' ạtse'e jẹ jayu ntuk'ixp,
vintsọ ạtse'e njáyuva njoojntyka, vintsọ ạtse'e nụjom jẹ jayu
ntsạk, juu' ạtse'e ntonuvaampy nkọtsuvaampy, juu' ạtse'e
njaanchja'vip, juu' ạtse'e nmuténip,
11 juu' kạjx ạtse'e nyakjomtún nyaktitún, juu' ạtse'e nkut-
saachpaadip. Mnụja'vivapts mitse'e nụjom vintsọ ạtse'e jẹ
jayu xjomtuujn xtituujn jẹm toojk kajpụn kạjxm, jẹm Antio-
quía, jẹm Iconio, jẹts jẹm Listra, jẹts vintsọ ạtse'e ntsaach-
paaty ku ạtse'e jẹm nyakjomtuujn nyaktituujn. Ax jẹ Mạjạ
Vintsạnts ạts yạ'ạ ve'e nụjom xtuknụvaats.
12 Tyụ́vam xa ve'e jẹts nụjom pạn pạn jatye'e joojn-
tykavaandup va'ajts aaj va'ajts jọọt jẹ Cristo Jesús kạjx,
yakjomtoondup yaktitoondupts jẹ'ẹ ve'eda.
13 Jẹ jayu juu' ve'e kọ'ọyjoojntykidup jẹtse'e jẹ jayu
dụvin'ạạ'nda, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ñạjkxtat ñáxtat, ve'eme'e
jẹ jayu dụvin'ạạ'ndat ve'em tse'e jẹ jayu vyin'ạạ'njụduvat.
14 Ax mits, pạmụ jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt jẹ'ẹ kạjx juu'
jatye'e mnụ'ixpạjki jẹtse'e xjaanchjáva. Mnụja'vipts mits jẹ'ẹ
ve'e jẹts pạne'e mtuk'ixju.
15 Van'ítani ku ve'e pi'knum mve'na, van'it tse'e
xnụja'vi'ukvaajñ juu' ve'e ijtp jẹp Kunuu'kx Jatyán kụjxp, ax
jẹ Kunuu'kx Jatyán kạjx tse'e m'ọ'yixjụ jẹtse'e mvíjụt mkẹ́jụt,
ve'em tse'e xnụjávat vintsọ ve'e yakjayẹ́pụt jẹ joojntykin juu'
ve'e xạ'ma kạjx ijtp, jẹ joojntykin juu' ve'e yakjayẹjpp ku ve'e
jẹ Cristo Jesús yakjaanchjáva.
16 Nụjom jẹ Kunuu'kx Jatyán, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e jẹ
jayu jẹ vinma'yụn dụmọọy, toompts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ jayu
yaktuk'íxụt jẹ tụv jaanchja'vin jẹtse'e yaktuknạạjmat ku ve'e
dụtún juu' ve'e ka ọ́yap. Toompapts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e yaktukv-
injávat jẹ tyọkin jẹtse'e yaktuk'íxụt vintsọ ve'e tụv jyoojntykat,
17 ve'em tse'e jẹ Nte'yam jẹ myutoompa jẹ myupạjkpa pu'uk
avaada y'ijtnit jẹtse'e ve'em dụtónụt dụkọ́tsụt nụjom juu'
jatye'e ọy.

4

1 Jẹ Nte'yam jẹts jẹ Jesucristo, jẹ Jesucristo, juu' ve'e miin-
nup yakkutojkpa jẹtse'e jẹ jayu dụtọkimpayọ'ynit juu' ve'e

joojntykidup jẹ̱ts juu' ve'e ạạ'kanda, jẹ́jats ạ̱ts mitse'e jẹ'ẹ̱ vyinkujkta ntukpava'añ:

2 Tukka'amáyṵ jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kyạ̱ts jẹ̱ y'ayook. Pạ̱n y'amọ̱tunaxuvaandup tse'e, uk pạ̱n ka'a, ni vin'ítats mits jẹ'ẹ̱ ve'e xkatukka'amay'atṵ́vat. Kọ̱jtsvíjṵ jẹ̱ jáyuda juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook dṵkakuvạ̱kuvaandup, tuknạ̱ạjma jẹ̱ jáyuda juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam dṵyakvintsạ'kintọ́kidup, kọ̱jtsja jẹ̱ jáyuda jẹ̱tse'e to'k aaj to'k jọ̱ọ̱t dṵjaanchjávadat jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n, jẹ̱ts mutenikạ̱xṵ nṵjom juu' jaty ku ve'e ijtp xtuk'ix jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook.

3 Kṵx jẹ'yape'e jẹ̱ xạ̱ạj ku ve'e jẹ̱ jayu dṵkọ̱ọ̱'kmuténidinit jẹ̱ va'ajts ixpạ̱jkṵn, y'íxtadapts jẹ'ẹ̱ ve'eda pạ̱n pạ̱n jatye'e tuk'íxjadap juu' ve'e y'amọ̱tunaxuvaandup,

4 ka'a tse'e dṵ'amọ̱tunaxuva'andat jẹ̱ tyṵv jẹ'ẹ̱, jẹ'ẹ̱ ve'e myạ̱jạ̱pạ́mdap juu' ve'e jẹ̱ jayu myutaayvaattup.

5 Ax mits, viji kej tse'e xạ̱'ma mnaajk'ítjṵt, mutẹ̱na jẹ̱ tsaachpaatṵn, tukka'amáyṵ jẹ̱ ọ̱y kạ̱ts jẹ̱ ọ̱y ayook, tonkạ̱xṵ ọ̱y jẹ̱ mtoonk.

6 Ax ạ̱ts, jẹ̱ yạ̱x jo'nts ạ̱tse'e nyakpạ̱m'ukvaanni, tạ́minupe'e ạ̱ts jẹ̱ n'ọ̱ọ'kṵn,

7 tạ́vani ạ̱tse'e nmạ̱ạda'aky, ve'em ạ̱tse'e ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e tṵjye'ya joma ve'e kyukạ̱xa jẹ̱ noomk, ka'ats ạ̱tse'e tṵnmasạ'ạ̱k jẹ̱ tṵv jaanchja'vin.

8 Ax ṵxyam, jẹ̱ ọ̱'yints ạ̱tse'e n'a'ixp jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm kṵx tṵv ạ̱tse'e tṵnjáyuva tṵnjoojntyka, jẹ̱ ọ̱'yin juu' ạ̱tse'e xmọ̱ọ̱ynup jẹ̱ Mạ̱jạ̱ Vintsạ́n ku ve'e myiinnuvat, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e tọ̱kimpayọ̱'yp ax jo'n dṵpaa'ty dṵ'akẹ̱ẹ̱ga. Ax ka ạ́tsjyapts jẹ'ẹ̱ ve'e xmọ̱'ọ̱p, yakmọ̱ọ̱yduvap jẹ'ẹ̱ ve'e nṵjom pạ̱n pạ̱n jatye'e dṵtsọ̱jktuvap jẹ̱tse'e myiinnuvat.

Juu' ve'e jẹ̱ Pablo chọ̱jk jẹ̱tse'e jẹ̱ Timoteo dṵtónṵt

9 Yakvinkọ̱pka jẹ̱ts ạ̱ts mitse'e tsọ̱jk min xku'ix.

10 Xmasọ̱ọ̱knu ạ̱tse'e jẹ̱ Demas kṵx jẹ'ẹ̱ ve'e chọ̱jk jẹ̱ naxvijnit jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ'ẹ̱, jẹ̱m Tesalónicats jẹ'ẹ̱ ve'e ñạ̱jkxni. Ax jẹ̱ Crescente, jẹ̱mts jẹ'ẹ̱ ve'e galáciait y'it jọ̱ọ̱tm ñṵjkx; jẹ̱ Tito, jẹ̱mts jẹ'ẹ̱ ve'e dalmáciait y'it jọ̱ọ̱tm ñṵjkx.

11 Yạ̱ Lúcasji ve'e yam ạ̱ts mạ̱ạ̱t. Nạ̱jkxṵ xvạ̱vṵ jẹ̱ Marcos jẹ̱tse'e xmạ̱ạ̱tmínṵt, kṵx xputạ̱jkip ạ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ja jẹ̱ Nte'yam tyoonk jạ̱ạ̱t.

12 Jẹ̱ Tíquico, jẹ̱m ạ̱tse'e éfesovit kyajpṵn kạ̱jxm nkejx.

13 Ku ve'e mmẹ́tsṵt, myakmínup tse'e to'k aaj jẹ̱ vitṵni'kx juu' ạ̱tse'e nmasọ̱ọ̱k jẹ̱ja jẹ̱ Carpo tyạ̱k'aajy jẹ̱m trooasit kyajpṵn kạ̱jxm, nay ve'empa ạ̱ts jẹ̱ nnạ̱k jẹ̱ts ạ̱ts jẹ̱ n'ak axaa'ch joma ve'e juu' jaty javyet, vinkọ̱pk jẹ̱ ak axaa'ch.

14 Ǫǫy xa ątseʼe ję pojxu̱n kaʼtspa Alejandro xtuntsaachtu-
ujn. Ję Mąją Vintsąnts jęʼę veʼe tukkuvę́tjup ję ka ǫ́yap kąjx
juuʼ veʼe tyoon.
15 Nayʼixju̱ mits jęʼę kąjx, ku̱x ǫǫyeʼe du̱tuntsoʼoxpu̱jk ję ǫy
kąts ję ǫy ayook juuʼ veʼe nʼavaʼnimdup.
16 Ku xa ątseʼe mutoʼk nax nmakyukǫjtsji jęja ję
yakkutojkpa vyinkujk, ni pąnats ątseʼe xkaputąjki, nu̱jom
ątseʼe xmasǫkkąjxti. Nʼaʼixpts ątseʼe jętseʼe ję Nteʼyam
kyatukkuvę́tjadat jęʼę kąjx.
17 Ax ję Mąją Vintsąnts ątseʼe xputąjki, jęʼęts ątseʼe
ję mąkkin xmǫǫy, veʼemts ątseʼe ję jayu vaʼajts
nvaajnjidi ję Nteʼyam ję kyąts ję yʼayook, jęʼę paat jętseʼe
du̱ʼamǫtunajxtuva nu̱jom ję jayu juuʼ veʼe ka ję israeejlitap.
Ję Mąją Vintsąnts ątseʼe xjayę́jp xʼaxajtojk jęts ątseʼe veʼem
nkatsaachpaaty juuʼ ątseʼe xʼuktukmutsǫjktu pąn pąn jaty
ątseʼe xtsoʼoxpąjktu.
18 Jęʼęts ątseʼe xjayę́pup xʼaxajtókup pąn ti veʼe tónjup
kǫ́tsjup, veʼemts ątseʼe xyakjęʼynit joma veʼe yakkutuk jęm
tsapjǫǫtm. ¡Yakmąja yakjaancha tseʼe yʼijtnit xąʼma kąjx!

Ku ję Pablo máyam ję Dios du̱kejx

19 Máyameʼe toʼk aaj ję Dios xmǫʼǫt ję Prisca jęts ję Aquila
mąąt jęʼęda pąn pąn jatyeʼe tsu̱u̱nidup joma veʼe ję Onesíforo
ję jyąąjn ję tyąjk.
20 Jęm xa veʼe Corinto tyaajñ ję Erasto. Ję Trófimo, pąjkjupts
ątseʼe nmasąąk jęm Mileto.
21 Yakvinkǫpka jętseʼe mmínu̱t namkaʼana ję xox aats
du̱paaʼty. Máyameʼe ję Dios mkę́jxu̱xjada ję Eubulo, ję Pu-
dente, ję Lino, ję Claudia, jęts anañu̱joma ję utsta ję ajchta
mąąt ję utsta ję tsąʼąda.
22 Ję Mąją Vintsąń Jesucristo tseʼe yʼijtnit mits mąąt jęts
miitseʼe anañu̱joma mkunooʼkxjadat.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ Tito

1 A̱tse'e je̱ Pablo, je̱ Nte'yam je̱ myutoompa je̱ myupa̱jkpa
je̱ts je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva. Je̱'e̱ a̱tse'e xtuknu̱ke̱jxtu je̱ts
a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjadat je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, ve'em tse'e
ñapya̱a̱jmjidinit je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m pa̱n pa̱n jatye'e
vinko̱o̱jnju̱du je̱tse'e du̱nu̱jávadat je̱ tyu̱v je̱'e̱,
2 je̱tse'e du̱jaye̱jptinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
Je̱ Nte'yam, je̱ nYaktso̱o̱kpamda, juu' ve'e ni vin'ita kataayip,
je̱'e̱ tse'e ya̱ joojntykin du̱vaajntk ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k
vye'na.
3 Ax u̱xyam tse'e xtuknu̱ja'vimda, ve'em ax jo'n
du̱nu̱pa̱a̱jmtki, vintso̱ ve'e njaye̱jpumdinit ya̱ joojntykin
je̱ ka̱ts je̱ ayook ka̱jx juu' a̱tse'e xtukka̱ta̱jki je̱ts a̱tse'e
xtukpavaajñ je̱ts a̱tse'e je̱ jayu nvaajnjadat.
4 Tito, n'onu̱kja'vip xa a̱ts mitse'e je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e
xjaanchja'vi'ukvaajñ je̱ Jesucristo ku a̱tse'e x'amo̱tunajxy.
Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ nYaktso̱o̱kpamda
Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijtnit je̱ y'o̱y
jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Je̱ Tito je̱ tyoonk je̱p Creta

5 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱ts mitse'e nmasa̱a̱k je̱m crétait y'it jo̱o̱tm
je̱tse'e xtónu̱t xkó̱tsu̱t juu' ve'e toonkip ko̱jtskip ma̱a̱t je̱
jaanchja'vivata̱jk, kajpu̱n kajpu̱ne'e xpá̱mu̱t pa̱n pa̱n jatye'e
du̱nu̱vinté̱nadap je̱ jaanchja'vivata̱jkta ax jo'n a̱ts mitse'e
ntukpavaajñ.
6 Je̱'e̱ juu' ve'e yakpá̱mup, je̱'e̱ tse'e juu' ve'e ti to̱kin kayak-
paatjip, juu' ve'e to'kji je̱ ñu̱da̱'a̱x du̱jaye̱jpp, juu' ve'e je̱
y'ónu̱k du̱jaanchja'vidup je̱ Jesucristo, je̱ jayu kyava'anup je̱ts
viinme'e je̱ y'ónu̱k ñaajkkutojku̱xjada ukpu̱ kyaka̱tsa̱pa̱kta.
7 Ku̱x pa̱n pa̱n xa ve'e du̱jaye̱jpp je̱ toonk je̱tse'e je̱
jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱vinté̱nat, pava'añ tse'e y'it je̱tse'e ti
to̱kin kyayakpaatjat, je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n du̱kapá̱mu̱t,
jatyji kya'é̱kju̱t, kya'oo'ku̱t kyamo'okju̱t, je̱ jayu du̱katsii'ku̱t,
je̱ meen du̱kakáxju̱t,
8 o̱y jayu ñapyá̱mju̱t ma̱a̱t je̱ je̱'yva jayu, je̱ y'o̱y je̱'e̱ du̱tsó̱ku̱t,
du̱payo̱'o̱yu̱t vintso̱ ve'e du̱tónu̱t du̱kó̱tsu̱t juu' ve'e pyaatyp
y'ake̱e̱guip, je̱ va'ajts jo̱o̱t du̱jaye̱pu̱t, je̱tse'e ñay'akuva̱a̱'najat.
9 Ve'eme'e du̱tsa̱k je̱tse'e o̱y du̱pana̱jkxu̱t je̱ tu̱vu̱too'
juu' ve'e yaktuk'ix, ve'em tse'e y'o̱'yixju̱t je̱tse'e
je̱ jayu du̱tukko̱jtsvíju̱t je̱ va'ajts ixpa̱jku̱n je̱tse'e

dṵyaknṵkẹ'xnatą́kat joma ve'e tyoo'tǫ́kida pạn pạn jatye'e
dṵkǫjtsvintsǫǫvdup jẹ va'ajts ixpạjkṵn.
10 Kṵx jẹja xa ve'e nṵmay jẹ jayu, vinkǫpk jẹ israee-
jlit jáyuda, pạn pạn jatye'e dṵtso'oxpạjktup jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook, tyuk'íxtupts jẹ'ẹ ve'e jẹ utsta jẹ ajchta mạạt jẹ utsta
jẹ tsạ'ạda juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip jẹtse'e ve'em
dṵtukvin'ạạ'nda.
11 Yak'amạ'ạt tse'e dṵtsǫkta kṵx yakvinmamya'ttupe'e jẹ
jayu juu' ve'e pu'ukta to'k jạạjn to'k tạjk, ve'em tse'e dṵtonda
dṵkǫtsta jẹtse'e dṵtukmeempą́ktat ku ve'e jẹ jayu dṵtuk'ixta
juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip.
12 Jidṵ'ṵm xa ve'e nṵto'k jẹ crétait jayu vyaajñ, jẹ'ẹ
jẹ y'ayook kǫjtsnajxpada: "Xạ'ma taayidup xa ve'e yạ
crétait jayu, jẹ mu'uk tą́nṵk jo'n tse'e y'itta, munṵyojk tse'e
tyunkayda tyun'oo'kta jẹtse'e ñooxtsạạnada."
13 Ax tyṵ́vam tse'e vyaajñ. Jẹ'ẹ kạjx tse'e mạkk
xtuknạạjmadat jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dṵkuvạjktup jẹ jayu
jẹ y'ixpạjkṵn juu' ve'e ve'em dṵyak'ixpạjktup, ve'em tse'e
dṵjaanchjávadat jẹ tyṵv jẹ'ẹ,
14 ve'em tse'e dṵkamạjạpą́mdat jẹ maaydṵk juu'
ve'e jẹ israeejlit jayu myutaayvaattu, ve'em tse'e
dṵkamạjạpạạmduvat pạn pạn jatye'e dṵkakuvạjktup jẹ tyṵv
jẹ'ẹ jẹtse'e dṵpava'anda jẹtse'e dṵpanạjkxtat jẹ y'ixpạjkṵnda.
15 Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ va'ajts aaj jẹ va'ajts jǫǫt
dṵjayẹjptup, va'ajtsts jẹ'ẹ ve'e dṵjávada nṵjom juu' jaty;
ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e jẹ va'ajts aaj jẹ va'ajts jǫǫt
dṵkajayẹjptup, ka va'ajtsapts jẹ'ẹ ve'e nṵjom dṵjávada, jẹ
jyǫǫt jẹts jẹ vyinma'yṵn paatts jẹ'ẹ ve'e kyava'ajtsada.
16 Ve'em xa ve'e vya'anda jẹts y'íxada ve'e jẹ Nte'yam; ax
ka'a tse'e dṵ'íxada, kṵx jẹ'ẹ juu' jatye'e tyoondup kyǫjtstup,
jẹ'ẹ tse'e dṵyaknṵkẹ'xnatạjkip jẹts ka'a ve'e dṵ'íxada, axạạ'kp
tse'e jyáyuvada jyoojntykada, ka'a tse'e kyạtsạpạkta, ni
vinxṵpa ve'e kya'ǫ'yixjada jẹtse'e dṵtóndat dṵkǫ́tstat jẹ y'ǫy
jẹ'ẹ.

2

Jẹ va'ajts ixpạjkṵn

1 Ax mits, jẹ'ẹ xa mitse'e mkǫ́tsup juu' ve'e va'ajts ixpạjkṵn.
2 Nạạjmada jẹ na'avtạjk jẹtse'e ñay'akuvạạ'najadat,
ñaajk'ítjadat jẹ vintsạ'kin mạạt, dṵtóndat dṵkǫ́tstat juu' ve'e
pyaatyp y'akẹẹguip, mạkk aaj mạkk jǫǫt dṵjaanchjávadat
jẹ tyṵv jẹ'ẹ, jẹ jayu dṵjávadat dṵtsǫ́ktat, jẹtse'e juu'
dṵmutẹ́nadat.
3 Nay ve'empa jẹ amạjạtạjkta, nạạjmada tse'e jẹtse'e
ñaajk'ítjadat ax jo'n dṵvinmachjṵ jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e

dụjaanchja'vidup jẹ Nte'yam, jẹ jayu dụkanụvampẹ́ttat,
kya'oo'ktat kyamo'okjadat, jẹ ọy nụ'ixvaatsụn dụpą́mdat
4 jẹtse'e ve'em dụtuk'íxtat jẹ muutskit tą'ą̨xtą̨jkta jẹts
chǫ́ktape'e jẹ ñụyaa'y jẹts jẹ y'ónụkta,
5 dụtuk'íxtat vintsǫ ve'e ñay'akuvą̨ą'najadat, va'ajts
jǫǫt ñaajk'ítjadat, dụ'íxtat dụjayẹ́ptat jẹ jyą̨ą̨jn jẹ tyą̨jk, ọy
jayu ñapyą́mjadat mą̨ą̨t anañụjoma jẹ jayu, jẹtse'e jẹp jẹ
ñụyaa'y kyą̨'p pya'tkup ñapyą́mjadat, ve'em tse'e ni pą̨na
dụkapakǫ́tsụt jẹ Nte'yam jẹ kyą̨ts jẹ y'ayook.
6 Nay ve'empa jẹ vajụtyą̨jkta, kǫjtsjada jẹtse'e
ñay'akuvą̨ą'najadat.
7 Viinm mitse'e xpą́mụt jẹ nụ'ixvaatsụn pą̨n vintsǫ ve'e juu'
jaty ọy dụtóndat. Ku ve'e xyak'ixpą́ktat, jẹ va'ajts vinma'yụn
mą̨ą̨t tse'e xtónụt jẹts pą̨n vintsǫ ve'e jẹ jayu mvintsą̨'ą̨gajat.
8 Ọy yakxǫne'e xkǫ́tsụt jẹ tyụv jẹ'ẹ, ve'em ax jo'n jẹ jayu
anañụjoma m'ǫ̨ñụkǫ́tsajat, ve'em tse'e chǫ'ǫtyónụt ǫpyą̨na
pą̨n pą̨ne'e mtso'oxpą̨jkjup, kụx ka'a ve'e y'ǫ'yixjụt jẹtse'e jẹ
kyǫ'ǫy jẹ'ẹ xtuknụ'ą̨ą'nimdat.
9 Kǫjtsjada pą̨n pą̨n jatye'e mutoondup jẹtse'e dụtóndat
pą̨n ti ve'e jẹ vyintsą́n tukpavaajnjụdup, jẹtse'e y'ǫyjávajadat,
dụkakǫjtsvintsǫ́vdat,
10 ti dụkamẹẹ'tsjadat; jẹ'ẹ ve'e y'íxtadap vintsǫ
ve'e dụyaknụkẹ'xnatą́kadat jẹts tyoondupe'e ax jo'n
yaktukpava'anda, ve'em tse'e anañụjoma jẹ jyáyuvin jẹ
jyoojntykin kąjxta yak'íxụt jẹts ǫǫye'e tyuntsoja jẹ ixpą̨jkụn
juu' ve'e jẹ Nte'yam jyẹ'ẹ, ụụ'm jẹ nYaktsǫǫkpamda.
11 Jẹ Nte'yam xa ve'e xtuk'íxumdu jẹ myaa'yụn juu' ve'e
tyoon anañụjoma jẹ jayu kąjxta, ve'em tse'e dụjayẹjptinit jẹ
joojntykin juu' ve'e xą̨'ma kąjx ijtp.
12 Yą̨ myaa'yụn kąjx tse'e xtuknụja'vimda jẹts ka'a ve'e
n'ukjoojntykimdinit vintsǫ ve'e jẹ Nte'yam dụkatsą̨k,
ka'a tse'e n'ukmą̨ą̨tnavyą̨ą'numjidinit jẹ naxviijnit jẹ
kyǫ'ǫy jẹ'ẹ. Yą̨ myaa'yụn kąjxpa tse'e xtuknụja'vimda
jẹtse'e nnay'akuvą̨ą'nimjidinit jẹtse'e nto'numdinit juu'
ve'e pyaatyp y'akẹẹguip, jẹ Nte'yam nvinja'vimdinit
nvintsą̨'kimdinit.
13 Ve'em tse'e nto'numdat namvaate'e n'a'íxumda jẹ
xǫǫjntkụn juu' ve'e miimp, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ
mąjin mą̨ą̨t myiinnuvat jẹ nkąjxmit Nte'yamamda, jẹ
nYaktsǫǫkpamda Jesucristo.
14 Jẹ'ẹ xa ve'e xku'ǫǫ'kimdu, jẹ'ẹ tse'e xkujochǫǫkumdu
jẹtse'e xpąjkjimdinit yam nja'vin kąjxmamda nụjom jẹ
kyǫ'ǫy jẹ'ẹ, jẹtse'e xyakvaatsumdinit, jẹtse'e n'ijtumdinit jẹ'ẹ
jẹ jyayu juu' ve'e ǫǫy dụtuntsǫjktup jẹtse'e dụtóndat juu' ve'e
tum ǫy.

15 Jẹ'ẹ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e jẹ̱ jayu mtuk'íxup, mkọ̱jtsjap,
mtuknạ̱ạ̱jmap nụ̱jom jẹ̱ kutojkụ̱n mạ̱ạ̱t. Ka'a tse'e x'itụ̱mọ̱'ọ̱t
jẹ̱tse'e pạ̱n mviijnk'íxjụ̱t.

3

Juu' ve'e vinkọ̱pk jẹ̱tse'e dụ̱tóndat jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk

1 Tukjaa'myẹ́tsta jẹ̱ jaanchja'vivatạ̱jk jẹ̱tse'e ñapyạ́mjadat
jẹ̱p jẹ̱ yakkutojkpa kyạ̱'p pya'tkup jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱
kajpụ̱n dụ̱nụ̱vinténidup, dụ̱kạ̱tsạ̱pạ́ktat, apạ̱ạ̱mdụ̱ka y'íttat
jẹ̱tse'e dụ̱tóndat nụ̱jom jẹ̱ y'ọ̱y jẹ'ẹ̱,
2 pạ̱n dụ̱kapakọ́tstat ukpụ̱ dụ̱katso'oxpạ́ktat, jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e
jẹ̱ jayu dụ̱mạ̱ạ̱tnayjávajadat jẹ̱tse'e nụ̱ụ̱'k aaj nụ̱ụ̱'k jọ̱ọ̱t
ñaajk'ítjadat anañụ̱joma jẹ̱ jayu mạ̱ạ̱t.
3 Ijtumdu tse'e ax jo'n jẹ̱ viijnk jáyuda, ka'a tse'e ọ̱y
mpayọ̱'yumdi, ka'a tse'e jẹ̱ Nte'yam nkạ̱tsụ̱pạ̱jkumdi,
xvin'ạ̱ạ̱'numdu tse'e jẹ̱tse'e xkạ̱'mimdi jẹ̱ kọ̱'ọ̱y vinma'yụ̱n
jẹ̱ts jẹ̱ naxviijnit xọ̱ọ̱jntkụ̱n, kọ̱'ọ̱yjoojntykimdu,
njayẹ̱jpumdu tse'e jẹ̱ ẹ̱jkụ̱n, ka'a tse'e ntukmutsọ̱jkumdi
ku ve'e jẹ̱ viijnk jayu y'ọ̱ya, ka'a tse'e nnachọ̱jkumjidi to'k
jado'k.
4 Ax ku tse'e jẹ̱ Nte'yam, jẹ̱ nYaktsọ̱ọ̱kpamda,
dụ̱yaknụ̱kẹ̱'xnatạ̱jki jẹ̱ maa'yụ̱n juu' ve'e jẹ̱ jayu tyoojnjip
jẹ̱ts vintsọ̱ ve'e jẹ̱ jayu anañụ̱joma dụ̱tsạ̱k,
5 xmọ̱'yumduts ụ̱ụ̱'m jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ nam joojntykin. Ka'a
xa ve'e nto'numdi juu' ve'e ọ̱y, ka'a tse'e njavinmajtsumjidi
jẹ̱tse'e njayẹ̱jpumdat jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ̱'ma kạ̱jx ijtp,
xmọ̱'yumduts ụ̱ụ̱'m jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ nam joojntykin jẹ'ẹ̱ kạ̱jx
ku ve'e xtukmọ̱'tumdi, jẹ'ẹ̱ kạ̱jxe'e kụ̱xe'e jẹ̱ ntọ́kinamda
xtuknụ̱vaatsumdi jẹ̱tse'e jẹ̱ Espíritu Santo kạ̱jx jẹ̱ nam joojn-
tykin xmọ̱'yumdi.
6 Jẹ̱ nYaktsọ̱ọ̱kpamda Jesucristo kạ̱jx xa ve'e jẹ̱ Nte'yam
xmọ̱'yumdi jẹ̱ Espíritu Santo. Jẹ̱ myạ̱jạ̱ ọ̱y jọ̱ọ̱tin kạ̱jxts jẹ'ẹ̱ ve'e
ve'em dụ̱tuujn,
7 jẹ̱ myaa'yụ̱n kạ̱jxts jẹ'ẹ̱ ve'e xkatọ̱kimpạ̱'mumdi jẹ̱tse'e
njayẹ̱jpumdinit jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xạ̱'ma kạ̱jx ijtp.
8 Tyụ́vam xa jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ạ̱ts mitse'e nvaajnjip, jẹ'ẹ̱ts
ạ̱tse'e ntsạ̱jkp jẹ̱tse'e mạ̱kk aaj mạ̱kk jọ̱ọ̱t xkọ́tsụ̱t, ve'em tse'e
jẹ'ẹ̱da pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱jaanchja'vidup, jẹ'ẹ̱ tse'e
dụ̱yakvinkọ́pkadap jẹ̱tse'e dụ̱tóndat jẹ̱ y'ọ̱y jẹ'ẹ̱. Jẹ'ẹ̱ juu' ạ̱tse'e
nkạ̱jtsp, ọ̱yts jẹ'ẹ̱ ve'e, to'nụ̱xjupts jẹ'ẹ̱ ve'e anañụ̱joma jẹ̱ jayu.
9 Ax ka'a tse'e jẹ̱ jayu xmạ̱ạ̱tnakyọ̱jtsvintsọ́vjụ̱t jẹ'ẹ̱
kạ̱jx juu' ve'e katoomp, jẹ'ẹ̱ ve'e ku ve'e dụ̱tuk'akọ̱tsta jẹ̱
maaydụ̱k juu' ve'e jẹ̱ jayu myutaayvaattu vintsọ̱ ve'e y'ijtti
jẹ̱ jụ̱jpit jayu jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọ̱ọ̱j, ukpụ̱ jẹ̱ jayu jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyava'nụ̱n kạ̱jx ñakyọ̱jtsvintsọ́vjada jẹ̱tse'e ñacho'oxpạ́kjada.

Ni vinxu̱pa xa je̱'e̱ ve'e je̱ jayu kyato'nu̱xjada je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱pana̱jkxtat ku ve'e ve'em jyátu̱kada.
10 Pa̱n je̱m xa ve'e pa̱ne'e du̱yaknavya'kxuvaajnju̱dup je̱ jaanchja'vivata̱jk, tukna̱a̱jmats to'k nax uk me̱jtsk nax. Ax pa̱n ka'a tse'e mma̱ja̱pu̱mju̱, tunmaso̱o̱knits mits je̱'e̱.
11 Mnu̱ja'vinup xa mitse'e je̱ts je̱ jayu juu' ve'e du̱yaknavya'kxuvaajnju̱dup je̱ jaanchja'vivata̱jk, tó̱kinax jáyuts je̱'e̱ ve'eda je̱ts ka'a ve'e je̱ Nte'yam du̱pana̱jkxuva'anda, ñu̱ja'vidup tse'e je̱ts to̱kintoondup je̱'e̱ ve'e.

Juu' ve'e je̱ Pablo tyukpavan'u̱x'o̱o̱kinu je̱ Tito

12 Ku xa a̱ts mitse'e ntuknu̱ké̱xu̱t je̱ Artemas ukpu̱ je̱ Tíquico, yakvinkó̱pkats je̱ts a̱tse'e xnu̱mínu̱t je̱m Nicópolis, ku̱x ta̱ a̱tse'e nnu̱pa̱a̱mdu̱ka je̱ts a̱tse'e je̱m je̱ xox aats nyaknáxu̱t.
13 Pa̱n joma vaate'e m'o̱'yixju̱, puta̱ka je̱ Zenas juu' ve'e je̱ yakkutojkpa je̱ pyava'nu̱n du̱nu̱'ixpa̱jki, je̱ts je̱ Apolos, je̱tse'e xmo̱'o̱dat nu̱jom juu' jatye'e je̱ja too' aajy y'ajo̱o̱tadap.
14 Va'an tse'e je̱ njáyuvamda du̱jatta vintso̱ ve'e du̱tóndat juu' ve'e tum o̱y je̱tse'e pyutá̱kadat ku ve'e juu' jaty cha̱kju̱, ve'em tse'e kadi ko̱o̱jyji ñu̱njoojntykada.

Ku je̱ Pablo máyam je̱ Dios du̱kejx

15 Máyame'e je̱ Dios du̱ke̱xta nujom pa̱n pa̱n jatye'e yamda a̱ts ma̱a̱t. Máyame'e je̱ Dios to'k aaj xmo̱'o̱dat pa̱n pa̱n jatye'e xtso̱jkumdup je̱ jaanchja'vin ka̱jx. Je̱ Nte'yamts miitse'e anañu̱joma mkunoo'kxjadap.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ na̱k juu' ve'e je̱ Pablo tyuknu̱ja'yi je̱ Filemón

1 A̱tse'e je̱ Pablo, yap a̱tse'e n'it poxu̱ntu̱jkp ku̱xe'e a̱ts je̱ Jesucristo jye̱'e̱ je̱ jayu nvaajnjada. Filemón, o̱o̱y a̱ts mitse'e ntuntsa̱k. A̱ts ma̱a̱t ya̱ n'útsamda ya̱ n'ajchamda Timoteo, máyam a̱a̱ts mitse'e je̱ Dios ntuknu̱kex.

2 Ntuknu̱ke̱jxpapts a̱a̱tse'e máyam je̱ Dios je̱ n'útsamda je̱ ntsa̱'a̱amda Apia je̱ts je̱ n'útsamda je̱ n'ajchamda Arquipo juu' ve'e xputa̱jkimdup je̱tse'e n'ama̱a̱daaguimdat je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱. Nay ntuknu̱ke̱jxpapts a̱tse'e máyam je̱ Dios nu̱jom je̱ jaanchja'vivata̱jk juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m mta̱k'am.

3 Je̱ Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, je̱ts je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta.

Je̱ Filemón je̱ cho̱jku̱n je̱ts je̱ jyaanchja'vin

4 Filemón, xa̱'ma ka̱jxts a̱tse'e je̱ Nte'yam nkuka̱jtsja mits ka̱jx ku a̱tse'e ntsapka̱ts,

5 ku̱x nmó̱tup a̱tse'e je̱ ka̱ts vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu o̱o̱y xtuntsa̱k je̱ts vintso̱ ve'e xjaanchjáva je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús.

6 Nmunoo'kxtkpts a̱tse'e je̱ Nte'yam mits ka̱jx je̱ts je̱ jaanchja'vin juu' ve'e mjayejpp, je̱'e̱ tse'e mputá̱kajap je̱tse'e je̱ jayu xvaajnjadat ti ve'e tyijp ku ve'e je̱ jayu to'k muk y'it je̱ Cristo ma̱a̱t, ve'em tse'e pu'uk du̱vinmó̱tudat nu̱jom je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e njaye̱jpumdup je̱ Cristo ka̱jx.

7 Uts Filemón, o̱o̱y a̱tse'e ntunxo̱o̱ndu̱k je̱ts jo̱t'ama̱j a̱tse'e n'it ku̱x nmó̱tup a̱tse'e je̱ ka̱ts je̱ts o̱o̱ye'e je̱ tso̱jku̱n xtunjayep je̱ts mits ka̱jxe'e jo̱t'ama̱ja̱ y'itta je̱ Nte'yam je̱ jyayu.

Ku je̱ Pablo je̱ Filemón je̱ maa'yu̱n du̱'amo̱tu je̱ Onésimo ka̱jx

8 Ax ya̱'a̱ ka̱jx tse'e, ó̱yam a̱tse'e xja'o̱'yixju̱ je̱ts a̱ts mitse'e ntukpava'anu̱t je̱tse'e xtónu̱t juu' ve'e du̱vinmajtsjup, je̱'e̱ ka̱jx ku a̱tse'e je̱ Cristo je̱ kyuká̱tsiva n'it,

9 ñojk'ó̱yts a̱tse'e njava je̱ts a̱ts mitse'e nmunoo'kxtu̱ku̱t je̱tse'e juu' xtónu̱t ku̱x ve'eme'e xtsa̱k. A̱ts, je̱ Pablo, ma̱j ónu̱kanits a̱tse'e, yap a̱tse'e poxu̱ntu̱jkp n'it ku̱xe'e a̱ts je̱ jayu nvaajnjada je̱ Cristo Jesús jye̱'e̱.

10 N'amó̱tupts a̱ts mitse'e je̱ maa'yu̱n ya̱ Onésimo ka̱jx, ya̱'a̱ juu' a̱tse'e n'onu̱kja'vip je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e du̱jaanchja'vi'ukvaajñ je̱ Jesucristo ku a̱tse'e nvaajnji je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook ku a̱tse'e min xku'ix yap poxu̱ntu̱jkp.

11 Mits jẹ mjoyụtoompa xa yạ'ạ ve'e juu' ve'e mkato'nụxjup
y'ijt; ax ụxyam, xtoojnjimpts ụụ'm yạ'ạ ve'e, ve'em mits ve'em
ạts.
12 Nkẹjxụmpijtjinuvapts ạts mits yạ'ạ ve'e, ve'emts yạ'ạ ve'e
xkuvạ́kụt ax jo'n ạtse'e viinm kụn'ijt jo'n.
13 Njatsạjkpts ạtse'e jẹts ạtse'e yaja kụnmạạttáñ jẹts ạtse'e
ve'em kụxmutún kụxmupụk mits kạjx namvaat ạtse'e n'it yap
poxụntụjkp jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook kạjx.
14 Ax ni tíats ạtse'e nkatonuva'añ mạạt yạ Onésimo pạn
ka'a mitse'e too'vạjkp mva'añ. Jẹ'ẹts ạtse'e ntsạjkp jẹts ạtse'e
xtoojnjat jẹ maa'yụn, ka jẹ'ẹ kạjxap ku ạts mitse'e n'akẹẹ'ya,
jẹ'ẹ kạjxe'e kụxe'e viinm xtsạk.
15 To'mayji vine'e yạ Onésimo chạạ'n jẹm mtạk'am jẹtse'e
mka'it jẹ'ẹ mạạt ku ve'e vẹẹ'n yạ it ñaxy, ax ve'em tse'e
m'avimpítajat jẹtse'e m'ijtnit jẹ'ẹ mạạt xạ'ma kạjx.
16 Ax ka'a tse'e kụy'uk'ijtni ax jo'n jẹ mjoyụtoompa, jẹ
Mạjạ Vintsạ́n kạjx tse'e x'útsiva yạ Onésimo, juu' ạtse'e ọọy
ntuntsạjkp. Ax nụyojkts mits jẹ'ẹ ve'e mtukkạda'akyjụ jẹtse'e
xtsọjkpat ka jẹ'ẹ kạjxap ku ve'e mmutunjụ, jẹ'ẹ kạjxe'e kụxe'e
mnay'útsajada mnay'ajchajada jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx.
17 Ax ve'em tse'e, pạn nmạạtnayja'vijup xa ạts mitse'e,
kuvạ́kụts to'k aaj yạ Onésimo ax jo'n ạtse'e viinm kụn'ijt jo'n.
18 Pạn mmutọkintoojnju mits yạ'ạ ve'e uk pạn
mmuyọ́jijupe'e, ạtsts jẹ'ẹ ve'e nkuvẹ́tup.
19 Ạts, jẹ Pablo, nkạ'mam ạtse'e nja'a, nkuvẹ́tupts ạts jẹ'ẹ
ve'e. Ọ́yam tse'e vye'ema, xja'ọ'yixjupts ạtse'e jẹts ạts mitse'e
ntukjaa'myẹ́tsụt jẹts xmuyọ́jivap ạts mitse'e, jẹ mjọọt jẹ
mja'vin paat xa ạtse'e xmuyọja.
20 Ve'em tse'e, uts Filemón, jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx, toojnja ạts
to'k aaj jẹ maa'yụn jẹtse'e xkuvạ́kụt yạ Onésimo. Yakjọt'amạja
ạts to'k aaj jẹ Cristo kạjx.
21 Nnụja'yip xa ạts mitse'e kụx vinjava ạtse'e ntañ jẹts
mkạtsụpạjkpe'e. Ax ka jẹ'ẹjyap tse'e mtónup juu' ạts mitse'e
n'amọ́tup, jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e nụyojk xtoojnjat jẹ maa'yụn yạ
Onésimo.
22 Nay ve'empa tse'e, apạạmdụkats to'k aaj jẹ it joma ạtse'e
nmatánụt, kụx n'a'ixp ạtse'e jẹts ạtse'e n'ítụt miits mạạt jẹ'ẹ
kạjx ku ạtse'e xnụtsapkọtsta.

Ku jẹ Pablo máyam jẹ Dios dụkejx

23 Máyame'e jẹ Dios mkẹjxụxjada yạ Epafras, juu' ạtse'e
nmạạtpoxụntạktsụụnip kụxe'e ạạts jẹ Cristo Jesús jyẹ'ẹ jẹ
jayu nvaajnjada.
24 Nay ve'empa tse'e máyam jẹ Dios mkẹjxụxjụduva jẹ Mar-
cos, jẹ Aristarco, jẹ Demas, jẹts jẹ Lucas, jẹ'ẹda juu' ạtse'e jẹ
Mạjạ Vintsạ́n ntukmạạtmutoondup ntukmạạtmupạjktup.

25 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo ve'e mkunoo'kxjadap.

Yą̱'ą̱ tse'e ję̱ nąk juu' ve'e ję̱ israeejlit jayu yaktuknu̱ja'yidu

Ję Nte'yame'e xmukojtsumdu ję y'Onu̱k kąjx

1 May viijnts ję̱'ę̱ ve'e vintso̱ ve'e ję Nte'yam ję jayu du̱tukmukąjts. May nax tse'e ve'em du̱tuujn ju̱jpani ję̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa tąjk kąjxta.

2 Ax u̱xyam tse'e, ku ve'e ję itąkąx tyą́mini, ję y'Onu̱k kąjx tse'e xmuko̱jtsumdi. Ję̱ y'Onu̱k tse'e tyukkątąjkikąjxnu nu̱jom juu' jaty, ję̱ y'Onu̱k mąąt tse'e ję Nte'yam du̱pu̱u̱jm yą̱ tsajmit it ję̱ts yą̱ naxviijnit it.

3 Ję̱ y'Onu̱k tse'e du̱kujajp du̱kutą̱'kxp ję Nte'yam ję myąjin, myąątnavyaatjupts ję̱'ę̱ ve'e ję Nte'yam viinm. Nu̱jom juu' jatye'e ijtp ję̱m tsajviinm ję̱ts yaja naxviijn, yo̱'ypts ję̱'ę̱ ve'e ję̱tse'e y'it ax jo'n ję̱'ę̱ ve'e du̱pava'añ. Ku ve'e xtuknu̱vaatsumdi ję ntǫ́kinamda, van'it tse'e y'ąjxtkni ję̱ja ję Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi ję̱m tsapjǫǫtm.

Ñu̱májip ję̱'ę̱ ve'e ję Nte'yam ję y'Onu̱k nu̱yojk

ni ka'a ve'e ję ángeles

4 Ve'em ax jo'n to'k ję jayu ję y'ónu̱k nu̱yojk du̱nu̱mąja ję̱ts ka'a ve'e ję jayu ję kyexu̱yo̱'yva, ve'em tse'e ję Nte'yam ję y'Onu̱k nu̱yojk du̱nu̱mąja ję̱ts ka'a ve'e ję aangelestąjkta.

5 Ku̱x ni vin'ita ve'e ję Nte'yam du̱kanu̱u̱jmi jyajuu'aangelesa ax jo'n ję̱ y'Onu̱k du̱nu̱u̱jmi ku ve'e jidu̱'u̱m vyaajñ:
U̱xyam ątse'e nyaknu̱kę̱'xnatą́kat ję̱ts ąts ję n'Onu̱k mitse'e.
Ni vin'ita ve'e jyajuu'aangelesa kyayaknu̱u̱jmiva:
Ą̱tsts ję̱'ę̱ ve'e ję Tyee',
ąts ję̱'ę̱ ve'e ję n'Onu̱k.
6 Ku ve'e ję̱ Nte'yam du̱kejx ję y'Onu̱k yaja naxviijn, van'it tse'e vyaajñ:
Nu̱vinxu̱p ąts ję̱ n'aangeles tąjkta,
va'an tse'e vyinjávajada vyintsą̱'ągajada.
7 Ax ku tse'e ję Nte'yam du̱nu̱kąjts ję y'aangeles, ve'em tse'e vyaajñ ję̱ts ję̱'ę̱ ve'e y'íttat ję kyexu̱yo̱'yvada ję̱ts ve'em ax jo'n ję po̱j ję̱ts ję jąn'ayę̱ę̱'nst.
8 Ax ku tse'e ję y'Onu̱k du̱nu̱kąjts, jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:
Mits, Nte'yam, xą̱'ma kąjx tse'e ję kutojku̱n xjayep,
o̱y ję̱'ę̱ ve'e ję mkutojku̱n.
9 Mtsąjkp mitse'e juu' ve'e pyaatyp y'akę̱ę̱guip,
mko̱'o̱yja'vip mitse'e juu' ve'e ka ǫ́yap,

paatyts ątseʼe, mits ję mNteʼyam, nu̱yojk ję xǫǫjntku̱n nmǫǫjy,
kaʼa ątseʼe ǫpyąna veʼem nmąʼą ję xǫǫjntku̱n.
10 Jidu̱ʼu̱m tseʼe ję Nteʼyam ñąʼmu̱xjuva:
Mits, Mąjąʼ Vintsą́n, mits tseʼe mpąąm yą tsajmit it jętsʼ yą naxviijnit it.
11 Kukąxapts jęʼę veʼe;
ax mits, xąʼma kąjxts mitseʼe mʼit.
Veʼem jęʼę veʼe tyojknit ax joʼn ję vit,
12 mʼanęʼknupts mits jęʼę veʼe veʼem ax joʼn ję jayu ję xyǫx,
tíku̱tsupts jęʼę veʼe veʼem ax joʼn ję vit;
ax mits, ni vinʼítats mitseʼe mkatíku̱ts,
xąʼma kąjx mitseʼe mʼit.
Jidu̱ʼu̱m tseʼe ję yʼOnu̱k du̱nu̱u̱jmi.
13 Ni vinʼita veʼe ję Nteʼyam du̱kanu̱u̱jmi ǫyjuuʼaangelesa:
Ąjxtu̱ku̱ yaja ąts nʼakaʼyu̱n paʼayi namvaat ątseʼe nyakvintǫki pąn pąn jatyeʼe mtsoʼoxpąjkju̱dup.
Ni vinʼita veʼe jidu̱ʼu̱m ję Nteʼyam ję yʼaangeles du̱kanu̱u̱jmi.
14 Nu̱jom ję aangelestąjkta, jǫǫt jaʼvints jęʼę veʼeda, ję Nteʼyam ję kyexu̱yǫʼyvada, jęʼę tseʼe yakkęjxtup jętseʼe du̱putąkadat pąn pąn jatyeʼe du̱jayęjptinit ję joojntykin juuʼ veʼe xąʼma kąjx ijtp.

2

Tun vinkǫpk jęʼę veʼe jętseʼe nmąjąpąʼmumdat ję ǫy kąts ję ǫy ayook

1 Ax jęʼę kąjx tseʼe nyakvinkǫ́pkimdat jętseʼe nvinmǫ́tumdat juuʼ veʼe nʼamǫtunajxumdu ku̱x ku veʼe ntooʼtǫ́kimdat.
2 Pąn pąneʼe du̱kakątsu̱pąjktu jętseʼe du̱kakutyoondi juuʼ veʼe ję aangelestąjk kyǫjtsnajxtu, jęʼę tseʼe ję tsaachpaatu̱n yakmǫǫydu, veʼem ax joʼn du̱vinmátsjada.
3 Pąn veʼem xa jęʼę veʼe, ¿vintsǫts u̱u̱ʼmeʼe nkatsaachpaatumdat pąn kaʼa veʼe nmąjąpąʼmumda ję ǫy kąts ję ǫy ayook juuʼ veʼe ǫǫy ję mąjin du̱tunjayęjpp jętseʼe xtuknu̱jaʼvimda vintsǫ veʼe ntsǫǫkumdat? Jęʼę veʼe ję Mąjąʼ Vintsą́n viinm yʼavaʼni tooʼvąjkp. Pąn pąn jatyeʼe du̱ʼamǫtunajxtu, jęʼę tseʼe du̱nu̱jaʼvidu jęts tyú̱vam jęʼę veʼe ję ayook jęts ąątseʼe xvaajnjidi.
4 Ję Nteʼyameʼe du̱yakjañu̱jaʼviju jęts tyú̱vam jęʼę veʼe juuʼ veʼe kyǫjtstu, jęʼę veʼe ku veʼe du̱tuujn ję mú̱jit nu̱jaʼvin jęts ję mú̱jit atu̱va mąąt may viijn ję mąjin, jętseʼe myǫǫjyjidi ję Espíritu Santo ję myaaʼyu̱n ję pyutąjkin ax joʼn ję Nteʼyam tyukmutsǫjkjidi joʼn.

Veʼemeʼe ję Jesús yakpu̱u̱jm

ax joʼn jẹ yʼutsạtạjk

5 Ax jẹ nam it juuʼ veʼe miimpnum, jẹʼẹ juuʼ ạạtseʼe
nnụkạjtsp, kaʼa tseʼe jẹ Nteʼyam dụmọọjy jẹ yʼaangelesta
jẹtseʼe jẹm yakkutóktat.
6 Kụx jidụʼụmeʼe toʼk jẹ jayu jẹ Nteʼyam dụmukạjts, veʼem
ax joʼn yʼit jẹp Kunuuʼkx Jatyán kụjxp:
Nteʼyam, ñụpạ́nip tseʼe jẹ jayu jẹts mits jẹʼẹ veʼe xjaaʼmyéts,
ñụpạ́nipts jẹʼẹ veʼe jẹtseʼe jọtmay xjayejpja.
7 Mits tseʼe mpạạm jẹtseʼe jẹ jayu dụnụmootskat jẹtseʼe jẹ
ángeles dụnụmạ́jat,
mtukkạtạjki tseʼe jẹ jayu jẹ mạjin jẹ jaanchin,
mits tseʼe mmọọy jẹ kutojkụn jẹtseʼe dụyakkutojkjat nụjom
juuʼ jatyeʼe mpạạm,
8 nụjomeʼe xpạmkụjx jẹp kyạʼp pyaʼtkup.
Jidụʼụm tseʼe jẹ Nteʼyam dụmukạjts.
Ku veʼe vyaʼañ jẹts nụjomeʼe dụpạmkụjx jẹp jẹ jayu kyạʼp
pyaʼtkup, kaʼa tseʼe tii juuʼ veʼe jẹp jẹ jayu kyạʼp pyaʼtkup
ñụnkaʼit. Ax ụxyam paatna tseʼe, kaʼa tseʼe yakʼix jẹts jẹpeʼe
jẹ jayu kyạʼp pyaʼtkup nụjom juuʼ jaty yʼit;
9 ax yam tseʼe nvinmaʼyụn kạjxmamda njayẹjpumda jẹ
Jesús, juuʼ veʼe jẹ Dios Teeʼ tun kọna it pyạạm jẹtseʼe
dụkanụmạ́jat ax joʼn jẹ ángeles, jẹ Nteʼyam tseʼe mọọjyju
jẹ vintsạʼkin jẹts jẹ mạjin jẹʼẹ kạjx ku veʼe jẹ Nteʼyam jẹ
myaaʼyụn kạjx anañụjoma jẹ jayu dụkuʼọọʼki.
10 Jẹ Nteʼyam jẹ myạjin kạjx jẹts jẹ kyutojkụn kạjx tseʼe
nụjom juuʼ jaty yʼit. Pyaatyp yʼakẹẹguipts jẹʼẹ veʼe ku veʼe
dụyakjajty jẹtseʼe jẹ Jesucristo chaachpaaʼtụt jẹtseʼe veʼem
ọy tyaannit jẹ Nteʼyam mạạt, jẹ Yaktsọọkpa, juuʼ veʼe jẹ
tooʼ dụyakʼavaatsp jẹtseʼe jẹ jayu dụyaknạjkxtat joma veʼe jẹ
Nteʼyam, veʼem tseʼe nụmay jẹ Nteʼyam jẹ yʼónụk yʼijttinit jẹʼẹ
mạạt joma veʼe jẹ myạjin.
11 Jẹʼẹ pạn pạn jatyeʼe yaktsọọk jẹts jẹʼẹ pạneʼe yak-
tsọọkjụdu, toʼkjits jẹʼẹ veʼe jẹ Tyeeʼda, jẹʼẹ kạjx tseʼe jẹ
Nteʼyam jẹ yʼOnụk dụkatuktsọʼọtyún jẹtseʼe vyaʼanụt jẹts
xʼútsimdup ụụʼm jẹʼẹ veʼe,
12 veʼem ax joʼn jẹ Kunuuʼkx Jatyán vyaʼañ:
Joma veʼe ạts jẹ nʼutsạtạjk,
jẹmts ạtseʼe nvaʼanụt jẹts pạn mitseʼe,
nʼạạjvjapts ạts mitseʼe nụmay jẹ jayu mạạt.
13 Vaampap tseʼe jidụʼụm:
Jẹm ạtseʼe jẹ Nteʼyam yʼam kyạʼm nmapyụmjụ.
Jadoʼk naxeʼe vyaannuva:
Ụxyaja xa ạtseʼe mạạt jẹ Nteʼyam jẹ yʼónụkta juuʼ ạts jẹʼẹ veʼe
xmọọy.
Jidụʼụm tseʼe vyaʼañ.

14 Ax u̱u̱'mda, je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱kta, to'kji je̱ tsu'uts
to'kji je̱ nu̱u̱'pu̱nts u̱u̱'me'eda, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ Jesús jyayu-
vimpijt je̱tse'e y'ijt ax jo'n u̱u̱'mda. Ve'em tse'e du̱tuujn
je̱tse'e je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jx du̱yakkutó̱kinit je̱ ko̱'o̱yjáyuvap je̱
kyutojku̱n, je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱
ko̱'o̱yjayuvapta̱jkta je̱tse'e du̱ka̱'ma je̱ o̱o̱'ku̱n.
15 Miine'e je̱ Jesucristo yaja naxviijn je̱tse'e je̱
jayu kyo̱o̱'kmaaydinit kyo̱o̱'ktajtinit, ve'em tse'e
du̱ko̱o̱'ktsa̱'kidinit je̱ o̱o̱'ku̱n namvaate'e jyoojntykada.
16 Je̱ Jesús, ka je̱'e̱pts je̱'e̱ ve'e ñu̱miin je̱tse'e je̱ aangelesta̱jk
du̱yaktso̱'o̱ku̱t, je̱'e̱ ve'e ñu̱miin je̱tse'e du̱yaktso̱'o̱ku̱t je̱ jayu
juu' ve'e je̱ Nte'yam du̱jaanchja'vidup ax jo'n je̱ Abraham
jyaanchja'viji.
17 Paaty tse'e ve'em yakpu̱u̱jm anañu̱joma viijn ax jo'n
je̱ y'utsta je̱tse'e y'ijtnit tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱
tee'ta̱jkta, je̱ jayu du̱nu̱té̱nat je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm,
je̱tse'e du̱tukmo̱'o̱tu̱t, je̱tse'e je̱ tyo̱kin du̱tuknu̱va'atsu̱t.
18 Viinm xa ve'e je̱ Jesús chaachpaaty ku ve'e
y'ukyaktó̱kimpa̱kuvaajnji je̱ ko̱'o̱yjáyuvap. Ku̱x tse'e
mya̱a̱daaky, o̱'yixjupts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱putá̱kat pa̱n pa̱n
jatye'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap yaktó̱kintonuvaajnju̱dup.

3

Ñu̱májip je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús nu̱yojk ni ka'a je̱ Moisés

1 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱ Nte'yam
tse'e mvinko̱o̱jnju̱du je̱tse'e m'ijttinit je̱ jyáyuda, je̱'e̱ tse'e
myaaxu̱xju̱du je̱tse'e m'ijttinit je̱'e̱ ma̱a̱t je̱m tsapjo̱o̱tm.
Yakvinkópkada o̱o̱y je̱ Cristo, je̱'e̱ xa ve'e je̱ jayu du̱nu̱ténip
je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm, tee' je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta je̱tse'e njaanchja'vimda.
2 O̱y tse'e je̱ Jesús du̱kutyuujn je̱ toonk juu' ve'e je̱ Nte'yam
mo̱o̱jyju, ve'em ax jo'n je̱ Moisés o̱y du̱kutyoompa je̱ toonk
juu' ve'e je̱ Nte'yam mo̱o̱jyju ku ve'e vye'na je̱ Nte'yam je̱
jyayu ma̱a̱t.
3 Ve'em ax jo'n je̱ ta̱kpa̱a̱mpa du̱jayep nu̱yojk je̱ ma̱jin je̱ts
ka'a ve'e je̱ ta̱jk juu' ve'e yakpa̱a̱mp, vyinmajtsjuvap xa je̱'e̱
ve'e nu̱yojk je̱ ma̱jin je̱ Jesús je̱ts ni ka'a ve'e je̱ Moisés.
4 Vinxu̱p je̱ ta̱jk, je̱m je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e du̱pa̱a̱m, ax je̱ Nte'yam
tse'e du̱pa̱mka̱jx nu̱jom juu' jatye'e ijtp.
5 Ve'em xa ve'e je̱ Moisés y'ijt ax jo'n je̱ toompa, o̱y tse'e
je̱ Nte'yam du̱mutuujn du̱mupu̱jk je̱tse'e du̱'ava'ni ti ve'e je̱
Nte'yam kyó̱tsup u̱x'o̱o̱k.
6 Ax je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱kts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e o̱y du̱kutyoon je̱ toonk juu' ve'e je̱
Nte'yam mo̱o̱jyju, je̱'e̱ tse'e du̱nu̱ma̱jika̱jxp nu̱jom je̱ Nte'yam

je̱ y'ónu̱kta. Je̱ts je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱k xa u̱u̱'me'eda pa̱n to'k aaj
to'k jo̱o̱te'e njaanchja'vimda van'it paat ku ve'e je̱ Jesucristo
myiinnuvat.

Je̱ po̱o̱'kxtku̱n juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu

jyaye̱jptup

7 Ve'em xa ya̱'a̱ ve'e ax jo'n je̱ Espíritu Santo vya'añ je̱p
Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp:
U̱xyam, pa̱n m'amo̱tunajxtup xa ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam
kya̱jtsp,
8 ka'a tse'e ma̱kk je̱ mkuvajk xpá̱mdat
ax jo'n je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱tso'oxpa̱jktu,
je̱'e̱da juu' ve'e du̱'ixtu joma vaate'e je̱ Nte'yam juu' du̱kuvu̱k
je̱m vinva'ajts it ka̱jxm.
9 Je̱mts a̱tse'e je̱ mju̱jpit jayu xjo̱t'ixti,
jya'íxtuvamts je̱'e̱ ve'e juu' a̱tse'e ntoon vu̱jxtkupx joojnt,
10 paatyts a̱tse'e nmujo̱tma'tti je̱ jáyuda je̱ts a̱tse'e nvaajñ:
"Xa̱'ma ka̱jx xa ve'e je̱ viijnk vinma'yu̱n du̱jaye̱pta,
xa̱'ma ka̱jx tse'e du̱katso̱kta je̱tse'e du̱'íxtat du̱nu̱jávadat je̱ too'
juu' a̱tse'e ntuk'ixtu.
11 Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nmujo̱tma'tti je̱ts a̱tse'e ntukvinva'nidi je̱ts
ka'a ve'e tyá̱kadat po̱o̱'kxpa a̱ts ma̱a̱t."
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Espíritu Santo vya'añ.
12 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, yakkó̱pkada o̱o̱y je̱ts ni
pa̱na miitse'eda du̱kajaye̱pu̱t je̱ ko̱'o̱y jo̱o̱t, ni pa̱na ve'e
kyanay'apu̱ku̱pá̱mju̱t je̱tse'e kya'ítu̱t je̱ joojntyk Nte'yam
ma̱a̱t ku̱xe'e du̱kajaanchjáva.
13 Juu' xa ve'e mtóndap, je̱'e̱ tse'e je̱tse'e
mnakyo̱jtsmá̱kkajadat to'k jado'k jóvum xa̱a̱j namvaate'e
u̱xyam ya̱ xa̱a̱j ñaxy. Ve'em tse'e xtóndat je̱tse'e ni pa̱na
miitsta je̱ to̱kin kyatukvin'a̱a̱'nju̱t je̱tse'e ve'em du̱kakuvá̱ku̱t
je̱ Nte'yam jye̱'e̱.
14 Ax pa̱n mpana̱jkxumdup tse'e je̱ Nte'yam je̱ tyoo'
to'k aaj to'k jo̱o̱t, njaanchja'vimdup tse'e ve'em ax jo'n
njaanchja'vi'ukva'numdi je̱tse'e n'ijtumdat je̱ Cristo ma̱a̱t ku
ve'e myiinnuvat.
15 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Espíritu Santo vya'añ:
U̱xyam, pa̱n m'amo̱tunajxtup xa ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam
kya̱jtsp,
ka'a tse'e ma̱kk je̱ mkuvajk xpá̱mdat
ax jo'n je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱tso'oxpa̱jktu.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
16 ¿Pa̱ne'e du̱'amo̱tunajxtu ku ve'e je̱ Nte'yam myuko̱jtsjidi
je̱tse'e u̱x'o̱o̱k je̱ Nte'yam du̱tso'oxpa̱jkti? Je̱'e̱ xa je̱'e̱ ve'eda

pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Moisés yakpítsumjidinu je̱m Egipto, ¿ve'em xaja?
17 ¿Pa̱n ma̱a̱te'e je̱ Nte'yam y'ijt e̱jkjup vu̱jxtkupx joojnt? Je̱'e̱ xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e to̱kintoondu je̱tse'e tyaandini a̱a̱'k je̱m vinva'ajts it ka̱jxm, ¿ve'em xaja?
18 ¿Je̱ts pa̱n je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam tukvinva'nijidu je̱ts ka'a ve'e tyá̱kadat po̱o̱'kxpa je̱'e̱ ma̱a̱t? Je̱'e̱ xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e kaka̱tsu̱pa̱jkju̱du.
19 Ax ve'em tse'e n'íxumda je̱ts ka'a ve'e y'o̱'yixjidi je̱tse'e tyá̱kadat po̱o̱'kxpa ku̱x ka'a ve'e je̱ Nte'yam du̱jaanchja'vidi.

4

1 Namvaat xa ve'e je̱ Nte'yam xtukmuta'numda je̱ vaandu̱k je̱tse'e nta̱jkimdat po̱o̱'kxpa je̱'e̱ ma̱a̱t, nyakvinkópkimdap tse'e o̱o̱y, nu̱njajtp ku miitse'e je̱mda juu' ve'e nu̱nkata̱kadap.
2 Yaktukmuko̱jtsumduva xa ve'e je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, ve'em ax jo'n je̱'e̱da. Ax ka'ats je̱'e̱ ve'e tyo'nu̱xjidi ni vinxu̱pa ku ve'e du̱'amo̱tunajxti, ku̱x ka'a ve'e du̱jaanchja'vidi.
3 Ax ta̱jkimdupts u̱u̱'me'e po̱o̱'kxpa je̱ Nte'yam ma̱a̱t ku̱x njaanchja'vimdupe'e. Ve'em xa ya̱'a̱ ve'e ax jo'n je̱ Nte'yam vyaajñ:
Je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e nmujo̱tma'tti je̱ts a̱tse'e ntukvinva'nidi
je̱ts ka'a ve'e tyá̱kadat po̱o̱'kxpa a̱ts ma̱a̱t.
Je̱m tse'e je̱ Nte'yam vyaajñ je̱ts ka'a ve'e pyo̱o̱'kxtat je̱'e̱ ma̱a̱t, jyayak'avaadi tse'e je̱'e̱ je̱ tyoonk van'ítani ku ve'e ya̱ it cho̱o̱'ntk.
4 Ax je̱p tse'e to'k viijn Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp joma ve'e du̱ka̱ts ti ve'e toojnju je̱ muvuxtojtu̱k xa̱a̱j. Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ:
Ku ve'e je̱ Nte'yam nu̱jom du̱yak'avaadiku̱jx,
muvuxtojtu̱k xa̱a̱j tse'e pya̱a̱'kx.
5 Je̱pe'e jado'k nax vyaannuva Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp:
Ka'a tse'e tyá̱kadat po̱o̱'kxpa a̱ts ma̱a̱t.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.
6 Jyave'ema tse'e, je̱m tse'e pa̱n pa̱n jatye'e tá̱kadap po̱o̱'kxpa. Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e du̱'amo̱tunajxtu too'va̱jkp, ka'ats je̱'e̱ ve'e tya̱jkidi po̱o̱'kxpa ku̱xe'e du̱kaka̱tsu̱pa̱jkti je̱ Nte'yam.
7 Paaty tse'e je̱ Nte'yam du̱nu̱pa̱a̱jmtki jado'k je̱ xa̱a̱j. Je̱ xa̱a̱j, u̱xyamts je̱'e̱ ve'e, ku̱x xtukmuko̱jtsumdupe'e je̱ Nte'yam je̱'e̱ ka̱jx juu' ve'e je̱ David jyatyaan, náxyani ve'e vye'na may joojnt, ve'em ax jo'n a̱tse'e jidu̱'u̱m tu̱nja'a:
U̱xyam, pa̱n m'amo̱tunajxtup xa ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam kya̱jtsp,
ka'a tse'e ma̱kk je̱ mkuvajk xpá̱mdat.
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ David du̱jatyaajñ.

8 Pa̱n ku̱du̱mo̱o̱jy xa ve'e je̱ Josué je̱ po̱o̱'kxtku̱n je̱ israeejlit
jayu, ka'a tse'e je̱ Nte'yam ku̱du̱'uknu̱ko̱jtsini jado'k je̱ xa̱a̱j.
9 Ax je̱ja tse'e to'k je̱ po̱o̱'kxtku̱n je̱ Nte'yam je̱ jyayu ka̱jxta.
10 Ku̱x pa̱n pa̱n xa ve'e ta̱jkip po̱o̱'kxpa je̱ Nte'yam ma̱a̱t,
ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n du̱'ukyaktoonni, ve'em
tse'e pya̱a̱'kx ax jo'n je̱ Nte'yam pya̱a̱'kx ku ve'e je̱ tyoonk
du̱yak'avaadi.
11 N'íxumdap tse'e pa̱n vintso̱ ve'e nta̱jkimdat po̱o̱'kxpa je̱
Nte'yam ma̱a̱t, ve'em tse'e ni to'ka u̱u̱'m nkavintso̱jajtumdat
ax jo'n je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱kajaanchja'vidu.
12 Je̱ y'ayook ka̱jx xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu
du̱joojntykinma̱'a̱. Ma̱a̱daakpts je̱'e̱ ve'e je̱ y'ayook je̱tse'e
je̱ jayu du̱tukta̱jkikú̱x je̱ts ka'a ve'e jyajuu'tsojxa juu' ve'e
ja̱jpax me̱jtsk ado'om. Je̱'yp je̱'e̱ ve'e joma ve'e je̱ jo̱o̱t je̱ ja'vin
je̱tse'e du̱yakjay'ixju̱ du̱yakjañu̱jávaja ti vinma'yu̱ne'e je̱ jayu
jyayejpp.
13 Ka'a xa ve'e tii juu' ve'e je̱ Nte'yam kya'ixp kyanu̱ja'vip,
ixna ke̱'xnats je̱'e̱ ve'e tyanku̱x je̱m je̱'e̱ vyinkojkm pa̱ne'e je̱
cuenta nmo̱'yumdap.

Je̱ Jesuusts je̱'e̱ ve'e tee' juu' ve'e

du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta

14 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, je̱ Nte'yam je̱
y'Onu̱k, je̱'e̱ tse'e ta̱jki je̱m tsapjo̱o̱tm je̱tse'e xnu̱ténimda
je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm, tee'ts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta u̱u̱'m ka̱jxamda, paaty
tse'e tun vinko̱pk je̱tse'e nkamaso̱o̱kumdat juu' ve'e
njaanchja'vimdup.
15 Je̱ tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta je̱tse'e
njaye̱jpumda, o̱'yixjupts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e xtukmo̱'tumdat ku̱x
ñu̱ja'vip je̱'e̱ ve'e o̱y vintso̱ ve'e je̱ yónu̱k aaj je̱ yónu̱k jo̱o̱t
njaye̱jpumda. Nu̱jom tse'e du̱ja'ix je̱ ko̱'o̱yjáyuvap pa̱n vintso̱
ve'e ku̱yakto̱kimpa̱jkji.
16 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, va'an tse'e to'k aaj to'k jo̱o̱t
du̱naajkta̱mimjada je̱ja je̱ Jesucristo vyinkujk, ve'em
tse'e xtukmo̱'tumdat je̱tse'e xputa̱jkimdat pa̱n vin'ite'e je̱
ko̱'o̱yjáyuvap xyakto̱kintonuva'numda.

5

1 Nu̱jom je̱ tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxtup je̱ tee'ta̱jkta,
jayu je̱'e̱ ve'eda, yakpa̱a̱mdupts je̱'e̱ ve'eda je̱tse'e je̱
jayu du̱nu̱té̱nadat je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk, je̱ to̱kin
ka̱jx tse'e je̱ Nte'yam du̱tukvintsa̱'a̱gadat je̱ tá̱nu̱k je̱tse'e
du̱tukvintsa̱'kivat juu' jatye'e je̱ jayu tyukmuyo̱jxtup je̱
Nte'yam.

2 Jẹ̱ tee' juu' ve'e dụnụ̱vintsạ̱nikạ̱jxp jẹ̱ tee'tạ̱jkta, kụ̱x
jayu jẹ̱'ẹ̱ ve'e juu' ve'e tontǫ́kip kǫjtstǫ́kip ax jo'n ǫ̱pyạ̱na,
ǫ̱'yixjupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e dụ̱tukmǫ̱'ǫ̱tụ̱t pạ̱ne'e dụ̱katih'ixp
dụ̱katinụ̱ja'vip jẹ̱ts pạ̱ne'e tontǫ́kip kǫjtstǫ́kip.
3 Jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jx tse'e vinkǫ̱pk jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱tukvintsạ̱'ạ̱gat
jẹ̱ tạ́nụ̱k jẹ̱ y'avintsǫ̱ tǫ̱kin kạ̱jx, ve'em ax jo'n jẹ̱ tạ́nụ̱k
dụ̱tukvintsạ̱'kivat juu' ve'e jẹ̱ viijnk jayu jẹ̱ tyǫ̱kin kạ̱jxta.
4 Ka'a xa ve'e pạ̱n pạ̱ne'e jẹ̱ mạ̱jin natyukjẹ̱'ẹ̱ijup
jẹ̱tse'e jẹ̱ y'avintsǫ̱ vinma'yụ̱n kạ̱jx y'ítụ̱t tee' juu' ve'e
dụ̱nụ̱vintsạ̱nikạ̱jxp jẹ̱ tee'tạ̱jkta, jẹ̱'ẹ̱jyji ve'e pạ̱n pạ̱ne'e jẹ̱
Nte'yam vyinkạ̱ạ̱mp, ve'em ax jo'n jẹ̱ Aarón yakvinkạ̱ạ̱jn jo'n.
5 Ax ve'em tse'e jyajty mạ̱ạ̱t jẹ̱ Cristo, ka jẹ̱ y'avintsǫ̱
vinma'yụ̱n kạ̱jxapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ñatyukjẹ̱'ẹ̱iji jẹ̱ mạ̱jin ku ve'e
yakpụ̱ụ̱jm tee' juu' ve'e dụ̱nụ̱vintsạ̱nikạ̱jxp jẹ̱ tee'tạ̱jkta, jẹ̱
Nte'yam jẹ̱'ẹ̱ ve'e mǫǫ̱jyju jẹ̱ mạ̱jin jẹ̱tse'e tyee'at. Ve'em ax
jo'n jẹ̱ Nte'yam ñạ̱'mụ̱xji:
Ụ̱xyam ạ̱tse'e nyaknụ̱kẹ̱'xnatạ́kat jẹ̱ts ạ̱ts mitse'e jẹ̱ n'Onụ̱k.
6 Ve'em ax jo'n jẹ̱p Kunuu'kx Jatyán kụ̱jxp vyaampa jado'k
viijn:
Mits xa ve'e tee' xạ̱'ma kạ̱jx,
ve'em ax jo'n jẹ̱ Melquisedec.
7 Ku ve'e jẹ̱ Cristo y'ijt yaja naxviijn, myukǫ̱jts tse'e jẹ̱
Nte'yam, juu' ve'e ǫ̱'yixjup jẹ̱tse'e jẹ̱ ǫǫ̱'kụ̱n kụ̱tyuknụ̱vaatsji.
Ǫyame'e ǫǫ̱y dụ̱jatunmunoo'kxtk jẹ̱ts ka'a ve'e y'ǫǫ̱'kụ̱t,
jẹ̱tse'e yaaxy, chǫ̱jkts jẹ̱'ẹ̱ ve'e nụ̱yojk jẹ̱tse'e dụ̱tónụ̱t juu'
ve'e jẹ̱ Nte'yam chǫ̱jk, jẹ̱'ẹ̱ kạ̱jxts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam
kyạ̱ts'amǫ̱tunajxji.
8 Ǫyam jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onụ̱k, jyajt tse'e vintsǫ̱ ve'e
kyạ̱tsạ̱pạ́kụ̱t jẹ̱ tsaachpaatụ̱n kạ̱jx juu' ve'e yaknajx.
9 Kụ̱xe'e dụ̱tonkụ̱jx nụ̱jom juu' jatye'e jẹ̱ Nte'yam chǫ̱jk, jẹ̱'ẹ̱
kạ̱jx tse'e y'ǫ̱'yixjụ̱ jẹ̱tse'e dụ̱yaktsǫ̱'ǫ̱kụ̱t xạ̱'ma kạ̱jx pạ̱n pạ̱n
jatye'e kạ̱tsụ̱pạ̱jkjup.
10 Jẹ̱ Nte'yam tse'e pạ̱ạ̱jmju tee' juu' ve'e dụ̱nụ̱vintsạ̱nikạ̱jxp
jẹ̱ tee'tạ̱jkta, ve'em ax jo'n jẹ̱ Melquisedec.

Kutsạ̱'ạ̱ga xa ve'e ǫǫ̱y ku ve'e yakmasạ̱'ạ̱k

jẹ̱ jaanchja'vin juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam kạ̱jx

11 Jẹ́pnum xa ve'e may viijn juu' ve'e njaa'kvaajnjavaandup
yạ̱ vinma'yụ̱n kạ̱jx, ax tso'ox tse'e jẹ̱tse'e ntukvinjávadat kụ̱x
ka'a ve'e xvinmǫ̱tuvuva'anda.
12 Ǫǫ̱yani xa ve'e yạ̱ it tyunnaxy, kụ̱xtuk'ixta xa ve'e jẹ̱ jayu
jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook, ax jado'k nax tse'e dụ̱tsạ̱k jẹ̱tse'e myak-
tukvinja'vidinuvat jẹ̱ ixpạ̱jkụ̱n juu' ve'e myaktuk'ixtu ku ve'e
xjaanchja'vi'ukvaandi jẹ̱ Jesucristo. Ve'em xa miitse'eda ax

jo'n jẹ̱ pi'k ónu̱k juu' ve'e tsi'tspna jẹ̱ts ka'a ve'e ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e kaaynup ooknup.
13 Ku̱x jẹ̱'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱tukjoojntykidup tum jẹ̱ leche, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup vintso̱ ve'e jyoojntykadat ax jo'n du̱paa'ty du̱'akẹ̱ẹ̱ga.
14 Ax jẹ̱'ẹ̱da pa̱n pa̱n jatye'e ixtáñ du̱jayẹ̱jptup jẹ̱tse'e juu' du̱káydat du̱ja̱'kxtat, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'eda ax jo'n jẹ̱ jayu juu' ve'e du̱jajttup jẹ̱tse'e du̱yaktándat jẹ̱m jya'vin ka̱jxmda jẹ̱ y'o̱y jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱tse'e du̱kakuvą́ktat jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ̱'ẹ̱.

6

1 Jẹ̱'ẹ̱ ka̱jx tse'e, va'an tse'e du̱toonkimda jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook jẹ̱tse'e ve'em o̱y nmu̱ja'vimdat juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam cha̱jkp. Ka jẹ̱'ẹ̱jyap tse'e ntoonkimdap juu' ve'e yaktuk'íxumdu ku ve'e jẹ̱ Cristo njaanchja'vi'ukva'numdi, ku̱x jẹ̱pe'e o̱o̱y juu' jatye'e tso̱jkjup jẹ̱tse'e jyaa'kyaknu̱jávat. Ka jẹ̱'ẹ̱jyap tse'e ntoonkimdap vintso̱ ve'e du̱tsa̱k jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱maso̱o̱ktinit jẹ̱ kyo̱'o̱y joojntykinda jẹ̱tse'e ve'em kyatsaachpaa'ttat xa̱'ma ka̱jx, vintso̱ ve'e du̱tsa̱k jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam yakjaanchjávat,
2 jẹ̱ jayu ña̱pẹ́ttat, jẹ̱ts pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱vinténidup jẹ̱ jaanchja'vivata̱jk, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ jayu du̱tuknu̱ko̱ndap jẹ̱ kya̱'a̱j. Ka jẹ̱'ẹ̱jyap tse'e njaanchja'vimdap jẹ̱ts joojntykpa̱jktinuvape'e jẹ̱ o̱o̱'kpata̱jk jẹ̱tse'e yakto̱kimpayo̱'ydinit, jẹ̱me'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydinup jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, jẹ̱m tse'e juu' ve'e yakmo̱o̱ydinup jẹ̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtnup.
3 Va'an du̱toonkimda vintso̱ ve'e o̱y nmu̱ja'vimdat juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam cha̱jkp. Ax ve'em tse'e nto'numdat pa̱n vaampe'e jẹ̱ Nte'yam.
4 Ka'a tse'e y'uk'o̱'yini jẹ̱tse'e pa̱n du̱yakvinmayu̱mpítu̱t jẹ̱ jayu juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam du̱ko̱o̱'kjaanchja'vidinup. Jẹ̱ Nte'yame'e jẹ̱ vinma'yu̱n mo̱o̱jyju̱du juu' ve'e tyú̱vam, ñu̱ja'viduts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ maa'yu̱n juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jayu tyoojnjip, jyayẹ̱jptu tse'e jẹ̱ Espíritu Santo jẹ̱m jya'vin ka̱jxmda,
5 ñu̱ja'viduts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ts o̱y jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ kya̱ts jẹ̱ y'ayook, tukka̱daakju̱du tse'e jẹ̱ ma̱kkin juu' ve'e miimpnum.
6 Pa̱n kyo̱o̱'kjaanchja'vidinup tse'e jẹ̱ Nte'yam, ka'a tse'e y'uk'o̱'yini jẹ̱tse'e pa̱n du̱yakvinmayu̱mpijttinuvat jẹ̱ jayu, ku̱x jẹ̱'ẹ̱ ve'e viinm du̱toondup ax jo'n ku̱du̱yakcruuzpẹ̱jttinuva jado'k nax jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onu̱k.
7 Jẹ̱ naax juu' ve'e du̱'okta̱a̱tsp jẹ̱ na̱a̱j vinnaajknáx tyu'uj jẹ̱tse'e yakvinyu'uj yakvintún jẹ̱tse'e tya̱'mixju̱ o̱y, jẹ̱ Nte'yamts jẹ̱'ẹ̱ ve'e du̱kunoo'kxp.

8 Ax pa̱n tum je̱ ápit tse'e pojtu̱kp je̱ts je̱ viijnk aajy ojts,
ka'ats je̱'e̱ ve'e tyun, naxto̱yupts je̱'e̱ ve'e.

Je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e n'a'íxumdup,

je̱'e̱ tse'e je̱ nja'vinamda du̱yak'ijtp

je̱ Nte'yam ma̱a̱t

9 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup,
o̱yam a̱tse'e ve'em tu̱nka̱ts, nayja'vijinupts a̱tse'e tyu̱va je̱ts
nu̱yojk o̱y je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam mto'nu̱xjadap, ve'em
ax jo'n du̱tuujnja pa̱n pa̱n jatye'e yaktsa̱a̱kp.
10 Pyaatyp y'ake̱e̱guip xa je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam
tyuump, ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱jaa'tyóki je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' miitse'e
mtoondu je̱tse'e xtuknu̱ja'vidi je̱ts mtso̱jktu ve'e je̱ Nte'yam
ku ve'e je̱ jyayu xputa̱jkidi. U̱xyam paat tse'e ve'em xtonda.
11 O̱o̱y a̱a̱tse'e ntuntsa̱k je̱ts miitse'e nu̱to'k nu̱to'k ve'em
xjaa'tóndat van'it paat ku ve'e je̱ Jesucristo myiinnuvat.
12 Ka'ats a̱a̱tse'e ntsa̱k je̱tse'e mnoox'o̱o̱'ktat, je̱'e̱
ve'e mtóndap ax jo'n je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam
du̱jaanchja'vidup je̱tse'e ta̱m ñaajk'ítjada je̱'e̱ ma̱a̱t, je̱'e̱ tse'e
du̱jaye̱jptinup je̱ o̱'yin juu' ve'e je̱ Nte'yam tyukvinva'nip
nu̱jom je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu' je̱'e̱ ve'e cha̱jkp.
13 Ku xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ vaandu̱k du̱yaktaajñ ma̱a̱t je̱
Abraham, viinm tse'e ñaajknajxji ku̱x ka'a ve'e pa̱n viijnk
du̱nu̱ma̱ja pa̱n ka̱jxe'e ku̱du̱pu̱u̱jm je̱ vaandu̱k.
14 Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ: “Vaampam xa a̱tse'e je̱ts o̱o̱y
a̱ts mitse'e ntunkunoo'kxu̱t je̱tse'e nu̱may je̱ tsaan je̱ ko̱o̱j
xjayépu̱t.” Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ.
15 To'k aaj to'k jo̱o̱t tse'e je̱ Abraham du̱'a'ix je̱tse'e je̱
Nte'yam du̱kutyónu̱t je̱ ayook juu' ve'e tukvinva'niju. Ax
kyutyoon tse'e.
16 Ku xa ve'e je̱ jayu pa̱n du̱yaknaxta, je̱'e̱ tse'e
du̱yaknajxtup pa̱ne'e nu̱yojk du̱nu̱máji je̱ts ka'a je̱'e̱ ve'e
viinm. Ax ku tse'e pa̱n tu̱du̱yaknaxta, ka'a tse'e je̱ viijnk ka̱ts
y'ukyo̱o̱nnit.
17 Ku̱x tse'e je̱ Nte'yam du̱tsa̱k je̱tse'e je̱ jayu va'ajts
du̱nu̱já̱vadat je̱ts ni je̱ vin'ita ve'e kyatíku̱tsu̱t juu' ve'e kyo̱jts,
je̱'e̱ ka̱jx tse'e ñaajknajxji ku ve'e vyaajñ je̱ts kyutyónupe'e.
18 Ya̱ me̱jtsk viijn tse'e juu' ve'e katiktsp, muto'k viijn ku
ve'e je̱ Nte'yam viinm vyaajñ, je̱ts mume̱jtsk viijn ku ve'e
ñaajknajxji, ax ka'a tse'e je̱ Nte'yam tyaaya, ya̱ me̱jtsk viijn tse'e
yaktoon je̱tse'e o̱o̱y ntunjo̱t'ama̱jimdat, u̱u̱'mda, je̱ jayu juu'
ve'e je̱ Nte'yam y'ixp jyayejpp. Njaanchja'vimdup tse'e je̱ts
tónjup ko̱tsjup je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam xtukvinva'nimdu.
19 Ku̱x ve'em ax jo'n je̱ pojxu̱n jo̱'ku̱n jye'ya joma ve'e
je̱ naax juu' ve'e je̱p na̱pa'tkup je̱tse'e to'k viijn du̱yak'it je̱

barco, ve'em tse'e n'ijtumda jẹ̱ Nte'yam mạạt jẹ'ẹ̱ kạjx ku ve'e nnụja'vimda jẹ̱ts xyaktsọọkumdu ve'e jẹ̱ Jesucristo, juu' ve'e ijtp jẹ̱m tsapjọọtm.

20 Jẹ̱m tse'e tyạjki jẹ̱tse'e y'it jẹ̱ Nte'yam mạạt, jẹ̱m joma ve'e xnụténimda. Ax ve'em tse'e tyee'tạjki, xạ'ma kạjxts jẹ'ẹ̱ ve'e tyee'init, tee' jẹ'ẹ̱ ve'e juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ̱ tee'tạjkta, ve'em jẹ'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ Melquisedec.

7

Ve'eme'e jẹ̱ Jesús tyee'a ax jo'n jẹ̱ Melquisedec

1 Jẹ̱ Melquisedec, saleemit yakkutojkpats jẹ'ẹ̱ ve'e y'ijt jẹ̱ts tee'va juu' ve'e dụ̱mutoomp dụ̱mupạjkp jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e nụjom dụ̱nụ̱kạjxmikạjxp. Jẹ'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Abraham dụ'anạjkxi ku ve'e jẹ̱ Abraham vyimpijtni atso'ox toompa joma ve'e ọjts dụyakvintọ́kida jẹ̱ yakkutojkpatạjk mạạt jẹ̱ jyáyuda, jẹ̱tse'e jẹ̱ Abraham dụ̱kunuu'kx.

2 Van'it tse'e jẹ̱ Abraham myọọjyji to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy jẹ̱ pạạmdụ̱k juu' ve'e pyạjk ku ve'e ọjts y'atso'oxtún. Ve'em tse'e jẹ̱ Melquisedec kyạtsạpítsum yakkutojkpa juu' ve'e ọy dụ̱toomp dụ̱payọ'yp. Jẹ̱ts jẹ̱ Salem, ve'eme'e kyạtsạpítsumpa ọy aaj ọy jọọt. Kụ̱x tse'e yakkutujk jẹ̱m saleemit kyajpụ̱n kạjxm, paaty tse'e yaktij yakkutojkpa juu' ve'e jẹ̱ ọy aaj jẹ̱ ọy jọọt dụ̱jayẹ̱jpp.

3 Ka'a tse'e yaknụ̱kạ̱ts jẹ̱ tyee' ukpụ̱ jẹ̱ tyaak, ni jẹ̱ y'apa ni jẹ̱ y'ọ̱ka tse'e kyayaknụ̱kọjtspa, nay ka'ava tse'e jẹ̱ kyẹ'xtkụ̱n ni ka'ava tse'e jẹ̱ y'ọọ'kụ̱n, ve'em tse'e yaktukmu'a'ixmoka jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'Onụ̱k, juu' ve'e tee'ip xạ'ma kạjx.

4 Payọ'ọyda n'it vintsọ ve'e dụ̱nụ̱mạja jẹ̱ Melquisedec. Jẹ̱ njụ̱jpit jáyuvamda Abraham tse'e mọọjyju jẹ̱ diezmo, jẹ'ẹ̱ ve'e ku ve'e dụ̱mọọjy to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy jẹ̱ pạạmdụ̱k juu' ve'e pyạjkji jẹ̱ viijnk yakkutojkpada ku ve'e ọjts dụ̱mạạt'atso'oxtún.

5 Ve'eme'e jẹ̱ Moisés jẹ̱ pyava'nụ̱n vya'añ jẹ̱ts jẹ̱ Leví jẹ̱ chaan jẹ̱ kyọọj juu' ve'e jẹ̱ tee'tạjkta, jẹ'ẹ̱ tse'e dụ̱tukpạ́mdap jẹ̱ jayu jẹ̱ diezmo, ọ́yame'e jẹ̱ Abraham dụ̱tsaana dụ̱kọọja jẹ̱ jáyuda, nay ve'em ax jo'n jẹ̱ tee'tạjkta.

6 Jẹ̱ Melquisedec, ọ́yam jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Leví kyatsaanaja kyakọọjaja, yakmọọyts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ diezmo juu' ve'e jẹ̱ Abraham pyạjk ku ve'e ọjts y'atso'oxtún. Van'it tse'e jẹ̱ Melquisedec dụ̱kunuu'kx jẹ̱ Abraham, jẹ'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam tukmukọjtsju jẹ̱ vaandụ̱k.

7 Ax ka'a tse'e nvaat pạn dụ̱kakuvạ́kụ̱t, jẹ̱ kunoo'kxpa, jẹ'ẹ̱ tse'e nụyojk dụ̱nụ̱mạ́jip jẹ̱ts ka'a ve'e jẹ̱ yakkunoo'kxpa.

8 Pa̱ne'e du̱pa̱jktup je̱ diezmo, o̱o̱'ktapts je̱'e̱ ve'e; juu' ve'e je̱
Melquisedec ka̱jx, ve'em tse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán ñu̱ka̱tsju̱ ax
jo'n to'k juu' ve'e joojntykipna.
9 Nvaat xa ve'e je̱ jayu vya'anu̱t je̱ts je̱ Leví ma̱a̱t je̱ chaanda
je̱ kyo̱o̱jta, je̱ tee'ta̱jkta juu' ve'e du̱pa̱jktup je̱ diezmo, je̱'e̱
tse'e du̱mo̱o̱yduva je̱ Melquisedec je̱ diezmo je̱ jyu̱jpit jayu
Abraham ka̱jx,
10 ku̱x je̱me'e je̱ Abraham je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk du̱ma̱a̱da juu'
ve'e du̱yakjéjap je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j ku ve'e je̱ Melquisedec
du̱ma̱a̱tnavyaatji.
11 Tukka̱daakju̱du tse'e je̱tse'e tyee'adat je̱ Leví je̱ chaan
je̱ kyo̱o̱j juu' ve'e je̱ Aarón je̱ chaan je̱ kyo̱o̱jpa, je̱'e̱ tse'e
du̱tuk'íxtap je̱ myu'israeejlit jáyuda je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n.
Ax ka'a tse'e n'ijtumda o̱y je̱ts va'ajts je̱ tee'ta̱jk ka̱jx juu'
ve'e je̱ Leví je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j. Ku̱x pa̱n ku̱n'ijtumda ve'e o̱y
je̱ts va'ajts je̱'e̱ ka̱jxta, ka'a tse'e y'ukvinkópkini je̱tse'e jyéjat
jado'k je̱ tee' ax jo'n je̱ Melquisedec je̱ts ka'a ve'e ax jo'n je̱
Aarón.
12 Ax pa̱n ka'a tse'e je̱ Aarón je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j y'uktee'idinit,
tíktspap tse'e je̱ pava'nu̱n juu' ve'e vaamp je̱ts je̱'e̱ ve'e
tee'adap.
13 Ax juu' tse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vaamp je̱tse'e tyee'at, je̱
nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucriistots je̱'e̱ ve'e. Ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱
Leví du̱tsaana du̱ko̱oja, je̱ Leví je̱ y'uts je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j je̱'e̱
ve'e, to'k je̱ ja̱ka̱'a̱ juu' ve'e ni vin'ita je̱ jyayu katee'idup ax
jo'n je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n vya'añ.
14 Yaknu̱ja'vip xa ve'e va'ajts je̱ts je̱ Judá je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j
je̱'e̱ ve'e je̱ Jesús. Ax ka'a tse'e je̱ Moisés du̱tika̱jts je̱ts
tee'adape'e je̱ Judá je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j.
15 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e ku̱xe'e je̱ Jesús tyee'a ax jo'n je̱ Melquisedec
je̱ts ka'a ve'e ax jo'n je̱ Aarón, yaknu̱ke̱'xnata̱jkipts je̱'e̱ ve'e o̱y
je̱ts ka'a ve'e je̱ Aarón je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j y'uktee'idinit.
16 Je̱ Jesús tse'e je̱ kutojku̱n du̱jaye̱jpp je̱tse'e tyee'at ku̱x
joojntykip je̱'e̱ ve'e xa̱'ma ka̱jx; ka je̱ pava'nu̱n ka̱jxape'e
tyee'a juu' ve'e vaamp je̱ts pa̱ne'e je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j tee'adap.
17 Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Nte'yam je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pu̱u̱jm je̱ Jesús
ka̱jx:
Mits xa ve'e tee' xa̱'ma ka̱jx,
ve'em ax jo'n je̱ Melquisedec.
18 Ax ve'em tse'e, je̱ Nte'yame'e du̱pa̱a̱m je̱tse'e kyo̱o̱'ktoonnit
je̱ pava'nu̱n juu' ve'e myo̱o̱y je̱ Moisés. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e kyatún
ku̱x ka'a ve'e je̱ jayu je̱ pava'nu̱n ka̱jx mya̱a̱da'aky je̱tse'e
y'íttat je̱ Nte'yam je̱ jyayu,
19 ka je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n ka̱jxape'e je̱ jayu y'ijt o̱y jo̱o̱t je̱
Nte'yam ma̱a̱t. Ax je̱ a'ix'ijtu̱n juu' ve'e u̱xyam njaye̱jpumdup,

nu̱yojkts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y du̱tunnu̱ma̱ja, je̱ Jesucristo je̱ kyuto-
jku̱n ka̱jx tse'e nmutá̱mimda je̱ Nte'yam.

20 Viinm xa ve'e je̱ Nte'yam ñaajknajxji je̱tse'e je̱ Jesús tyee'at.
21 Juu' viijnk tee'da, ka'ats je̱'e̱ ve'e vye'emada, ka'ats je̱'e̱
ve'e je̱ Nte'yam ñaajknajxji je̱tse'e tyee'adat. Ax je̱'e̱ ku ve'e
je̱ Nte'yam ñaajknajxji je̱tse'e je̱ Jesús tyee'at, jidu̱'u̱m tse'e
du̱nu̱u̱jmi:

A̱ts, je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n, ka'a xa a̱tse'e ya̱ nvinma'yu̱n
nyaktíku̱tsu̱t,

mits xa ve'e tee' xa̱'ma ka̱jx,

ve'em ax jo'n je̱ Melquisedec.
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Jesús du̱nu̱u̱jmi.
22 Ax nu̱yojk o̱y xa ve'e je̱ nam ko̱jtstán je̱ts ka'a ve'e je̱
ko̱jtstán juu' ve'e je̱ Nte'yam myaso̱o̱kjidu je̱ nju̱jpit jáyuvamda.
Nnu̱ja'vimdinup xa u̱u̱'me'e je̱ts tyú̱vam je̱'e̱ ve'e je̱ nam
ko̱jtstán ku̱x ijtpe'e je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo je̱m
tsapjo̱o̱tm je̱ja je̱ Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi je̱tse'e xnu̱ténimda.

23 Je̱ viijnk tee'da, nu̱may tse'e y'ijtti; ku̱x tse'e y'o̱o̱'kti, ka'a
tse'e y'uk'o̱'yixjidini je̱tse'e ku̱jyaa'ktee'idi.
24 Ax je̱ Jesús, xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e jyoojntyka, ijtpamts je̱'e̱
ve'e je̱ tyee'in.
25 Ku̱x ka'a ve'e y'o̱o̱'ku̱t, paaty tse'e y'o̱'yixju̱, u̱xyam je̱ts
xa̱'ma ka̱jx, je̱tse'e du̱yaktso̱'o̱ku̱t pa̱n pa̱ne'e naajktá̱mijup
je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk je̱ Jesús ka̱jx.

26 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, je̱'e̱m xa je̱'e̱ ve'e
je̱ tee' juu' ve'e o̱o̱y tunyaktso̱jkp, o̱'yixjupts je̱'e̱ ve'e
je̱tse'e xputa̱jkimdat. Va'ajts jo̱o̱tts je̱'e̱ ve'e, ka'ats je̱'e̱ ve'e
tyo̱kinma̱a̱ta, ka'ats je̱'e̱ ve'e tyo̱kinaxjáyuva ax jo'n u̱u̱'mda,
ñu̱má̱jip ñu̱jaanchipts je̱'e̱ ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm je̱ja je̱ Nte'yam
y'aka'yu̱n pa'ayi.
27 Ka'a xa je̱'e̱ ve'e vye'ema ax jo'n je̱ viijnk tee'da juu'
ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxtup je̱ tee'ta̱jkta, juu' ve'e jó̱vum xa̱a̱j je̱
y'avintso̱ to̱kin ka̱jx je̱ tá̱nu̱k du̱yak'o̱o̱'ktup je̱tse'e je̱ Nte'yam
du̱tukvintsa̱'a̱gada, van'it tse'e du̱tukvintsa̱'kiduva je̱ tá̱nu̱k
je̱ viijnk jayu je̱ tyo̱kin ka̱jx. Je̱ Jesús, to'k náxjits je̱'e̱ ve'e viinm
ñatyukvintsa̱'kiji je̱ Nte'yam anañu̱joma je̱ jayu ka̱jxta.
28 Y'ava'nipts je̱'e̱ ve'e je̱ Moisés je̱ pyava'nu̱n je̱ts pa̱ne'e
yakpá̱mdap tee' juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxtup je̱ tee'ta̱jkta,
je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e to̱kin ma̱a̱t je̱tse'e y'o̱o̱'kta
ax jo'n o̱pya̱na. Ax je̱ Nte'yam tse'e viinm naajknajxju je̱tse'e
tyee'at je̱ y'Onu̱k, juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp o̱y je̱ts va'ajts.
Ve'em tse'e du̱tuujn tá̱vani ve'e je̱ Moisés yakma̱'a̱ vye'na je̱
Nte'yam je̱ pyava'nu̱n.

8

Ję Jesucristo tse'e ję jayu dụnụténip jęm ję Nte'yam vyinkojkm

1 Juu' xa ve'e dụnụvinkọpkikạjxp juu' ạts miitse'e
ntuknụja'yidup, yạ'ạts ję'ę ve'e: Ję tee' juu' ve'e
njayęjpumdup, jęmts ję'ę ve'e y'ạjxtụk tsapjọọtm jęja ję
Nte'yam y'aka'yụn pa'ayi,
2 tee'ipts ję'ę ve'e joma ve'e ję kunuu'kx it juu' ve'e ję
Nte'yam pyạạm, ka'a ję'ę ve'e tyee'a joma ve'e ję tabernáculo
juu' ve'e ję jayu pyạạmdu.
3 Nụjom ję tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxtup ję tee'tạjkta,
vinkạ́ndats ję'ę ve'e jętse'e ję Nte'yam dụtukvintsạ'ạgadat ję
tạ́nụk jęts juu' jatye'e jyaa'kyọjxtup ję jáyuda. Paaty tse'e
dụtsạk jętse'e ję tee' juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp ję tee'tạjkta
jętse'e xnụténimda, ję'ę tse'e dụjayę́pup pạn ti ve'e tyukvintsạ'kivap ję Nte'yam.
4 Pạn yaja xa ve'e kụy'it naxviijn, ka'ats ję'ę ve'e ję
xyụp tyee'a, kụx jęmna ve'e pạn pạn jatye'e ję Nte'yam
dụtukvintsạ'kidup ję yạxta ve'em ax jo'n ję Moisés ję
pyava'nụn vya'añ.
5 Ję tee'tạjkta juu' ve'e yaja naxviijn, ję'ę tse'e toondup
pạjktup joma ve'e ję kunuu'kx it juu' ve'e ję tsapjọọtmit jyę'ę
yaknụ'ixvaats yaknụpạmvaats. Yaknụja'vipts ję'ę ve'e jęts
nụ'ixva'ach nụpạmva'ach ję'ę ve'e. Kụx ku ve'e ję Moisés
dụkapạm'ukva'añna vye'na ję tabernáculo, van'it tse'e ję
Nte'yam ñạ'mụxji: "Yakkọpka ọy jętse'e ve'em xpạ́mụt ax jo'n
myaktuk'ix jęm kọpk kạjxm." Jidụ'ụm tse'e ñạ'mụxji.
6 Ve'em ax jo'n dụnụmạja ję nam kọjtstán jęts ni ka'a ve'e
ję jụjpit kọjtstán, ve'emts ję'ę ve'e ję muto'nụn dụnụmạja juu'
ve'e ję Nte'yam myọọy ję Jesús jęts ni ka'a ve'e ję muto'nụn
juu' ve'e ję tee'tạjk jyayęjptup juu' ve'e yaja naxviijn. Ję nam
kọjtstán kạjx tse'e ję Jesús dụyaknamyujọt'ọ́yaja ję jayu jęts ję
Nte'yam, ję nam kọjtstán kạjxpa ve'e ję Nte'yam ję vaandụk
dụyaktaajñ juu' ve'e nụyojk ọy jęts ni ka'a ve'e ję vaandụk juu'
ve'e yaktaan ję jụjpit kọjtstán kạjx.
7 Kụx pạn kụtyuujn xa ve'e ję muto'k kọjtstán, ka'a tse'e ję
Nte'yam kụdụpụụjm ję nam kọjtstán.
8 Ax ka'a tse'e ję Nte'yam dụ'ọyja'vi ję jáyuda juu' ve'e myọọy
ję jụjpit kọjtstán, ve'em ax jo'n ję Kunuu'kx Jatyán vya'añ ję'ę
kạjxta:
Jidụ'ụm xa ve'e ję Mạjạ Vintsạ́n vya'añ:
"Ję'yape'e ję xạạj jęts ạtse'e ję nam kọjtstán nyaktánụt mạạt ję
israeejlit jáyuda,
9 ka ve'emap ax jo'n ạtse'e ję kọjtstán nyaktaajñ mạạt ję jyụjpit
jáyuda ku ạtse'e nyakpítsumdini jęm Egipto;

ka'a ve'e dṵkutyoondi ạ̱ts jẹ̱ nkọ̱jtstán,
jẹ'ẹ̱ kạ̱jxts ạ̱tse'e nkọ̱ọ̱'kmạ̱jạ̱pạ̱ạ̱mdini.
10 Ax jẹ̱ nam kọ̱jtstán juu' ạ̱tse'e nyaktánup mạ̱ạ̱t jẹ̱ israeejlit jáyuda,
jẹ̱mts ạ̱tse'e jya'vin kạ̱jxmda mpạ́mṵt ạ̱ts jẹ̱ mpava'nṵn,
jẹ̱mts ạ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e nja'at vyinma'yṵn kạ̱jxmda,
ạ̱tse'e xNte'yamadap,
ạ̱tsts jẹ'ẹ̱ ve'e njáyuvadap.
11 Ka'ats jẹ'ẹ̱ ve'e dṵtuknṵjávadat jẹ̱ myujáyuda jẹ̱ts pạ̱n ạ̱tse'e, ni ka'a tse'e dṵtuknṵja'viduvat jẹ̱ y'utsta jẹ̱ y'ajchta ukpṵ jẹ̱ y'utsta jẹ̱ chạ̱'ạ̱da,
kṵx x'íxadap ạ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e anañṵjoma, jẹ̱ mṵ́jit jẹ̱ muutskit.
12 Nmẹ̱ẹ̱'kxjidinupts ạ̱tse'e jẹ̱ tyọ́kinda,
ni jẹ̱ vin'ita xa ạ̱tse'e jẹ̱ tyọ̱kin nkọ̱ọ̱'kjaa'myẹ̱jtsnit.”
Jidṵ'ṵm tse'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
13 Ku ve'e jẹ̱ Nte'yam vyaajñ jẹ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e dṵyaktónup jẹ̱ nam kọ̱jtstán, jẹ'ẹ̱ tse'e dṵyaktaamp jẹ̱tse'e kyọ̱ọ̱'ktoonnit jẹ̱ kọ̱jtstán juu' ve'e jṵjpani. Ax jẹ̱ kọ̱jtstán juu' ve'e jṵjpani, najxpts jẹ'ẹ̱ ve'e, vẹ̱ẹ̱'n tse'e yạ̱ it ñáxṵt jẹ̱tse'e kyutọ́kinit.

9

Jẹ̱ kunuu'kx it juu' ve'e yaja naxviijn jẹ̱ts jẹ̱ kunuu'kx it juu' ve'e jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm

1 Jẹ̱ muto'k kọ̱jtstán juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam yaktaan, jẹ̱ Nte'yam tse'e dṵpavaan vintsọ̱ ve'e jẹ̱ jayu vyinjávajat vyintsạ̱'ạ̱gajat jẹ̱ts vintsọ̱ ve'e to'k jẹ̱ tabernáculo dṵpạ́mdat joma ve'e ve'em dṵtóndat.
2 Ku ve'e y'ọ̱'yi jẹ̱ tabernáculo, jidṵ'ṵm tse'e dṵpạ̱ạ̱mdi: jẹ̱ muto'k it atạ̱tyuk, jẹ̱ kunuu'kx itts jẹ'ẹ̱ ve'e. Jẹ̱p tse'e y'ijt to'k jẹ̱ olivos aceite atọ̱'yin jẹ̱ts to'k jẹ̱ mesa joma ve'e dṵpạ̱ạ̱mdi jẹ̱ kunuu'kx tsapkaaky.
3 Jẹ̱ mumẹ̱jtsk it atạ̱tyuk, jẹ̱ it juu' ve'e jẹ̱ kunoo'kxṵn munṵyojk dṵmạ̱ạ̱t,
4 jẹ'ẹ̱ tse'e tukkạ̱daakju jẹ̱ oro yọ̱jxpẹ̱jtṵn joma ve'e jẹ̱ pọ̱ọ̱m jyạ̱k jẹ̱ts jẹ̱ xiixt juu' ve'e jẹ̱ oro tukyo'tskṵ́x y'ijt. Jẹ̱p tse'e xiixtup to'k jẹ̱ oro ọ̱ọ̱'y joma ve'e jẹ̱ maná y'ijt jẹ̱ts jẹ̱ Aarón jẹ̱ tyajk juu' ve'e pṵj'oomi, mạ̱ạ̱t jẹ̱ tsatsets joma ve'e jatyán y'ijt jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ pyava'nṵn, jẹ̱ jṵjpit kọ̱jtstán.
5 Jẹ̱m tse'e xiixt akạ̱'ạ̱ ni'kxm y'ijt mẹ̱jtsk jẹ̱ querubines apạ̱mnax, jẹ̱ tsapjọ̱ọ̱tmit joojntykiva jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ querubines. Joma ve'e jẹ̱ xiixt akạ̱'ạ̱, jẹ̱m tse'e jẹ̱ Nte'yam dṵtọ̱kinmee'kx jẹ̱ jáyuda. Ax ṵxyam, ka'a tse'e vyinkọ̱pka jẹ̱ts ạ̱ts yạ̱'ạ̱ ve'e nṵyojk nkọ̱jtsva'atsṵt.

6 Ku ve'e ve'em dṵtonda y'ijt, jóvum xa̱a̱j tse'e tyá̱kada y'ijt
je̱ tee'ta̱jk je̱p tabernáculo ja̱a̱tp joma ve'e je̱ muto'k it ata̱tyuk,
je̱p tse'e je̱ Nte'yam dṵvinjávada dṵvintsa̱'a̱gada y'ijt.
7 Je̱ tee' juu' ve'e dṵnṵvintsa̱nika̱jxp y'ijt je̱ tee'ta̱jkta, je̱'e̱jyji
tse'e ta̱jki to'k nax vinjoojnt joma ve'e je̱ mume̱jtsk it ata̱tyuk.
Ku ve'e tya̱jki, je̱ tá̱nṵk nṵṵ'pṵn tse'e je̱ Nte'yam tyukv-
intsa̱'kip y'ijt je̱ y'avintso̱ to̱kin ka̱jx, nay ve'empa je̱ jayu je̱
tyo̱kin ka̱jxpa. Pa̱n ka'a ve'e kṵdṵyaknṵjkx je̱ tá̱nṵk nṵṵ'pṵn,
ka'a tse'e kṵtya̱jki.
8 Je̱'e̱ tse'e xtuknṵja'vimdup je̱ Espíritu Santo je̱ts nam-
vaate'e je̱ tee'ta̱jk je̱ Nte'yam dṵmutonda dṵmupa̱kta y'ijt
joma ve'e je̱ muto'k it ata̱tyuk, ka'ana tse'e ñṵke̱'xnata̱ka
vye'na je̱ts nvaate'e je̱ jayu tyá̱kat joma ve'e je̱ mume̱jtsk it
ata̱tyuk.
9 Xtuknṵja'vimduvapts ya̱'a̱ ve'e je̱ts je̱ tá̱nṵk je̱ts juu'
jatye'e je̱ jayu jyaa'kyo̱jxtup y'ijt, ka je̱'e̱ ka̱jxapts je̱'e̱ ve'e je̱
jayu je̱ vyinma'yṵn tyándat o̱y je̱ts va'ajts.
10 Je̱ muto'k ko̱jtstán, je̱'e̱jyji je̱'e̱ ve'e kya̱jtsp juu' ve'e je̱
jayu kyáydap y'oo'ktap je̱ts vintso̱ ve'e ñaajkva'atsjadat, je̱
pava'nṵnts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ jayu tyoondup kyo̱jtstup.
Toonts je̱'e̱ ve'e van'it paat ku ve'e je̱ Nte'yam je̱ nam ko̱jtstán
dṵyaktaajñ.
11 Ax je̱ Cristo, je̱'e̱ tse'e miin je̱ y'o̱y je̱'e̱ ka̱jx juu' ve'e
je̱jani, tee' je̱'e̱ ve'e juu' ve'e dṵnṵvintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta.
Nṵyojk o̱yts je̱'e̱ ve'e je̱ muto'nṵn juu' ve'e jyayejpp, je̱mts je̱'e̱
ve'e tsapjo̱o̱tm je̱ Nte'yam dṵmutún dṵmupṵk joma ve'e je̱
kunuu'kx it juu' ve'e ka naxviijnit jayu pṵ́map.
12 Ka je̱'e̱p xa je̱'e̱ ve'e ñṵta̱jki je̱ it juu' ve'e je̱ kunoo'kxṵn
munṵyojk dṵma̱a̱t je̱tse'e je̱ Nte'yam dṵtukvintsa̱'a̱gat je̱
chivo nṵṵ'pṵn je̱ts je̱ tsapkaaj ónṵk nṵṵ'pṵn, je̱'e̱ ve'e
ñṵta̱jki je̱tse'e je̱ y'avintso̱ nṵṵ'pṵn dṵtukvintsa̱'ki. To'k
náxjits je̱'e̱ ve'e ve'em dṵtuujn, ve'em tse'e mya̱a̱daaky je̱tse'e
njaye̱jpumdinit je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
13 Je̱ tsapkaaj nṵṵ'pṵn je̱ts je̱ chivo nṵṵ'pṵn je̱ts je̱ jaajm juu'
ve'e je̱ pi'k vaca ónṵk jye̱'e̱ juu' ve'e to̱kya̱jxp je̱m yo̱jxpe̱jtṵn
ka̱jxm, je̱'e̱ tse'e je̱m je̱ jayu ñi'kxmda kyo̱jmda yakxijtva'kxp
yakva̱jva'kxp juu' ve'e ka va'ajtsapta, je̱'e̱ tse'e dṵyakvaatsp
je̱ ñi'kxta je̱ kyo̱pkta.
14 Ax nṵyojk tse'e o̱o̱y je̱ Cristo je̱ ñṵṵ'pṵn dṵtunyakva'ach
ya̱ nvinma'yṵnamda je̱tse'e je̱ joojntyk Nte'yam
nvinja'vimda nvintsa̱'kimda. Je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e
xa̱'ma ka̱jx ijtp, je̱'e̱ je̱ pyuta̱jkin ka̱jx tse'e je̱ Cristo viinm
ñatyukvintsa̱'kiji je̱ Nte'yam, je̱ Cristo je̱ ñṵṵ'pṵn tse'e
dṵyakvaatsp ya̱ nja'vinamda je̱ts ya̱ nvinma'yṵnamda je̱tse'e
ve'em xa̱'ma ka̱jx nkatsaachpaatumdat.

15 Jẹ'ę̣ kạjx tse'e ję̣ Cristo xnų̣ténimda ję̣m ję̣ Nte'yam vyinkojkm, jẹ'ę̣ ve'e uk'ọọ'k ję̣tse'e dų̣kuvejt ję̣ ntọ́kinamda juu' ve'e njayę̣jpumdu ku ve'e tyuujn ję̣ muto'k kọjtstán, ve'em tse'e njoojntykimdinit xạ'ma kạjx ax jo'n ję̣ Nte'yam xtukvinva'nimda jo'n, ų̣ų̣'mda, pạn pạn jatye'e ję̣ Nte'yam yaxtsọọjvjų̣du.

16 Pạn vaamp xa ve'e ję̣ jayu vintsọ ve'e vya'kxų̣t ję̣ pyạą̣mdų̣k juu' ve'e y'ixp jyayejpp ku ve'e y'ọọ'knit, van'ítnum tse'e ję̣ pyạą̣mdų̣k vya'kxni ku ve'e yaknų̣java ję̣ts tą̣ ve'e y'ọọ'kni ję̣ kọjtstaampa.

17 Ax pạn joojntykipna tse'e ję̣ kọjtstaampa, ka'a tse'e ję̣ viijnk jayu dų̣yakva'kxy ję̣ kọjtstaampa ję̣ pyạą̣mdų̣k, van'ítnume'e ję̣ kọjtstán tyun ku ve'e y'ọọ'kni.

18 Jẹ'ę̣ kạjx tse'e nay ve'empa ję̣ muto'k kọjtstán tyon'ukvaajñ ję̣ nų̣ų̣'pų̣n mạą̣t.

19 Ku ve'e ję̣ Moisés anañų̣joma ję̣ jayu dų̣tukvinkọjtsikų̣jx nų̣jom ję̣ Nte'yam ję̣ pyava'nų̣n, van'it tse'e ję̣ tsapts uk ję̣ lana mạą̣t to'k mats ję̣ aajy ję̣ ojts juu' ve'e hisopo dų̣xạą̣j, jẹ'ę̣ tse'e dų̣tukpapạjk ję̣ carnero nų̣ų̣'pų̣n, ję̣ chivo nų̣ų̣'pų̣n, ję̣ts ję̣ tsoxk nạą̣j, jẹ'ę̣ tse'e tyuknų̣xijt ję̣ ak axaa'ch joma ve'e dų̣jatyaajñ ję̣ Nte'yam ję̣ pyava'nų̣n, tyuknų̣xijtpa tse'e anañų̣joma ję̣ jayu.

20 Van'it tse'e vyaajñ: “Yą̣ nų̣ų̣'pų̣n tse'e dų̣yaknų̣kę̣'xnatạjkip ję̣ts toompe'e ję̣ kọjtstán juu' ve'e ję̣ Nte'yam mtukmutaajnjų̣du.”

21 Nay vanxų̣p tse'e ję̣ Moisés dų̣toompa ję̣ tabernáculo ję̣ts nų̣jom ję̣ pạą̣mdų̣k juu' ve'e yaktoondu ję̣m, nų̣jome'e dų̣tuknų̣xijtpa ję̣ tạ́nų̣k nų̣ų̣'pų̣n.

22 Ve'em tse'e ję̣ Moisés ję̣ pyava'nų̣n vya'añ ję̣ts ję̣ nų̣ų̣'pų̣n mạą̣te'e vyatskạ́xų̣t nų̣jom, vinkexji ve'e juu' ve'e vaatsp ka ję̣ nų̣ų̣'pų̣n mạą̣tap. Pạn ka'a xa ve'e tii juu' ve'e ọọ'kp ję̣tse'e ję̣ ñų̣ų̣'pų̣n yọ'ọy, ni pạna tse'e kyatǫ̣kinmee'kxa.

Tyuknų̣vaachp tse'e ję̣ jayu ję̣ tyǫ̣kin

kų̣xe'e ję̣ Jesús ñatyukvintsą̣'kiji ję̣ Nte'yam

23 Ax ve'em tse'e, tun vinkọpk ję̣'ę̣ ve'e y'ijt ję̣tse'e ve'em vyaach ję̣'ę̣ juu' ve'e yaknų̣'ixvaats yaknų̣pą̣mvaats juu' ve'e ijtp ję̣m tsapjọọtm. Ax ję̣ tsapjọọtmit jyę̣'ę̣, ka'ats ję̣'ę̣ ve'e vyaach mạą̣t juu' jatye'e ję̣ Nte'yam yaktukvintsą̣'kip yaja naxviijn, ję̣ vintsą̣'kin ję̣'ę̣ ve'e chạjkp juu' ve'e nų̣yojk ǫ̣y.

24 Ję̣ Cristo, ka'ats ję̣'ę̣ ve'e tyạjki ję̣p tabernáculo jạą̣tp juu' ve'e jayu pų̣m, juu' ve'e yaknų̣'ixvaats yaknų̣pą̣mvaats ję̣ tsapjọọtmit jyę̣'ę̣, jẹ'ę̣ ve'e tạjki ję̣m kunuu'kx it jọọtm juu' ve'e yaknų̣'ixvaats yaknų̣pą̣mvaats, ję̣m tse'e xnų̣ténimda ję̣ Nte'yam vyinkojkm.

25 To'k naxji xa ve'e jẹ Cristo jẹ Nte'yam ñatyukvintsạ'kiji,
ka may náxap. Ka'ats jẹ'ẹ ve'e vye'ema ax jo'n jẹ tee' juu'
ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ tee'tạjkta, ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyạka
vinjoojnt jẹp joma ve'e jẹ it juu' ve'e jẹ kunoo'kxụn munụyojk
dụmạạt jẹtse'e jẹ Nte'yam dụtukvintsạ'ạga jẹ nụụ'pụn juu'
ve'e kyah'avintsọnụụ'pụnip.
26 Pạn may nax tse'e jẹ Cristo jẹ Nte'yam kụñatyukvintsạ'kiji,
may nax tse'e jẹ Cristo kụchaachpaaty van'ítani ku ve'e jẹ
jayu tyọkimpạjkti jẹts ụxyam paat. Tun to'k naxji tse'e jẹ
Cristo jyayuvimpijt jẹtse'e jẹ jayu jẹ tyọkin dụtuknụvaach,
jẹ'ẹ ve'e ku ve'e viinm jẹ Nte'yam ñatyukvintsạ'kiji. Jidụ'ụm
tse'e dụtuujn yạ kukạxa ámani.
27 Ve'em ax jo'n nụpạạmdụka jẹtse'e anañụjoma jẹ jayu
y'ọọ'ktat van'it tse'e yaktọkimpayọ'ydinit,
28 nay ve'empa tse'e jẹ Cristo jẹ Nte'yam ñatyukvintsạ'kiji
to'k naxji jẹtse'e nụmay jẹ jayu dụtuknụvaatsnit jẹ tyọkin.
Ax ku tse'e mumẹjtsk nax myiinnuvat, ka jẹ'ẹ kạjxapts jẹ'ẹ
ve'e myínụt jẹtse'e jẹ jayu jẹ tyọkin dụtuknụva'atstat, jẹ'ẹ ve'e
ñụmínup jẹtse'e dụvọọvnit pạn pạn jatye'e a'íxjidinup.

10

1 Jẹ pava'nụn juu' ve'e jẹ Moisés yakmọọy vintsọ ve'e jẹ
Nte'yam yakvinjávat yakvintsạ'ạgat, akẹ'ẹxa jo'nts jẹ'ẹ ve'e;
ax jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e miimpnum, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n
jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ akẹ'ẹxa dụpạạmp. Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ vintsạ'kin
juu' ve'e jẹ tee'tạjk jẹ Nte'yam tyukvintsạ'kidup vinjoojnt ax
jo'n jẹ Moisés jẹ pyava'nụn vya'añ, ni vin'ítats jẹ'ẹ ve'e kya'ọya
jẹtse'e jẹ jayu jẹ'ẹ kạjx tyándat ọy jẹts va'ajts.
2 Pạn kụy'ọya xa ve'e jẹtse'e jẹ Moisés jẹ pyava'nụn kạjx jẹ
jayu tyánụt ọy jẹts va'ajts, kụdụtukvintsạ'ki'atụ́vidini tse'e jẹ
jayu jẹ tánụk jẹ Nte'yam. Kụx pạn kụtyanda xa ve'e ọy jẹts
va'ajts, ka'a tse'e kụñayjávajada jẹts tọ́kinax jẹ'ẹ ve'eda.
3 Jẹ tánụk juu' ve'e jẹ Nte'yam tyukvintsạ'kidup, jẹ'ẹ tse'e
tyuump jẹtse'e jẹ jayu jẹ tyọkin dụtukjaa'myéts vinjoojnt,
4 kụx ni vin'ita ve'e kya'ọya jẹ tsapkaaj nụụ'pụn jẹ chivo
nụụ'pụn jẹtse'e jẹ jayu jẹ tyọkin dụtuknụva'atsụt.
5 Paaty tse'e ku ve'e jẹ Cristo myiijn yaja naxviijn, jidụ'ụm
tse'e jẹ Nte'yam dụnụụjmi, ve'em ax jo'n vya'añ jẹp Kunuu'kx
Jatyán kụjxp:
Ka'a xa mitse'e xtsạk jẹ tánụk yạx juu' ve'e yakjạ'kxp ukpụ
juu' jatye'e pạạmdụk yạx,
mnụpạạjmtki tse'e jẹts ạtse'e n'ítụt ni'kxax kọ́pkax,
6 ka'a tse'e xtukjọtkạda'aky jẹ tánụk yạx juu' ve'e yaktọọydup
ukpụ jẹ tánụk yạx juu' ve'e pyạạmdup jẹ tyọkin kạjxta.
7 Van'itts ạtse'e nvaajñ:

“Nte'yam, u̱xyaja a̱tse'e nmin je̱ts a̱tse'e ntónu̱t juu' mitse'e
mtsa̱jkp,
ve'em ax jo'n javyet a̱ts ka̱jx.”
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Nte'yam du̱nu̱u̱jmi.
8 Mutoo'va̱jkp xa ve'e vyaajñ je̱ts ka'a ve'e je̱ Nte'yam du̱tsa̱k
je̱ tá̱nu̱k ya̱x juu' ve'e yakja̱'kxp ukpu̱ juu' jaty pa̱a̱mdu̱k ya̱x,
ka'a tse'e du̱tukjo̱tka̱da'aky je̱ tá̱nu̱k ya̱x juu' ve'e yakto̱o̱ydup
ukpu̱ je̱ tá̱nu̱k ya̱x juu' ve'e pya̱a̱mdup je̱ tyo̱kin ka̱jxta.
9 Vaampa tse'e: “Nte'yam, u̱xyaja a̱tse'e nmin je̱ts a̱tse'e
ntónu̱t juu' mitse'e mtsa̱jkp.” Je̱ Jesucristo xa ve'e
du̱yakkuka̱jxinu je̱ muto'k ko̱jtstán. Ve'em tse'e du̱tuujn
je̱tse'e tyaannit je̱ mume̱jtsk ko̱jtstán.
10 Je̱ Nte'yamts u̱u̱'me'e xyakvaatsumdu je̱tse'e je̱ va'ajts jo̱o̱t
je̱ va'ajts ja'vin xmo̱'yumda ku̱x tyoone'e je̱ Cristo juu' ve'e je̱
Nte'yam cho̱jk, je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk tse'e vaan je̱ vintsa̱'kin to'k
naxji anañu̱joma je̱ jayu ka̱jxta.
11 Je̱ tee'ta̱jkta, jó̱vumts je̱'e̱ ve'e du̱mutonda du̱mupa̱kta je̱
Nte'yam je̱tse'e du̱tukvintsa̱'a̱gada may nax je̱ ya̱xta juu' ve'e
ni je̱ vin'ita je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱katukna̱va'atsup;
12 ax je̱ Jesucristo, to'k nákjits je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam
ñatyukvintsa̱'kiji je̱tse'e je̱ jayu je̱ tyo̱kin du̱tukna̱vaach, van'it
tse'e o̱jts y'a̱jxtkni je̱ja je̱ Nte'yam y'aka'yu̱n pa'ayi.
13 Je̱m tse'e du̱'a'ix kuunume'e je̱ Nte'yam du̱yakvintó̱kiyu̱t
pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Jesucristo du̱tso'oxpa̱jktup.
14 Tun to'k naxji xa ve'e je̱ Jesucristo je̱ Nte'yam
ñatyukvintsa̱'kiji, ka may náxap. Ve'em tse'e du̱tuujn je̱tse'e
xa̱'ma ka̱jx y'ijttinit o̱y je̱ts va'ajts je̱ jayu pa̱n pa̱n jaty je̱'e̱
ve'e yaktso̱o̱k.
15 Nay vanxu̱ppa tse'e je̱ Espíritu Santo du̱nu̱ko̱jtspe̱jtpa ku
ve'e vyaajñ:
16 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n vya'añ:
“Je̱ nam ko̱jtstán juu' a̱tse'e nyaktánup ma̱a̱t je̱ israeejlit jáyuda,
je̱mts a̱tse'e jya'vin ka̱jxmda mpá̱mu̱t a̱ts je̱ mpava'nu̱n,
je̱mts a̱ts je̱'e̱ ve'e nja'at vyinma'yu̱n ka̱jxmda.”
17 Van'it tse'e vyaajñ:
“Ni je̱ vin'ita xa a̱tse'e je̱ tyó̱kinda nko̱o̱'kjaa'mye̱jtsnit.”
Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ.
18 Ku ve'e je̱ jayu je̱ to̱kin ve'em yakmee'kxja, ka'ats je̱'e̱ ve'e
y'ukvinkó̱pkini je̱tse'e je̱ jayu ti du̱yó̱xtat je̱tse'e je̱ tyó̱kinda
yakme̱e̱'kxjat.

Va'an to'k aaj to'k jo̱o̱t je̱ Nte'yam

du̱mutá̱mimda

19 Jẹ'ẹ̱ kạ̱jx tse'e, utsta ajchta utsta tsạ̱'ạ̱da, jẹ̱ Jesús jẹ̱
ñụ̱ụ̱'pụ̱n kạ̱jx tse'e to'k aaj to'k jọọ̱t ntạ̱jkimdat jẹ̱ it juu' ve'e
jẹ̱ kunoo'kxụ̱n munụyojk dụ̱mạ̱ạ̱t.
20 Kụ̱x tse'e xku'ọọ̱'kimdi, xyak'avaatsjimdu tse'e jẹ̱
ntoo'amda jẹ̱tse'e n'ijtumdinit jẹ̱ Nte'yam mạ̱ạ̱t.
21 Kụ̱x jẹ̱ Jesuuse'e ijtp tee' juu' ve'e dụ̱nụ̱vintsạ̱nikạ̱jxp jẹ̱
tee'tạ̱jkta jẹ̱tse'e dụ̱nụ̱tena jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu,
22 va'an tse'e to'k aaj to'k jọọ̱t jẹ̱ Nte'yam dụ̱mutạ́mimda,
ọ̱y tse'e nnụ̱ja'vimda jẹ̱ts jẹ̱ Jesucristo kạ̱jxe'e jẹ̱
Nte'yam yạ̱ nvinma'yụ̱namda dụ̱yakva'ach jẹ̱tse'e
nkọọ̱'knatyọ̱kinja'vimjidinit, va'ajts tse'e n'ijtumda ax jo'n jẹ̱
jayu ñaajkva'achjụ̱ jẹ̱ va'ajts tsoxk nạ̱mạ̱ạ̱t.
23 Va'an tse'e to'k aaj to'k jọọ̱t dụ̱jaa'kjaanchja'vimda juu'
ve'e n'ava'nimdup. Kyutyuumpts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam juu'
ve'e xtukvinva'nimdu, ijtumdinupts ụ̱ụ̱'me'e jẹ'ẹ̱ mạ̱ạ̱t xạ̱'ma
kạ̱jx.
24 Va'an dụ̱'íxtimda vintsọ̱ ve'e anañụ̱joma jẹ̱ jayu
ntsọ̱jkumdat jẹ̱tse'e nto'numdat jẹ̱ y'ọ̱y jẹ'ẹ̱.
25 Ka'a tse'e nto'numdat ax jo'n jẹ'ẹ̱ pạ̱n pạ̱n jatye'e
kanay'amojkijidup, nakyọ̱jtsmạ́kkimjadape'e to'k jado'k. Ax
nụ̱yojk tse'e yạ̱'ạ̱ nyakvinkọ́pkimdat kụ̱x nmụ̱ja'vimdupe'e
jẹ̱ts tạ́mani ve'e jẹ̱ xạ̱ạ̱j ku ve'e jẹ̱ Cristo kyạ̱daaknuvat.
26 Pạ̱n tọ̱kinto'numdup xa ve'e ọ̱y'avinmáyam, jẹ̱tse'e
njanụ̱ja'vimda juu' ve'e tyụ̱va, ka'a tse'e ti viijnk vintsạ̱'kin
jẹ̱tse'e jẹ̱ Nte'yam xtọ̱kinmẹẹ̱'kxumdat,
27 nma'yumdap ntájumdape'e kụ̱x yaktọ̱kimpayọ̱'yumdape'e,
jẹ̱ jạ̱ạ̱jn tse'e n'a'íxumdup joma ve'e xạ̱'ma kạ̱jx
chaachpaattinit nụ̱jom pạ̱n pạ̱n jatye'e dụ̱tso'oxpạ̱jktup
jẹ̱ Nte'yam.
28 Pạ̱n pạ̱n jaty xa ve'e dụ̱kakuvạ̱jktu jẹ̱ Moisés jẹ̱
pyava'nụ̱n, ve'em tse'e kyutujk jẹ̱ts ka'a ve'e ti tukmọ̱'tụ̱n,
ọọ̱'ktuts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jáyuda pạ̱n jẹ̱pe'e nụ̱mẹ̱jtsk ukpụ̱ nụ̱toojk
juu' ve'e dụ̱'ixtu dụ̱mọ́tudu jẹ̱ ka ọ́yap juu' ve'e tyoondu
kyọ̱jtstu,
29 ax nụ̱yojk tse'e chaachpaattinit pạ̱n pạ̱n jatye'e jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ y'Onụ̱k dụ̱tso'oxpạ̱jktup. Ve'em tse'e dụ̱jávada
jẹ̱ts ve'em jẹ'ẹ̱ ve'e y'uk'ạ̱ạ̱'k ax jo'n ọ̱pyạ̱na y'ạ̱ạ̱'k, ve'em
jẹ'ẹ̱ ve'e dụ̱jávada jẹ̱ts ka'a jẹ'ẹ̱ ve'e tyun ku ve'e jẹ̱ Jesús jẹ̱
Nte'yam ñatyukvintsạ̱'kiji jẹ̱ jayu jẹ̱ tyọ̱kin kạ̱jxta. Jẹ̱ jayu
tse'e dụ̱yakvintsạ̱'kintọ́kidup jẹ̱ Espíritu Santo, juu' kạ̱jxe'e jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ jayu jẹ̱ maa'yụ̱n dụ̱tuujnja.
30 Nnụ̱ja'vimdinup xa ve'e vintsọ̱ ve'e jẹ̱ Nte'yam vyaajñ:
“Ạ̱ts xa ve'e xtukkạ̱daakp jẹ̱ tọ̱kimpayọ̱'yk, ạ̱ts tse'e
ntukkuvẹ́tup.” Vaampap tse'e jẹ̱ Kunuu'kx Jatyán jẹ̱ts jẹ̱
Nte'yame'e jẹ̱ jyayu dụ̱tọ̱kimpayọ̱'ọ̱yup.

31 Pa̱n nmaso̱o̱kumdup xa ve'e je̱ joojntyk Nte'yam, atsa̱'kip
tse'e o̱o̱y je̱ tsaachpaatu̱n juu' je̱'e̱ ve'e xmo̱'yumdinup.
32 Ax jaa'myétstats miits vintso̱ ve'e xmuténidi je̱ ma̱kk
tsaachpaatu̱n ku ve'e ta̱vani je̱ Nte'yam mtuknu̱jávajada je̱
tyu̱v je̱'e̱,
33 myakjomtoondu myaktitoondu ve'e je̱ja je̱ nu̱may jayu
vyinkujk je̱tse'e xtsaachja'vidi ax jo'n je̱ jaanchja'vivata̱jk
yaktoonduva.
34 Mtukmo̱'ttu miitse'e je̱ jayu juu' ve'e poxu̱nta̱ktsu̱u̱nidu.
Ku ve'e je̱ jayu mpa̱jku̱xjidi juu' jatye'e m'ixtu mjaye̱jptu,
o̱o̱y tse'e xtuntukxo̱o̱jntkti, ku̱x mnu̱ja'vidinupe'e je̱ts je̱me'e
tsapjo̱o̱tm je̱ o̱'yin juu' ve'e nu̱yojk o̱y je̱tse'e xa̱'ma ka̱jx y'it.
35 Ka'a tse'e xjaanchja'vi'atu̱vadat juu' ve'e
mjaanchja'vidup, ku̱x je̱ jaanchja'vin juu' ve'e mjaye̱jptup,
munu̱yojk tse'e o̱o̱y je̱ Nte'yam mtunmo̱yu̱mpijtjidinuvat je̱
y'o̱y je̱'e̱ je̱'e̱ ka̱jx.
36 Ka'a tse'e mnoo'kxtat je̱tse'e xtóndat juu' ve'e je̱ Nte'yam
cha̱jkp, ve'em tse'e xpa̱jktinit juu' je̱'e̱ ve'e xtukvinva'nimdu.
37 Ku̱x jidu̱'u̱me'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Je̱'e̱ pa̱ne'e mínup,
tso̱jkts je̱'e̱ ve'e myiinnit,
ka'a tse'e y'ukta'ninit.
38 Ax je̱ jayu juu' ve'e tu̱v jáyuvip joojntykip,
joojntykapts je̱'e̱ ve'e je̱ jyaanchja'vin ka̱jx.
Pa̱n y'avimpijtinuvap tse'e ax jo'n y'ijt,
ka'ats a̱ts je̱'e̱ ve'e ntukxo̱o̱ndu̱ku̱t.
Jidu̱'u̱m tse'e je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ.
39 Ka'a xa u̱u̱'me'e ve'em n'ijtumda ax jo'n je̱'e̱ pa̱n pa̱n
jatye'e du̱'avimpijtidinuvap ax jo'n kyo̱'o̱yjoojntykidi
je̱tse'e vyintó̱kida, je̱ jaanchja'vine'e njaye̱jpumdup je̱ts
xyaktso̱o̱kumdupe'e je̱ Nte'yam.

11

Je̱ jaanchja'vin

1 Je̱'e̱ xa je̱'e̱ ve'e je̱ jaanchja'vin ku ve'e nnu̱ja'vimda je̱ts
tónjup ko̱tsjup je̱'e̱ ve'e juu' ve'e n'a'íxumdup, nnu̱ja'vimdup
tse'e je̱ts tyu̱vam je̱'e̱ ve'e juu' jatye'e nka'íxumdup.
2 Y'o̱yja'vi ve'e je̱ Nte'yam u̱u̱'m je̱ nju̱jpit jáyuvamda ku̱xe'e
jyaanchja'vijidi.
3 Je̱ jaanchja'vin ka̱jx xa ve'e nnu̱ja'vimda je̱ts je̱ ka̱ts
ka̱jxe'e je̱ Nte'yam du̱pu̱u̱jm ya̱ naxviijnit it. Ax ve'em tse'e
du̱pu̱u̱jm juu' ve'e u̱xyam n'íxumdup, ka'anume'e ti vye'na
juu' ve'e yak'ixp.
4 Jyaanchja'vi xa ve'e je̱ Abel je̱ Nte'yam, je̱'e̱ ka̱jx tse'e
du̱mo̱o̱jy je̱ vintsa̱'kin juu' ve'e nu̱yojk o̱y je̱ts ka'a ve'e je̱ Caín

jyeˈe̱, je̱ts je̱ˈe̱ ka̱jxpa veˈe je̱ Nteˈyam je̱ Abel du̱kato̱kimpu̱ujm je̱tseˈe du̱kuvu̱jk je̱ vyintsa̱ˈkin. Oyamts je̱ˈe̱ veˈe a̱a̱ˈkani, je̱ Kunuuˈkx Jatyán ka̱jx tseˈe nnu̱jaˈvimda vintso̱ veˈe du̱tuujn ku̱xeˈe je̱ Nteˈyam du̱jaanchjaˈvi.

5 Jyaanchjaˈvi xa veˈe je̱ Enoc je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe kyaˈa̱a̱ˈk, ajoojntyk tseˈe du̱tukvaatsni ya̱ naxviijnit it, kaˈa veˈe yˈukyakpaatni ku̱x je̱ Nteˈyameˈe yaktso̱o̱ˈnjinu. Veˈem tseˈe je̱ Kunuuˈkx Jatyán vyaˈañ je̱ts je̱ Enoc, cho̱jk, jyo̱tpaateˈe je̱ Nteˈyam ku veˈe yaana naxviijn vyeˈna.

6 Pa̱n pa̱n xa veˈe je̱ Nteˈyam du̱kajaanchjaˈvip, ko̱ˈo̱yjaˈvijupts je̱ˈe̱ veˈe je̱ Nteˈyam. Nu̱jomeˈe pa̱n pa̱n jatyeˈe je̱ Nteˈyam du̱mutá̱midup, tun vinko̱pkts je̱ˈe̱ veˈe je̱tseˈe du̱jaanchjávadat je̱ts je̱ja veˈe je̱ Nteˈyam je̱ts o̱yeˈe tyoˈnu̱xjada pa̱n pa̱n jatyeˈe toˈk aaj toˈk jo̱o̱t du̱ˈíxtidup je̱tseˈe yˈijttinit je̱ˈe̱ ma̱a̱t.

7 Jyaanchjaˈvi xa veˈe je̱ Noé je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe du̱kuvu̱jk juuˈ jatyeˈe je̱ Nteˈyam vaˈnu̱xju ti veˈe tónjup kó̱tsjup juuˈ veˈe kayakˈixpna vyeˈna, kya̱tsu̱pa̱jkeˈe je̱ Nteˈyam je̱tseˈe toˈk je̱ arca du̱pu̱ujm joma veˈe tsa̱ˈa̱k yˈíttat ma̱a̱t je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j. Jyaanchjaˈvi xa veˈe je̱ Noé je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jxeˈe du̱yaknu̱ke̱ˈxnata̱jki je̱ts vyinmajtsju̱dupeˈe je̱ tsaachpaatu̱n je̱ jáyuda juuˈ veˈe joojntykidu yaja naxviijn vanˈit. Jyaanchjaˈvi je̱ˈe̱ veˈe je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe je̱ Nteˈyam kyato̱kimpa̱a̱jmji.

8 Jyaanchjaˈvi xa veˈe je̱ Abraham je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe du̱ka̱tsa̱pu̱jk ku veˈe vyo̱o̱jvjini je̱tseˈe ñu̱jkx joma veˈe je̱ it juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam tukvinvaˈniju. Ku veˈe tyooˈpu̱jk, kaˈa tseˈe du̱nu̱java pa̱n joma veˈe ñu̱jkx.

9 Jyaanchjaˈvi je̱ˈe̱ veˈe je̱ Nteˈyam, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe yˈijt ax joˈn je̱ jékumit jayu ku veˈe du̱vintsu̱u̱ni je̱ it juuˈ veˈe tukvinvaˈniju, je̱peˈe ak tu̱jkp chu̱u̱ni je̱ts nay veˈempa je̱ Isaac ma̱a̱t je̱ Jacob, je̱ˈe̱ juuˈ veˈe yaktukvinvaˈniduva je̱ it je̱ naax.

10 Ax je̱ˈe̱ tseˈe je̱ Abraham tyoon ku̱x yˈaˈixeˈe je̱ kajpu̱n juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam kyijpx myooˈts je̱tseˈe du̱pu̱ujm.

11 Je̱ Sara, amájani veˈe o̱o̱y tyunveˈna, o̱ˈyixjuts je̱ˈe̱ veˈe je̱tseˈe yˈonu̱ktaaki ku̱x jyaanchjaˈvi veˈe je̱ts kyutyónupeˈe je̱ Nteˈyam juuˈ veˈe tukvinvaˈniju.

12 Je̱ Abraham, ó̱yameˈe naˈavani o̱o̱y tyunˈijt, jyaye̱jp tseˈe nu̱may a̱a̱ˈk je̱ chaan je̱ kyo̱o̱j, veˈem ax joˈn je̱ maatsa juuˈ veˈe je̱m tsajviinm je̱ts je̱ poˈo juuˈ veˈe je̱ja maaxy na̱paˈayi, kamacho̱o̱vna.

13 Oo̱ˈkka̱jxtinuts je̱ˈe̱ veˈeda, kaˈa tseˈe tyukka̱daakjidi nu̱jom juuˈ jatyeˈe je̱ Nteˈyam uktukvinvaˈnijidu, nayjaˈvijidinupts je̱ˈe̱ veˈe tyu̱va je̱ts kyutyónupeˈe je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook. Kaˈanumeˈe je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook

dṵkutyún vye'na, tyuk'atṵ́vidu tse'e jẹ̱ xọọjntkṵn mạạt jẹtse'e
dṵyaknṵkẹ'xnatạjkidi jẹts ve'em jẹ̱'ẹ̱ ve'eda yaja naxviijn ax
jo'n jẹ̱ jékumit jayu.
14 Ax jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku ve'e jẹ̱ jékumit jayu jo'n y'ijtti, va'ajts tse'e
yakvinmọtu jẹts y'íxtidupnume'e jẹ̱ it joma ve'e chạạnadat.
15 Pạn kṵdṵvinmaaydi kṵdṵjaa'myẹjtsti jẹ̱ it juu' ve'e
myasọọktu, kṵy'ọ'yi tse'e jẹtse'e jẹm kṵvyimpijttinuva.
16 Ax ka'a tse'e y'ukvimpijttini, kṵx to'ke'e jẹ̱ it dṵtsọjkti
juu' ve'e nṵyojk ọy, jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tsapjọọtmit it, jẹ̱'ẹ̱ kạjx
tse'e jẹ̱ Nte'yam kyatuktsọ'ọtyónjada jẹtse'e dṵNte'yamadat,
apạạjmtkijidu tse'e to'k jẹ̱ ciudad joma ve'e chạạnadat.

17 Jyaanchja'vi ve'e jẹ̱ Abraham jẹ̱ Nte'yam, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e
kṵdṵyakvaajñ jẹ̱ vintsạ'kin jẹ̱ Isaac ku ve'e jẹ̱ Nte'yam
jyọt'ixji, tun'a'ix'ijtnupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹtse'e kṵdṵyak'ạạ'k jẹ̱
y'ónṵk juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam tukvinva'niju ku ve'e vyaajñ:
18 "Jẹ̱ Isaac kạjx tse'e xjayẹ́pṵt jẹ̱ tsaan jẹ̱ kọọj."
19 Jyaanchja'vi tse'e jẹ̱ Abraham jẹts ọ'yixjupe'e jẹ̱ Nte'yam
jẹtse'e dṵyakjoojntykpạjknuvat jẹ̱ y'ónṵk Isaac. Ax jẹ̱'ẹ̱
kạjx tse'e ku ve'e tạ́vani jẹ̱ Abraham dṵnṵpạạmdṵka jẹtse'e
dṵyak'ọọ'kṵt jẹ̱ y'ónṵk, ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ax jo'n jẹ̱ y'ónṵk
kṵy'ạạ'k jẹtse'e jyoojntykpạjknuva.
20 Jyaanchja'vi xa ve'e jẹ̱ Isaac jẹ̱ Nte'yam, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e
dṵtukmukạjts jẹ̱ Jacob mạạt jẹ̱ Esaú jẹ̱ kunoo'kxṵn juu' ve'e
mínupnum.
21 Ku ve'e y'ọọ'kuvaanni jẹ̱ Jacob, kṵxe'e dṵjaanchja'vi jẹ̱
Nte'yam, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e dṵmọojy jẹ̱ kunoo'kxṵn nṵmẹjtsk
jẹ̱ José jẹ̱ y'ónṵk, jẹ̱ tyajk natyukkutijjup jẹtse'e jẹ̱ Nte'yam
dṵvinja'vi dṵvintsạ'ki.
22 Ku ve'e jẹ̱ José y'ọọ'kuvaanni, kṵxe'e dṵjaanchja'vi jẹ̱
Nte'yam, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e dṵnṵṵjmi jẹ̱ njṵjpit jáyuvamda ti ve'e
tyóndap ku ve'e dṵtukvaatstinit jẹ̱ egíptovit it, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e
dṵpavaajñ ku ve'e chọọ'ndinit jẹtse'e dṵyaktsọọ'ndinit jẹ̱ José
jẹ̱ pyajk.

23 Ku ve'e jẹ̱ Moisés kye'x, kṵxe'e jẹ̱ tyee' jẹ̱ tyaak jẹ̱ Nte'yam
dṵjaanchja'vidi, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e yu'uts yak'ijtji toojk pọ'ọ, y'ixtu
ve'e jẹts va'ajts yakxọne'e jẹtse'e dṵkatsạ'kidi jẹ̱ egíptovit
yakkutojkpa ku ve'e dṵpavaajñ jẹtse'e nṵjom jẹ̱ israeejlit
maax ónṵk dṵyak'ọọ'kkạ́xtat juu' ve'e pi'k mix ónṵkta.
24 Ku ve'e jẹ̱ Moisés vajṵtyạjk vye'na, kṵxe'e dṵjaanchja'vi
jẹ̱ Nte'yam, jẹ̱'ẹ̱ kạjx tse'e dṵkatsạjk jẹtse'e yaktíjṵt jẹts jẹ̱
egíptovit yakkutojkpa jẹ̱ ñạạx jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ y'ónṵk;
25 jẹ̱'ẹ̱ ve'e chojk jẹtse'e yakjomtónṵt yaktitónṵt mạạt jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ jyayu. Ka'a ve'e dṵtsạjk jẹtse'e xyọọndṵkṵt jẹ̱
tọkin kạjx, jẹ̱ xọọjntkṵn juu' ve'e vẹẹ'n ijtkọjp;

26 jẹ'ẹ ve'e y'ọyja'vi jẹtse'e chaachpaa'tụt, yakviijnk'íxụt jẹ
Cristo kạjx jẹts ka'a ve'e ku ve'e kụdụjayejp jẹ egíptovit mạjin,
kụx y'a'ixp jẹ'ẹ ve'e jẹ ọ'yin juu' ve'e jẹ Nte'yam mọ'ọjup.
27 Jyaanchja'vi ve'e jẹ Moisés jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ kạjx tse'e
chọọ'nni jẹm Egipto ku ve'e myu'ekjụ jẹ yakkutojkpa, ka jẹ
tsạ'kin kạjxap, to'k aaj to'k jọọte'e y'ijt ax jo'n kụdụ'ix jẹ
Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.
28 Jyaanchja'vi ve'e jẹ Moisés jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ kạjx tse'e
jẹ pascua xạạj dụtuujn, dụtukpavaajñ jẹ njụjpit jáyuvamda
jẹtse'e jẹ nụụ'pụn dụtukpaa'ttat jẹ tyạkkukạ'ạda jẹts jẹ
tyạkpaa'tẹ́nada kụx kadi ve'e jẹ yak'ọọ'kpa ángeles dụyak'ạạ'k
jẹ kyọọp ónụkta juu' ve'e ijtp jẹp tụjkpta.
29 Jyaanchja'vidu xa ve'e jẹ njụjpit jáyuvamda jẹ Nte'yam,
jẹ'ẹ kạjx tse'e dụtuknajxti jẹ Tsapts Maaxy Nạạj ax
jo'n jẹ tạ'ạjts it kụy'ijt; ku ve'e jẹ egíptovit jayu ve'em
dụ'uktonuvaanduva, naxji'kxkạjxjidinu tse'e.
30 Jyaanchja'vidu ve'e jẹ njụjpit jáyuvamda jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ
kạjxe'e kyítuni jẹ jericoojit kajpụn jẹ ñaa'pạ́ts, tạ́vani ve'e
dụnaa'vídụtta vye'na vuxtojtụk xạạj.
31 Jyaanchja'vi xa ve'e jẹ kọ'ọtyạ'ạxap Rahab jẹ Nte'yam,
jẹ'ẹ kạjx tse'e dụkuvụjk jẹm tyạk'am jẹ njụjpit jáyuvamda juu'
ve'e dụnụ'ixtu jẹ it, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụkamạạt'ạạ'k pạne'e jẹ
Nte'yam dụkajaanchja'vidu.
32 ¿Tis ạtse'e kụnjaa'knụkạ́ts? Ka'a xa ạtse'e jẹ tiempo
n'ukjaa'kjayẹjpni jẹts ạtse'e nkọ́tsụt juu' ve'e jẹ Gedeón kạjx,
jẹ Barac, jẹ Sansón, jẹ Jefté, jẹ David, jẹts jẹ Samuel, mạạt jẹ
Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta.
33 Jyaanchja'viduts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ kạjx tse'e
dụpạjkti jẹ it jẹ naax, ọy yakkutojkti, dụpaatti jẹ maa'yụn juu'
ve'e jẹ Nte'yam tukmutaajnjụdu, jẹ león kyatso'oxpạjkjidi,
34 kyayaktọọjyjidi jẹ jạạjn juu' ve'e ọọy y'uktumpạạmdu,
jẹ tsojx dụkatuk'ọọ'kti, mạkk vyimpijtti pạne'e dụkajayẹjptu
jẹ maju, jẹ atso'ox dụ'amạạdaaguidi, mạkk ñapyạạjmjidi,
dụyakvintọ́kidi jẹ cho'oxpạjkpada.
35 Jẹmpa tse'e jẹ tạ'ạxtạjkta juu' ve'e jẹ y'ónụk
yakmọọydinuva juu' ve'e ạạ'kanda ve'ni jẹtse'e
jyoojntykpạjktinuva.
Ax jẹmpa tse'e pạne'e ọọ'ktu jẹm tsaachto'nụn jọọtm, ka'a
tse'e dụkuvạjkti jẹtse'e naspạka y'íttat, jẹ'ẹ ve'e chọjktu jẹtse'e
dụpaattinit jẹ joojntykin juu' ve'e nụyojk ọy ku ve'e jyoojn-
tykpạjktinuvat.
36 Jẹm tse'e juu' ve'e yak'anajxidu jẹtse'e yakvọjpti, jẹm
tse'e juu' ve'e yakcadenatsoomdu, yakpoxụntạkpạạmdu,
37 yakka'ts'ọọ'ktu, kạkojk yakjạạ'tva'kxtu, jẹ tsojx
tyukyak'ọọ'ktu, dụkukẹẹktu jẹ nụmay jayu, jẹ carnero ak

jẹ chivo ak dụtukyo'tstu jẹ ñi'kxta jẹ kyọpkta, ayọọp ijttu, yaktsaachtoondu, yakjomtoondu yaktitoondu.

38 Ka'a tse'e dụvinmátsjada pạn pạn jatye'e jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹtse'e y'íttat jẹ'ẹ mạạtta.

39 Nụjom yạ'ạda, ọ́yame'e jẹ Nte'yam y'ọyja'vijidi kụxe'e dụjaanchja'vidi, ka'a tse'e dụpạjkti juu' ve'e jẹ Nte'yam uktukvinva'nijidu,

40 xjaa'myẹjtsumduts ụụ'm jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam ku ve'e xnụpạajmtkijimdi juu' ve'e nụyojk ọy, jẹ'ẹjyji ve'e íttap ọy jẹts va'ajts ụụ'm mạạtta.

12

Jẹmji tse'e yạ nviijnamda nyak'ijtumdat joma ve'e jẹ Jesús

1 N'íxumdup xa ve'e jẹts y'ọyja'vipe'e jẹ Nte'yam yạ nụmay jayu juu' ve'e jaanchja'vijidu. Nay ve'emts ụụ'me'edava, va'an tse'e ọy dụto'numda juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp, ka'a tse'e n'ukto'numdinit jẹ tọkin juu' ve'e x'atsooxumdup jẹtse'e xviijnkvọ'vumda,

2 jẹmji ve'e yạ nviijnamda nyak'ijtumdinit joma ve'e jẹ Jesús, jẹ'ẹ tse'e xtoo'mọ'yumdup jẹtse'e ve'em jẹ Nte'yam njaanchja'vimdat jẹtse'e jẹ njaanchja'vinamda dụyakpo'okụt. Ku ve'e chaachpaaty jẹm cruz kạjxm, ka'a tse'e dụtuktsọ'ọtyuujn jẹ ọọ'kụn juu' ve'e pyaat, kụx ñụja'vip jẹ'ẹ ve'e jẹ xọọjntkụn juu' ve'e jyayẹjpnup ku ve'e tạ́vani dụyaknaxy vye'na jẹ tsaachpaatụn. Ax ụxyam, jẹmts jẹ'ẹ ve'e tsapjọọtm y'it joma ve'e jẹ Nte'yam yakkutuk, jẹ́jats jẹ'ẹ ve'e y'aka'yụn pa'ayi chụụna jẹ vintsạ'kin mạạt.

3 Payọ'ọyda n'it vintsọ ve'e jẹ Jesús dụmuteni ku ve'e yaktsaachpaatjidi jẹ tọ́kinax jáyuda, ve'em tse'e jọtmootsk mka'íttat jẹtse'e jẹ tsaachto'nụn xkajávadat.

4 Ka'anum tse'e m'ọọ'kta kụxe'e xkakuvạkta jẹtse'e myaktọkintónjadat jẹ kọ'ọyjáyuvap.

5 ¿Mjaa'tyọ́kidinup miits vine'eda juu' ve'e jẹ Nte'yam mtukmukọjtsjụdu?, ve'em ax jo'n jẹ y'ónụk dụmukạts. Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mits, ónụk, kadi xtsaachjáva ku ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n mtsaachtúnjụ,

viindụk naxkạda'akye'e xkuvạ́kụt ku ve'e myaktuknạạjmat jẹtse'e xkạtsạpạ́kụt.

6 Pạn pạn jaty xa ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp, jyọtpaatyp,

yaktsaachpaatyp tse'e,

yaktsaachpaatypts jẹ'ẹ ve'e nụjom pạn pạn jatye'e y'ónụkip.

Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

7 Mmutẹ́nadap tse'e jẹ tsaachpaatụn, kụx jẹ Nte'yam jẹ
y'ónụk miitse'eda. ¿Jẹja vine'e jẹ pi'k ónụk pạne'e jẹ tyee'
ka'ọọjjup kavọjpjup?
8 Myọọyp xa ve'e jẹ Nte'yam jẹ tsaachpaatụn nụjom jẹ'ẹ jẹ
y'ónụkta. Ax pạn ka'ats miitse'e jẹ Nte'yam mtsaachtónjada,
ka'a tse'e m'itta jẹ Nte'yam jẹ y'ónụk.
9 Jẹ naxviijnit jayu juu' ve'e ntee'imdup ntaakimdup,
x'ọọjumdu xvọjpumduts ụụ'm jẹ'ẹ ve'e, jẹtse'e nvintsạ'kimdi,
ve'em ax jo'n ụxyam paat nvintsạ'kimda jo'n; ax
jẹ nTee'amda, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹ'ẹ tse'e
nụyojk vyinmajtsjup jẹtse'e nkạtsụpạjkumdat jẹtse'e
njoojntykimdat.
10 Kọna xa ve'e jẹ it y'ijt ku ve'e jẹ ntee'amda jẹ ntaakamda
x'ọọjumdi xvọjpumdi pạn vintsọ ve'e jẹ vyinma'yụnda; ax
jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ tse'e xmọ'yumdup jẹ tsaachto'nụn juu'
ve'e ụụ'm jẹ n'ọ'yin kạjxamda, kụx jẹ'ẹ ve'e chạjkp jẹtse'e
n'ijtumdinit ọy jẹts va'ajts ax jo'n jẹ'ẹ.
11 Ni juu' tsaachpaatụna ve'e kyayaktsạk van'it jaty ku
ve'e nyakmọ'yumda. Ax pạn ka ọ́yapts jẹ'ẹ ve'e juu'
ve'e nto'numdup jẹtse'e xyaktsaachpaatumda jẹ Nte'yam,
xputạjkimdupts ụụ'm jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e nkạtsụpạjkumdinit
jẹtse'e jẹ ọy jọọt njayẹjpumdinit jẹtse'e njoojntykimdinit ax
jo'n jẹ'ẹ ve'e dụtsạk jo'n.

Kutsạ'ạga xa ve'e ọọy ku ve'e

nkamạjạpạ'mumda jẹ Nte'yam

12 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, mạkkpạmda jẹ m'aajta jẹ mjọọtta jẹtse'e
xpanạjkxtat jẹ Nte'yam.
13 Payọ'ọyda jẹ y'ọy jẹ'ẹ. Panạjkxta jẹ tyụv jẹ'ẹ. Ku ve'e jẹ
viijnk jayu dụ'íxtat vintsọ ve'e mjoojntykada mnaxviijnada,
nay ve'empa tse'e dụtoonduvat.
14 Íxtada vintsọ ve'e m'ijttinit ọy jọọt tsoj jọọt anañụjoma jẹ
jayu mạạt jẹts vintsọ ve'e mjoojntykidinit ọy jẹts va'ajts; kụx
ka'a xa ve'e pạn jyẹ'yat jẹm tsapjọọtm jẹtse'e y'ítụt jẹ Nte'yam
mạạt pạn pạne'e ka'ijtp ọy jẹts va'ajts.
15 Yakkópkada tse'e ọọy jẹts miitse'e anañụjoma xkuvạ́ktat
jẹ maa'yụn juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu tyoojnjip, ni pạ́nats
miitse'e mka'íttat ax jo'n jẹ ta'am ojts juu' ve'e pa'amtoomp
jẹtse'e nụmay jẹ jayu dụtukpaa'ty.
16 Ni pạna tse'e miitsta jẹ kạts dụkatukmạạtjayẹ́pụt jẹ
yaa'y jẹ tạ'ạx juu' ve'e ka pụ́kap jyayejpp. Ka'ats miitse'e
xkamạj'íxtat xkamạjjávadat jẹ Nte'yam, ve'em ax jo'n jẹ Esaú,
juu' ve'e jẹ kyọọp ónụkin dụtukvinkuyajknu jẹ tọjkx juu' ve'e
to'k naxji tyọjkx.

17 U̱x'o̱o̱k, ax jo'n xnu̱jávada, ku ve'e du̱jo̱o̱'ktso̱jkni je̱tse'e je̱ tyee' myo̱'o̱ju̱t je̱ kunoo'kxu̱n, ka'a tse'e y'ukyakmo̱o̱yni; jo̱o̱'ktunyaaxnu ve'e, ka'a tse'e y'uk'o̱'yini vintso̱ ve'e du̱yaktíku̱tsu̱t juu' ve'e tyoon.

18 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ya̱ nam ko̱jtstán juu' ve'e je̱ Nte'yam xyaktaajnjimdu, ka'ats ya̱'a̱ ve'e vye'ema ax jo'n je̱ ko̱jtstán juu' ve'e je̱ Nte'yam yaktaajnjidu je̱ nju̱jpit jáyuvamda, je̱m joma ve'e je̱ ko̱pk juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je̱ ma̱kk ja̱a̱jn tyo̱o̱jy, joma ve'e je̱ it kyo̱o̱'tsi, je̱ añu pyu'u mya̱a̱'t, tyunvitskni,

19 je̱ trompeta xyuux, je̱tse'e je̱ Nte'yam je̱ y'aaj je̱ yo̱'kt je̱ jayu du̱tukmuka̱jts. Je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e du̱'amo̱tunajxtu, je̱'e̱ tse'e je̱ Moisés du̱munoo'kxtktu je̱ts kadi je̱ Nte'yam y'ukjaa'kmuko̱jtsjidini,

20 ka'a ve'e du̱muténidi je̱ pava'nu̱n ku ve'e vyaajñ: "Ku̱jyatá̱nu̱ka tse'e juu' ve'e du̱to̱o̱mp ya̱ ko̱pk, yakka'ts'o̱o̱'kup tse'e."

21 O̱o̱ye'e du̱tunyaknajxti je̱ atsa̱'a̱ga juu' ve'e y'ixtu. Ku ve'e viinm je̱ Moisés du̱'ix, jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ: "Je̱ tsa̱'a̱ga a̱tse'e u̱xyam xyakmíppnup."

22 Nvinkuna̱jkximdupts u̱u̱'me'e je̱ ko̱pk juu' ve'e Sión du̱xa̱a̱j, je̱ tsapjo̱o̱tmit Jerusalén, je̱ ciudad juu' ve'e je̱ Nte'yam jye̱'e̱, joma ve'e je̱ aangelesta̱jk kamacho̱o̱vna ñay'amókajada je̱tse'e je̱ joojntyk Nte'yam du̱yakmájada du̱yakjaanchada je̱ xo̱o̱jntku̱n ma̱a̱t.

23 Je̱m tse'e je̱ nu̱may jayu juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ónu̱k, je̱'e̱ tse'e taandu javyet je̱m tsapjo̱o̱tm. Nvinkuna̱jkximdup tse'e je̱ Nte'yam, juu' ve'e anañu̱joma je̱ jayu du̱to̱kimpayo̱'yp. Je̱m tse'e je̱ jayu je̱ jyo̱o̱tta je̱ jya'vinda juu' ve'e tu̱v jáyuvidu joojntykidu, juu' ve'e vaatstu je̱tse'e y'it o̱y je̱ts va'ajts.

24 Je̱m tse'e je̱ Jesús, juu' ve'e xnu̱ténimdup je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm je̱ts pa̱n ka̱jxe'e je̱ Nte'yam xyaktaajnjimdi ya̱ nam ko̱jtstán. Je̱ Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je̱ maa'yu̱n je̱ Jesús je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jx. Ka'ats je̱'e̱ ve'e vye'ema je̱ Abel je̱ y'o̱o̱'ku̱n, ku̱x je̱'e̱ je̱ ñu̱u̱'pu̱ne'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jki je̱ts je̱p je̱'e̱ ve'e to̱kin ja̱a̱tp je̱ y'ajch.

25 Payo̱'o̱yda o̱y, ka'a tse'e xkakuvá̱ktat je̱'e̱ pa̱ne'e ko̱jtsp. Pyaattu xa ve'e je̱ tsaachpaatu̱n pa̱n pa̱n jatye'e du̱kakuva̱jktu to'k je̱ naxviijnit jayu juu' ve'e du̱ko̱jtsnajxp y'ijt je̱ Nte'yam je̱ y'ayook. Ku̱x ve'em je̱'e̱ ve'e, ¿vintso̱se'e xkatukkuve̱jtumdat je̱ Nte'yam pa̱n nmaso̱o̱kumdupe'e je̱'e̱ je̱ y'ayook juu' ve'e tso̱o̱'mp je̱m tsapjo̱o̱tm?

26 Ojxi tse'e je̱ it ku ve'e je̱ Nte'yam du̱muka̱jts je̱ nju̱jpit jáyuvamda joma ve'e je̱ ko̱pk; ax ya̱ xa̱a̱j, juu' ve'e u̱xyam, jidu̱'u̱m tse'e je̱ ko̱jtstán du̱yaktaajñ: "Ku a̱tse'e jado'k nax

jẹ naxviijnit it nxit yọ'ọyụt, ka jẹ naxviijnit ítjyapts ạtse'e nxitụyọ'ọyup, ve'empa ve'e jẹ tsajmit it."

27 Ku ve'e vyaajñ "jado'k nax", nụjávanits jẹ'ẹ ve'e jẹts juu' ve'e yakpạạm, kutọ́kiyupts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e yakxitụyọ'ọyụt, ve'em tse'e tyaannit xạ'ma kạjx juu' ve'e kaxiimp.

28 Jẹ it joma ve'e jẹ Nte'yam yakkutuk jẹts joma ve'e n'ijtumdat, ka'ats jẹ'ẹ ve'e xyin, taannupts jẹ'ẹ ve'e xạ'ma kạjx. Jẹ'ẹ kạjx tse'e dụtsạk jẹtse'e jẹ Nte'yam nkukọjtsjimdinit jẹtse'e nvinja'vimdinit nvintsạ'kimdinit nụjom aaj nụjom jọọt jẹtse'e nyakmájimdat nyakjaanchimdat ax jo'n dụvinmachjụ jo'n.

29 Atsạ'kip xa jẹ'ẹ ve'e ọọy ku ve'e nkamạjạpạ'mumda jẹ Nte'yam, mạkk tse'e ọọy jẹ jayu jẹ tyọkin dụtuntukkuvet.

13

Juu' ve'e jẹ Nte'yam y'ọyja'vip

1 Xạ'ma kạjx tse'e mnachọ́kjadat to'k jado'k.

2 Ọy jayu mnapyạ́mjadat mạạt jẹ jẹ'yva jayu. Jẹme'e jẹ jayu juu' ve'e ve'em dụtoondu, ka'a tse'e dụnụja'vidi jẹts jẹ aangelestạjk jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e yakkaaydu juu' ve'e yakmataandu.

3 Jaa'myẹ́tsta jẹ poxụntạkjayu, ve'em ax jo'n kụm'ijtti jẹp poxụntụjkp jẹ'ẹ mạạtta. Ka'a tse'e xjaa'tyọ́kidat pạn pạn jatye'e yakjomtoondup yaktitoondup, ve'eme'e myakjávajadat jẹts myakjomtoonduvap myaktitoonduvap miitse'eda ax jo'n jẹ'ẹda.

4 Vintsạ'ạgada jẹ navyạjkụn. Pạn pạne'e tạ'ạxpụ́kani pạn pạne'e yaa'vyụ́kani, myạj'íxup myạjjávap tse'e jẹ navyạjkụn. Tọkimpayọ'ọyjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam pạn pạn jatye'e dụyakvintsạ'kintọ́kidup jẹ navyạjkụn jẹts pạn pạn jatye'e kọ'ọyyaa'yap.

5 Ka'a tse'e jẹ meen xnas'ayọ́vadat, tukjọtkạda'akta pạn vinxụpe'e juu' x'ixta xjayẹpta, kụx jidụ'ụme'e jẹ Nte'yam vya'añ: "Ạts xa mitse'e n'íxup njayẹ́pup, ni jẹ vin'ítats ạts mitse'e nkamasọ'ọkụt." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

6 Ve'eme'e y'ọya jẹtse'e nva'numdat to'k aaj to'k jọọt:

Jẹ Mạjạ Vintsạ́n ạtse'e xputạjkip,
ka'ats ạtse'e ntsạ'ạga pạn vintsọ ạtse'e jẹ jayu xtun.

7 Jaa'myẹ́tsta jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e mtuk'íxjụdu mtuknụja'vijidu jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, payọ'ọyda jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondu kyọjtstu ku ve'e jyoojntykidi jẹts vintsọ ve'e mạkk aaj mạkk jọọt jẹ Nte'yam dụjaanchja'vidi. Ve'em tse'e xtoonduvat xkọjtstuvat.

8 Jẹ Jesucristo, ka'a xa jẹ'ẹ ve'e tyíkụts, ve'em ax jo'n y'ijt, ve'emts jẹ'ẹ ve'e y'it jẹtse'e y'ijtnit xạ'ma kạjx.

9 Je̱ja tse'e je̱ ixpa̱jku̱n ka to'kap juu' ve'e viijnk, ka'ats miits
je̱'e̱ ve'e xpana̱jkxtat. Je̱'e̱ ve'e o̱y ku ve'e nma̱kkpa̱'mumdat
ya̱ n'aajamda ya̱ njo̱o̱tamda je̱ Nte'yam je̱ myaa'yu̱n ka̱jx,
ka je̱'e̱ ka̱jxape'e juu' ve'e yakkaayp yak'ookp. Je̱ ka'yu̱n je̱
ooku̱n juu' ve'e je̱ jayu pyavaandup je̱tse'e je̱ jayu du̱kakáydat
du̱ka'oo'ktat, ni vinxú̱pats je̱'e̱ ve'e je̱ jayu kyaputá̱kajada
je̱tse'e y'íttat je̱ Nte'yam ma̱a̱t.

10 Njaye̱jpumdup xa u̱u̱'me'e je̱ ya̱x juu' ve'e
katukka̱daakju̱dup je̱tse'e du̱ja̱'kxtat je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e
toondup joma ve'e je̱ tabernáculo.

11 Je̱ ta̱nu̱k juu' ve'e je̱ Nte'yam tyukvintsa̱'kidup je̱
jayu je̱ tyo̱kin ka̱jx, je̱'e̱ je̱ ñu̱u̱'pu̱n tse'e je̱ tee' juu' ve'e
du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ tee'ta̱jkta, je̱'e̱ tse'e yakta̱jkip je̱ it juu'
ve'e je̱ kunoo'kxu̱n munu̱yojk du̱ma̱a̱t, je̱ ta̱nu̱k je̱ ñi'kx je̱
kyo̱pk, je̱'e̱ tse'e yakkajpu̱mpítsumdup je̱tse'e du̱yaknaxto̱yda
jékum.

12 Ax nay ve'empa tse'e je̱ Jesús du̱yakkajpu̱mpítsumduva,
je̱m tse'e je̱ ñu̱u̱'pu̱n du̱masa̱a̱k ku ve'e y'uk'a̱a̱'k. Ve'em tse'e
du̱tuujn je̱tse'e je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jx du̱tuknu̱va'atstat je̱ jayu je̱
tyo̱kin.

13 Va'an tse'e du̱'ijtumda je̱ Jesús ma̱a̱t ó̱yame'e je̱ jayu
xviijnk'íxumda ax jo'n je̱ Jesús yakviijnk'íx ku ve'e je̱ jayu
yakcruuzpe̱jtjidi je̱m kajpu̱n pa'am.

14 Va'an tse'e du̱'ijtumda je̱'e̱ ma̱a̱t, ku̱x n'a'íxumdupe'e je̱
ciudad juu' ve'e miimpnum, ka'a xa ve'e ti it njaye̱jpumda
joma ve'e xa̱'ma ka̱jx ntsu̱u̱nimdinit yaja naxviijn.

15 Ax je̱'e̱ ka̱jx tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e ijtp je̱ Nte'yam
nkuko̱jtsjimdat je̱ Jesucristo ka̱jx. Ku ve'e ve'em nto'numdat,
je̱'e̱ tse'e je̱ vintsa̱'kin juu' ve'e vyinmajtsjup je̱tse'e je̱ Nte'yam
nmo̱'yumdat.

16 Ka'a tse'e xjaa'tyó̱kidat je̱tse'e xtóndat juu' ve'e o̱y.
Puta̱kada je̱ jayu pa̱n pa̱ne'e katih'ijtu̱xju̱dup. Ku ve'e ve'em
xtonda, je̱ vintsa̱'kints je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Nte'yam y'o̱yja'vip.

17 Ka̱tsa̱pa̱kta pa̱n pa̱n jatye'e mtuk'íxju̱dup je̱ Nte'yam je̱
y'ayook. Je̱'e̱ tse'e mtóndap juu' je̱'e̱ ve'e kyo̱jtstup, ku̱x je̱'e̱
ve'e cho̱jktup, pyayo̱'ydup vintso̱ ve'e o̱y m'ijttinit je̱ Nte'yam
ma̱a̱t, ñu̱ja'vidupts je̱'e̱ ve'e je̱ts myo̱'o̱dap je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam
je̱ cuenta pa̱n vintso̱ ve'e juu' jaty tu̱du̱tonda tu̱du̱ko̱tsta.
M'íxtap tse'e vintso̱ ve'e je̱ tyoonk du̱tóndat je̱ xo̱o̱jntku̱n ma̱a̱t.
Pa̱n ka'a xa miits je̱'e̱ ve'e xka̱tsa̱pa̱kta, je̱ tsaachvinma'yu̱n
ma̱a̱tts je̱'e̱ ve'e je̱ tyoonk du̱tóndat. Ax ka'ats miits je̱'e̱ ve'e
mto'nu̱xjadat o̱y.

18 Nu̱tsapko̱tsta a̱a̱ts to'k aaj. Ka'a a̱a̱tse'e ntinatyukjávaja
je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk, je̱'e̱ a̱a̱tse'e ntsa̱jkp je̱ts a̱a̱tse'e
njaa'któnu̱t njaa'kkó̱tsu̱t juu' ve'e o̱y je̱ts va'ajts.

19 Ku ạtse'e xnụtsapkọ́tstat, jẹ'ẹ ve'e vinkọpk jẹtse'e jẹ
Nte'yam x'amọ́tudat jẹts jẹ'ẹ ve'e dụtónup jẹts ạtse'e tsọjk
nvimpítụt joma ve'e miitsta.
20 Jẹ Nte'yam, juu' ve'e jẹ ọy jọọt dụyajkp jẹtse'e
dụyakjoojntykpạjknuva jẹ nMạjạ Vintsạ́namda Jesucristo,
juu' ve'e x'íxumdup xjayẹjpumdup ve'em ax jo'n jẹ ọy carnero
vinténiva dụ'ix'it jẹ kyarneeroda, jẹ Jesucristo, juu' ve'e jẹ
ñụụ'pụn kạjx jẹ Nte'yam xtukmutaajnjimdu jẹ kọjtstán juu'
ve'e xạ'ma kạjx tyoonnup,
21 jẹ Nte'yam tse'e mmọ'ọjadap jẹ ọy aaj jẹ ọy jọọt jẹtse'e
ve'em xtoondinit xkọjtstinit juu' jẹ'ẹ ve'e chạjkp. Jẹ Jesu-
cristo kạjx tse'e dụpạ́mụt yam nja'vin kạjxmamda juu' ve'e
y'ọyja'vip. ¡Yakmạja yakjaancha tse'e jẹ Cristo y'ijtnit xạ'ma
kạjx! Amén.
22 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, nmunoo'kxtktupts ạts miitse'e
jẹtse'e yạ kọjtsvíjin xkuvạ́ktat juu' ve'e ntuknụja'yidup, jẹ'ẹ
ve'e ku ve'e vẹẹ'n tụnnụjáyada.
23 N'ava'nipts ạtse'e jẹts tạ ve'e jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda
Timoteo naspạka tyaanni. Pạn tsọjke'e jye'ya, nmạạdapts ạts
jẹ'ẹ ve'e jẹts ạạts miitse'e nạjkx nku'íxtinuva.
24 Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọ'ọdat jẹ jayu juu' ve'e
dụnụvinténidup jẹ jaanchja'vivatạjk, jẹts nụjom jẹ Nte'yam jẹ
jyayu. Máyame'e jẹ Dios mkẹjxụxjada jẹ itáliait jayu.
25 Jẹ Nte'yamts miitse'e anañụjoma mkunoo'kxjadap.

Yą'ą tse'e ję nąk juu' ve'e ję Santiago jyaay

1 Ątse'e ję Santiago, ję Nte'yam jętsję Mąjąą Vintsą́n Jesucristo ję myutoompa ję myupąjkpa. Máyam ątse'e ję Dios ntuknukextu vannumakmętjtsk viijn ję Israel ja chaan ję kyoo juu' ve'e tsuunidup ka to'k viijnap yaja naxviijn.

Ję vijin ję kejon juu' ve'e ję Nte'yam yajkyp

2 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, xoondukta ku ve'e xyaknaxta oyjuu' tsaachpaatuna.

3 Mnuja'vidup xa ve'e ku ve'e xmutę́nada ję tsaachpaatun ję'ę kąjx ku ve'e ję Jesucristo xjaanchjávada, ve'em tse'e xjajt'atą'ątstat vintso ve'e juu xmutę́nadat.

4 Mutę́nada oy ją tsaachpaatun juu' ve'e myaknajxtup pąn joma vaate'e kyukąxa, ve'em tse'e mąkk m'ijttinit to'k muk ję Jesucristo mąąt, ka'a tse'e ti mka'ijtuxjadat.

5 Pąn jęm xa ve'e nuto'k miitsta juu' ve'e ka'ijtuxjup ję vijin ję kejun, amǫ́tuvuts ję Nte'yam jętse'e myo'ojut, ax mo'ojupts ję'ę ve'e, kux tyoojnjip ję'ę ve'e ję maa'yun anañujoma, ka'a tse'e dukǫ'oyjáva ku ve'e ję jayu juu y'amǫ́tuxju.

6 Ax vinkǫpkts ję'ę ve'e jętse'e dujaanchjávat jęts tyónup ję'ę ve'e ję Nte'yam juu' ve'e y'amǫ́tup, ka'a tse'e myętjtsvinmáyut. Kux ję'ę juu' ve'e mętjtsvinmaayp, ve'emts ję'ę ve'e ax jo'n ję maaxy nąąj juu' ve'e ję poj yakpę'tsmiijnjup yakpę'tsxąjpjup.

7 Pąn pąn xa ve'e mętjtsvinmaayp, ka'a tse'e vyinmáyut jęts mo'ojup ję'ę ve'e ję Nte'yam juu ve'e y'amǫ́tup,

8 vinmamyiimp vinmaxyąjppts ję'ę ve'e jętse'e to'k aaj to'k joot juu' dukatún.

9 Ję uts ję ajch ukpu ję uts ję tsą'ą juu' ve'e ayoovdup, va'ants ję'ę ve'e duxoondukta kux ñumą́jidup ję'ę ve'e jąja ję Nte'yam vyinkujk.

10 Jęts ję uts ję ajch ukpu ję uts ję tsą'ą juu' ve'e kumeen, va'an tse'e duxoondukta kux ka ja myeen kąjxape'e ję Nte'yam yakmą́jajada. Najxp xa ve'e yam yą it ku ve'e ję jayu kyumeenada; ve'em xa ję'ę ve'e ją kumeen jayu ax jo'n ję yukjootmit puj, ka'a tse'e jyek.

11 Ku ve'e ję pi'k ojts aajy jętse'e ję pyuj vyinka'avaatsni, ka'a tse'e y'uktsójini. Nay ve'empa tse'e ję kummen jayu vyintǫ́kida ku ve'e nuyojk jyaa'knaajkkumeenava'anjada.

Ka'a ve'e pąn pąne'e ję Nte'yam yaktǫkintonuvaampy

12 Xoondup xa ję'ę ve'eda pąn pąn jatye'e oy dumuténidup ję tsaachpaatun, kux ku xa ve'e o dkuyaknaxta, jyayejptinupts

jẹ'ẹ ve'e ja joojntykin juu ve'e xạ'ma kạjx ijtp, juu' ve'e jẹ Nte'yam tyukvinva'nidup jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e tsọjkjụdup.

13 Ku xa ve'e jẹ jayu tyokintonuva'añ, ni pạna tse'e kyava'anụt jẹts jẹ Nte'yame'e yaktọkintonuvaajnjup, kụx ka'a xa ve'e pạn y'ọ'yixjụ jẹtse'e jẹ Nte'yam dụvinma'yụnmọ'ọt jẹtse'e dụtsọ́kụt juu ve'e ka ọ́yap, jẹts ka'ava ve'e pạn pạne'e ja Nte'yam jẹ vinma'yụn mọọjyjup jẹtse'e tyọkintónụt.

14 Juu' ve'e jẹ jayu yaktọkintonuvaajnjup, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu jẹ y'avintsọ vinma'yụn vyiijnkvạ́vjụ jẹtse'e tyọkintónụt.

15 Ax ku tse'e jẹ jayu vyiijnkvạ́vjụ jẹtse'e tyọkintónụt, van'it tse'e jẹ jayu tyọkintún; jẹts ku ve'e je jayu kyatọkinton'atụva, jẹ'yapts jẹ'ẹ ve'e jẹ xạạj jẹtse'e je tyọkin yaktukkuvạjtnit xạ'ma kạjx, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam mạạt y'ítụt.

16 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, ka'a tse'e mnamyasọ'ọkjadat jẹtse'e pạn mvin'ạạ'njadat.

17 Nụjom juu' ve'e ọy jẹts va'ajts, kạjxm tsọts jẹ'ẹ ve'e jẹ maa'yụn chạạ'n, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e dụyajkp, jẹ'ẹ pạne'e dụpạạm n0ụjom juu' jatye'e ajajp atạ'kxp jẹm tsajpọọtm. Ka'a tse'e jẹ Nte'yam tyíkụts, jyajtykutyuump jẹ'ẹ ve'e juu' jatye'e kyạjtsp.

18 Kụx ve'eme'e dụtsạk, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Nte'yam jẹ nam joojntykin xmọ'yumdi jạ ayook kạjx juu' ve'e tyụ́vam. Ve'em tse'e dụtuujn jẹtse'e n'ijtumdinit ax jo'n juu' ve'e tạ'mitoo'vạjkp jẹtse'e jẹ Nte'yam yaktukmuyạx, ụụ'mda, juu' ve'e too'vạjkp dụjaanchja'vidu jẹ Jesucristo.

Jẹ'ẹ pạne'e dụvinja'vip dụvintsạ'kip jẹ Nte'yam ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga

19 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda juu' ạtse'e ọọy ntuntsojktup, yakvinkọ́pkada yụ'ụ: Kạts'amọtunaxta pạn pạn jatye'e mtuk'íxjụdup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, ka'a tse'e jatyji juu' xkọ́tstat, jẹ'ẹ ve'e too'vạjkp ọy mpayọ'oydap juu' ve'e mkọtsuvaandup. Ka'a tse'e jatyji mjọtma'attat,

20 kụx ku xa ve'e jẹ jayu jyọtma'aty, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụtún juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp.

21 Jạ'ạ kạjx tse'e, ka'a tse'e x'uktoondinit juu' ve'e kya-paatyp kyah'akẹẹguip, jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e ọọy tun'ijtp yaja naxviijn. Nụụ'k aaj nụụ'k jọọte'e xkuvạ́ktat jẹ ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam pyạạm jẹm mja'vin kạjxmda jẹts juu' kạjxe'e m'ọ'yuixjada jẹtse'e xjayẹjptinit jẹ joojntykin ju' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.

22 Tonda vintsọ ve'e vya'añ jẹ Nte'yam jẹ y'ayook, ka'a tse'e mnavyin'ạạ'njadat, ka'a tse'e mvinmáydat jẹts nvaatani jẹ'ẹ ve'e ku ve'e x'amọtunaxta jẹtse'e xkakutyonda.

23 Jẹ'ẹ sxa ve'e juu' ve'e dụ'amọtunajxp jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook jẹtse'e dụkakutyún, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n to'k jẹ
jayu juu' ve'e jẹ vyi9ijn jẹ y'aaj dụkạk'íxip jẹp ixụn jạạtp,
24 y'ixpts jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e y'íxuva. Ku tse'e
dụvinva'kva'ach jẹ ixụn, van'it tse'e dụjaa'tyọki vintsẹ ve'e
y'íxuva.
25 Ax jẹ'ẹ juu' ve'e ọy dụpayọ'yp vintsọ ve'e jẹ Nte'yam to'k
aaj to'k jọọt dụmutún dụmupụk, jẹtse'e dụkutyún, ọ'yixjupts
jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e kyọọ'ktọkintoonnit. Pạn tyuumpts jẹ'ẹ
ve'e ve'em jẹtse'e dụkajaa'tyọ́ki juu' ve'e tụdụ'amọtunaxy,
kunoo'kxjupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
26 Pạn pạn xa ve'e dụnasja'vip jẹts vyinja'vip vyintsạ'kip
jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹtse'e ọyvintgsọva juu' dụkạts, viinm
tse'e ñavyin'ụụ'jụ, ka'a tse'e tyo'nụxjụ vintsọ ve'e dụnasjava
jẹtsz jẹ Nte'yame'e yakvinja'vip yakvintsạ'kip.
27 Jẹ'ẹ pạne'e ọy dụvinja'vip dụvintsạ'kip jẹ Nte'yam, jẹ Dios
Tee', ve'em ax jo'n dụpaa'ty dụ'akẹẹga, jẹ'ẹ tse'e dụku'ixp jẹ
ku'ạạ'k ónụk jẹts jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk juu' ve'e tsaachpaattup,
ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụmạạtnavyạạ'njada jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy
jẹ'ẹ.

2

Ka'a tse'e je jayu nviijnk'íxụmụt

1 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, mjaanchja'vidupe'e jẹ nMạjạ
Vintsạ́namda Jesucristo, juu' ve'e jẹ mạjin ọọy dụtunjayẹjpp.
Ni vin'ita xa ve'e jẹ jayu xkaviijnk'íxtat.
2 Va'an tse'e dụtíjumda jẹts jẹ'ydupe'e nụmẹjtsk jẹ jayu
joma ve'e mnay'amókajada, to'k tse'e pạne'e kumeen jẹts oro
kạkujạ́nax jẹtsz ọy vítax, jẹts jado'k pạne'e ayọọva jayu jẹts
tum tókani jẹ pyi'k vit.
3 Ax pạn mvintsạ'kidup tse'e jẹ'ẹ juu' ve'e ọy vítax jẹtse'e
xnạạjmadat: "Tsạạna yaja ọy tsụụjntkụn kụjx", jẹtse'e
xnạạjmada jẹ ayọọva jayu: "Jẹẹjyji tẹna", ukpụ "Tsạạna yaja
naxkụjx joma ve'e ạts yạ ntsụụjntkụn",
4 pạn jidụ'ụm tse'e xnạạjmada, mviijnk'íxtup tse'e jẹtse'e jẹ
kọ'ọy vinma'yụn xyaktonda, mvinkọọndup tse'e jẹ jayu juu'
ve'e mvintsạ'kidup.
5 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup,
amọtunaxta. Jẹ jayu juu' ve'e yaja naxviijn yaktijtup ayọọva
jáyuda, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e vinkọọjnjụdu jẹtse'e ọọy tyun-
jaanchjávajadat jẹtse'e y'ijttinit jẹm y'am kyạ'm, jạm joma ve'e
y'ijttinit pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụtsọjktup.
6 Ax miitsta, mviijnk'íxtupts miitse'e jẹ ayọọva jayu
jẹtse'e xyakmạ́jada jẹ kumeen jayu. Jẹ kumeen jayu xa

ve'e mnu̱pa̱jkvaatsju̱dup je̱tse'e mnu̱xa̱'a̱ajada je̱ja je̱ to̱kin
payo̱'yva vyinkujk, ¿ve'em xaja?
7 Je̱'e̱ tse'e du̱vinko̱jtspe̱jttup je̱ Cristo, juu' ve'e
myaaxu̱xju̱du je̱tse'e m'ijttinit je̱'e̱ je̱ jyayu.

8 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ jayu du̱pava'añ,
ve'em ax jo'n vya'añ je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp: "Tso̱kta
je̱ mmuja̱nta̱mda je̱ mmuta̱kta̱mda ve'em ax jo'n viinm
mnachó̱kjada." Jidu̱'u̱m tse'e du̱pavaajñ. Pa̱n mkutyoondup
tse'e, o̱y tse'e xtonda.
9 Ax pu̱n mviijnk'íxtup tse'e je̱ jayu, to̱kints je̱'e̱ ve'e juu'
ve'e mtoondup je̱ts je̱ pava'nu̱n ka̱jxe'e o̱y yak'ix je̱ts ka'a ve'e
xkutyonda je̱ pava'nu̱n.
10 Ku̱x pa̱n je̱m xa ve'e je̱ jayu juu' ve'e du̱kutoomp je̱
pava'nu̱n, tun to'k viijnji tse'e je̱ pava'nu̱n du̱kakutyún,
ax taamp tse'e je̱p to̱kin ja̱a̱tp, ve'em ax jo'n ni to'ka
ku̱du̱kakutyuujn jo'n.
11 Ku̱x je̱'e̱ pa̱ne'e vaamp: "Ka'a tse'e xyakvintsa̱'kintó̱kidat
je̱ navya̱jku̱n", je̱'e̱ tse'e vaampap: "Ka'a tse'e
myakjayu'o̱o̱'ktat." O̱yame'e xkayakvintsa̱'kintó̱kida je̱
navya̱jku̱n, pa̱n myakjayu'o̱o̱'ktup tse'e, ka'a tse'e xkutyonda
je̱ pava'nu̱n.
12 Tonda je̱ts ko̱tsta juu' ve'e o̱y, juu' ve'e
pyaatyp y'ake̱e̱guip. Mnu̱ja'vidup tse'e je̱tsz
yakto̱kimpayo̱'yumdape'e je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e nkayak-
jajtumda je̱tse'e je̱ Nte'yam xputa̱jkimdat je̱tse'e
nko̱o̱'kto̱kinto'numdinit.
13 Ku̱x ka'a xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu du̱tukmo̱'o̱tu̱t pa̱n
pa̱ne'e ja̱ myujayu du̱katukmo̱'tp; je̱'e̱ ve'e pa̱n pa̱ne'e je̱
tukmo̱'tu̱n du̱jaye̱jpp.

Ku ve'e juu' yakjaanchjáva je̱tse'e juu' yaktún

14 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, ¿vintso̱s je̱'e̱ ve'e tyun ku ve'e je̱
jayu vya'añ: "Njaanchja'vip a̱tse'e je̱ Nte'yam", pa̱n ka'a ve'e
du̱tún ax jo'n je̱ Nte'yam du̱tsa̱k? Ka'a xa je̱'e̱ ve'e y'o̱'yixju̱t
je̱tse'e du̱jayé̱pu̱t je̱ joojntykin juu ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp ku
ve'e vya'añ je̱ts jyaanchja'vipe'e, je̱tse'e du̱katún ax jo'n je̱
Nte'yam du̱tsa̱k jo'n, ¿ve'em xaja?
15 Va'an tse'e du̱tíjumda je̱ts je̱me'e nu̱to'k je̱ uts je̱ ajch ukpu̱
je̱ uts je̱ tsa̱'a̱ juu' ve'e je̱ vit je̱4 xo̱x ukpu̱ ke̱ kaaky je̱ na̱a̱j
ka'ijtu̱xjup.
16 Pa̱n ka'a tse'e xmo̱'oda je̱ vit je̱ xo̱x je̱ts je̱ kaaky je̱ na̱a̱j
juu' ve'e ka'ijtu̱xjup, ¿ti tse'e o̱y mtoondup pa̱n mnu̱u̱jmidup:
"Je̱ Nte'yam tse'e mkunoo'kxjup, jo̱kx tse'e mnaajk'ítju̱t je̱tse'e
o̱y mkaayvat"?

17 Ax ve'em tse'e, ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyun ku ve'e jẹ jayu vya'añ
jẹts jyaanchja'vipe'e jẹ Nte'yam jẹtse'e dụkatún ax jo'n jẹ
Nte'yam vya'añ.
18 Nụnjajtp xa ve'e ku ve'e nụto'k vya'anụt: "To'k
xa ve'e pạne'e jẹ Nte'yam dụjaanchja'vip, jado'k tse'e
pạne'e dụtoomp jẹ y'oy jẹ'ẹ." Jidụ'ụmts ạtse'e n'atsạv:
Yaknụkẹ'xnatạ́kats n'it jẹtws mjaanchja'vipe'e jẹ Nte'yam
ku ve'e xkatún juu' ve'e chạjkp, ax nyaknụkẹ'xnatạjkipts
ạtse'e jẹts njaanchja'vip ạtse'e jẹ Nte'yam jẹ'ẹ kạjx ku ạtse'e
ntun juu' jẹ'ẹ ve'e chạjkp.
19 Mjaanchja'vipts mitse'e jẹts jẹja ve'e to'kji jẹ Nte'yam.
Ọyts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e xjaanchjáva. Ax ka jẹ'ẹ kạjxyap tse'e jạ
Nte'yam jẹ jayu dụkatọkimpụm. Jyaanchja'viduvap tse'e jẹ
kọ'ọyjáyuvapta jẹts jẹja ve'e to'kji jẹ Nte'yam, jẹ tsạ'ạga kạjx
tse'e myívupta.
20 Mits, jayu juu' ve'e ve'em vinmaayp, ka'a xa ve'e ọy
xpayọ'ọy. ¿Jẹ'ẹ ve'e mtsạjkp jẹts ạts mitse'e ntuk'íxụt jẹts ka'a
jẹ'ẹ ve'e tyun ku ve'e jẹ jayu vya'añ jẹts jyaanchja'vipe'e jẹ
Nte'yam ku ve'e dụkatún juu' ve'e jẹ Nte'yam chạjkp?
21 Jẹ Nte'yam tse'e dụkatọkimpạạm jẹ njụjpit jáyuvamda
Abraham jẹ'ẹ kạjx juu' ve'e tyoon, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ
y'ónụk dụpụụjm jẹm yọjxpẹjtụn kạjxm jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụ'uktukvintsạ'ạgavaajñ.
22 ¿Kaạ ve'e xvinmọtu jẹts juu' ve'e tyoon, jẹ'ẹ tse'e
dụyakpook juu' ve'e jyaanchja'vi? Juu' ve'e jẹ Abraham
tyoon, jẹ'ẹ tse'e dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹts jyaanchja'vi ve'e jẹ
Nte'yam.
23 Ax ve'em tse'e tyoojnji jẹ Kunuu'kx Jatyán juu' ve'e
vaamp: "Jyaanchja'vi ve'e jẹ Abraham jẹ Nte'yam. Ax jẹ
jyaanchja'vin kạjx tse'e jẹ Nte'yam kyatọkimpạạjmji." Vaam-
pap xa ve'e jẹ Nte'yam: "Nmạạtnayja'vijup ạtse'e jẹ Abra-
ham."
24 Ax ve'em tse'e, yaknụja'vip xa ve'e jẹts jẹ Nte'yame'e jẹ
jayu dụkatọkimpạạmp jẹ'ẹ kạjx juu' ve'e jẹ jayu tyuump, ka
jẹ'ẹ kạjxjyape'e ku ve'e vya'añ jẹts jyaanchja'vipe'e.
25 Nay ve'em tse'e jyajtpa mạạt jẹ kọ'ọtyạ'ạxap Rahab. Ka'a
tse'e jẹ Nte'yam tyọkimpạạjmji jạ'ạ kạjx juu' ve'e tyoon. Jẹ
Rahab tse'e ọy dụkuvạjk jẹ jayu juu' ve'e dụ'ixtu jẹ it jẹtse'e
dụputạjki jẹtse'e ñạjkxtat ku ve'e jẹ viijnk too' dụpạjktini.
26 Ve'em ax jo'n jẹ jayu jẹ ñi'kx jẹ kyọpk kyatún ku
ve'e jẹ jya'vin tyukva'achjụ, ve'em tse'e kyatoompa ku ve'e
jẹ jayu vya'anda jẹts jyaanchja'vidupe'e jẹ Nte'yam jẹtse'e
dụkatonda ax jo'n jẹ Nte'yam dụtsạk.

3

1 Utsta ajchta, ka'a xa miitse'e to'k kạ'ạjyji mnapyạ́mjadat

juu' ve'e jẹ jayu dụtuk'íxtup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook jẹja jẹ nụmay jayu vyinkujk. Mnụja'vidup xa ve'e jẹts nụvinxụp ụụ'me'e nyak'ixpạjkumda, nụyojk mạkk tse'e jẹ Nte'yam xtọkimpayọ'yumdat jẹts ka'a ve'e jẹ'ẹ juu' ve'e kayak'ixpạjktup.

2 Anañụjoma xa ve'e ntontọ́kimda nkọjtstọ́kimda. Jẹ jayu juu' ve'e ni vin'ita kakạjtstọ́kip, ọy jẹts va'ajtsts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu, ọ'yixjupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e ñaajkkutojkụxụ.

3 Mpạạjmjimdup xa ve'e jẹ jaach jẹ y'ajén jẹp y'ávup jẹtse'e xkạtsụpạjkumdat, x'o'yixumjụdụp tse'e jẹtse'e xyakja'mdat pụn joma ve'e ntsọjkumda.

4 Nay ve'empa jẹ barco, ọ́yam jẹ'ẹ ve'e mạj jẹtse'e jẹ mạkk pọj tyi'itsjụ, ọ'yixjupts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e yakyọ'yjup jẹtse'e dụyaknạjkxụt pụn joma tsọ ve'e dụtsạk jẹ pi'k kụpụkạjxji juu' ve'e yaktijp timón.

5 Nay ve'empa tse'e jyajtpa mạạt jẹ tọọts, jyapi'ka tse'e, májum tse'e jẹ kạts dụyakvimpit. Ve'em ax jo'n jẹm yukjọọtm, mạjạ ạạ'k, jẹtse'e jyatunyụụ'nama jẹ pi'k jạạjn myachjọu, jẹtse'e jompaatji tyọya.

6 Ax jẹ tọọts, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ pi'k jạạjn juu' ve'e ọ'yixjup jẹtse'e myạjivimpítụt. 11Ọọy xa ve'e kyatun'ọya juu' ve'e yajéjip jạ tọọts kạjx. Jẹ tọọts kạjx tse'e nụjom jẹ jayu dụyaktáñ jạp tọkin jạạtp. Ve'em xa ve'e jẹ tọọts ax jo'n kụyaknạ'k jẹ jạạjn joma ve'e jẹ jayu xạ'ma kạjx chaachpaat-tinit jẹtse'e jạ jayu dụyakvintọki.

7 Ọ'yixjupts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu jẹtse'e dụyakyójụt ọyjuu' tạnụka, jẹ yukjọọtmit tạ́nụk, jẹ jẹyyva tạ́nụk, jẹ tsaa'n, jẹts jẹ nạtạ́nụk. Ax tạ tse'e dụyakyuj.

8 Ax ni pạna tse'e kya'ọ'yuixjụ jẹtse'e jẹ tọọts dụyakyójụt, ni pạna tse'e jẹ tooọts dụkayakkutujkja. ¡Ọọyts jẹ'ẹ ve'e kyatun'ọya! Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ja tsaa'n jẹ xyạvat.

9 Jạ tọọts xa ve'e ntuk'ọñụkọjtsimdup jẹ nMạjạ Vintsạ́namda, jẹ Dios Tee', jẹ tọọts tseẹ ntukkọ'oñụkọjtsimdup jẹ nmujáyuvamda, juu' ve'e jẹ Nte'yam pyạạm ku ve'e ñay'apạmnajxji.

10 Jẹp xa ve'e jẹ jayu y'ávup pyítsum jẹ ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam dụ'ọñụkọjtsip, nay jẹ́pjyam tse'e y''ávup pyítsum jạ ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam pyạạm ku ve'e ñay'apạmnajxji.

11 Ka'a xa ve'e nvaat joma ve'e myu'ut jẹ tsẹk nạạj jẹtse'e myo'tkọjpat jẹ ta'mụts nạạj, ¿ve'em xaja?

12 Ni ka'a tse'e nvaatpa jẹtse'e to'k jẹ higo kụp dụyaktạ'mat jẹ olivos tạạjm, kaạ tse'e nvaatpa jẹtse'e jẹ tsaaydum aa'ts dụyaktạ'mat jẹ higo tạạjm, ¿ve'em xaja? Nay ka'a tse'e y'ọ'yiva to'k jẹ mo'ot joma ve'e pyuítsum jẹ ta'mụts nạạj jẹtse'e jẹẹjyam pyitsumkọjpat jẹ tsẹk nạạj.

Jję vijin ję kęjụn juu' ve'e ję Nte'yam yajkyp

13 Pạn jęm xa ve'e ję jayu juu' ve'e viji kej jętse'e ọy juu' jaty dụvinmọtu, va'an tse'e dụyaknụkę'xnatą́ka jęts ve'em ję'ę ve'e ku ve'e jyoojntykat ax jo'n dụpaa'ty dụ'akę́ęga, ku ve'e ję y'oy ję'ę dụtónụt ję nụụ'k aaj ję nụụ'k jọọt mạạt jęts ję vijin ję kęjụn mạạt.

14 Ax pạn ję m'avintsọ vinma'yụn myaktonuvaajndup jęts pạn mtsọjktupe'e jętse'e ję jayu dụtóndat ax jo'n mva'anda, ka'a tse'e mnamyạjajadat jętse'e mva'andat jęts ka'a ję'ę ve'e vye'ema.

15 Ku ve'e ję jayu ve'em ję kọ'oy vinma'yụn dụjayep, ka'a tse'e dụjayep ję vijin ję kęjụn juu' ve'e ję Nte'yam yajkyp; jạ kọ'oyjáyuvapts ję'ę ve'e ję vinma'yụn dụyakję́jip, ve'emts ję'ę ve'e ję vinma'yụn juu' ve'e jyayę́jptup pạn pạn jatye'e dụmạạtnavyạạ'njụdup ję naxviijnit ję kyọ'ọy ję'ę.

16 Kụx joma xa ve'e ję jayu dụyaktonda ję y'avintsọ vinma'yụnda jętse'e y'ę́kjada ku ve'e ję viijnk jayu y'ọ́yada, nay jąmjyam tse'e ję jayu ọyvintsọva jyátụkada jętse'e dụtonda nụjom juu' jatye'e ka ọ́yap.

17 Ax ku tse'e ję jayu dụjayep ję vijin ję kęjụn juu' ve'e ję Nte'yam yajkyp, too'vạjkpts ję'ę ve'e ję va'ajts aaj ję va'ajts jọọt dụjayep, chạjkpts ję'ę ve'e jętse'e ję ọy jọọt dụjayę́jpnit mạạt anañụjoma ję jayu, ka'a tse'e ję y'avintsọ vinm'ayụnji dụpụm, napyạạjmjup tse'e jęp kutojkụn pa'tkup, ọọy tse'e ję jayu dụtuntukmạ'ạt, tum ọyts ję'ę ve'e juu' ve'e tyuump kyạjtsp.

18 Ję'ędа juu' ve'e dụ'íxtidup vintsọ ve'e ję jayu chụụnidinit ọy aaj ọy jọọt, ję'ę kạjx tse'e ję nụmay jayu jyoojntykada ax jo'n ję Nte'yam dụtsạk.

4

Ku ję jayu dụmạạtnavyụụ'njụ ję naxviijnit ję kyọ'ọy ję'ę

1 ¿Tis ję'ę ve'e juu' ve'e dụyakję́jip ję tso'oxpạjkụn jęts ję kọjtsvintsọ'vụn juu' ve'e mjayę́jptup? Ję m'avintsọ vinma'yụn xa ję'ę ve'e. Mtso'oxpạjktupe'e ję y'oy ję'ę kụxe'e xyaktonda ję m'ạvintsọ vinma'yụnda, ¿ve'em xaja?

2 Mtsọjktupe'e jętse'e juu' xjayę́ptat, ax ka'a tse'e m'ọ'yixjada jętse'e xjayę́ptat, ję'ę kạjx tse'e myakjayu'ọọ'kuva'anda. Mtsọjktuvap tse'e jętse'e xjayę́ptat juu' ve'e ję viijnk jayu jyayę́jptup, ax ka'a tse'e m'ọ'yixjada jętse'e xjayę́ptat, ję'ę kạjx tse'e mnakyọjktsvintsọ́vjada. Ka'a tse'e xjayę́pta juu' ve'e mtsọjktup, kụx ka'a ve'e ję Nte'yam x'amọ́tuda.

3 Ax ku tseʼe jẹ̱ Nteʼyam xʼamǫ́tuda, kaʼa tseʼe myakmǫ̱ʼǫ̱da
kụ̱x kaʼa veʼe ǫ̱y jǫ̱ǫ̱t xʼamǫ́tuda; mʼamǫ́tudup xa veʼe juuʼ
jẹ̱tseʼe xyaktóndat jẹ̱ mʼavintsǫ̱ vinmaʼyụ̱nda.
4 ¡Miitsta, jáyuda juuʼ veʼe jẹ̱ Nteʼyam dụ̱masǫ̱ǫ̱ktup,
mnụ̱jaʼvidup xa veʼe jẹ̱ts pạ̱n pạ̱neʼe dụ̱mạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱ʼnjup
jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyǫ̱ʼǫ̱y jẹ̱ʼẹ̱, kaʼats jẹ̱ʼẹ̱ veʼe dụ̱mạ̱ạ̱tnayjávaja jẹ̱
Nteʼyam! Pạ̱n pạ̱n xa veʼe dụ̱mạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱ʼnjup jẹ̱ naxviijnit
jẹ̱ kyǫ̱ʼǫ̱y jẹ̱ʼẹ̱, choʼoxpụ̱jkpts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe jẹ̱ Nteʼyam.
5 Kaʼa xa veʼe nụ̱nkǫ̱ǫ̱jyji jẹ̱ Kunuuʼkx Jatyán vyaʼañ: “Jẹ̱
Espíritu Santo, juuʼ veʼe jẹ̱ Nteʼyam pyạ̱ạ̱m yam njaʼvin
kạ̱jxmamda, ǫ̱ǫ̱yts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe dụ̱tuntsạ̱k jẹ̱tseʼe pạ̱n viijnk
nkatsǫ̱jkumdat ax joʼn jẹ̱ Nteʼyam.” Jidụ̱ʼụ̱m tseʼe vyaʼañ.
6 Ax ka vanxú̱pjyap tseʼe, ǫ̱ǫ̱yeʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ maaʼyụ̱n
xtuntoojnjimda jẹ̱tseʼe xputạ̱jkimda. Veʼem xa jẹ̱ʼẹ̱ veʼe
dụ̱tún ax joʼn jẹ̱ Kunuuʼkx Jatyán vyaampa: “Choʼoxpụ̱jkp xa
veʼe jẹ̱ Nteʼyam pạ̱n pạ̱n jatyeʼe namyájijidup; ax tyoojnjip
tseʼe jẹ̱ jayu jẹ̱ maaʼyụ̱n juuʼ veʼe jẹ̱ nụ̱ụ̱ʼk aaj jẹ̱ nụ̱ụ̱ʼk jǫ̱ǫ̱t
dụ̱jayẹ̱jptup.” Jidụ̱ʼụ̱m tseʼe vyaʼañ.
7 Ax veʼem tseʼe, napyạ́mjada jẹ̱m jẹ̱ Nteʼyam yʼam kyạ̱ʼm.
Kaʼa tseʼe mnamyasǫ̱ʼǫ̱kjadat jẹ̱tseʼe xtóndat xkǫ́tstat juuʼ veʼe
jẹ̱ kǫ̱ʼǫ̱yjáyuvap chạ̱jkp. Ku veʼe veʼem xtóndat ax joʼn ạ̱tseʼe
nvaʼañ joʼn, mkukẹ̱ʼẹ̱kjadap tseʼe jẹ̱ kǫ̱ʼǫ̱yjáyuvap.
8 Mutạ́mada jẹ̱ Nteʼyam, jẹ̱ts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe mmutạ́mijiduvat.
Tǫ̱kin toompada, masǫ̱ǫ̱ktini jẹ̱ mkǫ̱ʼǫ̱y joojntykinda. Pạ̱n
pạ̱n jatyeʼe dụ̱mạ̱ạ̱tnavyạ̱ạ̱ʼnuvaajnjụ̱dup jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱tseʼe
nay jẹ̱ʼẹ̱jyji dụ̱tonuvaampa jẹ̱ naxviijnit jẹ̱ kyǫ̱ʼǫ̱y jẹ̱ʼẹ̱, naa-
jkvaʼatsjada.
9 Yaʼaxta jẹ̱ tsaachvinmaʼyuụ̱n mạ̱ạ̱t jẹ̱ ka ǫ́yap kạ̱jx
juuʼ veʼe mtoondup. Mxiiktup xa veʼe ụ̱xyam, ñojkʼǫ́y
tseʼe kụ̱myaʼaxta; mxoojntktup tseʼe ụ̱xyam, ñojkʼǫ́y tseʼe
kụ̱mtsaachvinmáyda.
10 Naajkpiʼkajada naajkmootskajada jẹ̱ja jẹ̱ Nteʼyam
vyinkujk, vanʼit tseʼe myakmạ́jajadat.

Kaʼa tseʼe nnatyǫ̱kimpayǫ̱ʼyumjadat toʼk jadoʼk

11 Utsta ajchta utsta tsạ̱ʼạ̱da, kaʼa tseʼe toʼk jadoʼk
mnapyakǫ́tsjadat, vimpit atụ̱j veʼe mnachǫ́kjadat, veʼem
ax joʼn jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ pyavaʼnụ̱n vyaʼañ. Pạ̱n pạ̱n xa veʼe jẹ̱
yʼuts jẹ̱ yʼajch ukpụ̱ jẹ̱ yʼuts jẹ̱ chạ̱ʼạ̱ dụ̱kǫ̱ʼǫ̱ñụ̱kǫ̱jtsip ukpụ̱
dụ̱tǫ̱kimpayǫ̱ʼyp, veʼemts jẹ̱ʼẹ̱ veʼe ax joʼn toʼk juuʼ veʼe vaamp
jẹ̱ts kaʼa veʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ pyavaʼnụ̱n tyun. Ax mits, jyapạ̱na
mitseʼe, pạ̱n mtuumpts mitseʼe veʼem, kaʼats mitseʼe xkutyún
jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ pyavaʼnụ̱n, veʼem xa mitseʼe ax joʼn jẹ̱ʼẹ̱ juu vʼe
vaamp jẹ̱ts ka ǫ́yap jẹ̱ʼẹ̱ veʼe jẹ̱ Nteʼyam jẹ̱ pyavaʼnụ̱n.
12 Ja Nteʼyam, juuʼ veʼe jẹ̱ pavaʼnụ̱n dụ̱yajk jẹ̱tseʼe jẹ̱ jayu
dụ̱tǫ̱kimpayǫ̱ʼǫ̱y, jẹ̱ʼẹ̱jyji tseʼe toʼk vaamp jẹ̱ts pạ̱n pạ̱n jatyeʼe

nąjkx jyoojntykindini xą'ma kąjx jęts pąn pąn jatye'e nąjkx chaachpaattini xą'ma kąjx. ¿Pąnts mitse'e mnatyijjų jęts mitse'e xtǫkimpayǫ'ǫy ję viijnk jayu?

Ka'a tse'e nnamyǫ́jimjadat

13 Amǫtunaxta, jyapąna miitsta. Mvaandup xa ve'e jęts ų̨xyame'e ukpų kepe'e mnąjkxtat jęm kajpų̨n kąjxm jętse'e jęm mtándat to'k joojnt jętse'e ǫǫy ję meen xtumpąktat.

14 Ka'a xa miitse'e xnų́jávada vintsǫ ve'e kep juu' tyónjų̨t kyǫ̨tsjų̨t. Ka'a ve'e xnų́jávada vinxų̨p xąąj ve'e mjoojntykadat mnaxviijnadat. Ve'em xa ų̨ų'me'eda ax jo'n ję naxpúxux, vęę'nji tse'e y'it jętse'e tyǫ́kini.

15 Ñojk'ǫ́y xa ve'e jętse'e jidų'ų̨m nva'numdat: "Pąn vaamp xa ve'e ję Nte'yam, joojntykimdap tse'e jętse'e nto'numdat to'k viijn ukpų jado'k viijn."

16 Ax mnayǫ́jijidup tse'e. Ka'a xa ję'ę ve'e y'ǫya ku ve'e ve'em xtonda.

17 Ję'ę kąjx tse'e, ję jayu juu' ve'e dų̨janų̨ja'vip ti ve'e ǫy jętse'e dų̨tónų̨t, jętse'e ve'em dų̨katún, tǫkintoompts ję'ę ve'e.

5

Ję kojtsvíjin ję'ę kąjxta pąn pąn jatye'e kumeenda

1 Va'an tse'e dų̨ya'axta pąn pąn jatye'e kumeenda, va'an tse'e dų̨tsaachvinmáyda ję tsaachpaatų̨n kąjx juu' ve'e tukkądaakjidinup.

2 Juu' xa ve'e jyayęjptup, ve'emts ję'ę ve'e jęja ję Nte'yam vyinkujk ax jo'n kų̨vyintǫkikąjxni jęts ax jo'n ję vit ję xǫx juu' ve'e ję tǫtuk tų̨dų̨tukka'yikąjxni.

3 Jęts ję oro meen ję plata meen juu' ve'e jyayęjptup, yaknų̨kę'xnatąkapts ję'ę ve'e jęts ka'a ję'ę ve'e y'ǫya juu' ve'e tyoondup. Ve'emts ję'ę ve'e ję myeen ax jo'n kų̨y'ąą'tsni, jętse'e ję ų̨ų'ts kų̨y'it ax jo'n ję jąąjn juu' ve'e ję chu'uts dų̨yaktǫǫyp. Tą tse'e ǫǫy ję myeen jęts ję pyąąmdų̨k dų̨tumpąkmokta; ax tąminup tse'e ję itąkąx.

4 Ka'a tse'e dų̨mujooydi ję toompatąjk juu' ve'e dų̨pąkmojktu ję trigo tąąjm. Va'an tse'e ję kumeen jayu dų̨'amǫtunaxta vintsǫ ve'e ję toompa ñų'ąą'najada. Ax kąts'amǫtunajxjų̨dupts ję'ę ve'e ję Mąją Vintsą́n, juu' ve'e nų̨jom dų̨ką'mikąjxp.

5 Ǫǫy tse'e ję kumeen jayu dų̨tuntukxǫǫnd̨ukta yaja naxvi-ijnit itų̨kų̨jx jętse'e ǫǫy dų̨tunjayępta juu' ve'e chǫjktup. Ve'em xa ję'ę ve'eda ax jo'n ję tsapkaaj juu' ve'e ją jayu yakyee'kp jętse'e dų̨yak'ąą'k.

6 Tyǫkimpąąmdu xa ję'ę ve'e ję jayu juu' ve'e katǫkintoondup, jętse'e dų̨yak'ǫǫ'kti, ax ka'a tse'e cho'oxpąjkjidi.

Ku jẹ jayu dụmutẹ́nada juu' jẹtse'e chapkọtsta

7 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, utsta jachta utsta tsạ'ạda, mutẹ́nada juu' van'it paat ku ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n myiinnuvat. Yakkọ́pkada vintsọ ve'e jẹ yoova toompa dụ'a'ix ku ve'e jẹ trigo jẹ tyạạjm dụyakjẹja, y'a'ixpts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e tyo'ukva'añ jẹts nay ve'empa ku ve'e jẹ pọọdụn ñaxy.

8 Nay ve'empats miitse'eda, mutẹ́nada juu' jaty, jẹ xọọjntkụn mạạt tse'e x'a'íxtinit jẹ Mạjạ Vintsạ́n, kụx tạ́minupe'e jẹ xạạj ku ve'e myiinnuvat.

9 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ka'a tse'e to'k jado'k xpakọ́tstat, ve'em tse'e jẹ Nte'yam mkatọkimpayọ'ọyjadat jẹ'ẹ kạjx. Tạ́mani jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu dụtọkimpayọ'ynit.

10 Jaa'myẹ́tsta jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta. Mnụja'vidinup xa ve'e vintso ve'e juu' jaty dụmutẹ́nidi ku ve'e chaachpaatti.

11 Ve'em xa ụụ'me'e nja'vimda jẹts xọọn jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e dụmutẹ́nidu jẹ tsaachpaatụn. M'amọtunajxtu tse'e vintsọ ve'e jẹ Job jẹ tsaachpaatụn dụmuteni jẹts mnụja'vidinupts miits jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e jẹ Nte'yam jẹ maa'yụn tyo'nụxji ku ve'e jẹ tsaachpaatụn dụyaknajxy. Ñụ'ixkạdaakypts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu jẹtse'e ọọy jẹ tukmọ'tụn dụtunjayep.

12 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ax juu' tse'e dụnụvinkọpkikạjxp, yạ'ạts jẹ'ẹ ve'e: Ka'a tse'e jẹ Nte'yam xyaknáxtat. Ka'a tse'e jẹ tsapjọọtmit it xyaknajxtuvat, ka'a tse'e yạ naxviijnit it xyaknajxtuvat, ni ti viijnka tse'e xkayaknajxtuvat; ñojk'ọ́ye'e mva'andat "ve'em" juu' ve'e ve'em, jẹts "ka'a" juu' ve'e ka'a. Ax ve'em tse'e jẹ Nte'yam mkatọkimpayọ'oyjadat jẹ'ẹ kạjx.

13 Pạn jẹm xa ve'e nụto'k miitsta juu' ve'e tsaachpaatp, va'an tse'e dụtsapkạtsụ. Pạn jẹm tse'e nụto'k miista juu' ve'e xọọjntkp, va'an tse'e jẹ Nte'yam dụvin'ụvụ.

14 Pạn jẹm tse'e nụto'k miitsta juu' ve'e pạjkjup, va'an tse'e dụvatsạvụ pạn pạn jatye'e dụnụvinté́nidup jẹ jaanchja'vivatạjk, jẹtsze'e ñụtsapkọ́tsjadat, jẹtse'e jẹ pa'am jayu jẹ olivos aceite yakpạạjmjat jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx.

15 Ax jẹ nụtsapkọjtspada, pạn jyaanchja'vidupe'e jẹts jẹ Nte'yame'e dụyakjọtkada'akup jạ pa'am jayu, jọtkạda'akupts jẹ'ẹ ve'e. Ax pạn tọkintoonts jẹ'ẹ ve'e jẹ pa'am jayu, tọkinmẹẹ'kxjupts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.

16 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, namyumavyátsjada vimpit atụj jẹts nañụtsapkọ́tsjada, ve'em tse'e mjọtkạda'aktat. Ku ve'e jẹ jayu chapkạts juu' ve'e tụv jáyuvip joojntykip, ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyuntún.

17 Vanxu̱p xa ve'e je̱ Elías jyáyuviva jyoojntykiva y'ijt ax jo'n
u̱u̱'mda. To'k aaj to'k jo̱o̱t tse'e chapka̱jts je̱tse'e kyato'oju̱t, ax
ka'a tse'e tyuuj toojk joojnt jagojkm.
18 Van'it tse'e chapko̱jtsnuva, je̱tse'e ma̱kk tyuntuuj je̱tse'e
je naax du̱yakja̱jinuva je̱ tukjoojntykin.
19 Utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, pa̱n je̱m xa ve'e nu̱to'k mi-
itsta juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ tyoo' du̱maso̱o̱kp je̱tse'e jado'k
tyuk'avimpítaja,
20 va'an tse'e du̱nu̱java je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e to'k je̱ to̱kin toompa
je̱ Nte'yam je̱ tyoo' du̱tuk'avimpijtip, tyuknu̱va'atsupts je̱'e̱
ve'e je̱ to̱kin toompa je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx
ijtnup je̱tse'e je̱ Nte'yam mye̱e̱'kxu̱xju̱t may je̱ tyo̱kin.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ muto'k na̱k juu' ve'e je̱ Pedro jyaay

1 A̱tse'e je̱ Pedro, je̱ Jesucristo je̱ kyuká̱tsiva. Máyam a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta je̱ jayu juu' ve'e tso̱o̱'ndu je̱m ñaxka̱jxmda je̱tse'e pa̱jkva'kxy cha̱a̱nada je̱m Ponto, je̱m Galacia, je̱m Capadocia, je̱m Asia, je̱ts je̱m Bitinia.

2 Je̱ Dios Tee', ve'em ax jo'n du̱nu̱pa̱a̱jmtki, je̱'e̱ tse'e mvinko̱o̱jnju̱du je̱tse'e va'ajts je̱ mjo̱o̱tta je̱ mja'vinda y'ijtnit je̱ Espíritu Santo ka̱jx, je̱tse'e xka̱tsu̱pa̱jktinit je̱ Jesucristo, je̱tse'e je̱ mto̱kin mtuknu̱vaatsjidinit je̱ Jesucristo je̱ y'o̱o̱'ku̱n ka̱jx ku ve'e je̱ ñu̱u̱'pu̱n du̱masa̱a̱k. O̱oye'e xtunjayé̱ptat je̱ kunoo'kxu̱n je̱ts je̱ o̱y jo̱o̱t.

Ku je̱ jayu je̱ nam joojntykin du̱jaye̱pta, y'a'ixpts je̱'e̱ ve'e je̱ y'o̱y je̱'e̱

3 ¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e y'ijtnit je̱ Nte'yam, je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo je̱ Ntye'yam, je̱'e̱ je̱ Tyee'! Je̱'e̱ ve'e ku ve'e o̱o̱y je̱ tukmo̱'tu̱n du̱tunjayep, je̱'e̱ ka̱jx tse'e xmo̱'yumdi je̱ nam joojntykin je̱ Jesucristo ka̱jx, je̱'e̱ ve'e ku ve'e du̱yakjoojntykpa̱jknuva ku ve'e y'uk'a̱a̱'k. Ya̱ nam joojntykin ka̱jx tse'e n'a'íxumda je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e miinnup.

4 Ax ve'em tse'e nnu̱ja'vimda je̱ts yakmo̱'yumdinupe'e je̱ pu̱k juu' ve'e va'ajts ijtp xa̱'ma ka̱jx, juu' ve'e je̱ Nte'yam yak'ijtp je̱m tsapjo̱o̱tm, ka'ats je̱'e̱ ve'e vye'ema ax jo'n je̱'e̱ juu' ve'e vintó̱kip, ka'ats je̱'e̱ ve'e vye'ema ax jo'n je̱'e̱ juu' ve'e nii'kxp.

5 Ku̱xe'e je̱ Nte'yam xjaanchjávada, je̱'e̱ ka̱jx tse'e je̱ mya̱kkin ka̱jx m'íxjada mjayé̱pjada, apa̱a̱mdu̱kani tse'e du̱jayep je̱ nu̱tso̱o̱ku̱n juu' ve'e yaknu̱ke̱'xnata̱jkinup ku ve'e tun tá̱mani vye̱'nat je̱ ita̱ka̱x.

6 Mxo̱o̱jntktup tse'e ku̱xe'e ve'em x'a'ixta, ó̱yame'e u̱xyam mtsaachpaa'tta ku ve'e ve̱e̱'n ya̱ it ñaxy je̱tse'e xyaknaxta je̱ cho'ox je̱'e̱ ka to'k viijnap.

7 Je̱'e̱ ka̱jxts ya̱'a̱ ve'e ve'em je̱tse'e yak'íxu̱t je̱ts mjaanchja'vidupe'e je̱ Jesucristo, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ku ve'e xmuté̱nadat je̱ cho'ox je̱'e̱. Je̱ oro, ó̱yam je̱'e̱ ve'e kyutó̱kiyu̱t, van'ítnum tse'e kye'ex je̱ts oro je̱'e̱ ve'e ku ve'e yakpu̱m je̱m ja̱njo̱o̱tm je̱tse'e jyu̱'u̱. Ax je̱ jaanchja'vin juu' ve'e mjaye̱jptup, nu̱yojkts je̱'e̱ ve'e o̱o̱y du̱tunnu̱ma̱ja je̱ts ka'a ve'e je̱ oro, ke̱'xpapts je̱'e̱ ve'e o̱y vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam xjaanchjávada ku ve'e xmuté̱nada je̱ cho'ox je̱'e̱. Tá̱vani tse'e xmuté̱nada vye'na je̱ cho'ox je̱'e̱, van'it tse'e je̱ Nte'yam m'o̱ñu̱kó̱tsajadat, myakmá̱jajadat, je̱tse'e je̱ vintsa̱'kin

mmo̱ˈo̱jadat. Veˈem tseˈe du̱tónu̱t je̱ xa̱a̱j ku veˈe je̱ Jesucristo ñaajknu̱ke̱ˈxnata̱jkijinit.

8 O̱yameˈe je̱ Jesucristo xkaˈixti, o̱o̱y tseˈe xtuntso̱kta; o̱yameˈe u̱xyam xkaˈixta, mjaanchjaˈvidupts miits je̱ˈe̱ veˈe je̱tseˈe o̱o̱y mtunxo̱o̱ndu̱kta je̱ xo̱o̱jntku̱n ma̱a̱t juuˈ veˈe je̱ ayook kayakpaatp je̱tseˈe nko̱jtsvaatsumdat.

9 Veˈem tseˈe xtonda ku̱x ku veˈe xjaanchjávada je̱ Jesucristo, mjaye̱jptup tseˈe je̱ joojntykin juuˈ veˈe xa̱ˈma ka̱jx ijtp.

10 Je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook ko̱jtsnajxpata̱jkta, je̱ˈe̱ tseˈe o̱o̱y du̱tumpayo̱ˈydu je̱tseˈe du̱ˈíxtidi vintso̱ veˈe du̱nu̱jávadat ti veˈe tyijp ku veˈe je̱ jayu du̱jaye̱pta ya̱ joojntykin juuˈ veˈe xa̱ˈma ka̱jx ijtp, je̱ˈe̱ tseˈe du̱ˈavaˈnidu je̱ts mkunooˈkxjadapeˈe je̱ Nteˈyam,

11 yˈíxtiduts je̱ˈe̱ veˈe pa̱n vinˈiteˈe je̱ts vintso̱ veˈe je̱ Nteˈyam veˈem du̱tónu̱t. Je̱ Espíritu Santo, juuˈ veˈe ijtp je̱m je̱ Nteˈyam jyaˈvin ka̱jxm, je̱ˈe̱ tseˈe ijtpa je̱m jyaˈvin ka̱jxmda, tukˈíxju̱duts je̱ˈe̱ veˈe je̱tseˈe tooˈva̱jkp vyaˈnu̱xjidi je̱ts ti tsaachpaatu̱neˈe je̱ Cristo yaknáxup je̱ts je̱ ma̱jin juuˈ veˈe u̱xˈo̱o̱k jyayépup.

12 Je̱ Nteˈyam tseˈe tuknu̱jaˈvijidu je̱ts ka je̱ˈe̱peˈe viinm je̱ yˈo̱ˈyin juuˈ veˈe yˈavaˈnidu, u̱u̱ˈm je̱ˈe̱ veˈe je̱ nˈo̱ˈyinamda, je̱ˈe̱ veˈe ku veˈe du̱nu̱ko̱jtsti juuˈ veˈe je̱ Espíritu Santo ka̱jx mvaˈnu̱xju̱du je̱ jáyuda juuˈ veˈe du̱ˈavaˈnidup je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook, je̱ Espíritu Santo, juuˈ veˈe tso̱o̱ˈn je̱m tsapjo̱o̱tm je̱tseˈe yakkex yaja naxviijn. Ax juuˈ tseˈe myaktuknu̱jaˈvidu, je̱ˈe̱ts je̱ˈe̱ veˈe juuˈ veˈe je̱ aangelesta̱jk cho̱jktu je̱tseˈe du̱vinmo̱tudat.

13 Ax je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe, naajkˈítjada viji kej je̱ts nayˈakuva̱a̱ˈnajada, je̱ˈe̱ tseˈe myakkópkadap je̱ ma̱ja̱ maaˈyu̱n juuˈ veˈe je̱ Nteˈyam mtoˈnu̱xjadap je̱ xa̱a̱j ku veˈe je̱ Jesucristo ñaajknu̱ke̱ˈxnata̱jkijinit.

14 Veˈem xa veˈe du̱tsa̱k je̱tseˈe mˈijttinit ax joˈn je̱ piˈk ónu̱k juuˈ veˈe ka̱tsu̱pa̱jktup, kaˈa tseˈe mˈukjoojntykidinit ax joˈn mjoojntykidi ku veˈe xkanu̱jaˈvidi je̱ Nteˈyam je̱ yˈayook.

15 Jidu̱ˈu̱m tseˈe mjoojntykadat: Pa̱n ti veˈe mtoondup mko̱jtstup, je̱ vaˈajts aaj je̱ vaˈajts jo̱o̱t ma̱a̱t tseˈe veˈem xtóndat xko̱tstat, veˈem ax joˈn je̱ Nteˈyam, juuˈ veˈe myaaxu̱xju̱du, je̱ˈe̱ tseˈe je̱ vaˈajts aaj je̱ vaˈajts jo̱o̱t du̱jaye̱jpp.

16 Ku̱x jidu̱ˈu̱m xa veˈe je̱ Kunuuˈkx Jatyán vyaˈañ: “Jaye̱pta je̱ vaˈajts aaj je̱ vaˈajts jo̱o̱t, veˈem ax joˈn a̱tseˈe je̱ vaˈajts aaj je̱ vaˈajts jo̱o̱t njayep.” Jidu̱ˈu̱m tseˈe vyaˈañ.

17 Ku̱xeˈe xmuko̱tsta je̱ Dios Teeˈ, je̱ˈe̱ pa̱neˈe nu̱jom je̱ jayu du̱to̱kimpayo̱ˈyp ax joˈn du̱paaˈty du̱ˈake̱e̱ga, veˈem ax joˈn toˈk jadoˈk du̱tonda du̱ko̱tsta juuˈ veˈe o̱y je̱ts juuˈ veˈe ka o̱yap, je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe tun vinko̱pk je̱tseˈe je̱ Nteˈyam xvinjávadat

xvintsa̱'a̱gadat pa̱n vinxu̱p xa̱a̱j pa̱n vinxu̱p joojnte'e mjoojn-
tykada mnaxviijnada.
18 Mnu̱ja'vidinup xa miitse'e vintso̱ ve'e myakkujochǫǫ̱kti
je̱tse'e ve'em mkǫǫ̱'kjoojntykidinit ax jo'n jyoojntykidi je̱
ju̱jpit jáyuda; ka'ats je̱'e̱ ve'e tyo'nu̱xjidi vintso̱ ve'e jyoojn-
tykidi. Juu'ts miitse'e myaktukkujochǫǫ̱ktu, ka'ats je̱'e̱ ve'e
vye'ema ax jo'n juu' ve'e kutǫ́kiyup, ax jo'n je̱ plata ukpu̱ je̱
oro.
19 Va'ajts tsǫ́vaxts miitse'e myakkujochǫǫ̱kti, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e
ku ve'e je̱ Cristo xku'ǫǫ̱'kimdi ax jo'n je̱ carnero ónu̱k juu' ve'e
ǫy je̱ts tsoj je̱tse'e je̱ Nte'yam yaktukvintsa̱'ki.
20 Ka'anume'e ya̱ it chǫǫ̱'ndu̱k vye'na je̱tse'e je̱ Nte'yam
du̱nupa̱a̱jmtki je̱tse'e je̱ Cristo xku'ǫǫ̱'kimdat, ax u̱xya
námnum tse'e, ku ve'e kuka̱xa ámani, miits je̱ m'ǫ̱'yin ka̱jxtats
je̱'e̱ ve'e ve'em tyoojnji.
21 Ku̱x to'k muke'e m'itta je̱ Cristo ma̱a̱t, je̱'e̱ ka̱jx tse'e
xjaanchjávada je̱ Nte'yam, juu' ve'e yakjoojntykpa̱jkju je̱tse'e
yakmájiji yakjaanchiji. Ax ve'em tse'e xjaanchjávada je̱
Nte'yam je̱tse'e x'a'ixta je̱ y'ǫy je̱'e̱ juu' ve'e miimpnum.
22 Mnaajkvaatsju̱du xa ve'e ku ve'e xka̱tsu̱pa̱jkti je̱ tyu̱v je̱'e̱
je̱tse'e ve'em xtsǫ̱kta je̱ jaanchja'vivata̱jkta. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e,
nachǫ́kjada to'k jado'k to'k aaj to'k jǫǫ̱t.
23 Je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ka̱jx tse'e je̱ nam joojntykin
mmǫǫ̱jyjidi, je̱ ayook juu' ve'e kakutǫ́kip je̱tse'e xa̱'ma ka̱jx
y'it, juu' ka̱jxe'e je̱ joojntykin jye̱ja.
24 Ve'em xa ya̱'a̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Ve'em xa ve'e je̱ jayu ax jo'n je̱ yukjǫǫ̱tmit aajy ojts,
ve'emts je̱'e̱ ve'e je̱ mya̱jin ax jo'n je̱ yukjǫǫ̱tmit pu̱j,
ta̱a̱tsnup tse'e je̱ aajy je̱ ojts je̱tse'e kyu̱sta̱ka je̱ pu̱j,
25 ax je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n je̱ y'ayook,
xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e y'it.
Ax je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ ǫy ka̱ts je̱ ǫy ayook juu' ve'e myakvaajn-
jidu.

2

1 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, masǫ̱kka̱jxtini nu̱jom juu' jatye'e ka ǫ́yap,
ka'a tse'e pa̱n x'ukvin'a̱a̱'ndinit, ka'a tse'e m'uktaayidinit,
ka'a tse'e m'uk'ijttinit me̱jts'aaj me̱jtsjǫǫ̱t, ka'a tse'e
m'uk'e̱jkjidinit ku ve'e juu' mka'ǫ̱'yixjada ax jo'n je̱ viijnk
jáyuda, ka'a tse'e pa̱n x'ukpakǫ̱jtstinit, ka'a tse'e pa̱n
x'ukvinkǫ̱jtspe̱jttinit.
2 Ve'em ax jo'n je̱ pi'k maax ónu̱k ǫǫ̱y du̱tuntsa̱k je̱ tsi'tsk
na̱a̱j, ve'em tse'e du̱tsa̱k je̱tse'e xtsǫ̱jktuvat juu' ve'e ta̱m
myak'ijtjidinup je̱ Nte'yam ma̱a̱t.
3 Tonda tse'e ve'em, ku̱x ta̱ xa ve'e xnu̱jávada vintso̱ ve'e je̱
Nte'yam je̱ maa'yu̱n je̱ jayu du̱tuujnja.

Ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam dụmutoondup dụmupạjktup

4 Mutạ́madats ję Mạjạ Vintsạ́n, juu' ve'e joojntykip ję̱tse'e ję joojntykin dụyaky. Ve'em xa ję̱'ę̱ ve'e ax jo'n to'k ję tsaaj juu' ve'e ję jayu myasọọktinu kụxe'e dụjávada ję̱ts ka'a ję̱'ę̱ ve'e tyun, ax ję Nte'yam tse'e dụvinkọọn ję Mạjạ Vintsạ́n ję̱tse'e dụyakmạji dụyakjaanchi.

5 Mmọọjyjụduts miitse'e ję joojntykin ję Mạjạ Vintsạ́n. M'ijttupe'e ax jo'n ję tsaaj juu' ve'e tyukyakpojtụk ję tsaptạjk joma ve'e ję Nte'yam yakvinjava yakvintsạ'ạga. Tee'tạjk xa miitse'eda juu' ve'e va'ajts aaj va'ajts jọọt ję Nte'yam dụmutoondup dụmupạjktup ję̱tse'e ję Jesucristo kạjx dụtukvintsạ'ạgada ję vintsạ'kin juu' ve'e ję Nte'yam y'ọyja'vip. Ję Espíritu Santo tse'e mvinma'yụnmọọjyjụdup ję̱tse'e ve'em xtonda.

6 Ve'em xa yạ'ạ ve'e ax jo'n ję Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Mpụụmpts ạtse'e ję̱m jerusaleenit kyajpụn kạjxm
to'k pạne'e ijtp ax jo'n ję tsaaj juu' ve'e vinkạ́n ję̱ts ọy,
pạn pạnts ję̱'ę̱ ve'e dụjaanchja'vip,
ka'a tse'e chaachvinmáyụt kụxe'e ve'em dụtún.
Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

7 Mjaanchja'vidup xa miitse'e ję Mạjạ Vintsạ́n ję̱tse'e xnụja'vidini ję̱ts ọọy ję̱'ę̱ ve'e tyun'ọya. Ax ję̱'ę̱ juu' ve'e kajaanchja'vijidup, ve'emts ję̱'ę̱ ve'e dụkọ'ọyjávada ję Mạjạ Vintsạ́n ax jo'n ję Kunuu'kx Jatyán vya'añ:
Ję tsaaj juu' ve'e ję pọjtspatạjk myasọọktinu,
nay ję̱'ę̱jyam tse'e yakpạạm vinkọpk joma ve'e ję tsaptạjk.
8 Vaampap tse'e jidụ'ụm:
Ve'em xa ję̱'ę̱ ve'e ax jo'n to'k ję tsaaj juu' ve'e yakkutę̱'pxip
ję̱tse'e ję jayu dụyakkitu.
Jidụ'ụmts ję̱'ę̱ ve'e vyaampa. Ję jayu tse'e ijttup ax jo'n ję jayu juu' ve'e ję tsaaj dụtukkutę̱'pxidup ję̱tse'e kyítuda kụxe'e dụkakuvạkta ję Nte'yam ję y'ayook, ve'em ax jo'n nụpạạmdụka ję̱tse'e ve'em dụtóndat.

9 Ax miitsta, tee'tạjk tse'e m'itta, mmutoondup mmupạjktupe'e ję Nte'yam, ję̱'ę̱ ję jyáyuts miitse'eda, ję̱'ę̱ tse'e mvinkọọjnjụdu ję̱ts ję̱'ę̱ ve'e xyakmájidinit xyakjaanchidinit. Ję̱'ę̱ tse'e myaaxụxjụdu ję̱tse'e mpítsumdinit ję̱ja akọọ'ts it jạạt ję̱tse'e m'ijttinit ję̱'ę̱ mạạt ję̱ja ajajtk it jạạt joma ve'e y'it ję mạjin mạạt.

10 Ka'a miitse'e m'ijtti ję Nte'yam ję jyayu; ax ụxyam, ję Nte'yam ję jyáyuvandats miitse'eda. Ka'a tse'e ję Nte'yam mtukmọ'tjidi; ax ụxyam, mtukmọ'tjụdupts miits ję̱'ę̱ ve'e.

Ję jayu juu' ve'e ję Nte'yam natyukkạtạjkijidu

11 Miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, m'ijttup xa ve'e yaja naxviijn ax jo'n ję jékumit jayu ję̱ts ję jayu juu' ve'e ję it

dṵkajayẹjptup joma ve'e chạạnadat. Nmunoo'kxtktupts ạts
miitse'e jẹtse'e xkayaktóndat jẹ m'avintsọ vinma'yṵnda. Kṵx
ku xa ve'e xyaktonda jẹ m'avintsọ vinma'yṵnda, jẹ'ẹ tse'e
mtoondup jẹtse'e mka'íttat jẹ Nte'yam mạạt.
12 Jẹ jayu juu' ve'e jẹ Nte'yam dṵka'íxada, ọ́yame'e vya'anda
jẹts ka ọ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e mtoondup, joojntykada ax
jo'n jẹ Nte'yam dṵtsạk, ve'emts jẹ'ẹ ve'e dṵ'íxtat jẹ y'ọy
jẹ'ẹ juu' ve'e mtoondup jẹtse'e jẹ Nte'yam dṵyakmạ́jadat
dṵyakjaanchadat jẹ xạạj ku ve'e jẹ jayu yaktọkimpayọ'ydinit.
13 Jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx tse'e mnapyạ́mjadat jẹp nṵjom
kutojkṵn pa'tkup juu' ve'e jẹ jayu jyayẹjptup, pạn jẹ'ẹ ve'e
jyẹ'ẹ pạne'e jẹ mạjạ kutojkṵn dṵkạ'mip
14 uk pạn jẹ'ẹ ve'e jyẹ'ẹ pạn pạn jatye'e yakkutojktup jẹp
jẹ'ẹ kyạ'p pya'tkup. Jẹ Nte'yam tse'e pạạjmjṵdu yakkuto-
jkpa jẹtse'e jẹ tsaachpaatṵn dṵpạạjmjadat pạn pạn jatye'e
dṵtoondup juu' ve'e ka ọ́yap jẹtse'e dṵ'ọñṵkọ́tsadat pạn pạn
jatye'e dṵtoondup jẹ y'ọy jẹ'ẹ.
15 Ve'em tse'e jẹ Nte'yam dṵtsạk jẹtse'e jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu'
ve'e mtoondup, jẹ'ẹ tse'e mtukyak'amọ'ọttap jẹ jayu juu' ve'e
dṵkapayọ'ydup vintsọ ve'e juu' dṵkọtsta.
16 Jẹ Nte'yam tse'e myaktaajnjṵdu jẹtse'e mkọọ'k'ijttinit jẹp
tọkin jạạtp. Ni pạna tse'e kyatọkintónṵt jẹtse'e vya'anṵt jẹts
yakjajtype'e jẹ Nte'yam jẹtse'e ve'em dṵtónṵt; jẹ Nte'yam jẹ
myutoompa jẹ myupạjkpa xa miitse'eda, joojntykada ve'em.
17 Vintsạ'ạgada jẹ jayu anañṵjoma. Tsọkta jẹ
jaanchja'vivatạjk. Vintsạ'ạgada jẹ Nte'yam jẹts jẹ
yakkutojkpa juu' ve'e jẹ mạjạ kutojkṵn dṵkạ'mip.

Jẹ nṵ'ixvaatsṵn jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e jẹ Cristo chaachpaaty

18 Mutoompa jáyuda, napyạ́mjada jẹp jẹ mvintsạ́n kyạ'p
pya'tkupta jẹtse'e xvintsạ'ạgadat. Ka jẹ'ẹjyap tse'e ve'em
mtoojnjadap pạn pạn jatye'e ọy jayu napyạạjmjṵdup miits
mạạt jẹtse'e jẹ tukmọ'tṵn dṵjayẹpta, nay ve'empa ve'e jẹ'ẹda
pạn pạn jatye'e mkatukmọ'tjṵdup.
19 Pạn jẹ jayu xa ve'e dṵmuténip jẹ tsaachpaatṵn ku ve'e
jẹ y'ọy jẹ'ẹ dṵtún kṵxe'e ñayjávaja jẹja jẹ Nte'yam vyinkujk,
y'ọyja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
20 Kṵx ¿ti ọy jẹ'ẹ ve'e mtoondup pạn mmuténidupe'e jẹ
tsaachpaatṵn ku ve'e myaktukkuvẹtta juu' ve'e ka ọ́yap
mtoondup? Ax pạn mmuténidup tse'e jẹ tsaachpaatṵn kṵxe'e
xtonda jẹ y'ọy jẹ'ẹ, y'ọyja'vipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
21 Jẹ Nte'yam tse'e myaaxṵxjṵdu jẹtse'e mjoojntykadat ax
jo'n ạtse'e tṵnva'añ. Viinm xa ve'e jẹ Cristo xkutsaach-
paadimdi jẹtse'e xyaktaajnjimdi jẹ nṵ'ixvaatsṵn, ve'em tse'e
nto'numdat ax jo'n jẹ'ẹ ve'e dṵtuujn.
22 Ka'ats jẹ'ẹ ve'e tyọkintuujn, ka'a tse'e tyaayi;

23 ku tse'e jẹ jayu vyinkọjtspẹjtji, ka'a tse'e
dụmukọjtsụmpijt nay ve'empa; ku ve'e chaachpaaty, ka'a
tse'e jẹ jayu dụyak'anoo'kxi; jẹm tse'e jẹ Nte'yam y'am kyạ'm
ñapyạạjmji, jẹ'ẹ pạne'e dụtọkimpayọ'yp ax jo'n dụpaa'ty
dụ'akẹẹga.
24 Viinm tse'e jẹ Cristo dụkuvejt jẹ ntọ́kinamda jẹm cruz
kạjxm, ve'em tse'e n'ijtumdinit ax jo'n ạạ'k kụn'ijtumdi jẹja
jẹ tọkin vyinkujk jẹtse'e njoojntykimdinit ax jo'n dụpaa'ty
dụ'akẹẹga. Jẹ'ẹ tse'e xku'ọọ'kimdu jẹtse'e ọy n'ijtumdinit jẹ
Nte'yam mạạt.
25 M'ijttu xa ve'e ax jo'n jẹ carnero juu' ve'e yọ'tyọ́kidu, ax
mvimpijttinuva tse'e jẹtse'e jẹ Cristo xpayọ'ọyda, jẹ'ẹ tse'e
mvinténijidup jẹtse'e m'íxjada mjayẹ́pjada.

3

Vintsọ ve'e jyoojntykadat pạn pạn jatye'e tụñavyạ́kjada

1 Nay ve'empa pạn pạn jatye'e jẹm jẹ ñụyaa'yda,
napyạ́mjada jẹp jẹ'ẹ kyạ'p pya'tkupta. Ax pạn ka'a tse'e
jẹ mnụyaa'yda jẹ Nte'yam jẹ y'ayook dụjaanchjávada,
ọ́yame'e dụkatsọkta jẹtse'e xvaajnjadat jẹ Nte'yam jẹ y'ayook,
joojntykada vintsọ ve'e jẹ Nte'yam dụjaanchjávadat jẹ m'ọy
jáyuvin kạjxta,
2 y'íxtapts jẹ'ẹ ve'e jẹts va'ajts aaj va'ajts jọọte'e jẹ Nte'yam
xvinjávada xvintsạ'ạgada.
3 Ve'em tse'e dụtsạk jẹtse'e mnaajk'ọ́yajadat mnaajkpaada-
jadat. Ka jẹ tsójinap tse'e pạn vintsọ ve'e jẹ mvaajy xyak'ọ́yada
jẹm mkuvajkm uk pạn vintsọ ve'e jẹ oro mnapyạ'mụxjada, uk
pạn vintsọ ve'e jẹ tsújit vit xtuktạ́kada;
4 jẹ tsójine'e juu' ve'e mjayẹ́ptap, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ
jayu jẹ ọy jáyuvin dụjayẹpta, jẹ tsojin juu' ve'e kanajxp, jẹ'ẹ
ve'e ku ve'e jẹ jayu jẹ nụụ'k aaj jẹ nụụ'k jọọt dụjayẹpta. Jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam y'ọyja'vip.
5 Ve'emts jẹ'ẹ ve'e ñaajktsojụpạ́kjada y'ijt jẹ tạ'ạxtạjkta
pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụvinja'vidu dụvintsạ'kidu,
napyạạjmjụdu tse'e jẹp jẹ ñụyaa'y kyạ'p pya'tkupta.
6 Ve'em ax jo'n jẹ Sara jụjpani dụtuujn jo'n, kyạtsụpạjke'e
jẹ Abraham jẹtse'e dụtij "ạts jẹ nvintsạ́n". Pạn ka'a tse'e
mtsạ'ạgada jẹtse'e xtonda jẹ y'ọy jẹ'ẹ, ve'em tse'e m'itta ax
jo'n jẹ Sara kụxtaakidi jo'n.
7 Jẹts jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e jẹm jẹ ñụdạ'ạxta, nay ve'em
tse'e dụtsọjkpa jẹtse'e xjaa'myẹ́tstat jẹts ka'a ve'e jẹ maju
dụjayẹpta ax jo'n jẹ yaa'tyạjk, jẹtse'e xvintsạ'ạgadat, kụx jẹ
Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e mọọjyjụdu jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma
kạjx ijtp, ve'em ax jo'n miits jẹ'ẹ ve'e mmọọjyjụduva. Tonda

tse'e ve'em, ve'em tse'e ni tía mkatso'oxjajtu̱xjadat ku ve'e mtsapkǫ̱tstat.

Ku je̱ jayu chaachpaa'ty ku̱xe'e du̱tonda juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip

8 Ax ve'em tse'e, tun vinkǫpk je̱'e̱ ve'e je̱tse'e to'kji je̱ vinma'yu̱n xjayé̱ptat. Nachǫ́kjada to'k jado'k ve'em ax jo'n je̱ uts je̱ ajch ax jo'n je̱ uts je̱ tsa̱'a̱ ñachǫ́kjada. Napyá̱mjada ǫy jayu to'k jado'k je̱ts naajk'ítjada je̱ nu̱u̱'k aaj je̱ nu̱u̱'k jǫǫt ma̱a̱t.

9 Ka'a tse'e je̱ jayu xtonu̱mpijtjadat juu' ve'e ka ǫ́yap pa̱n ti ve'e ka ǫ́yap je̱ jayu mto'nu̱xju̱dup, ni ka'a tse'e xvinkǫjtspe̱jttuvat pa̱n pa̱n jatye'e mvinkǫjtspe̱jtju̱dup; je̱'e̱ ve'e amǫ́tuda je̱ Nte'yam je̱tse'e kyunoo'kxjadat, ku̱x je̱'e̱ ka̱jxe'e je̱ Nte'yam myaaxu̱xjidi je̱tse'e mkunoo'kxjadat.

10 Ve'em xa je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱tsǫjkp je̱tse'e ǫy jyoojntykat
je̱tse'e tsoj yakxǫ́n je̱ it du̱yaknáxu̱t,
ka'a tse'e du̱'ukkǫjtsnit je̱ kyǫ'ǫy je̱'e̱,
ka'a tse'e y'uktaayinit,

11 ka'a tse'e du̱'uktoonnit juu' ve'e ka ǫ́yap,
tum je̱'e̱ ve'e tyoonnup juu' ve'e ǫy.
Va'an tse'e du̱'ixta vintsǫ ve'e ǫy jǫǫt tsoj jǫǫt y'ijtnit ma̱a̱t anañu̱joma.

12 Ku̱x y'ixp xa je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ jayu juu' ve'e du̱toomp juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip,
kya̱ts'amǫtunajxypts je̱'e̱ ve'e ku ve'e chapka̱ts;
ax je̱pts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam y'e̱jku̱n ja̱a̱tp y'itta nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e du̱toondup juu' ve'e ka ǫ́yap.
Jidu̱'u̱m tse'e vya'añ.

13 ¿Pa̱n tse'e myaktsaachpaa'tjadap pa̱n ǫy je̱'e̱ ve'e juu' ve'e mtoondup?

14 Ax pa̱n je̱ jayu tse'e myaktsaachpaatju̱dup ku̱xe'e xtonda juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip, mkunoo'kxjadapts miits je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam. Ka'ats miitse'e je̱ jayu xtsa̱'a̱gadat, ka'a tse'e mnu̱ximkáptat.

15 Vinjávada vintsa̱'a̱gada je̱m mja'vin ka̱jxmda je̱ Cristo, je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n. Ijtp tse'e apa̱a̱mdu̱ka m'íttat je̱tse'e xvaajnjadat je̱ jayu pa̱n tya̱jxe'e xjaanchjávada je̱ Jesucristo.

16 Tonda kǫtsta ve'em je̱ nu̱u̱'k aaj je̱ nu̱u̱'k jǫǫt ma̱a̱t je̱ts je̱ vintsa̱'kin ma̱a̱t. Naajk'ítjada vintsǫ ve'e ti xkanatyukjávajadat je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk, ve'em tse'e chǫ'ǫtyóndat pa̱n pa̱n jatye'e mpakǫjtsju̱dup je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e mjoojntykada ax jo'n du̱paa'ty du̱'ake̱e̱ga, ve'em ax jo'n pa̱n pa̱n jatye'e du̱pana̱jkxtup je̱ Cristo.

17 Kux pan je Nte'yam xa ve'e dutsojkp jetse'e je jayu
chaachpaa'ttat, nuyojk oyts je'e ve'e ku ve'e je jayu
dukutsaachpaada juu' ve'e je jayu tyuump oy jets ka'a ve'e
ku ve'e je kyo'oy je'e dutún.
18 Tonda tse'e ax jo'n atse'e tunja'a, kux viinme'e je Cristo
xku'oo'kimdi. To'k naxji tse'e je tokin dukuvejt, to'k tse'e
je jayu juu' ve'e ka tókinaxap, je'ets uu'me'e xku'oo'kimdu,
uu'mda, je tókinax jáyuda, jetse'e ve'em n'ijtumdinit je
Nte'yam maat. Ku ve'e je jayu yak'oo'kjidi, uk'oo'k tse'e je
ñi'kx je kyopk; ax je jya'vin, ka'ats je'e ve'e y'aa'k.
19 Je Cristo je jya'vin tse'e najkx jetse'e ojts kya'amáy joma
ve'e je jayu je jya'vinda juu' ve'e ijttup ax jo'n jep poxuntujkp
kuy'ijtti,
20 je jayu je jya'vinda juu' ve'e je Nte'yam dukakatsupajktu
ku ve'e je Nte'yam dujah'a'ix jetse'e dumasoóktinit je kyo'oy
joojntykinda namvaate'e je Noé to'k je arca dupum. Vinkexji
ve'e chookti ku ve'e je naakukóma tyoojnji, je nutoodojtuk
jayu juu' ve'e ve'nidup jep arca jaatp.
21 Ya'a tse'e tyukmu'a'ixmojkip je napejtun juu' kajxe'e
tsa'ak m'itta. Ax ya napejtun, ka je tsoxk namaatapts je'e ve'e
juu' ve'e duyakvaatsp je jayu je ñi'kx je kyopk, je'e je'e ve'e
juu' ve'e va'ajts duyaktaamp je jayu je vyinma'yunda jeja je
Nte'yam vyinkujk. Ya napejtun kajx tse'e tsa'ak n'ijtumda je'e
kajx ku ve'e jyoojntykpajknuva je Jesucristo ku ve'e y'uk'aa'k,
22 je'e pane'e tsajpejtnu jetse'e y'it jeja je Nte'yam y'aka'yun
pa'ayi. Jep tse'e je'e kya'p pya'tkup y'itta je ángeles, je
ko'oyjáyuvap, jets nujom pan pan jatye'e je kutojkun jets je
makkin dujayejptup.

4

Je Nte'yam tse'e je jayu je maa'yun je putajkin dumooyp pan vintso ve'e to'k jado'k duputaka

1 Je'e kajx tse'e, ve'em ax jo'n je Cristo chaachpaaty je y'oy
je'e kajx ku ve'e dujayejp je naxviijnit ni'kx kopk, makk tse'e
mnapyámjadat jetse'e mtsaachpaattuvat je y'oy je'e kajx.
Kux ku xa ve'e je jayu ve'em chaachpaa'tta, ka'ats je'e ve'e je
tokin du'ukmaatnavyaa'njidini.
2 Pan vinxup xaaj pan vinxup joojnte'e jyoojntykada,
y'íxtidupts je'e ve'e jetse'e dutóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp,
ka je'epe'e juu' ve'e chojktup je y'avintso vinma'yun kajxta.
3 Nvaatani ve'e vanxup juu' ve'e mtoondu ax jo'n je'e
ve'e dutonda juu' ve'e je Nte'yam duka'íxada. Je it xa
ve'e myaknajxtu ku ve'e mkanay'akuvaa'nijidi, ku ve'e
je m'avintso vinma'yun xyaktoondi, m'ookti mmookjidi,

munu̱yojk mkaaydi m'ookti, je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ xtoondi, je̱ts ku ve'e xvinja'vidi xvintsa̱'kidi juu' ve'e ka je̱ Nte'yamap.

4 Ax tyuk'atú̱vidupts je̱'e̱ ve'e u̱xyam juu' ve'e je̱ Nte'yam du̱ka'íxada, ku̱x ka'a ve'e o̱yvintso̱va m'ukjoojntykidini ax jo'n je̱'e̱ ve'e jyoojntykada, je̱'e̱ ka̱jx tse'e mvinko̱jtspé̱tjada je̱tse'e mpako̱tsjada.

5 Ax myo̱o̱ydinupts je̱'e̱ ve'e je̱ cuenta je̱ Nte'yam, juu' ve'e apa̱a̱mdu̱ka du̱yak'ijtp je̱tse'e je̱ jayu du̱to̱kimpayo̱'o̱yu̱t, je̱ jayu juu' ve'e joojntykidup, nay ve'empa tse'e pa̱n pa̱n jatye'e o̱o̱'ktinu.

6 Ax ya̱'a̱ ka̱jx tse'e yakvaajnjiduva je̱ o̱y ka̱ts je̱ o̱y ayook pa̱n pa̱n jatye'e o̱o̱'ktu, ve'em tse'e je̱ jya'vin jyoojntykidinit je̱ Nte'yam ma̱a̱t.

7 Kuka̱xa ámani tse'e u̱xyam. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, naajk'ítjada viji kej je̱ts nay'akuva̱a̱'najada. Ku ve'e ve'em xtóndat, mputá̱kajadapts miits je̱'e̱ ve'e je̱tse'e mtsapkó̱tstat.

8 Ax juu' tse'e du̱nuvinko̱pkika̱jxp, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'e: O̱o̱y tse'e mtunnachó̱kjadat to'k jado'k. Ku̱x ku xa ve'e je̱ jayu ve'em ñachó̱kjada, namye̱e̱'kxu̱xju̱dup tse'e je̱ ka ó̱yap juu' ve'e natyo'nu̱xju̱dup.

9 Napyá̱mjada o̱y jayu ma̱a̱t je̱ je̱'yva jayu. Ka'a tse'e xnu̱ko̱'o̱vyinmáyadat ku ve'e ve'em xtóndat.

10 Je̱ Nte'yam tse'e je̱ maa'yu̱n je̱ puta̱jkin mmo̱o̱jyju̱du pa̱n vintso̱ ve'e to'k pa̱n vintso̱ ve'e jado'k xputá̱kadat. O̱y tse'e xyaktóndat je̱ may viijn maa'yu̱n puta̱jkin juu' ve'e je̱ Nte'yam mmo̱o̱jyju̱dup.

11 Pa̱n pa̱n xa ve'e ko̱jtstup, va'an tse'e du̱ko̱tsta ax jo'n je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpada. Pa̱n pa̱n tse'e je̱ jayu du̱puta̱jkidup, va'an tse'e ve'em du̱tonda je̱ ma̱kkin ma̱a̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam mo̱o̱jyju̱dup, ve'em tse'e je̱ Nte'yam yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit je̱ Jesucristo ka̱jx pa̱n ti ve'e yaktoomp. ¡Je̱ Nte'yam tse'e du̱jaye̱jpnup je̱ ma̱jin je̱ jaanchin je̱ts je̱ ma̱kkin xa̱'ma ka̱jx! Amén.

Ku je̱ jayu chaachpaa'tta ku̱xe'e du̱jaanchjávada je̱ Jesucristo

12 O̱o̱y a̱ts miitse'e ntuntso̱kta. Ka'ats miitse'e xtuk'atú̱vadat je̱ tsaachpaatu̱n juu' ve'e myaknajxtup, ka'a tse'e mvinmáydat je̱ts ve'eme'e kyajatta juu' ve'e du̱jaanchja'vidup je̱ Jesucristo.

13 Xo̱o̱ndu̱kta ku ve'e ve'em mjatta. Ku̱x ku xa ve'e mtsaachpaa'tta ax jo'n je̱ Cristo chaachpaaty jo'n, o̱o̱y tse'e mtunxo̱o̱ndu̱ktat je̱ xa̱a̱j ku ve'e je̱ Cristo ñaajknu̱ke̱'xnata̱jkijinit je̱ mya̱jin ma̱a̱t.

14 Xo̱o̱n xa miitse'eda pa̱n mvinko̱jtspe̱jtju̱dupe'e je̱ jayu ku̱xe'e xpana̱jkxta je̱ Cristo, ku̱x ya̱'a̱ ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts m'ijttupe'e je̱ Espíritu Santo ma̱a̱t,

juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm jẹtse'e ọọy jẹ mạjin dụtunjayep.

15 Pạn mtsaachpaattup tse'e, va'an tse'e mtsaachpaa'tta ka jẹ'ẹ kạjxap ku ve'e jẹ jayu xyak'ọọ'kta, mmẹẹ'tsta, mtọkintonda, ukpụ xtuktạ́kada juu' ve'e mkapaatjụdup.

16 Ax pạn mtsaachpaattup tse'e jẹ'ẹ kạjx ku ve'e xjaanchjávada jẹ Jesucristo, ka'a tse'e xtuktsọ'ọtyóndat, jẹ'ẹ ve'e mọ'ọda jẹ kukọjtsụn jẹ Nte'yam kụx jẹ Cristo jẹ jyayu miitse'eda.

17 Tạ tse'e jẹ tiempo jyẹ'yni jẹtse'e jẹ Nte'yam jẹ jyayu dụtọkimpayọ'ọyụt. Ax pạn ụụ'm tse'e xtọkimpayọ'y'ukva'numdup, ¿vintsọs jẹ'ẹ ve'e kyukạjxinit mạạt jẹ'ẹda juu' ve'e dụkajaanchja'vidup jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam yakmiin?

18 Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Pạn tso'ox xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e tsạ'ạk y'íttat jẹ jayu juu' ve'e tụv jáyuvidup joojntykidup,

¿tiinumts jẹ'ẹ ve'e játjadap náxjadap jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam dụkajaanchja'vidup jẹtse'e tyọkintonda?

Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

19 Ax ve'em tse'e, jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e tsaachpaattup kụx chạjkpe'e jẹ Nte'yam jẹtse'e chaachpaa'ttat, va'an tse'e dụtonda jẹ y'ọy jẹ'ẹ jẹtse'e to'k aaj to'k jọọt ñapyạạjmjidinit jẹm jẹ'ẹ y'am kyạ'm pạne'e pạạjmjụdu jẹtse'e xạ'ma kạjx dụkutyún jẹ y'ayook.

5

"Ix'itta jẹ Nte'yam jẹ jyayu"

1 Ạts, jẹ mạj ónụk, to'k juu' ve'e dụnụvinténip jẹ jaanchja'vivatạjk. N'ix ạtse'e vintsọ ve'e jẹ Cristo chaachpaaty ku ve'e y'uk'ạạ'k, nụto'k ạtse'e juu' ve'e jẹ Cristo mạạt dụjayẹjppap jẹ mạjin juu' ve'e yaknụkẹ'xnatạ́kap ụx'ọọk.

2 Jidụ'ụmts ạtse'e nmunoo'kxtụkta pạn pạn jatye'e dụnụvinténiduvap jẹ jaanchja'vivatạjkta: Ix'itta jẹ Nte'yam jẹ jyayu. Tsọkta jẹtse'e ve'em xtóndat, ve'em ax jo'n jẹ Nte'yam dụtsạk. Ka'a tse'e mmẹjts'aajadat ka'a tse'e mmẹjtsjọọtadat ku ve'e ve'em xtóndat. Ka jẹ meen kạjxape'e xtóndat juu' ve'e mtukkạdaakjụdup, jẹ'ẹ kạjxe'e kụxe'e xtsọkta jẹtse'e jẹ jayu xputạ́kadat.

3 Ka'a tse'e x'íxtat vintsọ ve'e xyakkutojkjadat jẹ jayu juu' ve'e jẹ Nte'yam mtukkạtạjkijidu jẹtse'e x'ix'íttat, jẹ nụ'ixvaatsụne'e m'íttat jẹts jẹ'ẹ ve'e dụnụjávadat vintsọ ve'e jẹ Nte'yam dụtsạk jẹtse'e jyoojntykadat.

4 Ax ku tse'e jẹ Mạjạ Vinténiva ñaajknụkẹ'xnatạjkijinit,
mmọọjyjidinupts miits jẹ'ẹ ve'e jẹ ọ'yin juu' ve'e ọọy jẹ mạjin
mạạt jẹtse'e xạ'ma kạjx y'ijtnit, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vye'ema ax jo'n
jẹ pi'k ojts aajy ta'aky juu' ve'e jẹ corona jo'n pụm jẹtse'e jatyji
ñii'kxni, juu' ve'e yakmọọyp pạne'e mạạdaakp ku ve'e jẹ jayu
ñañomkijpxjụ.

5 Nay ve'empa jẹ muutskit ónụkta, napyạ́mjada jẹp jẹ mụ́jit
ónụk kyạ'p pya'tkup. Va'an tse'e to'k jado'k xjayẹpta jẹ nụụ'k
aaj jẹ nụụ'k jọọt jẹtse'e mnapyutạ́kajadat. Kụx jidụ'ụme'e jẹ
Kunuu'kx Jatyán vya'añ: "Cho'oxpụjkp jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam
pạn pạn jatye'e namyạ́jijup; ax tyoojnjip tse'e jẹ jayu jẹ
maa'yụn juu' ve'e jẹ nụụ'k aaj jẹ nụụ'k jọọt dụjayẹjptup."
Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

6 Ax ve'em tse'e, napyạ́mjada nụụ'k aaj nụụ'k jọọt jẹm jẹ
Nte'yam y'am kyạ'm, ve'em tse'e myakmạ́jajadat jẹ xạạj juu'
ve'e jẹ Nte'yam ñụpạạjmtki.

7 Pạmda jẹm jẹ Nte'yam y'am kyạ'm pạn ti ve'e mvin-
maaydup, kụx myakkọ́pkijidup miits jẹ'ẹ ve'e.

8 Naajk'ítjada viji kej jẹts nakyujoojntykajada,
kụx jẹ mtso'oxpạjkpada, jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e
dụnụvintsạnikạjxp jẹ kọ'ọyjayuvaptạjkta, ve'em xa jẹ'ẹ ve'e
ax jo'n to'k jẹ león juu' ve'e yu'ọọ'kjup jẹtse'e yaaxp tyunvídụt,
jẹ'ẹ tse'e tyun'íxtip vintsọ ve'e jẹ jayu dụyakvintọ́kidat.

9 Mạkk tse'e xjaanchjávadat jẹ Jesucristo, ka'a tse'e
xkuvạ́ktat juu' ve'e jẹ kọ'ọyjáyuvap chạjkp, mnụja'vidinupe'e
jẹts ve'empa ve'e chaachpaa'tta pạn nụvinxụpe'e chạạnada
to'k it to'k naxviijn pạn pạn jatye'e dụjaanchja'vidup jẹ
Jesucristo.

10 Jẹ'ẹ ve'e ku ve'e to'k muk m'itta jẹ Cristo mạạt, jẹ'ẹ kạjx
tse'e jẹ Nte'yam myaaxụxjidi jẹtse'e m'ijttinit joma ve'e xạ'ma
kạjx jẹ mạjin dụjayep. Ax ku tse'e jẹ tsaachpaatụn xyaknáxtat
ku ve'e vẹẹ'n yạ it jyaa'knáxụt, van'it tse'e jẹ Nte'yam mạkk
myaktaajnjidinit jẹ'ẹ mạạt, ve'em tse'e m'ijttinit ax jo'n jẹ tạjk
jẹ tyuktsọọ'ntkụn juu' ve'e ni vintsọva kaxiimp.

11 ¡Jẹ Nte'yam tse'e dụjayẹjpnup jẹ kutojkụn xạ'ma kạjx!
Amén.

Ku jẹ Pedro kyọjtskukạjxini

12 Jẹ Silas juu' ạtse'e n'útsip jẹ Mạjạ Vintsạ́n kạjx jẹtse'e
ọy dụkutyún juu' ve'e jẹ Mạjạ Vintsạ́n chạjkp, yạ'ạts ạtse'e
xputạjkip jẹts ạtse'e vẹẹ'n nja'a. Nkọjtsmạkkavaandup ạts
miitse'eda. Jẹ tụvạkọjtsụn ạtse'e mpụụmp jẹts juu' ạtse'e
njaayp, jẹ maa'yụnts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ jayu
tyoojnjip. Tạm tse'e mnaajk'ijtjidinit jẹ Nte'yam mạạt.

13 Máyame'e jẹ Dios mkẹjxụxjada jẹ jaanchja'vivatạjk juu'
ve'e ijttup Babilonia, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ Nte'yam vinkọọjnjụduva.

Máyame'e jẹ̱ Dios mkẹ̱jxṵxjṵduva jẹ̱ Marcos juu' ạ̱tse'e
n'onṵkja'vip.
14 Nachẹẹ̱'njada to'k jado'k jẹ̱ tsọ̱jkṵn mạạ̱t juu'
ve'e mjayẹ̱jptup kṵxe'e xjaanchjávada jẹ̱ Jesucristo.
Jyayẹ̱jptinupe'e jẹ̱ ọ̱y jọọ̱t nṵjom juu' ve'e to'k muk ijttup
jẹ̱ Cristo mạạ̱t.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ mume̱jtsk na̱k juu' ve'e je̱ Pedro jyaay

1 A̱tse'e je̱ Simón Pedro, je̱ Jesucristo je̱ myutoompa je̱
myupa̱jkpa je̱ts je̱ kyuka̱tsiva. Máyam a̱ts miitse'e je̱ Dios
ntuknu̱ke̱xta. Je̱ nYaktso̱o̱kpamda Jesucristo, je̱ Nte'yam,
tyuumpts je̱'e̱ ve'e juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip, je̱'e̱ tse'e
mmo̱o̱jyju̱du je̱ jaanchja'vin, ve'em ax jo'n a̱a̱tse'e xmo̱o̱yva.
¡O̱o̱yts je̱'e̱ ve'e tyun'o̱ya je̱ jaanchja'vin juu' ve'e xmo̱'yumdu!
2 O̱o̱ye'e xtunjaye̱̱ptat je̱ kunoo'kxu̱n je̱ts je̱ o̱y jo̱o̱t je̱'e̱ ka̱jx
ku ve'e x'íxada je̱ Nte'yam je̱ts je̱ nMa̱ja̱ Vintsa̱̱namda Jesús.

Tonda juu' ve'e du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jkip je̱ts mvinko̱o̱jnju̱du ve'e je̱ Nte'yam

3 Je̱ Nte'yam tse'e xmo̱'yumdu pa̱n ti ve'e xka'ijtjimdup
je̱tse'e njoojntykimdinit ax jo'n je̱'e̱ ve'e du̱tsa̱k. Ve'em tse'e
du̱tuujn je̱ nu̱ja'vin ka̱jx juu' ve'e njaye̱jpumdup je̱ Cristo
ka̱jx, je̱'e̱ je̱ mya̱jin ka̱jx je̱ y'o̱y jo̱o̱tin ka̱jxe'e xyaaxjimdi.
4 Ku ve'e ve'em du̱tuujn, xyaktaajnjimdu tse'e je̱ ma̱ja̱
vaandu̱k juu' ve'e o̱y je̱ts tsoj, ve'em tse'e mko̱o̱'kka̱'mijidinit
je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e ijtp yaja naxviijn je̱tse'e je̱ jayu
du̱yakvinto̱ki, ve'em tse'e m'ijttinit o̱y je̱ts va'ajts, ve'em ax
jo'n je̱ Nte'yam y'it o̱y je̱ts va'ajts.
5 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e vinko̱pk je̱tse'e xjaanchjávadat je̱ Jesucristo;
ax ka je̱'e̱jyap tse'e ku je̱'e̱ ve'e xjaanchjávadat, nay ve'empa
ve'e je̱tse'e xjaye̱jptuvat je̱ tsoj jáyuvin je̱ yakxo̱̱n jáyuvin; ax
ka vanxú̱pjyap tse'e, ve'empa ve'e je̱tse'e xnu̱jávadat ti ve'e je̱
Nte'yam cha̱jkp;
6 nay ve'empa ve'e je̱tse'e mnay'akuva̱a̱'najadat; ax ka
je̱'e̱jyap tse'eva, nay ve'empa ve'e je̱tse'e ijtp xtóndat je̱ y'o̱y
je̱'e̱; je̱tspa ve'e mjoojntykadat pa̱n vintso̱ ve'e je̱ Nte'yam
yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit;
7 ax ka vanxú̱pjyap tse'eva, ve'empa ve'e je̱tse'e
xma̱a̱tnachó̱kjadat je̱ utsta je̱ ajchta ma̱a̱t je̱ utsta je̱ tsa̱'a̱da;
ax ka je̱ vaatjyap tse'e y'atu̱va, nay ve'empa ve'e je̱tse'e
anañu̱joma je̱ jayu xjávadat xtsó̱ktat.
8 Pa̱n ve'em tse'e xtonda je̱tse'e xyaknu̱yojki'ata̱'a̱tsta juu'
a̱tse'e tu̱nka̱ts, ka'a tse'e nu̱nko̱o̱jyji mjoojntykadat, o̱y tse'e
x'íxadat je̱ nMa̱ja̱ Vintsa̱̱namda Jesucristo je̱tse'e je̱ jayu
xputa̱̱kadat je̱ts je̱'e̱ ve'e du̱'íxaiduvat.
9 Ax pa̱n pa̱n tse'e ve'em je̱ vinma'yu̱n du̱kajaye̱jpp je̱tse'e
ve'em du̱katún, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ viints jayu ku̱y'ijt,
jyaa'tyo̱̱kits je̱'e̱ ve'e je̱ts je̱ Jesucristo ve'e tuknu̱vaatsju je̱
tyo̱kin.

10 Ax ve'em tse'e, utsta ajchta utsta tsa̱'a̱da, je̱'e̱ tse'e
m'íxtadap je̱tse'e nu̱yojk xyaknu̱ke̱'xnatá̱kadat je̱ts je̱
Nte'yame'e myaaxu̱xju̱du je̱tse'e mvinko̱o̱jnjidi. Pa̱n ve'em
tse'e xtonda, ni je̱ vin'ita tse'e mkaka'adat je̱p to̱kin ja̱a̱tp,
11 má̱jum tse'e myak'avaatsu̱xjadat je̱ it joma ve'e
mtá̱kadat je̱m je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda kyutojku̱n jo̱o̱tm, je̱
nYaktso̱o̱kpamda Jesucristo jye̱'e̱, je̱ kutojku̱n juu' ve'e xa̱'ma
ka̱jx ijtnup.
12 Xa̱'ma a̱ts miitse'e ntukjaa'myé̱tsta juu' a̱tse'e tu̱nka̱ts,
ó̱yam je̱'e̱ ve'e xnu̱jávada je̱tse'e to'k aaj to'k jo̱o̱t mnaajk'ítjada
je̱ tyu̱v je̱'e̱ ma̱a̱t juu' ve'e mkuva̱jktu.
13 Ve'emts a̱tse'e njava je̱ts pa̱n vinxu̱p xa̱a̱j a̱tse'e njoo-
jntyka yaja naxviijn, pyaatyp y'ake̱e̱guipts je̱'e̱ ve'e je̱ts a̱ts
miitse'e nvaajnjadat je̱tse'e ve'em mjoojntykadat,
14 ku̱x nmu̱ja'vip a̱tse'e je̱ts tso̱jke'e a̱ts ya̱ nja'vin
du̱tukva'atsu̱t a̱ts ya̱ nni'kx ya̱ nko̱pk juu' ve'e o̱o̱'kup,
ve'em ax jo'n a̱tse'e je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo va'ajts
xvaajnji.
15 Pa̱n joma vaat a̱tse'e x'o̱'yixju̱, je̱'e̱ a̱tse'e ntuump je̱ts
ya̱'a̱ ve'e je̱m mvinma'yu̱n ka̱jxm xa̱'ma xjayé̱ptat ku a̱tse'e
a̱a̱'kani nve̱'nat.

Y'ix tse'e je̱ Pedro je̱ Cristo je̱ mya̱jin

16 Ka'a xa a̱a̱tse'e nmutaayvaaty je̱ maaydu̱k ku a̱a̱ts mi-
itse'e ntuknu̱ja'vidi je̱ ma̱kkin juu' ve'e jyayejpp je̱ nMa̱ja̱
Vintsá̱namda Jesucristo je̱ts ku ve'e myiijn, ya̱ n'avintso̱ viij-
nam a̱a̱tse'e ntuk'ix je̱ ma̱jin juu' ve'e jyayejpp.
17 Je̱m xa a̱a̱tse'e nve'na ku ve'e je̱ Nte'yam je̱ vintsa̱'kin je̱ts
je̱ ma̱jin myo̱o̱jyji ku ve'e to'k je̱ ayook yakmo̱tu, je̱ Nte'yam,
juu' ve'e nu̱jom du̱nu̱ma̱jika̱jxp, je̱me'e cha̱a̱'n. Jidu̱'u̱m tse'e
vyaajñ: "Ya̱'a̱ xa ve'e a̱ts je̱ n'Onu̱k, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntsa̱jkp,
o̱o̱yts a̱ts ya̱'a̱ ve'e ntuntukxo̱o̱ndu̱k."
18 N'amo̱tunajxts a̱a̱tse'e viinm je̱ ayook juu' ve'e je̱m
tsapjo̱o̱tm tso̱o̱'n ku a̱a̱tse'e mpejt je̱'e̱ ma̱a̱t joma ve'e je̱
kunuu'kx ko̱pk juu' ve'e ka̱jxm.
19 Ax ya̱'a̱ ka̱jx tse'e, nu̱yojk ma̱kkts a̱a̱tse'e njaanchjáva
je̱ ayook juu' ve'e xyaktaajnjimdu je̱ Nte'yam je̱ y'ayook
ko̱jtsnajxpata̱jkta. Ve'em xa ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ax jo'n
to'k je̱ kujajpa je̱ kuta̱'kxpa juu' ve'e du̱kujajp du̱kuta̱'kxp je̱ja
ko̱o̱'ts it ja̱a̱t van'it paat ku ve'e je̱ xa̱a̱j pyítsumu̱t. O̱y xa ve'e
xtóndat pa̱n myakvinkó̱pkadape'e ya̱ ayook van'it paat ku
ve'e o̱y xvinmó̱tudat, ve'eme'e mjáttat ax jo'n je̱ ma̱ja̱ maatsa
ku̱tya̱'kx'ukvaajñ je̱m mja'vin ka̱jxmda.
20 Ya̱'a̱ tse'e du̱nu̱vinko̱pkika̱jxp je̱tse'e xjaa'myé̱tstat: Ni
pa̱na xa ve'e je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jx kya'o̱'yixju̱ je̱tse'e
du̱ko̱jtsva'atsu̱t je̱ Kunuu'kx Jatyán.

21 Kux ka'a ve'e je Nte'yam je y'ayook je jayu tyukje'yjidi
kux ve'eme'e je jayu dutsokta, je Espíritu Santo ve'e je jayu
je vinma'yun dumooydu jetse'e dukojtsnáxtat je Nte'yam je
y'ayook.

2

Je yak'ixpajkpada juu' ve'e taayidup
(Judas 4-13)

1 Ax jem tse'e y'ijt je israeejlit jayu maat pan pan jatye'e
natyijjudup je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada, ve'em ax
jo'n miits maat y'ijttuvat je'e pan pan jatye'e natyijjuduvap
je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpada. Je'e tse'e taayadap,
tyukyak'ixpáktap tse'e juu' ve'e je jayu duyakvintókip, ka'a
tse'e ñatyukpákjadat je Majá Vintsán, juu' ve'e ku'oo'kijidu.
Kux tse'e ve'em dutóndat, jatyji tse'e vyintókidat.

2 Oyam tse'e vye'ema, numay tse'e dupanajkxtat je kyo'oy
too', jets je'e kajx juu' ve'e tyóndap, kyo'oñukótsadapts je'e
ve'e je jayu je tyuv je'e.

3 Kux ooye'e je meen dutunnas'ayóvada, je'e kajx tse'e je
jayu juu' ve'e natyijjudup jets je'e ve'e je jayu dutuk'íxtup je
tyuv je'e, je'e tse'e mtukmumaaydukjadap juu' ve'e je jayu
myutaayvaattup. Ve'em tse'e dutóndat jetse'e mpajkuxjadat
je meen juu' ve'e mjayejptup. Jujpani tse'e je Nte'yam
dunupaajmtki jetse'e je tsaachpaatun yakmooydinit, yakv-
intókijadapts je'e ve'e je Nte'yam.

4 Ka'a xa ve'e je Nte'yam dutokinmee'kx je aangelestajk juu'
ve'e tokintoondu, y'avíppidinuts je'e ve'e jem it jootm juu' ve'e
dunu'ava'tikajxp, jem tse'e duyak'itta akoo'ts it jootm van'it
paat ku ve'e je tsaachpaatun yakmooydinit, ve'em je'e ve'e
y'itta ax jo'n je poxuntakjayu juu' ve'e cadena tsum.

5 Ka'ava tse'e je Nte'yam dutokinmee'kxpa je jujpit jáyuda,
kyejxe'e je naakukóma jetse'e duyakkutókini je ko'oy jáyuda,
je Noeejji ve'e yaktsook, je'e juu' ve'e je jayu duvaajnji juu'
ve'e pyaatyp y'akeeguip, jets januvuxtojtuk je jayu.

6 Nay ka'ava tse'e je Nte'yam dutokinmee'kxpa je jayu juu'
ve'e tsuunidup y'ijt jem sodómait jets gomoorrait kyajpun
kajxmda, je jaajn maat tse'e duyakkutókini, ve'em tse'e je
jayu dunujávadat jets tyukkuvejtpe'e je Nte'yam je jayu je
tyokin.

7 Je Nte'yam tse'e duyaktsook je Lot, to'k je oy jayu juu' ve'e
tuv jáyuvip joojntykip y'ijt jetse'e ooy tyunvinma'yunmoojyji
je jayu je kyo'oy joojntykin kajxta juu' ve'e dukamajapaamdu
ti ve'e je Nte'yam chajkp.

8 Kux ku ve'e jyoojntyki je'e maat je Lot, juu' ve'e tuv
jáyuvip joojntykip y'ijt, y'ix myótuts je'e ve'e juu' ve'e tyoondu

kyǫjtstu ka ǫ́yap, ǫǫy tse'e dṵtunnṵtsaachvinmaajy jẹ jayu ję̣ kyǫ'ǫy jẹ'ę̣ ka̱jx juu' ve'e tyoondu.

9 Ax ve'em tse'e ję̣ Nte'yam dṵnṵjava vintsǫ ve'e dṵputá̱kadat ję̣ jayu juu' ve'e tṵv jáyuvidup joojntykidup jẹtse'e ve'em kyaka'adat jẹp tǫkin ja̱a̱tp, ñṵja'vivapts jẹ'ę̣ ve'e vintsǫ ve'e apa̱a̱mdṵkani dṵjayep jẹtse'e dṵmǫǫynit ję̣ tsaachpaatṵn ję̣ tǫkin toompata̱jkta,

10 jẹ'ę̣ ve'e vinkǫpk pa̱n pa̱n jatye'e dṵyaktoondup ję̣ y'avintsǫ vinma'yṵnda jẹtse'e kyanapyá̱mjada jẹp kutojkṵn pa'tkup.

Ax ka'ats jẹ'ę̣ ve'e cha̱'a̱gada ję̣ jayu juu' ve'e naty-ijjṵdup ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook kǫjtsnajxpada, ma̱j tse'e ñaỵjávajada, vyinkǫjtspẹjttupts jẹ'ę̣ ve'e pa̱n pa̱n jatye'e ijttup jẹm tsapjǫǫtm.

11 Ax ka'a tse'e ve'em dṵtonda ję̣ aangelesta̱jk. Ǫyam tse'e nṵyojk ję̣ ma̱kkin jẹts ję̣ kutojkṵn dṵjayẹpta ję̣ aangelesta̱jk jẹts ni ka'a ve'e ję̣ jayu juu' ve'e ve'em natyijjṵdup, ka'a tse'e ję̣ aangelesta̱jk dṵnṵxa̱'a̱ada jẹja ję̣ Nte'yam vyinkujk pa̱n pa̱n jatye'e ijttuvap jẹm tsapjǫǫtm.

12 Ax ję̣ jayu tse'e juu' ve'e ve'em natyijjṵdup, jẹ'ę̣ tse'e dṵtoondup juu' ve'e chǫjktup ję̣ y'avintsǫ vinma'yṵn ka̱jxta, ve'em xa jẹ'ę̣ ve'eda ax jo'n ję̣ tá̱nṵk juu' ve'e dṵkatipayǫ'yp, juu' ve'e kẹ'xp jẹtse'e yakmátsṵt jẹtse'e y'ǫǫ'kṵt, ka'a tse'e dṵvinmǫ́tuda ję̣ ma̱jin juu' ve'e jyayẹjptup pa̱n pa̱n jatye'e vyinkǫjtspẹjttup. Vintǫ́kidapts jẹ'ę̣ ve'eda, ve'em ax jo'n ję̣ yukjǫǫtmit tá̱nṵk ku ve'e jatyji ję̣ y'ǫǫ'kṵn yakma̱'a̱.

13 Tsaachpaa'ttapts jẹ'ę̣ ve'e ve'em ax jo'n ję̣ viijnk jayu dṵyaktsaachpaatti. Ǫǫy tse'e dṵtuntsǫkta jẹtse'e xṵṵjṵn dṵtóndat jyatía juu' ve'e y'ǫyja'vidup, tsǫ'ǫtyo'nṵnts jẹ'ę̣ ve'e jẹts ka'ats jẹ'ę̣ ve'e dṵpaa'ty dṵ'akẹẹga juu' ve'e tyoondup ku ve'e xma̱a̱tkáyda xma̱a̱t'oo'kta. Ǫǫyts jẹ'ę̣ ve'e dṵtun'ǫyjávada ku ve'e ję̣ kyǫ'ǫy jẹ'ę̣ dṵtonda.

14 Ku ve'e ję̣ ta̱'a̱xta̱jk dṵ'ixta, mya̱a̱tnayjayẹpuvaajnjṵdupts jẹ'ę̣ ve'e. Ka'a tse'e dṵmasǫ'ǫkta ję̣ kyǫ'ǫy joojntykinda. Vyin'a̱a̱'ndupts jẹ'ę̣ ve'e ję̣ jayu juu' ve'e dṵka'ǫynṵja'vidup juu' ve'e ję̣ Nte'yam cha̱jkp. Yujta tse'e jẹtse'e dṵnas'ayǫ́vada pa̱n ti jaty. Kǫ'ǫy nṵkǫtsa tse'e y'itta.

15 Myasǫǫktu tse'e ję̣ tṵvṵtoo' jẹtse'e tyoo'tǫ́kidi, pyana̱jkxtu tse'e ję̣ too' juu' ve'e ję̣ Balaam pya̱jk, ję̣ Beor ję̣ myajntk, juu' ve'e ję̣ meen dṵ'ukpa̱kuvaan ję̣ kyǫ'ǫy jẹ'ę̣ ka̱jx juu' ve'e y'uktonuvaan.

16 Ax tukna̱'mṵxju tse'e to'k ję̣ burra juu' ve'e mukǫjtsju ję̣ jayu ję̣ y'aaj ję̣ yǫ'kt ma̱a̱t. Ǫyame'e ję̣ Balaam dṵkǫjtsnajxy ję̣ Nte'yam ję̣ y'ayook, ka'ats jẹ'ę̣ ve'e ję̣ Nte'yam dṵyakjajty jẹts jẹ'ę̣ ve'e dṵtónṵt juu' ve'e ka víjap y'uktonuvaan.

17 Ve'em xa ve'e jẹ jáyuda ax jo'n jẹ mo'ot juu' ve'e tụtyạạtsni,
ve'em ax jo'n jẹ vínụts juu' ve'e jẹ mạkk pọj ọọy tunyak-
papọjjup, ñụpạạjmtki tse'e jẹ Nte'yam jẹtse'e y'ijttinit joma
ve'e dụnụkọọ'tsikụ́x.
18 Namyájijup tse'e dụkọtsta juu' ve'e kyanụja'vidup,
vaandupts jẹ'ẹ ve'e jẹts ka'a jẹ'ẹ ve'e tyọ́kina ku ve'e jẹ jayu
jẹ y'avintsọ vinma'yụn dụyaktún, ve'em tse'e dụvin'ạạ'nda jẹ
jayu juu' ve'e námnum dụmasọọktup jẹ kyọ'ọy too'.
19 Tyukvinva'nidupts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e naspạka y'íttat; ax
viinm tse'e y'itta jẹm jẹ tọkin kyạ'm. Kụx jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu
myutuump myupụjkp pạn ti ve'e kạ'mijup.
20 Kụx pạn tạ tse'e jẹ vin'ạạ'mpa dụnụjávada jẹ nMạjạ
Vintsạ́namda jyẹ'ẹ, jẹ nYaktsọọkpamda Jesucristo jyẹ'ẹ, jẹts
jẹ'ẹ kạjx tse'e dụmasọọkti jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e ijtp yaja
naxviijn, pạn myạạtnavyạạ'njidinuvapts jẹ'ẹ ve'e jado'k nax
jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, nụyojkts jẹ'ẹ ve'e jẹp tọkin jạạtp
tyándat jẹ jáyuda jẹts ka'a ve'e ku ve'e kụdụkanụja'vidi jẹ tyụv
jẹ'ẹ.
21 Nụyojk ọy xa ve'e kụy'ijtụxjidi jẹ jayu ku ve'e
kụdụkanụja'vidi juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip jẹts ka'a ve'e ku
ve'e dụnụjávada jẹ kunuu'kx pava'nụn juu' ve'e yakvaajnjidu
jẹtse'e dụmasọọktini.
22 Ve'emts jẹ'ẹ ve'eda ax jo'n yạ kạts: “Y'avimpijtinuvapts
jẹ'ẹ ve'e jẹ ok juu' ve'e tụdụ'uk'ụụ'ts”, nay ve'empa tse'e: “Jẹ
kẹẹm juu' ve'e tụy'uktsi'iv, namyọ'ọtspatạạ'pjinuvapts jẹ'ẹ
ve'e jado'k nax”.

3

Miinnuvap tse'e jado'k nax jẹ Mạjạ Vintsạ́n

1 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup,
yạ'ạ ve'e jẹ mumẹjtsk nạk juu' ạts miitse'e ntuknụja'yidup.
Yam ạtse'e mẹjtsk nạk kạjxm mpụm jẹtse'e ntukjaa'myẹ́tstat
juu' ve'e mnụja'vidup, ve'em tse'e ọy xpayọ'ọydat juu' ve'e ọy
jẹts va'ajts.
2 Ntsạjkp xa ạtse'e jẹtse'e xjaa'myẹ́tstat juu' ve'e jụjpani
y'ava'nidu jẹ Nte'yam jẹ vya'ajts jọọt ayook kọjtsnajxpatạjkta,
nay ve'empa jẹ pava'nụn juu' ve'e myakta'nụxjụdu jẹ
kyukạ́tsiva kạjxta jẹ Mạjạ Vintsạ́n, jẹ nYaktsọọkpamda.
3 Muto'k viijn, nụjávada tse'e jẹts ku ve'e tyạ́minit jẹ
itạkạx, jẹm tse'e jẹ jayu vyẹ'nadat pạn pạn jatye'e dụtóndap
jẹ ka ọ́yap juu' ve'e chọjktup jẹ y'avintsọ vinma'yụn kạjx.
Mtukxi'ikjadapts miits jẹ'ẹ ve'e,
4 jidụ'ụm tse'e vya'andat: “Ve'em xa miitse'e mva'anda jẹts
yaktaane'e jẹ Jesús jẹ kọjtstán jẹts miinnuvap jẹ'ẹ ve'e jado'k
nax. ¿Ax jómats jẹ'ẹ ve'e y'it? ẹọ'ktu xa ve'e jẹ jụjpit jáyuda.

Ve'em ax jo'n y'ijt ku ve'e yą it chǫǫ'ntk, nay vanxǘpjyamts
ję'ę ve'e y'it ų̱xyam paat." Jidų'ų̱m tse'e vya'andat.
5 Ax akę̱jxtkam tse'e dų̱kamąjąpąmda jęts ję̱ Nte'yam ję̱
y'ayook kąjx tse'e jų̱jp xų̱p jyę̱ji yą tsajmit it jęts yą naxviijnit
it. Ję̱ nąąj kąjx tse'e jęts jęm nąąj itų̱kojkm ję̱ naax yakpų̱ų̱jm.
6 Ję̱ nąąj kąjxpa tse'e ję̱ Nte'yam dų̱yakvintǫ̱ki ję̱ jų̱jpit
naxviijnit it ku ve'e ję̱ nąąkukǫ́ma tyoojnji.
7 Ję̱ Nte'yam ję̱ y'ayook kąjxpa tse'e yą tsajmit it jęts
yą naxviijnit it apąąmdų̱ka dų̱yak'it jętse'e kyutǫ́kiyų̱t
ję̱ jąąjn mąąt. Ve'em tse'e dų̱yak'it van'it paat ku ve'e
yaktǫ̱kimpayǫ̱'ydinit jętse'e vyintǫ́kidinit ję̱ jayu juu' ve'e
kǫ̱'ǫyjoojntykidup.
8 Utsta ajchta utsta tsą'ąda, juu' ątse'e ǫǫ̱y ntuntsǫjktup,
jaa'myę́tsta tse'e jęts ve'eme'e ję̱ Nte'yam dų̱java to'k xąąj ax
jo'n miijl joojnt kų̱y'ijt, ve'emts ję'ę ve'e dų̱ja'viva miijl joojnt
ax jo'n to'k xąąj kų̱y'ijt.
9 Ka'a xa ve'e ję̱ Nte'yam dų̱jakakutyonuva'añ juu' ve'e
vyaajntk, ka'a tse'e jatyji ję̱ jayu ję̱ tyǫ̱kin dų̱tukkuvet, ve'em
ję'ę ve'e dų̱jatsąk jętse'e ni pąna kų̱kyavintǫ̱ki, jyatsąjkpts ję'ę
ve'e jętse'e kų̱vyinmayų̱mpijttini jętse'e kų̱dų̱masǫǫ̱ktini ję̱
kyǫ̱'ǫy joojntykinda.
10 Ve'em ax jo'n ję̱ jayu kavinmaayp y'it ku ve'e ję̱ mę̱ę'tspa
jye'ya kǫǫ̱'ts jętse'e myę̱ę'tsų̱t, nay ve'empa tse'e kavinmaayp
ję̱ jayu vyę'nadat ję̱ xąąj ku ve'e ję̱ Mąją Vintsą́n myiinnuvat.
Ve'emts ję'ę ve'e mąkk yakmǫ̱tu van'it ax jo'n ję̱ tǫya pyų̱j
cha'pxy, tǫkyą́xupts ję'ę ve'e pąn ti jatye'e ijtp jęm tsajviinm
jęts yaja naxviijn.
11 Ję'ę kąjx tse'e, kų̱xe'e yą'ą nų̱jom kyutǫkikąxų̱t, ¿vintsǫs
ję'ę ve'e dų̱tsąk jętse'e ję̱ Nte'yam ję̱ myąjin kąjx njoojntykim-
dat nmaxviijnimdat? Ve'em tse'e dų̱tsąk jętse'e ję̱ Nte'yam ję̱
myąjin kąjx njoojntykimdinit
12 namvaate'e n'a'íxumda ję̱ xąąj juu' ve'e ję̱ Nte'yam
ñų̱pąąjmtki. Ję'ę tse'e mtóndap mkǫ́tstap vintsǫ ve'e jatyji
ję̱ xąąj myínų̱t. Ję̱ xąąj tse'e yą tsajmit it tyǫkyąjxnit,
tukją'yikąjxnupts ję'ę ve'e juu' jatye'e ijtp jęm tsajviinm, kų̱x
mąkke'e ǫǫ̱y tyuntǫ́yų̱t.
13 Ax ję̱ Nte'yam tse'e vaan jęts ję́japе'e ję̱ nam tsajp ję̱ nam
naax, jęm joma ve'e yaktónų̱t juu' ve'e pyaatyp y'akę̱ę̱guip. Ax
ję'ęts ję'ę ve'e ję̱ y'ǫy ję'ę juu' ve'e n'a'íxumdup.
14 Ax ve'em tse'e, miitsta, juu' ątse'e ǫǫ̱y ntuntsǫjktup, a'ixta
ku ve'e ję̱ xąąj jyę'ynit. Ję'ę tse'e mtóndap mkǫ́tstap jętse'e jęm
ję̱ Nte'yam vyinkojkm m'ijttinit ǫy jęts va'ajts, ka'a ve'e pąn ję̱
tǫkin mąąt mpaa'tjadat, ǫy jǫǫte'e m'ijttinit ję'ę mąąt.
15 Payǫ̱'ǫyda vintsǫ ve'e ję̱ Nte'yam ję̱ jayu ję̱ tyǫkin jatyji
dų̱katukkuvętta. Ve'em tse'e dų̱tún jętse'e dų̱jayę̱jptinit ję̱

joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp, ve'em ax jo'n je̱ n'útsamda je̱ n'ajchamda Pablo mtuknu̱ja'yijidi je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n ma̱a̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam mo̱o̱jyju.

16 Ve'em ya̱'a̱ ve'e ax jo'n je̱ Pablo vya'añ je̱m nu̱jom na̱k ka̱jxm juu' ve'e jyaayp. Je̱m xa ve'e juu' ve'e tso'ox yakvinmó̱tup juu' ve'e jyaayp; ax je̱ jayu juu' ve'e du̱ka'o̱ynu̱ja'vidup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook, ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱yakkó̱pkada vintso̱ ve'e juu' jaty y'íxuva, kyo̱jtsvaatstupts je̱'e̱ ve'e ve'em ax jo'n du̱kapaa'ty du̱kah'ake̱e̱ga, ve'em ax jo'n du̱tonda ma̱a̱t je̱ viijnk na̱k juu' ve'e ijttup je̱p Kunuu'kx Jatyán ku̱jxp. ¡Naajkvintó̱kijidupts je̱'e̱ ve'e ku̱xe'e ve'em du̱tonda!

17 Ax miitsta, juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup, mnu̱ja'vidinupts miits ya̱'a̱ ve'e. Je̱'e̱ ka̱jx tse'e, ó̱yame'e ta̱m m'itta je̱ Nte'yam ma̱a̱t, naajk'ítjadats viji kej je̱tse'e ve'em mkayakka'ajadat je̱p to̱kin ja̱a̱tp je̱ jayu juu' ve'e du̱kama̱ja̱pa̱a̱mdup juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, je̱ jayu juu' ve'e je̱ viijnk jayu du̱tuk'íxtup juu' ve'e kyapaatyp kyah'ake̱e̱guip.

18 Pa̱n vintso̱ ve'e ya̱ it ñaxy, je̱'e̱ tse'e mtóndap mkó̱tstap je̱tse'e nu̱yojk o̱y x'íxadat je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda, je̱ nYaktso̱o̱kpamda Jesucristo, je̱tse'e nu̱yojk mnaajk'ítjadat je̱ myaa'yu̱n ma̱a̱t. ¡U̱xyam je̱ts xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e yakma̱ja yakjaancha y'ijtnit! Amén.

Yą̱'ą̱ tse'e ję̱ muto'k nąk juu' ve'e ję̱ Juan jyaay

Ję Kąts ję Ayook tse'e ję joojntykin du̱ką'mip

1 Ję Kąts ję Ayook kąjxts ąts miitse'e nnujáyada. Ję'ę̱ tse'e ję joojntykin du̱ką'mip, ję'ę̱ tse'e ijt ka'anume'e yą̱ it choo̱'ndu̱k vye'na. N'amo̱tunajxts ąąts ję'ę̱ ve'e, jęts ąątse'e yą̱ nviijn ntuk'ix, jęts ąątse'e yą nką'ąj ntuktąąjn.

2 Ję'ę̱ tse'e jayuvimpijt jętse'e ñaajknu̱kę̱'xnatąjkiji jęja ąąts nvinkujk. Ax ję'ę̱ pąn ąątse'e n'ix, ję'ę̱ tse'e jyę'ę̱ juu' ąąts miitse'e nvaajnjidup. Ję'ę̱ tse'e du̱ką'mip ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp. Ję Nte'yam mąątts ję'ę̱ ve'e y'ijt jętse'e ñaajknu̱kę̱'xnatąjkiji jęja ąąts nvinkujk.

3 Ax ję'ę̱ pąn ąątse'e n'ix nmo̱tu, ję'ęts ję'ę̱ ve'e jyę'ę̱ juu' ąąts miitse'e nvaajnjidup jętse'e xjayę̱jptuvat ąąts mąąt ję joojntykin juu' ję'ę̱ ve'e yajkyp. Ax ję joojntykin juu' ąątse'e yakmo̱o̱y, njayejppts ąąts ję'ę̱ ve'e mąąt ję Dios Tee' jęts mąąt ję y'Onu̱k Jesucristo.

4 Ntuknujа'yidupts ąts miits yą'ą̱ ve'e jętse'e pu'uk avaada nxo̱o̱jntkumdinit.

Tum ję ajajtk mąątts ję'ę̱ ve'e ję Nte'yam

5 Ję ayook tse'e juu' ąątse'e xvaajnji jęts ąątse'e n'amo̱tunajxy, ję'ęts ąąts miitse'e nvaajnjidup. Jidu̱'u̱mts ję'ę̱ ve'e vya'añ: Ni vinxu̱pa xa ve'e ko̱o̱'ts kya'it joma ve'e ję Nte'yam, tum ję ajajtk mąątts ję'ę̱ ve'e.

6 Pąn va'numdup xa ve'e jęts njayę̱jpumdupe'e yą joojntykin ję Nte'yam mąąt jętse'e nto̱kinto'numda, ve'em tse'e n'ijtumda ax jo'n ję jayu juu' ve'e yo̱'ydup jęja ako̱o̱'ts it jąąt, taayimdupts u̱u̱'me'e jętse'e nkato'numda ję tyu̱v ję'ę̱.

7 Ax pąn nto'numdup tse'e ję tyu̱v ję'ę̱, ve'em ax jo'n ję Nte'yam du̱tún ję tyu̱v ję'ę̱, ijtumdup tse'e ax jo'n ję jayu juu' ve'e yo̱'ydup jęja ajajtk it jąąt, njayę̱jpumdup tse'e yą joojntykin ję Nte'yam mąąt, jęts ję y'Onu̱k Jesús ję y'o̱o̱'ku̱n kąjx tse'e xtuknu̱vaatsumda nu̱jom ję ntó̱kinamda.

8 Pąn va'numdup xa ve'e jęts ka'a ve'e ję to̱kin njayę̱jpumda, nnavyin'ąą'numju̱dupts u̱u̱'me'e viinm jęts ka'a tse'e ję tyu̱v ję'ę̱ y'it yam nja'vin kąjxmamda.

9 Ax pąn n'ava'nimdupts u̱u̱'me'e ję ntó̱kinamda, nnujа'vimdup tse'e jęts tyuumpe'e ję Nte'yam juu' ve'e pyaatyp y'akę̱ę̱guip, xto̱kinmę̱ę̱'kxumdapts u̱u̱'m ję'ę̱ ve'e jętse'e xtuknu̱vaatsumdat nu̱jom juu' jatye'e ka ó̱yap.

10 Ax pa̱n va'numdup tse'e je̱ts ka'a ve'e tii je̱ ntǫ́kinamda,
ve'emts je̱'e̱ ve'e yakvinmǫtu je̱ts taayipe'e je̱ Nte'yam, ka'a
tse'e je̱ y'ayook n'itu̱mǫ'yumda je̱tse'e y'ítu̱t yam nja'vin
ka̱jxmamda.

2

Xnu̱ténimdup tse'e je̱ Cristo

1 Miitsta, juu' a̱tse'e n'onu̱kja'vidup, je̱'e̱ ka̱jxts a̱tse'e
ya̱ na̱k nja'a je̱tse'e mkatǫ̨kintóndat. Ax pa̱n pa̱n tse'e
nu̱ntǫ̨kintoomp, njaye̱jpumdup tse'e to'k pa̱ne'e xnu̱ténimdup
je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm, je̱ Jesucriistots je̱'e̱ ve'e, juu' ve'e
du̱toomp du̱kǫjtsp juu' ve'e pyaatyp y'ake̱e̱guip.

2 Je̱'e̱ tse'e xku'ǫǫ'kimdu je̱tse'e je̱ ntǫ́kinamda
xtuknu̱vaatsumdinit; ka u̱u̱'mjyap tse'e je̱ ntǫ́kinamda
xtuknu̱vaatsumdap, nay ve'empa ve'e je̱tse'e
du̱tuknu̱vaatstinit je̱ jayu je̱ tyǫkin vinxu̱p to'k it to'k naxviijn.

3 Va'ajts tse'e nnu̱ja'vimda je̱ts n'íxamda ve'e je̱ Nte'yam pa̱n
nkutyo'numdupe'e je̱'e̱ je̱ pyava'nu̱n.

4 Pa̱n vaamp xa ve'e je̱ jayu: "N'ixa xa a̱ts je̱'e̱",
je̱tse'e du̱kakutyún je̱'e̱ je̱ pyava'nu̱n, taayipts je̱'e̱ ve'e, ka'a ve'e je̱m
jya'vin ka̱jxm je̱ Nte'yam.

5 Ax pa̱n pa̱n tse'e du̱kutyoomp je̱'e̱ je̱ pyava'nu̱n, pu'uk
avaada tse'e je̱m jya'vin ka̱jxm y'it je̱ Nte'yam je̱ chǫjku̱n.
Jidu̱'u̱m tse'e nnu̱ja'vimda je̱ts ijtumdupe'e je̱m je̱ Nte'yam
jya'vin ka̱jxm:

6 Je̱'e̱ juu' ve'e vaamp je̱ts je̱m je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam jya'vin
ka̱jxm y'it, vinkǫpkts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e ve'em jyoojntykat ax jo'n
je̱ Jesús jyoojntyki.

7 Miitsta, juu' a̱tse'e ǫǫy ntuntsǫjktup, ka'a xa a̱ts mi-
itse'e ntuknujáyada to'k je̱ nam pava'nu̱n, je̱'e̱ ve'e juu' ve'e
m'amǫtunajxtu je̱tse'e jémani xjaye̱jp'ukvaandi, je̱ ayookts
je̱'e̱ ve'e juu' ve'e myakvaajnjidu.

8 Ǫyam tse'e vye'ema, ntuknu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e
to'k je̱ nam pava'nu̱n juu' ve'e tyũ̱vam, juu' ve'e je̱ Cristo
du̱yaknu̱ke̱'xnata̱jki je̱ts miitse'e xyaknu̱ke̱'xnata̱jkiduva,
ku̱x najxp xa ve'e ya̱ it ku ve'e je̱ jayu y'itta kupi'ijts kukǫǫ'ts,
ajajnup ata̱'kxnupts je̱'e̱ ve'e u̱xyam je̱ tyu̱v je̱'e̱.

9 Pa̱n vaamp xa ve'e je̱ jayu je̱ts ve'em je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu
juu' ve'e yǫ'yp je̱ja ajajtk it ja̱a̱t, pa̱n ka'a tse'e du̱tsa̱k je̱ y'uts
je̱ y'ajch ma̱a̱t je̱ y'uts je̱ cha̱'a̱, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu
juu' ve'e yǫ'yp je̱ja akǫǫ'ts it ja̱a̱t.

10 Pa̱n pa̱n tse'e du̱tsǫjkp je̱ y'uts je̱ y'ajch ma̱a̱t je̱ y'uts je̱
cha̱'a̱, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e yǫ'yp je̱ja ajajtk
it ja̱a̱t, ka'ats je̱'e̱ ve'e ti ka ǫ́yap du̱jayep juu' ve'e yakka'ajup
je̱p tǫkin ja̱a̱tp.

11 Ax pa̱n pa̱n tse'e du̱katso̱jkp je̱ y'uts je̱ y'ajch ma̱a̱t je̱ y'uts
je̱ cha̱'a̱, ve'emts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ jayu juu' ve'e yo̱'yp je̱ja
ako̱o̱'ts it ja̱a̱t, ka'ats je̱'e̱ ve'e du̱nu̱java pa̱n joma ve'e ñu̱jkx,
ku̱x je̱ viints jayu jo'n je̱'e̱ ve'e yo̱'o̱y.
12 Pi'k ónu̱kta, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱x je̱ Nte'yame'e
mto̱kinme̱e̱'kxju̱du je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e xjaanchjávada je̱ Jesu-
cristo.
13 Onu̱k tee'da, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱xe'e x'íxada je̱'e̱
pa̱ne'e ijtp ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na je̱ts u̱xyam
paat. Muutskit ónu̱kta, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱xe'e
x'ama̱a̱daaguidi je̱ ko̱'o̱yjáyuvap juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp
je̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jkta.
Pi'k ónu̱kta, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱xe'e x'íxada je̱ Dios
Tee'.
14 Onu̱k tee'da, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱xe'e x'íxada je̱'e̱
pa̱ne'e ijtp ka'anume'e ya̱ it cho̱o̱'ndu̱k vye'na je̱ts u̱xyam
paat. Muutskit ónu̱kta, nnu̱ja'yidupts a̱ts miitse'e ku̱xe'e to'k
aaj to'k jo̱o̱t m'itta je̱ Nte'yam ma̱a̱t, je̱me'e mja'vin ka̱jxmda je̱
Nte'yam je̱ y'ayook y'it je̱tse'e x'ama̱a̱daaguidi je̱ ko̱'o̱yjáyuvap
juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ ko̱'o̱yjáyuvapta̱jkta.

Ka'a tse'e xtsó̱ktat je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱

15 Ka'a tse'e xtsó̱ktat je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱, ni ka'a
tse'e xtonuva'andat juu' ve'e tyoondup pa̱n pa̱n jatye'e
du̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱. Pa̱n pa̱n
tse'e du̱tso̱jkp je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱, ka'a tse'e je̱m jya'vin
ka̱jxm je̱ Nte'yam je̱ cho̱jku̱n.
16 Ku̱x nu̱jom je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱, je̱ ka ó̱yap juu' ve'e
je̱ jayu cho̱jktup je̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n ka̱jxta, je̱ ka ó̱yap juu'
ve'e je̱ jayu cho̱jktup ku ve'e juu' du̱'ixta, je̱ts je̱ ka ó̱yap ku ve'e
je̱ jayu ñamyá̱jajada ku ve'e juu' du̱'ixta du̱jaye̱pta, ka'ats je̱'e̱
ve'e je̱ Nte'yam ya̱ ka ó̱yap du̱yakje̱ja, je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱ ka̱jx ya̱'a̱
ve'e juu' ve'e ijtp yaja naxviijn.
17 Tá̱minupts je̱'e̱ ve'e ku ve'e ya̱ it kya̱jxnit ma̱a̱t nu̱jom je̱
kyo̱'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e je̱ jayu cho̱jktup yaja naxviijn; ax je̱ jayu
juu' ve'e du̱toondup juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp, jyayejppts
je̱'e̱ ve'e je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.

Je̱ tyu̱v je̱'e̱ je̱ts je̱ taay

18 Miitsta, juu' a̱tse'e n'onu̱kja'vidup, kuka̱xa ámani xa ve'e
u̱xyam. Mmó̱tudu tse'e je̱ts jé̱jape'e to'k juu' ve'e je̱ Cristo
du̱tso'oxpá̱kup; ax je̱ja tse'e u̱xyam nu̱may je̱ jayu juu' ve'e
je̱ Cristo du̱tso'oxpa̱jktup. Ku̱x tse'e ve'em du̱tonda, je̱'e̱ ka̱jx
tse'e nnu̱ja'vimda je̱ts kuka̱xa ámani ve'e u̱xyam.
19 Ka'a tse'e je̱ jayu y'uknay'amojkijidini u̱u̱'m ma̱a̱tta,
ku̱x ka'a ve'e y'itta je̱ njáyuvamda. Pa̱n ku̱y'itta xa ve'e je̱
njáyuvamda, ku̱tyaandits je̱'e̱ ve'e u̱u̱'m ma̱a̱tta; ax ku̱x tse'e

chǫǫ'ndi, ję'ę kąjx tse'e nu̱kę'xnatąka tyañ jęts ka'a ve'e ję njáyuvamda y'it.

20 Ax ka'ats miitse'e ve'em ax jo'n ję'ęda, ję Cristo tse'e mpą'mu̱xju̱du jęm mja'vin kąjxmda ję Espíritu Santo jętse'e xnu̱ja'vikąxta ję tyu̱v ję'ę.

21 Ka'ats ąts miitse'e nnu̱jáyada ax jo'n to'k du̱nu̱jaya pąn pąn jatye'e du̱kanu̱ja'vidup ję tyu̱v ję'ę, nnu̱ja'yidup ąts miitse'e ku̱xe'e ję'ę xnu̱jávada. Ax mnu̱ja'vidup tse'e jęts ka'a ve'e ję tyu̱v ję'ę du̱yakjęja ję taay.

22 ¿Pąnts ję'ę ve'e juu' ve'e taayip? Taayip xa ję'ę ve'e pąn pąne'e vaamp jęts ka'a ve'e ję Nte'yam ję Jesús du̱vinkąąjn jętse'e yakkutojknit. Pąn pąn tse'e vaamp jęts ka'a ve'e ję Nte'yam ję Jesús du̱vinkąąjn jętse'e yakkutojknit, ję Nte'yamts ję'ę ve'e choʼoxpu̱jkp, ka'a tse'e du̱kuvu̱k ję Dios Tee', ka'a tse'e du̱kuvąjkpa ję y'Onu̱k.

23 Pąn pąn xa ve'e du̱kakuvąjkp ję Dios Tee' ję y'Onu̱k, ka'ats ję'ę ve'e jęm jya'vin kąjxm ję Dios Tee'. Pąn pąn tse'e du̱'ava'nip jęts ję Nte'yam ję y'Onu̱k ję'ę ve'e ję Cristo, juu' ve'e ję Nte'yam vyinkǫǫn jętse'e yakkutojknit, jęmts ję'ę ve'e ję jayu jya'vin kąjxm ję Dios Tee' jęts ję y'Onu̱k.

24 Tunʼixta vintsǫ ve'e jęm mja'vin kąjxmda y'ijtnit ję Cristo ję y'ayook, juu' ve'e m'amǫtunajxtu ku ve'e ję jayu mva'nu̱x'ukvaajnjidi. Pąn taampts ję'ę ve'e, m'ijttinup tse'e jęm ję Dios Tee' jęts ję y'Onu̱k jya'vin kąjxmda.

25 Ax yą'ąts ję'ę ve'e juu' ve'e ję Jesucristo xtukvinva'nimdu, ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.

26 Ntuknu̱ja'yidupts ąts miits yą'ą ve'e ku̱x jęme'e ję jayu juu' ve'e du̱'íxtidup vintsǫ ve'e mtukmasǫ'ǫkjadat ję Nte'yam.

27 Ax miits kąjxta, taampts ję'ę ve'e jęm mja'vin kąjxmda ję Espíritu Santo, juu' ve'e ję Cristo jęm pyąąm. Ka'a tse'e vyinkǫpka jętse'e pąn juu' mjaa'ktukʼíxjadat; ję Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jęm mja'vin kąjxmda, ję'ę tse'e mtukʼíxju̱dup, ax ka'ats ję'ę ve'e tyaaya. Ve'em ax jo'n ję Espíritu Santo mtukʼíxjidi, tanda tse'e ję Cristo mąąt.

Ję'ęda pąn pąn jatye'e ijttup ję Nte'yam ję y'ónu̱kta

28 Ax u̱xyam tse'e, miitsta, juu' ątse'e n'onu̱kja'vidup, m'ijttinupts miitse'e jęm ję Cristo jya'vin kąjxm, ax ve'em tse'e n'ijtumdinit mąkk aaj mąkk jǫǫt jętse'e nkatsǫ'ǫtyo'numdat jęm ję'ę vyinkojkm ku ve'e myiinnuvat.

29 Mnu̱ja'vidup xa miitse'e jęts pyaatyp y'akę̨ę̨guipe'e juu' ve'e ję Cristo tyuump kyąjtsp, ax ve'em tse'e xnu̱jávada jęts nu̱jom pąn pąn jatye'e du̱toondup du̱kǫjtstup juu' ve'e pyaatyp y'akę̨ę̨guip, ję Nte'yamts ję'ę ve'e ję nam joojntykin mǫǫjyju̱du.

3

1 Payǫ'ǫyda ǫy vintsǫ ve'e jẹ Dios Tee' ǫǫy xtuntsǫjkumda, jẹ'ẹ ku ve'e vya'añ jẹts jẹ'ẹ jẹ y'ónụk ụụ'me'eda. ¡Ax jẹ'ẹ jẹ y'ónụktats ụụ'me'eda! Jẹ'ẹ kạjx tse'e xka'íxamda jẹ jayu juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ naxviijnit jẹ kyǫ'ǫy jẹ'ẹ, kụx ka'a ve'e dụ'íxada jẹ Dios Tee'.

2 Miitsta, juu' ạtse'e ǫǫy ntuntsǫjktup, jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta xa ụụ'me'eda. Ǫyame'e kyanụkẹ'xnatạ́kanum jẹts ti ve'e n'ijtumdat, nnụja'vimdinup tse'e jẹts ku ve'e jẹ Cristo myiinnuvat, ijtumdinup tse'e ax jo'n jẹ'ẹ, kụx n'íxumdap ụụ'm jẹ'ẹ ve'e van'it ax jo'n y'it.

3 Anañụjoma pạn pạn jatye'e ve'em jẹ jaanchja'vin dụjayẹjptup, y'íxtidupts jẹ'ẹ ve'e vintsǫ ve'e y'ijttinit ǫy jẹts va'ajts, ve'em ax jo'n jẹ Cristo y'it ǫy jẹts va'ajts.

4 Anañụjoma pạn pạn jatye'e tǫkintoondup, ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụkutyonda jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn, kụx jẹ tǫkin, jẹ'ẹ jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ jayu dụkakutyún jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn.

5 Ax nmụja'vimdinup tse'e jẹts jẹ'ẹ kạjxe'e jẹ Cristo myi-ijn yaja naxviijn jẹtse'e jẹ ntǫ́kinamda xtuknụvaatsumdinit. Ǫyame'e y'ijt yaja naxviijn, ka'ats jẹ'ẹ ve'e ti tǫkin dụjayep.

6 Pạn pạn xa ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ Cristo, ka'ats jẹ'ẹ ve'e ñaajk'ítjụ jẹp tǫkin jạạtp; ax jẹ jayu juu' ve'e tǫkintoomp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo dụ'ix, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo dụ'ixa.

7 Miitsta, juu' ạtse'e n'onụkja'vidup, ka'a tse'e xyakjáttat jẹtse'e pạn mtukmasǫ'ǫkjadat jẹ Nte'yam jẹ tyoo'. Jẹ'ẹ juu' ve'e dụtoomp juu' ve'e pyaatyp y'akẹẹguip, tụvts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuvin jẹ jyoojntykin, ve'em ax jo'n jẹ Cristo tụv jẹ jyáyuvin jẹ jyoojntykin.

8 Ax jẹ'ẹ juu' ve'e tǫkintoomp, jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ kǫ'ǫyjayuvaptạjkta, jẹ'ẹ jẹ jyayu xa jẹ'ẹ ve'e, kụx jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ kǫ'ǫyjayuvaptạjkta, tǫkin toompats jẹ'ẹ ve'e van'ítani ku ve'e ka'anum yạ it chǫǫ'ndụk vye'na jẹts ụxyam paat. Jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk myiijn yaja naxviijn jẹtse'e jẹ jayu kyǫǫ'k'ijttinit jẹm jẹ kǫ'ǫyjáyuvap kyạ'm.

9 Jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e ijttup jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta, ka'ats jẹ'ẹ ve'e ñaajk'ítjada jẹp tǫkin jạạtp, kụx jẹ Nte'yame'e jẹ nam joojntykin mǫǫjyjụdu. Ax ka'a tse'e y'ǫ'yixjada jẹtse'e ñaajk'ítjadat jẹp tǫkin jạạtp, kụx jẹ Nte'yam jẹ y'ónụk jẹ'ẹ ve'eda.

10 Jidụ'ụm xa ve'e nnụja'vimda pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta jẹts pạn pạn jatye'e jẹ kǫ'ǫyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ kǫ'ǫyjayuvaptạjkta jẹ y'ónụkta. Pạn pạn xa ve'e dụtoomp juu' ve'e kyapaatyp kyah'akẹẹguip, ka

jẹ'ẹpts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ónụk, ka'ava jẹ'ẹ juu' ve'e
dụkatsọjkp jẹ y'uts jẹ y'ajch mạạt jẹ y'uts jẹ chạ'ạ.

Nachọ́kjada to'k jado'k

11 Yạ'ạ tse'e jẹ ayook juu' ve'e m'amọtunajxtu van'ítani
ku ve'e jẹ jayu mva'nụx'ukvaajnjidi, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e
nnachọjkumjadat to'k jado'k.
12 Ka'a tse'e m'íttat ax jo'n jẹ Caín, juu' ve'e ijt jẹ kọ'ọyjáyuvap
jẹ jyayu jẹtse'e jẹ y'uts dụyak'ạạ'k. ¿Ax tyạjx tse'e dụyak'ạạ'k?
Jẹ'ẹ kạjxe'e kụx ka ǫ́yap jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyoon jẹts ọyts jẹ'ẹ
ve'e juu' ve'e jẹ y'uts tyoon.
13 Utsta ajchta utsta tsạ'ạda, ka'a tse'e xtuk'atụ́vadat pạn
mkatsọjkjụdupe'e jẹ jayu juu' ve'e dụmạạtnavyạạ'njụdup jẹ
naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
14 Ijtumdu tse'e ax jo'n ạạ'k kụn'ijtumdi. Ax ka'a tse'e
ve'em n'uk'ijtumdini, jẹ nam joojntykin tse'e jẹ Nte'yam
xmọ'yumdu. Jẹ'ẹ kạjxts yạ'ạ ve'e nnụja'vimda kụx
ntsọjkumdupe'e jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda mạạt jẹ n'útsamda
jẹ ntsạ'ạamda. Pạn pạn xa ve'e jẹ tsọjkụn dụkajayẹjpp,
taampts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n ạạ'k kụy'ijt.
15 Pạn pạn tse'e jẹ y'uts jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ
dụkatsọjkp, ve'emts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ yakjayu'ọọ'kpa. Ax
mnụja'vidinupts miitse'e jẹts ka'a ve'e jẹ yakjayu'ọọ'kpa
dụjayep jẹ joojntykin juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp.
16 Jidụ'ụm xa ve'e nnụja'vimda ti jẹ'ẹ ve'e jẹ tsọjkụn: Jẹ
Jesucristo tse'e xku'ọọ'kimdu. Ax ve'em tse'e, chọjkpapts jẹ'ẹ
ve'e jẹtse'e mputạjkimdat jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda mạạt jẹ
n'útsamda jẹ ntsạ'ạamda jẹ'ẹ paat jẹtse'e nku'ọọ'kimdat.
17 Pạn pạn tse'e juu' dụ'ixp dụjayẹjpp jẹtse'e dụ'ix jẹ y'uts
jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ juu' ve'e katih'ijtụxjup, jẹtse'e
dụkatukmạ'ạt, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹm jya'vin kạjxm jẹ Nte'yam jẹ
chọjkụn.
18 Miitsta, juu' ạtse'e n'onụkja'vidup, va'an tse'e
dụto'numda juu' ve'e dụyaknụkẹ'xnatạjkip jẹts to'k aaj to'k
jọọte'e jẹ jayu ntsọjkumda, ka kọọjyap tse'e nva'numdat jẹts
ntsọjkumdupe'e.
19-20 Jidụ'ụm xa ve'e nnụja'vimda jẹts ijtumdupe'e jẹ tyụv
jẹ'ẹ mạạt jẹts to'k aaj to'k jọọte'e n'ijtumda jẹja jẹ Nte'yam
vyinkujk ku ve'e nnayja'vimjada jẹts tọkin mạạt ụụ'me'eda:
Ñụmạ́jipts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹts ka'a ve'e yạ nja'vinamda,
ñụja'vikụjxpts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.
21 Miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, pạn ka'a xa ve'e
nnayja'vimjada jẹts tọkin mạạt ụụ'me'eda, nayja'vimjụdupts
ụụ'me'e jẹtse'e ntsapkọjtsumdat,

22 xmo̱ʼyumdup tseʼe je̱ Nteʼyam pa̱n ti veʼe nʼamo̱̱tumdup,
je̱ʼe̱ ka̱jx ku veʼe nkutyoʼnumda je̱ pyavaʼnu̱n je̱tseʼe
ntoʼnumda juuʼ je̱ʼe̱ veʼe cha̱jkp.
23 Ax je̱ʼe̱ je̱ pyavaʼnu̱n, je̱ʼe̱ts je̱ʼe̱ veʼe je̱tseʼe
njaanchjaʼvimdinit je̱ yʼOnu̱k Jesucristo je̱tseʼe
nnacho̱jkumjadat toʼk jadoʼk ax joʼn xtukpavaʼnumdi.
24 Pa̱n pa̱n xa veʼe du̱kutyoomp je̱ pyavaʼnu̱n, ijtpts je̱ʼe̱
veʼe je̱m je̱ Nteʼyam jyaʼvin ka̱jxm je̱tseʼe je̱m jyaʼvin ka̱jxm
je̱ Nteʼyam yʼit. Ax jidu̱ʼu̱m tseʼe nnu̱jaʼvimda je̱ts ijtp je̱ʼe̱ veʼe
yam njaʼvin ka̱jxmamda, je̱ Espíritu Santo ka̱jx, juuʼ je̱ʼe̱ veʼe
xmo̱ʼyumdu.

4

Payo̱ʼo̱yda o̱y pa̱n juuʼ veʼe ijtp je̱m je̱ jayu jyaʼvin ka̱jxmda

1 Miitsta, juuʼ a̱̱tseʼe o̱o̱y ntuntso̱jktup, kaʼa tseʼe
xjaanchjávadat nu̱jom pa̱n pa̱n jatyeʼe vaandup je̱ts je̱
Nteʼyam je̱ yʼayook ko̱jtsnajxpa je̱ʼe̱ veʼeda. Payo̱ʼo̱yda o̱y pa̱n
je̱ Nteʼyam ka̱jx je̱ʼe̱ veʼe juuʼ veʼe je̱m jyaʼvin ka̱jxmda, uk pa̱n
kaʼa. Ku̱x je̱ja xa veʼe nu̱may je̱ jayu juuʼ veʼe natyijju̱dup je̱
Nteʼyam je̱ yʼayook ko̱jtsnajxpada, je̱ʼe̱ tseʼe je̱ jayu tyukʼíxtup
juuʼ veʼe ka je̱ Nteʼyamap jye̱ʼe̱.
2 Jidu̱ʼu̱m tseʼe xnu̱jávadat pa̱n je̱m jyaʼvin ka̱jxmda je̱
Espíritu Santo, juuʼ veʼe je̱m je̱ Nteʼyam jyaʼvin ka̱jxm: Nu̱jom
je̱ jayu juuʼ veʼe vaandup je̱ts je̱ Jesucristo veʼe miin yaja
naxviijn je̱ jayu niʼkxax ko̱̱pkax, je̱ Nteʼyam ka̱jxts je̱ʼe̱ veʼe
juuʼ veʼe je̱m jyaʼvin ka̱jxmda;
3 ax nu̱jom juuʼ veʼe vaandup je̱ts kaʼa veʼe du̱jaanchjávada
je̱ Jesús, ka je̱ Nteʼyam ka̱jxapts je̱ʼe̱ veʼe juuʼ veʼe je̱m
jyaʼvin ka̱jxmda, choʼoxpa̱jktupts je̱ʼe̱ veʼe je̱ Cristo. Ax
mʼamo̱tunajxtu tseʼe je̱ts je̱ʼyapeʼe juuʼ veʼe je̱ Cristo
du̱tsoʼoxpa̱̱kup, ax je̱ja tseʼe u̱xyam yaja naxviijn juuʼ veʼe
tsoʼoxpa̱jkju̱dup.
4 Miitsta, juuʼ a̱̱tseʼe nʼonu̱kjaʼvidup, je̱ Nteʼyam je̱ jyayu xa
miitseʼeda je̱tseʼe xʼama̱a̱daaguidi pa̱n pa̱n jatyeʼe je̱ Cristo
du̱tsoʼoxpa̱jktup, ku̱x ñu̱ma̱̱jip je̱ʼe̱ veʼe nu̱yojk pa̱neʼe je̱m
mjaʼvin ka̱jxmda ijtp je̱ts ni kaʼa veʼe je̱ ko̱ʼo̱yjáyuvap juuʼ veʼe
du̱yakkutojkjip je̱ jáyuda juuʼ veʼe je̱ Nteʼyam du̱tsoʼoxpa̱jktup.
5 Mya̱a̱tnavya̱a̱ʼnju̱dup tseʼe je̱ naxviijnit je̱ kyo̱ʼo̱y je̱ʼe̱, je̱ʼe̱
ka̱jx tseʼe kyo̱tsta je̱ naxviijnit je̱ kyo̱ʼo̱y je̱ʼe̱ je̱ts je̱ʼe̱ ka̱jxpa
tseʼe yʼamo̱tunáxjada pa̱n pa̱n jatyeʼe du̱ma̱a̱tnavya̱a̱ʼnju̱dup
je̱ naxviijnit je̱ kyo̱ʼo̱y je̱ʼe̱.
6 Je̱ Nteʼyam je̱ jyáyuts u̱u̱ʼmeʼeda. Ax jidu̱ʼu̱m tseʼe
nnu̱jaʼvimda pa̱n pa̱neʼe ko̱jtsp je̱ Espíritu Santo ka̱jx je̱ts pa̱n
pa̱neʼe ko̱jtsp ka je̱ Espíritu Santo ka̱jxap: Je̱ Espíritu Santo
tseʼe du̱ʼavaʼnip je̱ tyu̱v je̱ʼe̱. Xʼamo̱tunajxumdupts u̱u̱ʼm

jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụ'íxada; ax ka'a tse'e x'amọtunajxumda pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam dụka'íxada.

Jẹ'ẹ pạne'e jẹ tsọjkụn dụjayẹjpp

7 Miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, va'an tse'e dụnachọjkumjada to'k jado'k, kụx jẹ Nte'yame'e dụyakjéjip jẹ tsọjkụn. Pạn pạn xa ve'e jẹ tsọjkụn dụjayẹjpp, jẹ nam joojntykints jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam mọọjyjụdu jẹtse'e jẹ Nte'yam dụ'ixa.

8 Ax pạn pạn tse'e jẹ tsọjkụn dụkajayẹjpp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam dụ'ixa, kụx jyayejppe'e jẹ Nte'yam jẹ tsọjkụn, jẹ'ẹ tse'e jẹ tsọjkụn dụyakjéjip.

9 Jidụ'ụm tse'e jẹ Nte'yam dụyaknụkẹ'xnatạjki jẹts jyayejppe'e jẹ tsọjkụn, jẹ'ẹ ku ve'e dụkejx jẹ y'Onụk yaja naxviijn jẹtse'e jẹ joojntykin njayẹjpumdinit jẹ y'Onụk kạjx.

10 Yạ'ạ xa ve'e dụyaknụkẹ'xnatạjkip jẹ tsọjkụn, ka jẹ'ẹp kụxe'e jẹ Nte'yam ntsọjkumdi, jẹ'ẹ ve'e kụxe'e xtsọjkumdi jẹtse'e jẹ y'Onụk dụkejx yaja naxviijn jẹtse'e jẹ ntọ́kinam xtuknụvaatsumdi.

11 Miitsta, juu' ạtse'e ọọy ntuntsọjktup, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ Nte'yam ve'em xtsọjkumda, tun vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e nnachọjkumjadat to'k jado'k.

12 Ka'a xa ve'e pạn jẹ Nte'yam dụ'ix; ax pạn nnachọjkumjụdup tse'e to'k jado'k, yam tse'e nja'vin kạjxmamda jẹ Nte'yam y'it jẹtse'e pu'uk avaada jẹ chọjkụn njayẹjpumda.

13 Kụx tse'e jẹ Nte'yam xmọ'yumdi jẹ Espíritu Santo, jẹ'ẹ kạjx tse'e nnụja'vimda jẹts ijtumdupe'e jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm jẹts jẹ'ẹ ve'e ijtpap yam ụụ'm nja'vin kạjxmamda.

14 N'ixts ạạtse'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk, mpụụmpts ạạtse'e jẹ tụvạkọjtsụn jẹts jẹ Nte'yame'e dụkẹjx jẹ y'Onụk jẹtse'e dụyaktsọ'ọktat nụjom jẹ jayu pạn pạn jatye'e tsụụnidup to'k it to'k naxviijn.

15 Pạn pạn xa ve'e dụ'ava'nip jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk, jẹm tse'e jya'vin kạjxm y'it jẹ Nte'yam jẹts jẹmts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm y'ijtpa.

16 Ax ve'em tse'e to'k aaj to'k jọọt nmụja'vimda jẹts xtsọjkumdup ụụ'm jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam.

Jyayejpp tse'e jẹ Nte'yam jẹ tsọjkụn. Pạn pạn tse'e ijtp jẹ tsọjkụn mạạt, jẹmts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm y'it jẹts jẹmts jẹ'ẹ ve'e jya'vin kạjxm jẹ Nte'yam y'ijtpa.

17 Jẹ Nte'yam tse'e dụyakpookp jẹ tsọjkụn juu' ve'e njayẹjpumdup jẹtse'e to'k aaj to'k jọọt n'ijtumdinit jẹ'ẹ mạạt jẹ xạạj ku ve'e jẹ jayu yaktọkimpayọ'ynit. Ve'emts yạ'ạ ve'e kụx ka'a ve'e nmạạtnavyạạ'numjada jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy

jẹ'ẹ, ve'em ax jo'n jẹ Cristo dụkamạạtnavyụụ'njụ jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ.
18 Ka'a tse'e jẹ tsạ'ạga dụmạạtnavyụụ'njụ jẹ tsọjkụn. Pạn pu'uk avaada tse'e jẹ jayu jẹ tsọjkụn dụjayẹpta, ka'a tse'e jẹ tsạ'ạga dụjayẹjptuva, kụx ku xa ve'e jẹ jayu chạ'ạga, jẹ'ẹ kạjx tse'e chạ'ạga ku ve'e jẹ tsaachpaatụn tyukkạda'akjụt. Jẹ jayu juu' ve'e jẹ tsạ'ạga dụjayẹjpp, ka'ats jẹ'ẹ ve'e pu'uk avaada jẹ tsọjkụn dụjayep.
19 Njayẹjpumdup tse'e jẹ tsọjkụn kụxe'e jẹ Nte'yam xtsọjkumdi ku jẹ'ẹ ve'e ka'anum ntsọjkumda vye'na.
20 Pạn vaamp xa ve'e jẹ jayu: "Ntsạjkp ạtse'e jẹ Nte'yam", taayipts jẹ'ẹ ve'e pạn ka'a ve'e dụtsạk jẹ y'uts jẹ y'ajch mạạt jẹ y'uts jẹ chạ'ạ. Kụx pạn ka'a xa ve'e dụtsạk jẹ y'uts jẹ y'ajch ukpụ jẹ y'uts jẹ chạ'ạ juu' ve'e y'ixp, ¿ax vintsọts jẹ'ẹ ve'e dụtsọ́kụt jẹ Nte'yam?, juu' ve'e kya'ixp.
21 Yạ'ạts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e xtukpava'numdu: Pạn pạn tse'e jẹ Nte'yam dụtsọjkp, tun vinkọpkts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụtsọjkpat jẹ y'uts jẹ y'ajch mạạt jẹ y'uts jẹ chạ'ạ.

5

N'amạạdaaguimdup tse'e jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ

1 Pạn pạn tse'e dụjaanchja'vip jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Cristo, juu' ve'e jẹ Nte'yam vyinkọọn jẹtse'e yakkutojknit, jẹ nam joojntykints jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam mọọjyju. Pạn ntsọjkumdup tse'e jẹ ntee'amda, ntsọjkumduvapts ụụ'me'e jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda mạạt jẹ n'útsamda jẹ ntsạ'ạamda.
2 Jidụ'ụm tse'e nnụja'vimda jẹts ntsọjkumdupe'e jẹ Nte'yam jẹ y'ónụkta, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ Nte'yam ntsọjkumda jẹtse'e nto'numda juu' ve'e xtukpava'numdup.
3 Jidụ'ụm xa ve'e jẹ Nte'yam ntsọjkumda, jẹ'ẹ ve'e ku ve'e nkutyo'numda jẹ pyava'nụn. Ax ka'a tse'e ntso'oxja'vimda jẹtse'e nkutyo'numdat jẹ pyava'nụn.
4 Kụx nụjom pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam mọọjyjụdu jẹ nam joojntykin, y'amạạdaaguidupts jẹ'ẹ ve'e jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ. Ax juu' tse'e xtuk'amạạdaaguimdup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, jẹ jaanchja'vints jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e njayẹjpumdup.
5 ¿Pạnts jẹ'ẹ ve'eda juu' ve'e dụ'amạạdaaguidup jẹ naxviijnit jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ? Jẹ'ẹjyji ve'eda juu' ve'e dụjaanchja'vidup jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk.

Juu' ve'e xtuknụja'vimdup jẹ Jesucristo

6 Jẹ Jesucristo tse'e miin yaja naxviijn jẹtse'e yaknạpejt jẹtse'e xku'ọọ'kimdi. Ka kọọjyap tse'e ñạpejt, ve'empa ve'e y'uk'ạạ'k. Jẹ Espíritu Santo tse'e xtuknụja'vimdup jẹts jẹ Jesús jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'Onụk, ax ka'a tse'e jẹ Espíritu Santo tyaaya.

7 Toojk viijn ję'ę ve'e juu' ve'e xtuknują'vimdup jęts ję
y'Onuk ję'ę ve'e:
8 ję Espíritu Santo, ję Jesús ję ñąpęjtun, jęts ję Jesús ję
y'oo'kun. Oyam tse'e toojk viijn, to'kji tse'e ję nują'vin juu'
ve'e xmo'yumdup.
9 Njaanchja'vimdup tse'e juu' ve'e ję jayu kyojtstup, ax
nuyojk jaanchjávumts ję'ę ve'e ję tuvąkojtsun juu' ve'e ję
Nte'yam yaktaan, ję'ęts ję'ę ve'e juu' ve'e kyojts ję y'Onuk
kąjx.
10 Pąn pąn xa ve'e dujaanchja'vip ję Nte'yam ję y'Onuk,
ñują'vinupts ję'ę ve'e jęm jya'vin kąjxm jęts ję Nte'yam ję
y'Onuk ję'ę ve'e ję Jesús. Pąn pąn tse'e dukajaanchja'vip juu'
ve'e ję Nte'yam kyąjtsp, ve'emts ję'ę ve'e yakvinmotu jęts
taayipe'e ję Nte'yam, kux ka'a ve'e ję jayu dujaanchjáva juu'
ve'e ję Nte'yam kyojts ję y'Onuk kąjx.
11 Ax yą'ąts ję'ę ve'e juu' ve'e ję Nte'yam kyojts ję y'Onuk
kąjx: Xmo'yumduts uu'm ję'ę ve'e ję joojntykin juu' ve'e
xą'ma kąjx ijtp, jęts ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp,
njayejpumdupts uu'm ję'ę ve'e ję y'Onuk kąjx.
12 Pąn pąn xa ve'e jęm jya'vin kąjxm ję Nte'yam ję y'Onuk,
jyayejppts ję'ę ve'e ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp; ax
pąn pąn tse'e jęm jya'vin kąjxm ka'ijtp ję Nte'yam ję y'Onuk,
ka'ats ję'ę ve'e dujayep ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.

Ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp

13 Miitsta, pąn pąn jatye'e dujaanchja'vidup ję Nte'yam ję
y'Onuk, ję'ę kąjxts ąts miits yą'ą ve'e ntuknująyada jętse'e
xnującávadat jęts mjayejptupe'e ję joojntykin juu' ve'e xą'ma
kąjx ijtp.
14 Ję'ę kąjx tse'e to'k aaj to'k joot ntsapkojtsumda, kux
nmują'vimdinupe'e jęts pąn n'amótumdupe'e juu' ve'e
pyaatyp y'akęęguip mąąt ję Nte'yam ję vyinma'yun,
xkąts'amotunajxumdupts uu'm ję'ę ve'e.
15 Ax pąn nnują'vimdupts uu'me'e jęts
xkąts'amotunajxumdupe'e ję Nte'yam ku ve'e juu'
n'amótumda, nnują'vimduvap tse'e jęts tyónup ję'ę ve'e
pąn ti ve'e n'amótumdup.
16 Pąn y'ixp xa ve'e to'k ję jayu ję y'uts ję y'ajch ukpu
ję y'uts ję cha'ą ku ve'e ję tokin dutún juu' ve'e o'yip
jętse'e yakmęę'kxjat, va'an tse'e dunutsapkątsu, van'it tse'e
ję Nte'yam myo'ojut ję joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.
Ję'ę ątse'e ntijp ję tokin juu' ve'e ję Nte'yam myee'kxp. Jęja
xa ve'e ję tokin juu' ve'e ję Nte'yam kyamee'kxp; ka'ats
ąts miitse'e nnąąjmada jętse'e x'amótudat ję Nte'yam jętse'e
yaktokinmęę'kxut ję'ę kąjx.

17 Nu̱jom juu' jatye'e ka óyap, tó̱kints je̱'e̱ ve'e; ax je̱ja tse'e
je̱ to̱kin juu' ve'e je̱ Nte'yam myee'kxp.
18 Nnu̱ja'vimdinup xa u̱u̱'me'e je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e ijttup je̱
Nte'yam je̱ y'ónu̱k, ka'ats je̱'e̱ ve'e ñaajk'ítjada je̱p to̱kin ja̱a̱tp,
ku̱x íxju̱dup jaye̱jpju̱dup je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k, ax
ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap y'o̱'yixju̱ je̱tse'e vintso̱ tyónjadat.
19 Nnu̱ja'vimdinup tse'e je̱ts je̱ Nte'yam je̱ jyayu u̱u̱'me'eda;
ax je̱m tse'e je̱ ko̱'o̱yjáyuvap y'am kya̱'m y'itta nu̱jom pa̱n pa̱n
jatye'e du̱ma̱a̱tnavya̱a̱'nju̱dup je̱ naxviijnit je̱ kyo̱'o̱y je̱'e̱.
20 Nnu̱ja'vimduvap xa ve'e je̱ts miine'e je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k
je̱tse'e je̱ vinma'yu̱n xmo̱'yumdi je̱tse'e ve'em n'íxaimdinit je̱'e̱
pa̱ne'e tyú̱vam ijtp. Ax ijtumdup tse'e je̱m je̱'e̱ jya'vin ka̱jxm
pa̱ne'e tyú̱vam ijtp, je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k Jesucriistots je̱'e̱
ve'e, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam, juu' ve'e tyú̱vam ijtp, je̱'e̱ tse'e
du̱yajkp je̱ joojntykin juu' ve'e xa̱'ma ka̱jx ijtp.
21 Miitsta, juu' a̱tse'e n'onu̱kja'vidup, ka'a tse'e xvinjávadat
xvintsa̱'a̱gadat juu' ve'e ka je̱ Nte'yamap. Amén.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ mume̱jtsk na̱k juu' ve'e je̱ Juan jyaay

Ku je̱ Juan du̱nu̱ja'yi to'k je̱ ta̱'a̱xta̱jk ma̱a̱t je̱ y'ónu̱kta

1 A̱ts, je̱ ma̱j ónu̱k, to'k juu' ve'e je̱ jaanchja'vivata̱jk du̱nu̱vinténip, máyam a̱tse'e je̱ Dios ntuknu̱ke̱xta je̱ uts je̱ tsa̱'a̱ ma̱a̱t je̱ y'ónu̱kta juu' a̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup. Ax ka á̱tsjyapts miitse'e ntso̱jktup, mtso̱jkju̱duvapts miits je̱'e̱ ve'e nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e du̱nu̱ja'vidup je̱ tyu̱v je̱'e̱.

2 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e nnacho̱jkumjada ku̱xe'e yam nja'vin ka̱jxmamda y'it je̱ tyu̱v je̱'e̱ je̱ts xa̱'ma ka̱jxts je̱'e̱ ve'e yam nja'vin ka̱jxmamda y'ijtnit.

3 Je̱ Dios Tee' je̱ts je̱ Jesucristo, je̱ Nte'yam je̱ y'Onu̱k, je̱'e̱ tse'e xkunoo'kxumdap je̱tse'e n'ijtumdinit je̱ tyukmo̱'tu̱n ma̱a̱tta je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta, ve'em tse'e n'ijtumdinit je̱ tyu̱v je̱'e̱ ma̱a̱t je̱ tso̱jku̱n ma̱a̱t.

4 O̱o̱y xa a̱tse'e ntuntukxo̱o̱ndu̱k ku a̱tse'e nnu̱java je̱ts je̱me'e je̱ m'ónu̱kta juu' ve'e du̱pana̱jkxtup je̱ tyu̱v je̱'e̱, ve'em ax jo'n je̱ Dios Tee' xtukpava'numdi.

5 Ax je̱'e̱ ka̱jx tse'e, va'an tse'e du̱nacho̱jkumjada to'k jado'k. Ax je̱ pava'nu̱n juu' a̱ts miitse'e ntuknu̱ja'yidup, ka nam pava'nu̱napts je̱'e̱ ve'e, je̱ pava'nu̱n je̱'e̱ ve'e juu' ve'e je̱ Ma̱ja̱ Vintsá̱n kyo̱jts ku ve'e yak'ixpa̱jk'ukvaajñ.

6 Pa̱n nacho̱jkumju̱dup tse'e to'k jado'k, nkutyo'numdup tse'e je̱ Nte'yam je̱ pyava'nu̱n. Ax je̱'e̱ je̱ pyava'nu̱n, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e nnacho̱jkumjadat to'k jado'k, ve'em ax jo'n xnu̱jávada van'ítani ku ve'e x'amo̱tunajx'ukvaandi je̱ Nte'yam je̱ y'ayook.

Je̱'e̱ pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu du̱vin'a̱a̱'ndup

7 May xa ve'e y'itta yaja naxviijn pa̱n pa̱n jatye'e je̱ jayu du̱vin'a̱a̱'ndup, vaandupts je̱'e̱ ve'e je̱ts ka'a ve'e je̱ Jesucristo jyayuvimpijt. Vin'a̱a̱'mpats je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e ve'em vaandup, cho'oxpa̱jktupts je̱'e̱ ve'e je̱ Cristo.

8 Nay'ix'ítjada ku̱x ku ve'e mkato'nu̱xjadat juu' ve'e mtoondup, je̱'e̱ tse'e mtóndap je̱tse'e pu'uk avaada xjaye̱jptinit je̱ y'o̱y je̱'e̱ juu' ve'e je̱ Nte'yam mtukmuts o̱jkju̱dup.

9 Pa̱n pa̱n xa ve'e du̱yaknu̱yojkip je̱ Cristo je̱ y'ixpa̱jku̱n je̱tse'e je̱ jayu du̱tuk'ix ax jo'n du̱kapaa'ty du̱kah'ake̱ega ma̱a̱t je̱ ka̱ts je̱ ayook juu' ve'e je̱ Cristo yaktaan, ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ Nte'yam. Ax pa̱n pa̱n tse'e je̱ jayu du̱tuk'ixp

juu' ve'e jẹ̱ Cristo kyọ̱jts, jẹ̱mts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jya'vin ka̱jxm y'itta jẹ̱ Dios Tee' jẹ̱ts jẹ̱ y'Onu̱k.

10 Pa̱n jẹ̱m xa ve'e juu' ve'e mku'íxju̱dup jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu du̱katuk'ix ya̱ ixpa̱jku̱n, ka'a tse'e xkuvá̱ktat jẹ̱m mta̱k'am jẹ̱ts ni ka'a tse'e x'ọ̱yvinkukọ̱jtsiduvat.

11 Ku̱x pa̱n pa̱n xa ve'e du̱'ọ̱yvinkukọ̱jtsip, tyukma̱a̱ttuumpts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ kyọ̱'ọ̱y jẹ̱'ẹ̱.

Ku jẹ̱ Juan kyọ̱jtskuka̱jxini

12 Jẹ̱p xa ve'e may viijn juu' a̱ts miitse'e ku̱njaa'ktuknu̱ja'yidi, ax ka'ats a̱tse'e yap na̱k ku̱jxp nja'ava'añ ku̱x ntsa̱jkp a̱tse'e jẹ̱ts a̱ts miitse'e na̱jkx nku'ixta jẹ̱tse'e aviinm ah'am nmukọ́tstat, ve'eme'e pu'uk avaada nxọ̱ọ̱jntkumdat.

13 Jẹ̱ n'útsamda jẹ̱ ntsa̱'a̱amda juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam vyinkọ̱ọ̱n, jẹ̱'ẹ̱ jẹ̱ y'ónu̱kta tse'e mkẹ̱jxu̱xju̱dup máyam jẹ̱ Dios. Amén.

Yạ'ạ tse'e ję̣ mutoojk ną̣k juu' ve'e ję̣ Juan jyaay

Ku ję̣ Juan dụnụja'yi ję̣ Gayo

1 Ą̣ts, ję̣ mą̣j ónų̣k, to'k juu' ve'e ję̣ jaanchja'vivatą̣jk
dų̣nų̣vinténip, máyam ą̣ts mitse'e ję̣ Dios ntuknų̣kex, mits,
Gayo, juu' ą̣tse'e ọǫ̣y ntuntsą̣jkp.
2 Nnų̣tsapką̣jtspts ą̣ts mitse'e ję̣tse'e nų̣jom ką̣jx m'ọ́yat
ję̣tse'e mą̣kką̣tsǫ̣ts m'ijtnit, ve'em ax jo'n ą̣tse'e nnų̣java ję̣ts
ǫ̣ye'e ję̣ mjọǫ̣t ję̣ mja'vin y'it ję̣ja ję̣ Nte'yam vyinkujk.
3 Ọǫ̣y ą̣tse'e ntuntukxọǫ̣jntk ku ve'e jyę̣'ydi ję̣ utsta ję̣ ajchta
ję̣ts ą̣tse'e xnų̣ų̣jmidi vintsǫ̣ ve'e to'k aaj to'k jọǫ̣t mnaajk'ítjų̣
ję̣ tyų̣v ję̣'ę̣ mą̣ą̣t, ve'em ax jo'n xą̣'ma ką̣jx mnaajk'ítjų̣ ję̣ tyų̣v
ję̣'ę̣ mą̣ą̣t.
4 Ọǫ̣y xa ą̣tse'e ntuntukxọǫ̣ndų̣k ku ą̣tse'e nmǫ̣tu ję̣ts ję̣'ę̣da
pą̣n pą̣n jaty ą̣tse'e n'onų̣kja'vidup, naajk'ijtjų̣dupts ję̣'ę̣ ve'e
ję̣ tyų̣v ję̣'ę̣ mą̣ą̣t. Ka'a tse'e ti viijnk juu' ą̣tse'e ve'em
ntukxọǫ̣jntkp.

Ku ję̣ Gayo yak'ǫ̣ñų̣kǫ̣jtsi

5 Mits, juu' ą̣tse'e ọǫ̣y ntuntsą̣jkp, ǫ̣yts ję̣'ę̣ ve'e juu' mitse'e
mtuump, ję̣'ę̣ts ję̣'ę̣ ve'e vintsǫ̣ ve'e xputą̣ka ję̣ utsta ję̣ ajchta
mą̣ą̣t ję̣ utsta ję̣ tsą̣'ą̣da, ję̣'ę̣ ve'e vinkǫ̣pk juu' ve'e ję̣'yva jayu.
6 Ję̣ utsta ję̣ ajchta juu' ve'e ve'nidup mits mą̣ą̣t, ję̣'ę̣ tse'e
dų̣nų̣kǫ̣jtstu ję̣ja ję̣ jaanchja'viva vyinkujk vintsǫ̣ mits ję̣'ę̣
ve'e xputą̣jkidi. Ku tse'e ñajxtinuvat ję̣m tsǫ̣v, putą̣ka ję̣'ę̣da
to'k aaj ję̣tse'e xmǫ̣'ǫ̣dat juu' ve'e y'ajọǫ̣tadap too' aajy,
ve'eme'e xtónų̣t ax jo'n ję̣ Nte'yam dų̣'ǫ̣yjávat.
7 Ję̣'ę̣ tse'e tsọǫ̣'ndu ję̣tse'e ję̣ jayu dų̣vaajnjada ję̣ Cristo ję̣
y'ayook. Ka'a tse'e dų̣'amọ́tudi pą̣n pą̣n jatye'e ję̣ Nte'yam
dų̣ka'íxada ję̣tse'e pyutạ́kajadat, ję̣'ę̣ ką̣jx tse'e nų̣yojk vinkǫ̣pk
ję̣tse'e xputạ́kadat.
8 Xtukką̣daakumdup xa ụų̣'me'e ję̣ts ję̣'ę̣ ve'e
mputą̣jkimdat, ve'em tse'e ntukmą̣ą̣tmuto'numdat
ntukmą̣ą̣tmupą̣jkumdat ję̣ Nte'yam ku ve'e dų̣'avánada ję̣
tyų̣v ję̣'ę̣.

Vintsǫ̣ ję̣ Diótrefes dų̣kakuvujk ję̣ Nte'yam ję̣ jyayu

9 Ntuknų̣ja'yidu xa ą̣tse'e to'k ję̣ ną̣k ję̣ jaanchja'vivatą̣jk,
ax ka'ats ję̣'ę̣ ve'e ję̣ Diótrefes dų̣mą̣ją̣pų̣m vintsǫ̣ ą̣tse'e juu'
nką̣ts, chą̣jkpts ję̣'ę̣ ve'e ję̣tse'e dų̣nų̣mạ́jat joma ve'e ję̣
jaanchja'vivatą̣jk ñay'amókajada.
10 Ję̣'ę̣ ką̣jx tse'e, pą̣n ną̣jkxp ą̣ts mitse'e nku'ix, nvaajnjap
ą̣ts mitse'e ję̣ kyǫ̣'ǫ̣y ję̣'ę̣ juu' ve'e tyuump, vintsǫ̣ ve'e tyaaya

jẹts ạạtse'e xpakạts. Ax ka jẹ'ẹjyap tse'e, ka'a tse'e dụkuvụk jẹ utsta jẹ ajchta juu' ve'e jẹm jẹ'ydup, ka'a tse'e dụyakjaty jẹtse'e yakkuvạjkjat jẹ viijnk jayu, jẹtse'e dụpavọjpni joma ve'e jẹ jaanchja'vivatạjk ñay'amókajada.

11 Mits, juu' ạtse'e ọọy ntuntsạjkp, ka'a tse'e xpanạjkxụt jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, jẹ'ẹ ve'e mpanạjkxup jẹ y'ọy jẹ'ẹ. Pạn pạn tse'e dụtoomp jẹ y'ọy jẹ'ẹ, y'íxats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam; ax pạn pạn tse'e dụtoomp jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam dụ'ixa.

Ku jẹ Demetrio yak'ọñụkọjtsi

12 Anañụjoma tse'e dụ'ọñụkọ́tsada jẹ Demetrio. Nay ve'empa ạạts, mpạạmpapts ạạts jẹ'ẹ ve'e jẹ tụvạkọjtsụn jẹts ọy jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyuump kyạjtsp. Ax mnụja'vinupts mitse'e jẹts tyụ́vam jẹ'ẹ ve'e jẹ tụvạkọjtsụn juu' ạạtse'e mpụụmp.

Ku jẹ Juan kyọjtskukạjxini

13 Jẹpe'e may viijn juu' ạts mitse'e kụnjaa'ktuknụja'yi, ax ka'ats ạtse'e yap nạk kụjxp nja'ava'añ.

14 N'a'ixp xa ạtse'e jẹts tsọjk ạts mitse'e nạjkx nku'ix, ve'em tse'e nnakyọjtsumjụt aviinm ah'am.

15 Jẹ Nte'yam tse'e myak'ijtjinup jẹ ọy jọọt mạạt. Máyame'e jẹ Dios mkẹjxụxjada pạn pạn jatye'e yaja nmạạtnachọjkumjụdup. Máyame'e to'k aaj jẹ Dios xmọ'ọdat to'k jado'k pạn pạn jatye'e nmạạtnachọjkumjụdup joma ve'e mits. Amén.

Yą̱'ą̱ tse'e ję̱ nąk juu' ve'e ję̱ Judas jyaay

1 Ą̱tse'e ję̱ Judas, ję̱ Jesucristo ję̱ myutoompa ję̱ myupąjkpa, ję̱ Santiago ję̱ y'uts. Máyam ątse'e ję̱ Dios ntuknu̱kę̱xta ję̱ jayu juu' ve'e ję̱ Dios Tee' vinkǫǫjnju̱du jętse'e chǫjkjidi, ję̱ Dios Tee', juu' ve'e íxju̱dup jayę̱jpju̱dup ję̱'ę̱ kąjx ku ve'e to'k muk y'itta ję̱ Jesucristo mąąt.

2 Qǫy tse'e xtunjayę́ptat ję̱ tukmǫ'tu̱n, ję̱ ǫy jǫǫt, jętsets ję̱ tsǫjku̱n.

Ję̱ yak'ixpąjkpada juu' ve'e taayidup
(2 Pedro 2.1-17)

3 Miitsta, juu' ątse'e ǫǫy ntuntsǫjktup, njatsǫjk xa ątse'e jętsets ąts miitse'e ku̱nnu̱ja'yidi ję̱ joojntykin kąjx juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp jętse'e njayę̱jpumda, ax ka'anumts ątse'e ve'em ntun. Nnayja'vijupts ątse'e jętsets too'vąjkp ąts miitse'e nkǫjtsmą́kkadat jętse'e to'k aaj to'k jǫǫt mnaajk'ijtjidinit ję̱ ayook mąąt juu' ve'e mjaanchja'vidup jętse'e ję̱ Nte'yam to'k naxji du̱tukkątąjki ję̱ jyáyuda. Ax ka'ats ję̱'ę̱ ve'e du̱yaktíku̱tsu̱t ję̱ ayook juu' ve'e yaktaan.

4 Ję̱m xa ve'e ję̱ jayu juu' ve'e ję̱ vin'ąą'nu̱n kąjx napyąąjmju̱dup ję̱ jaanchja'vivatąjk mąąt, ax ka'ats ję̱'ę̱ ve'e du̱natyukpą́kjada ję̱ Jesucristo, ję̱'ę̱jyji ve'e to'k ję̱ nMąją Vintsą́namda. Ju̱jpani tse'e ję̱ Kunuu'kx Jatyán du̱'ava'ni jętsets vintǫ́kidap ję̱'ę̱ ve'eda, ka'a tse'e ję̱ Nte'yam du̱vintsą'ągada. Tyijtupts ję̱'ę̱ ve'e jętsets ję̱'ę̱ kąjxe'e ku̱xe'e ję̱ Nte'yam ję̱ jayu ję̱ maa'yu̱n du̱tuujnja, nvaat tse'e ję̱ yaa'y ję̱ tą'ąx ję̱ kątsets du̱tukmąątjayę́ptat juu' ve'e ka pǫ́kap jyayę̱jptup.

5 Ǫ́yam miitse'e xnu̱jávada juu' ąts miitse'e ntuknu̱ja'yidup, ntsąjkpts ątse'e jętsets ąts miitse'e ntukjaa'myę́tstat jętsets ję̱ Mąją Vintsąne'e du̱yakpítsumni ję̱ jyayu ję̱m Egipto. Ǫ́yam tse'e vye'ema, u̱x'ǫǫkts ję̱'ę̱ ve'e du̱yakkutǫ́kidini ję̱'ę̱da pąn pąn jatye'e kajaanchja'vijidu.

6 Jaa'myę́tsta ję̱ angelestąjk juu' ve'e kayakkutojktu ax jo'n ję̱ Nte'yam tyukkątąjkijidi, myasǫǫktinuts ję̱'ę̱ ve'e ję̱ it juu' ve'e jyayę̱jptu, ję̱ Nte'yam tse'e yak'ijtju̱dup ję̱m akǫǫ'ts it jǫǫtm juu' ve'e du̱nu̱'ava'tikąjxp. Ve'emts ję̱'ę̱ ve'eda ax jo'n ję̱ poxu̱ntąkjayu juu' ve'e cadena tsum. Ję̱m tse'e ve'em y'ijttinit ję̱ xąąj paat ku ve'e ję̱ tsaachpaatu̱n yakmǫǫydinit.

7 Jaa'myę̱jtstuva ję̱ sodómait jętsets ję̱ gomoorrait jáyuda jętsets ję̱ jayu juu' ve'e tsu̱u̱nidup y'ijt ję̱m kajpu̱n kąjxmda juu' ve'e mutą́mijidup, ka'a tse'e ję̱ Nte'yam du̱kątsu̱pąjktuva,

tyukmąątjayęjptu tse'e ję kąts ję yaa'y ję tą'ąx juu' ve'e ka
p�̱kap jyayęjptup. Ję'ę paat tse'e kǫ'ǫtyoondu ku ve'e ję
yaa'tyąjk ję kąts dụtukmąątjayęjpti ję myuyaa'tyąjk. Ję'ę
kąjx tse'e ję Nte'yam yakkutǫkikąjxjidini ku ve'e ję jąąjn
dụyaknaxkądaaky. Ve'em tse'e dụtuujn jętse'e anañụjoma ję
jayu va'ajts dụnụjávadat jętse'e ve'em dụkatoonduvat.

8 Ax nay ve'empa ję jayu juu' ve'e napyąąjmjụdup ję
jaanchja'vivatąjk mąąt, vaandupts ję'ę ve'e jęts ti jatye'e
yak'íxjụdu ję kuma'aj kąjx jętse'e ve'em dụtóndat ję ka óyap
juu' ve'e tyonuvaandup ję y'avintsǫ vinma'yụn kąjxta. Ka'a
tse'e dụmąjąpąmda ję kutojkụn juu' ve'e ję Nte'yam jyayejpp,
vyinkǫjtspęjttup tse'e pąn pąn jatye'e ijttup jęm tsapjǫǫtm.

9 Ax ję ángeles Miguel, juu' ve'e dụnụvintsąnikąjxp ję aan-
gelestąjkta, ku ve'e dụmąątnakyǫjtsvintsǫǫjvji ję Satanás jęts
pąne'e dụjayę́pup ję Moisés ję ñi'kx ję kyǫpk, ka'ats ję'ę ve'e
ñayja'viji jętse'e dụvinkǫjtspę́tụt ję kǫ'ǫyjáyuvap. Jidụ'ụme'e
vyaajñ: "¡Ję Mąją Vintsą́n tse'e mtukną'mụxjup!"

10 Ax ję jayu juu' ve'e vin'ąą'ndup, ję'ęts ję'ę ve'e
kyǫ'ǫñụkǫjtsidup juu' ve'e kyavinmǫ́tudup, ve'em xa ję'ę
ve'eda ax jo'n ję tą́nụk juu' ve'e dụka'ǫypayǫ'ydup juu', ję'ę
tse'e tyoondup juu' ve'e chǫjktup ję y'avintsǫ vinma'yụn
kąjxta. Vintǫ́kidapts ję'ę ve'eda.

11 ¡Ayǫǫv xa ve'e ję'ę ję jyǫǫtta, kụx ję'ę ve'e dụpanąjkxtup
ję too' juu' ve'e ję Caín pyąjk! Ve'em ax jo'n ję Balaam
ñatyukkątąjkiji ję kyǫ'ǫy ję'ę jętse'e ve'em kụmyeempụjk,
nay ve'empa tse'e jyátkiduva. Vintǫ́kidapts ję'ę ve'eda
kụxe'e ję Nte'yam dụkakątsąpąkta, ve'em ax jo'n ję Coré
kyakątsụpąjkji jętse'e vyintǫ́kini.

12 Ku ve'e mnay'amókajada kaayva ję tsǫjkụn kąjx juu'
ve'e mnayjayęjpụxjụdup to'k jado'k, ję jayu tse'e jom-
vaandup tivaandup ku ve'e xmąątkáyda xmąąt'oo'kta ax jo'n
kụxtukmąątjayęjpti ję tsǫjkụn. Ve'em tse'e ǫy ñaajkkáyjada, ax
ka'a tse'e dụyakvinkǫ́pkada ję jayu juu' ve'e katih'ijtụxjụdup.
Ve'em tse'e y'itta ax jo'n ję kụp juu' ve'e katą'mip, ax jo'n ję
kụp juu' ve'e yakvixp ję y'aa'ts mąąt jętse'e tyąątsni.

13 Ve'em ax jo'n ję maaxy nąąj ǫǫy tyumpojtụk jętse'e ję
y'ąą'pk dụpụm, nay ve'em tse'e yaknụjava vintsǫ ve'e ję jayu
ję jyáyuvinda ję ka óyap kąjx juu' ve'e tyoondup kyǫjtstup.
Ve'em xa ję'ę ve'eda ax jo'n ję maatsa juu' ve'e too'tǫ́kidup,
yaknụpąąjmtkiduts ję'ę ve'e jętse'e xą'ma kąjx y'ijttinit jęm
akǫǫ'ts it jǫǫtm juu' ve'e dụnụkǫǫ'tsikąjxp.

14 Kyǫjtsnajx xa ję'ę ve'e ję Nte'yam ję y'ayook ję Enoc
juu' ve'e muvuxtojtụk naskę'ęxa ku ve'e ję Adán kụjx yakma-
chǫvụtsąą'n. Ję'ę tse'e dụ'ava'ni vintsǫ yą'ą ve'e yą jáyuda.

Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ: “Myą̱ą̱tmínup xa ve'e jẹ̱ Mąją̱ Vintsą̱́n pą̱n pą̱n jatye'e jyẹ̱'ẹ̱ip ka jamachą̱́vum,
15 jẹ̱'ẹ̱ tse'e nu̱jom jẹ̱ jayu du̱to̱kimpayo̱'kyą̱jxtinup, pyą̱ą̱jmjidinupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ tsaachpaatu̱n nu̱jom pą̱n pą̱n jatye'e jẹ̱ Nte'yam du̱kajaanchja'vidu jẹ̱tse'e du̱kavintsą̱'kidi, jẹ̱tse'e du̱vinko̱jtspẹ̱jtti, jẹ̱tse'e jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ̱'ẹ̱ du̱toondi.” Jidu̱'u̱m tse'e jẹ̱ Enoc vyaajñ.
16 Ka'a tse'e jẹ̱ jayu juu' du̱tukjo̱tką̱da'akta, kyo̱'o̱yja'vidupe'e juu' jatye'e jẹ̱ viijnk jayu tyoondup, pyanąjkxtup tse'e jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e cho̱jktup jẹ̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n kąjxta, namyą̱jijidup tse'e, y'íxtidupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e vintso̱ ve'e jẹ̱ jayu tsoj du̱jávadat juu' ve'e tuk'íxju̱dup jẹ̱tse'e ve'em du̱jayẹ́ptat juu' ve'e cho̱jktup.

Juu' ve'e tyóndap jẹ̱ jaanchja'vivatąjkta

17 Miitsta, juu' ą̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup, jaa'myẹ́tsta jẹ̱ ayook juu' ve'e jẹ̱ nMąją̱ Vintsą̱́namda Jesucristo jẹ̱ kyuką̱́tsivada myakta'nu̱xju̱du.
18 Ve'em tse'e vyaandi jẹ̱ts ku ve'e tą̱́mani jẹ̱ itą̱ką̱x vyẹ̱'nat, tyukxi'iktapts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jayu jẹ̱ Nte'yam jyẹ̱'ẹ̱, jẹ̱ y'avintso̱ vinma'yu̱n kąjx tse'e du̱tóndat jẹ̱ ka ó̱yap juu' ve'e cho̱jktup.
19 Ax jẹ̱ jáyuda, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ njáyuvamda du̱yaknapyą̱jkva'kxuvaajnju̱dup, cho̱jktupts jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ njáyuvam y'ijttinit to'k jẹ̱ vinma'yu̱n jẹ̱'ẹ̱ mą̱ą̱t, jẹ̱'ẹ̱jyji tse'e tyoondup vintso̱ ve'e jẹ̱ kyo̱'o̱y vinma'yu̱n ñą̱'mu̱xjada, ka'a tse'e jẹ̱m jya'vin kąjxmda y'it jẹ̱ Espíritu Santo.
20 Miitsta, juu' ą̱tse'e o̱o̱y ntuntso̱jktup, ijtp tse'e mnaajkmą̱kkpą̱́kjadat jẹ̱ mva'ajts jaanchja'vin kąjxta. Tsapko̱tsta jẹ̱ mą̱kkin mą̱ą̱t juu' ve'e jẹ̱ Espíritu Santo yajkyp.
21 Naajk'ítjada jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ cho̱jku̱n mą̱ą̱t ku ve'e x'a'ixta jẹ̱ xą̱ą̱j ku ve'e myiinnuvat jẹ̱ nMąją̱ Vintsą̱́namda Jesucristo, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ ñu̱'ixką̱daaku̱n kąjx mmo̱o̱jyjidinup jẹ̱ joojntykin juu' ve'e xą̱'ma kąjx ijtp.
22 Tukmo̱'o̱tta pą̱n pą̱n jatye'e mẹ̱jtsvinmaaydup.
23 Putą̱́kada tse'e viijnkta, ve'em ax jo'n jẹ̱ jayu ku̱yakputą̱ka juu' ve'e jẹ̱m jąnjo̱o̱tm yakvą̱ą̱'mpítsump, jẹ̱ts tukmo̱'ttuva juu' ve'e viijnktava. Ax nay'íxjada tse'e jẹ̱ts ka'a ve'e ve'em xtóndat ax jo'n jẹ̱'ẹ̱ ve'e du̱tonda, ko̱'o̱yjávada tse'e jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e tyoondup, jẹ̱ts tsą̱'ą̱gada ku̱x ku ve'e mpaa'tjadat jẹ̱ kyo̱'o̱y jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e tyoondup.

Ku jẹ̱ Judas kyojtskukąjxini

24 Ax jẹ̱ tun to'k Nte'yam, jẹ̱ nYaktso̱o̱kpamda, o̱'yixjup xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e du̱tónu̱t vintso̱ ve'e mkaka'adat jẹ̱p to̱kin ją̱ą̱tp jẹ̱tse'e myakjẹ̱'yjidinit jẹ̱m jẹ̱'ẹ̱ vyinkojkm joma ve'e o̱o̱y jẹ̱

maͧjin duͮtunjayep, ve'em vintso͞ ve'e jͤe tͦokin mkapaa'tjadat jͤets o͞oy jͤe xo͞ojntkͮn maͤaͤt,
25 jͤe'ͤe tse'e duͮjayͤejpnup jͤe nMaͧjaͧ Vintsánamda Jesucristo kaͧjx jͤe vintsaͧ'kin jͤets jͤe maͧjin, jͤe maͧkkin jͤets jͤe kutojkͮn. Ve'em tse'e y'ijt ka'anume'e yaͧ it cho͞o͞'ndͮk vye'na, ͮxyame'e ve'em y'ijtpa, jͤetse'e xaͧ'ma kaͧjx ve'em y'ijtnit. Amén.

Ya̱'a̱ tse'e je̱ Jesucristo tyuk'ix tyuknu̱ja'vi je̱ Juan je̱ts ti ve'e tónjup

Pa̱n tya̱jx ka̱jxe'e je̱ Juan ya̱ na̱k du̱jaajy

1 Je̱ Nte'yam xa ve'e du̱tuknu̱ja'vi je̱ Jesucristo ti ve'e tso̱jkji tónjup ko̱tsjup je̱ts je̱'e̱ ve'e du̱tuknu̱ja'vivat pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Nte'yam du̱mutoondup du̱mupa̱jktup. To'k tse'e je̱ ángeles du̱kejx, je̱'e̱ts a̱tse'e tu̱xtuk'ix tu̱xtuknu̱java.

2 A̱ts, je̱ Juan, mpu̱u̱mpts a̱tse'e ya̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n juu' jaty a̱tse'e tu̱n'ix, je̱ Nte'yam je̱ y'ayookts ya̱'a̱ ve'e juu' je̱'e̱ ve'e myo̱o̱y je̱ Jesucristo je̱ts a̱ts miitse'e ntuknu̱ja'viduvat.

3 Xo̱o̱n xa je̱'e̱ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e du̱ko̱tstap ya̱ na̱k. Xo̱o̱nduvapts je̱'e̱ ve'e pa̱n pa̱n jatye'e du̱'amo̱tunáxtap ku ve'e yakka̱ts ya̱ ka̱ts ya̱ ayook juu' ve'e je̱ Nte'yam yajk, je̱tse'e du̱ma̱ja̱pá̱mdat juu' jatye'e yaja javyet, ku̱x tá̱mani xa je̱'e̱ ve'e je̱tse'e tyónju̱t kyo̱tsju̱t.

Ku je̱ Juan du̱nu̱ja'yi je̱ jaanchja'vivata̱jk juu' ve'e nay'amojkijidu je̱p Asia

4 A̱ts, je̱ Juan, u̱xyamts a̱tse'e nnu̱jáyada je̱ jaanchja'vivata̱jk juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m vuxtojtu̱k kajpu̱n ka̱jxm je̱m ásiait y'it jo̱o̱tm. Je̱ Nte'yam, je̱ Espíritu Santo, je̱ts je̱ Jesucristo, je̱'e̱ tse'e mkunoo'kxjadap je̱tse'e m'ijttinit je̱ y'o̱y jo̱o̱t ma̱a̱tta; je̱ Nte'yam, juu' ve'e u̱xyam ijtp, je̱'e̱ tse'e ijt, je̱'e̱m tse'e ijtnup; je̱ts je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ve'em ax jo'n je̱ vuxtojtu̱k kujajpa kuta̱'kxpa je̱m je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm;

5 je̱ts je̱ Jesucristo, juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ y'ayook du̱ko̱jtsnajxp ve'em ax jo'n du̱'ix du̱mo̱tu, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e muto'k juu' ve'e joojntykpa̱jknuva, je̱'e̱ tse'e du̱yakkutojkjip nu̱jom pa̱n pa̱n jatye'e yakkutojktup yaja naxviijn. Ax je̱ Cristo tse'e xtuntso̱jk'o̱o̱'kumdup je̱tse'e xtuknu̱vaatsumdi je̱ ntó̱kinamda ku ve'e xku'o̱o̱'kimdi,

6 je̱'e̱ tse'e xpa̱'mumdu je̱tse'e nyakkutojkumdat je̱tse'e tee'ta̱jk n'ijtumdat, ax ve'em tse'e nvinja'vimdinit nvintsa̱'kimdinit je̱ Nte'yam, je̱'e̱ je̱ Tyee'. ¡Je̱ Cristo tse'e du̱jaye̱jpnup je̱ ma̱jin je̱ jaanchin je̱ts je̱ kutojku̱n xa̱'ma ka̱jx! Amén.

7 ¡Amo̱tunaxta, je̱m je̱'e̱ ve'e vínu̱ts jo̱o̱tm myiinnit! Anañu̱jómats je̱'e̱ ve'e du̱'íxtat, je̱'e̱ paat pa̱n pa̱n jatye'e yakxa̱'a̱jkijidu. Nu̱jom tse'e je̱ jayu yaja naxviijn chaachvinmapya̱jkká̱xtat je̱tse'e ya'axtat ku ve'e du̱'íxtat. Ve'eme'e tyónju̱t kyo̱tsju̱t. Amén.

8 Jidu̱'u̱m xa ve'e je̱ Nte'yam vya'añ, je̱ Maja̱ Vintsá̱n, juu' ve'e nu̱jom du̱ka̱'mika̱jxp: “A̱ts xa je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ it cho̱o̱'ntk, a̱tsts je̱'e̱ ve'e ku ve'e tyonká̱xju̱t kyo̱jtská̱xju̱t nu̱jom juu' jaty, a̱ts tse'e ax jo'n je̱ A je̱ts je̱ Z, a̱ts tse'e u̱xyam ijtp, a̱ts tse'e ijt, á̱tsam tse'e ijtnup.”

Ku je̱ Juan du̱'ix je̱ Cristo je̱ maja̱n ma̱a̱t

9 A̱ts, je̱ Juan, miits je̱ m'utsta je̱ m'ajchta, kijpx a̱ts miitse'e ntukma̱a̱tyaknáxta je̱ tsaachpaatu̱n, ijtp a̱tse'e miits ma̱a̱tta je̱m je̱ Nte'yam y'am kya̱'m je̱tse'e ntukma̱a̱tmuté̱nada je̱ tsaachpaatu̱n. Je̱'e̱ ka̱jx ya̱'a̱ ve'e ku̱xe'e n'ijtumda to'k muk je̱ Jesucristo ma̱a̱t. Yakmajtsts a̱tse'e je̱ts a̱tse'e yaja nyakpu̱u̱jm, to'k je̱ it juu' ve'e yaja maaxy na̱a̱j akujk. Patmos ya̱'a̱ ve'e xya̱a̱j. Je̱'e̱ ka̱jxti̱ a̱tse'e ve'em nyaktuujn ku̱xe'e a̱ts ntukka'amáy je̱ Nte'yam je̱ kya̱ts je̱ y'ayook, je̱'e̱ ve'e ku a̱tse'e je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n mpu̱m je̱ Jesucristo ka̱jx.

10 Je̱ Maja̱ Vintsá̱n je̱ xya̱a̱j tse'e vye'na, van'itts a̱tse'e je̱m je̱ Espíritu Santo kya̱'m ntaajñ je̱ts a̱tse'e nnaadup n'amo̱tunajxy to'k je̱ ayook va'ajts ma̱kk kya̱ts, ve'em ax jo'n je̱ trompeta ma̱kk xyu'ux,

11 je̱ts a̱tse'e xnu̱u̱jmi:

—A̱ts xa je̱'e̱ ve'e too'va̱jkp, a̱ts tse'e u̱x'o̱o̱k, ve'emts a̱tse'e ax jo'n je̱ A je̱ts je̱ Z. Jatyanu̱ je̱m na̱k ka̱jxm pa̱n juu' jatye'e m'ixp, je̱ts ke̱jxja je̱ jaanchja'vivata̱jkta juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m vuxtojtu̱k kajpu̱n ka̱jxm je̱m ásiait y'it jo̱o̱tm. Je̱ kajpu̱n joma ve'e ñay'amókajada, ya̱'a̱ts je̱'e̱ ve'eda: je̱ Éfeso je̱ts je̱ Esmirna, je̱ Pérgamo je̱ts je̱ Tiatira, je̱ Sardis je̱ts je̱ Filadelfia, je̱ts je̱ Laodicea.

12 Van'itts a̱tse'e n'ixu̱mpijt je̱ts a̱tse'e n'íxu̱t pa̱n pa̱n a̱tse'e xmuko̱jtsp. Ku a̱tse'e n'ixu̱mpijt, van'itts a̱tse'e n'ix vuxtojtu̱k je̱ tsinto̱vye̱jtu̱n juu' ve'e tum je̱ oro.

13 Je̱mts a̱tse'e tsinto̱vye̱jtu̱n akojkm n'ix to'k pa̱ne'e ve'em ke̱'xp ax jo'n je̱ yaa'tya̱jk, ya̱ne'e je̱ xyo̱x du̱jayep, je̱m tse'e tyek ja̱jm paat kya̱da'aky, je̱tse'e to'k je̱ oro cinta du̱kak'ajenju̱.

14 Va'ajts po̱o̱'pts je̱'e̱ ve'e je̱ vyaajy, ve'em ax jo'n je̱ po̱o̱'p lana ukpu̱ je̱ tsap'a̱a̱'pk. Ve'em tse'e je̱ vyiijn ax jo'n je̱ ja̱n'aye̱e̱'nst.

15 Ve'em tse'e je̱ tyek y'ajaj y'atu̱'kx ax jo'n je̱ bronce tyu̱'kx myátsu̱k ku ve'e va'ajts yakpa̱'a̱t, ve'em ax jo'n je̱ bronce je̱m ja̱njo̱o̱tm vyinto̱y ku ve'e jyu̱'u̱. Ve'em tse'e je̱ y'aaj je̱ yo̱'kt va'ajts ma̱kk tyunka̱ts, ve'em ax jo'n je̱ maja̱ na̱a̱j y'u̱u̱'ts tyinu̱n.

16 Je̱m tse'e y'aka'yu̱n ka̱'m du̱ma̱a̱da vuxtojtu̱k je̱ maatsa. Je̱p tse'e y'ávup pyítsum to'k je̱ tsojx juu' ve'e me̱jtsk ado'om

jạjpax. Ve'em tse'e jẹ vyiijn jẹ y'aaj y'ajaj y'atụ'kx ax jo'n jẹ aampa xạaj ku ve'e va'ajts mạkk y'añ.

17 Ku ạtse'e n'ix, van'itts ạtse'e ntunnaxvipp jẹja jẹ'ẹ vyinkujk ax jo'n ạtse'e ạạ'k kụn'ijt jo'n. Ax jẹ'ẹts ạtse'e jẹ y'aka'yụn kạ'aj xtuknụkọọn jẹts ạtse'e xnụụjmi:

—Kadi mtsạ'ạga. Ạts xa jẹ'ẹ ve'e too'vạjkp, ạts tse'e ụx'ọọk,

18 ạts tse'e joojntykip. Uk'ọọ'k ạtse'e; ax joojntykipts ạtse'e xạ'ma kạjx. Ạts xa jẹ'ẹ ve'e jẹ avaatsụn nmạạt juu' ve'e yaktuk'avaatsp joma ve'e jẹ ọọ'kpa y'itta.

19 Javyẹ́tụts n'it juu' ve'e tụx'ix, juu' ve'e ụxyam ijtp, jẹts juu' ve'e ụx'ọọk ítup.

20 Jidụ'ụm tse'e dụnụkạts juu' ve'e kayaknụja'vip y'ijt, jẹ vuxtojtụk maatsa juu' ve'e yam ạts n'aka'yụn kạ'm tụx'ix jẹts jẹ vuxtojtụk tsintọvyẹjtụn juu' ve'e tum jẹ oro. Jẹ vuxtojtụk maatsa, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ñụkạjtsp jẹ yakkạtsụyọ'yvada juu' ve'e jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook dụyakyọ'ydup joma ve'e ñay'amókajada jẹ jaanchja'vivatạjkta jẹm vuxtojtụk kajpụn kạjxmda. Jẹts jẹ vuxtojtụk tsintọvyẹjtụn, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ñụkạjtsp jẹ jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e jẹm nay'amojkijidup.

2

Jẹ vuxtojtụk kajpụn joma ve'e ñay'amojkijidi jẹ jaanchja'vivatạjk: Pạn pạn jatye'e nay'amojkijidu jẹp Éfeso

1 ’Nụjaya jidụ'ụm jẹ yakkạtsụyọ'yva joma ve'e ñay'amókajada jẹ jaanchja'vivatạjk jẹm éfesovit kyajpụn kạjxm: “Jidụ'ụm xa ve'e vya'añ jẹ'ẹ pạne'e dụmạạt jẹ vuxtojtụk maatsa jẹm y'aka'yụn kạ'm jẹtse'e ñaxy tyạka jẹm jẹ vuxtojtụk oro tsintọvyẹjtụn y'akojkm:

2 Nnụja'vinup xa ạtse'e pạn ti jatye'e mtoondup mkọjtstup, vintsọ ve'e mạkk mtonda ạts kạjx jẹts vintsọ ve'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt xjayẹpta, ka'a miitse'e xkuvạkta pạn pạn jatye'e ka ọ́yap jáyuvidup joojntykidup, jẹtse'e x'ixta pạn pạn jatye'e natyijjụdup kukạ́tsivada, ve'em tse'e jẹ nụja'vin xpạjkti jẹts taayidup jẹ'ẹ ve'e.

3 Tạ xa miitse'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt xjayẹpta, tạ ve'e ọọy mtuntsaachpaa'tta jẹtse'e ọọy mtuntonda ạts kạjx, ka'a tse'e mnoo'kxta.

4 Ọyam tse'e vye'ema, jẹp tse'e to'k viijn juu' ạts miitse'e ntuknạạjmavaandup, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ku ạtse'e xkọọ'ktsọjktini ve'em ax jo'n ạtse'e xtsọjkti ku ạtse'e xjaanchja'vi'ukvaandi.

5 Jẹ'ẹ kạjx tse'e, jaa'myẹ́tsta vintsọ ạts miitse'e xtsọjkti van'it, vinmayụmpijttini, masọọktini jẹ mkọ'ọy joojntykinda, jẹts toondinuva ve'em ax jo'n xtsọọ'ntkti. Pạn ka'a tse'e ve'em xtonda, nạjkxpts ạtse'e nyakkẹẹkni jẹ mtsintọvyẹjtụnda joma ve'e y'it.

6 Ax mputąjkijidupts yą'ą ve'e kụxe'e xkatsọkta jẹ'ẹ juu' jatye'e tyoondup jẹ jayu juu' ve'e dụpanąjkxtup jẹ Nicolás jẹ y'ixpąjkụn, ntso'oxpąjkpap ąts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tyoondup.

7 Pąn pąn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e dụ'amọtunaxta juu' ve'e jẹ Espíritu Santo va'nụxjụdup jẹ jaanchja'vivatąjkta juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm vuxtojtụk kajpụn kąjxm: Pąn pąn tse'e mąądaakp, nmọ'ọpts ąts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụją'kxụt jẹ kụpụtąąjm juu' ve'e joojntykinyajkp, juu' ve'e jẹm ijtp joma ve'e jẹ Nte'yam jẹ jyayu jẹ jyąąjnda jẹ tyąjkta."

Pąn pąn jatye'e nay'amojkijidu jẹp Esmirna

8 'Nụja'yiva jidụ'ụm jẹ yakkątsụyọ'yva joma ve'e ñay'amókajada jẹ jaanchja'vivatąjk jẹm esmiirnait kyajpụn kąjxm: "Jidụ'ụm xa ve'e vya'añ jẹ'ẹ pąne'e too'vąjkp jẹts ụx'ọọk, jẹ'ẹ pąne'e uk'ọọ'k jẹtse'e jyoojntykpąjknuva:

9 Nnụja'vinup xa ątse'e pąn ti jatye'e mtoondup mkọjtstup, vintsọ ve'e mtsaachpaa'tta jẹtse'e m'ayọvda (óyame'e may jẹ ọ'yin xjayẹpta). Nnụja'vinupts ątse'e vintsọ ve'e mpakọ́tsjada jẹ'ẹ pąn pąn jatye'e natyijjụdup israeejlit jáyuda, ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e jyẹ'ẹda, jẹ Satanaasts jẹ'ẹ ve'e jẹ jyáyuda.

10 Ka'ats miits jẹ'ẹ ve'e xtsą'ągadat vintsọ ve'e mtsaachpaa'ttat. Jẹm miitse'eda pąne'e jẹ kọ'ọyjáyuvap yakjapyoxụntąkpąmjadap, y'íxupts jẹ'ẹ ve'e vintsọ ve'e y'óyat jẹts ąts miitse'e xkọọ'kjaanchja'vidinit. Majk xąąj ve'e ve'em myaktsaachpaa'tjadat. To'k aaj to'k jọọt tse'e m'íttat ąts mąąt van'it paat ku ve'e m'ọọ'ktat, ve'em tse'e xjayẹjptinit jẹ joojntykin juu' ve'e xą'ma kąjx ijtp.

11 Pąn pąn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e dụ'amọtunaxta juu' ve'e jẹ Espíritu Santo va'nụxjụdup jẹ jaanchja'vivatąjkta juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm vuxtojtụk kajpụn kąjxm. Pąn pąn tse'e mąądaakp, ka'a tse'e vyintsọtónjụt jẹ tsaachpaatụn juu' ve'e xą'ma kąjx ijtnup."

Pąn pąn jatye'e nay'amojkijidu jẹp Pérgamo

12 'Nụja'yiva jidụ'ụm jẹ yakkątsụyọ'yva joma ve'e ñay'amókajada jẹ jaanchja'vivatąjk jẹm peergamovit kyajpụn kąjxm: "Jidụ'ụm xa ve'e vya'añ jẹ'ẹ pąne'e dụmąąt jẹ tsojx juu' ve'e mẹjtsk ado'om jąjpax:

13 Nnụja'vinup xa ątse'e pąn ti jatye'e mtoondup mkọjtstup jẹtse'e mtsąąnada joma ve'e jẹ Satanás yakkutuk. Ọyamts jẹme'e mtsąąnada, to'k aaj to'k jọọtts ątse'e xmutonda xmupąkta, ijtpts ątse'e xjaanchjávada. Ọyame'e mąkk jẹ jayu myaktsaachpaatjidi ku ve'e jẹ Antipas dụyak'ọọ'kti, ka'ats ątse'e xjaanchja'vi'atúvidi, jẹ Antipas juu' ve'e jẹ tụvąkọjtsụn dụpąąm ąts kąjx jẹja jẹ nụmay jayu vyinkujkta ku ve'e

vyeˈnana jẹm mkajpṵn kạjxmda, jẹm joma veˈe jẹ Satanás chṵṵna.

14 Ax jẹp tseˈe juuˈ ạts miitseˈe ntuknạạjmavaandup, jẹˈẹts jẹˈẹ veˈe ku veˈe jẹm miitseˈeda pạn pạn jatyeˈe dṵkamasọˈọkuvaandup jẹ Balaam jẹ yˈixpạjkṵn. Jẹ Balaam tseˈe dṵˈakọjtsi jẹ Balac vintsọ veˈe jẹ israeejlit jayu dṵyaktọkintóndat, jẹˈẹ veˈe ku veˈe dṵjạˈkxta juuˈ jatyeˈe yaktukvintsạˈkidu jẹ yˈapạmnaxta jẹts ku veˈe jẹ kạts dṵtukmạạtjayẹjpti jẹ kiix ónṵkta juuˈ veˈe ka púkap jyayẹjptup.

15 Jẹmts miitseˈe xmạạdada pạn pạn jatyeˈe dṵkamasọˈọkuvaandup jẹ Nicolás jẹ yˈixpạjkṵn, jẹ ixpạjkṵn juuˈ ạtseˈe nkatsạjkp.

16 Jẹˈẹ kạjx tseˈe, vinmayṵmpijttini, masọọktini jẹ mkọˈọy joojntykinda. Pạn kaˈats miitseˈe xmasọˈọkta jẹ mkọˈọy joojntykinda, nnṵnạjkxtapts ạts miitseˈe jẹts ạtseˈe nạjkx nˈatsoˈoxtún mạạt jẹˈẹ juuˈ veˈe dṵkamasọọktup jẹ Nicolás jẹ yˈixpạjkṵn. Veˈemts ạtseˈe ntónṵt mạạt jẹ tsojx juuˈ veˈe yap ạts nˈávup pítsump.

17 Pạn pạn jaty xa veˈe jẹm jẹ tyaatsk, vaˈan tseˈe dṵˈamọtunaxta juuˈ veˈe jẹ Espíritu Santo vaˈnṵxjṵdup jẹ jaanchjaˈvivatạjkta juuˈ veˈe nayˈamojkijidup jẹm vuxtojtṵk kajpṵn kạjxm: Pạn pạn tseˈe mạạdaakp, nmọˈọpts ạts jẹˈẹ veˈe jẹtseˈe dṵkáyṵt jẹ maná juuˈ veˈe yuˈuts ijtp, jẹts ạtseˈe nmọˈọt toˈk jẹ piˈk pọọˈp tsaaj joma veˈe javyet yˈit toˈk jẹ nam xạạj juuˈ veˈe ni pạna dṵkanṵjaˈvip, jẹˈẹjyji veˈe pạn pạneˈe yakmọˈọp.”

Pạn pạn jatyeˈe nayˈamojkijidu jẹp Tiatira

18 ’Nṵjaˈyiva jidṵˈṵm jẹ yakkạtsṵyọˈyva joma veˈe ñayˈamókạjada jẹ jaanchjaˈvivatạjk jẹm tiatiirait kyajpṵn kạjxm: “Jidṵˈṵm xa veˈe vyaˈañ jẹ Nteˈyam jẹ yˈOnṵk, juuˈ veˈe jẹ vyiijn ax joˈn jẹ jạnˈayẹẹˈnst jẹts jẹ tyek ax joˈn jẹ bronce juuˈ veˈe vaˈajts pạˈạt:

19 Nnṵjaˈvinup xa ạtseˈe pạn ti jatyeˈe mtoondup mkọjtstup, jẹ tsojkṵn juuˈ veˈe mjayẹjptup, vintsọ ạtseˈe xjaanchjávada, vintsọ ạtseˈe xmutonda xmupạkta, jẹts vintsọ veˈe jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt xjayẹpta, nnṵjaˈvivapts ạtseˈe jẹts nṵyojk miitseˈe ṵxyam mtonda ạts kạjx jẹts kaˈa veˈe ku ạtseˈe xjaanchjaˈviˈukvaandi.

20 Oyam tseˈe vyeˈema, jẹp xa veˈe juuˈ ạts miitseˈe ntuknạạjmavaandup, jẹˈẹts jẹˈẹ veˈe ku veˈe xkuvạkta jẹ tạˈạxtạjk Jezebel, jẹˈẹ juuˈ veˈe natyijjup jẹ Nteˈyam jẹ yˈayook kọjtsnajxpa. Tónajits jẹˈẹ veˈe jẹ yˈixpạjkṵn dṵtukvinˈṵṵˈn ạts jẹ njayu jẹtseˈe veˈem jẹ kạts dṵtukmạạtjayẹ́pta jẹ yaaˈy jẹ

tạ'ạx juu' ve'e ka pṵkap jyayẹjptup jẹtse'e duja'kxta juu' ve'e yaktukvintsạ'kidup juu' ve'e ka jẹ Nte'yamap.
21 Tạ xa ạts jẹ'ẹ ve'e nja'itṵmạ'ạ jẹtse'e vyinmayṵmpítṵt; ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e vyinmayṵmpijt, ka'a tse'e dṵmasạ'ạk jẹ kyọ'ọy too'.
22 Ax jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e panạjkxjṵdup, pạn ka'ats jẹ'ẹ ve'e dṵmasọ'ọkta juu' jatye'e jẹ tạ'ạxtạjk tyuump, nyakpa'ampẹ́tupts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ tạ'ạxtạjk jẹts ạtse'e ọọy ntunyaktsaachpaa'ttat jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e tyukmạạttoondup jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ,
23 nyak'ọọ'ktapts ạts jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jatye'e jẹ tạ'ạxtạjk dṵkạts'amọtunajxtup. Ax ve'em tse'e nṵjom jẹ jaanchja'vivatạjk dṵnṵjávadat jẹts n'ixkṵjxp nmṵja'vikṵjxp ạtse'e jẹ jayu jẹ jya'vin jẹts jẹ vyinma'yṵn, ve'em ạts miitse'e to'k jado'k juu' nmọ'ọdat pạn vintsọ ve'e dṵmạạtnavyaa'tyjṵ dṵmạạtnay'akẹẹgaja juu' jatye'e mtoondup mkọjtstup.
24 Ax miitsta pạn pạn jatye'e ijttup jẹm Tiatira jẹtse'e dṵkapanạjkxta yạ kọ'ọy ixpạjkṵn jẹtse'e dṵkatonmatsta juu' jẹ'ẹ ve'e tyijtup jẹ Satanás jẹ myạjạ ixpạjkṵn, ka'ats ạts miitse'e ti viijnk ntukpava'anda.
25 Ix'itta juu' ve'e mjayẹjptup van'it paat ku ạtse'e nmiinnuvat.
26 Pạn pạn tse'e mạạdaakp jẹtse'e dṵtún juu' jaty ạtse'e ntsạjkp van'it paat ku ve'e y'ọọ'kṵt, nmọ'ọpts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkṵn jẹtse'e dṵyakkutojkjat jẹ jayu juu' ve'e tsṵṵnidup joma ve'e may viijn jẹ it jẹ naax,
27 ve'em ax jo'n ạts jẹ nTee' xmọọjy jẹ kutojkṵn. Pạn ka'a tse'e jẹ jayu kyạtsạpạ́kjada, ve'em tse'e dṵtónṵt ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e jẹ pojxṵn dṵkajp jẹtse'e dṵtukpo'ova'kxy jẹ naxto'ts;
28 nmọọyvapts ạts jẹ'ẹ ve'e jẹ mạjạ maatsa juu' ve'e jạpyji pítsump.
29 Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e dṵ'amọtunaxta juu' ve'e jẹ Espíritu Santo va'nṵxjṵdup jẹ jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm vuxtojtṵk kajpṵn kạjxm.”

3

Pạn pạn jatye'e nay'amojkijidu jẹp Sardis

1 ’Nṵja'yiva jidṵ'ṵm jẹ yakkạtsṵyọ'yva joma ve'e ñay'amókajada jẹ jaanchja'vivatạjk jẹm saardisit kyajpṵn kạjxm: “Jidṵ'ṵm xa ve'e vya'añ jẹ'ẹ pạne'e dṵkạ'mip jẹ Espíritu Santo jẹts jẹ vuxtojtṵk maatsa, jẹ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm jẹtse'e yaktuknṵkex jẹ jaanchja'vivatạjk jẹm vuxtojtṵk kajpṵn kạjxm joma ve'e ñay'amókajada: Nnṵja'vinup xa ạtse'e pạn ti jatye'e

mtoondup mkǫjtstup, nnu̱ja'vinupts a̱tse'e je̱ts ǫ́yam miitse'e mjajoojntykada, ni vinxǫ́pats a̱ts miitse'e xkatoojnjada.

2 Vijta ke̱jta, mǫ'ǫda je̱ ma̱kkin juu' jatye'e jaa'ktaampna, juu' ve'e jave̱e̱'n je̱tse'e kyutǫ́kiyu̱t, ku̱x ta̱ a̱tse'e n'ix je̱ts ka'a miitse'e xtonda juu' ve'e ǫ̱y juu' ve'e va'ajts je̱ja je̱ Nte'yam vyinkujk.

3 Jaa'myé̱tsta je̱ts pana̱jkxta je̱ ixpa̱jku̱n juu' ve'e myakmǫǫydu, vinmayu̱mpijttini, masǫǫktini je̱ mkǫ'ǫy joojntykinda. Ku̱x pa̱n ka'a xa miitse'e xmasǫ'ǫkta je̱ mkǫ'ǫy joojntykinda, nnu̱na̱jkxtapts a̱ts miitse'e je̱ts a̱ts miitse'e na̱jkx nkupaadada. Ve'emts a̱tse'e nje̱'yat ax jo'n je̱ me̱e̱'tspa jye'ya je̱m je̱ jayu tya̱k'am, ka'a ve'e xnu̱jávada pa̱n vin'it.

4 Qyam tse'e vye'ema, je̱m tse'e saardisit kyajpu̱n ka̱jxm miitsta pa̱n pa̱n jatye'e kanaajk'ijtju̱dup ma̱a̱t je̱ tǫkin, ax je̱'e̱ts a̱tse'e nma̱a̱tvídu̱ttap pǫǫ'p xa̱xta, ku̱x ve'em je̱'e̱ ve'e du̱vinmátsjada.

5 Pa̱n pa̱n tse'e ma̱a̱daakp, yakpǫǫ'pxǫ́xupts je̱'e̱ ve'e, ka'ats a̱tse'e nyaktǫ́kiyu̱t je̱ xya̱a̱j je̱p na̱k ku̱jxp joma ve'e javyet je̱ xya̱a̱jta pa̱n pa̱n jatye'e xa̱'ma ka̱jx joojntykidinup. A̱ts je̱ nTee' je̱ts je̱ y'aangeles, je̱mts a̱tse'e je̱'e̱ vyinkojkmda nva'anu̱t je̱ts a̱ts je̱ njayu je̱'e̱ ve'eda.

6 Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e je̱m je̱ tyaatsk, va'an tse'e du̱'amǫtunaxta juu' ve'e je̱ Espíritu Santo va'nu̱xju̱dup je̱ jaanchja'vivata̱jkta juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m vuxtojtu̱k kajpu̱n ka̱jxm.”

Pa̱n pa̱n jatye'e nay'amojkijidu je̱p Filadelfia

7 ’Nu̱ja'yiva jidu̱'u̱m je̱ yakka̱tsu̱yǫ'yva joma ve'e ñay'amókajada je̱ jaanchja'vivata̱jk je̱m filadeejlfiait kyajpu̱n ka̱jxm: “Jidu̱'u̱m xa ve'e vya'añ je̱'e̱ pa̱ne'e va'ajts je̱ts tyǫ́vam, je̱'e̱ pa̱ne'e du̱ma̱a̱t je̱ yakkutojkpa David je̱ y'avaatsu̱n, je̱'e̱ pa̱ne'e juu' du̱yak'avaatsp, ni pa̱na xa ve'e kya'ǫ'yixju̱ je̱tse'e du̱yak'atókǫ̱t, nay ve'empa pa̱ne'e juu' du̱yak'atojkp, ni pa̱na tse'e kya'ǫ'yixju̱ je̱tse'e du̱yak'ava'atsu̱t:

8 Nnu̱ja'vinup xa a̱tse'e pa̱n ti jatye'e mtoondup mkǫjtstup, mpa̱a̱mts a̱tse'e je̱ja miits mvinkujkta to'k je̱ ta̱k'aka̱'a̱ juu' ve'e ava'ajts, juu' ve'e ni pa̱na ka'ǫ'yixjup je̱tse'e du̱yak'atókǫ̱t. Qyamts miitse'e ve̱e̱'nji je̱ ma̱kkin xjaye̱pta, mkutyoonduts miitse'e a̱ts je̱ nka̱ts je̱ n'ayook je̱tse'e mjaa'knapyá̱mjada a̱ts ma̱a̱t.

9 Ax ve'em tse'e, je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e je̱ Satanás du̱ma̱a̱tnapya̱jkju̱dup je̱ts pa̱n pa̱n jatye'e taayidup ku ve'e vya'anda je̱ts israeejlit jayu je̱'e̱ ve'eda, ntónupts a̱tse'e je̱tse'e viindu̱k naxka̱da'aky ñapyá̱mjadat je̱m miits mvinkojkmda je̱tse'e du̱kuvá̱ktat je̱ts ǫǫy a̱ts miitse'e ntuntsǫkta.

10 Kux tse'e xmutẹ́nada ax jo'n ạtse'e nva'añ, jẹ'ẹ kạjxts
ạts miitse'e n'íxtat njayẹ́ptat ku ve'e anañujoma jẹ jayu oọy
tyuntsaachpaa'ttat yaja naxviijn jẹtse'e ve'em oy yak'íxut pạn
pạn jaty ạtse'e xjaanchja'vidup.
11 Tsojk ạtse'e nmiinnuvat. Ix'itta juu' ve'e mjayẹjptup
jẹtse'e ve'em ni pạna mkapạjkuxjadat jẹ o'yin juu' ve'e
mjayẹjptup jẹm tsapjọọtm.
12 Pạn pạn tse'e mạạdaakp, ve'emts ạts jẹ'ẹ ve'e mpạ́mut
ax jo'n to'k jẹ mạkk pattẹna jẹp mạjạ tsaptujkp, ni jẹ vin'ítats
jẹ'ẹ ve'e kyapítsumut, jẹmts ạtse'e jẹ'ẹ ñi'kxm nja'at ạts jẹ
nNte'yam jẹ xyạạj jẹts jẹ Nte'yam jẹ cyiudad jẹ xyạạj, jẹ nam
Jerusalén jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e jẹm tsapjọọtm kạda'akup, jẹme'e
chọọ'nut joma ve'e jẹ Nte'yam. Ntuknujaayduvapts ạts jẹ'ẹ
ve'e ạts jẹ nnam xạạj.
13 Pạn pạn jaty xa ve'e jẹm jẹ tyaatsk, va'an tse'e
du'amọtunaxta juu' ve'e jẹ Espíritu Santo va'nuxjudup jẹ
jaanchja'vivatạjkta juu' ve'e nay'amojkijidup jẹm vuxtojtuk
kajpun kạjxm.”

Pạn pạn jatye'e nay'amojkijidu jẹp Laodicea

14 ’Nuja'yiva jidu'um jẹ yakkạtsuyọ'yva joma ve'e
ñay'amókạjada jẹ jaanchja'vivatạjk jẹm laodicéait kyajpun
kạjxm: “Jidu'um xa ve'e vya'añ jẹ'ẹ pạne'e jẹ Nte'yam jẹ
y'ayook dukojtsnajxp ve'em ax jo'n du'ix dumọtu, jẹ'ẹ pạne'e
duyakkutojkjip nujom juu' jatye'e jẹ Nte'yam pyạạm:
15 Nnuja'vinup xa ạtse'e pạn ti jatye'e mtoondup mkojtstup,
nnuja'vinupts ạtse'e jẹts ka'a ạtse'e xtuntso'oxpạ́kta jẹts ni
ka'a ạtse'e xtuntsojktuva. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n jẹ tsoxk
nạạj juu' ve'e pạ'ạjntkji, ka'a tse'e xyuxa ka'a tse'e y'ana.
16 Jẹ'ẹ kạjx tse'e kuxe'e ve'em m'itta, ve'emts ạts miitse'e
ntóndat ax jo'n jẹ jayu du'uu'ts juu' ve'e jẹ jyọọt kyakuvujkp.
17 Ve'em xa miitse'e mva'anda jẹts tạ miitse'e ọọy
mtun'ọ́yada, ka'a miitse'e ti mka'ijtuxjada; ax ka'a tse'e
xnujávada jẹts m'ayọọvdup miitse'eda, m'ijttupts miitse'e
ve'em ax jo'n jẹ viints jayu jẹts jẹ jayu juu' ve'e nuva'ajts
ạxva'ajts.
18 Jẹ'ẹ kạjxts ạts miitse'e nkojtsjada jẹtse'e xjóydat juu' ạtse'e
ntạạ'kp: jẹ oro juu' ve'e jẹp jạnjạạtp tuy'oya, ve'em tse'e tuuv
jẹ o'yin xjayẹ́ptat; jẹts jẹ pọọ'p vit, jẹtse'e mnatyukxọ́xjadat,
ve'em tse'e mkọọ'k'ijttinit ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e nuva'ajts
ạxva'ajts; jẹts jẹ vintsọọjy, jẹtse'e jẹ mviijn xpạạjmjadat,
ve'em tse'e mkọọ'k'ijttinit ax jo'n jẹ viints jayu.
19 Ntuknuujmidup ạts jẹ'ẹ ve'e pạn pạn jaty ạtse'e ntsojktup
jẹtse'e nyaktsaachpaa'tta, ve'emts ạtse'e ntun jẹtse'e nuyojk
oy dutóndat juu' ạtse'e ntsạjkp; ax tun vinkọpk tse'e jẹtse'e

mvinmayu̱mpijttinit, je̱tse'e xmaso̱o̱ktinit je̱ mko̱'o̱y joojn-tykinda.

20 Ve'em xa a̱tse'e ax jo'n to'k je̱ jayu juu' ve'e ko̱jtspo̱o̱'kxp je̱ja ta̱k'aagui. Pa̱n pa̱nts a̱tse'e x'amo̱tunajxp je̱tse'e je̱ jya'vin du̱yak'ava'ach, tá̱kapts a̱tse'e je̱m jya'vin ka̱jxm je̱ts a̱tse'e n'ítu̱t je̱'e̱ ma̱a̱t ax jo'n a̱ts je̱'e̱ ve'e ku̱nma̱a̱tkaajy ku̱nma̱a̱t'uuk.

21 Pa̱n pa̱n tse'e ma̱a̱daakp, nmo̱'o̱pts a̱tse'e je̱ kutojku̱n je̱tse'e cha̱a̱nadat a̱ts ma̱a̱t je̱m a̱ts nkutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n ka̱jxm, ve'em ax jo'n a̱tse'e nma̱a̱daaky je̱ts a̱tse'e ntsu̱u̱na a̱ts je̱ nTee' ma̱a̱t je̱m kyutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n ka̱jxm.

22 Pa̱n pa̱n jaty xa ve'e je̱m je̱ tyaatsk, va'an tse'e du̱'amo̱tunaxta juu' ve'e je̱ Espíritu Santo va'nu̱xju̱dup je̱ jaanchja'vivata̱jkta juu' ve'e nay'amojkijidup je̱m vuxtojtu̱k kajpu̱n ka̱jxm."

4

Je̱ vinja'vin je̱ vintsa̱'kin juu' ve'e je̱m tsapjo̱o̱tm

1 Ku ya̱'a̱ ve'e ñajxy, van'itts a̱tse'e n'ix je̱ tsapjo̱o̱tmit it y'ava'ach, ve'em ax jo'n to'k je̱ ta̱k'aka̱'a̱ je̱m ku̱y'avaach. Van'itts a̱tse'e n'amo̱tunajxnuva je̱ ayook juu' a̱tse'e too'va̱jkp xmuko̱jts je̱ trompeta jo'n. Jidu̱'u̱m tse'e vyaajñ:

—Pe̱tu̱ yam je̱ts a̱ts mitse'e ntuk'íxu̱t juu' jatye'e tónjup ko̱tsjup.

2 Tun to'mayjits a̱tse'e je̱ Espíritu Santo xyaknu̱jkx je̱m tsapjo̱o̱tm. Je̱mts a̱tse'e to'k je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n n'ix. Je̱m tse'e to'k chu̱u̱na.

3 Ve'emts je̱'e̱ ve'e y'ajaj y'atu̱'kx ax jo'n je̱ jaspe tsaaj ukpu̱ je̱ cornalina tsaaj juu' ve'e ta̱'kxp matskp. Je̱ja kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n pa'ayi tse'e to'k je̱ ii'tsu̱ts juu' ve'e tsoxk ajajp ata̱'kxp ax jo'n je̱ esmeralda tsaaj tyu̱'kx myátsu̱k.

4 N'ixts a̱tse'e ii'px maktaaxk je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e du̱naa'víttup je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n. Je̱m tse'e cha̱a̱nada vye'na nu̱'ii'px maktaaxk je̱ mújit jáyuda, po̱o̱'p xa̱xta, je̱ts je̱ oro corona juu' ve'e je̱m kyuvajkmda.

5 Je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n juu' ve'e je̱m itu̱kojkm, je̱m tse'e tyumpítsum je̱ vítsu̱k, je̱ añu tyumpu̱j tyuntsa'pxy, je̱ añu tyumpu'u tyunma̱a̱'t. Je̱m tse'e je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm tyo̱y vuxtojtu̱k je̱ kujajpa je̱ kuta̱'kxpa, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ñu̱ka̱jtsp je̱ Espíritu Santo, juu' ve'e ijtp je̱ jaanchja'vivata̱jk ma̱a̱t je̱m vuxtojtu̱k kajpu̱n ka̱jxm joma ve'e ñay'amókajada.

6 Je̱m tse'e je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm vye'niva to'k je̱ jo̱y it juu' ve'e ke̱'xp ax jo'n je̱ maaxy na̱a̱j juu' ve'e je̱ ixu̱n jo'n, tukke̱'xnajxpts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ cristaajl.

Joma tseˈe jẹ kutojkụn tsụụjntkụn, jẹ́java tseˈe vídụta
nụmaktaaxk jẹ joojntykiva, tum jẹ viijn tseˈe jyayẹjptup jẹ
ñiˈkx jẹ kyọpk, veˈem jẹp ñaadup veˈem jẹja vyinkujk.
7 Mutoˈk jẹ joojntykiva, veˈem tseˈe kyeˈex ax joˈn jẹ león; jẹ
mumẹjtsk, ax joˈn jẹ tsapkaaj; jẹ mutoojk, veˈem tseˈe jẹ vyiijn
jẹ yˈaaj ax joˈn jẹ jayu; jẹ mumaktaaxk, veˈem tseˈe kyeˈex ax
joˈn jẹ vijtsụn ku veˈe jyẹyy.
8 Nụtoˈk jaty tseˈe tojtụk jẹ kyẹẹkụn dụjayẹpta, tum jẹ
viijn tseˈe jyayẹjptup jẹm ñiˈkxmda kyọjmda jẹts jẹp kyẹẹkụn
paˈtkup paat. Kaˈa tseˈe kyọjtsˈatụ́vada jaxụụjụn jatsoˈp.
Jidụˈụm tseˈe vyaˈanda:
Vaˈajts, vaˈajts, vaˈajts,
Mạjạ Vintsạ́n, Nteˈyam, mits tseˈe nụjom mkạˈmikụjxp,
mits xa veˈe mˈijt, mits tseˈe ụxyam mˈijtp, mítsam tseˈe
mˈijtnup.
Jidụˈụm tseˈe vyaˈanda.
9 Ax vinnaajknáxts jẹ joojntykiva dụmọˈọda jẹ mạjin jẹ
jaanchin, jẹ vintsạˈkin, jẹts jẹ kukọjtsụn jẹˈẹ pạneˈe tsụụnip
jẹm jẹ kutojkụn tsụụjntkụn kạjxm jẹtseˈe xạˈma kạjx jyoojn-
tyka,
10 vanxụp naxpa tseˈe jẹ nụˈiiˈpx maktaaxk mụ́jit jayu
dụvinkọxktẹ́nada jẹtseˈe dụvinjávada dụvintsạˈạgada jẹˈẹ
pạneˈe joojntykip xạˈma kạjx, jẹtseˈe jẹ yˈooro corónada
dụpạmda jẹm jẹ kutojkụn tsụụjntkụn vyinkojkm jẹtseˈe
jidụˈụm vyaˈanda:
11 Mạjạ Vintsạ́n, Nteˈyam,
mvinmajtsjup xa mitseˈe jẹtseˈe xjayẹjpnit jẹ mạjin jẹ
jaanchin, jẹ vintsạˈkin, jẹts jẹ kutojkụn,
mitseˈe nụjom juuˈ jaty mpạạm;
kụx veˈemeˈe xtsạk,
jẹˈẹ kạjx tseˈe nụjom juuˈ jaty jyẹja,
mits tseˈe myakjẹji.
Jidụˈụm tseˈe vyaˈanda.

5

Jẹ nạk axaaˈch

1 Ax jẹˈẹ pạneˈe tsụụnip jẹm kutojkụn tsụụjntkụn kạjxm,
jẹmts ạtseˈe nˈix yˈakaˈyụn kạˈm dụmatsˈit toˈk jẹ nạk axaaˈch.
Vinjaˈats jẹˈẹ veˈe jẹ nạk, veˈem jẹñiˈkxm veˈem jẹp yˈakujkp.
Vuxtojtụk jẹˈẹ veˈe jẹ tsaˈyụn tukˈanaˈach.
2 Nˈixts ạtseˈe toˈk jẹ mạkk ángeles juuˈ veˈe mạkk kọjts.
Jidụˈụm tseˈe vyaajñ:
—¿Pạn tseˈe dụvinmajtsjup jẹtseˈe jẹ nạk axaaˈch
dụyakˈavaˈatsụt jẹtseˈe jẹ chaˈyụn dụpạjkjat juuˈ veˈe
tukˈanaˈach?

3 Ax juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, ukpṵ yaja naxviijn, ukpṵ jẹp
naxviijnit itṵpa'tkup, ni pạna tse'e kyave'na juu' ve'e ọ'yixjup
jẹtse'e jẹ nạk axaa'ch dṵyak'ava'atsṵt ukpṵ dṵ'íxṵt.
4 Ọọyts ạtse'e ntunnañṵyaaxji kṵx ni pạna ve'e kyayak-
paaty juu' ve'e dṵvinmajtsjup jẹtse'e dṵyak'ava'atsṵt ukpṵ
dṵ'íxṵt.
5 Van'itts ạtse'e nṵto'k jẹ mújit jayu xnṵṵjmi:
—Kadi mya'axy. Jẹ'ẹ pạne'e León yaktijp, jẹ Judá jẹts jẹ
yakkutojkpa David jẹ chaan jẹ kyọọj, jẹ'ẹ tse'e mạạdaak
jẹtse'e ve'em y'ọ'yixjṵ jẹtse'e dṵyak'ava'atsṵt jẹ nạk axaa'ch
jẹtse'e jẹ cha'yṵn dṵpạjkjat.
6 Van'itts ạtse'e n'ix to'k tyena. Carnero Onṵkts jẹ'ẹ
ve'e yaktij. Jẹm jẹ'ẹ ve'e tyena joma ve'e jẹ kutojkṵn
tsṵṵjntkṵn, jẹm nṵmaktaaxk joojntykiva jẹts mújit jayu ako-
jkmda. Ax juu'ts jẹme'e ténip, ve'emts jẹ'ẹ ve'e kye'ex jẹts
tạ́vani ve'e y'uk'ạạ'k ku ve'e vyaajñ vintsạ'kin, van'it tse'e
jyoojntykpạjknuva. Vuxtojtṵk tse'e jẹ vyaj vuxtojtṵk tse'e jẹ
vyiijn. Jẹ vyiijn, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e ñṵkạjtsp jẹ Espíritu Santo, juu'
ve'e ijtp jẹm jẹ Nte'yam jya'vin kạjxm jẹtse'e yakkex to'k it to'k
naxviijn.
7 Van'itts jẹ'ẹ ve'e ọjts dṵtukkạkọnva'ach jẹ nạk axaa'ch juu'
ve'e jẹm y'aka'yṵn kạ'm myats'ijtp jẹ'ẹ pạne'e tsṵṵnip jẹm
kutojkṵn tsṵṵjntkṵn kạjxm.
8 Ku ve'e dṵkạạjn jẹ nạk axaa'ch, van'it tse'e jẹ nṵmaktaaxk
joojntykiva jẹts jẹ nṵ'ii'px maktaaxk mújit jayu, jẹ'ẹ tse'e
dṵvinkọxkténidu jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onṵk. Kạkjẹ'ẹ
tse'e jẹ mújit jáyuda jẹm dṵmạạdada jẹ arpa kọv jẹts jẹ oro
apạjkin juu' ve'e ojtsta mạạt jẹ pọọm. Jẹ pọọm, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e
ñṵkạjtsp jẹ Nte'yam jẹ jyayu jẹ chapkạtsta.
9 Yạ nam ṵv tse'e tyukvin'ạạvdu jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero
Onṵk. Jidṵ'ṵm tse'e y'ạạvdi:
Mits xa ve'e mvinmajtsjup jẹtse'e xkọ́nṵt jẹ nạk axaa'ch
jẹtse'e jẹ cha'yṵn xpạjkjat,
kṵx mitse'e vintsạ'kin mvaan,
mits jẹ m'ọọ'kṵn kạjx tse'e xyaknatyukpitsumvaatsjidi jẹtse'e
y'ijttinit jẹ Nte'yam jẹ jyayu,
vinxṵpe'e jẹ kẹ'xpa,
nṵvinxṵpe'e jẹ jayu juu' ve'e kọjtstup ọyjuu' ayooka,
nṵvinxṵpe'e jẹ jayu chạạnada to'k it to'k naxviijn.
10 Jẹ'ẹda ve'e tṵxpṵm yakkutojkpada jẹts tee'tạjkta,
jẹ'ẹ tse'e jẹ Nte'yam dṵmutoondup dṵmupạjktup,
yakkutojkjadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e to'k it to'k naxviijn
tsṵṵnidup.
Jidṵ'ṵm tse'e y'ạạvdi.

11 Van'itts ạtse'e n'ix nụmay ọọy jẹ ángeles, ñaa'víttupts jẹ'ẹ
ve'e jẹ kutojkụn tsụụjntkụn, jẹ joojntykivada, jẹts jẹ mújit
jáyuda. Millón amts jẹ'ẹ ve'e jẹ ángeles vyẹ'nada, nụtooj
nụma'aj,
12 N'amọtunajx ạts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e mạkk kyọtsta. Jidụ'ụm
tse'e vyaandi:
Jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk,
jẹ'ẹ tse'e dụvinmajtsjup jẹtse'e jẹ kutojkụn yakmọọynit jẹts jẹ
ọ'yin, jẹ vijin jẹ kẹjụn jẹts jẹ mạkkin, jẹ vintsạ'kin, jẹ
mạjin jẹ jaanchin, jẹts jẹ ọy nụkọjtsin.
Jidụ'ụm tse'e vyaandi.
13 N'amọtunajxpats ạtse'e nụjom pạn pạn jatye'e jẹ Nte'yam
pyạạm juu' ve'e ijttup jẹm tsapjọọtm, yaja naxviijn, jẹp
naxviijnit itụpa'tkup, jẹts jẹm maaxy nạjọọtm. Jidụ'ụm tse'e
vyaandi:
Jẹ'ẹ pạne'e jẹ kutojkụn tsụụjntkụn dụtuktsụụnip
jẹts jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk,
jẹ'ẹda tse'e dụjayẹjptinup jẹ ọy nụkọjtsin, jẹ vintsạ'kin, jẹ
mạjin jẹ jaanchin, jẹts jẹ kutojkụn.
¡Ve'em tse'e y'ijtnit xạ'ma kạjx!
Jidụ'ụm tse'e vyaandi.
14 Jẹ nụmaktaaxk joojntykiva, jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—¡Amén!
Van'it tse'e jẹ nụ'ii'px maktaaxk mújit jayu kyọxkténidi
jẹtse'e dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi jẹ'ẹ pạne'e joojntykip xạ'ma
kạjx.

6

Jẹ vuxtojtụk tsa'yụn

1 Van'itts ạtse'e n'ix jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹ
tse'e dụpạjkji muto'k jẹ vuxtojtụk tsa'yụn. Van'itts ạtse'e
n'amọtunajxy jẹ muto'k joojntykiva mạkk kyạjts, ve'em ax
jo'n jẹ añu ya'axy. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—¡Minụ jẹts ixụ!
2 Van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ pọọ'p caballo. Juu' tse'e tuk-
tsụụnijup, jẹmts jẹ'ẹ ve'e dụmats'it to'k jẹ arco. Van'it tse'e
yakmọọjy to'k jẹ corona, jẹtse'e ve'em mạạdaakpa ñụjkx.
3 Ku ve'e jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹ tse'e
dụpạjkji jẹ mumẹjtsk tsa'yụn, van'itts ạtse'e n'amọtunajxy jẹ
mumẹjtsk joojntykiva vyaajñ:
—¡Minụ jẹts ixụ!
4 Van'it tse'e pyítsum jado'k jẹ caballo, tsaptsts jẹ'ẹ ve'e
y'ijt. Juu' tse'e tuktsụụnijup, yakmọọyts jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkụn
jẹtse'e dụyak'atso'oxtóndat jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup to'k it

to'k naxviijn jẹtse'e ve'em dụyaknaajk'ọọ'kjadat vimpit atụj. Yakmọọyts jẹ'ẹ ve'e to'k jẹ mạjạ tsojx.

5 Ku ve'e dụpạjkji jẹ mutoojk tsa'yụn, van'itts ạtse'e n'amọtunajxy jẹ mutoojk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minụ jẹts ixụ!

Van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ yạk caballo. Juu' tse'e tuktsụụnijup, jẹmts jẹ'ẹ ve'e kyạ'm dụmạạda to'k jẹ tạ'yụn.

6 Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy jẹm joojntykiva akojkmda to'k jẹ ayook juu' ve'e vaan:

—To'k kíloji jẹ trigo ku ve'e to'k xạạj dụnụtún jẹts mẹjtsk kilo jẹ cebada ku ve'e to'k xạạj dụnụtún. Ax ka'a tse'e xyakvintọ́kidat jẹ olivos aceite jẹts jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj.

7 Ku ve'e dụpạjkji jẹ mumaktaaxk tsa'yụn, van'itts ạtse'e n'amọtunajxy jẹ mumaktaaxk joojntykiva vyaajñ:

—¡Minụ jẹts ixụ!

8 Van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ po'ts caballo. ẹọ'kụnts jẹ'ẹ ve'e xyạạj juu' ve'e tuktsụụnijup. Jẹmts jẹ'ẹ ve'e pyametsjụ jẹ'ẹ juu' ve'e tyijp ọọ'kpa it. Yakmọọyts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e dụyakkutojkjat to'k viijn jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup yaja naxviijnit itụkụjx, jẹtse'e jẹ jayu dụtukyak'ọọ'kụt jẹ atso'ox, jẹ yooj, jẹ pa'am, jẹts jẹ mu'uk tạ́nụk. Juu' tse'e jatoojk viijn jẹ jayu, ax ka'a tse'e dụyakkutojkjat.

9 Ku jẹ'ẹ ve'e dụpạjkji jẹ mumugọọxk tsa'yụn, van'itts ạtse'e n'ix jẹm yọjxpẹjtụn pa'tkum jẹ'ẹ jẹ jyọọtta jẹ jya'vinda juu' ve'e jẹ jayu yak'ọọ'kjụdu ku ve'e jẹ Nte'yam dụpanạjkxti jẹtse'e jẹ y'ayook dụ'ava'nidi,

10 mạkkts jẹ'ẹ ve'e kyọjtsti, jẹtse'e vyaandi:

—Va'ajts Mạjạ Vintsạ́n, mkutyuump xa mitse'e juu' ve'e mkạjtsp, ¿vin'ítnumts mits jẹ'ẹ ve'e xtukkuvẹ́ttat jẹ naxviijnit jayu juu' ạạtse'e xyak'ọọ'ktu?

11 Van'itts jẹ'ẹ ve'e yakmọọydi jẹ pọọ'p vit jẹtse'e yaknụụjmidi jẹts javẹẹ'ne'e jyaa'k'a'íxtat, van'it paat ku ve'e pyo'okụt pạn nụvinxụpe'e y'ọọ'ktat jẹ y'utsta jẹ y'ajchta jẹts jẹ y'utsta jẹ chạ'ạda juu' ve'e jẹ Cristo dụvinja'vidup dụvintsạ'kidup, juu' ve'e jẹ jayu yak'ọọ'kjadap ax jo'n jẹ'ẹ ve'e jyajtti.

12 Ku ve'e jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹ tse'e dụpạjkji jẹ mutojtụk tsa'yụn, van'itts ạtse'e n'ix jẹts va'ajts mạkke'e tyun'ojxi. Yạk tse'e vyimpijtni jẹ aampa xạạj, ve'em ax jo'n jẹ yạk vit juu' ve'e jẹ jayu natyukxọjxjup ku ve'e kyu'ọọ'kjini. Jẹ nụụ'pụn jo'n tse'e chaptsikạjxni jẹ aampa pọ'ọ.

13 Kụstạjkidu tse'e jẹ maatsa yaja naxviijn, ve'em ax jo'n jẹ higo kụp dụyakkụstạka jẹ tyạạjm ku ve'e jẹ mạkk pọj xyinụyọ'ọyjụ.

14 Ve'em tse'e yą tsajmit it tyǫ́kini, ve'em ax jo'n ję nąk
yak'axaa'tsni, viijnk tsǫ ve'e yakpąąmni nǫjom ję kǫpk ję
kęęts jętsję naax juu' ve'e jęm maaxy nąąj akojkm.
15 Ję yakkutojkpatąjk juu' ve'e yaja naxviijn,
nayyo'tsjidinuts ję'ę ve'e jęp aajntkup jętsjǫpk kęęts akujkp,
nay vanxǘpjidava juu' ve'e dǫnǫmájidup, ję tojpatąjk ję
vyintsąnda jętsję kumeen jáyuda mąąt ję mąkk jáyuda, ję
joyǫtoompa jáyuda jętsję naspąka jáyuda.
16 Jidǫ'ǫm tse'e dǫnǫǫjmidi ję kǫpk ję kęęts:

—Naxkąda'akǫ yam ąąts nmi'kxm jętsąątse'e xyo'otsǫt,
ve'emts ąątse'e xkapaa'tǫt ję'ę pąne'e dǫtuktsǫǫnip ję ku-
tojkǫn tsǫǫjntkǫn jętsąątse'e xkapaatpat ję mąkk tsaach-
paatǫn juu' ve'e yakjéjap ję'ę ję y'ejkǫn kąjx pąne'e yaktijp
Carnero Onǫk,
17 kǫx tą́vani ve'e dǫpaatni ję xąąj ku ve'e ję mąkk tsaach-
paatǫn jyęja. ¿Pąn tse'e nvaat dǫmutę́nap?

7

Ję'ęda pąn pąn jatye'e yaktukkǫnvaatstu ję israeejlit jáyuda

1 Van'itts ątse'e n'ix nǫmaktaaxk ję ángeles tyę́nada mak-
taaxk esquina yaja naxviijnit itǫkǫjx, ka'a tse'e dǫyakjatta
jętse'e pyǫ́jǫt yaja naxviijn ukpǫ jęm maaxy nąviinm, jętse'e
ni to'ka ję kǫp kyapǫjǫyǫ'ǫyǫt.
2 N'íxpats ątse'e jado'k ję ángeles, jęm ję'ę ve'e myets joma
ve'e ję xąąj pyítsum. Jęmts ję'ę ve'e dǫmąąda ję tsa'yǫn juu'
ve'e ję joojntyk Nte'yam jyę'ę. Ję ángeles tse'e mąkk dǫmukǫjts
ję nǫmaktaaxk ángeles juu' ve'e ję kutojkǫn yakmǫǫydu
jętse'e dǫyakvintǫ́kidat yą naxviijnit it jętsję maaxy nąąj.
3 Jidǫ'ǫm tse'e dǫnǫǫjmidi:

—Ka'a tse'e xyakvintǫ́kidat ję naxviijnit it, ję maaxy
nąąj, ukpǫ ję kǫp, van'ítnume'e ku ąątse'e mpąąjmjadat
ję nNte'yamamda ję cha'yǫn jęm vyimpǫ́kkumda pąn pąn
jatye'e mutoojnjǫdup mupąjkjǫdup.
4 Van'itts ątse'e n'amǫtunajxy nǫvinxǫp ję'ę ve'eda pąn pąn
jatye'e ję tsa'yǫn yakpąąjmjidu. Nǫmǫ́kupx javǫjxtkupxǫk
maktaaxk miijl tse'e y'ijtti, yaktukkǫnvaatstu tse'e nǫjom ję
jąkąą'ą juu' ve'e ję israeejlit jáyuda.
5 Nǫmakmęjtsk miijle'e ję tsa'yǫn yakpąąjmjidi ję Judá
ję chaan ję kyǫǫj, nǫmakmęjtsk miijl ję Rubén jyę'ę,
nǫmakmęjtsk miijl ję Gad jyę'ę,
6 nǫmakmęjtsk miijl ję Aser jyę'ę, nǫmakmęjtsk miijl ję
Neftalí jyę'ę, nǫmakmęjtsk miijl ję Manasés jyę'ę,
7 nǫmakmęjtsk miijl ję Simeón jyę'ę, nǫmakmęjtsk miijl ję
Leví jyę'ę, nǫmakmęjtsk miijl ję Isacar jyę'ę,

8 nu̱makme̱jtsk miijl je̱ Zabulón jye̱'e̱, nu̱makme̱jtsk miijl je̱
José jye̱'e̱, nu̱makme̱jtsk miijl je̱ Benjamín jye̱'e̱va.

Je̱ nu̱may jayu juu' ve'e po̱o̱'p xa̱xta

9 Ku ya̱'a̱ ve'e ñajxy, van'itts a̱tse'e n'ix va'ajts nu̱may a̱a̱'k je̱
jayu, kamacho̱o̱vna, je̱me'e tyénada je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n
vyinkojkm je̱ts je̱m je̱'e̱ vyinkojkm pa̱ne'e yaktijp Carnero
Onu̱k. To'k it to'k naxviijnts je̱'e̱ ve'e cho̱o̱'nda, anañu̱joma
je̱ ke̱'xpa, anañu̱joma je̱ aaj je̱ ayook, je̱ts anañu̱joma je̱ naax
je̱ kajpu̱n. Po̱o̱'p xa̱xts je̱'e̱ ve'eda. Je̱m tse'e du̱mats'itta je̱
tu̱u̱xu̱x aajy,

10 je̱tse'e ma̱kk kyo̱tsta. Jidu̱'u̱m tse'e vya'anda:

—Je̱ Nte'yam, juu' ve'e du̱tuktsu̱u̱nip je̱ kutojku̱n
tsu̱u̱jntku̱n, je̱ts je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k,
xyaktso̱o̱kumduts u̱u̱'m je̱'e̱ ve'eda.

11 Ax anañu̱joma je̱ ángeles, je̱mts je̱'e̱ ve'e vídu̱ta
du̱naa'te̱nada je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n je̱ts je̱ mújit jáyuda
ma̱a̱t je̱ nu̱maktaaxk joojntykivada, je̱tse'e je̱ vyiijnda je̱
y'aajta du̱tukpaatti je̱ it juu' ve'e je̱m je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n
vyinkojkm, je̱tse'e je̱ Nte'yam du̱vinja'vidi du̱vintsa̱'kidi.

12 Jidu̱'u̱m tse'e vyaandi:

¡Amén! Je̱ o̱y nu̱ko̱jtsin, je̱ ma̱jin je̱ jaanchin, je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n, je̱
kuko̱jtsu̱n je̱ts je̱ vintsa̱'kin, je̱ kutojku̱n je̱ts je̱ ma̱kkin,
je̱ nNte'yamamda tse'e du̱jaye̱jpnup nu̱jom ya̱'a̱ xa̱'ma ka̱jx.
Amén.

13 Van'it tse'e nu̱to'k je̱ mújit jayu a̱ts x'amo̱tutu̱vi:

—¿Pa̱nts ya̱'a̱ ve'eda juu' ve'e po̱o̱'p xa̱x? ¿Jomas ya̱'a̱ ve'e
cho̱o̱'nda?

14 Van'itts a̱tse'e nnu̱u̱jmi:

—Ka'a a̱tse'e nnu̱java. Nvaat a̱tse'e xvaajnjat.

Van'itts a̱tse'e xnu̱u̱jmi:

—Je̱'e̱ xa ya̱'a̱ ve'eda juu' ve'e je̱ ma̱kk tsaachpaatu̱n
du̱yaknajxtu, pa̱n pa̱n jatye'e je̱ vyit du̱pojtu je̱tse'e
du̱yakpo̱o̱'pidi je̱'e̱ je̱ ñu̱u̱'pu̱n ka̱jx pa̱ne'e yaktijp Carnero
Onu̱k.

15 Je̱'e̱ ka̱jx tse'e y'itta je̱m je̱ Nte'yam je̱ kyutojku̱n
tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm je̱tse'e du̱vinjávada du̱vintsa̱'a̱gada
jóvum xa̱a̱j jóvum tsooj je̱m mya̱ja̱ tsapta̱jkm; je̱'e̱ pa̱ne'e
yaktijp Carnero Onu̱k, je̱'e̱ tse'e íxjidinup jaye̱jpjidinup je̱tse'e
y'ijtnit je̱'e̱ ma̱a̱tta.

16 Ka'a tse'e je̱ yooj je̱ ta̱a̱tsa du̱'ukyaknajxtinit, ka'a tse'e
je̱ aampa xa̱a̱j y'ukyakto̱ojyjidinit, ka'ats je̱'e̱ ve'e je̱ an
y'ukpaatjidinit,

17 ku̱x je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k, juu' ve'e ijtp
joma ve'e je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n, je̱ carnero vinténiva
jo'nts je̱'e̱ ve'e y'ix'ítjadat je̱tse'e yakna̱jkxjadat joma ve'e

je̱ tsoxk na̱a̱j myu'ut juu' ve'e joojntykinyajkp. Je̱ Nte'yam tse'e yakke̱e̱ku̱xjadap nu̱jom je̱ vyinna̱a̱jta, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit.

8

Je̱ muvuxtojtu̱k tsa'yu̱n je̱ts je̱ po̱o̱m ajo̱jkin juu' ve'e tum je̱ oro

1 Ku ve'e je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k, je̱'e̱ tse'e du̱pa̱jkji je̱ muvuxtojtu̱k tsa'yu̱n, van'it tse'e je̱m tsapjo̱o̱tm nu̱jom juu' jaty y'amo̱'tku̱jx kojkm hora jo'n.

2 Van'itts a̱tse'e n'ix je̱ nu̱vuxtojtu̱k aangelesta juu' ve'e je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm ténidup, je̱'e̱da tse'e yakmo̱o̱ydu vuxtojtu̱k je̱ trompeta.

3 Van'it tse'e jye̱'y jado'k je̱ ángeles ma̱a̱t to'k je̱ po̱o̱m ajo̱jkin juu' ve'e tum je̱ oro. Van'it tse'e du̱vinkuva'ki je̱ po̱o̱m jo̱jkpe̱jtu̱n je̱tse'e yakmo̱o̱jy may je̱ po̱o̱m je̱tse'e du̱tukma̱a̱tvintsa̱'a̱gat je̱ tsapka̱ts juu' ve'e je̱ Nte'yam je̱ jyayu kyo̱jtstup, je̱m tse'e du̱vintsa̱'a̱gat joma ve'e je̱ po̱o̱m jo̱jkpe̱jtu̱n juu' ve'e tum je̱ oro, juu' ve'e ijtp je̱m je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm.

4 Van'it tse'e je̱ po̱o̱m jo̱k pyojtu̱k ma̱a̱t je̱ Nte'yam je̱ jyayu je̱ chapka̱tsta juu' ve'e je̱ ángeles tyukvinja̱jkp je̱ po̱o̱m jo̱jkpe̱jtu̱n juu' ve'e tum je̱ oro, je̱tse'e jya̱k je̱m je̱ Nte'yam vyinkojkm.

5 Van'it tse'e je̱ ángeles du̱ka̱a̱jn je̱ po̱o̱m ajo̱jkin je̱tse'e du̱yak'ujts ma̱a̱t je̱ yo̱jxpe̱jtu̱n ja̱mpajk. Van'it tse'e du̱ku̱ska̱'a̱ yaja naxviijn. Ku ve'e ve'em du̱tuujn, van'it tse'e je̱ vítsu̱k tyunta̱a̱'pu̱k, je̱ añu tyumpu̱j tyuntsa'pxy, je̱ añu tyumpu'u tyunma̱a̱'t, ma̱kk tyun'ojxini.

Je̱ trompétada

6 Van'it tse'e ñay'apa̱a̱jmtkijidi je̱ nu̱vuxtojtu̱k ángeles juu' ve'e du̱ma̱a̱tta je̱ trompeta je̱tse'e du̱tukxo'oxtat.

7 Ku ve'e je̱ muto'k ángeles du̱tukxuux je̱ trompeta, van'it tse'e yaja naxviijn jye̱ji je̱ ta̱a̱xt je̱ts je̱ ja̱a̱jn, je̱ nu̱u̱'pu̱n muta̱ka. To̱o̱y tse'e to'k viijn ya̱ naxviijnit it; juu' tse'e jame̱jtsk viijn, ka'a tse'e tyo̱o̱jy; to̱kya̱jxpa tse'e je̱ tsoxk ku̱p je̱ts nu̱jom je̱ aajy je̱ ojts.

8 Ku ve'e je̱ mume̱jtsk ángeles du̱tukxuux je̱ trompeta, van'it tse'e je̱m maaxy na̱jo̱o̱tm yakkex to'k juu' ve'e ve'em íxuvip ax jo'n to'k je̱ ma̱ja̱ ko̱pk, to̱o̱yp tse'e vye'na. Van'it tse'e to'k viijn je̱ maaxy na̱a̱j nu̱u̱'pu̱n vyimpijtku̱jx; juu' tse'e jame̱jtsk viijn, ka'ats je̱'e̱ ve'e nu̱u̱'pu̱n vyimpijt.

9 e̱o̱'kka̱jxtu tse'e to'k viijn juu' ve'e je̱m maaxy na̱jo̱o̱tm joojntykidup; juu' tse'e jame̱jtsk viijn, ka'ats je̱'e̱ ve'e y'o̱o̱'kti. Vinto̱kika̱jxtuva tse'e je̱ barco juu' ve'e ijttu to'k viijn je̱m

maaxy nạjọọtm; juu' tse'e jamẹjtsk viijn jẹ maaxy nạạj, ka'a tse'e jẹ barco jẹm vyintọ́kidi.

10 Ku ve'e jẹ mutoojk ángeles dụtukxuux jẹ trompeta, van'it tse'e to'k jẹ maatsa chạạ'n jẹm tsajviinm, jẹ kunọ'kụn jo'n tse'e tyọy, jẹtse'e ñaxkạdaaky joma ve'e to'k viijn jẹ mạjạ nạạj jẹts jẹ mo'tpa nạạj; juu' tse'e jamẹjtsk viijn jẹ mạjạ nạạj jẹts jẹ mo'tpa nạạj, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹm ñaxkạdaaky.

11 Ajénjots jẹ'ẹ ve'e xyạạj jẹ maatsa, ta'am ojts aajy jẹ'ẹ ve'e kyạtsạpítsum, jẹ'ẹ kạjx tse'e jẹ nạạj vyimpijtkụjx ta'am. Nụmay tse'e jẹ jayu tyun'ọọ'kti kụx va'ajts ta'ame'e jẹ nạạj.

12 Ku ve'e jẹ mumaktaaxk ángeles dụtukxuux jẹ trompeta, van'it tse'e vyintọki to'k viijn jẹ aampa xạạj, jẹ aampa pọ'ọ, jẹts jẹ maatsa; juu' tse'e jamẹjtsk viijn jẹ aampa xạạj, jẹ aampa pọ'ọ, jẹts jẹ maatsa, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vyintọki. Ve'em tse'e kyakujaj kyakutụ'kx jẹ aampa xạạj, jẹ aampa pọ'ọ, ukpụ jẹ maatsa maktaaxk hora ku ve'e xyụụjụni jẹts maktaaxk hora ku ve'e cho'oini kyọọ'tsini.

13 Ku ạtse'e n'ix, van'itts ạtse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ángeles mạkk jidụ'ụm vyaajñ, jẹyyp tse'e vye'na jẹm tsajm itụkojkm:

—¡Ayọọv xa jẹ'ẹ ve'e jẹ jyọọtta ka to'k náxap pạn pạn jatye'e tsụụnidup jẹm naxviijnit kạjxm, kụx tun tá́mani xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ janụtoojk ángeles dụtukxo'oxtat jẹ trompétada!

9

1 Ku ve'e jẹ mumugọọxk ángeles dụtukxuux jẹ trompeta, van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ maatsa juu' ve'e tsọọ'n jẹm tsajviinm jẹtse'e ñaxkạdaaky yaja naxviijn, jẹ maatsa tse'e yakmọọy to'k jẹ avaatsụn jẹ jot jyẹ'ẹ juu' ve'e ọọy tyunkạạka.

2 Van'it tse'e dụyak'avaach jẹ jot. Jẹp tse'e pyítsum jẹ jọk, ve'em ax jo'n jẹ mạjạ jạntọojntykụn jọk. Jẹ jọk tse'e dụyakkọọ'tsikạjx jẹ aampa xạạj jẹts yạ tsajmit it.

3 Jẹm tse'e jọk akojkm pyítsumdi jẹ tá́nụkta juu' ve'e jẹ paach jo'n íxuvidup, jẹtse'e ñaxjẹyydi yaja nụjom naxviijnit itụkụjx. Yakmọọydu tse'e jẹ tá́nụk jẹ kutojkụn vintsọ ve'e jẹ jayu dụyaktsaachpaa'ttat, ve'em ax jo'n jẹ kaa'pyk jẹ jayu dụyaktsaachpaa'ty.

4 Yaknụụjmidu ve'e jẹts ka'a ve'e dụyakvintọ́kidat jẹ aajy jẹ ojts juu' ve'e yaja naxviijnit itụkụjx, ni ti kụpa, jẹts ni tía juu' ve'e tsoxk, jẹ'ẹjyji ve'e yaktsaachpaa'ttap jẹ jayu juu' ve'e dụkajayẹjptup jẹ Nte'yam jẹ cha'yụn jẹm vyimpọ́kkum.

5 Ax ka'a tse'e yakmasọọkti jẹtse'e jẹ jayu dụyak'ọọ'ktat, jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ jayu dụyaktsaachpaa'ttat mugọọxk pọ'ọ. Jẹ tsaachpaatụn juu' ve'e yakjẹ́jidu, ve'emts jẹ'ẹ ve'e yakjava ax jo'n jẹ jayu jẹ kaa'pyk tyụpjụ.

6 Ku ve'e ve'em tyónjut kyótsjut, jyoo'k'íxtidinup tse'e je jayu vintso ve'e y'oo'ktat, ax ka'a tse'e y'o'yixjadat;
ja'oo'kuva'andap tse'e, ka'a tse'e y'oo'ktat.
7 Apaamdukada tse'e je tánuk ax jo'n numay aa'k je caballo
juu' ve'e apaamdukada jetse'e y'atso'oxtóndat. Jem tse'e kyu-
vajkm dujayepta juu' ve'e je oro corona jo'n ke'xp; ve'em tse'e
je vyiijnda je y'aajta ax jo'n je jayu,
8 ve'em tse'e je vyaajyta ax jo'n je ta'axtajk je vyaajy, ve'em
tse'e je tyaatsta ax jo'n je león jye'e.
9 Je pojxun tse'e natyukxojxudup ax jo'n je nuxoya. Ve'em
tse'e je kyeekun duyaknee'emda ax jo'n myotu ku ve'e je
caballo may je carro dupavuu'n ku ve'e je atso'ox toonk
du'anómada.
10 Jem tse'e tyo'xta jajm dumaadada je tyajpun, ve'em
ax jo'n je kaa'pyk jye'e, juu' ve'e tyuktáptap je jayu jetse'e
mugooxk poo dúyaktsaachpaa'ttat.
11 Jyayejptup tse'e to'k juu' ve'e ka'mijidup, je koo'oy aange-
lests je'e ve'e juu' ve'e jep kaak jótup. Je ángeles, Abadoonts
je'e ve'e yaktij je hebreo aaj. Yakvintókivats je'e ve'e
kyatsapítsum.
12 Najx tse'e je muto'k tsaachto'nun, ax miimpnum tse'e
jamejtsk.
13 Van'it tse'e je mutojtuk ángeles dutukxuux je trompeta.
Van'itts atse'e n'amotunajxy to'k je ayook juu' ve'e pítsump
jep maktaaxk esquina itakujkp juu' ve'e jem pooom jojkpejtun
kajxm juu' ve'e tum je oro jets juu' ve'e jem je Nte'yam
vyinkojkm ijtp.
14 Jidu'um tse'e dunuujmi je ángeles juu' ve'e dumaat je
trompeta:
—Mukeja je numaktaaxk ángeles juu' ve'e mutsómada jem
joma ve'e je éufratesit maja naaj.
15 Ve'em tse'e yakmukéjidi je numaktaaxk ángeles jetse'e je
jayu duyak'oo'kkáxtat to'k viijn; juu' tse'e jamejtsk viijn je
jayu, ax ka'ats je'e ve'e duyak'oo'ktat. Yaktuknupaajmtkidu
ve'e je hora, je xaaj, je poo, jets je joojnt vin'ite'e yak-
mukéjadat.
16 N'amotunajxts atse'e nuvinxupe'e y'ijtti je tyojpataajkta
juu' ve'e je caballo dutuktsuunidup, numejtsk mókupx mil-
loonts je'e ve'e y'ijtti.
17 Jidu'umts atse'e xyak'ixti je cabálloda. Juu' tse'e tuk-
tsuunijidup, je pojxun tse'e natyukxojxudup ax jo'n je
nuxoya, tsaptsts je'e ve'e je pojxun xox y'ijt, jetspa azuujl, jets
po'ts. Je cabálloda, ve'emts je'e ve'e je kyuvajk y'ijtti ax jo'n je
león je kyuvajk, jepts je'e ve'e y'ávup pyítsum je jaajn, je jok,
jets je azufre.

18 To'k viijn jẹ jayu juu' ve'e tsụụnidup yaja naxviijnit
itụkụjx, jẹ tsaachto'nụn tse'e yak'ọọ'kjụdu, jẹ jạạjn, jẹ jọk,
jẹts jẹ azufre juu' ve'e jẹp jẹ caballo y'ávup pítsump. Juu' tse'e
jamẹjtsk viijn jẹ jayu, ax ka'ats jẹ'ẹ ve'e dụyak'ọọ'kti.
19 Jẹpe'e y'ávup jẹts jẹm tse'e tyo'xta kạjxm dụjayẹpta jẹ
caballo jẹ kyutojkụnda; ve'em tse'e jẹ tyo'xta y'íxuvada ax jo'n
jẹ tsaa'n kuvajk, jẹ'ẹ tse'e tyukyaktsaachpaattup jẹ jáyuda.
20 Ax jẹ jáyuda juu' ve'e vintaandu ku ve'e jẹ tsaachto'nụn
ñajxy, ka'a tse'e dụmasọọkti jẹ kyọ'ọy joojntykinda, ka'a
tse'e dụvintsạ'ki'atứvidi jẹ kọ'ọyjáyuvapta ukpụ ti jatye'e
y'apạmnajxtu jẹ oro mạạt, jẹ plata mạạt, jẹ bronce mạạt,
jẹ tsaaj mạạt, ukpụ jẹ kụp mạạt, jẹ'ẹ juu' ve'e ka'íxtup
kamớtudup jẹtse'e kyayọ'ọyda.
21 Ka'a tse'e vyinmayụmpijtti, ka'a tse'e dụmasọọktuva
jẹ yakjayu'ọọ'kk, jẹ maayk, jẹts jẹ mẹẹ'tsk,
jyaa'ktukmạạtjayẹjptuva tse'e jẹ kạts jẹ yaa'y jẹ tạ'ạx juu'
ve'e ka pứkap jyayẹjptup.

10

To'k jẹ ángeles jẹ nạk dụkọn'ijt axaa'tsva'kxy

1 Van'itts ạtse'e n'ix jado'k jẹ mạkk ángeles jẹm tsapjọọtm
chạạ'n, vínụts vimpídụt. Jẹm tse'e kyuvajkm jẹ ii'tsụts. Ve'em
tse'e jẹ vyiijn jẹ y'aaj y'ajaj y'atụ'kx ax jo'n jẹ aampa xạạj,
ve'em tse'e jẹ pyoojy jẹ tyek kye'ex ax jo'n jẹ jạạjn.
2 Jẹm tse'e to'k jẹ nạk dụkọn'it axaa'tsva'kxy, jẹtse'e
jẹ y'aka'yụn tek dụpụụjm jẹm maaxy nạni'kxm jẹtse'e jẹ
y'anajụtek dụpụụjm jẹja naxkụjx.
3 Van'it tse'e mạkk kyạjts, ve'em ax jo'n jẹ león y'akạạ'stụk.
Ax ku tse'e mạkk kyạjts, van'it tse'e myọtu vuxtojtụk jẹ añu
ya'axy.
4 Távani tse'e jẹ vuxtojtụk añu ya'axy vye'na, van'itts ạtse'e
n'ukjavyẹtuvaajñ. Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ayook
juu' ve'e jẹm tsapjọọtm tsọọ'mp. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:
—Kadi x'avana juu' ve'e tụdụkọtsta jẹ vuxtojtụk añu, kadi
xjavyet.
5 Van'it tse'e jẹ ángeles juu' ạtse'e n'ix tyena jẹm maaxy
nạni'kxm jẹts jẹja naxkụjx, jẹ'ẹ tse'e jẹ y'aka'yụn kạ'ạj
dụyakpojtụk jẹm tsajm tsọv,
6 jẹtse'e jẹ Nte'yam dụyaknajxy, jẹ'ẹ juu' ve'e xạ'ma kạjx ijtp
jẹtse'e dụpụụjm yạ tsajmit it, yạ naxviijnit it, jẹ maaxy nạạj,
jẹts nụjom juu' jatye'e ijtp. Van'it tse'e vyaajñ:
—Ka'a xa ve'e y'ukta'ninit.
7 Ku xa ve'e dụpaatnit pạn vin'ite'e jẹ muvuxtojtụk ángeles
dụtukxo'oxụt jẹ trompeta, tạ tse'e tyunjụ kyạtsjụ vye'na
juu' ve'e jẹ Nte'yam ñụpạạjmtki jẹtse'e kyayaknụjava y'ijt,

ve'em ax jo'n jẹ'ẹ ve'e dụtuknụja'vi jẹ myutoompada jẹ myupạjkpada, jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpatạjkta.

8 Jẹ ayook juu' ạtse'e n'amọtunajx jẹtse'e jẹm tsapjọọtm kyạda'aky, xmukọjtsnuvats ạtse'e, jẹts ạtse'e xnụụjmi:

—Nạjkxụ xkạnụ jẹ nạk axaa'ch juu' ve'e myạạt jẹ ángeles juu' ve'e ténip jẹm maaxy nạni'kxm jẹts jẹm naxviinm.

9 Nạjkxts ạtse'e joma ve'e jẹ ángeles jẹts ạtse'e n'amọtu jẹ nạk. Van'itts ạtse'e xnụụjmi:

—Chaja jẹts jạ'kxụ. Jẹ po'ojk pa'ajk jo'n tse'e y'ítụt jẹp m'ávup; ax ku tse'e jẹm mjọọtm jyẹ'yat, ta'aminup tse'e.

10 Van'itts ạtse'e jẹ ángeles jẹ nạk ntukkạkọnvaach jẹts ạtse'e njụ'kx. Ve'em tse'e y'ijt yap ạts n'ávup ax jo'n jẹ po'ojk pa'ajk. Ax kuts ạtse'e njạ'kxkụjx, ta'aminu tse'e yam ạts njọọtm.

11 Van'itts ạtse'e xnụụjmi:

—Tun vinkọpk xa jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e xkọjtsnajxnuvat jẹ Nte'yam jẹ y'ayook nụmay jẹ jayu kạjxta, may jẹ naax jẹ kajpụn kạjxta, may jẹ aaj jẹ ayook kạjxta, jẹts nụmay jẹ yakkutojkpa kạjxta.

11

Jẹ nụmẹjtsk jayu juu' ve'e jẹ tụvạkọjtsụn dụpạ́mdap

1 Van'itts ạtse'e nyakmọọjy to'k jẹ kijpxụn ax jo'n to'k jẹ kapy, jẹts ạtse'e nyaknụụjmi:

—Nạjkxụ xkijpxụ jẹ Nte'yam jẹ myạjạ tsaptạjk jẹts jẹ yọjxpẹjtụn. Machọvụ pạn nụvinxụpta ve'e jẹp jẹ Nte'yam dụvinjávada dụvintsạ'ạgada,

2 ax ka'a tse'e xkijpxụt jẹp tsaptạktaagujkp, kụx jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam mọọjyjụdu pạn pạn jatye'e ka jẹ israeejlit jáyuvap. Jẹ'ẹ tse'e dụtuktẹẹ'ndap jẹ va'ajts kajpụn vụjxtkupxụk mẹjtsk pọ'ọ.

3 Ạtsts jẹ'ẹ ve'e nkẹ́xtap nụmẹjtsk jẹ jayu juu' ve'e jẹ tụvạkọjtsụn dụpạ́mdap ạts kạjx, jẹ'ẹ tse'e dụkọjtsnáxtap jẹ Nte'yam jẹ y'ayook to'k miijl jamẹjtsk mọ́kupx jatoogupx xạạj, jẹ yạk vitts jẹ'ẹ ve'e natyukxọ́xjadap juu' ve'e jẹ jayu jyayejpp ku ve'e jẹ jayu kyu'ọọ'kjini.

4 Jẹ mẹjtsk olivos kụp jẹts jẹ mẹjtsk tsintọvyẹjtụn juu' ve'e ijttup jẹm jẹ Mạjạ Vintsạ́n vyinkojkm, jẹ'ẹ tse'e ñụkạjtsp nụmẹjtsk yạ jáyuda.

5 Pạn pạnts yạ'ạ ve'e ọyvintsọva tonuvaajnjụdup, jẹpts jẹ'ẹ ve'e y'ávup pyítsumụt jẹ jạạjn jẹtse'e yaktọ́yjadat, ve'em tse'e y'ọọ'ktat ọpyạna pạn pạne'e ọyvintsọva tonuvaajnjụdup.

6 Jyayẹjptup tse'e jẹ kutojkụn jẹtse'e yạ tsajmit it dụyak'atóktat, ve'em tse'e kyato'ojụt namvaate'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook dụkọjtsnáxta, jyayẹjptuvapts jẹ'ẹ ve'e jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ tsoxk nạạj dụyakvimpíttat nụụ'pụn, nay ve'empa

ve'e jẹ tsaachto'nụn dụyakjéjadat yaja naxviijn. Ve'em jẹ'ẹ ve'e dụtóndat vinxụp naxe'e dụtsọkta.

7 Ax ku tse'e jẹ tụvạkọjtsụn dụyak'avaadadat, van'it tse'e cho'oxpạ́kjadat jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk juu' ve'e tsọọ'mp joma ve'e jẹ jot juu' ve'e va'ajts kạạk, jẹtse'e yak'ọọ'kjadat.

8 Ku ve'e ạạ'kani vyẹ'nadat, van'it tse'e jẹ ñi'kx jẹ kyọpk tyándat jẹja too' kujk jẹm kajpụn kạjxm joma ve'e jẹ nMạjạ Vintsạ́namda cryuuzpejt. Yaktijpapts jẹ'ẹ ve'e jẹ kajpụn Sodoma, nay ve'empa Egipto.

9 Toojk xạạj jagojkm tse'e jẹ ñi'kxta jẹ kyọpkta tyánụt jẹm, ka'ats jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu dụyakjáttat jẹtse'e ñaxtạ́kadat kụx y'ixuvaandup jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e tsọọ'ndup anañụjoma jẹ naax, anañụjoma jẹ kajpụn, anañụjoma jẹ kẹ'xpa, jẹts anañụjoma jẹ aaj jẹ ayook.

10 Pạn pạn jaty tse'e joojntykadap to'k it to'k naxviijn, tyukxọọnduktapts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e y'ọọ'kti, jẹ xọọjntkụn kạjxts jẹ'ẹ ve'e ñamyọ'ọjadat jẹ vintsạ'kin to'k jado'k kụx ọọ'ktu ve'e nụmẹjtsk jẹ jáyuda juu' ve'e jẹ Nte'yam jẹ y'ayook dụkọjtsnajxtup y'ijt jẹtse'e pyạ'mụxjidi jẹ tsaachpaatụn.

11 Ax ku tse'e toojk xạạj jagojkm ạạ'k y'ijtti, van'it tse'e jẹ Nte'yam yakjoojntykpạjkjidinuva, jẹtse'e tyénidi. Tsạ'kipạjktuts jẹ'ẹ ve'e nụjom pạn pạn jatye'e íxjụdu.

12 Van'it tse'e nụmẹjtsk jẹ jáyuda dụ'amọtunajxti jẹm tsapjọọtm to'k jẹ ayook juu' ve'e mạkk kọjtsp jẹtse'e ñạ'mụxjidi:

—¡Pẹtta yam!

Van'it tse'e chajpẹjtti jẹm vínụts jọọtm, íxjụduts jẹ'ẹ ve'e jẹ cho'oxpạjkpada.

13 Tun jẹ'yji tse'e mạkk tyun'ojxi jẹtse'e jẹ kajpụn jyaavni to'k viijn, nụvuxtojtụk miijl tse'e jẹ jayu yak'ọọ'kjidi jẹ mạkk ojx. Juu' tse'e jataaxtojtụk viijn, ka'ats jẹ'ẹ ve'e nạjkx ve'em jya'avy. Tsạ'kiduts jẹ'ẹ ve'e ọọy jẹ jayu juu' ve'e vintaandu jẹtse'e dụyakmájidi dụyakjaanchidi jẹ Nte'yam, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm.

14 Najx tse'e jẹ mumẹjtsk tsaachto'nụn; tun jéjani tse'e jẹ mutoojk.

Jẹ muvuxtojtụk ángeles mạạt jẹ trompeta

15 Ku ve'e jẹ muvuxtojtụk ángeles dụtukxuux jẹ trompeta, van'it tse'e yakmọtu may jẹ aaj jẹ yọ'kt jẹm tsapjọọtm. Jidụ'ụm tse'e mạkk vyaandi:

Ụxyam tse'e jẹ Nte'yam jẹts jẹ Cristo dụyakkutojkjadat nụjom
jẹ jayu pạn nụvinxụpe'e to'k it to'k naxviijn,
jẹ'ẹ tse'e dụyakkutojkjadap xạ'ma kạjx.

16 Van'it tse'e jẹ nụ'ii'px maktaaxk mụ́jit jáyuda juu' ve'e dụtuktsụụnidup jẹ tsụụjntkụnda jẹm jẹ Nte'yam vyinkojkm,

jẹ'ẹ tse'e jẹ vyiijnda jẹ y'aajta dụtukpaattu jẹ it juu' ve'e jẹm jẹ Nte'yam vyinkojkm, jẹtse'e jẹ Nte'yam dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi,

17 jẹtse'e vyaandi:

Nkukọjtsjipts ạạts mitse'e, Majạ Vintsán, Nte'yam,
mits tse'e nụjom mkạ'mikụjxp,
mits xa ve'e ụxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijt,
kụx mkạ'mip mitse'e jẹ majạ kutojkụn jẹtse'e tụmyakkutojk'ukva'añ.

18 Jọtma'ttu xa jẹ'ẹ ve'e jẹ jayu juu' ve'e mtso'oxpạjkjụdup to'k it to'k naxviijn,
ax tạ tse'e jẹ tiempo dụpaatni ku mitse'e jẹ tsaachpaatụn xpạạmnit jẹ m'ẹjkụn kạjx
jẹtse'e xmọọynit jẹ ọ'yin pạn pạn jatye'e mmutoojnjụdup mmupạjkjụdup,
jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dụkọjtsnajxtup jẹ m'ayook,
pạn pạn jatye'e mits jẹ mjáyuda,
pạn pạn jatye'e mvinja'vijidup mvintsạ'kijidup,
jẹ mújit jẹ muutskit,
tạ tse'e jẹ tiempo dụpaatni ku ve'e xtukkuvẹjtnit jẹ tyọkin pạn pạn jatye'e tụdụyak'ọọ'kta jẹ jayu juu' ve'e jẹm naxviijnit it kạjxm.

Jidụ'ụm tse'e vyaandi.

19 Van'it tse'e y'avaach jẹ Nte'yam jẹ myạjạ tsaptạjk juu' ve'e jẹm tsapjọọtm. Jẹm tse'e kye'ex jẹ xiixt joma ve'e kạạjyụk jẹ Nte'yam jẹ kyọjtstán. Van'it tse'e jẹ vítsụk tyuntạạ'pụk, jẹ añu tyumpu'u tyunmạạ't, jẹ añu tyumpụj tyuntsa'pxy, ojxi tse'e yạ naxviijnit it jẹtse'e ọọy tyuntạạxti.

12

Jẹ tạ'ạxtạjk jẹts jẹ na'a kọ'ọtyánụkap

1 Van'itts ạtse'e xyak'ix jẹm tsapjọọtm to'k jẹ majạ nụja'vin, to'k jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e dụjayẹjpp jẹ xyọx ax jo'n jẹ aampa xạạj. Jẹp tse'e tyekụpa'tkup jẹ aampa pọ'ọ dụjayep, jẹme'e kyuvajkm dụjayep to'k jẹ corona juu' ve'e makmẹjtsk jẹ maatsa dụmạạt.

2 Yakjẹjavaampy tse'e jẹ tạ'ạxtạjk to'k jẹ pi'k ónụk, jẹ tsaachpaatụn yak'ụjjụ yakya'axyjụ jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ y'ónụk dụyakkẹ'ẹxuva'añ.

3 Van'itts ạtse'e xyak'ixpa jẹm tsapjọọtm jado'k jẹ majạ nụja'vin, to'k jẹ na'a kọ'ọtyánụkap, maj jẹts tsapts, vuxtojtụk kuvajkax jẹts majk vájax, jẹme'e to'k jaty kyuvajkm dụmạạda jẹ corona.

4 Jẹ tyo'xta tse'e tyukkụsjo'p to'k viijn pạn vinxụpe'e jẹ maatsa jẹtse'e yaja naxviijn dụyaknaxkạdaaky. Juu'

tse'e jamẹjtsk viijn jẹ maatsa, ka'a tse'e yaja naxviijn
duyaknaxkadaaky. Jẹ na'a kọ'ọtyánukap tse'e napyaajmju
jẹm jẹ ta'axtajk vyinkojkm, jẹ'ẹ tse'e du'a'ix'ijt ku ve'e jẹ
ta'axtajk jẹ y'ónuk kyẹ'ẹxut jẹtse'e jatyji dutso'otsut.
5 Yakkẹ'x tse'e to'k jẹ pi'k mix ónuk jẹ ta'axtajk, jẹ'ẹ tse'e
makk duyakkutojkjap nujom jẹ jayu pan nuvinxupe'e to'k it
to'k naxviijn chaanada. Tun jatyji tse'e jẹ y'ónuk yakpajkji
jẹtse'e yakpuujm joma ve'e jẹ Nte'yam, jẹm joma ve'e jẹ
kyutojkun tsuujntkun.
6 Ax kẹẹk tse'e jẹ ta'axtajk jẹtse'e ñujkx jẹm vinva'ajts it
kajxm, jẹm joma ve'e jẹ Nte'yam to'k jẹ it tyuknupaajmtkiji
jẹtse'e jẹm jẹ tukjoojntykin yakmọ'ọt to'k miijl jamẹjtsk
mọ́kupx jatoogupx xaaj.
7 Van'it tse'e jẹ atso'ox tyoojnji jẹm tsapjọọtm; jẹ yakkuto-
jkpa ángeles juu' ve'e Miguel duxaaj jẹts jẹ y'aangeles, jẹ'ẹ tse'e
dumaat'atso'oxtoondu jẹ na'a kọ'ọtyánukap maat jẹ kyọ'ọy
aangelestajkta.
8 Ax ka'a tse'e myaadaakti jẹ na'a kọ'ọtyánukap maat jẹ
kyọ'ọy aangelesta, ka'a ve'e y'uk'ijttini jẹm tsapjọọtm.
9 Ve'emts jẹ'ẹ ve'e yakpavọjpni jẹ na'a kọ'ọtyánukap,
jẹ jujpit tsaa'n juu' ve'e dunuvintsanikajxp jẹ
kọ'ọyjayuvaptajkta, jẹ Satanás, jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ jayu
duvin'aa'mp to'k it to'k naxviijn. Jẹ'ẹ maat jẹ kyọ'ọy
aangelestajkta, yakkusvippkajxtinuts jẹ'ẹ ve'e yaja naxviijnit
itukujx.
10 Van'itts atse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ayook makk vya'añ
jẹm tsapjọọtm:
—Ta xa jẹ'ẹ ve'e jẹ tiempo dupaatni ku ve'e jẹ Nte'yam
duyaktsọ'ọkut jẹ jyayu, tats jẹ'ẹ ve'e duyaknukẹ'xnatáka jẹ
myakkin jẹts jẹ kyutojkun, tats jẹ'ẹ ve'e jẹ tiempo dupaatni
jẹtse'e jẹ Cristo viinm yakkutojknit, kux távani jẹ'ẹ ve'e yak-
pavap pane'e jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda jẹts jẹ n'útsamda jẹ
ntsa'aamda jọ́vum xaaj jọ́vum tsooj dunuxa'aip tuy'it jẹm
uu'm jẹ nNte'yamamda vyinkojkm.
11 Ta tse'e jẹ n'útsamda jẹ n'ajchamda jẹts jẹ n'útsamda
jẹ ntsa'aamda du'amaadaagada jẹ ñuxa'aiva. Ve'em tse'e
myaadaakti kux jẹ'ẹ pane'e yaktijp Carnero Onuk, jẹ'ẹts jẹ'ẹ
ve'e ku'ọọ'kijidu jẹtse'e tyuknuvaatsjidi jẹ tyọkin, ax ka'ats
jẹ'ẹ ve'e cha'kidi jẹtse'e du'avánadat jẹts jyaanchja'vidup jẹ'ẹ
ve'e pane'e yaktijp Carnero Onuk, ka'ats jẹ'ẹ ve'e cha'kidi
jẹtse'e jẹ tuvakọjtsun dupámdat jẹ ọy kats jẹ ọy ayook kajx
ọ́yame'e yak'ọọ'kjada pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup
juu' ve'e kyọjtstup.
12 Xọọnduktats n'it miits pan pan jatye'e ijttup yaja tsapjaat.
¡Ax ayọọv tse'e miits jẹ mjọọtta pan pan jatye'e joojntykidup

jẹm naxviijnit it kạjxm jẹts jẹm maaxy nạjọọtm, kụx tạ ve'e kyạda'aky joma ve'e miitsta jẹ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e dụnụvintsạnikạjxp jẹ kọ'ọyjayuvaptạjkta; ọọyts jẹ'ẹ ve'e tyun'ekjụ kụx ñụja'vip jẹ'ẹ ve'e jẹts tsọjke'e vyintọ́kinit!

13 Ax ku tse'e jẹ na'a kọ'ọtyạ́nụkap dụ'ix jẹts yaja ve'e naxviijn yakkụsvipp, van'it tse'e dụjomtún dụtitún jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ pi'k mix ónụk dụyakkẹ'x.

14 Ax jẹ tạ'ạxtạjk, yakmọọyts jẹ'ẹ ve'e mẹjtsk jẹ kyẹẹkụn, ve'em ax jo'n jẹ vijtsụn jyẹ'ẹ, jẹtse'e y'ọ'yixjụt jẹtse'e jẹyyp jẹm ñạjkxụt vinva'ajts it kạjxm, jékume'e dụkukẹ'ẹkụt jẹ tsaa'n, jẹme'e ñạjkxụt joma ve'e jẹ tukjoojntykin yakmọ'ọt toojk joojnt jagojkm.

15 Jẹ tsaa'n, jẹpts jẹ'ẹ ve'e y'ávup dụyakpítsum jẹ nạạj jẹtse'e dụtukpụụjm to'k jẹ mạjạ nạạj, jẹ'ẹ tse'e jẹ tạ'ạxtạjk y'uktukyakjạ'ạtuvaan.

16 Van'it tse'e jẹ naax dụputạjki jẹ tạ'ạxtạjk, kụx avaatse'e jẹ naax jẹtse'e dụnasjạạ'nni jẹ mạjạ nạạj juu' ve'e jẹp jẹ na'a kọ'ọtyạ́nụkap y'ávup ukpítsum.

17 Jẹ'ẹ tse'e jẹ na'a kọ'ọtyạ́nụkap ọọy tyuntukmujọtma't jẹ tạ'ạxtạjk jẹtse'e ọjts dụtso'oxpụ́k jẹ tạ'ạxtạjk jẹ chaan jẹ kyọọj juu' ve'e vintaandu, jẹ'ẹda juu' ve'e dụkutyoondup jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn jẹtse'e to'k aaj to'k jọọt ñaajk'ítjada jẹ Jesucristo mạạt.

13

Jẹ nụmẹjtsk na'a atsạ'kip tạ́nụk

1 Ku ạtse'e nteni jẹm po'o jọọtm jẹja maaxy nạpa'ayi, van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk pyítsum jẹm maaxy nạjọọtm, vuxtojtụk kuvajkax jẹts majk vájax. Jẹm tse'e to'k jaty vaj kạjxm dụjayep to'k jẹ corona; ax jẹm tse'e kuvajk kạjxmda javyet to'k jẹ ayook juu' ve'e jẹ Nte'yam ọọy dụtunvinkọjtspẹjtp.

2 Jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk juu' ạtse'e n'ix, ve'emts jẹ'ẹ ve'e kye'ex ax jo'n jẹ kuxyụpụj, ve'em tse'e jẹ tyek ax jo'n jẹ oso jyẹ'ẹ, ve'eme'e jẹ y'aaj ax jo'n jẹ león jyẹ'ẹ. Jẹ na'a kọ'ọtyạ́nụkapts jẹ'ẹ ve'e mọọjyju jẹ myạkkin jẹts ọọy jẹ kyutojkụn.

3 To'k jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk jẹ kyuvajk, ve'emts jẹ'ẹ ve'e kye'ex ax jo'n kụy'ạạ'k kụxe'e mạjạ xyạ'ạjki; ax taaynuts jẹ'ẹ ve'e jẹ xyạ'ạjka. Atụva atọki tse'e anañụjoma jẹ jayu tyuntaandi juu' ve'e to'k it to'k naxviijn tsụụnidup jẹtse'e jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk dụpanạjkxti

4 jẹtse'e dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi, jẹtse'e vyaandi:

—¿Pạnts vine'e ax jo'n jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk? ¿Pạn tse'e ọ'yixjup jẹtse'e dụtso'oxpạ́kụt?

5 Yakˈitu̱mo̱o̱yts je̱ˈe̱ veˈe je̱ naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k je̱tseˈe
namyájijup kyo̱tsu̱t je̱tseˈe je̱ Nteˈyam du̱vinko̱jtspe̱tu̱t, je̱tseˈe
du̱jaye̱pu̱t je̱ kutojku̱n vu̱jxtkupxu̱k me̱jtsk po̱ˈo̱.
6 Ax veˈemts je̱ˈe̱ veˈe du̱tuujn, vyinko̱jtspe̱jt je̱ˈe̱ veˈe
je̱ Nteˈyam je̱ts pa̱n pa̱n jatyeˈe ijttuvap je̱m tsapjo̱o̱tm,
kyo̱ˈo̱ñu̱ko̱jtsiva tseˈe je̱ it joma veˈe je̱ Nteˈyam chu̱u̱na.
7 Yakmo̱o̱yvats je̱ˈe̱ veˈe je̱ kutojku̱n je̱tseˈe je̱ Nteˈyam
je̱ jyayu du̱tsoˈoxpa̱ku̱t je̱tseˈe du̱ˈama̱a̱daagat. Nay
yakmo̱o̱yvats je̱ˈe̱ veˈe je̱ kutojku̱n je̱tseˈe du̱ka̱ˈmika̱xu̱t
toˈk ka̱ˈa̱jyji je̱ jayu juuˈ veˈe tsu̱u̱nidup toˈk it toˈk naxviijn,
anañu̱joma je̱ ke̱ˈxpa, anañu̱joma je̱ naax je̱ kajpu̱n, je̱ts
anañu̱joma je̱ aaj je̱ ayook.
8 Je̱ naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k tseˈe vyinjaˈvidup vyintsa̱ˈkidup
nu̱jom je̱ jayu juuˈ veˈe tsu̱u̱nidup toˈk it toˈk naxviijn, je̱ˈe̱
pa̱n pa̱n jatyeˈe je̱ xya̱a̱j kaˈijtp javyet je̱p na̱k ku̱jxp joma veˈe
javyet je̱ xya̱a̱jta kaˈanumeˈe ya̱ it cho̱o̱ˈndu̱k vyeˈna pa̱n pa̱n
jatyeˈe xa̱ˈma ka̱jx joojntykidinup. Je̱ˈe̱ pa̱neˈe yaktijp Carnero
Onu̱k, je̱ˈe̱ts je̱ˈe̱ veˈe du̱ka̱ˈmip je̱ na̱k.
9 ¡Pa̱n pa̱n jaty xa veˈe je̱m je̱ tyaatsk, vaˈan tseˈe
du̱ˈamo̱tunaxta!
10 Pa̱n pa̱n xa veˈe je̱ jayu du̱majtstup, mach tseˈe yˈijttuvat;
pa̱n pa̱n tseˈe je̱ tsojx ma̱a̱t yakjayuˈo̱o̱ˈktup, nay je̱ˈe̱jyam
tseˈe tyukˈo̱o̱ˈktinuvap. Je̱ˈe̱ ka̱jx tseˈe, je̱ˈe̱da pa̱n pa̱n jatyeˈe
ijttup je̱ Nteˈyam je̱ jyayu, vaˈan tseˈe ma̱kk aaj ma̱kk jo̱o̱t
du̱yaknaxta pa̱n ti tsaachpaatu̱neˈe juuˈ veˈe tukka̱daˈakjadap
je̱tseˈe ijtp du̱jaanchjávadat je̱ Nteˈyam.
11 Vanˈitts a̱tseˈe nˈix jadoˈk je̱ naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k, naxviin-
mts je̱ˈe̱ veˈe pyítsum, me̱jtsk vájax, je̱ carnero ónu̱k vaj joˈn
kyeˈex. Ax vanxu̱p tseˈe kyo̱jtspa ax joˈn je̱ naˈa ko̱ˈo̱tya̱nu̱kap.
12 Veˈem tseˈe je̱ kutojku̱n du̱yaktún je̱ mutoˈk naˈa atsa̱ˈkip
ta̱nu̱k ka̱jx, je̱tseˈe du̱tún je̱tseˈe je̱ jayu pa̱n nu̱vinxu̱peˈe
cha̱a̱nada toˈk it toˈk naxviijn, je̱tseˈe du̱vinjávadat
du̱vintsa̱ˈa̱gadat je̱ mutoˈk naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k, je̱ˈe̱ juuˈ veˈe
tso̱o̱knu je̱ mya̱ja̱ xa̱ˈa̱jka.
13 Tyoompa je̱ˈe̱ veˈe je̱ mújit nu̱jaˈvin, je̱ˈe̱ paat tseˈe veˈem
du̱tuujn je̱tseˈe je̱ ja̱a̱jn du̱yaktsa̱a̱ˈn je̱m tsajviinm je̱tseˈe
du̱yaknaxka̱daˈaky yaja naxviijn je̱ja je̱ nu̱may jayu vyinkujk.
14 Ax yakmo̱o̱y tseˈe je̱ kutojku̱n je̱tseˈe je̱ mújit nu̱jaˈvin
du̱tónu̱t je̱ja je̱ mutoˈk naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k vyinkujk, je̱ˈe̱ tseˈe
tyukvinˈa̱a̱ˈndu pa̱n pa̱n jatyeˈe tsu̱u̱nidup toˈk it toˈk naxviijn
je̱tseˈe du̱tukpavaandi je̱tseˈe du̱pa̱mdat je̱ naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k
je̱ yˈapa̱mnax juuˈ veˈe du̱jaye̱jp je̱ ma̱ja̱ xa̱ˈa̱jka juuˈ veˈe
kuˈo̱o̱ˈkum ku̱yˈijt je̱tseˈe jyaaˈkjoojntyki.
15 Je̱ mume̱jtsk naˈa atsa̱ˈkip ta̱nu̱k tseˈe je̱ kutojku̱n
yakmo̱o̱y je̱tseˈe du̱joojntykinmo̱ˈo̱t je̱ mutoˈk naˈa atsa̱ˈkip

tą́nu̱k je̱ y'apa̱mnax, ve'em tse'e je̱ apa̱mnax kyǫ́tsu̱t je̱tse'e du̱yakjay'o̱o̱'kju̱t pa̱n pa̱n jatye'e kavinja'vijup kavintsa̱'kijup.

16 Tyuumpts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e anañu̱joma, je̱ mújit je̱ muut-skit, je̱ kumeen jayu je̱ts je̱ ayo̱o̱va jayu, je̱ naspa̱ka jayu je̱ts je̱ joyu̱toompa jayu, je̱'e̱ tse'e yakpa̱a̱jmjadap to'k je̱ ixta'nu̱n je̱m y'aka'yu̱n ka̱'m ukpu̱ je̱m vyimpǫ́kkum.

17 Ni pa̱na tse'e kyo̱o̱'k'o̱'yixjinit je̱tse'e jyóyu̱t ukpu̱ tyo̱o̱'ku̱t pa̱n ka'a ve'e du̱jayep je̱ ixta'nu̱n, je̱ na'a atsa̱'kip tą́nu̱k je̱ xya̱a̱j ukpu̱ je̱ na'a atsa̱'kip tą́nu̱k je̱ myacho̱'vu̱n.

18 Je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n xa ya̱'a̱ ve'e cha̱jkp je̱tse'e du̱vinmǫ́tuvu̱t pa̱n ti je̱'e̱ ve'e je̱ macho̱'vu̱n tyijp. Pa̱n pa̱ne'e je̱ vijin je̱ ke̱ju̱n o̱o̱y du̱tunjaye̱jpp, va'an tse'e du̱payo̱'o̱yu̱ je̱ macho̱'vu̱n. To'k je̱ yaa'tya̱jk je̱ xya̱a̱jts je̱'e̱ ve'e. Ve̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e je̱ macho̱'vu̱n, tojtu̱k mǫ́kupx jatoogupxu̱k tojtu̱k.

14

Ku y'a̱a̱vdi je̱ nu̱mǫ́kupx javu̱jxtkupxu̱k maktaaxk miijl jáyuda

1 Van'itts a̱tse'e n'ix je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k, je̱mts je̱'e̱ ve'e tyena ko̱pk ka̱jxm juu' ve'e Sión du̱xa̱a̱j. Je̱mts je̱'e̱ ve'e du̱ma̱a̱dada vye'na nu̱mǫ́kupx javu̱jxtkupxu̱k maktaaxk miijl je̱ jáyuda juu' ve'e du̱jaye̱jptup je̱m vyimpǫ́kkum javyet je̱ xya̱a̱j pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k je̱ts je̱ Tyee' je̱ xya̱a̱j.

2 Van'itts a̱tse'e n'amo̱tunajxy je̱ u̱v je̱m tsapjo̱o̱tm, ve'emts je̱'e̱ ve'e myo̱tu ax jo'n je̱ ma̱ja̱ na̱a̱j y'u̱u̱'ts tyinu̱n je̱ts ax jo'n je̱ añu tyumpu'u tyunma̱a̱'t, ve'em ax jo'n je̱ nu̱may jayu kyo̱vda je̱ y'aarpa ma̱a̱tta.

3 Je̱ nam u̱vts je̱'e̱ ve'e y'a̱a̱vdup je̱m je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n vyinkojkm, je̱m je̱ nu̱maktaaxk joojntykiva vyinkojkmda je̱ts je̱m je̱ mújit jayuta̱jk vyinkojkmda. Ni pa̱na tse'e kya'o̱'yixju̱ je̱tse'e du̱játu̱t je̱ u̱v; je̱ nu̱mǫ́kupx javu̱jxtkupxu̱k maktaaxk miijl jáyujida ve'e du̱jajttup je̱ u̱v, je̱ jayu pa̱n pa̱n jatye'e ve'nidu yaja naxviijn je̱tse'e je̱ tyo̱kin tyuknu̱vaatsjidi je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k.

4 Je̱ jáyuts je̱'e̱ ve'eda juu' ve'e kanaajkjavyą́kijidu ma̱a̱t je̱ ta̱'a̱xta̱jkta, va'ajtsts je̱'e̱ ve'e ñaajk'ítjada je̱tse'e du̱pana̱jkxta je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k o̱yjoma pa̱n joma je̱'e̱ ve'e ñu̱jkx. Je̱ jáyuda tse'e juu' ve'e je̱ tyo̱kin yaktuknu̱vaatstu, ve'emts je̱'e̱ ve'eda ax jo'n je̱ ta̱a̱jm juu' ve'e ta̱'mitoo'va̱jkp je̱tse'e yaktukmuya̱x je̱ Nte'yam je̱ts je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k,

5 ni vinxú̱pats je̱'e̱ ve'e kyataayada, va'ajts jo̱o̱t jáyuts je̱'e̱ ve'eda.

Juu' ve'e kyo̱jtstu je̱ nu̱toojk aangelesta

6 Van'itts ạtse'e n'ix jado'k jẹ ángeles jyẹyy jẹm tsajviinm.
Jẹm tse'e dụmạạda jẹ ọy kạts jẹ ọy ayook juu' ve'e xạ'ma kạjx
ijtp jẹtse'e yaktukka'amáyụt pạn pạn jatye'e joojntykidup to'k
it to'k naxviijn, anañụjoma jẹ naax jẹ kajpụn, anañụjoma jẹ
kẹ'xpa, jẹts anañụjoma jẹ aaj jẹ ayook.
7 Jidụ'ụm tse'e mạkk vyaajñ:
—Vinjávada vintsạ'ạgada jẹ Nte'yam jẹts yakmạ́jada yak-
jaanchada, kụx tạ́vani jẹ'ẹ ve'e jẹ tiempo dụpaatni pạn
vin'ite'e jẹ jayu dụtọkimpayọ'ynit. Vinjávada vintsạ'ạgada jẹ'ẹ
pạne'e dụpạạm yạ tsajmit it, jẹ naxviijnit it, jẹ maaxy nạạj, jẹts
joma jatye'e jẹ nạạj myu'ut.
8 Van'it tse'e pyanạjkxji jado'k jẹ ángeles juu' ve'e vaan:
—¡Tạ́vani xa ve'e vyintọ́kini! ¡Tạ́vani xa ve'e vyintọ́kini jẹ
babilóniait ciudad, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e dụtuk'ix jẹ kyọ'ọy too' jẹ
jayu pạn nụvinxụpe'e chạạnada to'k it to'k naxviijn jẹtse'e
dụtukpạjkti jẹ kyọ'ọy too'!
9 Van'it tse'e pyanạjkxji jado'k jẹ ángeles juu' ve'e mạkk
jidụ'ụm vaan:
—Pạn pạn xa ve'e dụvinja'vip dụvintsạ'kip jẹ na'a
atsạ'kip tạ́nụk jẹts jẹ y'apạmnax, jẹtse'e ñamyasạ'ạkjụ jẹtse'e
yakpụụjmja jẹ y'ixta'nụn jẹm vyimpọ́kkum ukpụ jẹm kyạ'm,
10 jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e mọọjyjinup jẹ mạkk tsaachpaatụn
juu' ve'e ñụpạạjmtki nụjom jẹ'ẹda juu' ve'e jẹ kọ'ọy too'
dụpanạjkxtup, jẹ'ẹ kạjx tse'e dụmu'ekjụ; jẹ jạạjn mạạt
jẹ azufre, jẹ'ẹ tse'e tyukyaktsaachpaattinup jẹja jẹ va'ajts
jọọt ángeles vyinkujkta jẹts jẹja jẹ'ẹ vyinkujk pạne'e yaktijp
Carnero Onụk.
11 Xạ'ma kạjx tse'e pyojtụknit jẹ jọk joma ve'e chaachpaat-
tinit, ni jẹ vin'ita ve'e jẹ pọọ'kxtkụn dụkọọ'kjayẹjptinit jẹ'ẹ
pạn pạn jatye'e dụvinja'vidup dụvintsạ'kidup jẹ na'a atsạ'kip
tạ́nụk jẹts jẹ y'apạmnax, ukpụ yakpạạjmjada jẹ ixta'nụn, jẹ
na'a atsạ'kip tạ́nụk jẹ xyạạj.
12 Va'an tse'e jẹ mạkk aaj jẹ mạkk jọọt dụjayẹpta pạn
pạn jatye'e ijttup jẹ Nte'yam jẹ jyayu, jẹ'ẹda pạn pạn
jatye'e dụkutyoondup jẹ Nte'yam jẹ pyava'nụn jẹtse'e ijtp
ñapyạ́mjada jẹ Jesucristo mạạt.
13 Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ayook juu' ve'e jẹm
tsapjọọtm tsọọ'mp, jẹts ạtse'e xnụụjmi:
—Javyẹtụ yạ'ạ: "Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e ụxyam
ọọ'ktup jẹts pạn pạn jatye'e jaa'k'ọọ'ktap kụxe'e jẹ Mạjạ
Vintsạ́n dụjaanchjávada." Jidụ'ụm tse'e javyẹtụ. "Xọọnduvam
xa jẹ'ẹ ve'eda, kụx ku ve'e ve'em y'ọọ'ktat, tạ́vani tse'e
dụtukva'atsta vye'na jẹ tsaachpaatụn jẹtse'e jẹ Nte'yam
dụkajaa'tyọ́ki jẹ y'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tụdụtonda tụdụkọtsta."
Jidụ'ụm tse'e vya'añ jẹ Espíritu Santo.

Jẹ mąkk tsaachpaatụn juu' ve'e jẹ Nte'yam yakjéjap yaja naxviijn

14 Van'itts ątse'e n'ix to'k pąk jẹ poọ'p vínụts. Jẹm tse'e vínụts ni'kxm to'k chụụna pąne'e kẹ'xp ax jo'n jẹ yaa'tyąjk, jẹmts jẹ'ẹ ve'e kyuvajkm dụjayep to'k jẹ oro corona jẹtse'e jẹm dụmats'it to'k jẹ jąjpax hoz.

15 Van'it tse'e jẹm mąjąą tsaptąjkm pyítsum jado'k jẹ ángeles juu' ve'e mąkk jidụ'ụm nąą'mụxjup:

—Yaktonụ jẹ mhooz kụx tąvani ve'e jẹ tiempo dụpaatni ku ve'e yakpąkmojknit juu' jatye'e tụtyąą'ma jẹm naxviijnit it kąjxm.

16 Van'it tse'e jẹ'ẹ pąne'e jẹm vínụts ni'kxm tsụụnip, jẹ'ẹ tse'e dụyaknajx jẹ hyooz yaja naxviijnit itụkụjx jẹtse'e dụpąkmojkni juu' jatye'e tụtyąą'ma.

17 Van'it tse'e jado'k jẹ ángeles pyítsum jẹp mąjąą tsaptụjkp juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹm tse'e dụmąądiva jẹ hoz.

18 Van'it tse'e pyítsumpa jado'k jẹ ángeles joma ve'e jẹ yọjxpẹjtụn, jẹ'ẹ tse'e jẹ jąąjn dụyakkutojkjip jẹtse'e mąkk jidụ'ụm dụnụụjmi jẹ ángeles juu' ve'e jẹ hoz dụmąąt:

—Yaktonụ jẹ mjąjpax hoz jẹts pąkmojkni jẹ tsaaydum juu' ve'e tụtyąą'ma jẹm naxviijnit it kąjxm, kụx tąvani ve'e cha'amy.

19 Van'it tse'e jẹ ángeles dụyaknajxy jẹ hyooz yaja naxviijnit itụkụjx jẹtse'e dụtukpąkmojkni jẹ tsaaydum. Jẹm tse'e vye'na to'k jẹ mąjąą apąjkin. Van'it tse'e jẹ ángeles jẹ tsaaydum dụpụụjm jẹm apąjkin jọọtm joma ve'e yakmąą'kxụt. Jẹ'ẹts yąą'ą ve'e ñụkąjtsp jẹ mąkk tsaachpaatụn juu' ve'e jẹ Nte'yam yakjéjap jẹ jyọt'a'nụn kąjx.

20 Myujékumip tse'e jẹ kajpụn joma ve'e jẹ tsaaydum yakmụụ'kx. Jẹm tse'e apąjkin jọọtm pyítsum jẹ nụụ'pụn juu' ve'e jẹ'yp jẹ vaat joma ve'e jẹ caballo jẹ y'ajẹ́n yakpụụjmja, majktupx legua jo'n tse'e yọ'ọy jẹ nụụ'pụn.

15

Jẹ aangelestąjk juu' ve'e dụjayẹjptup jẹ vuxtojtụk oro apąjkin

1 N'ixts ątse'e jẹm tsapjọọtm jado'k jẹ mąjąą nụja'vin juu' ve'e tyuk'atụ́vip—nụvuxtojtụk jẹ ángeles juu' ve'e dụjayẹjptup jẹ vuxtojtụk tsaachto'nụn juu' ve'e ụx'ọọkip, ụx'ọọkipts jẹ'ẹ ve'e kụx jẹ'ẹ ve'e tyukkukąxadap jẹ mąkk tsaachpaatụn juu' ve'e jẹ Nte'yam ñụpąąjmtki jẹ jyọt'a'nụn kąjx.

2 N'íxpats ątse'e juu' ve'e kẹ'xp ax jo'n jẹ maaxy nąąj juu' ve'e jẹ ixụn jo'n, jẹ jąąjn mutąka. Jẹ́jats jẹ'ẹ ve'e pya'ayi tyẹ́nada vye'na jẹ'ẹ pąn pąn jatye'e dụ'amąądaaguidu jẹ na'a

atsa̱'kip tá̱nu̱k je̱ts je̱ y'apa̱mnax, je̱'e̱ juu' ve'e du̱kakuva̱jktu
je̱tse'e pya̱'mu̱xjadat je̱ xya̱a̱j ukpu̱ je̱ myacho̱'vu̱n, je̱m tse'e
du̱jaye̱pta je̱ arpa ko̱v juu' ve'e je̱ Nte'yam mo̱o̱jyju̱du.
3 Y'a̱a̱vdupts je̱'e̱ ve'e to'k je̱ u̱v juu' ve'e je̱ Moisés je̱ y'u̱v je̱ts
je̱'e̱ je̱ y'u̱v pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k. Jidu̱'u̱m tse'e y'a̱vda:
Mnu̱má̱jip mnu̱jaanchip xa mitse'e je̱ts atú̱vats je̱'e̱ ve'e
nu̱jom juu' jatye'e mtuump mka̱jtsp,
Ma̱ja̱ Vintsá̱n, Nte'yam, mits tse'e nu̱jom mka̱'miku̱jxp.
Tu̱v je̱ts va'ajts tse'e je̱ mna̱a̱' je̱ mtoo',
mits tse'e nu̱jom je̱ naxviijnit jayu myakkutojkjiku̱jxp.
4 ¿Pa̱nts mitse'e mkayakmá̱jajap mkayakjaanchajap?, Ma̱ja̱
Vintsá̱n.
¿Pa̱nts mitse'e mkavinjávajap mkavintsa̱'a̱gajap?
Mitsji xa ve'e to'k mnu̱va'ajtsjo̱o̱tip,
míndap tse'e nu̱jom je̱ jayu pa̱n nu̱vinxu̱p to'k it to'k naxviijn
je̱tse'e mvinja'vijidinit mvintsa̱'kijidinit,
ku̱x ta̱ ve'e yak'ix je̱ts pyaatyp y'ake̱e̱guip je̱'e̱ ve'e juu' mitse'e
mtuump mka̱jtsp.
Jidu̱'u̱m tse'e y'a̱vda.
5 Van'itts a̱tse'e n'ix je̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk y'ava'ach je̱m
tsapjo̱o̱tm; yak'ixp tse'e je̱m ma̱ja̱ tsapta̱jkm je̱ it juu' ve'e
munu̱yojk je̱ kunoo'kxu̱n du̱ma̱a̱t.
6 Je̱m tse'e pyítsumdi je̱ nu̱vuxtojtu̱k ángeles juu' ve'e
du̱jaye̱jptup je̱ javuxtojtu̱k tsaachto'nu̱n, je̱'e̱ tse'e xyo̱jxju̱dup
je̱ va'ajts lino vit juu' ve'e ajajp ata̱'kxp je̱tse'e to'k je̱ oro cinta
du̱kak'ajenju̱.
7 Van'it tse'e nu̱to'k je̱ joojntykiva je̱ ángeles du̱mo̱o̱ydi
ka̱kto'k je̱ oro apa̱jkin ojts ma̱a̱t je̱ ma̱kk tsaachto'nu̱n juu'
ve'e je̱ jyo̱t'a'nu̱n ka̱jx yakjéjip je̱ Nte'yam, juu' ve'e xa̱'ma
ka̱jx joojntykip.
8 Ax je̱ ma̱ja̱ tsapta̱jk, je̱ jo̱kts je̱'e̱ ve'e yak'ojtsju juu' ve'e
yakjéjip je̱ Nte'yam je̱ mya̱jin je̱ jyaanchin ka̱jx je̱ts je̱ kyu-
tojku̱n ka̱jx. Ax ni pa̱na tse'e kya'o̱'yixju̱ je̱tse'e je̱m tyá̱kat,
van'ítnume'e ku ve'e kyuka̱jxinit je̱ vuxtojtu̱k tsaachto'nu̱n
juu' ve'e je̱ nu̱vuxtojtu̱k ángeles yaknaxka̱da'aktap yaja naxvi-
ijn.

16

Je̱ vuxtojtu̱k apa̱jkin juu' ve'e je̱ ma̱kk tsaachto'nu̱n du̱ma̱a̱t

1 Van'itts a̱tse'e n'amo̱tunajxy to'k je̱ ma̱kk ayook juu' ve'e
je̱m ma̱ja̱ tsapta̱jkm pyítsump je̱tse'e jidu̱'u̱m du̱nu̱u̱jmi je̱
nu̱vuxtojtu̱k ángeles:
—Na̱jkxtats xtukte̱mva'atsta je̱m naxviijnit it ka̱jxm je̱ vux-
tojtu̱k apa̱jkin juu' ve'e du̱ma̱a̱t je̱ ma̱kk tsaachto'nu̱n juu'
ve'e je̱ Nte'yam yakjéjip je̱ jyo̱t'a'nu̱n ka̱jx.

2 Van'it tse'e jẹ muto'k ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin yaja naxviijnit itụkụjx. Van'it tse'e nụjom jẹ jáyuda juu' ve'e dụjayẹjptu jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk jẹ y'ixta'nụn jẹtse'e dụvinja'vidi dụvintsạ'kidi jẹ y'apạmnax, jẹ'ẹ tse'e pítsumụxjụdu jẹ kọ'ọpyo'ojtsap juu' ve'e mạkk tumpạjkp.

3 Van'it tse'e jẹ mumẹjtsk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm maaxy nạjọọtm. Van'it tse'e jẹ maaxy nạạj nụụ'pụn vyimpijt, ve'em ax jo'n jẹ ọọ'kpa jẹ ñụụ'pụn; nax'ọọ'kkạjxtu tse'e nụjom juu' jatye'e joojntykidup jẹm maaxy nạjọọtm.

4 Van'it tse'e jẹ mutoojk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm mạjạ nạjọọtm jẹts joma jatye'e jẹ nạạj myu'ut; nụụ'pụn tse'e vyimpijtkụjx jẹ nạạj.

5 Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy jẹ ángeles juu' ve'e jẹ tsoxk nạạj dụkạ'mip. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—Mạjạ Vintsạ́n, va'ajts Nte'yam, mits xa ve'e ụxyam m'ijtp, mítsam tse'e m'ijt, pyaatyp y'akẹẹguipts jẹ'ẹ ve'e juu' ve'e tụxtún ku ve'e jidụ'ụm tụmtọkimpayọ'ọy,

6 kụx jẹ'ẹda ve'e dụyakyọ'ydu jẹ ñụụ'pụn jẹ mjayu mạạt jẹ m'ayook kọjtsnajxpatạjkta. Ax tạts mits jẹ'ẹ ve'e xtuk'oo'kta jẹ nụụ'pụn jẹ jáyuda juu' ve'e ve'em játkidu, kụx ve'eme'e dụvinmátsjada.

7 N'amọtunajxpats ạtse'e jẹ ayook jẹm joma ve'e jẹ yọjxpẹjtụn. Jidụ'ụmts ạtse'e nmọtu:

—Ve'emam xa ve'e, Mạjạ Vintsạ́n, Nte'yam, mits xa ve'e nụjom mkạ'mikụjxp, tụvts mitse'e mtọkimpayọ'ọy jẹts pyaatyp y'akẹẹguip jẹ'ẹ ve'e juu' mitse'e mtuump mkạjtsp.

8 Van'it tse'e jẹ mumaktaaxk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm jẹ aampa xạạj ñi'kxm; yakmọọy tse'e jẹ aampa xạạj jẹ kutojkụn jẹtse'e jẹ y'anin jẹ jayu dụtukyaktọ́yụt.

9 Anañụjoma tse'e jẹ jayu ọọy tyuntọọydi. Ka'a tse'e vyinmayụmpijtti, ka'a tse'e dụmasọọkti jẹ kyọ'ọy joojntykinda, ka'a tse'e jẹ Nte'yam dụyakmạ́jidi dụyakjaanchidi, vyinkọjtspẹjttu tse'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e dụkạ'mip jẹ vuxtojtụk tsaachto'nụn.

10 Van'it tse'e jẹ mumugọọxk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm jẹ na'a atsạ'kip tạ́nụk kyutojkụn tsụụjntkụn kạjxm. Van'it tse'e kyọọ'tsikụjx joma ve'e yakkutuk. Van'it tse'e jẹ jayu tyunnatyọtstso'tspạjkjidini jẹ'ẹ kạjx ku ve'e ọọy tyuntsaachpaatti,

11 ax ka'ajyam tse'e dụmasọọkti jẹ kyọ'ọy too'da, vyinkọjtspẹjttujyame'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹ'ẹ kạjx ku ve'e chaachpaa'tta jẹtse'e pyo'otsta.

12 Van'it tse'e jẹ mutojtụk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm Éufrates mạjạ nạjọọtm; tạạtsnu tse'e jẹ mạjạ nạạj jẹtse'e

jẹ too' dụyaktaajnjidi joma ve'e ñáxtat jẹ yakkutojkpatạjk juu' ve'e tsọọ'ndup jẹm joma ve'e jẹ xạạj pyítsum.

13 Van'itts ạtse'e n'ix nụtoojk jẹ kọ'ọyjáyuvapta, jẹ potyạ'ạv jo'n y'íxuvada, jẹ'ẹ tse'e pítsumdu jẹp jẹ na'a kọ'ọtyánụkap y'ávup, jẹp jẹ na'a atsạ'kip tánụk y'ávup, jẹts jẹp jẹ'ẹ y'ávup juu' ve'e natyijjup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpa.

14 Yạ kọ'ọyjáyuvapta tse'e jẹ mújit nụja'vin dụtoondup, jẹ'ẹ tse'e ñụpítsumdu jẹtse'e dụyaknay'amókajadat nụjom pạn pạn jatye'e dụyakkutojkjidup jẹ jayu pạn nụvinxụpe'e to'k it to'k naxviijn chạạnada jẹtse'e y'atso'oxtóndat ku ve'e dụpaatnit jẹ xạạj juu' ve'e ñụpạạjmtki jẹ Nte'yam, juu' ve'e nụjom dụkạ'mikạjxp.

15 Amọtunaxta juu' ve'e jẹ Jesucristo kyạjtsp: "Tun to'mayji xa ạtse'e nmiinnuvat, ve'em ax jo'n jẹ mẹẹ'tspa jye'ya ku ve'e jẹ jayu dụkanụjava. Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e nakyujoojntykijidup jẹtse'e jẹ vyit apạạmdụka dụjayẹpta kụx kadi ve'e ve'em y'itta ax jo'n jẹ jayu juu' ve'e ijttup nụva'ajts ạxva'ajts jẹtse'e yakmu'ixta yakmupẹtta jẹtse'e chọ'ọtyónda." Jidụ'ụm tse'e vya'añ.

16 Yaknay'amojkijidu tse'e jẹ yakkutojkpatạjk jẹm jẹ it juu' ve'e dụxạạj Armagedón. Hebreo aajts jẹ'ẹ ve'e.

17 Van'it tse'e jẹ muvuxtojtụk ángeles dụtuktẹmvaach jẹ apạjkin jẹm pọj jọọtm. Van'itts ạtse'e n'amọtunajxy to'k jẹ ayook jẹm mạjạ tsaptạjkm juu' ve'e jẹm tsapjọọtm, jẹm joma ve'e jẹ Nte'yam jẹ kyutojkụn tsụụjntkụn. Jidụ'ụm tse'e vyaajñ:

—¡Tạ́vani xa ve'e tyunjụ kyạtsjụ!

18 Van'it tse'e jẹ vítsụk tyuntạạ'pụkni, jẹ añu tyumpo'oni tyunmọọ'tni, jẹ añu tyumpạjni tyuntsa'pxni, mạkk tse'e tyun'ojxini yạ naxviijnit it; ni vin'ita xa ve'e jẹ ojx kyanaxy ve'em ax jo'n jẹ'ẹ ve'e ñajxy.

19 Jẹ babilóniait ciudad, toojk viijnts jẹ'ẹ ve'e ñapyạạjmjini ku ve'e y'ojxi; muja'vikạjxtinu tse'e nụjom jẹ kajpụn pạn vinxụp to'k it to'k naxviijn. Van'it tse'e jẹ Nte'yam dụjaa'myejts jẹ babilóniait ciudad jẹtse'e dụyaknáxụt jẹ tsaachpaatụn juu' ve'e tyuknụkẹjx jẹ jyọt'a'nụn kạjx.

20 Kutọkikạjxnu tse'e nụjom jẹ kọpk jẹ kẹẹts jẹts jẹ naax juu' ve'e jẹm maaxy nạạj akojkm.

21 Kụstạjkiva tse'e jẹ mújit tạạxt jẹm tsajviinm jẹtse'e ñaxkạdaaky jẹ jayu ñi'kxm; toojk arroba naxyts jẹ'ẹ ve'e jyémụtsa y'ijt to'k jaty. Vyinkọjtspẹjttu tse'e jẹ jayu jẹ Nte'yam jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ tạạxt mạkk ọọy tyunyaktsaachijidini.

17

Ku yaktọkimpayọ'ynit jẹ ñụmájiva kọ'ọtyạ'ạxap

1 Van'itts ạtse'e xnụmiijn nụto'k jẹ ángeles juu' ve'e
dụjayẹjptup tụy'it jẹ vuxtojtụk apạjkin, jẹts ạtse'e xnụụjmi:
—Minụ jẹts ạts mitse'e ntuk'íxụt vintsọ ve'e chaachpaat-
nit jẹ ñụmájiva kọ'ọtyạ'ạxap juu' ve'e tsụụnip jẹm maaxy
nạni'kxm.
2 Jẹ naxviijnit yakkutojkpatạjk, tạ tse'e jẹ kọ'ọtyạ'ạxap
dụtukmạạttónda juu' ve'e ka óyap; jẹts pạn pạn jatye'e joo-
jntykidup yaja naxviijnit itụkụjx, tạ tse'e ñatyukmo'okjada
jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ juu' ve'e tyoondup ku ve'e dụpanạjkxta jẹ
kọ'ọtyạ'ạxap jẹ tyoo'.
3 Van'itts ạtse'e jẹ ángeles xyaknụjkx jẹ Espíritu Santo jẹ
kyutojkụn kạjx jẹm vinva'ajts it kạjxm. Jẹmts ạtse'e xyak'ix
to'k jẹ tạ'ạxtạjk dụtuktsụụna to'k jẹ tsapts na'a atsạ'kip tánụk.
Jẹm tse'e jẹ tánụk tuknụjakyụx ñi'kxm kyọjm may jẹ ayook
juu' ve'e jẹ Nte'yam dụvinkọjtspẹjtp, vuxtojtụk kuvajkax jẹts
majk vájax.
4 Jẹ tạ'ạxtạjk, jẹ tso'ojmk vit jẹts jẹ tsapts vitts jẹ'ẹ ve'e
jyayejpp; jẹ oro, jẹ tsújit tsaaj, jẹts jẹ perlas, jẹ'ẹ tse'e
natyuknaajktsojạpạjkjup. Jẹm tse'e kyạ'm dụmats'it to'k jẹ
tuk'a'ooguin juu' ve'e tum jẹ oro, ojtsts jẹ'ẹ ve'e mạạt juu'
jatye'e axạạ'kp jẹts jẹ kọ'ọtyạ'ạxap jẹ tyo'nụn.
5 Jẹmpa tse'e vyimpọ́kkum javyet to'k jẹ ayook juu' ve'e
jidụ'ụm vaamp: "Jẹ babilóniait ciudad, jẹ kọ'ọtyạ'ạxap juu'
ve'e to'k kạ'ạjyji jẹ naxviijnit jayu dụtuk'ixp jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ jẹts
nụjom juu' jatye'e axạạ'kp ijtp yaja naxviijnit itụkụjx."
6 Van'itts ạtse'e n'ix jẹts mookjup jẹ'ẹ ve'e jẹ tạ'ạxtạjk, jẹ
Nte'yam jẹ jyayu jẹ ñụụ'pụne'e natyuknaajkmookju jẹts jẹ'ẹ
jyẹ'ẹda pạn pạn jatye'e yakjay'ọọ'kjụdu jẹ'ẹ kạjx ku ve'e jẹ
Jesús jẹ y'ayook dụyakva'kxtkti. Atụva atọ́kits ạts jẹ'ẹ ve'e
ntuntuktaajñ.
7 Van'itts ạtse'e jẹ ángeles xnụụjmi:
—¿Tyạjxse'e atụva atọki xtuktáñ? Va'ants ạts mitse'e
ntuk'ixụ pạn ti jẹ'ẹ ve'e jẹ tạ'ạxtạjk ñụkạjtsp jẹts jẹ na'a
atsạ'kip tánụk juu' ve'e tyuktsụụnip, jẹ'ẹ juu' ve'e vuxtojtụk
kuvajkax jẹts majk vájax.
8 Jẹ na'a atsạ'kip tánụk juu' ve'e tụx'ix, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e
ñụkạjtsp to'k juu' ve'e jẹ́mani joojntyki, ax ka'a tse'e
ụxyam y'uk'ijtni, ụx'ọọk tse'e pyítsumụt jẹp kạạk jótup
namka'anume'e vyintọki. Ax kuts jẹ'ẹ ve'e pyítsumụt,
xụpụtọ́kits jẹ'ẹ ve'e tyándat jẹ jayu juu' ve'e íxjụdup, jẹ jayu
juu' ve'e yaja naxviijnit itụkụjx, juu' ve'e jẹ xyạạj ka javyétap
jẹp libro kụjxp joma ve'e javyet ku ve'e yạ it chọọ'ntk jẹ
xyạạjta pạn pạn jatye'e xạ'ma kạjx joojntykidinup.
9 'Ụxyamts ạtse'e nnụkọ́tsụt juu' ve'e jẹ vijin jẹ kẹjụn chạjkp
jẹtse'e yakvinmọ́tuvụt. Jẹ vuxtojtụk kuvajk, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e

ñu̱ka̱jtsp je̱ vuxtojtu̱k tonu̱n juu' ve'e je̱ ta̱'a̱xta̱jk tyuktsu̱u̱nip.
10 Nay vanxú̱pjyam tse'e je̱ kuvajkta, nu̱vuxtojtu̱k je̱ yakkutojkpadats je̱'e̱ ve'e ñu̱ka̱jtsp. Nu̱mugo̱o̱xk je̱ yakkutojkpada, ta̱ts je̱'e̱ ve'e vyintó̱kida, to'k tse'e juu' ve'e u̱xyam yakkutojkp, je̱ts jado'k ka'anum tse'e yakkutuk. Ax ku tse'e je̱'e̱ yakkutókṵt juu' ve'e kayakkutojkpna, ka'a tse'e jek yakkutókṵt.
11 Je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k juu' ve'e joojntyki je̱tse'e u̱xyam kyo̱o̱'k'ijtni, je̱'e̱ tse'e je̱ mutoodojtu̱k yakkutojkpa; ku̱x mya̱a̱tnavya̱a̱'njup je̱'e̱ ve'e je̱ nu̱vuxtojtu̱k yakkutojkpada, je̱'e̱ ka̱jxts je̱'e̱ ve'e yakmacha̱v ax jo'n nu̱to'k je̱'e̱da; u̱x'o̱o̱kts je̱'e̱ ve'e vyintó̱kiyu̱t.
12 'Je̱ majk vaj juu' ve'e tu̱x'ix, nu̱majk je̱ yakkutojkpadats je̱'e̱ ve'e ñu̱ka̱jtsp juu' ve'e kayakkutojktupna; ax yakmo̱'o̱dapts je̱'e̱ ve'e je̱tse'e du̱ma̱a̱tyakkutókṵt to'k hora je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k.
13 Je̱ nu̱majk yakkutojkpada, ko̱jtsmúkts je̱'e̱ ve'e juu' du̱jaye̱pta, myo̱'o̱dapts je̱'e̱ ve'e je̱ kyutojku̱nda je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k,
14 mya̱a̱t'atso'oxtóndapts je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k. Ax je̱'e̱ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k, je̱'e̱ tse'e ama̱a̱daagajadap, ku̱x Vintsá̱n je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ vintsa̱nta̱jkta, je̱ts Yakkutojkpa je̱'e̱ ve'e pa̱ne'e du̱yakkutojkjika̱jxp je̱ yakkutojkpata̱jkta. Je̱'e̱da pa̱n pa̱n jatye'e ijttup je̱'e̱ ma̱a̱t pa̱ne'e yaktijp Carnero Onu̱k, je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e vinko̱o̱njnju̱du je̱tse'e yaaxu̱xjidi, to'k aaj to'k jo̱o̱tts je̱'e̱ ve'e du̱tonda juu' ve'e je̱ Nte'yam cha̱jkp.
15 Van'itts a̱tse'e je̱ ángeles xjaa'knu̱u̱jmi:

—Je̱ maaxy na̱a̱j juu' ve'e tu̱x'ix, joma ve'e chu̱u̱na je̱ ko̱'o̱tya̱'a̱xap, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ñu̱ka̱jtsp je̱ nu̱may jayu, je̱ may naax je̱ may kajpu̱n, je̱ may aaj je̱ may ayook.
16 Je̱ nu̱majk yakkutojkpa juu' ve'e je̱ majk vaj ñu̱ka̱jtsp je̱ts je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k juu' ve'e tu̱x'ix, je̱'e̱ tse'e du̱mujo̱t'ánjadap je̱ ko̱'o̱tya̱'a̱xap je̱tse'e du̱yak'ayó̱vdat je̱tse'e nu̱va'ajts a̱xva'ajts du̱yaktándat, je̱tse'e je̱ ñi'kx je̱ kyo̱pk du̱putso'tstinit. Juu' tse'e vintaamp, je̱'e̱ tse'e yaknaxto̱o̱ydinup.
17 Je̱ Nte'yamts je̱'e̱ ve'e pa̱'mu̱xju̱du je̱m jya'vin ka̱jxmda je̱ vinma'yu̱n je̱tse'e ve'em du̱tóndat, je̱'e̱ ve'e ku ve'e du̱ko̱jtsmóktat je̱tse'e du̱mo̱'o̱dat je̱ kyutojku̱nda je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k van'it paat ku ve'e tyónju̱t kyó̱tsju̱t juu' ve'e je̱ Nte'yam kyo̱jts.
18 Je̱ ta̱'a̱xta̱jk juu' ve'e tu̱x'ix, je̱'e̱ts je̱'e̱ ve'e ñu̱ka̱jtsp je̱ ciudad juu' ve'e du̱ka̱'mip je̱ naxviijnit yakkutojkpada.

18

Ku jẹ Babilonia vyintǫ́kinit

1 Van'itts ạtse'e n'ix jẹtse'e jado'k jẹ ángeles chạạ'n jẹm
tsajviinm, ajajp atạ'kxpts jẹ'ẹ ve'e, jẹ'ẹ tse'e kạdaak ǫǫy jẹ
kutojkụn mạạt; kujaj kutụ'kx tse'e yạ naxviijnit it tyaajñ.
2 Van'it tse'e mạkk kyạjts:
—¡Tạ́vani xa ve'e vyintǫ́kini! ¡Tạ́vani jẹ'ẹ ve'e vyintǫ́kini
jẹ babilóniait ciudad! Tạ́vani tse'e jyajtni to'k jẹ it joma ve'e
jẹ kǫ'ǫyjáyuvap chạạnada. Jẹm tse'e ñay'amókajada nụjom jẹ
jẹyyva tạ́nụk juu' ve'e ka va'ajtsap jẹtse'e axạạ'kp y'íxuvada.
3 Jẹ'ẹ kạjx xa ve'e ve'em jyaty kụxe'e jẹ jayu juu' ve'e
tsụụnidup to'k it to'k naxviijn, jẹ'ẹ tse'e tụñaxmo'okjada mạạt
jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj juu' ve'e ijtp jẹ babilóniait jayu jẹ
kyǫ'ǫy to'nụn jẹ kyǫ'ǫy kǫjtsụn. Jẹts jẹ naxviijnit yakkuto-
jkpatạjk, tạ tse'e dụtukmạạttónda juu' jatye'e tum ka ǫ́yap,
tạts jẹ'ẹ ve'e ǫǫy tyunnaajkkumeenajada pạn pạn jatye'e
ajooydup atǫǫ'ktup ka ǫ́yap.
4 Van'itts ạtse'e n'amǫtunajxy jado'k jẹ ayook jẹm
tsapjǫǫtm juu' ve'e vaan:
—Tukva'kva'atsta jẹ babilóniait ciudad, miitsta, pạn pạn
jatye'e ạts jẹ njáyuda, ve'em tse'e jẹ tyǫkin mkatukpaa'tjadat
jẹtse'e xkamạạttsaachpaa'ttat,
5 kụx tạ ve'e jẹ tyǫkin tyunkuma'yini jẹm tsajviinm paat jẹts
tạ ve'e jẹ Nte'yam dụjaa'myéts jẹ kyǫ'ǫy to'nụnda jẹ kyǫ'ǫy
kǫjtsụnda.
6 Jẹ Nte'yam tse'e dụyaktsaachpaattinup jẹ jayu juu' ve'e
tsụụnidup jẹm babilóniait cyiudaaj kạjxm, ve'em tse'e yak-
tsaachpaatjidinit ax jo'n jẹ babilóniait jayu jẹ viijnk jayu
dụyaktsaachpaatti jo'n. Tukkuvẹjtjidinupts jẹ'ẹ ve'e amuts jẹ
kyǫ'ǫy jẹ'ẹ juu' jatye'e tụdụtonda tụdụkǫtsta, mạkk ạạ'k tse'e
chaachpaattinit.
7 Tsaachpaattinup tse'e kụxe'e ñamyáajajada jẹtse'e
ñatyukkạtạ́kajada jẹ Satanás. Jidụ'ụm tse'e vyinmayda:
"Jẹ yakkutojkpa jo'nts ụụ'me'e n'ijtumda, ka'a xa
ụụ'me'e ax jo'n jẹ ku'ạạ'k tạ'ạxtạjk, ni jẹ vin'ita tse'e
nkatsaachvinma'yumdat." Jidụ'ụm tse'e vyinmayda.
8 Jẹ'ẹ kạjx tse'e tun to'mayji jẹ chaachto'nụn jyéjinit,
ǫǫ'ktinup tse'e jẹ jayu jẹm ciudad kạjxm, yaaxtinup tse'e
ǫǫy jẹ tsaachvinma'yụn kạjx, jéjinup tse'e jẹ yooj jẹ pa'am,
naxtǫkyạjxtinupts jẹ'ẹ ve'e jẹ ciudad. Ve'em tse'e yaktoon-
dinit kụx mạkk jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, juu' ve'e pạ'mụxjidinup
jẹ chaachpaatụnda.
9 Jẹ naxviijnit yakkutojkpada juu' ve'e tyukmạạttoondu
tyukmạạtkǫjtstu juu' ve'e tum ka ǫ́yap jẹtse'e dụpanạjkxta jẹ

kǫ'ǫy too' juu' ve'e tuk'íxjǫdu, ñǫya'axtapts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e dǫ'íxtat jẹts tǫǫynupe'e jẹ ciudad,

10 jékumji ve'e tyándat, jẹ'ẹ ve'e chạ'kidup kǫx ku ve'e dǫmạạttsaachpaattinit. Jidǫ'ǫm tse'e vya'andat:

—¡Ayǫǫv, ayǫǫv xa ve'e miits jẹ mjǫǫtta pạn pạn jatye'e tsǫǫnidup jẹm babilóniait cyiudaaj kạjxm, mnǫmạ́jidup xa miitse'e tǫm'itta! Tun to'mayji xa ve'e tǫvyinkumoka jẹ mtsaachpaatǫnda —jidǫ'ǫm tse'e vya'andat.

11 Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e ajooydup atǫǫ'ktup yaja naxviijnit itǫkǫjx, ñǫya'axtapts jẹ'ẹ ve'e kǫx ka'a ve'e y'uk'ijttinit pạn pạne'e jo'yǫxjadap juu' jatye'e tyǫǫ'ktup.

12 Jẹme'e jẹ oro jẹts jẹ plata, jẹ tsújit tsaaj jẹts jẹ perlas, jẹ ǫǫjyit lino vit jẹts jẹ seda vit, jẹ tso'ojmk vit jẹts jẹ tsapts vit. Jẹmpa tse'e nǫjom pạn vinxǫp jẹ pa'ajk xoo'kpa kǫp jẹts jẹ marfil pạạmdǫk, jẹ tsújit kǫp jẹts jẹ bronce, jẹ pojxǫn jẹts jẹ mármol,

13 jẹ canela jẹts jẹ viijnk muxo'ojkin, jẹ pǫǫm jẹts jẹ mirra, jẹ pa'ajk xoo'kpa nạạj jẹts jẹ tsaaydum pa'ajk nạạj, jẹ olivos aceite, jẹ harina jẹts jẹ trigo, jẹ jaach jẹ kaaj jẹts jẹ carnero, nay ve'empa jẹ carro jẹts jẹ joyǫtoompada. Jẹ jayu paat tse'e dǫjayẹpta jẹtse'e dǫtǫǫ'ktat.

14 Jidǫ'ǫm tse'e dǫnǫkǫ́tstat jẹ jayu juu' ve'e tsǫǫnidup jẹm ciudad kạjxm:

—¡Ka'a xa ve'e x'ukjayẹjptini jẹ ǫ'yin juu' ve'e ǫǫy mtuntsojja'vidup tǫy'it, ni jẹ vin'ita tse'e xkǫǫ'kjayẹjptinit jẹ y'ǫy jẹ'ẹ jẹ chújit jẹ'ẹ juu' ve'e mjayẹjptup tǫy'it!

15 Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e ajooydup atǫǫ'ktup mạạt yạ pạạmdǫk jẹtse'e tǫdǫtukkumeentạ́kada jẹ ciudad, jékumji tse'e tyándat, jẹ'ẹ ve'e chạ'ạgadap ku ve'e dǫmạạttsaachpaa'ttat.

16 Ñǫya'axtap tse'e jẹtse'e vya'andat:

—¡Ayǫǫv, ayǫǫv xa ve'e jẹ'ẹ jẹ jyǫǫtta jẹ jáyuda juu' ve'e tsǫǫnidup tǫy'it jẹm ciudad kạjxm! Ve'em xa jẹ'ẹ ve'e tǫy'itta ax jo'n jẹ tạ'ạxtạjk juu' ve'e jẹ ǫǫjyit lino vit natyukxǫjxjup mạạt jẹ tso'ojmk vit jẹts jẹ tsapts vit jẹtse'e ñatyuknaajktsojǫpǫkjǫ jẹ oro, jẹ tsújit tsaaj, jẹts jẹ perlas.

17 ¡Tun to'mayji tse'e tǫvyintǫkikǫx nǫjom juu' ve'e tǫy'it jẹm ciudad kạjxm!

Nǫjom jẹ barco jẹ ñǫvintsạnda mạạt jẹ tyoompatạjkta jẹts jẹ jayu juu' ve'e pyatsạạmdup jẹts juu' ve'e ajooyva atǫǫ'kpa najxtup tạjkidup jẹm maaxy nạjǫǫtm, jékumjits jẹ'ẹ ve'e tyándat.

18 Ku ve'e dǫ'ixta jẹ jǫk ku ve'e jẹ ciudad tyǫy, jidǫ'ǫm tse'e mạkk vya'andat:

—¿Ti kajpǫn tse'e jado'k ve'em ijt ax jo'n jẹ ciudad?

19 Van'it tse'e jẹ̱ naax ñatyukxa̱kvájụ̱kjadat jẹ̱tse'e yaaxp
tsaachvinmaayp jidụ̱'ụ̱m vya'andat:
—¡Ayọ̱ọ̱v, ayọ̱ọ̱v xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱ jyọ̱ọ̱tta jẹ̱ jáyuda juu' ve'e
tsụ̱ụ̱nidup tụ̱y'it jẹ̱m ciudad ka̱jxm! Jẹ̱ jyoojntykin ka̱jx
xa ve'e kyumeenta̱jkidi nụ̱jom pa̱n pa̱n jatye'e jẹ̱ barco
dụ̱jayẹ̱jptup. ¡Tun to'mayji tse'e tụ̱vyintọ̱kikụ̱x nụ̱jom juu'
ve'e tụ̱y'it jẹ̱m ciudad ka̱jxm! —jidụ̱'ụ̱m tse'e vya'andat.
20 Ax tukxọ̱ọ̱nduktats miitse'e jẹ̱ ciudad, miitsta, pa̱n pa̱n
jatye'e jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm jẹ̱ts jẹ̱ va'ajts jọ̱ọ̱t jáyuda, jẹ̱ Nte'yam
jẹ̱ kyuká̱tsivada jẹ̱ts jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpata̱jkta,
kụ̱x ku xa ve'e jẹ̱ Nte'yam dụ̱mọ̱ọ̱ynit jẹ̱ tsaachpaatụ̱n jẹ̱
jayu juu' ve'e ka ọ́yap juu' dụ̱toondup jẹ̱tse'e cha̱a̱nada
jẹ̱m ciudad ka̱jxm, jẹ̱'ẹ̱ tse'e tyukkuvẹ̱jttinup juu' miitse'e
tụ̱myaktoojnjada ka ọ́yap.
21 Van'it tse'e to'k jẹ̱ ma̱kk ángeles dụ̱ka̱a̱jyụ̱k to'k jẹ̱ tsaaj juu'
ve'e ve'em ax jo'n to'k jẹ̱ ma̱ja̱ paan taak, jẹ̱tse'e dụ̱ka̱kvippi
jẹ̱m maaxy na̱jọ̱ọ̱tm, jẹ̱tse'e vyaajñ:
—Jidụ̱'ụ̱m xa ve'e kyutọ́kinit jẹ̱ babilóniait ciudad, ni jẹ̱
vin'ítats jẹ̱'ẹ̱ ve'e kyọ̱ọ̱'kyak'íxnuvat.
22 Ni jẹ̱ vin'ita tse'e jẹ̱m ciudad ka̱jxm
kyọ̱ọ̱'kyak'amọ̱tunajxnit jẹ̱ arpa kọ̱v, jẹ̱ trompeta ukpụ̱ jẹ̱
viijnk xooxụ̱n, ka'a tse'e y'ukyak'amọ̱tunajxnit jẹ̱ts jẹ̱me'e jẹ̱
jayu jyụ̱ts,
23 ka'a tse'e jẹ̱m jẹ̱ tya̱'kxpa y'ukta̱'kxnit, ni jẹ̱ vin'ita tse'e
jẹ̱ navya̱jkjuva kyọ̱ọ̱'kyak'amọ̱tunajxnit jẹ̱m ciudad ka̱jxm.
Ve'em tse'e jyátụ̱t ñáxụ̱t ọ́yame'e dụ̱nụ̱má̱jada tụ̱y'it jẹ̱m
naxviijnit it ka̱jxm jẹ̱ jayu juu' ve'e ajooydup atọ̱ọ̱'ktup jẹ̱m
babilóniait cyiudaaj ka̱jxm. Ax jẹ̱ jayu juu' ve'e tsụ̱ụ̱nidup
tụ̱y'it jẹ̱m ciudad ka̱jxm, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱vin'a̱a̱'ndu jẹ̱ maayk ka̱jx
jẹ̱ jayu juu' ve'e tsụ̱ụ̱nidup tụ̱y'it to'k it to'k naxviijn.
24 Jẹ̱ jayu juu' ve'e tsụ̱ụ̱nidup tụ̱y'it jẹ̱m babilóniait cyiudaaj
ka̱jxm, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱yak'ọ̱ọ̱'ktu jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu ma̱a̱t jẹ̱
Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọ̱jtsnajxpata̱jkta, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dụ̱ni'kxmidu
ku ve'e y'ọ̱ọ̱'kti jẹ̱ jayu pa̱n pa̱n jatye'e tsụ̱ụ̱nidup to'k it to'k
naxviijn.

19

1 Van'itts a̱tse'e n'amọ̱tunajxy jẹ̱ts jidụ̱'ụ̱me'e jẹ̱m tsapjọ̱ọ̱tm
jẹ̱ nụ̱may jayu ma̱kk vya'anda:
¡Yakma̱ja yakjaancha tse'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit,
jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ ma̱jin jẹ̱ts jẹ̱ kutojkụ̱n ọ̱ọ̱y dụ̱tunjayẹ̱jpp jẹ̱tse'e
xyaktsọ̱ọ̱kumdi,
2 kụ̱x tụ̱v xa jẹ̱'ẹ̱ ve'e tyọ̱kimpayọ̱'ọ̱y jẹ̱ts vintsọ̱ ve'e dụ̱paa'ty
dụ̱'akẹ̱ẹ̱ga!

Tą̱ tse'e dụpụụjmja jẹ̱ tsaachpaatụn jẹ̱ ñụmájiva kọ'ọtyą'ą̱xap juu' ve'e jẹ̱ naxviijnit jayu dụyakma't ku ve'e dụtukpụk jẹ̱ kyọ'ọy too',
jẹ̱ Nte'yame'e tụtyukkuvetjụ kụxe'e dụyak'ọọ'kti jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myutoompada jẹ̱ myupą̱jkpada.
3 Van'it tse'e vyaandinuva:
—¡Yakmą̱ja yakjaancha xa ve'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit! Ni jẹ̱ vin'ítats jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ ciudad kyajọjk'atṹvat.
4 Van'it tse'e jẹ̱ nụ'ii'px maktaaxk mṹjit jáyuda jẹ̱ts jẹ̱ nụmaktaaxk joojntykivada jẹ̱ vyiijnda jẹ̱ y'aajta dụtukpaatti jẹ̱ it juu' ve'e jẹ̱m jẹ̱ Nte'yam vyinkojkm jẹ̱tse'e dụvinja'vidi dụvintsą̱'kidi jẹ̱ Nte'yam, juu' ve'e tsụụnip jẹ̱m kutojkụn tsụụjntkụn kąjxm. Jidụ'ụm tse'e vyaandi:
—Amén. ¡Yakmą̱ja yakjaancha tse'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit!
5 Van'it tse'e yak'amọtunajxy to'k jẹ̱ ayook juu' ve'e vaamp jẹ̱m joma ve'e jẹ̱ kutojkụn tsụụjntkụn:
Miitsta, jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ myutoompada jẹ̱ myupą̱jkpada, jẹ̱ mṹjit jẹ̱ muutskit,
ọñụkọ́tsada jẹ̱ts vinjávada vintsą̱'ą̱gada ụụ'm jẹ̱ nNte'yamamda.

Ku jẹ̱ Jesús dụpą́kụt jẹ̱ jyáyuda

6 N'amọtunajxpats ą̱tse'e jẹ̱ ayook ax jo'n nụmay jẹ̱ jayu kụkyọjtsti jo'n, ve'em ax jo'n jẹ̱ mąją̱ nąą̱j mąkk tyun'ụụ'ts tyuntinụn jẹ̱ts ve'em ax jo'n jẹ̱ añu tyumpu'u tyunmą̱ą̱'t. Jidụ'ụmts ą̱tse'e n'amọtunajxy:
¡Yakmą̱ja yakjaancha xa ve'e jẹ̱ Nte'yam y'ijtnit!
Tą̱ xa ve'e yakkutojk'ukvaanni jẹ̱ Mąją̱ Vintsą́n,
jẹ̱ nNte'yamamda, juu' ve'e nụjom dụką̱'mikąjxp.
7 Va'an dụxọojntkumda, va'an dụ'ọyja'vimda, va'an dụyakmą́jimda dụyakjaanchimda,
kụx jẹ'ẹ̱ pąne'e yaktijp Carnero Onụk, tą̱ tse'e jẹ̱ xą̱ą̱j dụpaatni jẹ̱tse'e dụpąjknit jẹ̱ jyáyuda.
Tą̱ tse'e jẹ̱ jyayu ñay'apą̱ą̱mdụkajada ax jo'n jẹ̱ kiixụtą'ą̱x juu' ve'e yaa'vyą̱kuvaamp.
8 Tą̱ tse'e yakmọ'ọda jẹ̱tse'e ñatyukxọ́xjadat jẹ̱ ọọjyit lino vit, va'ajts pụk, ajajp atą̱'kxp.
Jidụ'ụmts ą̱tse'e n'amọtunajxy. Jẹ'ẹ̱ ve'e ku ve'e ñaxyọ́xjadat jẹ̱ ọọjyit lino vit, jẹ'ẹ̱ts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ̱ y'ọy jẹ'ẹ̱ juu' ve'e tụdụtonda tụdụkọtsta jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyayu.
9 Van'itts ą̱tse'e jẹ̱ ángeles xnụụjmi:
—Javyẹtụ yą'ą: "Xọọn xa jẹ'ẹ̱ ve'eda pąn pąn jatye'e ijttinup jẹ'ẹ̱ mą̱ą̱t pąne'e yaktijp Carnero Onụk, ijttinupts jẹ'ẹ̱ ve'e jẹ'ẹ̱ mą̱ą̱t ve'em ax jo'n jẹ̱ yaa'vyą̱jkpa jẹ̱ ñụyaa'y dụmą̱ą̱tkáy dụmą̱ą̱t'uu'k."
Jẹ̱ts ą̱tse'e xnụụjmi:

—Juu'ts ạtse'e nkạjtsp, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e jẹ y'ayook.
10 Van'itts ạtse'e n'ukvinkọxkteni jẹ ángeles jẹts ạtse'e
kụnvinja'vi kụnvintsạ'ki. Ax jidụ'ụmts ạts jẹ'ẹ ve'e xnụụjmi:
—Kadi ve'em mjátụka. Jẹ Nte'yam xa ạtse'e nmutuump
nmupụjkp, ve'em ax jo'n miitse'e jẹ Nte'yam xmutonda
xmupạkta, mits jẹts jẹ m'utsta jẹ m'ajchta mạạt jẹ m'utsta jẹ
mtsạ'ạda juu' ve'e to'k aaj to'k jọọt dụjaanchja'vidup jẹ kạts jẹ
ayook juu' ve'e jẹ Jesucristo yaktaan, jẹ Nte'yam mits vinjava
vintsạ'ạga —jidụ'ụmts ạtse'e xnụụjmi.
Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụ'ava'nidup jẹ kạts jẹ ayook
juu' ve'e jẹ Jesucristo yaktaan, ka jẹ y'avintsọ vinma'yụnapts
jẹ'ẹ ve'e kyọjtstup, jẹ Espíritu Santo jẹ'ẹ ve'e jẹ vinma'yụn
mọọjyjụdup jẹtse'e ve'em kyọ́tstat.

Jẹ'ẹ juu' ve'e dụtuktsụụnip jẹ pọọ'p caballo

11 Van'itts ạtse'e n'ix jẹ tsapjọọtmit it y'ava'ach. Jẹm
tse'e to'k jẹ pọọ'p caballo. Pạn tse'e tuktsụụnijup, jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'e xyạạj Pạne'e Dụkutyoomp Juu' ve'e Kyạjtsp, nay
ve'empa, Pạne'e Tyụ́vam jẹ Jyáyuvin jẹ Jyoojntykin. Tụvts jẹ'ẹ
ve'e tyọkimpayọ'ọy jẹtse'e dụyakvintọki pạn pạn jatye'e jẹ
Nte'yam dụtso'oxpạjktup.
12 Ve'emts jẹ'ẹ ve'e jẹ vyiijn y'ajaj y'atụ'kx ax jo'n jẹ
jạn'ayẹẹ'nst. Jẹm tse'e kyuvajkm may jẹ corona dụmạạda,
jẹtse'e jẹm to'k jẹ ayook javyet dụjayep juu' ve'e jẹ'ẹjyji
ñụja'vip.
13 To'k tse'e jẹ xọx dụjayep juu' ve'e jẹ nụụ'pụn ọọy
tumpaatju. Jẹ'ẹ pạne'e dụtuktsụụnip jẹ pọọ'p caballo, jẹ'ẹts
jẹ'ẹ ve'e xyạạjivap Jẹ Nte'yam jẹ Kyạts jẹ y'Ayook.
14 Jẹm tse'e pyamẹ́tsjada jẹ tsapjọọtmit atso'ox toompada,
natyukxọjxjụdupts jẹ'ẹ ve'e jẹ ọọjyit lino juu' ve'e pọọ'p jẹts
va'ajts, jẹ pọọ'p cabállots jẹ'ẹ ve'e tyuktsụụniduvap.
15 Ax jẹ'ẹ pạne'e vintoo'vạjkijidup, jẹpts jẹ'ẹ ve'e y'ávup
pyítsum to'k jẹ jạjpax tsojx juu' ve'e tyukmạạda'akup pạn
nụvinxụpe'e jẹ jayu chạạnada to'k it to'k naxviijn, jẹtse'e
mạkk dụyakkutojkjadat, ve'eme'e dụtọkimpayọ'ọydat jẹtse'e
dụmọ'ọdat jẹ mạkk tsaachpaatụn juu' ve'e jẹ Nte'yam
yakjẹ́jip jẹ jyọt'a'nụn kạjx, jẹ Nte'yam, juu' ve'e nụjom
dụkạ'mikạjxp.
16 Jẹm tse'e vyit kạjxm jẹts pyokyạjxm javyet yạ ay-
ook: "Yakkutojkpa Juu' ve'e Dụyakkutojkjikạjxp jẹ Yakku-
tojkpatạjk", jẹts "Vintsạ́n Juu' ve'e Dụnụvintsạnikạjxp jẹ
Vintsạntạjk".
17 Van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ ángeles juu' ve'e jẹm ténip joma
ve'e jẹ aampa xạạj, jidụ'ụm tse'e dụnụụjmi nụjom jẹ jẹyyva
tạ́nụk, mạkk tse'e vyaajñ:
—Nay'amókajada jẹts nụminda jẹ Nte'yam jẹ myạjạ a'ox.

18 Mtso'otstape'e je̱ yakkutojkpa je̱ chu'utsta, je̱ tojpata̱jk je̱
vyintsá̱n je̱ chu'utsta, je̱ ñu̱má̱jiva jayu je̱ chu'utsta, je̱ caballo
tsu'utsta ma̱a̱t pa̱n pa̱n jatye'e tuktsu̱u̱nijidup, anañu̱joma je̱
jayu je̱ chu'utsta, je̱ naspa̱ka jáyuda je̱ts je̱ joyu̱toompa jáyuda,
je̱ mú̱jit je̱ muutskit.
19 Van'itts a̱tse'e n'ix ñay'amókajada je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k
je̱ts je̱ naxviijnit yakkutojkpata̱jkta ma̱a̱t je̱ jyáyuda. Je̱'e̱
ka̱jx tse'e ñay'amojkijidi ku̱x mya̱a̱t'atso'oxtonuvaandupe'e
je̱'e̱ pa̱ne'e du̱tuktsu̱u̱nip je̱ po̱o̱'p caballo je̱ts je̱ y'atso'ox
toompada.
20 Yakmajtsts je̱'e̱ ve'e je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k, nay ve'empa
je̱'e̱ juu' ve'e natyijjup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa, je̱'e̱
juu' ve'e je̱ mú̱jit nu̱ja'vin du̱maso̱o̱k je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k
ka̱jx. Je̱ mú̱jit nu̱ja'vin ka̱jx tse'e du̱vin'u̱u̱'n je̱ jáyuda pa̱n
pa̱n jatye'e namyaso̱o̱kju̱du je̱tse'e yakpa̱a̱jmjadat je̱ na'a
atsa̱'kip tá̱nu̱k je̱ y'ixta'nu̱n je̱tse'e du̱vinja'vidi du̱vintsa̱'kidi
je̱ y'apa̱mnax. Je̱ na'a atsa̱'kip tá̱nu̱k je̱ts je̱'e̱ juu' ve'e
natyijjup je̱ Nte'yam je̱ y'ayook ko̱jtsnajxpa, joojntyk tse'e
yak'avíppidini joma ve'e je̱ ja̱a̱jn tyo̱y ma̱a̱t je̱ azufre, juu' ve'e
to'k viijn ijtp ax jo'n je̱ maaxy na̱a̱j.
21 Ax je̱ jyáyuda, je̱ ja̱jpax tsojx tse'e tyukyak'o̱o̱'ktu juu' ve'e
je̱p je̱'e̱ y'ávup pítsump pa̱ne'e je̱ caballo du̱tuktsu̱u̱nip. Ax
nu̱jom tse'e je̱ je̱yyva tá̱nu̱k kyooxjidi je̱ chu'utsta.

20

Je̱ miijl joojnt

1 Van'itts a̱tse'e n'ix nu̱to'k je̱ ángeles je̱m tsapjo̱o̱tm cha̱a̱'n.
Je̱m tse'e du̱mats'it je̱ avaatsu̱n juu' ve'e du̱yak'avaatsp je̱ jot
juu' ve'e va'ajts ka̱a̱k, je̱tse'e je̱m du̱mats'ijtpa to'k je̱ ma̱ja̱
cadena.
2 Je̱ ángeles tse'e je̱ cadena du̱tuktsoom je̱ na'a
ko̱'o̱tyá̱nu̱kap, je̱ ju̱jpit tsaa'n, juu' ve'e yaktijpap ko̱'o̱yjáyuvap
juu' ve'e du̱nu̱vintsa̱nika̱jxp je̱ ko̱'o̱yjayuvapta̱jkta, je̱
Satanás. Miijl joojnt tse'e tsum du̱yak'ijt.
3 Je̱pe'e jótup du̱'avippi je̱tse'e du̱yaknu̱'atojkpejt,
je̱tse'e du̱yaktaandi je̱ ixta'nu̱n ma̱a̱t, ve'em tse'e ni pa̱na
du̱kayak'ava'atsu̱t je̱ jot. Ve'em tse'e yaktuujn je̱tse'e
du̱kavin'a̱a̱'nu̱t je̱ naxviijnit jayu. Ku ve'e miijl joojnt je̱ it
ñáxu̱t, van'it tse'e yakmuké̱jat je̱tse'e yak'itu̱mo̱'o̱t ve̱e̱'n.
4 Van'itts a̱tse'e n'ix je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱nda. Je̱mts a̱tse'e
n'ix cha̱a̱nada pa̱n pa̱n jatye'e je̱ kutojku̱n yakmo̱o̱ydu je̱tse'e
tyo̱kimpayo̱'o̱ydat. N'íxpats a̱tse'e je̱'e̱ je̱ jyo̱o̱tta je̱ jya'vinda
pa̱n pa̱n jatye'e yakyukpojxtu je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e je̱ Nte'yam
je̱ kya̱ts je̱ y'ayook je̱ jayu du̱vaajnjidi je̱ts je̱'e̱ ka̱jx ku ve'e
je̱ tu̱va̱ko̱jtsu̱n du̱pa̱a̱mdi je̱ Jesús ka̱jx. Je̱ jáyuda, ka'ats je̱'e̱

ve'e dṵvinja'vidi dṵvintsạ'kidi jẹ̱ na'a atsạ'kip tạ́nṵk ukpṵ jẹ̱ y'apạmnax jẹ̱tse'e kyanamyasọǫ̣kjidi jẹ̱tse'e jẹ̱ na'a atsạ'kip tạ́nṵk jẹ̱ y'ixta'nṵn yakpạạjmjadat jẹ̱m vyimpọ́kkum ukpṵ jẹ̱m kyạ'm. N'ixts ạtse'e jẹ̱ts joojntykpạjktinuva jẹ̱'ẹ̱ ve'e jẹ̱tse'e jẹ̱ Cristo dṵmạạtyakkutojkti miijl joojnt.

5 Muto'k jẹ̱ joojntykpạjkṵnts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ku jẹ̱'ẹ̱ ve'e jyoojntykpạjktinuvat. Jẹ̱ viijnk ọǫ̣'kpada, ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e jyoojntykpạ́ktat, van'ítnume'e ku ve'e miijl joojnt jẹ̱ it ñáxṵt.

6 ¡Xọǫ̣n jẹ̱ts va'ajts xa jẹ̱'ẹ̱ ve'eda pạn pạn jatye'e joojntykpạjktinuvap jẹ̱ muto'k joojntykpạjkṵn! Ka'ats jẹ̱'ẹ̱ ve'e yakpạ́mdat joma ve'e jẹ̱ jayu chaachpaattinit xạ'ma kạjx, tee'tạjktats jẹ̱'ẹ̱ ve'e y'íttat, jẹ̱'ẹ̱ tse'e dṵmutóndap dṵmupạ́ktap jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ts jẹ̱ Cristo, ve'eme'e dṵmạạtyakkutóktat miijl joojnt.

7 Ku ve'e miijl joojnt jẹ̱ it ñáxṵt, van'it tse'e jẹ̱ Satanás yakmukẹ́jat joma ve'e nṵ'atojkpét tṵy'it,

8 jẹ̱tse'e pyítsumṵt jẹ̱tse'e jẹ̱ jayu dṵvin'ạạ'nnuvat jado'k nax to'k it to'k naxviijn, ve'em jẹ̱ Gog ve'em jẹ̱ Magog, jẹ̱tse'e dṵvọmókṵt jẹ̱ jyayu jẹ̱tse'e y'atso'oxtóndat. Ve'emts jẹ̱'ẹ̱ ve'e ñṵmáyada ax jo'n jẹ̱ po'o juu' ve'e jẹ̱ja maaxy nạpa'ayi.

9 Nṵjom vinxṵp yạ naxviijnit it myạjạ viijna, jẹ̱m tse'e chọǫ̣'ndi jẹ̱tse'e ñay'amojkijidi jẹ̱tse'e dṵnaa'vítti jẹ̱tse'e dṵyaknaa'tojkti jẹ̱m joma ve'e y'itta jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ jyáyuda, jẹ̱me'e kajpṵn kạjxm juu' ve'e jẹ̱ Nte'yam chạjkp. Ax jẹ̱ Nte'yam tse'e jẹ̱ jạạjn jẹ̱m tsapjọọtm dṵyaktsọǫ̣'n jẹ̱tse'e dṵyaknaxkạdaaky jẹ̱tse'e dṵyaknaxtọkyạjxti jẹ̱ jáyuda, ve'em jẹ̱ Gog ve'em jẹ̱ Magog.

10 Jẹ̱ts jẹ̱ kọ'ọyjáyuvap juu' ve'e dṵnṵvintsạnikạjxp jẹ̱ kọ'ọyjayuvaptạjkta, jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e jẹ̱ jayu dṵvin'ạạ'ndu, yak'avíppinuts jẹ̱'ẹ̱ ve'e joma ve'e jẹ̱ jạạjn tyọy mạạt jẹ̱ azufre juu' ve'e to'k viijn ijtp ax jo'n jẹ̱ maaxy nạạj, jẹ̱m joma ve'e yak'avíppidini jẹ̱ na'a atsạ'kip tạ́nṵk jẹ̱ts jẹ̱'ẹ̱ juu' ve'e natyijjup jẹ̱ Nte'yam jẹ̱ y'ayook kọjtsnajxpa. Jẹ̱m tse'e chaachpaattinit xạ'ma kạjx.

Ku jẹ̱ jayu yaktọkimpayọ'ynit jẹ̱m jẹ̱ kutojkṵn tsṵṵjntkṵn vyinkojkm juu' ve'e mạj jẹ̱ts pọǫ̣'p

11 Van'itts ạtse'e n'ix to'k jẹ̱ kutojkṵn tsṵṵjntkṵn juu' ve'e mạj jẹ̱ts pọǫ̣'p. Jẹ̱'ẹ̱ pạne'e jẹ̱m tsṵṵnip, jẹ̱mts jẹ̱'ẹ̱ ve'e vyinkojkm yạ tsajmit it jẹ̱ts yạ naxviijnit it ve'emji tyọki, ka'a tse'e dṵ'ukpaattini joma ve'e y'íttat.

12 Van'itts ạtse'e n'ix jẹ̱ ọǫ̣'kpatạjkta, jẹ̱ mújit jẹ̱ muutskit, jẹ̱'ẹ̱ tse'e jẹ̱ Nte'yam dṵvinténidup. Van'itts ạtse'e n'ixpa to'k jẹ̱ libro yak'ayẹ'pva'kxy, jẹ̱tse'e yak'ayẹ'pva'kxpa jado'k jẹ̱ libro joma ve'e javyet jẹ̱ jayu jẹ̱ xyạạjta pạn pạn jatye'e joojntykidinup xạ'ma kạjx. Ve'em tse'e jẹ̱ ọǫ̣'kpatạjk yaktọkimpayọ'ydi

pa̱n vintso̱ ve'e juu' tu̱du̱tonda tu̱du̱ko̱tsta o̱y ka'o̱y, ve'em ax jo'n javyet y'it je̱'e̱ ka̱jxta.

13 Je̱m tse'e y'ijtti nu̱jom je̱ o̱o̱'kpata̱jkta, je̱'e̱ ma̱a̱t tse'e juu' ve'e o̱o̱'ktu je̱m maaxy na̱jo̱o̱tm, ve'em tse'e anañu̱joma yakto̱kimpayo̱'ydi to'k jado'k pa̱n vintso̱ ve'e juu' tu̱du̱tonda tu̱du̱ko̱tsta o̱y ka'o̱y.

14 Ku ve'e ve'em tyoojnji kyo̱jtsji, ka'a tse'e je̱ jayu y'uk'o̱o̱'ktinit. Ax je̱ jayu juu' ve'e yakpa̱a̱mdu joma ve'e je̱ ma̱ja̱ ja̱a̱jn tyo̱y ma̱a̱t je̱ azufre, je̱m tse'e chaachpaattinit xa̱'ma ka̱jx. Ve'em xa je̱'e̱ ve'e je̱ tsaachpaatu̱n ax jo'n je̱ jayu mumejtsk nax ku̱y'a̱a̱'k.

15 Je̱m tse'e yak'avíppidini pa̱n pa̱n jatye'e je̱ xya̱a̱jta ka javyétap je̱p libro ku̱jxp joma ve'e javyet je̱ xya̱a̱jta pa̱n pa̱n jatye'e xa̱'ma ka̱jx joojntykidinup.

21

Je̱ nam tsajp je̱ nam naax

1 Van'itts a̱tse'e n'ix je̱ nam tsajp je̱ nam naax, ku̱x ya̱ muto'k tsajp je̱ts ya̱ muto'k naax, kutó̱kinuts ya̱'a̱ ve'e. Ka'a tse'e y'uk'ijtni je̱ maaxy na̱a̱j.

2 A̱ts, je̱ Juan, n'ix a̱tse'e je̱ kunuu'kx ciudad, je̱ nam Jerusalén, je̱mts je̱'e̱ ve'e tsapjo̱o̱tm kya̱daaky, je̱ja je̱'e̱ ve'e je̱ Nte'yam vyinkujk cha̱a̱'n, apa̱a̱mdu̱kani ve'e vye'na ax jo'n to'k je̱ kiixu̱ta̱'a̱x juu' ve'e tu̱ñaajk'óyaja tu̱ñaajkpaadaja ku ve'e yaa'vya̱kuva'añ.

3 Van'itts a̱tse'e n'amo̱tunajxy to'k je̱ ayook je̱m tsapjo̱o̱tm cha̱a̱'n, je̱tse'e ma̱kk vyaajñ:

—Je̱ Nte'yam ma̱a̱t tse'e je̱ jayu u̱xyam jyoojntykini ax jo'n je̱ jayu to'k ja̱a̱jn to'k ta̱jk jyoojntykada jo'n, je̱'e̱ tse'e je̱ jyáyuda. Je̱ Nte'yam, viinmts je̱'e̱ ve'e y'ijtnit je̱'e̱ ma̱a̱tta je̱tse'e je̱ jayu du̱Nte'yamidinit.

4 Je̱ Nte'yam tse'e yakke̱e̱ku̱xjidinup nu̱jom je̱ vyinna̱a̱jta, ka'a tse'e y'uk'o̱o̱'ktinit, ka'a tse'e y'ukyaaxtinit, ka'a tse'e y'uktsaachvinmaaydinit, ka'ava tse'e ti pa'am y'uk'ijtnit, ku̱x nu̱jom juu' jatye'e tu̱y'it tu̱jye̱ja, tá̱vanits je̱'e̱ ve'e ñajxkú̱x.

5 Van'it tse'e vyaajñ je̱'e̱ pa̱ne'e du̱tuktsu̱u̱nip je̱ kutojku̱n tsu̱u̱jntku̱n:

—A̱tse'e nam mpu̱u̱mp nu̱jom juu' jaty.

Vaampa tse'e jidu̱'u̱m:

—Javye̱tu̱ ya̱'a̱ ku̱x tu̱va̱ ka̱ts xa ya̱'a̱ ve'e, to'k aaj to'k jo̱o̱t tse'e yakjaanchjávat.

6 Van'itts a̱tse'e xnu̱u̱jmi:

—Tá̱vanits je̱'e̱ ve'e tyunju̱ kya̱tsju̱. A̱ts xa je̱'e̱ ve'e ku ve'e je̱ it cho̱o̱'ntk, a̱tsts je̱'e̱ ve'e ku ve'e tyonka̱jxjinit kyo̱jtska̱jxjinit nu̱jom juu' jaty, a̱tsts je̱'e̱ ve'e ax jo'n je̱ A je̱ts je̱ Z. Pa̱n pa̱n xa

ve'e tạạtsip, ạtsts jẹ'ẹ ve'e ntuk'oo'kup nụnve'emji jẹ mo'tpa nạạj juu' ve'e joojntykinyajkp.

7 Pạn pạn tse'e mạạdaakp, nụjomts yạ'ạ ve'e jẹ ọ'yin dụjayẹjpnit, ạtsts jẹ'ẹ ve'e jẹ Nte'yam, ạtsts jẹ'ẹ ve'e jẹ n'ónụk.

8 Ax jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e ạts mạạt kanapyạạjmjụdup kụx jẹ naxviijnit joojntykine'e nụyojk chọjktup, pạn pạn jaty ạtse'e xkajaanchja'vidup, ạtse'e xkajọtmọọydup, pạn pạn jatye'e axạạ'kp juu' jaty dụtoondup dụkọjtstup, jẹ jayu dụyak'ọọ'ktup, kọ'ọyyaa'yapta, jẹ maayk dụtoonkidup, dụvinja'vidup dụvintsạ'kidup juu' ve'e ka jẹ Nte'yamap, pạn pạn jatye'e taayidup, jẹ'ẹ tse'e yakpạạmdinup joma ve'e jẹ mạjạ jạạjn tyọy mạạt jẹ azufre. Jẹm tse'e chaachpaattinit xạ'ma kạjx.

Jẹ nam Jerusalén

9 Van'itts ạtse'e xnụmiijn nụto'k jẹ nụvuxtojtụk ángeles juu' ve'e dụjayẹjptup tụy'it jẹ vuxtojtụk oro apạjkin juu' ve'e ojts mạạt jẹ tsaachto'nụn, jẹts ạtse'e xnụụjmi:

—Minụ jẹts ạts mitse'e ntuk'íxụt jẹ jáyuda juu' ve'e ijttup jyẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk.

10 Van'itts ạtse'e jẹ ángeles xyaknụjkx jẹ Espíritu Santo jẹ kyutojkụn kạjx joma ve'e to'k jẹ mạjạ kọpk. Jẹmts ạtse'e xtuk'ix jẹ nam Jerusalén, jẹ kunuu'kx ciudad, jẹme'e tsapjọọtm chạạ'n, jẹme'e jẹ Nte'yam vyinkojkm.

11 Kyujajpy kyutụ'kxp tse'e jẹ ciudad jẹ Nte'yam jẹ myạjin kạjx, ve'eme'e y'ajaj y'atụ'kx ax jo'n jẹ tsújit tsaaj tyụ'kx myátsụk, jẹ jaspe tsaaj jo'n, tukkẹ'xnajxpe'e ax jo'n jẹ cristaajl.

12 Jẹ ciudad, vídụtats jẹ'ẹ ve'e ñaa'pạ́tsa kạjxm paat, jẹts makmẹjtsk viijn jẹ y'aak. Ax joma jaty tse'e jẹ y'aak, jẹja tse'e to'k jaty jẹ ángeles tyena. Jẹm tse'e akạ'ạ kạjxm yukja'a jẹ xyạạjta to'k jạkạ'ạ jaty jẹ israeejlit jayu.

13 Toojk tse'e jẹ y'aak jẹm joma ve'e jẹ xạạj pyítsum, jatoojkpa tse'e jẹ y'aak jẹm joma ve'e jẹ xạạj tyạka, jẹts jatoojk jatypa tse'e jẹ y'aak nooxki nooxki.

14 Makmẹjtsk tse'e jẹ tsaaj juu' ve'e jẹ naa'pạ́ts tyuktsụụnip. Jẹm tse'e yukja'a jẹ nụmakmẹjtsk kukạ́tsiva jẹ xyạạjta. Jẹ'ẹ pạne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ kyukạ́tsivada.

15 Jẹ ángeles juu' ạtse'e xmukọjts, jẹm tse'e to'k jẹ oro kijpxụn dụkap'it, jẹ'ẹ ve'e tyukkijpx jẹ ciudad, jẹ y'aak, jẹts jẹ ñaa'pạ́ts.

16 Ku ve'e dụkijpx jẹ ciudad, nay vanxụp tse'e yạna ax jo'n myạjạ viijniva. Tyukkijpx tse'e jẹ ángeles jẹ y'ooro kijpxụn jẹ ciudad. Mugọọxk mọ́kupx jakojkm legua jo'n tse'e kyijpx; akijpxa ve'e yạna, jẹtse'e myạjụ viijna, jẹtse'e kyạjxma.

17 Van'it tse'e dụkijpx jẹ ñaa'pạ́ts, ii'px maktojt xajtụkts jẹ'ẹ ve'e kyạjxma. Vanxụp tse'e pyítsum mạạt jẹ ángeles kyạnoox, ve'em ax jo'n yaja naxviijn jẹ jayu juu' dụkijpxta jo'n.

18 Jẹ ñaa'pą́ts, tum jẹ jaspe tsaajts jẹ'ẹ ve'e tukpąts; jẹts jẹ
ciudad, tum jẹ oorots jẹ'ẹ ve'e. Ve'emts jẹ'ẹ ve'e kye'ex ax jo'n
jẹ ixụn juu' ve'e va'ajts tukkẹ'xnajxp.
19 Joma ve'e jẹ naa'pą́ts chọọ'nduk, jẹ'ẹ tse'e tyukyak'ọ'yidu
tyukyakpaadidu nujom juu' jatye'e tsújit tsaaj. Jẹ jaspe tsaaj
jẹ'ẹ ve'e myąąt jẹ muto'k, jẹ zafiro tsaaj tse'e jẹ mumẹjtsk,
jẹ ágata tsaaj tse'e jẹ mutoojk, jẹ esmeralda tsaaj tse'e jẹ
mumaktaaxk,
20 jẹ ónice tsaaj tse'e jẹ mumugọọxk, jẹ cornalina tsaaj tse'e
jẹ mutojtụk, jẹ crisólito tsaaj tse'e jẹ muvuxtojtụk, jẹ berilo
tsaaj tse'e jẹ mutoodojtụk, jẹ topacio tsaaj tse'e jẹ mutaaxto-
jtụk, jẹ crisoprasa tsaaj tse'e jẹ mumajk, jẹ jasinto tsaaj tse'e
jẹ mumakto'k, jẹ amatista tsaaj tse'e jẹ mumakmẹjtsk.
21 Juu' ve'e jẹ makmẹjtsk naa'pą́ts akąą'ąda, makmẹjtsk jẹ
peerlats jẹ'ẹ ve'e pụm. To'k jaty tse'e jẹ ciudad jẹ y'akąą'ą,
kąkto'k perlas pụmts jẹ'ẹ ve'e. Jẹ ciudad too' juu' ve'e
dụnụmą́jip, tum jẹ oorots jẹ'ẹ ve'e. Ve'emts jẹ'ẹ ve'e kye'ex
ax jo'n jẹ ixụn juu' ve'e va'ajts tukkẹ'xnajxp.
22 Ka'a ątse'e n'ix jẹ mąjąą tsaptąjk, kụx jẹ Mąjąą Vintsą́n, jẹ
Nte'yam, juu' ve'e nụjom dụkąą'mikąjxp, jẹ'ẹ jẹts jẹ'ẹ pąne'e
yaktijp Carnero Onụk, yakvinja'vidup yakvintsą'kidupts jẹ'ẹ
ve'e jẹm nụjom ciudad kąjxm.
23 Jẹ ciudad, ka'ats jẹ'ẹ ve'e vyinkọpka jẹtse'e kyujajjụt
kyutą'kxjụt jẹ aampa xąąj jẹ aampa pọ'ọ, kụx jẹ Nte'yam jẹts
jẹ'ẹ pąne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹ jẹ myąjin kąjxta tse'e jẹ
ciudad yakkujaj yakkutụ'kx.
24 Jẹ jáyuda juu' ve'e íttap jẹja naxviijnit itụkụjx van'it,
yakkujajtap yakkutą'kxtapts jẹ'ẹ ve'e, jẹtse'e jẹ naxviijnit
yakkutojkpatąjk dụyaknąjkxtat jẹm ciudad kąjxm jẹ'ẹ jẹ
y'ọ'yinda.
25 Ka'ats jẹ'ẹ ve'e yak'akąą'ąt xụụjụn jẹ ciudad jẹ y'akąą'ąda;
ka'a tse'e jẹm jẹ it kyọọ'tsat.
26 Yaktuknụnąjkxtap tse'e jẹ y'ọ'yin jẹts jẹ vyintsą'kin pąn
nụvinxụpe'e jẹ jayu chąąnada to'k it to'k naxviijn.
27 Ni jẹ vin'ita tse'e jẹm kyatą́kat juu' ve'e ka va'ajtsap,
ni ka'a tse'e pąn pąn jatye'e axąą'kp juu' jaty dụtoondup
dụkọjtstup, ni jẹ'ẹ juu' ve'e jẹ jayu dụvin'ąą'ndup, jẹ'ẹjyji ve'e
tą́kadap pąn pąn jatye'e jẹ xyąąjta javyet jẹp libro kụjxp joma
ve'e javyet jẹ xyąąjta pąn pąn jatye'e xą'ma kąjx joojntykid-
inup. Jẹ'ẹ pąne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹ'ẹts jẹ'ẹ ve'e jẹ
lyiibro.

22

1 Van'itts ątse'e jẹ ángeles xtuk'ix to'k jẹ mąjąą nąąj juu'
ve'e joojntykinyajkp, va'ajts tse'e tyukkẹ'xnajxkụ́x ax jo'n jẹ
cristaajl; jẹ Nte'yam jẹts jẹ'ẹ pąne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹja

joma ve'e jẹ kyutojkụn tsụụjntkụnda, jéjats jẹ'ẹ ve'e jẹ maja̱ na̱aj cha̱a̱'n.

2 Jẹm too' kojkm juu' ve'e dụnụmájip jẹts jẹm maja̱ na̱pa'am, jẹm tse'e yee'k jẹ kụp juu' ve'e jẹ joojntykin dụyajkp. Makmẹjtsk nax jẹ'ẹ ve'e tya̱'ma vinjoojnt, vimpọ'ọ jẹ'ẹ ve'e tya̱'ma. Jẹts jẹ y'aajy, toompts jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e jẹ jayu yaktuktsóyat pa̱n nụvinxụpe'e jẹ naax jẹ kajpụn.

3 Ka'a tse'e jẹm y'ítụt juu' ve'e kọ'ọy nụkọtsa. Jẹmts jẹ'ẹ ve'e ciudad ka̱jxm y'itta jẹ kutojkụn tsụụjntkụn joma ve'e cha̱a̱nada jẹ Nte'yam jẹts jẹ'ẹ pa̱ne'e yaktijp Carnero Onụk, jẹm tse'e vyinjávajadat vyintsa̱'a̱gajadat jẹ myutoompada jẹ myupa̱jkpada,

4 jẹm tse'e jẹ vyiijn jẹ y'aaj dụ'íxtat jẹtse'e jẹ'ẹ jẹ xya̱a̱j javyet dụjayẹ́ptat jẹm vyimpọ́kkum.

5 Ka'a tse'e jẹm jẹ it cho'oat, ka'a tse'e jẹm jẹ ta̱'kxpa chọ́kjadat ukpụ jẹ aampa xa̱a̱j pa̱n pa̱n jatye'e jẹm tsa̱a̱nadap, kụx jẹ Nte'yam, jẹ Maja̱ Vintsá̱n, jẹ'ẹ tse'e kujajjadap kuta̱'kxjadap. Yakmọ'ọdap tse'e jẹ jayu jẹ kutojkụn jẹtse'e xa̱'ma ka̱jx yakkutojktinit.

Tá̱mani ve'e jẹ xa̱a̱j ku ve'e jẹ Jesucristo myiinnuvat

6 Van'itts a̱tse'e jẹ ángeles xnụụjmi:

—Tyụ́vam xa ya̱'a̱ ve'e ya̱ ka̱ts. To'k aaj to'k jọọt tse'e yakjaanchjávat. Jẹ Maja̱ Vintsá̱n, jẹ Nte'yam, jẹ'ẹ tse'e dụvinma'yụnmọọyp jẹ y'ayook kọjtsnajxpata̱jkta, jẹ'ẹts a̱tse'e xkẹjxp jẹts a̱tse'e jẹ jyayu ntuk'íxtat ntuknujávadat pa̱n juu' ve'e tsọjkji tónjup kọ́tsjup —jidụ'ụmts a̱tse'e jẹ ángeles xnụụjmi.

7 Jidụ'ụm tse'e jẹ Jesucristo vya'añ:

—¡Tsọjkji a̱tse'e nmiinnuvat!

¡Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pa̱n pa̱n jatye'e dụkutyoondup jẹ Nte'yam jẹ kya̱ts jẹ y'ayook juu' ve'e javyet yap na̱k kụjxp!

8 A̱ts, jẹ Juan, n'ix nmọtu a̱ts ya̱'a̱ ve'e. Ku a̱tse'e n'ix nmọtu, van'itts a̱tse'e jẹ ángeles n'ukvinkọxkteni juu' a̱ts ya̱'a̱ ve'e xtuk'ix jẹts a̱ts jẹ'ẹ ve'e kụnvinja'vi kụnvintsa̱'ki.

9 Ax jidụ'ụmts a̱ts jẹ'ẹ ve'e xnụụjmi:

—Kadi ve'em mjátụka. Jẹ Nte'yam xa a̱tse'e nmutuump nmupụjkp, ve'em ax jo'n miitse'e jẹ Nte'yam xmutonda xmupa̱kta jo'n, mits ma̱a̱t jẹ m'utsta jẹ m'ajchta jẹts jẹ m'utsta jẹ mtsa̱'a̱da ma̱a̱t jẹ Nte'yam jẹ y'ayook kọjtsnajxpata̱jkta, nụjome'e pa̱n pa̱n jatye'e dụkutyoondup juu' ve'e javyet yap libro kụjxp. Jẹ Nte'yam mits vinjava vintsa̱'a̱ga.

10 Xnụụjmivats a̱tse'e jidụ'ụm:

—Ka'a tse'e yu'uts xyak'ítụt jẹ Nte'yam jẹ kya̱ts jẹ y'ayook, jẹ ayook juu' ve'e javyet yap na̱k kụjxp, kụx tá̱mani jẹ'ẹ ve'e jẹtse'e tyónjụt kyọ́tsjụt.

11 Jẹ'ẹda pạn pạn jatye'e dụtoondup dụkọjtstup jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ, va'an tse'e dụjaa'któnda dụjaa'kkọ́tsta jẹ kyọ'ọy jẹ'ẹ; jẹ'ẹ pạn pạn jatye'e dụtoondup dụkọjtstup jẹ tyụv jẹ'ẹ, va'an tse'e dụjaa'któnda dụjaa'kkọ́tsta jẹ tyụv jẹ'ẹ; pạn pạn jatye'e jẹ va'ajts aaj jẹ va'ajts jọọt dụjayẹjptup, va'an tse'e jẹ Nte'yam dụjaa'kpanạjkxta va'ajts aaj va'ajts jọọt.

12 Jidụ'ụm tse'e jẹ Jesucristo vya'añ:

—Amọtunaxta, tsọjkji ạtse'e nmiinnuvat, van'itts ạtse'e to'k jado'k nmọọynit juu' ve'e tukkạdaakjụdup pạn vintsọ ve'e dụpaa'ty dụ'akẹẹga juu' ve'e tụdụtonda tụdụkọtsta ọy ka ọy.

13 Ạts xa jẹ'ẹ ve'e ku ve'e jẹ it chọọ'ntk, ạ́tsjyamts jẹ'ẹ ve'e ku ve'e tyonkạ́xjụt kyọjtskạ́xjụt nụjom juu' jaty, ạts tse'e too'vạjkp, ạts tse'e ụx'ọọk, ạtsts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ A jẹts jẹ Z —jidụ'ụm tse'e vya'añ.

14 Xọọn xa jẹ'ẹ ve'eda pạn pạn jatye'e jẹ vyit tụdụpojpọọ'pada, ve'emts jẹ'ẹ ve'e y'ọ'yixjadat jẹtse'e dụjạ'kxtat jẹ kụpụtạajm juu' ve'e jẹ joojntykin dụyajkp jẹtse'e tyạ́kadat joma ve'e jẹ ciudad jẹ y'akạ'ạda.

15 Myujékumadapts jẹ'ẹ ve'e jẹ ciudad pạn pạn jatye'e axạạ'kp juu' jaty dụtoondup dụkọjtstup, jẹ maayvada, jẹ kọ'ọyyaa'yapta, jẹ yakjayu'ọọ'kpada, pạn pạn jatye'e dụvinja'vidup dụvintsạ'kidup juu' ve'e ka jẹ Nte'yamap, pạn pạn jatye'e dụtsọjktup jẹ taay jẹtse'e tyaayiduva.

16 Van'itts ạtse'e jẹ Jesús xjaa'knụụjmi:

—Ạts, jẹ Jesús, tạ ạtse'e jẹ n'aangeles nkex jẹtse'e ạts jẹ njayu yạ'ạ dụtuk'íxtat dụtuknujávadat. Ạtsts jẹ'ẹ ve'e jẹ yakkutojkpa David jẹ tyạạmt jẹ y'aa'ts, ạtsts jẹ'ẹ ve'e jẹ chaan jẹ kyọọj. Ạtsts jẹ'ẹ ve'e ax jo'n jẹ mạjạ maatsa juu' ve'e tạ'kxp matskp jẹtse'e jạpna pyítsum.

17 Jidụ'ụm xa ve'e vya'añ jẹ Espíritu Santo mạạt jẹ Jesucristo jẹ jyáyuda:

—Miinni to'k aaj.

Pạn pạn tse'e dụ'amọtunajxp, va'an tse'e dụva'añụ:

—Miinni to'k aaj.

Pạn pạn tse'e tạạtsip, va'an tse'e dụmiinni. Pạn pạn tse'e dụtsọjkp, va'an tse'e ve'emji dụ'uu'kụ jẹ tsoxk nạạj juu' ve'e jẹ joojntykin dụyajkp.

18 Nụjom pạn pạn jatye'e dụ'amọtunajxtup jẹ Nte'yam jẹ y'ayook juu' ve'e javyet yap nạk kụjxp, nvaajnjidupts ạtse'e jidụ'ụm: Pạn pạn xa ve'e dụyaknụyojkip yạ kạts yạ ayook, jẹ Nte'yamts jẹ'ẹ ve'e pạ'mụxjup jẹ tsaachto'nụn juu' ve'e javyet yap nạk kụjxp.

19 Jẹts pạn pạn tse'e dụpạjkjip juu' ve'e javyet yap nạk kụjxp, pạjkụxjup tse'e jẹ Nte'yam jẹ'ẹ jẹ xyạạj juu' ve'e jẹp libro kụjxp joma ve'e javyet jẹ xyạạjta pạn pạn jatye'e

xa̱'ma ka̱jx joojntykidinup, ka'ats je̱'e̱ ve'e y'ítu̱t je̱m kunuu'kx ciudad jo̱o̱tm. Je̱ libro joma ve'e je̱ xya̱a̱j javyet y'itta pa̱n pa̱n jatye'e xa̱'ma ka̱jx joojntykidinup je̱ts je̱ ciudad, yaknu̱ko̱jtstup tse'e yap na̱k ku̱jxp juu' a̱tse'e njaayp.

20 Je̱'e̱ pa̱n ya̱'a̱ ve'e du̱'ava'nip, jidu̱'u̱m tse'e vya'añ:

—Tyú̱vam xa je̱'e̱ ve'e, tso̱jkji a̱tse'e nmiinnuvat.

Nay ve'emts a̱tse'e nvaampa: —Amén. Miinni to'k aaj, Ma̱ja̱ Vintsá̱n Jesús.

21 Je̱ nMa̱ja̱ Vintsá̱namda Jesucristo, je̱'e̱ts miitse'e anañu̱joma mkunoo'kxjadap xa̱'ma ka̱jx. Amén.